

Autonómiák Magyarországon

1848-2000

III.

L'Harmattan

Az autonómia az állampolgárok kisebb vagy nagyobb létszámú, valamilyen közös cél, érdek, ideológia vagy vallás mentén önszerveződéssel létrejött közösségeinek sajátja, amelyeknek a maguk által alkotott szabályok szerinti működését az államtól és a gazdaságtól való több-kevesebb függetlenséggel a hatályos törvények keretei között biztosítják.

Forráskiadványunkban a polgári forradalomtól (1848) a XXI. század nyitányáig (2000) dokumentáljuk a jelentősebb magyarországi autonómiák – *a közigazgatási önkormányzatok, a kamarák, a társadalombiztosítók, az egyházak, az egyetemek és a Magyar Tudományos Akadémia önkormányzatának* – keletkezéstörténetét, szervezetét és működését.

Az első kötetben részletes elemző tanulmány olvasható. Az egyes dokumentumokhoz rövid tájékoztatókat, és informatív lábjegyzeteket készítettünk. A harmadik kötet végén található a szerzők által felhasznált irodalom.

AUTONÓMIÁK MAGYARORSZÁGON, 1848–2000

III. KÖTET

AUTONÓMIÁK MAGYARORSZÁGON

1848 – 2000

III. KÖTET

SZERKESZTETTE: GERGELY JENŐ

A bevezető tanulmányt írta, a dokumentumokat összegyűjtötte,
a bevezetőket és a lábjegyzeteket készítette:

CIEGER ANDRÁS, GERGELY JENŐ, IGNÁCZ KÁROLY,
KARDOS JÓZSEF, RÁCZ KÁLMÁN, RÉFI ATTILA, STRAUZS PÉTER
ÉS ZACHAR PÉTER KRISZTIÁN

ELTE Történelemtudományok Doktori Iskola – L'Harmattan Kiadó
Budapest, 2005

A forráskiadvány az ELTE Új- és Jelenkori Magyar Történeti Tanszék gondozásában,
a „Tudományos Iskola” keretében készült.

Támogatta: az OTKA „Tudományos Iskola” pályázat, száma: TS 44844.

OM Felsőoktatási Posztdoktori Álláshely létrehozásáról szóló pályázat, száma: 5230/03.

Magyary Zoltán Felsőoktatási Közalapítvány „Humán erőforrás fejlesztése a civil szektorban”
című pályázat, Ny. szám: 09/2005/7

© Szerkesztők, 2005
© ELTE Történelemtudományok Doktori Iskola, 2005
© L'Harmattan Kiadó, 2005

L'Harmattan France
7 rue de l'Ecole Polytechnique
75005 Paris
T.: 33.1.40.46.79.20

L'Harmattan Italia SRL
Via Bava, 37
10124 Torino-Italia
T./F.: 011.817.13.88

ISBN 963 7343 82 2 ö
ISBN 963 7343 85 7

A kiadásért felel Gyenes Ádám
A kiadó kötetei megrendelhetők, illetve kedvezménnyel
megvásárolhatók: L'Harmattan Könyvesbolt
1053 Budapest, Kossuth L. u. 14–16.
Tel.: 267-5979
kiado@harmattan.hu; www.harmattan.hu

A szöveggondozás és a nyomdai előkészítés a Limes Kkt.,
a nyomdai munkálatok koordinálása a Könyvpont Kft.,
a borítótér Gembela Zsolt munkája.

TARTALOMJEGYZÉK

ELSŐ KÖTET

ELŐSZÓ	15
--------------	----

I. BEVEZETŐ: AUTONÓMIÁK MAGYARORSZÁGON 1848–2000

Az autonómiáról általában (Gergely Jenő)

Az autonómia fogalma	19
Az autonómia értelmezése	20
Az autonómia megvalósulási területei	22

Közigazgatási önkormányzatok

A közigazgatás autonómiájának nézőpontjai 1848–1918 (Cieger András)	25
Politikai viták az autonómia hatáiról	25
A jogi szabályozás	40
Autonómiakonfliktusok	46
Az autonómia pénzügyi háttere	50
Fiume kivételes autonómiája	57
Budapest önkormányzata 1873–1918 (Ignác Károly)	63
Autonómia és központosítás Magyarországon 1918–1944 (Zachar Péter Krisztián)	66
A dualizmus kori önkormányzatiság továbbélése	66
Központosító törekvések a közigazgatási autonómiák terén	69
A hegyközségek önkormányzatiságának kérdéseiről	73
Az országhatár-módosulások és a közigazgatási autonómiák	76
Budapest önkormányzatának kérdései 1918–1944 (Ignác Károly)	79

A helyi közigazgatás kérdései Magyarországon 1945–2000 (Réfi Attila)	83
Helyi közigazgatás újjászervezése a második világháborút követően	83
Áttérés a tanácsrendszerre	85
A tanácskorszak fontosabb jellemzői az 1960-as évek közepéig	87
Az önkormányzati jelleg fejlődése a tanácsrendszer keretében 1967–1989	90
Budapest közigazgatása 1945–1989 (Ignác Károly)	99
A rendszerváltozás kibontakozása a helyi közigazgatásban	102
A helyi önkormányzati rendszer megszületése	104
Az önkormányzati rendszer továbbfejlesztése	106
A helyi önkormányzatok típusai	108

A helyi rendeletalkotás állapota és a szervezeti és működési szabályzatok szerepe	111
Összegzés helyett	114
Kamarai autonómiák	
A szakmai önkormányzatok létrejötte és fejlődése 1850–1918 (Zachar Péter Krisztián)	115
A kereskedelmi és iparkamarák létrejötte és autonómiája	115
Az ügyvédi kar önkormányzata	120
Kísérletek a kamarai autonómia bővítésére	123
A kamarai autonómiák szervezeti felépítése és mozgástere 1920–1944 (Strausz Péter)	127
A „régí” kamarák szervezete a két világháború között	127
A fokozatosan kiépülő kamarai rendszer	130
A kamarai autonómiák mozgástere és lehetőségei	140
A kamarai autonómiák és hegyközségek 1945-től napjainkig (Réfi Attila)	148
Kamarák és hegyközségek Magyarországon 1945–1989	148
Kamarai és hegyközségi autonómiák 1989-től napjainkig	155
Társadalombiztosítás	
Biztosítóintézetek a két világháború között (Strausz Péter)	163
Társadalombiztosítás Magyarországon 1945-től napjainkig (Réfi Attila)	167
Társadalombiztosítás 1945–1989 között	167
A társadalombiztosítás fejlődése a rendszerváltozás időszakától	170
Egyházi autonómiák 1848–2000 (Gergely Jenő)	
Az egyházi autonómiáról általában	173
Az országos egyházi-felekezeti autonómiák	179
Az egyházi autonómiák keletkezéstörténetéhez	180
Az egyházi autonómiák 1848–1918 között	183
Az elsődleges autonómiaszabályzatok összehasonlító elemzése	189
Az egyházi autonómiák a Horthy-korszakban	206
Az egyházi autonómiák a szocialista korszakban	210
Az autonómiák újjászervezése a rendszerváltozás után	216
Az egyetemek autonómiája Magyarországon 1848–2000 (Rácz Kálmán)	
Az egyetemi szervezet változásai Magyarországon 1848-ig	223
Az 1848. évi XIX. tc. és az 1849-es Hatósági Szervezési Szabályzat	227
Az egyetemi autonómia a dualizmus és a Horthy-korszak alatt	233
Az újabb alapítású magyar egyetemek autonómiája	244
Egyetemi autonómia és a szocialista Magyarország	249
A rendszerváltás és az egyetemek	253
A Magyar Tudományos Akadémia autonómiája 1848–2000 (Kardos József)	255
HIVATKOZOTT IRODALOM	263

II. DOKUMENTUMOK

1848–1918

A) KÖZIGAZGATÁSI ÖNKORMÁNYZATOK

1. Kossuth Lajos törvényjavaslatai a megyék átalakítására (1848)	275
2. Legfelsőbb kézirat a magyar udvari kancellárhoz, a vármegyei rendszer helyreállítása tárgyában (1860)	278
3. Utasítás a főispánokhoz (1860)	280
4. A Magyar Országgyűlés képviselőházának a köztörvényhatóságok visszaállítása tárgyában hozott határozata (1867)	283
5. A magyar kormány rendelete az erdélyi köztörvényhatóságok visszaállításáról (1867) ..	286
6. Komárom szabad királyi város házszabályai (1867)	292
7. Debrecen szabad királyi város szervezeti szabályrendelete (1867)	299
8. Ferenc József legfelsőbb kézírata a fiumei provizórium bevezetéséről (1870)	308
9. Doboka vármegye szervezeti szabályrendeletei (1871)	310
10. Fiume szabad város és kerületének statútuma (1872)	327
11. Pest-Pilis-Solt vármegye szervezeti szabályrendeletei és közgyűlésének ügyrendje (1872–1873)	353
12. Somorja rendezett tanácsú város szervezeti szabályrendelete (1873)	364
13. Madocsa nagyközség szervezeti szabályrendelete (1873)	373
14. Buda-Pest főváros törvényhatóságának szervezete (1873)	379
15. Kolozsvár törvényhatósági jogú város szervezeti szabályrendelete, valamint közgyűlésének és tanácsának ügyrendje (1873–1874)	404
16. Petőfalva kisközség szervezeti szabályrendelete (1889–1890)	424
17. Kápolna és Alsó-Mesteri egyesült hegyközségek szervezeti és rendszabályai (1897) ..	434
18. A magyar kormány rendelete a Fiumében szervezendő középfokú közigazgatási hatóságról (1901)	438
19. Veszprém rendezett tanácsú város szervezeti szabályrendelete (1906)	458
20. Miskolc törvényhatósági jogú város szervezeti szabályrendelete (1908)	474
21. Szabályrendelet Budapest székesfőváros központi igazgatásának szervezetéről és a bizottságok szervezetéről (1911)	494

B) KAMARÁK

22. Császári kereskedelmi miniszteri rendelet a kereskedelmi és iparkamarák felállításáról (1850)	517
23. A földművelési, ipari és kereskedelmi miniszter 19.223/1868. sz. rendelete a kereskedelmi és iparkamarák felállításáról (1868)	528
24. Miniszteri rendelet a kereskedelmi és iparkamarák székhelyéről és kerületéről (1868) ..	531

25. A Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara ügyrendje (1869)	538
26. Az igazságügy-miniszter 35.365/1874. sz. rendelete az ügyvédi kamarák felállításáról (1874)	542
27. A Kecskeméti Ügyvédi Kamara ügyrendje (1875)	545
28. A Budapesti Ügyvédi Kamara ügyrendje (1875)	560
29. Miniszteri rendelet a Brassói Kereskedelmi és Iparkamara feloszlásáról (1880)	578
30. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ügyrendje (1881)	580
31. A kereskedelmi miniszter útiköltség-térítést szabályozó rendelete (1889)	589
32. A kereskedelmi miniszter leirata a kamarai éves jelentések tárgyában (1889)	591
33. A hazai kereskedelmi és iparkamarák országos értekezletének ügyköre és ügyrendje (1896)	594
34. A Vidéki Kamarák Központi Irodájának szervezeti és működési szabályzata (1916) ..	596
35. A Magyar Kamarák Országos Közös Irodájának ügyrendje (1917)	598

C) EGYHÁZAK, FELEKEZETEK

36. Az erdélyi unitáriusok egyházi igazgatási rendszere (1851)	605
37. Az erdélyi római katolikus státus gyűlés szervezete és annak királyi jóváhagyása (1867)	611
38. Az erdélyi püspökmegyei róm. kat. státus szervezete (1868)	614
39. 1868. évi augusztus hó 10-én kelt legfelsőbb rendelet a görögkeleti szerb metropólia egyházi, iskolai és ezekre vonatkozó alapítványi ügyeinek szabályozása tárgyában (1868)	627
40. A magyarországi és erdélyi görögkeleti román egyház szervezési szabályzata (1869)	629
41. Az 1868. évi izraelita kongresszus által alkotott hitfelekezeti szabályzatok (1869)	659
42. Az autonóm hittörvényű (zsidó) hitfelekezet alapszabályzata (1871)	673
43. Szabályzat az erdélyi róm. kat. státus igazgatótanácsának megalakulására és működésére (1873)	679
44. Ő császári és apostoli királyi felségének a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól 11.652/1875. sz. a. kibocsátott rendelete a görögkeleti szerb nemzeti egyházi kongresszus szervezete tárgyában (1875)	683
45. A magyarországi református egyház alkotmánya és annak királyi megerősítése (1882)	690
46. A magyarországi evangélikus egyház alkotmánya és annak királyi megerősítése (1893)	712
47. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 77.092/1905. sz. körrendelete a baptista vallásfelekezet törvényes elismeréséről (1905)	738
48. Ő császári és királyi felségének 1911. évi november hó 8-án kelt legfelsőbb rendelete a karlócai gör. kel. szerb metropólia püspöki zsinatának szabályzata tárgyában (1911)	747

D) EGYETEMEK

49. Az 1848:XIX. törvénycikk a magyar egyetemről (1848)	757
50. A Pesti Egyetem 1849-es Hatósági Szervezési Szabályzata (1849)	758
51. A debreceni és pozsonyi egyetemek szervezeti szabályzata (1914)	763
52. A Magyar Királyi József Műegyetem szervezeti szabályzata (1916)	778

E) MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

53. Az MTA alapszabályai (1869)	791
---------------------------------------	-----

MÁSODIK KÖTET

1919–1949

A) KÖZIGAZGATÁSI ÖNKORMÁNYZATOK

54. A belügyminiszter 187.706/1923. sz. rendelete a közigazgatásilag ideiglenesen egyesített vármegyék új szervezetéről (1923)	819
55. A belügyminiszter 3.000/1929. eln. sz. rendelete az 1929. évi közigazgatás rendezéséről szóló XXX. tc. végrehajtásáról (1929)	823
56. Szatmár, Ugocs és Bereg közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék szervezési szabályrendeletei (1932)	836
57. A Hajdúsámson község határában fekvő Martinka hegyközség rendszabálya (1934) ...	850
58. Békés vármegye szervezési szabályrendeletei (1936)	865
59. Sopron törvényhatósági jogú város szervezeti szabályrendelete (1937)	877
60. Hajdúszoboszló megyei város szabályrendelete a város önkormányzatáról, szervezetéről és hivatali ügyrendjéről (1938)	898
61. A magyar királyi kormány 9.330/1938. sz. rendelete a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területek közigazgatásáról (1938)	944
62. A magyar királyi kormány 6.200/1939. sz. rendelete Kárpátalja közigazgatási autonómiájának ideiglenes rendezéséről (1939)	954
63. Törvényjavaslat a Kárpátaljai Vajdaságról és annak önkormányzatáról (1940)	962
64. Szabályrendelet Budapest székesfőváros ideiglenes törvényhatósági bizottságának ügyrendjéről (1945)	970

B) KAMARÁK

65. A Duna–Tisza közti Mezőgazdasági Kamara alapszabálya (1922)	987
66. Az Országos Mezőgazdasági Kamara alapszabálya (1923)	996
67. A Budapesti Mérnöki Kamara ügyrendje (1927)	1006
68. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ügyrendje (1931)	1039
69. Az orvosi kamarák szervezete (1936)	1063
70. Az orvosi kamarai választások szabályozása (1936)	1072
71. Rendelet a Színművészeti és Filmművészeti Kamara felállításáról (1938)	1084
72. Rendelet a Sajtókamara felállításáról (1938)	1114
73. A Kecskeméti Ügyvédi Kamara ügyrendje (1941)	1142
74. A Budapesti Ügyvédi Kamara ügyrendje (1941)	1158
75. Az Ideiglenes Nemzeti Kormány 333/1945. ME. sz. rendelete a kereskedelmi és iparkamarák újjászervezése tárgyában (1945)	1192
76. Az Ideiglenes Nemzeti Kormány 10440/1945. ME. sz. rendelete az ügyvédi kamarák működésének átmeneti szabályozása és önkormányzatának helyreállítása tárgyában (1945)	1195
77. A Magyar Köztársaság kormányának 24070/1946. ME. sz. rendelete az Országos Földművelésügyi Tanács és földművelésügyi tanácsok létesítése tárgyában (1946) ..	1209
78. A Magyar Köztársaság kormányának 3940/1948. Korm. sz. rendelete az ügyvédi kamarák önkormányzatára vonatkozó rendelkezések átmeneti módosítása, illetőleg kiegészítése tárgyában (1948)	1212
79. A Magyar Köztársaság kormányának 5590/1948. Korm. sz. rendelete a kereskedelmi és iparkamarák megszüntetése, továbbá belkereskedelmi igazgatóságok felállítása tárgyában (1948)	1215
80. A Magyar Köztársaság kormányának 7750/1948. Korm. sz. rendelete a Magyar Kereskedelmi Kamara szervezése tárgyában (1948)	1220

C) TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS

81. A MÁV Betegségi Biztosító Intézetének alapszabálya (1925)	1227
82. Az Országos Társadalombiztosító Intézet (OTI) alapszabálya (1929)	1249
83. A Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének (MABI) alapszabálya (1929)	1322

D) EGYHÁZAK, FELEKEZETEK

84. A 35.847/1928. V.K.M. sz. rendelettel jóváhagyott alapszabályai a magyarországi status quo ante izraelita hitközségek Országos Szövetségének (1928)	1395
85. A magyarországi református egyház 1933. évi alkotmánya (1933)	1402
86. A magyarországi ágostai hitvallású evangélikus keresztyén egyház zsinati nyilatkozata az egyház hitelvi alajáról és az 1934. évi II. egyházi törvénycikk	

- az egyházi alkotmány szervezeti és kormányzati részének kiegészítés
és módosítása tárgyában (1938) 1457
87. A magyarországi katolikus egyházközségek igazgatási szabályzata (1939) 1483

E) EGYETEMEK

88. A Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem szervezeti
szabályzata (1934) 1517

HARMADIK KÖTET

1949–1989

A) TANÁCSOK

89. A Fővárosi Tanács és szervei szervezeti és működési szabályzata (1971) 1559
90. Baranya megye tanácsának szervezeti és működési szabályzata (1973) 1591
91. Székesfehérvár város tanácsa szervezeti és működési szabályzata (1973) 1656
92. Akasztó községi tanács és szerveinek szervezeti és működési szabályzata (1974) ... 1695

B) KAMARÁK, HEGYKÖZSÉGEK

93. A Magyar Köztársaság kormányának 3300/1949. (IV. 9.) korm. sz. rendelete
a hegyközségek és hegyközségi tanácsok megszüntetéséről (1949) 1711
94. A Népköztársaság elnöki tanácsának 1958. évi 6. számú törvényerejű rendelete
a hegyközségekről (1958) 1714
95. Az ügyvédi kamarák ügyrendje (1964) 1719

C) TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS

96. A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1950. évi 36. számú törvényerejű
rendelete az állami társadalombiztosítás szervezetéről (1950) 1733
97. A Szakszervezetek Országos Tanácsa elnökségének 1/1950. SZOT. számú
határozata a Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ (SZTK) szervezeti és
működési szabályzatáról (1950) 1736

D) EGYHÁZAK, FELEKEZETEK

98. A magyar izraelita vallásos szervezet egységes országos szervezete (1950) 1749
 99. A magyarországi evangélikus egyház 1966. évi törvénykönyve (1966) 1777
 100. A magyarországi református egyház 1967. évi alkotmánya (1967) 1803
 101. A magyarországi unitárius egyház önkormányzati törvénye (1971) 1834
 102. A magyarországi katolikus egyházközségek általános szervezeti szabályzata (1984) 1861

E) EGYETEMEK

103. A minisztertanács 274/1950. (XI. 23.) MT. sz. rendelete a tudományegyetemek és a műszaki egyetemek szervezetének szabályozása tárgyában (1950) 1879
 104. A művelődési miniszter 3/1969. (VII. 4.) MM. sz. rendelete az egyetemek és az egyetemi jellegű főiskolák szervezetéről és működéséről (1969) 1886
 105. A művelődési miniszter 20/1986. (VIII. 31.) MM. sz. rendelete a felsőoktatási intézmények szervezetéről és működéséről (1986) 1906

F) MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

106. Az MTA alapszabályai (1949) 1921
 107. Az MTA alapszabályai (1970) 1930

1990–2000

A) KÖZIGAZGATÁSI ÖNKORMÁNYZATOK

108. Kup község önkormányzatának szervezeti és működési szabályzata (1991) 1951
 109. A Fejér megyei önkormányzat szervezeti és működési szabályzata (1991) 1966
 110. Székesfehérvár megyei jogú város önkormányzata közgyűlésének szervezeti és működési szabályzata (1991) 1983
 111. A Fővárosi Önkormányzat szervezeti és működési szabályzata (1992) 2012
 112. Ajka város önkormányzatának szervezeti és működési szabályzata (1995) 2037

B) KAMARÁK, HEGYKÖZSÉGEK

113. Az Országos Ügyvédi Kamara ügyrendje (1992) 2083
 114. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara alapszabálya (1994) 2090

115. A Magyar Ügyvédi Kamara alapszabálya (1999)	2109
116. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara alapszabálya (2001)	2122
117. Balatonederics hegyközség alapszabálya (2004)	2149
118. A Magyar Agrárkamara alapszabálya (2004)	2162

C) TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS

119. A Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat alapszabálya (1994)	2191
--	------

D) EGYHÁZAK, FELEKEZETEK

120. A magyarországi katolikus egyházközségi képviselőtestületek szabályzata (1993) ...	2205
121. A magyarországi evangélikus egyház hatályos alkotmánya (2001)	2214
122. A magyarországi református egyház jelenleg hatályos alkotmánya (2002)	2258
123. A magyarországi zsidó hitközségek alapszabálya (2004)	2289

E) EGYETEMEK

124. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (Budapest) szervezeti és működési szabályzata (2000)	2313
--	------

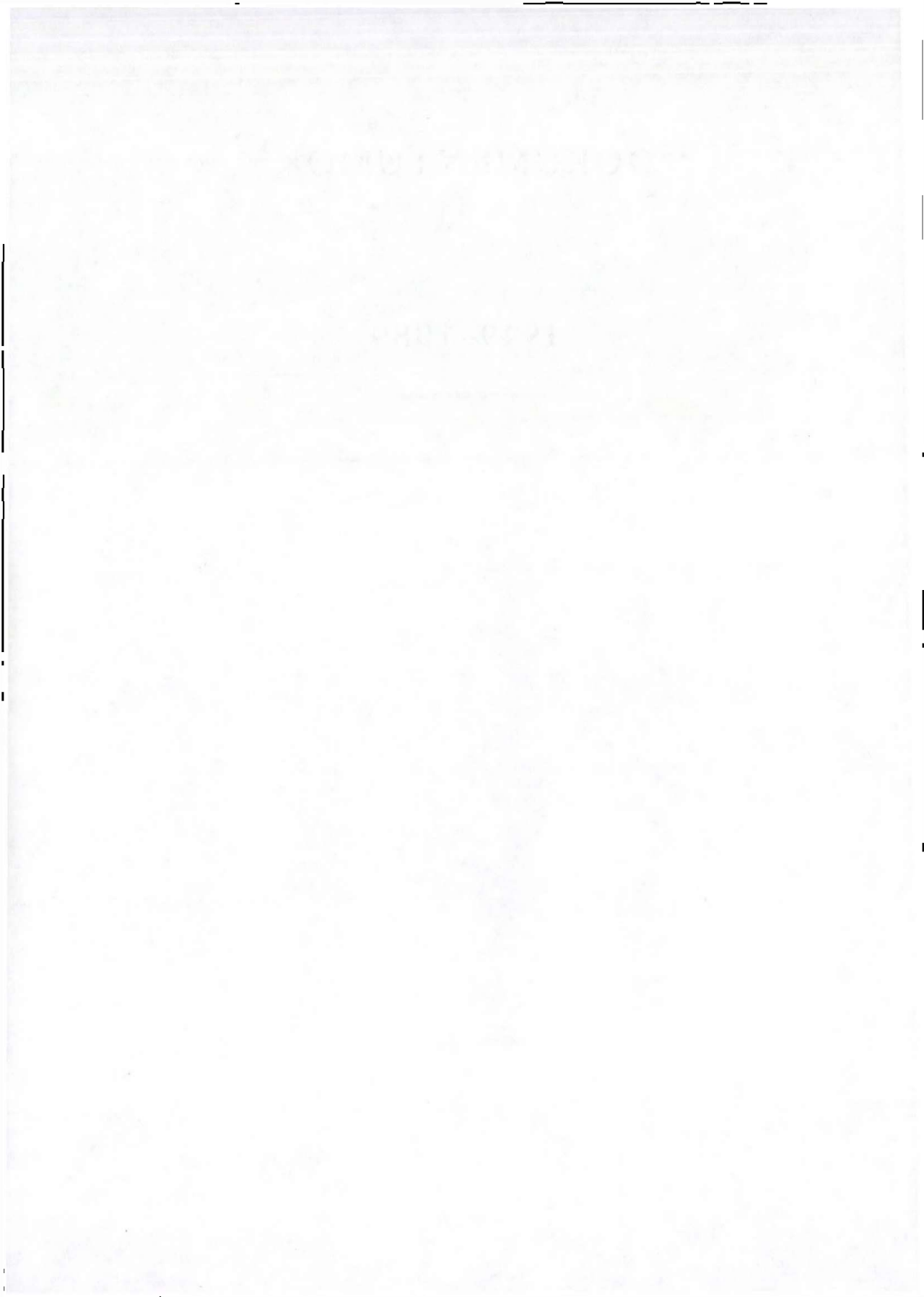
F) MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

125. Az MTA-ról szóló 1994. évi XL. törvény, az MTA alapszabálya és az akadémiai ügyrend egységes szerkezetben (1995)	2353
---	------

DOKUMENTUMOK

1949–1989

TANÁCSOK

A FŐVÁROSI TANÁCS ÉS SZERVEI SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

(Részlet, Budapest, 1971. október 29.)

A tanácsokról szóló 1971. évi I. törvény (a dokumentumban Tt.) új kereteket szabott a helyi közigazgatási szervek működésének. A harmadik tanácstörvény alapján, annak kihirdetése után a fővárosi tanács 1971. október 29-i ülésén fogadta el saját szervezeti és működési szabályzatát (3/1971. számú tanácsrendelet), amit kiegészítettek a Végrehajtó Bizottság szakigazgatási szervezetének és működésének szabályozásával (5/1971. sz. tanácsrendelet). A központi szabályozás elkészülte után a fővárosi tanács 1971. december 22-én jóváhagyta a kerületi tanácsok saját szervezeti és működési szabályzatait (586/1971. sz. határozat).

A szabályzatot a fővárosi tanács 1973. szeptember 24-i ülésén módosították (2/1973. sz. tanácsrendelet); a módosított szabályzatot teljes terjedelemben újra közölték a *Fővárosi Közlöny* 1973 decemberi számának mellékletében, valamint külön nyomtatványként 1974-ben újra kiadták).

I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. § /1/ A tanácsokról szóló 1971. évi I. tv. 75. § /9/ bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, valamint a 28. § /1/ bekezdésében foglaltakra figyelemmel Budapest Főváros Tanácsa saját és szervei szervezeti felépítését és működési rendjét e rendelet határozza meg.

/2/ A tanácstörvényt, s a végrehajtásáról rendelkező jogszabályokat, valamint a tanács szervek számára feladatköröket és hatásköröket megállapító jogszabályokat a Fővárosi Tanács illetékességi területén e rendeletben foglalt kiegészítésekkel kell alkalmazni.

2. § Budapest a Magyar Népköztársaság fővárosa. Budapest területén „Budapest Főváros Tanácsa”, /továbbiakban: Tanács/, valamint 22 kerületi tanács működik.

3. § /1/ Budapest határait az 1949. évi XXVI. tv.; az egyes kerületek határait pedig a 17/1968. NET határozattal módosított 4349/1949. /XII. 20./ MT számú rendelet állapította meg.

/2/ Budapest és ezen belül az egyes kerületek határait a Szabályzat 1. számú melléklete tartalmazza.

4. § /1/ Budapest címerének leírása: A főváros gótikus címerpajzsának színe vörös. A pajzsot középen a Dunát jelképező, ezüstszínű, hullámos pólya szeli át, melynek közepén ötágú vörös csillag lebeg. A felső mezőben Pestet jelképező, egytoronyú, egykapus, aranyszínű, az alsó mezőben Budát jelképező háromtoronyú, egykapus, aranyszínű vár lebeg. Mind a két vár kapuja nyitott és a háttere vörös.

/2/ A címer használatát külön rendelet szabályozza.

5. § /1/ A Tanács hivatalos lapja a Fővárosi Közlöny.

/2/ A Fővárosi Közlönyben kell közzétenni a Tanács üléseiről készült jegyzőkönyveket, a Tanács rendeleteit és határozatait, a Végrehajtó Bizottság fontosabb határozatait, a főváro-

si tanácsai szervek irányítása körében kiadásra kerülő fontosabb intézkedéseket és a kerületi tanácsok rendeleteit.

/3/ A Fővárosi Közlönyt a Végrehajtó Bizottság adja ki.

6. § /1/ A Tanács tagjainak számát a Népköztársaság Elnöki Tanácsa állapítja meg.

/2/ A Fővárosi Tanács tagjait a kerületi tanácsok választják.

/3/ A fővárosi tanácstagok számának a Tanács által megállapított kerületenkénti megoszlását a 2. számú, a fővárosi tanácstagok névjegyzékét pedig a 3. számú melléklet tartalmazza.

II. FEJEZET A FŐVÁROSI TANÁCS FELADATAI ÉS HATÁSKÖRE

„A tanács feladatkörét és hatáskörét törvényben, törvényerejű rendeletben, minisztertanácsi rendeletben és határozatban, valamint tanácsrendeletben kell megállapítani.”

/Tt. 5. §¹

7. § /1/ A Tanács és szervei ellátják a Tt. 9–14. §-aiban foglalt feladatokat és gyakorolják az ott meghatározott hatásköröket.

/2/ A Tanács hatáskörébe tartozó feladatokról naprakész állapotban tartott hatásköri jegyzéket kell vezetni. Az egységes hatásköri jegyzék e Szabályzat 4. számú melléklete.

„/1/ A Fővárosi Tanács:

a) ellátja Budapest főváros fejlesztésével, lakosságának ellátásával és a szolgáltatásokkal kapcsolatos alapvető feladatokat;

b) gyakorolja mindazokat a hatásköröket, amelyek a megyei tanácsokat is megilletik, és ellátja azokat a helyi tanácsi feladatokat, amelyek több kerületet együttesen érintenek;

c) elfogadja a főváros általános rendezési tervét, és gondoskodik végrehajtásáról.

/2/ A Fővárosi Tanács az érintett megyék tanácsaival együttesen összehangolja a fővárosi és a főváros-környéki fejlesztési terveket.”

/Tt. 16. § /1/ és /2/ bek./

8. § A Fővárosi Tanács:

a) gondoskodik a főváros területén a központi irányítás érvényesítéséről, és képviseli a kerületi tanácsok érdekeit;

b) szervezi, összehangolja és biztosítja a főváros területén az állami, társadalmi, gazdasági, különösen pedig az ipar- és mezőgazdaság-fejlesztési, a szövetkezeti, a foglalkoztatási, a művelődésügyi, az egészségügyi, a szociális célkitűzések alakítását és megvalósítását;

c) meghatározza a fővárost érintő kérdésekben a kerületi tanácsok tevékenységének fő irányvonalát;

d) biztosítja, hogy a tanácsi tervek és a tanácsok területi fejlesztési terve és költségvetése megfelelően szolgálják a főváros gazdasági fejlődését, a települések összehangolt és arányos fejlesztését;

¹ Tt.: a tanácsokról szóló 1971. évi I. törvényre utalás.

e) érvényesíti a főváros mezőgazdasági és élelmezésügyi, ipari, kereskedelmi tevékenységének állami felügyeletében és összehangolásában az állami érdekeket;

f) dönt a főváros határán belüli területész-átcsatolásról;

g) előterjesztést tehet jogszabály alkotására és módosítására.

9. § /1/ A Tanács a főváros fejlesztésével kapcsolatban a következő főbb feladatokat látja el:

a) meghatározza a középtávú tervjavaslat alapjául szolgáló irányelveket;

b) irányelveket szab meg az éves és középtávú fejlesztési tervek ágazati és területi arányainak kialakítására.

/2/ A Tanács meghatározza éves és középtávú fejlesztési és pénzügyi tervét, ezen belül megállapítja:

a) a kerületi tanácsok részére a tanácsi hozzájárulás éves összegét és a kötelező előirányzatokat;

b) előírásokat, továbbá iránymutatást és tájékoztatást ad a kerületi tanácsok tervező munkájához;

c) a kerületi tanácsok pénzalapjához a bevételi források körét és a részesedés mértékét.

/3/ Határoz a gazdálkodás eredményéről szóló éves és középtávú beszámolók elfogadásáról.

„A fővárosi és a kerületi, valamint a kerületek közötti érdekeket – a kerületek eltérő sajátosságaira figyelemmel – a Fővárosi Tanács hangolja össze. Ennek érdekében egyeztetni a kerületi tanácsokkal a fejlesztésre és a lakosság ellátására vonatkozó terveket.”

/Tt. 17. § /2/ bek./

10. § /1/ A főváros fejlesztésére és a lakosság ellátására vonatkozó terveket még a tervkészítés időszakában egyeztetni kell a kerületi tanácsokkal /végrehajtó bizottságaikkal/.

/2/ Az egyeztetésnek ki kell terjednie:

a) a kerület egészére vagy lakosságának nagyobb részére hatást gyakorló fejlesztésekre;

b) az egy vagy több kerületet érintő közös beruházás keretében megvalósuló létesítmények egyeztetésére;

c) az iparkitelepítések esetében a jövőben kitelepítendő üzemek meghatározására;

d) a kerületi tanácsok fenntartási költségvetéséhez nyújtandó támogatásra;

e) a kerületi tanácsok fejlesztési alapjához nyújtandó támogatásra.

/3/ A Tanács ülése elé kerülő fejlesztési és a lakosság ellátására vonatkozó terveknek mel-
lékletként tartalmazniok kell a kerületi tanácsok /végrehajtó bizottságaik/ állásfoglalását is.

11. § /1/ A főváros távlati és középtávú fejlesztési terveit a tervkészítés időszakában egyeztetni kell a Pestmegyei Tanács illetékes szervével is.

/2/ Az egyeztetésnek ki kell terjednie:

a) az agglomerációhoz tartozó lakosság szükségleteinek kielégítésére;

b) a munkaerő-ellátással összefüggő feladatokra;

c) az üdülőtérületek és üdülőövezetek fejlesztésére;

d) a Dunával kapcsolatos vízügyi feladatok összehangolására.

/3/ A Pestmegyei Tanács véleményét az előterjesztett fejlesztési tervhez mellékelni kell.

12. § /1/ A Tanács a Tt. 20. §-a alapján hatásköréből nem ruházhatja át:

a) országos jelentőségű kérdésekben való állásfoglalást;

- b) szervezete létrehozását és irányítását;
- c) a kerületi tanácsok bevételeinek meghatározását;
- d) a fejlesztési programok, tervek, középtávú pénzügyi terv és költségvetés meghatározását;
- e) a kerületi tanácsok tevékenysége fő irányvonalának meghatározását;
- f) az általános rendezési terv elfogadását;
- g) a tanácsrendelet alkotását;
- h) a választásokat és kinevezéseket.

/2/ A Tanács nem ruházhatja át a népi ülnökök és a népi ellenőrzési bizottságok tagjainak, ez utóbbiak tisztségviselőinek választását, továbbá hatósági jogkörét.

13. § A Tanács – utólagos beszámolási kötelezettség mellett – /25. § /2/ bek./ a Végrehajtó Bizottságra átruházza az alábbi hatáskörök gyakorlását:

- a) a hitelek felvételét;
- b) a vállalatok és intézmények létrehozását;
- c) a fejlesztési alap és a fenntartási költségvetés pénzeszközeinek csoportosítását;
- d) a pénzmaradvány és tartalékok felhasználásának, a többletbevételek felosztásának meghatározását;
- e) a nem tanácsi szervek részére nyújtandó támogatás mértékének meghatározását;
- f) egyes kerületi szakigazgatási feladatok meghatározott kerület vagy kerületek közötti összevont ellátásának elrendelését.

14. § /1/ A Végrehajtó Bizottság köteles folyamatosan írásbeli tájékoztatást adni a Tanácsnak a Tanács részére új hatáskört megállapító jogszabályairól.

/2/ A Végrehajtó Bizottság tájékoztatása alapján az új hatáskör gyakorlásának átruházásáról – amennyiben azt a jogszabály lehetővé teszi – esetenként a Tanács dönt.

III. FEJEZET

A TANÁCS ÉS NEM TANÁCSI SZERVEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

„A tanácsok a Hazafias Népfrontra és az állampolgárok tömegszervezeteire, valamint egyéb szervezeteire támaszkodva, a nem tanácsi szervekkel hatékonyan együttműködve, a lakosság tevékeny részvételével látják el feladataikat.”

/Tt. 3. §/

15. § /1/ A Végrehajtó Bizottság, a Tanács bizottságai, a tisztségviselők és szakigazgatási szervek a tanácstörvényben biztosított feladataik ellátásában, a döntések előkészítésében és a hozott határozatok végrehajtásában kötelesek együttműködni a nem tanácsi szervekkel. Munkájukban támaszkodjanak a Hazafias Népfront Budapesti Bizottságára és az állampolgárok tömegszervezeteire.

/2/ A Hazafias Népfront Budapesti Bizottságával, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsával és a fővárosban működő jelentős szerepet betöltő más nem tanácsi szervekkel együttműködési megállapodást lehet kötni.

/3/ A Hazafias Népfront Budapesti Bizottságával és a Szakszervezetek Budapesti Tanácsával kötött együttműködési megállapodás jóváhagyását a Tanács kizárólagos hatáskörében fenntartja.

/4/ Az együttműködési megállapodást a főváros területén működő testületi szervekkel a Végrehajtó Bizottság /tanácselnök/ köti meg.

/5/ A főváros területén működő egyéb szervekkel szakterületükre vonatkozóan a szakigazgatási szervek is jogosultak együttműködési megállapodást kötni.

16. § Az együttműködési megállapodások megkötése során arra kell törekedni, hogy a megállapodás:

- a) eredményezze a lakossággal való szorosabb kapcsolatot;
- b) javítsa a lakosság tájékoztatását és felvilágosítását;
- c) segítse elő a lakosság szükségleteinek megismerését; a szükségletek jobb kielégítését;
- d) tegye lehetővé, hogy a főváros egészét érintő alapvető terveket és elképzeléseket a lakosság kellő időben megismerje és e tervekkel kapcsolatban véleményét nyilváníthassa;
- e) segítse elő a főváros fejlesztésében és ellátásában résztvevő szervek együttműködését a kölcsönös érdekek alapján.

„A tanácsok ellenőrizhetik – a fegyveres testületeket kivéve – a nem tanácsi szerveknél dolgozók érdekében hozott művelődésügyi, egészségügyi, szociális és munkaügyi jogszabályok megtartását és beszámolót kérhetnek tőlük.”

/Tt. 22. § . /2/ bek./

17. § /1/ A Tanács a dolgozók érdekében hozott művelődésügyi, egészségügyi, szociális és munkaügyi jogszabályok megtartásának ellenőrzésével a szakterület szerint illetékes szakigazgatási szervet bízta meg.

/2/ Az ellenőrzést az ellenőrzött szerv szerinti fővárosi szakmai érdekvédelmi szervvel összehangolva kell elvégezni.

/3/ Az átfogó, nagyobb jelentőségű ellenőrzésekbe a Tanács illetékes bizottságait is be kell vonni.

/4/ A jelentősebb vizsgálati tapasztalatokról be kell számolni a Végrehajtó Bizottságnak.

/5/ A vizsgálati tapasztalatokról az ellenőrzött szervet tájékoztatni kell.

„A tanácsok a nem tanácsi szervekkel intézményeket hozhatnak létre és működtethetnek.”

/Tt. 22. § /3/ bek./

18. § /1/ A Tanács felhatalmazza Végrehajtó Bizottságot, hogy a nem tanácsi szervekkel közösen intézményeket hozzon létre.

/2/ A létrehozott intézmény működtetésével kapcsolatos feladatokat – amennyiben a megállapodás másként nem rendelkezik – az illetékes szakigazgatási szerv látja el.

„A nem tanácsi szervek kötelesek a működési területük szerint érdekelt helyi tanács végrehajtó bizottságának előzetes véleményét kikérni minden olyan intézkedés előtt, amely az ellátó, szolgáltató tevékenységében változást idéz elő, vagy a lakosság érdekeit egyébként érinti. Indokolt esetben a tanács nyilvánít véleményt. Országos jellegű szerv ezt az előzetes véleményt a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottságától kéri. A fővárosi és a megyei tanács végrehajtó bizottsága figyelembe veszi az érdekelt helyi tanács végrehajtó bizottságának a véleményét.”

/Vhr. 22. § /3/ bek./

² Vhr.: a tanácsokról szóló 1971. évi I. törvény végrehajtása tárgyában kiadott 11/1971. (III. 31.) Korm. sz. rendelet.

19. § /1/ Az országos szervnek a kért véleményt a Végrehajtó Bizottság adja meg.

/2/ A Tanács elé kell terjeszteni az országos szerv kérését, ha:

a) az országos szerv vezetője ezt írásban kéri;

b) a Végrehajtó Bizottság így foglal állást;

c) a tanácselnök javasolja.

/3/ A Végrehajtó Bizottság folyamatosan beszámol a Tanácsnak a nem tanácsi szervezetek adott fontosabb állásfoglalásairól.

/4/ Véleményt a nem országos szerv részére a Végrehajtó Bizottság illetékes szakigazgatási szerve adja meg.

„A tanács köteles tájékoztatni a nem tanácsi szervezetek a tevékenységüket érintő célkitűzésekről.”

/Tt. 24. § /4/ bek./

20. § /1/ A Tanácsnak és a Végrehajtó Bizottságnak a nem tanácsi szervezetek érintő döntéseiről a tanácselnök írásban, szóban vagy a hírközlő szervek útján ad tájékoztatást.

/2/ A szakigazgatási szervek vezetői a nem tanácsi szervezetek megbeszélése formájában vagy a hírközlő szervek útján tájékoztatják azokról a célkitűzésekről, melyek a nem tanácsi szervezetek is érintik. A tanácselnök által meghatározott rendben a főváros egészét érintő fejlesztési, várospolitikai tervekről a Terv- és Közgazdasági Főosztály vezetője ad tájékoztatást.

„A tanácsi szervek a nem tanácsi szervezetek a tanácsok tevékenységét vagy a lakosságot érintő javaslatait kötelesek megvizsgálni, a szükséges intézkedést megtenni és harminc napon belül érdemben választ adni.”

/Vhr. 22. § /4/ bek./

21. § A válaszadás rendjét a Végrehajtó Bizottság szabályozza.

„A bíróság működésének tapasztalatairól, az ügyészség a törvényesség helyzetéről tájékoztatja a tanácsot vagy a végrehajtó bizottságot. A rendőrség a közrend és a közbiztonság helyzetéről beszámol a tanácsnak vagy a végrehajtó bizottságnak.”

/Tt. 26. § /1/ és /2/ bek./

22. § A bírói, az ügyészi és rendőri szervek a Tanácsnak és a Végrehajtó Bizottságnak megengedési szerinti időpontban adnak tájékoztatást, illetve számolnak be.

IV. FEJEZET A TANÁCS MŰKÖDÉSE

„A tanács hatáskörét ülésein gyakorolja. A tanács szükség szerint, de évenként legalább négy alkalommal tart ülést.”

/Tt. 29. § /1/ és /2/ bek./

„A tanácsot a végrehajtó bizottság hívja össze. A tanácsot össze kell hívni a tanácstagok egynek indítványára alapján is. A tanács összehívását és meghatározott napirend megtárgyalását a Minisztertanács ... is elrendelheti.”

/Tt. 30. § /1/–/3/ bek./

A TANÁCS ÜLÉSEI

23. § /1/ A Tanács szükség szerint, de legalább három havonként tartja üléseit.

/2/ A Tanácsot össze kell hívni, ha a Tanács erről határozatban dönt.

„A tanács éves munkaterv alapján működik.”

/Vhr. 25. § /1/ bek./

24. § /1/ A Tanács megbízásának időtartamára munkaprogramot fogad el.

/2/ A munkaprogram elkészítésénél ütemezni kell a Végrehajtó Bizottságnak a tanácstörvényben előírt beszámolási és tájékoztatási kötelezettségét, a Tanács bizottságainak, a szakigazgatási szerveknek, továbbá a nem tanácsi szerveknek a beszámoltatását, illetőleg tájékoztatását.

25. § /1/ A Tanács éves munkaterv alapján működik.

/2/ A munkaterv tervezetének elkészítéséről a Végrehajtó Bizottság gondoskodik.

/3/ A Végrehajtó Bizottságnak a Tanács munkatervéhez javaslatot kell kérnie:

a) a Tanács bizottságaitól;

b) a kerületi tanácsok elnökeitől;

c) a Hazafias Népfront Budapesti Bizottságától;

d) a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottságtól;

e) a Szakszervezetek Budapesti Tanácsától;

f) a fővárosi főügyésztől;

g) a Fővárosi Bíróság elnökétől;

h) a budapesti rendőrfőkapitánytól.

26. § /1/ A munkatervnek tartalmaznia kell az ülések időpontját, a napirendi pontok címét és előadóit, az előterjesztés elkészítéséért felelős nevét, továbbá – egyes fontosabb, szélesebb témakört felölelő előterjesztéseknél – a tartalmi vázlatot.

/2/ A Végrehajtó Bizottság minden tanácsülésen tájékoztatást ad a Tanács lejárt határidejű határozatainak végrehajtásáról, az átruházott hatáskörben hozott döntéseiről és a Tanács hatáskörét megállapító új jogszabályokról.

27. § /1/ A Tanács elé kerülő előterjesztéseknek tartalmi és formai szempontból alkalmazni kell lenniük arra, hogy a vita és a határozathozatal eredményességét biztosítsák. Az előterjesztéseknek a tárgy ismertetését és a határozati javaslatot kell tartalmazniuk.

/2/ A tárgy ismertetése keretében röviden és tömören azokat az adatokat, tényeket és körülményeket kell közölni, amelyek a döntéshez szükségesek. Az előzményeket ismertetni kell, utalva arra, hogy az érintett kérdéskört a Tanács tárgyalta-e, és ha igen, mikor; azonos tárgykörben hozott-e, s milyen határozatot; a határozat végrehajtása hogyan történt meg, s ennek mi volta hatása.

/3/ Az előterjesztés tartalmazza, hogy azt mely szervekkel egyeztették. Az esetleges eltérő véleményt mellékletként csatolni kell.

/4/ A határozati javaslatnak az előterjesztésben alaposan kifejtett, azzal logikailag összefüggő, s a Tanács döntését feltétlenül igénylő kérdésekre kell vonatkozniuk.

A TANÁCS ÜLÉSÉNEK ELŐKÉSZÍTÉSE

„A tanácsot a végrehajtó bizottság hívja össze. A tanácsot össze kell hívni a tanácsstagok egygyedének indítványa alapján is. A tanács összehívását és meghatározott napirend megtárgyalását a Minisztertanács ... is elrendelheti.”

/Tt. 30. § /1/-/3/ bek./

„A tanács ülésén tanácskozási joggal vehet részt az, akit törvény, törvényerejű rendelet, minisztertanácsi rendelet és határozat vagy a tanács szervezeti és működési szabályzata megjelöl, valamint az, akit az ülésre a végrehajtó bizottság meghívott.”

/Tt. 32. § /1/ bek./

28. § /1/ A Tanács ülésére a tanácsstagokon kívül meghívót kapnak:

- a) a Végrehajtó Bizottság titkára;
- b) a Népköztársaság Elnöki Tanácsa;
- c) a Minisztertanács;
- d) a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának Elnöke;
- e) a KISZ Budapesti Bizottságának első titkára;
- f) a fővárosi főügyész;
- g) a Fővárosi Bíróság elnöke;
- h) a Budapesti Rendőrfőkapitányság vezetője;
- i) a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke;
- j) a Hazafias Népfront Budapesti Bizottságának titkára;
- k) a Szakszervezetek Budapesti Tanácsának vezető titkára;
- l) a kerületi tanácsok elnökei;
- m) a Végrehajtó Bizottság szakigazgatási szerveinek vezetői;
- n) a tárgy szerint illetékes miniszter, vagy országos hatáskörű szerv vezetője;
- o) a Tanács bizottságainak nem tanácsstag tagjai, ha a tanácsülésen az ügykörüket érintő napirendi pont szerepel;
- p) a napirend tárgya szerint illetékes szervek, illetőleg felettes szervek vezetői;
- r) azok, akiknek megjelenését a tanácselnök a napirend megtárgyalásához szükségesnek tartja.

/2/ Az /1/ bekezdés a)–m) pontjaiban említett személyeket, illetve szervek küldötteit a tanácsülés egész tartamára, míg az n)–r) pontokban említetteket az ügykörüket érintő napirendi pont tárgyalásánál tanácskozást jog illeti meg.

29. § /1/ A tanácsülés meghívójának tartalmaznia kell az ülés helyét, napját, kezdésének időpontját, a napirendek tárgyát és az előadók nevét.

/2/ A meghívót a Végrehajtó Bizottság nevében kell kiadni. A meghívót olyan időpontban kell megküldeni, hogy azt a meghívottak a tanácsülés előtt legalább nyolc nappal megkapják.

/3/ A meghívóhoz mellékelni kell az előterjesztéseket és határozati javaslatokat.

/4/ Amennyiben a meghívottat egy, vagy néhány napirendi pontnál illeti meg tanácskozási jog, csak az ezekhez elkészített előterjesztéseket kell megküldeni.

„A tanács ülése nyilvános. A tanács zárt ülést is elrendelhet.”

/Tt. 29. § /3/ bek./

30. § A tanácsülés időpontjáról, valamint a tanácsülést követően a jelentősebb közérdekű határozatokról a Végrehajtó Bizottság a hírközlő szervek útján értesíti a lakosságot.

31. § /1/ A Tanács zárt ülést tart:

- a) jogszabályban előírt esetekben;
- b) összeférhetetlenségi ügyek tárgyalásánál;
- c) ha a Tanács így határoz.

/2/ A zárt ülésen a tanácstagokon kívül a jelen Szabályzat 28. § /2/ bekezdésében foglalt személyek, illetőleg szervek küldöttei vehetnek részt.

A TANÁCSKOZÁS RENDJE

32. § A tanácsülés tanácskozási rendje a következő:

a) a tanácselnök előterjeszti a Végrehajtó Bizottság által javasolt napirendi tervezetet, amellyel kapcsolatban a tanácstagok módosító javaslatokat tehetnek;

b) a tanácselnök bejelenti az esetleges interpellációt és megállapítja, hogy az interpelláló tanácstag jelen van-e;

c) a Tanács a napirendi pontok megtárgyalása előtt dönt a Tanács lejárt határidejű határozatainak végrehajtásáról, és a Végrehajtó Bizottságnak a Tanács által átruházott hatáskörben hozott döntéseiről szóló beszámolókat, valamint a Tanács részére új hatáskört megállapító jogszabályokról szóló tájékoztatás elfogadásáról. Dönt az új hatáskör esetleges átruházásáról.

Az előterjesztés előadója a tanácselnök;

d) a tanácselnök minden előterjesztés és az ezzel kapcsolatos határozati javaslat felett vitát nyit. Írásbeli előterjesztés esetén az előadó a vita megkezdése előtt szóban kiegészítheti az előterjesztést. A jelenlevők az előterjesztésre vonatkozólag az előadóhoz kérdéseket intézhetnek, amelyekre a vita előtt válaszolni kell;

e) az előterjesztés feletti vita lezárására, a hozzászólók számának, vagy a hozzászólások időtartamának korlátozására a Tanács bármelyik tagja javaslatot tehet.

Az indítvány felett a Tanács vita nélkül dönt;

f) a vita lezárása után a napirendi pont előadója válaszol a hozzászólásokra.

„A tanács ülését a tanácselnök vezeti.”

/Tt. 31. § /1/ bek./

33. § /1/ A tanácselnök feladatai az ülés vezetésével kapcsolatban:

- a) megnyitja az ülést;
- b) megállapítja az ülés határozatképességét;
- c) előterjeszti a napirendi javaslatot;
- d) napirendi pontonként megnyitja, irányítja és lezárja a vitát;
- e) napirendi pontonként szavazásra bocsátja a határozati javaslatokat, a szavazatok alapján megállapítja és kihirdeti a határozatokat;
- f) biztosítja a tanácstagok interpellációs jogának gyakorlását;
- g) berekeszti az ülést.

/2/ A tanácselnök javaslatot tehet egyes napirendek összevont tárgyalására. A határozati javaslatokat azonban ez esetben is külön-külön kell szavazásra bocsátani.

34. § /1/ A tanácsülés elnökségét a tanácselnök, a napirenden szereplő előterjesztések előadói és a két jegyzőkönyvhitelesítő alkotja.

/2/ Kivételes esetekben, ünnepi tanácsüléseket a tanácselnök javaslatára az ülés időtartamára a Tanács a tanácsstagok és az ülésre meghívott személyek közül elnökséget választ.

„A határozathozatalhoz a jelenlevő tanácsstagok többségének szavazata szükséges. Szavazategyenlőség esetén a tanácselnök szavazata dönt.”

/Tt. 31. § /3/ bek./

35. § /1/ A tanácselnök az előterjesztésben szereplő és a vita során elhangzó határozati javaslatokat szavazásra teszi fel. Előbb a módosító és kiegészítő, majd az eredeti javaslatok felett kell dönten.

/2/ A tanácsstag igenlő vagy ellenszavazattal vesz részt a szavazásban, illetőleg tartózkodhat a szavazástól.

/3/ A szavazás alapján a tanácselnök kihirdeti a határozatot.

36. § /1/ Titkos szavazásnak van helye, ha azt jogszabály elrendeli. A titkos szavazást az Ügyrendi Bizottság bojnyolítja le.

/2/ A titkos szavazás eredményéről az Ügyrendi Bizottság elnöke tájékoztatja a Tanácsot. Az ily módon elfogadott határozatot a tanácselnök hirdeti ki.

37. § /1/ A napirendi pontok megtárgyalása utána Tanács tisztségviselői, a Végrehajtó Bizottság titkára és a tanácsstagok bejelentést tehetnek.

/2/ A bejelentés tudomásulvételéről a Tanács vita nélkül határozattal dönt.

38. § A napirendi pontok megtárgyalása és a bejelentések után kerül sor a tanácsstagok interpellációjára. Az interpelláció részletes szabályait e Szabályzat 52–55. §-ai tartalmazzák.

A TANÁCSÜLÉS JEGYZŐKÖNYVE

„A tanács üléséről a tanácskozás lényegét és a hozott határozatokat tartalmazó jegyzőkönyvet kell készíteni.”

/Vhr. 29. § /1/ bek./

39. §

/1/ A tanácsülésről készült jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

- a) az ülés helyét és időpontját;
- b) az ülésen megjelent, továbbá külön-külön a távolmaradásuk okát előzőleg bejelentő és az azt elmulasztó tanácsstagok neveit;
- c) az elfogadott napirendet;
- d) napirendi pontonként külön-külön a napirend tárgyát, az előadók és felszólalók nevét, a szóbeli előterjesztések, illetőleg hozzászólások lényegét, a szóban előterjesztett határozati javaslatokat;
- e) a határozatok szószerinti szövegét, feltüntetve a szavazás számszerű eredményét is;
- f) az elhangzott bejelentéseket és interpellációkat, valamint az azokkal kapcsolatos válaszokat, illetőleg határozatokat.

- /2/ A tanácsülés határozatairól jegyzőkönyvi kivonatot kell küldeni:
- a) a Tanács tagjainak /a Fővárost Közlöny útján/;
 - b) az illetékes miniszternek és országos hatáskörű szerv vezetőjének;
 - c) a végrehajtásban érdekelt szervezeteknek és személyeknek.
- /3/ A jegyzőkönyv elkészítésének részletes szabályait a tanácselnök állapítja meg.

A TANÁCS HATÁROZATAI

40. § /1/ A Tanács határozatait naptári évenként kezdődően folyamatos sorszámmal és évszámmal kell ellátni.

/2/ A Tanács határozatainak végrehajtásáért a határozatban megjelölt személy, illetőleg szerv felel.

/3/ A határozatok végrehajtásának szervezéséért a Végrehajtó Bizottság felel.

41. § /1/ A Tanács határozatainak végrehajtását a Végrehajtó Bizottság, a tisztségviselők, a bizottságok és a Tanács tagjai ellenőrzik. Az ellenőrzés tapasztalatait a határozat végrehajtásáról szóló jelentésnek tartalmaznia kell.

/2/ A Tanács felhatalmazza Végrehajtó Bizottságát, hogy a határozatok nyilvántartásának, végrehajtásának és a végrehajtás ellenőrzésének részletes szabályaira, a szakigazgatási szervek ezzel kapcsolatos feladataira utasítást adjon ki.

TANÁCSRENDELET ALKOTÁSA ÉS KIHIRDETÉSE

„A tanács rendeletet alkothat jogszabály végrehajtására, valamint jogi rendezést igénylő társadalmi viszonyok szabályozására. A tanácsrendeletet a helyben szokásos módon ki kell hirdetni. A tanács rendelete működési területén mindenkire kötelező.

/Tt. 34. § /1/ bek./

42. § /1/ Tanácsrendelet alkotását kezdeményezhetik:

- a) a rendelet tárgya szerint hatáskörrel bíró felsőbb szervek;
- b) a Végrehajtó Bizottság;
- c) a Tanács bizottságai;
- d) a Tanács tagjai;
- e) a Hazafias Népfront Budapesti Bizottsága;
- f) a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa;
- g) a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága szakigazgatási szerveinek vezetői;
- h) a kerületi tanácsok és végrehajtó bizottságaik;
- i) a fővárosi főügyész.

/2/ Amennyiben a rendeletalkotás kezdeményezése nem végrehajtó bizottsági határozattal történt, a tanácsrendelet megalkotásának szükségessége tárgyában előzetesen a Végrehajtó Bizottság foglal állást, véglegesen pedig a Tanács dönt.

43. § /1/ A tanácsrendelet előkészítése a rendelet tárgya szerint illetékes szakigazgatási szerv feladata.

/2/ Az előkészítő munkába be kell vonni a tárgy szerint illetékes tanácsi bizottságot, továbbá az érdekelt tanácsi és nem tanácsi szerveket.

44. § /1/ A rendelet-tervezethez indokolást kell készíteni.

/2/ Az indokolás tartalmazza:

a) a megalkotandó rendelet célját és szükségességének alátámasztását;

b) a hatályosulás biztosításának eszközeit;

c) fejezetenként – illetőleg a szükséghez képest §-onként – részletezve azt, hogy a tervezet miért javasolta a rögzített jogi és tartalmi megoldást.

/3/ Az indokolás a rendelet-tervezet melléklete.

45. § /1/ A rendelet-tervezetet előzetesen egyeztetni kell a tárgy szerint illetékes minisztériummal /országos hatáskörű szervvel/ és a Fővárosi Főügyészséggel.

/2/ Az /1/ bekezdésben előírt szerv véleményét a tervezethez mellékelni kell.

46. § /1/ A rendelet-tervezetet a Jogi és Igazgatási Bizottságnak meg kell tárgyalnia.

/2/ A bizottság esetleges külön véleményét a tervezethez mellékelni kell.

47. § /1/ A tanácsrendelet-tervezetét általában a szakigazgatási szerv vezetője terjeszti a tanácsülés elé.

/2/ A tanácsrendelet kiterjesztéséről és kihirdetéséről a Végrehajtó Bizottság titkára gondoskodik.

48. § /1/ A Tanács rendeleteit a naptári év elejétől kezdődően folyamatos sorszámmal és évszámmal kell ellátni.

/2/ A tanácsrendeletet a Fővárosi Közlönyben kell kihirdetni és arról a főváros lakosságát a hírközlő szervek útján, valamint egyéb alkalmas módon tájékoztatni kell.

/3/ A hatályos tanácsrendeletekről naprakész állapotban nyilvántartást kell vezetni.

49. § /1/ A 43–48. §-okban foglalt rendelkezések értelemszerűen alkalmazandók a tanácsrendelet módosítására és hatályon kívül helyezésére.

/2/ A Fővárosi Tanács és szervei Szervezeti és Működési Szabályzatának megalkotására és módosítására külön rendelkezések irányadók.

/3/ A Tanács felhatalmazza a Végrehajtó Bizottság titkárát, hogy a tanácsrendeletek előkészítésével és nyilvántartásával kapcsolatos eljárási szabályokat rendezze.

A TANÁCS ALAKULÓ ÜLÉSE

50. § /1/ Az újonnan választott Tanácsot a Végrehajtó Bizottság a jogszabályban előírt határidőre hívja össze.

/2/ Az alakuló tanácsülés a tisztségviselők megválasztásáig terjedő időre elnököt választ tagjai sorából.

/3/ A tanácsülés megnyitása után a Tanács Ügyrendi Bizottságot választ, amely a választási jegyzőkönyvek alapján megvizsgálja a tanácstagok megbízatásának törvényességét. Az Ügyrendi Bizottság tagjainak megbízatását az ülést levezető elnök és a jegyzőkönyvhitelesítők vizsgálják meg.

/4/ Az Ügyrendi Bizottság jelentése alapján a Tanács határoz a megválasztott tanácstagok megbízatásának törvényességéről.

51. § A Tanács alakuló ülésének napirendjére fel kell venni:

- a) a Fővárosi Választási Elnökség beszámolóját;
- b) a Végrehajtó Bizottság tagjai számának a megállapítását;
- c) a Tanács tisztségviselőinek és a Végrehajtó Bizottság többi tagjának megválasztását;
- d) a Végrehajtó Bizottság tagjainak eskütételét;
- e) a Tanács bizottságai elnökeinek és tagjainak megválasztását;
- f) szükség esetén a Végrehajtó. Bizottság titkárának a kinevezését;
- g) szükség esetén a szakigazgatási szervek vezetőinek kinevezését.

AZ INTERPELLÁCIÓ

„A tanácstag joga a tanács ülésén, vagy más alkalommal a végrehajtó bizottságtól, a tisztségviselőktől, a szakigazgatási és egyéb helyi szervek vezetőitől felvilágosítást kérni a tanácsi hatáskörbe tartozó ügyekben, erre a kérdezett a tanács ülésén vagy 15 napon belül válaszolni köteles.”

/Tt. 37. § /1/ bek. e) pont/

52. § /1/ A tanácstag interpellációt a Tanács ülésén szóban vagy a tanácselnöknél írásban bármikor előterjeszthet.

/2/ A tanácsülés tárgysorozatára az interpellációt fel kell venni.

/3/ Az írásban előterjesztett interpelláció tárgyát a tanácselnök a Tanács ülésén a napirend tárgyalása előtt ismerteti.

/4/ Ha az írásban interpelláló tanácstag a Tanács ülésén nincs jelen, az interpellációt törlöni kell és tanácstagi bejelentésként kell kezelni.

53. § /1/ Az interpelláló tanácstag az írásban benyújtott interpellációját a Tanács ülésén szóban is indokolhatja.

/2/ Az interpellációra a kérdezett, vagy akinek az ügy hatáskörébe tartozik, a tanácsülésen azonnal köteles válaszolni.

/3/ Ha a kérdezett érdemi választ adni nem tud, a választ a Tanács ülését követő 15 napon belül írásban kell megadni az interpelláló tanácstagnak

/4/ A válasz egy példányát a tanácselnök részére meg kell küldeni.

54. § /1/ Az interpellációs vitában csak a tanácstagok, a kérdezett személy és Végrehajtó Bizottság titkára vehetnek részt.

/2/ Az interpelláló tanácstagnak nyilatkoznia kell a válasz elfogadásáról.

/3/ Az interpellációra adott válasz elfogadásáról, vagy további intézkedés szükségességéről a Tanács határozattal dönt.

55. § /1/ Amennyiben a Tanács a kérdezett személy válaszát nem fogadta el, a hatáskörébe tartozó kérdésekben maga dönt, más esetekben az interpellációt a Végrehajtó Bizottság legközelebbi ülésén megvizsgálja és írásban válaszol az interpelláló tanácstagnak.

/2/ Az írásban adott válaszokat a Tanács legközelebbi ülésén ismertetni kell és a Tanács dönt annak elfogadásáról.

/3/ Az interpellációkról nyilvántartást kell vezetni. A nyilvántartás vezetéséről a Végrehajtó Bizottság titkára gondoskodik.

V. FEJEZET A TANÁCSSTAG

„A tanácsstagi munka a választók bizalmán alapuló, megtisztelő közéleti tevékenység. A tanács minden tagjának azonos jogai és kötelességei vannak. A tanácsstag hivatalos személy.”

/Tt. 36. § /1/, /3/, /4/ bek./

A TANÁCSSTAG JOGAI

„A tanácsstag joga, hogy választóinak ... képviseletében részt vegyen a tanács tevékenységében. Ennek megfelelően:

- a) részt vesz a tanácsrendelet és határozat meghozatalában;*
- b) megválasztható a tanács bármely tisztségére és bizottságába;*
- c) képviselheti megbízás alapján a tanácsot;*
- d) a tanács vagy a végrehajtó bizottság elé terjeszthet megvizsgálás végett közérdekű kérdést és javaslatot;*
- e) a tanács ülésén, vagy más alkalommal a végrehajtó bizottságtól, a tisztségviselőktől, a szakigazgatási és egyéb helyi szervek vezetőitől felvilágosítást kérhet a tanács hatáskörbe tartozó ügyekben erre a kéredezett a tanács ülésén vagy tizenöt napon belül válaszolni köteles.”*

/Tt. 37. § /1/ bek. a)–e) pontja/

56. § /1/ A tanácsstag jogosult a Tanács bármely szervének vezetőjét, vagy beosztottját hivatalában, munkaidő alatt felkeresni, hozzá kérdést intézni, a hivatalos iratokba – az azokra vonatkozó rendelkezések szerint – betekinteni.

/2/ A tanácsstag a Tanács meghívása és a Végrehajtó Bizottság felkérése alapján részt vesz:

- a) egyes tanács-, illetőleg végrehajtó bizottsági előterjesztések elkészítésében;*
- b) a Tanács és a Végrehajtó Bizottság határozatai végrehajtásának ellenőrzésében.*

/3/ A tanácsstag jogosult a Tanács bármely szervéhez e szervek hatáskörébe tartozó kérdésekben javaslatot előterjeszteni, vagy kérdést intézni.

A TANÁCSSTAG KÖTELESSÉGE

„A tanácsstag köteles:

- a) képviselni ... a település lakosságának érdekeit;*
- b) tevékenyen részt venni a tanács munkájában és elvégezni a rábízott feladatokat;*
- c) olyan magatartást tanúsítani, amely méltóvá teszi a közéleti tevékenységre, választóinak bizalmára;*
- d) személyes példamutatással közreműködni az állami és a munkafegyelem szilárdításában, a közéleti tisztaság és a társadalmi tulajdon védelmében az állampolgárok jogainak biztosításában, a törvényesség, a szocialista együttélés szabályainak megtartásában;*
- e) a közérdeket figyelembe véve teljesíteni a választóinak megbízásait, előmozdítani az állampolgárok jogos panaszainak orvoslását;*

f) közvetlen és rendszeres kapcsolatot tartani a lakossággal, bevonni a lakosságot a tanácsi feladatok megoldásába.”

/Tt. 38. § /1/ bek. a)–f) pontja/

AZ ÖSSZEFÉRHETETLENSÉG

57. § /1/ A Tt. 40. §-ában és a Vhr. 40–41. §-aiban szabályozott összeférhetetlenségi bejelentés a Tanács ülésén, két tanácsülés között pedig a tanácselnöknél terjeszthető elő.

/2/ A bejelentést, ha azt a Tanács ülésén terjesztették elő, még ugyanaz az ülésen, egyéb esetben a beérkezéstől számított 5 napon belül kiviz gálásra át kell adni az Ügyrendi Bizottságnak.

/3/ összeférhetetlenségi eljárás lefolytatására bűncselekmény elkövetésének gyanúja esetén általában csak az ügyészség megkeresése alapján kerülhet sor.

/4/ Az összeférhetetlenségi ügyeket a Tanács zárt ülésen tárgyalja /31. §/ és azokban titkos szavazással dönt.

/5/ Az összeférhetetlenségi eljárásról és az annak alapján hozott határozatról a tanácselnök a határozat meghozatalától számított 8 napon belül köteles értesíteni a fővárosi tanács tagot megválasztó kerületi tanácsot.

VI. FEJEZET A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG

„A végrehajtó bizottság tagjai: a tanácselnök, a tanácselnök-helyettes, a tanács által a tanács tagok közül megválasztottak és a végrehajtó bizottság titkára.”

/Tt. 42. § /1/ bek./

58. § /1/ A Végrehajtó Bizottság tagjainak számát a Tanács állapítja meg.

/2/ A Végrehajtó Bizottság tagjai: a tanácselnök, az általános tanácselnök-helyettes, a tanácselnök-helyettesek, a végrehajtó bizottsági tagok és a Végrehajtó Bizottság titkára.

/3/ A Végrehajtó Bizottság tagjait az alakuló tanácsülés választja. A Végrehajtó Bizottság titkárát a Tanács határozatlan időre kinevezi.

/4/ Ha a választási ciklus időszaka alatt végrehajtó bizottsági tagsági hely megüresedik, a Tanács a megüresedett helyre bármikor új tagot választhat.

/5/ A Végrehajtó Bizottság tagjainak névsorát e Szabályzat 5. számú melléklete tartalmazza.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG FELADATAI ÉS HATÁSKÖRE

„A végrehajtó bizottság feladatai: a jogszabályok végrehajtása; az országos és a helyi érdek egybehangolt érvényesítése; az ágazati feladatok érvényesítése; tanács üléseinek előkészítése, rendelke-

zései végrehajtásának szervezése; a szakigazgatási szervek és az alsóbb fokú végrehajtó bizottságok közvetlen irányítása; a tanácsi vállalatok felügyelete, a tanácsi intézmények irányítása; együttműködés a nem tanácsi szervekkel."

/Tt. 41. § /1/ bek./

59. § A Végrehajtó Bizottság feladatait és hatáskörét a Szabályzat 4. számú mellékleteként kezelt egységes hatásköri jegyzék tartalmazza.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG FELADATAI A TANÁCS, A TANÁCS BIZOTTSÁGAI ÉS A TANÁCSSTAGOK TEVÉKENYSÉGÉVEL KAPCSOLATBAN

60. § /1/ A Végrehajtó Bizottság tevékenységével elősegíti a Tanács működésének eredményességét.

/2/ A Végrehajtó Bizottság a Tanács üléseinek előkészítése érdekében:

a) dönt a Tanács ülésének összehívásáról, az ülés időpontjáról és a napirendi javaslatokról;

b) megtárgyalja – szükség esetén módosítja – szervei előterjesztéseit;

c) megtárgyalja a nem tanácsi szervek előterjesztéseit és ezekkel kapcsolatban állást foglal;

d) biztosítja az előterjesztések összehangolását az azok tárgya szerint érintett vagy érdekelt szervekkel;

e) gondoskodik – a Végrehajtó Bizottság titkára útján – a tanácsülés megtartásának előfeltételeiről.

61. § /1/ A Végrehajtó Bizottság szervezi és ellenőrzi a Tanács rendeleteinek és határozatainak végrehajtását.

/2/ A Tanács rendeleteinek végrehajtása érdekében:

a) felhatalmazás alapján határozattal gondoskodik a rendeletek végrehajtásáról;

b) ellenőrzi a Tanács rendeleteinek hatályosulását;

c) a rendeletek egységes végrehajtásának biztosítására állásfoglalást ad ki;

d) szükség esetén megteremti a rendeletek végrehajtásának szervezeti biztosítékait.

/3/ A Tanács határozatainak végrehajtása érdekében:

a) nagyobb jelentőségű vagy több szakigazgatási szerv közreműködését igénylő tanács-határozatok részletes végrehajtása érdekében utasítást ad ki;

b) beszámoltatja szerveit a Tanács határozatainak végrehajtásáról;

c) tájékoztatást kérhet a Tanács bizottságaitól és a nem tanácsi szervektől a határozatok hatályosulásáról;

d) egyes jelentősebb határozat végrehajtását külön ellenőrizteti.

62. § /1/ A Végrehajtó Bizottság elősegíti a Tanács bizottságainak és a tanácsstagoknak a munkáját.

/2/ A Tanács bizottságai tevékenységének elősegítése érdekében:

a) tájékoztatást ad az ágazatok jelentősebb feladatairól és célkitűzéseiről;

b) figyelemmel kíséri a jelentősebb előterjesztéseknek a bizottságok által történt megtárgyalását és véleményüket figyelembe veszi;

c) bevonja a Tanács bizottságait a Tanács és a Végrehajtó Bizottság jelentősebb határozatainak végrehajtásának ellenőrzésébe;

d) segíti a Tanács bizottságainak koordinációs tevékenységét;

e) a Tanács bizottságainak előterjesztéseit és javaslatait, azok benyújtásától számított 30 napon belül köteles megtárgyalni;

f) segítséget nyújt a Tanács bizottságainak a nem tanácsi szervek ellenőrzéséhez.

/3/ A tanácsstagok jogainak érvényesítése érdekében:

a) biztosítja az interpellációk érdemi intézését;

b) gondoskodik a tanácsstagok közérdekű javaslatainak intézéséről;

c) tájékoztatást ad a Végrehajtó Bizottság jelentősebb határozatairól és állásfoglalásairól;

d) bevonja a Tanács tagjait a Tanács és a Végrehajtó Bizottság határozatainak végrehajtásának ellenőrzésébe.

63. § /1/ A Végrehajtó Bizottság a tanácsi feladatok eredményes ellátása érdekében együttműködik más szervekkel.

/2/ A Végrehajtó Bizottság:

a) a minisztériumokkal és országos hatáskörű szervekkel;

b) a fővárosban működő jelentős politikai és társadalmi testületi szervezetekkel történő együttműködési megállapodás megkötésének jogkörét maga gyakorolja.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG FELADATAI A SZAKIGAZGATÁSI SZERVEK IRÁNYÍTÁSÁVAL KAPCSOLATBAN

64. § /1/ A Végrehajtó Bizottság irányítja, összehangolja és ellenőrzi szakigazgatási szervezetének tevékenységét.

/2/ A szakigazgatási tevékenység irányítása körében:

a) biztosítja az ágazati politika helyi végrehajtását a jogszabályok rendelkezéseinek végrehajtása érdekében;

b) elvi állásfoglalásokat ad ki az ágazatok tevékenységére;

c) elősegíti az ágazatok és a kerületi tanácsok és szerveik tevékenységének összehangolását;

d) vizsgálja a szakigazgatási szervek működését, intézkedik az esetleges hiányosságok megszüntetésére;

e) megtárgyalja a minisztériumok /országos hatáskörű szervek/ felügyeleti vizsgálatainak jelentéseit;

f) elrendelheti a szakigazgatási szervek tevékenységének átfogó ellenőrzését.

/3/ A Végrehajtó Bizottság beszámoltatja a szakigazgatási szerv vezetőjét:

a) az ágazat, illetőleg a szakigazgatási tevékenység helyzetéről;

b) a szakigazgatási szerv egészének működéséről, vagy egyes részfeladatok teljesítéséről;

c) átfogó jellegű vagy kiemelkedő jelentőségű tanács, vagy végrehajtó bizottsági határozat végrehajtásáról;

d) a szakigazgatási szerv által felügyelt vállalatok és irányított intézmények működéséről.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG FELADATAI A KERÜLETI TANÁCSOK ÉS SZERVEIK TEVÉKENYSÉGÉVEL KAPCSOLATBAN

„A fővárosi ... tanács végrehajtó bizottsága:

- a) törvényességi felügyeletet gyakorol a helyi tanács tevékenysége felett; megsemmisíti jogszabálysértő rendeletét vagy határozatát;*
 - b) elrendelheti a helyi tanács üléseinek összehívását;*
 - c) irányítja a helyi tanács végrehajtó bizottságának tevékenységét; indokolt esetben javasolhatja visszahívását;*
 - d) utasíthatja jogszabályban megállapított hatáskörében a helyi tanács végrehajtó bizottságát;*
 - e) jelöli a helyi tanács végrehajtó bizottságának titkárát, felette fegyelmi jogkört gyakorol;*
 - f) megsemmisítheti a helyi tanács végrehajtó bizottságának jogszabálysértő határozatát.”*
- /Tt. 45. §/*

65. § /1/ A Végrehajtó Bizottság törvényességi felügyeletet gyakorol a kerületi tanácsok tevékenysége felett.

/2/ A törvényességi felügyelet keretében:

- a) folyamatosan figyelemmel kíséri, elemzi és ellenőrzi a kerületi tanácsok tevékenységét;*
- b) rendszeresen felülvizsgálja a kerületi tanácsok rendeleteit és határozatait. A jogszabálysértő kerületi tanácsrendelet vagy határozat végrehajtását – ha jogszabály másként nem rendelkezik – legfeljebb hatvan napra felfüggesztheti, és egyidejűleg felhívja a kerületi tanácsot a jogszabálysértés megszüntetésére. Ha a kerületi tanács nem intézkedik, a jogszabálysértő döntést megsemmisíti;*
- c) jóváhagyja a kerületi tanácsok és szerveik szervezeti és működési szabályzatait;*
- d) képviselteti magát a kerületi tanácsok ülésein.*

66. § /1/ A Végrehajtó Bizottság a kerületi tanácsok végrehajtó bizottságainak törvényességi felügyelete során:

- a) figyelemmel kíséri és ellenőrzi a kerületi tanácsok szervezeti és működési szabályzatának hatályosulását és indokolt esetben javaslatot tesz a szabályzat módosítására;*
- b) figyelemmel kíséri a kerületi tanácsok végrehajtó bizottságainak határozatait, jogszabálysértés esetén a szükséges intézkedést megteszi.*

/2/ A Végrehajtó Bizottság irányítja a kerületi tanácsok végrehajtó bizottságait. E tevékenysége körében:

- a) az egységes várospolitikai megvalósulása érdekében irányelveket, állásfoglalásokat, döntéseket ad ki, – különösen a városfejlesztés, a lakosság egészségügyi, szociális, kulturális és kommunális ellátása kérdésében;*
- b) irányelveket, elvi állásfoglalásokat ad ki a jogszabályoknak a fővárosban történő egységes végrehajtása érdekében és a kerületi tanácsok végrehajtó bizottságai tevékenységének összehangolására;*
- c) biztosítja az állami személyzeti politika érvényesítését;*
- d) döntéseiről folyamatosan tájékoztatja a kerületi tanácsok végrehajtó bizottságait;*
- e) folyamatosan ellenőrzi a kerületi tanácsok végrehajtó bizottságainak tevékenységét és az ellenőrzés tapasztalatairól tájékoztatja őket;*
- f) esetenként beszámoltatja a kerületi tanácsok végrehajtó bizottságait tevékenységükről.*

/3/ A Végrehajtó Bizottság utasítja a kerületi tanácsok végrehajtó bizottságait:

- a) jogszabályban megállapított esetekben;
- b) a Minisztertanács /Minisztertanács Tanácsi Hivatala/ rendelkezésében foglalt egyes feladatok ellátása érdekében;
- c) jogszabálysértő, vagy a főváros egységes településének érdekeit sértő gyakorlat megszüntetésére.

67. § /1/ A Végrehajtó Bizottság a Tanács által átruházott hatáskörben elrendelheti, hogy egyes kerületi szakigazgatási feladatokat meghatározott kerület vagy kerületek összevontan lássanak el.

/2/ A Végrehajtó Bizottság a kerületi szakigazgatási feladatokat folyamatosan vizsgálva:

- a) megállapítja, mely feladatokat szükséges egy kerület részére átadni;
- b) milyen feladatokat ésszerű több kerület között összevontan ellátni;
- c) a fejlődés következményeként milyen feladat- és jogköröket indokolt a kerületek részére átadni.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG MŰKÖDÉSE

„A végrehajtó bizottság szükség szerint, de legalább havonként tart ülést. A végrehajtó bizottságot a tanácselnök hívja össze.”

/Tt. 48. § /1/ bek./

68. § A Végrehajtó Bizottság üléseit általában két hetenként tartja.

69. § /1/ A Végrehajtó Bizottság éves munkaterv alapján működik.

/2/ A munkaterv elkészítéséért a Végrehajtó Bizottság titkára felelős.

/3/ A munkatervnek tartalmaznia kell:

a) az egyes ülések időpontját, a tervezett napirendeket és az azok elkészítéséért felelős személyeket, az egyes napirendi pontok tartalmi előírásait;

b) a szakigazgatási szervek általános felügyeleti vizsgálatának ütemtervét.

/4/ A munkatervben külön kell feltüntetni a Tanács üléseinek előkészítését.

70. § /1/ A Végrehajtó Bizottság ülésére meg kell hívni:

- a) a Végrehajtó Bizottság tagjait;
- b) a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnökét;
- c) a Fővárosi főügyészt;

d) a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökét;

e) a tanácselnök által állandó részvételre kijelölt személyeket.

/2/ A feladatkörüket érintő ügyek tárgyalására meg kell hívni:

- a) az illetékes minisztert vagy országos hatáskörű szerv vezetőjét;
- b) a Végrehajtó Bizottság szakigazgatási szerveinek vezetőit;
- c) a Tanács bizottságainak elnökeit;
- d) az érintett nem tanácsi szervek vezetőit;
- e) azokat, akiknek megjelentése a napirend megtárgyalásához szükséges.

/3/ Az általa javasolt napirendi pont tárgyalására meg kell hívni a Hazafias Népfront Budapesti Bizottságának elnökét vagy titkárát.

/4/ Az /1/ bekezdésben említett személyeket, illetőleg szervek képviselőit a Végrehajtó Bizottság ülésének egész tartamára, míg a /2/ és /3/ bekezdésben felsoroltakat az ügykörüket érintő, illetőleg az általuk javasolt napirendi pont tárgyalásánál tanácskozási jog illeti meg.

/5/ A /2/ bekezdés d) és e) pontjában említett személyek meghívásáról esetenként a tanácselnök dönt.

71. § /1/ A Végrehajtó Bizottság ülését a tanácselnök hívja össze. A meghívóhoz mellékelni kell a napirend-tervezetet és a napirenden szereplő előterjesztéseket.

/2/ A meghívót és mellékleteit a Végrehajtó Bizottság üléseinek állandó résztvevői részére legalább 9 nappal, az egyes napirendekhez meghívottak részére legalább 5 nappal az ülés előtt kell megküldeni.

/3/ Az egyes napirendekhez meghívottak részére a meghívót és az ügykörüket érintő előterjesztéseket kell megküldeni.

72. § A Végrehajtó Bizottság napirend-tervezetére fel kell venni:

- a) a munkaterv szerinti napirendi pontokat;
- b) a jogszabály, a Minisztertanács, a Tanács vagy a Végrehajtó Bizottság, illetőleg a tanácselnök által felvenni rendelt előterjesztéseket;
- c) a Hazafias Népfront Budapesti Bizottságának javaslatát;
- d) a Tanács bizottságainak a javaslatát.

73. § /1/ A végrehajtó bizottsági előterjesztéseknek tartalmazniuk kell:

- a) a tárgyra vonatkozó korábbi Tanács vagy végrehajtó bizottsági határozatot, a határozat végrehajtásának eredményeit, hiányosságait;
- b) a tárgyalási téma tömör leírását, utalva arra, hogy a kérdések megoldására az előterjesztő szerv milyen döntést javasol; ha több megoldás lehetséges, külön-külön mindegyiket indokolni kell;
- c) a határozati javaslatot.

/2/ A Tanács szervei olyan határozati javaslatot, amely jogszabályban megállapított konkrét kötelezettségüket vagy ügyrendjükben megfogalmazott feladatukat képezi, nem terjeszthetnek a Végrehajtó Bizottság elé.

74. § A Végrehajtó Bizottság munkatervének előkészítését és az előterjesztések benyújtásának részletes szabályait a Végrehajtó Bizottság titkára állapítja meg.

75. § /1/ A Végrehajtó Bizottság üléseit a tanácselnök vezeti.

/2/ A tanácselnöknek a jelen Szabályzat 32. §-ában foglalt feladatai a Végrehajtó Bizottság ülésének vezetésére is értelemszerűen irányadók.

„A tanácselnök a végrehajtó bizottság ülései között halaszthatatlan esetben döntést hozhat a végrehajtó bizottság hatáskörében; erről a végrehajtó bizottság legközelebbi ülésén be kell számolnia.”

/Tt. 53. § /2/ bek./

76. § A tanácselnöknek a Tt. 53. § /2/ bekezdése alapján hozott döntéseire a Végrehajtó Bizottság határozataira vonatkozó szabályok irányadók.

„A végrehajtó bizottság üléséről a tanácskozás lényegét és a hozott határozatokat tartalmazó jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyvet a tanácselnök és a végrehajtó bizottság titkára írja alá.”

/Vhr. 49. § /1/ bek./

77. § /1/ A jegyzőkönyvet az ülést követő 8 napon belül el kell készíteni.

/2/ A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a Vhr. 49. § /1/ bekezdésében foglaltakon túlmenően:

- a) az ülés résztvevőit;
- b) az egyes napirendi pontokhoz meghívottakat napirendenként külön-külön;
- c) a hozott határozatok szavazatainak számszerű megoszlását.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG HATÁROZATAI ÉS AZOK VÉGREHAJTÁSA

78. § A Végrehajtó Bizottság határozata lehet:

- a) általános érvényű határozat;
- b) utasítás, irányelv, állásfoglalás;
- c) egyedi ügyekben hozott határozat;
- d) előterjesztés felettes szervhez;
- e) utasítás vagy felhatalmazás egyes feladat elvégzésére;
- f) a tájékoztatás tudomásul vétele.

79. § A Végrehajtó Bizottság határozatát meg kell küldeni:

- a) az ágazat szerint illetékes minisztérium vagy országos hatáskörű szerv vezetőjének;
- b) a végrehajtásért felelős személynek vagy szervnek;
- c) a határozat végrehajtásában érdekelt vagy érintett nem tanácsi szervnek;
- d) a határozattal érintett kerületi tanácsok végrehajtó bizottságainak;
- e) a jelentősebb határozatokat a Tanács illetékes bizottsága elnökének.

80. § /1/ A Végrehajtó Bizottság határozatát a végrehajtásra kötelezett a határozatban megjelölt határidőre köteles végrehajtani.

/2/ Amennyiben a határozat végrehajtása akadályba ütközik, vagy azt bármely oknál fogva végrehajtani nem lehet, a kötelezett az akadály felmerülésekor azonnal a Végrehajtó Bizottságtól kérheti a határozat módosítását, vagy a végrehajtás határidejének meghosszabbítását.

81. § /1/ A Végrehajtó Bizottság határozatainak végrehajtásáról a végrehajtásért felelős a határidő lejártakor; a folyamatos határidejű határozatokról a lejáratig minden év december hó 31-én jelentést köteles tenni a tanácselnöknek.

/2/ A jelentésben be kell számolni a határozat végrehajtásának tapasztalatairól, az elért eredményekről, az esetleges akadályokról vagy hiányosságokról. A jelentésnek a határozat egészének végrehajtásáról kell számot adnia.

/3/ A Végrehajtó Bizottság határozatainak végrehajtásáról havonként, a lejáratot követő hó második felében a tanácselnök összesített jelentésben számol be a Végrehajtó Bizottságnak.

/4/ A határozatok végrehajtásának módjára, a határozatok nyilvántartására, valamint a jelentéstételre a Végrehajtó Bizottság titkára ad ki részletes szabályokat.

VII. FEJEZET TISZTSÉGVISELŐK

A TANÁCSSELNÖK

„A tanácselnök:

a) biztosítja a tanácsi munkában az állami feladatok végrehajtását, a lakosság érdekeinek érvényesítését;

b) vezeti a tanács üléseit;

c) elősegíti és összehangolja a tanács bizottságainak tevékenységét;

d) szervezi a lakosság közreműködését a tanácsi feladatok végrehajtására;

e) kapcsolatot tart a tanácsstagokkal, bevonja őket a tanácsi feladatok megoldásába;

i) ellátja a rábízott honvédelmi feladatokat.”

/Tt. 53. § /1/ bek. a)-e) és i) pontjai/

82. § /1/ A Tanács működésével kapcsolatban a tanácselnök:

a) gondoskodik – a VB titkára útján a Tanács üléseinek előkészítéséről;

b) szervezi és ellenőrzi a Tanács határozatainak végrehajtását.

/2/ A tanácselnök biztosítja a tanácsstagok jogainak érvényesülését:

a) gondoskodik a tanácsstagok tájékoztatásáról, a tájékoztatás módszerét és rendszerét külön szabályozza;

b) biztosítja, – a VB titkára útján – hogy a Tanács tagjai a tanácsülésen kívül az általuk feltett kérdésekre 15 napon belül választ kapjanak.

/3/ A tanácselnök elősegíti és összehangolja a Tanács bizottságainak tevékenységét. Ennek keretében:

a) gondoskodik a Tanács bizottságainak megfelelő tájékoztatásáról, időnként – általában évenként egyszer – informálja a bizottságok elnökeit a Tanács tevékenységéről, a főbb feladatokról, tervekről;

b) a bizottságok tevékenységéről szükség szerint tájékoztatja a Tanácsot és a Végrehajtó Bizottságot;

c) ellenőrzi a bizottságok javaslatainak a Végrehajtó Bizottság vagy tanácsülés elé terjesztését, a javaslatok intézését;

d) gondoskodik a bizottságok közötti kapcsolatokról, közös feladatokhoz az előfeltételek biztosításáról;

e) ellenőrzi a Tanács bizottságaival kapcsolatos szakigazgatási tevékenységet.

„A tanácselnök:

f) összehívja, a végrehajtó bizottságot, és vezeti ülését.”

/Tt. 53. § /1/ bek. f) pontja/

83. § A Végrehajtó Bizottság tevékenységével kapcsolatban a tanácselnök

a) ellenőrzi az ülések előkészítését;

b) ellenőrzi a határozatok végrehajtását, egyes jelentősebb határozat végrehajtására vagy ellenőrzésére külön intézkedik;

c) tájékoztatja a Végrehajtó Bizottságot a tisztségviselők és a szakigazgatási szervek jelentősebb intézkedéseiről;

d) beszámol a Végrehajtó Bizottság határozatának végrehajtásáról.

„A tanácselnök általános felügyeletet gyakorol a szakigazgatási szervek felett.”

/Tt. 53. § /1/ bek. g) pontja/

84. § /1/ A tanácselnök, a szakigazgatási szervek feletti általános felügyeletet a tanácselnök-helyettesek és a Végrehajtó Bizottság titkárának közreműködésével látja el.

/2/ A tanácselnök irányítja és összehangolja a tanácselnök-helyettesek és a Végrehajtó Bizottság titkára tevékenységét.

/3/ A tanácselnök beszámoltatja a tanácselnök-helyetteseket és a Végrehajtó Bizottság titkárát.

/4/ A tanácselnök általános felügyeleti jogkörében beszámoltatja a szakigazgatási szervek vezetőit és részükre utasítást ad.

/5/ A tanácselnök ellátja a rábízott honvédelmi feladatokat.

„A fővárosi ... tanácselnök figyelemmel kíséri, segíti, ellenőrzi a helyi tanácselnök munkáját, részükre értekezletet tarthat, jogszabályok keretei között utasítást adhat...”

/Vhr. 54. § /6/ bek./

85. § /1/ A tanácselnök a kerületi tanácselnököket rendszeresen értekezletre hívja össze, ahol tájékoztatja őket a fővárosi tanácsi szervek feladatairól és egyes időszerű kérdésekről.

/2/ Ellenőrzi és összehangolja a kerületi tanácselnökök vezető és irányító tevékenységét.

/3/ Gyakorolja a kerületi tanácselnökök vonatkozásában a jogszabályban hatáskörébe utalt munkáltatói jogokat.

„A tanácselnök rendszeres kapcsolatot tart a nem tanácsi szervek vezetőivel.”

/Tt. 53. § /1/ bek. h) pontja/

86. § /1/ A Tanács kapcsolatot tart külföldi államok városaival is. A Tanácsot a külföldi féllel szemben a tanácselnök képviseli és ő jogosult az együttműködési megállapodások megkötésére.

/2/ A tanácselnök kapcsolatot tart fenn a nem tanácsi szervekkel, valamint a főváros életében jelentős szerepet játszó vállalatokkal, intézményekkel, ezek vezetőitől rendszeresen tájékoztatást kér és tájékoztatja őket a főváros fejlesztésének jelentősebb kérdéseiről.

A TANÁCSSELNÖK-HELYETTESEK

„A tanácselnök-helyettes közreműködik a tanácselnöknek a tanács és a végrehajtó bizottság képviselétével, valamint a szakigazgatási tevékenység általános felügyeletével és összehangolásával kapcsolatos feladatai, – kivéve a Vhr. 58. § /2/ bekezdésben meghatározott felügyelet – ellátásában.”

/Vhr. 55. § /3/ bek./

„A tanácselnök-helyettes feladatait a tanács szervezeti és működési szabályzatában határozza meg. Ebben a körben:

a) helyettesíti a tanácselnököt; több helyettes közül az általános helyettest a tanács jelöli ki;

b) segíti a tanácselnököt feladatainak ellátásában, közreműködik a tanácsi szervek irányításával, működésével, a területi elv érvényesítésével, az ágazati feladatok összehangolásával kapcsolatos tevékenység ellátásában.”

/Tt. 54. § /1/ bek./

87. § /1/ A tanácselnök-helyettesek feladataik megvalósítása érdekében:

a) a tanácselnöktől kapott felhatalmazások keretei között részt vesznek a fővárosi szakigazgatási szervek általános felügyeletében;

b) részt vesznek a kerületi tanácsi szervek irányításában, tevékenységének ellenőrzésében és elősegítik a fővárosi érdekek érvényesülését;

c) ellátják azokat a feladatokat, amelyekkel őket a Tanács, a Végrehajtó Bizottság és a tanácselnök megbízza;

d) a jogszabályban és a tanácselnök által megállapított körben utasításokat, intézkedéseket adnak ki;

e) feladatkörükben kapcsolatot tartanak a tanácsi és nem tanácsi szervekkel; szervezik és összehangolják a tanácsi és nem tanácsi szervek tevékenységét;

f) közreműködnek a tanácsi és nem tanácsi szervek olyan előterjesztéseinek előkészítésében, amelyek feladataikkal összefüggnek;

g) szervezik és ellenőrzik a Tanács és a Végrehajtó Bizottság feladatkörükkel összefüggő határozatainak végrehajtását.

/2/ A tanácselnök-helyettesek tevékenységükről folyamatosan beszámolnak a tanácselnöknek.

/3/ A tanácselnök-helyettesek havonta legalább egy alkalommal félfogadást tartanak.

88. § /1/ A tanácselnök-helyettesek segítik a tanácsi bizottságok munkáját, illetőleg részt vesznek a bizottságok tevékenységében.

/2/ A tanácselnök-helyettesek – a tanácselnök rendelkezése szerint – gondoskodnak a bizottságok megfelelő tájékoztatásáról, biztosítják a bizottságok javaslatainak elintézését.

/3/ A bizottsági elnöki teendőket végző tanácselnök-helyettesek más bizottságok munkáját is segítik oly módon, hogy azok felkérésére tájékoztatót tartanak a feladatkörükkel összefüggő kérdésekről.

89. § /1/ A tanácselnök-helyettesek felelősek az ágazati tevékenység összehangolásáért.

/2/ A tanácselnök-helyettesek munkakörét a tanácselnök javaslatára a Tanács külön határozatban állapítja meg. A jóváhagyott munkaköri megosztást a Szabályzat 6. számú melléklete tartalmazza.

90. § /1/ Az általános tanácselnök-helyettes – távolléte esetén – teljes jogkörrel helyettesíti a tanácselnököt; ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket jogszabály és e Szabályzat a tanácselnök részére megállapít.

/2/ Az általános tanácselnök-helyettes egyéb feladataira a tanácselnök-helyettesekre vonatkozó szabályok irányadók.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG TITKÁRA

„A végrehajtó bizottság titkára:

a) gondoskodik arról, hogy a tanácsi szervek a jogszabályoknak megfelelően lássák el feladataikat; jogszabálysértés megszüntetéséről és orvoslásáról intézkedik, illetőleg intézkedést kezdeményez;

b) részt vesz a tanács üléseinek előkészítésében, előkészíti a végrehajtó bizottság ülését, szervezi és ellenőrzi rendelkezéseik végrehajtását; gondoskodik a tanácsrendeleteknek és a végrehajtó bizottság általános érvényű határozatainak kihirdetéséről; közreműködik a tanácsi munka szervezésében;

c) ellenőrzi a szakigazgatási szervezet hatósági tevékenységét;

d) felelős feladatai ellátásáért a tanácsnak, a végrehajtó bizottságnak és a tanácselnöknek."

/Tt. 55. § /1/ bek. a)–d) pontjai/

"A fővárosi ... tanács végrehajtó bizottságának titkára elbírálja a fővárosi ... szakigazgatási szervek másodfokú hatósági határozatai ellen benyújtott államigazgatási panaszokat. A fővárosi „tanács végrehajtó bizottságának titkára dönt a szabálysértés miatt kiszabott pénzbírság elengedéséről."

/Tt. 55. § /2/ és /3/ bek./

91. §

/1/ A Végrehajtó Bizottság titkára elbírálja a jogerősen kiszabott végrehajtási pénzbírság elengedése, valamint a lakbérközlés megállapítása tárgyában benyújtott panaszokat.

/2/ A Végrehajtó Bizottság titkára gondoskodik a Tanács és a Végrehajtó Bizottság ügyviteli feladatainak ellátásáról.

Ennek keretében:

a) az ülések időben történő előkészítéséről;

b) a jegyzőkönyvek vezetéséről;

c) a határozatoknak az érdekeltek részére történő megküldéséről.

/3/ A Végrehajtó Bizottság titkára részt vesz a bizottságok tevékenységének szervezésében, segíti munkájukat.

/4/ A Végrehajtó Bizottság titkára a bizottság felkérésére tájékoztatást ad a törvényesség, a hatósági ügyintézés helyzetéről.

/5/ A Végrehajtó Bizottság titkára közreműködik a Tanács rendeleteinek és a Végrehajtó Bizottság általános érvényű határozatainak a kidolgozásában; az egyéb tanácsi és végrehajtó bizottsági előterjesztések határozati javaslatairól jogi véleményt ad.

/6/ A Végrehajtó Bizottság titkára gondoskodik a Tanács rendeleteinek és a Végrehajtó Bizottságjelentősebb határozatainak a kihirdetéséről, illetőleg közzétételéről.

/7/ A Végrehajtó Bizottság titkára irányítja a Szervezési Főosztály és a Gazdasági Hivatal tevékenységét.

/8/ A Végrehajtó Bizottság titkárát – akadályoztatása esetén – a törvényességi felügyelet, a testületi ülések előkészítése és az államigazgatási panaszügyek elbírálása vonatkozásában a Szervezési Főosztály vezetője helyettesíti.

92. § A Végrehajtó Bizottság titkára a szakigazgatási szervek hatósági ügyintézésének törvényessége felett felügyeletet gyakorol.

E tevékenység körében:

a) ellenőrzi a szakigazgatási szervek hatósági tevékenységét;

b) a szakigazgatási szerveknek a hatósági tevékenység feletti felügyeleti vizsgálatára irányelveket ad ki;

c) szabályozza a hatósági tevékenység ellenőrzésének módszereit.

93. § /1/ Ha a Végrehajtó Bizottság titkára a hatósági tevékenység ellenőrzése során jogszabálysértést észlel:

a) javaslatot tesz a hatáskörrel rendelkező szervek vezetőinek a határozat visszavonására vagy módosítására /1957. évi IV. tv. 43. §/;

b) az ügyet döntés végett a hatáskörrel rendelkező államigazgatási szervhez terjeszti.

/2/ Ha a Végrehajtó Bizottság titkára hatósági tevékenység ellenőrzése során jogszabálysértő gyakorlatot tapasztal felhívja a szakigazgatási szervet vagy szerveket a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére.

94. § /1/ A Végrehajtó Bizottság titkára figyelemmel kíséri a hatósági feladatok ellátásának színvonalát, az ügyfelfogadás és az ügyfelekkel való foglalkozás kérdéseit, tapasztalatai alapján intézkedést kezdeményez.

/2/ Figyelemmel kíséri és ellenőrzi a Szervezeti és Működési Szabályzat hatályosulását, a Szabályzat megsértése esetén felelősségre vonást kezdeményez.

/3/ Gondoskodik a Szervezett és Működési Szabályzat mellékleteinek folyamatos vezetéséről. A hatásköri jegyzékben beállt változásokról rendszeresen értesíti a kerületi tanácsok végrehajtó bizottságait.

95. § A Végrehajtó Bizottság titkára a hatósági munkát felügyelő tevékenységéről, a tanácsai szervek jogszabályszerű működéséről és a törvényesség biztosítása érdekében kifejtett intézkedéseiről rendszeresen beszámol a tanácselnöknek és évente a Végrehajtó Bizottságnak.

„A fővárosi ... tanács végrehajtó bizottságának titkára irányító és ellenőrző tevékenységével biztosítja a főváros ... területén a tanácsai hatósági ügyek megfelelő színvonalú, törvényes intézését.”

/Vhr. 57. § /2/ bek./

96. § /1/ A Végrehajtó Bizottság titkára a jogszabályoknak a fővárosban történő egységes alkalmazása érdekében:

a) irányelveket ad ki a hatósági feladatok egységes értelmezésére;

b) állásfoglalás kiadását kezdeményezi a jogszabály tárgya szerint illetékes szervnél.

/2/ A Végrehajtó Bizottság titkára a szakigazgatási szervek felügyeleti vizsgálatai útján is ellenőrzi a kerületi tanácsai szervek hatósági tevékenységét.

/3/ A Végrehajtó Bizottság titkára ellenőrzi a kerületi tanácsok vb. titkárainak a hatósági tevékenységet felügyelő munkáját.

E tevékenysége körében:

a) a kerületi tanácsok vb. titkárai tevékenységének eseti ellenőrzésére megbízást adhat;

b) rendszeresen beszámoltatja a kerületi tanácsok vb. titkárait a kerületi szakigazgatási szervek jogszabályszerű működéséről és a hatósági felügyeleti tevékenységükről;

c) rendszeresen tájékoztatja a kerületi tanácsok vb. titkárait eljárási, működési, általános hatósági jellegű jogszabályokról, valamint hatóságpolitikai feladatokról.

A TISZTSÉGVISELŐK HATÁSKÖRI JEGYZÉKE

97. § /1/ A tisztségviselők hatáskörébe tartozó feladatokról folyamatosan, naprakész állapotban tartott hatásköri jegyzéket kell vezetni, mely elkülönítve tartalmazza a tanácselnök, a tanácselnök-helyettesek és a Végrehajtó Bizottság titkárának feladatait.

/2/ Az egységes szerkezetű hatásköri jegyzék e Szabályzat 4. számú melléklete.

VIII. FEJEZET A TANÁCS BIZOTTSÁGAI

A BIZOTTSÁGOK SZERVEZETE

„A tanács szervezeti és működési szabályzatában határozza meg, hogy – a Tt. 59. §-ában meghatározott bizottságokon túlmenően – milyen típusú és feladatkörű bizottságokat hoz létre.”

/Vhr. 60. § /1/ bek./

98. § /1/ A Tanács a magasabbszintű jogszabályok értelmében megalakítja:

- a) az ügyrendi bizottságot;
- b) a számvizsgáló bizottságot;
- c) a tervgazdasági bizottságot.

/2/ A Tanács feladatainak eredményesebb ellátása érdekében a következő állandó bizottságokat hozza létre:

- a) Jogi és Igazgatási Bizottságot;
- b) Művelődésügyi és Ifjúsáspolitikai Bizottságot;
- c) Termelési és Ellátási Bizottságot;
- d) Egészségügyi és Szociálpolitikai Bizottságot;
- e) Műszaki és Kommunális Bizottságot;
- f) Építőipari és Lakáspolitikai Bizottságot.

/3/ A bizottság tagjainak számát esetenként a Tanács állapítja meg.

/4/ A Tanács meghatározott feladatok ellátására ideiglenes bizottságot hozhat létre.

A BIZOTTSÁG TAGJAI

„A bizottság elnökét és tagjait a tanács választja. A bizottság legalább három tagból áll. A bizottság elnöke és tagjainak többsége csak tanácsstag lehet. A bizottság tagjainak jogai és kötelességei azonosak. A bizottság, feladatainak eredményes ellátása érdekében, munkájába bevonhat nem bizottsági tagot is.”

/Tt. 60. § /1/-/3/ bek./

99. § /1/ A bizottságok tagjaira javaslatot tehet:

- a) a Hazafias Népfront Budapesti Bizottsága;
- b) a Végrehajtó Bizottság;
- c) bármely tanácsstag.

/2/ A bizottságok nem tanácsstag tagjait felkérésre:

- a) a főváros politikai és társadalmi szervezetei;
- b) a lakosság szükségleteit ellátó vállalatok és intézmények;
- c) a Végrehajtó Bizottság szakigazgatási szerveinek vezetői jelölhetik.

/3/ A jelölő szervek javaslataikat a bizottságok megalakulását megelőzően a Hazafias Népfront Budapesti Bizottságánál; azt követően a Végrehajtó Bizottságnál tehetik meg.

100. § /1/ A bizottságok elnökét és tagjait a Tanács választja meg és hívja vissza.

/2/ A bizottságok elnökeire és tagjaira vonatkozó javaslatot a Hazafias Népfront Budapesti Bizottsága terjeszti a Tanács elé.

/3/ A bizottság – elnökének távolléte esetére – tanácstagi tisztet betöltő tagjai közül kijelölheti az elnök helyettesét.

/4/ A Tervgazdasági Bizottság elnöke csak a Tanács illetékes tanácselnök-helyettese, titkára pedig a Terv- és Közgazdasági Főosztály vezetője lehet. /1049/1970. Korm.hat./

101. § /1/ A bizottságok munkájuk eredményes ellátása érdekében – szükség szerint – nem bizottsági tagokat is bevonhatnak.

/2/ Nem bizottsági tag bevonása különösen akkor indokolt, ha:

a) valamilyen szakkérdés eldöntésére külső szakértő bevonása szükséges;

b) a bizottság által eszközölt vizsgálatok, ellenőrzések külső részvevők bevonását teszik szükségessé.

/3/ A bizottság munkájában résztvevőket esetenként a bizottság elnöke kéri fel közreműködésre.

/4/ A külső közreműködők a bizottság útmutatásainak megfelelően járnak el és tevékenységükről a bizottságnak számolnak be.

A BIZOTTSÁGOK FELADATAI

„A bizottság javaslattevő, véleményező, előkészítő, ellenőrző, összehangoló szerv. Ennek keretében különösen:

a) összehangolja a tanács működési területén mind az ágazaton belüli, mind a több ágazat közötti tevékenységet; intézkedéseket kezdeményez, irányelveket dolgoz ki és ajánlásokkal fordul az érdekelt tanácsi szervekhez;

b) közreműködik a tanácsi tervek és fejlesztési programok kidolgozásában, megvalósításában;

c) véleményezi a tanács és a végrehajtó bizottság elé kerülő fontosabb előterjesztéseket;

d) figyelemmel kíséri és ellenőrzi a szakigazgatási szervek, valamint a tanácsi vállalatok és intézmények tevékenységét; tanulmányozza fejlesztésük lehetőségeit;

e) ellenőrzi a tanács hatáskörébe tartozó kérdésekben a nem tanácsi – különösen a lakosság ellátásában részt vevő – szervek tevékenységét;

f) szervezi a lakosság közreműködését a tanácsi feladatok végrehajtásában.”

/Tt. 57. § a)–f) pontjai/

102. § A Tervgazdasági Bizottság feladatát külön jogszabály rendezi.

103. § Az Ügyrendi Bizottság feladatai:

a) megvizsgálja a tanácstagok megbízatásának törvényességét;

b) kivizsgálja a tanácstagok összeférhetetlenségi ügyeit és erről jelentést tesz a Tanácsnak;

c) javaslatot tesz a Tanácsnak a szervezeti és működési szabályzat módosítására vagy új szabályzat alkotására;

d) vizsgálja a Tanács és szervei szervezeti és működési szabályzatának hatályosulását;

e) a szervezeti és működési szabályzat megszegése esetén javaslatot tesz a felelősségre vonásra;

f) ellátja a Tanács titkos szavazásainak lebonyolításával kapcsolatos teendőket.

104. § A Számvizsgáló Bizottság feladatai:

- a) véleményezi a Tanács és szervei éves költségvetését és zárszámadását;
- b) közreműködik a tanácsi gazdálkodás megszervezésében, az éves költségvetés összeállításában;
- c) évközben is figyelemmel kíséri a tanácsi gazdálkodás menetét;
- d) ellenőrzést gyakorol a költségvetési átcsoportosítások felett;
- e) javaslatot tehet hitelek felvételére;
- f) ellenőrzi a szakigazgatási szerveknek a költségvetési előirányzat és beralap feletti gazdálkodását;
- g) ellenőrzi a gazdálkodásról szóló éves beszámoló jelentést.

105. § A Jogi és Igazgatási Bizottság feladatai:

- a) közreműködik a tanácsrendeletek előkészítésében;
- b) vizsgálja a tanácsrendeletek hatályosulását;
- c) ellenőrzi a jogszabályok végrehajtását, szükség esetén javaslatot tesz jogszabálmódosítás kezdeményezésére;
- d) részt vesz az államigazgatási hatóságpolitikai elvek kidolgozásában és ellenőrzi azok hatályosulását;
- e) figyelemmel kíséri a tanácsi szervezet hatósági tevékenységét és közreműködik annak ellenőrzésében;
- f) közreműködik a jogpropaganda elveinek kidolgozásában;
- g) véleményt nyilvánít szervezeti kérdésekben.

106. § A Művelődésügyi és Ifjúságpolitikai Bizottság feladatai:

- a) közreműködik az oktatásügyi és közművelődéspolitikai elvek és célkitűzések kidolgozásában;
- b) részt vesz a jelentősebb közművelődési és oktatásügyi intézkedések kialakításában és végrehajtásuknak ellenőrzésében;
- c) összehangolja a főváros közművelődési és oktatási tevékenységét a tanácsi és nem tanácsi szervek között;
- d) közreműködik a művelődési intézmények fejlesztési programjának kidolgozásában;
- e) közreműködik az ifjúsági törvény végrehajtására vonatkozó intézkedések kidolgozásában;
- f) javaslatokat dolgoz ki a szocialista nevelés és az ifjúságpolitika céljainak megvalósítására, elemzi az ifjúság helyzetére ható tényezőket;
- g) figyelemmel kíséri a gyámügyi hatósági tevékenységet.

107. § A Termelési és Ellátási Bizottság feladatai:

- a) közreműködik az ipari, a kereskedelmi, a mezőgazdasági és élelmiszerügyi tevékenység összehangolásában a tanácsi és nem tanácsi szervek között;
- b) közreműködik a tanácsi tervek és fejlesztési programok kidolgozásában;
- c) részt vesz működési területén a helyi ágazati politika kialakításában, az ágazatok közötti tevékenység összehangolásában;
- d) figyelemmel kíséri és ellenőrzi a főváros lakosságának ellátását, ajánlásokkal fordul a tanácsi és nem tanácsi szervekhez;
- e) ellenőrzi a Tanácshatáskörébe tartozó kérdésekben a nem tanácsi szervek tevékenységét;

f) ellenőrzi a lakosság ellátását;
 g) ellenőrzi a társadalmi ellenőri tevékenységet; részt vesz a társadalmi ellenőrzés irányelveinek kidolgozásában;

h) véleményt nyilvánít a lakosság ellátását érintően szervezeti és hatásköri kérdésekben.

108. § Az Egészségügyi és Szociálpolitikai Bizottság feladatai:

a) figyelemmel kíséri a főváros egészségügyi ellátását, különösen a gyógyító-megelőző ellátást, a közegészségügyet és járványügyet, az alkoholizmus elleni küzdelmet és a szociális gondozást;

b) figyelemmel kíséri és ellenőrzi az egészségügy személyi ellátását és továbbképzését, vizsgálja a szakképzettség és szaktudás javítása érdekében teendő intézkedéseket és lehetőségeket;

c) véleményt nyilvánít az egészségügy fejlesztését érintő kérdésekben;

d) részt vesz az egészségügyi hálózat fejlesztési javaslatainak kidolgozásában;

e) vizsgálja az egészségügyi intézmények tárgyi feltételeit; javaslatokat dolgoz ki a korszerűsítés és az ellátás színvonalának emelésére;

f) elemzi az etikai bizottságok működésének tapasztalatait.

109. § A Műszaki és Kommunális Bizottság feladatai:

a) részt vesz és véleményt nyilvánít a városrendezési tervek kialakításában és ellenőrzi azok végrehajtását;

b) közreműködik a városrendezési terveknek a lakosság körében történő ismertetésében;

c) adatokat és információkat gyűjt a lakosságot érintő városrendezési kérdésekről;

d) véleményt nyilvánít a műszaki és kommunális fejlesztési tervek kidolgozásában;

e) tevékenységi területén összehangolja a tanácsi és nem tanácsi szervek tevékenységét;

f) intézkedéseket kezdeményez a főváros kommunális ellátásának megjavítására.

110. § Az Építőipari és Lakáspolitikai Bizottság feladatai:

a) részt vesz a lakáspolitikai és lakásépítési program megvalósítására vonatkozó javaslatok kidolgozásában és figyelemmel kíséri végrehajtásukat;

b) közreműködik a lakásépítkezések műszaki és pénzügyi normatíváinak kidolgozásában;

c) közreműködik az ingatlankezelés és fenntartás fejlesztésével kapcsolatos feladatok meghatározásában;

d) közreműködik a lakásépítkezésekhez kapcsolódó járulékos beruházások arányainak kidolgozásában és ellenőrzi azok végrehajtását;

e) részt vesz az építési igény és a kapacitás összehangjára irányuló javaslatok kidolgozásában.

111. § /1/ A Tanács bizottságai egymásnak nincsenek alá-, illetőleg fölérendelve, munkájuk során egymást segítik és támogatják, tapasztalataikat kölcsönösen kicserélik.

/2/ Munkájuk eredményes ellátása érdekében a bizottságok együttes üléseket tarthatnak, közös munkacsoportokat alakíthatnak egy-egy feladat megszervezésére, végrehajtására vagy ellenőrzésére.

A BIZOTTSÁGOK MŰKÖDÉSE

„A bizottság a feladatkörébe tartozó ügyekben ülésén határoz. Kötelező határozatokat – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – csak sajáttagjaira nézve hozhat.”

/Vhr. 66. § /2/ bek./

112. § A bizottság munkájáért tagjai testületileg felelősek a Tanácsnak.

113. § /1/ A bizottságok eredményes működésük érdekében éves időtartamra munkatervet készítenek.

/2/ A munkaterv tartalmazza azokat a feladatokat, amelyeket a Tanács határozatai alapján kell elvégezni.

/3/ A munkaterv tartalmára javaslatot tehet:

a) a Végrehajtó Bizottság;

b) a Tanács tagjai;

c) a bizottság tagjai;

d) az ágazatilag illetékes szakigazgatási szerv vezetője.

/4/ A munkatervnek tartalmaznia kell az adott időszakban tartandó ülések számát, napi-rendjét és a bizottság által folytatandó vizsgálatok ütemtervét.

114. § /1/ A bizottság üléseit a munkaterv szerint tartja.

/2/ A munkatervben meghatározott üléseken kívül össze kell hívni a bizottságot:

a) a Tanács utasítására;

b) a bizottság tagjai felének indítványára;

c) a Végrehajtó Bizottság felkérésére.

/3/ Az üléseket a bizottság elnöke, akadályoztatása esetén helyettese hívja össze.

/4/ A meghívót és az előterjesztéseket az ülés előtt legalább 8 nappal kell a bizottság tagjainak megküldeni.

115. § /1/ A bizottság ülése határozatképes, ha tagjainak több mint a fele jelen van.

/2/ A bizottság állásfoglalásait szótöbbséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

/3/ A bizottság üléseiről jegyzőkönyvet készít, amely tartalmazza a felszólalások lényegét és az elfogadott határozatokat és javaslatokat.

/4/ A jegyzőkönyvet a bizottság elnöke és a jegyzőkönyv vezetője írja alá.

/5/ A bizottság ülésén az érintett szakigazgatási szerv vezetője tanácskozási joggal vesz részt.

/6/ A bizottságok ügyviteli teendőit a szakigazgatási szervek látják el. A szakigazgatási szerveknek az ezzel kapcsolatos feladatait a tanácselnök külön utasításban szabályozza.

116. § /1/ A bizottság tagjai sorából meghatározott feladat ellátására albizottságot alakíthat.

/2/ Az albizottság tevékenysége során a bizottság útmutatásának megfelelően köteles eljárni és munkájáról beszámol a bizottságnak.

/3/ Az albizottság vezetője csak tanácsstag lehet.

117. § /1/ A bizottságok tevékenységük során állandóan figyelemmel kísérik a lakosság bejelentéseinek és panaszainak intézését, a jogszabályok és tanácshatározatok hatályosságát.

/2/ Amennyiben jogszabálysértést észlelnek, az illetékes szakigazgatási szervnél kezdeményezik, illetőleg javaslatot tesznek a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére.

/3/ A bizottság javaslatát a szakigazgatási szerv köteles megvizsgálni és állásfoglalásáról 15 napon belül a bizottság elnökét értesíteni.

/4/ Ha a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetése a /3/ bekezdésben foglaltak alapján nem biztosítható, a bizottság elnöke a Végrehajtó Bizottság titkáránál kezdeményezi a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetését, aki a szükséges intézkedéseket köteles megtenni.

118. § /1/ A bizottságok működésükről a Tanács megbízatásának időtartama alatt legalább egy alkalommal kötelesek beszámolni a Tanácsnak.

/2/ A beszámolóknak ki kell terjednie:

- a) a bizottság általános tevékenységére;
- b) az eszközölt vizsgálatokra és azok tapasztalataira;
- c) a bizottság és a szakigazgatási szervek kapcsolatára;
- d) a bizottság és a nem tanácsi szervek kapcsolatára;
- e) a bizottságok észrevételeinek, javaslatainak megvalósulására.

119. § /1/ A meghatározott időre, vagy meghatározott feladatok végrehajtására létrehozott ideiglenes bizottságok működésére az állandó jelleggel működő bizottságokra vonatkozó szabályok megfelelően alkalmazandók.

/2/ A bizottságok működésével kapcsolatban a szakigazgatási szervekre háruló feladatokat a jelen Szabályzat 124. §-a és 131. §-nak /4/ bekezdése tartalmazza.

[...]³

Forrás: A Fővárosi Tanács és szervei szervezeti és működési szabályzatáról (egységes szerkezetben). Budapest Fővárosi Tanácsa, Bp., 1972.

Másodközlés: Fővárosi Közlöny, 1972. február 29. melléklet.

BARANYA MEGYE TANÁCSÁNAK SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA (Részletek, Pécs, 1973. július 9.)

A II. világháborút követően a többi önkormányzathoz hasonlóan a területi önkormányzatok is fokozatosan felszámolásra kerültek. Helyüket a szovjet mintára létrehozott, az államhatalom egységének elvére épülő tanácsrendszer vette át, melynek bevezetését az 1949-ben elfogadott alkotmány (1949. évi XX. tv.) deklarálta.

A hagyományos polgári közigazgatási rendszer felszámolására ténylegesen azonban csak a helyi tanácsokról szóló 1950. évi I. törvény, az ún. első tanács törvény nyomán került sor. Ennek alapján először ideiglenesen, majd az 1950. október 22-i tanácsi választások után az ország új közigazgatási beosztásának megfelelően alakultak meg a tanácsok, összesen 3217. Ezek száma azonban az önálló községi tanácsok egy részének közös községi tanácsokba történő összevonása, valamint a járási tanácsok megszüntetése miatt idővel csökkent.

Az önkormányzatiság felszámolásával együtt ennek egyik meghatározó kifejeződési formája a saját szervezet és működés kereteinek megállapítása és szabályozása is eltűnt két évtizedre, miután a tanácsok szervezetét és működését az erőteljes centralizáció jegyében jogszabályok, központi előírások határozták meg.

Az 1968-ban bevezetett gazdaságirányítási rendszer nyomán kibontakozó társadalmi, közigazgatási változások következtében megszületett 1971. évi I. törvény, az ún. harmadik tanács törvény alapján azonban az önkormányzatiság bizonyos attribútumai, ha korlátozottan is, de ismét teret nyertek. Így a törvény lehetővé tette többek közt, hogy a tanácsok tanácsrendelet formájában maguk alkossák meg a saját és szerveik szervezeti és működési szabályzatát, illetve maguk gyakorolják saját szerveztük létrehozásával és irányításával összefüggő legjelentősebb hatásköröket. Túl nagy mozgástér azonban így sem állt a tanácsok rendelkezésére miután a szervezeti és működési szabályzatok megalkotása a Minisztertanács Tanácsi Hivatala által kiadott irányelvek alapján történt, melyeket a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökének 30–5/1971. (TK 19.) MT TH számú utasításának melléklete, a községi tanácsokra vonatkozóan pedig a Minisztertanács Tanácsi Hivatala 60–2/1971. (TK 29.) MT TH számú közleményének melléklete tartalmazta.

A Baranya megyei Tanács szervezeti és működési szabályzatának megalkotására első ízben a tanácsokról szóló 1971. évi I. törvény alapján került sor az 1/1971. T. számú tanácsrendelettel.

1973-ban a többi tanácshoz hasonlóan az 1/1973. T. számú tanácsrendelettel itt is újabb szervezeti és működési szabályzatot készítettek. Ez az előzőhöz hasonlóan az 1971. évi I. törvényen, az ennek a végrehajtása tárgyában kiadott 11/1971. (III. 31.) Korm. számú rendeleten, melyekkel egységes szervezetben jelent meg, továbbá részben a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökének 30–5/1971. (TK 19.) MT TH számú utasításához mellékelt irányelveken alapult.

Több szempontból sem volt azonban igazán jól megszerkesztett és átgondolt szabályzat, ezért a következő években szükségessé vált többszöri módosítása illetve kiegészítése. Így legelőször már 1974-ben az 1/1974. T. sz. tanácsrendelet, majd többek között természetesen az 1980-as tanácsi választásokat követően is a 2/1980. T. sz. tanácsrendelet révén. Mindazonáltal a módosításokkal együtt 1985-ig hatályban maradt és meghatározta a Baranya megyei tanács és szervei felépítését és működését.

BEVEZETŐ

Baranya megye a Dunántúl délkeleti részén, a Duna és Dráva szögében fekszik. Az ország legdélibb megyéje.

Felszíne a Duna és a Dráva árterületén sík, máshol dombos. A megye közepén a Mecsek, déli részén a Villányi-hegység emelkedik ki, mindkettő kelet-nyugati irányban.

Éghajlata a mezőgazdasági termelésre kedvező, bár a Mecsek vidéke az ország egyik zivatargóca. Különösen a terület déli részén gyakran okoz súlyos kárt a jégverés.

A megye talajszerkezete változatos. A sík területen üledékes vályog, a dombokon barna erdőtalaj, mindkettő igen sok változatban. A dombokat sok helyen lösz borítja.

A Mecsek és a Villányi-hegység ásványi kincsei közül legjelentősebb az uránérc és hazánk egyetlen jól kokszolható kőszene. Jelentős a mészkő, a cement-gyártásra alkalmas márga, valamint a Siklóson előforduló márvány. Kisebb mennyiségben bauxit, gipsz, kaolin, barnaszén, vasérc és üvegyártásra alkalmas homok is található.

A megye területe 4533 km². A terület nagyságát tekintve Baranya az ország 19 megyéje között a tizedik.

Lakosságának száma – az 1970. évi népszámlálás adatai szerint – kerekén 426 000 (ebből Pécs megyei városban 150 000 fő él), ezzel az ország megyéinek nagyságrendjében a kilencedik helyet foglalja el.¹

A lakosságnak közel fele városokban él. A városi lakosság számának gyors emelkedése mellett a községek lakossága 1960 és 1970 között 4,8%-kal csökkent.

Baranya jellegzetesen többnemzetiségű megye. Területén nagy számban élnek németek és délszlávok.

Jelentős a cigánytelepülések és a cigánylakosság száma. A falvakba, városokba való beköltözésük, munkába állásuk és a társadalomba való beilleszkedésük folyamata azonban megindult.

A megye településsűrűsége valamennyi megye közül a legnagyobb. Országosan 3,5, Baranyában 7,3 közigazgatásilag önálló település (város, község) jut 100 km²-re. A községek átlagos lakosságszáma 700, az országos 1800-zal szemben. Az ország aprófalvainak mintegy 25%-a Baranyában van. A megye 186 községében a lakosság száma nem éri el az 500-at. Megyénkben az össznépeség 10%-a külterületen él.

A kedvezőtlen települési viszonyok miatt a lakosság ellátottsága – különösen kommunális létesítményekkel – az országos átlagnál rosszabb. Ezért, és az államigazgatási munka színvonalának javítása érdekében, 1962-től folyamatosan sor került a kisközségek tanácsainak összevonására. A közös tanács kialakítása a várt eredményeket meghozta. A lakosság ellátási szintjének további emelkedése még sok probléma megoldását igényli.

Országosan is kiemelkedő a lakosság átlagos jövedelmi színvonala. Az ipari átlagkeresetek megyénkben 17%-kal haladják meg az országos átlagot. Az összes foglalkoztatottak 32%-ának az ipar, 30%-ának a mezőgazdaság biztosítja jövedelmét.

¹ Jelenleg 402 700 fő a lakosság száma a megyében (2005).

Az ipar szerkezetében a nehézipar dominál. Elsősorban a bányászat és ezzel összefüggően a villamosenergia termelés jelentős.

Kiemelkedő jelentőségű a megyeszékhely: Pécs. Népességszámának 1960–1970. évek közötti 26,6%-os növekedése a legdinamikusabb az ország nagy városai között.

Pécs az egész Dunántúl gazdasági, kulturális, egészségügyi és tudományos életének centruma. A megyére meghatározó jelentőségű. A városi tanács saját szakigazgatási szervei és három kerületi hivatala útján látja el a tanács sokrétű feladatait, irányítja a város közigazgatását.

I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A TÖRVÉNY CÉLJA

Tt.1. § A törvény célja, hogy a szocializmus teljes felépítése érdekében fejlessze a tanácsok munkáját, önállóságát, tevékenységük szakszerűségét és egyidejűleg a központi állami irányítás hatékonyságát.

A TANÁCSOK JELLEGE ÉS SZERVEIK

Tt. 2. § (1) A tanács és szervei (továbbiakban együtt: tanácsok) a nép hatalmát megvalósító szocialista államnak, a demokratikus centralizmus² alapján működő népképviselői-önkormányzati és államigazgatási szervei.

(2) A tanács szervei: a végrehajtó bizottság, a bizottságok, a szakigazgatási járásban a járási hivatal,³ megyei városban a kerületi hivatal.

² Demokratikus centralizmus – a szocializmus időszakának egyik előszeretettel használt kifejezése. Kezdetben a német munkásmozgalom forradalmi szárnya által megfogalmazott, majd Lenin által továbbfejlesztett alapelv volt, mely utóbbi formájában a marxista-leninista pártok és az általuk irányított államok szervezésének és vezetésének alapjául szolgált. Előírta a vezető személyek és testületek választását és a választóik irányában fennálló beszámolási kötelezettséget egy szigorú alá- és fölérendeltséget valamint centralizált hatalomgyakorlást megvalósító politikai rendszer keretében. A gyakorlatban a hangsúly a bürokratikus centralizmusra helyeződött, ami biztosította a pártapparátus meghatározó szerepét.

³ Járás – a helyi közigazgatásnak a települések és a megyék közötti középső szintet jelentő területi egysége a XV. századtól kezdve. 1950–1971 között a tanácsrendszer keretében, a járási tanácsok révén részben a területükhöz tartozó települések irányítását látták el, részben önálló igazgatási feladataik voltak. 1971-től a kétszintű helyi igazgatás koncepciójának megfelelően igazgatási szerepük fokozatosan csökkent. A járási tanácsok megszűntek, és járási hivatalok elnevezéssel a megyei tanácsok alá lettek rendelve, mint azok önálló hatáskörű területi szervei, majd 1983. dec. 31-én a járásokkal együtt a járási hivatalokat is felszámolták.

A TANÁCSOK TÖMEGKAPCSOLATAI

Tt. 3 § A tanácsok a Hazafias Népfrontra⁴ és az állampolgárok tömegszervezeteire, valamint egyéb szervezeteire támaszkodva, a nem tanácsi szervekkel hatékonyan együttműködve, a lakosság tevékeny részvételével látják el feladataikat.

A TANÁCSOK MŰKÖDÉSI TERÜLETE

Tt. 4. § (1) Tanács működik:

a) a községben, nagyközségben, városban, megyei városban, a főváros kerületeiben (helyi tanács);

b) a fővárosban és

c) a megyében.

(2) A községi közös tanács működése több községre terjed ki.

Sz. 1. § A tanácsokról szóló 1971. évi I. tv. (továbbiakban: Tt.) és a végrehajtása tárgyában kiadott 11/1971. (III. 31.) Korm. sz. rendeletben foglaltakat (továbbiakban: Vhr.), valamint más jogszabályokban megállapított hatásköri, szervezeti és működési szabályokat a tanács működési területén ebben a tanácsrendeletben (továbbiakban: Sz.) meghatározott kiegészítésekkel kell alkalmazni.

Sz. 2. § *A tanács megnevezése:* Baranya Megyei Tanács

Tagjainak száma: 90

A megye székhelye: Pécs

A megye tanácsi igazgatási tagozódását a Szabályzat 1. sz. melléklete⁵ tartalmazza.

A TANÁCSOK HATÁSKÖRE

Tt. 5. § A tanács feladatkörét és hatáskörét törvényben, törvényerejű rendeletben, minisztertanácsi rendeletben és határozatban, valamint tanácsrendeletben kell megállapítani.

Tt. 6. § (1) A lakosságot közvetlenül érintő államigazgatási feladatok a tanácsok hatáskörébe tartoznak. Kivételt törvény, törvényerejű rendelet, minisztertanácsi rendelet és határozat tehet.

(2) A tanácsok hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyekben az első fokú hatáskört általában a helyi tanácsok, gyakorolják.

⁴ Hazafias Népfront (HNF) – a Magyar Függetlenségi Népfront utódszerveként 1954-ben létrehozott politikai tömegmozgalom. A Kádár-korszakban a nemzeti egységet volt hivatva kifejezni az MSZMP, a tömegszervezetek valamint a társadalmi és kulturális szerveződések egyesítése, összefogása révén. Tevékenységi köre kiterjedt a törvényjavaslatok 1985-ig választásokon jelöltként fellépni csak a Hazafias Népfront programját elfogadva lehetett.

1989-ben nevét Hazafias Választási Koalícióra változtatta, 1990-ben pedig a jogutódja Demokrata Koalíció néven alakult meg.

⁵ A szervezeti és működési szabályzat mellékletei nem állnak rendelkezésre.

Vhr. 1. § A fővárosi, illetőleg a megyei tanács vagy szervei első fokú hatáskört csak kivételesen különleges szakismeretet igénylő államigazgatási ügyben gyakorolhatnak.

Tt. 7. § A tanácsnak, a végrehajtó bizottságnak és a szakigazgatási szerveknek önálló hatásköre van és a jogszabályokban biztosított hatáskörükben önállóan járnak el.

A TANÁCSOK JOGI SZEMÉLYISÉGE

Tt. 8. § A tanács, a végrehajtó bizottság és a szakigazgatási szerv jogi személy.⁶

Vhr. 2. § (1) A tanácsot és a végrehajtó bizottságot a tanácselnök, a szakigazgatási szervet vezetője, a járási, illetőleg megyei városi kerületi hivatalt elnöke képviseli.

(2) Képviselettel, a szerv más tisztségviselője, tagja vagy dolgozója, illetőleg – a képviseletre vonatkozó szabályok keretei között – más szerv vagy személy is megbízható.

II. FEJEZET A TANÁCS FELADATAI ÉS HATÁSKÖRE

A TANÁCS ÁLTALÁNOS FELADATAI ÉS HATÁSKÖRE

Tt. 9. § (1) A tanács tevékenysége során:

- a) képviseli a lakosság érdekeit;*
- b) gondoskodik a jogszabályok végrehajtásáról; védi és erősíti a szocialista törvényességet és a társadalmi tulajdont; ellátja a szövetkezetek állami felügyeletét; biztosítja az állampolgári jogok és kötelességek érvényesülését, védi a személyi tulajdont; gondoskodik, hogy a lakosság megismerje a jogszabályokat, és neveli a lakosságot a jogszabályok megtartására;*
- c) gondoskodik a központi állami célkitűzések megvalósításáról;*
- d) biztosítja az államigazgatási feladatok végrehajtását; közreműködik az állami és társadalmi rend biztosításában; részt vesz a honvédelmi feladatok ellátásában;*
- e) érvényre juttatja a nemzetiségek jogait;*
- f) szervezi a lakosság közvetlen és állandó részvételét a tanácsi feladatok megoldásában.*

(2) A tanács megvitathat országos jelentőségű kérdéseket, és javaslatokat terjeszthet központi szervekhez,

Tt. 10. § (1) A tanács gondoskodik a terület és a település fejlesztéséről, szervezi a lakosság szükségleteinek kielégítését, különösen: a művelődésügyi, egészségügyi; szociális; lakás-, kommunális, kereskedelmi ellátást és az egyéb szolgáltatásokat. E feladatkörében:

⁶ Jogi személy – gazdasági társadalmi vagy politikai célok megvalósítását szolgáló olyan szervezet, amelyet az állam az erre vonatkozó jogszabályok szerint a polgári jogi jogviszonyok önálló alanyának ismer el.

a) felméri, és tervezi területe szükségleteit; állást foglal a szükségletek lehetőségeinek megfelelő kielégítésében;

b) meghatározza – anyagi eszközeinek és társadalmi erőforrásainak figyelembevételével – területe fejlesztésének céljait és mértékét;

c) létrehoz vállalatokat és intézményeket;

d) kezdeményezi a tanács hatáskörét vagy anyagi lehetőségeit meghaladó intézkedések megtételét, a szükségletek kielégítésére alkalmas vállalatok; intézmények létesítését;

e) ellenőrzi az ellátó szolgáltató tevékenységet, intézkedik a fogyatékoságok megszüntetéséről.

(2) A helyi tanács elfogadja a település általános rendezési tervét, és gondoskodik végrehajtásáról.

Vhr. 4. § (1) Vállalatok alapítására és intézmények létrehozására (továbbiakban együtt: létrehozására) külön jogszabályok rendelkezései irányadó intézmények létrehozásánál figyelembe kell venni a miniszter, országos hatáskörű szerv vezetője (továbbiakban: miniszter) által megállapított irányelveket is.

(2) A vállalatok és intézmények létrehozásának joga – ha jogszabály másként nem rendelkezik – magában foglalja a fenntartást, átszervezést, megszüntetést és egyéb kapcsolódó jogokat is.

(3) A tanács által létrehozható intézmények körébe tartoznak a költségvetési üzemek is.

Tt. 11. § (1) A tanács anyagi eszközeivel önállóan gazdálkodik.

(2) A tanács pénzalapjainak bevételi forrásait, a belőlük való részesedés mértékét és az állami hozzájárulás összegét középtávú tervidőszakra,⁷ költségvetési törvényben kell megállapítani.

(3) A tanács:

a) meghatározza fejlesztési programját, terveit, középtávú pénzügyi tervét és költségvetését, irányítja végrehajtásukat, határoz a végrehajtásukról szóló beszámolók elfogadásáról;

b) dönt pénzeszközeinek átcsoportosításáról, a pénzmaradvány és tartalékok felhasználásáról, valamint nem tanácsi szerv részére anyagi eszközei terhére nyújtandó támogatásról;

c) dönt hitelek felvételéről;

d) dönt a hatáskörébe utalt adók mértékének és az adó jellegű kötelezettségek megállapításáról;

e) rendelkezik a kezelésébe adott állami tulajdonnal; gondoskodik gyarapításáról és rendeltetésszerű használatáról.

(4) A népgazdasági tervben és költségvetésben – a megyei tanács tervében és költségvetésében elkülönítve – kell meghatározni a megyei városi tanács fejlesztési fel-

⁷ A szocialista gazdaságot jellemző tervgazdálkodás alapvető kategóriái a hosszútávú, a középtávú valamint az éves (operatív) tervek voltak. A hosszú távú terv hosszú távon megvalósítandó célokat és feladatokat tartalmazott továbbá irányt szabott a hosszú távra szóló döntéseknek és a középtávú tervezésnek az olyan feladatok tekintetében, amelyeket hosszabb időszak fejlődésének feltételei és követelményei alapján célszerű meghatározni.

A középtávú terv ezzel szemben általában öt évre fogalmazott meg célkitűzéseket.

adatait, bevételi forrásainak körét és a részesedés mértéké valamint az állami hozzájárulás összegét.

(5) A helyi tanács pénzalapjához a bevételi források körét és a részesedés mértékét, valamint a tanácsi hozzájárulás összegét középtávú tervidőszakra a fővárosi, illetőleg a megyei tanács határozza meg.

(6) A tanács felügyelete alatt álló vállalat, vagy általa irányított intézmény jogállását csak az érdekelt tanács egyetértésével lehet megváltoztatni.

Vhr. 5. § (1) *A tanács egyetértése szükséges a felügyelete alatt álló vállalat, illetőleg általa irányított intézmény jogállásának megváltoztatásához, így különösen:*

- a) tevékenységi körének módosításához;*
- b) átszervezéséhez vagy megszüntetéséhez;*
- c) jogszabályban vagy az alapító okiratban az alapító részére megállapított felügyelet, illetőleg irányítási jog átruházásához.*

(2) A Tt. 11. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezést alkalmazni kell a tanácsok egymás közötti kapcsolatában is.

Tt. 12. § (1) A tanács a szervezetével és működésével kapcsolatban:

- a) elbírálja a tanácstagok megválasztásának törvényességét;*
- b) határoz tanácstagok összeférhetetlenségi és a tanácstagságukkal összefüggő egyéb ügyeiben;*

- c) megállapítja a végrehajtó bizottság tagjainak számát; megválasztja a tanács tagjai közül a tanácselnököt, tanácselnök-helyettest (tanácselnök-helyetteseket) és a végrehajtó bizottság tagjait; kinevezi – határozatlan időre – a végrehajtó bizottság titkárát és a szakigazgatási szervek vezetőit;*

- d) határoz bizottságainak létrehozásáról; megválasztja a bizottságok elnökét és tagjait;*

- e) meghatározza a végrehajtó bizottság szakigazgatási szervezetét;*

- f) irányítja a végrehajtó bizottságot, a bizottságokat és a szakigazgatási szerveket.*

(2) A tanács indokolt esetben a végrehajtó bizottságot és bizottságait, illetőleg azok tagjait visszahívhatja.

(3) A tanács megállapodhat más tanáccsal abban, hogy meghatározott hatáskört közösen létrehozott szerv útján gyakorolnak, közösen vállalatot vagy intézményt hoznak létre.

(4) A tanács állást foglal működési területét érintő területszervezési ügyekben.

(5) A községi tanács dönt a hatáskörébe utalt kinevezési ügyekben.

(6) A megyei tanács kinevezi a járási hivatal elnökét.

(7) A megyei városi tanács kinevezi a kerületi hivatal elnökét.

Vhr. 6. § (1) *A tanács által választott, illetőleg kinevezett tisztségviselőknél, vezetőknél és magasabb vezető állású dolgozóknál a munkáltatói jogokat a tanácsok és szerveik külön jogszabályban meghatározott módon gyakorolják.*⁸

⁸ A fent hivatkozott jogszabály egyfelől a Munka Törvénykönyvéről szóló 1967. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 34/1967. Korm. rendelet, másfelől az ezt részben módosító 38/1973. MT rendelet az államigazgatási és az igazságszolgáltatási dolgozók munkaviszonyának egyes kérdéseiről.

(2) A szakigazgatási szervek vezetőinek a tanács által történő kinevezése, illetőleg felmentése előtt a felsőbb fokú szakigazgatási szerv vezetőjét, illetőleg a minisztert a tervezett intézkedésről időben tájékoztatni kell.

(3) A tanácsi intézmények vezetőinek és magasabb vezető állású dolgozóinak kinevezése előtt, a képesítési előírások, a vezetőkétségségbeli és a szakmai alkalmasság követelményeinek érvényesítése érdekében – ha jogszabály előírja – a kinevezési hatáskör gyakorlójának (Tt. 12. § (5) bek., 44. § (1) bek. és 64. § (2) bek.) ki kell kérnie a felsőbb fokú szakigazgatási szerv, illetőleg a miniszter előzetes véleményét. A tanácsok és szerveik a felsőbb fokú szakigazgatási szerv, illetőleg a miniszter véleményét is figyelembe véve, csak a jogszabályban előírt követelményeknek megfelelő személyeket nevezhetnek ki.

(4) A községi tanács nevezi ki az általa fenntartott önálló községi intézmények vezetőit, magasabb vezető állású dolgozóit és a körzeti orvost. Ha az intézmény, a körzeti orvos működési területe több községet érint, a kinevezési kört az intézmény, illetőleg az orvosi körzet székhelye szerinti község tanács gyakorolja. A kinevezés előtt ki kell kérni az érdekelt tanácsok, illetőleg végrehajtó bizottságaik véleményét.

(5) A Munka Törvénykönyvének, továbbá a személyzeti munkáról szóló szabályoknak a tanácsi tisztségviselőkre, a szakigazgatási szervek vezetőire és dolgozóira, valamint a tanácsi vállalatok és intézmények vezetőire; illetőleg magasabb vezető állású dolgozóira vonatkozó végrehajtása részletes szabályait a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke – az érdekelt miniszterekkel és Szakszervezetekkel egyetértésben – határozza meg.

Vhr. 7. § A Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke állapítja meg – az érdekelt miniszterekkel egyetértésben – a szakigazgatási szervezet tagozódásának irányelveit.

Vhr. 8. § A tanács végrehajtó bizottsága tagjainak számát:

- a) a községben, nagyközségben legalább öt, legfeljebb tizenegy;
 - b) a városban, megyei városban, fővárosi kerületben legalább hét, legfeljebb tizenhét;
 - c) a fővárosban és a megyében legalább tizenegy, legfeljebb tizenhét főben
- határozhatja meg

Vhr. 9. § (1) A közösen alapított vagy közösen működtetett vállalat, intézmény felügyeletének, illetőleg irányításának szabályait, a munkáltatói és hasonló jogok gyakorlását – ha jogszabály másként nem rendelkezik külön – kell megállapítani.

(2) A hatósági ügyek közös intézésével csak azonos fokú szervek egyike bízható meg.

(3) A tanács a Tt. 12. § (3) bekezdésében foglalt hatásköre gyakorlását a végrehajtó bizottságra átruházhatja.

(4) Ha művelődésügyi, egészségügyi és szociális intézmények ellátó tevékenysége a fenntartó tanács működési területén túl terjed az államigazgatási területbeosztástól függetlenül köteles feladataikat ellátni.

Vhr. 10. §(1) Helyi tanács járási vagy megyei területi beosztásának megváltoztatására akkor lehet javaslatát tenni, ha ez a lakosság érdekeit szolgálja és korszerűsíti az állam területi tagozódását.

(2) Helyi tanács területének egy része másik helyi tanács területéhez csatolható, amennyiben ez a közvetlenül érintett lakosság érdekeit szolgálja és korszerűsíti az állam területi tagozódását.

(3) A járás, illetőleg a községi közös tanács székhelyéül a terület gazdaságilag jelentős, lehetőleg központi fekvésű, nagyobb települése javasolható.

Vhr. 11. § (1) Államigazgatási helynév: a község, a nagyközség, a város, a megyei város, a fővárosi kerület, a főváros, a megye és a járás neve.

(2) Azonos szintű területi egységek elnevezése nem egyezhet egymással. Államigazgatási helynévként csak a hivatalosan megállapított helynevet szabad használni.

(3) Az államigazgatási helynév indokolt esetben megváltoztatható. Új államigazgatási helynév megállapításakor figyelemmel kell lenni a történelmi hagyományokra, a földrajzi környezetre és a nyelvi; nyelvhelyességi követelményekre.

(4) Az államigazgatási helyneveket a Központi Statisztikai Hivatal elnöke a Magyar Népköztársaság Államigazgatási Helynévkönyvében tartja nyilván.

Vhr. 12. § (1) Új községi tanács szervezését lehet kezdeményezni, ha mintegy ezerötven lakosú belterület alakult ki, és az önálló igazgatás, valamint a közösségi szükségletek kielégítésének feltételei biztosíthatók.

(2) Egymással szomszédos községek, valamint községek és városok egyesülését lehet kezdeményezni, ha belterületeik közel fekszenek vagy összeépültek, és az egyesülést a gazdasági, társadalmi és településpolitikai viszonyok indokolják.

(3) Egymáshoz közel fekvő községek tanácsai közös tanács alakítását kezdeményezhetik, amennyiben ezt az érintett községek társadalmi viszonyai, a területükön működő mezőgazdasági nagyüzem indokolja és a községek közötti közlekedés lehetővé teszi; valamint lakosságuk ellátása színvonalasabban biztosítható a községi erőforrások egyesített felhasználása útján.

(4) Községi tanácsot városkörnyéki községi tanáccsá akkor lehet nyilvánítani, ha a város és a község között kölcsönösen szoros társadalmi, gazdasági, ellátási, munkaerő-foglalkoztatási, földrajzi és közlekedési kapcsolatok vannak továbbá a község és város összehangolt fejlesztése különösen indokolt.

(5) Nagyközséggé lehet nyilvánítani azt a községet – indokolt esetben közös tanácsú községet –, amelynek területén legalább ötezer lakos él. Lakosságának számától függetlenül nagyközséggé nyilvánítható az a község, amely

a) járásszékhely; vagy

b) a lakosság társadalmi összetételét, meglevő üzemeit, közintézményeit; valamint belterületét tekintve városiasodó jellegű; vagy

c) országos jelentőségű gyógy- és üdülőkörnyezet.

Vhr. 13. § (1) Nagyközség várossá nyilvánítását kezdeményezheti a nagyközség tanácsa, ha a község gazdasági élete jelentősen fejlődik és a községben olyan kereskedelmi, művelődésügyi, egészségügyi intézmények vannak, melyek szervező, ellátó tevékenysége a környékre is kiterjed, továbbá lakosságának száma és foglalkoztatási összetétele, belterületének beépítettsége és közműveinek színvonala is a városokra jellemzően alakult ki.

(2) Város megyei várossá nyilvánítását akkor kezdeményezheti a mintegy százezer lakosú megyeszékhely város tanácsa, ha kiemelkedő jelentőségű gazdasági és társadalmi szerepe van, és vonzáskörzete a megye területén túl terjed.

Vhr. 14. § (1) A tanács működési területének, jogállásának, valamint az államigazgatási helynévnek a megváltoztatását megelőzően a helyi tanács – a lakosság többsége véleményének ismeretében – állást foglal, illetőleg javaslatot tesz.

(2) A területszervezési javaslatok kidolgozásánál figyelemmel kell lenni az országos településhálózat-fejlesztési koncepcióról szóló kormányhatározatban foglaltakra is.

(3) A Népköztársaság Elnöki Tanácsa vagy a Minisztertanács döntését igénylő ügyben a helyi tanács javaslatát a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága állásfoglalásával terjeszti elő.

Tt. 13. § A bíróságok népi ülnökei⁹ és a népi ellenőrzési bizottságok tagjait, valamint az utóbbiak tisztségviselőit – amennyiben jogszabály eltérően nem rendelkezik – a tanács választja.

A TANÁCS SAJÁTOS FELADATAI ÉS HATÁSKÖRE

Tt. 14. § (1) A helyi tanács hozza létre, illetőleg tartja fenn a lakosság alapfokú művelődésügyi, egészségügyi és szociális szükségleteit kielégítő intézményeket.

(2) A nagyközségi, városi és a megyei városi tanács termelő, ellátó, szolgáltató vállalatot és intézményt is létrehozhat.

(3) A községi tanács és körzeti szükségleteket kielégítő, a nagyközségi, városi és a megyei városi tanács a település vonzáskörzetét is ellátó vállalatokat és intézményeket hozhat létre.

Vhr. 15. § (1) A községi tanács köteles biztosítani az óvodai, az általános iskolai, a közművelődési, a körzeti orvosi, a fogorvosi, a bölcsődei és a község lakosságát érintő egyéb szociális ellátást, az ingatlankezelést és fenntartást, a zöldterület-gazdálkodást, az út- és híd-fenntartást, a közvilágítást, a köztisztasági feladatok ellátását, a temetőfenntartást, valamint azoknak a közösségi szükségleteknek kielégítését, amelyeket jogszabály (Tt. 5. §) a hatáskörébe utal.

(2) A községi tanács a helyi és körzeti szükségletek kielégítésére általában szolgáltató, építő- és építőanyagipari, valamint kommunális vállalatokat és intézményeket hozhat létre.

(3) A nagyközségi, a városi és a megyei városi tanács a Tt. 14. § (2) bekezdése által meghatározott körben létrehozhat különösen:

- a) város- és községgazdálkodásra,
- b) szolgáltató tevékenységre,
- c) közlekedés és szállítás lebonyolítására,
- d) kereskedelmi és vendéglátóipara tevékenységre,
- e) elsősorban a helyi szükségletek kielégítését szolgáló termelési feladatra, ipari, élelmiszeripari, építő- és építőanyagipari tevékenységre.
- f) üdülési és idegenforgalmi tevékenységre szolgáló vállalatokat és intézményeket.

(4) A városi tanács – a megyei tanács végrehajtó bizottságának állásfoglalása és a miniszter előzetes hozzájárulása alapján – közép fokú oktatási intézményeket is fenntarthat. Fenntartja továbbá a járó- és fekvőbeteg ellátást, szociális ellátást nyújtó és egyéb, a lakosság igényeinek kielégítését szolgáló intézményeket.

(5) A megyei városi tanács fenntarthat közép fokú oktatási intézményeket.

⁹ Népi ülnök – a bírósági eljárásban részt vevő nem hivatásos bíró, aki az ún. társas-bíráskodás keretében a hivatásos bíró elnöklete alatt működő közös tanácsban mind a tény-, mind a jogkérdésekben jogosult a döntéshozatalban részt venni, és ennek során szavazata a hivatásos bíróéval azonos súlyú. A népi ülnök intézményét Magyarországon a szovjet modell alapján az 1949. évi alkotmány vezette be.

Tt 15. § A megyei tanács:

a) gondoskodik területén a központi irányítás érvényesítéséről, és képviseli a helyi tanácsok érdekeit;

b) szervezi, összehangolja és biztosítja a megye területén az állami, társadalmi, gazdasági, különösen pedig az ipar- és a mezőgazdaság-fejlesztési, a szövetkezeti, a foglalkoztatási, a művelődésügyi, az egészségügyi, a szociális célkitűzések kialakítását és megvalósítását;

c) meghatározza a megyét érintő kérdésekben a helyi tanácsok tevékenységének fő irányvonalát;

d) biztosítja, hogy a tanácsi tervek és a tanácsok területi fejlesztési terve és költségvetése megfelelően szolgálják a megye gazdasági fejlődését, a települések összehangolt és arányos fejlesztését;

e) érvényesíti a megye mezőgazdasági és élelmezésügyi, ipari, kereskedelmi tevékenységének állami felügyeletében és összehangolásában az állami érdekeket;

f) dönt községnek nagyközséggé szervezéséről, községi közös tanács székhelyének áthelyezéséről, megyehatárt nem érintő területrészt-átcsatolásról;

g) előterjesztést tehet jogszabály alkotására és módosítására.

Vhr. 16. § A megyei tanácsnak ellátó szerepköre van a működési területe lakosságának egészét érintő olyan tevékenységekben, amelyeket gazdaságosan egy településen belül nem lehet megszervezni. Ennek érdekében:

a) a megyei tanács létesíti az olyan vállalatokat, intézményeket, amelyek a megye egészének, illetőleg több községnek, városnak a szükségleteit elégítik ki;

b) a megyei tanács létesíti az olyan intézményeket, amelyek különleges szükségleteket elégítenek ki, vagy különleges szolgáltatást nyújtanak.

[...] ¹⁰

A TANÁCS HATÁSKÖRÉNEK ÁTRUHÁZÁSA

Tt 19. § (1) A tanács, jogszabályzatban meghatározott keretek között, a végrehajtó bizottságra átruházhatja egyes hatáskörök gyakorlását. E hatáskör gyakorlásával kapcsolatban a végrehajtó bizottságnak utasítást adhat, határozatait megsemmisítheti vagy megváltoztathatja.

(2) Ha a végrehajtó bizottság jogszabályban megállapított saját hatáskörében járt el – kivéve a tanácsrendeletben megállapított hatáskörét –, a tanács a végrehajtó bizottság határozata ellen előterjesztéssel fordulhat a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottságához, illetőleg a Minisztertanácshoz, jogszabálysértés esetén pedig fel is függesztheti a határozat végrehajtását.

(3) A helyi tanács a fővárosi, illetőleg a megyei tanács végrehajtó bizottságának a törvényességi felügyelet körében hozott sérelmes határozata ellen előterjesztést tehet a Minisztertanácshoz.

Vhr. 19. § (1) A tanács a hatáskörének gyakorlását akkor ruházhatja át a végrehajtó bizottságra, ha a hatáskört megállapító jogszabály (Tt. 5. §) ezt lehetővé teszi.

(2) Ha a tanács valamely hatáskörének gyakorlását átruhazza a végrehajtó bizottságra, annak gyakorlásáról a végrehajtó bizottság köteles az éves tájékoztatója, illetőleg beszámolója keretében a tanácsnak számot adni. Átruházott hatáskör gyakorlása körében a végrehajtó bizottságot a felettes végrehajtó bizottság meghatározott döntés hozatalára nem utasíthatja; a hatáskör, gyakorlása körében hozott jogszabálysértő határozatát azonban megsemmisítheti.

(3) Ha a helyi tanács a Tt. 19. § (2) bekezdésében foglaltak szerint előterjesztést tesz, a fővárosi, illetőleg a megyei tanács végrehajtó bizottsága a legközelebbi ülésén köteles állást foglalni.

Tt. 20. § (1) A tanács hatásköréből nem ruházhatja át:

- országos jelentőségű kérdésekben való állásfoglalást (9. § (2) bek.);
- szervezete létrehozását és irányítását (12. § (1) és (2) bek.);
- a helyi tanács bevételeinek meghatározását (11. § (5) bek.);
- a fejlesztési programok, tervek, középtávú. pénzügyi terv és költségvetés meghatározását (11. § (3) bek. a) pont);
- a helyi tanácsstevékenysége fő irányvonalának meghatározását (15. § c) pont);
- az általános rendezési terv elfogadását (10. § (2) bek., 16. § (1) .bek. c) pont);
- a tanácsrendelet alkotását (34. §);
- a választásokat és kinevezéseket.

(2) A tanács nem ruházhatja át a népi ülnökök és a népi ellenőrzési bizottságok¹¹ tagjainak, ez utóbbiak tisztségviselőinek választását (13. §), továbbá hatósági jogkörét.

(3) A községi tanács nem ruházhatja át a hitelek felvételére (11. § (3) bek. c) pont), valamint az intézmények és vállalatok létrehozására (14. §), továbbá ezek jogállásának megváltoztatására (11. § (6) bek.) vonatkozó hatáskörét sem.

Sz. 4. § (1) A tanács felhatalmazza a végrehajtó bizottságot, hogy indokolt esetben a két tanácsülés között a következő hatásköröket gyakorolja:

- állást foglal a működési területét érintő területszervezési ügyekben,

¹¹ NEB – népi ellenőrzési bizottság. 1958 és 1989 között a népi ellenőrzési bizottságok rendszere működött Magyarországon, élén az országos hatáskörű Központi Népi Ellenőrzési Bizottsággal. A népi ellenőrzés rendszere lényegében a szocialista állam ellenőrzési funkcióinak társadalmisítását célozta meg az állam és a társadalom közötti határvonal elmosására irányuló ideológiai és gyakorlati törekvések jegyében.

A népi ellenőrzésről szóló 1968. évi V. törvény a következőképp határozta meg a népi ellenőrzés fogalmát illetve feladatát:

„1. § A népi ellenőrzés általános hatáskörű központi állami ellenőrző szerv, amely feladatait a dolgozó nép széles rétegeinek az ellenőrzési munkába való szervezett és közvetlen bevonásával oldja meg.

2. § A népi ellenőrzés feladata, hogy

a) ellenőrizze az ország gazdasági, szociális, egészségügyi, kulturális fejlesztésére vonatkozó célkitűzések megvalósítását;

b) ellenőrizze a lakosság életkörülményeivel közvetlen kapcsolatban álló gazdasági, szociális, egészségügyi és kulturális feladatok végrehajtását;

c) segítséget nyújtson az állami és állampolgári fegyelem megszilárdításához, a társadalmi tulajdon védelméhez, erősítéséhez és fejlesztéséhez, a munka szervezettebbé és gazdaságosabbá tételéhez;

d) küzdjön a korrupció, a felelőtlen, lélektelen ügyintézés, a pazarlás ellen, a visszaélések leplezéséért, a hivatali beosztásokkal visszaélő személyek hatékony felelősségre vonásáért.”

- dönt a hatáskörébe utalt adók mértékének és adójellegű kötelezettségek megállapításáról,
- kezdeményezi a tanács hatáskörét vagy anyagi lehetőségeit meghaladó intézkedések megtételét, vállalatok, intézmények létesítését,
- dönt hitelfelvételről.

(2) A végrehajtó bizottság az (1) bekezdésben felsorolt ügyek intézéséről a soron következő tanácsülésen beszámol.

Sz. 5. § (1) A tanács a végrehajtó bizottságra ruhazza át az alábbi hatáskörök gyakorlását:

A) Ellenőrzi az ellátó, szolgáltató tevékenységet intézkedik a fogyatékoságok megszüntetéséről.

B)

a) Dönt a tanácsi vállalat kategóriába sorolásának alapítás utáni módosításáról.

b) Dönt a tanácsi vállalatok javára garanciális (kezességi) kötelezettségek vállalásáról.

c) Elrendeli a tanácsi vállalat szanálását.

d) Véleményt nyilvánít a tanácsi vállalat, a tanácsi intézmény jogállásának megváltoztatásához.

e) Megállapítja a vállalati felügyelő bizottság tagjainak számát, megbízza a felügyelő bizottság vezetőjét és tagjait.

f) Felügyeleti gazdasági ellenőrzést végeztet az alapító szerv jogán a tanácsi vállalatoknál és egyéb tanácsi gazdálkodó szerveknél.

C)

a) Dönt a tanács pénzeszközeinek átcsoportosításáról.

b) A középtávú terv időtartamán belül – az egyes célcsoportokra megállapított előírások megtartása mellett – az egyes célcsoportok megvalósításának ütemét módosítja, illetve a be-ruházásokat évek között átcsoportosítja.

c) Dönt a tanácsi vállalat fejlesztési alapjának kiegészítéséről saját fejlesztési alapja terhére.

d) Módosítja évközben a költségvetés előirányzatait.

e) Átcsoportosítja az ágazatok között előirányzott módosítási hatáskörében – az igazgatási ágazat kivételével – a beralap előirányzatát.

f) Módosítja évközben a fejlesztési alap előirányzatait.

g) Hozzájárulása szükséges a tanács előirányzatainak zárolásához az 1044/1970. (X. 15.) Korm. sz. hat. 41. pontjában foglaltak kivételével.

h) Dönt a pénzmaradvány felhasználásáról.

i) Dönt a tartalékok felhasználásáról.

j) Átcsoportosítja a költségvetési és fejlesztési alapja pénzeszközeit – a pénzeszközök kezelésére szolgáló bankszámlák mindenkor egyenlegének mértékéig – átmeneti jelleggel, a gazdálkodási év közben.

k) Engedélyez pótelőirányzatot, előirányzatot zárol.

l) Dönt nem tanácsi szerv részére a tanács anyagi eszközei terhére nyújtandó támogatásról.

m) Ellenőrzi – közös létesítmények megvalósítása esetén – a rendelkezésre bocsátott pénzeszközök célnak megfelelő szabályszerű felhasználását.

D)

a) Üzemi egészségügyi szolgálatot létesít.

b) Körzeti gyermekorvosi szolgálatot létesít.

E) Kijózanító szobát létesít.

(2) A pénzügyi kihatással járó területi döntésen alapuló előirányzat módosítására a végrehajtó bizottság a pénzügyi szakigazgatási szerv vezetőjét kettőszázezer Ft-ig általános jelleggel felhatalmazhatja.

Sz. 6. § (1) A végrehajtó bizottság rendszeresen tájékoztatja a tanácsot az új tanácsi hatáskörökről. Ha a jogszabály a hatáskör gyakorlásának átruházását lehetővé teszi, a tanács dönt arról, hogy hatáskörének gyakorlását átruházza-e a végrehajtó bizottságra.

(2) Az átruházott hatáskör gyakorlásával kapcsolatban a tanács végrehajtó bizottságának irányelveket, utasításokat adhat, határozatait megsemmisítheti vagy megváltoztathatja.

Sz. 7. § A tanács – a végrehajtó bizottság közreműködésével – figyelemmel kíséri a falugyűléseket s értékeli a tapasztalatokat. A tanács kétevenként megtárgyalja a falugyűlések tapasztalatait.

Sz. 8. § A tanács a települések fejlődésére és más közérdekű feladatok teljesítésére szervezett társadalmi munkát elismeri, a kiemelkedő teljesítményeket erkölcsileg, anyagilag támogatja. A tanácsszervek társadalmi munkát szervező tevékenységét rendszeresen értékeli.

Sz. 9. § A tanács elősegíti a helyi tanácsszervek közötti együttműködések kiszélesítését elsősorban a fejlesztések, az intézmények fenntartása, a lakosság ellátásának javítása és az államigazgatási munka színvonalának növelése érdekében.

Sz. 10. § A tanács együttműködést kezdeményez más megyei tanácsokkal, különösen a Somogy megyei, a Tolna megyei és a Bács-Kiskun megyei tanáccsal.

Az együttműködés főbb területei:

a) A terület- és településfejlesztés,

b) vízügyi feladatok megoldása.

III. FEJEZET

A TANÁCSOK ÉS A NEM TANÁCSI SZERVEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

EGYÜTTMŰKÖDÉS A TÖMEGSZERVEZETEKSEL

Tt. 21. § A tanácsok, feladataiknak eredményes ellátása érdekében, – különösen a lakossággal való szoros kapcsolat fenntartása, a szükségletek, igények megismerése, a tanácsi felvilágosító és nevelő munka, valamint a társadalmi ellenőrzés hatékonyságának növelése végett – rendszeresen sokoldalúan együttműködnek a Hazafias Népfront bizottságaival, a tömegszervezetekkel és a lakosság más szervezeteivel.

EGYÜTTMŰKÖDÉS A NEM TANÁCSI SZERVEKKEL

Tt. 22. § (1) A terület- és településfejlesztést, a lakosság szükségleteinek kielégítését szolgáló feladatok megoldásában a tanácsi és a nem tanácsi szervezeteknek kölcsönösen együtt kell működniük.

(2) A tanácsok ellenőrizhetik – a fegyveres testületeket kivéve – a nem tanácsi szervezetnél a dolgozók érdekében hozott művelődésügyi, egészségügyi, szociális és munkaügyi jogszabályok megtartását, és beszámolót kérhetnek tőlük.

(3) A tanácsok a nem tanácsi szervezetekkel intézményeket hozhatnak létre és működtethetnek.

Vhr. 20. § (1) A tanácsok szoros kapcsolatot tartanak a Hazafias Népfront bizottságaival, A Hazafias Népfront elősegíti a lakosság tevékeny részvételét a tanácsi munkában. A tanácsok a Hazafias Népfontra támaszkodva: látják el a lakosság széles körét érintő feladatokat.

(2) A tanácsok a Hazafias Népfront bizottságaival, a tömegszervezetekkel és a lakosság más szervezeteivel az együttműködés tartalmát, kereteit és eszközeit megállapodásokban rögzíthetik.

Vhr. 21. § (1) A tanácsok – területük fejlesztése, a lakosság szükségleteinek mind teljesebb kielégítése és közös céljaik megvalósítása érdekében – a tanácsi és a nem tanácsi szervek tevékenységét szervező munkával, gazdasági, hatósági és egyéb jogi eszközökkel hangolják össze.

(2) A tanács, a végrehajtó bizottság és a tanácselnök a nem tanácsi szervek vezetőit – az eredményesebb együttműködés, a tevékenységüket érintő tanácsi célkitűzésekről való tájékoztatás érdekében – szükség szerint, meghatározott kérdések tárgyalására összehívhatja.

Sz. 11. §, (1) Az együttműködés tartalmi elemei:

- a lakosság szükségleteinek kielégítése;
- a terület- és településfejlesztési tervek kidolgozása és összehangolása;
- létesítmények közös megvalósítása, fejlesztése, fenntartása;
- a lakosság bevonása a tanácsi feladatok végrehajtásába;
- a törvényesség érvényre juttatása;
- jogpropaganda és nevelés a jogszabályok megtartására;
- a kölcsönös tájékoztatás tartalma, módszere;
- mozgalmak, munkaversenyek¹² kezdeményezése, támogatása;
- társadalmi ellenőrzés megvalósítása.

Főbb formái:

- döntések közös előkészítése;
- tervek és programok egyeztetése;

¹² Munkaverseny – munkaszervezési technika, amely a szocializmus időszakában demonstratív nyilvánosságot kapott. Lényege a munkatevékenység (mennyiség, teljesítmény, termelékenység stb.) összehasonlítás révén történő fokozása volt.

¹³ 1950-től kezdve hivatalosan négy év volt egy választási ciklus. 1971-ben azonban csak két évre választották a tanácstagokat. 1973-ban ugyan ismét négy évre választottak, végül azonban csak 1980-ban került sor újabb választásokra, ugyanis 1975-ben az alkotmány egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló 1975. évi I. törvény alapján az országgyűlési képviselőket és a tanácstagokat immár ötévi időtartamra választották. A tanácstagok választásáról szóló 1976. évi VI. törvény ez alapján úgy rendelkezett, hogy a tanácstagok öt évre történő megválasztására való áttérés az országgyűlési képviselők 1980. évi általános választásakor valósul meg. Mivel azonban a továbbiakban az országgyűlési képviselők és a tanácstagok megválasztásának egy időben kellett történnie, ezért az országgyűlés a megválasztott tanácstagok megbízatását a legközelebbi általános választásokig meghosszabbította.

- közös vizsgálatok, ellenőrzések, felmérések, értékelések;
- közös javaslatok kidolgozása párt- és felettes állami szervekhez;
- ajánlások, irányelvek kidolgozása;
- feladatok együttes megoldása;
- testületi ülésen kölcsönös részvétel;
- együttes ülés tartása;
- kölcsönös információ biztosítása;
- szükség szerint koordinációs vagy tájékoztató jellegű értekezletek tartása;
- vezetők személyes megbeszélése;
- megállapodások megkötése.

(2) Az együttműködést társadalmi szervezet és más nem tanácsi szerv is kezdeményezheti.

Sz. 12. § (1) A tanács írásbeli megállapodást köthet nem tanácsi szervekkel.

A megállapodásnak tartalmaznia kell:

- a közös célok és feladatok leírását, az ezekhez szükséges személyi feltételek és anyagi eszközök biztosításának módját és forrásait;
- a végrehajtás módszerét, határidejét és felelősét;
- a lakosság bevonásának módszereit;
- a végrehajtás ellenőrzésének és értékelésének formáit és esetleges nyilvánosságra hozatalának fórumait.

(2) A megállapodást a tanács képviselőjében a tanácselnök köti, s erről az aláírást követő legközelebbi tanácsülésen beszámol. A megállapodás megvalósításának üteméről, eredményéről vagy akadályairól szükség szerint, de tanácsciklusonként¹² legalább egyszer szintén beszámol.

(3) A tanács az alábbi szervekkel együttműködési megállapodást kezdeményez:

- Hazafias Népfront Baranya Megyei Bizottsága,
- Szakszervezetek Megyei Tanácsa,
- KISZ Baranya Megyei Bizottsága,
- a megyében élő nemzetiségek szövetségei,
- Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara,
- Pécsi Orvostudományi Egyetem,
- Pécsi Tanárképző Főiskola,
- „Pollácz Mihály” Műszaki Főiskola,
- „Liszt Ferenc” Zeneművészeti Főiskola Pécsi Tagozata,
- „Marx Károly” Közgazdaságtudományi Egyetem Pécsi Kihelyezett tagozata,
- Mecseki Szénbányák Vállalat,
- Mecseki Ércbánya Vállalat.

(4) A tisztségviselők gondoskodnak arról, hogy a tevékenységi körhöz tartozó területeken a tanácsi szervek együttműködést kezdeményezzenek az illetékes szervekkel.

Sz. 13. § (1) A Hazafias Népfront Megyei Bizottságával, a KISZ Megyei Bizottságával, a Szakszervezetek Megyei Tanácsával a tanács, más szervekkel a végrehajtó bizottság, illetve ágazatukat érintően a szakigazgatási szervek kötnek együttműködési megállapodást.

(2) A tanács szakigazgatási szervei együttműködési megállapodást kezdeményeznek:

– az ágazat szerinti szakszervezet megyei bizottságával,
 – azokkal a nem tanácsi szervezetekkel, melyekkel feladataik ellátásában rendszeresen együttműködnek.

(3) A szakigazgatási szervek által kötött megállapodásokat a szerv vezetője írja alá, s azokat a tanácselnöknek bemutatja.

(4) A tanács és szervei az együttműködési megállapodás keretében kérik a nem tanácsi szervek véleményét a munkaterv készítésekor és a jóváhagyott munkatervet részükre megküldik.

Sz. 14. § (1) Az együttműködési megállapodás az együttműködő felek egyenlő jogain és kötelezettségein alapul, annak megtartásáért kölcsönösen felelősek.

(2) Amennyiben a tanácsi szerv a megállapodást megszegi, az együttműködő szerv a tanács – szakigazgatási szerv esetén a tanácselnök – intézkedését kérheti.

Sz. 15. § (1) A tanács bizottságai és szakigazgatási szervei munkaterv szerint – lehetőleg a szakszervezeti bizottsággal együttműködve – ellenőrzik a nem tanácsi szervezeteknél a dolgozók érdekében hozott művelődésügyi, egészségügyi, szociális és munkaügyi jogszabályok megtartását.

(2) Az ellenőrzésről készült jegyzőkönyvet ismertetni kell a vizsgált szerv vezetőjével.

(3) Az ellenőrzés megállapításaira és javaslataira a vizsgált szerv vezetője a szükséges intézkedéseket megtenni, ennek eredményeiről a vizsgáló tanácsi szervet 30 napon belül tájékoztatni köteles.

(4) Ha a vizsgáló tanácsi szerv a tájékoztatással nem ért egyet, vagy a vizsgált szerv ennek a kötelezettségének nem tesz eleget, a szerv felügyeleti, érdekvédelmi szervéhez kell fordulni.

(5) tanács bizottságai, valamint a szakigazgatási szervek az ellenőrzések tapasztalatairól szükség szerint, de legalább tanácsciklusonként beszámolnak a tanácsnak. A szakigazgatási szervek beszámolóját összesítve a tanácselnök a tanács elé terjesztheti.

(6) A vizsgálatok megállapításait a megfelelő tanács-, illetőleg végrehajtó bizottsági ülések anyagának kidolgozásánál fel kell használni.

Sz. 16. § (1) A tanács különösen az alábbi területeken tartja szükségesnek közös intézmények és létesítmények megvalósítását:

- szolgáltató jellegű vállalatok, kereskedelmi és vendéglátó egységek létrehozása;
- egészségügyi, művelődésügyi intézmények létesítése és fenntartása;
- út, híd, víz- és csatornamű építése.

(2) A tanács minden egyéb olyan létesítmény, szolgáltatás közös erőforrásból történő megvalósítását és fenntartását szorgalmazza, amely a települések fejlődését, a lakossági igények jobb kielégítését elősegíti.

(3) A tisztségviselők, a szakigazgatási szervek vezetői – más ágazatot érintő kérdésekben az illetékes szakigazgatási szerv vezetőjével egyetértésben – nem tanácsi szervezetekkel az (1) és (2) bekezdésben foglaltak megvalósítása érdekében tárgyalhatnak. E tárgyalások eredményeiről a tanácselnöknek kötelesek beszámolni.

(4) Kötelezettségvállalásra a hatáskörrel felruházott testület, illetve szerv jogosult.

Sz. 17. § (1) A nem tanácsi szervek vezetői részére a tanácselnök értekezletet tart. Az értekezleten elsősorban terület- és településfejlesztéssel, a lakosság ellátásával összefüggő

kérdések megoldásával, a nem tanácsi szervek ezzel kapcsolatos feladataival, a nem tanácsi szerveknél dolgozó tanácstagok, bizottsági tagok közéleti tevékenységével szükséges foglalkozni.

(2) Az értekezletről jegyzőkönyvet kell készíteni.

(3) Az értekezletről a tanácselnök a végrehajtó bizottságot, szükség esetén a tanácsot tájékoztatja.

Tt. 23. § A helyi tanácsok a településfejlesztést és a lakosság ellátását szolgáló kérdésekben a nem tanácsi szervekkel összehangolják a tanács és a településen működő vagy odateleplő szervek tevékenységét, beruházási terveiket; tájékoztatást kérhetnek tőlük a tanácsi tervezéshez szükséges adatokról, valamint a beruházások megvalósulásáról.

Tt. 24. § (1) A tanácsok beszámolót, tájékoztatást kérhetnek a nem tanácsi szerveknek a lakosság szükségletei kielégítését szolgáló tevékenységéről, és e tevékenységüket ellenőrzik.

(2) A tanács, illetőleg a végrehajtó bizottság a lakosságot érintő ügyekben felhívhat nem tanácsi szerveket valamely fogyatékoság megszüntetésére vagy tevékenységük fejlesztésére; javaslatot tehet felelősségre vonásra. A felhívást, illetőleg a javaslatot a szervnek meg kell vizsgálnia és annak eredményéről tájékoztatást kell adnia.

(3) A lakosság szükségleteit ellátó vállalat, intézmény létesítését, illetőleg működését érintő jelentős változás esetében a nem tanácsi szervek kötelesek kikérni a tanács vagy a végrehajtó bizottság véleményét.

(4) A tanács köteles tájékoztatni a nem tanácsi szerveket a tevékenységüket érintő javaslatait megvizsgálni és érdemben választ adni.

(5) A tanács köteles a nem tanácsi szerveknek a tanácsok tevékenységét vagy a lakosságot érintő javaslatait megvizsgálni és érdemben választ adni.

Vhr. 22. § (1) A nem tanácsi szerveknek a lakosság szükségletei kielégítését szolgáló tevékenységével összefüggő, a Tt. 24. § (1) bekezdésében meghatározott jogok a tanácsot és a végrehajtó bizottságot illetik. A bizottság és a szakigazgatási szerv tevékenységi körében kérhet tájékoztatást.

(2) A tanácsnak vagy a végrehajtó bizottságnak a lakosságot érintő ügyben tett felhívását, észrevételét, javaslatát az érintett tanácsi, illetőleg nem tanácsi szervnek meg kell vizsgálnia, és annak eredményéről a tanácsot – amennyiben jogszabály rövidebb határidőt nem állapít meg – harminc napon belül tájékoztatnia kell. Ha a tanács, illetőleg a végrehajtó bizottság a tájékoztatással nem ért egyet, a tájékoztatást adó szerv felügyeleti, irányító illetőleg értékvédelmi szervéhez fordulhat.

(3) A nem tanácsi szervek kötelesek a működési területük szerint érdekelt helyi tanács végrehajtó bizottságának előzetes véleményét kikérni minden olyan intézkedés előtt, amely az ellátó, szolgáltató tevékenységben változást idéz elő, vagy a lakosság érdekeit egyébként érinti. Indokolt esetben a tanács nyilvánít véleményt. Országos jellegű szerv ezt az előzetes véleményt a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottságától kéri. A fővárosi és a megyei tanács végrehajtó bizottsága figyelembe veszi az érdekelt helyi tanács végrehajtó bizottságának a véleményét.

(4) A tanácsi szervek a nem tanácsi szerveknek a tanácsok tevékenységét vagy a lakosságot érintő javaslatait kötelesek megvizsgálni, a szükséges intézkedést megtenni és harminc napon belül érdemben választ adni.

Sz. 18. § (1) A tanácsi szervek az éves-, közép- és hosszútávú terveket a lakosság véleményét figyelembe véve készítik el.

(2) A közép- és hosszútávú tervekről, távlati célkitűzésekről, továbbá a lakosság szélesebb körét vagy valamelyik szerv tevékenységét érintő intézkedésekről tájékoztatni kell a tömegszervezeteket és az érintett nem tanácsi szerveket. Észrevételeik mellőzését indokolni kell.

Sz. 19. § (1) A nem tanácsi szervek beszámoltatását a tanács, illetőleg a végrehajtó bizottság munkatervében határozza meg.

(2) A nem tanácsi szervek vezetőitől a tanácselnök is kérhet tájékoztatást.

Tt. 25. § A fővárosi, a megyei tanácsok a területfejlesztési tevékenység összehangolása érdekében:

a) javaslatokat tehetnek a központi szervek felügyelete, illetőleg irányítása alatt álló vállalat és intézmény fejlesztésével kapcsolatosan;

b) véleményt adhatnak a lakosság ellátását érintő, a területükön megvalósuló fejlesztési tervekre;

c) kezdeményezhetik a több szerv által közösen létesítendő beruházások megvalósítását.

[...]¹⁴

IV. FEJEZET A TANÁCS MŰKÖDÉSE

A TANÁCS TESTÜLETI MŰKÖDÉSE

Tt. 27. § A tanács a választási törvényben meghatározott szabályok szerint választott testület.

Tt. 28. § (1) A tanács rendeletben állapítja meg saját, valamint szerveinek szervezeti és működési szabályzatát; ehhez a Minisztertanács irányelveket ad.¹⁵

(2) A tanács szervezeti és működési szabályzatát a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága, illetőleg a Minisztertanács hagyja jóvá.

Vhr. 24. § A Minisztertanács felhatalmazza a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnökét, hogy irányelveket adjon a tanácsok szervezeti és működési szabályzatának megalkotásához. Az irányelvek kiadása előtt ki kell kérni az érdekelt miniszterek véleményét.

Tt. 29. § (1) A tanács hatáskörét ülésein gyakorolja.

(2) A tanács szükség szerint, de évenként legalább négy alkalommal tart ülést.

(3) A tanács ülése nyilvános. A tanács zárt ülést¹⁶ is elrendelhet.

Tt. 30. § (1) A tanácsot a végrehajtó bizottság hívja össze.

¹⁴ Az itt nem közölt részben az SZMSZ a tanács illetve a végrehajtó bizottság bírósággal, ügyészséggel és rendőrséggel történő kapcsolattartását részletezi.

¹⁵ Ezen irányelveket a tanácsok szervezeti és működési szabályzatának elkészítéséhez a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökének 30-5/1971. (TK 19.) MT TH számú utasításának melléklete, illetve a községi tanácsok esetében a Minisztertanács Tanácsi Hivatala 60-2/1971. (TK 29.) MT TH számú közleményének melléklete tartalmazta.

¹⁶ Zárt ülés – a nyilvánosság kizárásával tartott ülés.

(2) A tanácsot össze kell hívni a tanácsstagok egynegyedének indítványa alapján is.

(3) A tanács összehívását és meghatározott napirend¹⁷ megtárgyalását a Minisztertanács, illetőleg a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága is elrendelheti.

Sz. 21. § (1) A tanács negyedévenként ülést tart.

(2) Ha a tárgyalandó napirendek száma, továbbá a napirendi előterjesztése anyaga indokolja, a tanács több napos ülészakot, illetőleg helyszíni ülést tart.

Vhr. 25. § (1) A tanács éves munkaterv alapján működik.

(2) A tanácsülés napirendjére a végrehajtó bizottság tesz javaslatot.

(3) A tanács ülésének napirendi tervezetébe a végrehajtó bizottság köteles a Tt. 30. § (3) bekezdésében foglaltakon túl felvenni azt a javaslatot is, amelynek megtárgyalását a Hazafias Népfront illetékes bizottsága, illetőleg a tanács valamely bizottsága indítványozta.

Sz. 22. § (1) A tanács éves munkatervét a végrehajtó bizottság készíti elő és tanács állapítja meg

(2) a munkaterv tartalmazza:

- az ülések várható időpontját;
- a napirendeket és az előterjesztések vázlatát;
- a napirendek előadóit;
- az előkészítésben résztvevő személyek és szervek, valamint az előkészítésért felelős személyeket;

– azt, hogy a napirendi előterjesztés tervezetét a tanács valamelyik bizottsága véleményezi-e, vagy kiegészítő jelentést készít-e hozzá;

- az előterjesztés elkészítésének határidejét;
- meghívandók körét;

b) külön részben tartalmazza a tanács tevékenységével összefüggő egyéb szervezési feladatokat (bizottsági elnöki értekezletek tartását, együttes ülések szervezését stb.).

(3) A munkaterv összeállítása előtt javaslatot kell kérni:

- a tanács bizottságaitól és a tanácstagi csoportoktól;
- a Hazafias Népfront Megyei Bizottságától;
- a Szakszervezetek Megyei Tanácsától;
- a KISZ Megyei Bizottságától;
- a Megyei Népi Ellenőrzési Bizottságtól;
- a végrehajtó bizottság szakigazgatási szerveitől;
- a járási hivatalok elnökeitől;
- a városi tanácsok végrehajtó bizottságaitól;
- a megyei főügyésztől;
- a Megyei Rendőrfőkapitányságtól;
- a Megyei Bíróság elnökétől;
- minden társadalmi, gazdasági és tudományos szervezettől, amelyeket a tanáccsal kötött együttműködési megállapodás erre feljogosít.

(4) A (3) bekezdésben felsorolt szervek által előterjesztett és el nem fogadott javaslatokról a végrehajtó bizottság a tanácsot, valamint a javaslatot tevőt tájékoztatja.

(5) A munkaterv tervezetének elkészítéséért a tanács elnöke felelős.

(6) A tanács és a végrehajtó bizottság munkatervét a 3. sz. mellékletben felsoroltaknak meg kell küldeni.

Sz. 23. § A tanács munkatervével összhangban kell lenniük a végrehajtó bizottság, a bizottságok, a végrehajtó bizottság szakigazgatási szervei és a járási hivatalok munkaterveinek. Ennek érdekében a tanács és a végrehajtó bizottság munkatervét egyidőben, míg a bizottságok, a megyei szakigazgatási szervek és a járási hivatalok munkatervét a tanács és a végrehajtó bizottság munkatervének ismeretében kell elkészíteni.

Sz. 24. § (1) A tanács megbízatásának tartamára szólóan ciklusprogramot, több éven át tartó fontosabb társadalmi és gazdasági célkitűzések megvalósítására munkaprogramot fogad el.

(2) A ciklus- és munkaprogram tervezetének kidolgozásáról és a tanács elé terjesztéséről a tanács elnöke gondoskodik.

(3) A tanács egyes ágazatokra vonatkozó munkaprogramok kidolgozásával bizottságait is megbízhatja.

Vhr. 26. § *A tanácsot a tanácsstagok egynegyedének a napirendi javaslatot is tartalmazó indítványára tizenöt napon belüli időpontra kell összehívni.*

Vhr. 27. § (1) *A tanács ülésére meg kell hívni:*

- a tanácsstagokat;
- községi, nagyközségi tanács ülésére a járási hivatal elnökét;
- városi, megyei városi tanács ülésére a megyei tanács végrehajtó bizottságát;
- a fővárosi kerületi tanács ülésére a fővárosi tanács végrehajtó bizottságát;
- a fővárosi és a megyei tanács ülésére a tárgy szerint illetékes minisztert, valamint a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökét;

– Vhr. 30. § (1) bekezdés c), e), f) pontjában megjelöltek;

– a napirend tárgya szerint illetékes szervet, illetőleg a felettes szervet;

– akit a szervezeti és működési szabályzat megjelöl.

(2) A meghívóhoz a határozati javaslatot, továbbá – községek kivételével – az előterjesztést csatolni kell.

(3) A helyi tanács végrehajtó bizottsága a meghívót olyan időpontban küldi meg, hogy az a tanácsülés előtt legalább öt nappal megérkezzék.

(4) A fővárosi és a megyei tanács végrehajtó bizottsága a meghívót olyan időpontban küldi meg, hogy az a tanácsülés előtt legalább nyolc nappal megérkezzék.

Sz. 25. § (1) A tanácsot a munkatervében megállapított időpontban, valamint a jogszabályokban megállapított esetekben kell összehívni.

(2) A tanács összehívására és napirendjére vonatkozóan a végrehajtó bizottság

– a tanácsstagi csoportok, valamint

– a tanácssal megállapodást kötött szervek indítványait és javaslatait is fontolóra veszi,

(3) A (2) bekezdésben felsorolt szervek el nem fogadott indítványairól és napirendi javaslatairól a végrehajtó bizottság a tanácsot tájékoztatja.

Sz. 26. § (1) A tanács ülésére az alábbiakat is meg kell hívni:

– Baranya megye országgyűlési képviselőit,

– az MSZMP Baranya Megyei Bizottsága első titkárát,

- az MSZMP Baranya Megyei Bizottsága Közigazgatási és Adminisztratív Osztályát,
- a tanácsi bizottságok nem tanácstagjait a bizottság feladatkörét érintő napirend tárgyalására,

- a Szakszervezetek Megyei Tanácsának vezető titkárát,
- a KISZ Megyei Bizottság első titkárát,
- a városi tanácsok elnökeit,
- a megyei tanács végrehajtó bizottsága szakigazgatási szerveinek vezetőit,
- járási hivatalok elnökeit.
- A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának dékánját,
- mindazon szervek vezetőit, akiknek meghívását a végrehajtó bizottság esetenként vagy az egyes napirendi pontok tárgyalására meghatározza.

(2) A fegyelmi ügyek tárgyalására meg kell hívni azt, akinek a fegyelmi ügyét a tanács tárgyalja.

(3) A meghívót a végrehajtó bizottság nevében kell kiadni. A meghívó tartalmazza:

- a tanácsülés helyét és időpontját,
- a javasolt napirendet.

(4) A tanács ülésére szóló meghívót a tanácselnök és a végrehajtó bizottság titkára írja alá.

Sz. 27. § (1) A tanács ülésére jelentések, beszámolók vagy tájékoztatók (a továbbiakban: előterjesztések) kerülnek.

(2) Az előterjesztések általában két fő részből állnak, az ügy ismertetését és a határozati javaslatot tartalmazzák.

(3) Az előterjesztéseknek alkalmasaknak kell lenniük arra, hogy a vita és határozathozatal eredményességét biztosítsák. Ismertetni kell tömören azokat az adatokat, tényeket és körülményeket, amelyek a döntés kialakításához szükségesek. Utalni kell arra is, hogy az adott témát a tanács tárgyalta-e és ha igen, milyen döntést hozott és a hozott határozat végrehajtása milyen eredményekkel járt.

(4) Az előterjesztések tartalmazzák azt is, hogy mely szervekkel egyeztetették és mi volt az egyeztetésben résztvevők álláspontja. Az eltérő eredményeket az előterjesztésekhez mellékelni kell és az ellentétes álláspontot képviselő személyeket a tanácsülésre meg kell hívni.

(5) A határozati javaslatokat lehetőség szerint alternatív módon kell előterjeszteni.

(6) Az előterjesztések alaki és tartalmi követelményeinek részletes előírásait, elő- és elkészítésének módszereit és határidejét a tanács elnöke állapítja meg, amely a Szabályzat 4. számú melléklete.

Sz. 28. § (1) Az előterjesztés elkészítéséért annak előadója felelős.

(2) Előterjesztést közvetlenül a tanács ülésén írásban kiadni vagy szóban előadni csak kivételes, halaszthatatlanul sürgős esetben, a tanácselnök engedélyével lehet.

Tt. 31. § (1) A tanács ülést a tanácselnök vezeti.

(2) A tanács határozatképes, ha az ülésen, a tanácstagok többsége jelen van. Határozatképtelenség esetén a tanácsot ismét össze kell hívni.

(3) A határozathozatalhoz a jelenlevő tanácstagok többségének szavazata szükséges. Szavazategyenlőség esetén a tanácselnök szavazata dönt.

(4) A tanácstagok többségének szavazata szükséges:

a) a tanács hatáskörébe utalt választáshoz és kinevezéshez;

b) a terv és a költségvetés megállapításához, a költségvetési beszámoló elfogadásához;

c) tanácsrendelet alkotásához;

d) összeférhetetlenség megállapításához;

e) az általános rendezési terv elfogadásához;

f) hitel felvételéhez;

g) ha azt jogszabály előírja.

(5) A tanács rendelkezéseit nyílt szavazással hozza. Jogszabály titkos szavazást is előírhat.

Vhr. 28. § (1) A tanácsstagok többségén a tanácsstagok eredeti összlétszámához viszonyított többséget kell érteni.

(2) Határozatképtelenség esetén a tanácsot tizenöt napon belüli időpontra ismét össze kell hívni. A határozatképesség általános szabályai az ismételten összehívott tanácsülésre is irányadók.

(3) Határozatképtelenség miatt elmaradt tanácsülésről tájékoztatni kell a fővárosi, a megyei tanács végrehajtó bizottságát, községek esetében a járási hivatal elnökét; a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökét tájékoztatja.

Vhr. 29. § (1) A tanács üléséről a tanácskozás lényegét és a hozott határozatokat tartalmazó jegyzőkönyvet kell készíteni.

(2) A jegyzőkönyvet a tanácselnök, a végrehajtó bizottság titkára, továbbá a jegyzőkönyv hitelesítésére kijelölt két tanácsstag írja alá. A jegyzőkönyv hitelesítőket a tanács jelöli ki.

(3) A jegyzőkönyvet a tanács ülését követő nyolc napon belül meg kell küldeni a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottságának, illetőleg a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökének; községek esetében a járási hivatal elnökének.

(4) A tanács határozatáról a tanács ülését követő nyolc napon belül jegyzőkönyvi kivonatot kell küldeni az érdekelteknek, az illetékes szakigazgatási szervnek, illetőleg felsőbb fokú szakigazgatási szervnek, miniszternek.

Tt. 32. § (1) A tanács ülésén tanácskozási joggal vehet részt az, akit törvény, törvényerejű rendelet, minisztertanácsi rendelet és határozat vagy a tanács szervezeti működési szabályzata megjelöl, valamint az, akit az ülésre a végrehajtó bizottság meghívott.

(2) A végrehajtó bizottság titkára és a szakigazgatási szervek vezetői a tanácsülésen kötelesek résztvenni és az ügykörüket érintő kérdésekre felvilágosítást adni. A végrehajtó bizottság titkárát és a szakigazgatási szerv vezetőjét akkor is megilleti tanácskozási jog, ha nem tanácsstag.

Vhr. 30. § (1) A tanácsülésen tanácskozási joggal vehetnek részt:

a) az Országgyűlés, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa és a Minisztertanács tagjai és kiküldöttei;

b) a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke és kiküldöttei;

c) a Hazafias Népfront illetékes bizottságának elnöke vagy titkára;

d) az érdekelt szakszervezeti szerv vezetője;

e) az illetékes bíróság elnöke, a rendőrfőkapitányság (rendőrkapitányság) vezetője vagy képviselőik;

f) mindazok, akiket jogszabály (Tt. 5. §) erre feljogosít, így különösen az illetékes ügyészség vezetője és az illetékes népi ellenőrzési bizottság elnöke vagy képviselőik;

g) a helyi tanács ülésén a fővárosi, illetőleg a megyei tanács végrehajtó bizottságának tagjai, kiküldöttei;

h) a községi tanács ülésén a járási hivatal elnöke, kiküldöttei;

j) a miniszterek és a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága szakigazgatási szerveinek kiküldöttei az ügykörüket érintő napirendi pont tárgyalásánál.

(2) Ha a tanács nem tar:ácsi szerv munkáját, beszámolóját vagy javaslatát tárgyalja, a szerv vezetőjét tanácskozási joggal a tanács ülésére meg kell hívni. A szerv vezetője a tanácsülésen köteles megjelenni.

(3) A tanács felszólalási jogot adhat tanácskozási joggal nem rendelkező személynek is.

Sz. 29. § (1) A tanács elnökének az ülés vezetésével kapcsolatos feladatai:

- megállapítja, hogy az ülés határozatképes-e,
- megnyitja az ülést,
- javaslatára a tanács megválasztja az elnökség tagjait és a tanácstagok közül kijelöli a jegyzőkönyv hitelesítőket,
- előterjeszti a napirendi javaslatot,
- napirendi pontként megnyitja, vezeti, lezárja és összefoglalja a vitát,
- napirendi pontként szavazásra bocsátja a határozati javaslatokat és kihirdeti a határozatokat,
- biztosítja a tanácstagok interpellációs¹⁸ jogának gyakorlását,
- biztosítja az ülés zavartalan rendjét,
- berekeszti az ülést.

(2) A tanácskozás rendje:

a) A tanács először a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló jelentés elfogadásáról dönt, amelyet a tanácselnök terjeszt elő.

b) A tanácselnök javaslatot tesz a napirendre. Indokolja, ha az a munkatervtől eltér, s bejelenti, ha valamely napirendi ponttal kapcsolatban tanácsi bizottság az előterjesztéshez észrevételt kíván tenni, beszámol továbbá azokról a javaslatokról, amelyeket a végrehajtó bizottság nem vett fel a napirendi tervezetbe.

A tanácstagok megvitatják a napirendi javaslatot és indítványozhatják egyéb napirendi kérdések megvitatását is. A napirendről a tanács határoz.

c) Az írásbeli előterjesztést az előadó a vita előtt szóban kiegészítheti. Az előadóhoz kérdések intézhetők, amelyekre a vita előtt válaszolni kell. A vita lezárására vagy a hozzászólások időtartamának korlátozására a tanács bármelyik tagja javaslatot tehet; az indítványról a tanács vita nélkül dönt. A vita lezárása után a napirendi pont előadója válaszol a hozzászólásokra.

(3) Nem kell vitát nyitni a tájékoztató jelentések felett.

Sz. 30. § (1) A vita lezárása és a hozzászólásokra történő válaszadás után:

- a tanácselnök az előterjesztésben szereplő és a vita során elhangzott határozati javaslatokat egyenként teszi fel szavazásra;
- előbb a módosító és kiegészítő, majd az eredeti javaslatok felett kell dönten;
- a szavazás eredményének megállapítása után a tanácselnök kihirdeti határozatot.

¹⁸ Interpelláció – valamely ténnyel vagy ügygel kapcsolatosan előterjesztett írásbeli kérdés, vagy kérdés formájában kifejtett felszólalás az illetékes tisztségviselőhöz címezve.

(2) A szavazás általában nyíltan, kézfeltartással történik.

(3) A tanácsstagok igenlő vagy ellenszavazattal vesznek részt a szavazásban, illetőleg tartózkodhatnak attól.

(4) A tanács titkos szavazást rendelhet el:

- kinevezési,
- fegyelmi,
- összeférhetetlenségi ügyekben.

(5) A titkos szavazást az ügyrendi bizottság bonyolítja le.

Sz. 31. § A tanácsstagok eredeti összlétszámához viszonyított többségének egyetértő szavazata szükséges a következő esetekben is:

- a fegyelmi ügyekben,
- a tanácsciklus programjának elfogadásához.

Sz. 32. § (1) Ha a tanácsülés határozatképessége a határozati javaslat szavazásra bocsátása előtt kétséges, vagy valamelyik tanácsstag ezt indítványozza, a tanács elnöke újra megvizsgálja a tanácsülés határozatképességét.

(2) Ha a tanácsülés határozatképtelenné vált, a tanácselnök azt felfüggeszti. Amennyiben a felfüggesztés ideje alatt a tanácsülés nem válik határozatképessé, a tanácselnök az ülést elnapolja. A végrehajtó bizottság dönt arról, hogy 15 napon belül mely időpontban hívja össze a tanácsot.

Sz. 33. § A napirend tárgyalása után a tanácsstagok interpellációs jogukkal élhetnek.

Sz. 34. § (1) Az interpellációkra történő válaszadás után a tisztségviselők és a tanácsstagok bejelentéseket tehetnek.

(2) A bejelentések felett a tanács elnöke vitát nem nyit.

(3) Ha a bejelentés alapján intézkedni kell, ez a tanácselnök feladata. Erről a tanács legközelebbi ülésén beszámol.

Sz. 35. § (1) A tanácselnök rendreutasíthatja azt, aki a tanács ülésén méltatlan magatartást tanúsít. A rendreutasított felszólalótól a szót megvonhatja és javaslatot tehet a tanácsülésről való kizárására.

(2) A javaslat felett a tanács vita nélkül határoz.

Sz. 36. § (1) A tanácsülés állandó elnökségét az MSZMP Megyei Bizottságának képviselője és a tisztségviselők alkotják.

(2) A tanácselnök, illetőleg a tanács bármely tagjának indítványára az elnökség az ülésen jelenlévők közül esetenként kibővíthető.

Sz. 37. § (1) A tanács zárt ülést tarthat:

- összeférhetetlenségi ügyek tárgyalásakor,
- honvédelmi, polgári védelmi ügyekben,
- az ügy jellege által indokolt más esetekben.

(2) Zárt ülésre a végrehajtó bizottság, az ügy előadója, a végrehajtó bizottság titkára, továbbá a tanács tagja tehet indítványt. Az indítvány felett a tanács vita nélkül határoz.

(3) A zárt ülésen az ilyen napirendre tanácskozási joggal meghívottak is részt vehetnek.

Sz. 38. § (1) A tanács költségvetését, éves-, középtávú- és távlati fejlesztési tervét, fejleszt-

tési programját, valamint zárszámadását¹⁹ az előkészítés szakában ágazatára vonatkozóan a tanács minden bizottsága megtárgyalja.

(2) A bizottságok állásfoglalását, javaslatait a tervgazdasági, illetőleg a számvizsgáló bizottság összegezi és saját állásfoglalásával együtt terjeszti a tanács elé.

Sz. 39. § (1) Az alakuló tanácsülést a végrehajtó bizottság tagjainak eskütételéig a korelnök vezeti.

(2) A tanácsülés jegyzőkönyvének hitelesítésére a két legfiatalabb tanácstagot kell kijelölni.

Sz. 40. § (1) A tanács alakuló ülésén:²⁰

- meghallgatja a Megyei Választási Elnökség beszámolóját;
- megválasztja az ügyrendi bizottságot;
- az ügyrendi bizottság jelentése alapján megvizsgálja a tanácstagok megválasztásának törvényességét;

- megválasztja a tanácselnököt, a tanácselnök-helyetteseket és a végrehajtó bizottság tagjait;

- meghatározza a tanácselnök-helyettesek feladatait;

- megválasztja a bizottságok elnökeit és tagjait;

- megalakítja a tanácstagi csoportokat;

- kinevezi a végrehajtó bizottság titkárát, ha e tisztség nincs betöltve;

- kiveszi az esküt a végrehajtó bizottság tagjaitól;

- kinevezi, illetve a tanács elnöke bemutatja a szakigazgatási szervek vezetőit.

(2) A tanács alakuló ülését követő első ülésén az ügyrendi bizottság előterjesztése alapján felülvizsgálja, szükség esetén módosítja a szabályzatot, indokolt esetben újat alkot.

Sz. 41. § (1) A tanácsülés jegyzőkönyvének elkészítéséről a végrehajtó bizottság titkára gondoskodik.

(2) A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

- az ülés helyét és idejét;
- az ülésen megjelent, továbbá külön-külön a távolmaradásuk okát előzőleg bejelentő és az azt elmulasztó tanácstagok nevét, valamint az ülésen végig, illetőleg annak egyes napirendi pontjai tárgyalásánál tanácskozási joggal jelenlévők nevét;

- az ülés elnöksége tagjainak és a jegyzőkönyv hitelesítőinek nevét;

- az elfogadott napirendet, azok előadóinak nevét;

- napirendi pontonként a szóbeli előterjesztés, vagy kiegészítés rövid tartalmát, a vita során felszólalók nevét, mondanivalójuk lényegét, a szóban előterjesztett határozati javaslatokat, döntésenként a szavazás számszerű eredményét;

- a határozatokat;

- az interpellációkat és bejelentéseket, valamint az azokkal kapcsolatos válaszokat.

¹⁹ Zárszámadás – gazdasági év, gazdálkodási megbízatás lejártával készített számszaki és írásbeli összeállítás, elszámolás arról, hogy milyen tevékenységet folytatott és milyen eredménnyel valamely szervezet.

A szocializmus időszakában a kifejezést főként a termelőszövetkezetek esetében használta a közgazdasági szaknyelv.

²⁰ A Baranya megyei Tanács az 1973-as választásokat követően 1973. május 14-én tartotta alakuló ülését.

(3) A jegyzőkönyv eredeti és másolati példányát a szükséges mellékletekkel együtt a végrehajtó bizottság titkára kezeli.

Sz. 42. § (1) A határozatokról számsoros, betűsoros és határidős nyilvántartást kell vezetni.

(2) A határidős nyilvántartást úgy kell vezetni, hogy abból a végrehajtás nyomunkövethető legyen. A nyilvántartás tartalmazza:

- a határozat tárgyát és számát;
- meghozatalának időpontját;
- a végrehajtás határidejét és felelősét;
- a végrehajtásra vonatkozó megjegyzéseket.

(3) A tanács rendeleteit és határozatait külön-külön, a naptári év elejétől kezdődően folyamatos sorszámmal, évszámmal, a határozatokat ezen felül megkülönböztető jelzéssel kell ellátni az alábbiak szerint:

- a Baranya Megyei Tanács 1/1971. T. sz. rendelete,
- a Baranya Megyei Tanács 1/1971. (X. 20.) T. sz. határozata.

A TANÁCS RENDELKEZÉSEI

Tt. 33. §, A tanács rendeletet alkot vagy határozatot hoz.

Tt. 34. §(1) A tanács rendeletet alkothat jogszabály végrehajtására, valamint jogi rendelkezést igénylő társadalmi viszonyok szabályozására. A tanácsrendeletet a helyben szokásos módon ki kell hirdetni. A tanács rendelete működési területén mindenkire kötelező.

(2) A tanács a lakosság jogait és kötelességeit érintő magatartási szabályt csak tanácsrendeletben állapíthat meg.

(3) A tanácsrendeletet a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottságához, illetőleg a Minisztertanácshoz kell felterjeszteni. Ha a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága, illetőleg a Minisztertanács nem nyilatkozik, a tanácsrendeletet a felterjesztéstől számított harminc nap elteltével ki lehet hirdetni.

Vhr. 31. § (1) A tanácsrendelet kihirdetését a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága – községek esetében a járási hivatal útján – , illetőleg a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke jogszabálysértés megállapítása esetén felfüggesztheti. Ha a tanács a rendeletében észlelt jogszabálysértés megszüntetéséről nem intézkedik, a jogszabálysértő rendelkezést meg kell semmisíteni. A kifogásolt tanácsrendeletet csak a jogszabálysértés megszüntetése után lehet kihirdetni.

(2) A tanácsrendeletet a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága, illetőleg a Minisztertanács hozzájárulásával a felterjesztéstől számított harmincadik nap előtt is ki lehet hirdetni.

(3) A tanács szervezeti és működési szabályzatáról szóló tanácsrendeletet jóváhagyása után lehet kihirdetni.

(4) A tanácsrendeletet meg kell küldeni a tanács tagjainak.

Vhr. 32. § (1) A fővárosi és a megyei tanácsrendelet-tervezet előkészítése során az illetékes minisztertől véleményt kell kérni.

(2) A fővárosi és a megyei tanácsrendeletet kihirdetése után tájékoztatás céljából meg kell küldeni az illetékes miniszternek.

Sz. 43. § (1) Amennyiben a rendeletalkotást nem a végrehajtó bizottság kezdeményezi, annak szükségessége tekintetében a végrehajtó bizottság is állást foglal.

(2) A rendelet-tervezetet előzetes véleményezésre meg kell küldeni a megyei főügyésznek is, ezen kívül meg kell tárgyalni:

– a rendelet tárgya szerint illetékes tanácsi bizottságnak a jog- és igazgatáspolitikai bizottsággal tartandó együttes ülésén;

– az adott szakterületekhez kapcsolódó megyei szervekkel és szakemberekkel;

– a végrehajtó bizottság döntése alapján más szervekkel.

(3) Az előkészített rendelet-tervezetet a végrehajtó bizottság megtárgyalja és elfogadásra a tanács elé terjeszti. A rendelet-tervezetnek indoklási részt is kell tartalmaznia.

(4) A tanácsrendeleteket a 44. § (1) bekezdésben, valamint a 45. § (1)–(3) bekezdésben meghatározottak szerint kell kihirdetni.

(5) A tanács hatályos rendeleteiről nyilvántartást kell vezetni. A nyilvántartás tartalmazza a tanácsrendelet

– számát,

– tárgyát,

– meghozatalának keltét,

– kihirdetésének időpontját,

– megjegyzéseket.

(6) A tanácsrendelet egy példányát az előkészítésével kapcsolatos iratokkal együtt irattárban kell megőrizni.

(7) A jog- és igazgatáspolitikai bizottság – a végrehajtó bizottság titkárának közreműködésével és az illetékes bizottságok bevonásával – tanács-ciklusonként felülvizsgálja a tanácsrendeletek hatályosulását, időszerűségét és a vizsgálat alapján jelentést – szükség esetén a tanácsrendeletek módosítására, hatályon kívül helyezésére, vagy új tanácsrendelet alkotására javaslatot – terjeszt a tanács elé.²¹

Sz. 44. § (1) A tanács rendeleteinek kihirdetése és határozatainak közzététele érdekében a végrehajtó bizottság a „Baranya Megyei Tanács Közlönye” (továbbiakban: Közlöny) címmel szükség szerinti időben, de legalább havonta hivatalos lapot ad ki. A Közlöny szerkesztéséért a végrehajtó bizottság titkára felelős.

(2) A Közlöny szerkezetére, tartalmára vonatkozó előírásokat az 5. sz. melléklet tartalmazza.

(3) A Közlönyt a 6. sz. mellékletben felsoroltaknak kell megküldeni.

Sz. 45. § (1) A végrehajtó bizottság titkára gondoskodik arról, hogy a tanács rendeleteiről és a lakosság széles körét érintő határozatairól a lakosság tudomást szerezzen.

(2) A tanács rendeleteinek és határozatainak ismertetése – 44. § (1) bekezdésében foglaltak mellett – hirdetmény, a Dunántúli Napló és a Pécsi Rádió útján történik.

²¹ A községi illetve a városi tanácsok esetében ritka volt, hogy előírták a hatályos tanácsrendeletek időszakonkénti felülvizsgálatát. Így megesett, hogy olyan rendeletek maradtak hatályban, amelyeknek az alapjául szolgáló életviszonyok már évekkel korábban megszűntek, illetve amelyek később megjelent jogszabály vagy jogszabályok rendelkezéseivel ütköztek. Ezért az 1970-es években gyakorlattá kezdett válni, hogy a megyei tanácsok végrehajtó bizottságai (illetve járási hivatalai) önállóan elvégzik a városi, illetve a községi tanácsrendeletek időszakonkénti tartalmi felülvizsgálatát. A kérdésre vonatkozóan lásd: IVANCSICS–KISS, 1969.

(3) A tanács rendeletei és határozatai ismertetéséhez kéri a Hazafias Népfront szerveinek közreműködését.

Sz. 46. § (1) Ha a tanács rendeletének és határozatának végrehajtása szélesebb körű előkészítést igényel, azt a végrehajtó bizottság szervezi meg.

(2) A végrehajtó bizottság a végrehajtással kapcsolatban tett intézkedéséről, azok eredményéről a tanácsnak beszámol.

(3) A tanácsrendeletek és határozatok eredményes végrehajtásáért a tisztségviselők is felelősek tevékenységi körüket érintően. Feladatuk a nem tanácsi szervre vonatkozó rendeletek és határozatok végrehajtásának szervezése is.

(4) A szakigazgatási szerv vezetője felelős az ágazatra vonatkozó rendelet és határozat végrehajtásáért. Köteles a végrehajtást biztosító intézkedéseket megtenni.

(5) Ha a végrehajtásért felelős személy a végrehajtást akadályozó körülményt észlel, erről a tanácselnököt haladéktalanul tájékoztatja. A tanácselnök a 74. § (6) bekezdésében foglaltak szerint jár el.

Sz. 47. § (1) A lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról a felelős írásban köteles számot adni. Ha testületi szerv a felelős, a beszámolót vezetője készíti el. A beszámolót a tanács elé terjesztés előtt a testületnek meg kell vitatnia és jóvá kell hagynia.

(2) A határozatok végrehajtásáról szóló beszámolót úgy kell elkészíteni, hogy azt a végrehajtási határidőt követő első ülés elé lehessen terjeszteni. Ezért a beszámolásért felelős az elkészített jelentést a határozatban megjelölt végrehajtási határidőt követő 5 napon belül két példányban köteles a végrehajtó bizottság titkárának megküldeni.

(3) Ha az ágazati feladat végrehajtásáért helyi tanács vagy nem tanácsi szerv a felelős, a határozat végrehajtásáról szóló beszámolót az ágazatilag illetékes szakigazgatási szerv vezetője állítja össze.

(4) Amennyiben a határozat végrehajtásáért a községi, nagyközségi, város-környéki községi testület, vagy tisztségviselő a felelős, a végrehajtást a járási hivatalok elnökei, város-környéki községek esetében a városi tanácsok végrehajtó bizottságának titkárai ellenőrzik. A végrehajtásról szóló jelentést a járási hivatalok elnökei, illetőleg a városi tanácsok végrehajtó bizottságának titkárai készítik el és küldik meg a végrehajtó bizottság titkárának.

(5) A határozatok végrehajtásáról a beszámoló tartalmazza:

- a végrehajtás érdekében tett intézkedéseket,
- a végrehajtás eredményét, gazdasági, politikai hatását.

(6) Ha a határozatot nem hajtották végre, meg kell jelölni a mulasztás okát, a mulasztásért felelős személyt, a felelősségre vonásra tett intézkedést vagy az erre irányuló javaslatot. Szükség esetén a határozat módosítását vagy a végrehajtást elősegítő intézkedéseket kell kezdeményezni.

(7) A lejárt határidejű határozatokról szóló beszámolót röviden, tömör megfogalmazásban kell a tanács elé terjeszteni és a tanács ülésére a jelentést adót meg kell hívni.

(8) A beszámolónak a tanács ülésére való előkészítéséért a végrehajtó bizottság titkára a felelős.

A FALUGYŰLÉS

Tt. 35. § (1) A községi tanács a lakosság tájékoztatása és véleményének megismerése végett falugyűlés elé terjesztheti a község életében alapvető jelentőségű kérdéseket.

(2) A közös tanácsú községekben a közös tanács munkájáról szóló tájékoztató megvitatására, falugyűlést kell összehívni.

Vhr. 33. § (1) A tanács falugyűlésen tájékoztatja a lakosságot, illetőleg kéri véleményét a tanács középtávú tervéről, költségvetéséről, a község általános rendezési tervéről, más jelentősebb terveiről és azok végrehajtásáról, valamint egyéb fontos kérdésekről.

(2) A közös tanácsú községekben községenként külön-külön, lehetőleg évente kell falugyűlést összehívni a közös tanács munkájáról szóló tájékoztató megvitatására.

(3) A falugyűlést a tanács hívja össze: szervezéséhez, lebonyolításához kérni kell a Hazafias Népfront helyi bizottságának közreműködését.

V. FEJEZET
A TANÁCSSTAG

A TANÁCSSTAG JOGA ÉS KÖTELESSÉGE

Tt. 36. § (1) A tanácsstagi munka a választók bizalmán alapuló, megtisztelő, közéleti tevékenység.

(2) A tanácsstag választására és visszahívására vonatkozó szabályokat a választásokról szóló törvény állapítja meg.

(3) A tanács minden tagjának azonos jogai és kötelessége; vannak.

(4) A tanácsstag hivatalos személy.

Vhr. 34. § A tanácstagság lemondás folytán akkor szűnik meg, ha a tanács a lemondást tudomásul vette. A tanácsstag jogai, kötelességei és kedvezményei a tanács határozatának meghozatalával szűnnek meg.

Tt. 37. § (1) A tanácsstag joga, hogy választóinak, illetőleg a megválasztó tanácsnak képviselőtében részt vegyen a tanács tevékenységében. Ennek megfelelően:

a) részt vesz a tanácsrendelet és határozat meghozatalában;

b) megválasztható a tanács bármely tisztségére és bizottságába;

c) képviselheti megbízás alapján a tanácsot;

d) a tanács vagy a végrehajtó bizottság elé terjeszthet megvizsgálás végett közérdekű kérdést és javaslatot;

e) a tanács ülésén, vagy más alkalommal a végrehajtó bizottságtól, tisztségviselőktől, a szakigazgatási és egyéb helyi szervek vezetőitől felvilágosítást kérhet a tanácsi hatáskörbe tartozó ügyekben, erre a kérésre a tanács ülésén vagy tizenöt napon belül válaszolni köteles.

(2) A helyi tanács tagja összehívhatja választóinak gyűlését.

(3) A tanácsstag költségtérítésre és a tanács működési területén díjtalan utazásra jogosult.

Vhr. 35. § (1) A tanácsstagnak a tanács ülésén elhangzó kérdésére a kérdezett azonnal válaszolni köteles. Ha a kérdezett azonnal választ adni nem tud, köteles a tanácstagot tizenöt napon belül írásban tájékoztatni. A választ a tanács következő ülésén be kell jelenteni. A kérdésekre adott válaszok elfogadásáról – mindkét esetben – a tanács határoz.

(2) Ha a tanács nem fogadja el a választ, a hatáskörébe tartozó kérdéssel kapcsolatban haladéktalanul intézkedést tesz. Ha az intézkedés megtételére nincs hatásköre, a végrehajtó bizottság útján intézkedést kezdeményez. Ennek eredményéről a végrehajtó bizottság a következő tanácsülésen tájékoztatást ad.

Sz. 48. § A tanács tagjait a 7. sz. melléklet szerinti csoportosításban a helyi tanácsok választják.

Sz. 49. § (1) A tanácsülésen kell válaszolni a tanácsstag interpellációs kérdésére akkor is, ha a kérdését legalább 3 nappal a tanácsülés előtt írásban benyújtotta, vagy jegyzőkönyvbe mondta.

(2) Az írásban benyújtott, vagy jegyzőkönyvbe foglalt interpellációt a válaszadásra kötelezett azonnal megvizsgálja, a szükséges intézkedést megteszi, s válaszát a tanácsülést megelőző nap 12 óráig a tanácselnökhöz eljuttatja.

(3) Ha az interpelláció érdemi elintézése huzamosabb időt vesz igénybe, a válaszban ezt indokolni kell. Meg kell jelölni az elintézés várható határidejét is.

(4) A lakosság széles körét érintő interpelláció esetén az ügyben tett intézkedésről az érdekelteket tájékoztatni kell. A tájékoztatás módja: falugyűlés, tanácstagi beszámoló, sajtó, rádió stb.

Vhr. 36. § Ha a tanácsstag nem a tanács ülésén kér felvilágosítást, a kérdezett azonnal, de legkésőbb tizenöt napon belül írásban válaszolni köteles.

Vhr. 37. § (1) A tanácsstag, a végrehajtó bizottság titkára és a fővárosi, a megyei, megyei városi tanács állandó bizottságának nem tanácsstag tagja a tanács működési területén minden személyszállításra szolgáló menetrend szerint közlekedő távolsági és helyi közforgalmi közlekedési eszközön (vasút, autóbusz, hajó, villamos) díjtalan utazásra jogosult. A jogosultat a tanács működési területét feltűntető, személyre szóló utazási igazolvánnyal kell ellátni.

(2) A díjtalan utazással kapcsolatos kérdéseket a pénzügyminiszter, a közlekedés- és postaügyi miniszter és a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke együttesen szabályozza.

(3) A tanács felügyelete alatt működő vállalatok személyszállításra szolgáló közforgalmi, menetrendszerű közlekedési eszközeinek díjtalan igénybevételét biztosító igazolvány kiadása a felügyeletet ellátó szerv feladata.

(4) A tanácsstag és az állandó bizottság tagja részére – a tanács költségvetése terhére – meg kell téríteni feladatainak ellátása során felmerült költségeket. A tanácselnök előzetes hozzájárulásával nem menetrendszerű közlekedési eszköz is igénybe vehető.

(5) A tanácstagot – a közszolgálati alkalmazottakra érvényes szabályok szerinti – napidíj és szállásköltség illeti meg.

Sz. 50. § (1) A tanács tisztségviselői, a szakigazgatási szervek vezetői és ügyintézői munkaidő alatt hivatalukban kötelesek a tanácstagot soron kívül fogadni és a tanácstagi minőségében előadott ügyben soron kívül intézkedni.

(2) A tanácsstag jogosult feladatkörében hivatalos iratokba betekinteni.

(3) A felkeresett szervek vezetői, illetve beosztottjai a tanácsstag jogainak érvényesítését egyéb módon is kötelesek elősegíteni.

Sz. 51. § (1) A tanácsstag a tanács megbízásából részt vesz a lakosság széles körét érintő interpellációk kivizsgálásában.

(2) A tanácsstag a tanács, a tanácsi bizottság határozata, illetőleg a végrehajtó bizottság felkérése alapján részt vesz:

a) egyes tanácsi és végrehajtó bizottsági előterjesztések elkészítésében;

b) a tanács és a végrehajtó bizottság egyes határozatai végrehajtásának ellenőrzésében.

(3) A tanácsstag a (2) bekezdés b) pontja szerinti jogai gyakorlásának elősegítése végett a tanácselnök:

a) a tanácstagot tájékoztatja az ellenőrzés módjáról, azok köréről akikre, illetve amely szervekre az ellenőrzést ki kell terjeszteni;

b) biztosítja a tanácstagi tevékenységhez szükséges egyéb feltételeket.

(4) A tanácsstagnak joga van a munkájával összefüggő jogszabályokba, tervekbe, irányelvekbe betekinteni. A megkeresett szerv köteles azokról részletes felvilágosítást adni.

(5) A tanácsstagoknak rendszeresen meg kell küldeni a munkájukat elősegítő programokat terveket.

Tt. 38. § (1) A tanácsstag köteles:

a) képviselni a választókerülete, illetőleg a település lakosságának érdekeit;

b) tevékenyen részt venni a tanács munkájában és elvégezni a rábízott feladatokat,

c) olyan magatartást tanúsítani, amely méltóvá teszi a közéleti tevékenységre, választóinak bizalmára;

d) személyes példamutatással közreműködni az állami és a munkafegyelem szilárdításában, a közéleti tisztaság és a társadalmi tulajdon védelmében, az állampolgárok jogainak biztosításában, a törvényesség, a szocialista együttélés szabályainak megtartásában,

e) a közérdeket figyelembe véve teljesíteni választóinak megbízásait, előmozdítani az állampolgárok jogos panaszainak orvoslását;

f) közvetlen és rendszeres kapcsolatot tartani a lakossággal, bevonni a lakosságot a tanácsi feladatok megoldásába.

(2) A helyi tanácsstag legalább évenként köteles beszámolni választóinak a tanács munkájáról, és saját tanácstagi tevékenységéről.

(3) A helyi tanács az általa megválasztott tanácstagot beszámoltatja tevékenységéről, a tanácsstag tájékoztatást ad a fővárosi, megyei tanács munkájáról.

Vhr. 38. § (1) A lakossággal való közvetlen és rendszeres kapcsolat formájaként a beszámolás mellett a tanácsstagok fogadóórát is tarthatnak. A tisztségviselők kötelesek fogadóórát tartani.

(2) A helyi tanácsstag választói gyűlésének és beszámolójának szervezéséhez kérni kell a Hazafias Népfront illetékes bizottságának közreműködését.

Sz. 52. § A tanács tagjának²² kötelessége:

a) a választó helyi tanács szervezeti és működési szabályzatában foglaltak szerinti idő-

pontban és módon beszámolni a helyi tanácsnak saját tevékenységéről és tájékoztatást adni a megyei tanács munkájáról;

b) a megválasztó helyi tanáccsal, illetőleg helyi tanácsokkal szoros kapcsolatot tartani;

c) elősegíteni a megyei és a helyi érdekek összhangját;

d) a helyi tanácstól kapott megbízásokat teljesíteni és arról a helyi tanácsot tájékoztatni;

e) felkérésre részt venni a tanácsülés napirendjének előkészítésében és az ezzel kapcsolatos vizsgálatban;

f) figyelemmel kísérni és elősegíteni a tanács rendeleteinek és határozatainak érvényesülését, feltárni az esetleges akadályokat;

g) a tanácstagok városi, járási csoportjának tevékenységében részt venni,

h) közreműködni a lakosság tájékoztatásában a választó tanács, illetőleg tanácsok által összehívott falugyűléseken történő rendszeres részvétellel, valamint az üzemi, vállalati kollektívákkal való kapcsolatok fejlesztésével is.

Tt. 39. § (1) A tanácstag e minőségében kifejtett tevékenysége miatt, csak összeférhetetlenség megállapítása után vonható büntetőjogi felelősségre.

(2) A tanácstagot a tanács és szervei működésével kapcsolatos tanácstagi kötelesegeinek ellátása végett a munkavégzés alól a szükséges időtartamra fel kell menteni és ez időre járó átlagkeresetét meg kell téríteni.

(3) Ha a tanácstagot hátrányos vagy sérelmes intézkedés éri a tanácstagi tevékenysége miatt, őt megfelelő erkölcsi és anyagi elégtétel illeti meg.

Vhr. 39. § (1) Tanácstagi minőségben kifejtett tevékenység, ha a tanácstag a jogszabályban biztosított jogait gyakorolja, illetőleg kötelességét teljesíti, és tevékenysége ezekkel összefügg. Vita esetén az összeférhetetlenségi eljárás során hozott döntés az irányadó.

(2) Az állami, társadalmi és szövetkezeti szervezeteknek elő kell segíteniük, hogy a tanácstagok tevékenységüket zavartalanul és eredményesen végezhessék.

(3) A tanácstag munkáltatója, tagsági viszony esetében szövetkezetének vezetője köteles felmenteni a tanácstagot a munka végzése alól, illetőleg a kiesett munkaidőt igazoltnak kell tekinteni, ha a tanács, illetőleg annak szerve a tanácstagot meghívja, vagy részére csak munkaidőben végezhető feladatra ad megbízatást.

(4) Ha a tanácstagot tanácstagi tevékenysége miatt hátrányos vagy sérelmes intézkedés éri, vagy a tevékenységét akadályozzák, a tanácselnök köteles megkeresni az intézkedést tevő szervet, vagy annak felügyeleti szervét. A megkeresett szerv köteles a törvényes állapotot helyreállítani és az intézkedésről a tanácselnököt tájékoztatni.

AZ ÖSSZEFÉRHETETLENSÉG

Tt. 40. § (1) Minden politikai, gazdasági vagy egyéb tevékenység, illetőleg magatartás, amely ellentétben áll a nép érdekeivel, összeférhetetlen a tanácstagsággal.

(2) Ha a fővárosi, illetőleg a megyei tanács összeférhetetlenséget állapít meg olyan tagjáról, aki egyben helyi tanácsnak is tagja, az összeférhetetlenség megállapítása a helyi tanácstagságot is megszünteti.

(3) Ha a helyi tanács összeférhetetlenséget állapít meg olyan tagjáról, aki egyben a

fővárosi vagy a megyei tanácsnak is tagja, egyidejűleg visszahívja őt a fővárosi, illetőleg a megyei tanácsból.

Vhr. 40. § A tanács köteles lefolytatni az összeférhetetlenségi eljárást, ha a tanácstag büntetendő cselekményt követett el. Ha a tanácstag cselekménye e rendelet 39. § (1) bekezdése szerint minősül, az összeférhetetlenségi eljárást a büntető eljárást megelőzően, egyébként pedig általában a büntető eljárás befejezését követően kell lefolytatnia.

Vhr. 41. § (1) Összeférhetlenségi bejelentést előterjeszthet a Hazafias Népfront illetékes bizottsága tömegszervezet vezetősége, a területileg illetékes ügyész, népi ellenőrzési bizottság elnöke és a tanács bármely tagja. Az ügyrendi bizottság elnöke köteles az összeférhetlenségi bejelentést a legközelebbi tanácsülésen ismertetni.

(2) Az összeférhetlenségi bejelentést az ügyrendi bizottság köteles körületekintően megvizsgálni, jelentését és határozati javaslatát a tanács elé terjeszteni.

(3) Ha a tanács az összeférhetlenségi bejelentést alaptalannak tartja, határozatában

a) az összeférhetlenségi bejelentést elutasítja, vagy

b) indokolt esetben a tanácstagot figyelmeztetésben részesíti.

(4) Ha a tanács az összeférhetlenségi bejelentést alaposnak tartja, határozatában

a) a tanácstagot határidő megállapításával felhívja a kifogásolt magatartás vagy állapot megszüntetésére,

b) az összeférhetlenséget kimondja, vagy

c) a tanácstag visszahívása iránt intézkedik.

(5) Az összeférhetlenség megállapítását, illetőleg a tanácstagi megbízatás megszűnését tartalmazó határozatot a választókerületben részletesen ismertetni kell.

(6) Ha a tisztségviselő tanácstag elleni összeférhetlenségi bejelentés vizsgálata során olyan tény merül fel, amely fegyelmi eljárás megindítását teszi indokolttá, a fegyelmi eljárást az összeférhetlenségi eljárással párhuzamosan kell lefolytatni.

Sz. 53. § (1) Az összeférhetlenségi bejelentést az okok megjelölésével az ügyrendi bizottság elnökénél, a tanácselnökénél, vagy a tanácsülésen lehet előterjeszteni.

(2) A tanácselnök a hozzá érkezett összeférhetlenségi bejelentést továbbítja az ügyrendi bizottság elnökéhez.

(3) Az ügyrendi bizottság elnöke az összeférhetlenségi bejelentést a legközelebbi tanácsülésen ismerteti.

Sz. 54. § (1) Büntetendő cselekmény elkövetésének alapos gyanúja miatt összeférhetlenségi eljárásra csak a megyei főügyész megkeresése alapján kerülhet sor.

(2) Az ügyrendi bizottság az összeférhetlenségi ügy tárgyalásáról, idejéről és helyéről az érdekelt tanácstagot értesíti. A megjelent tanácstagot kérésére meg kell hallgatni.

(3) Az összeférhetlenség megállapítását tartalmazó határozatot a tanácstagot megválasztó helyi tanácsnak meg kell küldeni. Ha a tanácstagot több helyi tanács választotta, a határozatot minden érdekelt tanácsnak ki kell adni. A helyi tanács ülésén a határozatot ismertetni kell.

(4) Ha a tanácstag helyi tanács tagja is volt, az érintett tanács gondoskodik arról, hogy az összeférhetlenség okát a választókerületben is ismertessék.

VI. FEJEZET A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG FELADATAI ÉS JOGÁLLÁSA

Tt. 41. § (1) A végrehajtó bizottság feladatai: a jogszabályok végrehajtása; az országos és a helyi érdekek egybehangolt érvényesítése; az ágazati feladatok érvényesítése; a tanács üléseinek előkészítése, rendelkezései végrehajtásának szervezése; a szakigazgatási szervek és az alsóbb fokú végrehajtó bizottságok közvetlen irányítása; a tanácsi vállalatok felügyelete, a tanácsi intézmények irányítása; együttműködés a nem tanácsi szervekkel.

(2) A végrehajtó bizottság a megválasztó tanácsnak és a felettes végrehajtó bizottságnak, illetőleg a Minisztertanácsnak alárendelten működik.

Tt. 42. § (1) A végrehajtó bizottság tagjai: a tanácselnök, tanácselnök-helyettes, a tanács által a tanácsstagok közül megválasztottak és a végrehajtó bizottság titkára.

(2) A végrehajtó bizottság tagja a tanácsülésen esküt tesz.

(3) A végrehajtó bizottság tagjainak állandó, tevékeny részvételével oldja meg feladatait. Tagjai részt vesznek a határozatok előkészítésében, meghozatalában, végrehajtásuk megszervezésében és ellenőrzésében.

Vhr. 42. § A tanács a Hazafias Népfront illetékes bizottságának javaslatára választja a végrehajtó bizottság tagjait.

(2) A végrehajtó bizottság tagja az öt megválasztó tanácsülésen, a végrehajtó bizottság titkára pedig kinevezése után tesz esküt.

(3) Az eskü szövege:

„Én esküszöm, hogy a Magyar Népköztársasághoz és Alkotmányához hű leszek, a törvényeket és a törvényes rendelkezéseket megtartom és megtartatom, az állami és szolgálati titkot megőrzöm, végrehajtó bizottsági tagságomból, tiszttségemből eredő kötelességeimet lelkiismeretesen teljesítem, és minden erőmmel hazánk felvirágzását, népünk javát szolgálom”.

Sz. 55. § (1) A tanács a végrehajtó bizottság létszámát 15 főben állapítja meg.

(2) A végrehajtó bizottság tagjainak névsorát a Szabályzat 8. sz. melléklete tartalmazza.

Sz. 56. § A végrehajtó bizottság a Hazafias Népfront Megyei Bizottságával együttműködve kezdeményezheti falugyűlések szervezését;

- a lakosság tájékoztatása,
- véleményének megismerése,
- közérdekű feladatok megoldására való mozgósítása érdekében.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG HATÁSKÖRE

Tt. 43. § (1) A végrehajtó bizottság a tanács működésével kapcsolatban

- a) előkészíti a tanács ülést;
- b) szervezi és ellenőrzi a tanács rendeleteinek és határozatainak végrehajtását;
- c) elősegíti a tanács tagjainak és bizottságainak munkáját.

(2) A végrehajtó bizottság szakigazgatási szervezetének irányítása körében

a) összehangolja és ellenőrzi szakigazgatási szervezetének tevékenységét, felelős e tevékenység törvényességéért, eredményességéért; gondoskodik a szakszerű és gyors ügyintézésről;

b) beszámoltatja a szakigazgatási szerv vezetőjét;

c) megsemmisítheti vagy megváltoztathatja a szakigazgatási szerv jogszabályt vagy a lakosság érdekeit sértő rendelkezését, ha jogszabály másként nem rendelkezik;

d) dönt kinevezési ügyekben.

(3) A végrehajtó bizottság, jogszabályban meghatározott keretek között, átruházhatja szerveire egyes hatáskörök gyakorlását.

(4) A végrehajtó bizottság előterjesztést tehet a felettes végrehajtó bizottsághoz és a felsőbb fokú szakigazgatási szervhez, illetőleg a Minisztertanácshoz, a miniszterhez, országos hatáskörű szerv vezetőjéhez; a felsőbb fokú szakigazgatási szerv vezetőjét, illetőleg a minisztert, országos hatáskörű szerv vezetőjét vizsgálat elrendelésére kérheti fel.

Vhr. 43. § (1) A szakigazgatási szerv hatósági ügyekben hozott határozatának felülvizsgálatára a Tt. 43. § (2) bek. c) pontjában foglalt rendelkezés nem vonatkozik; a felülvizsgálatra az eljárási jogszabályokban foglalt rendelkezések az irányadók.

(2) A végrehajtó bizottság nem ruházhatja át;

a) a tanács által átruházott hatásköröket, kivéve ha jogszabály (Tt. 5. §) másként rendelkezik;

b) a hatósági jogkörét;

c) a Tt. 43. §-ának (1), (2) és (4) bekezdésében; 44. §-ában, valamint a 45. §-ában foglalt hatásköröket.

(3) A helyi tanács végrehajtó bizottsága előterjesztést a felettes végrehajtó bizottsághoz és szakigazgatási szerveihez, a fővárosi és a megyei tanács végrehajtó bizottsága a Minisztertanácshoz, illetőleg a miniszterekhez tehet.

Azonos szabályok irányadók a vizsgálat kezdeményezésére is.

Sz. 57. § (1) A végrehajtó bizottság feladatait és hatáskörét a Szabályzat 9. sz. melléklete tartalmazza a következő sorrendben:

– a jogszabályokban foglalt hatáskörök,

– a tanács által átruházott hatáskörök,

– a tanács által megállapított hatáskörök.

A jegyzékben külön fel kell tüntetni azokat a hatásköröket, amelyeknek gyakorlását a végrehajtó bizottság szerveire ruházza át.

(2) A végrehajtó bizottság titkára a végrehajtó bizottság hatáskörét módosító jogszabályokról folyamatosan tájékoztatja a végrehajtó bizottságot.

(3) A tisztviselők, szakigazgatási szervek a végrehajtó bizottság által átruházott hatáskör gyakorlása során tett döntésekről, intézkedésekről a végrehajtó bizottságnak beszámolni kötelesek. A beszámoló időpontját a munkatervben kell meghatározni.

Tt. 44. § (1) A városi tanács végrehajtó bizottsága kinevezi a tanácsi vállalatok, intézmények vezetőit, valamint vezető állású dolgozóit.

(2) A végrehajtó bizottság a kinevezésekről beszámol a tanácsnak.

Tt. 45. § A fővárosi, illetőleg a megyei tanács végrehajtó bizottsága:

- a) törvényességi felügyeletet gyakorol a helyi tanács tevékenysége felett; megsemmisíti jogszabálysértő rendeletét vagy határozatát;
- b) elrendelheti a helyi tanács ülésének összehívását;
- c) irányítja a helyi tanács végrehajtó bizottságának tevékenységét; indokolt esetben javasolhatja visszahívását;
- d) utasíthatja jogszabályban megállapított hatáskörében a helyi tanács végrehajtó bizottságát;
- e) jelöli a helyi tanács végrehajtó bizottságának titkárát, felette fegyelmi jogkört gyakorol;
- f) megsemmisíti a helyi tanács végrehajtó bizottságának jogszabálysértő határozatát.

Vhr. 44. § A fővárosi, illetőleg a megyei tanács végrehajtó bizottsága a jogszabálysértő helyi tanácsrendelet vagy határozat végrehajtását, – ha jogszabály másként nem rendelkezik – legfeljebb hatvan napra felfüggesztheti. Ez esetben egyidejűleg fel kell hívni a helyi tanácsot a jogszabálysértés megszüntetésére. Ha a helyi tanács nem intézkedik, a jogszabálysértő döntést meg kell semmisíteni.

Sz. 58. § (1) A helyi tanácsok és végrehajtó bizottságok tevékenységének törvényességi felügyeletét a végrehajtó bizottság szabályozza. A végrehajtó bizottság vonatkozó határozatát a Szabályzat 10. sz. melléklete tartalmazza.

(2) A végrehajtó bizottság a helyi tanácsok és végrehajtó bizottságaik tevékenységének törvényessége feletti felügyeletet elsősorban:

- a) a helyi tanácsok és végrehajtó bizottságaik ülésén való részvétel;
- b) a helyi tanácsai testületek határozatainak, jegyzőkönyveinek felülvizsgálata;
- c) a felügyeleti vizsgálatok és célvizsgálatok útján gyakorolja.

(3) A végrehajtó bizottság határozataival iránymutatást ad a helyi tanácsok végrehajtó bizottságainak tevékenységéhez. A helyi tanácsok végrehajtó bizottságait szükség szerint – külön-külön vagy együttesen – tevékenységéről beszámoltatja.

Sz. 59. § (1) A városi tanácsok végrehajtó bizottságai legalább négyévenként beszámolnak a végrehajtó bizottságnak.

(2) Az (1) bekezdés szerinti beszámoltatás előtt a végrehajtó bizottság – szakigazgatási szervei útján – a végrehajtó bizottság által kijelölt tisztségviselő irányításával – komplex vizsgálatot tart. Ennek alapján a vizsgálatot vezető kiegészítő jelentést ad a beszámolóhoz.

Sz. 60. § (1) A nagyközségi, községi tanácsai munka tapasztalatait a végrehajtó bizottság ciklusonként legalább egy alkalommal értékeli. Emellett a munkaterv ütemezése szerint egy-egy nagyközségi tanács, községi tanács végrehajtó bizottságának munkáját is napirendre kell tűzni.

(2) A nagyközségi, községi tanácsai szerveknél ciklusonként egy alkalommal komplex felügyeleti vizsgálatot kell tartani.

Sz. 61. § A végrehajtó bizottság tanácsciklusonként legalább egy alkalommal beszámoltatja a megyei szakigazgatási szervek vezetőit.

Sz. 62. § A községi tisztségviselők részére évenként értekezletet kell tartani, melyre a szakigazgatási szervek vezetőit és a járási hivatalok elnökeit is meg kell hívni. Az értekezlet időpontját, témáját és előadóját a végrehajtó bizottság munkatervében kell meghatározni.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG MEGBÍZATÁSÁNAK TARTAMA

Tt. 46. § (1) A végrehajtó bizottság a tanács megbízatásának lejárta után addig folytatja működését, amíg az újonnan megválasztott tanács végrehajtó bizottságot nem választ.

(2) A végrehajtó bizottság az újonnan megválasztott tanács első ülését annak megválasztásától számított tizenöt napon belüli időpontra köteles összehívni; az ülésen az új végrehajtó bizottságot meg kell választani.

Vhr. 45. § A fővárosi, a megyei tanácsot az általános tanácsválasztást követő harminc napon belüli időpontra kell összehívni.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG FELELŐSSÉGE

Tt. 47. § (1) A végrehajtó bizottság működésének eredményességéért tagjai testületileg és egyénileg felelősek.

(2) A végrehajtó bizottság köteles beszámolni működéséről a megválasztó tanácsnak és a felettes végrehajtó bizottságnak, illetőleg a Minisztertanácsnak.

Vhr. 46. § A végrehajtó bizottság működéséről a tanácsnak évente tájékoztatást ad, kétévenként pedig beszámol.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG MŰKÖDÉSE

Tt. 48. § (1) A végrehajtó bizottság szükség szerint, de legalább havonként tart ülést. A végrehajtó bizottságot a tanácselnök hívja össze.

(2) A végrehajtó bizottság ülése nem nyilvános.

(3) A végrehajtó bizottságot a tanács, a felettes végrehajtó bizottság, illetőleg a Minisztertanács határozata alapján, továbbá a végrehajtó bizottság tagjai egyharmadának indítványára össze kell hívni.

(4) A községi tanács – jogszabályban meghatározott esetben – a megyei tanács végrehajtó bizottságának hozzájárulásával nem választ végrehajtó bizottságot. A végrehajtó bizottsági hatáskört ilyen esetben a községi tanácselnök, a végrehajtó bizottság titkára és egy tanácstag együttesen gyakorolja.

Vhr. 47. §, (1) A végrehajtó bizottság éves munkaterv alapján működik. A munkatervet tájékoztatás céljából a tanács elé kell terjeszteni.

(2) A tanács, a fővárosi, illetőleg a megyei tanács végrehajtó bizottsága, valamint a Minisztertanács meghatározott ügyek napirendre tűzését és tárgyalását rendelheti el.

(3) A végrehajtó bizottság napirendi tervezetébe fel kell venni a Hazafias Népfront illetékes bizottságának és a tanács bizottságának a javaslatát is.

(4) A végrehajtó bizottságot a Tt. 48. § (3) bekezdésében meghatározott esetben – ha a határozat más időpontot nem tartalmaz – nyolc napon belüli időpontra kell összehívni.

Sz. 63. § A végrehajtó bizottság havonként ülést tart. Az ülések időpontját a munkaterv rögzíti.

Sz. 64. § (1) A végrehajtó bizottság munkaterve tartalmazza az üléstervet és a végrehajtó bizottság szervezési feladatait.

Az ülésterv tartalmi következményeire a Szabályzat 22. § (2) bekezdésében foglaltak az irányadók.

A szervezési feladatok keretében meghatározza:

– a végrehajtó bizottságnak és a tisztségviselőknek a tanáccsal, a tanács bizottságaival, a tanácstagai csoportokkal, a tanácstagokkal kapcsolatos szervezési, információs és egyéb feladatait;

– a szakigazgatási szervek, a járási hivatalok és a helyi tanácsok végrehajtó bizottságai irányításának feladatait;

– a nem tanácsi szervekkel való együttműködésnek feladatait;

– a felügyeleti és célvizsgálatok ütemezését, megjelölve a vizsgálatok célját, tartalmát és vezetőjének nevét;

– az értekezletek ütemezését;

– a képzési és továbbképzési feladatokat;

– az egyéb szervezési feladatokat.

(2) A munkaterv tervezetének összeállításához a Szabályzat 22. § (4) bekezdésében meghatározott szervektől javaslatot kell kérni.

A végrehajtó bizottság által el nem fogadott javaslatokról a javaslattevőt a végrehajtó bizottság titkára tájékoztatni köteles.

(4) A munkaterv tervezetének elkészítéséért a végrehajtó bizottság titkára felelős.

Vhr. 48. § (1) A végrehajtó bizottság ülésére meg kell hívni:

– a végrehajtó bizottság tagjait;

– a területileg illetékes ügyészt;

– a népi ellenőrzési bizottság elnökét;

– a községi tanács végrehajtó bizottsága ülésére a járási hivatal elnökét;

– a városi tanács végrehajtó bizottsága ülésére a megyei végrehajtó bizottságot;

– a fővárosi kerületi tanács végrehajtó bizottsága ülésére a fővárosi végrehajtó bizottságot;

– a fővárosi és a megyei tanács végrehajtó bizottsága ülésére a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnökét;

– a tanács szervezeti és működési szabályzatában megjelölt szervet.

(2) A feladatkörüket érintő ügyek tárgyalására a végrehajtó bizottság ülésére meg kell hívni a tanács bizottságainak elnökeit, a szakigazgatási szervek vezetőit, a tanácsi és a nem tanácsi szervek vezetőit, valamint az általa javasolt napirendi pont tárgyalására a Hazafias Népfront illetékes bizottságának elnökét vagy titkárát, továbbá a felsőbb fokú szakigazgatási szervek vezetőit, a fővárosi és a megyei végrehajtó bizottság ülésére pedig az illetékes minisztert.

(3) A meghívóhoz csatolni kell – községek kivételével – az előterjesztéseket.

(4) A meghívót olyan időpontban kell elküldeni, hogy azt az érintettek a végrehajtó bizottság ülése előtt legalább öt nappal megkapják.

(5) A végrehajtó bizottság ülésén tanácskozási joggal vehetnek részt

– az Országgyűlés, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a Minisztertanács tagjai és kiküldöttei;

- a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke és küldöttei;
- a területileg illetékes ügyész és felettesei;
- a területileg illetékes népi ellenőrzési bizottság elnöke;
- a helyi tanács végrehajtó bizottsága ülésén a felettes végrehajtó bizottság tagjai és küldöttei;
- a községi tanács végrehajtó bizottsága ülésén a járási hivatal elnöke, küldöttei.

(6) A miniszterek kiküldöttei, a felsőbb fokú szakigazgatási szervek vezetői és küldöttei tanácskozási joggal részt vehetnek az ügykörüket érintő napirendi pont tárgyalásánál.

Sz. 65. § (1) A végrehajtó bizottság ülésére az alábbiakat is meg kell hívni:

- az MSZMP Baranya Megyei Bizottsága első titkárát, valamint a Közigazgatási és Adminisztratív Osztályának vezetőjét,
- a Hazafias Népfront Megyei Bizottságának titkárát,
- a Szakszervezetek Megyei Tanácsa vezető titkárát,
- a tanácselnök által meghatározott személyeket.

(2) A nyilvánosságra igényt tartó napirendi témákhoz meg kell hívni a helyi sajtó és rádió képviselőit.

(3) A megyei szakigazgatási szerv előterjesztésének tárgyalásán az adott szakterülettel foglalkozó ügyintéző is részt vehet.

Sz. 66. § (1) A meghívó tartalmazza:

- az ülés időpontját és helyét,
- a javasolt napirendi pontok témáját és előadóját,
- a napirendi pontokhoz tanácskozási joggal meghívottak felsorolását.

(2) A végrehajtó bizottság ülésének összehívása – rendkívüli esetben – szóbeli értesítéssel is történhet.

Sz. 67. § A végrehajtó bizottsági ülésre kerülő előterjesztések és határozati javaslatok előkészítésével és elkészítésével kapcsolatban a Szabályzat 22. §-ában foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni.

Sz. 68. § A tanácselnöknek a Szabályzat 29. §-ban és 30. § (1) bekezdésében foglalt feladatai a végrehajtó bizottság ülésének vezetésére is értelemszerűen irányadók.

Sz. 69. § (1) A végrehajtó bizottság ülésén első napirendi pontként a tanácselnök jelentését kell megtárgyalni. A jelentés tartalmazza:

- a végrehajtó bizottság lejárt határidejű határozatai végrehajtásának eredményeit, mulasztás esetén annak okát és a mulasztásért felelős személyeket, a tett intézkedéseket, továbbá javaslatot a szükséges intézkedésekre, határidő módosításra, felelősségre vonásra;
- a végrehajtó bizottság két ülése között a végrehajtó bizottság hatáskörébe tartozó ügyekben hozott tanácselnöki döntéseket, azok indokát, javaslatot tudomásulvételre és az esetleges további intézkedésekre;
- a tisztségviselőknek a végrehajtó bizottság tevékenységét érintő fontosabb intézkedéseit, információkat stb.

(2) A tanácskozás további rendjére vonatkozóan a Szabályzat 29. § és 30. § (1)–(3) bekezdésében foglaltakat értelemszerűen kell alkalmazni.

Vhr. 49. § (1) A végrehajtó bizottság üléséről a tanácskozás lényegét és a hozott határozatokat tartalmazó jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyvet a tanácselnök és a végrehajtó bizottság titkára írja alá.

(2) A jegyzőkönyvet nyolc napon belül meg kell küldeni a felettes végrehajtó bizottságnak, illetőleg a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökének. Községek esetében a jegyzőkönyvet a járási hivatal elnökének kell megküldeni. Jegyzőkönyvi kivonatot kell küldeni a határozatról az érdekelteknek, az illetékes szakigazgatási szervnek, illetőleg a felsőbb fokú szakigazgatási szervnek, miniszternek.

Vhr. 50. § (1) A községi tanács, a megyei tanács végrehajtó bizottságának hozzájárulásával, az ezer lakost meg nem haladó lélekszámú községben nem választ végrehajtó bizottságot. Községi közsős tanácsnak azonban végrehajtó bizottságot kell választania.

(2) A végrehajtó bizottsági hatáskört az (1) bekezdésben meghatározott esetben a községi tanácselnök, a végrehajtó bizottság titkára és egy tanács tag együttesen gyakorolja. Eljárásukról jegyzőkönyvet kell készíteni. Az eljáró tanács tagot a községi tanács – működésének idejére – jelöli ki.

(3) A tanácselnök a végrehajtó bizottsági hatáskörben ellátott tevékenységről köteles a tanács legközelebbi ülésén beszámolni.

(4) A végrehajtó bizottsági hatáskörben hozott határozatot úgy kell tekinteni, mintha azt a végrehajtó bizottság hozta volna.

Sz. 70. § (1) A végrehajtó bizottság üléséről a Szabályzat 41. §-ában foglalt rendelkezések értelemszerű alkalmazásával kell a jegyzőkönyvet elkészíteni.

(2) A jegyzőkönyvet a végrehajtó bizottság titkára által kijelölt személy vezeti.

Tt. 49. § (1) A végrehajtó bizottság határozatképes, ha az ülésen tagjainak többsége jelen van.

(2) A határozathozatalhoz a jelenlevő végrehajtó bizottsági tagok többségének szavazata szükséges. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Vhr. 51. § (1) Határozatképesség megállapításánál a végrehajtó bizottsági tagok többségén a tagok eredeti összlétszámához viszonyított többséget kell érteni.

(2) Határozatképtelenség esetén a végrehajtó bizottságot nyolc napon belüli időpontra ismét össze kell hívni. Az ismételten összehívott végrehajtó bizottsági ülés határozatképességére is az általános szabályok az irányadók.

(3) Határozatképtelenség miatt elmaradt végrehajtó bizottsági ülésről tájékoztatni kell a fővárosi, a megyei tanács végrehajtó bizottságát, községek esetében a járási hivatal elnökét. A fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága ilyen esetben a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnökét tájékoztatja.

Tt. 50. § (1) A végrehajtó bizottság határozatot hoz.

(2) A végrehajtó bizottság jogszabály végrehajtásaként halaszthatatlan esetben, általános érvényű határozatot is hozhat, amelyet a helyben szokásos módon ki kell hirdetni és róla a tanácsot tájékoztatni kell.

Sz. 71. § Ha az összehívott végrehajtó bizottsági ülés határozatképtelenség miatt elmarad, a tanácselnök erről a tanács legközelebbi ülésén beszámol.

Sz. 72. § (1) A végrehajtó bizottsági határozatokat külön-külön, a naptári év elejétől kezdődően folyamatos sorszámmal, évszámmal és megkülönböztető jelzéssel kell ellátni a következő formában: 1/1973. (I. 25.) V. B. sz. határozat.

(2) Ha ugyanazon témakörben több határozat is születik, a határozatok alszámot kapnak. A határozat száma és az alszám közé kötőjelet kell tenni (pl. 41 – 3/1973. (III. 20.) V. B. sz. határozat).

(3) A végrehajtó bizottsági határozatokról nyilvántartást kell vezetni a Szabályzat 42. § (1)–(2) bekezdésében előírtak szerint.

Sz. 73. § Az általános érvényű és a lakosság széles körét érintő végrehajtó bizottsági határozatokat a Szabályzat 44. § (1) bekezdésében és 45. § (1)–(3) bekezdésében meghatározottak szerint ki kell hirdetni, illetőleg közzétenni.

Sz. 74. § (1) A végrehajtó bizottsági határozatok végrehajtása érdekében szükséges utasítások kiadásáról, az ülést követő 8 napon belül a tevékenységi kör szerint illetékes tisztségviselő gondoskodik.

(2) Az összetett, vagy több szerv közreműködését igénylő határozatok végrehajtásának tervszerű ütemezéséről, a végrehajtás megszervezéséről és ellenőrzéséről a végrehajtó bizottság, illetőleg a tanácselnök által kijelölt elnökhelyettes gondoskodik.

(3) A nem tanácsi szerveket érintő határozat végrehajtásának elősegítése és figyelemmel kísérése az érintett szervvel rendszeres kapcsolatot tartó, vagy a tanácselnök által kijelölt tanácselnök-helyettes feladata.

(4) A szakigazgatási szerv vezetője felelős az ágazata körébe tartozó határozat végrehajtásával kapcsolatos rendelkezés 8 napon belüli kiadásáért.

(5) A határozat végrehajtását akadályozó körülményeket a tanácselnöknek haladéktalanul jelenteni kell. A tanácselnök:

- gondoskodik az akadály elhárításáról,
- indokolt esetben javaslatot tesz a végrehajtó bizottságnak a határozat, vagy a határidő módosítására,
- a határozat hatályon kívül helyezésére.

Sz. 75. § A lejárt határidejű végrehajtó bizottsági határozatokkal kapcsolatos eljárásra a Szabályzat 47. § (1)–(7) bekezdésében foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni.

Sz. 76. § A végrehajtó bizottság titkára négyévenként megszervezi a végrehajtó bizottság határozatainak felülvizsgálását, és szükség szerint módosításukat, hatályon kívül helyezésüket javasolja.

Sz. 77. § (1) A végrehajtó bizottság helyszíni ülést is tarthat. A helyszíni ülés megszervezése a végrehajtó bizottság titkárának feladata.

(2) A végrehajtó bizottság indokolt esetben együttes ülést tarthat azokkal a szervekkel, amelyekkel alapvető kérdésekben együtt kell működnie.

Sz. 78: § A Tanácstörvény 50. § (2) bekezdésében megjelölt halaszthatatlan esetnek kell tekinteni:

- az elemi csapást,
- a járványos megbetegedéseket,
- mindazon eseteket, amikor az intézkedés elmaradása, vagy késedelme súlyos kárt okozna.

Sz. 79. § A végrehajtó bizottság bármely tagja – megbízás alapján – képviselheti a végrehajtó bizottságot.

Sz. 80. § A végrehajtó bizottság tagjai lehetőség szerint, de évente legalább két esetben részt vesznek a helyi tanácsok, vagy azok végrehajtó bizottságainak ülésein.

VII. FEJEZET TISZTSÉGVISELŐK

A tanácselnök és tanácselnök-helyettes²³

Tt. 51. § (1) A helyi tanácselnök és tanácselnök-helyettes választására a Hazafias Népfront helyi bizottsága tesz javaslatot, de joga van erre bármelyik tanácstagnak is.

(2) A helyi tanácselnök és tanácselnök-helyettes visszahívását a Hazafias Népfront helyi bizottsága, a fővárosi, illetőleg a megyei tanács végrehajtó bizottsága vagy a helyi tanács tagja kezdeményezheti.

(3) A helyi tanácselnök és tanácselnök-helyettes felett a fegyelmi jogkört a fővárosi, illetőleg a megyei tanács végrehajtó bizottsága gyakorolja. A fegyelmi eljárás a helyi tanács vagy végrehajtó bizottsága, illetőleg község esetén a járási hivatal elnöke kezdeményezésére indítható.

(4) A községi tanácselnöki tisztség társadalmi megbízatásban is betölthető.

Tt. 52. §(1) A fővárosi, a megyei tanácselnök, a tanácselnök-helyettes választására és visszahívására a Hazafias Népfront bizottsága tesz javaslatot. A visszahívást a végrehajtó bizottság is kezdeményezheti. A megválasztáshoz és a visszahíváshoz a Minisztertanács jóváhagyása szükséges.

(2) A fővárosi, a megyei tanácselnök és tanácselnök-helyettes felett a fegyelmi jogkört a Minisztertanács gyakorolja. A fegyelmi eljárást a tanács vagy végrehajtó bizottsága is kezdeményezheti.

Vhr. 52. § (1) Ha a tanácselnöknek, illetőleg tanácselnök-helyettesnek javasolt személy a tanács tagok többségének szavazatát nem kapja meg, a tanács a következő ülésén választ tanácselnököt, illetőleg tanácselnök-helyettest. Ez esetben új jelölt is állítható.

(2) A tanács a tisztségviselőit csak a tanács tagok többségének szavazatával hívhatja vissza.

(3) Ha fegyelmi eljárás során a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága, illetőleg a Minisztertanács a tanácselnökkel vagy tanácselnök-helyettestel szemben elbocsátás fegyelmi büntetést állapít meg, a tisztségviselőt a megválasztó tanács visszahívja.

Vhr. 53. § (1) A tanácselnöki tisztség társadalmi megbízatásban – a megyei tanács végrehajtó bizottságának a hozzájárulásával, illetőleg kezdeményezésére – az önálló tanácsú községekben tölthető be. Ez esetben a tanácselnök részére tiszteletdíj állapítható meg.

(2) A társadalmi megbízatású tanácselnök jogköre megegyezik a munkaviszonyban álló tanácselnök jogkörével.

Sz. 81. § A tanács elnököt, általános elnökhelyettest és két elnökhelyettest választ.

Tt. 53. § (1) A tanácselnök:

a) biztosítja a tanácsi munkában az állami feladatok végrehajtását, a lakosság érdekeinek érvényesítését;

b) vezeti a tanács ülést;

c) elősegíti és összehangolja a tanács bizottságainak tevékenységét;

d) szervezi a lakosság közreműködését a tanácsi feladatok végrehajtására;

²³ A Baranya megyei Tanács, Pécsen tartott 1973. május 14-i alakuló ülésén a megyei tanács elnökévé Horváth Lajost, általános elnökhelyettesé dr. Földvári Jánost, elnökhelyettesekké pedig Takács Gyulát és Czente Gyulát választotta.

- e) kapcsolatot tart a tanácstagokkal, bevonja őket a tanácsi feladatok megoldásába;
- f) összehívja a végrehajtó bizottságot, és vezeti ülését;
- g) általános felügyeletet gyakorol a szakigazgatási szervek felett;
- h) rendszeres kapcsolatot tart a nem tanácsi szervek vezetőivel;
- i) ellátja a rábízott honvédelmi feladatokat;
- j) képviseli a tanácsot és a végrehajtó bizottságot.

(2) A tanácselnök a végrehajtó bizottság ülései között halaszthatatlan esetben döntést hozhat a végrehajtó bizottság hatáskörében; erről a végrehajtó bizottság legközelebbi ülésén be kell számolnia.

Vhr. 54. § (1) A tanácselnök felelős a tanács és a végrehajtó bizottság eredményes munkája felteteleinek biztosításáért.

(2) A tanácselnök a végrehajtó bizottság szakigazgatási szerveinek általános felügyeletével kapcsolatban különösen a következő feladatokat látja el:

- a) beszámoltatja és jogszabályok keretét között utasíthatja a szakigazgatási szervek vezetőit;
- b) dönt a szakigazgatási szervek között felmerülő olyan vitás kérdésekben, amelyeket – kisebb jelentőségük miatt – nem szükséges a végrehajtó bizottság elé terjesztetni.

(3) A tanácselnök köteles a szakigazgatási szervek irányításával kapcsolatos minden jelentősebb, a lakosság széles rétegeit vagy egy-egy szakigazgatási szerv egész tevékenységét, illetőleg több szakigazgatási szerv feladatkörét érintő kérdést a végrehajtó bizottság elé terjesztetni.

(4) A tanácselnök a végrehajtó bizottság titkárával együttesen írja alá a tanácsrendeletet.

(5) A tanácselnök honvédelmi feladatai (Tt. 53. § (1) bek. i) pont) szakigazgatási feladatnak minősülnek. A tanácselnök a honvédelmi feladatait a végrehajtó bizottság érintett szakigazgatási szerveinek bevonásával látja el.

(6) A fővárosi és a megyei tanácselnök figyelemmel kíséri, segíti, ellenőrzi a helyi tanácselnökök munkáját, részükre értekezletet tarthat, jogszabályok keretei között utasítást adhat. A megyei tanácselnök e feladatát községek esetében általában a járási hivatal elnökének bevonásával látja el.

Sz. 82. § A tanácselnök feladatait és hatáskörét tételesen a Szabályzat 11. sz. melléklete tartalmazza.

Sz. 83. § (1) A tanácselnök szükség szerint, de évente legalább egy alkalommal tájékoztató, munkamódszereiket segítő és feladataik összehangolását célzó megbeszélést tart a tanács bizottságainak elnökeivel, valamint a tanácstagi csoportok vezetőivel.

(2) A tanácselnök jogosult a tanácstagokat kiküldetés keretében elvégezhető tanácsi feladatokra felkérni.

(3) A tanácselnök biztosítja, hogy a tanácstagok a fontosabb eseményekről, tárgyalásokról, célkitűzésekről és általában minden olyan kérdésről, amely ismereteiket teljesebbé teszi, tájékoztatást kapjanak. Erre a célra a tanácsülési beszámolókon túl felhasználhatja a sajtót és a rádiót is.

(4) A tanácselnök gondoskodik arról, hogy a tisztségviselők és a szakigazgatási szervek vezető állású dolgozói a fontosabb döntések előkészítése során, helyszíni eljárásaik alkalmával a tanácstagokat felkeressék, véleményüket kérjék, őket tájékoztassák. Gondoskodik arról, hogy a jelentősebb interpellációs ügy szükséges vizsgálatába bevonják az interpelláló tanácstagot.

(5) A tanácselnök szervezi a lakosság közreműködését a tanácsi feladatok megoldására.

Így elsősorban a települések fejlesztését és ellátottsági szintjét elősegítő mozgalmak, versenye, társadalmi munkák kezdeményezése és jutalmazása, a társadalmi ellenőrzés szélesítése, a lakosságot érintő tervek, koncepció-, rendelet-tervezetek véleményezése révén.

Sz. 84. § (1) A tanácselnök a szakigazgatási szervek általános felügyelete keretében

– meghatározza a tisztségviselők és a szakigazgatási szervek közötti kölcsönös tájékoztatás rendjét,

– a szakigazgatási szervek vezetői részére szükség szerint értekezletet tart.

(2) Az értekezletek időpontját és főbb témáit a végrehajtó bizottság munkatervében lehetőség szerint előre meg kell határozni.

Sz. 85. § A tanácselnök beszámoltatja a tisztségviselőket munkájukról, a jogszabályok keretei között utasítást adhat részükre, koordinálja tevékenységüket.

A tájékoztatás, tájékozódás, valamint az iránymutatás végett szükség szerint, de legalább kéthetenként rendszeresen vezetői megbeszélést tart a tisztségviselőkkel.

Erre a megbeszélések témájától függően meg kell hívni Pécs megyei város Tanácsának elnökét is.

Sz. 86. § A tanácselnök közvetlenül tartja a kapcsolatot

– a miniszterekkel, az országos hatáskörű szervek vezetőivel,

– a Szakszervezetek Megyei Tanácsa vezető titkárával,

– a Megyei Rendőrfőkapitányság vezetőjével.

Sz. 87. § (1) A tisztségviselők havonta egy alkalommal fogadónapot tartanak.

(2) A fogadónapok időpontjának közzétételéről a végrehajtó bizottság titkára gondoskodik.

Tt. 54. § (1) A tanácselnök-helyettes feladatait a tanács szervezeti és működési szabályzatában határozza meg. Ebben a körben:

a) helyettesíti a tanácselnököt; több helyettes közül az általános helyettest a tanács jelöli ki;

b) segíti a tanácselnököt feladatainak ellátásában, közreműködik a tanácsi szervek irányításával, működésével, a területi elv érvényesítésével, az ágazati feladatok összehangolásával kapcsolatos tevékenység ellátásában.

(2) A tanácselnök-helyettesi tisztség társadalmi megbízatásban is betölthető.

Vhr. 55. § (1) A tanácselnök-helyettes feladatkörének a szervezeti és működési szabályzatban történő megállapításnál különös figyelemmel kell lenni a tanács, a tanácsstagok és a tanácsi bizottságok munkájának segítésére.

(2) A tanácselnök távollétében a tanács és a végrehajtó bizottság ülését a tanácselnök-helyettes (általános helyettes) vezeti.

(3) A tanácselnök-helyettes közreműködik a tanácselnöknek a tanács és a végrehajtó bizottság képviselőivel, valamint a szakigazgatási tevékenység általános felügyeletével és összehangolásával kapcsolatos feladatai – kivéve a Vhr. 58. § (2) bekezdésében meghatározott felügyeletet – ellátásában.

(4) A tanácselnök-helyettes a fővárosi, megyei, megyei városi, városi és a fővárosi kerületi tanács bizottságának elnöke is lehet.

(5) A fővárosi és a megyei tanácselnök-helyettes segíti a tanácselnököt a helyi tanácsok és szerveik tevékenységével kapcsolatos feladatainak ellátásában.

(6) A megyei tanácselnök-helyettes segíti a tanácselnököt a járási hivatal irányításában.

Vhr. 56. § Községben és nagyközségben társadalmi megbízatásban működő tanácselnök-helyettest lehet választani. Nagyközségben a tanácselnök-helyettes részére tiszteletdíj állapítható meg.

Sz. 88. § (1) Az általános tanácselnök-helyettes a tanácselnök távollétében gyakorolja mindazokat a jogokat és ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket a jogszabály a tanácselnök részére meghatároz.

(2) A tanácselnök-helyettesek a tanács döntése szerint tanácsi bizottságot vagy bizottságokat vezetnek.

(3) A tanácselnök-helyettesek főbb feladatai:

- segítik a tanácselnököt feladatai ellátásában, állandó jellegű munkamegosztás és esetenkénti megbízás alapján;

- meghatározott tevékenységi körök felügyeletét és összehangolását biztosítják a megye területén. Ez a tevékenységük a tanácsi szektoron túl is kiterjed;

- közreműködnek a tanácsi szervek irányításával, működésével a területi elv érvényesítésével, az ágazati feladatok összehangolásával kapcsolatos tevékenység ellátásában;

- a tevékenységi körüket érintő testületi előterjesztések előkészítését, a határozatok végrehajtását segítik és biztosítják.

(4) A tanácselnök-helyettesek feladat- és hatáskörét tételesen a Szabályzat 12. sz. melléklete tartalmazza.

(Sz. 89. § (1) A tanácselnök-helyettesek a következő tevékenységi körök felügyeletét látják el:

a) Az általános tanácselnök-helyettes:

- az iparpolitikai,
- építőipari,
- az agrárpolitikai,
- mező- és élelmiszergazdasági,
- földbirtokpolitikai és földhasználati,
- a szövetkezetpolitikai,
- a lakosság ellátási,
- szolgáltatási és kommunális ellátási,
- építési, közlekedési és vízgazdálkodási,
- kereskedelmi,
- a természetvédelmi,
- környezetvédelmi,
- az árvízvédelmi tevékenység;

b) a tanácselnök-helyettes:

- a területi pénzügypolitikai,
- a lakossági jövedelemszabályozási,
- a vállalatgazdálkodást,
- az intézeteket és intézményeket érintő költségvetési kapcsolatokkal összefüggő,
- az össztanácsi költségvetési gazdálkodási, a területi fejlesztéspolitikai,
- a tervezési és beruházási,
- a terület- és településfejlesztési,
- a foglalkoztatáspolitikai,

- a munkaerőgazdálkodási,
- a munkavédelmi tevékenység;
- c) a tanácselnök-helyettes:
 - a közoktatási és művelődéspolitikai,
 - a művészetpolitikai,
 - a tudománypolitikai,
 - az ifjúságpolitikai,
 - a pályaválasztási,
 - az egészségügyi és szociálpolitikai,
 - a nemzetiségpolitikai,
 - az egyházpolitikai,
 - a műemlékvédelmi és idegenforgalmi,
 - a testnevelési és sportpolitikai tevékenység felügyeletét látja el.

(2) A tanácselnök-helyetteseknek az (1) bekezdésben körülhatárolt funkcionális tevékenysége nem korlátozhatja az egyes tevékenységi köröket felügyelő tanácselnök-helyettes, valamint a hatósági és az ügyviteli munkáért felelős végrehajtó bizottság titkára jogait és felelősségét, továbbá a szakigazgatási szervek vezetőinek önállóságát és felelősségét.

(3) A tanácselnök-helyettesek a 13. sz. mellékletben felsorolt nem tanácsi szervekkel tartanak rendszeres munkakapcsolatot.

(4) A tanácselnök-helyettesek a tanácselnök által megállapított módon rendszeresen kapcsolatot tartanak a városi tanácsok, valamint a járási hivatalok elnökeivel, ellenőrzik tevékenységüket. Segítik a tanácstagi csoportok működését is.

(5) A tanácselnök-helyettesek tevékenységi körüket érintően kapcsolatot tartanak a minisztériumokkal, országos főhatóságokkal.

Sz. 90. § (1) A tanácselnök-helyetteseket a tanács, a végrehajtó bizottság vagy a tanácselnök egyes kiemelt vagy átfogó jellegű feladat összefogásával, irányításával vagy vezetésével is megbízhatja (pl. nagyobb beruházás, elemi csapás esetén).

(2) A megbízás teljesítéséről a tanácselnök-helyettes köteles beszámolni.

Sz. 91. § A tanácselnök-helyettesek a tevékenységi körükhöz tartozó vagy külön megbízás alapján teljesítendő feladatok megoldása során a helyi tanácsok tisztségviselőit, a szakigazgatási szervek vezetőit esetenként megbeszélésre hívhatják.

(2) Valamennyi helyi tanács tisztségviselőjének, szakigazgatási szerv vezetőjének együttes összehívásához a tanácselnök engedélye szükséges.

Sz. 92. § A tanácselnök-helyettesek munkájukról, vagy a tevékenységi körükhöz tartozó terület helyzetéről a tanácsnak, illetőleg a végrehajtó bizottságnak a munkatervben megjelölt időpontban és tartalommal beszámolnak.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG TITKÁRA

Tt. 55. § (1) A végrehajtó bizottság titkára:

a) gondoskodik arról, hogy a tanácsi szervek a jogszabályoknak megfelelően lássák el feladataikat; jogszabálysértés megszüntetéséről és orvoslásáról intézkedik, illetőleg intézkedést kezdeményez;

b) részt vesz a tanács üléseinek előkészítésében, előkészíti a végrehajtó bizottság ülését, szervezi és ellenőrzi rendelkezéseik végrehajtását; gondoskodik a tanácsrendeleteknek és a végrehajtó bizottság általános érvényű határozatainak kihirdetéséről; közreműködik a tanácsi munka szervezésében;

c) ellenőrzi a szakigazgatási szervezet hatósági tevékenységét;

d) felelős feladatai ellátásáért a tanácsnak, a végrehajtó bizottságnak és a tanácselnöknek;

e) vezeti a községben a szakigazgatási szervet.

(2) A fővárosi, megyei és a megyei városi tanács végrehajtó bizottságának titkára elbírálja a fővárosi, a megyei és a megyei városi szakigazgatási szervek másodfokú hatósági határozatai ellen benyújtott államigazgatási panaszokat.

(3) A fővárosi, megyei és a megyei városi tanács végrehajtó bizottságának titkára dönt a szabálysértés miatt kiszabott pénzbírság elengedéséről.

Vhr. 57. § (1) A végrehajtó bizottság titkára:

– részt vesz a bizottságok és a tanácsstagok tevékenységének, valamint a lakosság tanácsi munkába való bevonásának a szervezésében;

– felelős a tanács, a végrehajtó bizottság, a bizottságok tevékenységével kapcsolatos ügyviteli teendők ellátásáért, valamint a szakigazgatási szervek ügyvitelének összehangolásáért;

– irányítja a titkárságot.

(2) A fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottságának titkára irányító és ellenőrző tevékenységével biztosítja a főváros, a megye területén a tanácsi hatósági ügyek megfelelő színvonalú, törvényes intézését.

(3) A megyei tanács végrehajtó bizottságának titkára részt vesz a járási hivatal irányításában; kapcsolatot tart a községi tanácsok végrehajtó bizottságainak titkáraival.

Vhr. 58. § (1) Ha a végrehajtó bizottság titkára a tanács, a végrehajtó bizottság, a bizottságok vagy a tanácselnök rendelkezéseinél jogszabálysértést észlel, köteles ez irányú véleményét azonnal jelezni.

(2) A végrehajtó bizottság titkára felügyeletet gyakorol valamennyi szakigazgatási szerv hatósági ügyintézésének törvényessége felett, szervezi és segíti ennek megvalósulását.

(3) Ha a végrehajtó bizottság titkára a szakigazgatási szervek rendelkezéseinél jogszabálysértést észlel, felhívja a szerv vezetőjét, hogy saját hatáskörében intézkedjék annak megszüntetéséről. Ha a szakigazgatási szerv vezetője a jogszabálysértés megszüntetéséről nem intézkedik, a végrehajtó bizottság titkára az eljárást, illetőleg a rendelkezés végrehajtását felfüggeszti, és az ügyet döntés végett a végrehajtó bizottsághoz, illetőleg hatósági ügyekben az eljárásra hatáskörrel rendelkező szervhez terjeszti.

Vhr. 59. § (1) A végrehajtó bizottság titkára a hatósági ügyintézés törvényessége érdekében kifejtett tevékenységéről, valamint a hatósági munka ellenőrzéséről beszámol a tanácsnak, a végrehajtó bizottságnak, illetőleg a tanácselnöknek.

(2) A tanácselnök a végrehajtó bizottság titkárának a tanács és a végrehajtó bizottság üléseinek előkészítésére, rendelkezéseik végrehajtásának szervezésére és ellenőrzésére utasítást adhat.

(3) A fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága titkárának a Tt. 55. § (3) bekezdésében megjelölt hatásköre magába foglalja

– a szabálysértésekről szóló 1968. évi I. törvény 70. § (2) bekezdésében meghatározott, a fővárosi, megyei, megyei városi tanács végrehajtó bizottsága igazgatási és pénzügyi osztályának határozata vagy intézkedése ellen irányuló panasz, közérdekű bejelentés vagy javaslat intézésével;

– az 1968. évi I. törvény 75. §-ában foglaltaknak megfelelően,²⁴ a szabálysértés miatt kiszabott pénzbírság elengedése mellett, az elkobzás alá eső dolog értékének megfelelő összeg végrehajtása méltányosságból történő mellőzésével, illetőleg az elkobzott dolog visszaadásával kapcsolatos hatáskört is.

(4) A (3) bekezdésben megjelölt hatáskört a községekben intézett szabálysértési ügyekben a járási hivatal elnöke gyakorolja.

Sz. 93. § (1) A végrehajtó bizottság titkára:

– vizsgálja a tanács és végrehajtó bizottság elé kerülő előterjesztések törvényességét,
– figyelemmel kíséri a helyi tanácsok és végrehajtó bizottság működésének törvényességét,
– szervezi és összehangolja a felügyeleti és funkcionális vizsgálatokat,
– tanulmányozza a hatóságpolitikai elvek érvényesítését, iránymutatást ad megvalósításukra nézve, szervezi az ezzel kapcsolatos megbeszéléseket,
– összegyűjti a jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos észrevételeket és tapasztalatokat,
– irányítja az államigazgatási munka egyszerűsítését célzó tevékenységet,
– biztosítja az ügyviteli teendők ellátását, összehangolását és korszerűsítését,
– figyelemmel kíséri az ügyfélfogadás tapasztalatait és színvonalát a helyi tanácsoknál is,
– rendszeres segítséget nyújt az ügyrendi bizottság, valamint a jog- és igazságpolitikai bizottság munkájához,

– ellátja a területszervezéssel kapcsolatos feladatokat.

(2) A végrehajtó bizottság titkára figyelemmel kíséri:

– a tanácstagok és a lakosság közérdekű javaslatainak intézését;
– az interpellációkat;
– a tanácstagi beszámolókat.

A tapasztalatokról, valamint a közérdekű javaslatok megvalósításának üteméről tájékoztatja a végrehajtó bizottságot és ciklusonként a tanácsot.

(3) A végrehajtó bizottság titkára feladat- és hatáskörét tételesen a Szabályzat 14. sz. melléklete tartalmazza.

Sz. 94. § A végrehajtó bizottság titkárának helyettese – távolléte esetén – a Szervezési Gazdasági és Jogi Osztály vezetője.

²⁴ A szabálysértésekről szóló 1968. évi I. törvény 75. §-a a következőket tartalmazza:

„A szabálysértés miatt kiszabott pénzbírság – ideértve az elzárásra átváltoztatott pénzbírságot is –, valamint az elkobzás alá eső dolog értékének megfelelő összeg végrehajtását méltányosságból részben vagy teljesen mellőzheti, az elkobzott dolgot pedig visszaadhatja,

a) a járási tanács végrehajtó bizottságának elnöke, ha az ügyben a községi tanács járt el;

b) a megyei, a megyei jogú városi és a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnöke, ha az ügyben – az a) pont kivételével – tanácsai szabálysértési hatóság járt el;

c) a szabálysértési hatóság felügyeletét ellátó miniszter (országos hatáskörű szerv), ha az ügyben más szabálysértési hatóság járt el.

Sz. 95. § (1) A végrehajtó bizottság titkára felügyeletet gyakorol a szakigazgatási szervek ügyintézésének törvényessége felett. Ennek érdekében:

- rendszeresen beszámoltatja a szakigazgatási szervek vezetőit,
- felügyeleti vizsgálatokat tart,
- továbbképzés keretében segíti az egységes jogértelmezést és jogalkalmazást.

(2) A felügyeleti vizsgálatokba a végrehajtó bizottság titkára bevonja a szakigazgatási szervek vezetőit és rajtuk keresztül egyes dolgozóit.

Sz. 96. § A végrehajtó bizottság titkára a Szervezési, Gazdasági és Jogi Osztályt irányító feladatkörében:

– beszámoltatja az osztály vezetőjét, részére irányelveket és útmutatásokat ad, ellenőrzi munkáját;

- jóváhagyja az osztály ügybeosztását és munkatervét;
- gondoskodik az osztály dolgozóinak továbbképzéséről;
- összehangolja az osztálynak a tanács, a végrehajtó bizottság és a tisztségviselők feladatai ellátásával kapcsolatos ügyintézési, szervezési és ügyviteli feladatait.

Sz. 97. § A Szabályzat 89. § (2)–(3)–(4) bekezdésében, valamint a 91. §-ban a tanácselnök-helyettesekre meghatározott felhatalmazások, illetőleg feladatok a végrehajtó bizottság titkárára értelemszerűen vonatkoznak.

Sz. 98. § A végrehajtó bizottság titkára kapcsolatot tart a 15. sz. mellékletben felsorolt nem tanácsi szervekkel. Ezen belül szoros együttműködést valósít meg a Hazafias Népfront Megyei Bizottságával, a megyei főügyésszel, a Megyei Bíróság elnökével, a Megyei Népi Ellenőrzési Bizottság elnökével, valamint a Megyei Rendőrfőkapitánysággal.

Sz. 99. § (1) A végrehajtó bizottság titkára tevékenységéről, különösen a hatósági ügyintézés tapasztalatairól beszámol:

- ciklusonként a tanácsnak,
- kétévenként a végrehajtó bizottságnak,
- szükség szerint a tanácselnöknek.

(2) A végrehajtó bizottság titkára évenként értékeli a tanácsi szervek hatósági munkájának tapasztalatait és meghatározza a feladatokat.

VIII. FEJEZET A TANÁCS BIZOTTSÁGAI

A BIZOTTSÁG FELADATAI

Tt. 56. § (1) A tanács feladatainak eredményesebb ellátására állandó vagy ideiglenes bizottságokat alakít.

(2) A bizottság beszámol működéséről a tanácsnak.

Vhr. 60. § (1) A tanács szervezeti és működési szabályzatában határozza meg, hogy – a Tt. 59. §-ában meghatározott bizottságokon túlmenően – milyen típusú és feladatkörű bizottságokat hoz létre.

(2) A tanács bizottságainak feladatkörébe kell utalni általában azokat a feladatokat, amelyek nem tanácsi szervek közreműködésével és társadalmi erők bevonásával oldhatók meg.

[...] ²⁵

Vhr. 61. § (1) A bizottság segíti a tanácsot a jogszabályok rendelkezéseinek végrehajtásában, a lakosság javaslatainak és panaszainak intézésében.

(2) A tanács bizottságai és a végrehajtó bizottság egymást segítik és tájékoztatják.

(3) A fővárosi és a megyei tanács bizottságainak elsődleges feladata a tanácsi tervek és fejlesztési programok kidolgozásában való közreműködés, az ágazatok közötti tevékenység összehangolása

4) A helyi tanácsok bizottságai ellenőrzik a lakosság ellátásával és a település fejlesztésével kapcsolatos tevékenységet; szervezik a lakosság közreműködését a tanácsi feladatok végrehajtásában.

Vhr. 62. § (1) A tanács a nem folyamatos feladatok ellátására ideiglenes bizottságot alakíthat.

(2) A tanács ideiglenes bizottságaira a tanácsbizottság működésére vonatkozó rendelkezések értelem szerűen irányadók.

Tt. 58. § A tanácsi és nem tanácsi szervek kötelesek a bizottság tevékenységét elősegíteni, javaslatait megvizsgálni és állásfoglalásukat a bizottsággal közölni.

Vhr. 63. § (1) A végrehajtó bizottság a soron következő ülésén, de legkésőbb harminc napon belül köteles megtárgyalni a bizottság hozzá intézett javaslatát. Ha a döntésre nem a végrehajtó bizottság jogosult, vagy a javaslattal nem ért egyet, a tanácsi bizottság kívánságára a javaslatot köteles felvenni a legközelebbi tanácsülés napirendjének tervezetébe.

(2) A tanácsi szervek a nem tanácsi szerveket érintő bizottsági javaslatokat kötelesek az illetékes szervekhez továbbítani és a javaslat sorsáról a bizottságot harminc napon belül tájékoztatni.

(3) Az érintett szervek kötelesek a bizottság részére a feladatkörében végzett ellenőrzés feltételeit biztosítani.

Tt. 59. § (1) A tanács az alakuló ülésén a megválasztott tanácsstagok közül ügyrendi bizottságot alakít a tanácsstagok megbízatásának, összeférhetetlenségi ügyeinek vizsgálatára.

(2) A tanács tagjai sorából számvizsgáló bizottságot alakít a gazdálkodásról szóló éves beszámoló ellenőrzésére.

(3) Törvény, törvényerejű rendelet, minisztertanácsi rendelet és határozat egyéb bizottság alakítását is előírhatja.

Vhr. 64. § A tanács megbízhatja az ügyrendi bizottságot a szervezeti és működési szabályzat kidolgozásával és hatályosulásának vizsgálatával.

Sz. 100. § (1) A tanács az

- ügyrendi,
- számvizsgáló,
- tervgazdasági,
- gazdaságpolitikai,
- jog- és igazgatáspolitikai,
- egészség- és szociálpolitikai,
- művelődés- és ifjúsáspolitikai,

²⁵ Az általunk nem közölt rész a tanács törvénynek a tanácsi bizottságok működésére vonatkozó előírásait tartalmazza.

- foglalkoztatáspolitikai és
- nemzetiségpolitikai bizottságot alakít.

(2) A tanács legalább hét tagból álló bizottságot választ.

Sz. 101. § A bizottságok további feladatai:

- a) kezdeményezik tanácsrendelet alkotását,
- b) közreműködnek a jelentősebb jogszabályok, a tanácsrendeletek, a tanács, és a végrehajtó bizottság fontosabb határozatainak lakossággal történő ismertetésében és végrehajtásuk ellenőrzésében,

c) vizsgálják a tanácsrendeletek és határozatok érvényesülését,

d) javaslatot dolgoznak ki a tanács és a végrehajtó bizottság munkatervéhez

e) vizsgálják és értékelik a szakigazgatási szervek munkáját azok beszámoltatása előtt.

Sz. 102. § (1) A bizottságok a következő sajátos feladatokat látják el:

a) *Az ügyrendi bizottság*

- a tanács szervezeti és működési szabályzatának hatályosulását ellenőrzi és négy évenként felülvizsgálja,
- a fegyelmi ügyekben a panaszokat megvizsgálja és javaslatot tesz a tanácsnak,
- lebonyolítja a titkos szavazást a tanácsülésen,
- a tanács és szervei működésével kapcsolatos tanácsrendeleteket előkészíti és a tervezetet előterjeszti.

b) *számvizsgáló bizottság*

- figyelemmel kíséri a költségvetési előirányzatok megyei szintű teljesítését,
- tanulmányozza a tanács által megállapított szabályozók funkcionálását,
- megvitatja és véleményezi:
- a költségvetési beszámolókat,
- a középtávú pénzügyi tervek költségvetési előirányzatait és az éves költségvetési terveket,
- az intézményhálózat részére biztosított fejlesztési keretszámok elosztását,
- a helyi tanács pénzalapjához a bevételi források körét és a részesedés mértékét, valamint a középtávú tervidőszakra vonatkozó tanácsi hozzájárulást tartalmazó és ezzel kapcsolatos előterjesztéseket
- vizsgálja és véleményezi a tanácsi vállalat és intézmény alapításának, összevonásának és megszüntetésének indoklását.

c) *A tervgazdasági bizottság*

- vizsgálja a megye gazdasági adottságait és lehetőségeit, ennek érdekében fejlesztési tanulmányokat (javaslatokat) dolgoztat ki; a fejlesztés és gazdálkodás megalapozására területi mérlegeket készít;
- megvitatja a területfejlesztési koncepciót és tervet;
- a területfejlesztési tervek alapján figyelemmel kíséri a megye területén működő különböző szervezetek közötti gazdasági kapcsolatok létrehozásának lehetőségeit, kezdeményezi, segíti a kapcsolatok kialakítását;
- megvitatja és véleményezi a tanács középtávú és éves tervjavaslatát, valamint a tervben foglalt gazdasági célkitűzések és pénzügyi források összhangját,

- véleményezi a végrehajtó bizottság elé kerülő jelentősebb beruházási és ágazati programokat és a nagyobb horderejű gazdasági kihatású előterjesztéseket;
- figyelemmel kíséri a területi és a tanácsi tervek teljesítését, az ezzel kapcsolatos jelentéseket megvitatja, a tervek teljesítése érdekében javaslatokat dolgoz ki;
- kidolgozza a városi agglomerációs övezetek²⁶ összehangolt fejlesztésével kapcsolatos javaslatokat, az erre vonatkozó döntések hatását figyelemmel kíséri.

d) A gazdaságpolitikai bizottság

- figyelemmel kíséri a párt és a kormány gazdaságpolitikájának érvényesülését;
- közreműködik az iparpolitikai, kereskedelempolitikai és élelmiszergazdaság-politikai tervek előkészítésében, ellenőrzi a tervek végrehajtását; elemzi, hogy a tanács és nem tanácsi vállalatok, szövetkezetek, kisiparosok hogyan elégítik ki a lakosság javító-szolgáltató igényeit, javaslatot tesz a további feladatok megoldására;
- figyelemmel kíséri és elemzi a megye lakosságának áruellátását, részt vesz – társadalmi ellenőrök bevonásával – a fogyasztói árelőellenőrzésben;
- ellenőrzi a lakossági ellátásban résztvevő nem tanácsi szervek tevékenységét;
- figyelemmel kíséri:
- a megye építőiparának tevékenységét;
- a telekgazdálkodás alakulását;
- a közlekedés helyzetét;
- az ár- illetve belvíz elleni védekezést, ellenőrzi a vízgazdálkodási feladatok ellátását;
- a természetvédelmi feladatok ellátását;
- a környezetvédelmi előírások megtartását.

e) Az egészség- és szociálpolitikai bizottság

- ellenőrzi, illetve vizsgálja
- a megye szociális és egészségügyi ellátottságát;
- a gyógy- és üdülőhelyek forgalmát, ellátását, fejlesztését;
- a közegészségügy és járványügy alakulását, valamint az alkoholizmus elleni küzdelem helyzetét;
- a szociális gondoskodást;
- a cigánylakosság helyzetének javítására irányuló feladatok ellátását.

f) A jog- és igazgatáspolitikai bizottság

- figyelemmel kíséri a jog- és igazgatáspolitikai elvek érvényesülését;
- figyelemmel kíséri a tűzrendészeti feladatok ellátását, a közrend és közbiztonság helyzetét;
- segíti a jogpropaganda tevékenységet, koordinálja e feladatkörben a különböző szervek munkáját;
- tanulmányozza az ügyintézés módszereit és eredményességét.

g) A művelődés- és ifjúságpolitikai bizottság

- ellenőrzi, illetve vizsgálja
- a központi művelődéspolitikai célkitűzések végrehajtását, a megye intézményeiben folyó oktatási és népművelési munkát,

- az ifjúságpolitikai feladatok megoldását, az ifjúság helyzetét,
- a pályaválasztással és pályairányítással, valamint
- a műemlékvédelemmel és múzeumüggyel kapcsolatos feladatok végrehajtását,
- a családi jellegű társadalmi ünnepségek rendezésének színvonalát, azok továbbfejlesztésének lehetőségeit,

– a testnevelési és sportpolitikai elvek érvényesülését.

h) A foglalkoztatáspolitikai bizottság

- figyelemmel kíséri a megye munkaerőhelyzetét, minőség szerinti megoszlását, az ágazatok szakember-ellátottságának helyzetét,
- véleményezi a munkaképes koron aluli népesség szakmai képzését,
- véleményezi a munkaképes koron túli népesség foglalkoztatásával kapcsolatos kérdéseket,
- figyelemmel kíséri a munkavédelem helyzetét,
- javaslatot tesz a munkaképes korú nem foglalkoztatott népesség felhasználására,
- figyelemmel kíséri a foglalkoztatott népesség szakmai képzettség szerinti összetételét, a felnőtt szakmunkásképzés helyzetét,

– kapcsolatot tart a megye szakmunkásképző intézményeivel.

i) A nemzetiségi politikai bizottság

- ellenőrzi, illetve vizsgálja a megyében élő nemzetiségek helyzetét, a nemzetiségi politika érvényesülését,
- véleményezi a nemzetiségi lakosságot, vagy annak jelentős részét érintő javaslatokat,
- kapcsolatot tart a nemzetiségi szövetségekkel.

(2) A tanács megbízhatja a bizottságokat:

- a felkért helyi tanács bizottságával együttes vizsgálat lefolytatásával, értékelés, javaslat kidolgozásával;
- egyes kérdések megvizsgálásával;
- a tanács elé terjesztendő jelentések, javaslatok elkészítésével,
- a terület- és településfejlesztést a lakosság életviszonyait közvetlenül érintő állásfoglalásokat, jelentősebb ágazati prognózisokat tárgyaló előterjesztések alternatív javaslatainak kidolgozásával.

Sz. 103. § (1) A tanács bizottságai különös szakmai ismeretet kívánó vagy a nem tanács szervek szélesebb körű részvételét igénylő feladat, vagy feladatcsoport ellátására albizottságot alakíthatnak.

(2) Az albizottság vezetője csak tanács tag lehet. A nem tanács tag szakemberek aránya az albizottságokban nem korlátozott.

(3) Az albizottság működéséért a létrehozó bizottságnak felelős. Munkakapcsolatban sem a tanáccsal, sem a végrehajtó bizottsággal nem áll.

(4) Az albizottság a bizottság ülésén, annak munkaterve szerint, de legalább évente köteles beszámolni tevékenységéről.

(5) Albizottságot kell alakítani;

a) a tervgazdasági bizottságon belül:

– energiagazdálkodási albizottságot,

b) az egészség- és szociálpolitikai bizottságon belül:

– egészségügyi koordinációs és

- cigányügyi albizottságot,
- c) a jog- és igazgatáspolitikai bizottságon belül:
 - tűzrendészeti albizottságot,
- d) a gazdaságpolitikai bizottságon belül:
 - környezetvédelmi albizottságot,
- e) a művelődés- és ifjúságpolitikai bizottságon belül:
 - közművelődési,
 - műemléki és múzeumi,
 - gyermekvédelmi,
 - pályaválasztási,
 - testnevelési és sport albizottságot,
- f) a foglalkoztatáspolitikai bizottságon belül:
 - munkavédelmi albizottságot.

Sz. 104. § (1) A tanács által létrehozott ideiglenes bizottság feladatát, tagjainak számát és működésének időtartamát a tanács esetenként határozza meg.

(2) Ideiglenes bizottságot elsősorban egy-egy tanácsrendelet, vagy határozat végrehajtásának ellenőrzésére, vagy tanácsülés elé kerülő olyan jelentős napirend előkészítésére kell létrehozni, amely több ágazatot érint, vagy széleskörű vizsgálatot, koordinálást, illetőleg tájékozódást igényel.

A BIZOTTSÁG TAGJAI

Tt. 60. § (1) A bizottság elnökét és tagjait a tanács választja. A bizottság legalább három tagból áll.

(2) A bizottság elnöke és tagjainak többsége csak tanácstag lehet. A bizottság tagjainak jogai és kötelességei azonosak.

(3) A bizottság, feladatainak eredményes ellátása érdekében munkájába bevonhat nem bizottsági tagot is.

Vhr. 65. § (1) A bizottság tagjaira a Hazafias Népfront illetékes bizottsága, illetőleg bármely tanácstag tehet javaslatot.

(2) A tanács a bizottságok nem tanácstag tagjait a területén működő szervek által – felkérésére – jelölt és más szakemberek közül választja meg.

(3) Tisztségviselő az ügyrendi, illetőleg a végrehajtó bizottság tagja a számvizsgáló bizottságba nem választható. Ez utóbbi bizottságba gazdálkodó tevékenységgel foglalkozó más tanácsi dolgozó sem választható.

(4) Az ügyrendi és a számvizsgáló bizottság tagjai más bizottságba is megválaszthatók.

Vhr. 66. § (1) A bizottság a tanács megbízatásának lejártáig folytatja működését. A tanács indokolt esetben a bizottság megbízatásának lejártá előtt is felmentheti az elnököt, illetőleg egyes tagokat; és helyükre másokat választhat.

(2) A bizottság a feladatkörébe tartozó ügyekben ülésén határoz. Kötelező határozatokat – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – csak saját tagjaira nézve hozhat.

(3) A bizottság ügyviteli teendőinek ellátásáról általában szakigazgatási szerv vezető gondoskodik.

Vhr. 67. § A bizottság szoros kapcsolatot tart a Hazafias Népfront illetékes bizottságával, a tömegszervezetekkel, a lakosság egyéb szervezeteivel és a tanács működési területén levő fontosabb szervezetekkel.

Sz. 105. § (1) A nem tanács tag bizottsági tagok személyére vonatkozóan a következő szervektől kell javaslatot kérni:

- a tervgazdasági,
- a foglalkoztatáspolitikai és a
- gazdaságpolitikai bizottságok esetében a
- Szakszervezetek Megyei Tanácsától,
- az egészség- és szociálpolitikai bizottság esetében az
- Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetétől,
- a művelődés- és ifjúsáspolitikai bizottság esetében a
- KISZ Megyei Bizottságától és a
- Pedagógus Szakszervezettől,
- a nemzetiségpolitikai bizottság esetében a
- Magyarországi Németek Demokratikus Szövetségétől és a
- Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetségétől,
- a jog- és igazgatáspolitikai bizottság esetében a
- Közalkalmazottak Szakszervezetétől és a
- Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karától.

Javaslatot lehet kérni ezen túlmenően bármely más állami, társadalmi vagy gazdasági szervtől.

(2) A bizottságok elnökévé elsősorban tanácselnök-helyettest kell választani.

A 107. §-ban meghatározott feladatok ellátásának biztosítására a feladatkör szerint illetékes osztályvezetők egyike a bizottságba választható.

(3) A bizottság első ülésén elnökhelyettest választ. Az elnökhelyettes csak tanács tag lehet.

(4) A bizottsági tagok névsorát a 16. sz. melléklet tartalmazza.

Sz. 106. § (1) A bizottságok szükség szerint, de legalább negyedévenként ülést tartanak.

(2) A bizottság üléseit 8 napon belül össze kell hívni, ha azt a tanács elrendeli, a végrehajtó bizottság kéri, illetve a bizottság tagjainak egyharmada javasolja.

(3) A bizottságok éves munkaterv alapján működnek.

(4) A bizottságok a munkatervet összehangolják a végrehajtó bizottság munkatervével.

(5) A bizottságok munkaterve tartalmazza:

- a tanács munkatervéből és határozataiból adódó,
- a végrehajtó bizottság által ajánlott,
- a bizottság saját elhatározása alapján végzendő feladatokat.

(6) A bizottsági ülést a bizottság elnöke hívja össze. A meghívót az ülés előtt legalább 8 nappal közölni kell az érdekeltekkel.

(7) A bizottság határozatképes, ha tagjainak több mint a fele jelen van. A bizottság állásfoglalásait szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(8) A bizottság ülésein tanácskozási joggal részt vehetnek:

- az ülés tárgyában érintett miniszterek és országos főhatóságok vezetői és kiküldöttei,
- a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke és kiküldöttei
- a végrehajtó bizottság tagjai,
- akiket a bizottság elnöke meghív.

(9) A bizottság üléseit a bizottság elnöke vezeti.

(10) A napirendek tárgyalása előtt a bizottság elnöke beszámol a bizottság

- előző ülésén hozott határozatok, javaslatok sorsáról;
- a munkaterületével összefüggő tanácsi és végrehajtó bizottsági határozatokról, fontosabb jogszabályokról,
- képviselőiben ülésen, értekezleten, egyéb rendezvényen való részvételről, a bizottság nevében adott nyilatkozatokról.

(11) A bizottság a napirendek tárgyalása alapján

- javaslatot terjeszthet a tanácshoz, a végrehajtó bizottsághoz, a szakigazgatási szervekhez, egyéb tanácsi szervekhez és nem tanácsi szervekhez;
- megbízhatja az elnököt, vagy valamelyik tagját, hogy a tanács vagy a végrehajtó bizottság ülésén képviselje a bizottság álláspontját.

(12) A bizottsági ülésekről jegyzőkönyvet kell készíteni, melynek egy példányát a végrehajtó bizottság titkárnak kell átadni.

Sz. 107. § A bizottság, illetve albizottság ügyviteli teendőinek ellátásáról a Szabályzat 105. § (2) bekezdése szerint választott, vagy az erre kijelölt szakigazgatási szerv vezető gondoskodik. Ezzel kapcsolatos főbb feladatai:

- az ülések meghívóinak és anyagának megfelelő példányszámban való elkészítése és az érdekelteknek történő megküldése,
- az ülések jegyzőkönyveinek elkészítése,
- a vizsgálatokhoz az igényelt segítségadás,
- minden egyéb, a működéssel kapcsolatos adminisztrációs és szervezési feladat ellátása.

Sz. 108. § A bizottságokat a tanács szükség szerint, de ciklusonként legalább egyszer beszámoltatja tevékenységükről.

Sz. 109. § (1) A bizottságok kapcsolatot tartanak és együttműködnek a megyei szintű nem tanácsi szervekkel, különösen a Hazafias Népfront Megyei Bizottságával, a Szakszervezetek Megyei Tanácsával és a Népi Ellenőrzési Bizottság illetékes szakbizottságaival.

(2) A bizottságok egymással mellérendeltségi viszonyban állnak. A közösen jelentkező feladatok végrehajtása érdekében egyes kérdésekben együttes üléseket is tarthatnak. Indokolt esetben a bizottság ülésére más bizottságok képviselői is meghívhatók.

Sz. 110. §, (1) A nem tanácsi szerveket érintő bizottsági javaslatokat a 105. § (3) bekezdés szerint választott, illetőleg kijelölt szakigazgatási szervek vezetői az illetékes szervhez továbbítják és a javaslattal kapcsolatos állásfoglalásról a bizottságot, vagy elnökét soron kívül tájékoztatják.

(2) Az (1) bekezdésben írt szakigazgatási szervek vezetői a bizottságok javaslatairól nyilvántartást vezetnek. A nyilvántartásból a javaslat eredményének is ki kell tűnnie.

(3) Ha a bizottság javaslatának címzettje megyei szakigazgatási szerv, annak vezetője kö-

teles a javaslatot megvizsgálni, a szükséges intézkedéseket megtenni és arról a bizottságot vagy elnökét soron kívül tájékoztatni.

(4) Ha a szakigazgatási szerv vezetője a bizottság javaslatával nem ért egyet, a végrehajtó bizottság legközelebbi ülésén előterjesztést tehet a bizottság határozata ellen.

A TANÁCSSTAGI CSOPORT

Tt. 61. § A tanács területi csoportot hozhat létre tagjaiból szervezeti és működési szabályzatában meghatározott feladatok ellátására.

Vhr. 68: § (1) A megyei tanács a községekben megválasztott megyei tanácstagokból a járásokban tanácsstagi csoportot hozhat létre a járás helyzetének és a járási hivatal tevékenységének figyelemmel kísérésére. A tanácsstagi csoport szükség esetén intézkedést kezdeményezhet.

(2) A községi közös tanácsba megválasztott tanácsstagi csoportot alakíthatnak saját községük érdekeinek képviseletére. A községi közös tanács szervezeti és működési szabályzatában állapítja meg a tanácsstagi csoportok feladatait. A tanács a tanácsstagi csoport elnökét megbízhatja egyes igazgatási feladatok társadalmi munkában történő ellátásával. Ez esetben -a tanács a tanácsstagi csoport elnöke részére tiszteletdíjat állapíthat meg.

Sz. 111. § (1) A tanács tanácsstagi csoportokat az alábbi területen hoz létre:

Pécs városi csoport,
Kömlő városi csoport,
Mohács városi csoport,
mohácsi járási csoport,
pécsi járási csoport,
sásdi járási csoport,
siklói járási csoport,
szigetvári járási és városi csoport.

(2) A tanácsstagi csoportoknak létrehozásukat követő 60 napon belül meg kell tartani első ülésüket.

(3) A tanácsstagi csoport első ülését a Hazafias Népfront Megyei Bizottsága hívja össze.

(4) A tanácsstagi csoport első ülésén elnököt választ. Az elnöki megbízás indokolt esetben visszavonható.

(5) A városkörnyéki községek tanácsai által választott megyei tanácsstagi csoportok az érdekelt városi tanácsstagi csoport munkájában vesznek részt.

Sz. 112. § (1) A tanácsstagi csoportok feladatai:

- képviselik: a helyi tanácsok érdekeit,
- segítik:
 - a megyei tanács munkáját, tapasztalataikról, javaslataikról beszámolnak,
 - a tanács ülésén javaslatokat terjesztenek elő,
 - a tanács rendelkezéseinek előkészítését.
- működési területükön a helyi érdekek és megyei lehetőségek összhangját,
- a mozgalmak és versenyek szervezését,
- a helyi tanácsszervek együttműködéseit,

- figyelemmel kísérik:
 - a tanács és végrehajtó bizottság fontosabb határozatainak végrehajtását,
 - a járás (város) fejlesztését, feltárják annak lehetőségeit,
 - a lakosság reális szükségletei kielégítésének helyzetét,
 - a járási hivatalok (városi tanácsok és szerveik) előzőekben felsoroltakkal kapcsolatos tevékenységét,
 - a járás (város) életét, a fejlődést befolyásoló igazgatási, gazdasági, kulturális stb. szervek munkáját, együttműködésüket,
 - a megyei irányítás módszereit, eredményességét,
- véleményezik:
 - a területszervezési és fejlesztési terveket, koncepciókat, ilyeneket kezdeményezhetnek,
 - a járási hivatalok (városi tanácsszervek) munkáját, azok beszámoltatásakor,
 - a községi tanácsszervek tevékenységét annak értékelése esetén.
- kapcsolatot tartanak: a nem tanácsi szervekkel, elsősorban a pártbizottságokkal és a Hazafias Népfront szerveivel.

(2) A tanácstagok csoportoknak joguk van arra, hogy

- tájékoztatást kérjenek egy-egy témakörben a megyei, járási, városi községi tanácsi szervek vezetőitől,
- javaslatot terjesztenek bármilyen tanácsi vagy nem tanácsi szervhez,
- helyszíni tapasztalatokat szervezzenek vállalati, intézményi formában működő szerveknél,
- létesítményeket és rendezvényeket látogassanak,
- tárgyalják és észrevételezzék a csoport tagjainak tanácstagok tevékenységét.

Sz. 113. § (1) A tanácstagok csoport üléseit, az ülések napirendjét, feladatai megoldásához szükséges egyéb teendőit éves munkatervében határozza meg.

(2) A tanácstagok csoport ülését a csoport elnöke hívja össze. Az ülésre tanácskozási joggal meg kell hívni

- a csoport tagjait,
- a járási, városi pártbizottság első titkárát,
- a Hazafias Népfront Járási Bizottságának titkárát,
- a járási hivatal elnökét, illetve a városi tanács elnökét,
- a járási, városi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökét,
- a választókerület országgyűlési képviselőjét.

(3) Az ülésre meghívhatók azoknak a szerveknek vezetői, akiknek közreműködését a csoport munkájában a csoport elnöke szükségesnek ítéli.

(4) A tanácstagok csoport üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni.

(5) A jegyzőkönyv elkészítéséről a járási hivatal elnöke, illetve a városi tanács végrehajtó bizottságának titkára gondoskodik.

(6) A jegyzőkönyvet három példányban kell elkészíteni. Egy példányt a tanács általános elnökhelyettesének kell megküldeni, egy példányt a járási hivatal elnöke, illetve a városi tanács végrehajtó bizottságának titkára, egy példányt a tanácstagok csoport elnöke őriz meg.

(7) A szakigazgatási szerveknek a 100. § (2)–(4) bekezdésében meghatározott kötelezettségei értelemszerűen vonatkoznak a tanácstagok csoportok javaslatainak intézésére.

Sz. 114. § (1) A tanácstagai csoport vezetője a működési területét érintő fontosabb kérdésekben együttműködik a tanács bizottságainak elnökeivel. E körben

- összehangolják ellenőrzéseiket, véleményüket,
- kölcsönösen tájékoztatják egymást,
- közös vizsgálatokat, együttes üléseket tarthatnak.

(2) A tanácstagai csoportok működésének részletesebb előírásait a Szabályzat 17. sz. mellékleteként csatolt irányelvek tartalmazzák.

IX. FEJEZET A SZAKIGAZGATÁSI SZERVEK

A SZAKIGAZGATÁSI SZERV FELADATA, JOGÁLLÁSA

Tt. 62. § A tanácsi hatáskörbe tartozó szakigazgatási feladatokat a végrehajtó bizottság szakigazgatási szervei látják el. Egyes szakigazgatási feladatokat azonban jogszabály a tanács, illetőleg a végrehajtó bizottság hatáskörébe utalhat.

[...] ²⁷

Sz. 115. § (1) A szakigazgatási szervezet az alábbi tagozódásban működik:

- a) – Egészségügyi Osztály,
- Egyházügyi Tanácsos,
- Építési, Közlekedési és Vízügyi Osztály,
- Igazgatási Osztály.
- Ipari Osztály,
- Kereskedelmi Osztály,
- Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Osztály,
- Munkaügyi Osztály,
- Művelődésügyi Osztály,
- Pénzügyi Osztály,
- Személyzeti és Oktatási Osztály,
- Szervezési, Gazdasági és Jogi Osztály,
- Tervosztály,
- Testnevelési és Sporthivatal
- b) – Mohácsi Járási Hivatal,
- Pécsi Járási Hivatal,
- Sásdi Járási Hivatal,
- Siklói Járási Hivatal,
- Szigetvári Járási Hivatal.

(2) A szakigazgatási szervek belső szervezetét a végrehajtó bizottság állapítja meg.

²⁷ Az általunk nem közölt részben az SZMSZ a tanácstörvény végrehajtási rendeletének a szakigazgatási szervekre vonatkozó előírásait közli.

[...]^{28, 29}

JÁRÁSI HIVATAL

Tt. 66. § (1) Járásban a tanácsi hatáskörbe tartozó államigazgatási feladatokat a járási hivatal látja el, mint a megyei tanács végrehajtó bizottságának egységes, önálló hatáskörű szerve.

(2) Városkörnyéki község tekintetében a járási hivatalt vagy annak elnökét megillető hatáskört a városi tanács végrehajtó bizottságának titkára, illetőleg szakigazgatási szervei gyakorolják.

[...]³⁰

A HELYI SZAKIGAZGATÁSI TEVÉKENYSÉG IRÁNYÍTÁSA

Tt. 69. § (1) A helyi szakigazgatási tevékenységet a helyi tanács végrehajtó bizottsága útján a fővárosi, illetőleg a megyei tanács végrehajtó bizottságának szakigazgatási szervei irányítják. E tevékenységük körében:

- a) szakmai irányelveket és elvi állásfoglalásokat adnak ki;
- b) figyelemmel kísérik és ellenőrzik a jogszabályok végrehajtását, az ágazati feladatok érvényesülését; tapasztalataikról tájékoztatják a végrehajtó bizottságot;
- c) adatokat, beszámolót kérnek a tájékoztatás meghatározott rendjében;
- d) kezdeményezik a helyi tanács jogszabálysértő rendeletének vagy határozatának megsemmisítését;
- e) halasztó hatályú előterjesztést tehetnek saját végrehajtó bizottságukhoz a helyi tanács végrehajtó bizottságának jogszabálysértő határozatával szemben.

[...]³¹

²⁸ Az általunk nem közölt részben a szabályzat a szakigazgatási szervek működésének szabályait ismerteti.

²⁹ Az általunk nem közölt részben az SZMSZ a községi szakigazgatási szerv működésére vonatkozó előírásokat, valamint a szakigazgatási szervek ügyészségének és éves munkatervének a tartalmára vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

³⁰ Az általunk nem közölt részben a szabályzat a megyei városi tanács által létrehozott kerületi hivatal illetve a járási hivatal feladatkörét részletezi.

³¹ Az általunk nem közölt részben az SZMSZ a helyi szakigazgatási szervek irányítását és felügyeletét részletezi tovább.

X. FEJEZET A TANÁCSOK KÖZPONTI IRÁNYÍTÁSA

AZ ORSZÁGGYŰLÉS IRÁNYÍTÓ TEVÉKENYSÉGE

Tt. 70. § Az Országgyűlés meghatározza a tanácsok fő feladatait, szervezetük és működésük alapvető szabályait és anyagi eszközeit; ellenőrzi a törvények végrehajtását.

Az Elnöki Tanács hatásköre

Tt. 71. § (1) A Népköztársaság Elnöki Tanácsa alkotmányos felügyeletet gyakorol a tanácsok felett. Ebben a körben:

- a) kitűzi a tanácstagok általános választását;
- b) gondoskodik a tanácsok önkormányzati jogainak védelméről;
- c) felosztatja azt a tanácsot, amelynek működése az Alkotmányba ütközik, vagy a nép érdekeit súlyosan veszélyezteti; kitűzi az új tanács megválasztásának időpontját.

(2) A Népköztársaság Elnöki Tanácsa dönt községnek várossá vagy városnak megyei várossá nyilvánításáról; fővárosi kerület szervezéséről; járás létesítéséről és székhelyének kijelöléséről, községalakításról, egyesítésről és községi közös tanácsok szervezéséről.

A MINISZTERTANÁCS IRÁNYÍTÓ TEVÉKENYSÉGE

Tt. 72. § (1) A Minisztertanács irányítja a tanácsokat, ellátja a tanácsok tevékenysége törvényességének felügyeletét. Ebben a körben különösen:

- a) általános elvi irányítást gyakorol;
- b) figyelemmel kíséri, elemezi és ellenőrzi a tanácsok tevékenységét;
- c) megsemmisíti a fővárosi, megyei tanácsnak jogszabályt vagy a társadalom érdekét sértő rendeletét, határozatát;
- d) dönt a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága és a helyi tanács között keletkezett vitában;
- e) dönt a miniszter, országos hatáskörű szerv vezetője és a fővárosi, megyei tanács, illetőleg végrehajtó bizottság között keletkezett vitában;
- f) irányítja a fővárosi és a megyei tanács végrehajtó bizottságát;
- g) megsemmisíti a fővárosi és a megyei tanács végrehajtó bizottságának jogszabályt vagy a társadalom érdekeit sértő határozatát;
- h) jóváhagyja a fővárosi, megyei tanácselnök és tanácselnök-helyettes megválasztását és visszahívását;
- i) jelöli a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottságának titkárát;
- j) gyakorolja a fegyelmi jogkört a fővárosi, megyei tanácselnök, tanácselnök-helyettes és a végrehajtó bizottság titkára felett.

(2) A Minisztertanács dönt községnek, városnak, járásnak megyék közötti, községnek járások közötti átcsatolásáról; községnek városkörnyéki községgé nyilvánításáról; megyehatárt is módosító terület rész átcsatolásáról; államigazgatási helynevekről.

(3) Ha a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a tanácsot feloszlatja, az új tanács végrehajtó bizottságának megválasztásáig a Minisztertanács ideiglenes végrehajtó bizottságot jelöl ki.

Vhr. 78. § A művelődésügyi, egészségügyi, szociális, munkaügyi és egyéb intézmények létesítése, megszüntetésére, tevékenységi körük megváltoztatására vonatkozó általános szabályokról a Minisztertanács külön rendelkezik.

A MINISZTERTANÁCS TANÁCSI HIVATALA

Tt. 73. § A Minisztertanács Tanácsi Hivatala önálló, országos hatáskörű szerv. A Minisztertanács a tanácsok irányítását a Hivatal közreműködésével látja el.

Vhr. 79. § A Minisztertanács Tanácsi Hivatalának feladatairól, hatásköréről külön jogszabály rendelkezik.

A MINISZTER KAPCSOLATA A TANÁCSOKKAL

Tt. 74. § (1) A miniszter, országos hatáskörű szerv vezetője feladatkörében figyelemmel kíséri és segíti a tanács tevékenységét. Kezdeményezheti a tanács jogszabályt vagy a társadalom érdekét sértő rendeletének, határozatának megsemmisítését.

(2) A szakigazgatási tevékenység központi irányítását a miniszter, országos hatáskörű szerv vezetője látja el a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága útján.

(3) A miniszter, országos hatáskörű szerv vezetője:

a) meghatározza jogszabályok kiadásával a gazdasági, lakás- és kommunális ellátási, művelődésügyi, egészségügyi és szociálpolitikai feladatokat, illetőleg szabályozza a tanácsi tervezési, pénzgazdálkodási és munkaügyi tevékenységet;

b) megállapítja a szakigazgatási feladatokat, hatásköröket és hatósági jogköröket;

c) figyelemmel kíséri és ellenőrzi a jogszabályok végrehajtását, az ágazati feladatok érvényesülését; tapasztalatairól tájékoztatja a végrehajtó bizottságot; felhívja a szükséges intézkedések megtételére; véleményeltérés esetén döntés végett a Minisztertanácshoz fordulhat;

d) adatokat, beszámolókat kérhet;

e) halasztó hatályú előterjesztést tehet a Minisztertanácshoz a végrehajtó bizottság jogszabálysértő határozatával szemben;

f) meghatározza a szakigazgatási feladatot ellátó dolgozókra vonatkozó képesítési feltételeket, és továbbképzésük rendszerét;

g) a hatósági ügyintézés felügyeletének körében gyakorolja a részére jogszabályban megállapított jogokat.

(4) Törvényben, törvényerejű rendeletben, minisztertanácsi rendeletben és határozatban meghatározott esetekben a miniszter, országos hatáskörű szerv vezetője közvetlen utasítást adhat a szakigazgatási szervnek.

Vhr. 80. § (1) A miniszter, ágazati feladatainak megvalósítására, a jogszabályok végrehajtása-

ként a Tt. 74. § (3) és (4) bekezdésében meghatározottakon túlmenően szakmai irányelveket és elvi állásfoglalásokat ad ki, kapcsolatot tart a tanácsi szervekkel és vezetőikkel.

(2) Az illetékes miniszter határozza meg

a) a tanács által fenntartott intézmények szervezeti és működési szabályzatát, illetőleg annak irányelveit;

b) a tanácsi intézmények vezetői, magasabb vezető állású és egyéb érdemi munkakört betöltő dolgozói alkalmazásához megkívánt képzési, szakmai feltételeket;

c) a tanácsi intézmények dolgozói tekintetében – a tanács és szervei kinevezési jogkörébe tartozó intézményvezetők, magasabb vezető állású dolgozók kivételével – a kinevezési és egyéb munkáltatói jogok gyakorlásának szabályait.

XI. FEJEZET ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

HATÁLYBALÉPÉS

[...] ³²

Sz. 137. § (1) A Szabályzat – a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökének jóváhagyása után – kihirdetése napján lép hatályba.

(2) A Szabályzat hatálybalépésével egyidejűleg a tanács hasonló tárgyú 1/1971/T. sz. rendelete hatályát veszti, illetőleg a tanács és a végrehajtó bizottság e rendelet előírásaitól eltérő korábbi határozatai ennek megfelelően módosulnak.

(3) A tanács felhatalmazza a végrehajtó bizottságot, a tanácselnököt, a végrehajtó bizottság titkárát, hogy a Szabályzat egyes rendelkezéseinek végrehajtására iránymutatást adjanak. E rendelkezések előkészítésébe, végrehajtásuk ellenőrzésébe az ügyrendi bizottságot be kell vonni.

(4) A Szabályzatot meg kell küldeni mindazoknak, akik a Baranya Megyei Tanács Közlönyét megkapják.

Sz. 138. § (1) A Szervezeti és Működési Szabályzat mellékletei:

1. sz. melléklet: Baranya megye tanácsi igazgatási tagozódása
2. sz. melléklet: A tanács feladatai és hatásköre
3. sz. melléklet: A tanács és végrehajtó bizottság munkatervének címzettjei
4. sz. melléklet: A testületi előterjesztések alak; és tartalmi követelményei
5. sz. melléklet: A Megyei Tanács Közlönyének szerkezete és tartalma
6. sz. melléklet: A Megyei Tanács Közlönyének címzettjei
7. sz. melléklet: A Megyei Tanács tagjai
8. sz. melléklet: A végrehajtó bizottság tagjai
9. sz. melléklet: A végrehajtó bizottság feladatai és hatásköre

³² Az általunk nem közölt részben az SZMSZ a tanácstörvény hatálybalépéséről és az ezáltal hatályukat veszítő jogszabályokról szól.

10. sz. melléklet: A helyi tanácsok és végrehajtó bizottságok tevékenységének törvényességi felügyelete

11. sz. melléklet: A tanács elnökének feladatai és hatásköre

12. sz. melléklet: A tanácselnök-helyettesek feladatai és hatásköre

13. sz. melléklet: A nem tanácsi szervek jegyzéke, melyekkel a tanácselnök-helyettesek kapcsolatot tartanak

14. sz. melléklet: A végrehajtó bizottság titkárának feladatai és hatásköre

15. sz. melléklet: A nem tanácsi szervek jegyzéke, melyekkel a végrehajtó bizottság titkára kapcsolatot tart

16. sz. melléklet: A tanácsi bizottságok tagjainak névsora

17. sz. melléklet: A tanácsi csoportok működésének irányelvei

18. sz. melléklet: A tanácstag csoportok szervezete

19. sz. melléklet: A tanácsi vállalatok és intézmények jegyzéke

20. sz. melléklet: A járási hivatalok által irányított intézmények jegyzéke

(2) A Szervezeti és Működési Szabályzat mellékletei a Szabályzattal azonos hatályúak.

(3) A Szabályzat mellékleteinek naprakész állapotban való tartásáról a tanács végrehajtó bizottságának titkára a Szervezési, Gazdasági és Jogi Osztály útján gondoskodik.

(4) A Szabályzat és mellékletei hiteles példányát az ügyfélfogadási idő alatt a tanács végrehajtó bizottsága Szervezési, Gazdasági és Jogi Osztályának vezetőjénél bárki megtekintheti.

Pécs, 1973. július 9.

Horváth Lajos sk.
tanácselnök

Dr. Hazafi József sk.
vb-titkár

Forrás: Baranya megyei Tanács szervezeti és működési szabályzata. Baranya megye Tanácsa 1/1973. T. számú rendeletének a tanácsokról szóló 1971. évi I. tv. és annak végrehajtásáról szóló 11/1971. (III. 3.) Korm. számú rendelettel egységes szerkezetbe foglalt szövege. H. n., é. n. 87 o. Brosúra.

SZÉKESFEHÉRVÁR VÁROS TANÁCSA SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA (Részletek, Székesfehérvár, 1973. december 7.)

A tanácsrendszer kiépítésére és általános viszonyaira, valamint az 1971-es, harmadik tanácstörvényre vonatkozóan a 90-es számú dokumentum bevezető szövegében foglaltak az irányadók.

Székesfehérvár Város Tanácsa a tanácsokról szóló 1971. évi I. törvény alapján a 3/1971. számú rendeletével alkotta meg első szervezeti és működési szabályzatát, majd az 1973-as tanácsi választások következtében a tanácstörvény előírásai alapján újabb szervezeti és működési szabályzat megalkotása vált szükségessé, amire Székesfehérvár Város Tanácsa alább ismertetésre kerülő 1/1973. számú rendeletével került sor.

A korábbi szervezeti és működési szabályzathoz képest lényegében inkább csak formai mintsem tartalmi változásokat hajtottak végre, hiszen az előzőhöz hasonlóan, mint a szabályzat bevezetőjéből is kiderül, ez is az 1971-es tanácstörvényen és az ennek végrehajtása tárgyában kiadott 11/1971. számú Korm. rendeleten illetve a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökének 30-5/1971. (TK 19.) MT TH számú utasításához mellékelt szervezeti és működési szabályzat-mintán alapult.

Az új szervezeti és működési szabályzat a Fejér megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága 1973. szeptember 26-i jóváhagyását követően 1973. december 7-én lépett hatályba, és az 1980-as tanácsi választásokat követően megalkotott szervezeti és működési szabályzat kihirdetéséig volt érvényben.

BEVEZETŐ

Székesfehérvár Város Tanácsa a tanácsokról szóló 1971 évi I. tv. – a továbbiakban: Tt. – 75. § (9) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján¹, a törvény végrehajtásáról kiadott 11/1971. (III. 31.) Korm. rendelet – továbbiakban: Vhr. –, a 30-5/1971. (T. K. 19.) MT. TH. számú utasításhoz mellékelt irányelvek, valamint az alább vázolt földrajzi, gazdasági, társadalmi, történelmi tényezők figyelembevételével jelen rendeletében állapítja meg a Tanács és Szervei Szervezeti- és Működési Szabályzatát.

A város társadalmi, gazdasági, kulturális jellemzői:

Székesfehérvár a Mezőföld északi részén, a Móri Árok völgykijáratában fekszik, nyugatról a Bakony, északról a Vértes nyúlványai, észak-kelet felől a Velencei-hegység veszi körül.

A város múltja a magyar államalapítás kezdetére nyúlik vissza. Területi elhelyezkedése védett települési lehetőséget adott a honfoglaló vezéri törzsnek. A város a jelenlegi ismereteink szerint várfalakkal és várárokkal körülvéve 972-től épült.

A település Géza fejedelem és I. István korában az ország egyik központjává fejlődött, az országos események jelentős része 1543-ig itt zajlott le.

1542–1688 között török végvár, a Nyugat elleni támadás egyik kiindulópontja.

¹ A tanácsokról szóló 1971. évi I. törvény 75. § (9) bekezdése alapján a törvény végrehajtásáról a Minisztertanács, illetőleg szervezeti és működési szabályzatuk megalkotásával a tanácsok gondoskodnak.

A XVIII. századtól kezdve a Közép-Dunántúl gazdasági, kulturális, katonai, közigazgatási és egyházi centruma ugyanakkor megyeszékhely.

A kapitalizmus idején – az ország egészéhez viszonyítva – a fejlődés lelassult, nagyobb ipari beruházás lényegében csak a hadiipar területén, a II. világháború éveiben történt.

A II. világháború alatt városunk súlyos károkat szenvedett. A bombatámadások, valamint a több mint három hónapig tartó harcok miatt az üzemek nagy része elpusztult vagy súlyosan megrongálódott, a megmaradottakat pedig leszerelték és nyugatra vitték.

A munkásság mint politikai erő 1897-ben jelentkezett a városban. A szervezkedés 1899-ben indult meg Pintér Károly vezetésével, elsősorban az építőmunkások körében bontakoztak ki erőteljes bérkövetelő mozgalmak. A mozgalom mártírjainak emlékét a város lakossága kegyelettel őrzi.

A város nevének változásai: a középkorban a magyar nyelvű elnevezés mellett Alba, Alba Civitas, Alba Regia néven említik a források.

A török, uralom alatt a dél-szláv Isztolni Belgád a XVIII. században Székesfehérvár mellett a német Stuhlweissenburg is használatos.

A város jogállása: Székesfehérvár az első magyar szabad királyi város. A polgári fejlődés idején törvényhatósági joggal felruházott város, illetve megyei város. 1950-től járási jogú város.²

Székesfehérvár jelene: a város történetének harmadik nagy korszaka akkor kezdődött, amikor a szovjet hadsereg csapatai 1945. március 23-án végleg felszabadították.

Az 1950-es évektől kezdve nagymértékű fejlődés következett be szinte valamennyi területen, melynek eredményeképpen városunk jelenleg korszerű nagyiparral, számottevő – egészében szocialista szektorú – mezőgazdasággal rendelkező város.

A Dunántúl legnagyobb kiterjedésű városa. A város egész területe: 16 153 hektár, ebből belterület: 4089 hektár.

Határai: Csór, Moha, Sárkeresztes, Zámoly, Pátka, Pákozd, Seregélyes, Aba, Tác, Szabadbattyán, Úrhida. Sárszentmihály és Nádasdladány községek határai.

A város lakónépességének száma 86 000 fő, de az összes városban keresőkkel együtt munkanapokon mintegy 100 000 fő tartózkodik Székesfehérvárott.³

A város gazdasági szerkezetét alapvetően meghatározzák a már kialakult ipari bázisok, melyek figyelembevételével kell a város fejlesztését napjainkban és a jövőben is végezni.

A termelési szférán belül legnagyobb jelentőségű a nehézipar:

– A VIDEOTON Gyárban a rádió- és televízió gyártás mellett – pártunk X. Kongresszusának határozata alapján – egyre jelentősebb részarányt képvisel a számítástechnikai program.

– Nemcsak városunk, de országunk büszkesége is a Könnyűfémű.

– Az Ikarus Székesfehérvári Gyáregysége jelentős részt vállal a járműprogram megvalósításában.

Jelentős a város élelmiszer- és könnyűipara, nemzet-közüleg is kiemelkedő eredményeket mutat fel mezőgazdasága.

² 1990-től pedig a 82/1990. OGY határozat alapján megyei jogú város.

³ Székesfehérvár népessége jelenleg, 2004-es adatok alapján 103 020 fő, és ezzel Magyarország kilencedik legnagyobb városa.

A termelési szféra fejlesztése mellett párhuzamosan meg kell teremteni az infrastrukturális ágazatok fejlesztésének lehetőségét is. E területen a fejlődés elsősorban a III. és a IV. ötéves tervidőszak alatt⁴ vált intenzívvé, melyek során a meglévő történelmi városmagot modern, a városképi követelményeknek megfelelő lakótelepek veszik körül.

Az infrastrukturális ágazatok fejlesztésénél is figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a város munkaerőigény, kereskedelmi-, művelődési-, egészségügyi ellátás terén mintegy 30 km vonzáskörzetű. Jelentős közlekedési csomópont, földrajzi elhelyezkedése, emlékanyaga határozza meg tranzitjellegét, és számottevő idegenforgalmát.

A város jövőjét iparának és mezőgazdaságának a már meglévő bázisokon történő továbbfejlesztésével a haladó történelmi hagyományokat folytató mai nemzedék alapozza meg.

A várható nagyarányú fejlődés területi kereteit a város általános rendezési terve szabja meg, amely perspektivikusan 120000 főnyi lakossággal számol.⁵

I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

„A tanács és szervei... a nép hatalmát megvalósító szocialista államnak, a demokratikus centralizmus⁶ alapján működő népképviselői- önkormányzati és államigazgatási szervei.

A tanács szervei: a végrehajtó bizottság, a bizottságok, a szakigazgatási szervek”.

– Tt. 2. § (1)–(2) bekezdés –

1. § A Tanács és szervei számára megállapított hatásköri, szervezeti és működési szabályokat Székesfehérvár Város Tanácsa működési területén e rendeletben foglalt kiegészítésekkel kell alkalmazni.

2. § A Tanács hivatalos megnevezése: Székesfehérvár Város Tanácsa – a továbbiakban –: a Tanács.

3. § (1) A Tanács működési területe: Székesfehérvár, amely egyben járás-⁷ és megyeszékhely város.

☞

⁴ A szocialista gazdaság a tervgazdálkodás rendszerén alapult, amely a „népgazdaság” egészének központi irányítását jelentette, az egyes gazdasági ágakra és egységekre, sőt az egyéni gazdasági döntésekre, valamint a szolgáltatások és az infrastruktúra tervezésére is kiterjedően. A törvényekben meghatározott tervek egy adott időszakra megállapították a gazdaságpolitika céljait, az általános társadalmi követelményeket, a gazdaság ágazati és területi arányait, a külgazdaság fejlődésének tendenciáját, a terv végrehajtásának alapvető eszközeit, és mindezek figyelembevételével a gazdasági növekedés ütemére vonatkozóan becslésszerű előirányzatokat jelelöltek meg.

Először 1950-től öt éves terv, majd 1955-től hároméves, végül 1961-től ismét öt éves tervek készültek. Az 1966-1970 közötti III. ötéves illetve az 1970-1975 közötti IV. ötéves tervet egyaránt a gazdasági fejlődés folyamatossága jellemezte, jóllehet a növekedés nagysága a IV. ötéves tervidőszakban már csökkent az előző időszakhoz képest.

A közép- és hosszútávú tervekre vonatkozóan lásd még a 90-es sz. dokumentum 7. jegyzetét.

⁵ Ez 2005-ig sem valósult meg.

⁶ A demokratikus centralizmus fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 2. jegyzetét.

⁷ A járás fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 3. jegyzetét.

(2) A Tanács címe: Székesfehérvár, Szabadság tér 6.

4. § (1) A város területének országgyűlési képviselői, valamint tanácstagai választókerületeinek számát és határát a megválasztott képviselők és tanácstagok, úgyszintén a megyei tanácsba választott tanácstagok, illetve delegáltak névjegyzékét az I. számú melléklet tartalmazza.⁸

(2) A külterületi lakott helyek felsorolását a II. számú melléklet tartalmazza.

5. § A város címerének, zászlajának leírását, használatát, az „Alba Regia” név használatát, a Tanács külön rendeletben szabályozza.

II. FEJEZET A TANÁCS FELADATAI ÉS HATÁSKÖRE

„A tanács feladatkörét és hatáskörét törvényben, törvényerejű rendeletben, minisztertanácsi rendeletben és határozatban, valamint tanácsrendeletben kell megállapítani”.

– Tt. 5. § –

6. § (1) A Tanács feladatait a tanácstörvényben és más jogszabályban megállapított hatáskörében saját, vagy szervei tevékenysége útján oldja meg.

(2) A Tanács tevékenysége során:

– „képvisei a lakosság érdekeit”;

– Tt. 9. § (1) a) –

– „gondoskodik a jogszabályok végrehajtásáról; védi és erősíti a szocialista törvényességet és a társadalmi tulajdont; ellátja a szövetkezetek⁹ állami felügyeletét; biztosítja az állampolgári jogok és kötelességek érvényesülését, védi a személyi tulajdont; gondoskodik, hogy a lakosság megismerje a jogszabályokat, és neveli a lakosságot a jogszabályok megtartására;”

– Tt. 9. § (1) b) –

– „segíti a társadalmi, a csoport és az egyéni érdekek összehangolását, a szocialista együttélés szabályainak érvényesülését és az állampolgári fegyelem megszilárdítását”.

– 14/1973. sz. NET. hat. I/2. –

– „gondoskodik a központi állami célkitűzések megvalósításáról;”

– Tt. 9. § (1) c) –

– „biztosítja az államigazgatási feladatok végrehajtását; közreműködik az állami és társadalmi rend biztosításában; részt vesz a honvédelmi feladatok ellátásában;

⁸ A városban három országgyűlési képviselőt választottak három országgyűlési választókerületben. A városi tanácsba 103 tanácstagot választottak. A megyei tanácsba 12 tanácstagot választottak, hármat pedig delegáltak.

⁹ Szövetkezetek – társas termelő vagy kereskedelmi tevékenységet folytató, az egyes tagok anyagi hozzájárulásával létrehozott szervezetek, melyben a munkát a tagok közösen végzik, s az elért haszonból munkájuk eredménye arányában részesednek. Különböző típusai vannak így a mezőgazdasági termelőszövetkezetek, lakásszövetkezetek, takarékszövetkezetek, az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, üdülőszövetkezetek és az ipari szövetkezetek (1972-ig kisipari termelőszövetkezetek néven).

- Tt. 9. § (1) d) –
- „érvényre juttatja a nemzetiségek jogait;”
- Tt. 9. § (1) e) –
- „szervezi a lakosság közvetlen és állandó részvételét a tanácsi feladatok megoldásában.”
- Tt. 9. § (1) f) –
- „gondoskodik a terület és a település fejlesztéséről, szervezi a lakosság szükségleteinek kielégítését, különösen: a művelődésügyi, egészségügyi, szociális, lakás-, kommunális, kereskedelmi ellátást és az egyéb szolgáltatásokat.”

– Tt. 10. § (1) –

– „anyagai eszközeivel önállóan gazdálkodik”

– Tt. 11. § (1) –

– létrehozza, irányítja saját szervezetét.

7. § (1) A Tanács feladatainak és hatáskörének tételes felsorolását a Szabályzat III. sz. mellékleteként és a naprakész állapotban tartott hatásköri jegyzék¹⁰ tartalmazza, mely

– a központilag kiadott hatásköri jegyzék alapul-vételével felsorolja a Tanács jogszabályokban megállapított valamennyi hatáskörét,

– tételesen rögzíti azokat a feladat és hatásköröket, amelyeket a felsőbb jogszabályok végrehajtása, valamint a jogi rendezést igénylő helyi viszonyok szabályozása érdekében a Tanács maga állapított meg.

(2) A hatásköri jegyzék naprakész állapotban tartásáról – a központilag leadott módosító jegyzékek figyelembevételével – a Végrehajtó Bizottság titkára gondoskodik.

A TANÁCS FELADATAI, HATÁSKÖRE MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDSZEREI

8. § (1) A tanács a központi és helyi állami, politikai döntések, irányelvek, állásfoglalások keretei között

- a város társadalmi viszonyainak alakítására,
- a városi élet megszervezésére,
- a város fejlesztésére és üzemeltetésére,
- a város különböző dolgozó csoportjai érdekeinek összeegyeztetésére,
- általában a lakosság minden irányú igényeinek kielégítésére vonatkozó célokat és eszközöket hosszú- és középtávú várospolitikai tervben határozza meg.¹¹

(2) A tervet a Városfejlesztési és Tervgazdálkodási Bizottság közreműködésével, a szakosztályok bevonásával a Tervosztály készíti elő, a Végrehajtó Bizottság megtárgyalja, majd jóváhagyás végett a Tanács elé terjeszti.

9. § A tervvel szembeni főbb tartalmi követelmények:

- a város területi adatai (összterület, belterület stb.),

¹⁰ A Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökének 30-5/1971./TK.19./MT TH. sz. utasítása alapján a tanács és szervei hatásköri jegyzékét a szervezeti és működési szabályzat mellékleteként naprakész állapotban kellett tartani.

¹¹ A hosszú- és középtávú tervekkel kapcsolatosan lásd a 90-es sz. dokumentum 7. jegyzetét.

- a város létesítményeinek adatai (pl. lakáshelyzet mutatói, a belterületi utak, járdák hossza, kiépítettsége stb.),
- a város gazdasági szerepének mutatói (termelőüzemek száma, a termelés szerkezete, a kereskedelem adatai, stb.),
- a népesség száma, alakulásának nemek és korcsoportok szerinti változásai,
- a város területén – vonzáskörzetében – a keresőképeselek aránya, foglalkoztatottságuk, az aktív népesség foglalkoztatottságához szükséges munkahelyek rendelkezésére álló mértékének megállapítása,
- a lakosság anyagi helyzetének, keresetének, fogyasztásának, megtakarításának helyzete és változásai,
- a lakosság műveltségének, iskolai, szakmai képzettségének, politikai tudatának helyzete és változásai,
- a lakosság egészségügyi állapota, egészségügyi kulturáltsága és az egészségügyi feltételek színvonalának és változásainak vizsgálata, valamint a felsorolt területeken teendő intézkedések.

10. § (1) A Tanács a várospolitikai tervek megvalósításának szervezeti és anyagi műszaki feltételeit a középtávú és éves városfejlesztési tervben határozza meg.

(2) A városfejlesztési terv készítésére a 8. § (2) bekezdésében foglaltak az irányadók.

(3) A tervkészítés során messzemenően figyelembe veszi a jelölő gyűléseken, tanácstagok és országgyűlési képviselők beszámolókon, területbejárások során elhangzott közérdekű bejelentéseket.

(4) A fejlesztési és üzemeltetési döntések megvalósításának ellenőrzése, a tanács határozatok érvényesülésének tanulmányozása, a szükségletek feltárása és megalapozottabb összehasonlítása érdekében a területbejárás rendszert úgy kell továbbfejleszteni, hogy egy-egy ciklusban¹² minden tanácstag körzet bejárására sor kerüljön.

(5) A Tanács az egyes fejlesztendő városrészek részletes rendezési terveit – döntés előtt – ismerteti az érintett terület lakosságával a beérkezett javaslatokat végleges állásfoglalás kialakítása során mérlegeli.

(6) Fejlesztési terveit összeállításánál figyelembe veszi a város területén élő lakosság által felajánlott társadalmi munkát, valamint a város vonzáskörzetébe tartozó települések lakosságának Székesfehérváron jelentkező igényeit.

(7) A kialakult együttműködés keretében a hírközlő szerveken keresztül propagálja fejlesztési terveit, igényelve a tanács alá nem rendelt szervek erkölcsi és anyagi támogatását, a lakosság közreműködését.

11. § (1) A Tanács fejlesztési döntéseinek eredményesebb megvalósítása érdekében tervszerű társadalmi munkaverseny-akciókat¹³ kezdeményez a lakossági és üzemi erők bevonásával, melynek értékes díjai az adott terület tervén felüli fejlesztésére fordíthatók.

(2) A pénzalapok alakulását, a tervek időarányos teljesítését a tanács, a végrehajtó bizottság, az illetékes bizottságok és szakigazgatási szervek megállapításain keresztül folyamatosan figyelemmel kíséri, szükség szerint egyeztető tárgyalásokat kezdeményez.

¹² A választási ciklusokra vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 13. jegyzetét.

¹³ A munkaverseny fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 12. jegyzetét.

12. § (1) A Tanács igényli a vállalatok intézmények anyagi eszközeit az infrastrukturális beruházások megvalósításához.

(2) A lakosság szükségleteinek jobb kielégítése érdekében preferálási jogkörrel él.

(3) Egyes – a lakosság nagyobb részét érintő – kérdések eldöntése előtt közvélemény-kutatást végez.

13. § A Tanács éves kulturális, tudományos programjainak gerincét az évente megrendezésre kerülő Alba Regia Napok rendezvényei képezik.

14. § (1) A Tanács a lakosság jogszabályismeretének bővítése céljából „Közélet” c. kiadványban, valamint a hirdetőtáblán rendszeres tájékoztatást ad a megjelenő jogszabályokról.

(2) A félfogadás keretében biztosítja a jogi felvilágosítást és tanácsadást.

(3) A Tanácsok Lapját minden tanácstaghoz eljuttatja, a tanácstag – és rajta keresztül a választóköri – jobb tájékoztatása céljából.

(4) A TIT¹⁴ helyi szervezetével együttműködve ismeret-terjesztő előadásokat szervez.

(5) E feladatait a Tanács szervei útján oldja meg.

A TANÁCS HATÁSKÖRE GYAKORLÁSÁNAK ÁTRUHÁZÁSA

„A tanács, jogszabályban meghatározott keretek között, a végrehajtó bizottságra átruházhatja egyes hatáskörök gyakorlását. E hatáskör gyakorlásával kapcsolatban a végrehajtó bizottságnak utasítást adhat, határozatait megsemmisítheti vagy megváltoztathatja.”

– Tt. 19. § (1) bek. –

15. § (1) A Tanács hatásköreinek jegyzékét a Minisztertanács Tanácsi Hivatala Elnökének 1/1973. (Tk. 1.) MT. TH. számú utasításával kiadott jegyzék alapján a III. sz. melléklet tartalmazza.

(2) A Tanács a III. sz. mellékletében nagybetűvel jelzett hatáskörök gyakorlását az alább felsorolt hatáskörök kivételével a végrehajtó bizottságra ruházza át:

– A Tanács állapodhat meg más tanáccsal abban, hogy meghatározott hatáskört közösen létrehozott szerv útján gyakorolnak.

(Jegyzék: 1. 01–04.)

– A Tanács hoz létre vállalatokat és intézményeket.

(Jegyzék: 1. 09–01.)

– A Tanács hozhat létre intézményeket és működtethet a nem tanácsi szervekkel.

(Jegyzék: 1. 09–02.)

– A Tanács közös létesítményt hozhat létre és tarthat fenn a vállalatokkal, szövetkezetekkel és társadalmi szervekkel.

(Jegyzék: 1. 09–03.)

– A Tanács állapodhat meg más tanáccsal abban, hogy közösen vállalatot vagy intézményt hoznak létre.

¹⁴ TIT – Tudományos Ismeretterjesztő Társulat: tudományos ismeretterjesztésre alakult, jogi személyiségű társadalmi szervezetek országos szövetsége. 1953-ban alakult Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat néven. Jelenlegi nevén 1958 óta működik. Felnőttképzési tevékenységével, illetve tanfolyamaival és programjaival jelentős szerepet tölt be az önművelésben, az idegen nyelvek el-sajátításában, a szakmai át- illetve továbbképzésben.

(Jegyzék: 1. 09-04.)

– A Tanács látja el az általa alapított vállalatot a működéséhez szükséges induló vagyonnal. (Jegyzék: 1. 09-07.)

– A Tanács rendeli el az általa alapított vállalat szanálását.

(Jegyzék: 1. 09-11.)

– A Tanács más tanáccsal közösen is alapíthat és tarthat fenn költségvetési üzemet.

(Jegyzék: 1. 09-12.)

– A Tanács hoz létre termelő-, ellátó-, szolgáltató vállalatokat és intézményeket. (Jegyzék: 1. 09-f3.)

– A Tanács foglal állást a működési területét érintő területszervezési ügyekben. (Jegyzék: 1. 12-01.)

– A Tanács foglal állást, illetőleg tesz javaslatot a lakosság többsége véleményének ismeretében, működési területének, jogállásának, valamint az államigazgatási helynévnek a megváltoztatását megelőzően.

(Jegyzék: 1. 12-02.)

– A Tanács a középtávú terv időtartamán belül – az egyes célcsoportokra megállapított előírások betartása mellett – az egyes célcsoportok megvalósításának ütemét módosíthatja, illetve a beruházásokat évek között átcsoportosíthatja.

(Jegyzék: 1. 21-09.)

– A Tanács dönthet a felügyelete alá tartozó vállalat fejlesztési alapjának kiegészítéséről saját fejlesztési alapja terhére.

(Jegyzék: 1. 21-10.)

– A Tanács dönt a hitelek felvételéről.

(Jegyzék: I. 21-17.)

– A Tanács állapítja meg az út- és közműfejlesztés hozzájárulásának mértékét. (Jegyzék: 1. 22-07.)

– A Tanács dönt nem tanácsi szerv részére anyagi eszközei terhére nyújtandó támogatásról.

(Jegyzék: 1. 23-01.)

– A Tanács kezdeményezi a Tanács hatáskörét vagy anyagi lehetőségeit meghaladó intézkedések megtételét, a szükségletek kielégítésére alkalmas vállalatok, intézmények létesítését.

(Jegyzék: 1. 25-03.)

– A Tanács hozza létre és tartja fenn a lakosság alapfokú művelődésügyi szükségleteit kielégítő intézményeket.

(Jegyzék: 1. 80-01.)

– A Tanács biztosítja az óvodaellátást, létesít és fenntart óvodai intézményeket. (Jegyzék: 1. 80-03.)

– A Tanács biztosítja az általános iskolai ellátást, általános iskolát, továbbképző iskolát, általános iskolai diákotthont, központi napközi otthont, valamint állami zeneiskola kihelyezett tagozatát létesít.

(Jegyzék: 1. 80-(14.)

– A Tanács létesít bölcsődét.

(Jegyzék: 1. 95–04.)

– A Tanács létesíti az általános típusú és a betegeket (elmebetegeket) ellátó szociális otthon.

(Jegyzék: 1. 95–08.)

16. § (1) A Tanács által átruházott hatáskörök gyakorlását a Végrehajtó Bizottság nem ruházhatja tovább.

(2) Az átruházott hatáskörök gyakorlását a Tanács visszavonhatja, vagy – ha azt jogszabály lehetővé teszi – más hatáskörök gyakorlását is átruházhatja.

17. § Az átruházott hatáskörök gyakorlása során hozott végrehajtó bizottsági döntésekben hivatkozni kell arra, hogy azokat a Végrehajtó Bizottság átruházott hatáskörben eljárva hozza.

III. FEJEZET

TANÁCSI ÉS NEM TANÁCSI SZERVEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

„A tanácsok a Magyar Szocialista Munkáspárt elvi, politikai irányításával végzik munkájukat.”

– Tt. bevezetője –

„A tanácsok a Hazafias Népfrontra¹⁵ és az állampolgárok tömegszervezeteire,¹⁶ valamint egyéb szervezeteire támaszkodva, a nem tanácsi szervekkel hatékonyan együttműködve, a lakosság tevékeny részvételével látják el feladataikat.”

– Tt. 3. § –

18. § A várospolitikai célkitűzések meghatározásában, hatékony megvalósításában való részvétel. – az ország egészét irányító társadalompolitikai célkitűzések szellemében és azok keretei között – a városi, állami és társadalmi szervek, a város valamennyi lakosának érdeke és feladata.

19. § (1) A Tanács intézkedési tervet készít a Pártkongresszus, a megyei és városi párttervezetek helyi vonatkozású határozatainak végrehajtására.

(2) A Tanács kötelezi Végrehajtó Bizottságát, bizottságait és szakigazgatási szerveit az intézkedési tervek végrehajtására, melyről a tanácselnök négyévenként a Tanácsnak beszámolni köteles.

20. § (1) A Tanács kötelezi Végrehajtó Bizottságát, bizottságait és szakigazgatási szerveit, hogy feladataik ellátásában, a döntések előkészítésében és a hozott határozatok végrehajtásában működjenek együtt a nem tanácsi szervekkel, munkájukban támaszkodjanak a Hazafias Népfrontra és az állampolgárok tömegszervezeteire.

¹⁵ A Hazafias Népfrontra vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 4. jegyzetét.

¹⁶ Tömegszervezetek: a társadalom egyes rétegeinek különböző jellegű széles körű egyesületei, amelyek saját célkitűzéseik mellett elősegítik a pártok politikai programjának érvényesítését.

A szocialista országokban a tömegszervezetek a kommunista párt irányítása alapján működtek. A legjelentősebb tömegszervezetek a szakszervezetek és a kommunista ifjúsági szövetségek voltak. Magyarországon a tömegszervezetek feladatát a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetségen kívül a Magyar Nők Országos Tanácsa, a Magyar Szovjet Baráti Társaság és a Magyar Vörös kereszt töltötték be.

(2) A városban tevékenykedő nem tanácsai szervek felsorolását a IV. sz. melléklet tartalmazza.¹⁷

(3) A Tanács kötelezi Végrehajtó Bizottságát, bizottságait és a szakigazgatási szerveit, hogy tevékenységében támaszkodjon a tudományos élet városunkban és azon kívül működő állami és társadalmi szerveire. – pl. Urbanisztikai Társaság, egyetemek – törekedjenek hatékony együttműködés kialakítására.

(4) A Tanács és szervei – az egységes városépítés és fenntartás feladatainak megvalósítása során – együttműködnek a politikai és társadalmi, kulturális, egészségügyi, sportjellegű tömeg- illetve társadalmi szervezetekkel, mozgalmakkal, egyesületekkel.

(5) Az együttműködés formái különösen:

- együttműködési megállapodások,
- különböző tervek egymással egyeztetett kidolgozása.
- koordinációs értekezletek,
- közérdekű feladatok kölcsönös támogatása.

21. § (1) Az együttműködés kiemelt területein szükségesnek tartja a Tanács együttműködési megállapodások megkötését. Ezt a hatáskört – a beszámolási kötelezettség fenntartása mellett – a Végrehajtó Bizottság részére adja át.

(2) Az együttműködési megállapodásnak tartalmaznia kell:

- a megállapodást kötők megnevezését,
- a közösen megoldandó feladatok leírását,
- a feladatok végrehajtásának módját, határidőit, felelőseit,
- a feladatok elvégzéséhez szükséges anyagi eszközök biztosításának módját és forrásait,
- a feladatok végrehajtása ellenőrzésének módszereit, értékelésének formáit és fórumait.

(3) A megállapodást a Tanács részéről a Tanács elnöke és a V. B. titkára írja alá.

(4) Az együttműködési megállapodások a szabályzat mellékletét képezik.

22. § A Tanács szükségesnek tartja együttműködési megállapodás megkötését különösen:

- a Hazafias Népfront Városi Bizottságával,
- a KISZ¹⁸ Városi Bizottságával,
- a Szakszervezetek Megyei Tanácsával.

A Tanács és szervei területi munkájukban a Hazafias Népfront területi bizottságaira és a lakóbizottságokra támaszkodnak. A lakóbizottságok választását, szervezetét, működését a Tanács külön rendeletben szabályozza.

¹⁷ Ilyenek voltak például az Autóklub, az Autóközlekedési Vállalat (VOLÁN), az Állami Áruház (Centrum), az Állami Biztosító fiókjai, az Állami Levéltár, a Bőrgyár, az Észak-dunántúli Áramszolgáltató (ÉDÁSZ), az Erdőgazdaság, a Honvédség Kieg. Parancsnokság, az IBUSZ Utazási Iroda, az IKARUS Székesfehérvári Gyáregysége, a József Attila Gimnázium, a Teleki Blanka Gimnázium, a Kórház, a Kossuth Könyvtár, az MSZMP Megyei Bizottsága, az MSZMP Járási Bizottsága, az MSZMP Városi Bizottsága, a Múzeumok Igazgatósága, a Posta I., a Posta II., a Rendőrség, az Ügyvédi Kamara, a VI-DEOTON, a Vöröskereszt, és a Vörösmarty Mg. Tsz.

¹⁸ KISZ – Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség, a Magyar Szocialista Munkáspárt ifjúsági tömegszervezete, mely az 1956-os forradalom idején széthullott Dolgozó Ifjúság Szövetsége, illetve az 1957 elején fennálló több önálló ifjúsági szervezet helyett került felállításra 1957-ben. Az MSZMP közvetlen irányításával végzett mozgalmi munkája mellett ifjúsági érdekképviselői feladatokat is ellátott. 1989-ben átalakult és Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség (DEMISZ) néven működött tovább.

24. § A Tanács, a Végrehajtó Bizottság és a bizottságok munkaterveiket egyeztetve a Járási- Városi Népi Ellenőrzési Bizottsággal, kéri fel a NEB-ot¹⁹ közös vizsgálatok megtartására.

„A bíróság működésének tapasztalatairól, az ügyészség a törvényesség helyzetéről tájékoztatja a Tanácsot vagy a Végrehajtó Bizottságot.

A rendőrség a közrend és a közbiztonság helyzetéről beszámol a Tanácsnak vagy a Végrehajtó Bizottságnak.”

– Tt. 26. § (1)–(2) –

25. § (1) A beszámoló vagy tájékoztató jelentés előterjesztésének időpontját a Tanács, illetve a Végrehajtó Bizottság, éves munkatervében állapítja meg.

(2) E szervek tanácsciklusonként legalább egy alkalommal tájékoztatják fenti tevékenységükről a Tanácsot vagy a Végrehajtó Bizottságot.

26. § A tanácsi és nem tanácsi szervek együttműködésének biztosításáért a Végrehajtó Bizottság felelős, amelyet a tisztségviselők, a szakigazgatási szervek tevékenységén keresztül, az illetékes bizottságok bevonásával old meg.

27. § (1) Az együttműködés eszközei különösen:

- a Tanács előtti beszámoltatás, tanácsi vélemény vagy állásfoglalás,
- a V. B. előtti beszámoltatás, illetve tájékoztatáskérés,
- a bizottságok ellenőrzései és tájékoztatáskérése,
- a szakigazgatási szervek ellenőrzései és tájékoztatás kérése,
- különböző tervek egymással egyeztetett kidolgozása,
- információs rendszer,
- koordinációs értekezlet,
- szignalizációs jogkör érvényesítése,²⁰
- közgazdasági és pénzügyi eszközök,
- hatósági jogosítványok,
- polgári jogi szerződések,
- közérdekű feladatok kölcsönös támogatása,
- konzultációk.

(2) A koordinációs és konzultációs megbeszélések tárgyát, időpontját és ütemtervét a tanácselnök – a tanácselnök-helyettesek és a vb-titkár javaslatainak figyelembevételével – határozza meg. A megbeszélések adminisztrációs lebonyolításáért a vb-titkár felelős.

„A tanácsok ellenőrizhetik – a fegyveres testületeket²¹ kivéve – a nem tanácsi szerveknél a dolgozók érdekében hozott művelődésügyi, egészségügyi, szociális és munkaügyi jogszabályok megtartását, és beszámolót kérhetnek tőlük.”

– Tt. 22. § (2) –

28. § Az ellenőrzést általában az ellenőrzött szervnél működő érdekvédelmi szervvel (pl. szakszervezet) összehangolva kell végezni.

Ellenőrzésre jogosultak:

a) a Tanács bizottságai, illetve szakbizottságai,

☞

¹⁹ A népi ellenőrzési bizottság (NEB) fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 11. jegyzetét.

²⁰ Szignalizáció – hatósági figyelemfelhívás, értesítés káros jelenségről.

²¹ A fegyveres testületeket a korszakban a rendőrség, a munkásőrség valamint a büntetés-végrehajtási testület alkották.

- b) az e célra létrehozott ideiglenes bizottság,
- c) a Végrehajtó Bizottság által e célra alakított bizottság,
- d) a szakigazgatási szervek.

Az ellenőrzés tapasztalatait tárgyaló megbeszélésre az ellenőrzött szerv vezetőjét meg kell hívni. A megbeszélésről jegyzőkönyvet kell felvenni. Az ellenőrzött szerv vezetőjét a jegyzőkönyvben fel kell hívni a feltárt hiányosságok határidőre történő megszüntetésére.

Az ellenőrzés tapasztalatait – annak fontosságára tekintettel – az ellenőrző szerv javasolhatja Tanács, illetve Végrehajtó Bizottság előtti megtárgyalásra.

Amennyiben a Tanács, a Végrehajtó Bizottság illetve a szakigazgatási szerv, a feltárt hiányosságok megszüntetésére jogszabályi felhatalmazással nem rendelkezik, szignalizációs jogával él az ellenőrzött felettes szervéhez.

29. § Az egész város ellátására, vagy a város egész lakosságának érdekeire kiható más szervek intézkedésével kapcsolatban a véleményezés jogát a Tanács magának tartja fenn.

Egyéb esetekben a Végrehajtó Bizottság véleményez.

A Végrehajtó Bizottság döntése előtt köteles meghallgatni a területileg illetékes tanács-tagokat, bizottságot vagy más alkalmas módon tájékozódni.

30. § Ha a nem tanácsi szervek a tanácsi szervek tevékenységét, vagy a lakosságot érintő javaslatot terjesztenek elő, ennek vizsgálata és az érdemi válaszadás a tárgykör szerint illetékes osztályvezető feladata.

A tanácselnök-helyettes és a vb-titkár jogosult a javaslatot – az érdemi válasz megadása végett, a javaslat fontosságára tekintettel – a Végrehajtó Bizottság elé terjeszteni.

A javaslat feletti döntés előtt meg kell kérni az illetékes bizottság és az érintett szakigazgatási szerv véleményét.

A javaslatra 30 nap alatt kell választ adni.

A javaslatot – annak különös fontosságára tekintettel – a Végrehajtó Bizottság jogosult a Tanács elé terjeszteni. Erről a javaslattevő nem tanácsi szerv vezetőjét tájékoztatni kell.

A TANÁCS NEMZETKÖZI KAPCSOLATAI

31. § Székesfehérvár Város Tanácsa arra törekszik, hogy a lengyel Opoleval és a finn Kemivel fennálló testvérvárosi kapcsolatait erősítse.

IV. FEJEZET A TANÁCS MŰKÖDÉSE

„A tanács hatáskörét ülésein gyakorolja. A tanács szükség szerint, de évenként legalább négy alkalommal tart ülést.”

– Tt. 29.§ (1)–(2) –

„A tanács éves munkaterv alapján működik.”

– Vhr. 25. § (1) –

„A tanácsülés napirendjére²² a végrehajtó bizottság tesz javaslatot.”

– Vhr. 25. § (2) –

32. § (1) A Tanács működésének tartamára ciklusprogramot készít, melynek realizálásáról éves munkaterveinek meghatározásakor gondoskodik.

(2) A Tanács üléseinek számát – a törvényi keretek között – a megoldandó feladatok figyelembevételével, munkatervében határozza meg.

(3) Ünnepi ülés megtartására a Végrehajtó Bizottság tehet javaslatot.

(4) A Végrehajtó Bizottság, a Városi Párt Végrehajtó Bizottsága, a Hazafias Népfront Városi Elnöksége javaslatára e testületek együttes ünnepi ülést tarthatnak.

33. § A ciklusprogram és munkaterv tervezetének kidolgozásáról, a Tanács és szerveinek munkatervei között összhang biztosításáról, a Tanács által jóváhagyott ciklusprogram és munkaterv maradéktalan megvalósításáról a Végrehajtó Bizottság gondoskodik.

34. § (1) A munkaterv tartalmazza:

- az előző munkatervi időszak fő feladatai végrehajtásának rövid értékelését,
- a ciklusprogram időarányos részét magába foglaló bevezetőt,
- a tanácsülés tervezett időpontját, napirendjét, a napirendi pontok előadóit,
- az előkészítésben résztvevő további szervek vagy személyek megjelölését,
- az egyes témák rövid vázlatát,
- a jelentések elkészítésének határidejét,
- az anyag készítésében résztvevő nem tanácsi szervekkel való együttműködés formáit,
- az egyéb szervezési feladatokat.

(2) A munkatervet úgy kell összeállítani, hogy a Végrehajtó Bizottság eleget tehessen évi tájékoztatási és kétévenkénti beszámolási kötelezettségének, továbbá, hogy az egyes szakágazatok helyzetét a Tanács ciklusonként legalább egy alkalommal megtárgyalja.

35. § A munkaterv összeállítása során javaslatot kell kérni:

- a Megyei Tanács V. B-től,
- az MSZMP Városi Bizottságától,
- a Tanács és a V. B. tisztségviselőitől,
- a bizottságoktól,
- a tanácstagoktól,
- a szakigazgatási szervek vezetőitől,
- a HNF²³ Városi Bizottságától,
- a KISZ-bizottságtól.
- A Szakszervezetek Tanácsától.

36. § A munkaterv tervezetét a Végrehajtó Bizottság a tervidőszak kezdete előtt legalább 30 nappal köteles megvitatni, majd jóváhagyás céljából a Tanács elé terjeszteni.

37. § A Tanács, a Végrehajtó Bizottság és a Tanács bizottságai, valamint a Városi NEB jóváhagyott munkatervét tartalmazó összeállítást a Szervezési Osztály köteles haladéktalanul a tanácstagok, valamint az egyes munkatervekben tevékenységre kötelezettek és a 35. §-ban felsoroltak részére megküldeni.

²² A napirend fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 17. jegyzetét.

²³ HNF – Hazafias Népfront. Erre vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 4. jegyzetét.

„A tanácsot a végrehajtó bizottság hívja össze.”

– Tt. 30. § (1). –

„A tanácsot össze kell hívni a tanácstagok egynegyedének indítványa alapján is.”

– Tt. 30. § (2) –

„A tanács összehívását és meghatározott napirend megtárgyalását a Minisztertanács, illetőleg a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága is elrendelheti.”

– Tt. 30. § (3) –

38. § A Tanács összehívására – a javasolt napirend megjelölésével – a 35. §-ban felsoroltak is indítványt tehetnek. A visszautasított javaslatról a VB. a Tanácsot – soronkövetkező ülésén – tájékoztatni köteles.

A Tanács ülésének napirendjére a 35. §-ban felsoroltak is indítványt tehetnek. Az MSZMP Városi Bizottsága, a Hazafias Népfront Városi Bizottsága, a Tanács valamely bizottsága javaslatát a Végrehajtó Bizottság köteles a napirend-tervezetébe felvenni. Más szervek (személy) el nem fogadott javaslatáról a Végrehajtó Bizottság köteles a Tanácsot tájékoztatni.

39. § (1) A Tanács ülésére tanácskozási joggal meg kell hívni:

– a tanácstagokat,

– a vb.-titkárt,

– az MSZMP Városi Bizottságát,

– a Fejér megyei Tanács Végrehajtó Bizottságát, a HNF Városi Bizottságának elnökét, vagy titkárát,

– a Szfvári Járásbíróság elnökét,

– a BM. Szfvári Városi- Járási Kapitányság vezetőjét,

– a Szfvári Járási- Városi Ügyészség vezetőjét,

– a NEB Szfvári Járási- Városi Bizottság elnökét, a napirend tárgya szerint illetékes szervet, illetőleg a felettes szervet,

– a Megyei Tanácsba delegáltakat,

– mindazokat a szervezetet, amelyekkel a Tanács együttműködési megállapodást kötött,

– a város országgyűlési képviselőit,

– a díszpolgárokat,

– a HNF területi bizottságainak elnökeit, a lakóbizottsági területfelelősöket,

– a Városi Tanács osztályvezetőit,

– ügykörükbe tartozó témák tárgyalásánál az illetékes bizottság nem tanácstag tagjait.

(2) A Végrehajtó Bizottság a napirend jellegétől függően más szervezetet, illetőleg személyeket is meghívhat.

(3) „Ha a Tanács nem tanácsi szerv munkáját, beszámolóját vagy javaslatát tárgyalja, a szerv vezetőjét tanácskozási joggal a Tanács ülésére meg kell hívni. A szerv vezetője a tanácsülésen köteles megjelenni.”

– Vhr. 30. § (2) –

(4) A tanácsülésen tanácskozási joggal részt vehetnek:

– „az Országgyűlés, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa és a Minisztertanács tagjai és küldöttei;

– Vhr. 30. § (1) a) –

– a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának Elnöke és kiküldöttei;” –

– Vhr. 30. §(1)b) –

– a miniszterek, és a Fejér megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága szakigazgatási szerveinek kiküldöttei az ügykörüket érintő napirendi pont tárgyalásánál.

(5) „A Tanács felszólalási jogot adhat a tanácskozási joggal nem rendelkező személyeknek is.”

– Vhr. 30. § (3) –

40. § (1) A meghívónak tartalmaznia kell:

– az ülés helyének, napjának, kezdési időpontjának megjelölését,

– a javasolt napirendi pontok megjelölését és előadóit.

(2) A meghívóhoz mellékelni kell a napirendi előterjesztéseket és a határozati javaslatokat.

AZ ELŐTERJESZTÉSSEL SZEMBENI KÖVETELMÉNYEK

41. § (1) Az előterjesztés írásbeli – kivételt az alakuló tanácsülés és az ünnepi tanácsülés előterjesztései képeznek.

(2) Szóbeli előterjesztés – sürgős, indokolt esetben, vagy az ügy természetéből adódóan – csak a bejelentések között fordulhat elő.

42. § A Tanács elé kerülő előterjesztéseknek tartalmi és formai szempontból alkalmasnak kell lenniök arra, hogy a vita és a határozathozatal eredményességét biztosítsák, alkalmat adjanak a más városok helyzetével történő összehasonlításra.

Az előterjesztések a tárgy ismertetését és a határozati javaslatot tartalmazzák.

A tárgy ismertetése azokat az adatokat, tényeket és körülményeket tartalmazza, amelyek a döntéshez szükségesek.

A Tanács elé csak – a döntést igénylő kérdésekben – határozati javaslattal ellátott előterjesztés bocsátható. A határozati javaslatok az előterjesztésben alaposan kifejtett, azzal logikailag összefüggő, s a tanács döntését feltétlenül igénylő kérdésekre vonatkoznak.

43. § A határozati javaslat tartalmazza a végrehajtásért felelős szerv, vagy személy megjelölését és a végrehajtás határidejét.

44. § Az írásbeli előterjesztést a Tanács ülése előtt legalább tizenöt nappal kell a Szervezési Osztályra, postázásra alkalmas állapotban eljuttatni.

Az előterjesztést – amennyiben a Végrehajtó Bizottság nem tárgyalta – a vb.-titkár a törvényesség, a tanácselnök, illetőleg a tanácselnök-helyettesek pedig a felügyelt tevékenységi terület szempontjából előzetesen felülvizsgálja, és megállapításairól tájékoztatja a Tanácsot.

A TANÁCSKOZÁS RENDJE

45. § A Tanács, üléseinek helyéről, időpontjáról és napirendjéről a város lakosságát az ülés előtt a Fejér megyei Hírlap útján, valamint a hivatali hirdetőtábla felhasználásával értesíti.

„A tanács ülését a tanácselnök vezeti.”

– Tt. 31. § (1) –

„A tanács határozatképes, ha az ülésen a tanácsstagok többsége jelen van.

Határozatképtelenség esetén a tanácsot ismét össze kell hívni.”

– Tt. 31. § (2) –

46. § (1) A tanácselnök:

- megállapítja, hogy az ülés határozatképes-e,
- megnyitja az ülést,
- javaslatot tesz az ülés jegyzőkönyvének hitelesítőire,
- biztosítja az ülés zavartalan rendjét,
- előterjeszti a napirendi javaslatot,
- napirendi pontonként megnyitja, vezeti, lezárja és összefoglalja a vitát,
- napirendi pontonként szavazásra bocsátja a határozati javaslatokat és kihirdeti a határozatokat,

- biztosítja a tanácsstagok interpellációs²⁴ jogainak gyakorlását,
- berekeszti az ülést.

(2) A munkatanácsülések elnökségeinek állandó tagja:

- tisztségviselők,
- a Végrehajtó Bizottság tagjai,
- a Fejér megyei Tanács VB. képviselője,
- az MSZMP Városi Bizottsága első titkára (kiküldöttje).

(3) Az állandó elnökség esetenként kibővül a tanácselnök javaslata alapján a Tanács által választottakkal.

47. § „A tanács ülése nyilvános. A tanács zárt ülést²⁵ is elrendelhet.”

– Tt. 29. § (3) –

„A tanács rendelkezéseit nyílt szavazással hozza. Jogszabály titkos szavazást is előírhat.”

– Tt. 31. § (5) –

48. § (1) Összeférhetetlenségi és fegyelmi ügyben, valamint az ügy természetére tekintettel egyéb ügyekben bármely tanácsstag zárt ülés tartását kérheti. A javaslat felett a Tanács vita nélkül dönt.

(2) Összeférhetetlenségi és fegyelmi ügyben titkos szavazást kell tartani.

(3) A (2) bekezdésben foglaltakon kívül – az ügy természetére tekintettel – bármelyik tanácsstag indítványozhatja titkos szavazás elrendelését.

A javaslatról a Tanács vita nélkül dönt.

(4) A titkos szavazás lebonyolítása az Ügyrendi Bizottság feladata.

49. § A napirend megtárgyalása után a tisztségviselők és a tanácsstagok bejelentést tehetnek. Ha a bejelentés alapján intézkedésre van szükség, ez a tanácselnök feladata, amelyről a Tanács legközelebbi ülésén be kell számolnia.

„A tanácsstag ... a tanács ülésén ... vagy más alkalommal a Végrehajtó Bizottságtól, a tisztségviselőktől, a szakigazgatási és egyéb helyi szervek vezetőitől felvilágosítást kérhet a tanácsi hatáskörbe tartozó ügyekben, erre a kérésre a tanács ülésén, vagy 15 napon belül válaszolni köteles.”

– Tt. 37. § (1) e) –

²⁴ Az interpelláció fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 18. jegyzetét.

²⁵ A zárt ülés fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 16. jegyzetét.

50. § (1) A Tanács ülésén történő válaszadás érdekében a tanácsstag lehetőleg az ülés kezdete előtt három nappal, írásban jelentse be a tanácselnöknek, hogy kihez, milyen tárgyban kíván interpellálni.

(2) Az interpelláló tanácstagot – kívánságára – az interpelláció kivizsgálásába be kell vonni.

(3) A választókerület egészét érintő interpelláció esetén a választ a választók gyűlésén is ismertetni kell.

(4) Amennyiben a Tanács az interpellációra adott választ nem fogadja el, hatáskörébe tartozó ügyben határoz, egyéb esetekben intézkedést kezdeményez, amelynek eredményéről a tanácselnök a legközelebbi ülésen beszámol.

(5) Az írásbeli válasz határidőre történő megadását a vb.-titkár köteles ellenőrizni.

TANÁCS ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE

„A tanács üléséről a tanácskozás lényegét és a hozott határozatokat tartalmazó jegyzőkönyvet kell készíteni.”

– Vhr. 29. § (1) –

51. § (1) A jegyzőkönyv elkészítéséről, eredeti példányának – valamint az előterjesztések, jelenléti ív – megőrzéséről a vb.-titkár a Szervezési Osztály vezetője útján köteles gondoskodni.

(2) A jegyzőkönyv nem selejtezhető.

„A jegyzőkönyvet a tanácselnök, a Végrehajtó Bizottság titkára, továbbá a jegyzőkönyv hitelesítésére kijelölt két tanácsstag írja alá. A jegyzőkönyv hitelesítőket a Tanács jelöli ki.”

– Vhr. 29. § (2) –

52. § A jegyzőkönyv további tartalmi kellékei:

a) Az ülés helye és időpontja,

b) az ülésen megjelent, továbbá külön-külön a távolmaradásuk okát előzőleg bejelentő, és az azt elmulasztó tanácsstagok neve, valamint az ülésen végig, illetőleg annak egyes napirendi pontjainak tárgyalásánál tanácskozási joggal jelenlevők neve,

c) az elfogadott napirend,

d) napirendi pontonként az előadók neve, szóbeli előterjesztés esetén annak rövid tartalma, felszólalók neve, mondanivalójuk lényege, a szóban előterjesztett határozati javaslatok, döntésként a szavazás számszerű eredménye (amennyiben kéri, az ellenszavazó névének feltüntetése) és a határozatok szó szerinti szövege,

e) az elhangzott bejelentések és interpellációk, valamint az azokkal kapcsolatos válaszok, illetőleg határozatok.

53. § (1) A tanács rendeleteit és határozatait külön-külön a naptári év elejétől kezdődően folyamatos sorszámmal és évszámmal, a határozatokat ezen felül megkülönböztető jelzéssel – „Th” – kell ellátni.

(2) A Tanács rendeleteinek jelzése: Székesfehérvár Város Tanácsa .../19... (kihirdetés hónapja, napja) számú rendelete.

(3) A Tanács határozatainak jelzése: Székesfehérvár Város Tanácsa .../19...(hónap, nap) Th. sz. határozata.

54. § (1) A Tanács rendelkezéseinek nyilvántartásáról a Végrehajtó Bizottság titkára köteles gondoskodni.

(2) A határozatok nyilvántartása tegye lehetővé, hogy abból a végrehajtás nyomankövethető legyen.

„A Tanács rendeletet alkothat jogszabály végrehajtására, valamint jogi rendelkezést igénylő társadalmi viszonyok szabályozására ... A tanács rendelete működési területén mindenkre kötelező.”²⁶

– Tt. 34. § (1) –

55. § (1) Tanácsrendelet előkészítését a szakosztályok, bizottságok a Végrehajtó Bizottság titkára irányutatása szerint végzik.

(2) Az előkészítés során célszerű kikérni a témában érintett megyei szakosztályok véleményét.

(3) A vb-titkár a tervezetről köteles kikérni az ügyészség véleményét.

„A tanácsrendeletet a ... megyei Tanács Végrehajtó Bizottságához ... kell felterjeszteni. Ha a ... megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága ... nem nyilatkozik, a tanácsrendeletet a felterjesztéstől számított 30 nap elteltével ki lehet hirdetni”

– Tt. 34. § (3) –

56. § (1) A tanácsrendeletet a Tanács elnöke és a V.B. titkára írja alá.

(2) Kihirdetéséről a Végrehajtó Bizottság titkára gondoskodik.

(3) A kihirdetés módja:

– a város lakosságát a Fejér megyei Hírlap útján tájékoztatni kell arról, hogy a Tanács milyen témában hozott rendeletet, továbbá, hogy a rendelet szövege a Tanács hirdetőtáblájára kifüggesztést nyert. A lehetőséghez képest ismertetést kell adni a rendelet tartalmáról.

(4) A rendelet szövegét a „Közélet”-ben kell közzétenni, és meg kell küldeni:

– a tanácstagoknak

– a lakóbizottságoknak,

– a városban működő üzemek, intézmények vezetőinek,

– a társadalmi és tömegszervezetek vezetőinek.

(5) A fentiek szerint kell eljárni a lakosságot általánosan, vagy szélesebb körben érintő határozatok tudatosítása érdekében is.

A TANÁCS RENDELKEZÉSEINEK VÉGREHAJTÁSA

„A végrehajtó bizottság szervezi és ellenőrzi a tanács rendeleteinek és határozatainak végrehajtását.”

– Tt. 43. § (1) b) –

„A tanács határozatáról a tanács ülést követő 8 napon belül jegyzőkönyvi kivonatot kell

²⁶ A tanácsok csak az 1954. évi X. törvény hatályba lépését követően hozták rendeleteiket tanácsrendelet néven, addig ugyanis az 1950. évi I. törvény megtartotta a korábbi szabályrendelet terminológiát. A gyakorlatban helyi rendeletalkotás is csak a második tanácstörvény nyomán indult meg párhuzamosan a tanácsok és szerveik fokozatosan bővülő hatáskörével. A kérdéstről lásd: Dr. ALBRECHT LÁSZLÓ: A tanácsrendelet-alkotás jogi szabályozásának néhány problémája. *Állam és Igazgatás*, 1970. 6. sz. 489–504.

küldeni az érdekelteknek, az illetékes szakigazgatási szerveknek, illetőleg a felsőfokú szakigazgatási szervnek, miniszternek."

– Vhr. 29. § (4) –

57. § A jegyzőkönyvi kivonat megküldéséről a Szervezési Osztály vezetője gondoskodik.

58. § (1) A tisztségviselők – akár a határozat megjelölt felelőseként, akár közvetetten – felelősek a feladatkörüket érintő határozatok eredményes végrehajtásáért.

(2) A határozatok végrehajtása során a tanácselnök gondoskodik az összetett, vagy több szerv közreműködését igénylő határozatok végrehajtásának tervszerű ütemezéséről, megszervezi a bizottságok és a tanácstagok közreműködését a végrehajtás ellenőrzésében.

59. § (1) Ha a Tanács határozata olyan folyamatosan ellátandó feladat megvalósítására irányul, amelynek végrehajtási határideje is „folyamatos” megjelölésű, a határozat végrehajtásáról a Végrehajtó Bizottság a határozatban megjelölt időközökben ad tájékoztatást.

(2) Azokban az esetekben, amikor a Tanács határozatát a végrehajtásáért felelős személy, vagy szerv mulasztása miatt nem hajtják végre, az erről szóló beszámoló keretében a Tanácsot a mulasztást elkövetők felelősségre vonásáról is tájékoztatni kell, illetőleg ha a felelősségre vonás a Tanács hatáskörébe tartozik, erre nézve javaslatot kell a Tanács elé terjeszteni.

(3) Ha a Tanács határozatának végrehajtásáért felelős személy a végrehajtást akadályozó körülményt észlel, annak elhárítását a tanácselnöktől köteles kérni. A tanácselnöknek – indokolt esetben a Végrehajtó Bizottságnak – a határozat végrehajtását akadályozó körülmények elhárítására intézkednie kell.

(4) A határozatok, rendelkezések végrehajtásáról – a tett intézkedések megjelölése mellett – az eredmények konkrét rögzítésével (számszerű eredmény stb.) kell beszámolni.

KÜLÖNÖS MŰKÖDÉSI SZABÁLYOK

60. § (1) A Tanács alakuló ülését – a tanácselnök eskütételéig – a Hazafias Népfront Városi Bizottságának elnöke vagy titkára vezeti.

(2) Az alakuló ülés napirendje:

a) A Székesfehérvár Városi Választási Elnökség beszámolójának megtárgyalása,

b) az Ügyrendi Bizottság elnökének és tagjainak megválasztása,

c) az Ügyrendi Bizottság jelentésének megtárgyalása,

d) a Végrehajtó Bizottság tagjai számának megállapítása, a tanácselnök, a tanácselnök általános helyettese, a tanácselnök-helyettes, és a Végrehajtó Bizottság többi tagjainak megválasztása, valamint a Végrehajtó Bizottság titkárának kinevezése (a korábban már kinevezett titkár személyének tájékoztató jellegű bejelentése.)

e) a Végrehajtó Bizottság tisztségviselőinek és tagjainak eskütétele.

f) A Tanács bizottságainak megalakítása,

g) tájékoztató jelentés a szakigazgatási szervek vezetőiről,

h) a megyei tanácstagok jelölése és megválasztása.

(3) A Tanács a megyei tanácstagok titkos szavazással történő megválasztásának lebonyolítására háromtagú szavazatszedő bizottságot alakít. A szavazás módját, eredményét a bizottság elnöke ismerteti.

V. FEJEZET A TANÁCSSTAG

„A tanácsstagi munka a választók bizalmán alapuló, megtisztelő, közéleti tevékenység.”

– Tt. 36. § (1) –

A TANÁCSSTAG JOGAI

„A tanács minden tagjának azonos jogai és kötelességei vannak. A tanácsstag hivatalos személy.”

– Tt. 36. § (3)–(4) –

„A tanácsstag joga, hogy választóinak, illetőleg a megválasztó tanácsnak képviselőként, részt vegyen a tanács tevékenységében.”

Ennek megfelelően:

– részt vesz a tanácsrendelet és határozat meghozatalában,

– megválasztható a tanács bármely tisztségére és bizottságába,

– képviselheti megbízás alapján a tanácsot.

– a tanács vagy a végrehajtó bizottság elé terjeszthet megvizsgálás végett közérdekű kérdést és javaslatot,

– a tanács ülésén vagy más alkalommal a végrehajtó bizottságtól, a tisztségviselőktől, a szakigazgatási és egyéb helyi szervek vezetőitől felvilágosítást kérhet a tanács hatáskörbe tartozó ügyekben, erre a kértetett a tanács ülésén vagy 15 napon belül válaszolni köteles,

– összehívhatja választóinak gyűlését,

– költségterítésre és a tanács működési területén díjtalan utazásra jogosult.

– Tt. 37. § (1)–(3)–

– „előterjeszthet összeférhetetlenségi bejelentést,”

– Vhr. 41. § (1) –

– „kezdemenyezheti a tanácselnök és a tanácselnök-helyettesek visszahívását,”

– Tt. 51. § (2) –

– javaslatot tehet a Tanács munkatervére,

– kérheti a Tanács összehívását,

– javaslatot tehet a Tanács üléseinek napirendjére, zárt tanácskozás, titkos szavazás elrendelésére.

„A tanácsstagot a tanács és szervei működésével kapcsolatos tanácsstagi kötelességeinek ellátása végett a munkavégzés alól a szükséges időtartamra fel kell menteni és ez időre járó átlagkeresetét meg kell téríteni.

Ha a tanácsstagot hátrányos vagy sérelmes intézkedés éri tanácsstagi tevékenysége miatt, őt megfelelő erkölcsi és anyagi elégtétel illeti meg.”

– Tt. 39. § (2)–(3)–

61. § A tanácsstagot a Tanács bármely szervének vezetője vagy beosztottja hivatalában, munkaidő alatt, – a félfogadási időtől függetlenül – soron kívül fogadni köteles. A tanácsstag jogosult a hivatalos iratokba a Tt. 38. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott körben – a

vonatkozó rendelkezésekben foglalt korlátozásokkal – betekinteni. A felkeresett szerv vezetője, illetve beosztottja, köteles a tanács tagjainak érvényesülését elősegíteni.

62. § (1) A tanács tag véleményét célszerű kikérni döntés meghozatala előtt az alábbi ügyekben:

- KÖFA²⁷ hozzájárulás elengedése méltányosságból,
- örökbefogadás engedélyezése,
- fiatakorúak erkölcsi okból történő állami gondozásba vétele,
- tartási szerződések jóváhagyásának engedélyezése,
- kisiparosok, kiskereskedők részére iparendély kiadása.

(2) A tanács tag véleményét ki kell kérni az alábbi ügyekben:

- lakóbizottságok területfelelőseinek kinevezése,
- lakóbizottsági tagok jelölése
- választókerületet érintő közérdekű bejelentések intézése.

(3) A Tanács meghatározhat egyéb olyan ügyeket is, amelyekben a tanács tag véleményét ki kell kérni.

63. § A tanács tag kötelességei:

- a) „képviselni a választókerületet, illetőleg a település lakosságának érdekeit,
- b) tevékenyen részt venni a tanács munkájában és elvégezni a rábízott feladatokat;
- c) olyan magatartást tanúsítani, amely méltóvá teszi a közéleti tevékenységre, választóinak bizalmára,

d) személyes példamutatással közreműködni az állami és a munkafegyelem szilárdításában, a közéleti tisztaság és a társadalmi tulajdon védelmében az állampolgárok jogainak biztosításában, a törvényesség, a szocialista együttélés²⁸ szabályainak megtartásában;

e) a közérdeket figyelembe véve teljesíteni választóinak megbízásait, előmozdítani az állampolgárok jogos panaszainak orvoslását;

f) közvetlen és rendszeres kapcsolatot tartani a lakossággal, bevonni a lakosságot a tanácsi feladatok megoldásába.”

– Tt. 38. § (1) –

g) a választókerülethez tartozó HNF területi bizottsággal és a lakossággal szorosan együttműködni, azok ülésein – meghívás alapján – részt venni.

Az együttműködés főbb területei:

- a választókerület fejlesztési célkitűzéseinek kialakítása,
- a területi társadalmi munka tervezése, szervezése, ellenőrzése,
- a Tanács és a Végrehajtó Bizottság választókerületre vonatkozó határozatai végrehajtásának ellenőrzése,
- jogpropaganda,
- tömegmegmozdulások szervezése,
- területbejárások szervezése.

☞

²⁷ KÖFA – községfejlesztési alap. 1955-ben vezették be, a települések helyi bevételekhez történő juttatása céljából. Az 1960-as években a saját bevételek köre tovább növekedett, amit elsősorban infrastrukturális beruházásokra fordítottak.

²⁸ Már az 1949-es alkotmány 41. §-ában megjelent a szocialista társadalmi együttélés szabályaira történő hivatkozás, pontos kifejtésére azonban sem ekkor, sem a későbbiekben nem került sor.

h) évente legalább egy alkalommal beszámolni választóinak a Tanács munkájáról és saját tevékenységéről.

A Tanács kívánatosnak tartja, hogy egy-egy összefüggő körzet tanácstagjai együttműködve végezzék területi munkájukat.

64. § A tanácstag beszámoló megszervezésében a HNF Városi Bizottsága, a Tanács tisztviselői, a Szervezési Osztály és – a feladatkörüket érintő kérdésekben – a szakigazgatósi szervek vezetői működnek közre.

65. § (1) Azonos érdekeltségű lakóterületen több – legfeljebb azonban három – tanácstag közösen is tarthat beszámolót.

(2) A tanácstag jogosult felkérni azon szervek vezetőit a beszámolón való megjelenésre, illetve a megfelelő képviselőre, akiktől – várhatóan – a választópolgárok közvetlenül választ kaphatnak speciális jellegű kérdéseikre.

66. § (1) A megyei tanácstaggyá választott városi tanácstagok megyei tanácstagi csoportot alkotnak.

(2) A tanácstagi csoport elnökét tagjai sorából maga választja.

(3) A tanácstagi csoport működésének alapvető formái az ülés és a helyszíni tapasztalatszerzés.

(4) A tanácstagi csoport szükség szerint, de legalább félévenként egy alkalommal tart ülést.

(5) A tanácstagi csoport tanulmányozza a város fejlődésének helyzetét, és fejlesztésének lehetőségeit, illetőleg tájékozódik a város területén működő, a lakossági ellátást és szolgáltatást végző vállalatoknál és intézményeknél.

(6) A tanácstagi csoport ügyviteli teendőinek ellátásáról a tanács elnöke a vb.-titkár útján gondoskodik.

(7) A tanácstagi csoport tagjai tevékenységük során kötelesek a város érdekeit képviselni a Tanácstól kapott megbízatásoknak eleget tenni.

(8) A megyei tanácstagi csoport tevékenységéről tanácsciklusonként legalább egy alkalommal elnöke útján ad tájékoztatást, míg saját tevékenységükről, a kapott megbízatás teljesítéséről egyénileg adnak számot a Tanácsnak.

67. § A tanácstag választókerülete sajátosságainak megfelelően alakítsa ki a választókkal való kapcsolattartás legmegfelelőbb formáit (munkahelyen tartandó fogadóóra, munkahelyi beszélgetés, családlátogatás stb.)

68. § A választókerületet érintő fejlesztésekről, felújításokról – pl. út-, járdaépítés, üzlet létesítése – az illetékes szakigazgatási szervek kötelesek tájékoztatni az érintett tanácstagokat.

„Minden politikai, gazdasági vagy egyéb tevékenység, illetőleg magatartás, amely ellenében áll a nép érdekeivel, összeférhetetlen a tanácstaggal.”

– Tt. 40. § (1) –

69. § (1) A tanácstag ellen összeférhetlenségi bejelentést a Tanács ülésein, a tanácsülések közötti időszakban a tanácselnöknél, lehet tenni.

(2) Az összeférhetlenségi eljárás elrendeléséről a Tanács dönt.

(3) A bejelentés és a Tanács döntése alapján az Ügyrendi Bizottság a bejelentésben foglaltakat megvizsgálja és jelentését, határozati javaslatát a Tanács legközelebbi ülésére terjeszti.

(4) Ha a Tanács az összeférhetetlenségi bejelentést alaposnak tartja, határozatában:
 a) a tanácstagot határidő megállapításával felhívja a kifogásolt magatartás vagy állapot megszüntetésére.

b) az összeférhetetlenséget kimondja, vagy

c) a tanácstag visszahívása iránt intézkedik.

(5) A Tanács köteles lefolytatni az összeférhetetlenségi eljárást, ha a tanácstag büntetendő cselekményt követett el. Ha a cselekmény összefügg a tanácstagsággal, úgy az összeférhetetlenségi eljárást a büntető eljárást megelőzően, – más esetben a büntető eljárás befejezése után, – kell lefolytatni az ügyész indítványára.

(6) Az összeférhetetlenség megállapítását, illetőleg a tanácstagi megbízás megszűnését tartalmazó határozatot a választókerületben részletesen ismertetni kell.

VI. FEJEZET A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG

„A végrehajtó bizottság tagjai: a tanácselnök, tanácselnök-helyettes, a tanács által a tanács-tagok közül megválasztottak és a végrehajtó bizottság titkára.”

– Tt. 42. § (1) –

70. § (1) A Végrehajtó Bizottság tagjainak számát a Hazafias Népfront Városi Bizottságának javaslata alapján a Tanács, alakuló ülésén állapítja meg.

(2) A Végrehajtó Bizottság tagjait a Hazafias Népfront Városi Bizottságának javaslatára a Tanács alakuló ülésén választja.

(3) A Végrehajtó Bizottság tagjainak felsorolását az V. sz. melléklet tartalmazza.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG FŐ FELADATAI ÉS HATÁSKÖRE

„A végrehajtó bizottság feladatai: a jogszabályok végrehajtása; az országos és a helyi érdekek egybehangolt érvényesítése; az ágazati feladatok érvényesítése; a tanács üléseinek előkészítése, rendelkezései végrehajtásának szervezése; a szakigazgatási szervek és az alsóbb fokú végrehajtó bizottságok közvetlen irányítása; a tanács vállalatok²⁹ felügyelete, a tanács intézmények irányítása; együttműködés a nem tanácsai szervekkel.”

– Tt. 41. § (1) –

A Végrehajtó Bizottság a Tanács működésével kapcsolatban:

„a) előkészíti a tanács ülést;

b) szervezi és ellenőrzi a tanács rendeleteinek és határozatainak végrehajtását;

c) elősegíti a tanács tagjainak és bizottságainak a munkáját.”

– Tt. 43. § (1) a) b) c) –

²⁹ Tanácsai vállalatokon, intézményeken azokat az egységeket értették, amelyeknek az irányítását a tanácsok önállóan, vagy más főhatósággal közösen látták el.

71. § a) A Végrehajtó Bizottság a tanácsülés előkészítése körében:

- gondoskodik a tanácsülés napirendi tervezetének és tárgyalási anyagának összeállításáról, kitűzi a tanácsülés időpontját;
- gondoskodik a tanácsülés megtartásának feltételeiről;
- gondoskodik – az írásbeli előterjesztések egyidejű megküldése mellett – a tanácsülés résztvevőinek az előírt időben történő meghívásáról.

b) A Tanács rendeleteinek és határozatainak végrehajtása érdekében:

- szervezi, ellenőrzi és beszámoltatja szerveit a Tanács rendeleteinek és határozatainak végrehajtásáról;
- rendszeresen beszámol a Tanácsnak a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról.
- évente egy alkalommal – a tevékenységéről szóló jelentésben – beszámol a Tanácsnak az átruházott hatáskörök gyakorlása során hozott döntéseiről és azok eredményeiről.

c) a bizottságok működésével kapcsolatban:

- gondoskodik folyamatos és jogszabályszerű működésük feltételeinek biztosításáról;
- a bizottság feladatkörét érintő fontosabb előterjesztéseket tárgyaló végrehajtó bizottsági ülésre a bizottság elnökét meghívja;
- biztosítja, hogy a szakigazgatási szervek jelentősebb előterjesztéseiket a szakterület szerint illetékes bizottsággal egyeztessék.

d) A tanácsstagok munkájának elősegítése érdekében:

- megszervezi és biztosítja a tanácsstagok folyamatos továbbképzését, és tájékoztatását;
- biztosítja a tanácsstagok működéséhez szükséges feltételeket;
- biztosítja a tanácsstagok közérdekű javaslatainak hatékony és gyors intézését.

e) Szakigazgatási szervezetének irányítása körében:

„összehangolja és ellenőrzi szakigazgatási szervezetének tevékenységét, felelős e tevékenység törvényességért, eredményességéért; gondoskodik a szakszerű s gyors ügyintézésről; beszámoltatja a szakigazgatási szerv jogszabályt vagy a lakosság érdekeit sértő rendelkezését, ha a jogszabály másként nem rendelkezik; dönt kinevezési ügyekben.”

– Tt. 43. § (2) –

72. § A szakigazgatási tevékenység irányítása érdekében:

- elvi iránymutatást ad az egyes ágazati feladatok ellátásához,
- a több ágazatot érintő feladatok ellátását a szakigazgatási szervek között koordinálja;
- megtárgyalja a felettes szakigazgatási szervek felügyeleti vizsgálatainak, a NEB. vagy egyéb vizsgálatra jogosult szervek vizsgálatainak összefoglalt értékelését, és az abban foglalt hiányosságok megszüntetése érdekében intézkedik;

– elrendelheti a szakigazgatási szervek tevékenységének átfogó vagy egy részterületre vonatkozó vizsgálatát, kijelölhet illetve felkérhet az ellenőrzésben való részvételre személyeket vagy szervezeteket;

- gyakorolja a fegyelmi jogkört a szakigazgatási szervek vezetőivel szemben;
- dönt kinevezési ügyekben (a jogszabályok keretei között);
- meghatározza a szakigazgatási szerv belső szervezetét, létszámát és béralapját.

„A végrehajtó bizottság előterjesztést tehet a felettes végrehajtó bizottsághoz és a felsőfokú szakigazgatási szervhez, illetőleg a Minisztartanácsához, a miniszterhez, országos hatáskörű szerv vezetőjéhez; a felsőfokú szakigazgatási szerv vezetőjéhez; a felsőfokú szak-

igazgatási szerv vezetőjét, illetőleg a minisztert, országos hatáskörű szerv vezetőjét vizsgálat elrendelésére kérheti fel.”

– Tt. 43. § (4) –

73. § A Végrehajtó Bizottság saját működésével kapcsolatban:

– jogszabályi keretek között meghatározza a feladatok megosztását a Végrehajtó Bizottság tagjai között;

– meghatározza üléseinek időpontját, napirendjét;

– beszámoltatja a tanácselnököt a Végrehajtó Bizottság két ülése között végzett munkájáról.

74. § A nem tanácsi szervekkel való együttműködés körében:

– ellátja jogszabályban meghatározott helyi gazdasági, koordinációs feladatait;

– gyakorolja a hatáskörébe utalt együttműködési megállapodások megkötésének jogkörét a nem tanácsi szervek vonatkozásában.

75. § (1) A Végrehajtó Bizottság feladatait és hatáskörét a Szabályzathoz mellékelt hatásköri jegyzék foglalja össze, amely a központilag kiadott jegyzék alapján tételesen tartalmazza a jogszabályokban foglalt, valamint a Tanács által megállapított és átruházott feladatokat, hatásköröket.

(2) A jegyzék tételesen felsorolja azokat a hatásköröket is, amelyeknek gyakorlását a Végrehajtó Bizottság a szerveire – tisztségviselők, szakigazgatási szervek stb. – átruházza.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG MŰKÖDÉSE

„A végrehajtó bizottság a megválasztó tanácsnak és a felettes végrehajtó bizottságnak, illetőleg a Minisztertanácsnak alárendelten működik.”

– Tt. 41. § (2) –

„A végrehajtó bizottság tagjainak állandó, tevékeny részvételével oldja meg feladatait. Tagjai részt vesznek a határozatok előkészítésében, meghozatalában, végrehajtásuk megszervezésében és ellenőrzésében.”

– Tt. 42. § (3) –

„A végrehajtó bizottság szükség szerint, de legalább havonként tart ülés.”

– Tt. 48. § (1) első mondat –

76. § A Tanács a helyi tapasztalatok és az ellátandó feladatok alapján a Végrehajtó Bizottság üléseinek számát a kötelezően előírtak felett is megállapíthatja.

„A végrehajtó bizottság éves munkaterv alapján működik. A munkatervet tájékoztatás céljából a tanács elé kell terjeszteni.”

– Vhr. 47. § (1) –

77. § (1) A Végrehajtó Bizottság üléseinek számát – a jogszabály keretei között, a Tanács határozatának figyelembevételével – éves munkatervében határozza meg.

(2) A munkaterv tartalmazza:

– az előző évi munkatervi időszak fő feladatai végrehajtásának rövid értékelését,

– a tanácsi ciklusprogram időarányos részét magában foglaló bevezetőt,

– a vb. ülés tervezett időpontját, napirendjét, a napirendi pontok előadóit,

- az előkészítésben részt vevő további személyek vagy szervek megjelölését,
- az egyes témák rövid vázlatát,
- a jelentések elkészítésének határidejét,
- az anyag előkészítésében részt vevő nem tanácsi szervekkel történő együttműködés formáit,
- az egyéb szervezési feladatokat.

(3) A munkaterv összeállítása előtt a 35. §-ban felsoroltaktól kell javaslatot kérni.

78. § A Végrehajtó Bizottság munkatervét köteles legkésőbbi a tervidőszak kezdete előtt 30 nappal elkészíteni.

79. § (1) A munkaterv-javaslat megfelelő színvonalú és határidőre történő előkészítésért valamennyi tisztségviselő felelős.

(2) Az előkészítő munkát a Végrehajtó Bizottság titkára a Szervezése Osztály vezetője útján koordinálja.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG ÖSSZEHÍVÁSA ÉS ÜLÉSEINEK ELŐKÉSZÍTÉSE

„A végrehajtó bizottságot a tanácselnök hívja össze.”

– Tt. 48. § (1) második mondat –

„A végrehajtó bizottságot a tanács, a felettes végrehajtó bizottság, illetőleg a Minisztertanács határozata alapján, továbbá a végrehajtó bizottság tagjai 1/3-ának indítványára össze kell hívni.”

– Tt. 48. § (3) –

„A végrehajtó bizottság ülése nem nyilvános.”

– Tt. 48. § (2) –

80. § (1) A rendelet 35. §-ában felsoroltak javaslatot tehetnek a Végrehajtó Bizottság összehívására, az ülés napirendjére a Tanács elnökének.

(2) A Tanács elnöke a HNF Városi Bizottsága, a Tanács valamely bizottsága javaslatát köteles a napirend tervezetébe felvenni, és más szervek, személyek visszautasított javaslatairól a Végrehajtó Bizottságot tájékoztatni.

81. § (1) A Végrehajtó Bizottság ülésére tanácskozási joggal meg kell hívni:

- a Végrehajtó Bizottság tagjait,
- a Székvári Városi- Járási Ügyészség vezetőjét,
- a Járási- Városi NEB elnökét,
- a Fejér megyei Tanács Végrehajtó Bizottságát,
- a BM Székvári Városi- Járási Rendőrkapitányság vezetőjét,
- az MSZMP Városi Bizottság első titkárát,
- a Szakszervezetek Megyei Tanácsa titkárát.

(2) „A feladatkörüket érintő ügyek tárgyalására a végrehajtó bizottság ülésére meg kell hívni a tanács bizottságainak elnökeit, a szakigazgatási szervek vezetőit, a tanácsi és nem tanácsi szervek vezetőit, valamint az általa javasolt napirendi pont tárgyalására a HNF illetékes bizottságának elnökét, vagy titkárát, továbbá a felsőfokú szakigazgatási szervek vezetőit.”

– Vhr. 48. § (2) –

(3) A Végrehajtó Bizottság ülésén tanácskozási joggal vehetnek részt a Vhr. 48. § (5) bek. ben felsoroltak.

„A meghívót olyan időpontban kell elküldeni, hogy azt az érintettek a végrehajtó bizottság ülése előtt legalább 5 nappal megkapják.”

– Vhr. 48. § (4) –

82. §

(1) A meghívó tartalmára, a 40. §-ban foglaltak az irányadók.

(2) Az előterjesztéssel szembeni követelmények tekintetében a 41–44. §-okban foglaltak az irányadók.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG ÜLÉSÉNEK RENDJE

„A tanácselnök összehívja a végrehajtó bizottságot és vezeti ülését.”

– Tt. 53. § (1) f) –

83. § A tanácselnöknek a Végrehajtó Bizottság ülése vezetésével kapcsolatos jogai és kötelességei tekintetében a 46. §-ban foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni.

84. § (1) Az ülés első napirendi pontjaként általában a tanácselnök beszámolóját kell megtárgyalni. A beszámoló tartalmazza:

a) a lejárt határidejű határozatok végrehajtásának módját és eredményét, mulasztás esetén annak okát és a felelős személyeket, a tett intézkedéseket, továbbá javaslatot a szükséges intézkedésekre, határidő-módosítására, felelősségre vonásra.

b) a Végrehajtó Bizottság két ülése között – a Végrehajtó Bizottság hatáskörébe tartozó ügyekben – hozott tanácselnöki döntéseket, azok indokát, javaslatot azok tudomásulvételére és az esetleges további intézkedésekre.

c) a Végrehajtó Bizottság tevékenységét érintő fontosabb intézkedéseket, információkat, közéleti eseményeket stb.

(2) A tanácskozás rendjére egyebekben a 46. § (1) bek.-ben foglaltakat kell megfelelően alkalmazni.

„A végrehajtó bizottság üléséről a tanácskozás lényegét és a hozott határozatokat tartalmazó jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyvet a tanácselnök és a végrehajtó bizottság titkára írja alá.”

– Vhr. 49. § (1) –

85. § A V.B. ülés jegyzőkönyvezetésének módjára, tartalmára egyebekben a tanácsülés jegyzőkönyvéről írtakat kell megfelelően alkalmazni.

„A végrehajtó bizottság határozatot hoz. A végrehajtó bizottság jogszabály végrehajtásaként halaszthatatlan esetben, általános érvényű határozatot is hozhat, amelyet a helyben szokásos módon ki kell hirdetni és róla a tanácsot tájékoztatni kell.”

– Tt. 50. § (1), (2) –

86. § (1) A Végrehajtó Bizottság határozatait a naptári év elejétől kezdődően folyamatos sorszámmal és évszámmal, valamint megkülönböztető jelzéssel kell ellátni.

(2) A vb. határozat jelzése: Székesfehérvár város Tanácsa V.B. .../19...(hó, nap) vb. számú határozat.

87. § A Végrehajtó Bizottság határozatainak nyilvántartására, végrehajtásának ellenőrzésére a Tanács határozatának nyilvántartására és végrehajtásának ellenőrzésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

VII. FEJEZET TISZTSÉGVISELŐK

88. § A tanácselnök a tanácstagok közül, a Tanács által ciklusonként választott vezető tisztségviselő, aki a Tanács és szervei munkáját vezeti, a Tanácsot és a Végrehajtó Bizottságot, – mint jogi személyt³⁰ – egyaránt képviseli.

A TANÁCSSELENÖK³¹ FELADATA

„Biztosítja a tanácsi munkában az állami feladatok végrehajtását, a lakosság érdekeinek érvényesítését.”

– Tt. 53. (1) a) –

„A tanácselnök felelős a tanács és a végrehajtó bizottság eredményes munkája feltételeinek biztosításáért.”

– Vhr. 54. § (1) –

89. § A Tanács és a Végrehajtó Bizottság működésével kapcsolatban:

- koordinálja a munkaterv elkészítését,
- ellenőrzi a tanácsülés előkészítését, szervezését,
- rendszeresen tájékozódik a lakosságot érintő problémákról, gondoskodik a tanácsüléseken történő megtárgyalásukról,
- gondoskodik a jelentős városfejlesztési igények széles körű összegyűjtéséről, az összegyűjtött igények egyeztetéséről (ebbe a munkába bevonja a Tanács alá nem rendelt gazdasági egységek és tömegszervezetek vezetőit),
- az egyeztetett igényeket a tanácsülés elé terjeszti,
- biztosítja a településen belüli koordinációt,
- a Szabályzatban foglaltak szerint ellátja a tanácsülés levezetésével kapcsolatos feladatait,
- ellenőrzi a vb-ülés előkészítését, szervezését,
- ellátja a vb-ülés levezetésével kapcsolatos teendőket,
- biztosítja, hogy a Végrehajtó Bizottság elé kerülő előterjesztések megfelelő színvonalúak legyenek,
- aláírja azokat az előterjesztéseket, amelyekben a Végrehajtó Bizottság a felettes végrehajtó bizottsághoz, felsőbb szakigazgatási szervekhez fordul,

³⁰ A jogi személy fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 6. jegyzetét.

³¹ A tanácselnöki tisztséget Kalmár Dezső töltötte be 1973 és 1977 között, egyúttal 1957 és 1977 között ő volt a városi párttitkár is.

– beszámol a Végrehajtó Bizottság működéséről a Tanácsnak és a felettes végrehajtó bizottságnak,

– gondoskodik egyrészt a jogszabályok másrészt a Tanács rendelkezéseinek végrehajtásáról, az országos és a helyi érdekek egybehangolt érvényesítéséről,

– biztosítja a munkatervek maradéktalan betartását.

A szakigazgatási szervek általános felügyeletével kapcsolatban:

„Beszámoltatja és jogszabályok keretei között utasíthatja a szakigazgatási szervek vezetőit;

dönt a szakigazgatási szervek között felmerülő olyan vitás kérdésekben, amelyeket – kisebb jelentőségük miatt – nem szükséges a végrehajtó bizottság elé terjeszteni.”

–Vhr. 54. § (2) a)–b)–

„A tanácselnök köteles a szakigazgatási szervek irányításával kapcsolatos minden jelentősebb, a lakosság széles rétegeit vagy egy-egy szakigazgatási szerv egész tevékenységét, illetőleg több szakigazgatási szerv feladatkörét érintő kérdést a végrehajtó bizottság elé terjeszteni.”

–Vhr. 54. § (3)–

90. § A Tanács elnöke:

– évenként két ízben apparátus-értekezletet³² tart,

– havonta osztályvezetői értekezletet tart,

– szükséghez képest, de legalább kétévenként vizsgálja a szakigazgatási szervek tevékenységét,

– a szakigazgatási szervek vizsgálata során vizsgálja, hogy a Tanács működési területén az ágazati politika miként valósul meg, a szakigazgatási szervek milyen színvonalon, eredményességgel látják el feladatukat,

– ellenőrzi, hogy a szakigazgatási szervnél a személyi és tárgyi feltételek biztosítottak-e,

– köteles meggyőződni az ügyintézés színvonaláról, a szakigazgatási szerv vezetésének színvonaláról,

– szükség esetén utóvizsgálatok során ellenőrizheti a szakigazgatási szerv tevékenységének alakulását,

– szabályozza az ügyfélfogadás rendjét.

91. § A bizottságok és tanácsstagok tevékenységével kapcsolatban,

– összehangolja a tanácsi bizottságok működését, részükre – évenként – tájékoztatást ad a Tanács fő feladatairól,

– megfelelően elősegíti a Tanács bizottságainak működését,

– figyelemmel kíséri a bizottságok munkáját,

– rendszeresen biztosítja a bizottságok elnökeinek tájékoztatását,

– segítséget nyújt egy-egy jelentősebb téma megjelölésével a bizottságok munkaterveinek összeállításánál,

– értékeli a bizottságok éves tevékenységét és észrevételeket tesz,

- ellenőrzi a bizottságok által megállapított hibák kiküszöbölését, az általános felügyeleti tevékenységének gyakorlása során

- kapcsolatot tart a tanácstagokkal, biztosítja részükre a tanácstagi munkához szükséges feltételeket,

- ellenőrzi, hogy a tanácstagok közérdekű javaslatai elintézését nyertek-e.

92. § A tanácselnök gondoskodik a tisztségviselők munkájának összehangolásáról. Ennek egyik eszköze a havonként legalább két alkalommal tartandó vezetői megbeszélés.

Irányítja és ellenőrzi az apparátus személyzeti és oktatási munkáját.

93. § (1) Rendszeres kapcsolatot tart a Városi Pártbizottsággal, a tömegszervezetekkel, a Tanács illetékességi területén működő gazdasági és egyéb szervek vezetőivel, az utóbbiakat szükség esetén, de legalább évenként egy ízben értekezletre hívja össze.

(2) Rendszeres kapcsolatot tart a város országgyűlési képviselőivel.

(3) Irányítja a Tanács nemzetközi kapcsolatait.

94. § A tanácselnök részletes feladat- és hatáskörét a központilag kiadott jegyzék alapján a Szabályzat III. sz. melléklete tartalmazza.

95. § A tanácselnök havonta két alkalommal ügyfélfogadást tart.

A TANÁCSSELNÖK-HELYETTESEK

96. § A tanácselnök-helyettesek közreműködnek a tanácsi szervek irányításával, működésével, a területi elv érvényesítésével, az ágazati feladatok összehangolásával kapcsolatos tevékenység ellátásában.

A tanácselnök-helyettesek segítik a tanácselnököt a tanácsi bizottságok tevékenységének összehangolásában. Segítik a bizottságok tevékenységét, gondoskodnak a bizottságok javaslatai, kezdeményezései intézéséről, tájékoztatják a bizottságokat azok eredményeiről.

Segítik a tanácselnököt a tanácstagokkal kapcsolatos feladatok ellátásában, különösen a tanácstagi interpellációk, bejelentések intézésében.

A tanácselnök-helyettesek a Tanács, a Végrehajtó Bizottság határozatainak felelőseként önállóan, egyebekben a tanácselnök elvi iránymutatása alapján járnak el.

A számukra meghatározott fő feladatokkal összefüggésben és a kialakított munkamegosztás szerint kapcsolatot tartanak a főhatóságokkal, a tanácsi valamint a nem tanácsi szervekkel.

Közreműködnek a testületi ülések olyan napirendi pontjainak előkészítésében és koordinációjában, valamint a határozatok végrehajtásában, amelyek feladatkörükkel összefüggnek.

A tanácselnök-helyettesek felelősek a Tanácsnak, a Végrehajtó Bizottságnak és a tanácselnöknek felügyeleti tevékenységükért, a rájuk bízott és a jelen Szabályzatban rögzített feladatok ellátásáért.

97. § A tanácselnök-helyettesek tevékenysége nem korlátozhatja a hatósági munkáért felelős vb-titkár jogait.

98. § A tanácselnök általános helyettese:

- helyettesíti a tanácselnököt,

– felügyeletet gyakorol a művelődési-, sport-, egészségügyi-, ipari-, kereskedelmi-, mezőgazdasági-, élelmiszerügyi tevékenységek egésze felett,

– ellátja a vállalatgazdálkodási tevékenység feletti felügyeletet.

A tanácselnök-helyettes ellátja a funkcionális és gazdálkodási, tehát a pénzügyi-, a tervgazdasági-, az építési-, közlekedési-, vízügyi-, a kommunális-, a munkaügyi tevékenységek felügyeletét.

99. § A tanácselnök-helyettesek – általában – a felügyeletük alatt álló területen működő bizottságok elnökei.

100. § A tanácselnök-helyettesek havonta legalább két alkalommal – általában hivatalvezetői értekezleten – tevékenységükről a tanácselnöknek, kétévenként egy alkalommal a Végrehajtó Bizottságnak, négyévenként a Tanácsnak beszámolni kötelesek.

101. § A tanácselnök-helyettesek havonta legalább két alkalommal ügyfélfogadást tartanak.

102. § A tanácselnök-helyettesek részletes feladat- és hatáskörét a központosilag kiadott jegyzék alapján a Szabályzat III. sz. melléklete tartalmazza.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG TITKÁRA

103. § A Végrehajtó Bizottság titkára felelős a tanácsi szervek jogszabályszerű működésért. Törvényességi felügyeletet gyakorol az egész szakigazgatási szervezet hatósági ügyintéző tevékenysége felett.

Vizsgálja a jogszabályok hatályosulását.

104. § Részt vesz a Tanács munkatervének előkészítésében, gondoskodik a Végrehajtó Bizottság munkatervének elkészítéséről.

Felelős a Tanács és bizottságai éves működéséről szóló statisztikai jelentések elkészítéséért, azok tartalmi színvonaláért.

Felelős a Tanács, a bizottságok és a Végrehajtó Bizottság ügyviteli feladatainak alakilag és tartalmilag megfelelő, határidős ellátásáért.

Felelős a Tanács és a Végrehajtó Bizottság elé kerülő előterjesztések határozati javaslatának előzetes jogi véleményezéséért.

Gondoskodik a tanácsrendeletek kihirdetéséről, a Tanács általános érvényű határozatainak közzétételéről.

Gondoskodik a Végrehajtó Bizottság általános érvényű határozatainak kihirdetéséről.

Segíti a tanácsi bizottságok működését, tájékoztatja a bizottságokat a hatósági ügyintézés helyzetéről, törvényességéről, annak színvonaláról. Figyelemmel kíséri a bizottságok javaslatainak intézését.

Közreműködik a tanácstagok tevékenységének segítésében, gondoskodik a tanácstagok munkájának feltételeiről, részükre a különféle tájékoztatók megküldéséről, a Hazafias Népfront Városi Bizottságával és a lakóbizottságokkal együttműködve beszámolóik megszervezéséről.

105. § Tájékoztatja a sajtó képviselőit a Tanács és a Végrehajtó Bizottság üléseinek témáiról, fontosabb döntéseiről. Gondoskodik a tanácsi munka megfelelő propagandájáról.

Felelős az apparátus és az osztályvezetői értekezletek előkészítéséért, részt vesz ezek napirendjének kialakításában.

Felelős a Városi Tanács V.B., a HNF Városi Bizottsága és a lakóbizottságok közös időszaki kiadványa, a „KÖZÉLET” szerkesztéséért, tartalmi színvonaláért.

106. § Részt vesz a HNF Városi Bizottsága ülésein, összehangolja a közös feladatokat.

Figyelemmel kíséri a lakóbizottságok működését, felelős a lakóbizottságok választásának előkészítéséért és lebonyolításáért.

Folyamatos kapcsolatot tart fenn a Járási-Városi Ügyességgel

107. § Ellenőrzi, hogy a szakigazgatási szervek a jogszabályoknak megfelelően végzik-e a hatáskörükbe tartozó hatósági feladatukat. E munkájában elsősorban az Igazgatási Osztály és a Szervezési Osztály megállapításaira támaszkodik.

A hatósági statisztikai rendszer igénybevételével ellenőrzi a szakigazgatási szervek iratforgalmát.

Rendszeres, folyamatos, cél- és utóvizsgálatokkal ellenőrzi a szakigazgatási szervek hatósági tevékenységét, mind alaki, mind anyagi, jogi szempontból.

A hatósági munkát felügyelő tevékenységéről, tapasztalatairól ciklusonként egy ízben a Tanácsnak, kétevenként a Végrehajtó Bizottságnak beszámol.

108. § Javaslatot dolgoz ki és terjeszt elő:

- a létszámgazdálkodásra,
- a béralap-gazdálkodásra,
- a munka egyszerűsítésére és ésszerűsítésére.

109. § Figyelemmel kíséri az ügyfélfogadás és az ügyfelekkel foglalkozás helyzetét.

110. § Felelős a Tanács, a Végrehajtó Bizottság és a tisztségviselők hatásköri jegyzékének folyamatos vezetéséért.

111. § Feladatait a Szervezési Osztály bevonásával oldja meg, koordinálva ezeket a tanácselnök-helyettesekkel.

112. § Feladatai ellátásáért felelős a Tanácsnak, a Végrehajtó Bizottságnak és a tanácselnöknek.

113. § Havonta két ízben az ügyfelek részére fogadónapot tart.

114. § A titkár részletes feladat- és hatáskörét a központilag kiadott jegyzék alapján a Szabályzat III. sz. melléklete tartalmazza.

115. § A Végrehajtó Bizottság titkárát átmeneti akadályoztatása esetén a Szervezési Osztály vezetője helyettesíti.

VIII. FEJEZET

A TANÁCS BIZOTTSÁGAI, A BIZOTTSÁGOK SZERVEZETE

116. § A Tanács a Tanácstörvény VIII. fejezetében meghatározott feladatok ellátására az alábbi bizottságokat hozta létre a következő létszámmal:

Ügyrendi Bizottság	5 fő
Számvizsgáló Bizottság	7 fő

Városfejlesztési – és Tervgazdálkodási Bizottság	13 fő
Ellátási- és Szolgáltatási Bizottság	13 fő
Művelődésügyi- és Ifjúsági Bizottság	13 fő
Egészségügyi- és Szociálpolitikai Bizottság	9 fő
Jogi- és Igazgatási Bizottság	7 fő

(2) A bizottságok tagjainak névsorát a jelen Szabályzat VI. számú melléklete tartalmazza.

117. § A bizottságok tagjaira javaslatot tehet:

- A Hazafias Népfront Városi Bizottsága,
- a Végrehajtó Bizottság,
- bármelyik tanácstag.

A Tanács e testületek és személyek javaslata alapján határozza meg, hogy egy-egy bizottságba hány tanácstagot és nem tanácstag szakembert válasszon meg.

A bizottságok nem tanácstag tagjaira javaslatot tehetnek:

- a Végrehajtó Bizottság,
- a HNF Városi Bizottsága,
- a városban működő politikai, társadalmi szervek,
- a városban működő nagyobb termelőegységek, pénzintézetek, szövetkezetek és ezek szövetségei,

- a lakosság ellátásában fontos szerepet betöltő ellátó és szolgáltató vállalatok,
- az oktatási, kulturális, egészségügyi, valamint igazgatási intézmények,
- a Szakszervezetek Megyei Tanácsa és területi bizottságai,
- a Városi Tanács VB osztályvezetői.

118. § A Tanács felhatalmazza a bizottságokat, hogy tevékenységük területén belül egyes lényeges részletkérdésekkel való rendszeres, szakszerű foglalkozás ellátására albizottságokat hozzanak létre.

Az albizottság a létrehozó bizottság egyes tagjaiból és más szakemberekből áll.

Az albizottság vezetője csak tanácstag lehet.

Az albizottság a bizottság irányítása alatt működik, tevékenységéért a bizottság felelős a Tanácsnak.

119. § A tanácsszervezetben egyes feladatok ellátására nem tanácsi bizottság is működhet.

A nem tanácsi bizottságok elnevezését, működési területét és összetételét jelen Szabályzat VII. sz. melléklete tartalmazza.

120. § A Tanács feladatainak eredményesebb ellátása érdekében szükség szerint ideiglenes bizottságot hozhat létre.

121. § A bizottságok ügyviteli teendőinek ellátása az osztályvezetők feladata, e munkájukat a végrehajtó bizottság titkára irányítja és ellenőrzi.

Az egyes bizottságok ügyviteli teendőinek ellátásáért az alábbi szakigazgatási szervek vezetői a felelősek:

Ügyrendi Bizottság: szervezési osztályvezető.

Számvizsgáló Bizottság: pénzügyi osztályvezető.

Városfejlesztési- Tervgazdálkodási Bizottság: tervosztály-vezető.

Ellátási- és Szolgáltatási Bizottság: ipar- kereskedelmi osztályvezető.

Művelődésügyi- és Ifjúsági Bizottság: művelődésügyi osztályvezető.
 Egészségügyi- és Szociálpolitikai Bizottság: egészségügyi osztályvezető.
 Jogi- és Igazgatási Bizottság: igazgatási osztályvezető.

A BIZOTTSÁGOK FELADATAI

„A bizottság javaslattevő, véleményező, előkészítő, ellenőrző, összehangoló szerv. Ennek keretében különösen:

- összehangolja a tanács működési területén mind az ágazaton belüli, mind a több ágazat közötti tevékenységet; intézkedéseket kezdeményez, irányelveket dolgoz ki, ajánlásokkal fordul az érdekelt tanácsi szervekhez;
- közreműködik a tanácsi tervek és fejlesztési programok kidolgozásában, megvalósításában;
- véleményezi a tanács és a végrehajtó bizottság elé kerülő fontosabb előterjesztéseket;
- figyelemmel kíséri és ellenőrzi a szakigazgatási szervek, valamint a tanácsi vállalatok és intézmények tevékenységét, tanulmányozza fejlesztésük lehetőségeit;
- ellenőrzi a tanács hatáskörébe tartozó kérdésekben a nem tanácsi – különösen a lakosság ellátásában részt vevő – szervek tevékenységét;
- szervezi a lakosság közreműködését a tanácsi feladatok végrehajtásában.”

– Tt. 57. § –

122. § Az Ügyrendi Bizottság feladatai:

Vizsgálja a tanácstagok megbízatásának törvényességét.

Vizsgálja a tanácstagok összeférhetetlenségi ügyeit.

Előkészíti – a vb.-titkár közreműködésével – a Tanács és szervei Szervezeti és Működési Szabályzatát, vizsgálja ennek hatályosulását, gyakorlati alkalmazását, előkészíti a Szervezeti és Működési Szabályzat időközi módosítását.

Ellátja a Tanács titkos szavazásainak lebonyolításával kapcsolatos teendőket.

Figyelemmel kíséri a Tanács és szervei, valamint a Tanács bizottságainak szabályzat szerinti működését.

123. § A Számvizsgáló Bizottság feladatai:

Közreműködik a Tanácsi gazdálkodás szervezésében, az éves költségvetés összeállításában.

Évközben figyelemmel kíséri a tanácsi gazdálkodás menetét.

Véleményezi és ellenőrzi a Tanács és szervei éves költségvetését és zárszámadását.³³

Ellenőrzését gyakorol a költségvetési átcsoportosítások felett.

Javaslatot tesz hitelek felvételére.

Ellenőrzi a szakigazgatási szerveknek a költségvetési előirányzat és a béralap feletti gazdálkodását.

Ellenőrzi a gazdálkodásról szóló éves beszámolót.

Javaslatot tesz a költségvetési keretek szétosztására a felmerült igények figyelembevételével.

Figyelemmel kíséri a Tanács bevételeinek alakulását.

Részt vesz – tevékenységi területét illetően – a középtávú pénzügyi terv előkészítésében és kidolgozásában; véleményezi a Tanács, illetőleg a Végrehajtó Bizottság elé terjesztendő középtávú pénzügyi tervjavaslatokat.

124. § A Városfejlesztési- és Tervgazdálkodási Bizottság feladatai:

Közreműködik a városfejlesztési, ipari, lakáspolitikai, kommunális, közlekedési és munkaerő-gazdálkodási koncepciók kidolgozásában.

Az (1) bekezdésben megjelölt ágazatokat érintő kérdésekben összehangolja a tanácsi és a nem tanácsi szervek tevékenységét.

Ellenőrzi a városfejlesztési tervek végrehajtását.

Közreműködik a tanácsi vállalatok működésének ellenőrzésénél.

Figyelemmel kíséri a Tanács és a Tanács alá nem rendelt szervek közötti gazdasági kapcsolatok létrehozásának lehetőségeit, kezdeményezi e kapcsolatok kialakítását.

Véleményezi a Tanács középtávú és éves fejlesztési tervjavaslatait.

Ellenőrzi a tervben foglalt fejlesztési célkitűzések és a rendelkezésre álló pénzügyi források összhangját.

Figyelemmel kíséri a fejlesztési tervek teljesítésének eredményességét, javaslatot tesz kivitelezői kapacitás átcsoportosítására.

Ellenőrzi a műemlékvédelem helyzetét.

125. § Az Ellátási- és Szolgáltatási Bizottság feladatai:

Elősegíti az ipari, mezőgazdasági- élelmiszerügyi és kereskedelmi tevékenység összehangolását a tanácsi és a Tanács alá nem rendelt szervek között.

Az (1) bekezdésben megjelölt ágazatok tekintetében koordinálja az éves és a középtávú fejlesztési terveket.

Figyelemmel kíséri a város lakosságának ellátását, a szolgáltatási igények kielégítését, ajánlásokat tesz az igények kielégítésének javítása érdekében.

Figyelemmel kíséri a társadalmi ellenőri tevékenységet.

Elősegíti a szövetkezetek állami irányításának érvényesülését.

126. § A Művelődésügyi és Ifjúsági Bizottság feladatai:

Összehangolja a tanácsi és a Tanács alá nem tartozó művelődésügyi intézmények tevékenységét, koordinálja az ágazat fejlesztési célkitűzéseit.

Ellenőrzi a központi és helyi művelődéspolitikai célkitűzések végrehajtását.

Elősegíti az ifjúsággal kapcsolatos rendelkezések végrehajtását, figyelemmel kíséri és elemzi az ifjúság helyzetére ható tényezőket.

Vizsgálja a közművelődési intézmények személyi felkészültségét, technikai felszereltségét.

Figyelemmel kíséri a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységet.

Előmozdítja az ifjúság iskolán kívüli kulturált szórakoztatását.

Vizsgálja a pedagógusok élet- és munkakörülményeit, a káderutánpótlás helyzetét.

127. § Az Egészségügyi és Szociálpolitikai Bizottság feladatai:

Figyelemmel kíséri és összehangolja a tanácsi és a Tanács alá nem rendelt egészségügyi intézmények fejlesztési célkitűzéseit, ezek összehangolására ajánlást tesz.

Vizsgálja a fekvő-és járóbeteg-ellátás, a megelőző ellátás, a közegészségügy és járványügy, a munkaegészségügy, az üzemorvosi ellátottság, az alkoholizmus elleni küzdelem és a szociális gondoskodás helyzetét.

Figyelemmel kíséri az elmaradott néprétegek szociális helyzetét, élet- és munkakörülményeik alakulását.

Ellenőrzi az egészségügyi káderutánpótlás helyzetét.

Ajánlást tesz és együttműködik az egészségügyi hálózatfejlesztési program kidolgozásában.

Vizsgálja az egészségügy technikai ellátottságát.

Figyelemmel kíséri a bölcsődei ellátás alakulását.

Elemzi a gyermeküket egyedül nevelő nők helyzetét.

128. § A Jogi és Igazgatási Bizottság feladatai:

Vizsgálja a tanácsrendeletek hatályosulását, javaslatot tesz a tanácsrendeletek szükség szerinti módosítására, illetve hatályon kívül helyezésére, új tanácsrendelet alkotására.

Folyamatosan ellenőrzi – a vb.-titkárral közösen kialakított tervnek megfelelően – a szakigazgatási szervek hatósági ügyintézését.

Vizsgálja a szakigazgatási szervek ügyrendjeinek és éves munkaterveinek hatályosulását.

Ellenőrzi a jogszabályok végrehajtását, szükség esetén javaslatot tesz a Végrehajtó Bizottságnak jogszabály-módosítás kezdeményezésére.

Közreműködik a jogpropagandából adódó feladatok kidolgozásában.

Az ügyfélfogadás rendjének tapasztalatai alapján – szükség szerint – javaslatot tesz annak átszervezésére.

Figyelemmel kíséri és ellenőrzi a szakigazgatási szervek tevékenységét, tanulmányozza a fejlesztésük lehetőségeit.

Tájékozódik a szakigazgatási szerv eljárási tevékenységének vizsgálata során a szerv jogpropaganda munkájáról, az ügyféltájékoztatás módszeréről, színvonaláról.

Ellenőrzi a lakosság panaszainak és közérdekű bejelentéseinek intézését.

A BIZOTTSÁGOK MŰKÖDÉSE

„A bizottság a feladatkörébe tartozó ügyekben ülésén határoz.”

– Vhr. 66. § (2) bek. első mondata –

129. § A bizottság – tagjai sorából – titkárt választ. Ha a szakigazgatási szerv vezetője bizottsági tag, akkor a titkári teendőket ő látja el. A titkár a bizottság elnökének útmutatása alapján végzi munkáját.

130. § A bizottság éves munkaterv alapján végzi munkáját. Elkészítése a Tanács és a Végrehajtó Bizottság munkatervének figyelembevételével történik.

A munkaterv tartalmazza az ülések helyét, számát, napirendjét, a vizsgálat tárgyát, ütemtervét, a szakbizottságok konkrét munkáját, valamint azokat a feladatokat, amelyeket a Tanács határozata alapján kell elvégezni.

131. § A bizottság szükség szerint, de legalább negyedévenként tartja üléseit. Az ülést a bizottság elnöke – akadályoztatása esetén a titkára – hívja össze.

A meghívót és a napirendi anyagokat olyan időpontban kell megküldeni a bizottság tagjai részére, hogy azt az ülés előtt legalább öt nappal kézhez kapják.

Munkaterven kívül össze kell hívni a bizottságot:

- a Tanács határozata alapján,
- a bizottság tagjai 1/3-ának napirendet tartalmazó indítványozására,
- a Végrehajtó Bizottság, illetve a tanácselnök felkérése alapján.

132. § A bizottság ülése akkor határozatképes, ha tagjainak többsége jelen van. A bizottság döntéseit szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

A bizottság dönti el, hogy üléseire kit hív meg tanácskozási joggal. Az érintett szakigazgatási szerv vezetőjét célszerű a bizottság ülésére tanácskozási joggal meghívni.

A bizottság munkájába – annak eredményes ellátása érdekében – szükség szerint nem bizottsági tagokat is bevonhat.

133. § A tisztségviselők és a szakigazgatási szervek vezetői 15 nap alatt kötelesek a bizottság észrevételeit, javaslatait megvizsgálni és arra érdemben választ adni. Kedvezőtlen válasz esetén a bizottság elnöke jogosult a vitatott kérdést a Végrehajtó Bizottság, illetve a Tanács legközelebbi ülése elé terjeszteni.

134. § A bizottság tevékenységéről – a Tanács munkatervének megfelelően – köteles a Tanácsnak beszámolni.

Az albizottság évenként beszámol a létrehozó bizottságnak.

A bizottság a Tanács előtti beszámolójában az albizottság működéséről is számot ad.

Az albizottság működésének szabályait a létrehozó bizottság határozza meg, az ezen fejezetben foglaltak figyelembevételével.

135. § Az ideiglenes bizottság működésére – értelemszerű eltéréssel – ezen fejezetben foglaltakat kell alkalmazni.

136. § A bizottságok működésének alapelvei:

Olyan kérdésekben lépnek fel kezdeményezően, amelyek megoldása nem, vagy nem elég hatékonyan szerepel a tanácsi és a nem tanácsi szervek tevékenységében.

A bizottság munkatervében szerepelteti azokat a Tanács és a Végrehajtó Bizottság elé kerülő előterjesztéseket, amelyekkel kapcsolatban élni kíván véleményezési jogával. Köteles felvenni munkatervébe azoknak az anyagoknak a megtárgyalását, amelyeket a Tanács munkatervében elrendelt. Ha az előterjesztéssel ellentétes állásfoglalása, érdemi észrevétele vagy javaslata van, úgy az, az eredeti előterjesztés írásbeli mellékleteként kerül a Tanács vagy a Végrehajtó Bizottság elé.

A bizottság információit ellenőrző, beszámoltató tevékenysége során szerzi, amely kiegészül a személyes tapasztalatokkal, az aktívák³⁴ és a lakosság közvetlen közléseivel.

A bizottság területi munkájában a HNF bizottságaira és a lakóbizottságokra támaszkodik.

A bizottság munkáját e fejezetben foglaltak figyelembevételével öntevékenyen oldja meg.

³⁴ Aktíva – az MSZMP vagy egyéb tömegszervezet (pl. HNF) tevékeny tagja, ügyintézője, illetve ezek csoportja.

IX. FEJEZET A SZAKIGAZGATÁSI SZERVEK

„A tanács ... meghatározza a végrehajtó bizottság szakigazgatási szervezetét.”

– Tt. 12. § (1) bekezdés *e)* pont –

137. § A szakigazgatási szerveket a Végrehajtó Bizottság irányítja.

A Városi Tanács VB. szakigazgatási szervezetének tagozódása:

Igazgatási Osztály

Tervosztály

Pénzügyi Osztály

Építési-, Közlekedési és Vízügyi Osztály

Ipar- Kereskedelmi Osztály

Mezőgazdasági- és Élelmezésügyi Osztály

Művelődésügyi Osztály

Egészségügyi Osztály

Szervezési Osztály

Munkaügyi Csoport

Személyügyi főelőadó.

A szakigazgatási szerv vezetője: osztály-, csoportvezető, önálló főelőadó.

138. § A Végrehajtó Bizottság állapítja meg a Tt. 74. § (3) bekezdés *b)* pontjában foglaltakra figyelemmel a szakigazgatási szerv belső szervezetét, létszámát és béralapját.

[...] ³⁵

XI. FEJEZET ZÁRÓ ÉS HATÁLYBA LÉPTETŐ RENDELKEZÉSEK

148. § A Szabályzatot jóváhagyás végett a Fejér megyei Tanács Végrehajtó Bizottságához kell felterjeszteni.

A Szabályzat – a jóváhagyást követően – a kihirdetés napján lép hatályba. Egyidejűleg a Város Tanácsa 3/1971. sz. rendelete hatályát veszti. ³⁶

149. § A Szabályzatot a 39. §-ban felsoroltaknak kell megküldeni.

A Szabályzat mellékleteinek naprakész állapotban tartásáról a vb.-titkár gondoskodik.

150. § Jelen tanácsrendeletet a Fejér megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága 153/1973. (IX: 26.) vb. sz. határozatával jóváhagyta.

³⁵ Az általunk nem közölt részben az SZMSZ a szakigazgatási szervek feladatait, hatáskörét és működését taglalja, a X. fejezet pedig a tanács vállalataira és intézményeire vonatkozó előírásokat részletezi.

³⁶ Ez a rendelet szövege a korábbi Szervezeti és Működési Szabályzatról.

E rendelet 1973. december 7. napján lép hatályba.

dr. Schreck János s.k.
vb-titkár

Kalmár Dezső s.k.
tanácselnök

Forrás: Székesfehérvár Város Tanácsa 1/1973. számú rendelete a Város Tanácsa és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról. Felelős kiadó: DR. SCHRECK JÁNOS vb-titkár. H. n., é. n. 24 o. Brosúra.

AKASZTÓ KÖZSÉGI TANÁCS ÉS SZERVEINEK SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

(Akasztó, 1974. január 9.)

A tanácsrendszer bevezetésére és általános viszonyaira valamint az 1971-es, harmadik tanácstörvényre vonatkozóan jelen esetben is lásd a 90-es számú dokumentum bevezető szövegét.

A Bács-Kiskun megyei Akasztó Község tanácsa első ízben az 1/1971. számú tanácsi rendelettel fogadta el saját szervezeti és működési szabályzatát, amelyet azonban már 1973-ban új szervezeti és működési szabályzat követett. Ennek egyik oka, hogy ekkor új választások zajlottak le, a másik pedig, hogy a harmadik tanácstörvény, hatálybalépését követően nem volt teljesen összhangban a jogrendszer más szabályaival és az alapelvek egy jelentős része ellentétes volt a beidegződött gyakorlattal. Mindezeket a problémákat csak újabb szabályozások révén lehetett áthidalni, amelyeknek egységes rendszerbe forrasztásához szükségessé vált a szervezeti és működési szabályzatok felülvizsgálata illetve módosítása is.

Az új szabályzatot az Ügyrendi Bizottság készítette el az 1/1971. számú tanácsi rendelet alapján, így lényegében a korábbi szervezeti és működési szabályzat egységes, új szerkezetbe foglalt módosításának tekinthető. Elfogadására az 1973. október 25-i tanácsülésen, kihirdetésére pedig 1974. január 9-én került sor.

Ez a szervezeti és működési szabályzat egészen az 1980. évi választásokat követően megalkotott, és az 1/1980. számú tanácsi rendelettel elfogadott új szervezeti és működési szabályzat hatályba lépéséig volt érvényben és határozta meg az akasztói községi tanács működésének a kereteit.

A tanácsról szóló 1971. évi I. törvény /a továbbiakban Tt/ /75. §/ /9/ bek. kapott felhatalmazás alapján¹ a 30-5/1971. /TK. 19./ Mt. TH. számú utasításhoz mellékelt irányelvek figyelembevételével Akasztó Községi Tanács e rendeletben² határozza meg saját, illetőleg szervei szervezeti és működési szabályzatát.

A TANÁCS ÉS MŰKÖDÉSI TERÜLETE

A tanács megnevezése: Akasztó Községi Tanács

A község közigazgatási területe 6497 ha, ebből belterület 441 ha.

A község határai: Északról Dunatetőtlen, Keleten Soltszentimre,

Csengőd és Tabdi, Délről Kiskőrös város,

Nyugatról Dunapataj és Harta

A község állandó lakosainak száma: 4216 /1973. október hó/³

¹ A hivatkozott jogszabályi hely alapján az 1971. évi I. törvény végrehajtásáról a Minisztertanács, illetőleg szervezeti és működési szabályzatuk megalkotásával a tanácsok gondoskodnak.

² A tanács és szerveinek szervezeti és működési szabályzatát Akasztó Községi Tanács a fenti, 1/1973. sz. rendelettel állapította meg.

³ Jelenleg már csak 3483 a község lakóinak a száma (2005).

A. község Bács-Kiskun megye Kiskőrös járás⁴ önálló települése. Mezőgazdasági jellegű, szőlőtermelési, növénytermesztési és állattenyésztési ágazattal.

Árpád-kori település, lakói évszázadok óta parasztok. A lakosság foglalkoztatása jelenleg 80%-ban mezőgazdaságban, egy szakszövetkezetben⁵, Állami Gazdaság⁶ kerületében történik.

A lakosság egyharmada kétlaki életű, mert főfoglalkozásban vidéken iparban dolgozik és hét végén, vagy az ingázás után háztáji gazdaságában dolgozik.

A község áruellátását a Kiskőrös és Vidéke ÁFÉSZ biztosítja.⁷ A szolgáltatásokat és egyéb ipari jellegű tevékenységet a 60-70 főt kitevő iparos lakosság végzi. Ipari és Egyéb feldolgozó üzem a községben nincs.

A községben az egészségház két orvosi rendelővel, két védőnői körzettel és gyógyszer-tárral biztosítja az egészségügyi ellátást. A tanulók oktatása egy általános iskolában és két óvodában történik. A művelődési ház a könyvtárral és klub helyiségével biztosítja a közművelődést.

A község zárt település. Külterületen⁸ 70 tanyán 200 ember él és dolgozik.

A község belterülete és külterületének lakott része villamosvezetékkel ellátott. Vezetékes víz nincs, de szervezése folyamatban van és 1976. évre a belterület vezetékes vízellátást kap.⁹

⁴ A járás fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 3. jegyzetét.

⁵ Szakszövetkezet – mezőgazdasági üzemtípus, melynek keretében korlátozottan, de tovább élt az egyéni gazdálkodás. Jóllehet a szakszövetkezet a mezőgazdaság egy vagy több ágában vállalatyszerű közös nagyüzemi tevékenységet folytatott, mégis ennek tagjai őrizhették meg leginkább önállóságukat, a régebbi megszokott gazdálkodási körülményeket és lehetőségeket, miután nem voltak köteles összes földjüket és vagyonukat a szövetkezetnek adni, így a szakszövetkezet működéséhez nem szükséges föld és termelőeszköz továbbra is a tagok magánvagyonára maradt, akiknek a szakszövetkezeti tagsággal járó kötelezettségek mellett is módjuk volt a teljes gazdálkodási ciklus felett való rendelkezésre, az önálló értékesítésre.

⁶ Állami gazdaság – állami tulajdonban lévő szocialista típusú mezőgazdasági nagyüzem volt.

Magyarországon 1948 óta működnek állami gazdaságok, melyeket az államosítás alá vont birtokokból hoztak létre, dolgozóik pedig főként a volt uradalmi cselédek és leszármazottaik köréből kerültek ki. 1953-ra 500 állami gazdaság működött, viszont az ezt követő centralizáció következtében számuk az 1970-es évekre körülbelül 150-re csökkent. Az általuk megművelt földek azonban továbbra is az ország művelt területének 11%-át tették ki. A rendszerváltozást követően, 1992-ben kezdetét vette az átalakításuk.

⁷ ÁFÉSZ – Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet. 1967-ben az addigi földműves-szövetkezetekből (lásd 94-es számú dokumentum 4. jegyzetét), azok arculatának megváltozása nyomán létrejött, jelenleg is fennálló szövetkezeti forma. Fő funkciója a mezőgazdasági kistermelőkhöz kapcsolódó értékesítő, beszerző és szervező tevékenység. A falusi kiskereskedelem csaknem egésze ÁFÉSZ-ek kezelésében van jelenleg is.

1963-ig önálló akasztói földműves-szövetkezet működött. 1963. január 1-ével azonban a szövetkezetek összevonásával a kiskőrösi központú körzeti szövetkezethez került. A községben 10 kiskereskedelmi egység bonyolította le az évi 52,5 milliós (1972. évi adat) forgalmat. Az ÁFÉSZ tagok száma összesen 964 fő volt. Lásd: Kiskőrös és vidéke Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet. Szövetkezeti Tájékoztató Akasztó község kereskedelmi és vendéglátó tevékenységéről. 1975. június 8. Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára. XXIII. 779/a. Akasztó Község Tanácsülési Jegyzőkönyvei 1973–1974.

⁸ Külterület – a települések közigazgatási területének a belterületi határ és az igazgatási határ között fekvő része. Régen határnak is nevezték.

⁹ A vezetékes vízellátás kiépítésének első lépéseként 1973 augusztusára elkészült, a későbbiekben a szükséges vizet biztosító, mélyfúrati kút. Majd ezt követően kezdetét vette a vízműtársulat szervezése is.

A tanács 47 tagból áll, egy tanácsstag tagja a Bács-Kiskun megyei Tanácsnak.¹⁰

A községi tanácsági választókerületek beosztását az 1. számú melléklet tartalmazza.¹¹ A község állami és pártvezetésének alapvető célkitűzése a gazdaságpolitika megszilárdítása, a nagyzüzemi szőlő és növénytermesztés, valamint állattenyésztés megvalósítása. A kommunális ellátottság színvonalának emelése ezen belül a szilárd burkolatú utak, járdahálózat bővítése, valamint az intézmények fejlesztése.

I. FEJEZET

1. § A Tt-ben, valamint a végrehajtása tárgyában kiadott 11/1971. /III.31./ Korm. számú rendeletében /vhr./ foglalt rendelkezéseket a tanács működési területén a jelen rendeletben meg-határozott kiegészítésekkel kell alkalmazni.

II. FEJEZET

A TANÁCS FELADATAI ÉS HATÁSKÖRE

2. § A községi tanács mint a község lakossága által választott népképviselői, önkormányzati szerv¹² a feladatait a tanács törvényben és más jogszabályokban megállapított hatáskörei gyakorlásával valósítja meg.

3. § A tanács figyelemmel van működési területének sajátos viszonyaira a Tt. 2. fejezetében meghatározott feladatok és hatáskörök gyakorlásával kapcsolatban a következőket rendel el:

a lakosság jogszabály ismeretének bővítése:

1. ismeretterjesztő előadások szervezése
2. tanácstagi beszámolók alkalmával
3. alkalmi rendezvényeken

4. § A községi tanács a feladatainak ellátását és hatásköreinek gyakorlását a 2. számú melléklet 2. fejezete, valamint a 3. számú mellékletben foglaltak alapján valósítja meg.

5. § A községi tanács a 3. számú mellékletben foglalt hatásköreiből a következő hatáskörök gyakorlását a végrehajtó bizottságra ruházza át.

¹⁰ A Bács-Kiskun Megyei Tanácsnak összesen 115 tagja volt, akiket a megye települései delegáltak.

Akaszton a megyei tanács tagjává a Hazafias Népfront Megyei Bizottságának, a Hazafias Népfront Községi Bizottságának és a községi tanácsnak a javaslata alapján Dolezsál Ferenc községi tanácstagot, a helyi Béke Szakszövetkezet elnökét választották.

Lásd: Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára. XXIII. 779/a. Akasztó Község Tanácsulési Jegyzőkönyvei 1973–1974. 11/1973. Tű határozat.

¹¹ A Szervezeti és Működési Szabályzat mellékletei sajnos nem fellelhetők.

¹² A tanácsok ezen definíciója az 1971. évi I. törvényben, a harmadik tanács törvényben jelent meg. Korábban, az első illetve második tanács törvény a tanácsokat az államhatalom helyi szerveiként határozta meg. Mindazonáltal a harmadik tanács törvény is csupán a tanácsok egyik aljellemezőjének tekintette a mindaddig határozottan elutasított önkormányzati jelleget, és lényegében csak a deklaráció szintjén maradt. A valódi önkormányzatisághoz ugyanis hiányzott többek között a gazdasági önállóság ugyanakkor viszont fennmaradt a tanácsai rendszer hierarchikus felépítése és a pártirányítás, jóllehet a továbbiakban ezek a korlátok fokozatosan enyhültek.

– ellenőrzi az ellátó, szolgáltató tevékenységet, intézkedik fogyatékoságok megszüntetéséről.

– megvizsgálja a KISZ¹³ illetékes szervezetével együttműködve kétévenként a tevékenységi területe ifjúságának helyzetét

– dönt a pénzeszközeinek átcsoportosításáról

– az egyes célcsoportok megvalósításának ütemét módosíthatja, illetve a beruházásokat évek között átcsoportosíthatja

– módosíthatja évközben a költségvetés előirányzatát

– átcsoportosíthatja az ágazatok között előirányzat módosítási hatáskörében – az igazgatási ágazat kivételével – a béralap előirányzatát.

– módosíthatja évközben a fejlesztési alap előirányzatát

– dönt a pénzmaradvány felhasználásáról

– dönt a tartalékok felhasználásáról

– engedélyezi a pótelőirányzatot az intézményei részére

– dönt a hatáskörébe utalt adók mértékének és adójellegű kötelezettségek megállapításáról

– megállapítja a külterület használati díj mértékét és fizetésének módját, illetőleg a fizetés alóli felmentés esetét

– megállapítja a mezőgazdasági lakosság jövedelemadójának tételeit¹⁴

– megállapítja az út és közműfejlesztés hozzájárulásának mértékét

– dönt nem tanácsi szerv részére anyagi eszközei terhére nyújtandó támogatásról

– ellenőrzi – közös létesítmények megvalósítása esetén – a rendelkezésre bocsátott pénzeszközök célnak megfelelő, szabályszerű felhasználását

– támogatást adhat a fejlesztési alap, illetőleg a költségvetés terhére a vízgazdálkodási társulat részére.

A végrehajtó bizottság az átruházott hatáskörbe tartozó ügyek intézéséről köteles az éves beszámolója keretében a tanácsnak számot adni.

6. § A végrehajtó bizottság rendszeresen tájékoztatja a tanácsot a tanács hatáskörét megállapító új jogszabályokról. Ha az új jogszabály az átruházást lehetővé teszi a végrehajtó bizottság javasolhatja, hogy a tanács a hatáskör gyakorlását a végrehajtó bizottságra ruházza át.

¹³ A KISZ-re vonatkozóan lásd a 91-es számú dokumentum 18. jegyzetét.

¹⁴ A mezőgazdasági lakosság jövedelemadójáról szóló 51/1967. Korm. rendelet 1. §-a alapján:

„A mezőgazdasági lakosság jövedelemadóját köteles fizetni az az állampolgár, aki az ország területén

a) gazdaságilag művelhető földterületet bármilyen címen használ,

b) két évesnél idősebb ló (öszvér) tulajdonosa (haszonélvezője).”

Ugyanezen rendelet 5. §-a szerint:

„A mezőgazdasági lakosság jövedelemadóját

a) a földhasználatból származó átlagos jövedelem esetén a földterület nagyságára, művelési ágára és művelési áganként átlagos kataszteri tisztajövedelmére figyelemmel meghatározott adótételek;

b) a gazdálkodásból eredő, az átlagosnál magasabb jövedelem esetén az adóköteles tisztajövedelem után meghatározott adókulcsok;

c) a lovak (öszvérek) darabszámára figyelemmel meghatározott adótételek alapján kell megállapítani.”

III. FEJEZET

A TANÁCS ÉS NEM TANÁCSI SZERVEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

7. § A tanács és szervei feladataik ellátásában a döntések előkészítésében, a hozott határozatok végrehajtásában és a végrehajtás ellenőrzésében együttműködnek a nem tanácsi szervekkel.

/2/ A tanács működési területén lévő nem tanácsi szerveket a szabályzat 4. számú melléklete sorolja fel.

/3/ Az együttműködési megállapodásoknak tartalmaznia kell: a közösen megoldandó feladatok leírását, a feladatok végrehajtásának módját, határidejét és felelőseit:

- a feladatok elvégzéséhez szükséges anyagi eszközök biztosításának módját és forrásait;
- a feladatok végrehajtása ellenőrzésének módszereit, értékeléseinek formáit és fórumait.

/4/ A tanács elnöke figyelemmel kíséri az együttműködési megállapodás megvalósulását, a tapasztalatokról a tanácsot a végrehajtó bizottságot a megállapodás tartalmától függően, de legalább évenként egy alkalommal tájékoztatja.

8. § A nem tanácsi szerveknél a jogszabályok megtartását a tanács a következő szervei útján ellenőrzi. /Tt. 22. § /2/:

- a végrehajtó bizottság
- a tanács bizottságai
- a tanács szükség szerint létrehozott ideiglenes bizottsága
- az ellenőrzést végző szervek szakértő bevonását igényelhetik.

/2/ Az ellenőrzést végző szerv megtárgyalja az ellenőrzés tapasztalatait, erre meghívja az érdekelt szerv vezetőjét, vagy képviselőjét és írásban felhívja az esetleges hiányosságok megszüntetésére.

/3/ Az ellenőrzést végző szervek a tanácsnak legalább ciklusonként¹⁵ egy alkalommal beszámolnak tevékenységükről.

9. § A tanácselnök a településfejlesztés és település-rendezés és más közös cél megvalósítása érdekében szükség szerint a nem tanácsi szervek részére összehangoló értekezletet tart.

/2/ A nem tanácsi szervekkel folytatott megbeszélésről a megbeszélést követő ülésen a tanácselnök tájékoztatja a végrehajtó bizottságot és a tanácsot,

/3/ A tanácselnök és a végrehajtó bizottság titkára a tanácsi szervezet előtt álló feladatokról, azok megoldásáról általában a község fejlesztéséről, az esetleges közös feladatok megvalósításáról és egyéb időszerű kérdésekről esetenként tájékoztatást ad a nem tanácsi szerveknek.

/4/ A nem tanácsi szervek az ellátó szolgáltató tevékenységük olyan jellegű változás-tervezetét – amelyben többféle megoldás lehetséges – a tanács elé kell terjeszteni.

10. § A közrend – és közbiztonság helyzetéről a BM körzeti megbízottja két évenként számol be a tanácsnak, és évenként tájékoztatja a végrehajtó bizottságot.

 ¹⁵ A választási ciklusokra vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 13. jegyzetét.

IV. FEJEZET A TANÁCS MŰKÖDÉSE

11. § A tanács hatáskörét ülésein gyakorolja. A tanács szükség szerint, de évenként legalább négy alkalommal tart ülést. A tanács éves munkaterv alapján működik.

12. § A munkaterv tartalmazza az előző munkatervi időszak fő feladatait, végrehajtásának értékelését, a tervidőszakra vonatkozó legfontosabb általános és ágazati feladatokat magában foglaló bevezetőt.

- a tanácsülések tervezett időpontját, napirendjét,¹⁶ az előadóit,
- az előterjesztés előkészítésében részt vevő személyek vagy szervek megjelölését
- a jelentések elkészítésének határidejét

13. § A tanács ciklusának időtartamára munkaprogramot fogad el, mely a több éven át tartó fontosabb társadalmi és gazdasági feladatokat foglalja össze.

14. § A munkaterv és a munkaprogram tervezetének ki dolgozásáról a végrehajtó bizottság gondoskodik.

A TANÁCS ÜLÉSE

15. § A tanács ülésére a Vhr. 27. §-ban foglaltakon felül meg kell hívni a KISZ községi szervezetének titkárát és a BM körzeti megbízottját. Ha a tanács nem tanácsi szerv munkáját tájékoztatóját, javaslatát tárgyalja a szerv vezetője mellett annak felettes szerve vezetőjét is meg kell hívni.

/2/ A tanács ülésén tanácskozási joggal vehet részt a Vhr. 30. §-ban foglaltakon felül; a községi tevékenység területén kimagasló munkát végzett és kitüntetett dolgozók; a községi tanács szakigazgatási szervezetének dolgozói.

/3/ A tanácsülésre szóló meghívót a tanácselnök és a vb. titkára írja alá.

16. § A tanács ülésének helyéről és napirendjéről a lakosságot a tanácsházán kifüggesztett hirdetmény útján értesítik.

17. § A napirendi előterjesztések formáit és tartalmi követelményeit az 5. számú melléklet tartalmazza.

18. § A tanács zárt ülésen¹⁷ dönt a következő ügyekben:

- tanácsstagok összeférhetetlenségi ügyében
- végrehajtó bizottság tagjainak visszahívásakor

19. § A tanács ülését a tanácselnök távolléte esetén a tanácselnök helyettes, vagy a végrehajtó bizottság titkára vezeti.

20. § A tanácselnök feladatai az ülés vezetésével kapcsolatban.

- megállapítja az ülés határozatképességét,
- megnyitja az ülést,
- előterjeszti a napirendi javaslatokat,

¹⁶ A napirend fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 17. jegyzetét.

¹⁷ A zárt ülés fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 16. jegyzetét.

– napirendi pontonként megnyitja, irányítja, lezárja, összefoglalja a vitát,
 – napirendi pontonként szavazásra bocsátja a határozati tervezeteket és kihirdeti a határozatokat.

- biztosítja az ülés zavartalan rendjét,
- ismerteti a tanács következő ülésének tervezett napirendjét,
- befejezettnek nyilvánítja az ülést

21. § A tanácskozás rendje:

– a tanács a tanácselnök előterjesztése alapján dönt a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló jelentős elfogadásáról, valamint az előző ülésen elhangzott bejelentések nyomán tett intézkedésekkel kapcsolatos tájékoztatásról,

- a tanácsülés napirendjéről a tanács határoz,
- az írásbeli előterjesztést az előadó a vita előtt szóban kiegészítheti,
- az előadóhoz a tanácsstagok és a tanácskozási joggal meg hívtak kérdéseket intézhetnek, melyre a vita előtt válaszolni kell,

– a vita lezárása után a napirendi pont előadója válaszol a hozzászólásokra.

22. § A tanácsstagok igenlő, vagy ellenszavazattal vesznek részt a szavazásban, vagy tartózkodnak a szavazástól.

/2/ A tanács titkos szavazással dönt; összeférhetlenségi ügyekben, megyei tanács tag megválasztásában.

23. § Napirend megtárgyalása után a tanácsstagok kérdést, illetőleg bejelentést tehetnek. Ha a kérdés, vagy bejelentés alapján intézkedésre van szükség, ennek megtételéről a tanácselnök gondoskodik.

/2/ A választókerület egészét érintő interpelláció¹⁸ esetén a kérdésre adott választ a választók gyűlésén is ismertetni kell.

/3/ Ha a tanács a kérdésre adott választ nem fogadja el

a hatáskörébe tartozó ügyben dönt, egyéb esetekben a végrehajtó bizottság útján intézkedést kezdeményez, melynek eredményéről a tanácselnök a tanács legközelebbi ülésén beszámol.

A TANÁCS ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE

24. § A jegyzőkönyv elkészítéséről a végrehajtó bizottság titkára gondoskodik.

25. § A jegyzőkönyv tartalmazza;

- az ülés helyét és idejét,
- az ülésen megjelenteket, az ülésről hiányzó tanácsstagokat,
- az elfogadott napirendet,
- a napirendi pontok előadóinak nevét, szóbeli előterjesztés rövid tartalmát, felszólalók nevét és mondanivalóik lényegét,
- a szavazás számszerű eredményét és a határozatok teljes szövegét,
- az elhangzott bejelentéseket, interpellációkat és az azokkal kapcsolatos válaszokat, illetőleg határozatokat.

¹⁸ Az interpelláció fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es számú dokumentum 18. jegyzetét.

26. § A jegyzőkönyv eredeti példányát a szükséges mellékletekkel együtt a végrehajtó bizottság titkára kezeli. A jegyzőkönyveket évenként be kell köttetni. A jegyzőkönyv másolati példányát a tanácsüléstől számított 8 napon belül fel kell terjeszteni a Járási Hivatalhoz.¹⁹

27. § A tanács rendelkezéseinek nyilvántartásáért a vb. titkára felelős.

tárgyhatározatok nyilvántartása tartalmazza

- határozat tárgyát és számát,
- meghozatalának időpontját,
- végrehajtás határidejét és felelősét,
- végrehajtásra vonatkozó elhatározásokat, előírásokat

28. § A tanács a rendeleteit és határozatait külön-külön naptári év elejétől kezdődően folyamatosan sorszámmal, évszámmal a határozatokat ezen felül megkülönböztetett jelzéssel /TH., vb. hat./ valamint az időpont hó és nap feltüntetésével kell ellátni.

- tanács rendeletei jelzése; Akasztó Községi Tanács/évszám /hó, nap/ sz. rendelete.
- tanács határozatának jelzése;

Akasztó Községi Tanács/évszám:.....határozata

29. § A végrehajtó bizottság titkára gondoskodik arról, hogy a tanácsrendeleteiről és a lakosság széles körét érintő határozatokról a lakosság tudomást szerezzen.

A közzététel módja: hangosbemondó, hirdetőtáblán való kifüggesztése, tanácstagok be-számolókon való ismertetés

30. § A tanács rendeletet meg kell küldeni:

- a tanácstagoknak
- járási hivatal útján a megyei tanács végrehajtó bizottságának
- a Hazafias Népfront²⁰ községi bizottságának
- a tanácstagok intézmények vezetőinek
- a tanácsrendelet tárgyától függően az érdekelt szervek vezetőinek

31. § A tisztségviselők akár a határozatban megjelölt felelősként, akár közvetlen felelősök, a feladatkörüket érintő határozatok eredményes végrehajtásáért, melyet a végrehajtó bizottság szervez és ellenőriz.

/2/ A határozatok végrehajtása során a tanácselnök gondoskodik az összetett, vagy több szerv közreműködését igénylő határozatok végrehajtásának tervszerű ütemezéséről. Megszervezi a bizottságok közreműködését a végrehajtás ellenőrzésében.

A TANÁCS ALAKULÓ ÜLÉSE

32. § Az alakuló ülést a körelnök nyitja meg és előterjeszti a napirendi javaslatot.

/2/ A tanács alakuló ülésén

- meghallgatja a Választási Elnökség beszámolóját
- megválasztja az ügyrendi bizottságot
- elbírálja a tanácstagok megválasztásának törvényességét

¹⁹ A járási hivatalokra vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 3. jegyzetét.

²⁰ A Hazafias Népfrontra vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 4. jegyzetét.

- megválasztja a tanácselnököt és a tanácselnök-helyettest, a végrehajtó bizottság tagjait.
- kiveszi az esküt a végrehajtó bizottság tagjaitól
- határoz a bizottságainak létrehozásáról, megválasztja a bizottságok elnökét és tagjait, megválasztja a megyei tanácstagot

33. § A tanács egyéb kiemelt ügyekben az általánostól eltérő szabályokat is megállapíthat.

FALUGYŰLÉS

34. § A községi tanács feladatainak eredményesebb ellátása érdekében szükség szerint falugyűlést hívhat össze.

/2/ A falugyűlést a települési viszonyoknak megfelelően a községben több belterületi és a külterületi Döbrögeci iskolánál lehet megtartani.

V. FEJEZET A TANÁCSSTAG

35. § A tanácsstag jogait és kötelességeit a 2. számú melléklet V. fejezete tartalmazza.

/2/ A tanácstagot a szakigazgatási szerv ügyintézői munkaidő alatt soron kívül kötelesek fogadni.

/3/ Az állami, társadalmi és szövetkezeti szervezeteknek elő kell segíteni, hogy a tanácsstag tevékenységét eredményesen végezhesse.

36. § Ha a tanácstagot tanácsstagi minőségében kifejtett tevékenysége miatt hátrányos, vagy sérelmes intézkedés éri, megfelelő erkölcsi, és anyagi elégtételt kell kapnia. A megsérített törvényes állapot helyreállítása érdekében a tanácselnök /vb. titkár/ köteles megkeresni az intézkedést tevő szervet, vagy annak felügyeleti szervét.

37. § A tanácsstag véleményét ki kell kérni a következő ügyekben:

– a tanácsstagi választókerületben előforduló tartási és életjáradéki szerződések jóváhagyásakor.

– a rendszeres szociális segély elbírálásakor

– 5000 Ft-ot meghaladó köztartozás /adó/ törlésére irányuló kérelem tárgyánál

38. § Ha a Megyei Tanács ülésén a községet érintő kérdések szerepelnek, a megyei tanácsstag a községi tanács következő ülésén erről tájékoztatást ad.

/2/ A megyei tanácsstag a Megyei Tanácsban végzett tevékenységéről ciklusonként legalább kétfévenként beszámol.

/3/ A községi tanács az általa megválasztott megyei tanácstagot megbízhatja, hogy valamely kérdésben a megyei tanács ülésén interpelláljon és annak eredményéről a községi tanácsülésen számoljon be.

39. § A tanácsstag a választókerületében a társadalmi munka szervezője és irányítója.

VI. FEJEZET A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG

40. § A községi tanács a végrehajtó bizottság tagjainak számát 9 főben állapítja meg.

41. § A végrehajtó bizottság feladatait és hatáskörét a 2. számú melléklet 6. fejezete, és a 3. számú melléklet tartalmazza.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG MŰKÖDÉSE

42. § A végrehajtó bizottság szükség szerint, de legalább havonta tart ülést. Az ülések időpontját a munkaterv tartalmazza.

/2/ A végrehajtó bizottság éves munkatervének tartalmaznia kell:

– ülések időpontját, a napirendre kerülő ügyek tárgyát, előadóit,

– az előterjesztések elkészítésének módját és határidejét.

– A végrehajtó bizottság azon szervezési feladatait, amelyeket a tanács, illetőleg a bizottságok működésének elősegítésével és egyéb feladataival kapcsolatban teljesít

/3/ A munkaterv elkészítéséért a tanácselnök felelős. A vb. titkára közreműködik a tanács munkatervének kidolgozásában és elkészíti a javaslatot.

43. § A végrehajtó bizottság ülése napirendi javaslatainak összeállítása és az előterjesztések kidolgozása során a szabályzat 12. §-ában foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni.

44. § A végrehajtó bizottsági ülések összehívása írásbeli meghívók útján, rendkívüli esetben szóbeli értesítéssel történik.

45. § A végrehajtó bizottság ülésére a Vhr. 48. § /1/ bekezdésében foglaltakon kívül meg kell hívni:

– a feladatkörüket érintő ügyek tárgyalásánál a tanácsi bizottságok elnökeit, a tanács és nem tanácsi szervek vezetőit

46. § A végrehajtó bizottsági ülésre szóló meghívókat a tanácselnök írja alá.

/2/ A meghívókat és az ahhoz csatolt előterjesztéseket az ülés előtt legalább 5 nappal kell a meghívottaknak megküldeni.

47. § A tanácselnöknek a végrehajtó bizottsági ülés bevezetésével kapcsolatos feladatait a szabályzat 20. §-ában foglaltaknak megfelelően kell alkalmazni.

/2/ A végrehajtó bizottság ülését a tanácselnök akadályoztatása esetén a tanácselnök helyettes, vagy a végrehajtó bizottság titkára vezeti.

48. § A tanácskozás rendjére a vb. ülésen a 21. § és a 23. §-ban foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni.

/2/ A tanácskozás rendje a következőkkel egészül ki:

– a végrehajtó bizottság két ülése között annak jogkörében hozott tanácselnöki döntéseket

– a végrehajtó bizottság tevékenységét érintő információkat, közéleti eseményeket

– a lakosságot érintő fontosabb jogszabályok ismertetését

49. § A végrehajtó bizottság ülése utáni feladatokra /jegyzőkönyv-készítés, stb./ a szabályzat 24. §, 25. §, 26. §, 27. §, 28. § és 31. §-ában foglaltak az irányadók értelemszerűen.

/2/ A jegyzőkönyvet a végrehajtó bizottság titkára által kijelölt szakigazgatási szerv dolgozója vezeti.

/3/ A végrehajtó bizottság általános érvényű határozatával a szabályzat 31. §-ában foglaltak szerint kell eljárni. Az általános hatályú határozatot helyben, szokásos módon ki kell hirdetni és róla a tanácsot tájékoztatni kell.

VII. FEJEZET TISZTSÉGVISELŐK

TANÁCSSELENGŐK²¹

50. § A tanácsseleNGŐ feladatait és hatáskörét a Tt. 7. fejezete, valamint a 3. számú melléklet tartalmazza.

51. § A tanácsseleNGŐ hétfő és szombat kivételével naponta 8-tól 12-óráig ügyfélfogadást tart.

52. § A tanácsseleNGŐ részletes feladatát és hatáskörét a számú melléklet tartalmazza.

TANÁCSSELENGŐ HELYETTES²²

53. § A községi tanács a végrehajtó bizottság tagjai közül társadalmi tanácsseleNGŐ helyettes választ.

54. § A tanácsseleNGŐ helyettes feladatait a Tt. VII. fejezet, valamint a 3. számú melléklet tartalmazza.

55. § A hónap minden második szombatján 8 és 12 óra között ügyfélfogadást tart.

/2/ A tanácsseleNGŐ részletes feladatait a 6. számú melléklet tartalmazza.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG TITKÁRA²³

56. §, A végrehajtó bizottság titkárának e tisztségével kapcsolatos feladatait a 2. számú melléklet VII. fejezete, valamint a 3. számú melléklet tartalmazza.

/2/ Köteles minden kedden és pénteken 8-12-ig és szerdán 8-17. óráig ügyfélfogadást tartani.

/3/ A végrehajtó bizottság titkárának részletes feladatait és hatáskörét a 6. számú melléklet tartalmazza.

²¹ A községi tanács 1973. április 21-én megtartott alakuló ülésén Bilekov László tanácstagot választották elnöknek. Lásd Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára. XXIII. 9/1973. Tű határozat.

A tanácsseleNGŐi funkciót az 1971. évi I. törvény vezette be. A korábbi tanács törvények alapján csak a végrehajtó bizottságnak volt elnöke. A tanácsnak viszont mint testületnek állandó elnöke nem volt, az üléseket a tanács által esetenként választott elnök vezette.

²² TanácsseleNGŐ-helyettesé Dr. Farkas Ferenc tanácstagot választották.

²³ A végrehajtó bizottság titkára Walter György volt.

VIII. FEJEZET A TANÁCS BIZOTTSÁGAI

57. § A községi tanács a Tt. 59. § /1/ és /2/, /3 ,/ bekezdésében foglaltakon felül az alábbi bizottságokat hozza létre:

- közművelődési, egészségügyi, szociális
- közgazdasági
- tanya-bizottság

58. § A tanács közművelődési, egészségügyi, szociális bizottságot a következő albizottságok alakítására hatalmazza fel:

- családi ünnepek, társadalmi megrendezésével kapcsolatos albizottság
- gyermek és ifjúságvédelmi albizottság

/2/ Az albizottság vezetőit és tagjait a bizottság saját tagjai és egyéb szakemberek közül választják. Az albizottság vezetője csak tanácstag lehet.

/3/ Az albizottság tevékenységéért a bizottság felelős a tanácsnak.

59. § A tanács kötelezően létrehozott bizottságainak feladatait a 2. számú melléklet VIII. fejezete, illetve egyéb jogszabály és a 3. számú melléklet tartalmazza.

/2/ A közművelődési, egészségügyi, szociális bizottság feladata:

– közreműködik a község közművelődésének fejlesztésében, irányelveket és javaslatokat készít

- ellenőrzi a községi közművelődési intézményeket
- vizsgálja iskolán kívüli nevelés módszereit
- segítséget nyújt a kiskorúak gyámügyi feladatainak ellátásában.
- közreműködik egyes családi és társadalmi ünnepek szervezésében és előkészítésében
- ellenőrzi és javaslatokat készít a szakigazgatási szerv szociálpolitikai munkájával kapcsolatosan.

/3/ Közgazdasági bizottság feladatai:

– segíti a szakigazgatási szervet a község kommunális fejlesztési célkitűzéseinek megvalósításában

- ellenőrzi a lakosság szolgáltatás, kereskedelmi, áruellátás szükségleteinek kielégítésére vonatkozó rendelkezések, illetőleg tanácsi határozatok végrehajtását
- segítséget nyújt a közérdekű növényvédelmi feladatok végrehajtásában
- közreműködik és kezdeményezi a társadalmi munkák szervezését

/4/ Tanyabizottság feladatai:

- figyelemmel kíséri a tanyán élő lakosság helyzetét, életkörülményeinek alakulását
- javaslatot készít a településfejlesztési tervhez a tanyai települések vonatkozásában.
- képviseli a tanyai lakosság érdekeit

BIZOTTSÁGOK MŰKÖDÉSE

60. § A bizottságok bizottsági ülésen megállapítják a 2. számú melléklet VIII. fejezete alapján működésük részletes szabályait

61. § A bizottságok tevékenységükről ciklusonként legalább egy alkalommal beszámolnak a tanácsnak.

/2/ Az albizottság tevékenységéről évenként beszámol a megalakító bizottságnak. A bizottság a tanács előtti beszámolójában az albizottság működéséről is számot ad.

IX. FEJEZET A SZAKIGAZGATÁSI SZERV

62. § A szakigazgatási szerv belső tagozódását létszám és beralapját a községi tanács végrehajtó bizottsága állapítja meg.

63. § A végrehajtó bizottság titkára köteles a hatásköri jegyzéken²⁴ meghatározott feladatok alapul vételével ügyrendet²⁵ készíteni. Az ügyrendet a végrehajtó bizottság hagyja jóvá.

/2/ Az ügyrendet – jóváhagyás után – a szabályzat VII. számú mellékleteként csatolni kell.

/3/ Az ügyrend tartalmazza:

- a kiadott hatásköri jegyzékben felsorolt dolgozókra lebontott feladatokat
- azokat a szakigazgatási feladatokat, amelyek a tanács rendelkezése alapján hárulnak a szakigazgatási szervre, valamint azokat a hatásköröket, amelyek gyakorlását a végrehajtó bizottság ruhazza át
- a szerv vezetőjének jogszabályban meghatározott és egyéb feladatait, továbbá a helyettesítés és kiadmányozás²⁶ rendjét
- az ügyfélfogadás szabályait, idejét, az ügyfelekkel való foglalkozás módját

/4/ A szakigazgatási szerv feladatait, hatáskörét, hatósági jogkörét, ügyrend naprakész állapotban tartásáról a végrehajtó bizottság titkára gondoskodik.

64. § A végrehajtó bizottság titkára a szakigazgatási szerv működéséről két évenként a tanácsnak, évenként a végrehajtó bizottságnak beszámol.

65. § A szakigazgatási szerv dolgozói naponta 8–12 óra között kötelesek ügyfélfogadást tartani.

/2/ Az ügyfélfogadás idejét a tanácsháza hirdetőtábláján ki kell függeszteni.

66. § A szakigazgatási szerv vezetőjének helyettese a pénzügyi csoport vezetője.

²⁴ A Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökének 30-5/1971. /TK.19./ MT TH. sz. utasítása szerint a tanács és szervei hatásköri jegyzékét a szervezeti és működési szabályzat mellékleteként naprakész állapotban kellett tartani.

A községek és nagyközségek esetében azonban a hatáskörüket érintő folyamatos változások miatt komoly problémát jelentett ennek biztosítása.

²⁵ A községekben az állandó munkamegosztás alapja már a harmadik tanács törvényt megelőzően az ügyrend volt, mégis a községek nagy része sokáig nem rendelkezett ilyennel.

A nagyobb községekben arra hivatkozva nem készítették el, hogy a beosztás a gyakorlatban kialakult, s hogy a napi postabontáskor úgyszintén megtörténik az elosztás. A kisebb községekben pedig az ügyrendet azzal az indoklással nyilvánították feleslegesnek, hogy az adminisztrátorokon kívül úgyszintén csak két személy: az elnök és a titkár osztozkodott a munkán. A kérdésről lásd: *Beér János – Szamel Lajos: A községi tanácsi munka szervezése és vezetése. Budapest, Tanácsakadémia, 1964.*

²⁶ A kiadmányozás – másképpen kiadványozás, jelentése: az ügyirat érvényesítése, és annak az ügyfelek részére történő kiadásának elrendelése.

X. FEJEZET A TANÁCS INTÉZMÉNYEI

67. § A tanács intézményeinek felsorolását a szabályzat 7. számú melléklete tartalmazza.

XI. FEJEZET ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

68. § A szabályzatot a Kiskőrösi Járási Hivatal útján a Bács-Kiskun Megyei Tanács hagyja jóvá.²⁷

69. § A szabályzat a jóváhagyást követően a kihirdetés napján lép hatályba.

/2/ A szabályzat hatályba lépésével hatályát veszti az 1/1971. T.Ü. rendelet.²⁸

70. § A szabályzatot a Tt-ben és a Vhr-ben meghatározottakon kívül meg kell küldeni:

- MSZMP községi vezetőségének
- Hazafias Népfront helyi bizottságának
- a tanács intézményei vezetőinek
- a községi nem tanácsi szervek vezetőinek

/2/ A szabályzat hiteles példányát az ügyfélfogadási idő alatt a végrehajtó bizottság titkáránál bárki megtekintheti.

Akasztó, 1973. október 25.

Bilekov László sk.
Tanácselnök

Walter György sk.
VB. titkár

Forrás: Akasztó Községi Tanács 1/1973. sz. rendelete a Tanács és Szerveinek Szervezeti és Működési Szabályzatáról. H. n., é. n. 19 o. Brosúra.

²⁷ Erre a Bács-Kiskun megyei Tanács V.B. 4/1974. sz. határozatával került sor.

²⁸ Ez volt a korábbi szervezeti és működési szabályzatról szóló tanácsi rendelet.

KAMARÁK, HEGYKÖZSÉGEK

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYÁNAK 3.300/1949. (IV. 9.) KORM. SZÁMÚ RENDELETE A HEGYKÖZSÉGEK ÉS HEGYKÖZSÉGI TANÁCSOK MEGSZÜNTETÉSÉRŐL (Budapest, 1949. április 9.)

A II. világháborút követően, a hazánkban az első alkalommal az 1894. évi XII. törvénycikkkel szabályozott, majd az 1929. évi XVII. törvénycikk, végül az 1938. évi XXXI. törvénycikk révén tökéletesített hegyközségi szervezetrendszer felszámolása is megkezdődött.

Első lépés az 1938. évi XXXI. törvénycikket módosító 4600/1947. M.E. rendelet kibocsátása volt, amely a hegyközségeket a mezőgazdaságban preferált földműves-szövetkezetekkel próbálta meg összehangba hozni, így a hegyközségi tanácsokba a Földműves-szövetkezetek Országos Központjának kiküldöttei is bekerültek, továbbá a földműves-szövetkezetek maguk is alakíthattak hegyközségeket.

Másfél évvel ezután viszont már nyíltan kezdetét vette a hegyközségek jogkörének erőteljes korlátozása. 1948 végétől ugyanis a hegyközségek beszámolójának elfogadásához a Dolgozó Parasztok és Földmunkások Szövetségének (DÉFOSZ) igazolása kellett. 1949 januárjától pedig a hegyközségi ügyek miniszteri biztosának irányításával megkezdődött a felszámolás előkészítése. Ettől kezdve nem lehetett hegyöröket felfogadni, a hegyközségek saját számlájukkal sem rendelkeztek önállóan, majd teljes vagyonukat zár alá vették. Végül a folyamat zárásaként az ismertetésre kerülő 3300/1949. Korm. számú rendelet államosította a hegyközségek és hegyközségi tanácsok minden vagyonát, és megszüntette azokat.

A rendelet a földművelésügyi minisztert hatalmazta fel arra, hogy a vagyon felhasználásáról intézkedjék. Szabályozta ezen kívül az addig a hegyközségi szervezetrendszer által végzett feladatok további ellátását is. Ezek közül az igazgatási jellegűeket az államigazgatási szervezetek, az érdekképviselőket a DÉFOSZ vette át, a szőlő őrzésével kapcsolatos teendők pedig a községi elöljáróság, illetve városban a polgármester hatáskörébe kerültek. A hegyközségi rendszer csúcán álló Magyar Szőlősgazdák és Gyümölcstermelők Országos Egyesülete – az Országos Szőlő- és Borgazdasági Tanács jogutódja – ugyancsak megszűnt, vagyonra pedig a DÉFOSZ-ra szállt át.

A megszüntetés ellenére a hegyközségek még egyszer megjelentek a szocializmus időszakában, az 1958. évi 6. számú törvényerejű rendelet (lásd 94-es sz. dokumentum) nyomán, egy felemás, szövetkezeti jellegű formában. Széles körű elterjedésükre azonban nem került sor, így e sajátos képződmények rövid fennállást követően felszámolásra kerültek.

A magyar köztársaság kormánya az 1946: XVI. tc. 1. §-ában foglalt és legutóbb az 1948: LVI. tc. 1. §-ával meghosszabbított felhatalmazás alapján¹ a következőket rendeli:

1. § Az 1938: XXXI törvénycikk, valamint az ezt módosító és kiegészítő 4.600/1947. ME rendelet (Magyar Közlöny – Rendeletek Tára 106. szám) alapján létesített hegyközségek és

☞

¹ A magyar köztársaság kormánya részére rendeletek kibocsátására adott felhatalmazásról szóló 1946. évi XVI. törvénycikk 1. §-a értelmében „a minisztérium (kormány) a gazdasági élet rendjének, az államháztartás egyensúlyának, valamint a közigazgatás zavartalan menetének biztosítása érdekében rendelettel megtehet a rendkívüli helyzetben szükséges, a törvényhozás hatáskörébe tartozó bármely intézkedést és evégből a fennálló törvényektől eltérő rendelkezéseket állapíthat meg”. Ezen felhatalmazásnak az általános kormányváltás következtében lejárt határidejét hosszabbította meg az 1948. évi LXVI. törvénycikk 1949. december 31-ig, feltéve, ha addig nem történik újabb kormányváltás.

hegyközségi tanácsok² a jelen rendelet hatálybalépésével megszűnnek és vagyonuk – a jogokkal és kötelezettségekkel együtt – az államkincstárra száll át.

2. § (1) Az 1. § alapján az államkincstárra átszállt vagyon számbavételéről és leltározásáról a földművelésügyi miniszter³ gondoskodik.

(2) A vagyon átszállása folytán szükséges telekkönyvi bejegyzéseket⁴ a telekkönyvi hatóság a földművelésügyi miniszter megkeresésére fogantatosítja. A miniszter megkeresése telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirat.

(3) A vagyon felhasználásáról a földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértésben intézkedik.

3. § (1) A hegyközségek és hegyközségi tanácsok által ellátott érdekképviselési feladatokat a Dolgozó Parasztok és Földmunkások Országos Szövetsége (DÉFOSZ)⁵, az ügykörükbe utalt igazgatási feladatokat⁶ pedig – a 4. §-ban említett kivétellel – az ügyek szerint érdekelt igazgatási szervek végzik.

(2) Vitás esetben a földművelésügyi miniszter dönti el, hogy mely feladatot kell igazgatási, illetőleg érdekképviselési feladatnak tekinteni, továbbá, hogy az egyes igazgatási feladatokat melyik szerv tartozik ellátni.

4. § A szőlőknek és gyümölcsösöknek szükséges őrzéséről, valamint a szőlők és gyümölcsfák növényi és állati kártevői ellen az egységes védekezés végrehajtásának ellenőrzéséről községekben a községi elöljáróság, városokban pedig a polgármester gondoskodik.

 ² A hegyközségekről, valamint a szőlő- és gyümölcsgazdálkodásról szóló 1938. évi XXXI. törvénycikk 1. §-a alapján a hegyközség a község (város) határában fekvő szőlők vagy gyümölcsösök, illetőleg szőlők és gyümölcsösök tulajdonosaiból (javadalmasaiból) mint tagokból a szőlő- és gyümölcsgazdálkodáshoz fűződő közös érdekeik előmozdítására és védelmére alakult köztestület volt. Alapításukra azon településeken került sor, amelyek határában legalább 50 kataszteri hold beültetett szőlő és gyümölcsös volt, feltéve, hogy ezek legalább öt tulajdonos kezén voltak. Az 1938: XXXI. tc.-t módosító illetve kiegészítő 4600/1947. M.E. számú rendelet a hegyközség alapítását már legalább 100 kataszteri hold beültetett szőlőhöz illetve gyümölcsöshöz kötötte.

Hegyközségi tanácsokat az 1938: XXXI. tc. 13. §-a alapján azokban a törvényhatóságokban, ahol a szőlők és gyümölcsösök területe a 10000 kataszteri holdat elérte, továbbá a Tokaj-hegyaljai borvidék zárt területén kellett alakítani. Azokban a törvényhatóságokban, pedig ahol a szőlők és gyümölcsösök területe a 10000 kataszteri holdat nem érte el, közös hegyközségi tanácsok alakítására került sor. A földművelésügyi miniszter engedélyével azonban az első kategóriába tartozó törvényhatóságokban több hegyközségi tanács, utóbbi törvényhatóságokban pedig külön hegyközségi tanács is alakulhatott.

³ Az eredeti szövegben földművelésügyi miniszter megnevezés szerepel.

⁴ Telekkönyv – községenként elkülönített nyilvántartás, amely az ingatlanokra vonatkozó tulajdonjog és más jogok, valamint fontosabb tények és körülmények feltüntetésére szolgált, és a bejegyzett adatok valóságát hitelesen tanúsította. Szerkesztésük Magyarországon az 1855. december 15-én kiadott helyszínelési rendelet alapján kezdődött meg.

⁵ A Dolgozó Parasztok és Földmunkások Országos Szövetsége 1948 decemberében alakult a Földmunkások és Kisbirtokosok Országos Szövetsége valamint az Újbirtokosok és Földhözjuttatottak Országos Szövetsége egyesítésével a szegény- és középparasztság egységes érdekképviselési szervezeteként. A valóságban az érdekképviselési tevékenység működése során háttérbe szorult, elsődleges feladata ugyanis az MDP által meghatározott politikai feladatok ellátása volt. Rövid fennállást követően 1952 januárjában szűnt meg, utóda a Mezőgazdasági és Erdészeti Dolgozók Szakszervezete lett.

⁶ Az 1938: XXXI. tc. 5. §-a alapján a hegyközségnek igazgatási feladatai a szőlőkben és gyümölcsösökben a célszerű telepítéssel, műveléssel és szüreteléssel, a bor és gyümölcs helyes kezelésével, általában a jövedelmező gazdálkodás, valamint a tervszerű és gazdaságos értékesítés előmozdításával kapcsolatosak voltak.

Ezeknek a feladatoknak ellátására a hegyőröket a mezőőrökre megállapított szabályoknak megfelelően a községi előjáróság (polgármester) alkalmazza.⁷

5. § A hegyőrök alkalmazásával járó költségek fedezéséről a község (város) költségvetése keretében kell gondoskodni és ezen a címen az érdekeltektől járulékot vagy más szolgáltatást követelni nem szabad.⁸

6. § A Magyar Szőlősgazdák és Gyümölcstermelők Országos Egyesülete, mint a Hegyközségek Szövetsége részére a 4.600/1947. ME rendelet 27. §-ában meghatározott feladatkör – a hegyközségek és hegyközségi tanácsok megszűnése folytán – a DÉFOSZ-re száll át.⁹

7. § (1) Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba. Rendelkezéseit az 1949. évi január hó 1. napjától kezdődően kell alkalmazni. Egyidejűleg az 1938: XXXI. tc. 1–4., 6–22. §-ai, valamint a 4.600/1947. ME rendelet 1–12. §-ai, továbbá e jogszabályoknak a jelen rendelettel ellentétes egyéb rendelkezései hatályukat veszítik.¹⁰

(2) E rendelet végrehajtásáról – a 2. § (3) bekezdése tekintetében a pénzügyminiszterrel, a 4. § tekintetében pedig a belügyminiszterrel egyetértésben – a földművelésügyi miniszter gondoskodik.

Budapest, 1949. év április hó 8. napján.

Dobi István s.k.
miniszterelnök.

Forrás: Magyar Közlöny. Rendeletek Tára. Budapest, V. (1949. április 9.) 77. sz. 581.

⁷ A hegyőr vagy más néven szőlőpásztor éves vagy időszakos szolgálatra a hegyközség, falu, város vagy uradalom által felfogadott személy volt, aki a rábízott szőlőhegyre, szőlőskertre, annak tartozékaira és termésére felelőséggel felügyelt.

A hegyőrök és mezőőrök alkalmazásáról a mezőgazdaságról és a mezőőrségről szóló 1894: XII. tc. rendelkezett első ízben, ennek 72. §-a alapján a községek kötelesek a határ őrzetére a viszonyok által kívánt számban mező-, minden hegyközség pedig megfelelő számú felesketett hegyőrt alkalmazni s javadalmazásukról gondoskodni.

⁸ Ezt a §-t az 1950. április 15-én hatályba lépett, a mezőőrök alkalmazásáról szóló, 109/1950. M.T. rendelet hatályon kívül helyezte.

⁹ A Magyar Szőlősgazdák és Gyümölcstermelők Országos Egyesülete az Országos Szőlő- és Borgazdasági Tanács jogutódja volt. Feladatköre a 4600/1947. M.E. számú rendelet 27. §-a alapján a hegyközségek illetve a hegyközségi tanácsok megalakításánál történő közreműködés illetve ezek működésének elősegítése volt, a hegyközségek illetve a hegyközségek megszűnése folytán ezeket a feladatokat a DÉFOSZ nem vehette át, csak a szőlősgazdák és gyümölcstermelők érdekképviselőinek a 27. §-ban szintén, jóllehet csak általánosságokban, megfogalmazott feladatkörét.

¹⁰ Ezáltal gyakorlatilag érvényét veszítette mindkét jogszabály hegyközségekről szóló I. valamint a hegyközségi tanácsokról szóló II. fejezete, kivéve az 1938: XXXI. tc.-nek a szőlők és gyümölcsösök őrzéséről szóló 5. §-át.

Hatályban gyakorlatilag csak a szőlő- és gyümölcsgazdálkodásról szóló III. fejezetek továbbá a büntető- és záró rendelkezéseket tartalmazó IV. fejezeteknek a fenti rendelettel nem ellentétes rendelkezései maradtak.

A NÉPKÖZTÁRSASÁG ELNÖKI TANÁCSÁNAK 1958. ÉVI 6. SZÁMÚ TÖRVÉNYEREJŰ RENDELETE A HEGYKÖZSÉGEKRŐL

(Budapest, 1958. február 18.)

A hegyközségi szervezet 1949-ben a 3300/1949. számú Korm. rendelettel (93-as sz. dokumentum) felszámolásra került. Mégis, alig egy évtized múltán, ismét felbukkantak hegyközségnek nevezett társulások.

Ennek hátterében az állt, hogy a kiépülő Kádár-rendszer célja a korábbi rezsimhez hasonlóan szintén a mezőgazdaság szocialista átszervezése volt, de a még mindig felfokozott politikai helyzetben a közös termelés irányába mutató együttműködést fogalmazott meg a törvényerejű rendelet. Továbbá ezeket a hegyközségeket a Szövetkezetek Országos Szövetségének felügyelete alá helyezték, s működésüket is a járási szövetkezeti központ javaslatára engedélyezte a járási tanács, tagjai pedig egyéni gazdákon kívül állami gazdaságok és termelőszövetkezetek is lehetnek.

Ezzel nem a valódi hegyközségi rendszer éledt azonban újjá, inkább egyfajta szövetkezetet neveztek el hegyközségnek. Az egyes hagyományos hegyközségi feladatok mellett ugyanis túlnyomórészt a közös termelés irányába mutató együttműködést fogalmazott meg a törvényerejű rendelet. Továbbá ezeket a hegyközségeket a Szövetkezetek Országos Szövetségének felügyelete alá helyezték, s működésüket is a járási szövetkezeti központ javaslatára engedélyezte a járási tanács, tagjai pedig egyéni gazdákon kívül állami gazdaságok és termelőszövetkezetek is lehetnek.

Ennek a kollektivistá formának a szélesebb körű elterjedésére azonban nem került sor, miután 1959-60-ban nagy lendületet vett a termelőszövetkezetek szervezése, majd két év alatt be is fejeződött. A termelőszövetkezetek létrejöttével pedig már nem igazán erőltették ezt a felemás képződményt. Így végül az 1968. évi 36. tvr. alapján a következő év első napjával a hegyközségekről szóló törvényerejű rendelet hatályát veszítette, s az e néven működő szervezetek megszűntek.

A hagyományos hegyközségi forma újjászületésére így majd csak a rendszerváltozást követően kerülhetett sor (lásd 117-es sz. dokumentum).

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a szőlő- és gyümölcstermelők öntevékeny kezdeményezésének összefogása, továbbá az ebből eredő termelésfejlesztési lehetőségek előmozdítása, valamint a szőlő- és gyümölcstermelés önkéntes alapon történő szocialista nagyüzemi átvezetésének elősegítése céljából¹ az alábbiakat rendeli.

1. § (1) Hegyközséget alakíthat önként és együttes elhatározással legalább 20 személy, akiknek ugyanabban a községben, vagy városban legalább 25 kat. hold² szőlő- és gyümölcs-terület van tulajdonukban, vagy használatukban. A hegyközség abban az esetben is megalkakítható, ha összefüggő szőlő- és gyümölcs-terület egymással közvetlenül szomszédos községek közös határában fekszik.

¹ A törvényerejű rendelet preambuluma is egyértelműsíti, hogy a jogszabály alkotóinak nem a hagyományos hegyközségi formához való visszatérés volt a céljuk.

² A 19. század közepétől meginduló, az egész országra kiterjedő kataszteri felmérésekkel vált hivatalos mértékegységgé az 1600 négyszögöles (0,575 ha) kataszteri vagy katasztrális hold, amely egészen 1970-ig a magyar földnyilvántartás alapját képezte.

(2) Hegyközségnek tagja az lehet, aki a földműves-szövetkezeti tagságra megállapított feltételeknek megfelel.³

(3) Mezőgazdasági termelőszövetkezet és termelőszövetkezeti csoport a közös használatában lévő, szétszórtan fekvő, valamint az 5 kat. holdat meg nem haladó összefüggő szőlő- és gyümölcsös-területtel, a termelőszövetkezeti tag pedig egyénileg háztáji szőlő- és gyümölcsös-területével lehet a hegyközség tagja.

(4) Állami gazdaság a használatában levő, szétszórtan fekvő, valamint az 5 kat. holdat meg nem haladó összefüggő szőlő- és gyümölcsös-területtel tagként csatlakozhat a hegyközséghez.

(5) Ugyanabban a községben, városban több hegyközség is alakítható.

2. § (1) A hegyközség rendeltetése a szőlő- és gyümölcstermelés fejlesztésének elősegítése, a szőlő- és gyümölcstermelők közös gazdasági érdekeinek képviselése, a szőlők és gyümölcsösök célszerű telepítésének, művelésének, a növényvédelemnek, a szüretelésnek, a bor és a gyümölcsös helyes kezelésének előmozdítása.

(2) A hegyközség köteles gondoskodni a területén levő utak és kutak karbantartásáról, a szőlők és gyümölcsösök őrzéséről, valamint a növényi és állati kártevők elleni, egységesen szervezett védekezésről.

(3) A hegyközség tevékenysége kiterjedhet a termelési feladatok elvégzésének közös megszervezésére, a szőlő feldolgozására, a bor kezelésére és tárolására, a szaporítóanyag előállítására, a termeléshez szükséges anyagok, eszközök és védekezőszerek közös beszerzésére, továbbá a tagok termelvényei közös értékesítésének megszervezésére, gépek vásárlására, bérletére és közös üzemeltetésére, valamint egyéb, a gazdálkodás eredményességét fokozó létesítmények megvalósítására és fenntartására.

(4) A hegyközség feladata működési területén a szőlő- és gyümölcstermeléssel kapcsolatos jogszabályok végrehajtásának biztosítása.

3. § (1) A hegyközség a helyi földműves-szövetkezet⁴ keretében működési szabályzat

³ A földműves-szövetkezetekről szóló 131000/1945. F.M. számú rendelet alapján:

(1) A földműves-szövetkezet megalakulásakor tagként beléphetnek:

a) a nagybirtokrendszer megszüntetéséről és a földműves nép földhöz juttatásáról szóló 600/1945. M.E. számú rendelet alapján a szövetkezet működési területén földhöz jutottak;

b) akik a 600/1945. M.E. sz. rendelet alapján a szövetkezet működési területén kívül oly birtokból részesültek juttatásban, amelyhez a szövetkezet kezelésébe kerülő javak tartoztak;

c) akik a 600/1945. M.E. sz. alapján a szövetkezet működési területén kívül oly mezőgazdasági ipari üzemhez tartozó mezőgazdasági ingatlanból részesültek, amely üzem a 600/1945. M.E. sz. rendelet 31. §-a értelmében a szövetkezet tulajdonába került;

d) azok a földművesek, akik a szövetkezetnek átadott mezőgazdasági ipari üzem részére a két utolsó évben nyersanyagot termeltek.

(2) A szövetkezetbe, megalakulása után, tagként fel lehet venni mindazokat,

a) akik földműves családból származnak, s a szövetkezet működési területén a mezőgazdasági termeléssel élethivatászerűen foglalkoznak;

b) akik a 600/1945. M. E. sz. rendelet alapján igénybevevett birtokon, mint szegődményes iparosok vagy az illető szövetkezet tulajdonába kerülő ipari üzemből, mint munkások voltak alkalmazva.

⁴ Földműves-szövetkezet – a 131000/1945. F.M. számú rendelet alapján létrejött, főleg a földhöz juttatott újjáépítési átfogó, a termelést alig, legfeljebb a beszerzésen és az értékesítésen keresztül érintő szövetkezeti forma. Az állam nekik adta át a volt uradalmak vagyontárgyait, valamint ezekbe olvadt továbbá 1948-49-ben valamennyi addigi falusi szövetkezet is. A földműves-szövetkezetek keretében alakultak ezen kívül 1948-tól folyamatosan a három típusba sorolt termelőszövetkezeti csoportok. A 133/1950.

alapján, vagy a Szövetkezetek Járási Központja (F. J. K.) [sic!] tagjaként önállóan, alapszabály szerint működik.

(2) A hegyközség működési szabályzatát, illetve alapszabályát maga állapítja meg azoknak az irányelveknek alapján, amelyeket a földművelésügyi miniszter az élelmiszerügyi miniszterrel, az igazságügyi-miniszterrel és a SZÖVOSZ⁵ elnökével egyetértésben állapít meg. Az irányelveknek tartalmazniuk kell a hegyközség feladatait, megalakulását, szervezetét, működését, a belépés, kilépés és esetleges kizárás módját, a tagok jogait és kötelességeit, valamint a vagyoni felelősségre, az eredmény felhasználására és a hegyközség megszűnésére vonatkozó szabályokat. Az irányelvek alapján a SZÖVOSZ működési szabályzatmin-tát, illetőleg alapszabálymintát ad ki.

(3) A hegyközség működését – a községi (városi) tanács véleményének figyelembevételével, a Szövetkezetek Járási Központja javaslatára – a járási (városi, városi kerületi) tanács engedélyezi.

4. § A hegyközség területének őrzésére önállóan alkalmazhat hegyőrt, akinek jogai, kötelességei és a hatósági közeget megillető védelme tekintetében a mezőőrökre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni.⁶

5. § (1) A földműves-szövetkezet keretében működő hegyközség önállóan gazdálkodik, vagyonával szervei útján maga rendelkezik. Bevételeit és kiadásait, továbbá közös vagyont a földműves-szövetkezet vagyonától elkülönítve kell kezelni. A hegyközség tevékenységéből eredő bevételeket csak ugyanannak a hegyközségnek a javára lehet felhasználni.

számú M.T. rendelet hatályba lépésétől azonban megkezdődött a szovjet kolhozok mintájára létrehozott, ún. III. típusú termelőszövetkezetek fokozatos önállóodása, egyúttal a mezőgazdaság területén ez a szövetkezeti forma kezdett meghatározóvá válni. A földműves-szövetkezetek így a földreform végrehajtása során tulajdonukba került nagyüzemi mezőgazdasági gépeket átadták ezek számára. A mezőgazdasági termelést segítő tevékenységük azonban megmaradt, és továbbra is keretükben működtek a különféle egyszerűbb szakcsoportok és társulások. Ezenkívül nagyszámú kereskedelmi és vendéglátó üzlettel is rendelkeztek.

Az 1960-as években elterjedésükkel és megerősödésükkel párhuzamosan a termelőszövetkezetek fokozatosan átvették a földműves-szövetkezetektől a háztáji és kisegítő gazdálkodással összefüggő beszerző, feldolgozó és értékesítő feladatokat. A földműves-szövetkezetek a mezőgazdasági termelés vonatkozásában már csak főként a kisegítő gazdaságokkal és az általuk létrehozott szakcsoportokkal foglalkoztak. Tevékenységi körük egyre inkább a fogyasztói kereskedelem hatékonyabb megszervezésére irányult. A megváltozott feladatkör kifejezésére nevüket is 1967-ben általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetre (ÁFÉSZ) változtatták.

⁵ SZÖVOSZ – Szövetkezetek Országos Szövetsége. 1949-ben a Magyar Országos Szövetkezeti Központ (MOSZK) jogutódjaként létrehozott szervezet, melynek ügykörébe tartozott a falusi szövetkezetekbe a dolgozó parasztok minél szélesebb körű bevonása, a földműves-szövetkezetek értékesítő, beszerző és fogyasztási tevékenységének elősegítése, a földműves-szövetkezetek és a nemzeti vállalatok között a tervszerű és szervezett gazdasági együttműködés kiépítése és elmélyítése, a szövetkezetek bekapcsolása a nemzeti tervgazdálkodásba, a tagszövetkezetek ügyvitelében és gazdasági tevékenységében való szakirányítás, alapszabályszerű tevékenységük előmozdítása, központi felügyeletük és ellenőrzésük el-látása, valamint a magyar szövetkezeti mozgalom képviselője külföldön.

A földműves-szövetkezetek ÁFÉSZ-szá alakulását követően is SZÖVOSZ néven működött tovább egészen 1991-ig, amikor is létrejött jogutódja az ÁFÉOSZ.

⁶ A mezőőrökre vonatkozó hatályos jogszabályok ekkor a mezőőrök alkalmazásáról szóló 109/1950. M.T. rendelet, a mezőőri feladatok ellátásáról szóló 2/1956. M.T. rendelet és az utóbbi végrehajtásáról intéz-kedő 5/1956. F.M. rendelet voltak.

(2) A földműves-szövetkezet a keretében működő hegyközség közös termelési, beszerzési és értékesítési tevékenységének megvalósításához gazdasági, szervezeti és ügyviteli segítséget nyújt.

6. § A szövetkezetek járási központja tagjaként alakult hegyközség jogi személy, bejegyzésére a földműves-szövetkezetekre érvényes rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

7. § (1) A hegyközség szervei: a közgyűlés, az intézőbizottság és az ellenőrző bizottság.

(2) A hegyközséget a közgyűlés által választott elnök képviseli. Elnöknek csak olyan hegyközségi tag vagy hegyközségi tagsággal rendelkező állami gazdaság, mezőgazdasági termelőszövetkezet, illetőleg termelőszövetkezeti csoport képviselője választható, aki a szőlő- és gyümölcsstermelésben szakértelmével és gyakorlati jártasságával kitűnt.

8. § (1) A hegyközségek közös érdekeit a földműves-szövetkezetek irányító szervei mellett működő szőlő- és gyümölcsstermelési tanácsok képviselik. Feladatuk a hegyközségek működésével, az okszerű gazdálkodással, az értékesítéssel, valamint a szőlő- és gyümölcsstermelés fejlesztésével kapcsolatos véleménynyilvánítás és javaslattevés.

A szőlő- és gyümölcsstermelési tanácsok ügyrendjét a földművelésügyi miniszterrel egyetértésben a SZÖVOSZ elnöke állapítja meg.

9. § A hegyközség működéséhez elengedhetetlenül szükséges ügyviteli költségek, – ideértve az általa alkalmazott hegyőrök járandóságait is – továbbá a közérdekű feladatok megvalósításával kapcsolatos kiadások fedezése céljából tagjaira, a hegyközséghez tartozó területek arányában, közgyűlési határozattal járulékot vethet ki.

10. § (1) Ha az összefüggő szőlő- és gyümölcssterületen a tulajdonosoknak (használóknak) több mint fele tagja a hegyközségnek, a községi (városi, városi kerületi) tanács a hegyközség közgyűlésének javaslatára azt a termelőt is kötelezheti a hegyközség közérdekű – ki zárólag a szőlő- és gyümölcsstermelésre vonatkozó – határozatainak végrehajtására, aki a hegyközségnek nem tagja, de szőlő, gyümölcs, vagy egyéb mezőgazdasági művelés alatt álló területe a hegyközség összefüggő területébe ékelődik, vagy azzal közvetlenül szomszédos és nem belterületen fekszik. A közérdekű határozatokból eredő kötelezettségek, illetőleg jogok ugyanolyan mértékben terhelik, vagy illetik meg a végrehajtásukra kötelezett termelőt, mint a hegyközség tagjait.

(2) Az ilyen közérdekű határozatok végrehajtásához – a községi tanács végrehajtó bizottságának közlése alapján – csatlakozhatnak azok az állami gazdaságok, szőlő- és gyümölcsstermelést folytató állami vállalatok és intézmények, amelyeknek szőlő- és gyümölcssterülete, továbbá azok a mezőgazdasági termelőszövetkezetek, amelyeknek 5 kat. holdat meghaladó összefüggő szőlő- és gyümölcssterülete a hegyközség területéhez csatlakozik, vagy abba ékelődik.

11. § (1) A hegyközségből vagy tagjainak egy részéből alakult szőlő- vagy gyümölcsstermelő szakcsoport, illetőleg szakszövetkezet elláthatja a hegyközségnek a jelen törvényerejű rendeletben megjelölt feladatait (2., 9. és 10. §) is.

(2) Azokat a hegyközségeket, amelyek a szakcsoportra, illetve szakszövetkezetre hatá-

lyos rendelkezésekben meghatározott szabályok szerint működnek, megilletik a szakcsoport, illetőleg a szakszövetkezet részére megállapított kedvezmények.⁷

12. § (1) A hegyközségek állami felügyeletét a földművelésügyi miniszter, szervezeti és gazdálkodási felügyeletét pedig a SZÖVOSZ látja el.

(2) A hegyközség közérdekű határozatainak végrehajtását a tanácsi igazgatási szervek, valamint az állami és szövetkezeti vállalatok elősegíteni kötelesek.

13. § A jelen törvényerejű rendelet alapján alakult hegyközségek a 3300/1949. (IV. 9.) Korm. rendelettel megszüntetett hegyközségeknek nem jogutódai.

14. § A jelen törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba; végrehajtásáról a SZÖVOSZ elnökével együttesen a földművelésügyi miniszter gondoskodik.⁸

Dobi István s.k.
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
elnöke.

Kristóf István s.k.
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára.

Forrás: Magyar Közlöny. A Magyar Népköztársaság Hivatalos Lapja. Budapest, XIV. (1958. február 18.) 16. sz. 129–131.

⁷ A termelői szakcsoportra illetve a szakszövetkezetre vonatkozó hatályos jogszabály gyakorlatilag csak a mezőgazdasági termelésre alakult szövetkezetek működésének engedélyezéséről szóló 5/1958. Korm. rendelet volt. Ennek alapján a termelői szakcsoportok a földműves-szövetkezet keretében, a szakszövetkezetek pedig a földműves-szövetkezeti hálózat kötelékében, jogi személyiséggel rendelkező, önálló szövetkezetként működtek. A kiadott mintaszabályzat alapján a helyi viszonyok figyelembe vételével maguk állapították meg tevékenységi körüket és működési szabályzatukat (alapszabályukat).

Működésük alapvető szabályai az 5/1958. Korm. rendelet 5.§-a szerint a következők voltak:

a) A tagok meghatározott helyen fekvő, egészében vagy részben összefüggő, vagy meghatározott művelési ágú földjeiken, illetőleg valamilyen termelési ágban közösen végzik a mezőgazdasági termelés egyes folyamatait (pl. rizstermelés, öntözéses termelés, zöldség-, szőlő- vagy gyümölcsstermelés, szerződéses ipari növények termelése, a gyógynövénytermelés, közös géphasználat; állattenyésztés stb.).

b) A tagok a termelői szakcsoport illetve a szakszövetkezet tevékenységében az alapszabályban és a közgyűlés által meghatározott mértékű személyes munkával vesznek részt.

c) Közös végzik a közös tevékenységet szolgáló beszerzést és értékesítést.

d) Közös tevékenységükre vonatkozóan a gazdálkodási időszakra termelési és pénzügyi tervet készítenek.

e) Közös célkitűzéseiknek megvalósítása érdekében jövedelmük meghatározott részéből közös gazdasági alapot létesítenek és azt évről-évre legalább jövedelmük 5%-ával kiegészítik.

f) A közösen beszerzett vagyontárgyak és a tagok által létrehozott gazdasági alap a termelői szakcsoport tagjainak közös tulajdonát képezik, a szakszövetkezet esetében ezek a szakszövetkezet közös vagyonát alkotják.

g) A közös tiszta jövedelmet a közös tevékenységben való részvétel arányában osztják fel, a teljesített munka és vagyoni érdekelttség szerint.

⁸ fenti törvényerejű rendelet végrehajtásáról a földművelésügyi miniszter az 1958. május 27-én hatályba lépett 15/1958. F.M. számú rendelet útján intézkedett.

AZ ÜGYVÉDI KAMARÁK ÜGYRENDJE (Budapest, 1964. március 1.)

A magyarországi ügyvédség szervezetében a II. világháború után közvetlenül még nem álltak be jelentős változások. 1946 végétől azonban fokozatosan itt is teret nyertek a kiépülő új hatalom centralizációs törekvései, ami a kamarák összevonásában és számuk csökkentésében nyilvánult meg. Majd a politikai és társadalmi átrendeződés felgyorsulásával kezdetét vette szovjet mintára az ügyvédség „szocialista típusú” átalakítása is. Az ügyvédség „kollektivizálásának” jegyében 1948-tól megkezdődött, egyelőre még minden jogi szabályozást nélkülözve, az ügyvédi munkaközösségek létrehozása.

Az új struktúra meghonosításának az 50-es években kiteljesedő folyamatát átmenetileg félbeszakította az 1956-os forradalom majd az azt követő megtorlás, amely természetesen az ügyvédséget is érintette. Ennek során 1958-ban a 26/1958. Korm. rendelet alapján az egész ügyvédi kar személyi állományát felülvizsgálták, a politikai szempontból „gyanúsnak” talált ügyvédek pedig „alkalmatlanná” nyilvánították az ügyvédi hivatás gyakorlására. Ezen felül a rendelet felfüggesztette az Ügyvédi Kamarák Országos Bizottságának valamint az ügyvédi kamaráknak és szerveiknek működését, és minden kamara élére miniszteri kiküldöttet állított, akik ellátták a kamarai ügyek intézését az újonnan kitűzendő választásokig, valamint ők irányították az ügyvédi munkaközösségek újjaalakítását illetve az új munkaközösségek megalakítását is.

Egyúttal az ügyvédi tevékenység átfogó jellegű rendezésére is sor került az új, szocialista ügyvédi rendtartásnak is tekinthető 1958. évi 12. törvényerejű rendelet kibocsátásával. Ez az ügyvédség „szocialista típusú” átalakításának a lezárásaképpen hatályon kívül helyezte szinte az összes ügyvédségre vonatkozó korábbi jogszabályt. Gyakorlatilag felszámolta az ügyvédi magántevékenységet az ügyvédi munkaközösségekben történő működés kötelezővé tételével; az Ügyvédi Kamarák Országos Bizottsága helyett Országos Ügyvédi Tanács felállítását rendelte el; előírta továbbá, hogy a fővárosban és minden megyében ügyvédi kamarát kell szervezni, amelyek érdekképviseleti s egyben irányító és ellenőrző szerepet töltenek be. Gyakorlatilag azonban a kamarák autonómiája megszűnt, ettől kezdve tulajdonképpen döntően igazgatási feladatokat láttak el a munkaközösségekben dolgozó ügyvédekkel kapcsolatosan, bár azért törekedtek arra, hogy fegyelmi és egyéb ügyekben a testület önrendelkezési jogainak lehetőség szerint érvényt szerezzenek.

Az új típusú ügyvédi működés és szervezet viszonylagos megszilárdulását követően, 1964-ben lépett hatályba az 1958. évi 12. törvényerejű rendeleten alapuló új, 1945 után az első, kamarai ügyrend, amelyet azonban már nem tekinthetünk az ügyvédi kamarai autonómia jellegzetes megnyilvánulási formájának, miután immár nem az egyes kamarák készítették és fogadták el a saját ügyrendjüket, hanem az uniformizálás jegyében az Országos Ügyvédi Tanács fogadott el egy egységes, valamennyi kamarára érvényes ügyrendet, amely az igazságügy-miniszter jóváhagyásával lépett hatályba.

Ez az ügyrend alig több mint három évig volt csak érvényben, miután az igazságügy-miniszter 117/1967 (IK 14.) I.M. számú rendelete hatályon kívül helyezte és új ügyrendet léptetett életbe, ami viszont már több mint egy évtizeden át hatályban maradt, egészen a kamarák számára az önálló ügyrend megalkotását ismét lehetővé tevő 1983. évi 4. törvényerejű rendelet alapján születő új ügyrendek életbe lépéséig.

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. Az ügyvédi kamara szervezetét, feladatait, működésének alapelveit az ügyvédi hivatás gyakorlásáról és az ügyvédek szervezeteiről szóló 1958. évi 12. sz. tvr. (a továbbiakban: Üt.) és az ennek-végrehajtása tárgyában kiadott 8/1958. (IX.13.) IM számú rendelet (a továbbiakban Vhr.) határozzák meg.

2. Az ügyvédi kamara feletti főfelügyeletet az igazságügy-miniszter gyakorolja.

Az ügyvédi kamara felettes szerve továbbá – fegyelmi és az Üt. 30. §-ának (4) bekezdésében megjelölt igazgatási ügyekben¹ – az Országos Ügyvédi Tanács², amelynek ezekben az ügyekben, továbbá az igazságügy-miniszter által átruházott jogkörben hozott intézkedései a kamarára kötelezőek.

II. AZ ÜGYVÉDI KAMARA FELADATA ÉS TEVÉKENYSÉGE

3. Az ügyvédi kamara feladata:

a) az ügyvédi kamara képviseli az ügyvédek testületi érdekeit, gondoskodik az ügyvédi hivatás gyakorlásával járó jogok védelméről és kötelességek ellenőrzéséről, fegyelmi jogkörök gyakorol az ügyvédek és ügyvédjelöltek felett, állást foglal és javaslatokat tesz az igazságszolgáltatásra, valamint a jogalkotásra vonatkozó kérdésekben [Üt. 28. § (1) bekezdés];

b) a jogpolitikai irányelvek érvényre juttatása, a demokratikus centralizmus³ érvényesülésének biztosítása;

c) az ügyvédi munkaközösségi szervezet megerősítése és szocialista tartalommal való megtöltése,

az ügyvédi munka színvonalának állandó emelése és az egységes szocialista típusú ügyvédség kialakítása.

4. Az ügyvédi kamara feladata továbbá az Üt.-ben, a Vhr.-ben és a 105/1960. (IK 10.) IM számú utasítással jóváhagyott Ügyvédi Munkaközösségek Szervezeti és Működési Szabályzatában foglalt rendelkezések érvényre juttatásáról való gondoskodás. Így különösen:

a kamara területén működő ügyvédi munkaközösségek és magángyakorlatot folytató ügyvédek⁴ irányításával és igazgatásával kapcsolatos teendők ellátása, valamint az ügyvédi munkaközösségek tevékenységének folyamatos ellenőrzése,

¹ Ezek a következők: döntés az ügyvédek kamarai felvételéről (átjegyzéséről), az ügyvédjelöltek névjegyzékébe való bejegyzésről; a kamarai tagok (ügyvédjelöltek) ügyvédi munkaközösségbe való felvételének jóváhagyása, illetőleg – szükség esetén – intézkedés valamely ügyvédi munkaközösségbe (kirendeltségbe) való beosztásukról; a kamarai tagság megszűnésének megállapítása, továbbá döntés a kamarából, illetőleg az ügyvédjelöltek névjegyzékéből való törlés tárgyában.

² Az Országos Ügyvédi Tanács létrehozására az 1958. évi 12. törvényerejű rendelettel került sor. Az Ügyvédi Kamarák Országos Bizottságának jogutódja, feladatköre azonban eltért azétól, lényegében kettős jellegű volt, egyrészt az igazságügy-miniszter tanácsadó szerveként állást foglalt és javaslatokat tett az ügyvédekkel érintő fontosabb kérdésekben, másrészt a fegyelmi és az előző jegyzetben szereplő igazgatási ügyekben másodfokon döntött, mégpedig a tagjaiból alakult háromtagú tanácsokban.

Az 1958. évi 12. sz. tvr.-t módosító 1966. évi 22. sz. tvr. bővítette igazgatási jogkörét az ügyvédi munkaközösségek és a kamarák működésének ellenőrzése tekintetében, továbbá irányító szerepet kapott az ügyvédjelöltek és az ügyvédek oktatásának illetve továbbképzésnek a szervezésében. (A megszűnésére vonatkozóan lásd a 113-as sz. dokumentum bevezetését).

³ Demokratikus centralizmus – a korszak politikai terminológiájának kedvelt, főként a közigazgatás vonatkozásában használt szófordulata. Egy, kifejtésre tulajdonképpen soha nem került elv, mely a megvalósuló erőteljes központosítást próbálta legalább a retorika szintjén a demokráciával összekapcsolni. A lényeg azonban szigorúan a központosításon volt, a demokratikus pedig csak egy kötelező, gyakorlatilag minden jelentéstartalmat nélkülöző jelző volt ekkoriban.

⁴ Az 1958. évi 12. tvr. főszabályként az ügyvédi tevékenység gyakorlását ügyvédi munkaközösségek keretében engedélyezte, azonban kivételes esetben, az igazságügy-miniszter egyedi engedélyével lehetett ügyvédi magángyakorlatot is folytatni.

a munkaközösségek megfelelő színvonalú vezetéséről való gondoskodás és az ügyvédek kifogástalan érdemi munkájának biztosítása,

a munkaközösségek alakulásával, megszűnésével és működésével kapcsolatos feladatok teljesítése, valamint az ügyvédi szervek részére megfelelő elhelyezés és berendezés biztosítása,

az ügyvédek folyamatos oktatásáról való gondoskodás,

az ügyvédi utánpótlás biztosításának előmozdítása, segítségnyújtás az ügyvédek társadalmi munkában való részvételére.

III. AZ ÜGYVÉDI KAMARA SZERVEI

5. Az ügyvédi kamara szervei⁵:

a) a közgyűlés;

b) az elnökség;

c) az ellenőrző bizottság;

d) a fegyelmi tanácsok.

A KÖZGYŰLÉS

6. Az ügyvédi kamara tagjainak közgyűlése

a) megválasztja – titkos szavazással – a kamara elnökségét, annak elnökét, egy vagy több elnökhelyettesét és titkárát, a kamarai fegyelmi megbízottat, a kamara ellenőrző bizottságát és annak elnökét, valamint – a kamarai tagok számának megfelelően – az Országos Ügyvédi Tanács tagjait és a fegyelmi ügyekben első fokon eljáró személyeket;

b) megvitatja az elnökség és az ellenőrző bizottság munkájáról szóló beszámolót és határoz a további feladatokról;

c) megállapítja a kamara költségvetését, dönt az elnökség pénzügyi beszámolójának elfogadásáról;

d) véleményt nyilvánít az ügyvédi tevékenységgel kapcsolatos, vagy azt érintő kérdésekben [Üt. 29. § (1) bekezdés].

7. A közgyűlést legalább évenként kell összehívni; az összehívásról a kamara elnökségének elnöke (a kamara elnöke) gondoskodik.

Rendkívüli közgyűlést a kamara elnöke bármikor összehívhat, köteles azonban összehívni, ha azt a közgyűlésen való részvételre jogosult kamarai tagok egyharmad része vagy az elnökség a tárgysorozat megjelölésével kéri. Az elnök az elnökség határozatától, illetőleg a kérelem átvételétől számított nyolc napon belül köteles a rendkívüli közgyűlés összehívása iránt intézkedni [Üt. 29. § (2–3) bekezdés].

⁵ Az 1958. évi 12. tvr. megváltoztatta az ügyvédi kamarák addigi szervezeti felépítését. Megszüntette a képviselői közgyűlés intézményét, a választmány és a tisztikar feladatainak összevonásával pedig elnökség néven új típusú szervet hozott létre.

A közgyűlés időpontjáról – a tárgysorozat közlésével és a közgyűlési beszámoló tervezete másolatának felterjesztésével – értesíteni kell az igazságügy-minisztert.

A közgyűlésre meg kell hívni az állami és társadalmi szervek illetékes vezetőit. Az ülés időpontját is feltüntető napirendet legalább nyolc nappal az ülés előtt közölni kell a meghívottakkal.

8. Az ügyvédi kamara közgyűlését össze kell hívni akkor is, ha azt az igazságügy-miniszter kívánja [Vhr. 47. § (1) bekezdés].

9. A közgyűlés, határozatképes, ha azon a részvételre jogosult kamarai tagok fele megjelent A közgyűlés határozatainak érvényességéhez egyszerű szótöbbség szükséges [Üt. 29. § (4) bekezdés].

10. Az ügyvédi kamara közgyűléséről jegyzőkönyvet kell készíteni; a kamara elnöke és titkára által aláírt jegyzőkönyv és a közgyűlési beszámoló másolatát 15 nap alatt fel kell terjeszteni az igazságügy-miniszterhez [Vhr. 47. § (2) bekezdés].

A közgyűlés határozatairól és azok végrehajtásáról a kamara nyilvántartást köteles vezetni.

AZ ELNÖKSÉG

11. Az ügyvédi kamara elnöksége elnökből, egy vagy több elnökhelyettesből és titkárból, kamarai fegyelmi megbízottból, valamint – a kamara tagjainak számától függően – további négy-tizenhat tagból (valamint kettő-négy póttagból) áll [Üt. 30. § (1) bekezdés].

Az elnökség tagjai tevőlegesen és példamutatóan részt vesznek az ügyvédi kamara ügyeinek intézésében.

Az ügyvédi kamarai elnökségének munkáját úgy kell megosztani, hogy minden elnökségi tag megfelelő feladatot kapjon.

12. Az ügyvédi kamara elnökségébe megválasztásra kerülő tagok számát – az Üt. 30. § (1) bekezdésében megszabott keretek között⁶, a kamara tagjainak számát figyelembe véve – a kamarai választásokat megelőzően az igazságügy-miniszter állapítja meg és közli az ügyvédi kamarával (Vhr. 48. §).

Az ügyvédi kamara elnökségének tagjai e minőségükben kötelesek képviselni és végrehajtani az elnökség által elfogadott és határozattal megerősített álláspontot.

13. Az elnökség

a) dönt az ügyvédek kamarai felvételéről (átjegyzéséről), az ügyvédjelöltek névjegyzékébe való bejegyzésről; jóváhagyja a kamarai tagok (ügyvédjelöltek) ügyvédi munkaközösségbe való felvételét, illetőleg – szükség esetén – intézkedik valamely ügyvédi munkaközösségbe (kirendeltségbe) való beosztásukról; megállapítja a kamarai tagság megszűnését, továbbá dönt a kamarából, illetve az ügyvédjelöltek névjegyzékéből való törlés tárgyában;

megállapítja kivételesen indokolt esetben – az igazságügy-miniszter hozzájárulásával – egyes munkaközösségeknél a 20 főt meghaladó létszámot [Vhr. 27. § (3) bekezdés];

segítséget ad az ügyvédi munkaközösségek és az ügyvédi munkaközösségi kirendeltségek megalakulásához, jóváhagyja a munkaközösségek és kirendeltségek létesítését, meg-

⁶ Erre vonatkozóan lásd jelen ügyrend, a hivatkozott jogszabályi helyet szó szerint idéző, 11. pontját.

erősíti az ügyvédi munkaközösségeknek az ügyvédi munkaközösség tagjai által választott vezetőit; másodfokon dönt az ügyvédi munkaközösség taggyűlésének határozata ellen előterjesztett panasz, továbbá az ügyvédi munkaközösséget érintő javaslat tárgyában;

a közgyűlés által választott személyek közül megalakítja a fegyelmi ügyben elsőfokon eljáró kamarai fegyelmi tanácsot (tanácsokat) és kijelöli e tanács (tanácsok) elnökét és tagjait (Üt. 41–42. §);

évenként egyszer beszámoltatja a kamara fegyelmi megbízottját, megvizsgálja a fegyelmi és a panasz eljárás során követett kamarai gyakorlatot;

b) intézi a kamara ügyeit;

az igazságügy-minisztertől kapott irányelvek alapján elkészíti a kamara féléves munkatervét, azt az igazságügy-miniszterhez felterjeszti, ellenőrzi a munkaterv végrehajtását és erről az igazságügy-miniszternek a félévet követő hónap 20. napjáig beszámol;

irányítja az ügyvédjelöltek képzését és előmozdítja az ügyvédek továbbképzését;

figyelemmel kíséri az ügyvédek és ügyvédjelöltek oktatását; valamint gondoskodik arról; hogy az ügyvédi munkaközösségek megfelelő segítséget nyújtsanak az ügyvédjelölteknek az ügyvédi jogtanácsosi vizsgára való felkészüléshez és a kellő joggyakorlat megszerzéséhez;

megállapítja a kamarai tagdíjat [Üt. 30.§ (2) bekezdés];

a kamara elnöksége – felhatalmazás alapján – határozza meg az összevont munkaközöségi tartalék- és felosztható alapra történő befizetések százalékos kulcsát és dönt azok felhasználásáról;

minden év január 31. napjáig elkészíti és felterjeszti az igazságügy-miniszterhez a kamara ügyvéd tagjainak és az ügyvédjelölteknek a névsorát;

javaslatot tesz a vezetői tevékenységét – így különösen a munkaközösség folyamatos működésének biztosítását és belső ellenőrzésének megszervezését – nem megfelelően ellátó ügyvédi munkaközösség vezetőjének visszahívására;

gondoskodik a választott szervek megbízatásának lejárta előtt megüresedett kamarai tisztség betöltéséről, ha az a közgyűlés által megválasztott helyettessel, vagy póttaggal nem tölthető be. Intézkedik a pótválasztást végrehajtó kamarai közgyűlés összehívása iránt, ha a megválasztott tisztségviselőknek több mint fele lemond vagy tisztségük egyéb okból megüresedett [Vhr. 64. § (1) és (3) bekezdés];

köteles felfüggeszteni azt a kamarai tisztségviselőt, akivel szemben fegyelmi eljárás indult, vagy aki ellen az ügyészség vádiratot nyújtott be a bírósághoz. A felfüggesztés hatálya a fegyelmi, illetőleg a büntető eljárás befejezéséig tart [Vhr. 67. § (1) bekezdés];

másodfokon dönt a kamara elnöke által figyelmeztetésben részesített ügyvéd (ügyvédjelölt) panasz tárgyában;

c) rendszeresen ellenőrzi az ügyvédi munkaközösségek és a magángyakorlatot folytató ügyvédek működését.

Ennek keretében évenként legalább egyszer megfelelően kidolgozott vizsgálati szempontok alapján általános ellenőrzés alá vonja az ügyvédi munkaközösségek vezetőinek munkáját, az ügyvédek magatartását és érdemi tevékenységét, valamint az ügyvédi munkaközösségek ügyvitelét és pénzkezelését.

Az ellenőrzések tapasztalatai alapján az elnökség köteles – a szükséghez képest – megfe-

elő utasításokat adni a munkaközösségeknek A vizsgálati jelentések és a hozott elnökségi határozatok egy-egy példányát fel kell terjeszteni az igazságügy-miniszterhez;

évenként legalább egyszer köteles értékelni az ügyvédek társadalmi munkáját;

évenként legalább egyszer beszámoltatja az ügyvédi munkaközösségek vezetőit e tevékenységükről;

elbírálja a büntető ügyekben – a tényállásnak és a magasabb díjazás indokának figyelembevételével – az ügyvédi munkaközösség vezetője által előterjesztett 1500 Ft-ot meghaladó díjkikötésnek engedélyezése iránti munkaközösségi kérelmet;

ellátja a termelőszövetkezeti jogvédők ügyrendjében⁷ rárótt feladatokat;

d) feloszlathatja azt az ügyvédi munkaközösséget, amely működése során nem tudja biztosítani a jogszabályban előírt feladatainak eredményes megoldását. Gondoskodik a munkaközösségi vagyon szétosztásáról abban az esetben, ha a megszűnt ügyvédi munkaközösség nem minden tagja lesz ugyanannak a munkaközösségnek tagjává (Vhr. 45. §);

javaslatot tehet az ügyvédi munkaközösségi tagnak a munkaközösségből való kizárása iránt [Vhr. 40. § (2) bekezdés].

14. Az elnökség köteles munkájáról évenként a közgyűlésnek beszámolni [Üt. 30. § (3) bekezdés].

Az elnökség tagjai évenként beszámolnak tevékenységükről az elnökségnek.

15. Az elnökség általában havonta, de legalább negyedévenként egyszer ülést tart. Az ülés határozatképességéhez a tagok kétharmad részének jelenléte szükséges. Határozatait szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az az állásfoglalás válik határozattá, amelyhez az elnök csatlakozik.

Az elnökség üléseit a kamara elnöke hívja össze, és ő gondoskodik a tárgysorozat összeállításáról.

Az elnökségi ülésre – a tárgysorozat és az esetleges írásbeli anyag megküldésével – az elnökség tagjait legalább nyolc nappal korábban meg kell hívni. A tárgysorozat és az, esetleges írásbeli anyag megküldésével az elnökségi ülés időpontjáról az igazságügy-minisztert is értesíteni kell. Az elnökségi ülésről felvett jegyzőkönyv másolati példányát 15 nap alatt fel kell terjeszteni az igazságügy-miniszterhez.

Az igazságszolgáltatás és az ügyvédség fontosabb kérdéseit tárgyaló elnökségi ülésekre meg kell hívni az állami és társadalmi szervek illetékes vezetőit,

⁷ A termelőszövetkezetek jogvédelmét, jogi képviselését tagként felvett vagy munkaszerződéssel alkalmazott jogtanácsos vagy tartós megbízási szerződéssel ügyvédi munkaközösség (egy kijelölt tagja) intézte. Utóbbiak számára az Országos Ügyvédi Tanács jogvédői ügyrendet készített, mely szabályozta a termelőszövetkezetek jogi képviselésére vonatkozó teendőket.

Ennek alapján az ügyvédi kamara a termelőszövetkezetek és az ügyvédi munkaközösségek közötti megbízási szerződések elősegítése céljából együttműködött a Megyei Termelőszövetkezeti Tanács jogügyi titkárával. A megbízási szerződéseket be kellett mutatni a kamarának, mely azokat járasonként csoportosítva nyilvántartotta. Az ügyvédi kamara az ügyvédi arcképes igazolvány rendszeresített mellékletén tanúsította, hogy az ügyvéd, melyik termelőszövetkezet nevében volt jogosult fellépni. Az ügyvédi kamara és a jogügyi titkár együttesen jártak el ezen ügyvédek irányítása, ellenőrzése, beszámoltatása és oktatása ügyében valamint közösen tartottak számukra értekezleteket. Végezetül a kijelölt ügyvédek félévenként kötelesek voltak a termelőszövetkezet jogi ügyeinek intézéséről az ügyvédi kamarának összefoglaló jelentést tenni.

16. Az elnökség üléseire tanácskozási joggal, meghívhatók a munkaközösségek vezetői vagy más személyek is.

Az ügyvédi kamara tagjait érintő elnökségi határozatot meg kell küldeni az ügyvédi munkaközösségeknek a taggyűlésen való ismertetés céljából.

A kamara elnökségének nevében az okiratokat (határozatokat), valamint a hatóságokhoz és a magánszemélyekhez intézett átiratokat és leveleket a kamara elnöke és titkára, akadályoztatásuk esetében pedig általuk az elnökség tagjai közül írásban felhatalmazott személy írja alá.

17. A kamarai tagdíj megállapítása elleni jogorvoslat tárgyában az elnökség a munkaközösségek vezetőivel együtt dönt [Üt. 30 § (5) bekezdés].

AZ ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG

18. Az ügyvédi kamara ellenőrző bizottsága az ügyvédi kamara gazdasági és pénzügyi működését ellenőrzi.

Az ellenőrző bizottság elnökből és két tagból (valamint egy póttagból) áll.

Az ellenőrző bizottság köteles munkájáról évenként a közgyűlésnek beszámolni. (Üt. 31. §).

19. Az ellenőrző bizottság rendszeresen ellenőrzi a kamara pénztárársának tevékenységét, a kamara pénzkezelését, vagyonkezelését és az ügyvitelét. Előkészíti és lefolytatja a pénztárvizsgálatot, ügyel a költségvetési előirányzatok betartására, továbbá arra, hogy a költségvetésbe fel nem vett vagy az előirányzott mértéket meghaladó kiadások fedezéséhez, illetve a költségvetés szükséges módosításához az igazságügy-miniszter előzetes hozzájárulását mindenkor kikérjék.

Ellenőrzi az irányelveknek megfelelően az összevont és a kamara kezelésében levő: munkaközösségi tartalékalap és felosztható alap felhasználását és kezelését.⁸ Az ellenőrző bizottság vizsgálatának eredményéről jelentést tesz a kamara elnökségnek.

⁸ A 8/1958. I.M. sz. rendelet (Vhr.) írta elő a tartalék- illetve a felosztható alap képzésének kötelezettségét. A rendelet alapján:

a tartalékalap képzése a tiszta jövedelem terhére, az egy tagra jutó átlagjövedelem alapján történik, azonban ha ez az 1000 forintot nem éri el, tartalékalapot nem kell képezni, illetőleg abban a hónapban a tartalékalap céljára a tiszta jövedelemből semmit sem kell levonni. Ha az átlagjövedelem 3000 forintnál nem több, a tiszta jövedelem 5 százalékát, ha pedig az átlagjövedelem a 3000 forintot meghaladja, ezenfelül a meghaladó összeg 10 százalékát kell tartalékalap céljára fordítani. A tartalékalap felhasználásáról az ügyvédi munkaközösség taggyűlése a kamara elnöksége által megadott irányelvek alapján határoz.

A felosztható alap céljára a tiszta jövedelem 10 százalékát kell fordítani, ha az átlagjövedelem 3000 forintnál nem több, ha pedig az átlagjövedelem a 3000 forintot meghaladja, ezenfelül a meghaladó összeg 20 százalékát.

A felosztható alapon levő összeg felosztásáról az ügyvédi munkaközösség vezetőjének a kamara irányelvei szerint tett javaslata alapján a munkaközösség taggyűlése dönt.

A felosztható alapon levő összeget a munkaközösségi tagok között elsősorban a személyi és családi körülmények figyelembevételével kell felosztani, oly módon, hogy a felosztás a jövedelmek arányosítását is elősegítse. Ezenkívül a felosztható alapból megfelelő juttatásban lehet részesíteni azokat a munkaközösségi tagokat, akik díjtalan ügyekben jártak el, kiemelkedő teljesítményt értek el, vagy közreműködtek a munkaközösség ügyviteli (adminisztrációs) és pénzkezelési teendőinek ellátásában. Ebből jutalmazható továbbá a munkaközösségnél működő ügyvédjelölt is.

A FEGYELMI TANÁCSOK

20. Az ügyvédek és az ügyvédjelöltek elsőfokú fegyelmi hatósága a kamarai fegyelmi tanács, amely elnökből és két tagból áll [Üt 41. § (1) bekezdés].

A nagy létszámú ügyvédi kamaráknál – a szükséghez képest – több fegyelmi tanács is alakítható.

A fegyelmi tanácsok elnökét és tagjait a megszervezendő tanácsok számának megfelelően kell megválasztani (kijelölni) és ezzel egyidejűleg a rendes tagokkal azonos számú pótag megválasztásáról (kijelöléséről) is gondoskodni kell.

A büntetőeljárásról szóló 1962. évi 8. számú tvr.-nek a bírák kizárására vonatkozó rendelkezései (26–27. §) az ügyvédi fegyelmi tanácsok tekintetében megfelelően irányadók (Üt 42. §).⁹

21. Az ügyvédi fegyelmi tanácsok eljárására és az ügyvédek fegyelmi felelősségére vonatkozó rendelkezéseket az Üt. 40–58. §-ai, valamint a Vhr. 81–88. §-ai tartalmazták.

Az ügyvédek és az ügyvédjelöltek ellen lefolytatott eljárások során hozott jogerős elnöki intézkedésről és fegyelmi határozatról az illetékes ügyvédi munkaközösséget is értesíteni kell.

IV. AZ ÜGYVÉDI KAMARA TISZTSÉGVISELŐI

22. Az ügyvédi kamara tisztségviselői:

- a) az elnök,
- b) az elnökhelyettes,
- c) a titkár (főtitkár)
- d) a fegyelmi megbízott.

23. Az ügyvédi kamara választott szerveinek (tisztségviselőinek) megbízatása 3 évre szól a kamara tagjai egyharmad részének vagy az elnökségnek javaslatára azonban a megbízatás lejárta előtt is a közgyűlés elé kell terjesztetni az elnökségnek vagy az elnökségi tagnak, az ellenőrző bizottságnak vagy tagjának, illetőleg bármely tisztségviselőnek visszahívására és az új választásra vonatkozó indítványt.

Nem választható meg az ügyvédi kamara tisztségviselőjévé az, akivel szemben 3 éven belül fegyelmi büntetést szabtak ki. (Üt. 32. §).

⁹ E szerint, ha a kizárás kérdése igazgatási ügykörben nem intézhető el, ugyanannak a bíróságnak másik tanácsa határoz.

Ha ugyanannak a bíróságnak nincs olyan másik tanácsa, amelyre kizárási ok nem vonatkozik, vagy ha a kizárási ok az egész bíróságra kiterjed, a kizárás kérdésében a másodfokú bíróság határoz.

A kizárást kimondó határozat ellen fellebbezésnek nincs helye, a kizárás megtagadását pedig csak abban a fellebbezésben lehet panaszolni, amely az ügy érdemében hozott határozat ellen irányul.

Az a bíró, aki a saját személyére vonatkozó kizárási okot maga jelentette be, bejelentésének elintézéséig az ügyben nem járhat el.

Ha a fegyelmi eljárás alá vont személy nyilvánvalóan alaptalanul tesz kizárássra irányuló bejelentést, vagy ugyanabban az ügyben ugyanazon bíró ellen ismételtelen tesz alaptalan bejelentést, őt a kizárást megtagadó határozatban ezer forintig terjedő pénzbírsággal lehet sújtani. A pénzbírság kiszabása miatt halasztó hatályú külön fellebbezésnek van helye.

24. Az ügyvédi kamara szerveinek és tisztségviselőinek megválasztására vonatkozó rendelkezéseket a Vhr. 52–67. §-ai tartalmazzák. Szavazategyenlőség esetében a szavazás megismétlésének van helye.

25. Az ügyvédi kamara tisztségviselőit, a kamara szerveiben működő ügyvédet, valamint a kamara alkalmazottait e minőségükben tudomásukra jutott tények tekintetében titoktartási kötelezettség terheli.

26. Az elnök

a) felelős a kamara hatáskörébe tartozó feladatok ellátásáért. Különösen az ügyvédi munkaközösségek szervezeti szilárdságáért, a munkaközösségi szervezetnek szocialista tartalommal való megtöltéséért, az ügyvédi tevékenység színvonaláért és a jogpolitikai irányelvek érvényre juttatásáért. Feladatának maradéktalan teljesítéséhez szükséges időt rendszeresen a kamara helyiségében tölti el.

b) képviseli az ügyvédi kamarát, irányítja a kamara szerveinek munkáját, elnököl és beszámol a közgyűlésen és az elnökségi üléseken, gondoskodik azok határozatainak, valamint a felettes szervek utasításainak végrehajtásáról;

c) kijelöli az ügyek előadóit és gyakorolja az Üt. 581. §-ában¹⁰ biztosított jogkörét a kisebb szabálytalanságok elbírálásánál.

d) beosztja a fegyelmi tanácsok elnökeit, tagjait és jegyzőkönyvezetőit; személyesen vagy a kamara fegyelmi megbízottja útján lefolytatja a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot és elrendeli vagy megszünteti a fegyelmi eljárást;

e) létesíti és megszünteti a kamarai alkalmazottak munkaviszonyát;

f) utalványozási jogot gyakorol a kamarai költségvetés keretében és irányítja a kamara gazdasági tevékenységét;

g) saját hatáskörében tett intézkedésekről az elnökségnek jelentést tesz;

h) együtműködik a megyei és járási szervekkel és tájékoztatja azokat az ügyvédséget érintő kérdésekről;

i) részt vesz az igazságügyi értekezleteken, a megyei bírósági kollégiumokon és aktív tevékenységet fejt ki az Országos Ügyvédi Tanács munkájában;

j) részt vesz az ügyvédi munkaközösségek vizsgálatában;

k) nevelőmunkát fejt ki a kamara tagjai között és gondoskodik a kamarai tisztségviselők és a munkaközösségi vezetőkre, valamint az e tisztségekre számba jöhető utánpótlásra vonatkozó nyilvántartások folyamatos vezetéséről.

l) gondoskodik arról, hogy a kamarai fegyelmi tanács (tanácsok) munkája a jogszabálynak és az Országos Ügyvédi Tanács fegyelmi gyakorlatának megfelelően.

27. Az elnököt tartós távolléte és akadályoztatása (betegség, szabadság, kiküldetés stb.) esetén az elnökhelyettes, a titkár, vagy az elnök által kijelölt-elnökségi tag helyettesíti, aki az elnöktől kapott megbízások és feladatok keretei között fejt ki tevékenységét.

28. A titkár

– az elnök felügyelete mellett– irányítja és ellenőrzi a kamara ügyvitelét, előkészíti az

¹⁰ Elírás, minden bizonnyal az Üt. 58. § (1)-re utal, mely szerint: Ha az ügyvéd (ügyvédjelölt) olyan kisebb szabálytalanságot követ el vagy olyan kifogásolható magatartást tanúsít, amely nem éri el a fegyelmi vétség súlyát, őt az ügyvédi kamara elnöke – mellőzve a fegyelmi eljárás elrendelését – szóbeli vagy írásbeli figyelmeztetésben részesíti.

elnökségi üléseket, felügyel az ügyrend és az ügykezelés szabályainak betartására, gondoskodik a folyamatos ügyvitelről és a kamara szervei által hozott határozatok pontos végrehajtásáról. Előkészíti a kamara munkatervét és jelentéseit, előadója a szervezeti és személyi ügyeknek.

A titkár feladatai közé tartozik az ügyvédi munkaközösségnek megszervezése, a munkaközösségi ellenőrzésekben való részvétel, a félévi munkaközösségi jelentések és tevékenységi kimutatások ellenőrzése, kiértékelése, valamint az ügyvédjelöltekkel való rendszeres kamarai és munkaközösségi foglalkozás ellenőrzése.

Felelős az elnökkel együtt azért, hogy a munkaközösségek a 105/1960. (IK 10.) IM számú utasítással jóváhagyott ügyvédi Munkaközösségek Szervezeti és Működési Szabályzata által előírt feladatokat teljesítsék. A titkár felelőssége nem érinti a munkaközösségi vezetők felelősségét.

29. A fegyelmi megbízott

az elnök megbízása alapján folytatja a vizsgálatot az ügyvédi kamarához érkezett panaszok és feljelentések ügyében, összefoglaló jelentést készít, részt vesz a fegyelmi tárgyaláson, indítványokat terjeszt elő és a határozatok ellen a szükséghez képest jogorvoslattal él. A jogorvoslat kérdésében a kamara elnökének álláspontja a fegyelmi megbízottra kötelező.

Nagyobb létszámú kamaránál több fegyelmi megbízott is működhet.

Ha az ügyvédi kamaránál több fegyelmi megbízott működik, az elnök jelöli ki azt a fegyelmi megbízottat, akinek ellenőrzése alá tartozik a többi fegyelmi megbízott. Az utóbbiak működésért a vezetésre kijelölt fegyelmi megbízott felelős, ő végzi a többi fegyelmi megbízott irányítását, munkájuk beosztását és ellenőrzését.

30. A fegyelmi megbízott feladatkörét – esetenként – a kamara elnöksége által kijelölt más kamarai tag is elláthatja (Vhr. 85. §).

V. BIZOTTSÁGOK

31. A kamara elnöksége a hatáskörébe utalt ügyek előkészítésével az elnökség vagy a kamara bármely tagját, illetőleg az elnökség vagy a kamara tagjaiból alakított bizottságot is megbízhatja (Vhr. 49. §).

32. Az elnökség különösen a következő bizottságokat alakíthatja:

intézőbizottság (vezetőség), elvi bizottság, oktatási bizottság; tagfelvételi bizottság, az ügyvédi munkaközösségek működését ellenőrző bizottság, termelőszövetkezeti bizottság.

Nagyobb kamarák elnöksége – a szükséghez képest – más bizottságokat is alakíthat szervezetük, hatáskörük és működési területük egyidejű megállapítása mellett (pl. gazdasági, szociális) ügyvédjelölteket ellenőrző bizottságok stb.).

A bizottság javaslatát a bizottság elnöke terjeszti az elnökség elé.

Az elnökség által megválasztott bizottságok működéséért a kamara elnöke felelős.

VI. AZ ÜGYKEZELÉSRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK¹¹

33. A kamara iratainak ügykezelését a kamara elnöke által alkalmazott munkavállaló végzi. A munkavállaló munkájának beosztása és a munkafegyelem biztosítása az elnök ellenőrzése mellett – a kamara titkárának a feladatkörébe tartozik (28. pont).

34. a) A kamarához érkezett minden iratot a kamara iktatókönyvébe be kell vezetni az egységes lajstromos iktatási rendszer szerint.¹²

b) Az ügyvédi kamara irodája köteles gondoskodni az ügyvédekre és ügyvédjelöltekre vonatkozó személyi nyilvántartás vezetéséről. Ebben az ügyvédek (ügyvédjelöltek) személyére vonatkozó minden lényeges adatot és változást be kell jegyezni.

c) Az ügyvédek (ügyvédjelöltek) ellen érkezett panaszokat a fegyelmi ügyek munkakönyvébe (lajstromába) kell bevezetni; ez a munkakönyv folyamatosan tartalmazza az ügygel kapcsolatos intézkedések (határozatok) lényegét.

d) A kamara elnöksége az említett ügyviteli könyveken kívül elrendelheti más olyan nyilvántartások vezetését is, amelyek elősegítik az ügyintézés pontosságát, és áttekinthetőségét.

e) A kamara ügykezelési feladatai közé tartozik az ügyvédi és ügyvédjelölti igazolványok kezelése.

35. A kamarai személyi nyilvántartásba bejegyzést csak a kamara elnökének vagy titkárának utasítására lehet eszközölni.

VII. VEGYES RENDELKEZÉSEK

36. A kamarában kezelt összevont munkaközösségi tartalékalapokat és felosztható alapokat a kamarai költségvetéstől elkülönítve kell kezelni és az erre a célra szolgáló nyilvántartásokban az alapok változását keresztül kell vezetni. A könyveket a kamara elnöke hitelesíti.

37. A kamara pénztárosa, illetőleg a pénztárkezeléssel megbízott személy a kamara elnökének közvetlen felügyelete alatt áll.

Intézi a kamara pénz és anyagkezelését, gondoskodik a tagsági díjak beszedéséről, megfelelő javaslatot tesz a bírságok behajtása iránt, elkészíti a kamara költségvetésének tervezetét és zárszámadását, vezeti a kamara vagyonteltárát és az egyéb nyilvántartásokat. Gon-

¹¹ Az ügyvédi kamara ügykezelését részletesen szabályozza Az Ügyvédi Kamarák ügyrendjének (jelen kiadványban nem közölt) függeléke.

¹² Ennek megfelelően az iktatókönyv következő rovatait kell kitölteni tintával a kezdőirat érkezésekor:

- a) az ügyirat érkezése időpontjának feltüntetése,
- b) iktatószám (sorszám),
- c) a benyújtó fél vagy hatóság megnevezése,
- d) a benyújtó hatóság ügyszáma,
- e) a tárgy megnevezése,
- f) az ügycsoport megjelölése.

A kamarához érkezett minden új ügy az iktatókönyv soron következő sorszámát kapja meg. Az utóirat érkezését pedig a kezdőirat iktatószámánál kell az iktatókönyvbe bevezetni.

doskodik – a kamara elnökének utasítása alapján – a kamara helyiségeinek, berendezési és felszerelési tárgyainak karbantartásáról, valamint az anyag és a pénzkezelés szabályszerű könyveléséről. Javaslatot tesz az elnökségnek a behajthatatlan kamarai pénzkövetelések (tagdíj, fegyelmi bírság és eljárási költség) leírásáról.

VIII.

38. Az ügyvédi kamara ügyrendje az igazságügy-miniszter jóváhagyásával válik hatályossá.¹³

Forrás: Az Ügyvédi Kamarák ügyrendje. Ügyvédi Közlöny. A magyar ügyvédség hivatalos lapja, III. (1964) 2. sz. 15–18.

¹³ Az igazságügy-miniszter 102/1964. (IK 2.) IM számú, 1964. március 1-én hatályba lépő utasításával hagyta jóvá az ügyvédi kamaráknak – az Országos Ügyvédi Tanács teljes ülése által elfogadott – ügyrendjét.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS

A NÉPKÖZTÁRSASÁG ELNÖKI TANÁCSÁNAK 1950. ÉVI 36. SZÁMÚ TÖRVÉNYEREJŰ RENDELETE AZ ÁLLAMI TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS SZERVEZETÉRŐL (Budapest, 1950. szeptember 23.)

A II. világháború végét követően a 2300/1945. M.E. számú rendelet révén helyreállításra került a társadalombiztosító intézetek háború alatt felfüggesztett önkormányzata. Ezt követően viszont kezdetét vette előbb a betegség-, majd a nyugdíjbiztosítás terén egyaránt a szerteágazó társadalombiztosítási intézményrendszer egységesítése. Már 1945 folyamán a 6180/1945. M.E. számú rendelettel beolvasztották az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézetet (OMBI) az Országos Társadalombiztosítási Intézetbe (OTT), 1946-ban pedig a 11780/1946. M.E. számú rendelet nyomán a szakmai családpénztárakból alakult Országos Szakmai Családpénztár került ugyanerre a sorsra.

1948 októberében a szakszervezetek XVII. kongresszusán az MDP instrukciói alapján hozott határozatban szögezték le a további centralizáció szükségességét. Ennek következtében első lépésként a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete (MABI) olvadt be az OTI-ba a 12380/1948. Korm. számú rendelet révén 1949. január 1-jei hatállyal. Ezt rövidesen követte a többi intézmény beolvasztása is a vasutas dolgozók biztosítási intézményeinek kivételével.

A szervezeti centralizáció végezetül az Elnöki Tanács 1950. évi 36. számú törvényerejű rendeletével zárult le, amely a társadalombiztosítás jelentős részének igazgatását a Szakszervezetek Országos Tanácsának irányításával a szakszervezetekre bízta, egyúttal ennek ellátására Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ (lásd 97-es dokumentum) felállítását rendelte el.

A Magyar Népköztársaság Alkotmányának 47. §-a szerint a Népköztársaság segíti a dolgozókat munkaképtelenségük esetén és ezt a segítséget széleskörű társadalombiztosítással valósítja meg.¹ Annak érdekében, hogy ez a segítség minél közvetlenebbül és minél eredményesebben érvényesüljön, a társadalombiztosítás igazgatását maguknak a szakszervezetekbe tömörült dolgozóknak kell átadni. Ezért a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a következőket rendeli:

1. § Az állami társadalombiztosítás igazgatását a szakszervezetekbe tömörült dolgozók látják el a Szakszervezetek Országos Tanácsa² (továbbiakban: SZOT) irányításával.

☞

¹ A társadalombiztosítás minél szélesebb körűvé tétele fontos feladat volt, miután az SZTK megalakulásakor a társadalombiztosításba bevontak száma a lakosság mindössze 47%-át tette ki (1945-ben ugyanakkor még a 40 %-ot sem érte el). Ezt követően azonban a célkitűzéseknek megfelelően valóban jelentős fejlődés ment végbe a társadalombiztosítás kiterjesztése terén. A biztosítottak létszáma 1955-re elérte a 60%-ot, 1960-ra a 85%-ot, 1963-ban a 97%-ot, végül 1975-re megközelítette a 100%-ot.

Ezzel természetesen együtt járt a társadalombiztosításra fordított kiadások növelése is, így míg 1949-ben 1,9 milliárd forintot tettek ki a társadalombiztosítás kiadásai, addig 1964-ben már 16,8 milliárdot.

² A Szakszervezetek Országos Tanácsa (SZOT) a magyar szakszervezeti mozgalom központi irányító testülete volt. 1948 októberében vette át az 1945-től fennálló Szakszervezeti Tanács (Szaktanács) helyét. A Magyar Dolgozók Pártja a szovjet mintát követve a SZOT révén vonta ellenőrzése alá az érdekvédelmi szerepétől megfosztott, államosított szakszervezeti mozgalmat.

2. § (1) A szakszervezetek társadalombiztosítási működése felett a főfelügyeletet a minisztertanács gyakorolja.

(2) A társadalombiztosítás költségvetését az állami költségvetésben az államigazgatás és az államhatalom helyi szervei költségvetésétől elkülönítve kell előírányozni.

3. § (1) Az állami társadalombiztosítás központi igazgatási és ügyviteli feladatainak ellátására a SZOT irányítása alatt a Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központot (továbbiakban: SZTK) kell szervezni.³

(2) Az állami társadalombiztosítás helyi ügyviteli feladatait a megyei társadalombiztosítási központok látják el. A megyei társadalombiztosítási központok székhelye megegyezik a megyék székhelyével. A megyei társadalombiztosítási központok a SZTK közvetlen irányítása és felügyelete alatt működnek. A megyei társadalombiztosítási központ a szükséghez képest egy vagy több kirendeltséget állíthat fel.

4. § Az állami társadalombiztosítás ügyviteli feladatainak az SZTK és a megyei társadalombiztosítási központok között való megosztását, valamint az üzemek társadalombiztosítási ügyviteli feladatait a SZOT szabályzatban állapítja meg.⁴ Ugyancsak a SZOT szabályozza a szakszervezetekbe tömörült dolgozóknak a társadalombiztosítás igazgatásában való közvetlen közreműködését és az igazgatás ellenőrzését.

5. § A társadalombiztosítással kapcsolatos mindazok a hatáskörök és feladatkörök, amelyek az eddig hatályos jogszabályok értelmében a népjóléti minisztert illették – a főfelügyeleti jogkört kivéve – a jelen törvényerejű rendelet hatálybalépésétől kezdődően a SZOT elnökségét illetik meg.

6. § (1) A minisztertanács a jelen törvényerejű rendelet hatálybalépésétől számított hat hónapon belül gondoskodik a társadalombiztosítás hatályos törvényerejű jogszabályainak a SZOT közreműködésével történő egységes szerkezetbe foglalásáról és közzétételéről. Az egységes szerkezetbe foglalás során a jogszabályokat az érdemi rendelkezések változtatása nélkül át lehet szövegezni és az áttekinthetőség érdekében a jogszabályok szerkezetét is át lehet alakítani.

(2) Az (1) bekezdés alapján készített jogszabálygyűjteményt a minisztertanács jóváhagyása után olyan hivatalos összeállításnak kell tekinteni, amely a társadalombiztosítás hatályos jogszabályi rendelkezéseit tartalmazza.

7. § (1) A Magyar Államvasutak, továbbá a Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút⁵ dolgozói te-

Elnevezése 1956. október 31. és 1958 között Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetsége volt. 1990-ben szűnt meg, jogutódja a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége lett.

³ A Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ felállítására, a szovjet szakszervezeti társadalombiztosítás mintájára, 1950. október 1-jével került sor, ezt megelőzően szeptember 30-án került megszüntetésre az Országos Társadalombiztosítási Intézet.

⁴ Ezekről a kérdésekről részletesen a Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ Szervezeti és Működési Szabályzata rendelkezett, amely a Szakszervezetek Országos Tanácsa Elnökségének 1/1950. SZOT számú határozatával került elfogadásra (97-es sz. dokumentum).

⁵ A Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Részvénytársaság az 1872. évi XXVII. törvénnyel nyújtott engedélyokirat alapján jelenleg is működő társaság. Miután vonalait az I. világháború utáni országhatárok kettévágták, ezért a trianoni, illetve St. German-i békeszerződések egyedülálló módon, külön paragrafusban kötelezték Ausztria és Magyarország közlekedési kormányzatát a vasút egységes üzemvitelének fenntartására, így az osztrák állam 1923-ban a vasút koncessziójába belépett. Ennek köszönhetően működik a részvénytársaság azóta is. Fő tevékenysége a vasúti személy- és áruszállítás lebonyolítása Győr

kintetében az állami társadalombiztosítás feladatait a SZOT felügyelete és ellenőrzése alatt a Vasutasok és Hajósok Országos Szakszervezete látja el.⁶

(2) A Magyar Államvasutak, továbbá a Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút dolgozóinak egészségügyi gondozását az általános állami egészségügyi szolgálattal együttműködve a vasút-egészségügyi szolgálat látja el. A vasút-egészségügyi szolgálat a közlekedés- és postaügyi miniszter felügyelete alatt áll, aki ezt a felügyeletet a népjóléti miniszterrel egyetértve gyakorolja.

8. § (1) A jelen törvényerejű rendelet az 1950. évi október hó 1. napján lép hatályba, végrehajtásáról a minisztertanács gondoskodik.⁷

(2) A társadalombiztosítási jogszabályok, amennyiben a jelen törvényerejű rendelettel nem egyeztethetők össze, hatályukat veszítik.

(3) Ezzel a törvényerejű rendelettel az igazságügy-miniszter felhatalmazást kap arra, hogy a társadalombiztosítási bíráskodás eljárási szabályait a Szakszervezetek Országos Tanácsa véleményének figyelembevételével rendelettel megállapíthassa.⁸

Kiss Károly s.k.
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
helyettes elnöke.

Szabó Piroska s.k.
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára.

Forrás: Magyar Közlöny. A Magyar Népköztársaság Hivatalos Lapja. Budapest, VI. (1950. szeptember 23.) 161–162. sz. 1028–1029.

☞

és Ebenfurth állomás között, valamint az 1897-ben koncessziót kapott és üzemkezelési szerződés alapján a GySEV Rt. által üzemeltetett Fertővidéki Helyiérdekű Vasút Részvénytársaság (FHÉV Rt.) vonalán, Fertőszentmiklós és Neusiedl am See állomás között.

⁶ 1945. április 22-én alakult meg Budapesten a Magyar Vasutasok Országos Szabad Szakszervezete (MVOSZSZ). 1945. május 15-étől a hajósok csatlakozásával elnevezésük Magyar Vasutasok és Hajósok Országos Szabad Szakszervezete (MVHOSZSZ) lett, közkeletűen azonban csak VAHOSZ-nak hívták. 1950 decemberétől, a hajós szakosztály leválasztását követően, napjainkig Vasutasok Szakszervezete (VSZ) néven működik.

⁷ A törvényerejű rendelet végrehajtásáról fentieknek megfelelően a minisztertanács a 238/1950. M.T. rendelet révén gondoskodott.

⁸ Ezen felhatalmazás alapján került kibocsátásra 1950. októberében a 2070/1950. I.M. rendelet a társadalombiztosítási bíráskodásra vonatkozó jogszabályok módosítása tárgyában.

A SZAKSZERVEZETEK ORSZÁGOS TANÁCSA ELNÖKSÉGÉNEK 1/1950. SZOT SZÁMÚ HATÁROZATA A SZAKSZERVEZETI TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI KÖZPONT SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATÁRÓL

(Budapest, 1950. október 30.)

Az 1950. évi 36. számú törvényerejű rendelet nyomán (lásd 96-os számú dokumentum) a társadalombiztosítási intézmények zömét magába olvasztó Országos Társadalombiztosítási Intézet is megszűntetésre került, vagyonát államosították, a társadalombiztosítás pénzügyei pedig az állami költségvetésbe olvadtak be. A jogszabály egyúttal a társadalombiztosítási feladatok döntő részét szakszervezeti igazgatás alá rendelte, aminek ellátására 1950. október 1-jén létrehozásra került a Szakszervezetek Országos Tanácsa (SZOT) irányítása alatt álló Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ (SZTK), valamint a tényleges ügyviteli munkát végző területi szervei.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa 1/1950. számú határozatával 1950. október 26-án fogadta el az SZTK szervezeti és működési szabályzatát, amely egészen 1964-ig, a társadalombiztosítási szervezet irányítási és felügyeleti rendszerének további egységesítéséig meghatározta működésének kereteit. Ekkor ugyanis az 1964. évi 6. sz. tvr. a szakszervezetek és az állami szervek között megosztott társadalombiztosítási ügyeket immár szinte teljes egészében a szakszervezetek kezében összpontosította. Egyedüli kivételként a fegyveres testületek tagjainak és a vasutak dolgozóinak társadalombiztosítási feladatait ellátó szervezet maradt továbbra is önálló.

Az új szabályozás következtében átalakításra került a társadalombiztosítás intézményi struktúrája, így 1965. január 1-jével megszüntetésre került a Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ továbbá az Országos Nyugdíjintézet, az Újságírók Szanatóriumegyesülete és a Kisipari Szövetkezeti Kölcsönös Biztosító Intézet is, társadalombiztosítási feladatkörüket pedig az újonnan létrehozott Szakszervezetek Országos Tanácsa Társadalombiztosítási Főigazgatósága, illetve ennek igazgatóságai és kirendeltségei vették át. Továbbá tanácsadó testületként létrehozásra került az Országos Társadalombiztosítási Tanács (OTT), melyben a szakszervezetek képviselői mellett állami szervek és egyéb érdeképviseletek küldöttei is helyet kaptak.

A társadalombiztosítás szakszervezeti irányítása 1984. július 1-jéig maradt fent, ekkor ugyanis hatályba lépett a társadalombiztosítás szervezetéről és irányításáról szóló 1984. évi 5. sz. tvr., mely a társadalombiztosítás ellátását állami feladattá minősítette, egyúttal létrehozta a társadalombiztosítás állami szervezetét, a Minisztertanács közvetlen felügyelete alatt álló, országos hatáskörű államigazgatási szerv, az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság (OTF) és területi szervei felállításával. Megerősítette továbbá az Országos Társadalombiztosítási Tanács jogait, területi szinten pedig megyei (fővárosi) társadalombiztosítási tanácsok, illetve külön Vasutas Társadalombiztosítási Tanács megalakítását rendelte el.

Jelentősebb változások a társadalombiztosítási igazgatás tekintetében ezt követően már csak a rendszerváltozás után mentek végbe, amikor is az 1991. évi LXXXIV. törvény hatályon kívül helyezte az 1984. évi 5. sz. tvr.-t, és elrendelte az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság illetve igazgatási szerveinek szétválasztása és átszervezése révén a társadalombiztosítás önkormányzati igazgatásának bevezetését.

A Minisztertanács a Magyar Dolgozók Pártja javaslatára, a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben úgy határozott, hogy a társadalombiztosítás eltátását közvetlenül a dolgozókra bízza, a társadalombiztosítás irányítását pedig a szakszervezetekre, illetőleg Szakszervezetek Országos Tanácsára. Ez lehetővé teszi a dolgozók közvetlen befolyását és ellenőrzését a társadalombiztosításra és e mellett egyszerűbbé fogja tenni a társadalombiztosítás munkáját:

A nagyobb üzemeknél és állami szerveknél a Szovjetunió példája nyomán a szakszervezetek üzemi szervei veszik át a társadalombiztosítási teendőket; a táppénz és egyéb segélyek kifizetésével járó feladatokat, később pedig a családi pótlék folyósítását is. A társadalombiztosítás üzemi szervei a dolgozók által választott, az üzemi bizottságok irányítása alatt működő társadalombiztosítási tanácsok és megbízottak. A társadalombiztosítási tanácsok munkáját a szakszervezetek irányítják.

A társadalombiztosítás felső irányítását a Szakszervezetek Országos Tanácsa a Szakszervezetek Társadalombiztosítási Központja (SZTK) útján látja el. Az ügyvitelnek azt a részét, amely a munkahelyén nem látható el (például az öregségi, baleseti, rokkantsági járadékok megállapítását, valamint a kisebb üzemekben dolgozók segélyezését) az SZTK megyei és körzeti szervei végzik.

A SZOT¹ elnöksége az SZTK megyei és körzeti szervei számára mind nagyobb önállóságot kíván adni a terület biztosítottjai ügyeinek intézésében. Megteremtjük a megye társadalombiztosítási egységét; a társadalombiztosítás megyei szervei a jövőben, mint az SZTK megyei alközpontjai működnek és az SZTK területi szervei a megyei alközpontokhoz fognak tartozni².

Biztosítjuk itt is a szakszervezetek segítségét és ellenőrzését. Ezért a megyei alközpontok és kirendeltségek mellett megalakulnak a szakszervezetek megbízottaiból a Társadalombiztosítási Bizottságok.

Az SZTK tevékenységét a SZOT Elnöksége az SZTK vezetőjén keresztül irányítja. A SZOT Elnöksége gondoskodik a társadalombiztosítás területén a mozgalmi és ügyviteli munka egyeztetéséről.

A SZOT ELNÖKSÉGE AZ SZTK SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATÁT A KÖVETKEZŐKBEN ÁLLAPÍTJA MEG

1. A társadalombiztosítás központi igazgatási és ügyviteli feladatait a SZOT irányítása alatt működő *Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ* (SZTK) látja el. Az SZTK jogi személy.

Az SZTK székhelye: Budapest. Pecsétje: köralakú bélyegzőben a központ neve és székhelye.

☞ ¹ SZOT – Szakszervezetek Országos Tanácsa, részletesebben lásd a (1950. 36. tvr.) dokumentum 2. jegyzetét.

² Az SZTK országos felépítése gyakorlatilag azonos volt a közigazgatási beosztással.

2. Az SZTK megszervezi, irányítja és ellenőrzi a SZOT elnöksége által rábízott társadalombiztosítási feladatok végrehajtását, összefogja a megyei társadalombiztosítási szervek munkáját, elkészíti és a SZOT elnöksége elé terjeszti a társadalombiztosítás megjavítására és fejlesztésére vonatkozó tervezeteket, gyűjti, kiértékeli és feldolgozza a társadalombiztosításra vonatkozó adatokat és tapasztalatokat.

3. Az SZTK munkáját a SZOT elnöksége által kinevezett igazgató vezeti.³ Az igazgató felelős az SZTK működéséért. Feladatainak teljesítésében a SZOT elnöksége által kinevezett helyettes igazgató⁴ támogatja. Az igazgató megbízásából, vagy helyette a helyettes igazgató jár el.

4. Az SZTK-t az igazgató képviseli. Az igazgatónak 100 000 Ft érték-határig kötelezettségvállalási és utalványozási joga van. Ezt meghaladó összegű kötelezettség vállalásához a SZOT elnökségének hozzájárulása szükséges. A törvényes rendelkezések alapján történő utalványozásokra (például kórházi számlák, gyógyszer számlák, járadékok, stb.) ez a korlátozás nem vonatkozik.

Az igazgató kötelezettségvállalási és utalványozási jogát a Pénzügyi és költségvetési főosztály vezetőjének vagy meghatalmazottjának ellenjegyzésével gyakorolja. Ha a Pénzügyi- és költségvetési főosztály vezetője az utalványozást az előírásba ütközőnek tartja, az ellenjegyzést megtagadhatja. Köteles azonban ebben az esetben is az igazgató írásbeli utasítására az ellenjegyzést megadni és egyidejűleg a SZOT elnökségének jelentést tenni.

Az igazgató az értékhatár megjelölésével bármelyik alkalmazottnak utalványozási jogot adhat, illetőleg megszabhatja, hogy milyen feltételek mellett vállalhat az SZTK nevében anyagi kihatással járó kötelezettséget.

Az igazgató aláírásával ellátott meghatalmazással az SZTK-t bármelyik alkalmazott képviselheti.

5. Az igazgató munkáját a Titkárság segítségével végzi.

A Titkárság egyezteteti az osztályok munkáját, összeállítja munkatervüket, ellenőrzi annak végrehajtását. Az igazgató megbízásából eljár bizalmas vagy különleges ügyekben, nyilvántartja az osztályoknak kiadott rendelkezéseket és ellenőrzi azok végrehajtását. Iktatja és őrzi a bizalmas ügyiratokat, kimutatásokat és feljegyzéseket. Intézi a propaganda és felvilágosító munkát, a sajtóügyeket, a szakkönyvtár ügyeit. Szerkeszti az SZTK működésére vonatkozó összefoglaló jelentéseket. Kapcsolatot tart a SZOT illetékes szerveivel.

A Titkárság gondoskodik arról, hogy minden általános érdekű, vagy fontosabb írásos intézkedés, levél, megállapodás, kötelezettségvállalás, rendelkezés, körirat⁵, egy-egy másolati példányát az elkészítés után közvetlenül bemutassanak az igazgatónak, helyettes igazgatónak, illetve az általuk kijelölt más személyeknek, továbbá gondoskodik arról, hogy ezeket az anyagokat időrendi sorrendben a Titkárságon megőrizzék.

A Titkársághoz tartozik a központi kezelőiroda (iktatás, levélszétosztás, postázás). A beérkező levelek felnyitását (postabontás) a Titkárság végzi.

A Titkárság irányítja a Gondnokság munkáját.

A gondnokság feladatkörébe tartozik a beszerzések, a telefon- és kézbesítőszolgálat, a

³ Az SZTK első igazgatója Németh János volt.

⁴ Ezt a tisztséget Molnár Ferenc töltötte be.

⁵ Körirat vagy körlevél – a központból egyszerre több címzettnek megküldött közlemény.

sokszorosítás, valamint a gépjármű ügyek intézése, a leltárak vezetése. Gondoskodik az ügyviteli egységek megfelelő és célszerű elhelyezéséről.

6. Az SZTK központi ügyviteli szervezete a következő főosztályra és osztályokra tagozódik:

Személyzeti osztály;

1. *Jogi osztály*

2. *Szervezési és ellenőrzési osztály;*

3. *Pénzügyi- és költségvetési főosztály és ezen belül*

4/a. *Költségvetési osztály;*

4/b. *Központi számviteli osztály;*

5. *Statisztikai osztály;*

6. *Orvosi ellenőrzési osztály.*⁶

7. A *Személyzeti osztály* feladata az országos központban dolgozók szolgálati jogviszonyával kapcsolatos kérdések (személyi ügyek) intézése. Hatáskörébe tartoznak a helyi szervek ügyvezetőinek, ügyvezető helyetteseinek és főkönyvelőinek, továbbá a Budapesti és Pest-megyei Alközpont főosztályvezetőinek és osztályvezetőinek személyi adminisztrációja is.

A Személyzeti osztály az előbbieken megjelölt alkalmazottakra kiterjedően:

a) végzi minden felvétel, elbocsátás, áthelyezés, szabadságolás, előlegkérelem ügyviteli munkáját;

b) az alkalmazottakat politikai és szakmai szempontból minősíti;

c) végzi az alkalmazottak besorolását;

d) vezeti az alkalmazottak nyilvántartását és végzi az ezzel kapcsolatos statisztikai munkákat.

A Személyzeti osztály feladata a helyi szervek személyzeti ügyintézésének elvi irányítása.

A Személyzeti osztály az SZTK országos szervezetére kiterjedő hatáskörrel intézi:

a) nyugdíjak, kegydíjak⁷ megállapítását;

b) előkészíti az SZTK alkalmazottakra vonatkozó kollektív szerződést és elkészíti a nomenklatúrát.⁸

c) szervezi a szakmai továbbképző tanfolyamokat és kijelöli az oda beosztandó alkalmazottakat.

8. A *Jogi osztály* foglalkozik a társadalombiztosítás elvi jelentőségű kérdéseivel, figyelemmel kíséri a fellebbezésekkel kapcsolatos ügyeket, elvi irányítást ad a bíróságoknál eljáró alkalmazottaknak. Elkészíti a jogszabályok, szabályzatok, elvi jelentőségű rendelkezések és köriratok szövegtervezetét. Állást foglal, illetve véleményt nyilvánít az elvi jelentőségű ügyekben, tanulmányozza a Szovjetunió és a népi demokráciák társadalombiztosítását, foglalkozik a társadalombiztosítás tudományos kérdéseivel.

9. A *Szervezési és ellenőrzési osztály* feladata az ügyviteli szervezet kialakítása, ésszerűsítése, fejlesztése és az ügyintézés egységesítése. Megvizsgálja és kiértékeli az újítási javaslatokat.

⁶ A fentiekén kívül még az igazgató munkáját segítő Titkárság is létrehozásra került. Ennek felállításáról és feladatokról a fenti szabályzat végrehajtásáról szóló 1950. évi I/43. sz. utasítás rendelkezett.

⁷ Erre vonatkozóan lásd a 79-es számú dokumentum 5. jegyzetét!

⁸ Nomenklatúra – jelen esetben hatásköri jegyzék, melyben az egyes hivatali tisztségekhez kapcsolódó hatásköröket tartották nyilván.

kat, gondoskodik az elfogadott javaslatok megvalósításáról, foglalkozik a munkamegjavítás és munkaverseny kérdéseivel. Szakmai és ügyviteli ellenőrzést gyakorol a helyi szervek működése felett, gondoskodik arról, hogy az ügyviteli szervek feladataikat szabályszerűen végezzék. (A helyi szervek ügyvezetői indokolt esetben az igazgatótól kérhetik rendkívüli ellenőrzés lefolytatását).

10. A *Költségvetési osztály* készíti el az SZTK költségvetését. A helyi-szerveket irányítja és támogatja abban, hogy egységes szempontok szerint és egységes szerkezetben, időre elkészítsék költségvetési tervezetüket. Az osztály a rész-költségvetéseket megvizsgálja, a szükséghez képest helyesbíti és az országos központ költségvetésébe beépíti. Elkészíti a költségvetés indokolását. A SZOT elnökségének jóváhagyása után a pénzügyminisztériummal megtárgyalja a költségvetés tervezetét, elkészíti a negyedévi és a havi hiteligényléseket, vezeti az országos központ hitelnyilvántartását. Megvizsgálja és megtárgyalja a póthiteligényléseket, hitelátruházásokat. Számviteli szempontból ellenőrzi a helyi szervek gazdálkodását.

11. A *Központi számviteli osztály* vezeti az összesített könyvelést a helyi szervek nyersmérlegei⁹ alapján. Végzi az országos központ könyvelését, elkészíti az SZTK évi zárszámadását,¹⁰ végzi az országos központ kiadásainak számfejtését és a megyei központok gyógyszer-számláinak szakfelülvizsgálatát (retaxálás), számviteli ellenőrzést gyakorol a helyi szervek gazdálkodása felett és kezeli az okmánytárat.

12. A *Statisztikai osztály* összegyűjti, ellenőrzi, feldolgozza és kiértékeli a megyei központok statisztikai anyagát. Közli az egyes ügyviteli szervekkel a munkájuk jó ellátásához szükséges adatokat, elkészíti a vezetés, a SZOT, az államigazgatás szervei számára szükséges statisztikai kimutatásokat. Megtervezi az esetenként indokolt adatfelvételeket és elvégzi a felmerülő biztosítás-matematikai számításokat.

13. Az *Orvosi ellenőrzési osztály* a Statisztikai osztálytól és az egészségügyi szolgálattól kapott adatok alapján figyelemmel kíséri a keresőképtelen dolgozók számának alakulását. A fentiekkel kapcsolatban vizsgálatokat tart, a vizsgálat eredményeit javaslatokkal együtt az intézkedésre jogosult szerv elé terjeszti. Az indokolatlanul táppénzes állományban tartott biztosítottakat keresőképesnek nyilvánítja. Vizsgálja a biztosítottak egészségügyi ellátásának helyzetét és javaslatokat készít az ellátás megjavítására és fejlesztésére.

14. A főosztályokat, osztályokat a főosztály-, illetve osztályvezetők irányítják. A főosztályvezetők és osztályvezetők a rájuk bízott ügykörben, az igazgató által megállapított esetekben képviselik az SZTK-t, kötelezettségeket vállalhatnak, jogokat szerezhetnek, intézkedhetnek.

Az osztályvezetők állapítják meg az osztályok belső munkarendjét, az egyes munkatársak beosztását és ügykörét.

⁹ Nyersmérleg vagy próbamérleg – könyvviteli kifejezés, a kettős könyvviteli számlákból készített összeállítás (főkönyvi kivonat), mely az összes számla tartozik és követel forgalmát, valamint egyenlegeiket tartalmazza.

¹⁰ Zárszámadás – valamely költségvetés alapján gazdálkodó állami vagy társadalmi szerv egyévi költségvetésének végrehajtásáról szóló számszerű jelentés.

A SZAKSZERVEZETI TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI KÖZPONT HELYI SZERVEZETE ÉS MŰKÖDÉSE

15. Az SZTK helyi szervei végzik a társadalombiztosítással kapcsolatos ügyintézésnek azt a részét, amely nem tartozik az üzemi társadalombiztosítási szervek feladatkörébe.

A megyei szerv székhelye a megye székhelye, elnevezése: *Alközpont*, a megye nevének megjelölésével, például: *az SZTK Bács-Kiskunmegyei Alközpontja*; Budapest főváros és Pest-megye közös helyi szervének neve: *SZTK Budapesti és Pestmegyei Alközpont*.

A megye székhelyén kívül működő helyi szerv neve: *kirendeltség*, a székhely megjelölésével, például: *SZTK kirendeltsége Gyula*.

A helyi szervek pecsétje körbélyegzőben »*Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ*« körfelirat, középen a helyi szerv megjelölésével. Például: »*Bács-Kiskunmegyei Alközpont*«.

16. A megyei alközpontok, járási, területi kirendeltségek (általában: helyi szervek) területi illetékességét és egymáshoz való viszonyát a SZOT elnöksége külön fogja szabályozni.¹¹

A helyi szervek a törvényes rendelkezések, a szabályzatok és az országos központ intézkedései alapján és azoknak megfelelően saját hatáskörükben önállóan intézik a betegbiztosítás segélyeinek a biztosítottak részére való szolgáltatását, a járulékok kirovását, nyilvántartását, a járadékok és a családi pótlék elbírálásával, valamint a családi pótlék folyósításával kapcsolatos ügyeket. Költségvetésük keretén belül, a hitelek felhasználásáról maguk gondoskodnak és felelősek a helyes gazdálkodásért.

17. A helyi szerv munkáját az *ügyvezető* irányítja. Az ügyvezető a főkönyvelővel együtt *felelősi és anyagi felelősséggel tartozik a helyi szerv gazdálkodásának és ügyintézésének törvényességéért*.

A helyi szervnél dolgozó munkatársak beosztását és ügkörét az ügyvezető állapítja meg. Nem korlátozhatja azonban a főkönyvelőt a gazdálkodás ellenőrzése tekintetében.

A *főkönyvelő* vezeti a pénzügyi, költségvetési és könyvelési munkákat és ellenőrzi a helyi szerv gazdálkodását.

18. Az ügyvezető a hatáskörébe tartozó ügyekben képviseli az SZTK-t és ezt a jogát esetenként írásbeli megbízással munkatársaira is átruházhatja. Ügyvédi meghatalmazást azonban csak az igazgató külön felhatalmazása alapján adhat. Hatáskörén és a költségvetés keretén belül kötelezettségeket vállalhat, érvényes intézkedéseket tehet. Utalványozási joga van tízezer forint értékhatárig. A törvényes rendelkezések alapján történő utalványozásokra (például kórházi számlák, gyógyszer számlák, járadékok stb.) ez a korlátozás nem vonatkozik.

Az ügyvezető kötelezettségvállalási és utalványozási jogát a főkönyvelő vagy helyettese

¹¹ Erre az 1950. évi I./43, I/44. illetve I/45. sz. utasításokkal került sor. A fenti szabályzat végrehajtásáról szóló 1950. I./43. sz. utasítás alapján a helyi szervek, az általuk vitásnak vélt kérésekben vagy utasításkérésekben, csakis az SZTK központjának illetékes osztályához fordulhattak. A budapesti helyi szervek pedig csak a helyi szervek közötti ügyek intézése kérdésében fordulhattak.

Az 1950. évi I/44. sz. utasítás az SZTK vidéki helyi szerveinek ügybeosztásáról rendelkezett. Ez alapján az SZTK vidéki helyi szervei (alközpontok és kirendeltségeik) önálló gazdálkodó szervként működtek, és minden egyes szerv területi illetékességén belül saját hatáskörben végezte a feladatát.

Végezetül az 1950. évi I./45. sz. utasítás rendelkezett az SZTK Budapesti és Pestmegyei Alközpontjának ügybeosztásáról.

ellenjegyzésével gyakorolja. Ha a főkönyvelő az utalványozást az előírásba ütközőnek tartja, az ellenjegyzést megtagadhatja. Köteles azonban ebben az esetben is az ügyvezető írásbeli utasítására az ellenjegyzést megadni és az esetről az SZTK igazgatójának haladéktalanul jelentést tenni.

Az ügyvezető az értékhatár megjelölésével bármelyik alkalmazottnak utalványozási jogot adhat, illetőleg megszabhatja, hogy milyen feltételek mellett vállalhat a helyi szervre vonatkozóan az SZTK nevében anyagi kihatással járó kötelezettséget.

Az ügyvezető aláírásával ellátott meghatalmazással a helyi szerv feladatkörében az SZTK-t bármelyik alkalmazott képviselheti.

A személyzeti ügyek intézését, az ügyiratok kezelését és a gondnoki tennivalókat ellátó alkalmazottakat az ügyvezető közvetlenül irányítja.

19. Az ügyvezető nem adhat helyettesítésére megbízást. Általános helyettese csak az igazgató által a szükséghez képest kijelölt személy lehet.

Ha az ügyvezetőnek általános helyettese nincs, szabadsága alatt vagy tartós akadályoztatása esetén helyettesét az igazgató jelöli ki. Ugyancsak az igazgató jelöli ki tartós távollét esetében a főkönyvelő helyettesét.

20. A helyi szerv ügyviteli tagozódása a következő:¹²

1. szolgáltatási csoport,
2. járadékügyi csoport,
3. járulékügyi csoport,
4. számviteli csoport,
5. ellenőrzési csoport.

21. A szolgáltatási csoport intézi a betegbiztosítási segélyezéssel kapcsolatos összes tennivalókat, megszervezi és ellenőrzi az üzemi és hivatali kifizetőhelyeket.

22. A járadékügyi csoport elbírálja az öregségi stb. biztosításban, a bányanyugbér-biztosításban és a baleseti biztosításban felmerülő járadékigényeket és a megállapított járadékok folyósítása ügyében az Országos Nyugdíjintézetnél¹³ intézkedik.

Elbírálja a családi pótlékra vonatkozó igényeket és folyósítja a családi pótlékot.

23. A járulékügyi csoport vezeti a munkáltatók nyilvántartását, intézi a munkavállalók bejelentésével és igényjogának megállapításával kapcsolatos ügyeket. Kirója és beszedi a járulékokat, intézi a felszólamlásokat. Intézi az önkéntes biztosítási ügyeket, megköti a tszcs-¹⁴kel a betegellátási szerződéseket.

24. A számviteli csoport elkészíti a helyi szerv költségvetését, vezeti a hitelnyilvántartást,

¹² A helyi szervek ügyviteli szervezete az OTI idejében nem volt egységes, így ezt ekkor szükséges volt megvalósítani.

¹³ Országos Nyugdíjintézet (ONYI) – a társadalombiztosítási szervezet egységesítése során 1950-ben az összes (közszolgálati, vállalati) nyugdíj- és társadalombiztosítási járadék folyósítására létrehozott intézmény. 1964-ig működött, szervezetét és feladatkörét ekkor a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóság Nyugdíjfolyósító Igazgatósága vette át.

¹⁴ Tszcs – Termelőszövetkezeti csoport. A földműves-szövetkezetek keretében 1948-tól kezdtek folyamatosan alakulni a három típusba sorolt termelőszövetkezeti csoportok (tszcs-k). Az I. és II. típusban a kisgazdák megtartották üzemi önállóságukat, eltérően a kezdettől fogva előnyben részesített, szovjet kolhozok mintájára létrehozott, közösen gazdálkodó III. típusú termelőszövetkezetekkel. Az 1950-től meginduló fokozatos önállósodásukat követően a mezőgazdaság területén utóbbi szövetkezeti forma vált meghatározóvá.

végzi a kiadások számfejtését, intézi a beszerzéseket, ellátja a házipénztári teendőket, vezeti a könyvelést. Elkészíti havonként a nyersmérleget, évenként a zárószámadást.¹⁵ Kezeli a vagyont, megfelelő leltárnyilvántartásokat vezet és gyűjti a könyvelési okmányokat.

25. Az ellenőrzési csoport feladata a munkáltatók ellenőrzése (üzemellenőrzés), a táppénzes betegek laikus ellenőrzése és a mezőgazdasági biztosítás ellenőrzése.

26. A helyi szerv ügyvezetője minden szakügyben közvetlenül a központ illetékes osztályával tart kapcsolatot (például: elvi kérdésekkel a Jogi osztályhoz, költségvetési ügyben a Költségvetési osztályhoz fordul stb.). Több osztály ügykörét érintő kérdésekben, általános, szervezési vagy egyéb tisztázandó ügyekkel a Szervezési és ellenőrzési osztályhoz kell fordulnia.

27. Az ügyvezető a helyi szerv székhelyén kívül végzendő tennivalók ellátására kiszállást engedélyezhet a költségvetésben e célra rendelkezésre álló keretben, a legmesszebbmenő takarékoság alkalmazásával. A helyi szerv működési területén kívül fekvő helyre kiszállás csak rendkívüli esetben, az SZTK Szervezési és ellenőrzési osztályának előzetes hozzájárulásával, vagy utólagos értesítése mellett engedélyezhető.

28. A Budapesti és Pestmegyei Alközpontnál a fenti rendelkezéseket az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni.¹⁶

A Budapesti és Pestmegyei Alközpont vezetője a SZOT elnökségétől kapja megbízatását és helyettes igazgatói címe van.

A Budapesti és Pestmegyei Alközpont ügyviteli feladatait a következő tagozódásban végzi:¹⁷

I. Szolgáltatási főosztály és ezen belül

I/1. Segélyezési osztály,

I/2. Beteglátogató osztály,

II. Családvédelmi osztály,

III. Járulékügyi főosztály és ezen belül

III/1. Járulékkirovási osztály,

III/2. Üzemellenőrzési osztály,

III/3. Folyószámla osztály,

IV. Járulékügyi osztály,

V. Statisztikai osztály,

VI. Számviteli osztály (költségvetés, számfejtés, könyvelés),

VII. Felszólamlási és vitás ügyek osztálya.

Közvetlenül a vezető mellett szervezett Titkársághoz kapcsolódik az Ügyészség és a Gondnokság, továbbá a kezelőiroda.

1955-ben a Termelőszövetkezeti Tanács már csak kétféle termelőszövetkezeti típust határozott meg. Az egyik az I. és II. típus helyébe lépett, és ettől kezdve csak ezek alkottak termelőszövetkezeti csoportot (tszcs), a korábbi III. típus ugyanis ezentúl mezőgazdasági termelőszövetkezet (mgtsz) megnevezést kapott.

¹⁵ Zárószámadás – lásd zárszámadás, 10. jegyzet.

¹⁶ Az általános rendelkezésektől eltérő szabályozásra a fenti helyi szerv kiemelt fontossága, különleges körülményei miatt volt szükség.

¹⁷ A már említett 1950. évi I./45. sz. utasítás külön is rendelkezett az SZTK Budapesti és Pestmegyei Alközpontjának ügybeosztásáról.

A személyi ügyeket a Titkárság intézi.

Az általános ellenőrzés feladatait közvetlenül a központ Szervezési és ellenőrzési osztálya látja el.

A Budapesti és Pestmegyei Alközpont vezetőjének 100 000 forint értékhatárig van utalványozási joga, a Számviteli osztály vezetőjének ellenjegyzésével.

SZTK ÜZEMI KIFIZETŐHELYEI¹⁸

29. Az üzemi kifizetőhelyek ügyviteli tennivalóit az üzem végzi. Az üzemben nyújtott társadalombiztosítási szolgáltatások megállapítására az *üzemi Társadalombiztosítási Tanács* illetékes. Határozata ellen az iparági szakszervezet területi titkárságához, vagy ennek hiányában az iparági szakszervezet központjához lehet fellebbezni. Ezeknek a döntése végérvényes.

A segélyek jogosságánál, az igény törvényességénél felmerülő viták esetén az SZTK helyi szervének véleményét ki kell kérni.

Az üzemi kifizetőhelyek adminisztratív működését és az elszámolások helyességét az SZTK helyi szerve ellenőrzi.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI BIZOTTSÁGOK¹⁹

30. A helyi szervek mellett a SZOT az érdekelt szakszervezetek megbízottaiból *Társadalombiztosítási Bizottságokat* (TB) szervez.

A Budapesti és Pestmegyei Alközpont mellett működő TB-t a SZOT a szakszervezetek képviselőiből alakítja meg.

A bizottság elnöke Budapesten a SZOT kiküldöttje, a többi helyi szervnél pedig a SZOT megyei titkára, vagy társadalombiztosítási felelőse, illetve a szakmaközi bizottság titkára.

31. A TB ellenőrzi és segíti a helyi szerv munkáját.²⁰ Az ellenőrzés kiterjed a helyi szerv egész tevékenységére. Az ügyvezető és a helyi szerv minden munkatársa tartozik a TB működését elősegíteni, köteles a TB-nek minden szükséges adatot és felvilágosítást megadni, a panaszokat, sérelmeket orvosolni, a felderített bajok okait kiküszöbölni.

¹⁸ A SZOT XVII. kongresszusának határozata előírta az ügyintézésnek a dolgozókhoz történő közelebbvitelét is, ennek megfelelően került sor az üzemi kifizetőhelyek létesítésére. Míg 1949 júniusában csak 3 addig 1964-ben már 3700 kifizetőhely működött. Ennek köszönhetően ekkor már 2,7 millió dolgozó, az üzemi dolgozók 85%-a (családtagokkal együtt több mint 5 millió fő) a munkahelyén kapta kézhez a betegségi biztosítás-készpénz szolgáltatásait és a családi pótlékot. A kérdésről lásd: *A magyar társadalombiztosítás húsz éve. (1945–1964)*. Szerk.: ILLÉS, 1967.

¹⁹ Az 1950. évi I/43. sz. utasítás alapján ezek megalakulásáig és működésük megkezdéséig a helyi szerveknek az ügyeket az addigi gyakorlatnak megfelelően, adott esetben értelemszerű módosítással kellett intézniük.

²⁰ A Társadalombiztosítási Bizottságok feladata volt többek között:

– megvizsgálni, hogy a biztosítottak teljes mértékben és kellő időben megkapják-e az őket megille-

A TB a helyi szervezeteknek közvetlen utasítást nem adhat, esetleges javaslatait a SZOT Társadalombiztosítási és üdültetési osztályának küldi meg.

Összefoglaló bizalmas adatok (például biztosítottak létszáma) csak a SZOT megyei titkárával közölhetők.

Az ügyvezető a TB ülésein köteles megjelenni.

32. A helyi szerv által folyósított betegségi segélyezés vitás ügyeiben – az orvosi döntőbizottságok hatáskörébe tartozó kérdéseket kivéve – a TB dönt.

ALKALMAZOTTAK

33. Az SZTK alkalmazottainak szolgálati, fegyelmi és illetmény szabályzatát az OMB-val²¹ egyetértésben a SZOT állapítja meg.

34. Az igazgatót, helyettesét, valamint a Budapesti és Pestmegyei Alközpont vezetőjét a SZOT elnöksége nevezi ki. Az SZTK, valamint a Budapesti és Pestmegyei Alközpont osztályvezetőit, alosztályvezetőit, a helyi szervezetek ügyvezetőit, az igazgató előterjesztése alapján, a SZOT titkársága bízza meg.

A központ alkalmazottait, továbbá a helyi szervezetek ügyvezető-helyetteseit és főkönyvelőit az igazgató (vagy felhatalmazásával a személyzeti osztály vezetője), a helyi szervezetek alkalmazottait az ügyvezető alkalmazza és bocsátja el.

Az igazgatónak, helyettesének, valamint a Budapesti és Pestmegyei Alközpont vezetőjének fegyelmi ügyeiben a SZOT elnöksége illetékes.

A központ egyéb alkalmazottainak, a helyi szervezetek ügyvezetőinek, helyettes ügyvezetőinek és főkönyvelőinek, valamint a Budapesti és Pestmegyei Alközpont főosztályvezetőinek

tő társadalombiztosítási szolgáltatásokat (készpénz, segély, gyógyszer, gyógyászati segédeszköz, kórházi beutalás, gyógyfürdő stb.);

- figyelemmel kísérni a táppénzes létszám alakulását, főként az üzemi kifizetőhelyeken;
- egy-egy tagot küldeni az öregségi, özvegyeségi és árvajáradék-megállapító bizottságba;
- határozatot hozni azon ügyekben, melyekben a járadék-megállapító bizottság dönteni nem tud;
- ellenőrizni a bevételek alakulását;
- figyelemmel kísérni az ügyvitel tevékenységét, hiányosságok esetén javaslatot tenni a munka javítására,
- javaslatokat benyújtani a SZOT-hoz a társadalombiztosítás általános kérdéseinek vonatkozásában.

²¹ OMB – Országos Munkabér Bizottság. Az 1945-ben felállított Országos Munkabérmegállapító Bizottság 1949-től 1953-ig működő jogutódja. Ügkörébe tartozott többek között: a munkabérpolitikai elvek kidolgozása; a kollektív keretszerződések, az iparági és szakmai kollektív szerződések jóváhagyása, a kollektív szerződések hatálya alá nem tartozó szolgálati jogviszonyban álló, valamint szolgálati jogviszonyban nem álló munkavállalók munkabérének és egyéb munkafeltételeinek megállapítása; a közszolgálati alkalmazotti bérkérdések elvi irányvonalának kidolgozása; a munkabérrel szorosan összefüggő munkaviszony és a munkafeltételeket szabályozó rendeletek kidolgozása valamint a teljesítményberek irányelveinek meghatározása az illetékes miniszterek meghallgatásával. 1953-tól feladatkörét a Minisztertanács vette át.

Nem tévesztendő össze az Országos Munkavédelmi Bizottsággal, röviden szintén OMB, amely a SZOT elnökségének tanácsadó, javaslattevő, koordináló, állásfoglaló és ellenőrző testülete volt munkavédelmi kérdésekben.

és osztályvezetőinek fegyelmi ügyeiben első fokon az igazgató, másodfokon a SZOT elnöksége jár el.

A helyi szervek más alkalmazottainak fegyelmi ügyeiben első fokon az ügyvezető, másodfokon az igazgató jár el.

ÁLTALÁNOS ÉS ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

35. Az SZTK és a helyi szervek a hatáskörükbe tartozó ügyekben a hatóságokhoz, hivatalokhoz és egyéb szervekhez közvetlenül fordulnak és megkereséseiket egymáshoz is közvetlenül intézik.

36. Mindazokban az esetekben, amelyekre nézve a SZOT elnöksége még nem rendelkezett, az 1950 szeptember 30-án hatályos rendelkezések szerint kell eljárni, a későbbi szabályozás értelemszerű alkalmazásával.

E rendelkezés alkalmazásánál az OTI vezérigazgatóját megillető hatáskörök az SZTK igazgatóját illetik meg.

Az OTI kerületi pénztárai és kirendeltségei a megyei szervezet kialakításáig mint az SZTK helyi szervei működnek.

Forrás: A Szakszervezetek Országos Tanácsa Elnökségének 1/1950. SZOT számú határozata a Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ szervezeti és működési szabályzatáról. *SZTK Ügyviteli Értesítő*. Budapest, III. (1950. október 30.). 25. sz. 201–204.

Megjelent még önálló kiadványként a Szakszervezetek Országos Tanácsa kiadásában, Budapesten 1950-ben.

EGYHÁZAK, FELEKEZETEK

MAGYAR IZRAELITA VALLÁSOS SZERVEZET EGYSÉGES ORSZÁGOS SZERVEZETE

(Budapest, 1950. február 20.)

Ennek a szabályzatnak az elfogadásáig Magyarországon háromféle, saját autonómiával rendelkező izraelita hitközségi szervezet volt: a kongresszusi (neológ), az ortodox és a status quo ante irányzatúak (lásd a 41-es, 42-es és 84-es sz. dokumentumokat). 1948. december 7-én a Magyar Köztársaság kormánya azonban már csak egy egyezményt kötött a hazai zsidó hitközségekkel. Különállásuk felszámolását jelentette az Izraelita Országos Gyűlés által 1950. február 20-án elfogadott új szervezet, amelynek e dokumentum címében megadott hivatalos elnevezése mellett a szabályzatban következők szerint *Magyar Izraeliták Országos Szervezete* szerepel. Ettől kezdve az állam csak az egységes izraelita hitközségeket ismerte el, és meg kellett szüntetni a különféle izraelita vallásos szervezetek, egyesületek, így az elsősorban a temetkezésnél fontos *chevra kadisa* (szent egyet) működését is. Ezeknek az egyesületeknek a feladatait a hitközségek vették át. Az egységesítést azonban csak szervezeti, az önkormányzati szervezet és működés terén tudták megvalósítani, vallási téren nem. Az ortodoxok ugyanis ragaszkodtak a saját vallási szabályaikhoz, zsinagógáik berendezéséhez, rabbijaik jogköréhez. Szellemi és gazdasági önállóságukat annak ellenére megőrizték, hogy 1950-től kezdődően az ortodox zsidóság hitközsége a Budapesti Izraelita Hitközség Ortodox Tagozata elnevezéssel működött.

1951. február 20-án jött létre a *Magyar Izraeliták Országos Képviselőtestülete*, a MIOK, amely az Országos Szervezet legfőbb, nem-vallási jellegű vezető testülete volt. A későbbiekben az izraelita hitközségek országos autonóm szervezetét is MIOK-nak nevezték.

A rendszerváltásig az általunk közölt szabályzaton 1978-ban történt csak némi módosítás. A magyarországi – vallásos – zsidóság képviselőtére 1950-et követően egyedülként feljogosított MIOK szervezeti és személyi megújulására 1990–91-ben került sor. A megújulási szándékot már a névválasztás is sejteti, amennyiben az idő folyamán elkopott „izraelita” terminus helyett az öntudatos „zsidó”-ra esett a választás: Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége, rövidítve MAZSIHISZ. (A MAZSIHISZ a Magyarországon működő zsidó hitközségek önkéntes csatlakozáson alapuló, önálló jogi személyiséggel rendelkező szövetsége. 1993-ban az ortodox irányzat kivált a Budapesti Zsidó Hitközségből, és a Budapesten élő ortodox zsidók a ténylegesen soha meg nem szűnt hitközségüket újjáalakították Budapesti Autonóm Ortodox Izraelita Hitközség néven. A hitközség továbbra is tagja a MAZSIHISZ-nek, amelyhez a 2003-as választás és tisztújítás adatai szerint – 27 vidéki és két fővárosi hitközség tartozik.)¹

ELSŐ RÉSZ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

1. § A Magyar Népköztársaság Alkotmánya a vallás szabad gyakorlásának jogát az ország összes polgárainak biztosítja. Ennek alapján Magyarország izraelita vallású lakosai egységes országos szervezetben egyesülnek.

2. § A Magyar Izraeliták Országos Szervezete magában foglalja az ország összes izraelita

¹ A hitközségek és a MAZSIHISZ szervezeti életéről lásd SZATHMÁRY BÉLA: *Magyar egyházjog*. Budapest, 2004. 445–470.

lakosait. A Szervezethez való tartozás csak az izraelita vallásfelekezetből való kilépéssel szűnik meg.

3. § A Magyar Izraeliták Országos Szervezete olyan önkormányzattal bíró vallási testület, amelynek az államhoz való viszonyát az 1948. évi december hó 7. napján létrejött Egyezmény (l. a Magyar Közlöny 1948. évi 271. számát) és a mindenkor fennálló állami jogszabályok állapítják meg.

4. § A Magyar Izraeliták Országos Szervezete alsó, közép és felső tagozatra oszlik. Az alsó tagozat a hitközségek, középtagozat a községkerületek és szerveik, felső tagozat pedig a Magyar Izraeliták Országos Képviselő (a továbbiakban: Országos Képviselő), a Magyar Izraeliták Országos Intézőbizottsága (a továbbiakban: Intézőbizottság), a Magyar Izraeliták Országos Irodája (a továbbiakban: Országos Iroda), az Izraelita Központi Felekezeti Bíróság (a továbbiakban: Központi Bíróság) és a Rabbitanácsok².

MÁSODIK RÉSZ HITKÖZSÉGEK

I. FEJEZET HITKÖZSÉGI SZERVEZET

5. § (1) A hitközség a zsidó vallási élet alapkerete; gondoskodik tagjainak vallási szükségleteiről születésüktől halálukig. Ezért a hitközséghez való tartozás s annak erkölcsi és anyagi támogatása minden izraelitának vallási és lelkiismereti kötelessége.

(2) Az izraelita hitközségek vallásközségek, amelyek célja, hogy a vallásos élet fenntartásáról és fejlesztéséről hagyományos istentiszteletek és szertartások rendezése, továbbá valóságoktatás, felekezeti jótékonykodás, valamint szeretetintézmények útján gondoskodjanak.

(3) Az izraelita hitközségek az előírt vallási parancsnak megfelelően gondoskodnak a Magyar Népköztársaságért, ennek Elnöki Tanácsáért, a Kormányért, az egész magyar nép jólétéért és békeiséért mondandó könyörgésekről, továbbá állami ünnepeken megfelelő istentiszteletek tartásáról.³

7. § (1) Az izraelita hitközségek önálló vagy fiókhitközségek.

(2) Önálló az a hitközség, amely zsinagógát tart fenn és rabbija vagy rabbi-helyettese van.

(3) Fiókhitközség az a hitközség, amely rendszeresen istentiszteletet tart fenn,⁴ de rabbija vagy rabbi-helyettese nincs.

(4) A fiókhitközség a hitközségi kerület felügyelete alatt van.

(5) Az a hitközség, amelynek e Szervezeti Szabályzat hatálybalépésekor sem rabbija, sem rabbi-helyettese nincs, ha nem képes a rabbi vagy rabbi-helyettes javadalmazásának viselésére, az Intézőbizottságnak (62. §) a községkerületi elöljáróság meghallgatása után történő

² A zsidó lelkészek közössége. Szabályozásáról lásd jelen szabályzat II. fejezetét.

³ Ugyanezt tartalmazta az állammal 1948. december 7-én kötött egyezmény is.

⁴ Eredetiben így!

hozzájárulása esetén megtarthatja önállóságát; ennek feltételeit az Intézőbizottság állapítja meg.

(6) Ha a fiókhitközség rabbit, vagy rabbihelyettest választ és az elfoglalja állását, önálló hitközséggé válik.

8. § (1) Szórvány oly település, amelyben az izraelita vallású lakosság csekély száma miatt fiókhitközségi szervezetet sem lehet létesíteni.

(2) A szórványban lakó hívek a terület szerint illetékes anyahitközséghez, illetőleg fiókhitközséghez tartoznak.

9. § Az az önálló hitközség, amelyhez egy vagy több fiókhitközség tartozik, anyahitközség (főhitközség). Ez a hozzá tartozó egy vagy több fiókhitközséggel együtt hitközségi kerületet alkot. A hitközségi kerületek területi beosztását az Intézőbizottság állapítja meg. A beosztásnál figyelemmel kell lenni arra, hogy az olyan fiókhitközségeket, amelyek az ortodox szervezethez tartoztak, a lehetőség szerint volt ortodox szervezetű anyahitközséghez csatolják.

10. § (1) Ugyanazon államigazgatási község (város) területén csak egy izraelita hitközség lehet.⁵

(2) Ha a hitközségnek megfelelő számú választójogosult tagja olyan zsinagógában kíván imádkozni, amelynek berendezése, vagy istentiszteleti rendje a hitközségi zsinagóga berendezésétől vagy istentiszteleti rendjétől lényegesen különbözik, külön templomhelyiséget rendezhet be magának.

(3) A tekintetben, hogy a létesítendő templomhelyiség berendezése, vagy istentiszteleti rendje a hitközségi zsinagógáétól lényegesen különbözik-e, a Rabbitanácsok (46. §) meghallgatása után az Intézőbizottság (64. §) dönt.

(4) Mind az önálló, mind a fiókhitközség tartozik alapszabályait (helyi külön szabályzatát, a továbbiakban: „alapszabályok”) az illetékes községkerületi elöljáróság [40. § c) pont] útján az Intézőbizottságnak jóváhagyás végett bemutatni.

(5) A hitközségi kerület külön alapszabályzatot alkothat, amelyet a (4) bekezdésben foglaltak szerint jóváhagyás végett az Intézőbizottságnak be kell mutatni. Külön alapszabályzat hiányában a hitközségi kerület működését az Intézőbizottság szabályozhatja.

11. § (1) A fasiszta üldözés következtében megszűnt hitközségek vagyonának jogutódlása tekintetében állami jogszabályok (10.400/1946. M. E. számú rendelet) intézkednek.⁶

(2) Ha a jövőben valamely hitközség (fiókhitközség) megszűnik, vagyona arra a hitközségre száll, amelyhez az illetékes községkerületi elöljáróság meghallgatásával az Intézőbizottság a megszűnt hitközség (fiókhitközség) területét csatolja.

(3) Minden hitközség (fiókhitközség) tartozik a területén lévő felhagyott izraelita temetőnek a kegyeletnek megfelelő fenntartásáról gondoskodni. Az e § (2) bekezdése szerint a hitközségre szállt vagyont elsősorban erre a célra kell fordítani.

⁵ Korábban az állam az izraelita hitközségeket egy felekezetként kezelte, de lehetséges volt, hogy egy közigazgatási egységen belül akár háromféle irányzatú hitközség is működjön.

⁶ Ez nem jelentett teljes körű kárpótlást.

II. FEJEZET HITKÖZSÉGI TAGOK

12. § Minden hitközségi tagnak egyenlő jogai vannak és e jogokat gyakorolhatja, ha a hitközség szabályzataiban megállapított kötelezettségeit teljesíti. Minden hitközségi tag egyformán veheti igénybe a hitközségi intézményeket a hitközségi szabályzatokban megállapított módon és gyakorolhatja az ilyen közösségekben szokásos jogokat.

13. § A hitközségnek joga van tagjaira teherbíró képességükhöz mérten egyenes hitközségi adót kiróni és őket a szokásos közvetett (kóser húsvágási, pászka-⁷ stb.) illetékkel megterhelni.

III. FEJEZET HITKÖZSÉGI IGAZGATÁS

14. § A hitközségi igazgatásnak minden felesleges bürokráciától mentesnek és olyannak kell lennie, hogy a hitközség feladatait és a hitközségi tagok valláserkölcsei érdekeit a legjobban szolgálja.

15. § (1) Minden hitközség az alapszabályaiban állapítja meg szervezetét. Ezek a szabályok sem az állami jogszabályokkal, sem az izraelita vallás törvényeivel, vagy az e Szabályzatban foglaltakkal ellentétben nem állhatnak.

(2) A hitközségi választójognak olyannak kell lennie, hogy a népi demokrácia elveinek megfeleljen.

(3) Ahol e Szabályzat elfogadásakor ortodox és más szervezethez tartozó hitközség volt, a hitközségi választói jogot az arányos választás elvei szerint kell szabályozni.

16. § Minden hitközségnek képviselőtestületet és elöljáróságot kell választania. A többi hitközségi szerv alakítására vonatkozóan az alapszabályok intézkednek.

17. § (1) A hitközségi rabbi, ennek hiányában a rabbihelyettes, kívánsága esetén tagja a hitközségi elöljáróságnak és képviselőtestületnek, és ahol iskolaszék, szertartási, vagy a hitélettel és zsidó kulturális munkával foglalkozó bizottság van, e bizottságoknak is. Ha a hitközségnek több rabbija vagy rabbihelyettese van, az alapszabályok, vagy a rabbisági szabályzat állapítja meg, hogy a rabbiságot kik képviselik az elöljáróságban, a képviselőtestületben és a bizottságokban.

(2) A hitközségi iskolák igazgatói és vallásoktatói hivatalból tagjai a hitközség képviselőtestületének. Ha a hitközségnek több vallásoktatója van, az alapszabályok állapítják meg, hogy miként vesznek részt a hitközségi képviselőtestület ülésein.

(3) Egyéb hitközségi intézmények igazgatóinak elöljárósági és képviselőtestületi tagságáról az alapszabályok intézkednek.

18. § A hitközségi alapszabályok módosításához az összes képviselőtestületi tagok felének jelenléte és a megjelentek kétharmadának hozzájárulása szükséges. Ha a képviselőtestületi tagok fele nem jelent meg a közgyűlésen, legalább 8, de legfeljebb 30 napra újabb

⁷ A kovásztalan kenyér, másként *mácó* szokásos és elterjedt neve.

közgyűlést kell összehívni s ez a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes. A hitközség jellegének megváltoztatására vonatkozó határozat csak akkor érvényes, ha azt az összes választóképes hitközségi tagoknak legalább kétharmad többsége megerősíti.

19. § A rabbit, ennek hiányában a rabbihelyettest, a hitközség, illetőleg a hitközségi kerület közgyűlése titkos szavazással választja meg. A választást ezenfelül az összes választóképes hitközségi tagok szavazásának kell megerősítenie; az eredményt a szavazatok kétharmada dönti el.

20. § (1) Az előjáróság tartozik a naptári (költségvetési) év végéig a következő évre vonatkozó költségvetést a közgyűlés elé terjeszteni.

(2) Minden hitközség köteles évi költségvetését, zárszámadást és jelentését a községkerületi előjáróságnak és az Intézőbizottságnak megküldeni. Ugyancsak köteles megválasztott képviselőtestületi és előjárósági tagjainak jegyzékét nevük, lakcímük és az időközi változások feltüntetésével a községkerületi előjárósággal és az Intézőbizottsággal közölni.

21. § (1) Az a hitközség, amelynek nincs legalább 200 adófizető tagja, ingatlanának elidegenítésére vagy megterhelésére vonatkozóan csak az Intézőbizottság hozzájárulásával rendelkezhetik. Az adófizető tagok számát az Országos Iroda igazolja.

(2) A hitközségi képviselőtestület és az előjáróság választása ellen jogorvoslattal (panasszal) csak a Központi Bírósághoz lehet fordulni (48. § c). A panaszt a választástól számított 15 nap alatt kell benyújtani; halasztó hatálya nincs.

IV. FEJEZET RABBIK ÉS RABBIHELYETTESEK

23. § A rabbi a vallástörvény hivatott őre és a vallási élet irányítója, ezért a rabbi a hitközség vallási feje. A rabbi jogainak és kötelességeinek külön szabályozása azt a felekezeti közérdeket szolgálja, hogy az izraelita vallás szent erkölcsi és szociális tanításai, a rabbi lelkipásztori és tanító munkája által a zsidó társadalom minden rétegét a legmélyebben áthassák.

24. § (1) A rabbi tisztség betöltése rabbi-választással, vagy rabbihelyettes-választással történik.

(2) A megüresedett rabbi tisztséget egy éven belül be kell tölteni.

(3) Minden hitközség (hitközségi kerület) tartozik a rabbi tisztség megüresedéséről az illetékes községkerületi előjáróságnak három hónapon belül jelentést tenni és közölni, miként gondoskodott a megüresedett rabbi tisztséggel kapcsolatos teendőknek a végleges betöltésig tartó ideiglenes ellátásáról. Ugyanakkor a hitközség közölni tartozik azokat az esetleges akadályokat is, amelyek a megüresedett rabbi tisztség betöltését gátolják.

(4) Ha a hitközség a megüresedett rabbi tisztséggel kapcsolatos teendőknek ideiglenes ellátásáról egyáltalán nem, vagy nem kellően gondoskodott, az összes körülmények mérlegelésével – esetleg az illető hitközség terhére – a községkerületi előjáróság teszi meg a szükséges intézkedéseket.

(5) A rabbi tisztség betöltését akadályozó körülményeket a községkerületi előjáróság mérlegeli és ha nem találja kellően indokoltaknak, az ügyet a községkerületi közgyűlés elé terjeszti. Ha a községkerületi közgyűlés úgy határoz, hogy a rabbi tisztséget nem kell betöl-

teni, az ügyet az Intézőbizottsághoz kell felterjeszteni végleges állásfoglalás végett. Ha pedig a községkerületi közgyűlés a rabbi tisztséget betöltendőnek nyilvánítja, határozatáról az illető hitközség eljáróságát írásban kell értesítenie azzal, hogy 15 nap alatt panasszal fordulhat az Intézőbizottsághoz. Az Intézőbizottság véglegesen határoz. Helybenhagyó határozatával felhívja az illető hitközséget, hogy a rabbi tisztséget a megüresedéstől számított egy éven belül töltsse be.

(6) Ha a hitközség nem tesz eleget e kötelezettségének, az illetékes községkerület képviselőtestülete tölti be a rabbi tisztséget és ugyancsak az állapítja meg az illető községkerületben szokásos javadalmazás és a helyi viszonyok alapján a rabbi javadalmazását, amely nem lehet kevesebb az Intézőbizottság által megállapított legkisebb összegnél. Az így megválasztott rabbinak a hitközséggel (hitközségi kerülettel) szemben fennálló jogai és kötelességei ugyanazok, mintha a rabbit a hitközség (hitközségi kerület) választotta volna meg.

(7) A községkerületi közgyűlésnek a rabbi javadalmazását megállapító határozata ellen a kézbesítést követő 15 nap alatt a hitközség panasszal fordulhat az Intézőbizottsághoz; ez véglegesen határoz.

(8) A volt ortodox szervezethez tartozott hitközségeknél az illetékes Rabbitanács (50. §) dönt, hogy a megüresedett rabbi tisztséget be kell-e tölteni.

25. § (1) Rabbinak csak az választható, aki a budapesti Országos Rabbiképző Intézettől vagy más rabbiképző intézettől rabbioklevelet kapott, vagy akit tanulmányainak kellő elvégzése után három elismert tekintélyű rabbi a hébernyelvű rabbioklevél (hattára) adásával feljogosított a rabbiteendők végzésére.

(2) Rabbihelyettesnek az választható, aki a budapesti Országos Rabbiképző Intézettől, vagy más rabbiképző intézettől olyan bizonyítványt kapott, amely a rabbihelyettesi működésre képesíti, vagy akit tanulmányainak kellő elvégzése után három elismert tekintélyű rabbi megfelelő hébernyelvű bizonyítvány adásával feljogosított a rabbihelyettesi teendők végzésére.

(3) A választást megelőzően a hitközség tartozik a megválasztandó rabbi oklevelét (határát), illetőleg a rabbihelyettes képesítési bizonyítványát felterjeszteni az illetékes Rabbitanácshoz. A Rabbitanács véglegesen határoz a képesítés és alkalmasság megfelelő volta tekintetében. A választás nem tartható meg az illetékes Rabbitanács döntése előtt.

(4) A rabbihelyettes munkakörét az illetékes Rabbitanács határozza meg és ennek állandó felügyelete alatt van; nem rendszeresen előforduló szertartásra, pl. esketésre, az illetékes Rabbitanácstól kell engedélyt kérnie.

26. § (1) A rabbiválasztás élethossziganra szól. Minden ezzel ellenkező megállapodás hatálytalan.

(2) A rabbihelyettség történt választás egy esztendőre szól. Ezzel ellenkező megállapodás ugyancsak hatálytalan. További működés esetén a rabbihelyettest egy évi felmondási idő illeti meg.

(3) A rabbi csak kötelezettségeinek súlyos megszegése, vallásellenes, vagy hivatásához nem méltó magatartása, vallástalan, vagy erkölcstelen életmódja, vagy pedig szándékos bűncselekmény elkövetése miatt mozdítható el állásából.

(4) A rabbira vonatkozó szabályok a rabbihelyettesre is vonatkoznak, ha e Szabályzat kifejezetten ellenkező rendelkezést nem tartalmaz.

27. § (1) Minden hitközség (hitközségi kerület) a rabbival szabadon állapotodhatik meg fizetésére és egyéb javadalmazására vonatkozóan, azzal a korlátozással, hogy összjavadalmazása elegendő legyen ahhoz, hogy neki és családjának a helyi viszonyokhoz képest a rabbi tisztséghez illő megélhetést biztosítson. A rabbi összjavadalmazásának legkisebb összegét az Intézőbizottság állapítja meg.

(2) A hitközség-kerületi rabbi javadalmazását úgy kell megállapítani, hogy a hitközségi kerülethez tartozó községek meglátogatásával kapcsolatos készkiadásait is megkapja.

28. § (1) A rabbinak joga és egyúttal kötelessége:

a) az istentiszteletre liturgiai tekintetben felügyelni és annak keretében végezni mindazt, ami a vallástörvény és a hagyomány szerint a rabbi teendőihez tartozik;

b) templomi és alkalmi szónoklatokat tartani;

c) ellátni a hitközség ifjúságának vallásoktatását, állandóan és rendszeresen felügyelni a hitközség területén folytatott vallásoktatásra és e működéséről a hitközség elöljáróságának rendszeresen jelentést tenni;

d) dönteni vallástörvényi kérdésekben; döntéseit az érdekeltek kívánságára a hagyományoknak megfelelően indokolni tartozik;

e) tanítani a szentírást és a hagyomány kútfőit a talmud-tóra iskolában és idevágó tanfolyamokat tartani felnőttek számára is, ha azokra más állandó vallásoktató nincs;

f) felügyelni az előimádkozó, kántor (főkántor), metsző, az istentiszteletnél és a vallási szertartásnál működő más munkavállalók működésére a Sulchan-Aruch értelmében és megadni nekik a szükséges utasításokat. Ha a rabbi vallástörvényi okokból a metsző, vagy a kasruszfelügyelő⁸ működését azonnal megszüntetendőnek tartja, működésüket ideiglenesen saját hatáskörében megtilthatja; tartozik azonban erről a hitközség elöljáróságának azonnal részletesen indokolt jelentést tenni és az elöljáróság határoz a felfüggesztés, esetleg az elbocsátás tárgyában. Végleges döntés végett mind a hitközség, mind a rabbi az illetékes Rabbitanácshoz fordulhat, mégpedig a hitközség, valamint a metsző és kasruszfelügyelő az esetben, ha a rabbinak a működést megtiltó intézkedését nem tartják indokoltnak, – a rabbi pedig akkor, ha a hitközségi elöljáróság a metsző vagy a kasruszfelügyelő felfüggesztését, illetőleg elbocsátását nem rendelte el. Az illetékes Rabbitanács döntéséig a rabbinak a működést megtiltó intézkedése hatályban marad;

g) véleményt adni a kántorok (főkántorok), metszők és egyéb szertartási alkalmazottak, úgyszintén a vallásoktatásra alkalmazandó tanerők kellő képesítéséről és vallás erkölcsi szempontból való alkalmasságáról;

h) előterjeszteni a vallásoktatásra vonatkozó tantervet, illetőleg véleményt mondani róla, úgyszintén a vallásoktatásban használt tankönyvekről;

i) vallási szempontból felügyelni a hitközségi, vagy a hitközség területén lévő izraelita felekezeti jellegű tan- és egyéb intézetekre;

⁸ Kasruszfelügyelő: az élelmiszereknek a vallásközösség, illetve a rabbik által való felügyeletével és ellenőrzésével megbízott személy annak érdekében, hogy a fogyasztás megfeleljen a rituális előírásoknak. Ezt a vallás erkölcsi kötelességet egy hitközség sem hanyagolhatja el. A kasrusz, illetve annak felügyelete a húsrak árusítására és a tejtermékekre is kiterjedt. (Az olyan követelmények végrehajtása mint a lesütés, a kisózás, a húsos és tejes ételek össze nem keverése már a magánháztartásra tartozik.)

j) dönteni temetések vagy síremlékek körül felmerült vitás vallási kérdésekben és vallási szempontból az exhumálásokról tárgyalva;

k) ellátni a kórházi, illetőleg fogházi lelkészkedést a hitközségi és a hitközség területén lévő kórházakban, valamint az ugyanott lévő összes emberbaráti és letartóztatási intézetekben;

l) vallási szempontból felügyelni a hitközség összes kasrusz⁹ intézményeire (vágóhídi metszés, kóserhús-árusítás,¹⁰ baromfimesztés és -árusítás, kóser füstölthús gyártása és árusítása stb.), továbbá a peszachlisztre¹¹ és pászkasütésre,¹² valamint a rituális fürdőre;¹³ a hitközségnek az l) pontban felsorolt intézményeit úgy kell vezetni, ahogy idevonatkozóan a vallási előírások alapján tárgyi és személyi szempontokból a rabbi (rabbiság) megállapítja;

m) elvégezni az 1895. október 1. előtti¹⁴ anyakönyvek tekintetében az állami jogszabályokban előírt teendőket, a felekezeti anyakönyveket vezetni és teljesíteni a velük kapcsolatos feladatokat;

n) a hitközség-kerületi rabbi köteles évente legalább háromszor meglátogatni a hitközségi kerülethez tartozó minden községet, amelyben hívők laknak; ahol fiókhitközség van, ott nyilvános istentisztelet keretében hitszónoklatot köteles tartani. Az e pontban foglalt rendelkezés alól a volt ortodox fiókhitközségek ki vannak véve.¹⁵

(2) Az e §-ban foglalt rendelkezések – az előbbi mondatban foglaltak kivételével – a hitközségi kerület egész területére vonatkoznak.

(3) A hitközség a rabbinak oly vallástörvényi döntésével szemben, amely a hitközségre kötelező, az illetékes Rabbitanácshoz fordulhat; ez végérvényesen dönt.

(4) Ugyanez vonatkozik e § (1) bekezdésének g) pontjára abban az esetben, ha a hitközség és a rabbi véleménye ellentétes.

29. § Ha a hitközség küldöttségileg vesz részt állami, vallási, társadalmi, vagy kulturális célokkal kapcsolatos ünnepélyen, vagy más alkalomból, a hitközség rabbija, (a rabbiság képviselője) hivatalból részt vesz a küldöttségben. Más egyházakhoz a küldöttséget a rabbi (a rabbiság képviselője) vezeti.

30. § (1) a hitközség tartozik a rabbi (rabbiságot) meghallgatni az alapszabályok olyan rendelkezéseinek módosítása előtt, amelyek a rabbira (rabbiságra), szertartási, istentisztele-

⁹ Kasrusz a vallási felügyeletet igénylő élelmiszerek ellenőrzése.

¹⁰ Kóser hús árusítása, az állatoknak a zsidó vallás szerint történő rituális levágása a hitközségek önkormányzati joga, amelyet csak az gyakorolhat, aki arra az illetékes hitközségtől engedélyt kapott.

¹¹ Az a liszt, amiből peszachra (a kovásztalan kenyér ünnepére, amikor a zsidóság az egyiptomi rabszolgaságból való kiszabadulást ünnepli) a pászkát sütik.

¹² A pászkasütés szigorú előírások szerint történik. E szabályok egyaránt vonatkoznak a vízre, a tészta és a sütés idejére (pl. csak állott vizet lehet használni, a tészta egészen vékony lehet, s dagasztás után legkésőbb 24 percre ki kell sütni stb.).

¹³ A rituális fürdő a zsidó hitélet egyik legfontosabb tartozéka, maga a fürdőzés rituális fontosságú mind a férfiak, mind a nők vallásos cselekedetnek tartják. Talmudban igen részletesen szabályozott fürdő a nők tisztulására. Eredetileg a Tóra írja elő a férfiak részére is. A rituális fürdő használata nélkülözhetetlen a háztartások számára is, mert új edény használata csak azt követően engedélyezett, ha előbb a fürdőben megmerítik.

¹⁴ A kötelező polgári házasságról szóló törvény hatályba lépése.

¹⁵ Ez és a hasonló kitételek azt mutatják, hogy a szabályozás alapjául a neológ hitközségek szabályai szolgáltak, amiket a (volt) ortodox hitközségek továbbra sem fogadtak el.

ti, vagy vallásoktatási ügyekre vonatkoznak és ilyen intézkedéseknél csak a rabbival (rabbi-sággal) egyetértően járhat el.

(2) Ha nincs egyetértés a rabbi és a hitközség között, az ügyet haladéktalanul az Intézőbizottság elé kell terjesztetni, amely azt az illetékes Rabbitanácshoz teszi át döntés végett. Gazdasági vonatkozásban az Intézőbizottság az illetékes Rabbitanács véleményének bekérése után maga határoz végérvényesen.

31. § Ha alapos gyanú merült fel arra, hogy a rabbi a 26. § (3) bekezdésében megállapított fegyelmi vétségek valamelyikét elkövette, vagy ha komoly kifogás merült fel a rabbi magánélete, nyilvános szereplése, hitazonoklatának, illetőleg valamely előadásának tartalma ellen, – a hitközség előjárósága, vagy képviselőtestülete 15 nap alatt jelentést tesz az illetékes Rabbitanácsnak.

V. FEJEZET A HITKÖZSÉG MUNKAVÁLLALÓI

32. § A rabbikon és rabbihelyetteseken kívül a hitközségi munkavállalók munkásságában valósul meg a hitközségi szervezés célja, a hitközségek szervezésének egyik legfontosabb feladata pedig az, hogy a hitélettel szoros összefüggésben hivatásszerűen működő személyek munkásságát biztosítsák. Ezért a hitközségi munkavállalók anyagi helyzetének javítása, életszínvonaluk emelése a felekezet elsőrendű érdeke és kötelessége. De ugyanígy tartoznak a hitközségi munkavállalók is a demokrácia elvei és célkitűzései szerint minden képességükkel és tehetségükkel a felekezet javát szolgálni, valamint a vallás törvényeit megtartani.

33. § (1) A hitközség és munkavállalói közötti jogviszonyban – a rabbik és rabbihelyettesek kivételével – elsősorban az idevonatkozó állami jogszabályok és az ezek alapján kiadott rendelkezések (kollektív szerződés, stb.) kötelezők.

(2) Ha valamely kérdésben az e § (1) bekezdésében megjelölt jogszabályok nem intézkednek, akkor a munkavállalói szerződés, vagy az ezt pótló munkavállalói szabályzat (rendtartás, eljárási utasítás) rendelkezései kötelezők. Ilyen szabályzat létesítése előtt meg kell hallgatnia felekezeti alkalmazottak érdekképviselői szervét.

34. § E fejezet rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell az Országos Iroda és a községkerültek munkavállalóira.

HARMADIK RÉSZ KÖZSÉGKERÜLETEK

35. § (1) A hitközségek és fiókhitközségek hat községkerületbe¹⁶ vannak beosztva. Ezek a következők: a budapesti, észak-dunántúli, dél-dunántúli, alföldi, tiszántúli és észak-magyarországi községkerületek.

¹⁶ 1868-ban még a szerveződő izraelita hitközségeket 26 községkerületbe osztották. Ezek központi szervezete volt az 1871-ben felállított Magyarországi Izraeliták Országos Irodája.

(2) A budapesti községkerülethez tartoznak a budapesti hitközség és a Pest megyében lévő hitközségek. A községkerület székhelye: Budapest.

(3) A dél-dunántúli községkerülethez tartoznak: a Zala, Somogy, Baranya és Tolna megyékben lévő hitközségek. A községkerület székhelye: Kaposvár.

(4) Az alföldi községkerülethez tartoznak: a Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Szolnok megyékben lévő hitközségek. A községkerület székhelye: Szeged.

(5) A tiszántúli községkerülethez tartoznak: a Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár megyékben lévő hitközségek. A községkerület székhelye: Debrecen.

(6) Az észak-magyarországi községkerületekhez tartoznak: a Nógrád, Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben lévő hitközségek. A községkerület székhelye: Miskolc

(7) Az Intézőbizottság elhatározhatja, hogy valamely községkerület határához közel eső hitközséget (fiókhitközséget) a szomszédos másik községkerülethez csatolja, ha a közlekedési viszonyok, vagy a hitközség (fiókhitközség) vallási élete megkívánja.

37. § (1) A községkerületek a területükön működő hitközségeknek és hitközségi kerületeknek közvetlen felettes szervezetei.

(2) A községkerület szervei:

a) a községkerületi képviselő;

b) a községkerületi elöljáróság;

c) a községkerületi elnök;

d) a községkerületi vallásoktatási felügyelő.

(3) A községkerületi képviselőbe minden önálló és fiókhitközség legalább egy, ha pedig adófizető tagjaik száma meghaladja a 25-öt, minden további 25 adófizető tag után egy-egy képviselőt választ.

(4) A budapesti hitközség legfeljebb 600 képviselőt választ.

(5) A választás 5 év tartamára szól.

(6) A választott tagokon kívül minden hitközség rabbija (rabbi helyettese) hivatalból tagja a községkerületi képviselőnek.

(7) A községkerületi képviselőbe a választás az arányos választási rendszer szerint történik.

39. § (1) A községkerületi képviselő hatáskörébe tartozik:

a) tanácskozás, illetőleg határozathozatal az Országos Iroda leiratai, a kerülethez tartozó hitközségek (fiókhitközségek) beadványai, általában a kerülethez tartozó hitközségeket érintő, nem vallási vonatkozású ügyekben;

b) az Országos Képviselőbe kiküldendő rendes és póttagok választása;

c) határozathozatal a kerülethez tartozó hitközségekben megüresedett, de a hitközség által be nem töltött rabbi tisztség betöltése tárgyában, rabbinak az így megüresedett tisztségre való választása és javadalmazásának megállapítása, kivéve a volt ortodox szervezethez tartozott hitközségekben, ahol ilyen esetben az illetékes Rabbitanács (50. §) jár el;

d) a községkerület elnökének, elnökhelyettesének és elöljáróinak választása;

e) községkerületi vallásoktatási felügyelő választása;

f) határozathozatal a községkerület előző évi zárszámadásáról, az évi költségvetés megállapítása és a költségvetés alapján annak a járuléknak meghatározása, amellyel az egyes hitközségek (fiókhitközségek) a községkerület közös költségeihez hozzájárulni tartoznak.

(2) A községkerületi képviselő rendszerint a községkerület székhelyén tartja közgyűlést, de egybehívható a községkerület bármelyik községébe is.

40. § A községkerületi eljáráság hatáskörébe tartozik:

a) a kerületi közgyűlések előkészítése és az ott hozott határozatok végrehajtása;
b) az Intézőbizottság határozatainak végrehajtásáról szóló gondoskodás;
c) a kerülethez tartozó hitközségek és a hitközségi kerületek alapszabályaira vonatkozóan, valamint a 43. § eseteiben az Intézőbizottságnak teendő véleményes előterjesztés;

d) a községkerülethez tartozó hitközségben megüresedett és a hitközség által be nem töltött rabbi tisztséggel kapcsolatos teendők tárgyában ideiglenes intézkedések megtétele, kivéve a volt ortodox szervezethez tartozott hitközségeket;

e) mindazok az ügyek, amelyeket e Szabályzat a községkerületi eljáráság hatáskörébe utal.

41. § (1) A kerületi képviselőt a kerületi elnök a közgyűlés előtt legalább 14 nappal a kerületi képviselőknél küldött írásbeli meghívóval hívja egybe. A meghívón feltüntetendők a közgyűlés helye, napja és órája és a napirendre kitűzött tárgyak. A képviselő tagjai legalább egyharmadának a napirendet is magában foglaló írásbeli indítványára a kerületi elnök köteles a közgyűlést 30 nap alatt összehívni. A közgyűlés tanácskozási és határozatképességéhez a képviselő legalább egyharmadának jelenléte szükséges. Ha az így egybehívott közgyűlés nem határozatképes, napjától számítva legalább a nyolcadik, de legfeljebb a harmincadik napra új közgyűlés hívható össze ugyanazzal a napirenddel; ez a közgyűlés a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes. Ezt a körülményt a meghívón fel kell tüntetni. Egyébként a községkerületi képviselő tanácskozásának, határozathozatalának és a rend fenntartásának módját az ügyrend szabályozza, melyet minden községkerület képviselője maga alkot meg.

(2) Ha a községkerület nem alkot ügyrendet, akkor reá az Intézőbizottság által alkotott ügyrend kötelező. Bármelyik községkerületi képviselő 15 nap alatt panasszal élhet a községkerületi határozat ellen azon az alapon, hogy az vallási érdeket érint. Ilyen esetben a panasz tárgyában az Intézőbizottság az illetékes Rabbitanács véleményének bekérése után véglegesen határoz. A panasznak nincs halasztó hatálya.

43. § (1) Ha valamely hitközség (fiókhitközség) meg akarja szüntetni templomában a rendszeres istentiszteletet, vagy nem akarja a megüresedett rabbi tisztséget, továbbá a korábban rendszeresen betöltött és az illető hitközségben egyetlen vallásoktatói, kántori, előimádkozói, metszői állást megüresedés után újból betölteni, tartozik erről a községkerületi eljáráság útján az Intézőbizottságnak indokolt jelentést tenni. A jelentéshez csatolni kell az illető hitközség (fiókhitközség) költségvetését és zárszámadását, a hitközségi tagok névjegyzékét, foglalkozásuk, ismert vagyoni viszonyaik és a reájuk eső hitközségi adó közlésével. Az ügyről a kerületi eljáráság jelentés tesz az Intézőbizottságnak és ez határoz a templom fenntartásáról, a be nem töltött tisztség (állás) betöltéséről, javadalmazásáról és indokolt esetben a hitközség anyagi helyzetének javításáról.

(2) Az e § (1) bekezdésében szabályozott jogkör megilleti az Intézőbizottságot akkor is, ha a kerülethez tartozó valamelyik hitközség ügyvitelében szabályellenességet tapasztal, vagy ha a hívek vallási szükségleteinek kielégítése, különösen az ifjúság vallástanítása tekintetében felhívása ellenére sem történtek meg a szükséges intézkedések.

(3) Az e §-ban a kerületi elöljáróság részére megállapított hatáskört a volt ortodox szervezethez tartozott hitközségekre és fiókhitközségekre vonatkozóan az illetékes Rabbitanács (50. §) gyakorolja.

44. § (1) Minden községkerület tartozik évi jelentését, zárszámadását és költségvetését, továbbá évenként a kerülethez tartozó hitközségek működéséről és felekezeti statisztikájáról szóló jelentést, valamint az elöljárósági és képviseleti ülésekről felvett jegyzőkönyvek másolatait az Intézőbizottságnak megküldeni.

(2) Minden községkerület tartozik közgyűlésnek idejét és helyét az Intézőbizottsággal előzetesen közölni. Az Országos Irodának elnöke, akadályoztatása esetén egyik alelnöke, mindhárom alelnök akadályoztatása esetén az Intézőbizottság egyik megbízott tagja megjelenhet a kerületi közgyűléseken és a napirenden szereplő tárgyakhoz ismételten is hozzá szólhat.

(3) Ha az Országos Iroda elnöke szükségesnek tartja, hogy valamely községkerület rendkívüli közgyűlést tartson, az Intézőbizottság határozata alapján erre felhívja a kerület elnökét, aki tartozik a közgyűlést 30 napon belül összehívni. E kerületi közgyűlésen az Országos Iroda elnöke, vagy alelnöke megjelenhet és ott javaslatokat tehet s velük kapcsolatban ismételten is felszólalhat.

NEGYEDIK RÉSZ A FELEKEZETI BÍRÁSKODÁS

I. FEJEZET

A FELEKEZETI BÍRÓSÁGOK FELADATA, HATÁSKÖRE ÉS ILLETÉKESSÉGE

45. § A felekezeti bírászkodás feladata, hogy a vallási életben és a felekezeti igazgatásban felmerült vitás kérdéseket a vallás törvényei és hagyományai, valamint a fennálló jogszabályok szerint részben a felekezet rabbijai, részben a felekezet más kijelölt személyei döntésük el.

46. § (1) A magyar izraeliták felekezeti bíróságai:

- a) Rabbitanácsok: a Rabbitanács és az (ortodox) Rabbitanács;
- b) az Izraelita Központi Felekezeti Bíróság (Központi Bíróság).

(2) E felekezeti bíróságoknak kizárólagos hatáskörük van (47–48. §§).

47. § (1) Az e Szabályzatban megállapított esetekben, továbbá az Intézőbizottság által hozzáutalt ügyekben a felmerült vallástörvényi kérdéseket az illetékes Rabbitanácsok döntenek el.

(2) Az (ortodox) Rabbitanács hatásköre a volt ortodox szervezethez tartozott hitközségek vallási ügyeire és azokra az ügyekre terjed ki, amelyeket e Szabályzat kifejezetten odautal.¹⁷

48. § (1) A Központi Bíróság hatáskörébe tartoznak:

¹⁷ Ezek a §-ok azt jelzik, hogy bár szervezetileg megtörtént a különböző irányú hitközségek egyesítése, vallási síkon ez továbbra sem volt lehetséges.

a) a felekezeti munkavállalók fegyelmi ügyei, kivéve. ha külön szabályzat (fegyelmi szabályzat) más fegyelmi hatóságot szervezett;

b) különböző hitközségek (hitközségi kerületek, fiókhitközségek) között felmerült jogviták;

c) hitközségek (hitközségi kerületek), fiókhitközségek és egy részük között: jogviták, ideértve a hitközségi választások elleni panaszokat is;

d) községkerületi és országos járulék kivetése és beszedése körül felmerült viták;

e) a Községkerületi Képviselőtanácsban, az Intézőbizottságban, vagy az Országos Képviselőtanácsban történt választások elleni panaszok tárgyában döntés;

f) a hitközségek (fiókhitközségek) és egyes hitközségi tagok, valamint az imaszékre vonatkozó használati jogok jogosultjai között e kérdésben felmerült viták.

(2) A Központi Bíróság illetékessége valamennyi községkerületre kiterjed.

II. FEJEZET A RABBITANÁCSOK

49. § (1) A Rabbitanács székhelye: Budapest. Címe és pecsétje: „A Magyar Izraeliták Rabbitanácsa” s ugyanez héber nyelvű szövegben.

(2) A Rabbitanács az elnökkel és helyettes elnökkel együtt hét rendes és két póttagból áll. Az Országos Rabbiképző Intézet szertartástanára hivatalánál fogva tagja az Országos Rabbitanácsnak. A többi rendes és póttagok választása akként történik, hogy az Országos Rabbitegyházi Tanács a szavazati joggal bíró tagjai közül tizenkét rendes és négy póttagot jelöl titkos választás útján s közülük az Országos Képviselőtanács megválasztja a Rabbitanács hat rendes és két póttagját öt évi időtartamra.

(3) Az Országos Rabbitegyházi Tanácsban szavazati joguk van:

a) a budapesti Országos Rabbiképző Intézet igazgatójának és teológiai tanárainak;

b) a hitközségi rabbiknak (25. §);

c) a Magyar Izraeliták Országos Irodája hitéleti előadójának, ha rabbiképesítése van (25. §);

d) a működő, rabbiképesítésű vallásoktatóknak.

(4) A Rabbitanács elnökét és helyettes elnökét az Országos Képviselőtanács választja öt évi időtartamra a rendes tagok sorából.

50. § (1) Az (ortodox) Rabbitanács székhelye ugyancsak Budapest. Címe és pecsétje. „A Magyar Izraeliták (ortodox) Rabbitanácsa” s ugyanez héber nyelvű szövegben.

(2) Ez a Rabbitanács öt rendes és két póttagból áll, akiket első ízben a volt Ortodox Központi Iroda mellett működött Központi Bizottság Rabbikollégiuma választ. Későbbi üresedés esetén az (ortodox) Rabbitanács saját hatáskörében kiegészíti magát. A tanács elnökét és helyettes-elnökét tagjai sorából maga választja.

51. § (1) A Rabbitanács az elnökkel együtt legalább öt tagból, az (ortodox) Rabbitanács pedig az elnökkel együtt legalább három tagból álló tanácsban tanácskozik és hozza meg határozatát.

(2) Ha a Rabbitanácsok valamelyik tagja indokoltan akadályozva van, őt a póttagok egyike helyettesíti, akit az illetékes Rabbitanács elnöke (helyettes elnöke) hív be a tanácskozásba.

(3) A Rabbitanácsok haladéktalanul, de legkésőbb az ügynek eléjük való terjesztésétől számított 30 nap alatt tartoznak dönteni. Határozatuk végérvényes, hacsak e Szabályzatban nincs más rendelkezés.

(4) A Rabbitanácsok eljárásában és érdemi döntéseikben tartoznak a hagyományos vallástörvényi (haláchikus) szabályokat megtartani; határozataikat az Intézőbizottság kívánságára magyar és héber nyelven kötelesek indokolni.

(5) A Rabbitanácsok az Országos Iroda útján érintkeznek az érdekelt hitközségekkel és rabbikkal és határozataikat közvetlenül az Országos Irodának küldik meg.

(6) Az Országos Iroda hivatalból gyűjti a Rabbitanácsok határozatait, megőrzésükről gondoskodik és időközönként nyomtatásban kiadja őket.

III. FEJEZET

AZ IZRAELITA KÖZPONTI FELEKEZETI BÍRÓSÁG SZERVEZETE ÉS ELJÁRÁSI SZABÁLYAI

52. § (1) A Központi Bíróság székhelye: Budapest. Címe és pecsétje: „Izraelita Központi Felekezeti Bíróság”.

(2) A Központi Bíróság az elnökből, három alelnökből, huszonnégy rendes és tizenkét pótbíróból áll.

(3) A Központi Bíróság elnökét, alelnökeit és bírait az Országos Képviselő az arányos választás elvei alapján választja a hitközségek (fiókhitközségek) adófizető tagjai sorából ötévi időtartamra.

(4) Ha a Központi Bíróság elnöki vagy alelnöki tiszte az ötévi időszakon belül megüresedik, e tisztséget az Országos Képviselő legközelebbi ülésén kell betölteni. Ha a rendes bírák sorában következik be üresedés, a bíróság elnöke a szükségeshez képest pótbírókat hív be.

53. § (1) Az elnök, alelnök, bírák és pótbírák az Országos Képviselő ülésén a következő fogadalmat tartoznak letenni:

(2) „Én, N. N. ünnepélyesen fogadom, hogy mint az Izraelita Központi Felekezeti Bíróság elnöke (alelnöke, bírása, pótbírása) a bírói titkot megőrzöm, bírói tisztemben a szabályok megtartásával, részleghajlás, érdekeltség és személyválogatás nélkül, lelkiismeretem és meggyőződéseim szerint fogok eljárni.”

(3) Akik az Országos Képviselő ülésén nem jelentek meg, a fogadalmat az Intézőbizottság előtt teszik le.

(4) A fogadalomtételről jegyzőkönyvet kell felvenni. A fogadalom letétele előtt a bírói tiszte senki sem gyakorolhatja.

54. § (1) A Központi Bíróság – az 57. § esetét kivéve – öttagú tanácsban tárgyal és hozza meg határozatát. A tanács elnöke a Központi Bíróság elnöke, vagy az általa kijelölt egyik alelnök. A Központi Bíróság elnöke hívja be az adott ügyben eljáró tanács tagjait a rendes bírák vagy a szükséghez képest a pótbírák közül.

(2) Azt a bírót, aki a tárgyalásról kétszer igazolatlanul elmarad, a Központi Bíróság elnökének indítványára az Intézőbizottság törli a bíróság tagjainak sorából.

55. § A Központi Bíróság elnöke, alelnökei és bírái tisztüket díjtalanul látják el. A szék-

helyen nem lakó bírák utazási és ellátási költségeik megtérítését igényelhetik a fenntartási járulékból.

56. § A Központi Bíróság tagjainak és jegyzőinek kizárására vonatkozóan a bírósági személyek kizárását szabályozó törvényes rendelkezések megfelelően alkalmazandók.

57. § (1) A Központi Bíróság tanácselnökeinek, bíráinak vagy jegyzőinek kizárásáról ez a bíróság háromtagú tanácsban határoz. A kifogásolt elnök, bíró vagy jegyző a kifogás tárgyában határozó tanácsnak nem lehet tagja, illetve jegyzője.

(2) Ha kizárási indítványt a Központi Bíróság elnöke és valamennyi alelnöke, vagy annyi tagja ellen emelték, hogy ennek következtében a kizárási indítványt tárgyában az előbbi bekezdés értelmében döntő háromtagú tanács nem alakulhat meg, az indítvánnyról az Intézőbizottság határoz.

58. § (1) Ha a Központi Bíróság nem alakulhat meg elnökének, alelnökeinek vagy bíráinak kizárása következtében, az Országos Képviselőt a felmerült ügyben külön bíróságot küld ki.

59. § (1) A Központi Bíróság eljárásában a polgári perrendtartás elvei irányadók.

(2) Nem térhet el a bíróság sem a polgári perrendtartásban foglalt oly eljárási szabályoktól, melyet e szabályzat kifejezetten alkalmazni rendel, sem pedig magában ebben a Szabályzatban foglalt eljárási szabályoktól.

(3) A Központi Bíróság köteles a feleket meghallgatni, illetőleg nekik előterjesztéseik megtételére alkalmat adni és az ügy állását kideríteni.

(4) A Központi Bíróság előtt a tárgyalás rendszerint nyilvános, de a tanács indokolt esetben zárt tárgyalást rendelhet el. Ebben az esetben csak a felek és képviselőik, úgyszintén mindegyik fél részéről megjelölt két-két egyén lehetnek jelen a tárgyaláson.

60. § (1) A Központi Bíróság ítélete, e § (2) bekezdésében foglalt esetektől eltekintve, jogerős és ellene csak igazolási kérelemnek vagy a polgári perrendtartásban meghatározott esetekben perújításnak van helye. Nincs helye perújításnak választási ügyekben.

(2) Fellebbezni lehet a Központi Bíróságnak a felekezeti munkavállalók fegyelmi ügyeiben [48. § (1) bek. a) pont] állásvesztést vagy nyugdíjazást kimondó ítélete ellen. A fellebbezés tárgyában az Intézőbizottság dönt.

61. § (1) A Központi Bírósághoz forduló fél az eljárás megindítása előtt a bíróság fenntartására szolgáló járulékot (fenntartási járulék) tartozik fizetni. A polgári perrendtartásnak a szegénységi jogra vonatkozó szabályai megfelelően alkalmazandók.

(2) A fegyelmi ügyekben követendő eljárásra, valamint a bírósági fenntartási járulékra nézve az Országos Képviselőt külön szabályzatot alköt.

ÖTÖDIK RÉSZ

A MAGYAR IZRAELITÁK ORSZÁGOS INTÉZŐ BIZOTTSÁGA

62. § Az Intéző Bizottság a magyar izraeliták hitfelekezeti főhatósága. E felekezeti főhatóság körpecsétjén is ezt a megnevezést használja, a pecséten a hétkarú lámpás (menóra)¹⁸ látható.

63. § (1) Az Intéző Bizottság tagjai:

a) tisztségüknel fogva az Országos Rabbiképző Intézet igazgatója, az Országos Rabbistület elnöke, valamint a budapesti hitközség rabbisága által, továbbá a volt ortodox szervezethez tartozó hitközségek rabbijai közül az általuk kiküldött egy-egy rabbi tag;

b) hivataluknál fogva a községkerületek elnökei;

c) választás alapján a budapesti hitközségek további két, és két vidéki hitközségnek egy-egy rabbija, valamint Budapesten lakó tizenkét világi tag; e személyeket az Országos Képviselői Sajtótagjai sorából választja;

d) az Intéző Bizottságot úgy kell megalakítani, hogy abban az egyik alelnökkel együtt a volt ortodox szervezetű hitközségek rabbijai és világi tagjai sorából legalább heten legyenek. E célból az (ortodox) Rabbitanács kétszer annyi személyt jelöl, mint ahányat az Országos Képviselői Sajtótagjai közül választani kell.

(2) A községkerület elnökét, ha akadályozva van az Intéző Bizottság ülésén való megjelenésben, a községkerület elnökhelyettese helyettesíti; neki az illető ülésen a községkerületi elnökkel azonos jogai vannak.

(3) Az Intéző Bizottság ülésére szakemberek is meghívhatók; ezek a tanácskozásban vagy egy részében részt vehetnek, de szavazati joguk nincs.

(4) Az Intéző Bizottság ülésén tanácskozási joggal az Országos Iroda főtárgyalója is részt vesz; ő a tanácsülés jegyzője.

(5) Az Intéző Bizottság elnöke az Országos Iroda elnöke (68. §), helyettes elnökei pedig az Országos Iroda alelnökei.

(6) A választások az Intézőbizottságba öt évi időtartamra szólnak. Időközi üresedés esetén a választó (kiküldő) szerv legközelebbi ülésén tölti be a tisztséget és pedig az öt évi időszak hátralevő részére.

64. § Az Intéző Bizottság hatásköre kiterjed mindazokra az ügyekre, amelyeket e Szabályzat, más jogszabály vagy szabályzat odaütal, így különösen:

a) képviseli a Magyar Izraeliták Országos Szervezetét, különösen az állam és a közhatalom előtt, nem érintve az Országos Képviselői Sajtótagjai idevonatkozó hatáskörét;

b) őrökdi az izraelita felekezet szempontjából a Magyar Köztársaság alkotmányában biztosított szabad vallásgyakorlat és lelkiismereti szabadság felett;

c) intézkedik az Országos Képviselői Sajtótagjai egybehívásáról és előkészíti annak tanácskozásait;

d) intézkedik az állami rendeletek végrehajtása iránt;

e) gondoskodik az Országos Képviselői Sajtótagjai határozatainak végrehajtásáról;

f) véleményt nyilvánít minden, a felekezet egyetemét érintő, vagy más, a felekezet szempontjából jelentős kérdéssről és megkeresésről;

¹⁸ E szóval jelölik a hanukkakor használt nyolcágú gyertyatartót is.

g) gyakorolja az Országos Izraelita Iskolaalap kezelése körül a felekezetet megillető jogokat;

h) véglegesen határoz a Központi Bíróságtól hozzá fellebbezett ügyekben;

i) gondoskodik felekezeti sajtó fenntartásáról;

j) felügyel és az e Szabályzatban, valamint egyéb szabályzatokban megállapított jogokat gyakorolja az országos jellegű izraelita vallásoktatási, vallásművelődési ügyekben, úgyszintén a jótékonyági és szeretetintézményekre vonatkozóan;

k) határoz és intézkedik minden olyan ügyben, amely nincs a felekezet más szervének hatáskörébe utalva.

65. § (1) Az Intéző Bizottság székhelye: Budapest, de az ülés a szükséges képest valamelyik vidéki községkerület székhelyére is egybehívható.

(2) Az Intéző Bizottság tagjai sorából végrehajtó bizottságot alakít, amely az Intéző Bizottság elnökéből, három alelnökéből és tizennégy tagjából áll. A végrehajtó bizottságot az Intéző Bizottság összetételének arányában kell megalakítani és hatáskörét az Intéző Bizottság állapítja meg. A végrehajtó bizottság rendszerint havonként tart ülést.

(3) Az Intéző Bizottság rendszerint háromhavonként tart ülést, de az elnök a szükséghez képest az ülést rövidebb időközben is összehívja. Nyolc tagnak a napirendet is magában foglaló és az Országos Iroda elnökéhez benyújtott írásbeli beadványára az Intéző Bizottság ülését két héten belül egybe kell hívni.

(4) Az Intéző Bizottság határozatképességéhez az elnöklővel együtt 8 tag jelenléte szükséges. Ha az Intéző Bizottság nem lenne határozatképes, legkorábban a nyolcadik napra kitűzött újabb ülés, tekintet nélkül a megjelentek számára határozatképes.

(5) Az Intéző Bizottság üléséről jegyzőkönyvet kell vezetni, ezt az elnökön és jegyzőn kívül az elnök által kijelölt két tag, mint hitelesítő írja alá.

(6) Az Intéző Bizottság ülése nem nyilvános, de az elnök a sajtó számára közleményt adhat ki.

(7) Az Intéző Bizottság tagjai tiszteletdíjat nem kapnak, de a vidéki tagoknak Budapestre, vagy a Budapesten lakóknak vidékre való utazása esetén útiköltségeiket és ellátási díjaikat meg kell téríteni.

(8) Az Intéző Bizottság saját tagjai sorából bizottságokat küld ki egyes külön feladatok ellátására. Bizottságot kell felállítani a számadások és a pénzügyi ügyvitel állandó ellenőrzésére, a Központi Bíróságtól fellebbezett ügyek előkészítésére. Tanácskozás végett a bizottságok munkájához olyan személyek is meghívhatók, akik nem tagjai az Intéző Bizottságnak. Az Országos Iroda elnöke és alelnökei hivatalból tagjai minden bizottságnak. A bizottságok ülésére az Országos Iroda főtthkárát is meg kell hívni, aki tanácskozási joggal részt vesz a bizottságok ülésein.

65. § (1) Az Intéző Bizottság székhelye: Budapest, de az ülés a szükséghez képest valamelyik vidéki községkerület székhelyére is egybehívható.

(2) Az Intéző Bizottság tagjai sorából végrehajtó bizottságot alakít, amely az Intéző Bizottság elnökéből, három alelnökéből és tizennégy tagjából áll. A végrehajtó bizottságot az Intéző Bizottság összetételének arányában kell megalakítani és hatáskörét az Intéző Bizottság állapítja meg. A végrehajtó bizottság rendszerint havonként tart ülést.

(3) Az Intéző Bizottság rendszerint háromhavonként tart ülést, de az elnök a szükséghez

képest az ülést rövidebb időközben is összehívhatja. Nyolc tagnak a napirendet is magában foglaló és az Országos Iroda elnökéhez benyújtott írásbeli beadványára az Intéző Bizottság ülését két héten belül egybe kell hívni.

(4) Az Intéző Bizottság határozatképességéhez az elnöklővel együtt 8 tag jelenléte szükséges. Ha az Intéző Bizottság nem lenne határozatképes, legkorábban a nyolcadik napra kitűzött újabb ülés, tekintet nélkül a megjelentek számára.

(5) Az Intéző Bizottság üléséről jegyzőkönyvet kell vezetni; ezt az elnökön és jegyzőn kívül az elnök által kijelölt két tag, mint hitelesítő írja alá.

(6) Az Intéző Bizottság ülése nem nyilvános, de az elnök a sajtó számára közleményt adhat ki.

(7) Az Intéző Bizottság tagjai tiszteletdíjat nem kapnak, de a vidéki tagoknak Budapestre, vagy a Budapesten lakóknak vidékre való utazása esetén útiköltségeiket és ellátási díjakat meg kell téríteni.

(8) Az Intéző Bizottság saját tagjai sorából bizottságokat küld ki egyes külön feladatok ellátására. Bizottságot kell felállítani a számadások és a pénzügyi ügyvitel állandó ellenőrzésére, a Központi Bíróságtól fellebbezett ügyek előkészítésére. Tanácskozás végett a bizottságok munkájához olyan személyek is meghívhatók, akik nem tagjai az Intéző Bizottságnak. Az Országos Iroda elnöke és alelnökei hivatalból tagjai minden bizottságnak. A bizottságok ülésére az Országos Iroda főtítkárárt is meg kell hívni, aki tanácskozási joggal részt vesz a bizottságok ülésein.

66. § (1) Az Intéző Bizottság ülésén az Országos Iroda elnöke, mint az Intéző Bizottság elnöke, akadályoztatása esetén az általa kijelölt egyik alelnök elnököl. Ha az Országos Iroda elnöke eziránt nem intézkedett, a korban idősebb alelnök elnököl. Ha pedig az elnök is, meg az alelnökök is akadályozva volnának, az Intéző Bizottságnak határozatképes számban megjelent tagjai maguk közül bíznak meg elnököt az illető ülésre.

(2) A szavazás nyilvános, személyi ügyekben azonban bármely tag kívánságára az elnök köteles a titkos szavazást elrendelni. A szavazás egyszerű szótöbbséggel történik, szavazategyenlőség esetén az elnök dönt. Ha titkos szavazásnál fordul elő szavazategyenlőség, az ülést fel kell függeszteni, és utána a szavazást meg kell ismételni. Kétszeri eredménytelen szavazás után sorshúzás dönt.

(3) Ha az Intéző Bizottság a Központi Bíróságtól hozzá fellebbezett ügyet tárgyal, sem a tárgyalásnál, sem a határozathozatalnál nem lehet jelen az Intéző Bizottságnak az a tagja, aki az ügy alsóbb fokú elbírálásában részt vett. Ilyen ügyek tárgyalása előtt az Intéző Bizottságnak tárgyalásban résztvevő tagjai az elnök (alelnök) kezébe a következő fogadalmat tartoznak letenni:

(4) „Én, N. N. ünnepélyesen fogadom, hogy mint az Intéző Bizottság elnöke (alelnöke, tagja) a bírói titkot megőrzöm, bírói tisztemben a szabályok megtartásával, részrehajlás, érdekeltség és személyválogatás nélkül, lelkiismeretem és meggyőződéseim szerint fogok eljárni.”

(5) Nem kell fogadalmat tenni annak, aki ebben a bírói tiszteben a fogadalmat már letette.

67. § Az Intéző Bizottság tagjai hivatali működésük során kifejtett minden ténykedésükért az Országos Képviseletnek felelősek. A felelősségre vonás tárgyában az Országos Kép-

viselet megjelent tagjainak többségével határoz. Abban az esetben, ha az Országos Képviselőlet a kifogásolt ténykedésért vagy mulasztásért az illető tag felelősségét megállapítja, megbízatását megszüntnek mondták ki, elveszti községkerületi elnöki tisztségét is és az ötéves időszak hátralévő részére községkerületi elnökké, vagy községkerületi elnökhelyettesé sem választható meg.

HATODIK RÉSZ

A MAGYAR IZRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJÁNAK ELNÖKE ÉS A MAGYAR IZRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

68. § (1) Az Országos Iroda elnökét és három alelnökét az Országos Képviselőlet választja ötévi tartamra tagjai sorából [77. § d) pont]. Az alelnökök egyikét a volt ortodox szervezethez tartozott tagok közül kell választani.

(2) Az Országos Iroda elnökének Budapesten kell laknia.

(3) Az Országos Iroda elnöke hivatalánál fogva elnöke az Országos Képviselőletnek és az Intéző Bizottságnak is, alelnökei pedig hivataluknál fogva alelnökei az Országos Képviselőletnek és az Intéző Bizottságnak.

69. § (1) Az Országos Iroda elnökének hatásköre:

a) képviseli a Magyar Izraeliták Országos Szervezetét, különösen az állam és közhatóságok előtt, nem érintve az Országos Képviselőletnek és az Intéző Bizottságnak idevonatkozó hatáskörét;

b) összehívja és mint elnök vezeti az Országos Képviselőlet és az Intéző Bizottság üléseit, végrehajtja az ott hozott határozatokat az idevonatkozó szabályok szerint;

c) előkészíti az Intéző Bizottság üléseit;

d) intézeti az e Szabályzat szerint hatáskörébe utalt ügyeket;

e) intézkedik a felekezeti igazgatás folyó ügyeiben;

f) sürgős esetekben az Intéző Bizottság hatáskörébe tartozó ügyekben megteszi a szükséges intézkedéseket, de ezekről az Intéző Bizottság legközelebbi ülésén jelentést tenni tartozik.

(2) Az Országos Iroda elnökét akadályoztatása esetén az Országos Irodának általa kijelölt egyik alelnöke helyettesíti. Ha az Országos Iroda elnöke eziránt nem intézkedett, őt a korban idősebb alelnök helyettesíti. Ha mind az elnök, mind a három alelnök akadályozva volnának, akkor az Intéző Bizottság bízza meg a helyettest saját tagjai sorából.

70. § Az Országos Iroda elnöke hivatali eljárásáért felelős az Országos Képviselőletnek. A felelősségre vonás úgy történik, hogy az ügyet elsősorban az Intéző Bizottság elé kell terjeszteni. Ha az Intéző Bizottság a felelősségre vonást kimondta, az ügyet az Országos Képviselőlet elé kell terjeszteni, s ez véglegesen határoz. A felelősségre vonásra egyébként a 67. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

71. § (1) Az Országos Iroda az Országos Képviselőletnek és az Intéző Bizottságnak állandóan működő hivatala. Élén az Országos Iroda elnöke áll. Körpecsétje: a „Magyar Izraeliták Országos Irodája”, közepén a hétkarú lámpás (menóra).

(2) Az Országos Iroda adminisztrációjának vezetője az Országos Iroda főtitkára, akit az Intéző Bizottság választ. Javadalmazását ugyanez állapítja meg.

(3) Az Országos Irodának a fogalmazási szakhoz tartozó tisztviselőit az Intéző Bizottság alkalmazza és bocsátja el, illetményüket és címüket az állapítja meg. Más munkavállalók felvétele és elbocsátása az elnök jogkörébe tartozik.

(4) Az Országos Iroda szakemberek munkásságát is igénybe veheti működési körében.

(5) Az Országos Iroda nevében az okiratokat rendszerint az elnök és a főtitkár írják alá, de az elnök által aláírt okirat a főtitkár aláírása nélkül is érvényes.

72. § Az Országos Iroda által bevételezett és kiadott összegekről rendszeres könyvelést kell vezetni. A költségvetés keretében, vagy az Intéző Bizottságnak esetenként hozott határozata értelmében az elnök utalványoz. Legfeljebb 5000 forint erejéig az elnök a költségvetés keretein kívül és az Intéző Bizottság határozata nélkül is utalványozhat, de az ilyen utalványozást az Intéző Bizottság legközelebbi ülésén be kell jelenteni.

73. § (1) Az Országos Iroda keretében a következő ügyosztályok működnek: *a)* elnöki, *b)* hitéleti és vallásoktatási, *c)* jogi és közigazgatási, *d)* szeretetmunkával foglalkozó, *e)* kulturális, *f)* pénzügyi ügyosztály.

(2) Az Intéző Bizottság más ügyosztályok felállítását vagy egyes ügyosztályok megszüntetését is elhatározhatja.

(3) Az egyes ügyosztályok élén az Intéző Bizottság által kijelölt intéző bizottsági tag áll.

(4) Az Országos Iroda működése keretében külön hitéleti előadó foglalkozik a volt ortodox szervezethez tartozott hitközségek vallási ügyeivel. Ezt a hitéleti előadót az Intéző Bizottság az illetékes Rabbitanács (50. §) javaslatára alkalmazza.

HETEDIK RÉSZ A MAGYAR IZRAELITÁK ORSZÁGOS KÉPVISELETE

74. § Az Országos Képviselőlet a magyar izraelitáknak egyetemes érdekű ügyeik intézésére alakított legfőbb testülete. Feladata, hogy – mint a felekezet képviselőlete – a hitfeleknek módot adjon arra, hogy az izraelita vallásfelekezet igazgatásában alkotmányosan részt vehessenek, véleményüket nyilváníthassák, határozatokat hozzanak és a felekezeti igazgatási szerveknek irányítást és útmutatást adjanak.

75. § (1) Az Országos Képviselőlet tagjai:

a) tisztségüknél fogva:

az Országos Rabbiképző Intézet igazgatója és teológia tanárai; a hitközségek rabbijai, vagy ahol rabbi nem működik, rabbihelyettesei;

b) hivataluknál fogva a községkerületek elnökei;

c) választás alapján a községkerületek által a 76. § értelmében választott képviselők.

(2) Az Országos Képviselőlet tagjainak megbízása tiszteletbeli, de a vidéki tagoknak joguk van utazási és ellátási költségeik megtérítésére.

76. § (1) Az Országos Képviselőletbe kiküldendő tagokat a községkerületek közgyűlésükön választják öt év tartamára a községkerületi képviselőtestület tagjai sorából.

(2) Az egyes községkerületek a következő számban választanak tagokat az Országos Képviselőtestületbe:

a budapesti községkerület	140 tagot
az észak-dunántúli	8 tagot
a dél-dunántúli	8 tagot
az alföldi	12 tagot
a tiszántúli	16 tagot
az észak-magyarországi	16 tagot

Ebből a számból le kell vonni annyit, ahány rabbi, vagy rabbihelyettes az illető községkerület területéről tisztségénél fogva tagja az Országos Képviselőtestületnek

(3) Minden községkerület a választott tagok felének megfelelő számú póttagot választ. A póttagokat üresedés esetén az Országos Képviselőtestület elnöke hívja be, és pedig abban a sorrendben, amelyben a községkerület a póttagok jegyzékét felterjesztette.

Az Országos Képviselőtestület hatáskörébe tartozik.

a) a magyar izraeliták legfőbb testületi képviselőtestülete, különösen az állam és a közhatóságok előtt;

b) állásfoglalás a felekezet összességét érintő országos ügyekben;

c) az Intézőbizottságba a 63. § (1) bek. c) pontja szerint rabbi tagoknak, valamint tizenkét világi tagnak választása;

d) az Országos Iroda elnökének és három alelnökének, továbbá a Központi Bíróság elnökének, alelnökeinek és bírúinak (pótbírúinak) megválasztása;

e) a felekezet országos költségvetésének megállapítása az Intézőbizottság által előterjesztett javaslat alapján;

f) az Országos Iroda és az országos intézmények számadásának megvizsgálására minden évben tagjai sorából öttagú számvizsgáló bizottság kiküldése;

g) az Országos Iroda és az országos intézmények számadásai tárgyában határozathozatal az öttagú számvizsgáló bizottság jelentése alapján;

h) a Magyar Izraelita Vallásfelekezet Egységes Szervezetéről szóló szabályzat módosítása vagy kiegészítése, kivéve e Szabályzat ama rendelkezéseit, amelyek a vallási élet biztosítását célozzák;

i) határozathozatal az Országos Iroda elnökének, alelnökeinek és az Intéző Bizottság tagjainak felelősségre vonása tárgyában (67. és 70. §§);

j) az e Szabályzat szerint hatáskörébe utalt ügyekben való intézkedés.

78. § Az Országos Képviselőtestület és az Intéző Bizottság hatásköréből ki vannak zárva azok az izraelita vallásra és szertartásra vonatkozó kérdések, amelyek vallástörvényi (haláchikus) döntés alá tartoznak.

79. § (1) Az Országos Képviselőtestület ülésein az Országos Iroda elnöke, akadályoztatása esetén az általa kijelölt egyik alelnök elnököl. Ha az Országos Iroda elnöke ez irányban nem intézkedett, a korban idősebb alelnök elnököl.

(2) Ha az Országos Iroda elnöke és mindhárom alelnöke is akadályozva volnának, akkor az Intéző Bizottság a községkerületi elnökök egyikét bízza meg az elnökléssel.

(3) Az Országos Képviselőtestület évenként legalább egyszer tart ülést. Az Intéző Bizottság határozata alapján a szükséghez képest évenként többször is tarthat ülést.

(4) Ha az Országos Képviselőnek legalább 50 tagja az ülés napirendjét is magában foglaló, az Országos Iroda elnökéhez intézett írásos beadványban az Országos Képviselő ülésének egybehívását kéri, az Országos Iroda elnöke köteles az ülést egy hónapon belül egybehívni.

(5) Az Országos Képviselő tanácskozásának és határozathozatalának rendjét, a tanácskozáshoz és határozatképességhez szükséges létszámot, valamint a rend fenntartását a maga alkotta ügyrend szabályozza. A 77. § h) pontja esetében érvényes határozat hozatalához az Országos Képviselő megjelent tagjainak legalább kétharmad többsége szükséges.

NYOLCADIK RÉSZ

HITKÖZSÉGI, KÖZSÉGKERÜLETI ÉS ORSZÁGOS SZERVEZETEK ÉS INTÉZMÉNYEK FENNTARTÁSA

80. § Az izraelita hitfelekezet községi, községkerületi és országos szervezeteinek és intézményeinek fenntartásához szükséges anyagi eszközök előteremtése elsősorban a felekezet tagjainak kötelessége, így azt minden kényszertől mentesen, vallási és lelkiismereti buzgalomból kell teljesíteniük.

A hitközségi szervezet és intézmények fenntartására a hitközségi adó, a községkerületi szervezet és intézmények fenntartására a községkerületi járulék, az országos szervezet és intézmények fenntartására pedig az országos járulék szolgál.

Az izraelita hitfelekezet szervezetét és intézményeit az Egyezmény (Magyar Közlöny 1948. évi 271. szám) alapján az állam is támogatja és az 1101/1949. V. K. M. számú rendelet¹⁹ értelmében az iskolai vallásoktatás költségeit az állam viseli.

A hitfelekezeti szervezetnek és intézményeknek bevételei még: a templomi és egyéb adományok, a szokásos hitközségi közvetett illetékek, továbbá a hittestvérektől kapott egyéb támogatás.

81. § (1) A hitközségi adókimutatásának módját és mértékét az alapszabályok állapítják meg.

(2) A községkerületi közgyűlés évenként megállapítja, hogy a kerülethez tartozó hitközségek (fiókhitközségek) teherbíró képességükhöz mérten mily összeggel kötelesek a községkerület terheire hozzájárulni. E megállapításról a hitközségeket (fiókhitközségeket) évenként szeptember hó 30-ig értesíteni kell. Értesítés hiányában az előző évre megállapított összeg kötelező.

(3) Az Országos Képviselő évenként megállapítja az Országos Irodának és a felekezet egyetemétől fenntartott országos intézeteknek és intézményeknek évi költségvetését és ennek alapján az Intéző Bizottság meghatározza azt az összeget, amellyel az egyes hitközségek tagjai számához és teherbíró képességükhöz mérten a költségvetés terheire hozzájárulni tartoznak. E megállapításról az Intéző Bizottság tartozik a hitközségeket (fiókhitközségeket) évenként szeptember hó 30-ig értesíteni.

¹⁹ A rendelet valamennyi elismert felekezetre vonatkozott.

(4) Az országos és a községkerületi szervezetnek és intézménynek fenntartására szolgáló járulékot minden hitközség tartozik költségvetésébe beállítani.

(5) A községkerületi és az országos járulék kivetése és beszedése tekintetében felmerült viták a Központi Bíróság hatáskörébe tartoznak.

KILENCEDIK RÉSZ A VALLÁSOKTATÁS

82. § Az ifjúság vallásoktatása, mind az ifjúság, mind a felnőttek számára istentiszteletek rendezése, a szentírás és a hagyomány kútfőinek tanítása, általában az izraelita vallás tanainak, történetének és kultúrájának ismertetése a hitfelekezet egyik legfontosabb feladata. Ez biztosítja a vallás fennmaradását és jövőjét. E nagy és szent cél megvalósítása végett az összes felekezeti szervek és intézmények egymással karöltve és egymást támogatva járnak el a következő elvek szerint.

83. § (1) Minden hitközség (fiókhitközség) köteles a területén lakó ifjúság vallástanításáról, valamint arról is gondoskodni, hogy az ifjúság az istentiszteleteken rendszeresen részt vehessen.

(2) Több egymás közelében fekvő hitközség (fiókhitközség) az ifjúság vallásoktatását közösen szervezheti meg, közös vallásoktatóval.

(3) A községkerületi előjáróság, a szükséghez képest az Intéző Bizottság, az összes körülmények mérlegelésével kötelezheti az egymás közelében fekvő hitközségeket (fiókhitközségeket, hitközségi kerületet), hogy az ifjúság vallásoktatásáról közösen gondoskodjanak.

(4) Ha a hitközség az ifjúság vallásoktatásáról, általában mind az ifjúság, mind a felnőttek vallási neveléséről maga nem tud gondoskodni, az Intéző Bizottság – az Országos Vallásoktatási és Vallásművelődési Tanács meghallgatása után – megteszi a kellő intézkedéseket és misszióelkészedésről, esetleg vándortanításról gondoskodik.

84. § A vallásoktatók képesítéséről, a működő vallásoktatók képzettségének ellenőrzéséről, a tananyagról és a tankönyvekről az Intéző Bizottság az Országos Vallásoktatási és Vallásművelődési Tanács meghallgatása után külön szabályzatot alkot.

85. § Az Intéző Bizottságnak oktatási, vallásoktatási és vallásművelődési ügyekben véleményező, ellenőrző, esetleg végrehajtó szerve az Országos Vallásoktatási és Vallásművelődési Tanács. E tanács 15-25 tagból áll, s ezeket az Intéző Bizottság jelöli ki, főleg rabbik és tanügyi szakemberek sorából. A kijelölés ötvenként történik.

86. § (1) Az Országos Vallásoktatási és Vallásművelődési Tanács feladata különösen:

a) a vallásoktatás, a talmud-tóra iskolai és az iskolán kívüli vallásos nevelés tantervének és e tantervhez kapcsolódó utasításoknak előkészítése, az idevonatkozó javaslatoknak az Intéző Bizottság elé való terjesztése, a tanterv és tanügyi utasítások végrehajtásának ellenőrzése, a vallásoktatási tan- és segédkönyvek felülbírálása;

b) a vallásoktatás statisztikájának nyilvántartása és feldolgozása;

c) annak felügyelete és ellenőrzése, megtartják-e a vallásoktatásra vonatkozó szabályokat és intézkedéseket;

d) ifjúsági istentiszteleti és vallásoktatási ügyek véleményezése;

e) a hitközségek keretén belül működő vallásművelődési szervezetek megalakításának előmozdítása, működési tervük kidolgozása, működésük irányítására vonatkozóan az Intéző Bizottságnak való véleményadás és ennek felhatalmazása alapján elhatározott intézkedések végrehajtása.

(2) Az Országos Vallásoktatási és Vallásművelődési Tanács félévenként jelentést tesz az Intéző Bizottságnak.

(3) A volt ortodox szervezethez tartozott hitközségek által fenntartott jesivákra²⁰ és talmud-tóra iskolákra vonatkozóan az illetékes Rabbitanács (50. §) teszi meg az e § szerint szükséges intézkedéseket.

TIZEDIK RÉSZ ÁTMENETI ÉS VEGYES INTÉZKEDÉSEK

87. § (1) E Szabályzat hatálybalépésével a magyar izraelitáknak kongresszusi, autonóm ortodox és status quo ante szervezete megszűnik és mind a három szervezet egyesül.

(2) Az egyesülés végrehajtása tekintetében szükséges intézkedéseket a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának Intéző Bizottsága (2727/1945. VKM. és 62.000/1947. VKM. sz. rendelet) teszi meg, amely e Szabályzat elfogadása után a volt Autonóm Ortodox Izraelita Hitfelekezet Központi Bizottsága által kiküldött hét taggal egészült ki.²¹ Az így kiegészített Intézőbizottság működik mindaddig, amíg az, a 95. § szerint végleg meg nem alakul.

88. § Ahol ugyanazon község (város) területén akár ugyanazon szervezethez, akár különböző szervezetekhez tartozó izraelita hitközségek vannak – ha az egyesülés még nem történt meg –, az egyesítésre az intézkedéseket a helybeli legnagyobb lélekszámú hitközség elnöke kezdeményezi. E célból közös tanácskozásra hívja össze a hitközségek elöljáróságait és rabbijait, majd a velük való tanácskozás után a hitközségek képviselőtestületi tagjait. Az egyesülés kimondása után minden ilyen községben (városban) az egységes hitközség új képviselőtestületet és elöljáróságot választ.

89. § (1) Az egyesült hitközségek jogai és kötelezettségei az egységes hitközségre szállnak.

(2) Ha egy községben (városban) csak egy izraelita hitközség van és az a volt ortodox szervezethez tartozott, e Szabályzat életbelépése után is elnevezésében ezt aényt feltüntetheti akként, hogy zárójelben az „izraelita” szó elé az „ortodox” szó teszi, pl. „...i (ortodox) izraelita hitközség.”

(3) Ha kongresszusi és ortodox vagy ortodox és status quo ante szervezetű hitközség egyesült egy hitközséggé, ez a tény a felmerült kívánsághoz képest az elnevezésben az „egyesült” szóval tüntethető fel, pl. „...-i egyesült izraelita hitközség”.

²⁰ Jesiva: a 13–18 év közötti diákok számára létesült „kollégium”, amelynek fő tárgya a Talmud tanulmányozása.

²¹ Gyakorlatilag a kongresszusi vagy neológ irányzatú hitközségek szervezetébe olvasztották be az ortodoxokat.

(4) Az egyesült hitközségek rabbijai és munkavállalói az egységes hitközség rabbijai és munkavállalói lesznek.

(5) Az egyesülés után csak egységes felekezeti anyakönyveket lehet vezetni.

90. § (1) A volt ortodox szervezethez tartozott hitközség vagyonát és a tagjai részéről a jövőben fizetendő hitközségi adót, közvetett hitközségi illetékeket, adományokat elsősorban a korábbi ortodox szervezetű hitközség zsinagógáinak és rituális intézményeinek fenntartására kell fordítani. A más (kongresszusi vagy status quo ante) szervezethez tartozott hitközség vagyonát és a tagjai részéről a jövőben fizetendő hitközségi adót, közvetett hitközségi illetékeket, adományokat elsősorban a korábbi kongresszusi vagy status quo ante szervezetű hitközség zsinagógáinak és rituális intézményeinek fenntartására kell fordítani. Közös megegyezéssel e bekezdésben foglaltaktól eltérő rendezés is történhetik.

(2) Ha az egyesült hitközségek között ortodox hitközség volt, az egységes hitközség tartozik a volt ortodox hitközség zsinagógáit változatlanul fenntartani és gondoskodni arról, hogy a zsinagóga berendezése, az istentisztelet és a szertartások előbbi rendje változatlanul megmaradjon. Ugyanez vonatkozik a volt ortodox szervezetű hitközség minden rituális intézményére (jesiva, talmud-tóra iskola, rituális vágás, rituális fürdő, pászka-előállítás stb.) is.

(3) A volt ortodox szervezetű hitközség zsinagógájában a rabbit megillető jogokat és kötelességeket, valamint a rituális intézmények felett a vallási felügyeletet – ha azok korábban az ortodox hitközség intézményei voltak – a volt ortodox hitközség rabbija gyakorolja.

(4) A volt ortodox szervezethez tartozott hitközségek vallási funkcionáriusai nem kötelezhetők arra, hogy funkcióikat az eddigi vallási szabályaiktól és szokásaiktól eltérő módon végezzék.

91. § (1) Ha e Szabályzat életbelépésekor az egyesült hitközségek közül a volt ortodox szervezethez tartozott hitközségeknek rabbija vagy rabbihelyettese volt és ez a tisztség megüresedik, betöltése akként történik, hogy az egyesült hitközségeknek a volt ortodox hitközséghez tartozott választóképes tagjai és hittörvényhű²² választóképes leszármazóik, továbbá az egyesült hitközség területére más, előbb az ortodox szervezethez tartozott hitközség (fiókhitközség) területéről odaköltözött választóképes tagok – ha e választásban részt venni kívánnak – választják meg a rabbit vagy a rabbihelyettest. A választás csak akkor érvényes, ha azt az egyesült hitközség eljárásága harminc napon belül megerősíti. Ha e megerősítés elmaradna, a rabbiválasztás tekintetében az illetékes Rabbitanács (50. §) határoz véglegesen.

(2) Az előbbi bekezdésben körülírt eljárást megfelelően alkalmazni kell a volt ortodox szervezethez tartozott hitközségek és chevra kadisák összes vallási funkcionáriusaira.

(3) Azok a hitközségi tagok, akik e § (1) bekezdése szerint választottak rabbit (rabbihelyettest), a hitközség más rabbijának (rabbihelyettesének) választásában nem vehetnek részt.

92. § A volt ortodox hitközségi tagok temetésére, a volt ortodox hitközségek temetői rendjére vonatkozó hagyományokat és szokásokat a jövőben is meg kell tartani. Ilyen temetésekre és ilyen temetők felügyeletére a volt ortodox hitközség, illetve ortodox chevra kadisa funkcionáriusait kell alkalmazni.

93. § (1) E Szabályzat elfogadása után, az 1162/14–1949. II. VKM. sz. rendelettel jóváhagyott Választási Szabályzat értelmében összehívott Izraelita Országos Gyűlés megtartotta mindazokat a választásokat, amelyek e Szabályzat szerint az Országos Képviselőlet hatáskörébe tartoznak. Ezek a választások az e Szabályzatban meghatározott időtartamra szólnak.

(2) Az Izraelita Országos Gyűlés az e Szabályzat életbelépését követő első ötévi időszakra választás útján kiegészíti az Intéző Bizottságot a 63. §-ban felsorolt tagokon kívül Budapesten lakó öt, a volt VIII., X., XI., XVI., XXI. községkerület területén lakó egy-egy, a volt status quo ante szervezethez tartozott egy, és a volt ortodox szervezethez tartozott két hitközségi taggal.

94. § (1) E Szabályzat életbelépését követő 35 nap alatt végre kell hajtani az ugyanazon község (város) területén levő hitközségek egyesítését és meg kell tartani az egységes hitközség képviselőtestületi közgyűlését.

(2) Ugyanezen idő alatt minden hitközség (fiókhitközség), akár egyesülés folytán több hitközségből létesült, akár nem, a 38. § rendelkezései szerint tartozik megválasztani a községkerületi képviselőtestületi tagokat.

(3) A megválasztottak nevét és lakáscímét az Országos Irodának be kell jelenteni.

(4) Az életbelépést követő három hónapon belül a hat községkerületnek (36. §) a 38. § szerint alakuló képviselőlete tartozik közgyűlést tartani és ezen a közgyűlésen új választás alá esnek, illetőleg betöltendőek mindazok a tisztségek, amelyeknek betöltése e Szabályzat szerint a községkerületi képviselőlet hatáskörébe tartozik.

(5) A községkerületek alakuló közgyűlését az Intéző Bizottság elnöke hívja össze és azon vagy ő, vagy a 87. § (2) bekezdése szerint kiegészített Intéző Bizottság egyik tagja elnököl.

95. § Miután minden községkerület megtartotta alakuló közgyűlését és a 94. § (4) bekezdése és a 39. § szerint a községkerületi képviselőlet által betöltendő tisztségekre megtörténtek a választások, az Intéző Bizottság elnöke haladéktalanul egybehívja az Intéző Bizottságot végleges megalakulása végett. A véglegesen megalakult Intéző Bizottság a 87. § (2) bekezdése szerint kiegészített Intéző Bizottság helyébe lép.

96. § E Szabályzat életbelépése után haladéktalanul megalakulnak a Rabbitanácsok és a Központi Bíróság.

97. § Az országos és a községkerületi szervezetnek és intézményeknek fenntartására szolgáló járulékot a hitközségek az e Szabályzat életbelépését követő naptári félévtől kezdve tartoznak teljesíteni. Ha az életbelépést követő naptári félév első napjáig a 81. § értelmében szabályszerű országos és községkerületi költségvetés még nem lenne megállapítva, akkor az országos költségvetést ideiglenesen az Intéző Bizottság állapítja meg az életbelépést követő félévre s ugyancsak az határozza meg, hogy a költségvetés terhe miként oszlik meg az egyes hitközségek (fiókhitközségek) között. Ugyanilyen esetben a községkerületi előljáróság határoz ideiglenesen a községkerületi költségvetésre és a terhek megosztására vonatkozóan.

98. § (1) A főrabbi cím csak azt a kellő képesítésű (25. §) rabbit illeti meg, akinek a rabbi tisztségben eltöltött legalább 10 évi működése után az Intéző Bizottság az illetékes Rabbitanáccsal egyetértve a szóban forgó hitközség javaslatára megadja a főrabbi címet.

(2) Az e §-ban foglaltak nem vonatkoznak azokra a rabbikra, akik az illetékes hitközség hozzájárulásával 1949. október 1-jén már viselték a főrabbi címet.

99. § E Szabályzat életbelépését követő egy hónapon belül minden hitközségben működő rabbi, rabbihelyettes és rabbi-vallásoktató tartozik rabbioklevelét (hattárát), illetőleg rabbihelyettesi működésre képesítő bizonyítványát az illetékes Rabbitanácsnak bemutatni. Ha az illetékes Rabbitanács úgy találja, hogy a rabbioklevél (hattára), illetőleg a képesítési bizonyítvány nem felel meg az előírt szabályozásnak (25. §), vagy ha a fenti határidőig a bemutatás nem történik meg, az illetékes Rabbitanács átteszi az ügyet az Intéző Bizottsághoz további intézkedés végett.

100. § (1) A chevra kadisák (szentegyletek) a törvényes rendelkezéseknek megfelelően megszüntetvén működésüket, feladatkörüket az illetékes hitközség veszi át. A chevra kadisák kezelésében volt alapítványok intézőszervének teendőit az illetékes hitközség előjárósága látja el. A volt chevra kadisák kezelésében volt alapítványok intézőszervének teendőit az illetékes hitközség előjárósága látja el. A volt chevra kadisák ügyeinek intézésére a hitközség chevra kadisa-osztályt szervez.

(2) Az ekként megszűnt és az illetékes hitközséggel egyesült chevra kadisa minden joga és kötelezettsége az illető hitközségre száll át, a chevra kadisa munkavállalói a hitközség munkavállalóivá válnak.

101. § (1) Minden önálló hitközség képviselőtestülete, első ízben az e Szabályzat elfogadását követő első közgyűlésén, azután a hitközségi előjáróság választásával egyidejűleg, a választóképes hitközségi tagok sorából a chevra kadisa-osztály részére elnököt, 4–15 tagú előjáróságot és esetleg 15–100 tagú választmányt választ. A szentegyleti osztályelnök hivatalból tagja a hitközség előjáróságának.

(2) A chevra kadisa-osztály szervei intézik azokat a feladatokat, amelyek eddig a chevra kadisának, mint egyesületnek feladatkörébe tartoznak és pedig a hitközség elnökének, képviselőtestületének és egyéb igazgatási szerveinek felügyelete alatt. Nagyobb hitközségeknél erre a célra a hitközség igazgatásában is külön ügyosztályt kell szervezni.

(3) A volt chevra kadisa feladatainak a hitközség által való intézését egyébként minden hitközség alapszabályaiban rendezi, vagy erre a célra külön szabályzatot alkot.

102. § Abban az átmeneti időben, amelynek a hitközség közgyűlése még nem választott a 101. § értelmében chevra kadisa osztályelnököt és előjáróságot, a chevra kadisa-osztály szerveiként a volt chevra kadisának, mint egyesületnek legutóbb hivatalban volt elnöke és előjárósága működnek tovább az illető hitközség elnökének és előjáróságának felügyelete mellett.

103. § (1) Az izraelita felekezeti jellegű egyesületek (imaegyesületek, vallási, jótékonyági, kulturális, stb. egyesületek) a törvényes rendelkezéseknek megfelelően megszüntetvén működésüket, feladatkörüket a volt egyesület székhelye szerint illetékes hitközség veszi át.

(2) Az ekként megszűnt és az illetékes hitközségbe beolvadt egyesület jogainak és kötelezettségeinek átszállására, a volt munkavállalók jogviszonyára és az alapítványok intézőszervében bekövetkező változásokra a 100. § rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(3) A hitközség tartozik a megszűnt egyesület vagyonát lehetőleg az egyesület feladatkörébe tartozó célokra fordítani.

104. § A felekezeti szervezetben bármely tisztséget betöltő személyt az a szerv, amely az illetőt megválasztotta vagy kijelölte, bármikor visszahívhatja, ha a választással (kijelöléssel) munkavállalói viszony nem létesült.

105. § Aki az izraelita vallásfelekezetből kilép, annak megszűnik az izraelita felekezeti szervezetben elfoglalt minden hivatala, állása és tisztsége, továbbá megszűnik mindenemű joga a templomi ülőhelyre és az izraelita temetőben lévő sírhelyre.

106. § A hitközségi alapszabályoknak és egyéb hitközségi szabályzatoknak e Szabályzattal ellentétes rendelkezései hatályukat veszítik.

Minden hitközség (fiókhitközség) tartozik e Szabályzat életbelépésétől számított egy éven belül alapszabályait e Szabályzat rendelkezéseinek megfelelően módosítani, de e módosítás nélkül is e Szabályzat rendelkezései a hatálybalépéstől kezdve kötelezők.

107. § E Szabályzat a Magyar Népköztársaság arra illetékes Kormányhatóságának a jóváhagyásával lép hatályba.

Később lépnek hatályba azok a rendelkezések, amelyekről e Szabályzat kifejezetten így intézkedik.

Megállapította a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1162/14–1949. II. számú rendeletével jóváhagyott választási szabályzat szerint Budapestre 1950. évi február hó 20-ára összehívott Izraelita Országos Gyűlés, illetőleg az Országos Gyűléstől az állami felügyeleti jogot gyakorló kormányhatóság által kívánt módosítások keresztülvitelére felhatalmazott Intéző Bizottság.

Forrás: Magyar Izraelita Vallásos Szervezet Egységes Országos Szervezete. 1950. február 20. Budapest [1950].; BALOGH M–GERGELY: 2005., 192-es számú dokumentum.

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ 1966. ÉVI TÖRVÉNYKÖNYVE

(Részletek, Budapest, 1966. december 9.)

Az evangélikus egyház utolsó törvényes zsinatának az 1934–1937. évi tekinthető. Ezt követően tartott zsinatok a hatalom egyértelmű befolyása alatt álltak. Az egyház jog fejlődése – egészen a rendszerváltásig – a hatalmi hangsúlyt a közgyűlésekről a presbitériumokra helyezi. A kisebb létszámú presbitériumokon keresztül könnyebb volt az állami akarat érvényesítése az egyházban. A közgyűlések korábbi jogállását csak az 1991–1997-ben tartott zsinat állította vissza és erősítette meg.

Az 1948. évi zsinat fogadta el az állammal kötött egyezményt és szentesítette a háború után végement személyi változásokat. Az 1952–1953-as zsinaton elfogadott I. törvény hagyta jóvá az egyház-kormányzat gyökeres átalakítását: 1952. július 1-jével megszűnt az addigi négy egyházkerület (bányai, dunáninneni, dunántúli, tiszai) és helyükbe az ország kelet–nyugati vonal szerinti megosztásával felállították az Északi és a Déli egyházkerületet (mindkettőt budapesti székhellyel).

Az új egyházi törvénykönyv elfogadására az 1966. december 8–9-én Budapesten ülésező zsinaton került sor. Az új egyházalkotmány a centralizáció szellemében született. Az országos presbitérium felállítása azért történt, hogy ez a szerv két zsinat közötti időben a zsinat hatáskörében járjon el. A törvénykönyv preambuluma politikai hűségnyilatkozat volt a szocialista rendszer mellett, aminek teológiai alapjául a „diakonai teológia” szolgált. Ugyanakkor nem határozta meg egyértelműen az egyház mibenlétét, és mellőzte az ősi alapelveket, miszerint az egyházban minden hatalom forrása az egyház-község. (Az egyházközség helyett bevezette a gyülekezet fogalmát.) A presbitériumok jogkörének minden szinten való kiterjesztése nemcsak a közgyűléseket korlátozta, hanem az evangélikus egyház jellegét a reformátuséhoz közelítette. Degradálta az egyetemes egyházi felügyelő funkcióját, szerepét formálissá tette. Az egyház teljhatalmú vezetője a zsinat és az országos presbitérium lelkész-elnöke, Káldy Zoltán lett. (A zsinat időtartamát 12 évről 6-ra csökkentették.) Az 1966-os egyházi alkotmány jelentősen csökkentette az egyház autonómiáját, s ezért visszalépésnek tekinthető, aminek korrigálására csak az 1990-es évek elején került sor.

Az 1966-os zsinat hat egyházi törvényt alkotott: az „Ünnepélyes nyilatkozat” után az I. tc. a Magyarországi Evangélikus Egyházról, a II. tc. Az egyház szolgálatának rendjéről, a III. tc. Felkészítés az egyházi szolgálatra, IV. tc. Az egyház szeretetszolgálatáról, V. tc. Az egyház háztartásáról és VI. tc. Az egyházi bíraskodásról szólt. Az alábbiakban az egyházalkotmányt képező I–II. tc.-t közöljük.

ÜNNEPÉLYES NYILATKOZAT

A Magyarországi Evangélikus Egyház 1966. évben összehívott zsinata mélységes hálával emlékezik arra, hogy a történelem és az egyház Ura a fasiszta embertelenségből, a nagytőkés-nagybirtokos rendszer igazságtalanságából és a felekezeti és elnyomásból felszabadult hazánkban új élet lehetőségét adta egyházunknak és Szentlelkével arra indította, hogy az Úr Jézus Krisztus követésében és az ő példája nyomán a szolgálat útját járja népünk és az emberiség közösségében.¹ Törvényalkotó munkája kezdetén a zsinat ünnepélyesen kijelenti, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház a teljes Szentírás kinyilatkoztatása, valamint

¹ A politikai deklaráció ellentétes az egyház szellemével, így nincs helye az egyház alaptörvényében sem.

az egyetemes és az evangélikus hitvallások bizonyásgtétele szerint Isten igéjét tekinti hite, tanítása és szolgálata forrásának és mértékének, és ennek alapján az Úr Jézus Krisztustól kapott feladatának vallja az ige hirdetését és a szeretet munkáját hazánk népe és az emberiség javára.

A zsinat ennek megfelelően a Szentírás alapján és a reformáció hagyományai szerint vallja, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház a történelmet formáló Isten akaratából él a magyar hazában és népe közösségében, ezért a szocializmust építő Magyar Népköztársaság törvényes rendjének megbecsülésével, a megkötött egyezmények szerint a kölcsönös bizalom és megértés szellemében végzi igehirdető munkáját, és szolgáló szeretettel vesz részt népünk építő munkájában a jobb és emberibb életért.²

A zsinat Isten igéjére figyelve, a világért érzett felelősségével vallja, hogy a teremtő Isten akarata szerint az egyes népek és emberek az emberiség nagy családjának egyenlő értékű és egyenrangú tagjai. Ezért a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetői és tagjai egyenként és együtt támogatnak minden olyan törekvést, amely a népek és emberek egyenlőségét és felemelkedését, együttműködését és békés életét célozza.

A zsinat Isten igéje és az evangélikus hitvallások alapján vallja, hogy az egyházakat az egy Úr és az egy keresztség, valamint a világért való közös felelősség kötelezi a hit és a szolgálat egységének keresésére. Ezért a Magyarországi Evangélikus Egyház sajátos evangélikus hitével és felismeréseivel vesz részt az emberiség közös javát és békéjét munkáló egyházi törekvésekben azzal a meggyőződéssel, hogy az egyházak az egész világért végzett diakóniai szolgálattal járnak az egy Úr Jézus Krisztus nyomában, és így kerülhetnek közelebb egymáshoz.³

A zsinat kijelenti, hogy munkáját ennek az Ünnepélyes Nyilatkozatnak az értelmében végzi és az ebből következő fő irányvonalakat az I. törvényben állapítja meg és ezért az összes többi törvényt ennek megfelelően kell értelmezni és alkalmazni.

I. TÖRVÉNY A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZRÓL

AZ EGYHÁZ ÉS SZOLGÁLATA

1. § A Magyarországi Evangélikus Egyház

A Magyarországi Ágostai Hitvallású Evangélikus Keresztyén Egyház – röviden: a Magyarországi Evangélikus Egyház – a Magyarországon élő evangélikusok közössége.

2. § Az egyház szolgálata

A Magyarországi Evangélikus Egyház Jézus Krisztustól kapott szolgálatának tekinti, hogy Isten igéjét tisztán és igazán hirdesse, a szentségeket Krisztus rendelése szerint szol-

² Az 1948-as egyezmény törvényi megerősítése együtt járt a szocialista Magyarország építésének szolgálatával.

³ Az evangélikusoknál a diakóniai teológia töltötte be azt a szerepet, amit a reformátusoknál a szolgálat teológia.

gáltassa ki és a szeretetet Krisztus tanítása és példája szerint gyakorolja, ezért minden munkáját, egész szervezetét és teljes anyagi erejét erre a szolgálatra szánja.

A SZENTÍRÁS ÉS A HITVALLÁSOK

3. § A Szentírás

A Magyarországi Evangélikus Egyház vallja, hogy a keresztyén hit és élet, az egyházi tanítás és szolgálat alapja, forrása és mértéke Isten ígéje, ahogyan azt a teljes Szentírás, mint a Jézus Krisztusról szóló bizonyoságtétel foglalja magába.

4. § A hitvallások

(1) A Magyarországi Evangélikus Egyház a Jézus Krisztusról szóló és a Szentírással egyező bizonyoságtételként magáénak vallja és hitvallási alapjának tekinti az egyetemes keresztyén hitvallásokat, mégpedig az Apostoli, a Niceai és az Athanasiusi Hitvallást, valamint az evangélikus hitvallási iratokat, mégpedig az Ágostai Hitvallást, ennek Védőiratát, a Schmalcaldeni Hitcikkeket, Luther Kis- és Nagykátéját és az Egyezségi Iratot.⁴

(2) A Magyarországi Evangélikus Egyház hitvallásos kötöttségét úgy értelmezi, hogy a Szentírással és hitvallásaival egyezően hirdeti Isten ígését a jelenkor feladataira nézve, mint ahogyan a hitvallások is időszerűen szólaltatták meg a Szentírás bizonyoságtételét az egyháztörténelem folyamán és a saját korunkban felmerült kérdésekben.

AZ EGYHÁZI SZOLGÁLAT RENDJE

5. § Az egyház önkormányzata

(1) A Magyarországi Evangélikus Egyház az állami törvényekben és az állammal kötött egyezményekben biztosított önkormányzati joga szerint végzi szolgálatát és az ünnepélyes Nyilatkozat elvei szerint hozott egyházi törvényekkel szabályozza az egyházi szolgálat rendjét.

(2) A Magyarországi Evangélikus Egyház a főbb tisztségek betöltésénél az állam előzetes hozzájárulását kéri.⁵

(3) A Magyarországi Evangélikus Egyház addig vállal felelősséget gyülekezeteiért, amíg azok az ünnepélyes Nyilatkozatban kifejezett elvek és az egyházi törvények szerint végzik egyházi szolgálatukat.⁶

6. § Az egyházi szolgálat átruházása

A Magyarországi Evangélikus Egyházban az egyház tagjai az egyházi szolgálatot választás útján önkormányzati testületekre és személyekre ruházzák, hogy az egyház törvényes rendje szerint intézzék annak ügyeit. Így épül az egyház ügyeinek intézése közvetlenül vagy közvetve az egyháztagok összességének akaratára.

⁴ Ez a § átvétel az 1937-es alkotmányból.

⁵ Ezzel egyházi részről törvényesítették az 1957. évi 22. tvr.-t az egyes egyházi állások betöltéséről.

⁶ Politikai megfontolások alapján tehát bárkit föltre lehetett állítani vagy bármelyik gyülekezetet meg lehetett regulázni.

7. § A lelkési szolgálat

A Magyarországi Evangélikus Egyházban az ige hirdetésére és a szentségek kiszolgáltatására Jézus Krisztustól rendelt külön egyházi szolgálatot a lelkész végzi.

8. § Az egyház tagjai

(1) A Magyarországi Evangélikus Egyház a lelkiismereti és vallásszabadság tiszteletben tartásával tagjának tekint minden Magyarországon élő evangélikus embert.

(2) A Magyarországi Evangélikus Egyház minden tagjának felajánlja szolgálatát Isten igéjének hirdetésével, a szentségek kiszolgáltatásával és a keresztyén testvéri szeretet gyakorlásával.

(3) A Magyarországi Evangélikus Egyház tagjai szellemi és anyagi erejükkel részt vesznek az egyház életében és szolgálatában.

FELKÉSZÍTÉS AZ EGYHÁZI SZOLGÁLATRA

9. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház feladatának tekinti, hogy az egyház tagjait és gyülekezeteit, munkásait és testületeit az Ünnepélyes Nyilatkozat szellemében felkészítse és kiképezze az egyházi szolgálatra.

(2) A Magyarországi Evangélikus Egyház az egyházi szolgálatra készítés céljából egyrészt hitépítő munkát végez, másrészt a különböző egyházi szolgálatokhoz szükséges mértékben és színvonalon tanulmányozza és ismerteti a Szentírást és a hitvallásokat, az egyház történetét, tanítását és életét, valamint helyzetét, felelősségét és feladatát hazánkban és a világban.

AZ EGYHÁZ SZERETETSZOLGÁLATA

10. § A Magyarországi Evangélikus Egyház elkötelezettnek vallja magát arra, hogy Jézus Krisztus tanítása és példája nyomán gyakorolja az egyházi szeretetszolgálatot.

AZ EGYHÁZI HÁZTARTÁS

11. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház Jézus Krisztus ígérete szerint az evangélium hatalmára alapozza háztartását és Isten igéjének hirdetésére és a szeretet gyakorlására fordítja anyagi erejét.

(2) A Magyarországi Evangélikus Egyház háztartásának törvényes rendjéhez tartozik, hogy tagjaitól hozzájárulásokat és adományokat gyűjthet.

(3) A Magyarországi Evangélikus Egyház felhasználja a neki juttatott államsegélyt.

AZ EGYHÁZI BÍRÁSKODÁS

12. § A Magyarországi Evangélikus Egyház a Szentírással és hitvallásaival egyezően számol azzal, hogy az egyház nem lehet mentes emberi hibáktól és bűnöktől. Ezért mindenképp előtt arra törekszik, hogy elejét vegye a bűnöknek és testvéri szeretettel megszüntesse a hibákat. Ha pedig ez nem vezet célra, egyházi bíraskodás útján védje meg és állítsa helyre az egyház életének és szolgálatának törvényes rendjét.

AZ EGYHÁZ ÖKUMENIKUS KAPCSOLATAI

13. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház az egész keresztyénség részének vallja magát és ezért keresi és fenntartja az ökumenikus kapcsolatokat a többi egyházzal Magyarországon és a világon. Támogatja mindazokat az egyházi nemzetközi törekvéseket, amelyek felelősséget éreznek az emberiség jövőjéért, békéjéért, a népek felemelkedéséért és függetlenségéért. De szembehelyezkedik minden olyan törekvéssel, amely az emberiséget megosztja vagy hazánk fejlődését akadályozza.

(2) A Magyarországi Evangélikus Egyház külügyi és ökumenikus kapcsolatait az országos egyház elnöksége irányítja.

AZ EGYHÁZ FELELŐSSÉGE A VILÁGÉRT

14. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház Jézus Krisztus tanítása és példája szerint vallja, hogy az egyház nemcsak Isten igéje hirdetésével tartozik a világnak, hanem az evangéliumban hirdetett szeretetet gyakorolnia is kell a népekért és az emberiségért érzett felelősséggel.

(2) A Magyarországi Evangélikus Egyház az evangéliumból folyó feladatának tekinti, hogy az emberiség békéjének ügye mellé álljon, a maga eszközeivel munkálja a népek megértését és összefogását, küzdjön a faji megkülönböztetés ellen, támogassa az elmaradott népek felemelkedését és az egész emberiség javát szolgáló világrend kialakítását.

(3) A Magyarországi Evangélikus Egyház valamennyi lelkészének, felügyelőjének és presbitériumának feladata, hogy az ige hirdetésével és életük példájával neveljék a gyülekezeteket embertársaik, népük és hazájuk szeretetére, állampolgári hűségre és ébresszék bennük a felelősség érzését az emberiség békés fejlődéért.

II. TÖRVÉNY AZ EGYHÁZ SZOLGÁLATÁNAK RENDJÉRŐL⁷ (Részletek)

AZ EGYHÁZ ÖNKORMÁNYZATI TESTÜLETEI ÉS A ZSINAT

1. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház állandó önkormányzati testületei a gyülekezet (egyházközség),⁸ az egyházmegye, az egyházkerület, az országos egyház, és törvényhozó s legfőbb intézkedő testülete a zsinat.

(2) A Magyarországi Evangélikus Egyház önkormányzati testületei biztosítják az egyház szolgálatának törvényes rendjét.

(3) A Magyarországi Evangélikus Egyház területi beosztása a következő:

a) DÉLI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET. Székhelye Budapest. A Déli Evangélikus Egyházkerületbe tartozó egyházmegyék: I. Bács-Kiskun Evangélikus Egyházmegye, II. Kelet-Békési Evangélikus Egyházmegye, III. Nyugat-Békési Evangélikus Egyházmegye, IV. Csongrád–Szolnoki Evangélikus Egyházmegye, V. Pesti Evangélikus Egyházmegye, VI. Pest megyei Evangélikus Egyházmegye, VII. Somogy–Zalai Evangélikus Egyházmegye, VIII. Tolna–Baranyai Evangélikus Egyházmegye.

b) ÉSZAKI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET. Székhelye Budapest. Az Északi Evangélikus Egyházkerületbe tartozó egyházmegyék: I. Borsod–Hevesi Evangélikus Egyházmegye, II. Budai Evangélikus Egyházmegye, III. Fejér–Komáromi Evangélikus Egyházmegye, IV. Győr–Soproni Evangélikus Egyházmegye, V. Hajdú–Szabolcsi Evangélikus Egyházmegye, VI. Nógrádi Evangélikus Egyházmegye, VII. Vasi Evangélikus Egyházmegye, VIII. Veszprémi Evangélikus Egyházmegye.⁹

I. FEJEZET

A GYÜLEKEZET (EGYHÁZKÖZSÉG)

A gyülekezetek felosztása

2. § (1) A gyülekezet (egyházközség) meghatározott földrajzi területen élő evangélikusok egyházi közössége, amely az ige hirdetésére és a szentségek kiszolgáltatására lelkészi állás (állásokat) tart fenn.

(2) Az olyan gyülekezet (egyházközség), amelyben a lelkészi állás székhelye van: anyagyülekezet.

(3) A több helysége kiterjedő gyülekezet részei:

⁷ A II. tc. foglalkozik az új egyházalkotmánnyal.

⁸ Az addigi egyházközség helyett bevezették a gyülekezet fogalmát.

⁹ Ezzel megerősítették az 1952-es új beosztást. Mindegyik kerületbe 8-8 egyházmegye került. Az új beosztással szétszabdalták a területileg összefüggő evangélikus tömböket. Új, harmadik egyházkerület felállítására csak a rendszerváltozás után került sor: a kerületi határok módosításával Győr központtal 2001. január 1-jével létrejött a *Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület*, de az eredeti 4 egyházkerületet továbbra sem állították helyre.

a) az anyagyülekezet, amely a lelkészi állás székhelyén alakult;
 b) a leánygyülekezet, amely más helységben él és külön presbitériumot alakított;
 c) a szórvány, amelyet a több helységben külön helyi szervezet nélkül élő egyháztagok alkotnak. A több helységre kiterjedő gyülekezet részei között a lelkészi szolgálatban és a közös teherviselésben való részesedésük arányát kölcsönös megállapodás vagy szokás szabályozza.

(4) Az olyan gyülekezet, amelyben két vagy több volt anyagyülekezet, vagy korábbi szerződés alapján több gyülekezet közösen tart fenn lelkészi állást: társgyülekezet.¹⁰

A gyülekezetek területi viszonyai

3. § (1) Az ország valamennyi helységében élő evangélikus vallású egyháztag a lakóhelye szerinti evangélikus gyülekezethez tartozik.

(2) A jelenleg fennálló területi beosztást az érdekelt gyülekezetek közgyűléseinek egybehangzó döntése alapján az egyházmegyei közgyűlés változtathatja meg.

A társgyülekezet

4. § Azokból a szomszédos gyülekezetekből, amelyeknél a lelkészi szolgálat célszerűbb beosztása és az anyagi szempontok figyelembe vétele az összevonást kívánja meg, az egyházkerület elnöksége kezdeményezésére társgyülekezetet kell alakítani.

a) A társulást kimondó gyülekezeti közgyűléseken az esperes és az egyházmegyei felügyelő, illetve azok helyettesei elnökölnék.

b) A társulást az érdekelt gyülekezetek közgyűlése határozza el és az egyházmegyei közgyűlés hagyja jóvá.

c) A gyülekezeti közgyűlések a társulás elhatározásával egy időben megállapítják a társgyülekezet lelkészi díjleveléhez és általában a gyülekezet anyagi fenntartásához szükséges hozzájárulás mértékét, valamint a társult gyülekezetek presbitériumainak nagyságát a gyülekezetek lélekszámának megfelelően.

d) A társult gyülekezeteknek külön presbitériumuk és külön pénztáruk van.

e) A társult gyülekezetek presbitériumai együttesen alkotják a társgyülekezet képviselőtestületét, amely hivatva van a társgyülekezet lelkészének jelölésére úgy, ahogyan azt „a gyülekezeti lelkész alkalmazása” c. szakasz paragrafusai előírják, valamint az országos egyházi felügyelő, a püspök, az egyházkerületi felügyelő, az esperes és az egyházmegyei felügyelő választásakor a szavazat gyakorlására, végül a társgyülekezet felügyelőjének és másodfelügyelőjének választásánál a jelölés megejtésére.

f) Ha a társult gyülekezetek egymástól való nagy távolsága, vagy egyéb elháríthatatlan oknál fogva a képviselőtestület az e) pontban megjelölt célokra nem tud összeülni, a társult gyülekezetek presbitériumai külön-külön is gyakorolhatják a képviselőtestület számára biz-

¹⁰ Eddig társgyülekezet nem létezett az evangélikus egyházban.

tosított jogokat. Ebben az esetben a szavazatokat össze kell adni és a társult gyülekezetek presbitériumainak szavazatai együttesen adják a végeredményt.

g) Azokat a feladatokat, amelyeket a II. törvény a közgyűlésre ruház, a társult gyülekezetek külön-külön gyakorolják és a végeredményt a szavazatok összegezése adja meg.

h) A társult gyülekezetek között felmerült vitás kérdésekben az egyházmegyei presbitérium határoz.

A gyülekezeti közgyűlés

5. § (1) A gyülekezeti közgyűlést a lelkész és a felügyelő hívja össze, kivéve azokat az eseteket, amelyekben a törvény ezt a jogot az egyházmegyei elnökségnek (társgyülekezetté alakulás), illetve az esperesnek (lelkészválasztási eljárás) biztosítja.

(2) A gyülekezeti közgyűlés legalább egy héttel előbb, a tárgy megnevezésével, a vasárnap délelőtti istentisztelet alkalmával kihirdetendő.

(3) A gyülekezeti közgyűlés elnökei a lelkész és a felügyelő (gondnok), kivéve azokat az eseteket, amelyekben a törvény ezt a jogot az egyházmegyei elnökségnek, illetve az esperesnek biztosítja.

6. § A gyülekezeti közgyűlés tagjai:

a) hivatalból: a lelkész (lelkészek), másodlelkész, vallástanító lelkész, segédlelkész, lelkészi munkatárs, a felügyelő (másodfelügyelő), a gondnok (gondnokok), a pénztáros, a számvevőszék elnöke, a jegyző;

b) a gyülekezet tagjai közül azok a férfiak és nők, akik betöltötték 18. életévüket és részt vállaltak az egyházfenntartás anyagi terheiből.

7. § (1) A gyülekezeti közgyűlés:

a) megválasztja és beiktatja a gyülekezet felügyelőjét (másodfelügyelőjét), gondnokát (gondnokait), presbitereit, pénztárosát, a számvevőszék elnökét, jegyzőjét hatévi időtartamra;

b) megválasztja, illetve szerződötteti a gyülekezet kántorát;

c) évenként meghallgatja a gyülekezet lelkészének jelentését a gyülekezet lelki és anyagi helyzetéről;

d) határoz a lelkész választásánál a presbitérium által előterjesztett javaslat felett;

e) határoz a gyülekezet temploma és lelkésházának építése, illetőleg azok nagyobb méretű javítása ügyében, a presbitérium által előterjesztett javaslat felett;

f) a gyülekezet tisztikarának (felügyelő, gondnok stb.) és presbitereinek választása előtt három- vagy ötagú jelölő bizottságot választ;

g) intézkedik a gyülekezeti szükségletek fedezéséről;

h) megállapítja a lelkészi díjlevelet;

i) megállapítja és jegyzőkönyvbe foglalja a gyülekezet új lelkészének, illetve felügyelőjének beiktatását;

j) határozatot hoz a társgyülekezetté alakulás, valamint a gyülekezeti képviselőtestület megalakítása esetében;

k) megállapítja a gyülekezeti presbitérium létszámát [II. törvény 9. § (2)].

(2) A közgyűlésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az elnökség, a jegyző és két kijelölt hitelesítő ír alá.

A gyülekezeti képviselőtestület

8. § (1) A gyülekezeti képviselőtestület – kivéve a társgyülekezetek képviselőtestületét – a gyülekezeti közgyűlés feladatát látja el.

a) Gyülekezeti képviselőtestületet lehet szervezni olyan gyülekezetben, amelynek lélekszáma a négyezret meghaladja. A közgyűlés mondja ki a képviselőtestület alakításának szükségességét. A közgyűlés választja meg a képviselőtestület tagjait hat évre.

b) Társgyülekezeteknél képviselőtestületet kell alakítani a II. törvény 4. §-ában megjelölt módon. Ha később a képviselőtestületi tagok eredeti arányában változtatásra van szükség, ez az esperes elnökletével, az illetékes közgyűlések új határozatával történik.

c) A képviselőtestület tagjai hivataluknál fogva azok, akiket a II. törvény 6. §-a a közgyűlés hivatalból való tagjaiként megjelölt.

d) A képviselőtestület választott tagjainak száma húsznál kevesebb és száznál több nem lehet.

(2) A képviselőtestület üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az elnökség, a jegyző és két kijelölt hitelesítő ír alá.

A gyülekezeti presbitérium

9. § (1) A gyülekezeti presbitérium tagjai:

a) hivatalból azok, akiket a II. törvény 6. § a) pontja a közgyűlés hivatalból való tagjaiként megjelölt;

b) a gyülekezeti közgyűlés által választott presbiterek.

(2) A presbitérium választott tagjainak száma nyolcnál kevesebb és ötvennél több nem lehet; leánygyülekezetekben a presbiterek száma nyolcnál kevesebb is lehet.

10. § (1) A gyülekezeti presbitérium elnökei a lelkész és a felügyelő, kivéve azokat az eseteket, amelyekben a törvény ezt a jogot az egyházmegyei elnökségnek, illetve az esperesnek biztosítja.

(2) A gyülekezeti presbitériumot az elnökség hívja össze.

11. § Presbiter csak nagykorú, feddhetetlen életű közgyűlési tag, férfi vagy nő lehet.¹¹ Feladata, hogy az Ünnepeles Nyilatkozat és az I. törvényben foglaltak értelmében rendszeresen részt vegyen a gyülekezet életének irányításában. A presbiteri tisztség tartama hat év.

12. § Az írásbeli meghívóval egybehívott presbitérium a megjelentek számától függetlenül is határozatképes, kivéve a II. törvény 42. § (1) b) pontja esetét.

13. § (1) A gyülekezeti presbitérium:

a) a gyülekezeti lelkészi állás betöltésénél a „gyülekezeti lelkész alkalmazása” című szakasz előírásai szerint jár el;

¹¹ A korábbiakkal szemben itt már nők is lehettek presbiterek.

b) szavazati jogát gyakorolja az egyházmegyei, az egyházkerületi elnökség tagjainak, valamint az országos egyházi felügyelőnek a megválasztásakor;

c) előkészíti a gyülekezeti közgyűlést;

d) felülvizsgálja az évi zárszámadást, zárómérleget és vagyonelejtart, tárgyalja az évi költségelőirányzatot;

e) minden év január 31-ig összeállítja a közgyűlési tagok névsorát. A névjegyzéket úgy kell összeállítani, hogy abba az egyház fenntartásában résztvevő minden evangélikus felvéssék, azok is, akik az előző évben fizettek utoljára egyházfenntartói járulékot;

f) megválasztja a gyülekezet küldötteit az egyházmegyei közgyűlésre (II. törvény 66. b) pont).

(2) A presbitérium üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az elnökség, a jegyző és két kijelölt hitelesítő ír alá.¹²

A gyülekezet elnöksége

14. § (1) A gyülekezet elnöksége a lelkész és a felügyelő. Az elnökség a felsőbb egyház-kormányzati szervek rendelkezéseinek figyelembevételével önállóan intézkedik mindazokban a gyülekezeti életet érintő ügyekben, amelyek nincsenek a gyülekezeti presbitérium vagy közgyűlés számára fenntartva. Gondoskodik arról, hogy a költségvetésbe fölvéssenek azok a tételek, amelyeket az Egyházi Törvények megfelelő rendelkezései előírnak és arról is gondoskodik, hogy azok befolyjanak és valóban ki is fizetessenek.

(2) Az évi költségelőirányzat keretei között a gyülekezeti elnökség utalványoz. Az utalványozást a lelkésznek és a felügyelőnek együttesen kell végeznie.

A lelkész

15. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház lelkésze az, akinek evangélikus teológiai végzettsége van, a Magyarországi Evangélikus Egyház illetékes püspöke által lelkésszé avatott, a Magyarországi Evangélikus Egyházban lelkészi alkalmazásban van és aki lelkészi alkalmaztatásakor letette a Magyar Népköztársaság Alkotmányára a hivatalos esküt.

(2) A felavatott lelkész legkorábban avatásától számított egy év múlva jelentkezhet a püspöknél a lelkészi oklevél elnyerésének alapjául szolgáló lelkészi vizsga letételére. A segédlelkészi beosztáson kívül bármely más lelkészi alkalmazást csak lelkészi oklevéllel bíró lelkész nyerhet el.

(3) Külföldön szerzett lelkészi oklevél birtokosa a Magyarországi Evangélikus Egyházban lelkészi alkalmazásba csak akkor léphet, ha az illetékes püspök előzetes engedélyével

a) a Teológiai Akadémia tanári kara által megállapított tantárgyakból vizsgát tett,

b) lelkészi vizsgát tett,

c) a lelkészi vizsga letétele után az illetékes püspök döntött szolgálatba állításáról.

¹² A gyülekezeti presbitérium gyakorolta a tényleges vezetést a közgyűlés helyett.

(4) Ha a lelkészi oklevél birtokosa öt éven keresztül nem állt lelkészi beosztásban, s ha újra lelkészi szolgálatot kíván végezni, lelkészi vizsga megismétlésére van szükség.

(5) A lelkészi szolgálatból kilépett vagy az egyházi bíróság által hivatalvesztésre ítélt személy lelkésznek nem tekintendő, lelkészi szolgálatot nem végezhet, és Luther-kabátot¹³ nem viselhet.

16. § A lelkészek lelkészi mivolta és a kegyelmi eszközökkel való szolgálata – tekintet nélkül alkalmazásuk helyére és egyházigazgatási hatáskörükre – azonos. Bármilyen egyházi alkalmazásban levő lelkész jogosult és köteles az ige hirdetésére és a szentségek kiszolgáltatására, valamint az egyház szeretetmunkájának végzésére és a reábizottak körében való szorgalmazására azon a területen, ahová az egyház állította.

17. § A lelkész köteles házasságkötési szándékát a házasság megkötése előtt, majd a házasság megkötését az esperesen keresztül a püspöknek bejelenteni. A lelkész evangélikus vagy református nőt vehet feleségül. Evangélikus lelkész és református nő között létrejött házasságkötésnél reverzális nem köthető. Teológiai akadémiai hallgató és lelkészi vizsgát még nem tett felavatott lelkész csak a püspök előzetes engedélyével köthet házasságot.

A gyülekezeti lelkész¹⁴

18. § A gyülekezetben szolgáló lelkészek: a gyülekezeti (parochus) lelkész, a gyülekezeti másodlelkész, a vallástanító lelkész, a segédlelkész és a lelkészi munkatárs.

19. § (1) A lelkész a gyülekezetben hirdeti Isten igéjét, kiszolgáltatja a szentségeket, végzi az összes egyházi szent cselekményt, a gyülekezeti munkát, a lelkipásztori szolgálatot, a hívek látogatását, a szeretetszolgálatot, ellátja az önkéntes jelentkezők iskolai vallástanítását, a konfirmációt és a lelkészi hivatali munkát.

(2) Azokban a gyülekezetekben, amelyekben két vagy több gyülekezeti lelkész működik, a gyülekezeti lelkészek közül háromévi időtartamra a presbitérium igazgató-lelkészt választ. Az igazgató-lelkész a felügyelő mellett a közgyűlések és presbiteri ülések elnöke és beosztja a lelkészi szolgálatokat a gyülekezetben.

(3) A gyülekezet lelkészei, mint a lelkészek valamennyien, híven tartják magukat az Ünnepélyes Nyilatkozathoz és az Egyházi Törvényekben foglaltakhoz.

20. § (1) A gyülekezeti (parochus) lelkész felelős azért, hogy szolgálata és a gyülekezet élete az Ünnepélyes Nyilatkozat és az Egyházi Törvények szerint történjék. Felelős a gyülekezetben folyó minden egyházi tevékenységért. Ezért a gyülekezetben működő többi lelkészt egyházi tevékenységében irányítja és közvetlen felügyeletet gyakorol felettük. A gyülekezet területén a gyülekezeti lelkész engedélye nélkül – a hivatalosan eljáró esperesen és püspökön kívül – senki egyházi szolgálatot nem végezhet, csak haldoklónál és szükségkezesztelésnél.

¹³ Luther öltözete az egyetemi professzorok tudós-köpenye volt, a galléron prémmel, ami az egyetemi rangot jelentette. Ebből alakult ki az ún. Luther-kabát, papi liturgikus viselet az evangélikus egyházban.

¹⁴ Ezt az alkotmány igen részletesen szabályozta, így akarták elejét venni nemkívánatos személyek lelkészi szolgálatának.

(2) A gyülekezeti lelkész felelős az ígehirdetői és gyülekezeti lelkészi munka tervezéséért, tartalmáért és folyamatos elvégzéséért. Ebben a felelősségben a gyülekezetben szolgáló összes lelkész osztozik.

(3) A gyülekezeti lelkész felelős azért, hogy saját munkájában és gyülekezetében az egyház biblikus és hitvallásos tanítása érvényesüljön; küzd azért, hogy a gyülekezetben szektás és szakadár tanítás és csoportosulás ne alakuljon ki. Felelősségében osztoznak a gyülekezetben szolgáló lelkészek, a nem-lelkészi tisztségviselők és a presbitérium tagjai.

(4) A gyülekezeti lelkész a lelkészi hivatal vezetője és felelős annak működéséért a gyülekezet és a felsőbb egyházi hatóságok előtt.

(5) A gyülekezeti lelkész a gyülekezet felügyelőjével együtt felelős a gyülekezet rendjéért a törvényekben megszabott jogok és kötelezettségek szerint.

(6) Sem a gyülekezeti lelkész, sem családtagjai nem kezelhetik a gyülekezet pénzvagyonyát. A gyülekezeti lelkész a felügyelővel együtt felelős a gyülekezet egész háztartásának szabályos ügyviteléért, különösen azért, hogy

a) a gyülekezeti háztartás a költségelőirányzatoknak megfelelően folyjék és

b) a gyülekezet megszerezze az egyházi felettes szervek jóváhagyását mindazon esetekben, amelyekre nézve az Egyházi Törvények így rendelkeznek.

(7) A gyülekezeti lelkész rendben tartja a gyülekezet levéltárát és könyvtárát. A gyülekezeti presbitérium a szükséghez képest könyvtárost választhat.

21. § A gyülekezeti lelkész és a gyülekezet a beiktatáskor az egyházi felettes szervek által jóváhagyott díjlevél alapján szerződéses munkaviszonyba kerül. Az egyházi felettes szervek őrködnek azon, hogy a szerződést mindkét fél megtartsa.

[...]¹⁵

II. FEJEZET AZ EGYHÁZMEGYE

63. § Az egyházmegye meghatározott földrajzi területen levő gyülekezetek magasabb egyházkormányzati szerve.

Az egyházmegye területi viszonyai

64. § Az egyházmegyék területi változásainak megállapítása az országos egyházi presbitérium, új egyházmegyék alakítása, egyházmegyék megszüntetése a zsinat hatáskörébe tartozik.

Az egyházmegyei közgyűlés

65. § Az egyházmegyei közgyűlést az esperes és az egyházmegyei felügyelő hívja össze legalább háromévenként. A kibocsátott meghívó a fontosabb tárgysorozati pontokat is tartalmazza.

66. § Az egyházmegyei közgyűlés tagjai:

a) hivatalból: az esperes, az egyházmegyei felügyelő, a lelkészi és nem-lelkészi főjegyzők, a jegyzők, a pénztáros, az egyházmegyei számvevőszék elnöke, az egyházmegye jogtanácsosa, az egyházmegyei presbitérium, az egyházmegyei bíróság tagjai, az egyházmegyéhez tartozó gyülekezetek lelkészei és felügyelői;

b) választás alapján: az egyházmegyéhez tartozó gyülekezetek rendes lelkészi állásonként két-két választott képviselője.

67. § (1) Az egyházmegyei közgyűlés:

a) a gyülekezeti presbitériumok által megválasztott esperest, illetve egyházmegyei felügyelőt hivatalába beiktatja;

b) megválasztja az esperes és az egyházmegyei felügyelő kivételével az egyházmegye tisztviselőit, presbitereit és az egyházmegyei bíróság tagjait hatévi időtartamra;

c) tárgyalja az esperes beszámoló jelentését, egyéb jelentéseket és elrendeli a szükségesnek mutatkozó teendőket;

d) az egyházi törvények és a felsőbb egyházkormányzati szervek rendelkezésének keretén belül szükség esetén szabályrendeletet alkot;

e) a közgyűlés az egyházmegyéhez tartozó minden tíz gyülekezeti lelkészi állás után két-két képviselőt küld az egyházkerületi közgyűlésre, egyet a lelkészek, egyet más egyháztagok közül; a lelkészi állások száma tekintetében minden megkezdett tízes számot teljesnek kell tekinteni;

f) megválasztja az egyházmegye zsinati képviselőit.

(2) A közgyűlésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az elnökség, a jegyző és két kijelölt hitelesítő ír alá.

Az egyházmegyei presbitérium

68. § (1) Az egyházmegyei presbitérium tagjai:

a) hivatalból: az esperes, az egyházmegyei felügyelő, a lelkészi és nem-lelkészi főjegyzők, a jegyzők, a pénztáros, a számvevőszéki elnök és az egyházmegyei jogtanácsos;

b) választás útján: az egyházmegyei közgyűlés által hat évre megválasztott hat egyházmegyei presbiter, mégpedig három a lelkészek, három a más egyháztagok sorából.

(2) Az esetleg megüresedő helyek betöltésére egyúttal póttagokat kell választani. A póttagok száma a választott tagok számának fele. Ha valamelyik megválasztott presbiter tagsága a hatévi időszak letelte előtt megszűnik, a helyébe behívott, esetleg megválasztott tag megbízatása csak a hátralevő időre szól.

69. § (1) Az egyházmegyei presbitérium:

a) előkészíti az egyházmegyei közgyűlést;

b) elrendeli az egyházmegyei választásokat, az esperes és az egyházmegyei felügyelő választását előkészíti, és szavazatbontó bizottságot küld ki; elrendeli a többi egyházmegyei tisztségviselő megválasztását;

c) intézkedik az egyházmegyének mindazokban az ügyekben, amelyek nem tartoznak az egyházmegyei közgyűlés vagy más egyházi szerv elé;

d) megállapítja az egyházmegye évi költségvetését, az évi zárszámadást a számvevőszék jelentése alapján megvizsgálja, határoz a gyülekezetek és az egyházmegye vagyonszerzése vagy vagyonának elidegenítése, megterhelése, kezelése tárgyában;

e) jóváhagyja a gyülekezetek évi költségvetését, zárszámadását és zárómérlegét;

f) nyilatkozik a felsőbb egyházi hatóságok által véleményadás végett hozzá leküldött ügyekben.

(2) Az egyházmegyei presbitériumot az egyházmegye elnöksége a szükséghez képest hívja össze.

(3) Az ülésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az elnökség, a jegyző és két kijelölt hitelesítő ír alá.¹⁶

Az egyházmegyei elnökség

70. § Az egyházmegyei elnökség az esperes és az egyházmegyei felügyelő. Helyetteseik a lelkészi, illetve nem-lelkészi főjegyzők, akadályoztatásuk esetén az a gyülekezeti lelkész, illetve gyülekezeti felügyelő, akit a püspök a helyettesítéssel megbíz.

71. § Az esperest az egyházmegyéhez tartozó gyülekezeti lelkészek közül, az egyházmegyei felügyelőt a közgyűlési tagok sorából, az egyházmegyéhez tartozó gyülekezetek presbitériumai hat évre egyszerű szavazattöbbséggel választják.

72. § Ha a megválasztott esperes, illetve egyházmegyei felügyelő szolgálata valami oknál fogva hatévi időszak letelte előtt megszűnik, a helyére választott esperes, illetve egyházmegyei felügyelő megbízatása csak a hátralevő időre szól.

73. § A választást az egyházmegyei presbitérium azzal készíti elő, hogy a püspökkel való előzetes tárgyalás alapján az országos és a helyi egyházi szempontok figyelembevételével jelöltet vagy jelölteket nevez meg a gyülekezeti presbitériumok számára.

74. § A szavazatot, vagyis a gyülekezeti presbitérium egyszerű szótöbbséggel megállapított véleményét, amely csak egy egyénre adható, a gyülekezeti elnökség és a jegyző írásba foglalja, a gyülekezet pecsétjével ellátja, s zárt borítékban megküldi az egyházmegyei presbitérium által kijelölt szavazatbontó bizottság elnökének. A szavazatokat lepecsételt borítékban el kell helyezni az egyházmegye levéltárában.

75. § Érvénytelen az a szavazat, amely alakilag vagy tartalmilag nem felel meg a törvény előírásainak vagy a kitűzött határidő lejártá után érkezik be.

76. § A szavazatbontó bizottság jegyzőkönyvbe foglalja az érvényes és érvénytelen szavazatokat, valamint az esetleg szavazatot nem küldő gyülekezeti presbitérium nevét, a szavazásnak számokkal is kifejezett eredményét, majd az egyházmegyei presbitérium elé ter-

¹⁶ Az egyházmegyében is a presbitérium hatalma nőtt meg a közgyűléshez képest.

jeszti a választásról szóló jelentését, mellékelve a lepecsételt csomagba zárt szavazatokat. A választásról szóló jelentés az illetékes püspöknek megküldendő.

77. § A megválasztott esperest, illetve egyházmegyei felügyelőt az egyházmegyei közgyűlés hivatalába beiktatja.

Az esperes

78. § (1) Az esperes feladata, hogy az egyházmegyében őrködjék a jó rend felett. Az esperes az egyházmegyében a püspök munkatársa; felelős azért, hogy az egyházmegye gyűlekezeteiben és magában az egyházmegyében az egyház törvényei megtartassanak s hogy ugyanezeket maga is megtartsa.

(2) Az esperes feladata, hogy a püspökkel egyetértésben a gyülekezetek üresedésben levő gyülekezeti lelkészi állásaival kapcsolatos lelkészalkalmazási eljárást lefolytassa. Felelős azért, hogy ez az eljárás a gyülekezet javára épületesen történjék. Ő iktatja be a gyülekezetek új lelkészeit.

(3) Az esperes joga és kötelessége a gyülekezetekben legalább háromévenként általános vizsgálatot tartani s a vizsgálatról a püspöknek jelentést tenni.

(4) Az esperes az egyházmegye lelkészeinek pásztor, az egyházmegye lelkészi munkaközösségének vezetője, s mint ilyen, a lelkészi munkaközösségek országos elnökének irányításával végzi szolgálatát az illetékes egyházkerület püspökével összhangban.

79. § Az esperes az egyházi törvényekben megszabott jogai és kötelezettségei tekintetében, általában az egyházmegye életének rendjéért az egyházmegye felügyelőjével együtt felelős.

80. § Az esperes saját maga és hivatali helyettesé akadályoztatása esetén határozott célú megbízást adhat az egyházmegye bármelyik gyülekezeti lelkészének.

81. § Az esperes mellé a püspök segédlelkészt rendelhet ki.

III. FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLET

82. § Az egyházkerület meghatározott földrajzi területen levő gyülekezetek és egyházmegyek felsőbb egyházkormányzati szerve.

Az egyházkerület területi viszonyai

83. § Az egyházkerületek területi változásainak megállapítása az országos egyházi közgyűlés, új egyházkerület alakítása, egyházkerület megszüntetése, az egyházkerületi presbitérium (presbitériumok) meghallgatása után a zsinat hatáskörébe tartozik.

Az egyházkerületi közgyűlés

84. § Az egyházkerületi közgyűlést a püspök és az egyházkerületi felügyelő hívja össze legalább háromévenként. A kibocsátott meghívó a fontosabb tárgysorozati pontokat is tartalmazza.

85. § Az egyházkerületi közgyűlés tagjai:

a) hivatalból: a püspök és az egyházkerületi felügyelő, a lelkeszi és nem-lelkeszi főjegyzők és jegyzők, a pénztáros, a számvevőszék elnöke, az ellenőr, az egyházkerületi jogtanácsos, az egyházkerületi presbitérium és az egyházkerületi bíróság tagjai, valamint az egyházmegyei elnökségek;

b) választás alapján: az egyházmegyék választott képviselői.

86. § (1) Az egyházkerületi közgyűlés:

a) örökdik az egyházi élet felett, hogy az mindenütt az Ünnepest Nyilatkozat szellemének megfelelően történjék, a hit megteremje a maga gyümölcsét a felebaráti szeretet minden vonatkozásában, a nép, a haza javára és a béke építésének területén;

b) a gyülekezeti presbitériumok által megválasztott püspököt, illetve egyházkerületi felügyelőt hivatalába beiktatja;

c) megválasztja a püspök és az egyházkerületi felügyelő kivételével az egyházkerület tisztségviselőit, presbitereit, bírait hatévi időtartamra;

d) tárgyalja a püspöki jelentést és az egyházkerületben folyó munkákról szóló jelentéseket s elrendeli a szükségesnek mutató teendőket;

e) az egyházi törvények és az országos egyház rendelkezéseinek keretén belül szükség esetén szabályrendeletet alkot;

f) az egyházkerületi közgyűlés nyolc képviselőt küld az országos egyházi közgyűlésre;

g) megválasztja az egyházkerület zsinati képviselőit.

(2) A közgyűlésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az elnökség, a jegyző és két kijelölt hitelesítő ír alá.

Az egyházkerületi presbitérium

87. § (1) Az egyházkerületi presbitérium tagjai:

a) hivatalból: a püspök, az egyházkerületi felügyelő, a lelkeszi és a nem-lelkeszi főjegyző, a jegyzők, a pénztáros, a számvevőszék elnöke és az egyházkerületi jogtanácsos;

b) választás útján: az egyházkerületi közgyűlés által hat évre választott nyolc presbiter, mégpedig úgy, hogy lehetőség szerint mind a nyolc egyházmegyéből legyen egy-egy képviselő.

(2) Az esetleg megüresedő helyek betöltésére egyúttal póttagokat kell választani; a póttagok száma a választott tagok számának fele. Ha valamelyik megválasztott presbiter tagsága hatévi időszak letelte előtt megszűnik, a helyébe behívott, esetleg megválasztott tag megbízatása csak a hátralevő időre szól.

88. § (1) Az egyházkerületi presbitérium:

a) előkészíti az egyházkerületi közgyűlést;

b) elrendeli az egyházkerületi választásokat, előkészíti és elrendeli a püspök és az egyházkerületi felügyelő választását; jelöltet nevez meg és szavazatbontó bizottságot küld ki;

c) intézkedik az egyházkerületnek mindazokban az ügyeiben, amelyek nem tartoznak az egyházkerületi közgyűlés vagy más egyházi szerv elé;

d) megállapítja az egyházkerület évi költségvetését, az évi zárszámadást a számvevők jelentése alapján megvizsgálja, határoz az egyházkerület vagyonszerzése, vagyonának elidegenítése, megterhelése, kezelése tárgyában;

e) megválasztja az egyházkerületi számvevőszék elnökét és tagjait hat évre;

f) jóváhagyja az egyházmegyei költségvetését és zárszámadását;

g) jóváhagyja az egyházmegyei vagyoni jogi határozatait;

h) az egyházmegyei elnökség felterjesztése alapján dönt a gyülekezetek vagyonának hovatartozásáról, amennyiben azok vonatkoznak vagy képtelenek azokról a saját és a közegyházi érdekeknek megfelelően gondoskodni;

i) nyilatkozik az országos egyház által véleményadás végett hozzá megküldött ügyekben.¹⁷

(2) Az egyházkerületi presbitériumot az egyházkerület elnöksége szükséghez képest hívja össze.

(3) Az ülésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az elnökség, a jegyző és két kijelölt hitelesítő ír alá.

Az egyházkerületi elnökség

89. § (1) Az egyházkerületi elnökség a püspök és az egyházkerületi felügyelő.

(2) A püspök helyettese hivatalból az egyházkerületi lelkési főjegyző. Az egyházkerületi lelkési főjegyző akadályoztatása vagy tisztsége betöltöttségére esetén a püspök helyettesítése úgy történik, hogy az egyházkerületi felügyelő az egyházkerület espereseivel együtt jelöli ki a püspök helyettesét az esperesek közül.

(3) Az egyházkerületi felügyelő helyettese hivatalból az egyházkerületi nem-lelkési főjegyző. Az egyházkerületi nem-lelkési főjegyző akadályoztatása vagy tisztsége betöltöttségére esetén az egyházkerületi felügyelő helyettesítése a következőképpen történik: a püspök az egyházmegyei felügyelőkkel együtt jelöli ki az egyházkerületi felügyelő helyettesét az egyházmegyei felügyelők közül.

Az egyházkerületi elnökség választása

90. § (1) A püspököt a lelkészek sorából élethossziglan választják az egyházkerület gyülekezeteinek presbitériumai, egyszerű szavazati többséggel.¹⁸

¹⁷ Jogköre magasabb szinten azonos az egyházmegyei presbitériumával.

¹⁸ A püspököt és főgondnokot nem a közgyűlés, hanem a presbitérium jelöli a gyülekezeti presbitériumoknak, akik azokra szavaznak. Az élethossziglanra történő püspökválasztás gyakorlatilag elmozdít-hatatlanra tette a nagyhatalmú püspököket.

(2) Az egyházkerületi felügyelőt a közgyűlési tagok sorából élethossziglan választják az egyházkerület gyülekezeteinek presbitériumai, egyszerű szavazati többséggel.

91. § A püspök és az egyházkerületi felügyelő választását az egyházkerületi presbitérium úgy készíti elő, hogy az országos egyházi elnökséggel való előzetes tárgyalás alapján, a magyarországi evangélikus egyház érdekét figyelembe véve, jelöltet vagy jelölteket nevez meg a gyülekezeti presbitériumok számára.

92. § (1) A szavazatot, vagyis a gyülekezeti presbitérium egyszerű szótöbbséggel megállapított véleményét, amely csak egy egyénre adható, a gyülekezeti elnökség és a jegyző írásba foglalja, jegyzőkönyvi kivonat formájában a gyülekezet pecsétjével ellátja, s zárt borítékban megküldi az egyházkerületi presbitérium által kijelölt szavazatbontó bizottság elnökének.

(2) Érvénytelen az a szavazat, amely alakilag vagy tartalmilag nem felel meg a törvényes előírásoknak, vagy a kitűzött határidő lejártá után érkezik be.

(3) A szavazatbontó bizottság jegyzőkönyvbe foglalja az érvényes és érvénytelen szavazatokat, valamint az esetleg szavazatot nem küldő gyülekezeti presbitérium nevét, a szavazásnak számokkal is kifejezett eredményét, majd az egyházkerületi presbitérium elé terjeszti a választásról szóló jelentését, mellékelve a lepecsételt csomagba zárt szavazatokat. A választásról szóló jelentés az országos egyházi elnökségnek megküldendő.

93. § A megválasztott püspököt, illetve egyházkerületi felügyelőt az egyházkerületi közgyűlés hivatalába beiktatja.

A püspök

94. § (1) A püspök feladata, hogy az egyházkerületben öröködjék az egyházi szolgálat, kiváltképpen az igehirdetések felett. Felelős azért, hogy az egyházkerület gyülekezeteiben, egyházmegyéiben, magában az egyházkerületben és mindezek intézményeiben az egyház törvényeit megtartsák és ezeket maga is megtartsa.

(2) A püspök örökdik azon, hogy az egyházkerületben minden egyházi tevékenység az egyház javára épületesen történjék, a Magyarországi Evangélikus Egyház betölthesse hivatását az emberek között, egyáltalán, hogy a lelkészek és a gyülekezetek szolgálata az Ünneplés Nyilatkozat szellemében történjék.

(3) A püspök tiszte felügyelni:

a) a lelkészekre, hogy hűségeseleg legyenek az evangélikus egyház tanításához és a keresztyén erkölcs szerint éljenek;

b) a leendő lelkészek képzésére és nevelésére;

c) a gyülekezetek, az egyházmegyék és az egyházkerület anyagi viszonyaira, hogy az egyház minden anyagi javát hűségesen kezeljék és az evangélium hirdetésére és a szeretetszolgálat gyakorlására fordítsák;

d) arra, hogy az egyház tagjai a lelkiismereti szabadság tiszteletben tartásával éljenek a vallásszabadság jogaival.

(4) A püspök az egyházkerületi lelkeszi munkaközösség elnöke.

95. § (1) A püspök kiváltképpen való tiszte, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház lelkészeit felavassa, az egyház templomait felszentelje, a gyülekezeteket látogassa és az is-

tentiszteletek rendjét az országos egyházének- és liturgiaügyi bizottságának közbenjöttével megállapítsa.

(2) A püspök helyettese a püspöki szék üresedése esetén, vagy külön megbízása alapján végezhet püspöki teendőket az (1) bekezdésben foglaltak kivételével.

96. § A püspök egyházkerülete lelkészeinek pásztorá, elősegíti a lelkészek tudományos továbbképzését és együttműködését.

97. § (1) A püspök az egyházkerületi felügyelővel együtt az egyházi törvények megtartásáért és az egyházkerület jó rendjéért felelős,

(2) Az egyházkerületi elnökség időnként tanácskozássra hívja össze az egyházkerületi főjegyzőket, az egyházkerületi jogtanácsost és az egyházkerületi pénztárost. Az elnökség az értekezleten tájékoztatást ad az egyházkerület folyó ügyeiről.

Az egyházkerület tisztviselői

98. § A püspöki titkár az a lelkész, akit az egyházkerület elnöksége a püspök segítségével, a püspök javaslatára alkalmaz. Munkáját a püspök rendelkezése szerint végzi. Díjlevelét az egyházkerületi presbitérium állapítja meg és az egyházkerület elnöksége hagyja jóvá. A díjlevelet az egyházkerület presbitériuma adja ki.

99. § Az egyházkerületi lelkész az a lelkész, akit az egyházkerület elnöksége alkalmazhat, ha azt szükségesnek látja. Alkalmazása esetleges megszüntetésekor az egyházkerület elnöksége gondoskodik megfelelő más alkalmazásáról. A püspöki hivatal beosztottja. Az egyházkerület területén bárhova küldhető kisegítő szolgálatra. Díjlevelét az egyházkerületi presbitérium állapítja meg és az egyházkerület elnöksége hagyja jóvá. A díjlevelet az egyházkerületi presbitérium adja ki.

IV. FEJEZET

AZ ORSZÁGOS EGYHÁZ¹⁹

100. § Az országos egyház az ország területén levő gyülekezetek, egyházmegyék és egyházkerületek legfelső egyházkormányzati szerve és a Magyarországi Evangélikus Egyház egészét érintő ügyeket intézi.

Az országos egyházi közgyűlés

101. § Az országos egyházi közgyűlést az országos egyházi felügyelő és a hivatalára nézve idősebb püspök legalább három évenként hívja össze. A kibocsátott meghívó a fontosabb tárgysorozati pontokat is tartalmazza.

¹⁹ Az addigi „egyházegyetem” megnevezés helyett lett „országos egyház”.

102. § Az országos egyházi közgyűlés tagjai:

a) hivatalból: az országos egyházi felügyelő, a püspökök, az egyházkerületi felügyelők, az országos egyházi főjegyzők, a jegyzők, az országos egyházi bíróság tagjai, az országos egyházi presbitérium tagjai, a Teológiai Akadémia dékánja, az országos egyházi főtítkárs, az országos egyházi jogtanácsos, az országos egyházi pénztáros, a Teológus Otthon igazgatója, az országos egyházi munkaágak ügyvivő-lelkészei, az országos egyházi számvevőszék elnöke, az országos egyházi levéltáros;

b) választás alapján: az egyházkerületek nyolc-nyolc, a Teológiai Akadémia egy küldötte.

103. § (1) Az országos egyházi közgyűlés:

a) őrködik az egyházi élet felett, hogy az mindenütt az Ünnepeles Nyilatkozat szellemének megfelelően történjék, a hit megeremje a maga gyümölcset a felebaráti szeretet minden vonatkozásában a nép és a haza javára s a béke építésének területén;

b) tárgyalja a hivatalára nézve idősebb püspök jelentését, az egyes országos egyházi munkaágak vezetőinek beszámolóját és elrendeli a szükségesnek mutakozó teendőket;

c) a gyülekezeti presbitériumok által megválasztott országos egyházi felügyelőt hivatalába beiktatja;

d) megválasztja hat évre az országos egyház presbitereit, bíróságának tagjait, bizottságainak tagjait és zsinati képviselőit;

e) megválasztja az országos egyházi jogtanácsost, valamint az országos egyházi számvevőszék elnökét és tagjait hat évre.

(2) A közgyűlésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az elnökség, a jegyző és két kijelölt hitelesítő ír alá.

Az országos egyházi presbitérium

104. § Az országos egyházi presbitérium tagjai:

a) hivatalból: az országos egyházi felügyelő, a püspökök, az egyházkerületi felügyelők, az országos egyházi főjegyzők, a Teológiai Akadémia dékánja, a Teológus Otthon igazgatója, az országos egyházi főtítkárs, a Gyülekezeti Segély országos előadója, az országos egyházi jogtanácsos, az országos egyházi pénztáros és az országos egyházi számvevőszék elnöke.

b) választás alapján: az országos egyházi közgyűlés által hat évre megválasztott tizenkét presbiter,²⁰ mégpedig hat a lelkészek, hat a más egyháztagok sorából; az esetleg megüresedő helyek betöltésére egyúttal póttagokat kell választani; a póttagok száma a választott tagok számának fele. Ha valamelyik megválasztott presbiter tagsága hatévi időszak letelte előtt megszűnik, a helyébe behívott, esetleg megválasztott tag megbízása csak a hátralevő időre szól.

105. § (1) Az országos egyházi presbitérium:

a) a zsinat szünetelése idején időközben szükségessé vált kérdésekben törvényerejű rendeleteket alkot (II. törvény 121. §);

²⁰ A választott presbiterek száma (12) kevesebb, mint a hivatalból tagok száma. Az országos presbitérium átvette a közgyűlés funkcióinak nagy részét.

- b) országos egyházi szabályrendeleteket és szabályzatokat alkot;
 - c) előkészíti az országos egyházi közgyűlést;
 - d) előkészíti az országos egyházi felügyelő választását és szavazatbontó bizottságot küld ki;
 - e) megválasztja a Teológiai Akadémia rendes tanárait az állami nyugdíjtörvény rendelkezéseinek figyelembevételével;
 - f) az országos egyházi elnökség javaslata alapján meghatározza az egyes országos egyházi munkaágak feladatát és hatáskörét;
 - g) jogegységi határozatot hoz az alsóbb egyházkormányzati testületek körében felmerült elvi kérdések esetén, amelyet valamennyi egyházkormányzati szerv alkalmazni köteles;
 - h) az országos egyházi elnökség javaslata alapján beosztja az országos egyházi osztályok és munkaágak felett a püspökök felügyeletét;
 - i) megállapítja az országos egyház évi költségvetését, az évi zárszámadást a számvevőszék jelentése alapján megvizsgálja, jóváhagyja az egyházkerületek vagyoni jogi határozatait, határozatot hoz az országos egyház vagyonszerzése, vagyonának elidegenítése, megterhelése, kezelése tárgyában;
 - j) az országos számvevőszék javaslata alapján jóváhagyja az egyházkerületek költségvetését, zárszámadását és zárómérlegét;
 - k) intézkedik az országos egyháznak mindazokban az ügyeiben, amelyek nem tartoznak az országos egyházi közgyűlés vagy más egyházi szerv elé.
- (2) Az országos egyházi presbitériumot az elnökség a szükséghez képest hívja össze.
- (3) Az országos egyházi presbitérium ülése nem nyilvános. Határozatképes, ha a tagoknak legalább fele jelen van.
- (4) A közgyűlésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az elnökség, a jegyző és két kijelölt hitelesítő ír alá.

Az országos egyházi felügyelő²¹

106. § (1) A országos egyházi felügyelőt a közgyűlési tagok sorából élethossziglan választják a gyülekezetek presbitériumai, egyszerű szavazati többséggel.

(2) Az országos egyházi felügyelő választását az országos presbitérium úgy készíti elő, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház érdekét figyelembe véve, jelöltet vagy jelölteket nevez meg a gyülekezeti presbitériumok számára.

(3) A szavazatot, vagyis a gyülekezeti presbitérium egyszerű szótöbbséggel megállapított véleményét, amely csak egy egyénre adható, a gyülekezeti elnökség és a jegyző írásba foglalja, jegyzőkönyvi kivonat formájában a gyülekezet pecsétjével ellátja s zárt borítékban megküldi az országos egyházi presbitérium által kijelölt szavazatbontó bizottság elnökének.

(4) Érvénytelen az a szavazat, amely alakilag vagy tartalmilag nem felel meg a törvényes előírásoknak, vagy a kitűzött határidő lejártá után érkezik be.

(5) A szavazatbontó bizottság jegyzőkönyvbe foglalja az érvényes és érvénytelen szava-

²¹ A korábbi „egyetemes egyházi és iskolai felügyelő” helyett lett „országos egyházi felügyelő”, akinek jogkörét jelentéktelenné tették.

zatokat, valamint az esetleg szavazatot nem küldő gyülekezeti presbitérium nevét, a szavazásnak számokkal is kifejezett eredményét, majd az országos egyházi presbitérium elé terjeszti a választásról szóló jelentését, mellékelve a lepecsételt csomagba zárt szavazatokat. A választásról szóló jelentés az országos egyházi elnökségnek küldendő.

(6) A megválasztott országos egyházi felügyelőt az országos egyházi közgyűlés hivatalába beiktatja.

Az országos egyházi elnökség

107. § (1) Az országos egyházi elnökség az országos egyházi felügyelő és a hivatalára nézve idősebb püspök. A másik püspök is az elnökség állandó tagja s egyben a hivatalára nézve idősebb püspök helyettese.²²

(2) A püspöki állás megüresedése idején a püspököt helyettesítő egyházkerületi főjegyző egyben az országos egyházi elnökség tagja is. Az országos egyházi felügyelői tisztt megüresedése idején a hivatalára nézve idősebb egyházkerületi felügyelő az országos egyházi felügyelő helyett egyben az országos egyházi elnökség tagja is.

108. § Az országos egyházi elnökség:

- a) képviseli és kormányozza a Magyarországi Evangélikus Egyházat;
- b) elnöksége az országos egyházi közgyűlésnek, az országos egyházi presbiteri ülésnek és a zsinatnak;
- c) jelentést terjeszt az országos egyházi közgyűlés elé;
- d) alkalmazza az országos egyház valamennyi lelkeszi és nem-lelkeszi jellegű alkalmazottját, utóbbiakat a Munka Törvénykönyvének rendelkezései alapján.

Az országos egyházi iroda

109. § (1) Az országos egyházi iroda az országos egyházi felügyelő rendelkezésére áll. Vezetője az országos egyházi főtitkár.

(2) Az országos egyházi főtitkár az a lelkesz, akit az országos egyházi elnökség az állami nyugdíjtörvény rendelkezéseinek figyelembevételével alkalmaz. Munkáját az országos egyházi elnökség rendelkezése szerint végzi. Díjlevelét az országos egyházi presbitérium állapítja meg és az országos egyházi elnökség hagyja jóvá. A díjlevelet az országos egyházi presbitérium adja ki.

Az országos esperesi értekezlet²³

110. § A II. törvény 78. § (I.) bekezdése szerint az esperes a püspök munkatársa. Ennek megfelelően a püspökök időnként országos esperesi értekezletet hívnak össze. Az értekez-

²² Az elnökségbe így mindkét kerület püspöke bekerült, és az arány 2:1 volt a lelkeszi és világi elem között.

²³ Ez is új fórum az egyházalkotmányban.

let a Központi Alappal kapcsolatban javaslatot tesz az országos presbitériumnak, megtárgyalja a lelkészi munkaközösségekkel és a központi segélyekkel kapcsolatos ügyeket, az egyházmegyék időszerű kérdéseit, valamint más közegyházi és közérdekű feladatokat, továbbá javaslatokat tehet.

Központi beosztású lelkész áthelyezése egyházkormányzati úton

111. § Az egyházi közérdekből történő áthelyezés szükségességének megállapítása tekintetében, ha egyházkerületi alkalmazású lelkésről van szó, az egyházkerületi elnökség, ha országos egyházi alkalmazású lelkésről van szó, az országos egyházi elnökség illetékes.

112. § A központi beosztású lelkész egyházi közérdekből egyházkormányzati úton történő áthelyezését a püspök lelkész kinevezési jogát tárgyaló rendelkezések szerint kell végrehajtani, ha gyülekezeti lelkészi alkalmazásról van szó, és az egyházkerületre vagy országos egyházra vonatkozó törvényeknek megfelelően, ha más központi beosztásról van szó.

113. § (1) A központi beosztású lelkész egyházkormányzati úton történő áthelyezésének költségeit az illetékes egyházkerület, illetve az országos egyház fizeti.

(2) Az országos egyházi elnökség, vagy az illetékes egyházkerületi elnökség központi beosztású lelkészt áthelyező határozatának rendelkeznie kell:

- a) az áthelyezés időpontjáról;
- b) az áthelyezés helyéről.

(3) Az áthelyezési eljárást az országos egyházi elnökség, illetve az illetékes egyházkerületi elnökség indítja meg.

Nem-lelkészi egyházi alkalmazottak jogállása

114. § A Magyarországi Evangélikus Egyházban bármely egyházi szervnél alkalmazásban álló nem-lelkészi személyek jogállását, munkaviszonyát, munkaviszony megszüntetését a Munka Törvénykönyve rendelkezései szerint kell intézni.

V. FEJEZET

A ZSINAT

115. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház törvényhozó és legfőbb intézkedő testülete a zsinat.

(2) A Magyarországi Evangélikus Egyház és a Magyar Népköztársaság közötti egyezmények megkötése a zsinat hatáskörébe tartozik.

A zsinat tagjai

116. § (1) A zsinat tagjai:

a) hivatalból: az országos egyházi elnökség, valamint az egyházkerületi elnökségek tagjai;

b) választás alapján:

1. az egyházmegyéek képviselői és pedig minden egyházmegyéből húsz vagy ennél kevesebb gyülekezeti lelkészi állás után két, húsznál több gyülekezeti lelkészi állás után négy képviselő úgy, hogy egyik fele a lelkészek, másik fele a nem-lelkészek sorából kerüljön ki;

2. az egyházkerületek négy-négy küldötte, fele a lelkészek, fele a nem-lelkészek sorából;

3. az országos egyház nyolc küldötte, fele a lelkészek, fele a nem-lelkészek sorából, különös tekintettel a szakértőkre;

4. a Teológiai Akadémia két tanára.

(2) A választás alkalmával a zsinati tagok számával egyenlő számú póttagot is kell választani.

Zsinati tagok választása

117. § (1) Az egyházmegye zsinati képviselőit az egyházmegye közgyűlése, az egyházkerület zsinati képviselőit az egyházkerület közgyűlése, az országos egyház zsinati képviselőit az országos egyház közgyűlése, a Teológiai Akadémia zsinati képviselőit a kari ülés választja meg.

(2) A választás a zsinat egész tartamára érvényes. A zsinati tag tagsága megszűnik, ha időközben minősége, amelynek alapján megválasztották, megszűnt.

(3) A küldöttek megbízólevelével a küldő testület elnöksége és jegyzője által aláírt s bélyegzőjével ellátott jegyzőkönyvi kivonat szolgál.

A zsinat elnöksége

118. § (1) A zsinat elnökei az országos egyházi felügyelő és a hivatalára nézve idősebb püspök, alelnökei a másik püspök és a hivatalára nézve idősebb egyházkerületi felügyelő.

(2) A zsinat összehívásának, elnapolásának, a soron levő pótképviselő behívásának joga az országos egyházi felügyelőt illeti.

A zsinat tisztikara

119. § A zsinat megalakulása után megválasztja tisztikarát:

a) három lelkészt és három nem-lelkészi jegyzőt választ a jegyzőkönyv vezetésére, a megbízólevelek felülvizsgálatára, a határozatképesség megállapítására;

b) zsinati gazdát választ, aki a zsinattal kapcsolatos adminisztrációs munkák felelőse.

A zsinat működése

120. § (1) A zsinat tartama hat év, munkáját ülésszakokban végzi.

(2) A zsinat ülései nyilvánosak, vagy zártak lehetnek.

(3) A zsinaton az elnökség tagjai vezetik a tárgyalásokat.

(4) A zsinat tanácskozási és ügyrendjét az elnökség állapítja meg.

(5) A zsinaton szavazati és felszólalási joga csak a zsinat hivatal szerint való tagjainak és igazolt küldötteinek van.

(6) A zsinati költségeket az egyházkerületek és az országos egyház viseli az elnökség által meghatározott arányban.

(7) Az elnökség javaslatára a zsinat szakbizottságokat küldhet ki a tanácskozás tárgyainak előkészítésére. Az előkészületi munkálatok megszervezése és irányítása az elnökség joga és kötelessége.

(8) A zsinat által hozott törvény kihirdetése és életbeléptetése úgy történik, hogy a zsinati elnökség annak szövegét aláírásával hitelesítve megküldi valamennyi gyülekezetnek. A törvény hatálybalépésének napját az országos egyházi elnökség állapítja meg és teszi közzé.

(9) A zsinat által hozott törvény csak akkor hirdethető ki és léptethető életbe, ha az a Magyar Népköztársaság részéről jóváhagyásban és megerősítésben részesült.

Törvényerejű intézkedések joga

121. § Olyan ügyekben, amelyekben a zsinat nem rendelkezett, de az egyház folyamatos életével összefüggésben időközben zsinati hatáskörbe tartozó törvényerejű rendelkezés vált szükségessé, az országos egyház jogügyi bizottságának előkészítő munkája alapján, a zsinat összehívásáig az országos egyházi presbitérium hoz törvényerejű rendeleteket.²⁴ A meghozott törvényerejű rendeleteket a zsinat legközelebbi ülésszakán, vagy az új zsinaton jóváhagyás céljából be kell mutatni. Az országos egyházi presbitérium ilyen ülésén a tagok legalább kétharmadának a jelenléte szükséges.

A Magyarországi Evangélikus Egyház 1966. évi december hó 8-án és 9-én Budapesten tartott Zsinata a jelen törvénykönyvet megalkotta.

Budapest, 1966. december hó 9.

Mihályfi Ernő s.k.
egyetemes felügyelő
a zsinat világi elnöke

D. Dr. Vető Lajos s.k.²⁵
püspök
a zsinat egyházi elnöke

²⁹ Ezzel a zsinat jelentőségét is csökkentették, hiszen két zsinat között az országos presbitérium alkotott törvényeket, amelyeket azután a következő zsinat nyilván elismert.

³⁰ Mihályfi Ernő 1957–1972 között volt egyetemes egyházi és iskolai felügyelő, Vető Lajos 1957–1967 között volt az északi egyházkerület püspöke, 1967-ben lemondott.

Budapesten, 1966. december hó 8-án és 9-én tartott Zsinatán alkotott és a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinatának elnöksége által elem terjesztett Egyházi Törvénykönyvet ezennel jóváhagyom és megerősítem.²⁶

Budapest, 1966. december 21.

Prantner József s. k.

az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke²⁷

Forrás: Egyházi törvények. A Magyarországi Evangélikus Egyház törvénykönyve. Felelős szerk.: KÁLDY ZOLTÁN. Budapest, 1967. 3–91.; BALOGH–GERGELY: 2005., 222-es számú dokumentum.

²⁶ A Közgyűlés Elnöksége (Mihályfi és Vető) 1966. december 2-én közölték a gyülekezetekkel, hogy az új Törvénykönyvet 1967. január 1-jén léptetik életbe.

²⁷ Prantner József 1961–1971 között, 1968-tól államtitkárként az ÁEH elnöke.

A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ 1967. ÉVI ALKOTMÁNYA (Budapest, 1967. november 15.)

1945 után folytatta működését az V. budapesti országos református zsinat, ám annak nevében inkább a Zsinati Tanács hozott döntéseket. 1948. április 30-án kiadott Deklarációjában felajánlotta az egyház szolgálatait az új állami és társadalmi rend kiépítéséhez. Az állam és az egyház közötti egyezményt és az egyházi iskolák többségéről történt lemondást a zsinat 1948. szeptember 29-i ülése fogadta el, és azt október 7-én írta alá az egyház részéről Balogh Jenő főgondnok és Révész Imre tiszántúli püspök, a zsinat társelnökeként.

Az egyezményben szerepelt az állam igénye az egyházalkotmány megreformálására. A konventi és zsinati Elnökségi Tanács 1949. február 3-4-én tartott ülésén határozták el a reform kidolgozásának a megkezdését. (Az állam részéről 14 pontban kívánták a változtatást.)

Az 1951. október 24-én megnyílt VI. budapesti zsinat a Református Teológiai Akadémiáról alkotott törvényt, és megszüntette az addigi egyházkerületi teológiai akadémiákat. 1952. október 29–31. között Debrecenben tartott ülésszakán hatálytalanította az „elavult” törvénycikkeket. A zsinat jóváhagyta a tiszáninneni egyházkerületnek 1953. április 23-tól történt beolvasztását a „tiszavidéki” egyházkerületbe.

Az 1956-os forradalom több személyi változást is hozott az egyházkormányzatban, amit a Kádár-kormány 1958-ra sikerült „rendezni” a Zsinati Tanács közreműködésével. A Zsinati Tanács 1957. január 1-ével helyreállította a tiszáninneni egyházkerületet. Ezt követően Bartha Tibor tiszántúli püspök került a zsinat elnöki tisztébe, és az ő irányításával készítették elő az új törvénykönyv megalkotását. Ennek első lépéseként az 1964. április 1-én megnyílt VII. budapesti országos zsinat első ülésszaka megszüntette az Egyetemes Konventet és annak funkcióját a Zsinati Tanács vette át.

A szocialista viszonyokhoz igazodó új törvénykönyv megalkotására a zsinat Debrecenben tartott, harmadik ülésszakában került sor, s azt 1967. november 15-én fogadták el. A zsinat lelkész elnöke ekkor Bartha Tibor püspök, világi elnöke Erdei Ferenc tiszántúli főgondnok volt. (Az 1967. évi törvények: I. tc. A Magyarországi Református Egyházról és szolgálatáról, II. tc. Az egyház alkotmányáról és kormányzatáról, III. tc. Az egyházi szolgákról és alkalmazásukról, IV. tc. Az egyház háztartásáról, V. tc. A Református Lelkeszi Nyugdíjintézetéről és VI. tc. Az egyházi törvénykezésről.)

1967. ÉVI I. TÖRVÉNYCIKK A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZRÓL ÉS SZOLGÁLATÁRÓL¹

1. § A Magyarországi Református Egyház Jézus Krisztus egy egyetemes keresztyén anyaszentegyházának része, Krisztus teste s így felkenetésének és szolgálatának részese. A Szentírás alapján, az Apostoli Hitvallás, valamint elfogadott hitvallásai: a Heidelbergi Káté és a II. Helvét Hitvallás értelmében egyedüli fejének az Úr Jézus Krisztust ismeri. Az egész világ református egyházaival a hit egysége fűzi egybe. Az egyetemes keresztyén anyaszentegyház közösségében ökumenikus kapcsolatok fenntartására törekszik.

¹ Az I. tc. a Bartha püspök által reprezentált „szolgálat-teológia” szellemében fogant.

2. § A Krisztus felkenetéséről és szolgálatáról szóló prófétai, apostoli és egyetemes keresztyén bizonyágtételt a Heidelbergi Káté így foglalja össze: Krisztust „az Atya Isten rendelte, és a Szentlélekkel felkenete a mi legfőbb prófétánkká és tanítónkká, aki Istennek titkos tanácsát és akaratát a mi váltságunk felől tökéletesen kijelentette, továbbá egyetlen főpapunkká, aki minket testének egyetlenegy áldozatával megváltott és az Atya Isten előtt könyörgésével szüntelenül közbenjár érettünk, és örökkévaló királyunkká, aki minket Igéjével és Lelkével oltalmaz és megtart” (H. K. 31. kérdés).

3. § Az egyház, mint Krisztus teste s így felkenetésének és szolgálatának részese, arra hivatott, hogy

a) a Szentlélek és az Ige ajándékában részesedve prófétai és tanítói szolgálatával Uráról vallást tegyen;

b) Krisztus megváltó áldozatának és közbenjáró könyörgésének erejével önmagát élő áldozatként Urának odaszentelje, maga is könyörögjön és szolgáljon az egész emberiség javáért;

c) Krisztus jelenvaló és eljövendő királyi uralmának hitében és reménységében élve már e földön az Ő országa rendjének engedelmeskedjék, és szabad lelkiismerettel harcoljon a bűn és halál erői ellen.

4. § Krisztus prófétai és tanítói szolgálata az egyházat arra indítja és kötelezi, hogy

a) az igehirdetés és tanítás szolgálata által Krisztusban meggyökerezvén és továbbépülvén megerősödjék a hitben (Kol 2:7), hogy minden jócselekedetre felkészített legyen (2 Tim 3:17);

b) szolgáltassa ki a Krisztus által szerzett sákramentumokat: a szent keresztséget és az úri szent vacsorát, amelyek a Lélek által megpecsételik és megerősítik az egyház tagjainak részesedését Krisztusban, az Ő jótéteményeiben és az egymással való közösségben;

c) hirdesse Krisztus evangéliumát a föld végső határáig, engedelmeskedve Ura parancsának és bízva az ő ígéretében: „Elmenvén, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevébe és tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek: és íme én titeket vagyok minden napon a világ végezetéig”. (Mt 28:19–20) „Mert néktek lett az ígéret és a ti gyermekeiteknek és mindazoknak, akik messze vannak, valakiket csak elhív magának az Úr, a mi Istenünk” (Csel 2:39).

5. § A Krisztus főpapi szolgálatában való részesedés arra indítja és kötelezi az egyházat, hogy felelősséget hordozzon az emberért és a teremtett világért. Ez a felelősség két kiváltképpen való szolgálatot jelent:

a) a közbenjáró imádság szolgálatát, hogy az Ige parancsa szerint tartassanak könyörgések, imádságok, esedezések, hálaadások minden emberért és minden feljebbvalóért (1 Tim 2:1–2);

b) a diakónia (szeretetszolgálat) végzését. Krisztus úgy volt jelen ebben a világban, mint aki szolgál (Mk 10:45) és tanítványainak azt a parancsot adta, hogy az Ő példáját kövessék: „amiképpen én cselekedtem veletek, ti is akképpen cselekedjetek” (Jn 13:15).

A Magyarországi Református Egyház, Urának ezt a parancsát megértve, és annak engedelmeskedve, kötelességének tudja, hogy jót cselekedjék hitének cselédeivel és mindenekkel (Gal 6:10); osztozzék az éhezők, jövevények, mezítelenek, betegek, foglyok és elhagyot-

tak gondjában és megsegítésében (Mt 25:35–40); felelősséget hordozzon és munkálkodjék a magyar nép jólétéért, az ember földi életének javáért, az igazságosság érvényesüléséért, az emberiség és a teremtetett világ békéjéért.²

6. § A Krisztus királyságának hitében élő egyház

a) számon tartja Urának ígérését: „Íme, eljövök hamar” (Jel 22:7,12); és szolgálata végzéséhez ebből az ígéretből merít erőt;

b) Krisztus visszajövetelét várva, már itt a földön az Ő uralma alatt él (Kol 1:13); jel kíván lenni Isten országa rendjéről, amelyben a szeretet törvénye uralkodik (Kol .3:12–15).

7. § Az egyház szolgálata a gyülekezetben valósul meg, ahol annak tagjai Isten Szentlelkének segedelme által

a) meghallják és befogadják az evangéliumot, megbizonyosodnak bűneik bocsánatáról és újjászületnek élő reménységre;

b) a vigasztaló evangéliumért hálából odaszánják magukat Krisztus követésére, az ember és a világ javának szolgálatára.

8. § Az egyház szolgálatát Isten Igéje alapján, hitvallásaink szellemében részletesen szabályozzák:

a) az istentiszteleti rendtartás;

b) a zsinat-presbiteri elv szerint hozott egyházi törvények és szabályrendeletek.

9. § Az egyház – mint Krisztus látható teste – szervezetének és kormányzó testületeinek feladata, hogy

a) a gyülekezetben folyó szolgálatot segítsék;

b) az egyház egységét munkálják;

c) a jó rend érdekében a felügyeletet és egyházi fegyelmet gyakorolják.

10. § A Krisztus felkenetésében, és prófétai, főpapi, királyi szolgálatában részes egyház egész élete, annak törvényes rendjével együtt – a kálvini tanítás szellemében – a

SZENTHÁROMSÁG ISTEN DICSŐSÉGÉT

szolgálja.

Megállapította a Magyarországi Református Egyház 1964. évi április hó 1. napján megnyílt Zsinata.

Kelt Budapesten, 1967. évi november hó 15. napján.

Dr. ERDEI FERENC s. k.
egyházkerületi főgondnok,
a Zsinat világi elnöke

Dr. BARTHA TIBOR s. k.³
püspök
a Zsinat lelkési elnöke

² Ez utóbbi kitételek jelentették a szocializmus építésében és a „békeharcban” való részvétel teológiai megalapozását.

³ Erdei Ferenc 1951–1971 között a tiszántúli egyházkerület főgondnoka, Bartha Tibor 1958–1986 között ugyanennek püspöke.

DR. GAAL ISTVÁN s. k.
előadó

KULCSÁR DEZSŐ s. k.
jegyző

A Magyarországi Református Egyház 1967. évi I. törvénycikkét, minthogy az állam alkotmányával és törvényes jogszabályaival nem ellenkezik, megerősítem.

Budapest, 1968. április 20.

PRANTNER JÓZSEF s. k.⁴
államtitkár,
az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke

1967. ÉVI II. TÖRVÉNYCIKK AZ EGYHÁZ ALKOTMÁNYÁRÓL ÉS KORMÁNYZATÁRÓL (Részletek)

A Jézus Krisztus felkenetésében és szolgálatában részes egyház nem nélkülözheti a szervezet külső formáit.

Az egyház szervezete: alkotmányos és kormányzati rendje nem önmagáért van, hanem a szolgálat végzésére, a kegyelem ajándékaival való sáfárkodásra (1 Kor 4:1), az egyházhoz illő ékes és szép rendben (1 Kor 14:40).

ELSŐ RÉSZ AZ EGYHÁZ SZERVEZETE

1. § A Magyarországi Református Egyház magában foglalja a Magyarország területén levő református egyházközségeket.

2. § (1) A Magyarországi Református Egyház testületei az egyházközségek, az egyházmegyék és az egyházkerületek. Ezeknek megfelelő fokozatokban az egyházi hatóságok egyházközségek, egyházmegyeiek és egyházkerületiek.

(2) Az egyházat egyetemesen érintő ügyeket a Zsinat intézi.

3. § (1) A Magyar Népköztársaság Alkotmánya kimondja az állam és az egyház szétválasztását. Érvényesül azonban az állami szuverenitásból származó és az Alkotmányon alapuló felügyeleti jog a törvényes jogszabályok megtartása felett.

(2) A Magyar Állam és a Magyarországi Református Egyház viszonyát a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Magyarországi Református Egyház között fennálló Egyezmény szabályozza.⁵

⁴ Prantner József 1961–1971 között miniszteri rangban az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke.

⁵ Az 1948. október 7-i egyezmény törvényesítése egyházi részről.

(3) Ha az egyházi testületek az Alkotmányban és az Egyezményben biztosított vallásgyakorlat szabadságát saját eszközeikkel nem tudják biztosítani, az állami hatóságokhoz fordulhatnak segítségért.

4. § (1) A Magyarországi Református Egyháznak és testületeinek a Magyar Állam által az Egyezményben is elismert önkormányzati joguk van.

(2) A Magyarországi Református Egyház és önkormányzati jogú testületei jogi személyek.

5. § A Magyarországi Református Egyház magát zsinat-presbiteri elvek szerint kormányozza.

6. § Az egyházat illeti az egyházi törvényhozás joga. Az egyházi törvényt újabb egyházi törvény magyarázza, módosítja vagy törli el. Az egyházi törvény az állami törvények rendelkezéseivel nem állhat ellentétben. Az egyházi törvény az állam jóváhagyásával válik érvényessé.

7. § Az egyházi testületeknek joguk van arra, hogy törvényes hatáskörükben az egyházi törvényeknek, a felsőbb egyházi testületek szabályrendeleteinek és az alsőbb egyházi testületek törvényes önkormányzati jogainak sérelme nélkül szabályrendeletet alkossanak. A szabályrendelet a felettes egyházi hatóságok jóváhagyásával válik kötelező erejűvé.

8. § A Magyarországi Református Egyház tanintézetei, gyűjteményei és szeretetintézményei az egyház szerves részei, és egyházi fennhatóság alatt állnak.

MÁSODIK RÉSZ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

9. § (1) Az egyház testületei szolgálatra az egyház bármely tagját elhívhatják, de az egyházi törvényben meghatározott egyházi tisztséget és megbízatást csak olyan egyháztagra lehet ruházni, aki az egyházi törvény értelmében arra választható, illetőleg alkalmazható.

(2) A tisztségviselő köteles a reáruházott tisztséget vagy megbízatást legjobb tudása és ereje szerint az egyház érdekének szem előtt tartásával betölteni.

10. § Az egyháznak egy tagja sem vehet részt – mint tisztségviselő, vagy mint az egyházi önkormányzat körében rendelkezésre jogosult gyűlés tagja – olyan ügyre vonatkozó tárgyalásban, határozathozatalban vagy intézkedésben, amelyben ő maga, házastársa, egyenes ági rokona és sógora, vagy testvére érdekelve van, továbbá amelyben mint valamelyik fél törvényes képviselője, meghatalmazottja, ügyvédje járt el.

11. § Az egyháznak minden tagja, akár az egyháztagot illető jogok és köteleességek gyakorlása közben, akár mint egyházi tisztségviselő vagy más egyházi szolgálatra alkalmazott, vagy az egyházat érdeklő bármely feladat végzésével megbízott, ebben a minőségben szándékosan vagy gondatlanságból elkövetett minden kötelességszegő cselekményért és mulasztásért vagyoniilag is felelős és köteles a 4. § (2) bekezdésében említett jogi személyeknek és intézményeknek okozott kárt megtéríteni.

HARMADIK RÉSZ AZ EGYHÁZKÖZSÉG

ELSŐ FEJEZET AZ EGYHÁZKÖZSÉGRŐL ÁLTALÁBAN

12. § (1) Az egyházközség az egyház tagjainak meghatározott területen élő s az egyházi törvény szerint szervezett gyülekezete.⁶

(2) Az egyházközség területe egybeesik az államigazgatási község területével, hacsak felsőbb egyházi hatóság másként nem rendelkezik. Egy államigazgatási község területén több református egyházközség is lehet.

13. § (1) A társegyházközség több államigazgatási község területére terjed ki. Részeinek önálló presbitériumuk van, de a lelkési állást együttesen tartják fenn.

(2) A társegyházközség részeinek egymás közötti viszonyát és az ebből származó jogokat és köteleességeket szabályrendelet alapján az egyházmegye és egyházkerület által jóváhagyott egyezség szabályozza. Vitás esetekben bármelyik fél előterjesztésére egyházi bíróság dönt.

14. § Missziói az egyházközség, ha benne az egyházközségi feladatok ellátása, különösen a lelkési állás fenntartása az Országos Református Egyházi Közalap, egyházkerület vagy egyházmegye támogatásával történik.

15. § Szórványok azoknak az államigazgatási községeknek a területén vannak, ahol református egyháztagok elszórtan, külön egyházközségi szervezet nélkül élnek. A szórványt az illetékes egyházmegye közgyűlése valamely egyházközséghez osztja be.

16. § Az egyházközségeknek a törvény életbelépése idején meglevő beosztásában történő minden változás, új egyházközség felállítása vagy meglevő egyházközség megszüntetése tárgyában egyházmegyei közgyűlés határoz, akár az érdekelt egyháztagok kezdeményezésére, akár anélkül. A határozatot az egyházkerületi közgyűlés hagyja jóvá.

17. § Az egyházközség feladatainak teljesítése céljából megalakítja az egyházközség szerveit, megválasztja felelős tisztségviselőit, és gondoskodik a szükséges anyagi eszközökről is azáltal, hogy az egyháztagoktól adományokat kér és fogad el.

18. § (1) Az egyházközség az egyházi törvényben meghatározott módon részt vesz az egyházi felsőbb hatóságok megalakításában.

(2) A felsőbb egyházi hatóságok megalakításánál minden egyházközségnek legalább egy szavazata van.

(3) A szavazatok számértéke ötig az alábbi feltételek szerint emelkedik :

a) ha az egyházközségben több lelkési állás van, a szavazat számértéke egyenlő a ténylegesen fenntartott lelkési állások számával;

b) ha az egyházközség választójoggal rendelkező tagjainak száma ezernél több, akkor minden megkezdett ezer választójoggal rendelkező egyháztagra egy szavazat esik.

(4) Az egyházközségek szavazati számértékét négy évenként az egyházkerületi közgyűlés állapítja meg.

(5) Az egyházközségek szavazati jogukat a presbitériumok által gyakorolják.

⁶ Ez és a következő §-ok nagyrészt szó szerinti átvételek az 1934-es alkotmányból.

MÁSODIK FEJEZET
AZ EGYHÁZTAGOK

19. § (1) A Magyarországi Református Egyháznak tagja lehet minden magyar állampolgár, aki meg van keresztelve, magát református keresztyénnek vallja, a gyülekezeti istentiszteleti és úrvacsorai közösségben részt vesz, és valamely egyházközségben az egyház-fenntartói terhek hordozásához hozzájárul.

(2) A református egyháztag ahhoz az egyházközséghez tartozik, amelynek területén bejelentett állandó lakása van.

20. § A református egyháztag kötelessége, hogy Jézus Krisztus igaz követője, a református keresztyén anyaszentegyháznak hűséges, engedelmes, áldozatkész tagja legyen, aki evangélium szerinti tiszta erkölcsű, mértékletes és józan életet él.

21. § A református egyháztag jogai:

- a) részese az egyházközség istentiszteleti, úrvacsorai és szolgálati közösségének;
- b) igénybe veheti mindazokat a szolgálatokat, amelyekben az egyházközség az egyház tagjait részesíti;
- c) az egyházi tisztségek betöltésekor az egyházi törvényben megszabott feltételek mellett választó és választható.

22. § (1) Az egyházközségben választójoga van annak a tizennyolcadik évét⁷ betöltött és önálló egyháztagnak, aki:

- a) konfirmált;
- b) önkéntes anyagi hozzájárulásával részt vesz az egyház fenntartásában;
- c) akit az egyházközség felvett a választók névjegyzékébe;
- d) akit egyházi bírósági határozat nem fosztott meg a választójogától.

(2) Nem lehet választójoga annak az egyháztagnak, aki az egyháztagsági hűség ellen vét azzal, hogy gyermekeinek vallására nézve egyházunk kárára megegyezést köt.

23. § (1) Az egyházközségi választókról betűrendes névjegyzéket kell készíteni, és azt évenként ki kell igazítani.

(2) A választók névjegyzékét a presbitérium készíti el és azt az esperes hitelesíti.

(3) A névjegyzékbe fel kell venni minden olyan egyháztagot, akinek választójoga van. (22. §)

(4) A választók névjegyzékét az egyházközség tagjainak tudomására kell adni.

(5) A választók névjegyzéke ellen, annak közlésétől számított nyolc napon belül a presbitériumnál felszólalással lehet élni. A presbitérium határozata ellen nyolc napon belül felbuzni lehet az egyházmegye elnökségéhez.

HARMADIK FEJEZET AZ EGYHÁZKÖZSÉG SZERVEZETE

24. § Az egyházközség önkormányzati és igazgatási feladatait teljesítik:

- a) a választók gyűlése;
- b) a presbitérium;
- c) az egyházközségi bíróság;
- d) az egyházközség elnöksége;
- e) az egyházközség tisztségviselői és alkalmazottai;
- f) a presbitérium által alakított bizottságok.

NEGYEDIK FEJEZET AZ EGYHÁZKÖZSÉG TISZTSÉGVISELŐI ÉS ALKALMAZOTTAI

25. § Az egyházközség tisztségviselői és alkalmazottai: a lelkész, a beosztott lelkész, a segédlelkész, az egyházközségi gondnok, a presbiterek, a presbitérium jegyzője, a kántor, a pénztáros, a bizottsági előadók és külön megbízottak, az egyházfi és a harangozó.

26. § (1) Egyházközségi tisztségekre a tiszta erkölcsben, józan életben és az egyház iránti buzgóságban másoknak példaképül szolgáló egyháztagot lehet megválasztani a törvényben megállapított feltételek szerint.

(2) Az egyházközségi tisztségviselők esküvétellel foglalják el tisztségüket.

(3) Akit folytatólag arra a tisztségre választanak meg, amelyet addig is viselt, nem tesz újból esküt.

27. § Az egyházközség tisztségviselői és alkalmazottai végrehajtják a felsőbb egyházi hatóságok rendelkezéseit, a presbitérium határozatait: teljesíteni kötelesek azokat a feladatokat, amelyeket az egyházi vagy országos törvény vagy törvényes rendelkezés előír.

28. § (1) Rendszeres javadalomban részesülnek: a lelkész, a beosztott lelkész, a segédlelkész, az állandó jelleggel alkalmazott kántor és pénztáros.

(2) A lelkész, a beosztott lelkész és az állandó jelleggel alkalmazott kántor javadalmát szabályszerűen kiállított, egyházmegyei és egyházkerületi jóváhagyással ellátott díjlevélbe kell foglalni. Új díjlevél készítése esetén újabb egyházmegyei és egyházkerületi jóváhagyás szükséges.

A lelkész

29. § A lelkészek szolgálatáról a III. törvénycikk rendelkezik.⁸

⁸ 1967. évi III. törvénycikk: Az egyházi szolgákról és alkalmazásokról. Közli *A Magyarországi Református Egyház törvénykönyve. Az 1967. évi I–VI. törvénycikk.* Budapest, 1977, 57–74.

Az egyházközségi gondnok

30. § Minden egyházközségben a törvényben megállapított kötelességek teljesítésére, különösen az anyagi ügyek intézésére, a presbiterek közül egyházközségi gondnokot kell választani.

31. § Az egyházközségi gondnok kötelességei:

- a) a lelkésszel együtt képviseli az egyházközséget;
- b) a lelkésszel egyetértően összehívja a presbitériumot;
- c) a lelkésszel együtt aláírja a presbiteri gyűlés jegyzőkönyvét, az egyházközség nevében kiadott szolgálati vagy más bizonyítványt, szavazati levelet, felterjesztést;
- d) a lelkésszel együtt kezeli az egyházközség vagyont; ha az egyházközségnek pénztárosa van, annak működésére a lelkésszel együtt felügyel.

A presbiterek

32. § A presbiterek az egyházközség lelki és anyagi javainak sáfárai, akiket az egyházközség életének felelős irányítására az egyházközségi választók névjegyzékébe felvett férfi egyháztagok⁹ közül kell választani a törvény rendelkezései szerint.

33. § (1) A presbiterek számát minden egyházközségre nézve – az egyházközség képviselőinek meghallgatásával – az egyházmegyei közgyűlés állapítja meg. A presbiterek száma, a lelkészeket és a gondnokot nem számítva, négynél kevesebb nem lehet.

(2) A presbiterek mellett pótpresbitereket is kell választani.

34 § A presbiterek tisztsége megszűnik tisztújítás idején, az államigazgatási községből történt elköltözés, továbbá elhalálozás, lemondás és jogerős bírói határozattal történt elmozdítás folytán.

35. § (1) Az ellen a presbiter ellen, aki nem teljesíti egyháztagságából és presbiteri tiszteből következő kötelességeit, fegyelmi eljárást kell indítani.

(2) Ha a presbiter jogerős határozat folytán elvesztette választójogosultságát, helyét pót-presbiter behívásával kell betölteni. Ha a presbiter a presbitériumnak három egymást követő gyűlésén nem jelenik meg és elmaradását a presbitérium felhívásának kézbesítésétől számított nyolc napon belül sem igazolja, presbiteri tisztségéről lemondottnak tekinthető. A lemondottnak tekintett presbiter helyét a soron következő pótpresbiter foglalja el.

(3) A presbitert lemondottnak nyilvánító presbitériumi határozat ellen, annak kézhezvételétől számított nyolc napon belül az egyházmegyei bírósághoz intézett panasznak van helye.

[...] ¹⁰

⁹ Nők továbbra sem lehettek presbiterek.

¹⁰ A többi funkciót nem közöljük.

ÖTÖDIK FEJEZET

AZ EGYHÁZKÖZSÉG TISZTSÉGVISELŐINEK A VÁLASZTÁSA

41. § (1) Az egyházközségi tisztségviselők közül a lelkészt életfogytig, illetve az V. törvény cikkben¹¹ megállapított korhatárig, az egyházközségi gondnokot, a presbitereket az egyházi törvényben meghatározott időtartamra a választók gyűlésében választják. [...]¹²

HATODIK FEJEZET

A PRESBITÉRIUM

51. § A presbitérium az egyházközség vezető testülete, lelki és anyagi életének irányítója.

52. § (1) A presbiteri gyűlés elnöke a lelkész, ahol több lelkész van, az, akit közülük a presbitérium elnökké választ.¹³

(2) A lelkész akadályoztatása, lemondása vagy elhalálózása esetén a presbiteri gyűlés összehívásáról és vezetéséről az esperes rendelkezik.

53. § (1) Presbiteri gyűlést szükség szerint, de legalább negyedévenként kell tartani.

(2) Presbiteri gyűlést össze kell hívni akkor is, ha a presbitérium tagjainak negyed része a tárgyalandó ügyek megjelölésével írásban kéri, vagy ha a felsőbb egyházi hatóság elrendeli.

(3) A presbiteri gyűlés az egyháztagok számára nyilvános, de az elnök vagy a jelenlevő presbiterek egynegyed részének kívánságára zárt ülést kell tartani.

54. § (1) Minden gyűlésre a presbitérium valamennyi tagját a gyűlés helyének, idejének és a tárgyalandó ügyek megnevezésével legalább huszonnégy órával előbb meg kell hívni s ennek megtörténtét a jegyzőkönyvben igazolni kell.

(2) A meghívón nem közölt ügyek nem tárgyalhatók. A meghívón közölt tárgyak közé a gyűlés előtt legalább huszonnégy órával beadott minden önálló indítványt fel venni.

55. § (1) Érvényes határozathoz a presbitérium tagjai felének jelenléte szükséges. Ha ennyien a másodszori meghívásra sem jelennek meg, a jelenlevők határoznak.

(2) A presbitérium a jelenlevők szavazatainak általános többségével hozza határozatait. Szavazategyenlőség esetén választásnál sorshúzás, minden más határozatnál a presbitérium elnökének szavazata dönt.

56. § A presbiteri gyűlést a lelkész imádkozással és bibliaolvasással nyitja meg és imádkozással zárja be.

57. § (1) A presbiteri gyűlésről a jelenlevők nevének felsorolásával pontos, az ügyek tárgyalását részletesen feltüntető jegyzőkönyvet kell készíteni; ezt az elnöklelkész, a gondnok, a jegyző és két felkért tag aláírása hitelesíti.

(2) A presbitérium maga választja jegyzőjét. Szolgálati ideje három év, amelynek elteltével újra választható. Ha valamelyik beosztott lelkészt vagy segédlelkészt választják meg-

¹¹ 1967. évi V. tc. A Református Lelkeszi Nyugdíjintézetéről. Közli A Magyarországi Református Egyház Törvénykönyve, id. mű, 83–102.

¹² A választás részletezését kihagyjuk.

¹³ Az egyházközségi presbitériumban nincs párhuzamos elnöklés, az elnök a lelkész. Ez is a lelkeszi elem súlyának növekedését mutatja.

jegyzőnek, az ezt a megbízást köteles elfogadni. A jegyzőkönyvet – elkerülhetetlen eset kivételével – az elnök nem vezetheti.

58. § (1) A presbitérium határozata ellen meghozatalának, ha pedig kézbesítésnek van helye, kézbesítésének napját követő nyolc napon belül az egyházmegyei közgyűléshez lehet fellebbezni.

(2) A határozat ellen fellebbezéssel élhet a presbitérium bármely tagja, az, akit a határozat érint, és az egyházközség választóinak egytized része.

(3) A fellebbezést a presbitérium elnökéhez kell beadni.

59. § A presbitérium határozata csak az egyházmegyei és az egyházkerületi közgyűlés jóváhagyása után válik érvényessé, ha:

a) az egyházközségek eddigi beosztásának s egymáshoz való viszonyának a változtatására, új egyházközség szervezésére, vagy az egyházközségnek több önálló egyházközségre való megosztására;

b) új lelkészi, vagy általában rendszeres javadalmazású egyházközségi állás szervezésére, javadalmak megállapítására vagy meglevő állások változtatására, esetleg megszüntetésére;

c) ajándék, örökség elfogadására vagy visszautasítására;

d) ingatlan vagyon szerzésére, megterhelésére vagy elidegenítésére; kölcsön felvételére, terhes adomány elfogadására;

e) műemlék, vagy műemlék jellegű ingó és ingatlan egyházi tulajdon átalakítására vagy elidegenítésére vonatkozik.

60. § (1) Ha a presbitérium az egyházközség ügyeit törvényellenesen vezeti, ha a felsőbb egyházi hatóságok törvényes rendelkezéseit nem hajtja végre, vagy azokat végrehajtását megtagadja, ha az egyházközség jólétét vagy fejlődését veszélyeztető határozatot hoz, az egyházmegyei közgyűlés az esperes megokolt előterjesztésére kimondhatja a presbitérium felosztatását és a sérelmes határozatot hatályon kívül helyezheti.

(2) Felosztatás esetén a presbitérium új tagjainak megválasztása iránt az esperes azonnal intézkedik. Az egyházközség ügyeinek vitelére a választás megtörténteig az egyházmegye elnöksége a helyi viszonyok figyelembevételével ideiglenes vezetőiséget alakít, vagy egyik szomszéd egyházközség presbitériumának ad erre megbízást.

HETEDIK FEJEZET AZ EGYHÁZKÖZSÉGI BÍRÓSÁG

61. § Az egyházközségi bíróságról a VI. törvénycikk rendelkezik.¹⁴

¹⁴ 1967. évi VI. tc. Az egyházi törvénykezésről. A Magyarországi Református Egyház Törvénykönyve, id. mű, 103–130.

NEGYEDIK RÉSZ AZ EGYHÁZMEGYE

ELSŐ FEJEZET AZ EGYHÁZMEGYE SZERVEZETE

62. § Több egyházközségnek az egyházi kormányzás és igazgatás céljából felsőbb hatósággá egyesülése az egyházmegye.

63. § Az egyházmegyének a törvény életbelépése idején meglevő beosztásában történő minden változás, új házmegye alakítása, vagy meglevő egyházmegye megszüntetése tárgyában az egyházkerületi közgyűlés határoz a változást kívánó egyházközségek kérelmére, vagy anélkül, az érdekelt egy vagy több egyházmegye megokolt érjesztésére, esetleg a közvetlen felsőbb hatóság, az egyházkerület kezdeményezésére, de ez esetben is az érdekelt egyházmegyék meghallgatásával.

64. § (1) Az egyházmegye önkormányzati, felügyeleti és igazgatási feladatait teljesítik:

- a) az egyházmegyei közgyűlés;
- b) az egyházmegyei tanács;
- c) az egyházmegyei bíróság;
- d) az egyházmegye elnöksége;
- e) az egyházmegye tisztségviselői és alkalmazottai;
- f) az egyházmegyei közgyűlés által alakított, vagy az egyházmegye elnöksége által kiküldött bizottságok és küldöttségek.

(2) Az egyházmegyének joga van az egyházi törvényben megszabott keretek között egyházi törvénnyel nem szervezett egyházmegyei tisztséget szervezni s annak feladatait meghatározni, úgyszintén az egyházmegyéhez tartozó egyházközségek bármely tagját tisztségráruházása nélkül valamely egyházmegyei feladat teljesítésére felhívni.

MÁSODIK FEJEZET AZ EGYHÁZMEGYE TISZTSÉGVISELŐI ÉS ALKALMAZOTTAI

65. § (1) Az egyházmegye tisztségviselői: az esperes, az egyházmegyei gondnok, a lelkészek és világiak közül egyenlő számmal választott tanácsbírák, a lelkészi és világi főjegyző, a lelkészek és világiak közül egyenlő számmal választott jegyzők, a jogtanácsos, a pénztáros, a számvevő, a levéltáros.

(2) Az egyházmegye más tisztségek, valamint alkalmazottak felől is rendelkezhet szabályrendeletben.

66. § (1) Az egyházmegyei tisztségviselők közül az esperest, az egyházmegyei gondnokot, a tanácsbírákat, a főjegyzőket, a jegyzőket és a jogtanácsost az egyházmegyéhez tartozó egyházközségek választják a presbitériumok szavazataival. A többi egyházmegyei tisztségviselőt az egyházmegyei közgyűlés választja.

(2) Lelkészi tisztségviselőnek csak azt lehet megválasztani, aki az egyházmegyében tölt be erre jogosító hivatalt. Világi tisztségviselőnek a Magyarországi Református Egyház min-

den olyan tagját meg lehet választani, aki a presbiterséghez megkívánt követelményeknek megfelel.¹⁵

67. § (1) Az egyházmegyei tisztségviselők megbízatása tizenkét évre terjed.

(2) A tisztségviselő megbízatásának lejártával újra választható.

(3) Minden tizenkettedik évben általános tisztújítást kell tartani.

68. § (1) Az egyházmegyei tisztségviselők választásához általános többség kell.

(2) Ha a presbitérium a szavazata adására vonatkozó határozatát szabálytalanul, az egyházi élet tisztaságával össze nem férő módon hozta, a határozat ellen a meghozatalának napját követő nyolc napon belül fellebbezni lehet az egyházmegyei közgyűléshez és annak döntéséig a szavazat érvényessége függőben marad.

(3) Törvényellenes befolyásnak nem tekinthető az egyházmegye és egyházkerület elnöksége részéről annak kifejezése, hogy a betöltendő tisztségre kinek a személyét tartják a legalkalmasabbnak.¹⁶

69. § (1) Az egyházmegyei tisztségviselők az egyházmegyei közgyűlés előtt tett esküvel foglalták el tisztségüket. Akit olyan tisztségre választanak meg, amelyet már addig is betöltött, nem tesz újabb esküt.

(2) Az egyházmegyei tisztségviselő tisztsége megszűnik az általános tisztújítás idején, továbbá elhalálozás, az egyházmegyei közgyűlés által elfogadott lemondás, jogerős bírói határozattal történt elmozdítás folytán, valamint a lelkészi tisztség betöltőjére nézve akkor is, ha az egyházmegyében megszűnik egyházmegyei lelkészi tisztség viselésére jogosító hivatalt betölteni.

(3) Az az egyházmegyei tisztségviselő, aki az egyházmegyei közgyűlésről, vagy az egyházmegyei bíróság üléséről három ízben igazolás nélkül elmarad, tisztségéről lemondottnak tekinthető s helyének betöltéséről az egyházmegyei közgyűlés intézkedik.

Az esperes

70. § (1) Az esperest az egyházmegyében önálló lelkészi tisztséget viselők közül kell választani.

(2) Az esperest tisztségében az egyházmegyei közgyűlés erősíti meg, és ezt az egyházkerületi közgyűlésnek bejelenti.

71. § Az esperest akadályoztatása, valamint az esperesi tisztség üresedése esetén az egyházmegye elnökségének a hatáskörébe tartozó feladatok végzésében, továbbá az egyházkerületi közgyűlési tagságban a hivatali korra nézve legidősebb egyházmegyei lelkészi tanácsbíró, az egyházi igazgatás körében pedig az egyházmegyei lelkészi főjegyző vagy annak törvényes helyettese helyettesíti.

72. § (1) Az esperes elnöktársával, az egyházmegyei gondnokkal együtt képviseli az egyházmegyét.

(2) Az esperes az egyházmegyei gondnokkal együtt az egyházmegyéhez tartozó egyház-

¹⁵ Tehát nőket is lehetett választani.

¹⁶ Ezáltal azonban befolyásolták a választást.

községek és egyházi tisztségviselők felügyelője, az egyházmegyei és felsőbb egyházi hatóságok határozatainak végrehajtója.

(3) Tisztségénél fogva tagja az egyházmegyei közgyűlésnek, az egyházmegyei tanácsnak, az egyházmegyei bíróságnak, az egyházkerületi közgyűlésnek, az egyházkerületi bíróságnak, az esperesi és gondnoki értekezletnek és az egyházkerületi lelkészjelölő bizottságnak.

(4) Az esperes hatáskörébe tartozik különösen: elnöktársával, az egyházmegyei gondnokkal együtt

a) az egyházmegyei közgyűlés és tanács összehívása iránt intézkedik, a tanácskozásokat vezeti;

b) az egyházközségi választók névjegyzéke ellen beadott fellebbezéseket végérvényesen elbírálja;

c) az egyházközségi választások alkalmával a törvényben megjelölt hatáskörben rendelkezik;

d) az egyházközségek vagyonleltárát és költségvetését jóváhagyja;

e) az egyházmegyében az egyházépítő és az ember javát szolgáló munkát az egyházmegyei bizottságok közreműködésével irányítja;

f) a megállapított költségvetés keretén belül elnöktársával egyetértésben utalványoz;

g) az egyházmegye pénztárára felügyel;

h) az egyházmegye levéltárára és az egyházmegye területén levő műemlékekre felügyel;

i) az Országos Református Egyházi Közalap ügyében és a Református Lelkeszi Nyugdíjintézetre vonatkozóan a szabályok szerint reávaró feladatokat teljesíti;

j) az egyházi törvénykezés terén az arról szóló egyházi törvényben megállapított hatáskörben, különösen pedig az egyházmegyei bíróság elé tartozó ügyek elnöki előkészítésében eljár;

k) az egyházmegyei bíróság fegyelmi hatósága alá tartozókkal szemben a pásztori intést alkalmazza;

l) általában intézkedik és eljár az egyházi törvényben hatáskörébe utalt ügyekben;

m) az egyházközségi választók névjegyzékét hitelesíti; lelkészek választása, lelkészek helyettesítése ügyében az egyházi törvények szerint intézkedik;

o) az egyházkerületi és egyházmegyei tisztségviselők, valamint a zsinati tagok választása alkalmával a szavazatok kellő időben történő beadása iránt intézkedik és gondoskodik arról, hogy a szavazatok a szavazatbontó küldöttséghez eljussanak;

p) ha az egyházi törvény egyházmegyei bizottság kiküldetését rendeli, ennek megalakításáról gondoskodik;

r) az egyházmegyei közgyűlésnek az egyházmegye életéről jelentést tesz.

73. (1) Az esperes az egyházmegye minden egyházközségét köteles – lehetőleg az egyházmegyei gondnokkal vagy egy világi tanácsbíróval és szükség esetén még egy lelkésszel – rendszeresen meglátogatni.

(2) Az esperesi látogatásról az esperes vagy az általa megbízott látogató küldöttség jegyzőkönyvet készít, amelyben az egyházközség életének minden mozzanatát fel kell tüntetni.

(3) Az esperes a jegyzőkönyvek alapján készített jelentését az egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti.

Az egyházmegyei gondnok

74. § (1) Egyházmegyei gondnökká hitben és az egyházi szolgálatra való készségben kiemelkedő, az egyházmegye vezetésére alkalmas és közmegebecsülésben álló világi egyháztagot kell választani, lehetőség szerint azok közül, akik az egyházmegyek vagy egyházközségek valamelyikében már viseltek tisztséget.

(2) Az egyházmegyei gondnok választását az egyházmegyei közgyűlés erősíti meg és ezt az egyházkerületi közgyűlésnek bejelenti.

75. § Az egyházmegyei gondnokot akadályoztatása, vagy a tisztség üresedése esetén a hivatali kor szerint legidősebb egyházmegyei világi tanácsbíró helyettesíti.

76. § (1) Az egyházmegyei gondnok elnöktársával, az esperessel együtt képviseli az egyházmegyét.

(2) Tisztségénél fogva tagja az egyházmegyei közgyűlésnek, az egyházmegyei tanácsnak, az egyházmegyei bíróságnak, az egyházkerületi közgyűlésnek, az egyházkerületi bíróságnak, az esperesi és gondnoki értekezletnek és az egyházkerületi lelkészjelölő bizottságnak.

(3) Az egyházmegyei gondnok hatáskörét a 72. § rendelkezései írják elő.

[...] ¹⁷

HARMADIK FEJEZET AZ EGYHÁZMEGYEI KÖZGYŰLÉS

82. § (1) Az egyházmegyei közgyűlést alkotják:

- a) az esperes és az egyházmegyei gondnok, vagy helyetteseik mint elnökök;
- b) a lelkési és világi tanácsbírák;
- c) a lelkési és világi főjegyző;
- d) a lelkési és világi jegyzők;
- e) az egyházmegyei jogtanácsos;
- f) minden lelkész és helyettes lelkész;
- g) a területe szerint illetékes teológiai akadémia egy tanárképviselője;
- h) minden egyházközségből a presbitérium által választott annyi világi képviselő, ahány lelkési állást tart fenn az egyházközség.

(2) Az egyházmegyének e törvényszakaszban fel nem sorolt tisztségviselői az egyházmegyei közgyűlésen szavazati jog nélkül tanácskozó tagok, és kívánságra felvilágosítást adni kötelesek.

(3) Az e törvényszakaszban felsoroltakon kívül nem lehet mást az egyházmegyei közgyűlés tagjává nyilvánítani, vagy a törvényben tanácskozási joggal felruházott tagot szavazati joggal felruházni.

(4) Az egyházmegyében működő beosztott lelkészek és segédlelkészek az egyházmegyei közgyűlés tanácskozásában az elnökség engedélye alapján részt vehetnek szavazati jog nélkül.

¹⁷ A többi tisztséget nem közöljük.

83. § (1) Egyházmegyei közgyűlést két évenként legalább egyszer kell tartani. Szükség esetén az elnökség összehívhatja a közgyűlést.

(2) A közgyűlés időpontját az egyházmegye elnöksége tűzi ki.

84. § (1) A közgyűlés nyilvános; imádkozással és bibliaolvasással kezdődik, és imádkozással fejeződik be.

(2) A közgyűlés határozóképes, ha a szavazati joggal bíró tagok fele jelen van.

(3) A közgyűlés határozatait a jelenlevők szavazatainak általános többségével hozza. Szavazategyenlőség esetén választásnál sorshúzás, minden más határozatnál a tárgyalást vezető elnök szavazata dönt.

85. § (1) A közgyűlést mindig kettős elnökség vezeti.

(2) A megjelenésben vagy elnöklésben akadályozott esperest vagy egyházmegyei gondnokot törvényes helyetteseik helyettesítik.

(3) A tanácskozást az az elnök vezeti, aki az egyházmegyében az esperesi, illetőleg az egyházmegyei gondnoki tisztelet régebben tölti be, de az elnökség tagjai az elnöki feladatok végzése felől egymás között megegyezhetnek.

86. § A közgyűlésről elmaradt tagok irányában követendő eljárást az egyházmegyei szabályrendelet állapítja meg.

87. § (1) Az egyházmegyei közgyűlés tanácskozik és intézkedik az egyházmegyére tartozó minden egyházi igazgatási ügyben, ha azt a törvény nem utalja az egyházmegyei bíróság hatáskörébe.

(2) Az egyházmegyei közgyűlés hatáskörébe tartozik különösen:

a) az egyházmegyei szabályrendelet alkotása és az egyházközségi szabályrendeletek jóváhagyása;

b) a megüresedett egyházmegyei tisztségek betöltés felől intézkedés, a választás megerősítése, a törvényben megszabott esetekben a tisztségek betöltése;

c) egyházmegyei bizottságok alakítása;

d) az egyházmegye területén levő egyházközségekben a presbiterek számának megállapítása és az egyházközségi bíróságok megalakításának a jóváhagyása;

e) a presbitérium feloszlata és új választás elrendelése;

f) egyházkerületi közgyűlésre képviselők választása;

g) a felettes egyházi hatóságok által hozzá intézett felhívások és rendeletek végrehajtásának biztosítása;

h) az egyházmegyében folyó egyházépítő és az ember javát szolgáló munka szervezése és irányítása;

i) a szórványok nyilvántartása s az egyházközségekhez beosztásukról intézkedés;

j) az egyházlátogatásról beterjesztett jelentés tárgyalása, az egyházközségek lelki életének segítése és ellenőrzése, anyagi helyzetének felügyelete és javítása s e végből az egyházközségek évi zárószámadásainak felülvizsgálata és jóváhagyása;

k) a közalapi járulékok arányos megosztása az egyházközségek között;

l) a lelkészek választásának és álláscserejének végleges megerősítése, ha a választás ellen törvényes idő alatt nem adtak be panaszt, vagy a panaszt jogérvényesen elutasították; a lelkész választását megtagadó egyházközségbe a lelkész megválasztása;

m) az 59. §-ban felsorolt ügyekben hozott egyházközségi határozatok jóváhagyása;

n) a presbitérium határozata ellen beadott fellebbezés elbírálása, a az ügy nem bírósági hatáskörbe tartozik;

o) az egyházmegye elnökségének, valamint az esperesnek a határozata és intézkedése ellen benyújtott fellebbezés elbírálása;

p) az egyházmegye javára tett ajándékozás, örökség elfogadása vagy visszautasítása tekintetében határozathozatal;

r) ingatlan vagyon szerzése, megterhelése vagy elidegenítése; kölcsön felvétele, terhes adomány elfogadása; az egyházmegye költségvetésének megállapítása és a fedezet biztosításáról intézkedés; a zárószámadás elfogadása; az egyházmegye költségvetésének és számadásainak végső jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztése;

t) az egyházmegyei közigazgatási és közalapi pénztár ügyei, valamint az egyházközségek és lelkészek nyugdíjintézeti járulék befizetésének ellenőrzése;

u) az egyházmegyei levéltár és az egyházmegye területén lévő műemlékek felügyelete;

v) az esperes jelentésének tárgyalása.

88. § A közgyűlés maga alkotja meg tanácskozási szabályzatát és ügyrendjét; azonban az, vagy a rajta tett változtatás mindig csak a határozat meghozatalát követő közgyűlésen alkalmazható.

89. § Az egyházmegyei közgyűlés határozata ellen meghozatalának, ha pedig kézbesítésnek van helye, kézbesítésének napját követő nyolc napon belül az egyházkerületi közgyűléshez lehet fellebbezni. A fellebbezést az espereshez kell benyújtani.

90. § Az egyházmegye bizottságainak szervezetét, ezeknek, valamint az egyházmegye tisztviselőinek munkakörét az egyházmegyei közgyűlés a törvényben megszabott keretek között szabályrendelettel állapítja meg.

NEGYEDIK FEJEZET AZ EGYHÁZMEGYEI TANÁCS

91. § (1) Az egyházmegyei közgyűlés a hatáskörébe utalt feladatok időközi teljesítésére egyházmegyei tanácsot alakít.¹⁸ Az egyházmegyei tanács az egyházmegye elnökségén kívül legalább négy, legfeljebb tizenkét tagból áll, egyenlő számmal a lelkészek és a világiak közül.

(2) Az egyházmegyei tanács tagjait az egyházmegyei közgyűlés két évi időtartamra választja szavazati joggal bíró tagjai közül. A tanács tagjai az új választás megtartásáig kötelesek működni.

(3) Az egyházmegyei tanács az egyházmegyei közgyűléstől nyert megbízatása alapján a szükséghez képest a 87. § (2) *a), b), c), f)* pontjának kivételével minden ügyben határozhat.

(4) Az egyházmegyei tanács határozóképes, ha tagjainak fele jelen van.

(5) Az egyházmegyei tanács határozatait a jelenlevők szavazatainak általános többségével hozza. Szavazategyenlőség esetén a tárgyalást vezető elnök szavazata dönt.

(6) Az egyházmegyei tanács az egyházmegyei közgyűlésnek munkájáról beszámolni tartozik.

¹⁸ Az Egyházmegyei Tanács az egyházmegyei presbitériumnak megfelelő központosító kormányzati szerv.

92. § Az egyházmegyei tanács határozata ellen meghozatalának, ha pedig kézbesítésnek van helye, kézbesítésének napját követő nyolc napon belül az egyházkerületi közgyűléshez lehet fellebbezni. A fellebbezés az espereshez kell benyújtani.

ÖTÖDIK FEJEZET

AZ EGYHÁZMEGYE ELNÖKSÉGE

93. § (1) Az egyházmegye elnökségének a hatáskörébe azok az ügyek tartoznak, amelyeket a törvény értelmében a két elnöknek együtt kell intéznie.

(2) Az egyházmegye elnökségének, valamint az esperesnek a határozata és intézkedése ellen, ha az egyházi törvény másként nem rendelkezik, az intézkedés napját, ha pedig

kézbesítésnek van helye, a kézbesítés napját követő nyolc napon belül az esperesnél az egyházmegyei közgyűléshez fellebbezés adható be. A fellebbezésnek a határozat, illetőleg intézkedés végrehajtására halasztó hatálya nincs.

HATODIK FEJEZET

AZ EGYHÁZMEGYEI BÍRÓSÁG

94. § Az egyházmegyei bíróságról a VI. törvénycikk rendelkezik.¹⁹

ÖTÖDIK RÉSZ

AZ EGYHÁZKERÜLET

ELSŐ FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLET SZERVEZETE

95. § Több egyházmegyének az egyházi kormányzás és igazgatás céljából felsőbb hatósággá egyesülése az egyházkerület.

96. § A törvény életbelépése idején meglevő egyházkerület megszüntetése, vagy új egyházkerület szervezése az egyházi törvényhozás hatáskörébe tartozik; az egyházkerület területét érintő egyéb változás, az egyházkerület megokolt előterjesztésére, esetleg a Zsinat kezdeményezésére az érdekelt egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlések meghallgatása után zsinati határozattal történik.

97. § (1) Az egyházkerület önkormányzati, felügyeleti és igazgatási feladatait teljesítik:

- a) az egyházkerületi közgyűlés;
- b) az egyházkerületi tanács;
- c) az egyházkerületi bíróság;

- d) az esperesi és gondnoki értekezlet;
- e) az egyházkerületi lelkészjelölő bizottság;
- f) az egyházkerület elnöksége;
- g) az egyházkerület tisztségviselői és alkalmazottai;
- h) az egyházkerületi közgyűlés által alakított, vagy az egyházkerület elnöksége által küldött bizottságok, küldöttségek.

(2) Az egyházkerületi közgyűlésnek joga van az egyházi törvényben megszabott keretek között egyházi törvénnyel nem szervezett egyházkerületi tisztséget szervezni, és ennek feladatait meghatározni, úgyszintén az egyházkerülethez tartozó egyházközségek bármely tagját tisztség ráruházása nélkül valamely egyházkerületi igazgatási feladat teljesítésére felhívni.

MÁSODIK FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLET TISZTSÉGVISELŐI ÉS ALKALMAZOTTAI

98. § Az egyházkerület tisztségviselői: a püspök, egyházkerületi főgondnok, a lelkészek és világiak közül egyenlő számmal választott tanácsbírák, a lelkészi és világi főjegyző, a lelkészek és világiak közül egyenlő számmal választott jegyzők, a jogtanácsos, a gyűjteményi igazgató, a püspöki titkár, a pénztáros, a számvevő és a levéltáros.

99. § (1) Az egyházkerület tisztségviselői közül a püspököt, az egyházkerületi főgondnokot, a tanácsbírákat, a főjegyzőket, a jegyzőket, a jogtanácsost és a gyűjteményi igazgatót az egyházkerülethez tartozó egyházközségek választják a presbitériumok szavazataival.

(2) A püspöki titkárt, a pénztárost, a számvevőt és a levéltárost az egyházkerületi közgyűlés választja.

(3) Atekintetben, hogy az egyházkerületi tisztségre a lelkészek és világiak közül kiket lehet választani, az egyházmegyei tisztségviselőkre vonatkozóan megállapított szabályt értelemszerűen kell alkalmazni.

100. § (1) Az egyházkerületi tisztségviselők közül a püspököt és az egyházkerületi főgondnokot életfogytig választják; a többi egyházkerületi tisztségviselő megbízatása tizenkét évre terjed. A tisztségviselő megbízatásának lejártával újraválasztható. A tisztségekre minden tizenkettedik évben általános tisztújítást kell tartani.

(2) A választási eljárásra, a tisztségviselők tisztségének elfoglalására és megszüntetésére vonatkozóan az egyházmegyei tisztségviselőkre megállapított szabályokat az egyházkerületi tisztségviselőkre értelemszerűen kell alkalmazni.

101. § Az egyházkerület szabályrendeletben más tisztségek, valamint alkalmazottak felől is rendelkezhet.

A püspök

102. § A püspököt az önálló lelkészi tisztséget, vagy lelkészi képesítettséghez kötött rendes tanári tisztséget viselők közül kell választani.

103. § A püspöknek abban az egyházkerületben, amelynek püspöke, lelkészi tisztséget

kell viselnie. A választott püspöknek a választás jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül az egyházkerületben lelkészi állást kell elfoglálnia. Ezt a határidőt az egyházkerületi közgyűlés megokolt esetben egy évvel meghosszabbíthatja.

104. § (1) A püspökválasztást az egyházkerületi közgyűlés erősíti meg. A megválasztott püspököt tisztségébe az egyházkerületi közgyűlés az esperesi kar által iktatja be eskütel mellett az Istentiszteleti Rendtartásban megállapított ünnepélyességgel.

(2) A püspök beiktatása csak akkor történhetik meg, ha a püspöknek az egyházkerületben már lelkészi állás van.

105. § A püspöki tisztség megüresedik elhalálozás, lelkészi állásból nyugalomba vonulás, az egyházkerületi közgyűlés által elfogadott lemondás, jogerős bírói határozattal történt elmozdítás folytán, valamint azáltal is, ha a püspök megszűnik az egyházkerületben lelkész lenni.

106. § A püspököt akadályoztatása, valamint a püspöki tisztség üresedése esetén az egyházkerület elnökségének a hatáskörébe tartozó feladatok végzésében, továbbá a zsinati tagságban a hivatalkorra nézve legidősebb esperes, az egyházi igazgatás körében pedig az egyházkerületi lelkészi főjegyző vagy annak törvényes helyettese helyettesíti.

107. § (1) A püspök elnöktársával, az egyházkerületi főgondnokkal együtt képviseli az egyházkerületet.

(2) A püspök az egyházkerületi főgondnokkal együtt az egyházkerülethez tartozó egyházközségek, egyházmegyék és egyházi tisztségviselők felügyelője, az egyházkerületi és felsőbb egyházi hatóságok határozatainak végrehajtója.

(3) Tisztségénél fogva tagja az egyházkerületi közgyűlésnek, az egyházkerületi tanácsnak, az egyházkerületi bíróságnak, az esperesi és gondnoki értekezletnek, az egyházkerületi lelkészjelölő bizottságnak, a Zsinatnak, a Zsinati Tanácsnak és a Zsinati Elnökségi Tanácsnak.

(4) A püspök hatáskörébe tartozik különösen: elnök társával, az egyházkerületi főgondnokkal együtt

- a) az egyházkerületi közgyűlés összehívása iránt intézkedik, a tanácskozásokat vezeti;
- b) az egyházkerületben az egyházépítő és az ember javát szolgáló munkát az egyházkerületi bizottságok közreműködésével irányítja;
- c) az egyházkerület területén levő tanintézetekre felügyel;
- d) az egyházkerület területén levő gyűjteményekre és műemlékekre felügyel;
- e) az egyházkerület hivatalaira és pénztárára felügyel;
- f) a megállapított költségvetés keretén belül elnöktársával egyetértésben utalványoz;
- g) az egyházkerület egyházközségeit folyamatosan látogatja;
- h) az egyházkerületben működő tisztségviselőket és alkalmazottakat szóbeli és írásbeli jelentéstételre hívhatja fel;
- i) az egyházi törvénykezés terén az erről szóló egyházi törvényben megállapított hatáskörben, különösen pedig az egyházkerületi bíróság elé tartozó ügyek elnöki előkészítésében eljár;
- j) az egyházkerületi bíróságnak akár első, akár felsőbbfokú fegyelmi hatósága alá tartozókkal szemben a pásztori intést alkalmazza;
- k) általában intézkedik és eljár a törvényben hatáskörébe utalt ügyekben;

l) a lelkészképesítő vizsgán képesített atyafiakat a lelkészi szolgálatok teljesítésére a törvény értelmében felhatalmazza, a lelkészek felszentelését legalább évenként az egyházkerület espereseinek és lelkészi tanácsbíráinak segédkezésével az Istentiszteleti Rendtartásban megállapított eljárás szerint végzi;

m) az egyházkerületi közgyűlésnek az egyházkerület életéről jelentést tesz.

Az egyházkerületi főgondnok

108. § (1) Egyházkerületi főgondnokká hitben és az egyházi szolgálatra való készségben kiemelkedő, az egyházkerület vezetésére alkalmas és közmegebecsülésben álló világi egyháztagot kell választani, lehetőség szerint azok közül, akik az egyházkerületek, egyházmegyék vagy egyházközségek valamelyikében már viseltek tisztséget

(2) A választást az egyházkerületi közgyűlés erősíti meg. Az egyházkerületi főgondnok az egyházkerületi közgyűlés előtt tett esküvel foglalja el tisztségét.

109. § A főgondnokot akadályoztatása, vagy a főgondnoki tisztség üresedése esetén a hivatalára nézve legidősebb egyházmegyei gondnok helyettesíti.

110. § (1) Az egyházkerületi főgondnok elnöktársával, a püspökkel együtt képviseli az egyházkerületet.

(2) Tisztségénél fogva tagja az egyházkerületi közgyűlésnek, az egyházkerületi tanácsnak, az egyházkerület bíróságnak, az esperesi és gondnoki értekezletnek, az egyházkerületi lelkészjelölő bizottságnak, a Zsinatnak, a Zsinati Tanácsnak és a Zsinati Elnökségi Tanácsnak.

(3) Az egyházkerületi főgondnok hatáskörét a 107. § rendelkezései írják elő.

Az egyházkerületi tanácsbírák

111. § (1) Az egyházkerületi tanácsbírák számát, egyenlően a lelkészek és a világiak sorából, az egyházkerületi közgyűlés állapítja meg.

(2) Az egyházkerületi tanácsbírákra a törvénynek az egyházmegyei tanácsbírákra vonatkozó rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni.

Az egyházkerületi főjegyzők és jegyzők

112. § (1) Az egyházkerületben egy lelkészi és egy világi főjegyzőt, azonkívül a szükséghez képest egy lelkészi és világi jegyzőt kell választani. A jegyzők számát az egyházkerületi közgyűlés állapítja meg, egyenlően a lelkészek és a világiak sorából.

(2) A főjegyzők helyettesei a hivatali kor szerint legidősebb jegyzők.

(3) A törvénynek az egyházmegyei jegyzőkre vonatkozó rendelkezéseit az egyházkerületi jegyzőkre értelemszerűen kell alkalmazni.

Az egyházkerület többi tisztségviselői és alkalmazottai

113. § (1) Az egyházkerületi jogtanácsosra a törvénynek az egyházmegyei jogtanácsosra vonatkozó rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni.

(2) A püspöki titkár, az egyházkerületi pénztáros, a számvevő, a levéltáros és az egyházkerület szabályrendeletében meghatározott más egyházkerületi tisztségviselők és alkalmazottak munkakörét az egyházkerület szabályrendelete állapítja meg.

(3) A gyűjteményi igazgató munkakörét a gyűjteményi szabályrendelet határozza meg.

HARMADIK FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLETI KÖZGYŰLÉS

114. § Az egyházkerületi közgyűlést alkotják:

a) a püspök és az egyházkerületi főgondnok vagy helyetteseik mint elnökök;
b) minden egyházmegyéből az esperes és az egyházmegyei gondnok, vagy törvényes helyetteseik;

c) az egyházkerületi tanácsbírák;

d) az egyházkerületi főjegyzők és jegyzők;

e) az egyházkerületi jogtanácsos;

f) a gyűjteményi igazgató;

g) az egyházmegyéknek a lelkészek és a világiak sorából egyenlő számmal választott képviselői, mégpedig minden egyházmegyéből legalább egy-egy képviselő; ezen felül minden egyházkerület maga határozza meg az egyházmegyék népességének s a hozzájuk tartozó egyházközségek számának figyelembevételével az egyházmegyei képviselők számát ;

h) az egyházkerület területe szerint illetékes teológiai akadémia egy tanárképviseelője.

(2) Az egyházkerületnek e törvényszakaszban fel nem sorolt tisztségviselői az egyházkerületi közgyűlésnek szavazati jog nélkül tanácskozó tagjai, és kívánságra kötelesek felvilágosítást adni.

(3) Az e szakaszban felsoroltakon kívül mást nem lehet az egyházkerületi közgyűlés tagjává nyilvánítani, vagy a törvény értelmében csak tanácskozási joggal felruházott tagot szavazati joggal felruházni.

115. § (1) Egyházkerületi közgyűlést kétévenként legalább egyszer kell tartani. Szükség esetén az elnökség többször is összehívhatja a közgyűlést.

(2) A közgyűlés időpontját az egyházkerület elnöksége állapítja meg.

116. § (1) A közgyűlés nyilvános; a püspöknek, vagy helyettesének imádkozásával és bibliaolvasásával kezdődik és imádkozással fejeződik be.

(2) A közgyűlés határozóképes, ha a szavazati joggal bíró tagok fele jelen van.

(3) A közgyűlés határozatait a jelenlevők szavazatainak általános többségével hozza. Szavazategyenlőség esetén választásnál sorshúzás, minden más határozatnál a tárgyalást vezető elnök szavazata dönt.

117. § (1) A közgyűlést mindig kettős elnökség vezeti.

(2) A megjelenésben akadályozott püspököt vagy egyházkerületi főgondnokot törvényes helyetteseik helyettesítik.

(3) A tanácskozást az az elnök vezeti, aki az egyházkerületben a püspöki, illetőleg a főgondnoki tisztelet régebben tölti be, de az elnökség tagjai az elnöki feladatok végzése tekintetében egymás között megegyezhetnek.

118. § A közgyűlésről elmaradt közgyűlési tagok irányában követendő eljárást egyházkerületi szabályrendelet állapítja meg.

119. § (1) Az egyházkerületi közgyűlés tanácskozik és intézkedik az egyházkerületre tartozó minden egyházi igazgatási ügyben, ha azt a törvény az egyházkerületi bíróság hatáskörébe nem utalja.

(2) Az egyházkerületi közgyűlés hatáskörébe tartozik különösen:

a) örökös az evangéliumi tan tisztasága felett, hogy azt az egyházközségeken híven, az egyház hitelvei szerint és szellemében hirdessék és tanítsák;

b) gondoskodás a hitélet ápolásáról, a mutatkozó visszaélések és hiányok megszüntetéséről;

c) felügyelet az egyház önkormányzati jogaira;

d) érintkezés a többi egyházkerülettel;

e) intézkedés a lelkészeknek legalább kétévenként az Istentiszteleti Rendtartásban megállapított szabályok szerinti felszenteléséről;

f) intézkedés a püspöknek, az egyházkerületi főgondnoknak, a tanácsbíráknak, a főjegyzőknek, a jegyzőknek, a jogtanácsosnak és a gyűjteményi igazgatónak a választásáról, ezek választásának megerősítése, továbbá az egyházkerület alkalmazottainak a megválasztása;

g) intézkedés az egyházmegyéek területének változtatása ügyében az érdekelt egyházközségek és egyházmegyéek meghallgatásával;

h) szabályrendelet alkotás és az egyházmegyei, valamint fellebbezés esetén az egyházközségi szabályrendeletek jóváhagyása tárgyában határozathozatal;

i) egyházkerületi bizottságok választása;

j) az egyházkerület területén folyó egyházépítő és az ember javát szolgáló munka szervezése és irányítása;

k) az egyházközségek szavazati számértékének a megállapítása;

l) végérvényes határozathozatal az egyházközségeknek azokban az ügyekben, amelyekben a presbitérium határozata egyházkerületi jóváhagyás nélkül nem joghatályos, valamint az egyházmegyei közgyűlés határozatai ellen beadott fellebbezések tárgyában;

m) az egyházkerület elnökségének, valamint a püspöknek a határozata és intézkedése ellen benyújtott fellebbezés elbírálása;

n) határozathozatal az egyházkerületnek szánt ajándék, örökség elfogadása vagy visszautasítása tekintetében;

o) ingatlan vagyon szerzése, megterhelése vagy elidegenítése; kölcsön felvétele, terhes adomány elfogadása;

p) az egyházkerület költségvetésének megállapítása s a fedezetről rendelkezés; a zárószámadás elfogadása; az egyházmegyéek költségvetésének és zárószámadásának felülvizsgálása;

r) az egyházkerület területén levő gyűjtemények és műemlékek felügyelete;

s) határozás a zsinati képviselők igazolása ügyében;

t) javaslatok felterjesztése a Zsinathoz;

u) a püspök jelentésének tárgyalása.²⁰

120. § Az egyházkerületi közgyűlés maga állapítja meg tanácskozási szabályzatát és ügyrendjét, azonban az, vagy a rajta tett változtatás mindig csak a határozat meghozatalát követő közgyűlésen alkalmazható.

121. § Az egyházkerületi közgyűlés határozata végérvényes.

122. § Az egyházkerület bizottságainak szervezetét, ezeknek, valamint az egyházkerület tisztviselőinek munkakörét az egyházkerületi közgyűlés a törvényben megszabott keretek között szabályrendelettel állapítja meg.

NEGYEDIK FEJEZET AZ EGYHÁZKERÜLETI TANÁCS

123. § (1) Az egyházkerületi közgyűlés a hatáskörébe utalt feladatok időközi teljesítésére egyházkerületi tanácsot alakít.²¹

(2) Az egyházkerületi tanács az egyházkerület elnökségén kívül legalább nyolc, legfeljebb tizenhat tagból áll, egyenlő számmal a lelkészek és a világiak közül. A tagok egyikeül a teológiai akadémia tanár képviselőjét kell választani, akit, ha lelkészi tisztségre választható, a lelkészek, más esetben a világiak közé kell számítani.

(3) Az egyházkerületi tanács tagjait az egyházkerületi közgyűlés két évi időtartamra választja szavazati joggal bíró tagjai közül. A tanács tagjai az új választás megtartásáig kötelesek működni.

(4) Az egyházkerületi tanács az egyházkerületi közgyűléstől nyert megbízatása alapján a szükséghez képest a 119. § (2) e), f), g), h), i) pontjának kivételével minden ügyben határozhat.

(5) Az egyházkerületi tanács határozóképes, ha tagjainak fele jelen van.

(6) Az egyházkerületi tanács határozatait a jelenlevők szavazatainak általános többségével hozza. Szavazategyenlőség esetén a tárgyalást vezető elnök szavazata dönt.

(7) Az egyházkerületi tanács az egyházkerületi közgyűlésnek munkájáról beszámolni tartozik.

124. § Az egyházkerületi tanács határozata végérvényes.

²⁰ Ezek a pontok nagyrészt egyeznek az egyházmegyékre vonatkozó szabályozással, csak az egyházkerületi tanácsot egyetemes közgyűléssé, az egyházkerületi közgyűlést egyházi közgyűléssé alakították át.

²¹ Az Egyházkerületi Tanács lett az egyházkerület tényleges kormányzati szerve.

ÖTÖDIK FEJEZET

AZ ESPERESI ÉS GONDNOKI ÉRTEKEZLET²²

125. § Az egyházkerület elnöksége az egyházkerület életét érintő időszerű kérdések megtárgyalására az egyházkerület espereseit és egyházmegyei gondnokait a szükséghez képest értekezletre hívhatja össze. Az esperesi és gondnoki értekezlet az egyházkerület elnöksége mellett tanácsadó jelleggel működik.

HATODIK FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLETI LEKÉSZJELŐLŐ BIZOTTSÁG

126. § Az egyházkerületi lelkészjelölő bizottság működését a III. törvénycikk szabályozza.

HETEDIK FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLET ELNÖKSÉGE

127. § (1) Az egyházkerület elnökségének a hatáskörébe azok az ügyek tartoznak, amelyeket a törvény értelmében a két elnöknek²³ együtt kell intéznie.

(2) Az egyházkerület elnökségének, valamint a püspöknek²⁴ a határozata és intézkedése ellen, ha az egyházi törvény másként nem rendelkezik, az intézkedés napját, ha pedig kézbesítésnek van helye, a kézbesítés napját követő nyolc napon belül a püspöknél az egyházkerületi közgyűléshez fellebbezés adható be. A fellebbezésnek a határozat, illetőleg az intézkedés végrehajtására halasztó hatálya nincs.

NYOLCADIK FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLETI BÍRÓSÁG

128. § Az egyházkerületi bíróságról a VI. törvénycikk rendelkezik.

²² Ez az értekezlet új fórum az egyházalkotmányban.

²³ A főgondnoknak és a püspöknek.

²⁴ A püspök határozata a főgondnok (elnöktárs) nélkül is hatályos. Ez a lelkési elem súlyának növekedését jelzi.

HATODIK RÉSZ A ZSINAT

ELSŐ FEJEZET A ZSINAT SZERVEZETE

29. § A Magyarországi Református Egyház Zsinata a Magyarországi Református Egyház törvényhozó, határozó és legfőbb intézkedő testülete.

130. § A Zsinat megvizsgálja és megállapítja az egyház tanait (ius reformandi).

131. § A Zsinat

A) törvénnyel

- a) megállapítja az egyház alkotmányát;
- b) megállapítja egyházkerület megszüntetését, vagy új egyházkerület szervezését;
- c) meghatározza az egyházi törvénykezést, benne az egyházi fegyelmezést;
- d) határoz az Országos Református Egyházi Közalap és a Református Lelkeszi Nyugdíj-intézet fenntartásáról és működéséről;

B) szabályrendeletet alkot vagy egyéb formában határoz:

- a) az ünnepekről;
- b) az istentisztelet rendjéről;
- c) a hivatalos bibliafordítás, az Istentiszteleti Rendtartás és az énekeskönyv ügyében;
- d) a lelkészképzés, valamint a lelkészképesítő vizsgák rendjének kérdésében;
- e) a gyűjtemények ügyében;
- f) az egyházépítő és az ember javát szolgáló munka általános szervezésének és irányításának kérdésében;
- g) az egyházkerületek területét érintő változások ügyében az egyházkerületek megokolt előterjesztésére, esetleg a Zsinat saját kezdeményezésére az érdekelt egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlések meghallgatása után;
- h) a zsinati iroda szervezeti kérdéseiben;
- i) általában mindazokban a kérdésekben, amelyek a Magyarországi Református Egyház legfőbb állásfoglalását vagy döntését igénylik;

C) intézkedik:

a Magyarországi Református Egyház egyetemét érintő kormányzási és igazgatási ügyekben.

132. § A Zsinat időtartama tizenkét év. A zsinati tagok megbízatása az új Zsinat megalakulásáig tart.

133. § (1) A Zsinat tagjai:

- a) tisztségüknel fogva az egyházkerületek püspökei és főgondnokai;
- b) az egyházkerületeknek az egyházközségek által a presbitériumok szavazataival megválasztott zsinati képviselői;
- c) a Magyarországi Református Egyház által fenntartott tanintézetek tanárképviselei;
- d) a zsinati tanácsos;
- e) a zsinati jogtanácsos;
- f) a gyűjteményi főigazgató.

(2) A Zsinat ülésein – tanácskozási joggal – azok az esperesek és zsinati irodai osztályvezetők is részt vesznek, akik nem zsinati tagok.

134. § A zsinati képviselők száma a püspökök és az egyházkerületi főgondnokok, valamint a zsinati tanácsos, a zsinati jogtanácsos és a gyűjteményi főigazgató nélkül: a Dunamelléki Egyházkerületből húsz, a Dunántúli Egyházkerületből tizennégy, a Tiszáninneni Egyházkerületből tizennégy, a Tiszántúli Egyházkerületből harmincnégy, a három tanintézet részéről hat.

135. § (1) Az egyházkerületek zsinati képviselőinek fele részét az egyházkerületekben tisztséget viselő lelkészek közül, a másik fele részét pedig a presbiteri tisztségre választható egyháztagok közül kell választani.

(2) A Dunamelléki és Dunántúli Egyházkerületben a Budapesti Teológiai Akadémia rendes tanárai közül két; a Tiszáninneni és Tiszántúli Egyházkerületben a Debreceni Teológiai Akadémia rendes tanárai közül két képviselőt kell választani. A Debreceni Gimnáziumban²⁵ működő rendes tanárok két képviselőjét a Magyarországi Református Egyház egyházközsegeinek presbitériumai választják.

(3) Mindegyik zsinati képviselősségre a rendes tagokkal egyenlő számú póttagot is kell választani.

136. § (1) A választási eljárásra – a választás módja, a szavazatra jogosultság, az eredményhez szükséges többség, valamint a választással kapcsolatban felmerülhető panaszok tekintetében – az egyházmegyei tisztségviselőknek az egyházközség által történt választására vonatkozóan megállapított szabályokat értelemszerűen kell alkalmazni.

(2) A zsinati képviselőket az egyházkerületi tanács igazolja. A teológiai akadémiák képviselőit a működési területük szerint illetékes egyházkerületek, a gimnázium képviselőit a Tiszántúli Egyházkerület igazolja.

137. § A zsinati képviselők megválasztásáról az egyházkerületek egymást és a Zsinat elnökségét értesítik.

138. § Minden megválasztott zsinati képviselő csak egy helyről nyert megbízólevelet tarthat meg. Ha valakit több helyen választanak meg, megbízó levelének kézhezvételétől számított nyolc napon belül az érdekelt egyházkerület, illetve egyházkerületek elnökségét értesíteni tartozik, hogy melyik választást fogadja el. Ha ezt elmulasztja, az érdekelt egyházkerület, illetve egyházkerületek elnöksége záros határidő kitézésével nyilatkozattételre hívja fel, és ha a felhívott a határidő alatt sem nyilatkozik, a zsinati tagságról lemondottnak kell tekinteni.

139. § A zsinati tagnak a Zsinat megnyitása után történt elhalálozása vagy lemondása esetén a Zsinat elnökségé intézkedik az érdekelt egyházkerület elnökségénél új választás iránt. Akadályoztatás esetén, valamint a megüresedett képviselői hely betöltéséig a Zsinat elnöksége a soron levő pótképviselőt hívja be.

140. § (1) A Zsinat első ülésén megválasztja tisztségviselőit: lelkészi elnökét, világi elnökét, lelkészi alelnökét, világi alelnökét, három lelkészi és három világi jegyzőjét, továbbá a zsinati tanácsost, a zsinati jogtanácsost és a gyűjteményi főigazgatót.

(2) A Zsinat háznagyi teendőit a zsinati tanácsos látja el.

 ²⁵ 1967-ben ezek a tanintézetek voltak az egyház birtokában.

141. § A Zsinat az új tisztikar megválasztásakor választja meg a Zsinati Bíróságot is.
142. § Az elnököket és alelnököket a püspökök és az egyházkerületi főgondnokok közül kell választani.
143. § Szavazati joguk az igazolt képviselőknek és azoknak a tagoknak van, akik a Zsinatnak tisztségüknél fogva tagjai.
144. § A Zsinat határozóképes, ha a választott és igazolt képviselők kétharmada jelen van.
145. § A Zsinat határozatait a jelenlevők szavazatainak általános többségével hozza. Szavazategyenlőség esetén választásnál sorshúzás, minden más határozatnál a tárgyalást vezető elnök szavazata dönt.
146. § (1) A Zsinat ülései nyilvánosak. Az elnökségnek vagy tíz tagnak a kívánságára zárt ülést kell tartani.
- (2) A Zsinat ülései imádkozással és bibliaolvasással kezdődnek és imádkozással fejeződnek be.
147. § (1) A Zsinat elnöksége határozza meg a Zsinat megtartásának helyét és idejét.
- (2) A Zsinat a tizenkét év letelte előtt üléseit bármikor elnapolhatja. A Zsinat elnöksége a Zsinati Elnökségi Tanács határozata alapján vagy húsz zsinati tag együttes írásbeli kérelmére három hónapon belül köteles összehívni a Zsinatot.
148. § A zsinati jogtanácsost a Zsinat választja ügyvédi képesítésű egyháztagok sorából.
149. § A gyűjteményi főigazgatót a Zsinat választja az egyháztagok sorából.
150. § A Zsinat szabályrendelettel állapítja meg működését.

MÁSODIK FEJEZET ZSINATI SZAKBIZOTTSÁGOK

151. § A Zsinat a tanácskozási ügyek előkészítésére a szükséghez képest zsinati szakbizottságokat választ.

HARMADIK FEJEZET A ZSINATI TANÁCS²⁶

152. § A Zsinat a törvényhozás körébe nem tartozó feladatok időközi teljesítésére ülés-szakonként Zsinati Tanácsot alakít.
153. § (1) A Zsinati Tanács az egyházkerületek püspökeiből és főgondnokaiból, a zsinati tanácsosból, jogtanácsosból, a tanintézetek egy képviselőjéből, a gyűjteményi főigazgatóból, továbbá a Zsinat által, saját kebeléből, titkos szavazással választott huszonnégy tagból áll.²⁷
- (2) A Zsinati Tanácsba a Dunamelléki Egyházkerület zsinati képviselői közül hat tagot, a

²⁶ Az Egyetemes Konvent megszüntetésével annak jogkörét a Zsinati Tanács vette át. Ez a testület, élén a püspök-elnökkel vált az egyház legfőbb vezető szervévé.

²⁷ A szabályzat lehetővé tette nők megválasztását is, miután azt kimondottan nem tiltotta.

Dunántúli és a Tiszáninneni Egyházkerület részéről négy-négy tagot s a Tiszántúli Egyházkerület részéről nyolc tagot kell választani.

(3) A rendes tagokon kívül ugyanolyan számmal póttagokat is kell választani.

154. § (1) A Zsinati Tanács elnöksége a Zsinat elnöksége.²⁸

(2) Jegyzőit a Zsinati Tanács a maga kebeléből választja.

155. § (1) A Zsinati Tanács határozóképes, ha tagjainak kétharmada jelen van.

(2) A Zsinati Tanács határozatait és intézkedéseit a jelenlevők szavazatainak általános többségével hozza. Szavazategyenlőség esetén választásnál sorshúzás, minden más határozatnál a tárgyalást vezető elnök szavazata dönt.

156. § (1) A Zsinati Tanács a szükségnek megfelelően, de legalább évenként egyszer ülésezik. Működéséről a legközelebbi zsinati ülészenk jelentést tesz.

(2) A Zsinati Tanács összehívásáról az elnökség gondoskodik. Az elnökség a Zsinati Tanácsot a tagok felének írásbeli kérelmére egy hónapon belül összehívni tartozik.

NEGYPEDIK FEJEZET A ZSINATI ELNÖKSÉGI TANÁCS

157. § A Magyarországi Református Egyház egészét érintő ügyek intézésének irányítását a Zsinati Elnökségi Tanács végzi. A Zsinati Elnökségi Tanácsot az egyházkerületek püspökei és főgondnokai alkotják.²⁹

158. § A Zsinati Elnökségi Tanács tárgyal minden olyan ügyet, amelynek az egyház egészére nézve elvi jelentősége, vagy gazdasági kihatása van, amelyek fontosabb személyi kérdést érintenek, továbbá amelyeknek tárgyalását valamely egyházkerület elnöksége kéri.

159. § A Zsinati Elnökségi Tanács elnöksége a Zsinat elnöksége. A Zsinati Elnökségi Tanács határozata a Zsinat elnökségére nézve tanácsadó jellegű, ha azonban a Zsinat elnökségének az ügy elintézésére vonatkozó elhatározását a Zsinati Elnökségi Tanács öt tagja ellenzi, s az intézkedés a Zsinati Tanács rendes üléséig nem halasztható, az elnökség köteles egybehívni a Zsinati Tanácsot rendkívüli ülésre.

ÖTÖDIK FEJEZET A ZSINAT ELNÖKSÉGE

160. § A Magyarországi Református Egyházat a Zsinat elnöksége képviseli.

161. § A Zsinat elnöksége intézkedik az állam által a Magyarországi Református Egyházhoz küldött törvényes rendelkezések végrehajtása iránt.

162. § A Zsinat elnöksége gondoskodik a Zsinat és a Zsinati Tanács határozatainak végrehajtásáról.

²⁸ Tehát a zsinaton választott püspök-elnök és főgondnok társelnök.

²⁹ A Zsinati Elnökségi Tanács is új testület, amelyben csak a püspökök és főgondnokok kaptak helyet, választott tagja nincs.

163. § A Zsinat elnöksége összehívja a Zsinatot, a Zsinati Tanácsot és a Zsinati Elnökségi Tanácsot, összeállítja ezek üléseinek tárgysorozatát.

164. § A Zsinat elnöksége a Közalap megállapított költségvetésének keretén belül egymással egyetértésben utalványoz.

165. § (1) A Zsinat elnöksége általában intézkedik a Magyarországi Református Egyházat érintő igazgatási ügyekben.

(2) Intézkedéséről a Zsinati Elnökségi Tanács legközelebbi ülésén beszámol.

HATODIK FEJEZET

A ZSINATI IRODA

166. § A Zsinat, a Zsinati Tanács és a Zsinat elnökségének a hatáskörébe tartozó feladatok ügyintézését zsinati iroda végzi.

167. § (1) A zsinati irodát a zsinati tanácsos vezeti.

(2) A zsinati tanácsost a Zsinat választja az egyháztagek sorából.

166. § A Zsinat a zsinati iroda működését és a zsinati tanácsos hatáskörét szabályrendeletben állapítja meg.

HETEDIK FEJEZET

A ZSINATI BÍRÓSÁG

169. § A Zsinati Bíróságról a VI. törvénycikk rendelkezik.

NYOLCADIK FEJEZET

TANINTÉZETEK, GYŰJTEMÉNYEK, SZERETETINTÉZMÉNYEK

170. § A Magyarországi Református Egyház a lelkészképzés folyamatos biztosítása céljából teológiai akadémiákat és gimnáziumot tart fenn. A tanintézetek tanítói és nevelői munkáját a diákokthonok és tápintézetek teszik teljessé.

171. § (1) A Magyarországi Református Egyház az egyházkerületek, egyházmegyék, egyházközségek és tanintézetek tulajdonában levő gyűjtemények (könyvtárak, levéltárak, múzeumok, stb.) fenntartásáról, megőrzéséről, fejlesztéséről és felügyeletéről egységes gyűjteményi szervezet keretében gondoskodik.

(2) Ennek feladata a Magyarországi Református Egyház ingó és ingatlan műemlékeinek felügyelete is.

172. § Az önkormányzati testületek körét és lehetőségeit meghaladó szeretetszolgálat ellátására a Magyarországi Református Egyház szeretetintézményeket tart fenn.

173. § A tanintézetekben folyó tanító és nevelő munka, a gyűjtemények, valamint a szeretetintézmények munkája az egyház szolgálatának szerves része. Fenntartásukat a gyüle-

kezetek áldozatkészsége teszi lehetővé és a bennük folyó szolgálat a gyülekezetek nevében és megbízásából történik.

174.§ A Magyarországi Református Egyház által fenntartott intézetek és intézmények a Zsinat felügyelete és joghatósága alatt állanak.

HETEDIK RÉSZ VEGYES RENDELKEZÉSEK

175. § A törvénycikk életbeléptetéséről és végrehajtásáról az állami jóváhagyást követően a Zsinati Tanács intézkedik.

Megállapította a Magyarországi Református Egyház 1964. évi április hó 1. napján megnyílt Zsinata.

Kelt Budapesten, 1967. évi november hó 15. napján.

Dr. ERDEI FERENC s. k.
egyházkerületi főgondnok,
a Zsinat világi elnöke

Dr. BARTHA TIBOR s. k.
püspök,
a Zsinat lelkeszi elnöke

Dr. GAAL ISTVÁN s. k.
előadó

KULCSÁR DEZSŐ s. k.
jegyző

A Magyarországi Református Egyház 1967. évi II. törvénycikkét, minthogy az állam alkotmányával és törvényes jogszabályaival nem ellenkezik, megerősítem.

Budapest, 1968. április 20.

PRANTNER JÓZSEF s. k.
államtitkár,
az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke

Forrás: A Magyarországi Református Egyház törvénykönyve. Elfogadta a VII. Budapesti Zsinat 1967-ben, az első, alkotmányozó Debreceni Zsinat 400. jubileumi esztendejében. Bp. 1968. Felelős kiadó DR. TÓTH KÁROLY, 3–55. Továbbá Református Egyház 1968/7–8. sz. melléklete.; BALOGH–GERGELY: 2005., 223-as számú dokumentum.

A MAGYARORSZÁGI UNITÁRIUS EGYHÁZ ÖNKORMÁNYZATI TÖRVÉNYE

(Budapest, 1971. október 31.)

Az unitárius egyház a reformáció talaján fogant. Erdélyi alapítója Dávid Ferenc (1520–1579) reformátor. Ezt a vallási irányzatot szerte Európában üldözték, de Erdélyben 1568-ban bekerült a négy elismert felekezet közé (római katolikus, evangélikus, református és unitárius). Az anyaországban élő unitáriusok Trianonig az erdélyi egyházi igazgatáshoz tartoztak. Az unitárius egyház részletes önkormányzati szabályzatát Erdélyben már a 20. század elején kidolgozták és hatályba is léptették. Trianon után a Magyarországon maradt IX. Egyházkör, a Duna–Tisza menti Egyházkör a kolozsvári unitárius püspök joghatósága alá tartozott, amelyet püspöki vikárius kormányzott. 1924-től a püspöki helynökség részben önállósodott az erdélyi püspökségtől. Észak-Erdély visszatéréseivel 1941-ben a IX. Egyházkör ismét integrálódott az unitárius püspökségbe.

1945 után visszaállt az 1938-as állapot, a magyarországi egyházkör élére ismét püspöki vikárius került. 1949-től gyakorlatilag minden egyházkormányzati kapcsolat megszakadt közte és a kolozsvári püspökség között. A „Román Népköztársasági Unitárius Egyház” ugyanis ekkor megalkotta a maga külön, csak Románia területére hatályos törvényét. Így egyre sürgetőbbé vált a magyarországi részegyház működésének szabályozása. Erre az 1950-es évek elején történtek kísérletek. 1958-tól már nem püspöki vikárius, hanem püspökhelyettes irányította magyarországi unitárius egyházat. Miután az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke hozzájárult a Magyarországi Unitárius Egyház Zsinati Főtanácsának összehívásához, a *Magyarországi Unitárius Egyház Szervezeti Törvényét* az 1968. augusztus 21-én tartott Zsinati Főtanács fogadta el. Ez három egyházi törvényből állt: I. tc. A Magyarországi Unitárius Egyház hatóságai és tisztviselői állásai; II. tc. A Magyarországi Unitárius Egyház lelkészeinek és énekvezéreinek választásáról és kinevezéséről; III. tc. A Magyarországi Unitárius Egyház Nyugdíjtanácsának szabályzata. Az autonómiát szabályozó I. törvény XXVIII. fejezetben 167 §-ból állt. Utolsó pontja kimondta, hogy az „Egyház Szervezeti Törvénye a Magyar Népköztársaság alkotmányával és az ezen alapuló állami törvényekkel összhangban nyer alkalmazást”.

1971-ben került sor a magyarországi unitárius püspökség felállítására Budapest székhellyel. Ezt megelőzően az egyház Zsinati Főtanácsa a változásnak megfelelően módosította és 1971. május 23-án elfogadta az egyház új törvénykönyvét, amelyet az ÁEH elnöke 1971. október 21-én megerősített. A *Magyarországi Unitárius Egyház Szervezeti Törvényei* címet viselő új törvénykönyv 1971. október 31-én lépett hatályba. Ez is 3 törvényből állt: I. tc. A Magyarországi Unitárius Egyház hatóságai és tisztviselői (mi ezt közöljük az alábbiakban); II. tc. A Magyarországi Unitárius Egyház lelkészeinek és énekvezéreinek választásáról és kinevezéséről; III. tc. A Magyarországi Unitárius Egyház Nyugdíjtanácsának szabályzata. (Az új törvénykönyv az 1968-as átdolgozott, kiegészített és javított változata. Az unitárius levéltárban megtalálható az 1968-as eredeti szöveg kézírással javított változata is, amelynek tisztázott és Miklós Imre államtitkár által előzetes jóváhagyott változata az 1971-es szöveg.) Ezt követően, 1971. december 31-én került sor az első püspök megválasztására.

A magyarországi unitárius egyház szervezete nagyrészt követi az erdélyiét, de itt nincsenek egyházkörök, hanem csak egyházközségek. Itt is a Zsinati Főtanács választja a püspököt és a főgondnokot. Ugyancsak nálunk is működik az Egyházi Főtanács és az Egyházi Képviselő Tanács.

1986-ban az Egyházi Főtanács egy ismételt módosított Szervezeti Törvényt fogadott el, amelyet az Egyházi Képviselő Tanács 1990. március 28-án megerősített. Ez ebben végrehajtott változtatások tükröződnek a jelenleg is hatályban lévő egyházalkotmányban, amely 2005. február 5-én lépett hatályba. Ennek közlésétől eltekintünk, részint mert túlmutat kutatásunk kronológiai határán, részint közlötük BALOGH–GERGELY, 2005. 277-es sz. dokumentumaként.

I. TÖRVÉNY A MAGYARORSZÁGI UNITÁRIUS EGYHÁZ HATÓSÁGAI ÉS TISZTSÉGVISELŐI

I. ELŐSZÓ

1. A Magyarországi Unitárius Egyház az egyetemes keresztény anyaszentegyház része, az evangéliumi élet elkötelezettje. Jézus példaadása szerint mindent az emberért tesz, Isten dicsőségére.

2. Az unitárius egyház evangéliumi elkötelezettségét az 1568-ban tartott tordai országgyűlésen így fogalmazták meg feleink: „...minden helyökön a prédikátorok az evangéliumot prédikálják, hirdessék, ki-ki az ő értelme szerint. És ha a község venni akarja, jó; ha nem, senki kényszerítéssel ne kényszerítse, mert az ő lelke azon meg nem nyugszik. De olyan prédikátort tarthasson, akinek a tanítása néki tetszik. Ezért senki... a prédikátorokat meg ne bántassa; ne szidalmaztassék a vallásért senki senkitől... És nem engedtetik meg senkinek, hogy valakit fogsággal, vagy helyéből való elmozdítással fenyegetsen a tanításért, mert a hit Isten ajándéka...”!

3. Az unitárius egyház a fejlődő és gyarapodó élet mellett kötelezte el magát, és azt szolgálja. Ebből fakad a mi tennivalónk: fokozni és növelni az emberekben lévő jó képességeket, s e törekvésünk arányában elnyerni Isten szent szellemének tisztító javító és öntudatosító erejét. Ez által olyan közösségi életet teremteni – Istennek országát itt a földön –, melyben a szeretet, a testvériség és a béke szelleme tölti el az emberek lelkét és cselekvési szándékát, s tág tere nyílik az alkotó munkának: népek, nemzetek és fajok egyetértésének és együtt való munkálkodásának.

4. Ennek a nemes hivatásnak a betöltését munkálja unitárius egyházunk imádságával, az evangélium hirdetésével és magyarázásával; a keresztselés, konfirmáció, úrvacsoraosztás, házasság megáldás és temetés szertartásainak elvégzésével; a valláserkölcsi neveléssel és a szabad vizsgálódás elvének gyakorlati alkalmazásával.

5. Az unitárius egyház feladatának tekinti hatáságai által a felsorolt célok megvalósulását előmozdítani, a jó rend felett örködni, valamint a hitbeli és cselekvési egységet biztosítani. Ezért vált szükségessé, hogy évszázados egyházi törvényeinket ebben a mostani korszerű formában híveink kezébe adjuk. S most, midőn felszabadulásunk 25. évfordulóján elhatározva, ezt cselekedjük, Isten iránti hálával tesszük, annak tudatában, hogy életünk és munkálkodásunk feltételeit biztosítja a Magyar Népköztársaság Alkotmánya s az ezen alapuló Egyezmény, mely szabályozza Népköztársaságunk és Egyházunk egymás közötti viszonyát.¹ Örömmel járunk egy úton szocializmust építő magyar népünkkel, s osztozunk minden örömeiben és minden gondjában. Erőinket fokozza az a lelki kötelék is, amely a világ unitárius és szabadelvű keresztényeivel, valamint a békéért küzdő szervezetekkel és emberekkel összeköt.

¹ A Magyar Köztársaság kormánya és az unitárius egyház közötti egyezményt 1948. október 7-én írták alá. *Magyar Közlöny*, 1948. október 9.

6. 1968. augusztus 21-én, midőn a Magyarországi Unitárius Egyház megalapításának 400. évfordulóját ünnepeltük a Budapestre összehívott jubileumi Zsinatunkon, azzal a reménységgel tekintettünk az előttünk bontakozó jövőbe, hogy a toleranciának, a lelkiismereti szabadságnak és a békének az eszményei, melyekért unitárius anyaszentegyházunk évszázadokon keresztül mindig következetesen küzdött, s amelyek szükségességére a mi mostani esztendeinkben az emberiség nagyobb mértékben, mint valaha, reádőbbsent, – a jövőben még erőteljesebben érvényesülnek az emberiség életében.

Hisszük, hogy ezt a reménységünk szerinti életet a jó és étellel megtöltött egyházi törvényeink is elő fogják segíteni.²

A Magyarországi Unitárius Egyház
Képviselő Tanácsa

I. A MAGYARORSZÁGI UNITÁRIUS EGYHÁZ HATÓSÁGAI ÉS TISZTSÉGVISELŐI

ÁLTALÁNOS HATÁROZATOK

1. § A Magyarországi Unitárius Egyház magában foglalja a Magyarország területén lévő unitárius egyházközségeket.

2. § A Magyarországi Unitárius Egyház maga alkotja saját törvényeit és rendszabályait, s ezek szerint igazgatja és kormányozza magát. Ez az önigazgatás és önkormányzás, alkotmányos szervezetének megfelelően, fokozatos egyházi hatóságok által történik, melyek első fokon egyházközségi, másodfokon egyetemes egyházi hatóságok. Az egyetemes egyházi hatóságot Egyházi Főhatóságnak nevezzük.³

3. § (1) A Magyar Állam és az Unitárius Egyház viszonyát az ország Alkotmánya és alkotmányos jogszabályai, valamint a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Magyarországi Unitárius Egyház között fennálló Egyezmény szabályozzák.

(2) Ha az egyházi hatóságok az Alkotmányban és az Egyezményben biztosított vallásgyakorlat szabadságát saját eszközeikkel nem tudják biztosítani, az állami hatóságokhoz fordulhatnak segítségért.

(3) A Magyarországi Unitárius Egyház és önkormányzati jogú testületei, illetve intézményei jogi személyek.

(4) A Magyarországi Unitárius Egyház a maga által hozott egyházi törvényeket magyarázza, módosítja, vagy szükség szerint eltörli, illetve újakat alkot. Az egyházi törvény az állami törvényekkel nem állhat ellentétben, – érvényessé az állam megerősítésével válik.

² Az Előszó a szabályzat teológiai preambuluma helyett íródott „hitvallás” volt a szocializmus mellett.

³ Az unitárius egyház struktúrája tehát kétszintű lett.

I. fejezet Egyházközségek

4. § Az egy meghatározott közigazgatási területen lakó unitáriusok testületileg szervezkedve egyházközséget alkotnak. Az egyházközségek anya-, társ-, és leányegyházközségek. Az anyaegyházközségek rendes lelkeszt tartanak. Anyaegyházközségnek minősülnek az önálló szórványegyházközségek is. A társegyházközségek együtt tartanak rendes lelkeszt. A leányegyházközségek rendes lelkeszt nem tartanak, s ezért valamelyik anyaegyházközséghez csatlakoznak.⁴

5. § Új egyházközségek alakulásához, a meglévők társulásához, általában a fennálló egyházközségi jellegnek és viszonyinak módosításához az egyházi főhatóság jóváhagyása és megerősítése szükséges. Az új alakulásokkal és változásokkal felmerülő vagyonmegosztási kérdésekben az egyházi főhatóság dönt.

6. § A Magyar Népköztársaság területén lakó minden, önmagát unitáriusnak valló magyar állampolgár valamely egyházközségnek tagja lehet. Ha abban a községben, ahol lakik, unitárius egyházközség van, annak; ha nincs, rendszerint a legközelebbi egyházközségnek. A szétszórta lakó hívek szórványok néven vannak nyilvántartva, illetve önálló szórványegyházközségben szervezkedve, önálló egyházközséget alkotnak.

7. § Ha valaki saját egyházközségén kívül más egyházközségben is rendszeren és állandóan hordozza az egyházi terheket, ott is gyakorolhatja az egyháztagokat megillető jogokat.

8. § Aki egyházközségből más egyházközségbe költözik, hat hétig még az előbbi, utána az utóbbi egyházközség tagja.

9. § Az egyházközségi tagok. Unitárius egyházközségi tagnak tekinthető az a nagykorú, konfirmált személy, aki az unitárius egyház hitelveit és az ebből fakadó erkölcsi elveket magára nézve kötelezőnek ismeri el, és az egyházközség fenntartásához anyagilag, önként hozzájárul.

Jogai: Az istentiszteleteken részt venni, az egyházi tisztviselőket megválasztani, s azoknak szabályszerű hivatalos szolgálatát igénybe venni, az egyházi intézmények jótéteményeit élvezni, vallásügyi jogaik sérelme esetén maguknak a fennálló törvények értelmében védelmet és jogorvoslatot keresni.

Kötelességei: Vallásos és erkölcsös életet élni, az egyház javát és felvirágzását előmozdítani, gyermekeik valláserkölsi neveléséről gondoskodni, a fennálló egyházi törvényeket és rendszabályokat tiszteletben tartani, megbízatásaikban híven eljárni, felettes hatóságainak engedelmeskedni, egyházi célokra a terhek viseléséhez illő mértékben hozzájárulni.

10. § Tisztviselő csak magyar állampolgár lehet.

Nem lehet egyházi tisztviselő:

a) aki nem óhajt egyházi közösségen dolgozni, s kötelességének elmulasztása által az egyházi és a valláserkölsi életet veszélyezteti,

b) aki jogerős bírói ítélettel mellékbüntetésként hivatalvesztéssel sújtott, a hivatalvesztés egész időtartama alatt,

c) aki államellenes magatartást tanúsít és emiatt bírósági ítélettel elmarasztaltatott.⁵

⁴ Az egyházközség(ek) meghatározása átvette a református és evangélikus egyházban használt definíciót.

Amennyiben a bíróság szabadságvesztésre ítélte, a szabadságvesztés tartama alatt, ha pedig a büntetés nem szabadságvesztésre szól, ebben az esetben a bírósági ítélet jogerőre emelkedésétől számítva három évig nem választható egyházi tisztviselőnek.

11. § Belügyeit az egyházközség maga igazgatja az egyházközségi hatóságok és tisztviselők útján, az egyházi főhatóság felügyelete alatt.

12. § *Egyházkormányzati hatóságok*: közgyűlés, kebli tanács (presbitérium) és fegyelmi bíróság.

Egyházközségi tisztviselők: lelkész, segédlelkész, énekvezér (kántor), gondnok, pénztárnok, jegyző, egyháziak. A lelkésznek, bármilyen beosztásban, továbbá a választott énekvezér feleségének és gyermekeinek is unitárius vallásúaknak kell lenniük.

II. fejezet

Egyházközségi közgyűlés

13. § Az egyházközségi közgyűlés elnöke egyházi részről a lelkész, világi részről a gondnok. Tagjai:

a) Hivatalból az elnökökön kívül az énekvezér és az egyházközségi tisztviselők.

b) Az egyházközség minden olyan nagykorú tagja, aki az egyházi szolgálatokat igénybe veszi; aki gyermekeinek – illetve szülői vagy gyámi fennhatósága alá tartozó kiskorúaknak – vallásérkölszi neveléséről gondoskodik; aki az egyházközség terheinek hordozásához illeően hozzájárult. E célból minden év december 31-én az egyházközség kebli tanácsa összeállítja az egyházközség egyházfenntartó tagjainak névsorát, az ún. „választói névjegyzék”-et, és azt legkésőbb január 15-től számított 10 napon keresztül közszemlére teszi ki az egyházközség hivatali helyiségében. Felszólamlások a közszemlére történt kitételről számított 15 nap alatt adhatók be, – az esetleg hiányzó feltételek egyidejű teljesítése mellett – a kebli tanácshoz címezve, amelynek döntése ellen fellebbezni lehet 15 napon belül a püspökhöz, aki végső fokon dönt az ügyben.

Az így összeállított és véglegesített névsoron megfelelt hívek gyakorolhatnak jogokat, nevezetesen a részvételi, tanácskozási, szavazói, továbbá a választói és a megválaszthatási jogot.

14. § Az egyházközségi közgyűlés évenként rendszeren kétszer ül össze. Az ülések egyike az egyházi vizsgálószék látogatásakor tartandó. A közgyűlés rendkívüli esetben is összehívható.

15. § A közgyűlést a két elnök egyetértőleg nyolc nappal megelőzően a szószékről való kihirdetés útján és az egyházközség hivatali helyiségében kifüggesztett hirdetmény által, a főbb tárgyak megnevezésével hivatja össze. Azonban valamelyik akadályoztatása esetén elnöktársa egymaga is összehívhatja a közgyűlést, s elnöklete alatt is érvényes határozatok hozhatók.

⁵ Ezáltal az egyházi törvény is elítélte a politikai szembenállást a rendszerrel és azt szankcionálta. Ilyen kitétel sem a korábbi szabályzatokban, sem az ekkori, egyéb egyházi törvényekben nem található.

16. § A közgyűlés hatáskörébe tartoznak:

a) A lelkész, énekvezér megválasztása.

b) Az egyházközségi gondnok, pénztáros, jegyző és a kebli tanácsosok (presbiterek) megválasztása. A választott tisztviselők a közgyűlésen felesküsznek. Ha a megválasztott nincs jelen, akkor a legközelebbi kebli tanácsai ülésen a lelkész veszi be az esküt. Az eskü a templomban veendő be.

c) A gondnok, ill. a pénztárnok által készített, a kebli tanács által elfogadott évi számadás és költségvetés feletti határozathozatal.

f) Szavazati jogát a közgyűlés tagja csak személyesen gyakorolhatja.

17. § A közgyűlés munkájáról jegyzőkönyvet kell felvenni, melyet 15 napon belül két tagból álló bizottság hitelesít. A jegyzőkönyvet az elnök, a jegyző és az elnök által a gyűlés kezdetén kijelölt két hitelesítő írja alá.

18. § Az egyházközségi közgyűlés határozata ellen 15 napon belül fellebbezni lehet az E. K. Tanácshoz.⁶ A fellebbezés a közgyűlésen szóban bejelentendő és 15 napon belül írásban indokolható.

19. § Az egyházközség pecsétjét hivatalos ügyekben használni kell. Felirata az egyházi címerpajzs körül:.....-i Unitárius Egyházközség.

20. § Az egyházközségek és a tagok folyamodványait, panaszait az egyházi főhatósághoz, vagy a püspökhöz terjesztik fel.

21. § Az egyházközségi tisztviselők ellen a 20. § szerinti folyamodványok –, vagy panaszokkal kapcsolatban felmerült költségeket az egyházközség pénztára nem térítheti meg.

22. § A szolgálatban álló lelkész és a főhivatású énekvezér elhalálása esetén a temetési költséget az egyházközség viseli.

III. fejezet

Kebli Tanács

(Presbiterium. Domesticum consistorium)

23. § A kebli tanács, az egyházközség népességétől függően a választott tisztviselőkön kívül 3–42 tagból áll. Kebli tanácsosnak választható az az egyháztag, aki a jelen törvény 13. § b) pontjában megállapított feltételeknek megfelel. Az egyházközségi közgyűlésnek jogában áll a gondnok és a pénztárosi hivatalt egy személyben egyesíteni. Összeférhetetlenség esetén a gondnok a kebli tanácsban, ill. a közgyűlésben nem elnökölhet, ilyenkor a lelkész, vagy a kebli tanács által megbízott gondnokhelyettes elnököl. A kebli tanácsosok választása titkos, és jelölés alapján, a közgyűlés által kiküldött szavazatszedő bizottság előtt történik, három évre. Amennyiben a kebli tanácsosi tisztség időközben bármi okból megürül, a ciklus hátralévő részére választandó az új kebli tanácsos.

24. § A kebli tanács elnöke a lelkész és a gondnok, azonban bármelyik akadályoztatása esetén a másik elnök egymaga is összehívhatja a kebli tanácsot s elnökletével érvényes ha-

 ⁶ E.K.T(anács): Egyházi Képviselő Tanács. Lásd XV. fejezet 116–125. §.

tározat hozható, figyelembe véve a 15. § feltételeit. A kebli tanács jegyzője az egyházközségi közgyűlés jegyzője.

25. § A kebli tanács elnökei negyedévenként legalább egyszer, szükség szerint többször is, írásbeli meghívóval összehívják a tanácsot a tervezett tárgysorozat közlésével.

26. § Érvényes határozat hozatalához a tanácsosok egyharmadának jelenléte szükséges. Amennyiben a tanácsosok egyharmada nem jelenik meg, a másodszori meghívás után – a megjelentek számára való tekintet nélkül – a jelenlévők többsége határoz. Az a tanácsos, aki valamely ügyben személyesen érdekelve van, annak az ügynek a tárgyalásakor az ülésben nem lehet jelen.

27. § A kebli tanács teendői:

a) Végrehajtja a közgyűlés és a felsőbb hatóságok jogérvényes határozatait.

b) Őrködik az egyházközség vallási és erkölcsi élete felett.

c) Őrködik afelett, hogy az istentisztelet, valamint a keresztesítés a konfirmáció, az úrvacsoraosztás, a házasság megáldása, a temetés, és más egyházi ünnep alkalmain az egyházközség tagjai az egyházi törvények szerint vegyenek részt, ill. részesüljenek a lelki javakban. Őrködik afelett, hogy a templom csak egyházi célokra használtassék.

d) Felügyel arra, hogy az egyházi ünnepeket az egyházközség tagjai megtartsák.

e) Gondoskodik arról, hogy gyülekezeti összejövetelek, valamint egyházi énekeskönyvek, ismeretterjesztő valláserkölcsei tartalmú füzetek kiadása és terjesztése útján a hitélet élénkké és öntudatosná váljék.

f) Gondoskodik a hozzá forduló tehetetlen szegényekről, árvákról, nyomorultakról a keresztényi könyörület szellemében.

g) Az egyházközségi tagok névsorát a 13. § b) pontja értelmében összeállítja, a díjlevelet hitelesen kiállítja és a püspökhöz felterjeszti.

h) Felügyel az egyházközség vagyonára, annak épségben tartására, jövedelmezőségére, gyarapítására, az egyházi épületek jó karban tartására, a szükséges biztosítások megkötésére. Megállapítja az önkéntes egyházfenntartói járulék minimumát.⁷ Nyilvántartja a számadásokat, elkészíti a vagyonszámlát, azt évről évre kiegészíti és a közgyűléshez az indokolt előterjesztéseket megteszi.

i) Nyilvántartja az egyházközség vagyonát és terheit.

j) Évenként március 15-ig a megelőző év gondnoki, ill. pénztárnoki számadását, valamint a következő évre előkészített költségelőirányzatot 2-2 példányban véleményezéssel a közgyűlés elé terjeszti. A jóváhagyott számadás és költségvetés 1-1 példányát az E.K.T.-hoz felterjeszti.

k) Új épület építése, vagy réginek nagyobb mérvű átalakítása alkalmával tervrajz és költségvetés mellékletével az egyházi főhatósághoz, ill. tervrajz és más szükséges mellékletekkel az illető polgári hatósághoz folyamodik engedélyért.

l) Az alapítólevelek eredeti példányait megőrzés végett felterjeszti az Egyházi Képviselő Tanácshoz. Az egyházközségnél hiteles másolat marad.

⁷ Ez tk. az egyházi adó, amely az állami törvények értelmében csak önkéntes lehet, ám, a teljes jogú egyháztagság feltételül szabja ez az egyházi törvény, így az egyháztagok számára értelemszerűen kötelező maradt.

m) Gondoskodik a vizsgálószék⁸ tagjainak elszállásolásáról és ellátásáról.

28. § Határozatainak fogantatására szükség szerint bizottságokat küld ki.

29. § A kebli tanácsosok vagyoniilag felelősek mindazokért a károsodásokért, amelyek a kebli tanács tevékenysége nyomán származnak. A kártérítés kötelezettsége azonban nem terheli azokat, akik a káros határozatot a kebli tanácsi ülésben ellenezték, s ezt jegyzőkönyve vétették.

30. § Megválasztja és felesketti az egyházfiakat, akiknek száma az egyházközség népességéhez képest 1–4 fő lehet. Szerződéssel felfogadja a harangozót vagy templomgondozót, s felügyel, hogy híven és lelkiismeretesen végezzék munkájukat.

31. § Az egyházközséget az egyházi és polgári hatóságok előtt a kebli tanács elnökei együtt, vagy külön-külön képviselik.

32. § A kebli tanács üléseiről pontos jegyzőkönyv vezetendő, melyben az egyházközség vagyoni ügyeiben hozott határozatok esetében a mellette és az ellene szavazók név szerint megnevezendők. A jegyzőkönyvet az elnökök, a jegyző és két hitelesítő 15 napon belül írják alá.

33. § A kebli tanács határozata ellen 15 napon belül lehet fellebbezni, – első fokon az egyházközség közgyűléséhez, másodfokon az Egyházi Képviselő Tanácshoz.

34. § A kebli tanács minden intézkedéséről, határozatáról és általában minden eljárásáról jelentést terjeszt a közgyűlés elé.

IV. fejezet

Bizottságok

A) Egyházközségi Vegyes Bizottság

35. § Feladatai: Az egyházközségben a valláserkölcsei életet fejlesztő gyakorlati tennivalók megszervezése, munkálása. A bizottság a lelkészen kívül legalább három tagból áll, de hatnál több nem lehet.

36. § A bizottságot a közgyűlés választja három évre a gyülekezet olyan tagjai közül, akik szakismereteik alapján gazdagíthatják a valláserkölcsei életet. A bizottság elnöke: a lelkész. Jegyzőt a bizottság választ a tagok közül.

37. § A bizottság szükség szerint tartja üléseit, de negyedévenként legalább egyszer összeül. Munkájáról évenként jelentést tesz a közgyűlésnek a kebli tanács útján.

B) Egyházközségi Gazdasági Bizottság

38. § Minden egyházközségben 3–6 tagból álló gazdasági bizottság tevékenykedik. Feladata gazdasági és vagyoni természetű ügyekben szakvélemény és javaslat előterjesztése, és

⁸ Vizsgálószék: a 122. § 3. pontja értelmében az Egyházi Képviselő Tanács által kiküldött vizsgáló bizottság.

azoknak a gazdasági természetű tennivalóknak a munkálása, melyeket a kebli tanács vagy a közgyűlés rábíz.

39. § A bizottság tagjait a közgyűlés választja 3 évre.

40. § A bizottság elnöke a gondnok, jegyzőjét maga választja.

C) Szociális, Missziói és Békebizottság

41. § Minden egyházközségben egy 3–6 tagból álló bizottság tevékenykedik, melynek feladata az egyházközség tagjainak a szociális kérdések iránti felelősségre való nevelése, továbbá az egyház jószolgálati missziója gondolatának ápolása, mint amilyenek: a véradás, az önkéntes betegápolás, öregek gondozása; a tolerancia szellemének ápolása, – illetve a béke munkálása, a békeszolgálatban való aktív részvétel megszervezése.

A bizottság elnökét és tagjait a közgyűlés választja 3 évre. A jegyzőt a bizottság tagjai választják maguk közül.

42. § Ennek a bizottságnak az elnöke szükség szerint a kebli tanácsban és a közgyűlésen helyettesítheti az elnöklésben a gondnokot, ha a gondnok tisztsége a pénztárosi hivatallal össze van kötve és a tárgysorozati pontok valamelyikében összeférhetetlenség jelentkezik.

V. fejezet

Egyházközségi Fegyelmi Bíróság

43. § Az egyházközségi fegyelmi bíróság megalakítására, hatáskörére és eljárására – az Egyházi Főtanács további intézkedésig – az „Unitárius egyházi törvény a fegyelmi felelősségről” vonatkozó szakaszai az irányadók.⁹

VI. fejezet

Egyházközségi tisztviselők

Lelkész

44. § A lelkész az egyházközség valláserkölcsei őre, lelkipásztora és szellemi vezetője, s mint ilyen, nemcsak a templomban, hanem magánéletében is a vallásosságból fakadó Isten- és felebaráti szeretetnek és áldozatkészségnek kell jellemeznie és a keresztyényi erények mintaképeként kell állania a gyülekezet előtt.

Az új lelkész felszentelése a kinevezést követő első Zsinati Főtanácson történik. Ez alkalommal hivatali esküt tesz, és lelkészi oklevelet nyer.

A lelkész választása és kinevezése a Magyarországi Unitárius Egyház lelkészeinek és énekvezéreinek választásáról és kinevezéséről rendelkező II. Törvény alapján történik.¹⁰

⁹ Az 1968-ban elfogadott fegyelmi törvényt nem közöljük.

¹⁰ Az 1968-as Egyházi Törvénykönyv II. Egyházi Törvénye.

45. § Ha egy egyházközségnek több lelkésze van, ezek között a lelkészi teendőket és kötelességeket az egyházközség keblei tanácsa osztja meg és szabályozza.

46. § A lelkész hivatalos teendői:

a) Az istentiszteletek tartása, konfirmálás, úrvacsora kiszolgáltatása, keresztelés, házasság megáldása, temetés és minden más lelkészi szertartás elvégzése.

b) A lelkipásztori gondozás körében: betegek látogatása, a foglyok és halálra ítélték körüli lelkészi teendők végzése, és az áttértek körüli eljárás.

c) Az egyházközség vezetése tekintetében: az egyházi fegyelem, az állami törvények és egyházi törvények által megállapított közigazgatási teendők végzése, az egyház szellemi és erkölcsi ügyeire való felügyelet, valamint anyakönyvek és nyilvántartások vezetése.

47. § A lelkésznek akár a templomban, akár magánháznál végez valamely szertartásos lelkészi ténykedést, hivatala külső jelvényével, palásttal és fűveggel kell megjelennie.

Hivatalos teendőket csak saját egyházközségében s az odatartozó leányegyházközségekben és szórványokban végezhet. Más helyen csak az illető lelkész felkérése alapján, illetve beleegyezésével.

48. § Nyugalmazott lelkész lelkészi teendőket az egyházközség lelkészének jóváhagyásával végezhet.

49. § Istentiszteleteket szakképesítéssel rendelkező lelkészek, valamint a Teológiai Intézet hallgatói végezhetnek. Kivételesen, a püspök engedélyével, valamelyik lelkész ajánlására, kellő műveltséggel, tájékozódottsággal és előadókészséggel rendelkező, hívő világi atyafiak is. A felszentelt lelkészeken kívül az úrvacsora kiszolgáltatását, a keresztelést, a házasság megáldását és a temetést csak a püspök által felhatalmazottak végezhetik.

50. § A lelkész köteles a szokásos hétköznapi, valamint vasárnapi és más ünnepnapon istentiszteleteket imával, igehirdetéssel, az úrvacsora kiszolgáltatásával, az egyházi rendtartások szerint, a templom és a szószék méltóságához illő tisztelettel és készültséggel, a gyülekezet műveltségi fokához alkalmazkodva, keresztyén vallásos érzületet erősítő, hitbeli meggyőződést építő módon végezni.

51. § A püspök rendeletére a lelkész köteles a Főtanácson,¹¹ vagy bármely más ünnepély alkalmával a lelkészi szolgálatot elvégezni. Köteles továbbá beszolgálni olyan egyházközségekbe, melyben a lelkészi állás üresedésben van. Ezért a szolgálatért a lelkészi javadalomból kiszakítható méltányos díjazásban részesíthető.

A lelkész helyettes, illetve valamely szomszédos beszolgáló lelkész a rendes lelkész minden kötelességét teljesíti.

52. § Bármely egyházközség, a püspök engedélyével, segédlelkészt tarthat. Segédlelkésznek rendes lelkészjelöltek, kivételesen azonban lelkésznövendékek is alkalmazhatók. Ez utóbbiak által végzett lelkészi ténykedésért a rendes lelkész felelős.

53. § Az istentiszteletek rendszerint a templomban, vagy imaházakban tartatnak; ahol ilyenek nincsenek, magánosok házában is tartható nyilvános istentisztelet. Betegség, vagy ehhez hasonló más körülmény esetén a lelkész köteles a beteg házában istentiszteletet tartani és az úrvacsorát kiszolgáltatni.

¹¹ A Főtanács lehet az Egyházi Főtanács vagy a Zsinati Főtanács (amelyekről ezen törvény II. részében van szó).

54. § Az úrvacsora rendszerint ünnepnap, vagy vasárnap, a délelőtti istentisztelet alkalmával szolgáltatandó ki; ezt a bűnbánati hét előzi meg. Az úrvacsoraosztást közvetlenül megelőző vasárnapon az istentisztelet végén az úrvacsora leendő kiszolgáltatását a szószék-ről ki kell hirdetni.

55. § A lelkész képzettségéhez az éneklés is hozzátartozik, és ott, ahol énekevezér nincs, az istentiszteleten és minden más egyházi szertartáson az énekevezéri teendőket is köteles ellátni. Ahol énekevezér van, ott felügyel az éneklésre, hogy az elfogadott énekeskönyvet használják.

56. § A keresztelezés a templomban, a lelkész házában, vagy magánháznál történik. Az unitárius egyházba áttért felnőttek csak akkor keresztelezandők meg, ha nem-keresztény felekezetből jöttek át egyházunkba, vagy biztosan meghatározható, hogy még nincsenek megkeresztelve. Az ilyenek megkeresztelését mindig megelőzi a kellő vallásos oktatás, és keresztény hitükről, vallásos meggyőződésükről való bizonyágtétel.

57. § A keresztszülők vagy helyetteseik, komoly akadályoztatás esetét kivéve, a keresztelelésnél legyenek jelen.

58. § A lelkész kötelessége az úrasztalához először járuló ifjakat valláserkölcsi neveléssel megfelelően előkészíteni, s a konfirmációt ünnepélyes keretek között végezni. 14 éven aluli gyermek nem konfirmálható.

59. § A lelkész köteles a megkötött polgári házasságot a felek részére kiállított hatósági anyakönyvi kivonat felmutatása után, akár tisztán unitárius, akár vegyes, akár egészen más vallású is a házasság, ha a házastársak az egyházi megáldás céljából nála jelentkeznek, megáldani. A házasság megáldása a templomban, a lelkészi vagy magánháznál történik.

60. § A házasulandókat az állami törvények szerinti házasságkötés előtt egyházilag megáldani tilos.¹²

61. § A lelkész igyekezzék a viszálykodó házastársakat megbékéltetni, s a házasság könnyelmű felbontását atyai jóindulattal és tanáccsal lehetőleg megakadályozni.

62. § Az unitárius egyházba való áttéréshez az érdekelt fél írásbeli nyilatkozata szükséges. Tekintettel a Magyar Népköztársaság alkotmányában biztosított lelkiismereti és vallásszabadság elvére, mely megegyezik unitárius egyházunk négy évszázados törvényeivel és hagyományaival, a jelen paragrafusban előírt nyilatkozaton kívül semmilyen más formális eljárás nem szükséges.

63. § A lelkész köteles gondoskodni, hogy az egyházba belépők az unitárius vallás alap-tételeit megismerjék, hogy áttérésük öntudatos legyen.

64. § A lelkész hason oda, hogy az unitárius családok egyházunk hagyományainak megfelelő haladó szellemben, a toleranciának, a szabadság szeretetének, a békének szellemében építsék és fejlesszék lelki életüket.

65. § A lelkész kiváló kötelességei közé tartozik, hogy az unitárius híveket, különösen a betegeket, meglátogassa.

66. § A lelkész a temetést a gyakorlatban lévő egyházi szertartás szerint végzi. A temetési szertartás csak akkor teljesíthető, ha az állami anyakönyvi hivatal által kiállított halotti anyakönyvi kivonatot bemutatják.

67. § A halál nemére való tekintet nélkül bármely vallásfelekezetű részesítendő temetési szertartásban.¹³

68. § A lelkész köteles a polgári anyakönyvvezetés mellett is a keresztelesekről, a házasok megáldásáról, a halottak eltemetéséről anyakönyvet vezetni. Vezet továbbá családkönyvet, és a konfirmáltakról, az áttértekről és kitértekről anyakönyvet.

69. § Az 1895. október 1. előtti anyakönyvekből¹⁴ közhitelességű kivonatokat, a fél költéségére, bélyeggel ellátva, a lelkész köteles kiállítani: az anyakönyvekben kiigazítást csak az egyházi főhatóság engedélyével eszközölhet.

Az 1895. október 1. utáni anyakönyvekből egyházi célra a lelkész bélyegmentesen adhat kivonatokat, más célra azonban ezek a kivonatok is bélyegkötelesek.

70. § A lelkész kötelessége az egyházközség anyagi ügyeire felügyelni. Az egyházközség ládájának, vagy páncélszekrényének egyik kulcsa állandóan nála van. A gondnokkal együtt, vagy külön is, személyesen, vagy kiküldött által, kötelesek évenként legalább kétszer váratlan pénztárvizsgálatot tartani. E vizsgálatról a legközelebbi kebli tanácsi ülésen jelentést kell tenni, amely az észlelt hiányok és mulasztások megszüntetésére haladéktalanul megteszi a szükséges intézkedéseket.

71. § A lelkész egyházi hatóságainak törvényes intézkedéseit, határozatait, felhívásait és végzéseit készséggel és pontosan teljesíti. Az állami hatóságok rendeleteit, amelyek a törvények végrehajtására vonatkoznak, s vele egyházi hatóságai által közöltetnek, végrehajtja: a törvényes megkeresésekben, amelyeket bíróságok és polgári hatóságok az igazságszolgáltatás és közigazgatás érdekében hozzá közvetlenül intéznek, eljár.

72. § A lelkész köteles az egyházközségi, közgyűlési, kebli tanácsi, fegyelmi bizottsági ügyvitel minden ágában a törvények megtartására, a visszaélések elhárítására és orvoslására felügyelni.

73. § A lelkész az egyházközségekben érkezett beadványokat beiktatja, az iktatókönyvet vezeti, az iratokat rendeltetési helyére küldi, a végrehajtás iránt intézkedik. Minden hivatalos iratot, bizonyító erővel bíró okmányt, aláírásával és hivatalos pecsétjével ellát.

74. § A levéltár a lelkész gondozása és felelőssége alatt áll a lelkészi lakásban, vagy a lelkészi hivatalban, ill. könyvtárban vagy levéltárban. A lelkész gondozza és őrzi az egyházközség tulajdonát képező hivatalos könyveket, az egyházközségi ill. lelkészi könyvtárt, továbbá az úrasztali szereket, a keresztelő poharat, stb.

Az egyházközségi irattár veszélyeztetettsége esetében az egyházi levéltáros javaslatára az E.K. Tanács elrendeli az öt évnél régebbi levéltári anyag beszállítását az egyházi levéltárba.

75. § A lelkész év végén elkészíti az egyházközség népesedési adatait, s a következő év első napjaiban felterjeszti az Egyházi Képviselő Tanácshoz.

76. § A lelkész köteles a segélyt vagy nyugdíjat élvezők nyugtáin az illető életben létét és özvegyi, ill. kiskorú állapotát igazolni. Az ilyenek halálát a Nyugdíjtanácsnak azonnal jelenti.

77. § A lelkész egyházközségéből 3 napnál hosszabb időre engedély nélkül nem távo-

¹³ Tehát az öngyilkosok is.

¹⁴ Ugyanis ekkor lépett hatályba a polgári anyakönyvezésről szóló, 1894: XXXII. tc., amelyet a király 1894. december 9-én szentesített.

hat. Ilyenkor köteles gondoskodni, hogy az istentiszteletek megtarthatók legyenek, azok végzésére az énekvezért, vagy valamelyik szomszédos lelkésztársát kéri fel.

A lelkésznek szabadságot a püspök engedélyez, aki egyúttal intézkedik a helyettesítésről. Igazolt betegség esetén a püspök szabadságot engedélyezhet a lelkésznek: a szabadság azonban egyhuzamban egy éven túl nem terjedhet.

78. § A lelkész javadalmazása és nyugdíjazása az érvényben lévő rendelkezések szerint történik.

79. § Minthogy a lelkész híveinek minden tekintetben a vezetője, igyekezzék azok bizalmát, szeretetét és tiszteletét megszerezni. Vegyen részt hívei örömében és fájdalmában, legyen a szerencsétlenek vigasztalója és atyja, minden hivatalos és magánügyükben járjon el jóakarattal és szeretettel. A lelkész magánélete legyen feddhetetlen, házaselete mintaszerű, öltözködésében állásának tekintélyt és tisztességét tartsa szem előtt. A lelkész legyen hű állampolgár, jó hazafi, a közügyekben résztvevő munkás férfi, mindenekben az Isten országa terjesztésén munkálkodván itt a földön, az emberek között.

VII. fejezet

Énekvezér

(Kántor)

80. § Énekvezér (kántor) csak az egyházi főhatóság által elismert, oklevéllel rendelkező egyén lehet. E nélkül csak ideiglenesen alkalmazható az állásra.

81. § Az énekvezérek választását a II. számú Törvény szabályozza.

82. § Az énekvezér beköszöntőt tart az egyházközségben a hivatalába a lelkész iktatja be, s tőle egyidejűleg az esküt beveszi.

83. § A lelkész tudta nélkül az énekvezér nem távozhatsz el az egyházközségből, s a lelkész utasításaihoz hivatalos minőségében alkalmazkodik

Az énekvezér 3 napnál hosszabb szabadságolása úgy történik, amint azt a 77. § a lelkészre nézve előírja.

84. § Az énekvezér kötelességei:

a) Amikor a lelkész hivatalos ügyben az egyházközségből eltávozik, az énekvezér tartja az istentiszteletet: szükség szerint keresztel és temet is.

b) Nagypénteken az istentiszteleten a passiót énekli.

c) Az istentiszteleteken és temetések alkalmával az egyházi főhatóság által elfogadott énekeskönyvet használja.

d) A gyülekezet szép és összehangzó éneklésére, közelebről az ifjak egyházi énektanítására és vallás erkölcsi nevelésére kiváló gondot fordít.

e) A lelkésszel együtt és egyetértőleg végzi a vallás erkölcsi nevelést.

f) Énekkarokat alakít, s velük az istentiszteleteken összehangzatos egyházi és vallásos énekek előadásával részt vesz.

VIII. fejezet

Gondnok

85. § A gondnokot az egyházközségi közgyűlés választja, közmegbecsülésben álló, értelmes, feddhetetlen erkölcsű, vallásos buzgóságukról ismeretes egyháztagok közül, 3 évre. Hivatalát a közgyűlés, esetleg a kebli tanács előtt letett esküvel foglalja el.

86. § Az egyházközségi gondnok teendői:

a) Az egyházközségi közgyűlést és a kebli tanács ülését a lelkésszel egyetértőleg egybe hívja, s azokon elnököl.

b) Az egyházközség pénztárnokát a lelkésszel együtt ellenőrzi, felette felügyeletet gyakorol, a lelkésszel egyetértőleg pénztárvizsgálatot tart vagy rendel el, de ezt szükség szerint egyedül is megteszi.

c) A házbérfjövedelmek bevallását kellő időben megteszi. Illetéktelen adók és illetékek kirovása ellen felszólamlással él, s az egyházközség vagyoni érdekeit e tekintetben is védi.

d) Gondoskodik arról, hogy az egyháztagok önkéntes egyházfenntartói járulékaikat rendszer időben befizessék.

e) Gondoskodik arról, hogy az egyházközség, valamint az egyházközségi tisztviselők által használt ingatlanok után fizetendő adókat a törvényes határidőn belül befizessék.

f) A hozzá befolyt, vagy általa átvett pénzt és terményt az egyházközség pénz- és magtárában beszolgáltatja, a kifizetendő összegeket kiutalja.

g) Felügyel az egyházközség épületeire, azokat tűzkár ellen biztosítja. A szükséges javítanivalókról a kebli tanácsnak előterjesztést tesz, s azokat a nyert felhatalmazás alapján végrehajtja vagy végrehajtatja.

h) Gondoskodik az egyházközség részére szükséges nyilvántartások és könyvek beszerzéséről.

i) Felettes egyházi előjáróinak engedelmeskedik, s azok utasításai szerint jár el, ha azok fennálló törvénybe, rendelkezésbe nem ütköznek.

j) Tiszteletdíja az egyházközség vagyoni erejéhez képest nyer megállapítást. Legtöbb helyen vallásos buzgóságból díj nélkül teljesíti tisztét a gondnok.

87. § A gondnok a kezelése alatt álló egyházi javakért minden vagyonával felelős.

88. § A gondnok, ha az egyházközség közgyűlésre így határoz, egyszersmind pénztárnok is. Mint ilyennek teendőit a következő fejezet szabályozza.

IX. fejezet

Pénztárnok

89. § Népesebb és vagyonosabb egyházközségekben a pénztárnoki tisztségre, a gondnokságtól elválasztva, külön tisztviselőt választ az egyházközség közgyűlése, 3 évre. Hivatalát a közgyűlés, esetleg a kebli tanács előtt letett esküvel foglalja el.

90. § A pénztárnok teendői:

a) Megválasztáskor az egyházközség pénzeit, más értékeit a kebli tanács intézkedése folytán leltár mellett a volt pénztárostól átveszi.

- b) Az egyházközség pénzét, értékeit és pénzürtékű papírjait kezeli.
- c) Az egyházközség pénzeit állami pénzügyintézetnél helyezi el.
- d) A gazdasági jövedelmet és házbéreket beveszi, elhelyezi, megfelelő nyugták és ellen-nyugták mellett. A bevételekről és kiadásokról, esetleg a lelkész segédkezése és ellenőrzése mellett, rendes naplót vezet.

e) Gondoskodik, hogy az egyházközség jövedelmi rendes időben befolyjanak, s a költségvetésbe felvett fizetéseket a más kiadásokat a meghatározott módon kifizessék. Időközi kiadásokat csak a gondnok vagy a lelkész utasítására eszközölhet.

f) Az egyházközség pénzei, értékei és pénzürtékű papirosai a lelkészi hivatalban vagy a lelkészi lakásban álló, zárral ellátott egyházközségi ládában, vagy pánccs szekrényben tartandók. Ennek egyik kulcsa a lelkésznél, a másik a pénztárnoknál van. Pénzürtékű papirosok, más értékek és takarékpénztári könyvek azonban mindig a lelkészi hivatalban, vagy a lelkészi lakásban tartandók. Leányegyházközségekben a pénztár szintén az egyházközség ládájában, vagy pánccs szekrényében tartandó a gondnok lakásán, ha a vizsgálószték az illető anya- és leányegyházközségek meghallgatásával másképp nem intézkedik.

g) A pénztárnok a hozzá befolyt pénzeket 24 óra alatt köteles az egyházközség ládájában vagy pánccs szekrényébe betenni. Itt azonban csak annyit tarthat, amennyire a rendes kiadások fedezésére szükség van. A többit azonnal köteles elhelyezni állami pénzügyintézetben. Ellenkező esetben az elveszett kamatokat köteles megtéríteni.

h) A pénztárnok köteles évenként a következő évre 2 példányban költségelőirányzatot készíteni, s november 25-ig a keblí tanácsnak további eljárásra betérjeszteni. Ugyancsak köteles 2 példányban elkészíteni évi számadását.

91. § A pénztárnok nemcsak az egyházközségi pénzek, értékek és pénzürtékű papirosokért, hanem az ezek kezelése körül saját hibájából vagy mulasztásából történt károsodásért is minden vagyonával felelős.

92. § A pénztárnok díjazására nézve a VIII. fejezet 86. § utolsó bekezdésében foglaltak az irányadók.

X. fejezet

Egyházközségi jegyző

93. § Az egyházközségi jegyzőt a közgyűlés 3 évre választja. Esküt a közgyűlés, esetleg a keblí tanács előtt tesz.

94. § A jegyző teendői:

a) A közgyűléseken és a keblí tanács ülésein a tárgyalás alá bocsátott iratok felolvasása, a szólni kívánók feljegyzése, a szavazatok összeszámolása.

b) A közgyűlés és keblí tanács határozatainak jegyzőkönyvbe vétele, a jegyzőkönyv elkészítése és aláírása.

c) A jegyzőkönyvi tárgyakról évenként betűrendes mutatót készít, s azt az évi jegyzőkönyv végére bejegyzí.

d) A jegyzőkönyvokra gondot visel, az ügyiratokat megőrzi, ezeket használat után a jegyzőkönyvvel együtt átadja a lelkésznek, irattárba helyezés végett.

e) A hozott határozatok szerint a szükséges kiadványozásokat, átiratokat és felterjesztéseket elkészíti, azokat, ha szükséges, a jegyzőkönyv elkészítése előtt is köteles a lelkésznek további eljárás céljából kiadni.

XI. fejezet

Egyházfiak

95. § Az egyházfiakat a kebli tanács választja 3 évre. Esküt a kebli tanács előtt tesznek.

96. § Az egyházfiak teendői:

- a) Hivatalos kötelességei teljesítésében a gondnoknak segédkeznek.
- b) Egyházi előjáróik utasításai szerint tisztükben híven és pontosan eljárnak.
- c) Kötelességeiket részleteiben a kebli tanács határozza meg. Ezeket híven teljesíteni tartoznak.

XIII. fejezet

Harangozó, templomgondozó

97. § A harangozót vagy templomgondozót a kebli tanács fogadja fel szerződéssel, mely kötelességeit is tartalmazza. Esküt a kebli tanács előtt tesz.

II. RÉSZ

EGYHÁZI FŐHATÓSÁGOK

98. § A Magyarországi Unitárius Egyház főhatóságai:

- a) Egyházi Főtanács
- b) Zsinati Főtanács
- c) Egyházi Képviselő Tanács

XIII. fejezet

99. § Az Egyházi Főtanács tagjai:

1. Hivatalból: a püspök, főgondnok, főjegyző, közügyigazgató, előadó-titkár, számvevő, pénztáros, jogtanácsos, levéltáros és könyvtáros, az Unitárius Teológiai Intézet igazgatója és tanárai, az állandó vegyes bizottság elnöke, a rendes és nyugalmazott lelkészek, valamint az énekvezérek.

2. Az egyházközségek által választott tagok:

a) Az anya-, társ-, és leányegyházközségek által minden megkezdett 500 lélek után 6 évre, titkos szavazással, viszonylagos szótöbbséggel választott egy-egy tag.

b) Az anya-, társ-, és leányegyházközségek 1 évre választott – titkos szavazással, viszonylagos szótöbbséggel – egy-egy képviselője.

3. Az Egyházi Főtanács által 6 évre, titkos szavazással, viszonylagos szótöbbséggel, jelölés alapján választott 12 tag (önkiegészítés).

4. Az Egyházi Főtanács régi örökös tagjai.

5. A ciklus alatt – elhalálozás vagy más ok miatt – megüresedett helyekre a választás csak a ciklus hátralévő részére történik.

6. Az a főtanácsi tag, aki nem jelenik meg a Főtanács ülésén, s elmaradását nem igazolja, egyházi tanácsosságáról lemondottnak tekinthető.

7. Főtanácsi tagnak csak az választható, aki a Sz.T. 13. § b) pontjában¹⁵ előírt feltételeknek megfelel. Abban a kérdésben, hogy az Egyházi Főtanács tagjainak megválasztása ellenforog-e fenn valami kizáró ok vagy nem, hivatalból vagy panasz alapján, az Egyházi Képviselő Tanács végérvényesen határoz.

100. § Az Egyházi Főtanács elnökei:

A püspök és főgondnok. A püspököt akadályoztatása esetén a főjegyző, a főgondnok az Állandó Vegyes Bizottság elnöke helyettesíti. Ha az elnökségre nézve még így is valami akadály mutatkoznék, akkor egyházi részről a szolgálati években legidősebb lelkész, világi részről a rangban legidősebb egyházi tanácsos elnököl.

101. § Az Egyházi Főtanács jegyzője az egyházi főjegyző.

Akadályoztatása esetén a Főtanács gondoskodik jegyzőről a Főtanács lelkészi tagjai közül.

102. § Az Egyházi Főtanács előadója az előadó-titkár.

103. § Az Egyházi Főtanács érvényes határozathozatalához legalább 15 tag jelenléte szükséges.

104. § Az Egyházi Főtanács hatáskörébe tartoznak:

1. Az egyházi törvény és szabályrendeletek alkotását illetően:

a) Az egyházra és valláserkölcsei életre vonatkozó minden egyházi törvény és szabályrendelet megalkotása, életbeléptetése, módosítása.¹⁶

b) Az egyházi ünnepek meghatározása.

c) A vallásos szertartások módjának és rendjének meghatározása és a vallásos könyvek jóváhagyása és elfogadása.

d) A tisztviselők számára utasítások és esküformák készítése.

e) Lelkészképzés, választás és felszentelés módozatainak meghatározása.

f) Egyházi fegyelmezés szabályozása.

2. Az egyházi vezetés tekintetében:

a) A püspök és az E.K. Tanács évi jelentései, az irattár és a jegyzőkönyvek alapján ellenőrzi az év közben tett intézkedéseket.

b) A közpénztár, alapítványok s általában az egyház vagyonáról vezetett számadások felülvizsgálata és a költségvetések jóváhagyása.

c) A legfőbb felügyeletet gyakorolja a Magyarországi Unitárius Egyház Budapesti Unitárius Teológiai Intézete felett.

d) Határoz az egyházközségek alapítása vagy megszüntetése, anyaegyházközségeknek

¹⁵ Sz.T. alatt Szervezeti Törvény, tehát ezen törvény 13. §-a értendő.

¹⁶ Tehát ez a szervezet képezi az egyház legfőbb törvényhozó szervét.

leányegyházközsegekké, vagy leányegyházközsegeknek anyaegyházközsegekké alakítása tekintetében.

e) Meghatározza az egyházi tisztviselők fizetését, tiszteletdíját és egyéb illetményeit.

f) Megválasztja és felesketi a főjegyzőt, közügyigazgatót, az Unitárius Teológiai Intézet igazgatóját, a jogtanácsost, a pénztárnokot, a számvevőt, az előadótitkárt, az egyházi tanácsosokat. Megválasztja továbbá jelölés alapján az Egyházi Képviselő Tanács tagjait, az Állandó Vegyes Bizottság elnökét és tagjait.

g) Évről évre megválasztja a Főtanácsi Bizottság elnökét, 4 rendes és 2 pótagját, hogy azok a Főtanács elé terjesztendő jelentéseket, számadásokat, költségvetéseket megvizsgálják, s a vizsgálat eredményéről jelentés tegyenek.

h) Határoz az egyháznak juttatott államsegély felett.

i) Ingatlanok vétele és eladása, valamint örökség és alapítványok elfogadása vagy visszatartása kérdésében az E.K. Tanács intézkedéseinek jóváhagyása, s az E.K. Tanács által elébe terjesztett, vagy általa fenntartott fontosabb kérdésekben közvetlenül intézkedik.

j) Ellenőrzi az alapítványoknak az alapítók rendelkezés szerint való kezelését, és intézkedik az alapítványok célszerű kezelése iránt.

k) A rendelkezésre álló alapítványokból segélyeket ad.

l) Gondoskodik az egyház szükségleteinek fedezéséről.

m) Általában figyelemmel kíséri, és mindenben előmozdítja az egyházi élet fejlődését és gyarapodását. Az egyes testületek által adományozott tiszteletbeli címeket megerősíti. A tiszteletbeli címek adományozására vonatkozó javaslattétel joga annak a testületnek ill. szervnek van fenntartva, amely testület vagy szerv a tisztség tényleges betöltésre jogosult.

105. § Az Egyházi Főtanács szükség szerint, de legalább minden harmadik évben ülésezik, – Budapesten.

106. § Az Egyházi Főtanács ülésezésének időpontját az E.K. Tanács tűzi ki, s összehívásáról is az E.K. Tanács gondoskodik.

107. § A tárgyalások rendjét és a tanácskozások módját a Házsabályok szabályozzák.

108. § Az Egyházi Főtanács tagjainak elszállásolásáról a budapesti egyházközségek lehetőleg gondoskodnak. Napidíjra, vagy más költségek megtérítésére az Egyházi Főtanács tagjai igényt nem tarthatnak.

109. § Az Egyházi Főtanács jegyzőkönyvének hitelesítésére a Főtanács 3 tagú bizottságot küld ki, 15 napos határidővel.

110. § Miután az Egyházi Főtanács jegyzőkönyvei elkészülnek, azokat az egyházközsegeknek, a lelkészeknek és a tisztviselőknek hivatalból megküldik tudomásulvétel, és a hozott határozatokhoz való alkalmazkodás végett.

111. § A főtanácsi határozatokat és utasításokat az érdekelték, testületek és tisztviselők kötelesek tudomásul venni, a rájuk vonatkozó ügyekben azonnal intézkedni és intézkedéseikről felettes hatóságainak 30 napon belül jelentést tenni.

112. § Az Egyházi Főtanács pecsétje: „A Magyarországi Unitárius Egyház”. A pecsét kör alakú, a szöveg az unitárius egyházi címerpajzs körül helyezkedik el.

XIV. fejezet Zsinati Főtanács

113. § 1. A Zsinati Főtanács tagjai azonosak az Egyházi Főtanács tagjaival. Minden negyedik évben, vagy szükség szerint ülésezik Budapesten vagy valamelyik más egyházközségben.

2. Püspök és egyházi főgondnok választása, valamint új papok felszentelése a Zsinati Főtanácsban történik, azonban a Budapesten ülésező Egyházi Főtanács is elvégezheti ezeket a teendőket.¹⁷

3. A Zsinati Főtanács helyét és idejét az Egyházi Képviselő Tanács állapítja meg, az érdektelt egyházközségek meghallgatása után.

114. § A Zsinati Főtanács elkerülhetetlen költségeit az E.K. Tanács viseli.

115. § A Zsinati Főtanács pecsétje és jelvénye ugyanaz, mint az Egyházi Főtanácsé.

XV. fejezet Egyházi Képviselő Tanács

116. § Az Egyházi Képviselő Tanács az Egyházi Főtanács képviseletében, a fennálló törvények között, vezeti az egyházat s intézkedik minden ügyében.¹⁸ Székhelye Budapest.

117. § Az Egyházi Képviselő Tanács tagjai:

1. Hivatalból: a püspök, főgondnok, főjegyző, közügyigazgató, előadó-titkár, számvető, pénztáros, jogtanácsos, az Unitárius Teológiai Intézet igazgatója, az állandó vegyes bizottság elnöke és a rendes lelkészek.

2. Választás útján: a Főtanács tagjai közül, titkos szavazással, általános szótöbbséggel 6 évre választott 12 tag.

118. § Ha időközben bármely ok miatt megüresedik a tisztség, ennek betöltése csak a ciklus hátralévő részére történik. Az E.K. Tanács elnökei: a püspök és a főgondnok. Azonban az E.K. Tanács üléseiben a püspök vagy a főgondnok egyedül is elnökölhet. Ha megjelenésben mindkettő akadályozva van, akkor elnököl a főjegyző, s ennek akadályoztatása esetén az E.K. Tanács gondoskodik a helyettesítésről a jelenlévő tagok közül.

119. § Az E.K. Tanács jegyzője a főjegyző. Akadályoztatása esetén helyettesről az E.K. Tanács gondoskodik.

120. § Előadó az előadó-titkár.

121. § Az E.K. Tanács érvényes határozathozatalához az elnökkel együtt legalább 9 tag jelenléte szükséges.

122. § Az Egyházi Képviselő Tanács hatáskörébe tartoznak:

1. A Zsinati és Egyházi Főtanács határozatainak végrehajtása. Amennyiben a határozatok végrehajtásánál az alkalmazás körülményei változtatást igényelnek, az E.K. Tanácsnak

¹⁷ Az Egyházi Főtanács és a Zsinati Főtanács közötti érdemi különbség, hogy a püspök és főgondnok választás elsődlegesen a Zsinati Főtanács jogosítványa.

¹⁸ Ez a testület az egyház végrehajtó szervezete, amely megfelel a protestáns egyházakban található konventnek.

joga van ezt a következő Főtanácsig tartó érvényességgel, kivételesen és saját felelősségére, megtenni.

2. Ingatlanok vétele, eladása, örökség és alapítványok elfogadása vagy visszautasítása.

3. Az egyházközségek élete, vagyonkezelése és tevékenysége feletti felügyelet.

a) A vizsgálatokról felterjesztett jegyzőkönyveket megvizsgálja, a szükséges intézkedéseket megteszi, s időközben is minden felmerülő ügyben utasításokat ad és rendelkezik.

b) Az egyházközségek adás-vételi és kölcsönügyi szerződéseit jóváhagyja.

c) Építkezéseknél a tervrajzot megvizsgálja, a költségvetést jóváhagyja, a kivitelre engedélyt ad.

d) Az egyházközségek és az Unitárius Teológiai Intézet által alkotott minden szabályzatot megerősít.

e) Az egyházközségek közigazgatása körében felmerülő vitás kérdésekben dönt.

4. Felügyeletet gyakorol az Unitárius Teológiai Intézet felett.

5. Gondoskodik az unitárius ifjak valláserkölcsei neveléséről.

6. Gondoskodik az egyházi rendről és fegyelemről.

7. Ellenőrzi az egyházi és egyházközségi közvagyon kezelését, a számadások és költségvetések megvizsgálása által.

8. Az állami hatóságok által kiadott egyházi vonatkozású törvényes rendeleteket közli az illetékes egyházi hatóságokkal, a megteszi a szükséges felterjesztéseket és folyamodványokat.

9. A Zsinati és az Egyházi Főtanács hatáskörébe utalt tárgyakat, az egész egyházat érintő törvényeket, szabályrendeleteket és javaslatokat előkészíti, indokolja és felterjeszti.

10. Gondoskodik a szükséges irodai személyzet beállításáról és javadalmazásáról.

11. Megvizsgáltatja időnként az irodát, a könyvtárat és a levéltárat, s intézkedik az esetleges mulasztások megszüntetése és orvoslása iránt.

12. Összehívja az Egyházi és Zsinati Főtanácsot, – ezeknek tárgysorozatát legalább 14 nappal az ülés előtt megküldi a tagoknak.

123. § Az Egyházi Képviselő Tanács szükség szerint tartja üléseit, de legalább negyedévenként egyszer.

124. § Az ülést a tárgysorozat közlésével az elnökség hívja össze, legalább 8 nappal előtte.

125. § Az Egyházi Képviselő Tanács pecsétje: „A Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa”. A pecsét köralku, a szöveg az egyház címerpajzsa körül helyezkedik el.

XVI. fejezet

Állandó Vegyes Bizottság

126. § Az Egyházi Képviselő Tanács mellett, az ügyek szakszerű megvizsgálása és véleményadás céljából, Állandó Vegyes Bizottság működik.

127. § Az Állandó Vegyes Bizottság gazdasági, jogügyi, pénzügyi, valláserkölcsei-nevelési, törvény- és szabályrendelet szövegező, szociális-missziói és béke, sajtó és iratterjesztő kérdések és ügyek munkálásában áll az Egyházi Képviselő Tanács rendelkezésére, mint szakbizottság. Az Egyházi Képviselő Tanács, szükség szerint, az egyes szakkérdések előké-

szítésére és javaslatételre ad hoc bizottságot szervezhet, amelynek elnöke az Állandó Vegyes Bizottság elnöke, egyik tagja az Állandó Vegyes Bizottságnak a szóban forgó tárgyban illetékes szakértője, további tagjait az Egyházi Képviselő Tanács küldi ki.

128. § Az Állandó Vegyes Bizottság elnökét és 8 tagját a Főtanács választja jelölés alapján titkos szavazattal, általános szótöbbséggel. Jegyzője az E.K. Tanács jegyzője.

129. § A Bizottsághoz utalt tárgyakat a bizottság elnöke veszi át.

130. § A bizottság köteles a hozzá utalt ügyeket a lehető leggyorsabban megvizsgálni, és észrevételeit és javaslatait írásba foglalva az ügyiratokkal együtt az E.K. Tanácshoz betervezni. A bizottságnak önálló indítványozási joga van.

XVII. fejezet

Az Unitárius Teológiai Intézet

131. § A Magyarországi Unitárius Egyházban a lelkészképzés és a teológiai tudományok művelése az akadémiai fokú Budapesti Unitárius Teológiai Intézetben történik.

132. § A Budapesti Unitárius Teológiai Intézet az Egyházi Képviselő Tanács, illetve Egyházi Főtanács felügyelete alatt fejti ki működését.

XVIII. fejezet

Püspök

133. § A püspök egyházi részről az egyház legfőbb tisztviselője.

Székhelye Budapest.

134. § A püspököt Zsinati Főtanácson, ennek jelenlévő tagjait, titkos szavazással, általános szótöbbséggel, a felszentelt lelkészek és felszentelt teológiai tanárok közül választják 6 évre.¹⁹ A megválasztott püspök újra választható a korhatár betöltéséig.²⁰ A megválasztott püspök az egyházi hivatali esküt azonnal leteszi.

135. § Működéséhez a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának hozzájárulása szükséges.²¹ Ennek megfelelően hivatalba lépése előtt a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnöke előtt Állami hűségesküt tesz.

136. § A püspök jogai és kötelességei:

1. Képviseli az egyházat a kormány és az összes polgári hatóságok és bíróságok előtt.
2. Őre az egyház vallási, erkölcsi, szellemi és anyagi érdekeinek. A főgondnokkal az egyház ügyeinek vezetésében egyetértőleg jár el.
3. Joga van bármely egyházközségben istentiszteletet tartani és minden lelkési ténykedést végezni.
4. Elnöke egyházi részről a Zsinatnak, a Főtanácsnak és az Egyházi Képviselő Tanácsnak.

¹⁹ Korábban az unitárius püspököt is életfogytig választották. Az új szabályozás követi a protestáns egyházakét.

²⁰ A korhatárt nem jelölik meg. Nyilván az egyéb egyházi tisztségviselők nyugdíjkorhatáráig tart.

²¹ Az állam(fő) felügyeleti jogának továbbéléséről van szó.

a) A hivatalos beadványok közül azokat, amelyek tanácsi tárgyalást nem igényelnek, elnökiileg intézi. Az elnökiileg elintéztett ügyekről időről időre jelentést tétet előadó-titkár útján az E.K. Tanácsnak. Minden olyan ügyet, amelynek ellátása különösebb szakismeretet, részletesebb kidolgozást igényel, az Állandó Vegyes Bizottságnak kiadja megvizsgálás végett.

b) A Zsinatok, Főtanácsok és az E.K. Tanács üléseiből kiadandó iratok, felterjesztések, rendeletek fogalmazványait megvizsgálja, láttamozza és a kiadványokat aláírja. A jegyzőkönyveket névaláírásával hitelesíti.

c) Általában, mint az egyház közigazgatásának vezetője gondoskodik arról, hogy a közigazgatás ügymenete gyors és gördülékeny, s az egyház rendeltetésének és érdekeinek megfelelő legyen.

5. Elnöke a II. fokú fegyelmi bíróságnak. Ezzel járó kötelességeit a fegyelmi törvény írja elő.

6. Az egyházközségek és a Budapesti Unitárius Teológiai Intézet a püspök felügyelete alatt állnak. E jogból kifolyólag a lelkészekről, a Teológiai Intézet igazgatójától, valahányszor szükségét látja, jelentést kérhet.

7. Joga van az egyházi és az egyház kezelésében lévő összes alapokat, a pénztárnoki és ellenőri naplókat bármikor megvizsgálni.

8. Az egyházközségeket időnként meglátogatja; általában minden alkalmat felhasznál arra, hogy érintkezzék a hívekkel, s bennük a hitbuzgóságot, az egyház és a vallás iránti szeretetet ápolja és fokozza.

9. A lelkészek és énekvezérek kinevezése, áthelyezése, a vonatkozó törvény keretében, a püspök joga és kötelessége.

10. Az újonnan kinevezett lelkészeket felszenteli a főjegyző és közügyigazgató segédletével.

11. A külföldi hitrokonokkal a testvéri viszonyt fenntarthatja és ápolja.

12. Kirendeli a Zsinat és az Egyházi Főtanács alkalmával tartandó istentiszteletek egyházi szónokait.

13. Évi munkásságáról írásban jelentést tesz az Egyházi, ill. Zsinati Főtanács előtt, melynek felelős a lelkészek és énekvezérek kinevezésénél és áthelyezésénél követett eljárásáért és bármely más ténykedéséért.

137. § Pecsetje: „A Magyarországi Unitárius Egyház Püspöke”. A pecsét kör alakú, a szöveg a püspöki jelvény körül helyezkedik el. A püspöki jelvény: kelyhes, egyenlőszárú átlós kereszt, az u. n. andráskereszt.

XIX. fejezet Főgondnok

138. § A főgondnok világi részről az egyház legfőbb tisztviselője.

139. § A főgondnokot a Zsinati, vagy az Egyházi Főtanács egyházunk világi tagjai közül választja, titkos szavazattal, általános szótöbbséggel, 6 évre. A főgondnok Budapesten, vagy Budapest közelében lakjék. Megválasztása után nyomban esküt tesz.

140. § Működéséhez a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának hozzájárulása szükséges. Ennek megfelelően hivatalba lépése előtt a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnöke előtt állami hűségesküt tesz.

141. § A főgondnok jogai és kötelességei:

1. Képviseli, úgy mint a püspök, az egyházat a kormány, az összes polgári hatóságok és a bíróságok előtt.

2. Őre az egyház vallási, erkölcsi, szellemi és anyagi érdekeinek. A püspökkel az egyház ügyeinek vezetésében egyetértőleg jár el.

3. Elnököl világi részről a Zsinati és Egyházi Főtanácsokon, valamint az E.K. Tanács ülésein.

4. A Zsinati és Egyházi Főtanács jegyzőkönyveit, a kiadandó iratokat, felterjesztéseket, rendeleteket aláírja.

5. Az egyházközségek és a Budapesti Unitárius Teológiai Intézet felett felügyeletet gyakorol.

6. Figyelemmel kíséri és ellenőrzi a tisztviselők és alkalmazottak tevékenységét és kötelességeik teljesítését.

7. Joga van az egyházi és az egyház kezelése alatt álló összes alapokat, pénztárnoki, ellenőri naplókat bármikor megvizsgálni.

XX. fejezet

Főjegyző

142. § A főjegyzőt a Zsinat vagy Egyházi Főtanács választja a lelkészek és a felszentelt teológiai tanárok közül, titkos szavazással, általános szótöbbséggel 6 évre, s hivatalára azonnal felel.

143. § A főjegyző jogai és kötelességei:

1. A püspököt akadályoztatása, valamint a püspöki szék megüresedése esetén helyettesíti. Ezekben az esetekben az E.K. Tanács és a Főtanács maga gondoskodik a főjegyzői teendők ellátásáról.

2. A Zsinati és az Egyházi Főtanács, valamint az E.K. Tanács jegyzőkönyveit, továbbá a bizottságok jegyzőkönyveit vezeti.

3. A Főtanács jegyzőkönyveiből a szükséges kiadmányokat elkészíti, a jegyzőkönyveket és a kiadmányokat aláírásával hitelesíti.

4. Lelkész-szentelésnél a püspöknek segít, a felszentelt lelkészekkel neveiket az anyakönyvbe beírja, az esküt tőlük beveszi, oklevelüket kiállítja.

5. Az esküre kötelezett tisztviselőktől az esküt beveszi.

XXI. fejezet Közügyigazgató

144. § A közügyigazgatót a Zsinati, vagy Egyházi Főtanács a felszentelt lelkészek közül választja jelölés alapján, titkos szavazással, általános szótöbbséggel 6 évre, a hivatalára azonnal felelketi.

145. § Jogai és kötelességei:

1. A Zsinati és az Egyházi Főtanácsli ülések megnyitása és bezárása után imádságot mond.

2. A Zsinati és Egyházi Főtanács ülésein őrködik a törvényeknek és az egyházi rendszabályoknak a megtartása felett, s széksértési esetekben azok megtorlására javaslatot tesz.

3. Fegyelmi ügyekben kötelességeit a tisztviselők felelősségéről szóló egyházi törvény írja elő.

XXII. fejezet Előadótítkár

146. § Az előadótítkár az E.K. Tanács, az Egyházi és Zsinati Főtanács előadója és a püspök títkára.

147. § Lelkeszi vagy jogi képesítéssel rendelkező egyháztágok közül, pályázat útján, titkos szavazással, általános szótöbbséggel választja az Egyházi Főtanács 6 évre. Az előadótítkári állás ideiglenes betöltése tekintetében az E.K. Tanács intézkedik. Az ideiglenes intézkedést a legközelebbi Főtanácsnak jóváhagyásra be kell jelenteni. Az előadótítkár megválasztása után nyomban esküt tesz.

148. § Az előadótítkár az E.K. Tanács irodájának a vezetője.

149. § Egyházi és állami hatóságoktól, egyháztágoktól vagy bárkitől érkező ügyiratokat átveszi, iktatja, s a felettes egyházi vezetők utasítása szerint intézkedik. Az elintézet ügydarabokat irattárba helyezi.

150. § Az Egyházi Főtanács, Zsinati Főtanács és E.K. Tanács ülésein az egyes tárgyakat, előadói javaslatával ellátva, előterjeszti. Ha azonban a Tanács az előadótítkár javaslatát nem fogadja el, köteles a hozott határozat szerinti szöveget elkészíteni. Nyilvántartás érdekében az elintézetlen ügyekről negyedévenként előterjesztést készít a püspöknek, ill. az E.K. Tanácsnak. Az E.K. Tanács évi jelentését elkészíti, és a Zsinati ill. Egyházi Főtanácscon előadja. Az E.K. Tanács határozatainak kiadásáról intézkedik, s a kiadmányokat a püspökkel együtt aláírja.

151. § Mint püspöki títkár, a püspök rendelkezése alatt áll, és utasítása szerint jár el.

152. § Az előadótítkár – a bizottság elnökének meghívására – köteles a szakbizottságokban megjelenni, s a kívánt felvilágosításokat megadni, ill. az előadói teendőket ellátni.

XXIII. fejezet**Számvevő**

153. § A számvevőt szakképzett egyháztagok közül választja az Egyházi Főtanács, titkos szavazattal, általános szótöbbséggel, jelölés alapján 6 évre, s nyomban felesketi hivatalára. Nem állhat rokonsági viszonyban a pénztárossal.

154. § A számvevő feladatai:

a) A pénztáros által vezetett összes naplók és számadások, valamint a számadásra kötelezett intézmények és egyházközségek naplóinak és számadásainak megvizsgálása és bírálata.

b) A leltárak felülvizsgálása és jelentéstétel.

c) A hátralékoknak az E.K. Tanács vagy elnökség útján szorgalmazása.

d) A hozzá utalt ügyekben szakvéleményadás és javaslattevés.

XXIV. fejezet**Pénztárnok**

155. § A pénztárnokot az Egyházi Főtanács választja jelölés alapján, titkos szavazattal, általános szótöbbséggel, 6 évre, s nyomban felesketi hivatalára.

156. § A pénztárnok az egyházi pénztár, az egyházi alapok és alapítványok, valamint ezek jövedelmeinek kezelője.

157. § A pénztárnok a kezelése alatt álló javakért, ha azokban hiba vagy mulasztás következtében károsodás történik, vagyoniilag felelős.

158. § Köteles a Főtanács, az E.K. Tanács és az elnökség rendelkezéseit pontosan teljesíteni. Köteles a pénztárvizsgáló bizottság, illetve a számvevő vizsgálataihoz a könyveket előadni, s a szükséges felvilágosításokat megadni.

159. § Elkészíti az egyház számadásait és költségelőirányzatait, s azokat az E.K. Tanácsban, illetve a Főtanácsban előadja. Javadalmazásáról az E.K. Tanács gondoskodik.

XXV. fejezet**Jogtanácsos**

160. § Az egyházat az ország valamennyi bírósága és hatósága előtt peres és nem peres ügyekben a jogtanácsos képviseli, akit az Egyházi Főtanács gyakorló jogász teendőket végző egyháztagok közül választ, titkos szavazással, általános szótöbbséggel, jelölés alapján, 6 évre, s nyomban felesketi hivatalára.

161. § A jogtanácsos a hozzá utalt ügyekben az egyház érdekeit szem előtt tartva, lelkiismeretes gondossággal és pontossággal köteles eljárni. Bonyolultabb perekben vagy jogi kérdésekben az E.K. Tanács által létesített ad hoc jogügyi bizottságnak a véleményét is köteles kikérni.

162. § A jogtanácsos a saját mulasztásából vagy hibájából eredő kárért vagyoniilag felelős.

Nem járhat el olyan peres és nem peres ügyekben, melyekben az egyházzal szemben olyan egyén áll, aki a jogtanácsossal rokoni viszonyban van.

XXVI. fejezet

Egyházi levéltáros és könyvtáros

163. § Az egyházi levéltárost és könyvtárost a felszentelt lelkészek, vagy más egyetemi végzettségű egyháztagok közül választja a Zsinati vagy Egyházi Főtanács jelölés alapján, titkos szavazással, általános szótöbbséggel, 6 évre, s nyomban felesketi hivatalára.

164. § Jogai és kötelességei:

1. Az egyházi levéltár és könyvtár kezelője és őre.

2. A levéltár és a könyvtár áttekinthetősége céljából betűrendes, korszerű név- és tárgymutatót készít.

3. A levéltár hivatalos iratait, okmányokat, jegyzőkönyveket érdekelteknek vagy érdeklődőknek csap püspöki engedéllyel adhatja ki.

4. Az egyházi könyvtár és levéltár tudományos kutatás céljaira történő használata, valamint a könyvtár könyvvállományából való kikölcsönzés az egyházi levéltáros és könyvtáros felelősségére történik.

XXVII. fejezet

Esküformák

165. § Az egyházi hivatalokra megválasztottak a következő esküt teszik le:

„Én N. N. esküszöm az egy igaz élő Istenre, hogy tisztemben, melyre megválasztattam, híven és lelkiismeretesen járok el; mindazokat a kötelességeket, melyeket az egyházi Szervezeti Törvény és az érvényben lévő főhatósági intézkedések előírnak, pontosan, legjobb tudomásom szerint és a legnagyobb megfontolással, részrehajlás nélkül, az egyház érdekeit tartván szem előtt, teljesítem. A hozott határozatokat, amelyek tisztemből kifolyólag tudomásomra jutnak, valamint az ezekkel kapcsolatos egyéni véleményeket, idő előtt senkinek ki nem beszélem. Minden igyekezetemmel azon leszek, hogy az egyház előhaladását munkáljam. Isten engem úgy segéljen”. Ámen.

166. § A lelkészjelölt, felszentelése alkalmával, a következő lelkészi esküt teszi le:

„Én N: N: esküszöm az egy igaz élő Istenre, a mi Urunknak és üdvözítő útmutatónknak, Jézusnak szent Atyjára, hogy egész életemben keresni és kutatni fogom Jézus evangéliumának szellemében az igazságot. Az általam felismert és a lelkiismeretemmel összhangban álló igazságot alkalmas és alkalmatlan időben egyaránt prédikálom. Az anyaszentegyház által reám bízott feladatokban legjobb tudásom és képességem szerint híven eljárók és minden erőmmel arra törekszem, hogy a reám bízott gyülekezetnek lelki gondjait viseljem, valamint anyagi életének értékeit híven gondozzam, és megőrizsem Isten országának épülésére.

Isten engem úgy segéljen. Ámen”.

XXVIII. fejezet
Történeti előzmények

167. § 1. A Magyarországi Unitárius Egyház jelen Szervezeti Törvényének átdolgozására azért volt szükség, mert 1949-ben a „Román Népköztársasági Unitárius Egyház” a maga külön – csak Románia területére hatályos – törvényét megalkotta és azt az illetékes román állami felügyeleti hatóság jóváhagyólag megerősítette.

2. A Magyar Népköztársaság Állami Egyházügyi Hivatalának elnöke leiratával hozzájárult a Magyarországi Unitárius Egyház Zsinati Főtanácsának 1968. augusztus 21-re történő egybehívásához. A Zsinati Főtanács a legfőbb állami felügyeleti hatóság jóváhagyásával napirendre tűzött tárgysorozat 6., 7., 8. pontjait tárgyalta és azokat tudomásul vette.

3. A legfőbb állami megerősítés és jóváhagyás megtörténtével egyidejűleg hatályát veszti minden előbbi és a jelen Szervezeti Törvény rendelkezéseivel ellentétes intézkedés.

4. A Magyarországi Unitárius Egyház Szervezeti Törvénye a Magyar Népköztársaság alkotmányával és az ezen alapuló állami törvényekkel összhangban nyer alkalmazást.

Forrás: Géppel írt, 38 (A/4-es) oldal eredeti kézirat. A Magyarországi Unitárius Egyház Levéltára. Egyházi törvények. Dátum és szám nélkül. (Rendezés alatt.); BALOGH–GERGELY: 2005., 230-as számú dokumentum.

A MAGYARORSZÁGI KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉGEK ÁLTALÁNOS SZERVEZETI SZABÁLYZATA

(Esztergom, 1984. május 1.)

Az 1939. január 1-jén életbe lépett szabályzat (lásd a 87-es sz. dokumentumot) 1945 után több szempontból is elavult. A katolikus vallás bevett felekezet jellegének 1947-ben történt megszüntetésével törvényileg tilos volt az egyházi adó hatósági úton való behajtása. De főként a II. Vatikáni Zsinat (1962–65) szelleme tette anakronisztikussá az egyházközségi szabályozást, és az 1960-as évek második felétől már napirendre került az új egyházközségi önkormányzat kidolgozása. Erre azonban csak az új esztergomi érsek prímás, Lékai László bíboros idején kerülhetett sor. A katolikus püspöki konferencia a Világiak Tanácsát bízta meg a zsinat szellemét tükröző és az 1983-ban életbe lépett új Egyházi Törvénykönyvnek megfelelő szabályzat kidolgozásával.

A püspöki konferencia az átdolgozott szabályzatot 1983. december 13-án fogadta el, mégpedig 5 évi próbaidőre, s 1984. január 1-i hatállyal elrendelte annak kísérleti jelleggel való bevezetését. A szabályzatot Lékai bíboros 1984. május 1-jén adta ki, miután Miklós Imre, az Állami Egyházügyi Hivatal államtitkára jóváhagyta.

Az alább közölt szabályzat tehát ideiglenes, kísérleti jellegű volt, ám helyébe egészen 1993-ig nem lépett végleges szabályozás.

I. AZ EGYHÁZKÖZSÉG FOGALMA ÉS FELADATA

1. § (1) Jézus azért alapította az egyházat, hogy az a világban jele és eszköze legyen az üdvösségnek, és hogy az idők végéig szolgálja a megváltás és a megszentelés művét. Az egyház ezt a küldetését a hívők különböző közösségeiben valósítja meg.

(2) A római pápa által vezetett egyetemes egyház a legnagyobb testvéri közösség, amely arról gondoskodik, hogy a világon minden emberhez eljusson az üdvösség örömhíre.

(3) Az egyházmegye Isten népének olyan rész-egyháza, amelyet a papság támogatásával a püspök vezet és amelynek feladata, hogy a maga területén maradéktalanul ellássa az üdvösség szolgálatát.

(4) Mivel a püspök egyházmegyéjében személyesen nem tud mindenhol és mindenkor jelen lenni, azért az egyházmegye területén kisebb közösségekben gondoskodik híveinek a lelki ellátásáról. Ezek közül a közösségek közül kiemelkedik a plébánia, amely a püspököt helyettesítő lekipásztor vezetése alatt áll, és amely működésével és üdvösségszolgálatával valamiképpen láthatóan jelenvalóvá teszi az egész földkerekségre kiterjedő egyházat. A plébániát az egyházi törvénykönyv¹ jogi személynek tekinti (can. 515. § 3.). Magyar történelmi

¹ Az Egyházi Törvénykönyv, a Codex Iuris Canonici összeállítására és hatályba lépésére először 1918-ban került sor. Az egyházi törvény, a kánon (canon) nem dogma, hanem az egyház szervezetét, életét meghatározó jogszabály. A II. Vatikáni Zsinat után került sor a CIC átdolgozására.

hagyományainknak azonban a plébánia területén (filiákban)² élő közösségek is — egyház-község néven — önállóságot élveznek és a plébános vezetésével részt vesznek a helyi egyházi ügyek intézésében. A kialakult állami joggyakorlat az egyházközségeket is jogi személyekként kezeli.

(5) Isten hívó népének azt a helyi közösséget nevezzük tehát egyházközségnek, amely az egyházmegye meghatározott területén él, a plébánián keresztül hit-, remény- és szeretet-közösségben van az egyházmegyével és az egyetemes egyházzal, testvéri közösséget alkot és részesül az egyház lelki, szellemi és anyagi javaiban.

(6) Az egyházközségnek azok a megkeresztelt katolikus hívek a tagjai, akik tartósan az egyházközség területén laknak, és akik valamilyen módon (pl. bejelentkezéssel vagy az egyházi hozzájárulás vállalásával) kifejezik, hogy az egyházközséghez kívánnak tartozni. Városokban a területi hovatartozás fenntartása mellett a hívő abban az egyházközségben is tevékenykedhetik, amelyikben körülményei szerint jobban bele tud kapcsolódni a krisztusi szeretetközösségbe és szolgálni tudja az üdvösség művét.

2. § Mivel az egyházközség a püspök vezetése alatt álló egyházmegye része, azért az egyházmegyei hatóság alapítja az egyházközségeket, az változtatja meg területüket és szünteti meg őket (can. 515. § 2.).

3. § Az egyházközség összes tagja részesedik az egyház küldetésében, ezért a maguk módján valamennyien tevékenyen vegyenek részt az egyház életében és apostoli munkájában (can. 204. § I.). Tekintsék feladatuknak, hogy

(1) Közösségben maradjanak az egyetemes egyházzal és felelősséggel építsék mind a helyi, mind az egyetemes egyházat (can. 209. §).

(2) Az egyházközség családi közösségében tárják fel őszintén a lelkipásztoruk előtt szükségleteiket és kívánságaikat, tegyék meg észrevételeiket és javaslatukat. Isten gyermekeinek és Krisztus testvéreinek a szabadságával és bátorságával nyilvánítsanak véleményt az egyház javát érintő kérdésekben, kezdeményezzenek új apostolkodási módozatot és közös erőfeszítéssel mélyítsék el a vallásos életet (can. 212. § 2., 3.).

(3) A maguk világában tegyék jelenvalóvá és hatékonyvá Krisztust. A világban élve legyenek Krisztus tanúi, az üdvösség jele és eszköze, igyekezzenek az evilági dolgok rendjét az evangélium szellemével áthatni és így közvetítsék a világnak a megváltás kegyelmeit (can. 225. § 2.).

(4) Az egyház tanítását minél jobban megismerve szavukkal és tetteikkel tárják hitelt érdemlően a világ elé az isteni üzenetet. A világi hívek azt vigyék el oda is, ahová pap nem juthat el; példás családi életükkel és erkölcsi magatartásukkal vonzó módon mutassák be a keresztyén életet (can. 211. §, can. 224. § 1., can. 226. § 1.).

(5) Az eucharisztikus áldozat³ áhítatos és közös megünneplésével, a szentségek isteni erejével és imádságos életükkel magasztalják Istent, szenteljék meg önmagukat és közösségüket, mélyítsék el abban a hitéletet (can. 214. §).

² Filia (lat.) leányegyház, fiókegyház.

³ Az eucharisztia (gör.-lat.) a római katolikus (és a görögkeleti) egyházban az Oltáriszentség, tágabb értelemben a szentmise. Az eucharisztikus áldozat a misének a kánont követő, a Miatyánktól a zárókönyörgésig tartó része. Az Eucharisztia vétele; szentáldozás.

(6) A szolgáló szeretet szellemében álljanak a szegények, a szenvedők, a betegek, az öregek és a rászorulóknak mellé és erejükhöz mértén támogassák a jótékonyági intézményeket (can. 222. § 2.).⁴

(7) Bizonyos szolgálatoknak (pl. adminisztráció, anyagi ügyek, katekézis⁵ stb.) a magukra vállalásával legyenek segítségére papjaiknak, hogy azok szabadabbá váljanak szenteléshez kötött szolgálataik ellátására; a lelkipásztorok vegyék szívesen igénybe az alkalmas világiak bekapcsolódását az egyház életébe (can. 228. §).

(8) Az önkéntes egyházközségi hozzájárulással biztosítsák a helyi, egyházmegyei és egyetemes egyház anyagi létfeltételeit (can. 222 § 1.).

4. § (1) Az egyházközségekből a II. Vatikáni Zsinat szándékainak megfelelően alakul meg (Vil. Hívek Apost. 26.)⁶ egyházmegyenként az Egyházközségek Egyházmegyei Tanácsa, országosan pedig az Egyházközségek Országos Tanácsa.⁷

(2) Az Egyházközségek Egyházmegyei Tanácsának az elnöke a püspök, aki egyházmegyéjében összehangolja a világi apostolkodás módozatait és az anyagi terhek közös viselését (egyházmegyei hivatal, papnevelés, nyugdíj, szegény egyházközségek támogatása stb.).

(3) Az Egyházközségek Országos Tanácsa a Püspöki Konferencia mindenkori elnökének az irányításával a Világiak Tanácsával együtt kezdeményező javaslataival, tanácsaival és tevékeny közreműködésével támogatja a Püspöki Konferencia lelkipásztori munkáját.

5. § A Püspöki Konferencia határozata értelmében a magyarországi mindkét szertartású⁸ katolikus egyházközségek egységes szervezeti szabály szerint működnek.

II. AZ EGYHÁZKÖZSÉG VEZETÉSE

6. § Az egyházközséget a püspök nevében az általa kinevezett plébános (lelkipásztor) vezeti, akit a hívek egész összessége, de különösen a hívők közösségét képviselő szervek (egyházközségi képviselőtestület és -tanács) támogatnak egyházközségi feladatainak az ellátásában.

7. § Az egyházközség képviselőtestülete mind lelkipásztori, mind anyagi téren segítse a plébánost, hogy a vallásos élet az egyházközségben növekedjék és elmélyüljön. Az egyházi előírások szellemében ezért tanácskozza meg vele az egyházközségi élet összes ügyeit, azokra vonatkozóan adjon tanácsot és tegyen javaslatot a plébánosnak. Ha azt a plébános elfogadja, és határozatként kimondja, akkor a képviselőtestület a plébánost támogassa a határozat végrehajtásában. A képviselőtestület a plébános döntése ellen a kerületi esperesen keresztül fellebezhet a püspöknél. Az a döntés meghozatala előtt vizsgálja meg alaposan a helyi körülményeket és hallgassa meg a plébánost is.

⁴ Az eddigi §-ok nem az egyházközséggel és annak autonómiájával, hanem a hívek kötelességeivel foglalkoznak.

⁵ Katekézis: hitoktatás.

⁶ Vil. Hívek Apost.: *Határozat a Világi Hívek Apostolkodásáról* című zsinati dokumentum.

⁷ Az 1939-es szabályzatban sem egyházmegyei, sem országos tanács nem szerepelt.

⁸ A latin és a görög szertartású római katolikusok.

8. § Az egyházközségi képviselőtestület tagjaiból szűkebb körű egyházközségi tanácsot kell alakítani, amely az egyházközség folyó ügyeit intézi, és a képviselőtestület határozatainak a végrehajtásáról gondoskodik.

9. § Ha az egyházközségnek nincs se képviselőtestülete, se tanácsa, akkor a plébános javaslatára a püspök általában egy évre, de három évnél nem hosszabb időre gondnokságot nevez ki az egyházközség élére, és az látja el a képviselőtestület és a tanács feladatait. A gondnokság a plébánossal együtt 3–5 tagú legyen (19. § 5.)

III. AZ EGYHÁZKÖZSÉG VEZETÉSÉNEK A FELADATAI

10. § Az egyházközség képviselőtestületének az a feladata, hogy a lelkipásztorral együtt tárgyalja meg az egyházközséget érintő összes ügyeket és azokra vonatkozóan adjon tanácsot a plébánosnak.

(1) Legyen segítségére a lelkipásztornak a lelkipásztori terv elkészítésében:

a) A lelkipásztori terv vegye figyelembe a plébániához tartozó összes anya-, filiális- és oldallagosan ellátott⁹ egyházközségek érdekeit, hangolja össze azok lelkipásztori ellátását, a hívő közösségre háruló feladatokat pedig ossza meg az érdekelt egyházközségek között.

b) A lelkipásztori terv emelje ki, mi kapjon hangsúlyt az év folyamán az igehirdetésben, a liturgiában és a karitatív tevékenységben; gondoskodjék a hitbeli ismereteket gyarapító előadások, házasságra előkészítő tanfolyamok rendezéséről, házassági és gyermeknevelési tanácsadásról (can. 229. § 1.) és különleges rendezvények és ájtatosságok előkészítéséről stb.

c) A lelkipásztori terv természetesen igazodjék a püspök által kiadott irányelvekhez és utasításokhoz.

(2) Nyújtson segítséget a szervezési feladatok megoldásához:

a) Segítse létrehozni azokat a szerveket, amelyek ellátják az egyházközség feladatait (3. §).

b) Ha a főpásztor megkérdezi, nyilvánítson véleményt az egyházközség alapítására, részekre bontására, megosztására, összevonására vagy megszüntetésére vonatkozóan.

c) A főpásztor kívánságára tegyen javaslatot arra, hogy a püspök világi lelkipásztori kisegítőre¹⁰ bízza a lelkipásztorral el nem látott plébánia, lelkészség, expozitúra¹¹ vagy egyéb lelkipásztori állomáshely egyes ügyeinek az intézését, aki meghatározott időben hétköznapi napokon is ügyeletet tart a plébánián. Az ilyen lelkipásztori kisegítő az állomáshely vezetésével megbízott lelkipásztor irányítása alatt áll.

d) Ha a főpásztor megkérdezi, nyilatkozzék arról, hogy a püspök valamely egyházközséget expozitúra, lelkészség, vagy plébánia rangjára emelje-e.

⁹ Oldallagos ellátás, amikor egy plébánia plébánosa (lelkésze) egy szomszédos, közeli plébánia híveit is ellátja, mivel ott nem működik lelkész.

¹⁰ Olyan pappá nem szentelt egyén, aki a lelkész több funkcióját elláthatja, de a szentségek kiszolgáltatására, misézésre nem jogosult.

¹¹ A lelkészség nem plébánia rangú egység, ilyenek alakultak ki a szerzetesrendi templomok körül. Az expozitúra a plébániának önálló lelkipásztori helyje fejlődő része.

e) A főpásztor kívánságára nyilatkozzék az egyházközségek egyesítése vagy egyesítésük megszüntetése kérdésében.

f) A plébánossal egyetértésben tegyen javaslatot a világi lelkipásztori kisegítők személyére és nyilatkozzék azon világi egyházközségi tagok alkalmasságáról, akiket a püspök egyházi szolgálatra kíván felavatni.

g) Gondoskodjék a lelkipásztorral összhangban megfelelő egyházközségi alkalmazottak munkába állításáról.

(3) Legyen segítségére a plébánosnak az egyházi vagyon kezelésében.

a) Elfogadja az egyházközség költségvetését és zárszámadását és azokat az egyházmegyei hatósághoz továbbítja megerősítésre.

b) A képviselőtestület alakítson gazdasági bizottságot, amely a plébános irányítása mellett a gondnok vezetésével leltár szerint nyilvántartja és a jó gazda gondosságával kezeli az egyház tulajdonában levő egyházi vagyont (templomok, kápolnák, szobrok, alapítványok, egyházi temetők, plébániaépület, egyházközségi épület és egyéb ingatlanok). A Szabályzat nem érinti azokat az előírásokat, amelyek bizonyos intézkedések megtételét egyházi vagy állami hatóság engedélyétől vagy jóváhagyásától teszik függővé, pl. ingatlanok, épületek szerzése vagy eladása; jelentős, különösen művészi értéket képviselő tárgyak őrzése, renoválása vagy elidegenítése stb.

c) A gazdasági bizottság által karbantartja az egyházi épületeket, gondoskodik a szükségessé vált építkezéseknek vagy nagyobb költséget igénybevevő tatarozásoknak anyagi fedezetéről. A szükséges egyházi és állami engedélyt az előírt dokumentáció alapján a plébános szerzi be az egyházmegyei hatóságon keresztül.

d) Munkaszerződést köt vagy bont föl a világi alkalmazottakkal a hatályos munkajogi szabályok rendelkezései szerint,

e) A tehetősebb egyházközségek tartásuk kötelességüknek, hogy a rendelkezésükre álló anyagi javakból önként is támogassák a szegényebb egyházközségeket.

f) A templompénztár kezelése a lelkipásztorra tartozik, azt a kerületi esperes útján az egyházmegyei hatóság ellenőrzi. A templom pénztárkönyvének vezetését a 41. § 1–8. szabályozza. A hívek a templompénztár kezelésébe a templomgondnok útján tekinthetnek bele. A lelkipásztornak azonban kötelessége a templompénztár bevételeiről és kiadásáról az egyházközségi képviselőtestületet (rendes vagy rendkívüli gyűlésen) részletesen, a híveket pedig (pl. a szilveszter esti beszámolóban) általánosságban tájékoztatni. (4) Évenként egyszer nyilvánosan számoljon be a hívők közösségének a végzett munkáról és ismertesse vele jövő terveit.

(5) Szükség esetén jelen szabályzat irányelvei alapján megalkotja saját működési szabályzatát, amit jóváhagyásra fel kell terjesztenie az egyházmegyei hatósághoz.

11. § A képviselőtestület tagjaiból alakult egyházközségi tanács a plébános szűkebb tanácsadó és támogató testülete, amely gondoskodik a képviselőtestület határozatainak a végrehajtásáról, a képviselőtestület gyűlései között intézi a folyó ügyeket és képviseli kifelé a képviselőtestületet.

IV. AZ EGYHÁZKOZSÉG VEZETŐSÉGÉNEK A TAGJAI

12. § (1) A képviselőtestület és a tanács tagjai az egyházközség híveit képviselik, ezért azok kiválasztásánál kellő gonddal kell eljárni.

(2) A képviselőtestületnek és a tanácsnak csak azok a katolikusok lehetnek a tagjai, akik

- tartósan az egyházközség területén laknak, vagy
- egy év óta tevékenyen részt vesznek az egyházközség életében
- teljesen cselekvőképeseek,
- az egyházi előírások szerint nincsenek kizárva az Eucharisztia vételének¹² a közösségéből.

– megbérmálkoztak,

– egyházi hozzájárulásukat megfizetik,

– 21 évesek elmúltak, de a 75. életévüket még nem töltötték be,

– késznek nyilatkoznak arra, hogy ilyen irányú megbízatást vállalnak.

(3) A képviselőtestületi és tanácstagsági jelölésnél figyelemmel kell lenni arra, hogy

– a képviselőtestületben lehetőleg képviselve legyen az egyházközség minden rétege: életkor, nem, családi állapot, iskolai végzettség, foglalkozás és településhely szerint,

– a jelöltek az egyházközségnek közismerten aktív, példamutatóan vallásos módon élő tagjai legyenek, akik a képviselőtestületi tagságban nem kitüntetést látnak, hanem megbízatást és az azzal együtt járó munkát szívesen vállalják.

13. § (1) A képviselőtestületnek vannak olyan tagjai, akik hivatali megbízatásuk alapján tartoznak a képviselőtestülethez; vannak, akik – akár úgy, mint rendes, akár mint póttagok – valamilyen módon az egyházközség tagjaitól kapják megbízatásukat; vannak, akiket a püspök nevez ki; és vannak tiszteletbeli tagok.

(2) A hívek részéről megbízott rendes tagok száma 1000 hívőig általában 12, minden további ezer hívő után 1-2 tag, de lehetőleg ne legyen 30-nál több. A rendes tagok mellett legyenek póttagok is. Számuk a rendes tagok 1/3-a, lehetőleg a fiatalabb korúak közül kerüljenek ki. Megbízatásukat a rendes tagokkal együtt a hívők közösségétől kapják.

14. § Hivatalból tagjai a képviselőtestületnek: a plébános és az egyházközségben hivatalosan tevékenykedő többi lelkipásztor, lelkipásztori kisegítők és olyan, képesítéssel rendelkező kántorok, akik az egyházközségnél főállásban működnek. Ezeknek a tagsága hivatali megbízatásuk idejére szól.

15. § A képviselőtestület rendes és póttagjai kétféle módon kaphatják megbízatásukat a hívők közösségétől:

(1) Ahol arra lehetőség van, ott a tagok a hívők közössége megválaszthatja. A választás módját a helyi működési szabályzatban kell körülírni.

(2) Mivel a választás több helyütt nehézségekbe ütköznék, azért a képviselőtestület tagjai a következő módon is elnyerhetik megbízatásukat: a régi egyházközségi tanács a plébánossal és a képviselőtestülettel egyetértésben állítsa össze az új képviselőtestületbe ajánlott rendes és póttagok névsorát. Azt a plébános (istentisztelet után) nyilvános templomi összejövetelen ismertesse a hívők közösségével. A közösség a jelöltekkel kapcsolatban élhet ki-

¹² Az ostyával történő szentáldozás.

fogással, vagy javasolhat más alkalmas jelölteket is. Kíváncos, hogy az összejevetelen a jelöltek is jelen legyenek. Az új képviselőtestület így megállapított névsorát 15 napra közszemlére kell kitenni vagy a plébánián, vagy a templomi hirdetőtáblán, hogy a hívők a névsorba felvettek személye ellen kifogást emelhessenek. A kifogást írásban kell a plébánosnál benyújtani és azt meg is kell indokolni. Az esetleg benyújtott kifogásokat a plébános a régi tanáccsal értékelje ki. A 15 nap eltelte után a plébános az új képviselőtestület névsorát terjessze fel megerősítésre az egyházmegyei hatáshoz.

16. § (1) A püspök a plébános javaslatára a képviselőtestületbe nevezhet ki olyan személyeket, akik akár szaktudásuknál, akár hivataluknál vagy társadalmi helyzetüknél fogva eredményesebbé tudják tenni a képviselőtestület munkáját.

(2) A plébános a javaslatételkor vegye tekintetbe a hivatali és a megbízott tagok véleményét.

(3) A kinevezendő tagok száma ne legyen több a megbízott tagok 1/4-énél.

17. § A 75. életévet betöltött képviselőtestületi tagokat a püspök a képviselőtestület javaslatára tb. képviselőtestületi tagokká nevezheti ki, akiknek a tapasztalatára a képviselőtestület számít.

18. § (1) Az egyházközségi képviselőtestületnek, a tanácsnak és a tisztségviselőknek a megbízatása (azok kivételével, akik hivatalból tagok) 5 évre szól, de mandátumukat meg lehet hosszabbítani. Megbízatásuk az új képviselőtestület megalakulásával jár le.

(2) A képviselőtestületek megbízatásának leteltét a Püspöki Konferencia egységesen állapítja meg. A képviselőtestület kérésére az egyházmegyei hatóság indokolt esetben engedélyt adhat az időponttól való eltérésre.

19. § (1) A képviselőtestület megbízatása egyetemlegesen megszűnik idő előtt akkor, ha

- a képviselőtestületet a püspök súlyos ok miatt felosztatja, vagy
- a képviselőtestület önmagát osztatja fel jogerős határozattal.

(2) Mielőtt a püspök a képviselőtestületet felosztatná, vagy a képviselőtestület ilyen értelmű határozatát jóváhagyná, külön megbízott vagy a kerületi esperes útján egyeztető tárgyalással próbálja meg kiküszöbölni azokat az okokat, amelyek a felosztatáshoz vezetnek.

(3) Az egyházközségi képviselőtestület nem oszlathatja fel önmagát sürgősségi indítvány alapján, más tárgysorozattal összehívott gyűlésen. Ilyen értelmű határozatot csak olyan gyűlésen hozhat, amelyiknek a napirendjén kifejezetten szerepel az önkéntes felosztatás kérdése.

(4) Az önkéntes felosztatás kimondásához a gyűlésen résztvevő tagok 2/3-os többsége szükséges. A határozatról a jegyzőkönyv felterjesztésével 14 napon belül értesíteni kell az egyházmegyei hatóságot.

(5) A jogerősen felosztatott vagy feloszlott egyházközségi képviselőtestület feladatait a képviselőtestület megújításáig gondnokság látja el, amelynek az összetételét és taglétszámát a régi képviselőtestület meghallgatása alapján a püspök állapítja meg (9. §).

20. § A képviselőtestületi tagok egyenként is kiválhatnak a képviselőtestületből az időtartam lejárta előtt.

(1) Akik hivatalból tagjai a képviselőtestületnek, azoknak a tagsága hivatali beosztásuk visszavonásával megszűnik.

(2) A megbízott és kinevezett tagok tagsága akkor szűnik meg,

– ha a képviselőtestület megállapítja, hogy valamelyik tag a 12. §-ban foglalt feltételeknek nem felel meg,

– ha valamelyik tag a vezetőségnek írásban bejelenti kiválását és azt a vezetőség írásban tudomásul is veszi,

– ha a tag 3 egymás után következő gyűlésről bejelentés nélkül és indokolatlanul távol marad. A vezetőségnek ez esetben személyes kapcsolatfelvétellel meg kell vizsgálni, hogy a távolmaradásnak nem volt-e súlyos oka. Ha a sorozatos távolmaradás indokolatlan, akkor az érdekelttel írásban kell közölni, hogy tagsága megszűnt.

21. § A képviselőtestületből kivált tagok helyét pótolni kell.

(1) A püspök által kinevezett lelkipásztorok, lelkipásztori kisegítők, szolgálatba lépésükkel hivatalból tagjaivá válnak a képviselőtestületnek.

(2) Ha a megbízott rendes tag helye üresedik meg, a képviselőtestület dönt arról, hogy a póttagok közül ki töltsé be a helyét.

V. A KÉPVISELŐTESTÜLET MEGALKULÁSA ÉS SZERVEI

22. § (1) Amikor az új képviselőtestületi tagokat alkalmas időpontban alakuló gyűlésre hívja össze. Az alakuló gyűlés ünnepélyes keretek között történhetik, azt megelőzheti közös szentmise a templomban.

(2) A szentmisén a képviselőtestületi tagok tehetnek esküt vagy ígéretet. Szövege: „Én esküszöm a Mindenható Istenre, a Boldogságos Szűz Máriára és Istennek minden szentjeire, (vagy: Én ígérem), hogy mint a képviselőtestület tagja, az egyházközség jogszabályait megtartom, erkölcsi, lelki és anyagi érdekeit – legjobb lelkiismeretem szerint – minden erőmmel szolgálom és védem. Isten engem úgy segéljen.”

23. § A képviselőtestület az alakuló gyűlésen választja meg a világi elnököt, a tanácsot és a bizottságok vezetőit

24. § Az alakuló gyűléssel véget ér a régi képviselőtestület megbízatása.

25. § (1) A képviselőtestület egyházi elnöke a plébános vagy az a lelkipásztor, akire a püspök az egyházközség lelkipásztori ellátását bízta. Ahol a püspök az egyházközség vezetésével világi lelkipásztori kisegítőt bízott meg, ott az – az egyházközség vezetésével megbízott lelkipásztor irányításával – ügyvezetői elnöki minőségben tevékenykedik.

(2) Az egyházi elnök vezeti a képviselőtestületnek és a tanácsnak a gyűléseit. De mindkét testület gyűléseinek a vezetésével megbízhatja a világi elnököt is.

(3) Az egyházi elnök a világi elnökkel együtt írja alá a jogi jelentőséggel bíró hivatalos iratokat (pl. költségvetés, zárszámadás, jegyzőkönyvek stb.), más iratoknál elegendő az egyházi elnök aláírása. A világi elnök akadályoztatása esetére a tanács saját kebeléből adja meg valakinek az aláírási jogot. A hivatalos iratokat el kell látni az egyházközség pecsétjével is. A pénzforgalomban utalványozási joga egyedül az egyházi elnöknek van, aláírását a pecséttel erősíti meg.

(4) Mivel a plébános a püspök képviselőjeként vezeti az egyházközséget, azért – sürgős esetben és ha a késedelem kárt okozna – a képviselőtestületre vagy a tanácsra tartozó

ügyekben saját felelősségére intézkedhetik. Intézkedéséről azonban utólag tájékoztatni kell a képviselőtestületet, ill. a tanácsot, hogy annak hozzájárulását megszerezze.¹³

26. § (1) A világi elnök az egyházi elnököt helyettesíti, ha az akadályozva van. Az egyházi elnökkel egyetértésben eljárhat az egyházközség képviseletében a világi hatóságoknál és tárgyalhat a munkavállalókkal. Különleges hozzáértést igénylő ügyek intézéséhez szakértőt vontat be.

(2) A világi elnököt a képviselőtestület választja saját tagjai közül.

(3) A világi elnök az egyházi elnökkel egyetértésben és annak képviseletében vezeti a képviselőtestület és a tanács gyűléseit.

(4) A világi elnöknek gondja legyen arra, hogy a bizottságok intenzív munkát végezzenek.

27. § (1) Az egyházi elnök szűkebb körű tanácsadó testülete az egyházközségi tanács, amely az egyházi és világi elnökből, az egyházközségben szolgálatot teljesítő lekipásztorok egy megbízottjából, a világi lekipásztori kisegítők egy küldöttjéből, a gazdasági bizottság vezetőjéből (gondnokból), a pénztárosból és a képviselőtestületnek a tanácsba delegált tagjaiból áll.

(2) A delegált tagokat a képviselőtestület választja saját kebeléből. Azoknak a száma ne múlja felül az összes tanácstagok számának 1/4-ét. A delegálásnál a képviselőtestület igyekezzék biztosítani a legfontosabb egyházközségi feladatok ellátását (3. §). Ha valaki idő előtt kiválna a tanácsból, helyette új tagot kell delegálni.

(3) A tanács feladata az, hogy

– előkészíti az egyházközség költségvetését és zárszámadását, hacsak nincs külön szerv azok elkészítésére,

– megbíz tagjai közül valakit, aki a képviselőtestület és a tanács gyűléseiről jegyzőkönyvet vesz fel,

– gondoskodik az egyházközségi képviselőtestület határozatainak a végrehajtásáról,

– a képviselőtestület gyűlései között intézi a folyó ügyeket,

– képviseli kifelé a képviselőtestület,

– megválasztja azt a tanácstagot, aki a világi elnök akadályoztatása esetén jogosult az aláírásra (25. § 3.).

(4) Olyan kis egyházközségekben, ahol a képviselőtestületi tagok összlétszáma 12 vagy annál kevesebb, ott az egyházi és világi elnök, a gondnok, a pénztáros és a jegyzőkönyv vezetője (az egyházi és a világi elnököm kívül legalább 3 tag) látja el a tanács teendőit.

28. § (1) Városokban vagy nagyobb községekben, ahol több plébánia van, lehet központi egyházközségi tanácsot létesíteni. A központi tanács gondoskodhatik a közös feladatok (pl. hitbeli ismereteket gyarapító előadások és házasságra előkészítő tanfolyamok rendezése, házassági vagy gyermeknevelési tanácsadás, egyházi hozzájárulás beszedése és kezelése stb.) ellátásáról és tanácsot adhat az érdekelt plébánosoknak a hívek lekipásztori ellátásának összehangolására (miserend, gyermek-, családi, betegek, öregek miséi, különleges rendezvények vagy ájtatosságok). A plébániák azonban ezzel nem vesztik el önállóságukat.

(2) Központi egyházközségi tanácsot létesíthetnek az egy területen működő különböző

¹³ A megyéspüspököt képviselő plébános főlénye a választott egyházközségi önkormányzattal szemben továbbra is megmaradt.

szertartáshoz tartozó katolikus plébániák is. Egymáshoz való viszonyuk rendezésére az érdekeltektől tanácsok – sajátos szempontjaik egyeztetése után – tegyenek javaslatot saját egyházmegyei hatóságuknak.

(3) A központi tanács az érintett plébániák egyházi és világi elnökeiből valamint egy-egy delegált képviselőtestületi tagból áll.

29. § (1) Az egyházközségi tanács különleges feladatok ellátását bizottságokra bízhatja, a bizottság vezetőinek irányításával.

(2) Ilyen különleges feladatok pl. az igehirdetés, a liturgia, a testvéri szolgálat, a hívek tájékoztatása, gyermekek gondozása, ifjúsági munka, családpassztoráció, gondoskodás öregekről, és betegekről, kívülállókkal való kapcsolatteremtés, ökuménia,¹⁴ vagyongazdálkodás stb.

(3) A bizottságokat általában a képviselőtestület tagjai vezetik. Lehetőleg minden tag legyen részt valamelyik bizottság munkájában. A gazdasági bizottság vezetője a gondnok, aki a templom és az egyházközség gondnoki teendőit is ellátja. A bizottságokban olyan hívők is tevékenykedhetnek, akik nem tagjai a képviselőtestületnek, vagy más egyházközséghez tartoznak.

(4) A bizottságok vezetőit a képviselőtestület választja meg, de azokat a plébános nevezi ki.

(5) A bizottságok munkájába a vezető bevonhat alkalmas híveket és hívhat meg előadókat is.

(6) A bizottságok munkájának az irányelveit a tanács állapítja meg, de azok összeállításánál figyelembe veszi a vezetők ajánlásait.

(7) A világi elnök figyelemmel kíséri és segíti a bizottságok működését. A bizottságok vezetői rendszeresen beszámolnak tevékenységükről a képviselőtestületnek (rendkívüli gyűlésen).

VI. A KÉPVISELŐTESTÜLET ÉS A TANÁCS ELJÁRÁSI SZABÁLYZATA

30. § (1) A világi elnököt (26. §), az egyházközségi tanács delegált tagjait (27. § 1–2.), a bizottságok vezetőit (29. §), a gondnokot (29. § 3.) és a pénztárost (40. §) titkos szavazással kell megválasztani. Ugyanígy történik minden személy megbízása, aki az egyházközség nevében valamilyen fontos feladatot lát el (pl. 39. § 1.).

(2) A választást az elnök vezeti, segítőtje a jegyző.

(3) A választásra hivatott testület minden tagja javasolhat egy személyt a választásra.

(4) A javaslatok elhangzása után az elnök megkérdezi a jelölteket, hajlandók-e a választást elfogadni. Ezután megnyitja a választási vitát. Annak folyamán lehet új jelöltet javasolni, vagy a korábbi javaslatot visszavonni. A vita végén az elnök megállapítja, kiket kell jelöltnek tekinteni és elrendeli a szavazást.

(5) A szavazás szavazócédulákkal történik. Az elnök a jegyző segítségével számolja meg a szavazatokat.

¹⁴ Az ökumenikus mozgalommal a katolikus egyház csak a második vatikáni zsinat (1962–65) után létesített kapcsolatot.

(6) Megválasztott az, aki az abszolút többséget megkapja. Ha ezt a többséget egyetlen jelölt sem éri el, második választási menetet kell elrendelni. Ha a második menetnél sem születtek meg az abszolút többség, akkor harmadik választási menetre kerül sor, amelynél a relatív többség is elegendő.

(7) A két jelölt egyenlő szavazatot kap, a szavazást meg kell ismételni. Újabb szavazat-egyenlőség esetén sorshúzás dönti el a választás eredményét.

31. § (1) Az egyházi elnök legalább negyedévenként hívja össze gyűlésre a képviselőtestületet.

(2) Rendkívüli gyűlésre 8 napon belül abban az esetben is össze kell hívni a képviselőtestületet, ha azt a tagok 1/3-a, a tanács többsége, vagy a püspök kívánja.

(3) A gyűlésre szóló meghívót idejében, de legkésőbb 8 nappal a gyűlés időpontja előtt írásban kell szétküldeni, a napirend feltüntetésével. Rendkívüli gyűlésre elég 24 órával korábban meghívni a tagokat.

(4) A napirendet az egyházközségi tanács határozza meg. Olyan napirendi pontot, ami a meghívón nem szerepel, csak akkor tárgyalni, ha azt a képviselőtestület határozattal felveszi a napirendre. Erre vonatkozóan akármilyen képviselőtestületi tag tehet javaslatot.

32. § (1) A napirenden szereplő ügyben a képviselőtestület bármelyik tagja tehet javaslatot.

(2) Az egyházi elnöknek minden információt meg kell adnia a képviselőtestületnek, ami a döntéshez szükséges és amennyiben az elkerülhetetlen, lehetőséget kell adnia az iratokba való betekintésre is. Ha a napirend valamelyik pontja súlyosan érinti az egyházközségi tagokat vagy azok valamelyik csoportjának érdekeit. Az érdekelteket megfelelő formában meg kell hallgatni.

(3) Csak olyan napirendi ponthoz előterjesztett javaslatról lehet határozatot hozni, amit előre megvitattak.

(4) A képviselőtestület akkor határozatképes, ha a gyűlésen az összes tagoknak legalább a fele jelen van. Ha ez a jelenléti arány nincs meg, akkor a képviselőtestületet 14 napon belül azonos napirenddel újra össze kell hívni, és ebben az esetben az, a jelenlévők számától függetlenül, határozatképes.

(5) A határozathozatalhoz a szavazás kézfelemeléssel történik. A tagok szavazhatnak a javaslat mellett, ellene, de tartózkodhatnak is a szavazástól. Ha az elnök vagy a jelenlévő tagok 1/3-a úgy kívánja, akkor a határozatot titkos szavazással kell meghozni.

(6) A határozat meghozatalához abszolút többség szükséges, az elnök is szavaz. Az elnök a szavazás eredménye alapján mondja ki a határozatot. A közérdekű határozatokat az egyházmegyei hatóságnak is jóvá kell hagynia.

(7) Ha az egyházi elnök úgy látja, hogy a testület határozata ellentétben áll az általános egyházi vagy egyházmegyei törvényekkel (statutumokkal), vagy pedig anyagilag, illetve erkölcsileg káros az egyházra, erre hívja fel a testület figyelmét. Ha az mégis ragaszkodnék a határozathoz, jelentsen be ellene fellebbezést és a határozatról szóló jegyzőkönyvet így terjessze fel az egyházmegyei hatósághoz felülvizsgálás céljából.

(8) A jegyző minden gyűlésről jegyzőkönyvet vesz fel, ami pontosan tartalmazza a meghozott határozatokat. A jegyzőkönyvet hitelesíteni kell. A jegyzőkönyvek az egyházközség ügyiratai közé tartoznak, amelyeket a levéltárban meg kell őrizni.

(9) A határozatokat tartalmazó jegyzőkönyvekbe az egyházközség tagjai beletekinthetnek. A képviselőtestületnek megfelelő módon közölnie kell a hívők közösségével azokat a határozatokat, amelyeknek a tagok számára jelentősége van. A közszemlére tétel ideje anyagi természetű és a hívő közösséget súlyosan érintő ügyekben 15 nap, rendkívüli esetekben 48 óra, amibe azonban bele kell esnie egy vasárnapnak. (Sürgős esetben a határozatot azonnal fel lehet terjeszteni jóváhagyásra.)

33. § (1) Az egyházközségi tanács, ill. a bizottságok mindannyiszor jöjjenek össze megbeszélésre, valahányszor arra szükség van. De mindig össze kell őket hívni, amikor azt a tagok többsége kéri.

(2) A tanács, ill. a bizottságok megbeszéléseire – tanácskozási joggal – meg lehet hívni szakembereket is.

(3) A tanács és a bizottságok gyűléseiről is kell jegyzőkönyvet felvenni.

(4) A 30–32. §-ok rendelkezéseit a tanács és a bizottságok eljárására értelemszerűen kell alkalmazni.

34. § A képviselőtestület minden tagja megfellebbezheti a képviselőtestület vagy a tanács határozatát. A fellebbezést és annak indoklását jegyzőkönyvbe kell foglalni és azt a határozat kihirdetése után a közszemlére tétel időtartamán belül be kell nyújtani (32. § 9.). A fellebbezést a tanács véleményével együtt döntés végett a kerületi esperes útján fel kell terjeszteni a püspökhöz, aki az összes vélemények mérlegelése alapján hozza meg döntését.

35. § A püspöknek joga van a képviselőtestület vagy a tanács határozatalt érvényteleníteni, de döntését meg kell indokolnia, és indokait közölnie kell az egyházközséggel.

VII. AZ EGYHÁZI VAGYON ÉS AZ EGYHÁZI HOZZÁJÁRULÁS KEZELÉSE

36. § (1.) Az evilági javaknak az egyház birtokában az a rendeltetése, hogy megfelelő körülményeket biztosítson az istentiszteletek megünnepléséhez, lehetővé tegye a lekipásztorok és az egyházi alkalmazottak tisztas megélhetését, továbbá előteremtse az apostoli és karitatív munka feltételeit (can. 1254. § 2.)

(2) Az egyház anyagi alapja az egyház birtokában lévő egyházi vagyon (épületek és egyéb ingatlanok), valamint a hívek önkéntes hozzájárulása az egyház fenntartásához.

37. § Az egyházi vagyon kezelését a 10. § 3. b., c., e. pontjai szabályozzák.

38. § (1) Az egyházközség önmagát tartja fenn, főként a hívek önkéntes hozzájárulásából. A hozzájárulás ezért lehetőleg fedezze az egyházközség összes szükségleteit, sőt a pénzügyi gazdálkodás arra törekedjék, hogy az egyházközségnek megfelelő anyagi tartaléka is legyen.

(2) A hívek önkéntes hozzájárulásának a mértékére az egész országra vonatkozóan a Püspöki Konferencia tesz ajánlást. A hozzájárulás önkéntes jellegű¹⁵ ugyan, de a hívek érzék az azt magukra nézve lelkiismeretben kötelezőnek (can. 222. § 1.).

¹⁵ Korábban az egyházközségi tagság egyik feltétele volt a rendszeres anyagi hozzájárulás.

(3) Az egyházi hozzájárulás mértékét a Püspöki Konferencia hozzávetőlegesen a kereső tagok éves átlagkeresetének 1%-ában jelöli meg. Azt a hívő – anyagi helyzetének megfelelően – egy vagy több részletben fizetheti. Vegyes házasságoknál csak a katolikus fél fizet hozzájárulást. Az érvénytelen házasságban élők is tagjai az egyházközségnek,¹⁶ azért az egyházi közösséghez tartozásukat a hozzájárulás vállalásával is kifejezhetik és ápolhatják.

39. § (1) Az egyházközségi képviselőtestület nemcsak az egyházmegyei hatóságnak, hanem az egyházközségnek is elszámolással tartozik a befolyt hozzájárulás felhasználásáról (can. 1287. §). Gondja legyen ezért arra, hogy a hozzájárulás összegének megállapítása, beszedése, nyilvántartása és felhasználása szabályszerű legyen. Alacsonynak tűnő felajánlás esetén a képviselőtestület néhány tagja – a lehetőségekhez képest – tárgyaljon az érdekelttel. A hozzájárulás beszedésére a képviselőtestület alkalmazhat pénzbeszédőket. A befolyt összeg nyilvántartása és kezelése a pénztáros feladata. A pénzkezelés ellenőrzését a képviselőtestület bízza (3 tagú) ellenőrző bizottságra (választásukra a 30. § 1. pontja mérvadó).

(2) Az egyházi hozzájárulást a hívek a pénzbeszédőnek, a pénztárosnak vagy az egyházközség lelkipásztorainak fizethetik be, (ha az egyházközségnek van csekkszámhája, átutalással is lehet rendezni a hozzájárulást). Személyes befizetésnél aláírt és bélyegzővel ellátott elismervényt kell átadni a fizetőnek. A hivatásszerűen alkalmazott pénzbeszédők – megállapodás szerint – jutalékra tarthatnak igényt. Ha új hozzájárulást fizetőket kutatnak fel, akkor a tanács az első évre külön prémiumot állapíthat meg részükre.¹⁷

40. § (1) Az egyházközségi tagok önkéntes megajánlásait a pénztáros tartja alván, ő bevételezi a befizetéseket, ő állapítja meg az év végén azok végösszegét, a (felajánlás alapján) hátralékosoknak a névsorát pedig megkeresés céljából az egyházközségi képviselőtestületnek adja át.

(2) A pénztárost a képviselőtestület választja (30. §). Megbízatása ugyan tiszteletbeli, de ha munkája tetemes időt vesz igénybe, a képviselőtestület állandó díjazást biztosíthat részére.

(3) Anyagi felelősséggel kezeli a pénztárt.

(4) A 41. § szerint vezeti a pénztárkönyvet.

(5) Wertheim szekrényben vagy legalább fémkazettában őrizi a készpénzt. Nagyobb összegű készpénzt (kisebb egyházközségeknél 5, nagyobb egyházközségnél 10 ezer Ft-on felül) be kell tenni a takarékbba, a betétkönyvet pedig biztonságosan őrizni. A betétkönyv jellegét és sorszámát a pénztárkönyv utolsó lapján fel kell jegyezni. Az egyházközségi vagyon leltározása során a takarékkönyvben lévő összegeket is mindenkor figyelembe kell venni. A takarékkönyvben jóváírt kamatnak szerepelnie kell a költségvetés és a zárszámadás összeállításánál.

(6) A pénztáros csak olyan összeget fizethet ki, amit az egyházi elnök vagy megbízottja utalványoz.

(7) Elszámolásra (anyagbeszerzésre) hosszabb időre is (de legfeljebb egy hónapra) adhat ki pénzt ideiglenes elismervény ellenében, azt a készpénzzel együtt kell őriznie.

(8) Munkáját az egyházi elnök és a számvizsgáló bizottság gyakrabban (de legalább évenként) ellenőrzi.

¹⁶ Ez is a kizáró okok közé tartozott.

¹⁷ Az ilyen természetű anyagi kérdések tárgyalása szokatlan: egy egyházi autonómia szabályzatban.

(9) Ha megfelelő pénztárost nem tudnak beállítani, akkor a pénztárnaplót és a pénzt a plébános is kezelheti a megválasztott pénztáros kisegítéseképpen.

41. § (1) Mind az egyházközségnek, mind a templompénztárnak pénztárkönyvet kell vezetnie.

(2) A pénztárkönyv bevételek és kiadások feljegyzésére alkalmas, lapszámmal ellátott, bekötött, hiteles könyv.

(3) A pénztárkönyvbe csak olyan tételt szabad bevezetni, amit valamilyen pénztári bizonylat támaszt alá. A pénztári bizonylat olyan okmány, amelyikből hitelt érdemlő módon meg lehet állapítani, hogy a pénztáros kitől, mikor, milyen összeget fizetett ki vagy vételezett be (a befizetőnek, ill. a pénz felvevőjének a bizonylatot alá kell írnia, a kiadási bizonylathoz csatolni kell a kiadást igazoló okmányt is; ilyenek: nyugta, ellennyugta, számla, elismervény, postai befizetési lap szelvénye stb.).

(4) A pénztári bizonylatokat meg kell számozni és a számozás sorrendjében hézag és sorok kihagyása nélkül bevezetni a pénztárkönyvbe. A bizonylatokat külön borítékban össze kell gyűjteni, azokat az év végén csatolni kell a számadáshoz, jóváhagyás után pedig 5 évig meg kell őrizni.

(5) A tételeket január 1-től kezdődően folytatódagosan kell sorszámozni. Az I. sz. alatti bevételi tétel az előző évi zárómaradvány, amit a plébános és a gondnok ellennyugtával támaszt alá. A tételszámnak mindig egyeznie kell a pénztári bizonylat számával. A bevételi és kiadási tételeket folyamatosan számozzuk egymás után úgy, ahogyan a pénztári események (bevétel és kiadás) következnek.

(6) A pénztárkönyvet tintával kell vezetni. Szigorúan tilos az eredeti bejegyzést radírozni, vakarni, átírni, olvashatatlanná tenni stb. Ha a pénztárkönyvben hibás bejegyzés történt, akkor azt úgy kell vékonyan tintával áthúzni, hogy az eredeti bejegyzés olvasható maradjon, a helyes bejegyzést vagy számot pedig föléje kell írni. A javítást a javító aláírásával hitelesíti.

(7) A pénztárkönyvbe csak a ténylegesen befizetett vagy kifizetett összegeket szabad bevezetni úgy, hogy a pénztárkönyv napi egyenlege mindig pontosan megegyezzek a valóságos pénzkészlettel.

(8) A pénztárkönyvet a polgári év végén le kell zárni, és annak alapján kell a számadást elkészíteni.

(9) Az állami pénzügyi szervek – a kivetett adók és illetékek lerovásának ellenőrzése céljából – az egyházközség pénztárkönyvébe betekinhetnek.

42. § (1) Az egyházközségi tanács november végéig készítsen költségvetést a következő polgári év szükségleteire és várható bevételeire. A tervet terjessze a képviselőtestület elé megtárgyalás és elfogadás végett. A tervezett bevételek közé fel kell venni minden várható rendes és rendkívüli bevételt. A költségvetés kiadásainak a végösszege nem lehet nagyobb, mint a bevételeké. Ha hiány mutatkoznék, akkor a képviselőtestület a költségvetés és a jegyzőkönyv útján az egyházmegyei hatóságtól kérje a templompénztár igénybevételét. Közölje azonban, hogy a templompénztár ezt a hiányt tudja-e fedezni.

(2) A költségvetésben általában a következő kiadásokról és azok fedezetéről kell gondoskodni:

– A központi egyházmegyei intézmények fenntartása (egyházmegyei hivatal, székesegyház, papnevelés, nyugdíj stb.);

– a lelkipásztorok és az egyházközségi alkalmazottak ellátása (a lelkipásztorok számára biztosítani kell a fűtést, világítást, takarítást, telefondíjat, útiköltséget, esperesi kiszállási díjat stb.); a templomi alkalmazottak fizetését és az azok után járó illetékek összegét a temp-lompénztár az egyházközségi pénztárba utalja át, az utóbbi gondoskodik azok kifizetéséről;

– az egyházközségi intézmények és bizottságok dologi kiadásai (a karitatív tevékenység fedezete);

– az egyházközségi épületek fenntartása;

– az esetleg felvett kölcsönök visszafizetése;

– az iroda fenntartása, adók, biztosítások, illetékek, járulékok;

– rendkívüli kiadások.

(3) A költségvetést a kerületi esperes útján december 15-ig jóváhagyásra fel kell terjeszteni az egyházmegyei hatósághoz. Az január 1-jével akkor is érvénybe lép, ha a jóváhagyás december 31-ig nem érkeznék meg.

(4) Rendkívüli költségvetés (pótköltségvetés) vagy kiadás jóváhagyását bármikor lehet kérni az egyházmegyei hatóságtól, az azonban csak a jóváhagyás után válik jogerőssé.

(5) A költségvetés arra a polgári évre érvényes, amelyre készült.

(6) Az egyházközségi tanácsnak a számvizsgáló bizottságon keresztül legyen gondja arra, hogy a pénzzel való gazdálkodás a költségvetés alapján történjék.

43. § (1) Az egyházközség tanácsa a polgári év eltelte után készítse el a zárszámadást a pénzgazdálkodásról és azt a számvizsgáló bizottság írásos véleményével február 15-ig terjessze a képviselőtestület elé. A zárszámadást az elszámolási évre jóváhagyott költségvetés alapján kell elkészíteni. A költségvetés tételeitől való eltérést meg kell indokolni. Mind a bevételi, mind a kiadási címletekhez csatolni kell a megfelelőképpen csoportosított pénztári bizonylatokat is a mellékletekkel együtt. A zárszámadást a képviselőtestület tárgyalja meg, az adja meg a felmentést is a pénzkezelőknek.

(2) A képviselőtestület által megvizsgált számadást a kerületi esperes útján március 15-ig felülvizsgálás végett akkor is fel kell terjeszteni az egyházmegyei hatósághoz, ha nem történt ellene fellebbezés.

(3) A képviselőtestület által adott felmentvény az egyházmegyei hatóság jóváhagyása után válik érvényessé.

VIII. ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

44. § Jelen szabályzat csupán azokat az általános irányelveket jelöli meg, amelyeknek a figyelembevételével a hívők közössége meg tud felelni feladatainak (3. §).

45. § A szabályzat alapján minden egyházközség megalkothatja – a helyi lehetőségek és a hívők közösségének igényei szerint – a maga részletes működési szabályait. Azt az egyházmegyei hatóságnak jóvá kell hagynia.

46. § „A Magyarországi Katolikus Egyházközségek Általános Szervezeti Szabályzatát” a Püspöki Konferencia 1983. december 13-án tartott értekezletén 5 évi próbaidőre elfogadta és elrendelte, hogy azt 1984. január 1-től kezdve kísérleti jelleggel az összes egyházközség-

gekben be kell vezetni. A plébánosok a próbaidő letelte előtt egy évvel (1988. január 1-ig) közölik észrevételeiket, ill. változtatási javaslatukat illetékes egyházmegyei hatóságukkal.

47. § A Magyarországi Katolikus Egyházközségek Általános Szervezeti Szabályzatának életbelépésével hatályukat veszti mindazok a régebbi rendelkezések – A Magyarországi Katolikus Egyházközségek Igazgatósági és Adóztatási Szabályzata (2893/ 1933. október 11., ill. 4590/1938. október 4.) is –, amelyek ettől a Szabályzattól eltérnek.

Esztergom, 1984. május 1.

Lékai László s. k.

bíboros, prímás érsek,

A Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke

Láttam: *Miklós Imre* s. k. államtitkár,

az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke

Forrás: CSERHÁTI JÓZSEF: *Másokért élünk*. Budapest, 1985. 187–226.; BALOGH–GERGELY: 2005., 237-es számú dokumentum.

EGYETEMEK

A MINISZTERTANÁCS 274/1950. (XI. 23.) MT. SZÁMÚ RENDELETE A TUDOMÁNYEGYETEMEK ÉS A MŰSZAKI EGYETEMEK SZERVEZETÉNEK SZABÁLYOZÁSA TÁRGYÁBAN (Budapest, 1950. november 23.)

Az 1948–49-ben Magyarországon lejátszódott szovjet típusú hatalmi fordulat az egyetemek életében is jelentős változást hozott. A reformoknak nevezett radikális beavatkozás átalakította az egyetemek irányítását, belső szerkezetét, az oktatás rendjét és tartalmát, a tudományos munka követelményeit az oktatók, hallgatók összetételét és munkáját. A reformok lázában az egyetemi autonómia is kimúlt. Az 1950 végén a tudományegyetemek és a műszaki egyetemek szervezetének szabályozása tárgyában megjelent 274/1950. (XI. 23.) MT. sz. rendelet, az egyetemi autonómia felszámolását hozta. Az egyetem vezetői – rektor, rektorhelyettesek, dékánok – a miniszter által kinevezett állami funkcionáriusokká váltak, személyes vezetőként csak a miniszternek tartoztak felelőséggel, a hivatalból kinevezett egyetemi és kari tanácsok csak javaslattevési jogot nyertek. A hallgatókat csak a DISZ vezetők reprezentálták.

274/1950. (XI. 23.) M. T. SZÁMÚ RENDELET A TUDOMÁNYEGYETEMEK ÉS A MŰSZAKI EGYETEMEK SZERVEZETÉNEK SZABÁLYOZÁSA TÁRGYÁBAN (Közigazgatási rendszám: 1.400.)

Egyetemeinknek a szocializmus igényei szerinti átalakulása, népgazdasági tervünkbe való kapcsolódása, az oktatás reformja új szervezeti szabályzat kiadását teszi szükségessé.

Az elavult, feudális jellegű¹ egyetemi szervezeti formát hatálytalanító új szervezeti szabályzat az egyszemélyes felelős vezetés elvén² alapszik. Felelős, tudományos vezetést biztosít, ami az egyetemet vezető rektoron és a karok élén álló dékánokon keresztül a tanszékekig érvényesül.

A felelős vezetéssel együtt megerősödik egyetemeinken a tervszerű munka és a tervszerűség alapfeltételeként megvalósul az állami vezetés.³ Az állami vezetés biztosításával és a tervszerűség megerősítésével egyetemeink fokozottabban bekapcsolódnak népgazdaságunk tervébe, megtalálva az eleven élettel a szorosabb kapcsolatot.

Egyetemeink eddig is élvezték a népi demokratikus államunk állandó támogatását. Most a vezetés megszilárdításával további még nagyobb lehetőségek fognak megnyílni egyete-

¹ Az egyetemek jellege, szervezete és autonómiája ezt megelőzően már nem „feudális”, hanem polgári jellegű volt.

² Ez az elv alapvetően ellentmond az autonómia-elvnek.

³ Az autonómiát felváltotta a közvetlen, „kézi vezérlésű” állami vezetés.

meink fejlődése előtt. Az új szervezeti szabályzat, s a felelős vezetés elő fogja segíteni felsőoktatásunk célját, hogy egyetemeinkről Népköztársaságunkhoz hű, marxista-leninista tudással⁴ felvértezett, kitűnően képzett szakemberek kerüljenek ki, akik odaadóan építik a szocializmust.

1. § (1) A tudományegyetemek és a műszaki egyetemek (a továbbiakban: egyetemek) élén a rektor áll.

(2) A rektor az egyetem felelős vezetője és munkájának irányítója; felelős azért, hogy az egyetemről jól képzett és a Magyar Népköztársasághoz hű szakemberek kerüljenek ki. A rektor közvetlenül a vallás- és közoktatásügyi miniszternek tartozik felelősséggel.

(3) A rektort az egyetem nyilvános rendes tanárai közül a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a minisztertanács nevezi ki egy évi időtartamra; a kinevezésre az egyetemi tanács tesz javaslatot a vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

(4) A rektor

a) gondoskodik az egyetemi munkaterv elkészítéséről és biztosítja annak végrehajtását;
b) irányítja és ellenőrzi az egyetemen folyó oktató és nevelő munkát, valamint az oktató-személyzet és a hallgatók politikai fejlődését;

c) felelős az egyetem hatáskörébe tartozó tudományos munkáért és annak az oktatással való összehangolásáért;

d) irányítja és ellenőrzi a rektorhelyettesek, a dékánok, a dékánokon keresztül a karok, valamint az ellenőrző csoport munkáját;

e) felelős a hallgatók tanulmányi munkájáért, a tanulmányi fegyelem és rend biztosításáért;

f) felelős az egyetemi költségvetés végrehajtásáért és az egyetemre bízott állami tulajdonért;

g) rendszeresen jelentést küld a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az egyetem munkájáról.

2. § (1) A rektort feladatainak megvalósításában két rektorhelyettes segíti, akik közvetlenül a rektornak tartoznak felelősséggel.

(2) A rektorhelyetteseket az egyetem nyilvános rendes tanárai közül a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezi ki egy évi időtartamra; a kinevezésre az egyetemi tanács tesz javaslatot.

(3) Az egyik rektorhelyettes az oktatási és tanulmányi munka irányítása és ellenőrzése terén helyettesíti, illetve támogatja a rektort. E minőségében:

a) megbírálja a karok munkaterveit és feldolgozza azok jelentéseit a rektor számára;
b) ellenőrzi a dékánokon keresztül a hallgatók üzemi, kórházi, iskolai stb. gyakorlásának jó megszervezését;

c) irányítja és ellenőrzi a gazdasági igazgató munkáját;

d) irányítja és ellenőrzi az egyetemi könyvtár munkáját;

e) távollétében helyettesíti a rektort.

(4) A másik rektorhelyettes az egyetem hatáskörébe tartozó tudományos munka irányítása és ellenőrzése terén helyettesíti, illetve támogatja a rektort. E minőségében:

⁴ Amint az MTA-n, az egyetemeken is a marxizmus-leninizmus lett a kizárólagos és kötelező világnézet.

a) felelős az egyetem hatáskörébe tartozó tudományos munka tervének a karok tervei alapján történő összeállításáért;

b) felelős a karok tudományos terveinek összehangolásáért és jelentéseik feldolgozásáért;

c) felelős a tudományos munka feltételeinek megteremtéséért;

d) felelős az egyetemi aspiránsképzésért;⁵

e) megszabja a tanszékek tudományos és oktatási munkatervén kívül végezhető (kísérleti, tervezési, vizsgálati) feladatok elvállalásának kereteit és felelős azért, hogy ezek az oktatási és tudományos munkát ne hátráltassák.

3. § (1) Az egyetemi tanács a rektor tanácsadó testülete és segítője az egyetem vezetésében.

(2) Az egyetemi tanácsot a rektor szükség szerint, de legalább hathetenként hívja össze. A tanács tagjai: a rektorhelyettesek, a dékánok, a Magyar Dolgozók Pártja Egyetemi Pártbizottságának képviselője, továbbá azoknak a szakminisztereknek a képviselői, akiknek meghívását, a vallás- és közoktatásügyi miniszter és az illetékes szakminiszterrel egyetértésben engedélyezi. A tanács üléseire az őket érintő kérdésekben a gazdasági igazgatót, a Dolgozó Ifjúság Szövetsége (DISZ)⁷ és a szakképzés szempontjából illetékes szakszervezet képviselőit is meg kell hívni; esetenként a tanács ülésére külső szakemberek is meghívhatók.

3) A tanács

a) véleményt nyilvánít a karok munkaterveiről és jelentéseiről, ezzel elősegíti az egyetem tervszerű munkáját;

b) foglalkozik az oktatás módszertani kérdéseivel;

c) megbírálja az egyetem gazdasági és fejlesztési terveit;

d) minden egyetemi munkával kapcsolatos kérdésben javaslatot tehet a rektornak.

4. § (1) A dékán a kar felelős vezetője és egész munkájának irányítója; közvetlenül a rektornak tartozik felelősséggel.

(2) A dékánt a kar nyilvános rendes tanárai közül a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezi ki egy évi időtartamra; a kinevezésre a kari tanács javaslata alapján a rektor tesz előterjesztést.

(3) A dékán

a) összeállítja a kar munkatervét és annak végrehajtásáért felelős

b) irányítja és ellenőrzi a karon folyó oktató és nevelőmunkát, valamint az oktatászmélyzet és a hallgatók politikai fejlődését;

c) felelős a kar hatáskörébe tartozó tudományos munkáért és annak az oktatással való összeegyeztetéséért;

d) gondoskodik a tanszékek oktató munkájának egybehangolásáról;

e) felelős a kari felvételekért, a hallgatók szociális összetételének további javításáért;

⁵ Az aspirantúra szovjet mintára 1951-ben bevezetett tudósképzés, amelynek végén a tudomány kandidátusa tudományos fokozatot lehetett szerezni, amit a Tudományos Minősítő Bizottság ítelt oda. Létezett három éves szervezett formája, ami alatt az aspiráns nem dolgozott munkahelyén, hanem ösztöndíjat kapott és aspiráns vezetője irányításával kutatott. Emellett később lehetett aspirantúrán kívül is, munkahelyi vita után benyújtani disszertációt. A kandidatúra 1994-ben szűnt meg, a folyamatban lévő eljárásokat 1997-tel bezárólag be kellett fejezni.

⁶ 1956 után az MSZMP egyetemi párttitkára.

⁷ 1957-től a Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ) titkárát.

f) felelős a hallgatók tanulmányi munkájáért, a tanulmányi fegyelem és a rend biztosításáért;

g) irányítja és ellenőrzi a dékánhelyettesek és a személyzeti osztály munkáját, az utóbbin keresztül biztosítja az oktatás személyi feltételeit;

h) a meghívott előadók személyére vonatkozóan (tanszékvezetőket kivéve) javaslatot tesz a rektornak;

i) felelős a kari költségvetés végrehajtásáért és a karra bízott állami tulajdonért;

j) rendszeresen jelentést küld a rektornak a kar munkájáról.

5. § (1) A dékánt feladatainak megvalósításában két dékánhelyettes segíti, akik e minőségükben közvetlenül a dékánnak tartoznak felelősséggel. A dékánhelyetteseket a kar tanszékvezetői és intézeti tanárai közül a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezi ki egy évi időtartamra; a kinevezésre a kari tanács tesz javaslatot.

(2) Az egyik dékánhelyettes az oktatási és tanulmányi munka irányítása és ellenőrzése terén helyettesíti, illetve támogatja a dékánt. E minőségében:

a) megbírálja a tanszékek munkaterveit és feldolgozza a tanszékek jelentéseit a dékán számára;

b) felelős a tanszékek félévi oktatási tervének elkészüléséért;

c) felelős a hallgatók tanulmányi előmeneteléért, az oktatómunka, különösen az üzemi, kórházi, iskolai stb. gyakorlatok megszervezéséért és ellenőrzéséért;

d) felelős az oktatási felszerelések fejlesztési tervének kidolgozásáért és e felszerelések (könyvek, jegyzetek, stb.) biztosításáért;

e) felelős a diákszociális ügyekért;

f) felelős a gazdasági és javítási munkálatokkal kapcsolatos ügyek irányításáért;

g) távollétében helyettesíti a dékánt.

(3) A másik dékánhelyettes a kar hatáskörébe tartozó tudományos munka irányítása és ellenőrzése terén helyettesíti, illetve támogatja a dékánt. E minőségében:

a) felelős a kar hatáskörébe tartozó tudományos munkatervének összeállításáért;

b) felelős a tanszékek tudományos terveinek összehangolásáért;

c) felelős a tudományos és oktatómunka összehangolásáért;

d) felelős a tudományos munka feltételeinek megteremtéséért;

e) felelős a kari aspiránsképzésért;

f) megszabja a tanszékek tudományos és oktatási munkatervén kívül végezhető (kísérleti, tervezési, vizsgálati) feladatok elvállalásának kereteit és felelős azért, hogy ezek az oktatási és tudományos munkát ne hátráltassák.

6. § (1) A kari tanács a dékán tanácsadó testülete és segítője a kar vezetésében.

(2) A kari tanácsot a dékán szükség szerint, de legalább hathetenként hívja össze. A tanács tagjai: a dékánhelyettesek, a tanszékvezetők, a Magyar Dolgozók Pártja Egyetemi Pártbizottságának képviselője, a tanulmányi osztály ügyvezetője, továbbá azok az intézeti és magántanárok,⁸ illetve megbízott előadók, akiknek meghívásához a dékán javaslatára – ok-

⁸ Egyetemi magántanárok olyan külső előadók, akik számára az egyetem tanácsa megfelelő vizsgálat – habilitáció, nyilvános próbaelőadás stb. – után engedélyt adott az oktatásban való részvételre. Ehhez a miniszter formális megerősítése is kellett.

tatási és tudományos munkájukra tekintettel – a rektor hozzájárul. A kari tanács tagjai ezenfelül még azoknak a szakminisztereknek és egyéb állami szerveknek képviselői, akiknek meghívását a vallás- és közoktatásügyi miniszter az illetékes szakminiszterrel egyetértésben engedélyezi. A tanács üléseire az őket érintő kérdésekben a DISZ és a szakképzés szempontjából illetékes szakszervezeti képviselőit is meg kell hívni.

(3) A tanács

a) véleményt nyilvánít a tanszékek munkaterveiről és jelentéseiről, ezzel elősegíti a kar tervszerű munkáját;

b) foglalkozik az oktatás módszertani kérdéseivel;

c) megtárgyalja és megbírálja a tanszékek munkáját,

d) megbírálja a kari munka- és költségvetési tervet,

e) a kari munkával kapcsolatos kérdésekben javaslatot tesz a dékánnak.

(4) A dékán egyes feladatok elvégzésére állandó vagy ideiglenes jellegű bizottságokat is alakíthat.

7. § (1) A tanszékvezető az egyetemi tanszék felelős vezetője; közvetlenül a dékánnak tartozik felelősséggel.

(2) A tanszékvezető nyilvános rendes és nyilvános rendkívüli tanárokat⁹ a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a kar meghallgatása után tett előterjesztésére a minisztertanács nevezi ki. Kinevezett tanszékvezető hiányában a vallás- és közoktatási miniszter a tanszék vezetésével más személyt is megbízhat.

(3) A tanszékvezető

a) felelős a tanszék oktató-nevelő és tudományos munkájáért, valamint az oktatószemélyzet és a hallgatók politikai fejlődéséért;

b) elkészíti a tanszék oktatási és kutatási tervét;

c) irányítja és ellenőrzi a tanszékhez beosztott összes dolgozók munkáját és gondoskodik a megfelelő munkamegosztásról;

d) felelős a tanfegyelemért, a hallgatók tanulmányi előmeneteléért;

e) kidolgozza, illetőleg kidolgoztatja a tanszékek előadásainak és gyakorlatainak programját, gondoskodik annak végrehajtásáról;

f) előadásokat, gyakorlatokat, szemináriumokat és konzultációkat tart, illetőleg tartat és azok eredményességét írásbeli dolgozatok útján is rendszeresen ellenőrzi;

g) tervet készít a hallgatók üzemlátogatására, gondoskodik annak megszervezéséről és ellenőrzéséről;

h) gondoskodik arról, hogy a tanszék keretében előadott tárgyak anyaga tankönyvek hiánya esetén jegyzetek formájában álljon a hallgatók rendelkezésére;

i) a tansegédszemélyzet kinevezésére javaslatot tesz a dékánnak;

j) biztosítja a tanszéki segédszemélyzet szakmai továbbképzését;

k) felelős a tanszékhez beosztott aspiránsok képzéséért;

l) felelős a tanszék elemi költségvetésének összeállításáért, a tanszéki hitelek helyes felhasználásáért és a tanszékre bízott állami tulajdonért;

⁹ Egyetemi nyilvános rendkívüli tanár az a magántanár, aki legalább 10 félévi egyetemi előadás megtartása után az egyetemtől elnyerte ezt a címet.

m) az összes fenti feladatok végrehajtásának elősegítése érdekében az oktató-, a nevelő- és a kutatómunka kérdéseivel kapcsolatban rendszeresen tart intézeti értekezleteket;

n) rendszeresen jelentést küld a dékánnak a tanszék munkájáról.

8. § (1) A gazdasági igazgató az egyetem gazdasági ügyeinek vezetője, védi az egyetemre bízott állami tulajdont; közvetlenül a rektor oktatási helyettesének tartozik felelősséggel. E minőségében:

a) felelős az egyetem gazdasági, költségvetési és beruházási tervmunkájáért;

b) gondoskodik az egyetemi építkezésekről, javításokról, a tanszékek, intézetek elhelyezéséről;

c) felelős az egyetemi intézetek felszereléssel való ellátásáért;

d) felelős az egyetemi személyzet illetményeinek és egyéb járandóságainak folyósításáért;

e) felelős a kulturális és sportintézmények gazdasági ügyeinek intézéséért;

(2) A gazdasági igazgató feladatát a gazdasági hivatal útján látja el, amely gazdasági, műszaki és tervosztályra tagozódik. Egyes feladatok elvégzését a karok mellé rendelt gazdasági osztályokra bízta.

9. § (1) A dékán, illetve a dékánhelyettesek rendelkezésére áll a kar vezetésével járó tennivalók ellátásában a dékáni hivatal. A dékáni hivatal az alábbi osztályokra tagozódik:

a) tanulmányi osztály,

b) személyzeti osztály,

c) gazdasági osztály.

(2) A tanulmányi osztály munkáját a dékán oktatási helyettese irányítja. A tanulmányi osztály ügyvezetője tagja a kari tanácsnak. A vallás- és közoktatási miniszter az osztály ügyvezetésével kapcsolatban a dékán egyidejű tájékoztatásával közvetlen utasításokat is adhat az ügyvezetőnek. A tanulmányi osztály

a) segíti a dékánt az oktatási és nevelőmunka terén;

b) elvégzi a nyilvántartási és szervezési feladatokat;

c) intézi a szociális ügyeket.

(3) A személyzeti osztály a dékán irányítása alatt

a) előkészíti a személyzeti ügyeket;

b) kidolgozza és végrehajtja a káderfejlesztési tervet;

c) intézi a decentralizált személyi ügyeket.

(4) A gazdasági osztály feladata az egyetem gazdasági igazgatója által feladatkörébe utalt ügyek intézése. A gazdasági osztály a kari költségvetés végrehajtásáért a dékánnak [4. § (3) bekezdés i) pont], egyebekben pedig a gazdasági igazgatónak [8. § (1) bekezdés] felelős.

10. § Az ellenőrzési csoport feladata az egyetem működésével kapcsolatos intézkedések és rendelkezések végrehajtásának általános és az egyetem gazdálkodásának számszaki ellenőrzése. Az ellenőrzési csoport közvetlenül a rektornak tartozik felelősséggel.

11. § (1) A jelen rendelet hatálybalépésével a tudományegyetemek és a műszaki egyetemek eddigi szervezeti szabályzatai hatályukat veszítik.

(2) A jelen rendelet értelmében a vallás- és közoktatásügyi minisztert megillető jogkört az Agrártudományi Egyetemre vonatkozóan a földművelésügyi miniszter gyakorolja.

(3) A jelen rendelet végrehajtásáról a vallás- és közoktatásügyi miniszter az Agrártudományi Egyetemre vonatkozóan pedig a földművelésügyi miniszter gondoskodik.

Forrás: Magyar Közlöny, 1950. november 23. (190–192. sz.) 1093–1096.

A MŰVELŐDÉSI MINISZTER 3/1969. (VII. 4.) MM. SZ. RENDELETE AZ EGYETEMEK ÉS AZ EGYETEMI JELLEGŰ FŐISKOLÁK SZERVEZETÉRŐL ÉS MŰKÖDÉSÉRŐL (Budapest, 1969. július 4.)

Az 1960-as évek közepén Magyarországon a „létező szocializmus” keretein belül új megoldásokat kívánó, kitörési pontokat kereső reformmunkálatok indultak meg, amelyek elsősorban a gazdaság mechanizmusán kívántak változtatni, de más területre is hatással voltak, így az egyetemek életére is. 1967 elejétől jogszabály-előkészítő munkálatok indultak meg a Művelődési Minisztériumban, amelyek az egyetemek működésével és szervezetével kívántak foglalkozni. A meghirdetett cél az egyetemi önállóság fokozása, a demokratizmus kiszélesítése volt. A viták és egyeztetések nyomán e tárgyban jelent meg 1969. június 20-án az 1969. évi 14. tvr. és a 25/1969. Korm. sz. rendelet, melynek alapján 1969. július 4-én került ki a 3/1969. MM. sz. rendelet¹ az egyetemek és egyetemi jellegű főiskolák szervezetéről és működéséről. Ezek a jogszabályok lépéseket jelentettek, az akkor kimondani sem mert egyetemi autonómia felé. Ebbe az irányba mutatott, hogy az egyetemi és kari tanácsok, ahova választott oktatók és hallgatók is bekerültek döntési jogkört is nyertek, pl. a tantervek, a tantárgyi programok esetében. A megbízások egy része szintén egyetemi tanácsi jogkörbe került, pl. tanszékvezetők, rektorhelyettesek esetében. Az egyetemi vezetők és a tanácsok tagjai csak az egyetem oktatói lehettek. Az egyetemi tanácsok munkájában néhány külső meghívott szakember is részt vehetett. Az összehozott értekezlet is szerepet kapott, és a KISZ képviselet mellett a hallgatói képviselők is megjelentek.

3/1969. (VII. 4.) MM SZÁMÚ RENDELET AZ EGYETEMEK ÉS AZ EGYETEMI JELLEGŰ FŐISKOLÁK SZERVEZETÉRŐL ÉS MŰKÖDÉSÉRŐL

A 25/1969. (VI. 20.) Korm. számú rendelet 23. §-ában foglalt felhatalmazás alapján, az egyetemek és az egyetemi jellegű főiskolák (a továbbiakban: egyetemek) szervezeti és működési szabályzatával kapcsolatban – az egészségügyi miniszterrel, a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterrel, továbbá a Magyar Tudományos Akadémia főtítkárával, a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottságával, a Pedagógusok Szakszervezetével, valamint a Mezőgazdasági Erdészeti és Vízügyi Dolgozók Szakszervezetével egyetértésben – az alábbiakat rendelem.

1. § (1) Az egyetem szervezeti és működési szabályzata (a továbbiakban: Szabályzat) alapítja meg az egyetem szervezeti tagozódását, a szervezeti egységek feladatkörét, irányításuk és működésük rendjét.

(2) Az egyetemek Szabályzatát és annak módosításait a felügyeletet gyakorló miniszter hagyja jóvá.

I. AZ EGYETEM ÁLTALÁNOS FELADATAI

2. § Az egyetem oktató-nevelő munkájának célja magas általános műveltségű felsőfokú szakemberek képzése. E feladatát az egyetem a marxista-leninista világnézet alapján, az oktató-nevelő munka egységes folyamatában, az egyetemi ifjúsági közösségek közreműködésével oldja meg. Az oktató-nevelő munka keretében az egyetem világnézeti ismereteket, a tudományágak olyan elméleti és gyakorlati ismereteit oktatja, melyek elsajátítása képessé teszi a tudományosan megalapozott munkára, a szakismeretek alkalmazására, a tudományág új eredményeinek megismerésére, felhasználására és továbbfejlesztésére.

3. § (1) Az egyetem az oktató-nevelő munka korszerű színvonalon tartása és a társadalmi haladás elősegítése érdekében, képzési irányának megfelelő tudományágakban, tervszerű tudományos munkát végez, részt vesz a társadalom és a népgazdaság fejlődését elősegítő tudományos kutató munkában, figyelemmel kíséri és közreadja a tudomány új eredményeit.

(2) Az egyetemek részt vesznek a tudományos munkaerő-utánpótlás képzésében és az egyetemi oktató-nevelő munka során is támogatják a tudományos munkaterületre készülő hallgatókat.

(3) Az egyetem oktató-nevelő és tudományos munkájában – a vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően – együttműködik hazai és külföldi oktatási és tudományos intézményekkel, szervekkel.

(4) Az egyetem a képzést és továbbképzést más egyetemmel, illetőleg kutatóintézzel, termelőüzemmel vagy egyéb intézménnyel együttműködve is végezheti.

4. § (1) Az egyetemen folyó továbbképzés:

a) közvetíti a gyakorlatban működő szakemberek számára a tudomány új eredményeit és módszereit;

b) speciális szakirányban továbbfejleszti a szakmai ismereteket;

c) ellátja a szakemberek gyakorlati munkájához nélkülözhetetlen kiegészítő jellegű tudományok oktatását;

d) elmélyíti az általános elméleti ismereteket és ezzel is hozzájárul a társadalmi tudat formálásához;

e) a gazdasági szervezetek vezetői részére segítséget nyújt a korszerű vezetési ismeretek és módszerek elsajátításához.

(2) A továbbképzéssel kapcsolatban a Szabályzatban meg kell állapítani az egyetem központi feladatait, a kari feladatokat és az oktatási szervezeti egységek feladatait.

II. AZ EGYETEM VEZETÉSE ÉS KÖZPONTI SZERVEI

5. § Az egyetem vezetésével kapcsolatos központi feladatokat

a) a rektor és helyettesei,

b) az egyetemi tanács,

c) az egyetemi oktatók értekezlete,

d) a rektori tanács,

e) az egyetemi bizottságok,

f) az igazgatási és a gazdasági vezetők (főtitkár, gazdasági főigazgató, illetőleg gazdasági igazgató) végzik.

A REKTOR ÉS A REKTORHELYETTESEK

6. § (1) Az egyetem vezetője a rektor. A rektort munkájában egy vagy több rektorhelyettes segíti, akiknek feladatkörét – az egyetemi tanács meghallgatásával – a rektor állapítja meg. A rektorhelyettesek számát a Szabályzat határozza meg. Több rektorhelyettes közül a rektor jelöli ki általános helyettesét.

(2) A rektor megbízásának 3-3 évvel történő meghosszabbítására az egyetemi tanács több alkalommal is javaslatot tehet, a rektorhelyettesek megbízását pedig 3-3 évvel többször is meghosszabbíthatja.

7. § (1) A rektor feladata különösen:

- a) az egyetem képviselője;
- b) a karok tevékenysége feletti felügyelete;
- c) az egyetemi tanács döntési hatáskörébe tartozó ügyekben a tanács határozatainak végrehajtása;²
- d) az egyetemen folyó személyzeti munka irányítása;
- e) a közvetlenül hozzátartozó oktatási szervezeti egységek munkájának felügyelete;
- f) az egyetem központi igazgatási és gazdasági szervei tevékenységének irányítása, az egyetem központi hivatali szervei közötti munkamegosztás meghatározása;
- g) az egyetem oktató-nevelő és tudományos munkájával kapcsolatos kiadói és terjesztési jog gyakorlása a jogszabályok rendelkezései szerint;
- h) az egyetem dolgozóira vonatkozóan, a magasabb fokú szerv hatáskörébe nem tartozó munkáltatói (kinevezési, fegyelmi stb.) jogkör gyakorlása;
- i) a kari tanácsok által választott dékánhelyetteseknek e tisztségükben való megerősítése;
- j) az egyetem rendelkezésére álló keretek figyelembevételével a hatáskörébe utalt külföldi utazásokról való döntés, valamint a felettes szervek hatáskörébe tartozó utazásokra vonatkozó javaslattétel;
- k) az egyetem vezetése körébe tartozó ügyekben a kiadmányozási és utalványozási jogkör gyakorlása;
- l) az egyetem rendelkezésére álló központi alapok és pénzügyi keretek feletti rendelkezés;
- m) az egyetem kezelésébe tartozó társadalmi tulajdonban álló vagyontárgyak védelmének megszervezéséről való gondoskodás.

(2) A rektor a Szabályzatban megállapított vezető beosztású egyetemi dolgozók kinevezésére vonatkozó hatáskörét nem ruházhatja át.

(3) A rektor megsemmisítheti az egyetemi, vagy a kari oktatási, valamint más szervezeti egység minden olyan intézkedését, mely jogszabályt, a felettes szervek rendelkezését vagy az egyetem szabályzatait sérti.

² A korábbi kizárólagos egyszemélyi vezetés itt már oldódik, amikor a rektor az egyetemi tanács döntését „csak” végrehajtja.

8. § A rektor, illetőleg megbízottja jogosult részt venni a kari értekezleteken és minden olyan előadáson, gyakorlaton, vizsgán, megbeszélésen, illetőleg összezejövetelen, amely az egyetem oktató-nevelő, vagy tudományos munkája keretébe tartozik.

9. § A rektor – a miniszter által megállapított időszakonként – köteles beszámolni vezetői tevékenységéről és az egyetemi tanács működéséről a felügyeletet gyakorló miniszternek.³

AZ EGYETEMI TANÁCS

10. § (1) Az egyetemi tanács az egyetem vezetésében résztvevő, egyes kérdésekben döntési joggal felruházott, egyébként véleményező és javaslattevő testület.

(2) Az egyetemi tanács összetételét a Szabályzatban úgy kell kialakítani, hogy a tanácsnak:

a) *elnöke*: a rektor,

b) *titkára*: az egyetem főtitkára, ha pedig az egyetemen főtitkári állást nem szerveztek, vagy az nincs betöltve, az egyetemi tanácsnak a rektor által megbízott egyetemi oktató tagja,

c) *tisztségük alapján tagjai*: a rektorhelyettesek, a dékánok, a gazdasági főigazgató (igazgató), az MSZMP egyetemi szervezetének titkára, vagy a Pártbizottság által kijelölt pártbizottsági tag, a szakszervezet egyetemi szervezete által kijelölt tisztségviselő, továbbá a KISZ egyetemi szervezetének titkára vagy a vezetőség által kijelölt vezetőségi tag, és az egyetem előző rektora, *választás alapján tagjai*:

– a rektornak a társadalmi szervezetek egyetemi szervezetével egyetértésben tett javaslatára a kari és a kari szervezetbe nem tartozó oktatási szervezeti egységek oktatói által választott egyetemi oktatók,

– a KISZ egyetemi szervezetének javaslatára az egyetemi ifjúság által választott nappali tagozatos hallgatók,

d) *meghívás alapján tagjai*: az egyetemi tanács által a tanács munkájában való részvétellel felkért szakemberek és közéleti személyiségek, továbbá a szakszervezet egyetemi szervezetének ajánlására az egyetem nem oktatói munkakörben működő dolgozói közül a tanácsba meghívott kiváló dolgozók.

(3) A (2) bekezdés d) és e) pontja alapján a tanácsban résztvevők számát és választásuk, illetőleg meghívásuk rendjét a Szabályzat állapítja meg.

(4) A választott és a meghívott tagok tanácstagsága – a hallgatók kivételével – a megválasztásuktól, illetőleg a meghívásuktól számított 3 évi időtartamra terjed. A hallgatók tanácstagságának időtartamát a KISZ egyetemi szervezetének vezetősége határozza meg.

(5) A választott tagok visszahívhatók

11. § A tanács ülésein tanácskozási joggal részt kell vennie az egyetemi központi könyvtár igazgatójának, továbbá az egyetem esti, valamint levelező tagozata hallgatói közül a rektor által meghívott képviselőknek, végül a személyi ügyekre vonatkozó napirendi pontok tárgyalásán a személyzeti vezetőnek.

12. § (1) Az egyetemi tanács összehívásának, tanácskozásának, határozatképességének és határozathozatalának rendjét a Szabályzat állapítja meg.

 ³ A miniszter nem irányítja az egyetemet, hanem felügyeli.

(2) Az egyetemi tanács az ünnepélyes alkalmakkor nyilvános ülést tarthat. A nyilvános tanácsüléseken a rektor és a dékánok – az egyetem hagyományai szerint – tisztségük jelvényeit viselik.

(3) A Szabályzatban intézkedni kell arról, hogy a rektor az egyetemi tanácsot legalább negyedévenként egyszer összehívja. Tizenöt napon belül össze kell hívni az egyetemi tanácsot akkor is, ha azt valamely kari tanács javasolja, az egyetemi tanács tagjainak legalább egyharmada írásban kéri, továbbá, ha a felügyeletet gyakorló miniszter erre a rektort felhívja.

13. § Az egyetemi tanács megbízatásának időtartama alatt a karok dékánjait legalább egy alkalommal beszámoltatja munkájukról.

14. § (1) A rektorhelyetteseket az egyetemi tanács választja.

(2) Az egyetemi tanács dönt:

a) az egyetemi szervezeti, működési és más – valamennyi karra kiterjedő – szabályzatainak megállapítása;

b) a tanulmányi- és vizsgarend meghatározása;

c) a kari tantervek jóváhagyása;

d) a marxizmus-leninizmus tantárgyi programjainak kivételével a kari szervezetbe nem tartozó (központi) oktatási szervezeti egységek tantárgyi programjainak jóváhagyása;

e) a tanszékvezető – a marxizmus-leninizmus tanszék vezetőjének kivételével – a vezető lektor és vezető testnevelő tanár megbízása;

f) tiszteletbeli (honoris causa) egyetemi doktori címnek a felügyeletet gyakorló miniszter előzetes hozzájárulásával történő adományozása;

g) a felsőbb szervek rendelkezéseivel és irányelveivel összhangban az egyetemi oktató-nevelő munka tervének meghatározása;

h) az egyetem tudományos terveinek jóváhagyása;

i) az egyetem költségvetési kereteinek az egyes karok, illetőleg az egyetem központi szervei közötti felosztása, az egyes előirányzatokkal való gazdálkodás meghatározása, a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámoló jóváhagyása;

j) arany-, gyémánt- és vasoklevél, egyetemi doktori cím, valamint a hallgatók számára alapított egyetemi kitüntetés adományozása

k) minden olyan ügy érdemében, amelyet jogszabály, vagy egyetemi szabályzat az egyetemi tanács hatáskörébe utal.

(3) Az egyetemi tanács a (2) bekezdés e) pontjában megjelölt jogkörét a kari tanács, a dékán és a rektor véleményének meghallgatásával gyakorolja. Központi oktatási szervezeti egység esetén a kari tanács és a dékán véleményét kikérni nem kell.

(4) Az egyetemi tanácsnak a (2) bekezdés a)–f) pontjában felsorolt ügyekben hozott határozata a felügyeletet gyakorló miniszter jóváhagyásával válik végrehajthatóvá. E határozatokat az ülés napjától számított három napon belül a felügyeletet gyakorló miniszterhez fel kell terjeszteni.

Ha a miniszter tizenöt napon belül nem nyilatkozik, a határozat végrehajtható.

15. § Az egyetemi tanács az egyetem tevékenységét érintő bármely ügyben vizsgálatot rendelhet el és a vizsgálat lefolytatására bizottságot küldhet ki.

16. § (1) Az egyetemi tanács javaslatot tesz:

a) a felügyeletet gyakorló miniszter hatáskörébe tartozó vezetői megbízásra és oktatói ki-nevezésre, valamint

b) a Szabályzatban meghatározott munkakörök betöltésére

(2) Az egyetemi tanács javaslatot tehet:

a) kitüntetések és egyetemi címek adományozására;

b) olyan egyetemi doktori cím megszerzése esetén, mely nem a végzettség elismerését jelenti, a doktori szigorlatnak kandidátusi szakmai vizsgaként, a kiemelkedő értékű egyetemi doktori értekezésnek pedig kandidátusi értekezésként történő elfogadására;

c) minden olyan ügyben, mely kihat az egyetem oktató-nevelő és tudományos munkájára.

17. § (1) Az egyetemi tanács véleményt nyilvánít:

a) a rektori tisztség betöltése tárgyában;

b) az egyetem távlati fejlesztési terveinek meghatározásában;

c) minden olyan kérdésben, amelyben a felügyeletet gyakorló miniszter vagy a rektor a tanács állásfoglalását kéri.

(2) Az egyetemi tanács véleményt nyilváníthat az egyetem vezetésével összefüggő minden ügyben.

18. § A rektor köteles az egyetemi tanácsot tájékoztatni a tanács határozatainak végrehajtásáról, továbbá valamennyi jelentős intézkedésről. Köteles tájékoztatni a tanácsot olyan intézkedéseinek indokairól is, amelyekben a tanács javaslatától, vagy véleményétől eltért.

AZ EGYETEMI OKTATÓK ÉRTEKEZLETE

19. § (1) Az egyetemi oktatók összességének tanácskozó testülete az egyetemi oktatók értekezlete. Az értekező évenként egy alkalommal – a rektor beszámolója alapján – megvitatja az egyetem egész tevékenységét és a következő időszak legfontosabb feladatait.

(2) Az értekezleten részt vehet az egyetem minden oktatója, a címzetes egyetemi tanárok és a címzetes egyetemi docensek.⁴ Nagyobb egyetemeken az oktatók – oktatási szervezeti egységenként arányos – részvételét az oktatási szervezeti egységek oktatói által választott küldöttek útján lehet biztosítani. Az oktatói értekezőt ajánlásokat terjeszthet az egyetem és a karok vezetői (testületei) elé.

(3) A küldöttek választásának és az értekező tanácskozásának rendjét a Szabályzat alapítja meg.

⁴ Címzetes egyetemi tanár, illetve címzetes egyetemi docens címet az egyetem felterjesztésére a felügyeletet gyakorló miniszter adhatott azoknak a tudósoknak, szakembereknek, akik felsőoktatási intézményénél munkaviszonyban nem álltak, de részvételükre a képzésben szükség mutatkozott.

A REKTORI TANÁCS

20. § (1) Az egyetem vezetésével járó igazgatási és gazdasági feladatok végrehajtásának előkészítésére a rektor rektori tanácsot alakíthat. A rektori tanács összetételét a Szabályzatban úgy kell megállapítani, hogy abban részt vegyenek vezető beosztású egyetemi dolgozók és képviselőkhöz jussanak a társadalmi szervek egyetemi szervezetei.

(2) a rektori tanács döntési jogokat nem gyakorol. Feladatkörét és munkarendjét a rektor határozza meg.

AZ EGYETEMI BIZOTTSÁGOK

21. § A nagy jelentőségű oktatási, nevelési, tudományos, igazgatási és egyéb kérdések, általában kollektív munkát igénylő elemzések, javaslatok kidolgozására és az ilyen kérdésekben hozandó döntések előkészítésére – tanácsadó jelleggel – állandó vagy ideiglenes egyetemi bizottságok szervezhetők. A bizottságok létrehozásáról a rektor gondoskodik.

A FŐITTKÁR

22. § (1) A szabályzatban a rektor igazgatási munkájának támogatására – ideértve az egyetemi tanács határozatainak végrehajtását is – az egyetemen főtitkári állást lehet rendszeresíteni.

(2) A főtitkár felügyeletet gyakorol az egyetemi és a kari hivatalok ügyintéző és ügyviteli tevékenysége felett, a Szabályzat rendelkezései szerint ellátja az igazgatási feladatok összehangolását. A főtitkár feladatkörét, jogait és kötelességeit egyebekben a Szabályzat állapítja meg.

(3) A főtitkár kinevezésére és munkaviszonyának megszüntetésére – az egyetemi tanács véleményének meghallgatásával – a felügyeletet gyakorló miniszterhez a rektor tesz előterjesztést.

(4) A főtitkár működéséről évenként egy alkalommal az egyetemi tanácsnak beszámol.

A GAZDASÁGI FŐIGAZGATÓ (IGAZGATÓ)

23. § (1) Az egyetemen a gazdálkodást és a gazdasági ügyvitelt a rektornak közvetlenül alárendelt gazdasági főigazgató (igazgató) vezeti.

(2) A gazdasági főigazgató (igazgató) felügyeletet gyakorol az egyetemi és a kari gazdasági munkát ellátó szervezeti egységek (gazdasági ügyintézőt ellátó dolgozók) tevékenysége felett, feladatkörét, jogait és kötelességeit a Szabályzat állapítja meg.

(3) A gazdasági főigazgató (igazgató) kinevezésére és munkaviszonyának megszüntetésére – az egyetemi tanács véleményének meghallgatásával – a felügyeletet gyakorló miniszterhez a rektor tesz előterjesztést.

(4) A gazdasági főigazgató (igazgató) a működéséről évenként egy alkalommal az egyetemi tanácsnak beszámol.

III. A KAR SZERVEI ÉS VEZETÉSE

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

24. § A kar a hallgatók oktatását-nevelését és a tudományok művelését ellátó, a szakképzésben és a tudományos munkában együttműködő oktatókat, oktatási szervezeti és más egységeket (kollégiumot, könyvtárat, műhelyt stb.) magában foglaló, külön igazgatási szervezettel rendelkező egység.

25. § A kar vezetésével kapcsolatos feladatokat

- a) a dékán és helyettesei,
- b) a kari tanács,
- c) a kar oktatóinak értekezlete,
- d) a dékáni tanács és
- e) a kari bizottságok végzik.

A DÉKÁN ÉS A DÉKÁNHELYETTESEK

26. § (1) A kar vezetője a dékán. A dékánt munkájában egy vagy több dékánhelyettes segíti, akiknek feladatkörét – a kari tanács meghallgatásával – a dékán állapítja meg. A dékánhelyettesek számát a Szabályzat határozza meg. Több dékánhelyettes közül a dékán jelöli ki általános helyettesét.

(2) A dékán megbízásának 3-3 évvel történő meghosszabbítására a kari tanács több alkalommal is javaslatot tehet, a dékánhelyettesek megbízását pedig 3-3 évvel többször is meghosszabbíthatja.

27. § (1) A dékán feladata különösen:

- a) a kar képviselése;
- b) a kari tanács döntési hatáskörébe tartozó ügyekben a határozatok végrehajtása;
- c) a kari személynévi munka irányítása;
- d) a kari szervezeti egységek felügyelése;
- e) a kar tudományos terve végrehajtásának irányítása;
- f) a kar hivatali szervei között munkamegosztás megállapítása;
- g) kari ügyekben a kiadmányozási és a kar rendelkezésére álló pénzügyi keretekkel kapcsolatban az utalványozási jogkör gyakorlása;
- h) a jogszabályok és az egyetemi szabályzatok rendelkezései szerint a hallgatók tanulmányi és vizsgaügyeikben a döntés meghozatala;
- i) a kar kezelésében levő, társadalmi tulajdonban álló vagyontárgyak védelmének megszervezéséről való gondoskodás.

(2) A Szabályzat feljogosítja a dékánt az (1) bekezdés g) pontja alapján őt illető hatáskörnek a dékánhelyettesekre, illetőleg a kari szervezeti egységek vezetőire történő átruházására.

(3) A dékán megsemmisítheti a kari oktatási vagy más kari szervezeti egységek minden olyan intézkedését, amely jogszabályt vagy a felettes szervek rendelkezését sérti.

A KARI TANÁCS

28. § A kari tanács a kar vezetésében közreműködő, egyes kérdésekben döntési joggal felruházott, egyébként véleményező és javaslattevő testület.

29. § (1) A kari tanács összetételét a Szabályzatban úgy kell kialakítani, hogy a tanácsnak

a) elnöke: a dékán,

b) tisztségük alapján tagjai: dékánhelyettesek, a kari oktatási szervezeti egységek vezetői, az MSZMP kari szervezetének titkára, vagy a vezetőség által kijelölt vezetőségi tag, a kar szakszervezeti tanácsának (bizottságának) elnöke vagy titkára, a KISZ kari szervezetének titkára vagy a vezetőség más tagja, továbbá a kar előző dékánja,

c) választás alapján tagjai:

– a dékánnak a társadalmi szervezetek kari szervezeteivel egyetértésben tett javaslatára a kar oktatói értekezletén – nagyobb karokon oktatási szervezeti egységként – titkos szavazással választott különböző beosztású oktatók és

– a kari KISZ-szervezet javaslatára, a hallgatók által a nappali hallgatók közül választott hallgatók,

d) meghívás alapján tagjai: a munkában való részvételre felkért külső szakemberek és a társadalmi élet kiemelkedő személyiségei, valamint a kari szakszervezeti tanács (bizottság) által a kar nem oktató beosztású dolgozói közül ajánlott kiváló dolgozó.

(2) A választás és meghívás rendjét a Szabályzat, a választáson és a meghíváson alapuló tagság számát és a különböző jogcímenek alapuló tagság arányát az egyetem felett felügyeletet gyakorló miniszter a művelődésügyi miniszterrel egyetértésben állapítja meg.

(3) A választott és meghívott tagok tanácstagsága – az egyetemi hallgatók kivételével – a megválasztásuktól, illetőleg a meghívásuktól számított 3 évi időtartamra terjed. A hallgatók tanácstagságának időtartamát a KISZ kari szervezetének vezetősége határozza meg. A választott tagok beszámoltatásának és visszahívásának rendjét a Szabályzat állapítja meg.

30. § (1) A Szabályzatban megfelelő rendelkezésekkel biztosítani kell, hogy a kari tanács ülésein tanácskozási joggal részt vehessenek a felügyeletet gyakorló valamint a karon folyó képzésben érdekelt miniszterek és országos hatáskörű szervek képviselői, az egyetem rektora vagy megbízottja, a karon oktatási feladatokat ellátó, de a kar szervezetébe nem tartozó oktatási szervezeti egységek vezetői, illetőleg megbízott képviselők, az oktatási munkában közreműködő külső szervek (kutató intézet, üzem) képviselői, továbbá az esti és levelező tagozatok hallgatóinak a dékán által meghívott képviselői.

(2) Gondoskodni kell arról is, hogy a dékán által esetenként meghívott szakemberek és személyi ügyekre vonatkozó napirendi pont tárgyalásán a személyzeti vezető a kari tanács ülésein meghívás alapján, tanácskozási joggal részt vehessenek.

(3) A kari tanács elnökségének és bizottságainak üléseire tanácskozási joggal külső szakembereket, valamint érdekeltségük alapján, egyes napirendi pontok tárgyalásához az, (1) bekezdésben felsoroltakat a dékán jogosult meghívni, illetőleg meghívásukra a bizottság elnökeit utasítani.

31. § A dékánnak a kari tanácsot negyedévenként legalább egy alkalommal össze kell hívnia.

Tizenöt napon belül össze kell hívni a kari tanács ülését a felügyeletet gyakorló miniszter vagy a rektor felhívására, illetőleg a tanácstagok legalább egyharmadának indítványára.

32. § (1) A kari tanács köteles megbízatásának időtartama alatt – a (2) pont bekezdés esetét kivéve – legalább egy alkalommal a kar oktatási szervezeti egységeinek vezetőit munkájukról beszámoltatni.

(2) Ha a kar oktatási szervezeti egységeinek nagy száma miatt vezetőik 3 évenkénti beszámoltatása nem oldható meg, a beszámolás rendjét a Szabályzat állapítja meg.

33. § (1) A dékánhelyetteseket a kari tanács választja.

(2) A kari tanács dönt:

- a) a kari tantervek meghatározása;
- b) a kari oktatási szervezeti egységek által oktatott tantárgyak tantárgyi programjainak megállapítása;
- c) kari szabályzatok kibocsátása;
- d) a fakultatív és speciális tantárgyak körének megállapítása ;
- e) a kar költségvetési keretének felosztása és – az egyetemi tanács határozatával összhangban – az egyes előirányzatokkal való gazdálkodás meghatározása;
- f) a külföldi oklevelek honosítása;
- g) a kar oktató-nevelő munkájával és tudományos tevékenységével kapcsolatos kérdések;
- h) a kar képzési és káderutánpótlási irányelveinek megállapítása felől.

(3) A kari tanácsnak a (2) bekezdés a) valamint c)–e) pontjaiban felsorolt ügyekben hozott határozatát a döntéstől számított 3 napon belül a rektorhoz fel kell terjeszteni. Az (1) bekezdés a) pontjában megjelölt ügyben hozott határozat az egyetemi tanács jóváhagyása után hajtható végre, a c)–e) pontban felsorolt ügyekben hozott határozatok végrehajtását pedig – ha a rektor időközben nem nyilatkozott – a felterjesztéstől számított 15 napig függőben kell tartani.

34. § A kari tanács a kar tevékenysége körébe tartozó bármely kérdésben vizsgálatot rendelhet el és a vizsgálat lefolytatására bizottságot küldhet ki.

35. § (1) A kari tanács javaslatot tesz az egyetemi tanácsnak

- a) a kari oktatási szervezeti egységek vezetőinek megbízására;
- b) kitüntető, illetőleg tiszteletbeli címek, oklevelek adományozására;
- c) az egyetem által az egyetem hallgatói részére alapított kitüntetések odaítélésére;
- d) olyan egyetemi doktori cím megszerzése esetén, amely nem a végzettség elismerését jelenti, a doktori szigorlat kandidátusi szakmai vizsgaként, a kiemelkedő értékű egyetemi doktori értekezés kandidátusi értekezésésként való elfogadásának kezdeményezésére.

(2) A kari tanács véleményét nyilvánít:

- a) a dékáni megbízásra vonatkozó javaslatra;
- b) a kari oktatói állásokra benyújtott pályázatokkal kapcsolatban;

c) a külföldi ösztöndíjakra és három hónapot meghaladó külföldi tanulmányutakra vonatkozó dékáni javaslatokra;

d) a hallgatóknak az egyetemi szabályzatokban megállapított tanulmányi ügyeiben és a Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíj tárgyában;

e) az egyetemi – és ezen belül különösen a kari – költségvetési és fejlesztési javaslatra;

f) a kar tevékenységéről a felettes szervek elé terjesztendő jelentésre;

g) az egyetemi szabályzatok tervezeteire.

36. § A dékán köteles a kari tanácsot tájékoztatni a határozatok végrehajtásáról és a jelentősebb ügyekben tett intézkedéseiről. Köteles a dékán a kari tanácsot azoknak az intézkedéseinek az indokairól is tájékoztatni, amelyekben a tanács javaslataitól eltért.⁵

A KARI TANÁCS ELNÖKSÉGE ÉS BIZOTTSÁGAI

37. § (1) Ha a kari tanácsban a tanácstagok száma 31-nél több, a kari tanács tagjai sorából elnökséget vagy több bizottságot választ.

(2) A Szabályzat állapítja meg azt, hogy mely esetekben kell elnökséget és melyekben bizottságokat választani, továbbá a bizottságok számát és feladatkörét.

38. § (1) A kari tanács elnöksége és bizottságai, a kari tanács ülései közötti időszakban, a kari tanácsnak a Szabályzatban meghatározott jogkörét gyakorolják, intézkedéseiket, határozataikat kötelesek a kari tanács legközelebbi ülésén bemutatni. A elnökség, illetőleg a bizottságok határozatait, intézkedéseit a kari tanács megsemmisítheti, ha jogszabályt, felettes szervek rendelkezéseit vagy az egyetemi szabályzatot sértik.

(2) Kari szabályzatokat csak a kari tanács bocsáthat ki. A Szabályzat más ügyeket is fenn tarthat a kari tanács részére.

39. §. (1) A kari tanács elnökségét a dékán vezeti. Az elnökség tagjai: a kari tanács által megválasztott tanácstagok, az MSZMP és a KISZ kari szervezetének titkára vagy a vezetőség által kijelölt más vezetőségi tag, továbbá a kar szakszervezeti tanácsának (bizottságának) elnöke vagy titkára. Az elnökségben a dékánt ugyanolyan jogok illetik meg, mint a kari tanácsban.

(2) A kari tanács bizottságainak elnökeit és tagjait a bizottságok megalakítása alkalmával a kari tanács tagok közül a kari tanács választja.

(3) A kari tanács elnökségének és a kari tanács bizottságainak összetételét a Szabályzatban úgy kell megállapítani, hogy azok a kari tanács összetételét tükrözzék

A KAR OKTATÓINAK ÉRTEKEZLETE

40. § (1) A kar oktatói összességének tanácskozó testülete a kar oktatóinak értekezlete. Az értekezőlet évenként egy alkalommal – a dékán beszámolója alapján – megvitatja a kar

⁵ Az új szabályzat egyértelműen megnövelte az egyetemi tanács és a kari tanácsok jogkörét.

egész tevékenységét és a következő időszak legfontosabb feladatait. Az értekezleten a kar oktatói, címzetes egyetemi tanárai és címzetes docensei vehetnek részt.

(2) A Szabályzatban megállapított karokon az oktatók – oktatási szervezeti egységeként arányos – részvételét az oktatási szervezeti egységek oktatói által választott küldöttek útján lehet biztosítani. A küldöttek választásának rendjét a Szabályzat állapítja meg.

(3) Az oktatói értekezlet ajánlásokat terjeszthet a dékán, a rektor, a kari tanács és az egyetemi tanács elé.

A DÉKÁNI TANÁCS

41. § A kar vezetésével összefüggő feladatok megoldásának előkészítésére a dékán – a dékánhelyettesekből, a kari tanács bizottságainak elnökeiből és a társadalmi szervezetek kari vezetőiből – dékáni tanácsot alakíthat. A dékáni tanács javaslattevő szerv, melynek feladatkörét és munkarendjét a dékán határozza meg.

A KARI BIZOTTSÁGOK

42. § A kar működése szempontjából nagy jelentőségű oktatási, nevelési, tudományos, igazgatási, gazdasági és egyéb kérdések, általában kollektív munkát igénylő elemzések, javaslatok kidolgozására és az ilyen kérdésekben hozandó döntések előkészítésére – tanácsadó jelleggel – állandó vagy ideiglenes kari bizottságok szervezhetők. A bizottságok létesítéséről és munkarendjének megállapításáról a dékán gondoskodik.

IV. AZ OKTATÁSI ÉS MÁS SZERVEZETI EGYSÉGEK

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

43. § Az oktató-nevelő és tudományos munkát, valamint az ezekkel összefüggő egyéb feladatokat az oktatási szervezeti egységek: a tanszék, a lektorátusok, a tanszékcsoportok, a klinikák, a kari és egyetemi intézetek, a bemutató és kísérleti telepek, az osztályok (szekciók, szakcsoportok), a tangazdaságok, a gyakorlóiskolák, továbbá a Szabályzatban megjelölt egyéb szervek és egyetemi intézmények végzik.

44. § (1) A Szabályzatban az egyes oktatási szervezeti egységek megjelölésével kapcsolatban az alábbiakat kell figyelembe venni:

a) a tanszék egy tudományágának, illetőleg a vele rokon tudományoknak oktatására kialakított szervezeti egység;

b) a tanszékcsoport az azonos, vagy rokon szakon oktató több tanszéknek az oktató-nevelő és tudományos munka koordinálására létrehozott közös szervezet;

c) a kari intézet a karhoz tartozó, több tanszékből alakított, az oktatás, a nevelés és a tudományos munka meghatározott feladatainak végzésére egységes irányítással létrehozott, együttes gazdálkodást folytató szervezeti egység;

d) az egyetemi intézet az oktatás-nevelés és a tudományos munka meghatározott feladatain felül egyéb speciális (tervezési, kutatási stb.) feladatokat is megvalósító vagy oktatási-nevelési, illetőleg tudományos feladatok megoldását elősegítő tevékenységet végző szervezeti egység (tervezőiroda, laboratórium, számítógép, kísérleti reaktor, biológiai állomás, botanikus-kert, illetőleg több tanszékből kialakított szervezet stb.);

e) az osztály (szekció, szakcsoport) tanszékek, tanszékcsoportok, illetőleg egyéb oktatási szervezeti egységek szervezete, melynek az a feladata, hogy az alap és a szakképzés oktatástartalmi és módszertani összefüggéseinek egyeztetésével a szakképzés, illetőleg a tudományos kutatás eredményességét biztosítsa;

f) a klinika az orvostudományi és az állatorvostudományi egyetemeken az oktató-nevelő és tudományos munka mellett gyógyító, betegellátó tevékenységet is folytató szervezeti egység;

g) a lektorátus az idegen nyelvi, illetőleg külföldiek számára a magyar nyelvi oktatást végző szervezeti egység;

h) a gyakorló iskola a tanárképzés oktatási-nevelési gyakorlatát biztosító, egyben általános vagy középfokú oktatást, illetőleg mindkét fokú oktatást megvalósító intézmény.

(2) A tangazdaság az agrártudományi egyetemeken a gyakorlati oktatáson és kutatáson felül mező- és erdőgazdasági, élelmiszeripari, valamint faipari termelést is végez.

(3) Az egyetem a hallgatók bentlakásos elhelyezése céljából kollégiumokat és diákokthotellakat tarthat fenn.

(4) Az egyetemi könyvtárak az oktatók és hallgatók felkészüléséhez, tudományos munkáihoz biztosítják a könyvtári és dokumentációs szolgálatot.

(5) Az egyetem felügyeletét ellátó miniszter az egyetem hagyományira és sajátosságaira tekintettel egyes oktatási szervezeti egységekre a fentiekől eltérő elnevezést is előírhat.

AZ OKTATÁSI SZERVEZETI EGYSÉGEK VEZETÉSE

45. § (1) Az oktatási szervezeti egység élén a vezető áll. Egyes oktatási szervezeti egységek (klinika, intézet, könyvtár, tangazdaság) vezetője az igazgató.

(2) A több tanszékből vagy más oktatási szervezeti egységből álló oktatási szervezeti egységek vezetőinek megbízása előtt a részegységek vezetőinek véleményét meg kell hallgatni.

46. § (1) Az oktatási szervezeti egységek vezetőinek jogait és kötelességeit a Szabályzatban meg kell határozni. A jog és köteleességek megállapításakor figyelembe kell venni a különböző típusú oktatási szervezeti egységek sajátosságait.

(2) Az oktató-nevelő és tudományos munkát közvetlenül végző oktatási szervezeti egység vezetőjének jogai és kötelességei különösen:

a) képviseli az egységet az egyetem és a kar vezetői szerveinél, továbbá a Szabályzatban megállapított keretek között az egyetemen kívüli szerveknél;

b) véleményt nyilvánít az egyetem és a kar vezetői (testületei) előtt az egységet érintő személyi, oktatástartalmi és gazdasági jellegű kérdésekben; javaslataival ilyen tartalmú döntéseket kezdeményezhet;

c) megszervezi az egység oktató-nevelő tevékenységét, sajátos oktató-nevelő és tudomá-

nyos munkája mellett irányítja és ellenőrzi a hozzá beosztott oktatók és más dolgozók munkáját, a felsőbb szervek irányelveinek figyelembevételével kialakítja az oktató-nevelő foglalkozások egységes módszereit;

d) biztosítja a hallgatók eredményes tanulmányi munkájához szükséges feltételeket;

e) kidolgozza és jóváhagyásra előkészíti a tanterv szerinti kollégiumok, szemináriumok és más foglalkozások programját, gondoskodik az egység oktató-nevelő munkájához kapcsolódó termelési (üzemi) gyakorlatok megszervezéséről;

f) a kar tudományos tervével összhangban irányítja az egység tudományos tervének végrehajtását;

g) támogatja a tudományos diákkörök (szakkörök) munkáját, az oktatás-nevelés eszközeivel – bevonva a hallgatókat a tudományos munkába – elméleti és gyakorlati útmutatást ad a kezdeti tudományos munka végzéséhez;

h) támogatást nyújt az egység oktatóinak és más dolgozóknak, valamint a hallgatóknak a politikai és erkölcsi fejlődéshez, közreműködik a kar káderfejlesztési terveinek megvalósításában, az oktatók és más beosztású dolgozók minősítésében, a tudományos munkaerő utánpótlásának képzésében;

i) javaslatot tesz a dékánnak a külső előadók, gyakorlatvezetők és más dolgozók megbízására;

j) elosztja az egység oktató-nevelő és tudományos munkájához szükséges eszközöket és anyagokat, meghatározza felhasználásuk módját, felelős az egység kezelésére bízott társadalmi tulajdonban álló vagyontárgyak védelméért és gondoskodik azok megőrzéséről;

k) a jogszabályok és az egyetemi szabályzatok rendelkezései szerint irányítja és ellenőrzi a külső szervek által adott megbízáson alapuló munkákat;

l) a Szabályzatban megállapított módon együttműködik az egyetem és a kar társadalmi szervezeteinek és a hallgatók közösségeinek képviselőivel;

m) végrehajtja az egyetem és a kar vezetőinek (testületeinek) határozatait.

47. § (1) A 44. § (1) (bekezdésének *b)*–*e)* pontjaiban meghatározott oktatási szervezeti egységek vezetőinek jogkörét az alábbi irányelvek szerint kell kialakítani:

a) a vezetői jogkör terjedelme az oktatási szervezeti egység rendeltetéséhez igazodik;

b) döntési hatáskör a vezető részére általában igazgatási és gazdálkodási ügyekben biztosítható;

c) oktatási-nevelési és tudományos ügyekben a vezető jogköre szervező, koordináló jellegű, ilyen ügyekben intézkedéseket a vezető általában a részegységek vezetőivel egyetértésben tehet.

(2) Az (1) bekezdés hatálya alá tartozó oktatási szervezeti egység létrehozása alkalmával a vezető jogkörét a kari tanács, a kari szervezeten kívül álló oktatási szervezeti egységnél pedig az egyetemi tanács állapítja meg.

AZ OKTATÓI MUNKAÉRTEKEZLET

48. § Az oktatási szervezeti egység oktatóinak – ideértve az ott működő címzetes egyetemi tanárokat és címzetes egyetemi docenseket is – tanácskozó szerve az oktatók munka-

értekezlete. Oktatói munkaértekezletet rendszeresen, a Szabályzat által előírt időközönként kell tartani. Az oktatók munkaértekezlete megvizsgálja az egység egészének tevékenységét, az egyes dolgozók oktató, nevelő és tudományos munkáját, megvitatja és rendszerezi a következő időszak legfontosabb feladatait. Az egység vezetője a munkaértekezleten tájékoztatja a munkatársait az egyetem és a kar vezetőinek, testületeinek döntéséről és módot ad a véleménynyilvánításra az egység tevékenységét érintő pedagógiai, ideológiai, tudományos, és egyéb jelentős kérdésekben. Az értekezlet jogosult a kar vezetője (testülete) elé terjeszteni a kari munka színvonalának emelésére és eredményességének fokozására irányuló javaslatot.

V. TANTERVI IRÁNYELVEK, TANTERV, PROGRAM

49. § (1) A képzés fejlesztése és korszerű színvonalon tartása érdekében az egyetem – felügyeletet gyakorló miniszter által megállapított képzési célok, követelményi előírások és tantervi irányelvek keretei között – maga határozza meg a tanterveket és a tantárgyi programokat.

(2) A tantervi irányelvek tartalmazzák az egyes szakok képzési célját, az ideológiai oktatás tárgyait és óraszámát, azoknak az alapvető tudománycsoportoknak a felsorolását, amelyek oktatása kötelező, az alap- és szakképzés, valamint az elméleti és gyakorlati képzés arányait, a heti legmagasabb óraszámot, az államvizsga követelményeket és egyéb – a szak jellege szerint alapvető – vizsgák követelményeit.

(3) A tantervben meg kell határozni szorgalmi időszakonként (szemeszter, trimeszter) bontásban valamennyi kötelező és kötelezően választható tantárgyat, ezek elméleti és gyakorlati óraszámát, a szakmai gyakorlatok időtartamát, beosztását, a számonkérés (vizsgák) formáit és időpontját, azt, hogy mely vizsgák osztályzatait és hogyan (pl. súlyozottan) kell az átlageredmény kiszámításánál figyelembe venni, valamint az államvizsgára bocsátás részletes feltételeit és a szakdolgozatra (diplomatervre) vonatkozó előírásokat.

(4) A tantárgyak programja meghatározza a tantárgy feladatát a szak képzési céljának megvalósításában, tananyagának rövid leírását, megjelölve az írott anyag terjedelmét és formáját (tankönyv, jegyzet, példatár, irodalom, esettanulmány stb.) – a képzési idő alatti óraszámát, körülírja a tananyag feldolgozási formáinak (előadás, szeminárium, gyakorlat stb.) arányait, a felhasználható fontosabb technikai és egyéb segédeszközöket, a hallgatók egyéni munkával megoldandó feladatainak típusait és tematikus felsorolásban tartalmazza a vizsga követelményeit.

(5) A tantervek és a tantárgyi programok tervezetét, 30 napos határidő tűzésével, hozzájárulás végett meg kell küldeni a szakképzésben érdekelt minisztériumoknak és országos hatáskörű szerveknek.

VI. AZ EGYETEM OKTATÓI

50. § (1) Az egyetem oktató-nevelő, tudományos és ezekkel összefüggő munkáját, általában az oktatási szervezeti egységeknél rendszeresített oktatói állásokra határozatlan időre kinevezett vagy határozott időre alkalmazott oktatók végzik.

(2) Az egyetemen oktatási szervezeti egységhez nem tartozó oktatók is működhetnek, akiknek tevékenységét a rektor, illetőleg a dékán irányítja.

51. § (1) a Szabályzatba az egyetem oktatóinak jogait és kötelességeit annak figyelembevételével kell megállapítani, hogy az oktatók:

a) az oktatási szervezeti egység vezetőinek irányításával ellátják a tantárgyak elméleti és gyakorlati oktatását a tantervnek és a tantárgyi programoknak megfelelően;

b) részt vesznek a hallgatók tanulmányi munkájának számonkérésében és értékelésében;

c) közreműködnek a tantárgyak programjainak, a tananyag tartalmának és az oktatás módszereinek fejlesztésében;

d) tudományos kutatást folytatnak;

e) szakmailag irányítják és támogatják a tudományos diákkörök (szakkörök) munkáját;

f) részt vesznek az oktatási szervezeti egység, valamint az egyetem feladatainak teljesítésében.

(2) A gyakorlottabb oktató az egység vezetőjének megbízása alapján közvetlenül részt vesz a fiatalabb oktatók tudományos munkájának irányításában.

(3) Valamennyi oktatónak jogában áll tudományos kutatásainak eredményeit – az oktatók munkaértekezletén történt megvitatás után – oktató-nevelő munkájában felhasználni.

(4) Az oktatók jogosultak az egyetem, illetőleg a kar vezetője (vezető-testülete) elé terjeszteni az egyetemi munka színvonalának emelésére és eredményességének fokozására irányuló javaslatukat.

VII. AZ EGYETEM HALLGATÓI

52. § (1) A hallgató az egyetem kötelékébe felvétel, átlépés, illetőleg a megszakított tanulmányok folytatásának engedélyezése útján vagy jogszabályokban megállapított egyéb módon kerülhet.

(2) Az egyetem hallgatói nappali, esti és levelező tagozaton folytatják tanulmányaikat. Ez utóbbiakról külön jogszabályok rendelkeznek.

53. § (1) Az egyetemre olyan jelentkező vehető fel aki hűséges állampolgára hazánknak és akiről tehetsége, felkészültsége, magatartása és egészségi állapota alapján feltételezhető, hogy a választott életpályán eredményesen képes majd dolgozni.

(2) A felvétel feltételeiről és a felvételi eljárásról, a külföldi állampolgárok felvételéről, továbbá az átlépésről és a megszakított tanulmányok folytatásának engedélyezéséről külön jogszabályok rendelkeznek.

54. § (1) A hallgatói jogállás kezdő időpontja a felvételt kimondó, illetőleg az átlépést vagy a tanulmányok folytatását engedélyező határozat napja. A felvett hallgató jogait csak

az első beiratkozást követő eskü – külföldi állampolgár ünnepélyes nyilatkozatának – letétele után gyakorolhatja.

(2) Az egyetem hallgatója más felsőoktatási intézmény kötelékébe nem tartozhat.

55. § Megszűnik a hallgatói jogállása annak:

a) aki abszolutóriumot (végbizonyítvány)szerzett, az abszolutórium kiállítása napján, ha a tanterv a képzési idő alatt államvizsgát is előír, akkor az abszolutórium megszerzését követő első államvizsga időszak utolsó napján, az orvostudományi egyetemen pedig az utolsó államvizsga befejezésének napján;

b) aki beiratkozási kötelezettségének saját hibájából nem tesz eleget, a beiratkozás időszak utolsó napján;

c) akit az egyetemről elbocsátottak, az erről szóló határozat jogerőre emelkedésének napján;

d) akit fegyelmi határozattal az egyetemről vagy valamennyi felsőoktatási intézményből kizártak, a fegyelmi határozat jogerőre emelkedésének napján.

56. § (1) Az egyetemi hallgatóknak rendszeres tanulmányi munkával és fegyelmezett, egymás irányában segítőkész magatartással kell tanulmányi kötelezettségeiknek legjobb tudásuk szerint eleget tenniük, az előírt foglalkozásokon részt venniük az egyetem és diákközségek feladatainak teljesítésében közreműködniük.

(2) A hallgatóknak meg kell tartaniuk a rájuk vonatkozó jogszabályokat és az egyetem vezetőinek rendelkezéseit. Kötelességeik elmulasztásáért – a fegyelmi szabályzat rendelkezéseinek megfelelően – fegyelmi úton is felelősségre vonhatók.

57. § A hallgató jogosult mindazon juttatás és közvetlen egyéni támogatás igénybevételére, amelyet a jogszabályok és az egyetem szabályzatai részére megállapítanak. A hallgatók ennek megfelelően

a) jogosultak az egyetemi foglalkozások látogatására;

b) az oktatókkal konzultálhatnak, igénybe vehetik az egyetemi, kari és az oktatási szervezeti egységekben létesített könyvtárakat;

c) részt vehetnek az egyetem kulturális és sportszervezeteinek munkájában;

d) a nappali tagozat hallgatói – a rektor engedélyével – kulturális, illetőleg sporttevékenységet fejthetnek ki az egyetemen kívüli egyesületekben és szervezetekben;

e) a jogszabályban meghatározott esetekben, az egyetemi szabályzatokban megállapított kedvezményekben (pl. tandíjkedvezmény), juttatásokban (pl. ösztöndíj, kollégiumi, diákotthoni elhelyezés) és egyéb szolgáltatásokban (pl. kedvezményes étkezés, üdültetés) részesülhetnek;

f) tanulmányi munkájukkal és a képesítés megszerzésével kapcsolatos minden kérdésben közvetlenül fordulhatnak az oktatási szervezeti egységekhez;

g) az előírt feltételek szerint részt vehetnek a tudományos diákkörök munkájában, az oktatási szervezeti egység, illetőleg az egyetemmel együttműködő kutatóintézet tudományos munkájában és a hallgatók részére kitűzött pályázatokon;

h) a nappali tagozat hallgatói – külön jogszabály rendelkezései szerint – munkaviszonyba léphetnek;

i) társadalmi ösztöndíjra tanulmányi szerződést köthetnek: a külön jogszabályban megállapított feltételekkel;

k) kiemelkedő tanulmányi eredményeik alapján kitüntetésben részesülhetnek;

l) tanulmányi munkájukat hátrányosan befolyásoló vagy életkörülményeiket kedvezőtlenül érintő egyetemi intézkedések ellen a Szabályzatban megállapított módon az egyetem, kar, illetőleg az oktatási szervezeti egység vezetőjénél panaszt tehetnek.

58. § (1) A hallgatók közösségét a Szabályzatban megállapított esetekben kezdeményezési, felszólalási és a Szabályzatban meghatározott egyéb jogok illetik meg, a közösséget érintő tanulmányi, szociális, kulturális vagy egyéb ügyekben. Az egyetemi, a kari tanácsba és más egyetemi testületbe (pl. a kollégiumi vezetőségbe) küldött képviselő útján, részt vesznek az egyetem munkájában.

(2) A Szabályzat egyes feladatok ellátását a hallgatói közösségekre bízhatja.

59. § Az egyetem a képzés szakirányát megjelölő oklevelet ad azoknak, akik a tanulmányi, vizsga- és államvizsga szabályzatokban előírt kötelezettségeiknek mindenben eleget tettek.

60. § (1) Az egyetem a hallgatóival tanulmányaik befejezése után is kapcsolatot tart fenn – a Szabályzatban megállapított módon –, velük közösen ápolja az egyetem hagyományait. Az egyetem segítséget nyújt volt hallgatói gyakorlati, illetőleg tudományos munkájához is.

(2) Gyakorlati munkájukban a társadalmi haladást szolgáló volt egyetemi hallgatók részére az egyetemek tanácsai a társadalmi megbecsülés jeleként arany-, gyémánt- és vasoklevelet adományozhatnak. Az adományozás részletes feltételeit, valamint az adományozással kapcsolatos eljárást a Szabályzat állapítja meg.

VIII. A MAGYAR KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG EGYETEMI SZERVEZETEI

61. § (1) A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség egyetemi, kari, illetőleg hallgatói közösségek szerint megalakított szervezetei kiemelkedő szerepet töltenek be az egyetemi ifjúság életének formálásában, részt vesznek a hallgatók politikai és erkölcsi nevelésében, képviselik érdekeiket. A rektor, a dékánok és az egyetem testületi szervei segítik a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség szervezeteit.

(2) A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség gondoskodik arról, hogy a nappali tagozat hallgatói az egyetemi és kari tanácsok, a rektori és dékáni tanácsok és más egyetemi testületek munkájában résztvevő képviselőiket megválasszák. A képvisellel megbízottak e tevékenységük ellátásáról a hallgatói közösségeknek beszámolnak.

(3) A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség kari alapszervezeti vezetősége a hallgatók közül képviselőt küld valamennyi olyan bizottságba, amely a hallgatókat érintő és dékáni hatáskörbe tartozó ügy előkészítésére alakult.

(4) A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség egyetemi szervezete a Szabályzatban – vele egyetértésben – meghatározott esetekben döntési jogot gyakorol. Az ilyen döntést a rektor csak abban az esetben semmisítheti meg, ha az jogszabályt vagy művelődéspolitikai érdekeket sért

(5) Jogszabályok, egyetemi szabályzatok egyes – a hallgatókat érintő kérdésekben – az egyetem (kar) vezetőinek, testületeinek, illetőleg az oktatási szervezeti egységek vezetőinek

döntéséhez a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség választott szervének egyetértését írhatja elő.

(6) A Szabályzatban meg kell állapítani azoknak az ügyeknek a körét, amelyekben a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség egyetemi szervezeteit véleményezési jog illeti meg.

62. § (1) A hallgatók nevelési, szociális, tanulmányi és vizsga ügyeiben tett általános jellegű intézkedésekkel kapcsolatban a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség választott szerve az intézkedést hozó egyetemi szervnél kifogást terjeszthet elő. A kifogást indokolni kell. A kifogást a sérelmezett határozatot hozó egyetemi szerv bírálja el és döntéséről az előterjesztőt értesíti. A kifogás elintézése ellen az egyetem KISZ- szervezetének vezetősége panaszt tehet a felettes szerveknél. A kifogással kapcsolatos eljárást a Szabályzat állapítja meg és meghatározza azokat az eseteket, amelyekben az intézkedés a kifogás elbírálásáig nem hajtható végre.

(2) A hallgatók egyedi ügyeiben hozott egyetemi intézkedések ellen az érdekelt hallgató a jogszabályokban, illetőleg szabályzatokban biztosított jogorvoslattal élhet. A hallgató e jogának gyakorlásával kapcsolatban a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség támogatását igénybe veheti.

IX. A SZAKSZERVEZETEK EGYETEMI SZERVEZETEI

63. § (1) A szakmai szakszervezeteknek az egyetemi, kari, illetőleg az egyetem további belső szervezeti tagozódása szerint megállapított alapszervei, az egyetem vezetőivel és testületeivel együttműködve részt vesznek az egyetem oktatóinak és más beosztású dolgozóinak politikai nevelésében, szervezik a dolgozók munkamozgalmait, ellátják a dolgozók képviselőtét és érdekvédelmét, gyakorolják a Munka Törvénykönyvében és más jogszabályokban a szervezet részére biztosított jogokat.

(2) A szakszervezeti küldöttek részt vesznek az egyetemi és kari tanácsok, a rektori és dékáni tanácsok és más egyetemi testületek munkájában.

(3) A felügyeletet gyakorló miniszter és az illetékes szakmai szakszervezetek központi vezetősége közös irányelvekben szabályozzák az egyetemi szervek és a szakszervezetek egyetemi szervei együttműködésének formáit. Az irányelvek figyelembevételével az egyetem vezetői (testületei), valamint az egyetem szakszervezeti bizottsága (tanácsa) közösen határozza meg a különböző szintű szakszervezeti szervek jogosultságai gyakorlásának módját.

X. EGYETEMI HIVATALOK

64. § Az egyetem, valamint a karok vezetői mellett az igazgatósági és a gazdasági feladatokat a központi (pl. rektori) és a kari (dékáni) hivatalok, valamint a gazdasági főigazgatóság (igazgatóság) látja el. Az egyetemen működő hivatalok és azok feladatkörét a Szabályzatban kell meghatározni.

XI. A KAROKRA NEM TAGOZÓDÓ EGYETEMEKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

65. §(1) A karokra nem tagozódó egyetem vezetője a rektor, vezető testülete az egyetemi tanács.

(2) A karokra nem tagozódó egyetem tanácsát e rendeletnek a kari tanácsokra vonatkozó előírása szerinti összetételben kell megalakítani azzal az eltéréssel, hogy a tanács tagja a főtitkár – aki a tanács titkára – és a gazdasági főigazgató (igazgató) is. Az egyetemi tanács a kari tanácsra megállapított jogköröket is gyakorolja.

(3) A dékán hatáskörébe utalt ügyekben, a karokra nem tagozódó egyetemeken első fokon rektorhelyettes jár el. Ha az ügyben az első fokú határozatot a 30 napon túl távol levő rektort helyettesítő rektorhelyettes hozta, a jogorvoslatot a felügyeletet gyakorló miniszter bírálja el.

XII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

66. § (1) E rendeletben foglaltak alapján az egyetemek 1969. december 31. napjáig elkészítik és a felügyeletet gyakorló miniszterhez felterjesztik Szabályzatukat.

(2) A Szabályzat mellékleteként a Szabályzattal egyidejűleg el kell készíteni az oktatási szervezeti egységek jegyzékét – megjelölve szervezetük és működésük alapvető szabályait is –, valamint a szakok jegyzékét. A felügyeletet gyakorló miniszter által megállapított időpontban ki kell adni az egyetem egységes hivatali és gazdasági ügyviteli szabályzatát, az egyetem doktori szabályzatát, az egyetem tanulmányi- és vizsgaszabályzatát, a kollégiumi szabályzatot, a dolgozók munkaviszonyára vonatkozó ügyviteli intézkedést, a könyvtári szabályzatot és a felügyeletet gyakorló miniszter által külön előírt egyéb szabályzatokat.

(3) A felügyeletet gyakorló miniszter a rendelet hatályba lépése idején működő egyetemi és kari tanácsokat átalakíthatja.

67. § Ez a rendelet kihirdetése napján lép határba. A 120/1965. (MK 7.) MM számú utasítás rendelkezései az egyes egyetemek vonatkozásában az e rendelet alapján készített Szabályzatnak a felügyeletet gyakorló miniszter által történő jóváhagyásával hatályukat veszti.

A MŰVELŐDÉSI MINISZTER
20/1986. (VIII. 31.) MM. SZÁMÚ RENDELETE
A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK
SZERVEZETÉRŐL ÉS MŰKÖDÉSÉRŐL
(Budapest, 1986. augusztus 31.)

1985-ben az oktatás egészével foglalkozó törvény jelent meg (1985:I. tc.). Az oktatási törvény általános törekvése az intézményi önállóság, az intézményen belüli demokrácia növelése volt. Ennek szellemében adták ki a felsőoktatási intézmények szervezetéről és működéséről szóló 20/1986. (VIII. 31.) MM. számú művelődési miniszteri rendeletet. Az új jogszabály az intézményvezetés esetében első helyre helyezte az intézményi tanácsot, amelynek döntési jogkörét a korábbiakhoz képest kiszélesítette. A tanácsok tagjainak fele a demokratikusan választott oktatókból és hallgatókból került ki. A tanulmányi feladatok, a személyzeti ügyek jelentős része és a rendelkezésre álló pénzeszközök felhasználása a szabályzat szerint az egyetemi tanácsok döntési jogkörébe került.

A MŰVELŐDÉSI MINISZTER
20/1986. (VIII. 31.) MM SZÁMÚ RENDELETE
A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK
SZERVEZETÉRŐL ÉS MŰKÖDÉSÉRŐL

Az oktatásról szóló 1985. évi I. törvény (a továbbiakban: Tv.) végrehajtásról rendelkező 41/1985. (X. 5.) MT számú rendelet (a továbbiakban: Vhr.)¹ 2. §-a (1) bekezdésének f) pontjában foglalt felhatalmazás alapján – a felsőoktatási intézményeket irányító miniszterekkel és országos hatáskörű szervek vezetőivel (a továbbiakban: irányító miniszter), a hallgatókat és közösségeiket érintő kérdésekben a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottságával egyetértésben – a következőket rendelem:

AZ INTÉZMÉNYI SZABÁLYZAT

1. § (1) A felsőoktatási intézmény (az egyetem és a főiskola, a továbbiakban együtt: intézmény) alapokmánya az intézményi szervezeti és működési szabályzat (a továbbiakban: Szabályzat).

(2) A Szabályzat tartalmazza és megállapítja az intézmény alapvető feladatait, az intézmény szervezeti tagozódását, az intézmény vezetésének, ezen belül a testületek, az önkor-

mányzati szervek, a szervezeti egységek és a vezetők feladat- és hatáskörét, az intézményi testületekben való képviselő és a választás rendjét, az intézményi és az intézményhez tartósszervezeti egységek irányításának, továbbá az intézmény működésének és az intézmények közötti együttműködésnek az alapvető szabályait, valamint az intézmény által a Szabályzatban rendezni kívánt – vagy jogszabály által a Szabályzatba utalt – más kérdéseket.

AZ INTÉZMÉNY VEZETÉSE

2. § (1) Az intézmény vezetésével kapcsolatos feladatokat

a) az intézményi (egyetemi, illetőleg főiskolai) tanács² és

b) az intézmény vezetője (rektor, főiskolai főigazgató) látja el.

(2) Az intézmény vezetésében jogszabályban és a Szabályzatban meghatározott diákönkormányzati szervek és hallgatói, oktatói, dolgozói testületek, illetőleg közösségek is részt vesznek.

3. § Az intézményi tanács

a) meghatározza az intézmény fejlesztési tervét (programját),

b) meghatározza az intézmény gazdálkodásának alapvető szabályait, jóváhagyja a felsőoktatási intézményt irányító minisztérium, országos hatáskörű szerv (a továbbiakban: irányító minisztérium) elé terjesztendő intézményi költségvetési javaslatot, és ehhez kapcsolódóan javaslatot tesz az intézmény szempontjából jelentős gazdasági, beruházási stb. ügyekben, és dönt a rendelkezésére álló pénzeszközök felhasználásának elveiről,

c) ellenőrzi az intézmény hatáskörébe tartozó alapvető ifjúságpolitikai feladatok végrehajtását,

d) megállapítja az intézményi személyzeti munka elveit és feladatait, valamint az intézmény oktatói-kutatói követelményrendszerét és véleményt nyilvánít személyi kérdésekben,

e) megállapítja a tudományos kutatás végzésének és irányításának, valamint a tudományos utánpótlás nevelésének és képzésének a képzés jellegéből adódó, sajátos intézményi elveit,

f) jóváhagyja a tanterveket,

g) megállapítja a tudományos diákköri munka segítésének és szakmai irányításának formáit,

h) meghatározza az intézményi együttműködés alapvető funkcióit, típusait és szabályait,

i) kezdeményezi regionális tanács és más együttműködési formák létrejöttét,

j) meghatározza az intézmény nemzetközi kapcsolatainak elveit,

k) meghatározza az intézmény szakirodalmi információs igényeinek kielégítésére szolgáló könyvtári (informatikai) tevékenység elveit, gyakorlatának és együttműködési rendszerének főbb szempontjait,

l) kialakítja az intézmény közművelődési és sporttevékenységének irányvonalát,

² Első helyre került az intézményi tanács, és másodikra az „egyszemélyi vezető”, a rektor stb.

m) meghatározza az intézmény fejlesztő, szolgáltató és más hasonló tevékenységével kapcsolatos irányvonalát,

n) intézményi kitüntetések és kitüntető címeket alapít és ilyeneket adományoz, továbbá adományozza az arany-, gyémánt-, vas- és rubin oklevelet,

o) intézményi szabályzatokat alkot,

p) megállapítja a munkatervét,

q) elfogadja az intézmény tevékenységéről a felettes szerv elé terjesztendő beszámolót,

s) dönt mindazokban a kérdésekben, amelyet jogszabály vagy a Szabályzat a hatáskörébe utal.

(1) Az intézményi tanács dönt az intézményi, a kari vagy a szakmacsoportonként szervezett szakmai testületek létesítéséről, megállapítja feladat- és hatáskörüket, az intézményi tanáccsal való kapcsolataikat, valamint az intézményi tanácsi képviselőket.

(2) Az intézményi tanács

a) a saját működésének elősegítésére, továbbá meghatározott nevelési, oktatási, tudományos, igazgatási, gazdasági és egyéb kérdések elemzésére, javaslatok kidolgozására, döntések ellenőrzésére, valamint a hallgatói ügyeknek és a felsőoktatási intézménybe felvétellel jelentkezők ügyeinek az intézésére bizottságokat hozhat létre,

b) dönt minden olyan szervezeti kérdésben, amely nem tartozik felettes szervek hatáskörébe,

c) meghatározott időnként beszámoltatja az intézményi vezetőket, az oktatási és más szervezeti egységek vezetőit (egyetemeken az egyetemi és főiskolai karok vezetőit is), a főtitkárt és a gazdasági igazgatót (főigazgatót), az irányított szervek vezetőit, beszámolót kérhet – a politikai és a társadalmi szervezetek kivételével – az intézményben működő minden szervtől és más közösségtől,

d) közvetlenül vagy a bizottságain keresztül ellenőrzi a határozatainak végrehajtását és elfogadja az azok teljesítéséről szóló beszámolókat.

(1) Az intézményi tanács véleményt nyilvánít, illetőleg javaslatot tesz minden, az intézményt érintő és a felettes szervek döntési hatáskörébe tartozó ügyben.

(2) Az intézményi tanácsi előterjesztéseket, jegyzőkönyveket és határozatokat az irányító minisztériumhoz tájékoztatásul fel kell terjeszteni.

4. § (1) Az intézményi tanács a hatáskörét a kari, illetőleg az önálló oktatási szervezeti egység mellett működő tanácsra, a 3. § (2)–(3) bekezdésében megjelölt testületekre és bizottságokra, továbbá a 2. § (2) bekezdésében említett szervekre és közösségekre, illetőleg az intézmény vezetőjére átruházhatja. Az átruházott hatáskörök gyakorlásáról az érintett tanácsnak, testületnek, bizottságnak, közösségnek és személynek rendszeresen be kell számolnia.

(2) Az átruházott hatáskört másra átruházni nem lehet.

(3) Az intézményi tanács nem ruházhatja át

a) az intézmény nevelő-oktató-tudományos munkáját, szervezetét és fejlődését alapvetően érintő kérdésekben való állásfoglalást,

b) a saját szervezetének és munkarendjének meghatározását,

c) a fejlesztési programok, tervek meghatározását és a költségvetésben biztosított összeg felhasználásának elfogadását,

- d)* az intézmény egészét érintő szabályalkotást,
- e)* az országos jelentőségű kérdésekben való állásfoglalást, illetőleg ha valamely kérdésben az irányító miniszter az intézményi tanács véleményét vagy javaslatát kéri,
- f)* a 3. § (4) bekezdésében megjelölt véleményezési jogát.

(4) Az intézményi tanács megsemmisítheti

- a)* az átruházott hatáskörben hozott, továbbá
- b)* bármely – az intézményben működő állami vagy állami felügyelet alatt működő – tanács, testület, szerv, közösség, illetőleg vezető által hozott oktatáspolitikai érdeket sértő döntést.

5. § (1) Az intézményi tanács

- a)* a hatáskörét az ülésén gyakorolja,
- b)* szükség szerint, de tanévenként legalább négy alkalommal tart ülést,
- c)* ülésének előterjesztései, jegyzőkönyvei és határozatai az intézmény oktatói, dolgozói, kutatói és hallgatói számára nyilvánosak,
- d)* működésének rendjét a Szabályzat határozza meg.

(2) A nagylétszámú intézményi tanács – a tanács összetételét tükröző – elnökséget hozhat létre. Az elnökség az intézményi tanács szerve, amelyre – az általános szabályok szerint – döntési hatáskörök is átruházhatók.

(3) Az intézményi tanácsot 15 napon belül össze kell hívni, ha azt valamely kari tanács javasolja, az intézményi tanács tagjainak egyharmada írásban kéri, továbbá, ha az irányító miniszter erre az intézmény vezetőjét felhívja. A rendkívüli tanácsulást a napirend megjelölésével kell összehívni.

6. § (1) Az intézményi tanács összetételét a Szabályzatban általában úgy kell meghatározni, hogy a tanács

- a)* elnöke az intézmény vezetője,
- b)* titkára a főtítkárr,
- c)* tagjai állami tisztségük alapján az intézmény vezetőjének helyettesei, több karból álló egyetemen a karok dékánjai és a főiskolai karok főigazgatói, a kihelyezett tagozat vezetője, továbbá a gazdasági igazgató (főigazgató),
- d)* tagjai társadalmi szervezetben viselt tisztségük alapján az MSZMP, a szakszervezet és a KISZ intézményi szervezetének a képviselője,
- e)* tagja a felsőoktatási intézmény előző vezetője.

(2) A Szabályzat az (1) bekezdés *c)* pontjában felsorolt tagok körét bővítheti.

(3) Az intézményi tanács többi tagját fele-fele arányban a hallgatók, illetőleg az oktatók, kutatók és dolgozók választják. A választott tagok számát a Szabályzatban úgy kell meghatározni, hogy az legalább kétszerese legyen az (1) bekezdés *a)–c)* és *e)* pontjában, valamint a (2) bekezdésben felsoroltaknak.³

(4) Az intézményi tanácsban meghívottként résztvevő tagokat – ideértve a Tv. 123. §-a (3) bekezdésében felsoroltakat is – a Szabályzat állapítja meg azzal, hogy a tanácsba az irányító miniszter, továbbá ha a tanács olyan kérdést tárgyal – a képzésben érdekelt miniszter, országos hatáskörű szerv vezetője – képviselőjét meg kell hívni.

³ A hivatalból tagokhoz képest a választottak számára 2/3-ados többséget biztosít.

(5) Az intézményi tanácsi tagság legfeljebb öt évig, a hallgató esetében legfeljebb kettő évig, az (1) bekezdés *e*) pontjában megjelölt esetben pedig három évig tart.

7. § (1) Az intézmény vezetőjének feladat- és hatásköre

- a*) az intézmény képviselője,
- b*) a közvetlenül hozzá tartozó szervezeti egységek irányítása,
- c*) az intézményi tanács döntéseinek előkészítése és a tanács határozatainak végrehajtása,
- d*) az ellenőrzési, a munkavédelmi és a személyzeti munka irányítása,
- e*) a nevelő-oktató és a kutatómunka, továbbá a továbbképzés irányítása, összehangolása,
- f*) az ifjúságpolitikai tevékenység irányítása,
- g*) az intézmény felvételi tevékenységének irányítása, ideértve a felvételi előkészítő (FEB) tanfolyamokat is,
- h*) az intézmény fejlesztési tervének összeállítása, a jóváhagyott terv végrehajtásának megszervezése,
- i*) az intézményben folyó igazgatási és gazdasági tevékenység irányítása,
- j*) a hatáskörébe tartozó munkáltatói jogkör gyakorlása,
- k*) kiadói és terjesztési jog gyakorlása a jogszabályok rendelkezései szerint,
- l*) kiadmányozási és utalványozási jogkör gyakorlása,
- m*) az intézmény rendelkezésére álló központi alapok és pénzügyi keretek feletti rendelkezés,
- n*) mindazoknak a hatásköröknek a gyakorlása, amelyeket jogszabály vagy a Szabályzat a hatáskörébe utal.

(2) Az intézmény vezetője és helyettesei közötti munkaköri megosztást az intézmény vezetője – az intézményi tanács véleményének meghallgatásával – állapítja meg.

(3) Az intézmény vezetője felügyeletet gyakorol az önkormányzati szervek és az öntevékeny közösségek felett.

(4) Az intézmény vezetője a tevékenységéről rendszeresen tájékoztatja az intézményi tanácsot, az átruházott hatáskörben hozott döntéseiről rendszeresen beszámol.

8. § Az intézmény vezetésével kapcsolatos feladatok ellátására, megszervezésére, döntések előkészítésére az intézmény vezetője operatív, illetőleg tanácsadó bizottságokat – ideértve a rektori, főigazgatói tanácsot is – alakíthat. A hallgatók képviselőt e tanácsokban, illetve bizottságokban is biztosítani kell.

9. § (1) Az intézmény vezetőjének feladatai ellátása és hatáskörének gyakorlása során általános utasítási joga van, azonban nem utasíthatja az intézményi, a kari az önálló oktatási szervezeti egység mellett működő tanácsot, továbbá az intézményben működő politikai és társadalmi szervezeteket.

(2) Az intézmény vezetője – az intézményi tanács és az intézményben működő politikai és társadalmi szervezetek döntéseinek kivételével – megsemmisíthet minden olyan döntést, határozatot, intézkedést, amely jogszabályt sért.

(3) Az intézmény vezetője az intézményi tanács jogszabályt, illetőleg oktatáspolitikai érdeket sértő döntésének megsemmisítése érdekében előterjesztéssel fordul az irányító miniszterhez. Az intézményi vezető előterjesztésének a végrehajtásra felfüggesztő hatálya van.

AZ EGYETEMI KAROK, AZ EGYETEMEN SZERVEZETT FŐISKOLAI KAROK VEZETÉSE

10. § (1) A kar vezetésével kapcsolatos feladatokat

a) a kari tanács és

b) a kar vezetője (dékán, főigazgató, a továbbiakban együtt: dékán) látja el.

(2) A kar vezetésében a Szabályzatban meghatározott diákönkormányzati szervek és a hallgatói, oktatói, dolgozói testületek, illetőleg közösségek is részt vesznek.

11. § (1) A kari tanács alapvető feladat- és hatáskörét az intézményi Szabályzat, részletes feladat- és hatáskörét a kari szabályzat állapítja meg. A kari tanács feladat- és hatáskörét úgy kell kialakítani, hogy dönthessen a kar életére vonatkozó valamennyi lényeges kérdésben.

(2) A kari tanács dönt különösen

a) saját szervezetének kialakításáról, a tantervek meghatározásáról és a tantárgyi programok jóváhagyásáról,

b) az oktatási szervezeti egységvezetők testületének, továbbá az egyéb bizottságoknak (3. § (3) bekezdés *a)* pont) a létrehozásáról,

c) a fakultatív és a speciális tantárgyak körének megállapításáról,

d) a kar költségvetési keretének felosztásáról és az egyes előirányzatokkal való gazdálkodásról,

e) a kar nevelő-oktató munkájával és tudományos tevékenységével, továbbá a kar által szervezett továbbképzésekkel kapcsolatos elvi kérdésekről,

f) a kar képzési és káderutánpótlási elveinek megállapításáról,

g) a kari szabályzatok megalkotásáról.

(3) A karokra nem tagozódó felsőoktatási intézményekben a kari tanács feladat- és hatáskörében az intézményi tanács jár el.

12. § (1) A kari tanács

a) a hatáskörét az ülésén gyakorolja,

b) szükség szerint, de tanévenként legalább négy alkalommal tart ülést,

c) üléseinek előterjesztései, jegyzőkönyvei és határozatai a kar oktatói, kutatói, dolgozói és hallgatói számára nyilvánosak,

d) működésének rendjét a kari szabályzat határozza meg.

(2) A nagy létszámú kari tanács elnökséget hozhat létre. Az elnökség a kari tanács szerve, amelyre, valamint a 11. § (2) bekezdés *b)* pontjában megjelölt testületekre és bizottságokra – az általános szabályok szerint – döntési hatáskörök is átruházhatók.

(3) A kari tanácsot 15 napon belül össze kell hívni, ha azt a kari tanács tagjainak egyharmada írásban kéri, ha valamely kari önálló oktatási szervezeti egység tanácsa javasolja, továbbá ha az intézmény vezetője erre a dékánt felhívja. A rendkívüli tanácsülést a napirend megjelölésével kell összehívni.

13. § (1) A kari tanács összetételét a Szabályzatban általában úgy kell meghatározni, hogy a tanács

a) elnöke a dékán,

b) titkára a kari tanács által választott oktató, kutató vagy dolgozó,

c) tagjai állami tisztségük alapján a dékánhelyettesek,
 d) tagjai társadalmi szervezetben viselt tisztségük alapján az MSZMP, a szakszervezet, és a KISZ képviselője,

e) tagja a kar előző dékánja.

(2) A Szabályzat az (1) bekezdés c) pontjában felsorolt tagok körét a kari szervezeti egységek vezetőivel (képviselőivel) is bővítheti.

(3) A kari tanács többi tagját fele-fele arányban a hallgatók, illetőleg az oktatók, kutatók, dolgozók választják. A választott tagok számát a kari szabályzatban úgy kell meghatározni, hogy az legalább kétszerese legyen az (1) bekezdés a)–c) és e) pontjában, valamint a (2) bekezdésben felsoroltaknak.

(4) A kari tanácsban meghívottként részt vevő tagokat – ideértve a Tv. 123. §-a (3) bekezdésében felsoroltakat is – a kari szabályzat állapítja meg azzal, hogy a tanácsba az irányító miniszter, valamint a képzésben érdekelt miniszter és országos hatáskörű szerv vezetője képviselőjét meg kell hívni.

(5) A kari tanácsi tagság legfeljebb öt évig, a hallgatók esetében legfeljebb kettő évig, az (1) bekezdés e) pontjában megjelölt esetben pedig három évig tart.

14. § (1) A dékán feladat- és hatásköre különösen

a) a kar képviselete,

b) a kari tanács üléseinek előkészítése, és az ott hozott határozatok végrehajtása,

c) a kari személyzeti munka irányítása,

d) a kari szervezeti egységek, a kari nevelési-oktatási tevékenység és a karon szervezett továbbképzés irányítása és ellenőrzése,

e) a kari hivatalok irányítása,

f) a kari ügyekben a kiadmányozási és a kar rendelkezésére álló, központi kezelésben tartott pénzügyi keretek tekintetében az utalványozási jogkör gyakorlása,

g) a jogszabályokban és az intézményi szabályzatokban megállapított egyéb feladatok elvégzése, hatáskör gyakorlása,

h) az intézmény vezetője által átruházott hatáskörök gyakorlása.

(2) A dékán és helyettesei közötti munkaköri megosztást a dékán – a kari tanács véleményének meghallgatásával – állapítja meg.

(3) A dékán – a kari tanács és a karon működő politikai és társadalmi szervezetek döntéseinek kivételével – megsemmisíthet minden olyan döntést, határozatot, intézkedést, amely jogszabályt sért.

(4) A dékán munkáját dékáni tanács segítheti.

AZ OKTATÁSI ÉS MÁS SZERVEZETI EGYSÉGEK

15. § (1) A nevelő-oktató és a tudományos munkát, a szervezeti egység jellegéből adódó egyéb tevékenységet, valamint az ezekkel összefüggő kiegészítő feladatokat az oktatási szervezeti egységek, továbbá – a (2) és (3) bekezdésre is figyelemmel – a Szabályzatban megjelölt egyéb szervek végzik.

(2) A képzés, a tudományos kutatás és más feladatok célszerű, hatékony megoldása ér-

dekében a Szabályzat az önálló oktatási szervezeti egységen belül és az önálló szervezeti egységek között az együttműködés különböző formáit (pl. tanszékcsoport alakítása) határozhatja meg.

(3) Meghatározott oktatási, tudományos vagy fejlesztő feladat végzésére az oktatók, kutatók, dolgozók, valamint a hallgatók önkéntes társulásai jöhetnek létre, s ehhez az intézmény – a feladat jellegétől függően és a jogszabályok keretei között – segítséget nyújthat.

16. § (1) Az önálló oktatási szervezeti egység tanácsának hatáskörét a Szabályzat állapítja meg. A tanács döntési hatáskörét biztosítani kell

a) az általa oktatott tantárgyi program, továbbá a vizsgakövetelmények, valamint a tananyagok meghatározásában,

b) az önálló oktatási szervezeti egység kutatási, káderfejlesztési és egyéb terveinek meghatározásában,

c) az önálló oktatási szervezeti egység költségvetésének felosztásakor.

(2) Az önálló oktatási szervezeti egységet érintő és a felettes szervek hatáskörébe tartozó minden lényeges kérdésben ki kell kérni a tanács véleményét.

(3) Az önálló oktatási szervezeti egység tanácsának a létszámát – ezen belül a választott tagok arányát és számát – a 6. §-ra figyelemmel a Szabályzat állapítja meg.

(4) Az intézményi, illetőleg a kari Szabályzatban megállapított esetekben a tanács feladatait az oktatók, kutatók értekezlete is elláthatja, működésére az (1)–(3) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

17. § (1) az önálló oktatási szervezeti egység vezetőjének alapvető jogait és kötelességeit a Szabályzatban kell meghatározni akként, hogy a vezető

a) képviseli az önálló oktatási szervezeti egységet az intézményi (kari) testületek és az intézményi (kari) vezetők előtt, továbbá – a Szabályzatban megállapított keretek között – az intézményen kívüli szerveknél,

b) véleményt nyilvánít az önálló oktatási szervezeti egységet érintő valamennyi kérdésben, javaslataival ilyen tartalmú döntéseket kezdeményezhet,

c) megszervezi az önálló oktatási szervezeti egység nevelő-oktató, tudományos kutató és más (pl. a külső szervek által adott megbízáson alapuló) tevékenységét,

d) irányítja és ellenőrzi a hozzá beosztott oktatók és más dolgozók munkáját, illetőleg az önálló oktatási szervezeti egységen belül szervezett nem önálló egységek vezetőinek munkáját,

e) gondoskodik a tudományos diákkörök tevékenységéhez szükséges szakmai feltételek megteremtéséről,

f) az önálló oktatási szervezeti egység jóváhagyott költségvetése alapján rendelkezik a pénzügyi keretek felhasználásáról,

g) a Szabályzatban megállapított módon együttműködik az intézmény más szervezeti egységeivel, a társadalmi szervezetek, valamint a hallgatók képviselőivel,

h) végrehajtja az intézmény testületeinek, továbbá az önálló oktatási szervezeti egység tanácsának a határozatait,

i) munkáltatói jogkört gyakorol a Szabályzatban meghatározott keretek között,

j) dönt a Szabályzatban meghatározott, az önálló oktatási szervezeti egység nevelő-oktató és tudományos kutatómunkájával kapcsolatos kérdésekben.

(2) Ha a Szabályzat az önálló oktatási szervezeti egység vezetőjének a hallgatókat érintő döntési jogkört biztosít, ehhez a Szabályzatban – a 21. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával – hallgatói képviselő megválasztásának lehetőségét is biztosítani kell, a külön jogszabályban meghatározott jogok gyakorlására.

(3) A 15. § (2) bekezdésében említett együttműködési szervezetek és a nem önálló oktatási szervezeti egységek feladatait és hatáskörét a Szabályzat határozza meg.

18. § Az intézmény szervezetéhez kapcsolódóan – a felsőoktatás, ezen belül az oktatási szervezeti egységek feladatainak megvalósítását segítő és azt kiegészítő – nevelési-oktatási intézmény, könyvtár, kollégium, továbbá tanüzem, tangazdaság, kutató és fejlesztő intézet és más szervezetek működhetnek, a külön jogszabályok szerint.

VÁLASZTÁSOK AZ INTÉZMÉNYI TESTÜLETEKBE, TANÁCSSTAGOK JOGAI

19. § (1) Az intézményi tanácsokba és az önkormányzati szervekbe való választás alapelvei:

- a) a hallgatói és az oktatói, kutatói, dolgozói választások megszervezése állami feladat,
- b) minden oktató, kutató, dolgozó és hallgató választó és egyben választható,
- c) az intézmény, a kar, az önálló oktatási szervezetei egység tanácsába – ha ilyen tagozat működik – egy-egy hallgatói képviselőt az esti, illetve a levelező tagozatról kell választani,
- d) a testület jellegétől függően törekedni kell minden oktatói kategória, továbbá a kutatók és más dolgozók képviseletére is,
- e) jelölési joga minden hallgatónak, oktatónak, kutatónak, dolgozónak, az állami vezetőknek továbbá a politikai és a társadalmi szervezeteknek is van.

(2) A választott hallgatók és oktatók képviselik választóikat, nekik beszámolni kötelesek.

(3) A tanács választott tagját a választásra jogosult testület, a személyre szólóan meghívott tagot pedig a tanács a tagsága alól felmentheti, illetőleg visszahívhatja.

(4) A választás, a beszámolás és a visszahívás rendjét a Szabályzat állapítja meg.

20. § (1) Az intézményi, a kari és az önálló oktatási szervezeti egység mellett működő tanácsok tagjai a tanácsok ülésén az intézmény, a kar, az önálló oktatási szervezeti egység bármely vezetőjéhez jogosultak kérdést intézni. Az érintett vezető a kérdésre legkésőbb a következő ülésen köteles válaszolni.

(2) Az (1) bekezdésben felsoroltak jogosultak betekinteni az intézmény, a kar, az önálló oktatási szervezeti egység olyan ügyiratába, amely a testületi tagságukból folyó feladataik ellátásához szükséges.

HALLGATÓI KÖZÖSSÉGEK A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBEN

21. § (1) A Szabályzatban kell meghatározni azt a hallgatói közösséget⁴, amely a hallgatói jogviszonyból származó jogokat, – többek között – a választást, a beszámoltatás és

⁴ Korábban a szabályzatokban elismert egyedül legitim hallgatói „közösség” a DISZ illetve a KISZ helyi szervezete volt.

a visszahívás jogát, továbbá az egyetértési és véleményezési jogkört, valamint a tanulócsoporthoz vezetői megválasztásának jogát gyakorolhatja (pl. hallgatói közösségek).

(2) A hallgatói közösségek vezetőjüket, illetőleg vezetőjüket maguk választják.

(3) A nem önálló oktatási szervezeti egységeknél a Szabályzatban meghatározott módon választott hallgatói képviselők töltenek be közvetítő szerepet a nem önálló oktatási szervezeti egységek vezetői és a hallgatók között. A képviselők

a) részt vehetnek az oktatási szervezeti egység által tartott foglalkozásokon, vizsgákon,

b) részt vesznek az oktatási szervezeti egység munkaértekezletén.

22. § (1) Hallgatói öntevékeny csoport (kör, klub, stb.)

a) alakulhat tanulmányi, tudományos, közművelődési, sport és más törvényes célból,

b) tagsága önkéntes,

c) maga határozza meg tevékenysége tartalmát és formáját, belső ügyeiben önállóan dönt,

d) a költségvetési előírások szerint önállóan gazdálkodik a rendelkezésére álló anyagi eszközökkel, saját bevételeivel és a külső forrásokból származó támogatásokkal.

(2) A hallgatói öntevékeny csoport megalakulását az intézmény vezetőjének be kell jelenteni.

(3) Az öntevékeny csoportokra vonatkozó döntések meghozatala előtt véleményüket meg kell hallgatni.

(4) Az intézmény vezetője az öntevékeny csoport jogszabálysértő működése esetén jogosult az öntevékeny csoport felosztatására, illetőleg működésének felfüggesztésére.

(5) A hallgatók és az oktatók közös öntevékeny csoportot is alakíthatnak. E csoportok működésére az (1)–(4) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

AZ INTÉZMÉNYI HIVATALOK

23. § Az intézmény, valamint a karok vezetői mellett az igazgatási, a szervezési és a gazdálkodási feladatokat a központi és a kari hivatalok látják el. Az intézményben működő hivatalokat és azok feladat- és hatáskörét a Szabályzatban kell meghatározni.

24. § A főtitkár az intézmény vezetőjének közvetlenül alárendelten

a) irányítja az intézmény igazgatási szerveinek ügyintéző, ügyviteli tevékenységét és felügyeletet gyakorol a kari igazgatási szervek ilyen irányú munkája felett,

b) igazgatási kérdésekben segíti az intézmény vezetőinek a munkáját,

c) az intézményi tanács titkáráként részt vesz az intézményi tanács üléseinek előkészítésében, szervezi és ellenőrzi a határozatok végrehajtását, gondoskodik arról, hogy az érintett szervezeti egységek, vezetők, dolgozók, hallgatók az intézményi tanács határozatait, döntéseit, állásfoglalásait megismerjék,

d) biztosítja az intézményben született döntések, határozatok jogszabályokkal való összhangját,

e) dönt a Szabályzatban meghatározott egyedi ügyekben,

f) ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket jogszabály, az intézmény tanácsa vagy az intézmény vezetője számára meghatároz.

25. § A gazdasági igazgató (főigazgató az intézmény vezetőjének közvetlenül alárendelten
- a) szervezi az intézmény gazdálkodását, az intézmény gazdasági ügyvitelét és az e tevékenységet végző szervezeti egységeket,
 - b) felügyeli az intézményi (kari) oktatási szervezeti egységekben az intézményi szabályzatoknak megfelelően folyó gazdálkodási tevékenységet.

A REGIONÁLIS TANÁCS

26. § (1) A regionális tanácsban az adott településen, térségben található felsőoktatási intézmények mellett a tudományos, fejlesztő intézetek és más szervezetek is részt vehetnek.
- (2) A regionális tanács (pl. a kollégiumi ügyekre, közművelődési feladatokra, közös kutatásokra) munkabizottságokat hozhat létre.
- (3) A regionális tanács összetételét – ideértve a hallgatók képviselétét is –, működési rendjét, az együttműködés anyagi és személyi feltételeit maga állapítja meg.

A FŐISKOLÁK EGYETEMI IRÁNYÍTÁSA

27. § (1) A Vhr. 13. §-a (1) bekezdésében megjelölt egyetemi irányító tevékenység nem korlátozhatja az irányított főiskola jogszabályokban meghatározott önállóságát.
- (2) Az irányító miniszter az irányítási hatáskör gyakorlásának feltételeit és módját, valamint megjelölt a hatáskört gyakorló szervet vagy személyt. Az átruházott hatáskör tovább nem adható.
- (3) Az irányító minisztert az átruházott hatáskörök tekintetében is megilletik a Vhr. 8. §-a (1) bekezdésének m) és o) pontjaiban és más jogszabályokban meghatározott jogok.
- (4) Az irányító egyetem az átruházott hatáskörök tekintetében – a (2) bekezdésben megjelölt keretek között és a Vhr. 8. §-a (1) bekezdésének m) és o) pontjainak kivételével – az irányító miniszter általános jogkörét gyakorolja.
- (5) Az irányító egyetem vezetőjét a főiskolai tanács ülésére meg kell hívni.
- (6) Az irányított főiskola egyetemi tanácsi képviselétét az érintett felsőoktatási intézmények Szabályzatai határozzák meg.
- (7) Az irányítói hatáskör átadása következtében szükséges szervezeti, működési és eljárási kérdéseket az egyetem, illetőleg a főiskola Szabályzata tartalmazza.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

28. § (1) Ez a rendelet 1986. szeptember 1-én lép hatályba, egyidejűleg hatályát veszti
- a) az egyetemek és az egyetemi jellegű főiskolák szervezetéről és működéséről szóló 3/1969. (VII. 4) MM számú rendelet,
 - b) a főiskolák, továbbá a felsőfokú intézetek szervezetéről és működéséről szóló 14/1970. (XI. 10.) MM számú rendelet,

c) az egyetemek és az egyetemi jellegű főiskolák szervezetéről és működéséről szóló 3/1969. (VII. 4.) MM számú rendelet módosításáról szóló 7/1980. (VI. 24.) OM számú rendelet,

d) a felsőoktatási intézmények által adományozható díszoklevelekről szóló 10/1984. (IV. 18.) MM számú rendelet 6. §-ának (2)–(4) bekezdése.

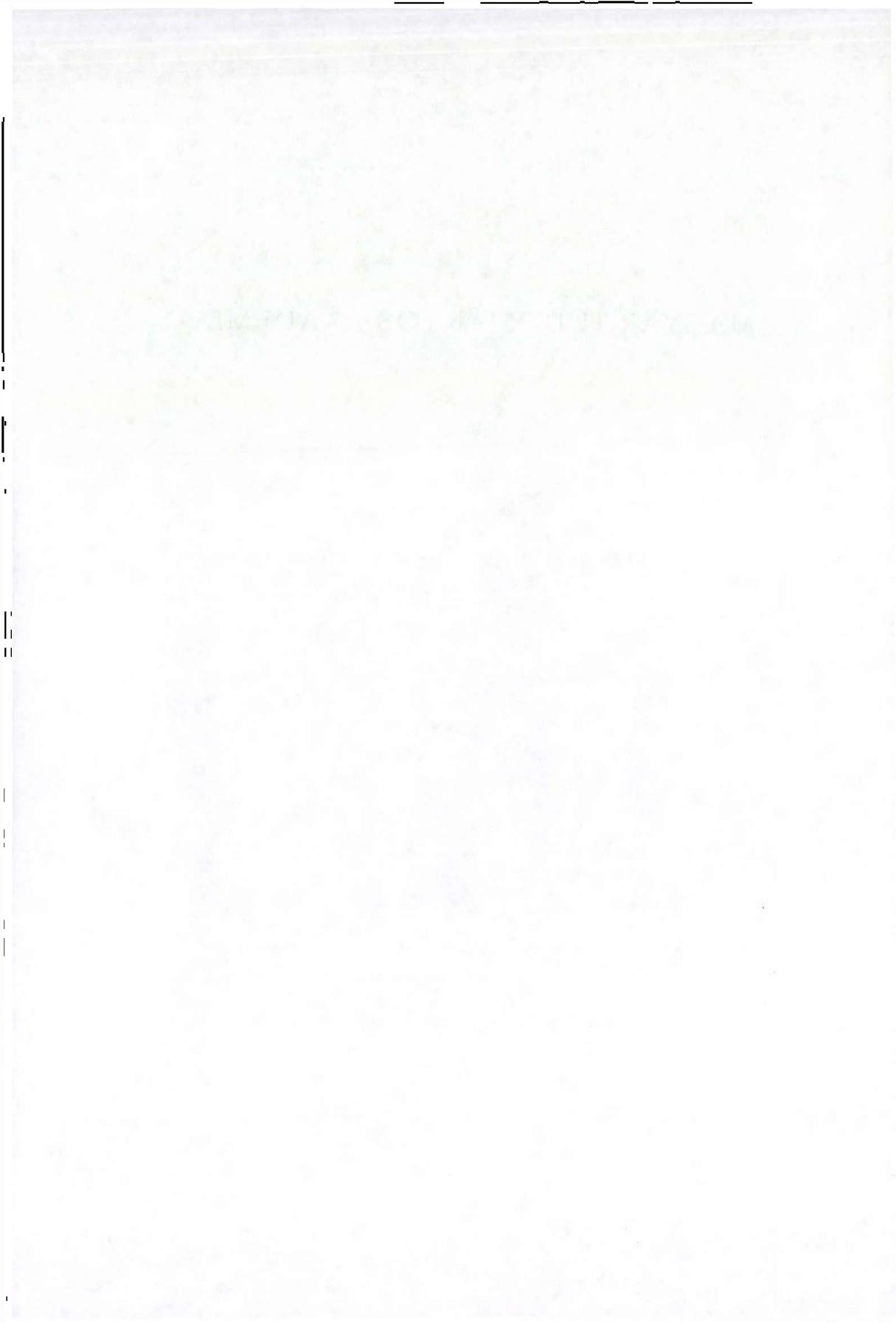
(2) Az intézmények legkésőbb 1987. augusztus 31-ig készítik el a Szabályzatukat. A szabályzat jóváhagyásáig a jelenlegi Szabályzatuknak az oktatásról szóló törvénnyel nem ellentétes rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A fegyveres erők és a fegyveres testületek felsőoktatási intézményeinek szervezeti és működési szabályzatai – a sajátosságai által indokolt mértékben – e rendelet előírásaitól eltérhetnek.

(4) Az intézmények KISZ-szervezeteinek, a hallgatói közösségeknek, valamint a hallgatói képviselőknek a jogait külön jogszabály tartalmazza.

Forrás: Művelődési Közlöny, 1986. november 17. (19. sz.) 1077–1084.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

AZ MTA ALAPSZABÁLYAI

(Budapest, 1949. október 31.)

A Magyar Tudományos Akadémia 1869-ben megalkotott alapszabályai közel nyolc évtizeden át alig változtak. Az Akadémia, mint nemzeti alapítású intézmény megtartotta önállóságát, önkormányzatát. Lényegesebb változások jelei 1946-ban mutatkoztak. Az ehhez kiadott alapszabály szerint (A Magyar Tudományos Akadémia Alapszabályai. Bp., 1946. 16.) egy természettudományi osztályból kettő lett. Nőtt a természettudósok száma és ezzel együtt szerepe is. Az Akadémia vezetéséből, az Igazgató Tanácsból kizárták azokat, akik tagságukat csupán tudománypártolásért, vagy egyéb befolyásuk, rangjuk miatt kapták. Hangot kapott az is, hogy az Akadémia az ország újjáépítésében nagyobb feladatot vállaljon, és a nemzetközi tudományos élettel is szorosabb kapcsolatokat tartson.

A nagy változást, a markáns fordulatot az 1949-es esztendő hozta. Az MTA-ról szóló 1949. évi XXVII. sz. (1949. december 15.) törvény az Akadémiát az új politikai rendszerbe és államigazgatási szervezetbe kívánta illeszteni. Kijelölte szerepét a „szocialista társadalom építésében”, törvényességi felügyeletét pedig a Minisztertanácsra bízta. Az aktuális politikai célokat szolgáló új alapszabályzatot még a törvény előtt 1949. október 31-én fogadták el az Akadémia összes ülésén. (Ennek résztvevői azonosak a közgyűlés résztvevőivel.) Ezen a zárt ülésen 34-en szavaztak az új alapszabályok mellett, öten ellene. Az alapszabályok lényegesen csökkentették a taglétszámot. A rendes és levelező tagok számát 128-ban, a tiszteleti tagokét 3-ban állapították meg. Az Akadémiának 1948 végén 260 tagja volt. Az 1949. október 31-i zárt összes ülésen a régi tagok közül 102 rendes és levelező, valamint 1 tiszteleti tagot választottak újjá. 122 főt tanácskozó taggá minősítettek vissza. Ez csupán formális címet jelentett. Az így „átszervezett” Akadémia elvesztette önállóságát, autonómiáját a pártállami hatalommal szemben. A vezetői és tagválasztások formálissá váltak azzal, hogy ezekről előzetesen az uralkodó párt politikai bizottsága döntött. A párttag akadémikusok, de a megfélemlített pártonkívüliek is ehhez tartották magukat. Az autonómia említése az „ellenséges nézetek” kategóriájába került.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ALAPSZABÁLYAI

(1949)

I. FEJEZET

1. § A Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia) a Magyar Népköztársaság legfelsőbb tudományos intézménye, amely a legkiválóbb tudósokat foglalja magában. Célja, hogy az elméleti és alkalmazott tudományok fejlesztésével, művelésük megszervezésével és általában a tudomány minden eszközével hozzájáruljon a szocialista társadalmat építő népek fejlődéséhez, különösen a Magyar Népköztársaság művelődési és népgazdasági feladatainak megvalósításához.¹

2. § Az 1. §-ban kitűzött célok megvalósítása érdekében az Akadémia tanulmányozza az ország termelő erőit, az emberiség tudományos eredményeit, tudományos tervet készít, amelyben kijelöli az országos érdekű feladatokat. E feladatokat az Akadémia részben saját

¹ A szabályzat az MTA addigi kizárólagos tudományos jellege mellett annak politikai kötelezettségét is rögzítette. A szocializmust el nem fogadók nem lehettek az Akadémia tagjai.

szervezete, részben a kormány által az Akadémia irányítása alá rendelt tudományos intézetek útján hajtja végre.²

3. § A terv sikerének előmozdítása érdekében az Akadémia összegyűjti és nyilvántartja a tudományos munkát végző személyekre, a tudományos munkához szükséges és arra alkalmas eszközökre, valamint a folyamatban levő tudományos kutatásokra vonatkozó adatokat; gondoskodik a tudományos munkák elvégzéséhez szükséges munkaerők és egyéb eszközök tervszerű bebiztosításáról.

4. § Az Akadémia támogatja az egyéni tudományos kutatást és kormányfőhatóságok vagy más állami szervek megkeresésére véleményt nyilvánít minden tudományos kutatómunka támogatásáról, vagy a népgazdaság részére fontos egyéb tudományos kérdésben.

A tudományos kutatások eredményeit előadásokon ismerteti, tudományos értékű eredeti műveket irat, folyóiratokat ad ki, külföldi értékes tudományos munkákat lefordíttat és ezek kiadásáról gondoskodik; munkájának eredményéről évente nyomtatásban beszámol.

5. § Az Akadémia a tudományos ismeretek terjesztésével tervszerűen közreműködik a dolgozó nép műveltségi színvonalának emelésében. A tudományos ismereteket könyvtára, előadások és kiadványok útján terjeszti.

6. § Az Akadémia előadásainak és közléseinek nyelve magyar, emellett azonban arra törekszik, hogy a magyar tudomány eredményeit idegen nyelveken is rendszeresen közzétegye vagy ismertesse. Külső tagok vagy külföldi vendégek idegen nyelven is tarthatnak előadást.

II. FEJEZET AZ AKADÉMIA SZERVEZETE

7. § Az Akadémia szervezetét alkotják:

- a) az elnökség,
- b) az elnök, a két alelnök és a főtitkár,
- c) az osztályok, osztályvezetőségek, osztályelnökök és osztálytitkárok,
- d) a bizottságok.

Az Akadémia ügyeinek vitelében közreműködnek:

- a) a titkári hivatal vezetője,
- b) a könyvtár vezetője,
- c) a szükséges értelmiségi és fizikai munkaerők.

A tagok az Akadémia ügyeinek intézésében különböző üléseken (nagygyűlés, közgyűlés, összes ülés, osztályülések, bizottságok ülései) vesznek részt.

² Az MTA tudományos intézethálózatának kiépítése szovjet mintára történt. Ezáltal lényegesen megváltozott az MTA addigi funkciója, míg az egyetemek másodrangú szerepre kényszerültek.

III. FEJEZET A TAGOK

8. § A tagok: tiszteleti, belső és külső tagok. A belső tagok: magyar tudósok, a külsők: külföldi tudósok. A magyar nép érdekében külföldön tevékenykedő magyar tudósok akár belső, akár külső tagokul választhatók.

A belső tagok: rendes, levelező és tanácskozó tagok.

9. § Minden tag valamely osztályba tartozik.

10. § A tiszteleti tagok oly személyek közül választandók, akik a tudomány pártolása vagy művelése terén különös érdemeket szereztek. Az Akadémia minden ülésében – más osztályok zárt üléseit kivéve – részvételi és szavazati joguk van.

11. § A rendes tagokat általában az érdemesebb levelező tagok közül kell választani; kivételesen különös tudományos érdemük elismeréséül oly személyt is lehet rendes tagul választani, aki nem levelező tag. A rendes tagoknak az Akadémia minden ülésén – más osztályok zárt üléseit kivéve – részvételi és szavazati joguk van. Kötelességük a tudomány művelése, az Akadémia által rájuk bízott teendők elvégzése és állandó részvétel az Akadémia munkájában.

12. § A levelező tagok a kiváló munkásságot kifejtő tudósok közül választandók. Az Akadémia minden ülésén – más osztályok zárt ülései kivételével – részvételi joguk, saját osztályuk ülésein ezenfelül szavazati joguk is van. Kötelességük a tudomány művelése és az Akadémia által rájuk bízott teendők elvégzése.

13. § Az Akadémiának azok a korábban megválasztott tagjai, akik az újjáalakulás során újból nem választattak meg, tanácskozó tagokká válnak – hacsak az átmeneti rendelkezésekből más nem következik.

A tanácskozó tagok tagsági címüket „tanácskozó” megjelöléssel használhatják, az Akadémia osztályainak ülésein – zárt üléseket kivéve – részt vehetnek és tudományos kérdésekben felszólalhatnak. Szavazati joguk, valamint szervezeti és vagyoni kérdésekben felszólalási joguk nincs.

Tanácskozó tag – az Akadémia rendes és levelező tagjai létszámának keretén belül – bármikor megválasztható rendes vagy levelező tagnak.

14. § A külső tagok azok közül a külföldi tudósok közül választhatók, akik a tudomány körül szerzett érdemeikkel, valamint Magyarországot, vagy az Akadémiát közelebbről érintő munkával az Akadémia különös kitüntetésére méltókká lettek. Az Akadémia minden ülésén – más osztályok zárt ülései kivételével – résztvehetnek.

15. § Minden tiszteleti, belső és külső tag megválasztására a közgyűlésnek javaslatot tehet:

a) az elnökség,

b) az illetékes osztály.

Az Akadémia osztályainak társadalmi szervek is tehetnek javaslatot tagjelölésre.

A tagokat a közgyűlés egyszerű szótöbbséggel választja s a választást az Elnökség hagyja jóvá.

16. § Minden újonnan választott rendes és levelező tag a választástól számított egy év alatt köteles osztályának tárgykörébe vágó dolgozattal székfoglalót tartani. A székfoglaló

után kapja meg oklevelét az Elnökségtől, mely őt akadémiai jogainak gyakorlatába helyezi és akadémiai címének nyilvános viselésére feljogosítja. Ha a rendes vagy levelező tag a megválasztásától számított egy év alatt székfoglaló tartására nem jelentkezik, megválasztását hatálytalannak kell tekinteni.

A tiszteleti és a külső tagoknak az oklevél megválasztása után azonnal kiadandó.

17. § Az Elnökség saját kezdeményezéséből, vagy az illetékes osztálynak a jelenlevő tagok szótöbbségével hozott javaslata alapján kizárhatja az Akadémia tagjai sorából azt a tagot, aki a népi demokrácia érdekeit veszélyezteti vagy egyébként oly magatartást tanúsít, mely a magyar tudomány legfelsőbb intézményének tagságára méltatlanná teszi.

Az Elnökség határozata ellen a kizárt tag birtokon kívül a közgyűléshez fellebbezhet.

18. § Az akadémiai tagság megszűnik a tagságról való lemondással is.

IV. FEJEZET AZ OSZTÁLYOK

19. § Az Akadémia hat osztályban folytatja működését. Ezek:³

- I. nyelv- és irodalomtudományok,
- II. társadalmi-történeti tudományok,
- III. matematikai és természettudományok,
- IV. biológia és agrártudományok,
- V. orvosi tudományok,
- VI. műszaki tudományok osztályai.

20. § Az osztályok rendes és levelező tagjainak száma a következő:

I. osztály:	rendes	11,	levelező	tag	11.
II.	" "	12,	" "	" "	11.
III.	" "	14,	" "	" "	13.
IV.	" "	6,	" "	" "	8.
V.	" "	10,	" "	" "	13.
VI.	" "	6,	" "	" "	13.

Az Elnökség indítványára a közgyűlés egyes osztályok tagsági helyeinek számát a szükséghez képest felemelheti. Az összes tagsági helyek betöltése nem kötelező.

Az Elnökség engedélyével a tagok, illetőleg tagsági helyek az Akadémia egyik osztályából másik osztályába helyezhetők át.

 ³ Az osztályok száma a korábbiakhoz képest növekedett a tudomány differenciálódása következtében. A későbbiekben is jöttek létre új osztályok, de nem elsősorban a társadalomtudomány(ok) területén. 1970-től 10, 1995-től 11 osztály működik.

V. FEJEZET AZ ELNÖKSÉG

21. § Az Elnökség az elnökből, két alelnökből, a főtitkárból, az osztályelnökökből és öt elnökségi tagból áll.

Az Elnökség tagjaiul csak tiszteleti és rendes tagok választhatók.

22. § Az Elnökség irányítja az Akadémia működését. Az osztályok tudományos terveit felülvizsgálja, jóváhagyja és egységes tudományos tervbe foglalja össze.

Az Elnökség kívánhatja az osztályok terveinek meghatározott irányban való kiegészítését is.

Az Elnökség ellenőrzi az osztályok tudományos terveinek végrehajtását.

23. § Az Elnökség hatáskörébe tartozik az Akadémia egészét érintő vagyoni kérdések intézése, az Akadémia jövedelmeinek az egyes osztályok közötti szétosztása.

24. § A kormányfőhatóságoktól vagy más állami szervektől érkező megkeresése alapján az Elnökség ad megbízást az osztályoknak véleménynyilvánításra vagy javaslattevésre.

25. § Az Elnökség ellenőrzi az osztályok működését. Az osztályok és az osztályvezetőségek határozatait az Elnökség hagyja jóvá.

26. § Az Elnökség havonta legalább egy ülést tart. Az ülést az elnök hívja egybe. A határozathozatal egyszerű szótöbbséggel történik, szavazategyenlőség esetén az elnök dönt.

VI. FEJEZET AZ OSZTÁLYVEZETŐSÉGEK

27. § Az osztályok élén az osztályvezetőség áll. Tagjai: az osztályelnök, az osztálytitkár és 3-8 vezetőségi tag. Az osztályvezetőség létszáma nem haladhatja meg az osztály taglétszámának 1/3 részét.

28. § Az osztályvezetőség tagjait az osztályülés 3 év tartamára választja. Az osztályvezetőségbe levezető tagok is választhatók.

29. § Az osztályvezetőség irányítja az osztály működését. Elkészíti az osztály tudományos tervét és az osztályülés elé terjeszti. Az osztályülés a tudományos terv végrehajtásáról gondoskodik, irányítja a titkárság megfelelő szakosztályait. Elkészíti az osztály költségvetéstervezetét és az osztályülés elé terjeszti, a költségvetés végrehajtásáról gondoskodik. Végzi mindazokat a feladatokat és véleményt nyilvánít mindazokban az esetekben, amelyeket az Elnökség az osztály hatáskörébe utal; az Elnökség kívánságára, vagy elvi jelentőségű kérdésekben az ügyet az osztályülés elé köteles terjeszteni. Működéséről negyedévenként jelentést tesz az Elnökségnek.

Jutalmazások, pályadíjak ügyei minden esetben az osztályülés elé terjesztendőek.

30. § Az osztályvezetőség havonta legalább egy ülést tart. Az ülést az osztályelnök hívja egybe. A határozatokat az osztályvezetőség egyszerű szótöbbséggel hozza; szavazategyenlőség esetén az osztályelnök dönt. Az osztályvezetőség működéséről az osztályülésen negyed évenként beszámolni köteles.

VII. FEJEZET

NAGYGYŰLÉS, KÖZGYŰLÉS, ÖSSZES ÜLÉS, OSZTÁLYÜLÉS

31. § Az Akadémia minden évben nagygyűlést tart. A nagygyűlés az egyes osztályok üléseiből és ezt követően az Akadémia rendes közgyűléséből áll. A nagygyűlés keretében az osztályvezetőség az osztálynak, az Elnökség a közgyűlésnek összefoglalóan és részletesen beszámol az egész évi tevékenységéről. Általában a nagygyűlés keretében történik az Elnökség és az osztályvezetőség tagjainak megválasztása, új tagok választása, a tudományos terv megvitatása.

32. § A közgyűlés az Akadémia legfőbb szerve. A közgyűlésen az Akadémia tiszteleti, rendes és levelező tagjai vesznek részt, a levelező tagoknak azonban szavazati joguk nincs.

Évente legalább egy közgyűlést kell tartani, a nagygyűlés keretében, az Elnökség azonban a közgyűlést bármikor összehívhatja.

33. § A közgyűlés hatáskörébe tartozik:

a) az elnök, a két alelnök, a főtitkár és az elnökség öt tagjának választása. Ezek jelölésének megejtésére a közgyűlés a szavazattal bíró tagok sorából 5 tagú jelölőbizottságot küld ki az ülés elején,

b) új tagok választása,

c) az alapszabályok módosítása (47. §),

d) a tudományos terv és a költségvetés megállapítása,

e) pályadíjak kitűzése és odaítélése,

f) az Akadémia ügyrendjének megállapítása,

g) rendszeres pályázatok ügyrendjének megállapítása,

h) minden tudományos kérdés, valamint azok az ügyek, amelyeket a közgyűlés hatáskörébe von, vagy amelyeket az Elnökség a közgyűlés elé terjeszt.

34. § A közgyűlés határozatképes, ha azon a szavazattal bíró tagok fele jelen van. Határozatképtelenség esetében 15 napon belül újabb közgyűlés hívandó egybe, amely – tekintet nélkül a megjelentek számára – határozatképes. A határozathozatal egyszerű szótöbbséggel történik. Szavazategyenlőség esetén az elnök dönt.

35. § Az összes-ülés résztvevői ugyanazok, mint a közgyűlés résztvevői. Az össze-ülés tárgya: országos érdekű tudományos kérdések tekintetében elvi állásfoglalás és az Akadémia tagjainak országos érdekű tudományos előadásai.

36. § Az osztályülésen az illető osztály tagjai vesznek részt.

37. § Az osztályülés hatáskörébe tartozik:

a) az osztályvezetőség megválasztása 3 év tartamára;

b) az osztály tudományos tervének és költségvetésének megállapítása, a végrehajtás ellenőrzése;

c) az osztályvezetőség beszámolójának megvitatása, az osztályt érintő minden fontosabb kérdésben való állásfoglalás;

d) javaslatétel pályadíjak, jutalmak kitűzése és odaítélése tekintetében, amennyiben az ügyrend másképpen nem rendelkezik;

e) az osztály tárgykörébe tartozó tudományos előadások és viták.

Az osztályülésen az osztály tagjai az Akadémiához nem tartozó, érdemes tudósok tudományos munkáit is bemutatgatják.

38. § Az Akadémia összes-ülései és osztályülései nyilvánosak, a szükséghez képest zárt ülések is tarthatók.

VIII. FEJEZET BIZOTTSÁGOK

39. § Az Akadémia Elnöksége, osztályvezetőségei és minden ülése valamely konkrét tudományos kérdés megvizsgálása vagy más meghatározott feladatok ellátása végett bizottságokat küldhetnek ki. Rendszeres feladatok ellátására állandó bizottságokat lehet felállítani. A bizottságok számát, tárgykörét és szervezetét az ügyrend állapítja meg. A bizottságokba meghívott szakértők is bevonhatók.

IX. FEJEZET ELNÖK, ALELNÖK, FŐTITKÁR, SZEMÉLYZET

40. § Az elnök képviseli az Akadémiát. A főtitkárral együtt viszi az Akadémia ügyeit. Az elnököt a közgyűlés három évre választja.

41. § Az elnököt akadályoztatása esetén az alelnökök egyike helyettesíti. Az alelnökök megválasztására az elnök tekintetében irányadó szabályokat kell alkalmazni.

42. § A főtitkár vezeti az Akadémia ügyeit; a közgyűlés, az összes-ülés és az Elnökség üléseinek jegyzőkönyvei vezetésére jegyzőt jelöl ki, mindezekben az üléseken ő tartja a beszámolókat az Akadémia működéséről. Gondoskodik az Elnökség és a közgyűlés határozatainak végrehajtásáról, felügyel az Akadémia működésére és az Elnökségnek jelentést tesz.

A főtitkár akadályoztatása esetére az Elnökség helyettest nevezhet ki.

43. § A főtitkárt a közgyűlés 3 évre választja.

44. § Az osztályelnököt és osztálytitkárt az osztályülés három évre választja. Megválasztásukra és feladataikra az Akadémia elnökére és főtitkárára vonatkozó szabályok megfelelően irányadók.

45. § Az Akadémia ügyvitelének ellátására titkárságot tart fenn. A könyvtár és a titkárság személyzetét a főtitkár javaslatára az elnök nevezi ki.

X. FEJEZET A MEGBÍZATÁSOK VISSZAVONÁSA

46. § Bármely tagsághoz kötött akadémiai tisztség viselőjének – ideértve az elnökségi és osztályvezetőségi tagokat is – megbízatását bármikor vissza lehet vonni. A visszavonás ugyanannak a szervnek a hatáskörébe tartozik, mint a tisztség betöltése. A visszavonás kezdeményezésének módját és az ily esetben követendő eljárást az Akadémia ügyrendje szabályozza.

XI. FEJEZET ALAPSZABÁLYMÓDOSÍTÁS

47. § Az alapszabály módosítása iránt javaslatot tehet az Elnökségnek az Akadémia tíz olyan tagja, aki a közgyűlésen szavazati joggal bír. Az Elnökség a javaslatot, véleményezéssel ellátva, 60 napon belül a közgyűlés elé terjeszti.

Az alapszabálymódosítás felől a közgyűlés csak akkor határozhat, ha a szavazati joggal bíró tagok fele jelen van. A módosítást elfogadó határozathoz a jelenlévők kétharmad szótöbbsége szükséges.

Ha a közgyűlés nem volt határozatképes, vagy a módosító javaslat nem kapta meg a szükséges szótöbbséget, az egyszerű szótöbbséget azonban megkapta, a javaslat 4 héten belül újabb közgyűlés elé terjesztendő.

ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

48. § A jelen szabály elfogadásával egyidejűleg az Akadémia összes-ülése, az Igazgató-Tanács javaslatára:

- a) megállapítja az egyes osztályokban betöltendő tagsági helyek számát,
- b) megválasztja egyszeri lista-szavazással az Akadémia tagjait, az a) pont szerint megállapított létszámnak megfelelően,
- c) háromtagú Ideiglenes Intéző Bizottságot választ, amely az új tisztikar megválasztásáig viszi az Akadémia ügyeit.
- d) az előbbi bekezdés b) pontja alapján a 16. § értelmében székfoglaló-tartási kötelezettséggel egybekötött tagsági helyre megválasztottak közül újabb székfoglalót nem kell tartani azoknak, akik az Akadémiának korábban is ugyanolyan jellegű tagjai voltak és e jellegükben székfoglalót már tartottak.

49. § Az Akadémia eddigi szervezete működését mindaddig folytatja, míg a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a jelen alapszabályokat jóvá nem hagyja. A jóváhagyásról nyert hivatalos értesítés vétele után az Ideiglenes Intéző Bizottság ajánlott levélben értesíti a jóváhagyásról az Akadémia eddigi és újonnan megválasztott tagjait.

Az értesítéssel az eddigi tagok korábbi jellege megszűnik és annak helyébe a 48. §-ban szabályozott választás eredményének megfelelő jellege lép.

Az Ideiglenes Intéző Bizottság sorozza be a tanácskozó tagokat a megfelelő osztályba és az előbbi bekezdésben említett értesítésben ezt a besorolást is közli.

Ha annak folytán, hogy az Akadémia eddigi I. osztálya széptudományi alosztályának tulajdonképpeni feladatköre nem illeszkedik be az Akadémia új tudományos feladatai sorába, vagy valamely tiszteleti tagnak, vagy a széptudományi alosztály valamely rendes, vagy levelező tagjának osztályba sorozása – tekintettel nem tudományos jellegű, illetőleg tisztán művészi működésére – nem lehetséges, az Ideiglenes Intéző Bizottság az osztályba sorozás mellőzésével a tagság megszűnésének megállapítása iránt tesz a közgyűlésnek javaslatot.

Az Akadémiának azok a tagjai, akik huzamos idő óta külföldön tartózkodnak, ideiglenesen megtartják eddigi akadémiai tagsági minőségüket mindaddig, amíg az Elnökség a ve-

lük való érintkezés felvétele után, az összes körülmények gondos mérlegelése alapján, végleges helyüket az Akadémiában meg nem állapítja.

50. § A jóváhagyásról kapott értesítéstől számított 30 napon belül az Ideiglenes Intéző Bizottság az Akadémia újonnan választott tagjait közgyűlésre hívja össze. A közgyűlés az Ideiglenes Intéző Bizottság javaslatai felől határoz. Ugyancsak az Ideiglenes Intéző Bizottság javaslata alapján megválasztja az elnököt, a két alelnököt, a főtitkárt és az öt elnökségi tagot. A választás megtörténtével az Ideiglenes Intéző Bizottság hatásköre megszűnik.

Az elnök, a két alelnök, a főtitkár és a megválasztott öt elnökségi tag a közgyűléstől számított 3 napon belül összehívja az osztályüléseket, ahol az elnök, az alelnökök, a főtitkár és az öt elnökségi tag javaslata alapján megválasztják az osztályelnököket, osztálytitkárokat és az osztályvezetősegeket.

51. § Az osztály-választások megtörténte után 8 napon belül az elnökség az új alapszabályok szerint megkezdí működését és 3 hónapon belül az évégből összehívott közgyűlés elé terjeszti jelentését az Akadémia átszervezéséről.

Forrás: Először közölte A Magyar Tudományos Akadémia Alapszabályai. Budapest, 1949. 16.

AZ MTA ALAPSZABÁLYAI (Budapest, 1970. február 5.)

Az 1960-as évek második felében feltámadó reformok szele elérte a Magyar Tudományos Akadémiát is. Ezt tükrözte az 1969-ben megjelent 41. törvényerejű rendelet és az 1970-ben napvilágot látott akadémiai új Alapszabály. A tvr. leszögezte, hogy az Akadémia egyrészt tudományos testületként működik, másrészt intézményeinek irányítását tudományos szakigazgatási szervként látja el. A testületnek főként elvi és módszertani befolyása maradt a tudományos munka egészére nézve. Ez bizonyos önállóságot jelenthetett. Az akadémia hivatali része viszont sajátos kormányzati feladatokat kapott. A testület vezetője az elnök, a hivatalé a főtitkár lett. Ez utóbbit a közgyűlés ajánlására a kormány nevezte ki és felelősséggel is neki tartozott. A főtitkár hatáskörébe került a hivatali szervezet mellett az akadémiai kutatóhálózat is. A főtitkár az akadémiai elnökségnek és a közgyűlésnek is rendszeresen beszámolt. Az ő személyén keresztül az akadémiai szakigazgatás valójában kormányirányítás alá került. Az akadémia elnökének hatásköre számottevően csökkent, ami a testület jelentőségét is lecsökkentette. Összességében az Akadémia önállósága, önkormányzata, a hivatalos nyilatkozatokkal szemben, nem növekedett, és egyáltalában nem állt helyre. Az MTA közgyűlése által 1970 januárjában elfogadott alapszabály az említett tvr. előírásainak megfelelően alakult.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ALAPSZABÁLYAI AZ 1970. ÉVI KÖZGYŰLÉS UTÁN

I. RÉSZ

I. FEJEZET

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA, SZERVEZETÉNEK ELVEI ÉS FELÜGYELETE

1. § A Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia) a Magyar Népköztársaság legfelsőbb tudományos testülete, és a hozzátartozó kutatóintézetek, valamint egyéb intézmények országos hatáskörű szakigazgatási szerve.

2. § (1) Az Akadémia felett a főfelügyeletet az 1969. évi 41. számú tvr.-ben foglaltak szerint a Magyar Forradalmi Munkás–Paraszt Kormány gyakorolja.¹

(2) A kormány az 1969. évi 41. számú tvr.-ben foglaltak szerint főfelügyeleti jog-körében kijelöli azokat a feladatokat, amelyek az Akadémiára a tudományos élet irányításában, illetőleg egyes kutatásokban hárulnak; jóváhagyja az Akadémia közgyűlése által elfogadott alapszabályokat; ellenőrzi az Akadémia tevékenységét.

(3) A Magyar Népköztársaság az Akadémia működéséhez szükséges anyagi eszközöket az állami költségvetés külön fejezetében biztosítja.

3. § Az Akadémia feladatai

(1) Az Akadémia részt vesz a tudományos kutatások országos irányításában. Feladata,

¹ A főfelügyeletet 1949-ig nem a kormány, hanem az államfő gyakorolta.

hogy a tudományos kutatás fejlesztésének és eredményei gyakorlati hasznosításának előmozdításával, a kutatási munkának a társadalmi célokkal való összehangolásával, a társadalomtudományok marxista–leninista alapon művelésével², az ezekkel kapcsolatban felmerülő elvi és módszertani kérdésekben irányt mutató állásfoglalásával hozzájáruljon hazánkban a szocializmus anyagi és kulturális feltételeinek erősítéséhez, a tudományos munka és a gyakorlati élet alkotó együttműködésének előmozdításához, a tudományoknak az emberiség általános javát szolgáló előrehaladásához.

(2) Az Akadémia feladata továbbá a tudományok fejlődésének törvényeiből eredő célok megvalósítását szolgáló kutatásokról és a tudományos utánpótlásról való gondoskodás. Ennek érdekében tudományos kutatóintézeteket, valamint feladatának teljesítését elősegítő egyéb intézményeket tart fenn, illetőleg hoz létre, továbbá kutatásokat szervez és támogat felsőoktatási intézményekben, valamint más országos hatáskörű szervek intézményeiben.³

(3) Az Akadémia e kettős feladatkörét tagjai közreműködésével, tudományos testületei, továbbá intézményei és hivatali szervezete útján látja el.

(4) Az Akadémia felügyelete alá tartozik a Tudományos Minősítő Bizottság.⁴

II. RÉSZ

I. FEJEZET

AZ AKADÉMIA TUDOMÁNYOS TESTÜLETI TEVÉKENYSÉGE

4. § (1) Az Akadémiának mint legfelsőbb tudományos testületnek tevékenysége az 1969. évi 41. számú tvr. rendelkezéseinek megfelelően kiterjed a hazai tudományos kutatás egész területére, különös figyelemmel az alapkutatásra.

(2) Az Akadémia tudományos testületi tevékenységi körében a kutatás egész területére kiterjedő elvi és módszertani befolyást gyakorol; elősegíti a kutatások összehangolását különösen a természettudományok és a társadalomtudományok területén; figyelemmel kíséri és értékeli a tudományok fejlődését, prognózisokat és tudományfejlesztési koncepciókat dolgoz ki a kutatások főbb irányai tekintetében.

(3) Az Akadémia testületei részt vesznek a tervszerű tudományos utánpótlás, a tudományos minősítés, a tudományos könyv- és folyóiratkiadás, valamint a nemzetközi tudományos kapcsolatok irányításában és fejlesztésében.

(4) Az Akadémia testületei a Magyar Forradalmi Munkás–Paraszt Kormány és egyéb állami, valamint társadalmi irányító szervek felkérésére, illetőleg saját elhatározásukból – a

² A szabályzat a szocializmus helyett a marxizmus-leninizmust teszi kötelezővé a társadalomtudományok művelőinek. A többi tudományágakban ezt nem lehetett előírni, ám velük szemben is elvárás volt ennek legalább a tudomásul vétele.

³ Ezek az akadémiai kutatóhelyek, amelyek nem az MTA intézeteiben működnek, viszont az Akadémiai finanszírozza őket.

⁴ A Tudományos Minősítő Bizottság (TMB) sajátos állami szerv volt, amely intézte és odaítélte – szovjet mintára a tudomány kandidátusa és a tudomány doktora tudományos fokozatot, amelynek birtokosai – az akadémikusokhoz hasonlóan, de jóval szerényebb mértékű – havi illetményben részesültek.

társadalmi célok figyelembevételével – véleményt nyilvánítanak és javaslatokat dolgoznak ki a tudománnyal kapcsolatos, valamint egyéb országos érdekű, általános jelentőségű kérdésekben.

(5) Az Akadémia a tudományos kérdések megvitatására és a tudományos kutatási eredmények ismertetésére kongresszusokat, tudományos ülésszakokat és egyéb rendezvényeket szervez.

(6) Az Akadémia a tudományos és kulturális tevékenység fejlesztése, továbbá az eredmények társadalmi úton való tudatosítása érdekében tudományos célú egyesületeket, illetve társaságokat támogat.

II. FEJEZET

AZ AKADÉMIA TUDOMÁNYOS TESTÜLETEINEK SZERVEZETE ÉS VEZETŐI

5. § (1) Az Akadémia testületei:

- a) a közgyűlés;
- b) az elnökség;
- c) a tudományos osztályok
- d) a bizottságok.

(2) A tudományos testületek vezetői:

- a) az elnök és az alelnökök;
- b) az osztályelnökök és az osztályelnök-helyettesek;
- c) a bizottságok elnökei.

(3) A tudományos testületek – a közgyűlés, az elnökség, a tudományos osztályok és bizottságok – működésével kapcsolatos szervezési és ügyviteli teendőket a Tudományos-Testületi Titkárság látja el.

III. FEJEZET

A TAGOK VÁLASZTÁSA, JOGAIK ÉS KÖTELESSÉGEIK

6. § (1) Az Akadémia tagjai: tiszteleti, rendes és levelező tagok. Mindegyik tag valamelyik osztályhoz tartozik.

(2) A tagok megválasztására az illetékes tudományos osztályok javaslatai alapján az elnökség tesz előterjesztést a közgyűlésnek. Az osztály a javaslatot két vagy több tagjának ajánlása alapján teszi meg. Az elnökség előterjesztését az Akadémia tagjainak a közgyűlés előtt meg kell küldeni.

(3) Az Akadémia tagjainak választására állami és társadalmi szervek is tehetnek javaslatot az elnökségnek; a javaslatokat az elnökség véleményezés végett megküldi az Akadémia illetékes osztályának.

7. § (1) Tiszteleti tagok azok köréből választhatók, akik a tudomány területén különösen kiemelkedő érdemeket szereztek. Tiszteleti taggá – a magyar tudomány számára jelentős munkásságuk alapján – külföldi állampolgárságú tudósok választhatók meg.

(2) Rendes tagokká a kiemelkedő tudományos eredményeket elért levelező tagok választhatók meg.⁵

(3) Levelező tagokká kiváló tudományos eredményeik, valamint tudomány közéleti tevékenységük alapján tudományok doktorai választhatók meg.

(4) A tagok tagsági jogait megválasztásukkal szerzik meg. Az Akadémia elnöksége a megválasztott tag részére oklevelet ad.

8. § (1) Akiket rendes vagy levelező taggá választottak, megválasztásuktól számított egy éven belül kötelesek székfoglaló előadást tartani; indokolt esetben a székfoglaló előadásra az elnökség későbbi határidőt állapíthat meg.

(2) A rendes és a levelező tag székfoglaló előadását nyilvános osztályülésen tartja meg; ezen az ülésen veszi át oklevelét is.

9. § (1) Az Akadémia elősegíti tagjai tudományos munkáját.

(2) A rendes és a levelező tagok joga és kötelessége, hogy részt vegyenek az Akadémia tudományos testületi munkájában, közreműködjenek a tudomány művelésében, fejlesszék tudományágukat, részt vegyenek az Akadémia tudományos, valamint tudománypolitikai munkájában, és elősegítsék a tudományos eredmények felhasználását.

(3) Az Akadémia tagjai részt vesznek az Akadémia közgyűlésén, az osztályüléseken, az együttes üléseken, a felolvasó üléseken, az ankétokon, stb.

10. § (1) A rendes és a levelező tagoknak az Akadémia közgyűlésén és minden egyéb ülésen szavazati joguk van.

(2) Az Akadémia rendes és levelező tagjai ebben a minőségükben külön akadémiai illetményben részesülnek.⁶

11. § (1) Az ellen a tag ellen, aki az akadémiai tagsággal járó kötelezettségeit megszegi, az elnök fegyelmi eljárást rendelhet el. Bármely fegyelmi intézkedést tartalmazó határozat meghozatala előtt a tagnak alkalmat kell adni írásbeli vagy szóbeli nyilatkozat tételére.

(2) A fegyelmi határozat lehet: írásbeli feddés, az akadémiai tisztség viselésétől és a tagsággal járó egyes jogok gyakorlásától meghatározott időre – legfeljebb három évre – való eltiltás, továbbá az akadémiai tagság és az ezzel járó jogok, valamint az akadémiai illetmény folyósításának meghatározott időre való felfüggesztése.

(3) Az elnök a fegyelmi eljárás lefolytatása alapján, ha ennek során kizárásra okot adó tények nyerne igazolást, – az osztályülés véleményének meghallgatása után – javaslatot tehet az elnökség, részére a kizárásra.

(4) A fegyelmi határozatot az elnökség hozza.

(5) Az elnökség az illetékes osztályülés előterjesztésére kizárhatja az Akadémia tagjai közül azt, aki olyan magatartást tanúsít, amely őt a tagságra méltatlanná teszi. Az osztályülés előterjesztéséről a jelenlevő elnökségi tagok szótöbbséggel, titkos szavazással döntenek.

(6) Az elnökségnek a fegyelmi vagy a kizárást megállapító határozata ellen a tag fellebbezéssel élhet a közgyűléshez, a fellebbezés elintézéséig azonban a tag – kivéve az írásbe-

⁵ Ezzel kizárták azt a korábbi lehetőséget, hogy nem levelező tagok is rendes taggá voltak választhatók.

⁶ A szabályzat ekkor rendelkezett először nyilvánosan a tagok illetményéről (aminek nagyságát az országgyűlés által elfogadott évi költségvetés szabta meg).

li feddést megállapító fegyelmi határozatot – tagsági jogait nem gyakorolhatja, és akadémiai illetménye folyósítása szünetel.

12. § Az akadémiai tagság megszűnik a tag halála, vagy a tagságról történő lemondásával.

IV. FEJEZET A KÖZGYŰLÉS

13. § (1) A közgyűlés az Akadémia legfőbb testülete. A rendes és a levelező tagok részvétele a közgyűlésen a tagságból folyó kötelezettség.

(2) Rendes közgyűlést évente egyszer kell tartani. Az elnökség egyébként közgyűlést bármikor összehívhat; az Akadémia rendes és levelező tagjai egyharmadának írásbeli javaslatára az elnökség köteles rendkívüli közgyűlést összehívni.

(3) A közgyűlést az Akadémia elnöke vezeti.

(4) Az Akadémia elnökének akadályoztatása esetén a közgyűlést az elnökség által kijelölt alelnök, ha pedig az alelnökök is akadályoztatva vannak, az az elnökségi tag vezeti, akit az elnökség ezzel megbíz.

14. § A közgyűlés hatáskörébe tartozik:

a) az Akadémia egész tevékenységére vonatkozó tudománypolitikai irányelvek meghatározása összhangban a kormány tudománypolitikájával;

b) Az Akadémiának a tudományos élet irányításában betöltött szerepére, munkájára, továbbá testületi tevékenységére vonatkozó elnökségi beszámoló megvitatása és jóváhagyása;

c) az akadémiai intézmények működéséről szóló főtitkári beszámoló megvitatása;

d) az Akadémia alapszabályainak megállapítása, illetőleg módosítása;

e) új tudományos osztály létesítése vagy valamely tudományágnak más osztály keretébe történő átszervezése;

f) háromévenként az elnök, az alelnökök és a meghatározott feladatkör nélküli elnökségi tagok megválasztása;

g) javaslat a főtitkár kinevezésére, illetőleg felmentésére a kormány részére, továbbá a főtitkárhelyettesek számának megállapítása és kinevezésükre javaslattevél a kormányhoz;

h) új tiszteleti, rendes és levelező tagok választása;

i) az elnökség által hozott fegyelmi vagy kizáró határozat elleni fellebbezések elbírálása;

j) határozathozatal mindazokban az ügyekben, amelyeket az elnökség a közgyűlés elé terjeszt.

15. § (1) A közgyűlés az elnököt és az alelnököket az Akadémia rendes tagjai sorából választja; alapszabályszerű külön feladatkör nélküli elnökségi tagokká rendes és levelező tagok egyaránt választhatók. A választás három évre szól.

(2) Az elnököt tisztségében a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa erősíti meg.⁷

(3) A közgyűlés a főtitkárt az Akadémia tagjai sorából, a főtitkárhelyetteseket pedig általában az Akadémia tagjai közül ajánlja kinevezésre.

⁷ Az elnök államfői (államfői testületi) megerősítése nem befolyásolta az MTA feletti kormányzati felügyeletet.

16. § (1) A közgyűlés akkor határozatképes, ha a tagoknak több mint a fele jelen van. Határozatképtelenség esetén – tizenöt napon belül – újabb közgyűlést kell összehívni; ez a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határozatképes.

(2) A közgyűlés általában nyílt szavazással a jelenlevő szavazásra jogosultak egyszerű szótöbbségével hozza határozatait. Szavazategyenlőség a javaslat elvetését jelenti.

(3) A közgyűlés titkos szavazással választja a tagokat és a 15. §-ban felsoroltakat, továbbá titkosan szavaz a tagok kizárása tárgyában.

(4) A tagok választásához és kizárásához is a szavazásra jogosult jelenlevők szótöbbsége szükséges.

V. FEJEZET AZ ELNÖKSÉG

17. § (1) Az Akadémiának mint tudományos testületnek állandó és folyamatos működését az elnökség irányítja.

(2) Az elnökség tagjai: az elnök, az alelnökök, az alapszabályszerű külön feladatkör nélküli választott elnökségi tagok, a tudományos osztályok választott elnökei, a főtitkár, a főtitkárhelyettesek és a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke.

18. § (1) Az elnökség hatáskörébe tartozik különösen:

- a) a közgyűlés előkészítése és a közgyűlési beszámoló elkészítése;
- b) a közgyűlés határozatainak végrehajtása, illetőleg a végrehajtásról való gondoskodás;
- c) állásfoglalás átfogó tudománypolitikai és tudományfejlesztési kérdésekben;
- d) országos jelentőségű tudományos koncepciók és fejlesztési prognózisok megvitatása, javaslatok kialakítása;
- e) az országos tudományos kutatási tervek, ezen belül az akadémiai intézetek kutatási programja tekintetében állásfoglalás;
- f) fontos tudományos és tudománypolitikai kérdésekben javaslatok kialakítása a kor-mány és más Akadémián kívüli szervek számára;
- g) a tudományos minősítés figyelemmel kísérése;
- h) a Tudományos Minősítő Bizottság döntései elleni fellebbezések elbírálása;
- i) állásfoglalás tudományos intézmények létesítése, vagy megszüntetése kérdésében;
- j) a nemzetközi tudományos kapcsolatok fejlesztésében való közreműködés, az akadé-miák közötti nemzetközi kapcsolatok ápolása és az akadémiai intézmények nemzetközi kapcsolataira vonatkozó elvek kialakítása;
- k) a tudományos könyv- és folyóiratkiadás figyelemmel kísérése, az Akadémiai Kiadó te-vékenysége elveinek meghatározása;
- l) a tudományos osztályok és az elnökségi bizottságok működésének irányítása és fel-ügyelete;
- m) az alelnökök hatáskörének a 21. § (3) bekezdésében foglaltak alapján való meghatá-rozása;
- n) az akadémiai aranyérem és az akadémiai díjak odaítélése;
- o) javaslat Kossuth-díj és Állami Díj adományozására;

p) a főtítkárnak a saját hatáskörében tett döntéseiről és intézkedéseiről adott beszámoló, illetőleg az általa előterjesztett javaslatok tekintetében állásfoglalás;

r) az akadémiai testületek szervezeti és működési szabályzatának megállapítása.

(2) A két közgyűlés közötti időszakban a közgyűlés hatáskörét – a 14. § d)–f) és h), i) pontjaiban foglaltak kivételével – az elnökség gyakorolja.

(3) Az elnökség a tagjait egyes feladatok rendszeres vagy esetenkénti elvégzésével külön is megbízhatja.

19. § (1) Az elnökség – július és augusztus kivételével – általában havonta tart ülést. Az ülést az elnök hívja össze.

(2) Az elnökség akkor határozatképes, ha az ülésein tagjainak több mint a fele jelen

(3) Az elnökség egyszerű szótöbbséggel hozza határozatait. Szavazategyenlőség a javaslat elvetését jelenti.

(4) Az elnökség személyi kérdések kivételével általában nyíltan szavaz, de bármely ügyben úgy is határozhat, hogy titkosan szavaz.

VI. FEJEZET

AZ ELNÖK, AZ ALELNÖKÖK

20. § (1) Az Akadémiának mint tudományos testületnek vezetője az elnök.

(2) Az elnök hatáskörébe tartozik:

a) a tudományos testületi tevékenység összefogása és irányítása;

b) az Akadémiának mint tudományos testületnek a képvisellete;

c) külföldi tudományos akadémiákkal kapcsolattartás;

d) tudományos kérdésekben a testületek által kialakított javaslatok, jelentések előterjesztése, ilyen jellegű és az Akadémiához érkező megkeresések és megbízások intézése;

e) tudományfejlesztési irányelvek kidolgozására megbízások adása;

f) javaslatétel kitüntetésekre és jutalmak adományozása;

g) a tagok fegyelmi ügyében vizsgálóbizottság kijelölése;

h) a Tudományos Testületi Titkárság irányítása.

(3) Az elnök tevékenységéért a közgyűlésnek felelős.

(4) Az elnök a tudományos testületi és igazgatási tevékenység összhangja érdekében együttműködik a főtítkárral.

21. § (1) Az alelnökök számát a közgyűlés állapítja meg.

(2) Az alelnökök az elnököt segítik munkájában. Az elnököt akadályoztatása esetén az általa kijelölt alelnök helyettesíti, és gyakorolja az elnök hatáskörét.

(3) Az alelnökök feladata, hogy segítséget nyújtsanak az elnökség által kijelölt tudományos osztályok munkájához, továbbá hogy az osztályok helyzetének, problémáinak ismerete alapján elősegítsék az osztályülések és az elnökség állásfoglalásainak kialakítását.

(4) Az alelnökök munkájuk során rendszeres kapcsolatot tartanak a tudományterületükhöz tartozó osztályok elnökeivel és az illetékes főtítkárhelyetessel.

(5) Az alelnökök tevékenységükért az elnökségnek felelősek.

VII. FEJEZET
AZ OSZTÁLYOK, AZ OSZTÁLYÜLÉSEK

22. § Az Akadémia tudományos testületi tevékenységének szakmai tudományos részét az osztályok, továbbá a tudományos bizottságok útján látja el.

23. § Az Akadémia osztályai:

- I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya,
- II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya,
- III. Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya,
- IV. Agrártudományok Osztálya,
- V. Orvosi Tudományok Osztálya,
- VI. Műszaki Tudományok Osztálya,
- VII. Kémiai Tudományok Osztálya,
- VIII. Biológiai Tudományok Osztálya,
- IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya,
- X. Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya.

24. § (1) Az osztályülés az osztályhoz tartozó akadémiai tagok tudományos testülete. Az osztályok tagjai általában havonta, de legalább negyedévenként egyszer osztályülést tartanak.

(2) Az osztályüléseken az osztályhoz tartozó rendes és levelező tagok részvétele a tagságból folyó kötelezettség.

(3) Az osztályülés tanácskozási joggal tagjává választhatja az osztály tudományterületéhez tartozó tudományos bizottságok elnökeit, a kutatóintézetek és egyetemi kutatóhelyek vezetőit, továbbá a minisztériumok vagy országos hatáskörű szervek képviselőit és más szakembereket. A tanácskozási joggal rendelkezők száma azonban az osztályülés szavazati joggal rendelkező tagjai számának egyharmadát nem haladhatja meg. Az osztályelnök esetenként ezen túlmenően is meghívhat szakembereket az osztályülésre.

(4) Az osztályülés tagjai kötelesek figyelemmel kísérni tudományáguk fejlődését, és segítséget nyújtani az osztályülésnek a bizottságok munkájának irányításában, továbbá az osztály helyzetének, problémáinak ismerete alapján az osztályülés állásfoglalásainak kialakításában. Az osztályülés a tagjait egyes feladatok elvégzésével külön is megbízhatja.

(5) Az osztályülés hatáskörébe tartozik:

- a) az osztály testületi tevékenységének irányítása;
- b) az osztály tudományterületének megfelelő tudományos és tudáspolitikai kérdésekben állásfoglalás, a tudományterületek helyzetének értékelése, és fejlesztési irányelveik kialakításában való részvétel;
- c) az osztály szervezetéhez tartozó tudományos bizottságok létrehozása, számukra irányelvek adása, feladatok meghatározása és a bizottságok beszámoltatása;
- d) a tudományos bizottságok javaslatai alapján az osztály tudományterületén működő intézmények tudományos terveinek és a beszámolóknak megtárgyalása, és állásfoglalás kialakítása;
- e) a kutatások összehangolása;
- f) az osztály által képviselt tudományágakban elért eredmények elterjedésének és fel-

használásának elősegítése; a tudományterület könyv- és folyóiratkiadásának figyelemmel kísérése, az osztály könyv- és folyóiratkiadási tervének kialakítása az Akadémiai Kiadóval együttműködésben;

g) az osztály működéséről és a tudományterületét érintő tudományos élet irányításában betöltött szerepéről készült beszámoló megtárgyalása és jóváhagyása;

h) az osztály által képviselt tudományágak körében a tudományos munkásságot végző személyek fejlődésének figyelemmel kísérése; a tudósképzést érintő elvi és konkrét kérdésekben az elnökség megkeresésére javaslattevő a Tudományos Minősítő Bizottságnak; véleménynyilvánítás az egyetemek, főiskolák és egyéb tudományos intézmények vezetőinek kinevezését illetően;

i) új tiszteleti, rendes és levelező tagok jelölése;

j) javaslattevő az elnökség részére kitüntetésekre, jutalmakra, díjakra;

k) tudományos előadói ülések rendezése.

(6) Az osztályülés állásfoglalásaival, véleményével és javaslataival elősegíti a tudományterületéhez tartozó kutatóintézmények irányítását. A tudományterületén működő egyesületek és társaságok munkájához tudományos támogatást nyújt. Javaslatot alakít ki az elnökség részére tudományos intézmények létesítésére, átszervezésére vagy megszüntetésére.

(7) Az osztályülés a szervezetéhez tartozó tudományterületek körén belül részt vesz a nemzetközi együttműködés tudánypolitikai kérdéseinek kialakításában, javaslatot dolgoz ki az elnökség számára az osztály nemzetközi tudományos kapcsolatainak fejlesztésére.

(8) Az osztályülés az előző bekezdésekben felsorolt tevékenységével segíti az igazgatási szervezet munkájuk ellátásában. Ellátja mindazokat a feladatokat és véleményt nyilvánít mindazokban a kérdésekben, amelyeket az elnökség a hatáskörébe utal. Működéséről évenként jelentést tesz az elnökségnek.

25. § (1) Az osztályülés az osztályhoz tartozó tagok közül három évre osztályelnököt és osztályelnök-helyettest, valamint a 24. § (3) bekezdésének megfelelően tanácskozási jogú tagokat választ.

2) Az osztályülés élén az osztályelnök áll.

(3) Az osztályelnök

a) összefogja az osztály tudományos testületi tevékenységét;

b) tudományos és tudánypolitikai kérdésekben képviseli az osztályt;

c) két osztályülés közötti időszakban – a 24. § (5) bekezdése i) pontjában foglaltak kivételével – ellátja az osztályülés feladatait;

d) kijelöli az osztály munkájában közreműködő díjazott szakértőket;

e) a tudományos testületi és igazgatási tevékenység összhangja érdekében rendszeres kapcsolatot tart a felsőbb testületi szervek vezetőivel, továbbá a főtítkárral és az illetékes főtítkárhelyettesssel.

(4) Az osztályra vonatkozó határozatok végrehajtásáról az osztályelnök gondoskodik. Tevékenységéről beszámol az osztályülésnek. Munkájáért az osztályülésnek és a felsőbb tudományos testületi szervnek felelős.

(5) Az osztályelnököt munkájában az osztályelnök-helyettes segíti, és akadályoztatása esetén helyettesíti.

26. § (1) Az osztályülést az osztályelnök készíti elő, hívja össze és vezeti. Az osztályülés akkor határozatképes, ha a szavazati joggal rendelkező tagoknak több mint a fele jelen van.

(2) Az osztályülések – a tudományos előadó ülések kivételével – általában zártak. Az ülésekre vagy a napirend egyes tárgyainak megtárgyalására más szakértőket is meg lehet hívni.

(3) Az osztályülés egyszerű szótöbbséggel hozza határozatát. Szavazategyenlőség a javaslat elvetését jelenti. Az osztályülés – személyi kérdések kivételével – általában nyíltan szavaz, de bármely ügyben úgy is határozhat, hogy titkosan szavaz.

27. § A tudományos osztályok több osztály tudományterületét érintő kérdések megvitatására és közös állásfoglalás kialakítására együttes osztályüléseket tartanak.

VIII. FEJEZET A BIZOTTSÁGOK

28. § (1) Az akadémiai tudományos testületi működés a bizottságok tevékenységére támaszkodik.

(2) Az elnökség, illetőleg a tudományos osztályok egyes tudományágazatok gondozására állandó jelleggel, továbbá egyes tudományos kérdések megvizsgálására vagy meghatározott feladatok elvégzésére alkalmi bizottságokat szervezhetnek. Az elnökségi bizottságok az elnökség, az osztályhoz tartozó bizottságok az osztályülés közvetlen irányítása és felügyelete alá tartoznak.

(3) A tudományos osztályok komplex feladatok rendszeres vagy esetenkénti ellátására osztályközi komplex bizottságot szervezhetnek. Ha a komplex feladat ellátása szükségessé teszi, a komplex bizottságot az elnökség hozza létre.

(4) Bármely több osztály tudományterületét érintő osztályközi komplex bizottságot egy osztályhoz kell telepíteni, de a komplex bizottság irányítását és felügyeletét az érdekelt osztályok együttesen látják el.

(5) A tudományos bizottságok elnökét, titkárát és tagjait a létesítésüket elhatároló tudományos testület (elnökség, osztályülés), a több tudományszak körében szervezett osztályközi komplex bizottság elnökét, titkárát és tagjait az érdekelt tudományos osztályok osztályülései egyetértésben, illetőleg az elnökségi komplex bizottság elnökét, titkárát és tagjait az elnökség választja. Valamennyi választás 3 évi időtartamra szól.

(6) A bizottság munkájáért a bizottság elnöke felelős. A bizottság elnökét lehetőleg az Akadémia rendes vagy levelező tagjai közül kell kiválasztani.

29. § (1) A bizottság ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket az elnökség, illetőleg az osztályülés a hatáskörébe utal. Megvitatja a tudományterület elvi és szakmai kérdéseit, vitaüléseket, tanácskozásokat, felolvasó üléseket, kongresszusokat és tudományos ülésszakokat készít elő.

(2) A bizottság tudományos kérdésekben állást foglal, tudománypolitikai, tudomány-szervezési és egyéb kérdésekben javaslatot tesz.

30. § (1) Az elnökség és a tudományos osztályok egyes konkrét feladatok elvégzésére a bizottságok keretében albizottságokat (munkabizottságokat) szervezhetnek.

(2) Az albizottság (munkabizottság) elnökét, titkárát és tagjait – a bizottság javaslatára –

az osztályelnök bízza meg. A megbízás legfeljebb ugyanannyi időtartamra szólhat, mint a bizottságok megbízatása.

31. § A bizottságok, illetőleg az albizottságok (munkabizottságok) munkájában a tagokon kívül más szakértők is bevonhatók.

IX. FEJEZET

A TUDOMÁNYOS TESTÜLETEK MŰKÖDÉSÉNEK BIZTOSÍTÁSA

32. § (1) A közgyűlés, az elnökség, a tudományos osztályok és a tudományos bizottságok működéséhez szükséges operatív szervező és ügyviteli munkát, továbbá a testületi szervek vezető által meghatározott feladatokat állandó főfoglalkozású munkatársakból és konkrét feladatok elvégzésére szerződtetett szakértőkből álló Tudományos Testületi Titkárság végzi. A Tudományos-Testületi Titkárság az Akadémia elnökének irányítása alá tartozik, munkáját a központi hivatali szervekkel kölcsönhatásban, de szervezetileg tőlük elkülönítve végzi.

(2) A Tudományos-Testületi Titkárság előkészítő és szervező tevékenységgel részt vesz az osztályok testületi tevékenységében. Segíti az osztályelnököket az osztályok és a bizottságok feladatainak szakszerű ellátásában, és működésükkel összefüggésben gondoskodik az adminisztratív feladatok ellátásáról.

(3) A Tudományos Testületi Titkárság feladatkörébe tartozik különösen:

a) a tudományos testületi szervek üléseinek előkészítése, a határozatok megvalósításához szükséges intézkedések megtétele;

b) közreműködés tudományfejlesztési irányelvek készítésében és egyes tudományágak helyzetének felmérésében;

c) részvétel a tudományos kutatások tervezése és beszámoltatása elvi és módszertani kérdéseinek kidolgozásában;

d) közreműködés a kutatóintézmények, az osztályok és a bizottságok tudományos munkája értékelésének és elemzésének előkészítésében;

e) részvétel az akadémiai könyv- és folyóiratkiadás elvi döntéseinek kialakításában és a tudományos testületek könyv- és folyóiratkiadási tervének előkészítésében;

f) közreműködés a testületi szervek vezetőinek az akadémiát mint tudományos testületet, a tudományos osztályokat és a bizottságokat érintő intézkedéseiben, és ez irányú munkájuk ellátásában.

(4) A titkárság szervezeti és működési szabályzatát az elnök állapítja meg.

(5) A titkárság élén a titkárság vezetője áll. Tanácskozási joggal részt vehet a testületi szervek ülésein.

(6) A Tudományos Testületi Titkárság vezetőjét az elnök, a titkárság dolgozóit a Tudományos Testületi Titkárság vezetője nevezi ki. A tudományos testületek vezetője által kijelölt szakértőket a Tudományos Testületi Titkárság vezetője bízza meg.

(7) A Tudományos-Testületi Titkárság rendszeres munkakapcsolatot tart az Akadémia Központi Hivatalával.

X. FEJEZET TUDOMÁNYOS ÜLÉSEK

33. § Az Akadémia a tudományos célok megvalósítása érdekében kongresszusokat, tudományos ülésszakokat, együttes üléseket és egyéb tudományos előadásokat rendez. Ezekre az Akadémia külföldi tudósokat is meghívhat. A tudományos előadó üléseken – az osztályülés határozata alapján – azok is előadhatják tudományos munkájukat, akik az Akadémiának nem tagjai.

XI. FEJEZET KÖNYV- ÉS FOLYÓIRATKIADÁS

34. § (1) Az Akadémia a tudományos kutatások eredményeinek nyilvánosságra hozatala érdekében tervszerűen tudományos könyveket és folyóiratokat ad ki.

(2) Az Akadémia könyv- és folyóiratkiadások elveit az elnökség állapítja meg. A tudományos osztályok figyelemmel kísérik a tudományterület könyv- és folyóiratkiadását, és saját keretükben kialakítják könyv- és folyóiratkiadási terveiket. Az Akadémia könyv- és folyóiratkiadásáról az Akadémiai Kiadó útján a főtítkár gondoskodik.

(3) Az Akadémia a magyar tudomány eredményeit idegen nyelven is közzéteheti.

XII. FEJEZET EGYESÜLETEK ÉS TÁRSASÁGOK⁸

35. § (1) Az Akadémia a tudományos és kulturális tevékenység fejlesztése, továbbá az eredmények társadalmi úton való ismertetése és felhasználása érdekében tudományos célú egyesületeket és társaságokat támogat, és segítséget nyújt működésük feltételeinek biztosításához.

(2) Az Akadémia támogatja továbbá azoknak az egyesületeknek munkáját is, amelyek nem tartoznak ugyan az Akadémia felügyelete alá, de célkitűzéseik megfelelnek az (1) bekezdésben foglaltaknak.

XIII. FEJEZET AZ AKADÉMIA SZEREPE A TUDOMÁNYOS MINŐSÍTÉSBEN

36. § (1) A Tudományos Minősítő Bizottság az Akadémia elnökségének felügyelete és ellenőrzése alatt végzi munkáját.

(2) A Tudományos Minősítő Bizottság feladatát, szervezetét és működését külön jogszabályok és ügyrend állapítják meg.

 ⁸ Ezek szerepe és jelentősége az akadémiai intézethálózat kiépülésével igencsak lecsökkent.

III. RÉSZ

I. FEJEZET

AZ AKADÉMIA SZAKIGAZGATÁSI TEVÉKENYSÉGE

37. § Az Akadémia szervezeti keretében levő intézmények (intézetek, kutatócsoportok, tudományos egyesületek, hivatali szervek, vállalatok stb.) munkájának, valamint az akadémiai támogatással folyó kutatásoknak irányításával, felügyeletével és ellenőrzésével, személyzeti, továbbképzési kérdéseivel és anyagi támogatásával kapcsolatos szakigazgatási hatáskört az Akadémia főtitkára gyakorolja, az Akadémia Központi Hivatal(a továbbiakban: Hivatal) közreműködésével.

38. § (1) A főtitkárt a közgyűlés ajánlására a kormány nevezi ki az Akadémia tagjai közül öt évi időtartamra.

(2) A főtitkár tevékenységéért a kormánynak tartozik felelősséggel, és az Akadémia közgyűlésének, illetőleg elnökségének rendszeresen köteles beszámolni.

(3) Ha a főtitkár az alapszabályoknak meg nem felelő tevékenységet fejt ki, az elnökség előterjesztésére a közgyűlés javasolhatja a kormánynak a főtitkár felmentését.

4) A főtitkár feladatait a közgyűlés ajánlására – általában az Akadémia tagjai közül a kormány által öt évre kinevezett főtitkárhelyettesek közreműködésével látja el.

39. §

(1) A Hivatal szervezete:

a) *Tudományági Főosztályok:*

A) Természettudományi I. főosztály

B) Természettudományi II. (biológiai) főosztály

C) Társadalomtudományi főosztály

b) *Funkcionális Főosztályok:*

D) Központi igazgatási tikárság

E) Személyzeti főosztály

F) Terv- és pénzügyi főosztály

G) Nemzetközi kapcsolatok főosztálya

(2) A Hivatal szervezetének további tagolódását a szükségleteknek megfelelően a főtitkár állapítja meg, és a Hivatal szervezeti és működési szabályzatában rögzíti.

(3) Az akadémiai és az Akadémia által támogatott kutatóhelyek – a szakigazgatás vonatkozásában – a szakmájuk szerint illetékes tudományági főosztályhoz tartoznak.

II. FEJEZET

AZ AKADÉMIAI INTÉZMÉNYEK SZAKIGAZGATÁSI IRÁNYÍTÁSA

40. § (1) Az 1969. évi 41. számú tvr-ben foglaltak szerint az Akadémia szakigazgatási jogkörében a szervezetéhez tartozó intézmények irányítását – a testületi szervek véleménye és ajánlásai figyelembevételével – a főtitkár útján látja el, aki a Hivatal egyszemélyi felelős vezetője. A főtitkár a tvr-ben meghatározott jogkörében, illetőleg a Kormány felhatalmazá-

sa alapján országos hatáskörű szerv vezetőjének a jogállásában jár el, az ennek megfelelő jogokkal és kötelezettségekkel.

(2) A főtitkár kötelességei különösen:

a) az Akadémia szervezetébe tartozó intézmények és az általa támogatott kutatások tudományos szakigazgatásának irányítása, ennek keretében az intézmények feladatkörének meghatározása;

b) az Akadémia pénzügyi, beruházási, béralap és egyéb igényeinek megtervezése, ezeknek a kereteknek a felosztása;

c) a kormány által az Akadémiára bízott kutatási, illetőleg kutatásokat összehangoló feladatok ellátásának a megszervezése, ágazati felelősséggel a természettudományok és a társadalomtudományok területén;

d) az akadémiai intézmények tekintetében a jogszabályokban, illetőleg állami határozatokban foglalt rendelkezések végrehajtása, a végrehajtáshoz szükséges utasítások kiadása;

e) a felügyelete alá tartozó intézmények személyzeti munkájának irányítása és a jogszabályok által hatáskörébe utalt kinevezési jogkör gyakorlása;

f) az akadémiai testületeknek országos érvényű, illetőleg az akadémiai tudományos kutatásokra vonatkozóan kialakított fejlesztési irányelveinek és ajánlásainak az akadémiai kutatóintézetekben való érvényre juttatása;

g) az elnökség véleményének a kikérése, az akadémiai intézményekre vonatkozóan olyan hatáskörébe tartozó döntések esetében, amelyek országos vagy nemzetközi fontosságúak, illetőleg általános jelentőségűek vagy hosszabb távra kihatóak;

h) tevékenységről a közgyűlésnek, illetőleg az elnökségnek rendszeresen – a testületi ajánlástól, illetőleg véleménytől eltérő intézkedése esetén – megfelelő indoklással beszámolás;

i) az akadémiai kutatóhelyeken elért tudományos kutatások eredményeinek gyakorlati hasznosítását előmozdító intézkedések, illetőleg rendelkezések kiadása;

j) az Akadémiához tartozó tudományos egyesületek (társaságok) igazgatási felügyelete;

k) az Akadémiai Könyvtár irányítása és felügyelete;

l) a kormány, valamint az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke által átruházott hatáskörben árhatósági jogkör gyakorlása;

m) az irányítás alá tartozó szervezetek működésével, illetőleg a hatáskörébe tartozó feladatokkal kapcsolatos közérdekű bejelentések és panaszok intézése.

(3) A főtitkár jogosult:

a) a felügyelete alá tartozó intézményekre kötelező általános és esetenkénti utasítások kiadására;

b) konkrét kutatási feladatok esetenkénti kitűzésére;

c) az Akadémia szervezetéhez tartozó intézmények működéséről és kutatási eredményeiről szóló jelentések elbírálására, általában a szakigazgatási ellenőrzés gyakorlására;

d) az akadémiai intézmények számára a nemzetközi tudományos kapcsolatok megfelelő alakulását és fejlődését előmozdító intézkedések, illetőleg rendelkezések kiadására;

f) az akadémiai intézmények szervezeti és működési elveinek a megállapítására;

g) vállalatok, üdülők-, jóléti és egyéb intézmények alapítására, irányítására, felügyeletére és megszüntetésére;

h) az Akadémia intézményeinek képviseletére.

41. § (1) Az egyes tudományági főosztályok az illetékes főtitkárhelyettes irányítása alatt állnak.

(2) A főtitkárhelyettesek ellátják azokat a feladatokat is, amelyekkel őket – állandó vagy alkalmi jelleggel – a főtitkár megbízza.

(3) A főtitkárhelyettesek közvetlen kapcsolatot tartanak fenn a munkaterületük szerint illetékes alelnökkel és osztályelnökökkel. Működésük során rendszeresen kikérik az illetékes testületi szervek vezetőinek tanácsait.

42. § (1) A főtitkár szakigazgatási tanácsadó szerve a főtitkári kollégium, amelynek állandó tagjait a főtitkár kéri fel.

(2) A főtitkári kollégium tanácskozására a főtitkár esetenként – a tárgyalta ügyek természete szerint – más szakembereket is meghívhat.

III. FEJEZET

A TUDOMÁNYOS TESTÜLETEK ÉS SZAKIGAZGATÁSI SZERVEK KAPCSOLATAI

43. § (1) A főtitkár tevékenysége során figyelembe veszi az Akadémia közgyűlésének és elnökségének az országos feladatokra, valamint az Akadémiára vonatkozó tudáspolitikai irányelveit.

(2) A főtitkár az elnökséggel egyeztetve jár el a kutatóintézetek alapítása és megszüntetése ügyében.

(3) A főtitkár köteles az elnökség véleményét kikérni mindazokban a tudáspolitikai kérdésekben, amelyekben a döntés nemzetközi vagy országos vonatkozásban fontos, általános jelentőségű és hosszú távra kiható tudományos elhatározást igényel, így különösen az ötéves beruházási és pénzügyi terv fő irányaira vonatkozólag. Az elnökség véleményétől eltérő intézkedések esetén a főtitkár erről, megfelelő indoklással, az elnökségnek beszámolni tartozik.

(4) A főtitkár a hatáskörébe tartozó bármely – általa fontosnak ítélt – kérdés eldöntése előtt kikérheti a testületi szerveknek, illetőleg azok vezetőinek véleményét.

IV. FEJEZET

VEGYES INTÉZKEDÉSEK

44. § (1) Az alapszabályok módosítására az Akadémiának legalább tíz tagja, az elnök, illetőleg a főtitkár tehet javaslatot.

(2) Az alapszabályok módosításáról a közgyűlés csak akkor határozhat, ha a tagok többsége jelen van. A módosítást elfogadó határozathoz a jelenlevők kétharmadnyi szótöbbsége szükséges.

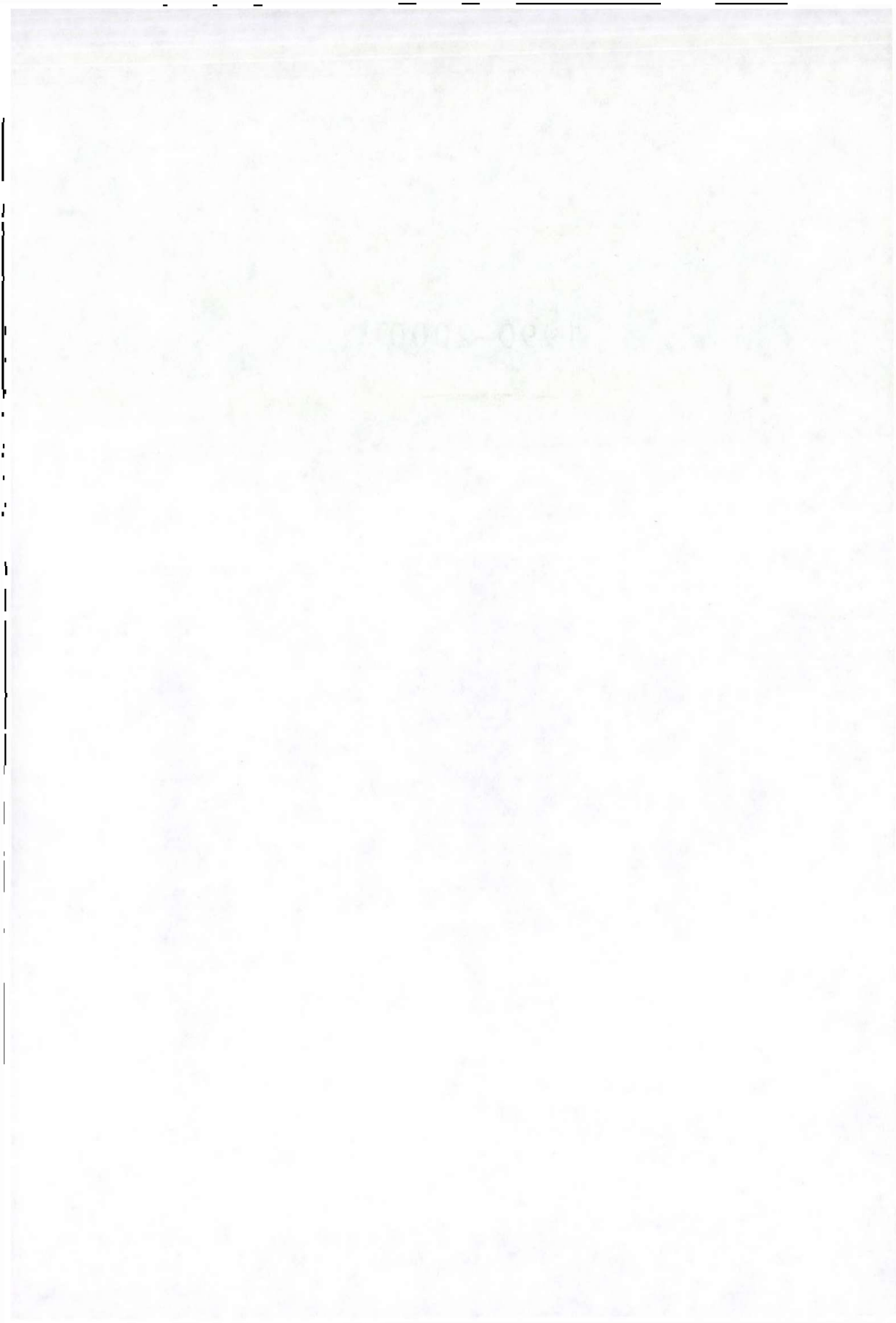
45. § A közgyűlés által elfogadott és a Magyar Forradalmi Munkás –Paraszt Kormány által jóváhagyott alapszabályok az alapjai az Akadémia testületi és igazgatási szervei szervezeti és működési szabályzatának.

Budapest, 1970. február 5.

Forrás: Először közli A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1969. évi 41. sz. törvényerejű rendelet és a *Magyar Tudományos Akadémia Alapszabályai az 1970. évi közgyűlés után*. Budapest, 1970. 5–22.

1990–2000

KÖZIGAZGATÁSI ÖNKORMÁNYZATOK

KUP KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

(Kup, 1991. február 27.)

Az 1949-ben deklarált, majd 1950-től a gyakorlatban is kiépített tanácsrendszerrel felszámolásra kerültek a polgári korszak nagy múltú közigazgatási önkormányzatai, és noha a tanácsrendszer fejlődésével az önkormányzatiság bizonyos jegyei lassanként ismét teret nyertek a valódi és európai önkormányzatiság megteremtését végül csak a rendszerváltozás kibontakozó folyamata tette lehetővé.

A tanácsok megbízatása 1990. június 8-án járt le. Miután azonban előrelátható volt, hogy az új önkormányzati rendszerre, és az erre vonatkozó új választási elvekre vonatkozó törvények addig nem készülnek el, így májusban az országgyűlés a tanácsok megbízatását 1990. szeptember 23-ig meghosszabbította. Végül augusztusra készült el a helyi rendszerváltozást biztosító önkormányzati törvénycsomag. Elsőként augusztus 2-án az 1990. évi LXIII. törvény került elfogadásra a Magyar Köztársaság Alkotmányának módosításáról, amely az alkotmány IX. fejezetébe a tanácsok helyett „A helyi önkormányzatokat” iktatta be. A következő napon, augusztus 3-án pedig az országgyűlés elfogadta a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvényt és a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvényt (közkeletű nevén az önkormányzati törvényt), mely átfogóan tárgyalta a községi és a városi, valamint a fővárosi, tehát összefoglalóan a települési valamint a megyei önkormányzatok kérdését.

A jogalkotók hazánk haladó önkormányzati hagyományait és az Európa Tanács által 1985-ben elfogadott Helyi Önkormányzatok Európai Chartája alapkövetelményeit figyelembe véve és a hazai viszonyokhoz és igényekhez igazítva hozták létre a korábbi túlzott centralizáció után meglehetősen nagy mozgástérrel rendelkező magyar önkormányzati rendszert.

Ezt követően 1990. szeptember 30-án került sor a helyhatósági választásokra, aminek során immár minden település alkotmányos joga alapján választhatott képviselőtestületet. A nem túl magas részvételi arány következtében azonban 310 helységben második forduló kellett tartani, amire 1990. október 14-én került sor. A 10000 fő alatti kistépüléseken a független jelöltek szerezték meg a polgármesteri széket és a képviselőtestületi helyek többségét. A 10000 lélekszám feletti településeken az SZDSZ és SZDSZ-FIDESZ koalíció szerezte a legtöbb helyet a függetleneket és az MDF-t megelőzve.

A helyhatósági választásokat követően az egyes települések által delegált küldöttek választották meg a megyei közgyűlések tagjait.

A választásokkal létrejött az új típusú helyi önkormányzati rendszer, amely lehetővé tette a községeknek, a városoknak, a megyéknek és a fővárosnak saját életük és működésük törvényes keretek közötti önálló intézését.

A rendszerváltozás utáni első önkormányzati választásokon a Veszprém megyében, Pápától délre fekvő kis faluban Kupon, a kisebb települések többségéhez hasonlóan függetlenekből álló képviselőtestület alakult. A kevesebb mint 500 fős lélekszám következtében a település önkormányzata nem hozott létre saját polgármesteri hivatalt, hanem a két szomszédos községgel Nórappal és Pápakovácsival megállapodást kötött körjegyzőség létrehozásáról és működtetéséről Pápakovácsi székhellyel.

A kicsi, mindössze hat fős képviselőtestület, megalakulását követően viszonylag gyorsan megalakította, majd 1991. február 27-én elfogadta 1/1991. /II.27/ számú rendeletével szervezeti és működési szabályzatát, aminek első módosítására csak a következő választásokat követően az 5/1995 /VI.13./ számú rendelettel került sor, hatályon kívül helyezése pedig csupán a rendszerváltozást követő harmadik önkormányzati ciklusban a 4/1999. /V.3./ számú rendelettel történt meg.

I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. § Az önkormányzat hivatalos megnevezése: Önkormányzat Kup /a továbbiakban önkormányzat/.

Az önkormányzat székhelye: 8595. Kup.¹ Az önkormányzat címe: Fő u. 76.

/2/ Az önkormányzat működési területére vonatkozó fontosabb adatokat az 1. sz. melléklet tartalmazza.²

II. FEJEZET AZ ÖNKORMÁNYZAT FELADATA, HATÁSKÖRE, SZERVEI

AZ ÖNKORMÁNYZAT FELADATA

2. § /1/ Az önkormányzat feladata különösen:

a településfejlesztés,
településrendezés,
az épített és természeti környezet védelme, – lakásgazdálkodás,
vízrendezés és csapadékvíz-elvezetés, ivóvízellátás, – csatornázás,
köztemető fenntartás,
helyi közutak és közterületek fenntartása, – településtisztaság biztosítása,
helyi tűzvédelemről való gondoskodás,
közbiztonság helyi feladatainak ellátása,
közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, – közreműködés a – foglalkoztatás megoldásában,
óvodai és alapfokú oktatási nevelési ellátás,
egészségügyi alapellátás, szociális ellátás,
közművelődési, művészeti és sporttevékenység támogatása,
a lakosság önszerveződő közösségeinek tevékenységét támogatja, együttműködik e közösségekkel.

/2/ Az /1/ bekezdésben meghatározott feladatai közül köteles gondoskodni:

az egészséges ivóvízellátásról,
az alapfokú oktatásról,
az egészségügyi és szociális alapellátásról,
a közvilágításról,

☞

¹ A Bitva-patak partján épült község neve szláv eredetű, első említése 1240-ből származik.

² A hivatkozott melléklet alapján az önkormányzat működési területe:

Kup község belterülete: Fő utca, Malom utca.

– Kup község külterülete: Külső Erdészlak.

A lakosság száma az 1990. január 1-i népszámlálás alapján 471 fő.

a helyi közutak fenntartásáról,
a köztemető fenntartásáról.

A KÉPVISELŐTESTÜLET HATÁSKÖRE

3. § /1/ Az önkormányzat feladatait A helyi önkormányzatokról szóló törvényben /továbbiakban: Ötv./³ és egyéb jogszabályokban megállapított hatáskörei gyakorlásával valósítja meg.

A hatásköri jegyzék a szabályzat 2. sz. mellékletét képezi.

/2/ A képviselőtestület hatásköréből nem ruházható át:

a rendeletalkotás,

szervezetének kialakítása és működésének meghatározása, – a törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, megbízás,

a helyi népszavazás kiírása,

önkormányzati jelképek, kitüntetések és elismerő címek meghatározása, használatuk szabályozása,

a gazdasági program, a költségvetés megállapítása, döntés a végrehajtásukról szóló beszámoló elfogadásáról, a településrendezési terv jóváhagyása, a helyi adó megállapítása, a képviselőtestület által meghatározott értékhatár felett hitelfelvétel, kötvénykibocsátás, közösségi célú alapítvány mint forrás átvétele és átadása,

önkormányzati társulás⁴ létrehozása,

társuláshoz, érdekképviseleti szervhez való csatlakozás,

az intézmény alapítása,

közterület elnevezése, emlékmű állítás,

eljárás kezdeményezése az Alkotmánybíróságnál,

véleménynyilvánítás olyan ügyben, amelyben törvény az önkormányzat álláspontjának a kikérését írja elő,

azok az ügyek, amelyekben a döntést egyéb jogszabályok kizárólag a képviselőtestület hatáskörébe utalják,

megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködésről,

nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás.

A KÉPVISELŐTESTÜLET SZERVEI

4. § A képviselőtestület szervei:

a polgármester és a

képviselőtestület hivatala.

³ Ez az 1990. évi LXV. törvény.

⁴ Az önkormányzati társulás fogalmára vonatkozóan lásd a 109-es sz. dokumentum 7. jegyzetét.

III. FEJEZET

A KÉPVISELŐTESTÜLET MŰKÖDÉSE

5. § A képviselőtestület tagjainak száma: 5 fő.

A képviselőtestület tagjainak névsorát a szabályzat 3. sz. melléklete tartalmazza.

A képviselőtestület hatáskörét ülésein gyakorolja.

Az Ötv. 12. § (1) bekezdésében foglaltak alapján⁵ évente legalább 6 ülést tart, üléseit éves munkatervben ütemezi. A képviselőtestület ülésén elhatározhatja bármely ügyben szükség szerinti ülés tartását.

A képviselőtestület ülését össze kell hívni a /2/ bekezdésben foglaltakon túl:

a képviselők egynegyedének indítványára, vagy

a falugyűlés állásfoglalása esetén.

A képviselőtestületi ülés összehívását indítványozóknak meg kell jelölni:

a megtárgyalandó napirendet,⁶

ki kell dolgozni a határozati javaslatot,

rögzíteni kell, hogy az ülésre kinek a meghívását javasolják.

A kezdeményezők tegyenek indokolt javaslatot a képviselőtestület ülésének időpontjára is.

A szabályoknak megfelelő kezdeményezés esetén a polgármester 7 napon belül köteles gondoskodni a képviselőtestület ülésének összehívásáról.

MUNKATERV

6. § A képviselőtestület a kötelező üléseire éves munkatervet készít.

A munkaterv elfogadásáról legkésőbb az év első munkaterv szerinti ülésén kell dönteni.

A munkaterv tartalmazza:

a testületi ülések tervezett időpontját,

a javasolt napirendet,

a napirend előadóit,

meghatározza azokat a témákat, amelyeknél írásos előterjesztést tart szükségesnek,

meghatározza mely ügyek előkészítésénél kell közmeghallgatást tartani,

megjelöli az ülésre meghívottakat,

egyéb szervezési feladatokat is magába foglalhat /jelentősebb községi rendezvények szervezése, kiemelkedő évfordulók megünneplése/.

⁵ A hivatkozott jogszabályi hely a következőket írja elő: „A képviselő-testület szükség szerint, a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott számú, de évente legalább hat ülést tart. Az ülést össze kell hívni a települési képviselők egynegyedének vagy a képviselő-testület bizottságának az indítványára.”

⁶ A napirend fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 17. jegyzetét.

ELŐTERJESZTÉS

7. § A képviselőtestület elé kerülő előterjesztés fő részei:

a) A tárgy pontos meghatározása, annak áttekintése, hogy a témakör szerepelt-e már korábban is napirenden, ha igen, milyen döntés született, az ügy lényegének is-mertetése, a meghozandó döntés indokainak bemutatása, az előkészítésben résztvevők megnevezése.

b) Az előterjesztés megállapításain alapuló határozati javaslat, mely egyértelműen megfogalmazott rendelkező részből áll, tartalmazza a végrehajtásért felelős szerv vagy személy megnevezését és a végrehajtás határidejét.

A határozati javaslatban a végrehajtás határidejére elsősorban naptár szerinti jelölést kell alkalmazni.

Amennyiben a testület a határozat végrehajtásáról jelentést kér, úgy a határozatban erre utalni kell.

Jelentési kötelezettség esetén a végrehajtásról – a határidő lejártát követő képviselőtestületi ülésen – számot kell adni.

AZ ÜLÉS ÖSSZEHÍVÁSA

8. § A képviselőtestület ülését a polgármester hívja össze. Az ülés összehívása meghívóval történik.

A meghívót a képviselőknek az ülés előtt legalább 5 nappal kell megkapniuk.

A meghívó tartalmazza:

az ülés helyét és kezdési időpontját,
a javasolt napirendi pontokat és az előadók nevét,
mellékleként a határozati javaslat teljes szövegét,
a képviselőtestület által meghatározott esetekben az írásos előterjesztést.

A meghívót a polgármester írja alá.

/3/ A képviselőtestület ülése sürgős esetben külön meghívó nélkül, akár szóbeli üzenettel is összehívható.

/4/ A képviselőtestület ülése nyilvános.

Indokolt esetben a testület zárt ülést⁷ rendelhet el.

Zárt ülés tartásáról a képviselőtestület esetenként – szótöbbséggel – határoz.

/5/ A polgármester a képviselőtestület nyilvános üléséről hirdető táblán – 5 nappal az ülés előtt – tájékoztatja a lakosságot.

⁷ A zárt ülés fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 16. jegyzetét.

A KÉPVISELŐTESTÜLET ÜLÉSE

9. § A képviselőtestület ülését a polgármester vezeti.

A polgármester feladatai az ülés levezetésével kapcsolatban:

megnyitja az ülést és megállapítja a határozatképességet, – beszámol a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról és az előző ülést követően tett fontosabb intézkedésekről, – javaslatot tesz az ülés napirendjére, a napirendről a képviselőtestület vita nélkül határoz.

A polgármester minden egyes előterjesztés fölött külön-külön nyit vitát,

az előterjesztésben szereplő és a vitában elhangzott határozati javaslatokat egyenként bocsátja szavazásra.

A szavazás előtt a jegyzőnek szót kell adni, amennyiben ő bármely javaslat törvényességét érintően észrevételt kíván tenni.

Ha az előterjesztést írásban a meghívóhoz nem mellékeltek, annak teljes szövege az ülésen ismertetésre kerül. Az írásbeli előterjesztést az előadó – ha az feltétlenül szükséges – szóban kiegészítheti.

A vita lezárására, vagy a hozzászólások időtartamának korlátozására a helyi képviselő javaslatot tehet. Az indítványról a képviselőtestület vita nélkül dönt.

Az ülésen minden képviselő elmondhatja véleményét, észrevételét, javaslatát.

A polgármester hozzászólási jogot adhat az érdeklődő lakosoknak.

A polgármester a tanácskozás rendjének fenntartása érdekében:

figyelmezteti a hozzászólót, ha eltért a tárgyaló témától,

a tanácskozáshoz nem illő, másokat sértő a fogalmazása,

rendre utasíthatja azt, aki a képviselőtestülethez méltatlan magatartást tanúsít,

ismétlődő rendzavarás esetén indítványt tehet a rendbontó terem elhagyása: történő kötelezésére. Az indítványról a képviselőtestület vita nélkül dönt.

A napirendek megtárgyalását követően kerül sor a bejelentésekre, interpellációkra,⁸ tájékoztatásokra.

A bejelentésekre, interpellációkra az ülésen vagy azt követő 15 napon belül érdemi választ kell adni.

Az interpellációkra adott válasz elfogadásáról a községi képviselő és a képviselőtestület is dönt.

Ha az interpellációra a válaszadás az ülést követően történik, arról a képviselőtestület a következő ülésen tájékoztatni kell.

DÖNTÉSHOZATAL

10. § Az érvényes döntéshez két együttes feltétel szükséges:

a határozatképesség és

a szükséges számú szavazat.

A képviselőtestületi ülés határozatképességéhez 3 fő testületi tag jelenléte szükséges.

⁸ Az interpelláció fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es számú dokumentum 18. jegyzetét.

A képviselőtestület határozatait általában egyszerű szótöbbséggel hozza.

Minősített többség⁹ szükséges a következő ügyekben

rendeletalkotás,

szervezetének kialakítása és működésének meghatározása,

a törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, megbízás,

önkormányzati társulás létrehozása, társuláshoz, érdekképviselési szervhez való csatlakozás,

megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködésről, – nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás,

intézmény alapítása.

A minősített többséghez a testületi tagok több mint felének a szavazata szükséges.

A jelenlévő tagok kétharmadának a szavazata szükséges a szervezeti és működési szabályzat elfogadásához.

Az előírt feltételek hiányában határozat nem hozható. Eredménytelen ülést követően 7 napon belül újra össze kell hívni a képviselőtestületet.

ÖNKORMÁNYZATI RENDELETALKOTÁS

11. § Az önkormányzati rendelet a helyi közhatalom gyakorlását jelenti, az állampolgárok jogait, kötelességeit érinti. Az Ötv. 16. § /1/ bekezdése alapján a képviselőtestület törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.

A képviselőtestület előzetesen. állást foglal az önkormányzati rendelet szükségességéről, koncepciójáról, gondoskodik arról, hogy a rendeletek tartalmát a helyi életviszonyok, sajátosságok adják.

Az önkormányzat a megszűnt Tanács jogutóda, így a korábban alkotott rendeletek hatályukban maradnak.¹⁰ A hatályos rendeleteket a szabályzat 4. sz. melléklete tartalmazza.¹¹

Az új önkormányzati hatáskörök megállapítását követően el kell végezni a helyi rendeletek felülvizsgálatát.

/2/ Az önkormányzati rendelet alkotását kezdeményezheti:

a települési képviselő,

helyi társadalmi szervezet vezető testülete,

a jegyző.

⁹ A minősített többség fogalmára vonatkozóan a 109-es sz. dokumentum 6. jegyzetét.

¹⁰ A korábbi tanácsrendeletek hatályban maradása általános és szükségszerű dolog volt az első önkormányzati választásokat követően, és majd csak a meginduló önkormányzati rendeletalkotás nyomán került sor fokozatosan az új rendeletek révén hatályon kívül helyezésükre.

¹¹ A hatályban maradt rendeletek a következők:

– 1/1979. /II. 27./ A köztisztaság fenntartása.

– 2/1986. /III. 27./ A nem lakás céljára szolgáló építmények adója.

– 3/1983. /IX. 11./ Összevont rendezési terv helyi szabályozási előírásai.

– 4/1986. /XII. 29./ A házadóról.

– 1/1988. /VI. 26./ Az állattartásról.

A kezdeményezést a polgármesterhez kell benyújtani. A polgármester a jegyző bevonásával a kezdeményezést, majd a tervezetet a képviselőtestületnek nyújtja be.

Az állampolgárok szélesebb körét érintő rendeletek tervezetét az önkormányzat irodájában legalább 30 napra közzemlére kell tenni.

A rendelet tervezetek érdemi vitája előtt – ha a képviselőtestület úgy dönt – közmeghallgatást kell tartani.

/3/ A rendelet elfogadását követően annak hiteles szövegét a jegyző szerkeszti, majd gondoskodik a rendelet közzétételétől.

/4/ A közzététel módja:

közzemlére tétel a Polgármesteri Hivatalban,

községi könyvtárban való elhelyezés,

kisebb terjedelmű rendeletek esetén hirdetőtáblán való kifüggesztés.

/5/ Az önkormányzat rendeleteinek hatályosulását ciklusonként felül kell vizsgálni.

A SZAVAZÁS MÓDJA

12. § A szavazás általában kézfelemeléssel történik.

A képviselőtestület bármely tagja kezdeményezésére a testület név szerinti szavazást is elrendelhet.

A képviselőtestület indokolt esetben titkos szavazást határozhat el.

A KÉPVISELŐTESTÜLETI ÜLÉS JEGYZŐKÖNYVE

13. § A képviselőtestület üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyv elkészítéséről a jegyző gondoskodik. A jegyzőkönyvet a polgármester és a jegyző írja alá.

A jegyzőkönyv tartalmazza:

az ülés helyét, idejét,

az ülésen megjelent képviselők és meghívottak nevét, az érdeklődők számát,

a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló jelentést,

a tárgyalta napirendi pontokat,

a hozzászólók nevét, a hozzászólás tömör lényegét,

döntésként a szavazás eredményét és a határozat szó szerinti szövegét, a végrehajtás felelősét és a végrehajtás határidejét,

a határozat végrehajtására vonatkozó beszámolási kötelezettséget,

névszerinti szavazás esetén a jegyzőkönyvben is név szerint kell rögzíteni a szavazatokat, az elhangzott bejelentéseket, interpellációkat és az azokkal kapcsolatos válaszokat, illetve határozatokat.

A jegyzőkönyv eredeti példányához a jegyző mellékeli az írásos előterjesztéseket, az elfogadott rendeletet, a jelenléti ívet.

A jegyző a jegyzőkönyveket mellékleteivel együtt évente bekölteti.

A jegyző biztosítja, hogy a testületi dokumentumokat az állampolgárok hivatalos munkaidőben a körjegyzőségen megtekinthessék.

IV. FEJEZET

ÖNSZERVEZŐDŐ KÖZÖSSÉGEK, KÖZSÉGI FÓRUMOK

14. § A települési önkormányzat feladatai körében támogatja a lakosság önszerveződő közösségeinek tevékenységét, együttműködik a közösségekkel.

Ha a lakosság önszerveződő közösség önkormányzati feladat megoldását vállalja, anyagi és egyéb támogatás illeti meg.

Az önszerveződő közösségek felsorolását a szabályzat 5. sz. melléklete tartalmazza.¹²

15. § A képviselőtestület évente legalább egy alkalommal falugyűlést¹³ tart.

A falugyűlés időpontjáról és napirendjéről a képviselőtestület határoz.

16. § A képviselőtestület évente legalább egy alkalommal előre meghirdetett közmeghallgatást¹⁴ tart, amelyen az állampolgárok és a helyben érdekelt szervezetek képviselői közérdekű kérdést és javaslatot tehetnek.

A képviselőtestület munkaterve meghatározza azokat a napirendeket, amelyek előkészítésénél közmeghallgatást kell tartani.

Közmeghallgatás a falugyűléshez kapcsolódóan is meghirdethető.

V. FEJEZET

KÖZSÉGI KÉPVISELŐ

17. § A községi képviselő a település egészéért vállalt felelősséggel képviseli a választóinak az érdekeit.

Köteles részt venni a képviselőtestület ülésein, döntéseinek előkészítésében, végrehajtásuk szervezésében és ellenőrzésében, a rá bízott feladatok ellátásában. Az ülésről történő távolmaradását a polgármesternek vagy a jegyzőnek be kell jelenteni.

A képviselő a képviselői tevékenysége során hivatalos személyként jár el.

A képviselőtestület ülésén megilleti a bejelentési és interpellációs jog.

A képviselőtestület megbízása alapján képviselheti a testületet.

A képviselőt a testületi munkában való részvételhez szükséges időtartamra a munkahelyén fel kell menteni a munkavégzés alól. Kiesett jövedelmét a képviselőtestület téríti meg átalány megállapításával. Az átalány mértékéről a képviselőtestület határoz.

Nem illeti meg a tiszteletdíj arányos része a községi képviselőt, ha feladatai ellátásában tartósan akadályozott.

Vissza kell fizetni a tiszteletdíjat annak a képviselőnek, aki a polgármester háromszori figyelmeztetése ellenére nem teljesíti a kötelezettségét. /pl. nem vesz részt a testületi ülésen./

☞

¹² Kup község önszerveződő közösségei: a Tűzoltó-egyesület Kup és a Vöröskereszt Kup.

¹³ Falugyűlés – gyakorlatilag a lakosság, a társadalmi szervezetek közvetlen tájékoztatását, a fontosabb döntések előkészítésébe való bevonását szolgáló községi fórum.

¹⁴ A közmeghallgatás fogalmára vonatkozóan lásd a 109-es sz. dokumentum 16. jegyzetét.

VI. FEJEZET TANÁCSNOK

18. § /1/ A képviselőtestület az alább felsorolt önkormányzati feladatkörök ellátására tanácsnokokat választ.¹⁵

Árvai Endréné

Óvodai neveléssel, általános iskolai oktatással kapcsolatos feladatok, az intézményekkel való kapcsolattartás segítése.

Rácsik Ferencné

Önszerveződő közösségekkel való kapcsolattartás, közművelődési tevékenység fejlesztése, községi rendezvények szervezésének segítése.

Schmidt Gergelyné

Egészségügyi ellátás, szociális gondozás, szociálpolitikai feladatok segítése.

Zsuppán Imre

Településtisztaság: épített és természeti környezet védelme, kommunális feladatok /köz-ségrendezés, temetőfenntartás stb./ végrehajtásában közreműködés.

/2/ A tanácsnokokat évi egyszeri meghatározott juttatás illeti meg, melynek mértékéről a képviselőtestület dönt.

VII. FEJEZET AZ ÖNKORMÁNYZAT TISZTSÉGVISELŐI

POLGÁRMESTER¹⁶

19. § /1/ A polgármester megbízatását tiszteletdíjasként látja el.

/2/ A polgármester az önkormányzat vezetője. Az önkormányzat egész működéséért felelős.

A polgármester feladatait, hatósági jogköreit törvény, vagy annak felhatalmazása alapján kormányrendelet állapítja meg.¹⁷

/3/ A polgármester feladatai különösen:

¹⁵ A tanácsnokokra vonatkozóan lásd a 109-es sz. dokumentum 10. jegyzetét.

¹⁶ Kup község polgármesteri tisztségét két önkormányzati ciklusban, 1990 és 1998 között Harkai László-né Farkas Valéria könyvelő, a kupi „Egyenlőség” MGT SZ (1991. július 1-től Agrometall Szövetkezet) bér- és anyaggazdálkodási osztályvezetője töltötte be.

¹⁷ Jelen Szervezeti és Működési Szabályzat elfogadásakor 1991 februárjában a polgármesterek feladatait és jogköreit nagy vonalakban a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény rendelkezései határozták meg. A részletesebb szabályozást jelentő törvények és kormányrendeletek megalkotására csak ezt követően került sor. Ezek többek között:

– 1991. évi XX. törvény a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköeiről.

– 1993. évi CX. törvény a honvédelemről.

– 124/1991. (IX. 27.) Korm. rend. a területi honvédelmi igazgatás átmeneti rendezéséről.

– 15/1992. (I. 27.) Korm. rend. a polgári védelemről.

a község fejlődésének elősegítése,
 a helyi közszolgáltatások fejlesztésének elősegítése,
 a község vagyonának megőrzése és gyarapítása,
 a községgazdálkodás,
 a demokratikus helyi hatalomgyakorlás, a közakarat érvényesülésének biztosítása,
 a képviselőtestület működési feltételeinek a megteremtése, munkájának megszervezése, összehangolása,
 a községi képviselők, tanácsnokok segítése,
 a lakosság önszerveződő közösségeinek támogatása, az együttműködés kialakítása,
 a nyilvánosság megteremtése,
 a helyi fórumok szervezése,
 a képviselőtestület döntéseinek előkészítése,
 a döntések végrehajtása, a végrehajtás megszervezése és ellenőrzése,
 a községi önkormányzati saját intézmények működésének ellenőrzése és segítése,
 a körjegyzőség működésének ellenőrzése, feladatok egyeztetése /Ötv. 39. § (6) bek./.¹⁸

ALPOLGÁRMESTER

20. § /1/ A képviselőtestület alpolgármestert nem választ.
 /2/ A polgármester akadályoztatása esetén a helyettesítésből adódó feladatokat a legidősebb helyi képviselő /korelnök/ látja el. /7. sz. melléklet/

KÖRJEGYZŐ

21. § A körjegyző feladata:
 törvényben és más jogszabályban meghatározott ügyek intézése,
 döntés a hatáskörébe tartozó ügyekben,
 a hivatal vezetése,
 a hivatal munkájának megszervezése,
 a képviselőtestületek, a bizottságok, a települési képviselők működésével kapcsolatos igazgatási feladatok ellátása,
 a polgármesterek hatáskörébe tartozó államigazgatási döntések előkészítése és végrehajtása,
 a körjegyző vagy megbízottja köteles mindegyik képviselőtestület ülésén részt venni, ott a szükséges tájékoztatást megadni,

– 18/1992. (I. 28.) Korm. rend. a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak közlekedési és vízügyi feladataival kapcsolatos jogszabály-módosításokról.

– 22/1992. (I. 28.) Korm. rend. a helyi önkormányzatok polgármestereinek és jegyzőinek, valamint a köztársasági megbízottak népjóléti igazgatási feladat- és hatáskörének megállapításáról.

– 178/1993. (XII. 27.) Korm. rend. a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvény végrehajtásáról.

¹⁸ Téves a fenti hivatkozás, helyesen az Ötv. 40. § (6) írja elő, hogy „A körjegyzőség működésének ellenőrzését, a feladatok egyeztetését az érdekelt községek polgármesterei együttesen végzik.”

köteles évenként minden képviselőtestületnek a körjegyzőség munkájáról beszámolni, a körjegyző vagy megbízottja hetente legalább egy napon köteles minden községben-ügyfelfogadást tartani,

a körjegyző köteles jelezni a képviselőtestületeknek, a bizottságoknak, a polgármesternek, ha döntésüknél jogszabálysértést észlel,

a körjegyző a polgármesterek egyetértésével nevezi ki a hivatal dolgozóit és gyakorolja a munkáltatói jogokat.

VIII. FEJEZET KÖRJEGYZŐSÉG

22. § Pápakovácsi – Kup – Nóráp községek képviselőtestülete igazgatási feladatai ellátására körjegyzőséget alakít és tart fenn.

A körjegyzőség költségeihez az érdekelt képviselőtestületek a települések lakosság számának arányában járulnak hozzá.

A körjegyzőség székhelye: Pápakovácsi.

A körjegyzőséghez tartozó községek: Kup, Nóráp.

A körjegyzőség létrehozásáról és működési rendjéről szóló megállapodás a szabályzat 8. sz. mellékletét képezi.¹⁹

IX. FEJEZET TÁRSULÁSOK

23. § /1/ A képviselőtestület hatósági igazgatási társulásban illetőleg intézményirányító társulásban való részvételéről képviselőtestületi ülés dönt.

/2/ A hatósági igazgatási társulásban illetőleg az intézményirányító társulásban való részvétel megállapodásban szabályozza. A megállapodás a szabályzat 9. sz. melléklete képezi.²⁰

¹⁹ A körjegyzőség létrehozásáról és működéséről szóló megállapodást Pápakovácsi, Kup és Nóráp községek képviselőtestülete 1991. február 28-i ülésén, egy nappal jelen Szervezeti és Működési Szabályzat elfogadását követően kötötte meg.

²⁰ Ezen megállapodás megkötésére csak a Szervezeti és Működési Szabályzat elfogadását követően került sor.

X. FEJEZET

HELYI NÉPSZAVAZÁS, NÉPI KEZDEMÉNYEZÉS

24. § A választópolgárok az önkormányzathoz való jogait az önkormányzati testületbe választott képviselők útján és a helyi népszavazáson való részvételükkel gyakorolják.

A képviselőtestület a helyi népszavazást köteles kiírni a következő kérdésekben:

a községyesítés és a községyesítés megszüntetése,

új község alakítása, közös képviselőtestület alakítása, a közös képviselőtestületből való kiválás.

A képviselőtestület helyi népszavazást rendelhet el:

a képviselőtestület hatáskörébe tartozó ügyben,

az önkormányzati rendelet megerősítésére.

Nem rendelhető el helyi népszavazás: /Ötv. 26. § /4/ bek./

a költségvetésről való döntésre,

a helyi adónemeket illetőleg mértéküket megállapító rendelet tárgyában,

a képviselőtestület hatáskörébe tartozó személyi kérdésekben.

A helyi népszavazást a polgármesternél kezdeményezheti:

a települési képviselők legalább egynegyede,

a választópolgárok 20%-a.

A képviselőtestület köteles kitűzni a helyi népszavazást, ha a választópolgárok 20%-a kezdeményezte.

A helyi népszavazásra irányuló kezdeményezésről a képviselő-testület a legközelebbi ülésen, de legkésőbb egy hónapon belül határoz.

A helyi népszavazást az elrendeléstől számított 60 napon belül kell megtartani.

A helyi népszavazás lebonyolítására a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.²¹

A képviselőtestület a helyi népszavazást falugyűlés hatáskörébe utalhatja azzal a feltétellel, hogy a falugyűlés döntése abban az esetben számít népszavazási döntésnek, ha a választópolgárok több mint a fele jelen van.

25. § Népi kezdeményezés útján a képviselőtestület elé terjeszthető minden olyan ügy, amelynek eldöntése a képviselőtestület hatáskörébe tartozik.

A képviselőtestület köteles megtárgyalni azt a napirendet, amelyet a választópolgárok 10%-a kezdeményezett.

A népi kezdeményezést a polgármesterhez kell benyújtani.

A képviselőtestület a népi kezdeményezés tárgyalásáról a legközelebbi ülésen, de legkésőbb egy hónapon belül dönt.

XI. FEJEZET

ÖNKORMÁNYZAT KÖLTSÉGVETÉSE, VAGYONA

26. § A képviselőtestület költségvetését rendeletben állapítja meg. A költségvetési rendelet tárgyalása két fordulóban történik.

Az első fordulóban a kormány által rendelkezésre bocsátott költségvetési irányelvek, az önkormányzat kötelezően előírt és szabadon vállalt feladatainak alapos elemzése, helyzetfelmérése alapján gazdasági koncepciót állít össze, melynek keretében:

- a) számításba kell venni a bevételi forrásokat, a források bővítésének lehetőségeit,
- b) meg kell határozni a kiadási szükségleteket, azok gazdaságos, célszerű megoldásait.

A második fordulóban – közmeghallgatás után – a költségvetési törvény²² által előírt részletezésben tárgyalja meg a képviselőtestület költségvetési rendelet tervezetét.

A képviselőtestület a költségvetési évet követően zárszámadását²³ rendeleti formában fogadja el.

Ennek főbb tartalmát ugyancsak a költségvetési törvény határozza meg.

A rendelet előterjesztője a polgármester.

27. § A képviselőtestület külön önkormányzati rendeletben állapítja meg forgalomképtelen vagyontárgyait,

a törzsvagyon korlátozottan forgalomképes tárgyait,²⁴ azokat a feltételeket, amelyek szerint e vagyontárgyakról rendelkezni lehet.

A képviselőtestület kötelezi a polgármestert arra, hogy az önkormányzat vagyoni helyzetének alakulásáról falugyűlés keretében a lakosságot tájékoztassa.

XII. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉS

28. § A Szabályzat kihirdetése napján lép hatályba.

A Tanács és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/1985. /X. 24./ sz. tanácsrendelet és az ügyfélfogadás szabályozásáról szóló 2/1988. /XII. 29./ sz. rendelet a Szabályzat kihirdetésekor hatályukat veszítik.

29. § A Szabályzat mellékletei:

Az önkormányzat működési területe.

Képviselőtestület hatáskörét tartalmazó jegyzék.

Képviselőtestület tagjainak névsora.

Önkormányzati rendeletek jegyzéke.

Az önkormányzat önszerveződő közösségei.

²² A hivatkozott költségvetési törvény az 1990. évi CIV. törvény A Magyar Köztársaság 1991. évi állami költségvetéséről és az államháztartás vitelének 1991. évi szabályairól.

²³ A zárszámadás fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 19. jegyzetét.

²⁴ A törzsvagyon és forgalomképtelen illetve forgalomképes vagyontárgyak vonatkozásában lásd a 109-es sz. dokumentum 30. jegyzetét.

Tanácsnokok névsora.

Korelnök személy.

Körjegyzőség létrehozásáról és működéséről megállapodás.

Megállapodás hatósági igazgatási és intézményirányító társulásokról.

A Szabályzat mellékleteinek naprakészen tartásáról a körjegyző gondoskodik.

Harkai Lászlóné
polgármester

Koch Nándorné
körjegyző

Forrás: Kup Önkormányzatának 1/1991. /II.27/ sz. rendelete az Önkormányzat Szervezeti és Működési szabályzatáról. Nyomtatott kézirat. 14 o.²⁵

²⁵ A Szervezeti és Működési Szabályzat rendelkezésünkre bocsátásáért ezúton is szeretnénk köszönetet mondani Varga István polgármester úrnak és Szanyi Pál alpolgármester úrnak.

A FEJÉR MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA (Székesfehérvár, 1991. április 1.)

A helyi rendszerváltozás és a területi-települési önkormányzatok létrejöttére vonatkozóan lásd a 108. számú dokumentum bevezető szövegében foglaltakat.

Az önkormányzati választásokat követően a Fejér Megyei Önkormányzat, többségében független tagokból álló, közgyűlésének alakuló ülésére 1991. december 28-án került sor. Már ezen egy nyolctagú ügyrendi bizottságot hoztak létre a szervezeti és működési szabályzat kidolgozására. Ezt követően végül 1991. március 21-én került sor a Fejér Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatának az elfogadására a Fejér Megyei Közgyűlés 4/1991 (III. 21.) K.r. számú rendeletével, amely ugyan számos módosítással és kiegészítéssel, de egészen 1995. május 1-jéig hatályban maradt, és csak Fejér Megye Közgyűlésének ekkor elfogadott 8/1995. (V. 1.) K.r. sz. rendelete helyezte hatályon kívül.

Az 1990. LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.¹) hazánkban első esetben biztosította annak a lehetőségét, hogy a választópolgárok közösségei által szabadon választott önkormányzatok önállóan, törvényes keretek között alakítsák ki saját szervezetüket és állapítsák meg működési szabályukat.

Ez a történelmi súlyú esemény különös jelentőséget ad az önkormányzatok alapokmányának, a Szervezeti és Működési Szabályzatnak (a továbbiakban: Szabályzat) megalkotásának.

A Magyar Köztársaság Alkotmányának a helyi önkormányzatokról szóló IX. fejezete alapján az Ötv. keretei között – FEJÉR Megye Önkormányzatát megilleti a helyi önkormányzás joga, a választópolgárok közösségét érintő helyi közügyek önálló, demokratikus intézése. Ennek érdekében FEJÉR Megye Önkormányzata felelősséggel testesíti meg a helyi közhatalmat, a lakosság javára a megye felemelkedése céljából.

FEJÉR MEGYE TÁRSADALMI, GAZDASÁGI, KULTURÁLIS JELLEMZŐI

Fejér Megye (továbbiakban: megye) a Dunántúl Közép-Keleti részén terül el. Északon Komárom-Esztergom, Észak-Keleten Pest, Dél-Keleten Bács-Kiskun, Délen Tolna, Dél-Nyugaton Somogy, Nyugaton Veszprém Megye határolja.

A megye területe: 4374 km². (437379 ha) az ország területének 4,7%-a.

¹ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény közkeletű neve Önkormányzati törvény (Ötv.).

A megye lakosságának száma 1990. január 1-én 426 200 fő volt.²

A megye székhelye Székesfehérvár – területének középső részén – Budapesttől 67 km, a Balatontól 40 km távolságra helyezkedik el.

A megye területén 2 megyei jogú, 4 városi és 99 települési önkormányzat működik.³

A megye városai közül Székesfehérvár megyei jogú város Közép-Dunántúl jelentős ipari és közlekedési csomópontja; Dunaújváros megyei jogú város ipari centrum, Bicske, Mór, Sárbogárd városok ipari, mezőgazdasági települések. Gárdony város jelentős üdülőtérrel rendelkezik.

Fejér Megye Önkormányzatának Közgyűlése a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. tv. 10. § b) pontjában kapott felhatalmazás alapján – a 15. § (2) bekezdésben foglaltakra figyelemmel⁴ – az alábbi Szervezeti és Működési Szabályzatot alkotja meg:

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

AZ ÖNKORMÁNYZAT ÉS JELKÉPEI

1. § Az önkormányzat hivatalos megnevezése: Fejér Megye Önkormányzata

Képviselőtestületének megnevezése: Fejér Megye Közgyűlése (továbbiakban: Közgyűlés)
Székhelye: Székesfehérvár, Szent István tér 9.

A Közgyűlés önállóan, szabadon, demokratikus módon intézi a hatáskörébe és feladatkörébe utalt közügyeket, gondoskodik a közhatalom önkormányzati típusú gyakorlásáról.

A Közgyűlés a megye címeréről és zászlajáról, a megyei kitüntetések, a díszpolgári cím alapításáról és adományozásáról külön rendeleteket alkot.

2. § A megyei önkormányzat nemzetközi kapcsolatai:

(1) Fejér Megye Közgyűlése hivatalos nemzetközi kapcsolatot tart fenn (külföldi önkormányzatokkal, nemzetközi szervezetekkel).

II. A MEGYEI KÖZGYŰLÉS FELADATA ÉS HATÁSKÖRE

3. § A megyei Közgyűlés – a törvény által meghatározott keretek között – feladat- és hatáskörébe tartozó egyedi ügyekben szabadon dönthet, továbbá törvény felhatalmazása alapján – saját tevékenységi körében – rendeletet alkothat.

² Jelenleg, 2005-ben 424 000 fő a lakosság létszáma.

³ Napjainkban, 2005-ben 2 megyei jogú város, 7 város és 98 község tartozik a megyéhez.

⁴ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 10. § b) pontja alapján a képviselőtestület hatásköréből nem ruházható át: szervezetének kialakítása és működésének meghatározása, továbbá a törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, megbízás.

A 15. § alapján pedig „(1) Minősített többség szükséges a 10. § a), b), e), f), g) pontban foglalt ügyek, továbbá a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott ügyek eldöntéséhez.

(2) A minősített többséghez a szervezeti és működési szabályzatban előírt, de legalább a megválasztott települési képviselők több mint a felének a szavazata szükséges. A jelenlevő települési képviselők kétharmadának a szavazata szükséges a szervezeti és működési szabályzat elfogadásához.”

A helyi önkormányzati jogok – törvényben meghatározott eltérésekkel – a megyei önkormányzatot is megilletik.

A megyei Közgyűlés feladatának ellátása során, illetőleg hatáskörének gyakorlása közben köteles figyelembe venni, hogy a megyei és a települési önkormányzatok között nincs függőségi viszony.⁵

A megyei Közgyűlés feladatainak ellátása során – a rendelkezésre álló eszközök igénybevétele – biztosítja működésének nyilvánosságát.

4. § (1) A megyei Közgyűlés részére kötelezően ellátandó feladatokat csak törvény állapíthat meg.

(2) Törvény a megyei Közgyűlés kötelező feladatává teheti azoknak a körzeti jellegű közszolgáltatásoknak a biztosítását, amelyek a megye egész területére, illetve nagy részére kiterjednek.

(3) Törvény kötelezheti a megyei Közgyűlést körzeti jellegű közszolgáltatás megszervezésére akkor, ha a szolgáltatást igénybevevők többsége nem a szolgáltatást nyújtó intézmény székhelye szerinti településen lakik.

5. § A megyei Közgyűlés szabadon vállalhat közfeladatokat, amelyek:

- a) ellátása nem sérti a községek és városok érdekeit,
- b) nem tartoznak más szerv kizárólagos feladat- és hatáskörébe,
- c) megvalósítása nem veszélyezteti a kötelezően előírt feladat- és hatáskörök ellátását,
- d) ellátásához a szükséges feltételekkel rendelkezik.

6. § Közfeladat önkéntes felvállalása előtt minden esetben *előkészítő eljárást* kell lefolytatni. Ennek keretében az érintett bizottságok véleményét ki kell kérni. Indokolt esetben – jelentősebb feladat felvállalása előtt – ideiglenes bizottság is létrehozható, illetve külső szakemberek közreműködése is igénybe vehető.

Az előkészítő eljárás lefolytatásáról a megyei Közgyűlés elnöke gondoskodik.

Közfeladat önkéntes felvállalást tartalmazó javaslat csak akkor terjeszthető a megyei Közgyűlés elé, ha az tartalmazza a feladat ellátásához szükséges forrásokat is.

A (3) bekezdésben említett előterjesztés elfogadásához minősített többség⁶ szükséges. (Lásd: Szabályzat 13. §)

7. § A megyei Közgyűlés a megye egészének, vagy meghatározott területrésznél érdek-

⁵ A Magyar Köztársaság 1990. évi LXIII. törvénnyel módosított Alkotmánya 43. § (1) alapján a helyi önkormányzatok alapjogai egyenlők, ennek megfelelően a tanácsrendszer jellemző hierarchikus felépítéstől eltérően a megyei önkormányzatnak és szerveinek semmilyen tekintetben nincsenek alárendelve a települési önkormányzatok.

Az önkormányzati megyének alapvető, elsődleges funkciója a települési szinten nem, vagy csak gazdaságtalanul, célszerűtlenül megoldható feladatok ellátása. Így például az olyan intézmények, illetve szolgáltatások működtetése, amelyek vagy speciális igényeket elégítenek ki (pl. gyermek- és ifjúságvédő intézet, csecsemőotthon), és/vagy a megye egész területére, illetőleg a terület nagy részére kiterjednek (pl. megyei kórház, megyei múzeum).

⁶ Minősített többség – a képviselőtestületnek az általánostól szigorúbb feltételekhez kötött határozathozatala. A minősített többség esetét törvény illetve a szervezeti és működési szabályzat határozza meg. A minősített többséghez a szervezeti és működési szabályzatban előírt, de legalább a megválasztott települési képviselők több mint felének a szavazata szükséges. A minősített többség különleges esete a kétharmados többség. A minősített többségre vonatkozóan lásd még jelen dokumentum 4. jegyzetét.

képviselőtére csak a törvény rendelkezései alapján, illetőleg az érintett települési önkormányzatokkal történt előzetes egyeztetések szerint jogosult.

A megyei Közgyűlés köteles kikérni a települési önkormányzat képviselőtestületének állásfoglalását a megyei önkormányzati intézmény, vállalat átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti.

A településeket közvetlenül érintő döntések meghozatala előtt a megyei Közgyűlés köteles kikérni az adott települések önkormányzati testületének a véleményét. A megyei Közgyűlés döntései a települési önkormányzat képviselőtestületének és szerveinek tevékenységét nem korlátozhatják, részükre kötelezettségeket nem állapíthatnak meg.

8. § (1) A megyei önkormányzat feladatait a Közgyűlés és szervei látják el.

(2) A Közgyűlés *hatásköréből nem ruházható át:*

a rendeletalkotás,

a szervezetének kialakítása és működésének meghatározása,

a törvény által hatáskörébe utált választás, kinevezés, megbízás,

törvényi felhatalmazás alapján népszavazás elrendelése a megyében,

az önkormányzati jelképek, kitüntetések és elismerő címek meghatározása, használatuk szabályozása,

a gazdasági program, a költségvetés megállapítása, döntés a végrehajtásukról szóló beszámoló elfogadásáról,

hitelfelvétel, a kötvénykibocsátás, továbbá a közösségi célú alapítvány és alapítványi forrás átvétele, és átadása,

önkormányzati társulás⁷ létrehozása, társuláshoz, érdekképviselői szervezethez való csatlakozás,

megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködésről, nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás,

intézmény, (vállalat) alapítása és megszüntetése,

eljárás kezdeményezése az Alkotmánybíróságnál,

véleménynyilvánítás olyan ügyekben, amelyben törvény az érdekelt önkormányzat álláspontjának a kikérését írja elő,

közfeladat önkéntes felvállalása, illetőleg megszüntetése,

amit törvény a Közgyűlés át nem ruházható hatáskörébe utal.

A megyei Közgyűlés elnökeire átruházott feladatokat a Szabályzat 3. sz. melléklete tartalmazza.

A Közgyűlés bizottságaira átruházott feladatokat a Szabályzat 3. sz. melléklete tartalmazza.

⁷ Önkormányzati társulás – az 1990. évi LXV. törvény alapján a települési önkormányzatok által feladataik hatékonyabb, célszerűbb megoldása érdekében megállapodással szabadon létrehozott jogi személyiségű szervezet. Székhelyéről és képviselőteréről a társulást létrehozó megállapodás rendelkezik. A törvény az alábbi társulási formákat nevesíti:

1. hatósági igazgatási társulás,

2. intézményirányító társulás,

3. közös képviselőtestület,

engedélyezi azonban egyéb társulási formák létrehozását is.

Az átruházott hatáskör gyakorlásáról a Közgyűlés elnöke, valamint a bizottságok elnökei a soron következő Közgyűlésen beszámolnak.

A Közgyűléstől kapott hatáskörök tovább nem ruházhatók. Az átruházott hatáskör gyakorlásához a Közgyűlés utasítást adhat.

III. A KÖZGYŰLÉS MŰKÖDÉSE

9. § Fejér Megye Közgyűlése képviselőinek száma: 51 fő.⁸

A képviselők adatait a Szabályzat 1. számú melléklete tartalmazza.

10. § A megyei közgyűlések rendje. Összehívás. A megyei Közgyűlés rendes és rendkívüli alkalommal ül össze.

Rendes Közgyűlés összehívására – július-augusztus kivételével – havonta, minden 3. csütörtök 9 órakor kerül sor.

(Az ülés helye: eltérő rendelkezés hiányában Székesfehérvár, Szent István tér 9.)

A Közgyűlésre tanácskozási joggal – állandó jelleggel – meghívandókat a Szabályzat 2. sz. melléklete tartalmazza.

A rendes ülésekre szóló meghívókat az ülés előtt legalább 8 nappal ki kell küldeni.

Rendkívüli esetben – a megyei Közgyűlés elnökének indítványára – a Közgyűlés rövid úton is összehívható.

A Közgyűlés időpontjáról, helyéről és napirendjéről⁹ a megyei önkormányzati hivatal a lakosságot az ülés előtt 2 nappal a sajtó útján tájékoztatja. A közmeghallgatás időpontját, helyét az ülés megtartása előtt legalább 2 alkalommal nyilvánosságra kell hozni.

A közvetlen képviselettel nem rendelkező önkormányzatok részére a közgyűlés időpontjáról és napirendjeiről értesítést kell küldeni.

11. § A megyei Közgyűlés munkaterv. A megyei Közgyűlés működésének alapja az éves munkaterv.

A munkaterv összeállításához a megyei Közgyűlés elnöke javaslatot kér:

- a megyei Közgyűlés tagjaitól
- a tanácskozási joggal állandó jelleggel meghívottaktól

A beérkezett javaslatokról a Közgyűlés elnöke akkor is tájékoztatja a testületet és a javaslattevőt, ha azokat a munkaterv összeállításánál nem vették figyelembe.

A munkatervnek tartalmaznia kell:

- A testületi ülések tervezett időpontjait, napirendjeit
- A napirendek előadóit, ideértve az előterjesztő bizottságot is
- A közmeghallgatás időpontját

⁸ Fenti pontot Fejér Megye Közgyűlésének 10/1991. (VII. 1.) K.r. sz. rendelete a következőképp módosította: „Fejér Megye Közgyűlése képviselőinek száma 50 fő.”

⁹ A napirend fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 17. jegyzetét.

Azokat a napirendeket, amelyek csak bizottsági vagy tanácsnoki¹⁰ előzetes állásfoglalással terjeszthetők elő

Azokat a napirendeket, amelyek csak különböző lakossági fórumok véleményének meghallgatása után terjeszthetők elő.

A munkatervet az év utolsó ülésén fogadja el a Közgyűlés.

A munkaterv előkészítéséről a Közgyűlés elé terjesztéséről a megyei Közgyűlés elnöke gondoskodik.

A munkatervet meg kell küldeni:

a Közgyűlés képviselőinek

az önkormányzati bizottságok nem képviselő tagjainak

a megye országgyűlési képviselőinek

a köztársasági megbízottnak¹¹

12. § A megyei Közgyűlés ülése. Ülésvezetés

A megyei Közgyűlést a Közgyűlés elnöke, akadályoztatása esetén az alelnök, mindkettőjük indokolt távollétében a korelnök, az ő akadályoztatása esetén pedig a Közgyűlés által megbízott személy vezeti, az elnök munkáját tanácskozási joggal a főjegyző segíti.

Az ülést a megyei közgyűlés elnöke nyitja meg, megállapítja a jelenlévő képviselők számát, valamint a határozatképességet. Az ülés tartalma alatt folyamatosan ellenőrzi a határozatképességet.

A napirenden nem szereplő javaslatok megtárgyalásához a jelenlévő képviselők többségének egyetértése szükséges.

A Közgyűlés tárgyalásai anyagaiként – főszabályként – írásos előterjesztések szolgálnak.

Az előterjesztésekkel szemben támasztott főbb követelmények:

Röviden, tartalmasan, összefogottan és összefüggéseiben mutassák be a tárgyalandó témakört

Tartalmazzák a testületi szerv korábbi döntéseit, állásfoglalásait, valamint az ügy egyéb előzményeit

Térjenek ki a hibákra, mulasztásokra, de elemezze az elért eredmények összetevőit is

¹⁰ Az Ötv. 21. §-a alapján: „A képviselő-testület a polgármesternek, bármely települési képviselőnek a javaslatára a települési képviselők közül tanácsnokokat választhat. A tanácsnok felügyeli a képviselő-testület által meghatározott önkormányzati feladatkörök ellátását.”

Előbbieken kívül a megyei közgyűlés bizottságainak elnökei is tanácsnokok.

¹¹ A köztársasági megbízott és hivatali szervei intézményét az 1990. évi LXV. törvény vezette be. Jogállását és feladatait részletesen az 1990. évi XC. törvény szabályozta. A köztársasági megbízotti intézmény létrehozása a megyekonstrukció megváltozása következtében gazdátlaná vált törvényességi ellenőrzési funkció biztosítása miatt vált szükségessé.

A címzetes államtitkári rangot viselő köztársasági megbízott a 2-3 megyére kiterjedő igazgatási régió keretében látta el feladatát, (hét köztársasági megbízott és a nyolcadik a fővárosban). Törvényességi ellenőrzést gyakorolt a helyi önkormányzatok szervezete és működése tekintetében. Törvénysértés észlelésekor először a helyi képviselő-testületet hívta fel annak megszüntetésére, ha ez eredménytelen volt, akkor az Alkotmánybírósághoz illetve rendes bírósághoz fordult. Ellenőrzése nem terjed ki az önkormányzatok gazdálkodására, mivel ez az Állami Számvevőszék hatáskörébe tartozott.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvényt módosító 1994. évi LXIII. törvény a köztársasági megbízotti intézményt megszüntette és minden megyében, és a fővárosban önálló közigazgatási hivatalt hozott létre.

Több döntési változat esetén fejtsek ki az egyes döntési változatok mellett és ellen szóló érveket: az elvárható gondossággal mutassák be a döntések várható hatásait

Jelöljék meg az előadó által javasolt célokat, a feladat meghatározásához szükséges elveket, a megvalósítás módszereit és eszközeit; ha lehetséges, az alternatív javaslatokat, valamint a határozat-tervezetet.

Az előterjesztést *25 nappal* a napirendet tárgyaló ülés előtt kell elkészíteni és a főjegyzőhöz eljuttatni.

Ez alól a közgyűlés elnöke kivételes (indokolt) esetben felmentést adhat.

A Közgyűlés a napirendről vita nélkül határoz.

Minden előterjesztés és döntési javaslat felett külön-külön kell vitát nyitni.

Az előterjesztő az általa készített írásos anyaghoz legfeljebb 5 perc időterjedelmű szóbeli kiegészítést tehet. Az előadóhoz a Közgyűlés tagjai és a tanácskozási joggal meghívottak kérdéseket intézhetnek, amelyekre még a vitát megelőzően válaszolni kell.

A válaszadást követően kerül sor a napirend vitájára, amit az elnök nyit meg.

A hozzászólások időtartama általában 3 perc, azonban az elnök a napirendtől függően 5 percben is meghatározhatja

A vita lezárása után a napirend előadója válaszol a hozzászólásokra.

A megyei Közgyűlés elnökének felhívására a megyei főjegyző, illetőleg az őt helyettesítő személy nyilatkozik az elhangzott javaslatok törvényességéről.

A vita lezárását bármely képviselő indítványozhatja. A napirend elhalasztását idő hiányában vagy előkészítetlenség miatt bárki indítványozhatja.

A Közgyűlés elnöke először a vitában elhangzott javaslatokat külön-külön, majd az előterjesztésben szereplő határozati javaslatokat szavaztatja meg.

A Közgyűlés általános felhatalmazást ad a Közgyűlés elnökének arra, hogy az ülésen megjelenteknek 2 percben hozzászólási jogot engedélyezzen, amennyiben azt írásban a hozzászólási szándékot és annak rövid tartalmát az elnöknek az ülés megkezdéséig vagy annak szünetében jelezték.

A megyei Közgyűlés általában *nyilvános*. Zárt ülés¹² általában egyéni jogok és jogos érdekek védelme érdekében – a képviselők indítványára – tartható, amelyről a megyei Közgyűlés minősített szótöbbséggel határoz.

Zárt ülésen a Közgyűlés tagjai, a Közgyűlés elnöke, az alelnök és a megyei főjegyző, a napirend előadója vehetnek részt. A zárt ülésről készült jegyzőkönyvbe csak az ülés résztvevői, a téma előadói, továbbá a tárgyban közvetlenül érdekelt vagy hivatalos megbízottja tekinthet be. Zárt ülésen hozott határozatot mindig nyilvános ülésen kell kihirdetni.¹³

13. § *Határozathozatal. Szavazás.* A Közgyűlés a megválasztott képviselők többségének a jelenléte esetén határozatképes.

Ha a Közgyűlést határozatképtelenség miatt el kellett napolni, úgy azt a megyei elnök 8 napon belüli időpontra újólág köteles összehívni. A Közgyűlés összehívására megváltoztatott napirenddel is sor kerülhet.

¹² A zárt ülés fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 16. jegyzetét.

¹³ Fenti bekezdést a Fejér Megyei Közgyűlés 20/1992. (VII. 1.) K.r. sz. rendelete hatályon kívül helyezte.

A határozathozatalhoz általában a jelenlévő képviselők több mint felének szavazata szükséges.

Az Ötv. 15. § (1) bekezdésében (Szabályzat 6. §(4) bek.) meghatározott, minősített többséget igénylő ügyeken kívül a Közgyűlés további napirendeket is kiemel. Ezek:

a) A megválasztott megyei képviselők 2/3-os szavazat-többsége szükséges a közszolgáltatásokat nyújtó intézményi struktúrárt érintő döntések esetében.

b) A megválasztott megyei képviselők egyszerű többségének szavazata szükséges pénzügyi – gazdálkodási ügyekben, különösen:

hitelfelvételnél

megyei alapítvány létesítésénél

a megyei önkormányzati tulajdont és vagyont érintő ügyben

c) A jelenlévő képviselők 2/3-ának szavazata szükséges:

A Közgyűlés hatáskörének átruházásához

Megyei kitüntetések, elismerések, díszpolgári címek alapításához és adományozásához

A megyei gazdasági program elfogadásához

Érdekképviselési szervezethez való csatlakozáshoz

A megyei képviselő döntéshozatalból való kizárásához.

Szavazategyenlőség esetén mindig a Közgyűlés elnökének szavazata dönt.

A szavazás kézfeltartással történik. A szavazás eredményét a Közgyűlés elnöke, szükség esetén közreműködők bevonásával állapítja meg. A Közgyűlés elnöke elrendelhet ellenpróbát is.

Titkos szavazást kell elrendelni a tisztségviselők megválasztása, főjegyző kinevezése, összeférhetlenségi ügy tárgyalása esetén, valamint a testületi tagok 1/4-ének indítványára, illetve az egyes képviselők javaslatára, ha a közgyűlés azt elfogadja.¹⁴

14. § *Interpelláció. Kérdés. Személyes megjegyzés.* A Közgyűlés tagjai az ülésen a Közgyűlés elnökéhez, alelnökhöz, a főjegyzőhöz, a megyei bizottságok elnökeihez, tanácsnokokhoz, és a hivatal belső egységeinek vezetőihez kérdést, interpellációt¹⁵ terjeszthetnek elő. Az interpelláció tárgyának szoros kapcsolatban kell állnia a megyei önkormányzat szervező-szükségletkielégítő munkájával, illetőleg annak valamely, a megyei önkormányzat irányítása alatt álló szervezet tevékenységi körével.

Az interpellációt a soron következő Közgyűlésen kell megválaszolni, ha azt az ülés előtt legalább 15 nappal nyújtották be.

Amennyiben a (2) bekezdésben irt határidőn belül, vagy a Közgyűlésen nyújtják be az interpellációt, úgy az érintettnek arra csak abban az esetben kell az ülésen választ adnia, ha a válaszadás előzetes vizsgálatot nem igényel. Egyébként az ülést követő 15 napon belül írásban kell választ adni az interpellálóknak.

Az interpellációt benyújtó képviselő megkérheti a főjegyzőt, hogy ő fogalmazza meg szakszerűen az interpelláció tárgyát, s azt olvassa is fel a Közgyűlésen. Ilyen esetben a kezdeményező rövid indokolást fűzhet az interpellációhoz.

¹⁴ A fenti bekezdést a Fejér Megyei Közgyűlés 20/1992. (VII. 1.) K.r. sz. rendelete a következők szerint módosította: „Titkos szavazást kell elrendelni a tisztségviselők megválasztása esetén.”

¹⁵ Az interpelláció fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es számú dokumentum 18. jegyzetét.

Ha az interpelláló nincs jelen és az interpelláció tárgyát egyetlen megyei képviselő sem tette magáévá, úgy az interpellációt nem lehet beterjeszteni.

A Közgyűlésen az interpellációra adott válasz elfogadásáról először az előterjesztő képviselő nyilatkozik, majd pedig a Közgyűlés – vita nélkül – dönt a válasz elfogadásáról.

Amennyiben a válaszadás vizsgálatot tesz szükségessé, akkor az interpelláció tárgyának kivizsgálásába be kell vonni az indítványtevőt is.

A Közgyűlés az interpelláció nyomán részletesebb vizsgálatot is elrendelhet; ezzel megbízhatja a *tisztviselőket*, valamely bizottságát, illetőleg tanácsnokát is.

A megyei képviselők, illetve a Közgyűlésen tanácskozási joggal résztvevő személyek közül az tehet *személyes megjegyzést*, aki a vita során az őt méltatlanul ért kritikát kívánja kivédeni, illetve aki az álláspontjával összefüggésben keletkezett félreértéseket szeretné eloszlatni. A személyes megjegyzést (2 perces időtartamban) a vita lezárását követően lehet megtenni.

15. § A közmeghallgatás. A Közgyűlés évente legalább egy alkalommal közmeghallgatást¹⁶ tart.

Közmeghallgatást kell beiktatni akkor is, ha a megyei képviselők fele azt indítványozza.

A közmeghallgatás során minden választópolgár 5 perc terjedelemben felszólalhat.

IV. A MEGYEI KÖZGYŰLÉSI DÖNTÉSEK

16. § A megyei Közgyűlés döntései: rendeletek és határozatok.

A Közgyűlés rendeleteit és határozatait külön-külön is – a naptári év elejétől kezdődően – folyamatosan sorszámmal és évszámmal kell ellátni a következők szerint:

A megyei közgyűlési rendeletek jelzése:

Fejér Megye Közgyűlésének .../19... (...hó...nap) számú rendelete. (Rövidítése: K.r.)

A zárójelben feltüntetett dátum a közgyűlési rendelet kihirdetésének az időpontja.

A Közgyűlés határozatainak jelzése:

Fejér Megye Közgyűlésének .../19... (...hó...nap) K.h. számú határozata. (Röv: A zárójelben feltüntetett dátum a határozat meghozatalának az időpontja).

A Közgyűlési rendeletekről és határozatokról a megyei önkormányzati hivatal betűrendes és határidős nyilvántartást vezet.

A Közgyűlés rendeleteit és határozatait – a jegyzőkönyv elkészítése után és annak mellékleteként – 8 napon belül – meg kell küldeni a végrehajtásért felelős személyeknek, a közsátsági megbízottaknak.

17. § *Rendeletalkotás*. (1) Törvényi felhatalmazás alapján, a megyei Közgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó ügyekben a rendeletalkotást kezdeményezhetik a képviselők, a Közgyűlés bizottságai, a megyei szolgáltató és ellátást szervező intézmények és vállalatok vezetői és a főjegyző.

¹⁶ Közmeghallgatás – a képviselőtestület illetőleg közgyűlés által évente (legalább) egyszer, előre meghirdetett nyilvános képviselőtestületi illetve közgyűlési ülés, amelyen az állampolgárok és a helyben érdekelt szervezetek képviselői közérdekű kérdést és javaslatot tehetnek.

(2) A rendeletalkotásra irányuló kezdeményezést a megyei Közgyűlés elnökénél kell benyújtani, aki azt a következő ülésen előterjeszti. A Közgyűlés meghatározza a rendelet-előkészítés menetét és azt, hogy a tervezetet mely szervezetekkel kell egyeztetni, s azt milyen vitafórumokon kell megvitatni.

(3) Az ügyrendi – Jogi – Igazgatási és Etikai Bizottság és a rendelet tárgya szerint érintett bizottság a Közgyűléstől kapott megbízás alapján vizsgálja, hogy:

mi indokolja az önkormányzati rendelet megalkotását,

mi a rendeletalkotás célja és várható előnye,

a tervezett szabályozás nem áll-e ellentétben magasabb szintű jogszabállyal.

A rendelet-tervezet szakszerű előkészítéséért a megyei főjegyző a felelős.

Az előkészítést követően a rendelet-tervezetet – indokolással együtt – kell a közgyűlés elé beterjeszteni. A főjegyző a Közgyűlésen tájékoztatást ad az előkészítés során felvetett, de a tervezetben nem hasznosított kisebbségi véleményekről is.

A rendelet elfogadását követően annak hiteles, végleges szövegét a főjegyző köteles megszerkeszteni. A rendeletet a főjegyző a megyei Közgyűlés Hivatalos Lapjában¹⁷ – az ülést követő 30 napon belül – hirdeti ki. Ennek megtörténtét rá kell vezetnie a rendelet irattári példányára. A kihirdetés tényéről a lakosság részére – a megyei sajtó útján¹⁸ – kell tájékoztatást adni.

A rendeleteket el kell helyezni a megyei önkormányzati hivatal folyosóján, a megyei könyvtárban, a települések önkormányzatainál.

A főjegyző gondoskodik a megalkotott rendeletek folyamatos karbantartásáról. Ennek érdekében –indokolt esetben– kezdeményezi a rendeletek módosítását, illetőleg hatályon kívül helyezését.

A végrehajtásra kötelezettek – a megyei Közgyűlés elnökének felkérésére – tájékoztatást adnak a végrehajtás helyzetéről, a fontosabb tapasztalatokról. A Közgyűlés előtti beszámolatlatsnak külön része a szakterületet érintő rendeletek végrehajtásának helyzetéről szóló jelentés is. Egyes rendeletek hatályosulásának¹⁹ ellenőrzését a Közgyűlés bizottság vagy tanácsnok hatáskörébe utalhatja.

18. § *A jegyzőkönyv.* (1) A megyei Közgyűlésről, valamint bizottságainak üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Közgyűlés jegyzőkönyvének elkészítéséről hangrögzítés révén a főjegyző gondoskodik.

(2) A jegyzőkönyv mellékletei:

a meghívó

a tárgyalásra került előterjesztések (mellékleteikkel)

a határozat-tervezetek egy-egy példánya

a jelenléti ív.

(3) A Közgyűlés – a Közgyűlés elnökének indítványára – esetenként dönt arról, hogy egy-egy napirend megtárgyalásáról szószserinti jegyzőkönyv készül.

(4) A jegyzőkönyv eredeti példányát – mellékleteivel együtt – a megyei önkormányzati hivatal kezeli.

¹⁷ A Fejér Megyei Közgyűlés hivatalos lapja az 1991-től megjelenő Fejér megyei közlöny.

¹⁸ Ez elsősorban a Fejér megyei hírlap című politikai napilapot jelenti.

¹⁹ Hatályosulás – a jogkövetkezmények beállása.

A jegyzőkönyvet évente be kell kötetni és el kell helyezni az irattárban.

A jegyzőkönyvbe – kivéve a zárt ülésről készületeket – a megyei önkormányzati hivatalban lehet betekinteni, erről a lakosságot tájékoztatni kell.²⁰

(5) Az érintett képviselő kérheti a főjegyzőtől a jegyzőkönyv kiigazítását.

(6) A jegyzőkönyvet a Közgyűlés elnöke (levezető elnök) és a főjegyző írja alá, ill. akadályoztatásuk esetén az ülésen jelen volt általuk kijelölt személy

V. A MEGYEI KÉPVISELŐ

19. § *A képviselő jogállása.* A képviselő hivatalos személy. A megyei Közgyűlés tagjait a települési önkormányzat képviselőtestületének tagjai által megválasztott küldöttek választják meg.

A Közgyűlés tagjainak *jogai:* a Közgyűlésen a Közgyűlés elnökétől (alelnökétől), a főjegyzőtől, a megyei közgyűlési bizottságok elnökeitől, belső szervezeti egység vezetőitől önkormányzati ügyekben felvilágosítást kérhetnek.

Kérésükre az írásban is benyújtott hozzászólásukat mellékelni kell a jegyzőkönyvhöz.

Tanácskozási joggal részt vehetnek bármely bizottság ülésén. Javasolhatják a bizottságok elnökeinek a bizottság feladatkörébe tartozó ügyek megtárgyalását. Kezdeményezhetik, hogy a Közgyűlés vizsgálja felül bizottságának döntését.

Megbízás alapján képviselhetik a Közgyűlést.

A megyei önkormányzati hivataltól igényelhetik a képviselői munkájukhoz szükséges tájékoztatást, ügyviteli közreműködést. Közérdekű ügyben kezdeményezhetik a hivatal intézkedését, amelyre az 15 napon belül köteles érdemi választ adni,

(3) A Közgyűlés tagjainak fontosabb *kötelességei:*

Tevékenyen részt venni a Közgyűlés munkájában.

Felkérés alapján részt venni a testületi ülések előkészítésében, valamint különböző vizsgálatokban.

Írásban vagy szóban előzetesen bejelenteni, ha a Közgyűlés vagy bizottságának ülésén nem tud megjelenni, illetve egyéb megbízatásának teljesítésében akadályoztatva van.

A tudomására jutott állami, szolgálati, üzleti (és magán) titkot megőrizni. Titoktartási kötelezettsége megbízatásának lejártá után is fennáll.

Kapcsolatot tartani a megválasztásában résztvevő (küldötteket állító) képviselőtestülettel,

A vele szemben felmerült összeférhetetlenségi okot még a vita előtt, azt megelőzően bejelenteni.

(4) A megyei képviselő az összlakosság érdekeinek képviselője és szószólója.

(5) A megyei önkormányzati hivatal épületében képviselő iroda áll rendelkezésre a kép-

²⁰ Fenti bekezdés utolsó mondatát a Fejér Megyei Közgyűlés 20/1992. (VII. 1.) K.r. sz. rendelete alábbiak szerint módosította:

„A jegyzőkönyvbe a Megyei Önkormányzati Hivatalban lehet betekinteni, erről a lakosságot tájékoztatni kell.”

viselők munkájának megkönnyítése és hatékonyabbá tétele érdekében. Az iroda működésének személyi és tárgyi feltételeiről a főjegyző gondoskodik.

(6) A megyei Közgyűlés a képviselőknek törvényben és a Közgyűlés rendeletében meghatározott költségtérítést, juttatást a Szabályzat 4. sz. melléklete tartalmazza.

20. § *A megyei képviselői csoportok (frakciók) jogállása.* A megyei Közgyűlésben az azonos körzethez, párthoz tartozó képviselők – tevékenységük összehangolása céljából és érdekében – képviselőcsoportba (frakcióba) tömörülhetnek. Egy frakciót legalább 5 képviselő alakíthat.

A képviselő csak egy képviselőcsoportnak lehet a tagja. (A képviselőcsoport megalakulását a megalakulástól számított 15 napon belül írásban be kell jelenteni a megyei Közgyűlés elnökének.)

A Közgyűlés elnöke a döntéshozatalt megelőzően kérheti a frakcióvezetőket, hogy a vitás kérdéseket kíséreljék meg egymás között tisztázni.

21. § *A Közgyűlés rendjének biztosítása.* A Közgyűlés elnöke gondoskodik a Közgyűlés rendjének a fenntartásáról.

A közgyűlés méltóságát sértő személyekkel szemben az elnök jogosult eljárni.

A rendsértés tényét bármely képviselő indítványára a Közgyűlés – vita nélkül – egyszerű szótöbbséggel állapítja meg.

Közgyűlés vita nélkül, egyszerű szótöbbséggel határoz.

Közgyűlés rendjének biztosítása során figyelmet kell fordítani a fokozatosság elvének betartására. Ennek megfelelően a Közgyűlés (levezető) elnöke:

Figyelmezteti azt a hozzászólót, aki eltért a tárgyalat témától, a tanácskozáshoz nem illő, sértő módon nyilatkozik.

Rendre utasítja azt a személyt, aki a Közgyűléshez méltatlan magatartást tanúsít.

Ismétlődő rendzavarás esetén – figyelmeztetés után – a rendbontót a terem elhagyására kötelezheti. A Közgyűlés – vita nélkül – dönt arról, hogy a továbbiakban részt vehet-e a tanácskozáson (kivéve a képviselőt).

Súlyos vagy ismételt rendzavarás esetén a rendzavarót egy további ülésről is kizárhatja (kivéve a képviselőt).

A nyilvános ülésen megjelent állampolgárok a számukra kijelölt helyen – a karzaton – foglalhatnak helyet. A tanácskozási joggal nem rendelkező résztvevők sem a tetszésüket, sem pedig a nem tetszésüket nem nyilváníthatják ki.

(5) 18 éven aluli személyek csak külön a Közgyűlés elnökének engedélyével vehetnek részt a testületi üléseken.

VI. A KÖZGYŰLÉS BIZOTTSÁGAI

22. § (1) A Közgyűlés *állandó és ideiglenes* bizottságokat hoz létre

Állandó bizottságok következők:

Ügyrendi – igazgatási – jogi – etikai bizottság

Pénzügyi ellenőrző és gazdálkodási bizottság

Népjóléti – egészségügyi bizottság
 Oktatási – közművelődési – sport bizottság
 Vállalkozási – közszolgáltatási – koordinációs bizottság
 Nemzetközi kapcsolatok bizottsága
 Etnikai – kisebbségi bizottság

Az önkormányzati bizottságok létszámáról, összetételéről, feladatköréről a Közgyűlés a megalakításukkor foglal állást. A bizottságokonkénti részletes hatásköröket és feladatköröket a Szabályzat 3. sz. melléklete rögzíti.

A megyei közszolgáltatásokat nyújtó szervezetek, intézmények tagokat jelölnek a megyei bizottságokba, illetve javaslatot tesznek arra, hogy a bizottságokba – nem képviselő tagként – kik választandók meg.

A megyei önkormányzati hivatal dolgozója a bizottságnak sem elnöke, sem pedig tagja nem lehet.

Egy képviselő több bizottságba is beválasztható tagként, elnöke azonban csak egy bizottságnak lehet.²¹

A bizottság előkészíti a Közgyűlés döntéseit, ellenőrzi a döntések végrehajtását. A Közgyűlés határozza meg azokat az előterjesztéseket, amelyeket bizottság nyújt be, illetőleg amelyek csak bizottsági állásfoglalással nyújthatók be.

Amennyiben a bizottság által tárgyalt ügy más bizottság feladatkörét is érinti, úgy a bizottság a másik érdekelt bizottsággal együttes ülést kezdeményez.

A bizottság éves munkaterv alapján dolgozik.

A Közgyűlés döntési jogot adhat bizottságának. A bizottsági döntési hatáskörbe tartozó ügyek jegyzékét a Szabályzat 3. sz. melléklete tartalmazza. A bizottsági döntéshozatalból kizárt az a bizottsági tag, aki olyan ügy elbírálásában venne részt, amelynek eredménye az általa is képviselt természetes vagy jogi személyt²² előnyösen vagy hátrányosan érintené, illetőleg ő maga tagja ilyen szervezetnek.

A bizottsági döntéshozatalból kizárható az, akit vagy akinek a hozzátartozóját személyesen érinti a tárgyalt ügy.

A kizárásról a bizottsági elnök esetében a Közgyűlés elnöke, bizottsági tag esetében pedig a bizottság dönt. A bizottság elnöke, tagja az adott ügyben bejelentheti az elfogultságát; ez esetben a vitában, a döntéshozatalban nem vehet részt.

A Közgyűlés és a döntési jogkörrel felruházott bizottságok közötti zavartalan kapcsolatot a főjegyző biztosítja.

A bizottságok működési költségeinek fedezetéről a megyei költségvetésben kell gondoskodni.

A Közgyűlés esetenként jelentkező, gondos körültekintést igénylő feladatok megoldására *ideiglenes bizottság*ot hozhat létre.

²¹ A Megyei Közgyűlés 16/1992. (V. 29.) K.r. sz. rendelete a Szervezeti és Működési Szabályzatot egy új (5) bekezdéssel egészítette ki, amely a következőket tartalmazza:

„A közgyűlés pénzügyi – ellenőrző és gazdálkodási bizottsága javaslatot tesz a közgyűlés elnöke és alelnöke havi illetményének megállapítására.”

²² A jogi személy fogalmára vonatkozóan lásd 90-es sz. dokumentum 6. jegyzetét.

VII. A TISZTSÉGVISELŐK

23. § A megyei Közgyűlés tisztségviselői: az elnök és az alelnök, akiket a Közgyűlés a jelenlévő képviselők kétharmados szavazati többségével, titkos szavazással négy évre választ. A közgyűlési tisztségviselők választása során a harmadszori szavazásban már csak a második szavazás eredményeként az első két helyen végzett jelölt indulhat. A közgyűlés megállapítja a tisztségviselők munkabérét, gyakorolja felettük a munkáltatói jogokat.

24. § (1) A *Közgyűlés elnöke*²³ a megyei önkormányzat vezetője, felelős az önkormányzat egészének működéséért. *Közgyűléssel* kapcsolatos főbb feladatai:

Összehívja és vezeti a megyei Közgyűlés munkáját

Képviseli a megyei önkormányzatot

Gondoskodik a megyei képviselők zavartalan munkája feltételeiről

Aláírja az önkormányzati rendeletet.

A megyei önkormányzati bizottságokkal összefüggő főbb feladatai:

a) Elrendelheti a bizottság összehívását

b) Felfüggeszti a bizottság döntésének végrehajtását ha annak tartalma ellentétes a Közgyűlés határozatával, vagy sérti az önkormányzat érdekeit

c) Dönt bizottsági elnök kizárásáról (bizottsági döntéshozatal esetében) ha az ügy a bizottság elnökét vagy hozzátartozóját személyesen érinti.

(2) A Közgyűlés elnöke a megyei főjegyző útján *irányítja a megyei önkormányzati hivatalt*. E körben:

Javaslatot tesz a hivatal belső szervezeti tagozódására, munkarendjére, az ügyfélfogadás rendjére.

Meghatározza a megyei hivatal feladatait az önkormányzat munkájának szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában.

Gyakorolja a hivatal dolgozóival kapcsolatos munkáltatói jogokat, valamint a főjegyző tekintetében az egyéb munkáltatói jogokat.

Ellenjegyzí a megyei önkormányzati hivatal belső szervezeti egységeinek közvetlen közgyűlési elterjesztéseit.

(3) A Közgyűlés elnöke rendszeres kapcsolatot tart vezetőtársaival, köteles őket a napi munkájukhoz szükséges információkkal ellátni.

(4) A megyei Közgyűlés 1 alelnököt²⁴ választ, aki fő megbízatásban látja el a munkáját. Az alelnök az elnök helyettese, aki a Közgyűlés és az elnök által meghatározott módon vesz részt az önkormányzat munkájában. A Közgyűléstől önálló jogkört is kaphat.

(5) A megyei testületek és tisztségviselők munkáját a megyei önkormányzati hivatal segíti, amelynek feladata a döntések szakmai előkészítése, valamint a döntések végrehajtásának szervezése és ellenőrzése.

A hivatal vezetőjét: *a megyei főjegyzőt*²⁵ a megyei Közgyűlés nevezi ki határozatlan időre.

²³ A Fejér megyei Közgyűlés elnökévé Paál Huba szakbiológus, tanárt választották.

²⁴ Fejér Megye Közgyűlése 1991. február 21-én tartott ülésén a közgyűlés alelnökévé Zimmermann Józsefet választotta.

²⁵ Fejér Megye Közgyűlése 1991. február 7-i hatállyal Dr. Merényi Zoltán jogászt határozatlan időre megyei főjegyzővé kinevezte.

A megyei főjegyző: Rendszeresen tájékoztatást ad a Közgyűlés elnökének, a Közgyűlésnek, a bizottságoknak az önkormányzat munkáját érintő jogszabályokról.

Tájékoztatja a Közgyűlést a hivatal munkájáról; az ügyintézésről. Szabályozza a kiadmányozás²⁶ rendjét. Szervezi a megyei önkormányzati hivatal dolgozóinak továbbképzését.

Ellátja a Közgyűlés és a bizottságok szervezési és ügyviteli tevékenységével kapcsolatos feladatokat.

Köteles jelezni a Közgyűlésnek, a bizottságoknak, a Közgyűlés elnökének, ha döntésük-nél jogszabálysértést észlel. Ilyen észrevételét a Közgyűlés jegyzőkönyvének felterjesztésekor csatolja a jegyzőkönyvhöz.

Gondoskodik a Közgyűlés jegyzőkönyvének elkészítéséről. A megyei főjegyző a hatáskörébe utalt ügyek egy részét a hivatal dolgozóira átruházhatja.

A főjegyző helyettesítését a Testületi Szervezési Osztály vezetője látja el.²⁷

VIII. A MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL

25. § A megyei Közgyűlés az Ötv. 75. § (1) bekezdésében irt feladatok ellátására egységes megyei önkormányzati hivaltalt hoz létre.²⁸

A hivatal belső szervezeti felépítését a Szabályzat 6. sz. melléklete tartalmazza.

A (2) bekezdés alapján a belső szervezeti egységek irányítását a Közgyűlés elnöke által – lehetőség szerint – pályázat útján, határozatlan időre kinevezett, vezető beosztásúnak minősülő dolgozók látják el.

A megyei hivatal munkarendjét 7. sz. melléklet tartalmazza.

A hivatal működésével összefüggő egyéb kérdéseket az Ügyrend tartalmazza, melyet a Közgyűlés hagy jóvá.

IX. A MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT TÁRSULÁSOS KAPCSOLATAI

26. § A Közgyűlés feladatainak hatékonyabb, célszerűbb, gazdaságosabb és ésszerűbb megoldása érdekében társulásokban vehet részt. A Közgyűlés bármely más önkormányzat-

²⁶ A kiadmányozás fogalmára vonatkozóan lásd a 92-es sz. dokumentum 26. jegyzetét.

²⁷ Az e) pont utolsó mondatát Fejér Megye Közgyűlésének 26/1991. (X. 15.) K.r. sz. rendelete a következőképpen módosította:

„A főjegyző helyettesítését távolléte esetén a Titkárság és Jogi Osztály, illetve a Testületi és Szervezési Osztály vezetője látja el a közgyűlés elnökének kijelölése alapján.”

A későbbiekben a 20/1992. (VII. 1.) K.r. sz. rendelet fentieket ismét módosította az alábbiak szerint: „A főjegyző helyettesítését távolléte esetén az Önkormányzati és Jogi Osztály vezetője látja el.”

²⁸ A hivatkozott jogszabályi hely a következőket tartalmazza: „A megyei testületek és tisztségviselők munkáját megyei önkormányzati hivatal segíti, melynek feladata a döntések szakmai előkészítése, valamint a döntések végrehajtásának szervezése és ellenőrzése. A megyei hivaltalt a közgyűlés elnöke irányítja.”

okkal gazdasági, szolgáltató szervezetekkel, közszolgáltatásokat nyújtó intézményekkel alakíthat társulásokat.

A társulások létrehozását, szervezeti és működési rendjét rögzítő együttműködési megállapodásokat a Szabályzat 9. sz. melléklete tartalmazza.

X. A MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT GAZDASÁGI ALAPJAI

27. § *Az önkormányzat költségvetése.* A megyei Közgyűlés évente rendeletben meghatározza a gazdasági programját és költségvetését. Az erről szóló rendelet-tervezet csak a Pénzügyi-Ellenőrző és Gazdasági Bizottság véleményezése után terjeszthető elő.

A költségvetés megtárgyalása két fordulóban történik. Az *első fordulóban* a tárgyaláshoz a kormány által rendelkezésre bocsátott költségvetési irányelvek, az önkormányzat kötelezően előírt és szabadon vállalt feladatainak alapos elemzése, helyzetfelmérése alapján gazdasági koncepciót kell összeállítani, amelynek keretében:

számításba kell venni a bevételi forrásokat, a források bővítésének lehetőségeit

meg kell határozni a kiadási szükségleteket, azok gazdaságos, célszerű megoldásait, a ki-elégítés alternatíváit

egyeztetni szükséges az igényeket, a célkitűzéseket a lehetőségekkel, megfogalmazható a szükségletek sorrendje.

A *második fordulóban* a költségvetési törvény által előírt részletezésben a költségvetés-tervezetét tárgyalja meg a Közgyűlés.

A költségvetés tervezetében először a törvényben előírt kötelező önkormányzati feladatok megvalósításának módzatait kell kimunkálni, majd ezt követi az önként vállalható önkormányzati feladatok számbavétele.

A költségvetés a bevételeit a források, a kiadásokat pedig a célok szerint tartalmazza. Az esetleges forráskiesés, többletfeladatok, áremelkedések, stb. fedezetéül kötelező tartalékokat kell képezni.

A Közgyűlés elnöke a tárgyévi lezárása után a zárszámadást²⁹ a Közgyűlés elé terjeszti.

28. § *A megyei önkormányzat vagyona.* A megyei Közgyűlés a *törzsvagyonát* (forgalomképtelen törzsvagyon, korlátozottan forgalomképes törzsvagyon, forgalomképes vagyontárgyak tételes listáját) a Szabályzat 10. sz. melléklete tartalmazza.³⁰

²⁹ A zárszámadás fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 19. jegyzetét.

³⁰ Az önkormányzat törzsvagyona az a vagyoni kör, amelynek állandó megléte szükséges az önkormányzat folyamatos működéséhez, s ezért fokozott védelem alá esik. Törzsvagyonnak az az önkormányzati tulajdon nyilvánítható, amely közvetlenül kötelező önkormányzati feladat, és hatáskör ellátását vagy a közhatalom gyakorlását szolgálja.

Az Ötv. 79. §-a alapján forgalomképtelen törzsvagyonnak minősülnek a helyi közutak és műtárgyak, a terek, parkok és minden más ingatlan és ingó dolog, amelyet törvény vagy a helyi önkormányzat forgalomképtelenné nyilvánít. A korlátozottan forgalomképes törzsvagyon pedig a köz-művek, intézmények és középületek, továbbá a helyi önkormányzat által meghatározott ingatlanok és ingók alkotják.

A helyi önkormányzatok gazdasági alapjairól részletesebben lásd: *Magyar közigazgatási jog. Általános rész.* Szerk.: FAZEKAS Marianna – FICZERE Lajos. Osiris, 2004. 202–209.

A Közgyűlés a korlátozottan forgalomképes vagyontárgyakkal való gazdálkodás és az önkormányzat vállalkozásaival kapcsolatos előírásokat külön rendeletben határozza meg.

A megyei önkormányzat – vagyonának növelése érdekében – részt vesz különböző gazdasági vállalkozásokban. A vállalkozásokban való részvétel részletes szabályait önálló rendeletben állapítja meg.

A vállalkozásokban való megfontolt és körültekintő részvétel biztosítása érdekében, az ilyen tárgyú előterjesztésekhez mindig kötelező közzgazdasági számításokat csatolni. Indokolt esetben külső szakértőket kell igénybe venni.

A Közgyűlés a megyei önkormányzati feladatok eredményesebb megvalósítása érdekében alapítványokat hozhat létre és közérdekű kötelezettségvállalásokat tehet. Az alapítványok létesítésével, kezelésével összefüggő részletes szabályokat külön megyei közgyűlési rendelet állapítja meg.

A Közgyűlés hitelt csak akkor vesz fel, ha más finanszírozási mód nem lehetséges, vagy gazdaságilag célszerűtlen.

XI. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

29. § Jelen Szabályzat 1991. év április hó 1. napján lép hatályba. Kihirdetésének napját és módját a Szabályzat eredeti példányán fel kell tüntetni.

A szabályzat mellékleteinek folyamatos vezetéséről, kiegészítéséről a megyei főjegyző gondoskodik.

E szabályzat hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti Fejér Megye Tanácsa 25/1989. (VI. 30.) T.sz. határozata a Tanács és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról.

Székesfehérvár, 1991. március 21.

Paál Huba s.k.
a közgyűlés elnöke

Dr. Merényi Zoltán s.k.
főjegyző

Forrás: Fejér Megye Közgyűlésének 4/1991.(III. 21.) K.r. sz. rendelete a Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról. *Fejér Megyei Közlöny*, I. (1991) 2. sz. 1–39.

SZÉKESFEHÉRVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÖZGYŰLÉSÉNEK SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

(Székesfehérvár, 1991. december 4.)

A helyi rendszerváltozás és a területi-települési önkormányzatok létrejöttére vonatkozóan a 108-as számú dokumentum bevezető szövegében foglaltak az irányadók.

Székesfehérváron a FIDESZ fölényes győzelmét hozó önkormányzati választásokat követően 1990. október 20-án került sor az önkormányzat alakuló ülésére, melyen Balsay Istvánt választották polgármesterré, ezen kívül határozatot hoztak a megyei jogú városi címre történő pályázatról, valamint kiírták a pályázatot a jegyzői tisztség betöltésére is.

Az önkormányzat szervezeti és működési szabályzatának elfogadására 1991. december 4-én került sor Székesfehérvár Megyei Jogú Városi Közgyűlése 30/1991. (XII.4) számú önkormányzati rendeletével, amely többszöri módosítással és kiegészítéssel egészen a következő önkormányzati ciklusig hatályban maradt.

BEVEZETŐ

Székesfehérvár megyeszékhely Budapesttől 67, a Balatontól 40 km távolságra helyezkedik el, a Mezőföld északi részén, a Móri árok völgykijáratában. Nyugatról a Bakony, északról a Vértes nyúlványai, észak-kelet felől a Velencei-hegység veszi körül.

Székesfehérvár a Dunántúl egyik legnagyobb kiterjedésű városa, egész területe 17.089 ha, belterülete 3725 ha. Jelentős közlekedési csomópont. Munkaerőigény, kereskedelmi, művelődési és egészségügyi ellátás terén közel 30 km vonzáskörzetű. A város lakosságának száma jelenleg közel 120 ezer fő, munkanapokon mintegy 150 ezer ember tartózkodik a városban.¹

A város múltja a Magyar Államalapítás kezdetére nyúlik vissza. Ismereteink szerint várfalakkal és várárokkal körülvett város, 972-től épült. A török hódoltságig az ország egyik székhelye volt. Itt koronázták uralkodóinkat, Szapolyai Jánosig és I. Ferdinándig. Itt temették el legtöbb királyunkat és családtagjait. Itt hirdették ki 1222-ben az ország első alkotmányát, Székesfehérvár volt otthona az évi törvényt napoknak.² 1703-ban szabad királyi város címet kapott, a két világháború közti időben önálló törvényhatósági jogú város volt.

Székesfehérvár történelmi múltja és földrajzi elhelyezkedése meghatározza a város tranzit-jellegét és számottevő idegenforgalmát.

☞

¹ Jelenleg 103 020 fő a város lakosainak száma (2005). Ezzel Magyarország kilencedik legnépesebb városa.

² Törvényt nap – Székesfehérváron, a középkorban a magyar királynak, mint az ország legfőbb bírójának ítélkezési napja, melyen minden szabad ember, illetve nemes megjelenhetett. Első hiteles említése 1185-ből származik.

Székesfehérvár várost az országgyűlés 82/1990. /XII. 7./ OGY. számú határozatával 1990. december 1-től Megyei Jogú Várossá nyilvánította.³

Az önkormányzat célja e szabályzat megalkotásával, hogy:

- biztosítsa a széles nyilvánosságon alapuló demokratikus hatalomgyakorlás alapvető feltételeit és létrehozza annak főbb szabályait,
- megteremtse a város gazdasági- kulturális- oktatási felemelkedésének lehetőségét,
- kialakítsa az önkormányzatiság megteremtését biztosító szervezeteit és intézményeit,
- megteremtse a város érdekeit szolgáló önkormányzati és államigazgatási munka feltételeit, a döntések egységes elvek szerinti előkészítését.

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata az 1990. évi LXV. törvény felhatalmazása alapján⁴ – figyelemmel az 1991. évi XX. törvény rendelkezéseire⁵ – a Közgyűlés működésének részletes szabályait az alábbiakban határozza meg:

I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. § Az önkormányzat:

/1/ Megnevezése: Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata

/továbbiakban: Önkormányzat/

/2/ Székhelye: Székesfehérvár, Városház tér 1.

/3/ Működési területe: Székesfehérvár közigazgatási területe.

2. § Az Önkormányzat jelképei:

/1/ Címere: /A város 1703-as kiváltságlevele óta./

Székesfehérvár Megyei Jogú Város címerének alakja álló pajzs, az uralkodó színei a kék, a vörös és a zöld. A pajzs alsó részén zöld hármashalom ezüst színű kövekből rakott várfal, középen kétfelé nyitott várkapuval, annak felső egyharmadáig lefüggő vasráccsal.

A várfalon három ablakos torony, mely közül a középső fedeles torony kiemelkedik. A címerpajzs fölött ötlombú nyitott aranykorona helyezkedik el vörös és kék kövekkel ékesítve. A címerpajzsot jobbról arany és kék, balról ezüst és vörös sisaktartó foszlány övezi.

³ Már az 1990. október 20-án tartott alakuló ülésen, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 61. §-ának megfelelően, miszerint az Országgyűlés a képviselő-testület kérelmére az ötvenezer-nél nagyobb lakosságszámú várost megyei jogú várossá nyilváníthatja, határozatot hozott a képviselő-testület a megyei jogú városi címre történő pályázatról, amit a fent említett országgyűlési határozattal el is nyert a város.

⁴ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 18. § (1) alapján:

„A képviselő-testület a működésének részletes szabályait a szervezeti és működési szabályzatában határozza meg.”

⁵ A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény többek között megállapítja az 1990. évi LXV. törvényben megállapított hatáskörtelepítési szempontok alapján a helyi önkormányzati feladat- és hatásköröket valamint a helyi önkormányzat szervei államigazgatási feladat- és hatáskörébe tartozó ügyeket.

/2/ Zászlója: Székesfehérvár Megyei Joga Város zászlaja hosszanti irányban osztott, felül kék, alul vörös színű anyagon, középen eredeti színeiben a város címerével.

A zászló egyik rövidebb oldalán rúdhoz rögzített, másik rövidebb oldalán 10 cm hosszú arany rojtozással.

/3/ Az /1/-/2/ bekezdésben leírt városi címer és zászló használatának rendjét külön rendelet szabályozza.

3. § Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata díszpolgári címeket és egyéb elismeréseket adományoz. A díszpolgárságra vonatkozó szabályokat és a díszpolgárok névsorát, valamint az egyéb elismerésekre vonatkozó szabályokat külön önkormányzati rendletek tartalmazzák.

4. § Székesfehérvár Megyei Jogú Város testvérvárosi kapcsolatokat tart fenn. A testvérvárosok névsorát az 1. sz. függelék tartalmazza.

II. FEJEZET A KÖZGYŰLÉS LÉTREJÖTTE

5. § A Közgylés:

Megnevezése: Székesfehérvár Megyei Jogú Városi Önkormányzat Közgylése /továbbiakban: Közgylés/

6. § A közgylés tagjainak számát és a települési képviselők névsorát a 2. sz. függelék tartalmazza.

AZ ALAKULÓ ÜLÉS ÖSSZEHÍVÁSA

7. § /1/ Az Ötv.⁶ értelmében a Közgylés alakuló ülését a választást követő 15. napon belül tartja meg.

/2/ Az alakuló ülést a legidősebb települési képviselő, mint korelnök vezeti. Az ülés vezetését addig veszi át, amíg a Közgylés megválasztja a város polgármesterét.

8. § /1/ A közgylés alakuló ülése összehívásának előkészítéséért a jegyző felelős.

/2/ A jegyző az alakuló ülés összehívása előtt egyeztető megbeszéléseket folytat az ülés előkészítése céljából, a közgylésbe bejutott pártok, illetve társadalmi szervezetek vezetőivel.

Az előkészítés keretében gondoskodik arról, hogy a megválasztott képviselők az alakuló ülés megtartásához szükséges közjogi ismeretek birtokába kerüljenek.

⁶ Ötv. – a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény, közkeletű nevén az Önkormányzati törvény általánosan használt rövidítése.

A POLGÁRMESTER MEGVÁLASZTÁSA

9. § /1/ A közgyűlés alakuló ülésén az Ötv-vel összhangban meghallgatja a választási szervek tájékoztatóját, és megválasztja a város polgármesterét.

/2/ A polgármester személyére bármelyik képviselő javaslatot tehet. A jelölés nyílt szavazással történik.

Polgármester jelölt az lesz, aki megkapta a települési képviselők 1/3-szavazatát.

/3/ A titkos szavazást megelőzően a Közgyűlés tagjainak sorából nyílt szavazással 5 fő szavazatszámú bizottságot választ.

/4/ Polgármester az a személy lesz, aki az alakuló ülésen a települési képviselők több mint felének szavazatát megkapta. A megválasztott polgármester a közgyűlés tagja.

/5/ Eredménytelen választás esetén a következő, 15 napon belül megtartott ülésen választ polgármestert a közgyűlés. A közgyűlés időpontjáról az alakuló ülés dönt.

/6/ A megválasztást követően a polgármester az Ötv.-ben meghatározott esküt tesz.

/7/ A polgármester esküjét a közgyűlés állva fogadja.

AZ ALPOLGÁRMESTEREK MEGVÁLASZTÁSA

10. § /1/ A város közgyűlése, a polgármester megválasztását követő 60 napon belül két alpolgármestert választ. Választásukra a polgármester választására vonatkozó szabályok irányadóak, azzal az eltéréssel, hogy eredménytelen választás esetén a közgyűlés nem köteles 15 napon belül új ülést tartani.

/2/ Az alpolgármesterek megválasztásának előkészítéséért a polgármester felelős. Ennek érdekében a közgyűlésbe bejutott pártok és társadalmi szervezetek vezetőivel egyeztetést kezdeményez.

TANÁCSNOKOK⁷ VÁLASZTÁSA

11. § /1/ Az SZMSZ-ben meghatározott feladatok ellátása céljából a polgármester, vagy bármely települési képviselő javaslatára a közgyűlés tanácsnokot választ.

/2/ A tanácsnokok megválasztása titkos szavazással és minősített többséggel⁸ történik.

A BIZOTTSÁGOK MEGALKALÍTÁSA

12. § /1/ A Közgyűlés bizottságait a polgármester megválasztásától számított 60 napon belül alakítja meg. Felsorolásukat az 1. sz. melléklet tartalmazza.⁹

⁷ A tanácsnokokra vonatkozóan lásd a 109-es sz. dokumentum 10. jegyzetét.

⁸ A minősített többség fogalmára vonatkozóan a 109-es sz. dokumentum 6. jegyzetét.

/2/ A bizottságok elnökeinek, alelnökeinek megválasztása titkos szavazással, minősített többséggel, tagjainak megválasztása nyílt szavazással, egyszerű többséggel történik.

/3/ A bizottságok elnökeinek és tagjainak megválasztása előkészítéséért a polgármester felelős.

A KÖZGYŰLÉS KÉPVISELŐ-CSOPORTJAINAK LÉTREJÖTTE

13. § /1/ A Közgyűlésben képviselettel rendelkező pártokhoz, társadalmi szervezetekhez tartozó képviselők közgyűlési tevékenységük összehangolására képviselő-csoportot hozhatnak létre. A pártok, társadalmi szervezetek közös képviselő-csoportot is létrehozhatnak.

/2/ Egy bejegyzett párthoz társadalmi szervezethez tartozó képviselő csak egy képviselő-csoportot alakíthatnak.

/3/ Egy képviselő csak egy képviselő-csoportnak lehet tagja.

/4/ Képviselő-csoportot legkevesebb 3 képviselő alakíthat.

/5/ A már megalakult képviselő-csoport elfogadhatja pártokhoz, illetve társadalmi szervezetekhez nem tartozó képviselők csatlakozását.

/6/ A képviselő-csoportból kizárt képviselőt pártokhoz illetve társadalmi szervezetekhez nem tartozónak kell tekinteni.

/7/ A képviselő-csoport működési szabályait maga állapíthatja meg.

14. § /1/ A képviselő-csoport megalakulását a megalakulástól számított 15 napon belül a polgármesternek írásban be kell jelenteni.

/2/ A képviselő-csoport megszűnését annak vezetője a polgármesternek bejelenteni.

III. FEJEZET

A KÖZGYŰLÉS FŐBB FELADATAI ÉS HATÁSKÖREI

15. § /1/ A közgyűlés főbb feladatai:

A városrendezés, a városfejlesztés, a város környezetvédelme, az egészséges ivóvízellátás, vízrendezési és csapadékvíz elvezetés, csatornázás, lakásgazdálkodás, köztemető-fenntartás, közutak és közterületek fenntartása. A helyi tömegközlekedés, településtartás.

9 A hivatkozott melléklet alapján a Közgyűlés bizottságai a következők:

- Ügyrendi-, Igazgatási és Jogi Bizottság,
- Gazdasági Bizottság,
- Kulturális Bizottság,
- Oktatási és Sportbizottság,
- Egészségügyi Bizottság,
- Szociális és Családvédelmi Bizottság,
- Lakás-, Helyiség és Telekgazdálkodási Bizottság,
- Pénzügyi- Ellenőrző Bizottság,
- Városrendezési-, Fejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság.

biztosítása. Gondoskodás a közbiztonság helyi feladatairól, valamint a – jogszabályokban meghatározott illetékességi területtel – tűzvédelemről.

Közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, foglalkoztatás megoldásában. Az óvodáról, az alapfokú nevelésről, az oktatásról, az egészségügyi és a szociális ellátásról való gondoskodás. A közösségi tér biztosítása. A közművelődés, a tudományos, a művészeti tevékenység, a sport támogatása. A nemzeti és etnikai kisebbség jogai érvényesítésének biztosítása. Az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.

/2/ Ellátja továbbá, mint települési önkormányzat a területén – megfelelő eltérésekkel – saját hatásköröként a megyei önkormányzati feladat- és hatásköröket.

/3/ A közgyűlés a feladatkörét nem ruházhatja át.

16. § /1/ A Közgyűlés hatáskörébe tartozó ügyek felsorolását az önkormányzatokról szóló LXV. tv. 1. § /6/ bekezdés,¹⁰ a 10. §,¹¹ valamint a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak,¹² valamint az egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény alapján a 2. sz. melléklet tartalmazza.

/2/ A közgyűlés az Ötv. 10. § értelmében¹³ hatáskörében tartja:

- a) az önkormányzati rendeletalkotást,
- b) szervezetének kialakítását és működésének meghatározását, továbbá a törvény által hatáskörébe utalt választást, kinevezést, megbízást,
- c) a helyi népszavazás kiírását, az önkormányzati jelképek, kitüntetések és elismerések meghatározását, használatuk szabályozását. A díszpolgári címek adományozását,
- d) a gazdasági program költségvetés megállapítását, döntést a végrehajtásukról szóló beszámoló elfogadásáról, a helyi adó megállapítását, a városrendezési tervek jóváhagyását, döntést /5 millió forint értékhatár feletti/ hitelfelvétel kötvénykibocsátás, továbbá a közösségi célú alapítvány létesítése és alapítványi forrás átvétele és átadása ügyében,
- e) önkormányzati társulás¹⁴ létrehozását, társuláshoz érdekképviseleti szervezethez való csatlakozást,
- f) megállapodást külföldi önkormányzattal való együttműködésről. Nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozást,
- g) intézmény-, vállalatalapítást,

¹⁰ A hivatkozott jogszabályi hely alapján: A helyi önkormányzat a törvény keretei között:

„a) önállóan alakíthatja szervezetét és működési rendjét, önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetések és elismerő címeket alapíthat;

b) önkormányzati tulajdonával önállóan rendelkezik, bevételeivel önállóan gazdálkodik, az önként vállalt és a kötelező önkormányzati feladatok ellátásáról egységes költségvetéséből gondoskodik. Saját felelősségére vállalkozói tevékenységet folytathat. Kiegészítő állami támogatásra jogosult az önhibáján kívül hátrányos helyzetben levő települési önkormányzat;

c) szabadon társulhat más helyi önkormányzattal, érdekeinek képviselése és védelme céljából területi, valamint országos érdekképviseleti szervezetbe tömörülhet, feladat- és hatáskörében együttműködhet külföldi helyi önkormányzattal, beléphet nemzetközi önkormányzati szervezetekbe.”

¹¹ Az 1990. évi LXV. törvény 10. §-a a képviselő-testület hatásköréből át nem ruházható feladatokat és jogokat határozza meg.

¹² A köztársasági megbízott fogalmára vonatkozóan lásd a (Fejér megye 1991.) sz. dokumentum 11. jegyzetét.

¹³ A hivatkozott jogszabályi helyre vonatkozóan lásd jelen dokumentum 11. jegyzetét.

¹⁴ Az önkormányzati társulás fogalmára vonatkozóan lásd a 109-es sz. dokumentum 7. jegyzetét.

26. § (1) Az osztályülést az osztályelnök készíti elő, hívja össze és vezeti. Az osztályülés akkor határozatképes, ha a szavazati joggal rendelkező tagoknak több mint a fele jelen van.

(2) Az osztályülések – a tudományos előadó ülések kivételével – általában zártak. Az ülésekre vagy a napirend egyes tárgyainak megtárgyalására más szakértőket is meg lehet hívni.

(3) Az osztályülés egyszerű szótöbbséggel hozza határozatát. Szavazategyenlőség a javaslat elvetését jelenti. Az osztályülés – személyi kérdések kivételével – általában nyíltan szavaz, de bármely ügyben úgy is határozhat, hogy titkosan szavaz.

27. § A tudományos osztályok több osztály tudományterületét érintő kérdések megvitatására és közös állásfoglalás kialakítására együttes osztályüléseket tartanak.

VIII. FEJEZET A BIZOTTSÁGOK

28. § (1) Az akadémiai tudományos testületi működés a bizottságok tevékenységére támaszkodik.

(2) Az elnökség, illetőleg a tudományos osztályok egyes tudományágazatok gondozására állandó jelleggel, továbbá egyes tudományos kérdések megvizsgálására vagy meghatározott feladatok elvégzésére alkalmi bizottságokat szervezhetnek. Az elnökségi bizottságok az elnökség, az osztályhoz tartozó bizottságok az osztályülés közvetlen irányítása és felügyelete alá tartoznak.

(3) A tudományos osztályok komplex feladatok rendszeres vagy esetenkénti ellátására osztályközi komplex bizottságot szervezhetnek. Ha a komplex feladat ellátása szükségessé teszi, a komplex bizottságot az elnökség hozza létre.

(4) Bármely több osztály tudományterületét érintő osztályközi komplex bizottságot egy osztályhoz kell telepíteni, de a komplex bizottság irányítását és felügyeletét az érdekelt osztályok együttesen látják el.

(5) A tudományos bizottságok elnökét, titkárát és tagjait a létesítésüket elhatároló tudományos testület (elnökség, osztályülés), a több tudományszak körében szervezett osztályközi komplex bizottság elnökét, titkárát és tagjait az érdekelt tudományos osztályok osztályülései egyetértésben, illetőleg az elnökségi komplex bizottság elnökét, titkárát és tagjait az elnökség választja. Valamennyi választás 3 évi időtartamra szól.

(6) A bizottság munkájáért a bizottság elnöke felelős. A bizottság elnökét lehetőleg az Akadémia rendes vagy levelező tagjai közül kell kiválasztani.

29. § (1) A bizottság ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket az elnökség, illetőleg az osztályülés a hatáskörébe utal. Megvitatja a tudományterület elvi és szakmai kérdéseit, vitaüléseket, tanácskozásokat, felolvasó üléseket, kongresszusokat és tudományos ülésszakokat készít elő.

(2) A bizottság tudományos kérdésekben állást foglal, tudománypolitikai, tudomány-szervezési és egyéb kérdésekben javaslatot tesz.

30. § (1) Az elnökség és a tudományos osztályok egyes konkrét feladatok elvégzésére a bizottságok keretében albizottságokat (munkabizottságokat) szervezhetnek.

(2) Az albizottság (munkabizottság) elnökét, titkárát és tagjait – a bizottság javaslatára –

az osztályelnök bízta meg. A megbízás legfeljebb ugyanannyi időtartamra szólhat, mint a bizottságok megbízatása.

31. § A bizottságok, illetőleg az albizottságok (munkabizottságok) munkájában a tagokon kívül más szakértők is bevonhatók.

IX. FEJEZET

A TUDOMÁNYOS TESTÜLETEK MŰKÖDÉSÉNEK BIZTOSÍTÁSA

32. § (1) A közgyűlés, az elnökség, a tudományos osztályok és a tudományos bizottságok működéséhez szükséges operatív szervező és ügyviteli munkát, továbbá a testületi szervek vezető által meghatározott feladatokat állandó főfoglalkozású munkatársakból és konkrét feladatok elvégzésére szerződtetett szakértőkből álló Tudományos Testületi Titkárság végzi. A Tudományos-Testületi Titkárság az Akadémia elnökének irányítása alá tartozik, munkáját a központi hivatali szervekkel kölcsönhatásban, de szervezetileg tőlük elkülönítve végzi.

(2) A Tudományos-Testületi Titkárság előkészítő és szervező tevékenységgel részt vesz az osztályok testületi tevékenységében. Segíti az osztályelnököket az osztályok és a bizottságok feladatainak szakszerű ellátásában, és működésükkel összefüggésben gondoskodik az adminisztratív feladatok ellátásáról.

(3) A Tudományos Testületi Titkárság feladatkörébe tartozik különösen:

a) a tudományos testületi szervek üléseinek előkészítése, a határozatok megvalósításához szükséges intézkedések megtétele;

b) közreműködés tudományfejlesztési irányelvek készítésében és egyes tudományágak helyzetének felmérésében;

c) részvétel a tudományos kutatások tervezése és beszámoltatása elvi és módszertani kérdéseinek kidolgozásában;

d) közreműködés a kutatóintézmények, az osztályok és a bizottságok tudományos munkája értékelésének és elemzésének előkészítésében;

e) részvétel az akadémiai könyv- és folyóiratkiadás elvi döntéseinek kialakításában és a tudományos testületek könyv- és folyóiratkiadási tervének előkészítésében;

f) közreműködés a testületi szervek vezetőinek az akadémia mint tudományos testület, a tudományos osztályokat és a bizottságokat érintő intézkedéseiben, és ez irányú munkájuk ellátásában.

(4) A titkárság szervezeti és működési szabályzatát az elnök állapítja meg.

(5) A titkárság élén a titkárság vezetője áll. Tanácskozási joggal részt vehet a testületi szervek ülésein.

(6) A Tudományos Testületi Titkárság vezetőjét az elnök, a titkárság dolgozóit a Tudományos Testületi Titkárság vezetője nevezi ki. A tudományos testületek vezetője által kijelölt szakértőket a Tudományos Testületi Titkárság vezetője bízta meg.

(7) A Tudományos-Testületi Titkárság rendszeres munkakapcsolatot tart az Akadémia Központi Hivatalával.

X. FEJEZET TUDOMÁNYOS ÜLÉSEK

33. § Az Akadémia a tudományos célok megvalósítása érdekében kongresszusokat, tudományos ülésszakokat, együttes üléseket és egyéb tudományos előadásokat rendez. Ezekre az Akadémia külföldi tudósokat is meghívhat. A tudományos előadó üléseken – az osztályülés határozata alapján – azok is előadhatják tudományos munkájukat, akik az Akadémiának nem tagjai.

XI. FEJEZET KÖNYV- ÉS FOLYÓIRATKIADÁS

34. § (1) Az Akadémia a tudományos kutatások eredményeinek nyilvánosságra hozatala érdekében tervszerűen tudományos könyveket és folyóiratokat ad ki.

(2) Az Akadémia könyv- és folyóiratkiadások elveit az elnökség állapítja meg. A tudományos osztályok figyelemmel kísérik a tudományterület könyv- és folyóiratkiadását, és saját keretükben kialakítják könyv- és folyóiratkiadási terveiket. Az Akadémia könyv- és folyóiratkiadásáról az Akadémiai Kiadó útján a főtítkár gondoskodik.

(3) Az Akadémia a magyar tudomány eredményeit idegen nyelven is közzéteheti.

XII. FEJEZET EGYESÜLETEK ÉS TÁRSASÁGOK⁸

35. § (1) Az Akadémia a tudományos és kulturális tevékenység fejlesztése, továbbá az eredmények társadalmi úton való ismertetése és felhasználása érdekében tudományos célú egyesületeket és társaságokat támogat, és segítséget nyújt működésük feltételeinek biztosításához.

(2) Az Akadémia támogatja továbbá azoknak az egyesületeknek munkáját is, amelyek nem tartoznak ugyan az Akadémia felügyelete alá, de célkitűzéseik megfelelnek az (1) bekezdésben foglaltaknak.

XIII. FEJEZET AZ AKADÉMIA SZEREPE A TUDOMÁNYOS MINŐSÍTÉSBEN

36. § (1) A Tudományos Minősítő Bizottság az Akadémia elnökségének felügyelete és ellenőrzése alatt végzi munkáját.

(2) A Tudományos Minősítő Bizottság feladatát, szervezetét és működését külön jogszabályok és ügyrend állapítják meg.

 ⁸ Ezek szerepe és jelentősége az akadémiai intézethálózat kiépülésével igencsak lecsökkent.

III. RÉSZ

I. FEJEZET

AZ AKADÉMIA SZAKIGAZGATÁSI TEVÉKENYSÉGE

37. § Az Akadémia szervezeti keretében levő intézmények (intézetek, kutatócsoportok, tudományos egyesületek, hivatali szervek, vállalatok stb.) munkájának, valamint az akadémiai támogatással folyó kutatásoknak irányításával, felügyeletével és ellenőrzésével, személyzeti, továbbképzési kérdéseivel és anyagi támogatásával kapcsolatos szakigazgatási hatáskört az Akadémia főtitkára gyakorolja, az Akadémia Központi Hivatal(a továbbiakban: Hivatal) közreműködésével.

38. § (1) A főtitkárt a közgyűlés ajánlására a kormány nevezi ki az Akadémia tagjai közül öt évi időtartamra.

(2) A főtitkár tevékenységéért a kormánynak tartozik felelősséggel, és az Akadémia közgyűlésének, illetőleg elnökségének rendszeresen köteles beszámolni.

(3) Ha a főtitkár az alapszabályoknak meg nem felelő tevékenységet fejt ki, az elnökség előterjesztésére a közgyűlés javasolhatja a kormánynak a főtitkár felmentését.

4) A főtitkár feladatait a közgyűlés ajánlására – általában az Akadémia tagjai közül a kormány által öt évre kinevezett főtitkárhelyettesek közreműködésével látja el.

39. §

(1) A Hivatal szervezete:

a) *Tudományági Főosztályok:*

A) Természettudományi I. főosztály

B) Természettudományi II. (biológiai) főosztály

C) Társadalomtudományi főosztály

b) *Funkcionális Főosztályok:*

D) Központi igazgatási tikárság

E) Személyzeti főosztály

F) Terv- és pénzügyi főosztály

G) Nemzetközi kapcsolatok főosztálya

(2) A Hivatal szervezetének további tagolódását a szükségleteknek megfelelően a főtitkár állapítja meg, és a Hivatal szervezeti és működési szabályzatában rögzíti.

(3) Az akadémiai és az Akadémia által támogatott kutatóhelyek – a szakigazgatás vonatkozásában – a szakmájuk szerint illetékes tudományági főosztályhoz tartoznak.

II. FEJEZET

AZ AKADÉMIAI INTÉZMÉNYEK SZAKIGAZGATÁSI IRÁNYÍTÁSA

40. § (1) Az 1969. évi 41. számú tvr-ben foglaltak szerint az Akadémia szakigazgatási jogkörében a szervezetéhez tartozó intézmények irányítását – a testületi szervek véleménye és ajánlásai figyelembevételével – a főtitkár útján látja el, aki a Hivatal egyszemélyi felelős vezetője. A főtitkár a tvr-ben meghatározott jogkörében, illetőleg a Kormány felhatalmazá-

sa alapján országos hatáskörű szerv vezetőjének a jogállásában jár el, az ennek megfelelő jogokkal és kötelezettségekkel.

(2) A főtitkár kötelességei különösen:

a) az Akadémia szervezetébe tartozó intézmények és az általa támogatott kutatások tudományos szakigazgatásának irányítása, ennek keretében az intézmények feladatkörének meghatározása;

b) az Akadémia pénzügyi, beruházási, beralap és egyéb igényeinek megtervezése, ezeknek a kereteknek a felosztása;

c) a kormány által az Akadémiára bízott kutatási, illetőleg kutatásokat összehangoló feladatok ellátásának a megszervezése, ágazati felelősséggel a természettudományok és a társadalomtudományok területén;

d) az akadémiai intézmények tekintetében a jogszabályokban, illetőleg állami határozatokban foglalt rendelkezések végrehajtása, a végrehajtáshoz szükséges utasítások kiadása;

e) a felügyelete alá tartozó intézmények személyzeti munkájának irányítása és a jogszabályok által hatáskörébe utalt kinevezési jogkör gyakorlása;

f) az akadémiai testületeknek országos érvényű, illetőleg az akadémiai tudományos kutatásokra vonatkozóan kialakított fejlesztési irányelveinek és ajánlásainak az akadémiai kutatóintézetekben való érvényre juttatása;

g) az elnökség véleményének a kikérése, az akadémiai intézményekre vonatkozóan olyan hatáskörébe tartozó döntések esetében, amelyek országos vagy nemzetközi fontosságúak, illetőleg általános jelentőségűek vagy hosszabb távra kihatóak;

h) tevékenységről a közgyűlésnek, illetőleg az elnökségnek rendszeresen – a testületi ajánlástól, illetőleg véleménytől eltérő intézkedése esetén – megfelelő indoklással beszámolás;

i) az akadémiai kutatóhelyeken elért tudományos kutatások eredményeinek gyakorlati hasznosítását előmozdító intézkedések, illetőleg rendelkezések kiadása;

j) az Akadémiához tartozó tudományos egyesületek (társaságok) igazgatási felügyelete;

k) az Akadémiai Könyvtár irányítása és felügyelete;

l) a kormány, valamint az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke által átruházott hatáskörben árhatósági jogkör gyakorlása;

m) az irányítás alá tartozó szervezetek működésével, illetőleg a hatáskörébe tartozó feladatokkal kapcsolatos közérdekű bejelentések és panaszok intézése.

(3) A főtitkár jogosult:

a) a felügyelete alá tartozó intézményekre kötelező általános és esetenkénti utasítások kiadására;

b) konkrét kutatási feladatok esetenkénti kitűzésére;

c) az Akadémia szervezetéhez tartozó intézmények működéséről és kutatási eredményeiről szóló jelentések elbírálására, általában a szakigazgatási ellenőrzés gyakorlására;

d) az akadémiai intézmények számára a nemzetközi tudományos kapcsolatok megfelelő alakulását és fejlődését előmozdító intézkedések, illetőleg rendelkezések kiadására;

f) az akadémiai intézmények szervezeti és működési elveinek a megállapítására;

g) vállalatok, üdülők-, jóléti és egyéb intézmények alapítására, irányítására, felügyeletére és megszüntetésére;

h) az Akadémia intézményeinek képviseletére.

41. § (1) Az egyes tudományági főosztályok az illetékes főtitkárhelyettes irányítása alatt állnak.

(2) A főtitkárhelyettesek ellátják azokat a feladatokat is, amelyekkel őket – állandó vagy alkalmi jelleggel – a főtitkár megbízza.

(3) A főtitkárhelyettesek közvetlen kapcsolatot tartanak fenn a munkaterületük szerint illetékes alelnökkel és osztályelnökökkel. Működésük során rendszeresen kikérik az illetékes testületi szervek vezetőinek tanácsait.

42. § (1) A főtitkár szakigazgatási tanácsadó szerve a főtitkári kollégium, amelynek állandó tagjait a főtitkár kéri fel.

(2) A főtitkári kollégium tanácskozására a főtitkár esetenként – a tárgyalta ügyek természete szerint – más szakembereket is meghívhat.

III. FEJEZET

A TUDOMÁNYOS TESTÜLETEK ÉS SZAKIGAZGATÁSI SZERVEK KAPCSOLATAI

43. § (1) A főtitkár tevékenysége során figyelembe veszi az Akadémia közgyűlésének és elnökségének az országos feladatokra, valamint az Akadémiára vonatkozó tudáspolitikai irányelveit.

(2) A főtitkár az elnökséggel egyeztetve jár el a kutatóintézetek alapítása és megszüntetése ügyében.

(3) A főtitkár köteles az elnökség véleményét kikérni mindazokban a tudáspolitikai kérdésekben, amelyekben a döntés nemzetközi vagy országos vonatkozásban fontos, általános jelentőségű és hosszú távra kiható tudományos elhatározást igényel, így különösen az ötéves beruházási és pénzügyi terv fő irányaira vonatkozólag. Az elnökség véleményétől eltérő intézkedések esetén a főtitkár erről, megfelelő indoklással, az elnökségnek beszámolni tartozik.

(4) A főtitkár a hatáskörébe tartozó bármely – általa fontosnak ítélt – kérdés eldöntése előtt kikérheti a testületi szerveknek, illetőleg azok vezetőinek véleményét.

IV. FEJEZET

VEGYES INTÉZKEDÉSEK

44. § (1) Az alapszabályok módosítására az Akadémiának legalább tíz tagja, az elnök, illetőleg a főtitkár tehet javaslatot.

(2) Az alapszabályok módosításáról a közgyűlés csak akkor határozhat, ha a tagok többsége jelen van. A módosítást elfogadó határozathoz a jelenlevők kétharmadnyi szótöbbsége szükséges.

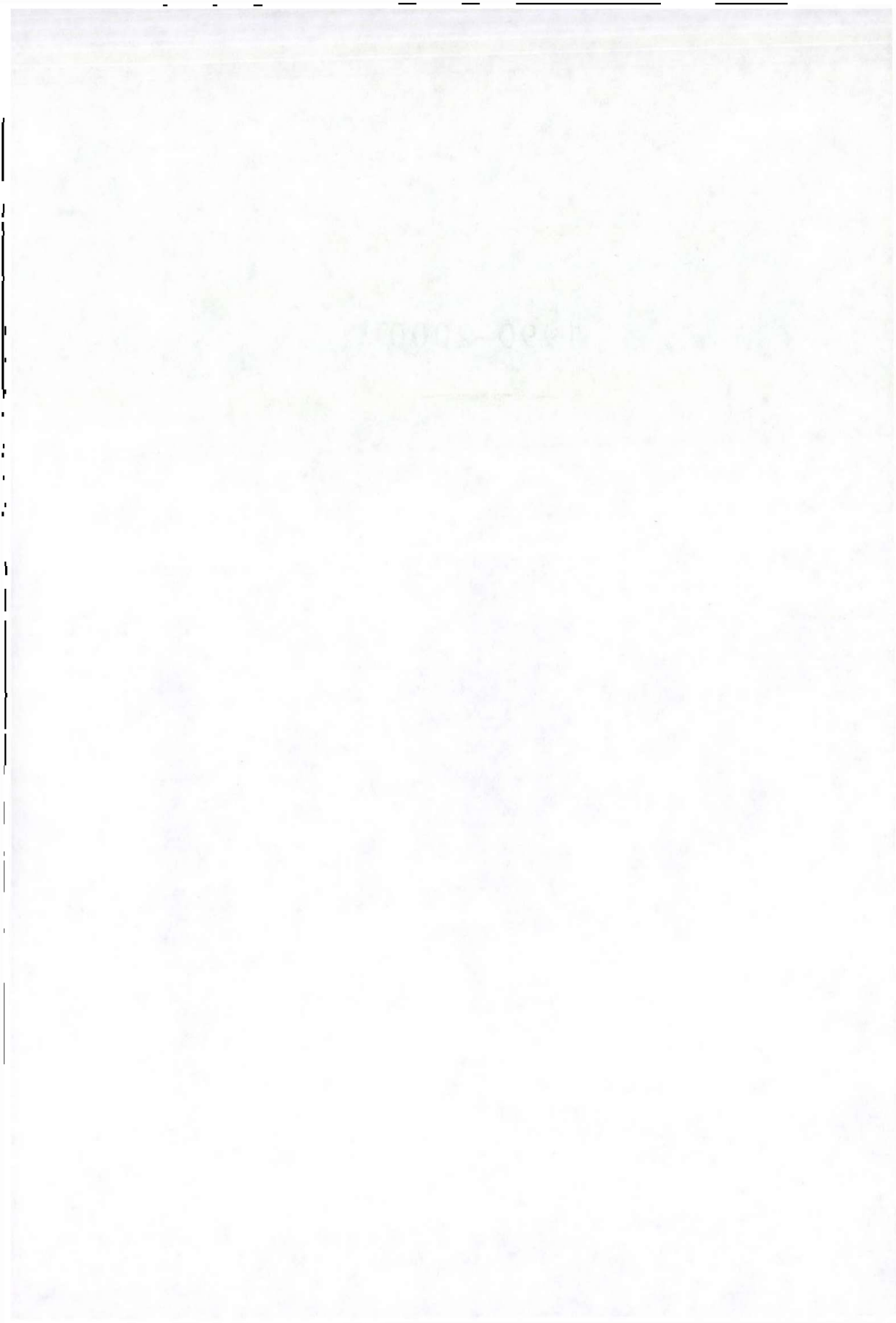
45. § A közgyűlés által elfogadott és a Magyar Forradalmi Munkás –Paraszt Kormány által jóváhagyott alapszabályok az alapjai az Akadémia testületi és igazgatási szervei szervezeti és működési szabályzatának.

Budapest, 1970. február 5.

Forrás: Először közli A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1969. évi 41. sz. törvényerejű rendelet és a *Magyar Tudományos Akadémia Alapszabályai az 1970. évi közgyűlés után*. Budapest, 1970. 5–22.

1990-2000

KÖZIGAZGATÁSI ÖNKORMÁNYZATOK

KUP KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

(Kup, 1991. február 27.)

Az 1949-ben deklarált, majd 1950-től a gyakorlatban is kiépített tanácsrendszerrel felszámolásra kerültek a polgári korszak nagy múltú közigazgatási önkormányzatai, és noha a tanácsrendszer fejlődésével az önkormányzatiság bizonyos jegyei lassanként ismét teret nyertek a valódi és európai önkormányzatiság megteremtését végül csak a rendszerváltozás kibontakozó folyamata tette lehetővé.

A tanácsok megbízatása 1990. június 8-án járt le. Miután azonban előrelátható volt, hogy az új önkormányzati rendszerre, és az erre vonatkozó új választási elvekre vonatkozó törvények addig nem készülnek el, így májusban az országgyűlés a tanácsok megbízatását 1990. szeptember 23-ig meghosszabbította. Végül augusztusra készült el a helyi rendszerváltozást biztosító önkormányzati törvénycsomag. Elsőként augusztus 2-án az 1990. évi LXIII. törvény került elfogadásra a Magyar Köztársaság Alkotmányának módosításáról, amely az alkotmány IX. fejezetébe a tanácsok helyett „A helyi önkormányzatokat” iktatta be. A következő napon, augusztus 3-án pedig az országgyűlés elfogadta a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvényt és a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvényt (közkeletű nevén az önkormányzati törvényt), mely átfogóan tárgyalta a községi és a városi, valamint a fővárosi, tehát összefoglalóan a települési valamint a megyei önkormányzatok kérdését.

A jogalkotók hazánk haladó önkormányzati hagyományait és az Európa Tanács által 1985-ben elfogadott Helyi Önkormányzatok Európai Chartája alapkövetelményeit figyelembe véve és a hazai viszonyokhoz és igényekhez igazítva hozták létre a korábbi túlzott centralizáció után meglehetősen nagy mozgástérrel rendelkező magyar önkormányzati rendszert.

Ezt követően 1990. szeptember 30-án került sor a helyhatósági választásokra, aminek során immár minden település alkotmányos joga alapján választhatott képviselőtestületet. A nem túl magas részvételi arány következtében azonban 310 helységben második forduló kellett tartani, amire 1990. október 14-én került sor. A 10000 fő alatti kistépüléseken a független jelöltek szerezték meg a polgármesteri széket és a képviselőtestületi helyek többségét. A 10000 lélekszám feletti településeken az SZDSZ és SZDSZ-FIDESZ koalíció szerezte a legtöbb helyet a függetleneket és az MDF-t megelőzve.

A helyhatósági választásokat követően az egyes települések által delegált küldöttek választották meg a megyei közgyűlések tagjait.

A választásokkal létrejött az új típusú helyi önkormányzati rendszer, amely lehetővé tette a községeknek, a városoknak, a megyéknek és a fővárosnak saját életük és működésük törvényes keretek közötti önálló intézését.

A rendszerváltozás utáni első önkormányzati választásokon a Veszprém megyében, Pápától délre fekvő kis faluban Kupon, a kisebb települések többségéhez hasonlóan függetlenekből álló képviselőtestület alakult. A kevesebb mint 500 fős lélekszám következtében a település önkormányzata nem hozott létre saját polgármesteri hivatalt, hanem a két szomszédos községgel Nórappal és Pápakovácsival megállapodást kötött körjegyzőség létrehozásáról és működtetéséről Pápakovácsi székhellyel.

A kicsi, mindössze hat fős képviselőtestület, megalakulását követően viszonylag gyorsan megalakította, majd 1991. február 27-én elfogadta 1/1991. /II.27/ számú rendeletével szervezeti és működési szabályzatát, aminek első módosítására csak a következő választásokat követően az 5/1995 /VI.13./ számú rendelettel került sor, hatályon kívül helyezése pedig csupán a rendszerváltozást követő harmadik önkormányzati ciklusban a 4/1999. /V.3./ számú rendelettel történt meg.

I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. § Az önkormányzat hivatalos megnevezése: Önkormányzat Kup /a továbbiakban önkormányzat/.

Az önkormányzat székhelye: 8595. Kup.¹ Az önkormányzat címe: Fő u. 76.

/2/ Az önkormányzat működési területére vonatkozó fontosabb adatokat az 1. sz. melléklet tartalmazza.²

II. FEJEZET AZ ÖNKORMÁNYZAT FELADATA, HATÁSKÖRE, SZERVEI

AZ ÖNKORMÁNYZAT FELADATA

2. § /1/ Az önkormányzat feladata különösen:

a településfejlesztés,
településrendezés,
az épített és természeti környezet védelme, – lakásgazdálkodás,
vízrendezés és csapadékvíz-elvezetés, ivóvízellátás, – csatornázás,
köztemető fenntartás,
helyi közutak és közterületek fenntartása, – településtisztaság biztosítása,
helyi tűzvédelemről való gondoskodás,
közbiztonság helyi feladatainak ellátása,
közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, – közreműködés a – foglalkoztatás megoldásában,
óvodai és alapfokú oktatási nevelési ellátás,
egészségügyi alapellátás, szociális ellátás,
közművelődési, művészeti és sporttevékenység támogatása,
a lakosság önszerveződő közösségeinek tevékenységét támogatja, együttműködik e közösségekkel.

/2/ Az /1/ bekezdésben meghatározott feladatai közül köteles gondoskodni:

az egészséges ivóvízellátásról,
az alapfokú oktatásról,
az egészségügyi és szociális alapellátásról,
a közvilágításról,

☞

¹ A Bitva-patak partján épült község neve szláv eredetű, első említése 1240-ből származik.

² A hivatkozott melléklet alapján az önkormányzat működési területe:

Kup község belterülete: Fő utca, Malom utca.

– Kup község külterülete: Külső Erdészlak.

A lakosság száma az 1990. január 1-i népszámlálás alapján 471 fő.

a helyi közutak fenntartásáról,
a köztemető fenntartásáról.

A KÉPVISELŐTESTÜLET HATÁSKÖRE

3. § /1/ Az önkormányzat feladatait A helyi önkormányzatokról szóló törvényben /továbbiakban: Ötv./³ és egyéb jogszabályokban megállapított hatáskörei gyakorlásával valósítja meg.

A hatásköri jegyzék a szabályzat 2. sz. mellékletét képezi.

/2/ A képviselőtestület hatásköréből nem ruházható át:

a rendeletalkotás,

szervezetének kialakítása és működésének meghatározása, – a törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, megbízás,

a helyi népszavazás kiírása,

önkormányzati jelképek, kitüntetések és elismerő címek meghatározása, használatuk szabályozása,

a gazdasági program, a költségvetés megállapítása, döntés a végrehajtásukról szóló beszámoló elfogadásáról, a településrendezési terv jóváhagyása, a helyi adó megállapítása, a képviselőtestület által meghatározott értékhatár felett hitelfelvétel, kötvénykibocsátás, közösségi célú alapítvány mint forrás átvétele és átadása,

önkormányzati társulás⁴ létrehozása,

társuláshoz, érdekképviseleti szervhez való csatlakozás,

az intézmény alapítása,

közterület elnevezése, emlékmű állítás,

eljárás kezdeményezése az Alkotmánybíróságnál,

véleménynyilvánítás olyan ügyben, amelyben törvény az önkormányzat álláspontjának a kikérését írja elő,

azok az ügyek, amelyekben a döntést egyéb jogszabályok kizárólag a képviselőtestület hatáskörébe utalják,

megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködésről,

nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás.

A KÉPVISELŐTESTÜLET SZERVEI

4. § A képviselőtestület szervei:

a polgármester és a

képviselőtestület hivatala.

³ Ez az 1990. évi LXV. törvény.

⁴ Az önkormányzati társulás fogalmára vonatkozóan lásd a 109-es sz. dokumentum 7. jegyzetét.

III. FEJEZET

A KÉPVISELŐTESTÜLET MŰKÖDÉSE

5. § A képviselőtestület tagjainak száma: 5 fő.

A képviselőtestület tagjainak névsorát a szabályzat 3. sz. melléklete tartalmazza.

A képviselőtestület hatáskörét ülésein gyakorolja.

Az Ötv. 12. § (1) bekezdésében foglaltak alapján⁵ évente legalább 6 ülést tart, üléseit éves munkatervben ütemezi. A képviselőtestület ülésén elhatározhatja bármely ügyben szükség szerinti ülés tartását.

A képviselőtestület ülését össze kell hívni a /2/ bekezdésben foglaltakon túl:

a képviselők egynegyedének indítványára, vagy

a falugyűlés állásfoglalása esetén.

A képviselőtestületi ülés összehívását indítványozóknak meg kell jelölni:

a megtárgyalandó napirendet,⁶

ki kell dolgozni a határozati javaslatot,

rögzíteni kell, hogy az ülésre kinek a meghívását javasolják.

A kezdeményezők tegyenek indokolt javaslatot a képviselőtestület ülésének időpontjára is.

A szabályoknak megfelelő kezdeményezés esetén a polgármester 7 napon belül köteles gondoskodni a képviselőtestület ülésének összehívásáról.

MUNKATERV

6. § A képviselőtestület a kötelező üléseire éves munkatervet készít.

A munkaterv elfogadásáról legkésőbb az év első munkaterv szerinti ülésén kell dönteni.

A munkaterv tartalmazza:

a testületi ülések tervezett időpontját,

a javasolt napirendet,

a napirend előadóit,

meghatározza azokat a témákat, amelyeknél írásos előterjesztést tart szükségesnek,

meghatározza mely ügyek előkészítésénél kell közmeghallgatást tartani,

megjelöli az ülésre meghívottakat,

egyéb szervezési feladatokat is magába foglalhat /jelentősebb községi rendezvények szervezése, kiemelkedő évfordulók megünneplése/.

⁵ A hivatkozott jogszabályi hely a következőket írja elő: „A képviselő-testület szükség szerint, a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott számú, de évente legalább hat ülést tart. Az ülést össze kell hívni a települési képviselők egynegyedének vagy a képviselő-testület bizottságának az indítványára.”

⁶ A napirend fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 17. jegyzetét.

ELŐTERJESZTÉS

7. § A képviselőtestület elé kerülő előterjesztés fő részei:

a) A tárgy pontos meghatározása, annak áttekintése, hogy a témakör szerepelt-e már korábban is napirenden, ha igen, milyen döntés született, az ügy lényegének is-mertetése, a meghozandó döntés indokainak bemutatása, az előkészítésben résztvevők megnevezése.

b) Az előterjesztés megállapításain alapuló határozati javaslat, mely egyértelműen megfogalmazott rendelkező részből áll, tartalmazza a végrehajtásért felelős szerv vagy személy megnevezését és a végrehajtás határidejét.

A határozati javaslatban a végrehajtás határidejére elsősorban naptár szerinti jelölést kell alkalmazni.

Amennyiben a testület a határozat végrehajtásáról jelentést kér, úgy a határozatban erre utalni kell.

Jelentési kötelezettség esetén a végrehajtásról – a határidő lejártát követő képviselőtestületi ülésen – számot kell adni.

AZ ÜLÉS ÖSSZEHÍVÁSA

8. § A képviselőtestület ülését a polgármester hívja össze. Az ülés összehívása meghívóval történik.

A meghívót a képviselőknek az ülés előtt legalább 5 nappal kell megkapniuk.

A meghívó tartalmazza:

az ülés helyét és kezdési időpontját,
a javasolt napirendi pontokat és az előadók nevét,
mellékleként a határozati javaslat teljes szövegét,
a képviselőtestület által meghatározott esetekben az írásos előterjesztést.

A meghívót a polgármester írja alá.

/3/ A képviselőtestület ülése sürgős esetben külön meghívó nélkül, akár szóbeli üzenettel is összehívható.

/4/ A képviselőtestület ülése nyilvános.

Indokolt esetben a testület zárt ülést⁷ rendelhet el.

Zárt ülés tartásáról a képviselőtestület esetenként – szótöbbséggel – határoz.

/5/ A polgármester a képviselőtestület nyilvános üléséről hirdető táblán – 5 nappal az ülés előtt – tájékoztatja a lakosságot.

⁷ A zárt ülés fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 16. jegyzetét.

A KÉPVISELŐTESTÜLET ÜLÉSE

9. § A képviselőtestület ülését a polgármester vezeti.

A polgármester feladatai az ülés levezetésével kapcsolatban:

megnyitja az ülést és megállapítja a határozatképességet, – beszámol a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról és az előző ülést követően tett fontosabb intézkedésekről, – javaslatot tesz az ülés napirendjére, a napirendről a képviselőtestület vita nélkül határoz.

A polgármester minden egyes előterjesztés fölött külön-külön nyit vitát,

az előterjesztésben szereplő és a vitában elhangzott határozati javaslatokat egyenként bocsátja szavazásra.

A szavazás előtt a jegyzőnek szót kell adni, amennyiben ő bármely javaslat törvényességét érintően észrevételt kíván tenni.

Ha az előterjesztést írásban a meghívóhoz nem mellékeltek, annak teljes szövege az ülésen ismertetésre kerül. Az írásbeli előterjesztést az előadó – ha az feltétlenül szükséges – szóban kiegészítheti.

A vita lezárására, vagy a hozzászólások időtartamának korlátozására a helyi képviselő javaslatot tehet. Az indítványról a képviselőtestület vita nélkül dönt.

Az ülésen minden képviselő elmondhatja véleményét, észrevételét, javaslatát.

A polgármester hozzászólási jogot adhat az érdeklődő lakosoknak.

A polgármester a tanácskozás rendjének fenntartása érdekében:

figyelmezteti a hozzászólót, ha eltért a tárgyaló témától,

a tanácskozáshoz nem illő, másokat sértő a fogalmazása,

rendre utasíthatja azt, aki a képviselőtestülethez méltatlan magatartást tanúsít,

ismétlődő rendzavarás esetén indítványt tehet a rendbontó terem elhagyása: történő kötelezésére. Az indítványról a képviselőtestület vita nélkül dönt.

A napirendek megtárgyalását követően kerül sor a bejelentésekre, interpellációkra,⁸ tájékoztatásokra.

A bejelentésekre, interpellációkra az ülésen vagy azt követő 15 napon belül érdemi választ kell adni.

Az interpellációkra adott válasz elfogadásáról a községi képviselő és a képviselőtestület is dönt.

Ha az interpellációra a válaszadás az ülést követően történik, arról a képviselőtestület a következő ülésen tájékoztatni kell.

DÖNTÉSHOZATAL

10. § Az érvényes döntéshez két együttes feltétel szükséges:

a határozatképesség és

a szükséges számú szavazat.

A képviselőtestületi ülés határozatképességéhez 3 fő testületi tag jelenléte szükséges.

⁸ Az interpelláció fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es számú dokumentum 18. jegyzetét.

A képviselőtestület határozatait általában egyszerű szótöbbséggel hozza.

Minősített többség⁹ szükséges a következő ügyekben

rendeletalkotás,

szervezetének kialakítása és működésének meghatározása,

a törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, megbízás,

önkormányzati társulás létrehozása, társuláshoz, érdekképviselési szervhez való csatlakozás,

megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködésről, – nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás,

intézmény alapítása.

A minősített többséghez a testületi tagok több mint felének a szavazata szükséges.

A jelenlévő tagok kétharmadának a szavazata szükséges a szervezeti és működési szabályzat elfogadásához.

Az előírt feltételek hiányában határozat nem hozható. Eredménytelen ülést követően 7 napon belül újra össze kell hívni a képviselőtestületet.

ÖNKORMÁNYZATI RENDELETALKOTÁS

11. § Az önkormányzati rendelet a helyi közhatalom gyakorlását jelenti, az állampolgárok jogait, kötelességeit érinti. Az Ötv. 16. § /1/ bekezdése alapján a képviselőtestület törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.

A képviselőtestület előzetesen. állást foglal az önkormányzati rendelet szükségességéről, koncepciójáról, gondoskodik arról, hogy a rendeletek tartalmát a helyi életviszonyok, sajátosságok adják.

Az önkormányzat a megszűnt Tanács jogutóda, így a korábban alkotott rendeletek hatályukban maradnak.¹⁰ A hatályos rendeleteket a szabályzat 4. sz. melléklete tartalmazza.¹¹

Az új önkormányzati hatáskörök megállapítását követően el kell végezni a helyi rendeletek felülvizsgálatát.

/2/ Az önkormányzati rendelet alkotását kezdeményezheti:

a települési képviselő,

helyi társadalmi szervezet vezető testülete,

a jegyző.

⁹ A minősített többség fogalmára vonatkozóan a 109-es sz. dokumentum 6. jegyzetét.

¹⁰ A korábbi tanácsrendeletek hatályban maradása általános és szükségszerű dolog volt az első önkormányzati választásokat követően, és majd csak a meginduló önkormányzati rendeletalkotás nyomán került sor fokozatosan az új rendeletek révén hatályon kívül helyezésükre.

¹¹ A hatályban maradt rendeletek a következők:

– 1/1979. /II. 27./ A köztisztaság fenntartása.

– 2/1986. /III. 27./ A nem lakás céljára szolgáló építmények adója.

– 3/1983. /IX. 11./ Összevont rendezési terv helyi szabályozási előírásai.

– 4/1986. /XII. 29./ A házadóról.

– 1/1988. /VI. 26./ Az állattartásról.

A kezdeményezést a polgármesterhez kell benyújtani. A polgármester a jegyző bevonásával a kezdeményezést, majd a tervezetet a képviselőtestületnek nyújtja be.

Az állampolgárok szélesebb körét érintő rendeletek tervezetét az önkormányzat irodájában legalább 30 napra közzemlére kell tenni.

A rendelet tervezetek érdemi vitája előtt – ha a képviselőtestület úgy dönt – közmeghallgatást kell tartani.

/3/ A rendelet elfogadását követően annak hiteles szövegét a jegyző szerkeszti, majd gondoskodik a rendelet közzétételéről.

/4/ A közzététel módja:

közzemlére tétel a Polgármesteri Hivatalban,

községi könyvtárban való elhelyezés,

kisebbségi terjedelmű rendeletek esetén hirdetőtáblán való kifüggesztés.

/5/ Az önkormányzat rendeleteinek hatályosulását ciklusonként felül kell vizsgálni.

A SZAVAZÁS MÓDJA

12. § A szavazás általában kézfelemeléssel történik.

A képviselőtestület bármely tagja kezdeményezésére a testület név szerinti szavazást is elrendelhet.

A képviselőtestület indokolt esetben titkos szavazást határozhat el.

A KÉPVISELŐTESTÜLETI ÜLÉS JEGYZŐKÖNYVE

13. § A képviselőtestület üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyv elkészítéséről a jegyző gondoskodik. A jegyzőkönyvet a polgármester és a jegyző írja alá.

A jegyzőkönyv tartalmazza:

az ülés helyét, idejét,

az ülésen megjelent képviselők és meghívottak nevét, az érdeklődők számát,

a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló jelentést,

a tárgyalta napirendi pontokat,

a hozzászólók nevét, a hozzászólás tömör lényegét,

döntésként a szavazás eredményét és a határozat szó szerinti szövegét, a végrehajtás felelősét és a végrehajtás határidejét,

a határozat végrehajtására vonatkozó beszámolási kötelezettséget,

névszerinti szavazás esetén a jegyzőkönyvben is név szerint kell rögzíteni a szavazatokat, az elhangzott bejelentéseket, interpellációkat és az azokkal kapcsolatos válaszokat, illetve határozatokat.

A jegyzőkönyv eredeti példányához a jegyző mellékeli az írásos előterjesztéseket, az elfogadott rendeletet, a jelenléti ívet.

A jegyző a jegyzőkönyveket mellékleteivel együtt évente bekölteti.

A jegyző biztosítja, hogy a testületi dokumentumokat az állampolgárok hivatalos munkaidőben a körjegyzőségen megtekinthessék.

IV. FEJEZET

ÖNSZERVEZŐDŐ KÖZÖSSÉGEK, KÖZSÉGI FÓRUMOK

14. § A települési önkormányzat feladatai körében támogatja a lakosság önszerveződő közösségeinek tevékenységét, együttműködik a közösségekkel.

Ha a lakosság önszerveződő közösség önkormányzati feladat megoldását vállalja, anyagi és egyéb támogatás illeti meg.

Az önszerveződő közösségek felsorolását a szabályzat 5. sz. melléklete tartalmazza.¹²

15. § A képviselőtestület évente legalább egy alkalommal falugyűlést¹³ tart.

A falugyűlés időpontjáról és napirendjéről a képviselőtestület határoz.

16. § A képviselőtestület évente legalább egy alkalommal előre meghirdetett közmeghallgatást¹⁴ tart, amelyen az állampolgárok és a helyben érdekelt szervezetek képviselői közérdekű kérdést és javaslatot tehetnek.

A képviselőtestület munkaterve meghatározza azokat a napirendeket, amelyek előkészítésénél közmeghallgatást kell tartani.

Közmeghallgatás a falugyűléshez kapcsolódóan is meghirdethető.

V. FEJEZET

KÖZSÉGI KÉPVISELŐ

17. § A községi képviselő a település egészéért vállalt felelősséggel képviseli a választóinak az érdekeit.

Köteles részt venni a képviselőtestület ülésein, döntéseinek előkészítésében, végrehajtásuk szervezésében és ellenőrzésében, a rá bízott feladatok ellátásában. Az ülésről történő távolmaradását a polgármesternek vagy a jegyzőnek be kell jelenteni.

A képviselő a képviselői tevékenysége során hivatalos személyként jár el.

A képviselőtestület ülésén megilleti a bejelentési és interpellációs jog.

A képviselőtestület megbízása alapján képviselheti a testületet.

A képviselőt a testületi munkában való részvételhez szükséges időtartamra a munkahelyén fel kell menteni a munkavégzés alól. Kiesett jövedelmét a képviselőtestület téríti meg átalány megállapításával. Az átalány mértékéről a képviselőtestület határoz.

Nem illeti meg a tiszteletdíj arányos része a községi képviselőt, ha feladatai ellátásában tartósan akadályozott.

Vissza kell fizetni a tiszteletdíjat annak a képviselőnek, aki a polgármester háromszori figyelmeztetése ellenére nem teljesíti a kötelezettségét. /pl. nem vesz részt a testületi ülésen./

☞

¹² Kup község önszerveződő közösségei: a Tűzoltó-egyesület Kup és a Vöröskereszt Kup.

¹³ Falugyűlés – gyakorlatilag a lakosság, a társadalmi szervezetek közvetlen tájékoztatását, a fontosabb döntések előkészítésébe való bevonását szolgáló községi fórum.

¹⁴ A közmeghallgatás fogalmára vonatkozóan lásd a 109-es sz. dokumentum 16. jegyzetét.

VI. FEJEZET TANÁCSNOK

18. § /1/ A képviselőtestület az alább felsorolt önkormányzati feladatkörök ellátására tanácsnokokat választ.¹⁵

Árvai Endréné

Óvodai neveléssel, általános iskolai oktatással kapcsolatos feladatok, az intézményekkel való kapcsolattartás segítése.

Rácsik Ferencné

Önszerveződő közösségekkel való kapcsolattartás, közművelődési tevékenység fejlesztése, községi rendezvények szervezésének segítése.

Schmidt Gergelyné

Egészségügyi ellátás, szociális gondozás, szociálpolitikai feladatok segítése.

Zsuppán Imre

Településtisztaság: épített és természeti környezet védelme, kommunális feladatok /köz-ségrendezés, temetőfenntartás stb./ végrehajtásában közreműködés.

/2/ A tanácsnokokat évi egyszeri meghatározott juttatás illeti meg, melynek mértékéről a képviselőtestület dönt.

VII. FEJEZET AZ ÖNKORMÁNYZAT TISZTSÉGVISELŐI

POLGÁRMESTER¹⁶

19. § /1/ A polgármester megbízatását tiszteletdíjasként látja el.

/2/ A polgármester az önkormányzat vezetője. Az önkormányzat egész működéséért felelős.

A polgármester feladatait, hatósági jogköreit törvény, vagy annak felhatalmazása alapján kormányrendelet állapítja meg.¹⁷

/3/ A polgármester feladatai különösen:

¹⁵ A tanácsnokokra vonatkozóan lásd a 109-es sz. dokumentum 10. jegyzetét.

¹⁶ Kup község polgármesteri tisztségét két önkormányzati ciklusban, 1990 és 1998 között Harkai László-né Farkas Valéria könyvelő, a kupi „Egyenlőség” MGTSZ (1991. július 1-től Agrometall Szövetkezet) bér- és anyaggazdálkodási osztályvezetője töltötte be.

¹⁷ Jelen Szervezeti és Működési Szabályzat elfogadásakor 1991 februárjában a polgármesterek feladatait és jogköreit nagy vonalakban a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény rendelkezései határozták meg. A részletesebb szabályozást jelentő törvények és kormányrendeletek megalkotására csak ezt követően került sor. Ezek többek között:

– 1991. évi XX. törvény a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköeiről.

– 1993. évi CX. törvény a honvédelemről.

– 124/1991. (IX. 27.) Korm. rend. a területi honvédelmi igazgatás átmeneti rendezéséről.

– 15/1992. (I. 27.) Korm. rend. a polgári védelemről.

a község fejlődésének elősegítése,
 a helyi közszolgáltatások fejlesztésének elősegítése,
 a község vagyonának megőrzése és gyarapítása,
 a községgazdálkodás,
 a demokratikus helyi hatalomgyakorlás, a közakarat érvényesülésének biztosítása,
 a képviselőtestület működési feltételeinek a megteremtése, munkájának megszervezése,
 összehangolása,
 a községi képviselők, tanácsnokok segítése,
 a lakosság önszerveződő közösségeinek támogatása, az együttműködés kialakítása,
 a nyilvánosság megteremtése,
 a helyi fórumok szervezése,
 a képviselőtestület döntéseinek előkészítése,
 a döntések végrehajtása, a végrehajtás megszervezése és ellenőrzése,
 a községi önkormányzati saját intézmények működésének ellenőrzése és segítése,
 a körjegyzőség működésének ellenőrzése, feladatok egyeztetése /Ötv. 39. § (6) bek./.¹⁸

ALPOLGÁRMESTER

20. § /1/ A képviselőtestület alpolgármestert nem választ.
 /2/ A polgármester akadályoztatása esetén a helyettesítésből adódó feladatokat a legidősebb helyi képviselő /korelnök/ látja el. /7. sz. melléklet/

KÖRJEGYZŐ

21. § A körjegyző feladata:
 törvényben és más jogszabályban meghatározott ügyek intézése,
 döntés a hatáskörébe tartozó ügyekben,
 a hivatal vezetése,
 a hivatal munkájának megszervezése,
 a képviselőtestületek, a bizottságok, a települési képviselők működésével kapcsolatos igazgatási feladatok ellátása,
 a polgármesterek hatáskörébe tartozó államigazgatási döntések előkészítése és végrehajtása,
 a körjegyző vagy megbízottja köteles mindegyik képviselőtestület ülésén részt venni, ott a szükséges tájékoztatást megadni,

– 18/1992. (I. 28.) Korm. rend. a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak közlekedési és vízügyi feladataival kapcsolatos jogszabály-módosításokról.

– 22/1992. (I. 28.) Korm. rend. a helyi önkormányzatok polgármestereinek és jegyzőinek, valamint a köztársasági megbízottak népjóléti igazgatási feladat- és hatáskörének megállapításáról.

– 178/1993. (XII. 27.) Korm. rend. a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvény végrehajtásáról.

¹⁸ Téves a fenti hivatkozás, helyesen az Ötv. 40. § (6) írja elő, hogy „A körjegyzőség működésének ellenőrzését, a feladatok egyeztetését az érdekelt községek polgármesterei együttesen végzik.”

köteles évenként minden képviselőtestületnek a körjegyzőség munkájáról beszámolni, a körjegyző vagy megbízottja hetente legalább egy napon köteles minden községben-ügyfelfogadást tartani,

a körjegyző köteles jelezni a képviselőtestületeknek, a bizottságoknak, a polgármesternek, ha döntésüknél jogszabálysértést észlel,

a körjegyző a polgármesterek egyetértésével nevezi ki a hivatal dolgozóit és gyakorolja a munkáltatói jogokat.

VIII. FEJEZET KÖRJEGYZŐSÉG

22. § Pápakovácsi – Kup – Nóráp községek képviselőtestülete igazgatási feladatai ellátására körjegyzőséget alakít és tart fenn.

A körjegyzőség költségeihez az érdekelt képviselőtestületek a települések lakosság számának arányában járulnak hozzá.

A körjegyzőség székhelye: Pápakovácsi.

A körjegyzőséghez tartozó községek: Kup, Nóráp.

A körjegyzőség létrehozásáról és működési rendjéről szóló megállapodás a szabályzat 8. sz. mellékletét képezi.¹⁹

IX. FEJEZET TÁRSULÁSOK

23. § /1/ A képviselőtestület hatósági igazgatási társulásban illetőleg intézményirányító társulásban való részvételéről képviselőtestületi ülés dönt.

/2/ A hatósági igazgatási társulásban illetőleg az intézményirányító társulásban való részvételt megállapodásban szabályozza. A megállapodás a szabályzat 9. sz. melléklete képezi.²⁰

¹⁹ A körjegyzőség létrehozásáról és működéséről szóló megállapodást Pápakovácsi, Kup és Nóráp községek képviselőtestülete 1991. február 28-i ülésén, egy nappal jelen Szervezeti és Működési Szabályzat elfogadását követően kötötte meg.

²⁰ Ezen megállapodás megkötésére csak a Szervezeti és Működési Szabályzat elfogadását követően került sor.

X. FEJEZET

HELYI NÉPSZAVAZÁS, NÉPI KEZDEMÉNYEZÉS

24. § A választópolgárok az önkormányzathoz való jogait az önkormányzati testületbe választott képviselők útján és a helyi népszavazáson való részvételükkel gyakorolják.

A képviselőtestület a helyi népszavazást köteles kiírni a következő kérdésekben:

a községyesítés és a községyesítés megszüntetése,

új község alakítása, közös képviselőtestület alakítása, a közös képviselőtestületből való kiválás.

A képviselőtestület helyi népszavazást rendelhet el:

a képviselőtestület hatáskörébe tartozó ügyben,

az önkormányzati rendelet megerősítésére.

Nem rendelhető el helyi népszavazás: /Ötv. 26. § /4/ bek./

a költségvetésről való döntésre,

a helyi adónemeket illetőleg mértéküket megállapító rendelet tárgyában,

a képviselőtestület hatáskörébe tartozó személyi kérdésekben.

A helyi népszavazást a polgármesternél kezdeményezheti:

a települési képviselők legalább egynegyede,

a választópolgárok 20%-a.

A képviselőtestület köteles kitűzni a helyi népszavazást, ha a választópolgárok 20%-a kezdeményezte.

A helyi népszavazásra irányuló kezdeményezésről a képviselő-testület a legközelebbi ülésen, de legkésőbb egy hónapon belül határoz.

A helyi népszavazást az elrendeléstől számított 60 napon belül kell megtartani.

A helyi népszavazás lebonyolítására a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.²¹

A képviselőtestület a helyi népszavazást falugyűlés hatáskörébe utalhatja azzal a feltétellel, hogy a falugyűlés döntése abban az esetben számít népszavazási döntésnek, ha a választópolgárok több mint a fele jelen van.

25. § Népi kezdeményezés útján a képviselőtestület elé terjeszthető minden olyan ügy, amelynek eldöntése a képviselőtestület hatáskörébe tartozik.

A képviselőtestület köteles megtárgyalni azt a napirendet, amelyet a választópolgárok 10%-a kezdeményezett.

A népi kezdeményezést a polgármesterhez kell benyújtani.

A képviselőtestület a népi kezdeményezés tárgyalásáról a legközelebbi ülésen, de legkésőbb egy hónapon belül dönt.

XI. FEJEZET

ÖNKORMÁNYZAT KÖLTSÉGVETÉSE, VAGYONA

26. § A képviselőtestület költségvetését rendeletben állapítja meg. A költségvetési rendelet tárgyalása két fordulóban történik.

Az első fordulóban a kormány által rendelkezésre bocsátott költségvetési irányelvek, az önkormányzat kötelezően előírt és szabadon vállalt feladatainak alapos elemzése, helyzetfelmérése alapján gazdasági koncepciót állít össze, melynek keretében:

- a) számításba kell venni a bevételi forrásokat, a források bővítésének lehetőségeit,
- b) meg kell határozni a kiadási szükségleteket, azok gazdaságos, célszerű megoldásait.

A második fordulóban – közmeghallgatás után – a költségvetési törvény²² által előírt részletezésben tárgyalja meg a képviselőtestület költségvetési rendelet tervezetét.

A képviselőtestület a költségvetési évet követően zárszámadását²³ rendeleti formában fogadja el.

Ennek főbb tartalmát ugyancsak a költségvetési törvény határozza meg.

A rendelet előterjesztője a polgármester.

27. § A képviselőtestület külön önkormányzati rendeletben állapítja meg forgalomképtelen vagyontárgyait,

a törzsvagyon korlátozottan forgalomképes tárgyait,²⁴ azokat a feltételeket, amelyek szerint e vagyontárgyakról rendelkezni lehet.

A képviselőtestület kötelezi a polgármestert arra, hogy az önkormányzat vagyoni helyzetének alakulásáról falugyűlés keretében a lakosságot tájékoztassa.

XII. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉS

28. § A Szabályzat kihirdetése napján lép hatályba.

A Tanács és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/1985. /X. 24./ sz. tanácsrendelet és az ügyfélfogadás szabályozásáról szóló 2/1988. /XII. 29./ sz. rendelet a Szabályzat kihirdetésekor hatályukat veszítik.

29. § A Szabályzat mellékletei:

Az önkormányzat működési területe.

Képviselőtestület hatáskörét tartalmazó jegyzék.

Képviselőtestület tagjainak névsora.

Önkormányzati rendeletek jegyzéke.

Az önkormányzat önszerveződő közösségei.

²² A hivatkozott költségvetési törvény az 1990. évi CIV. törvény A Magyar Köztársaság 1991. évi állami költségvetéséről és az államháztartás vitelének 1991. évi szabályairól.

²³ A zárszámadás fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 19. jegyzetét.

²⁴ A törzsvagyon és forgalomképtelen illetve forgalomképes vagyontárgyak vonatkozásában lásd a 109-es sz. dokumentum 30. jegyzetét.

Tanácsnokok névsora.

Korelnök személy.

Körjegyzőség létrehozásáról és működéséről megállapodás.

Megállapodás hatósági igazgatási és intézményirányító társulásokról.

A Szabályzat mellékleteinek naprakészen tartásáról a körjegyző gondoskodik.

Harkai Lászlóné
polgármester

Koch Nándorné
körjegyző

Forrás: Kup Önkormányzatának 1/1991. /II.27/ sz. rendelete az Önkormányzat Szervezeti és Működési szabályzatáról. Nyomtatott kézirat. 14 o.²⁵

²⁵ A Szervezeti és Működési Szabályzat rendelkezésünkre bocsátásáért ezúton is szeretnénk köszönetet mondani Varga István polgármester úrnak és Szanyi Pál alpolgármester úrnak.

A FEJÉR MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA (Székesfehérvár, 1991. április 1.)

A helyi rendszerváltozás és a területi-települési önkormányzatok létrejöttére vonatkozóan lásd a 108. számú dokumentum bevezető szövegében foglaltakat.

Az önkormányzati választásokat követően a Fejér Megyei Önkormányzat, többségében független tagokból álló, közgyűlésének alakuló ülésére 1991. december 28-án került sor. Már ezen egy nyolctagú ügyrendi bizottságot hoztak létre a szervezeti és működési szabályzat kidolgozására. Ezt követően végül 1991. március 21-én került sor a Fejér Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatának az elfogadására a Fejér Megyei Közgyűlés 4/1991 (III. 21.) K.r. számú rendeletével, amely ugyan számos módosítással és kiegészítéssel, de egészen 1995. május 1-jéig hatályban maradt, és csak Fejér Megye Közgyűlésének ekkor elfogadott 8/1995. (V. 1.) K.r. sz. rendelete helyezte hatályon kívül.

Az 1990. LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.¹) hazánkban első esetben biztosította annak a lehetőségét, hogy a választópolgárok közösségei által szabadon választott önkormányzatok önállóan, törvényes keretek között alakítsák ki saját szervezetüket és állapítsák meg működési szabályukat.

Ez a történelmi súlyú esemény különös jelentőséget ad az önkormányzatok alapokmányának, a Szervezeti és Működési Szabályzatnak (a továbbiakban: Szabályzat) megalkotásának.

A Magyar Köztársaság Alkotmányának a helyi önkormányzatokról szóló IX. fejezete alapján az Ötv. keretei között – FEJÉR Megye Önkormányzatát megilleti a helyi önkormányzás joga, a választópolgárok közösségét érintő helyi közügyek önálló, demokratikus intézése. Ennek érdekében FEJÉR Megye Önkormányzata felelősséggel testesíti meg a helyi közhatalmat, a lakosság javára a megye felemelkedése céljából.

FEJÉR MEGYE TÁRSADALMI, GAZDASÁGI, KULTURÁLIS JELLEMZŐI

Fejér Megye (továbbiakban: megye) a Dunántúl Közép-Keleti részén terül el. Északon Komárom-Esztergom, Észak-Keleten Pest, Dél-Keleten Bács-Kiskun, Délen Tolna, Dél-Nyugaton Somogy, Nyugaton Veszprém Megye határolja.

A megye területe: 4374 km². (437379 ha) az ország területének 4,7%-a.

¹ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény közkeletű neve Önkormányzati törvény (Ötv.).

A megye lakosságának száma 1990. január 1-én 426 200 fő volt.²

A megye székhelye Székesfehérvár – területének középső részén – Budapesttől 67 km, a Balatontól 40 km távolságra helyezkedik el.

A megye területén 2 megyei jogú, 4 városi és 99 települési önkormányzat működik.³

A megye városai közül Székesfehérvár megyei jogú város Közép-Dunántúl jelentős ipari és közlekedési csomópontja; Dunaújváros megyei jogú város ipari centrum, Bicske, Mór, Sárbogárd városok ipari, mezőgazdasági települések. Gárdony város jelentős üdülőtérrel rendelkezik.

Fejér Megye Önkormányzatának Közgyűlése a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. tv. 10. § b) pontjában kapott felhatalmazás alapján – a 15. § (2) bekezdésben foglaltakra figyelemmel⁴ – az alábbi Szervezeti és Működési Szabályzatot alkotja meg:

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

AZ ÖNKORMÁNYZAT ÉS JELKÉPEI

1. § Az önkormányzat hivatalos megnevezése: Fejér Megye Önkormányzata

Képviselőtestületének megnevezése: Fejér Megye Közgyűlése (továbbiakban: Közgyűlés)
Székhelye: Székesfehérvár, Szent István tér 9.

A Közgyűlés önállóan, szabadon, demokratikus módon intézi a hatáskörébe és feladat-körébe utalt közügyeket, gondoskodik a közhatalom önkormányzati típusú gyakorlásáról.

A Közgyűlés a megye címeréről és zászlajáról, a megyei kitüntetések, a díszpolgári cím alapításáról és adományozásáról külön rendeleteket alkot.

2. § A megyei önkormányzat nemzetközi kapcsolatai:

(1) Fejér Megye Közgyűlése hivatalos nemzetközi kapcsolatot tart fenn (külföldi önkormányzatokkal, nemzetközi szervezetekkel).

II. A MEGYEI KÖZGYŰLÉS FELADATA ÉS HATÁSKÖRE

3. § A megyei Közgyűlés – a törvény által meghatározott keretek között- feladat-és hatáskörébe tartozó egyedi ügyekben szabadon dönthet, továbbá törvény felhatalmazása alapján – saját tevékenységi körében – rendeletet alkothat.

² Jelenleg, 2005-ben 424 000 fő a lakosság létszáma.

³ Napjainkban, 2005-ben 2 megyei jogú város, 7 város és 98 község tartozik a megyéhez.

⁴ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 10. § b) pontja alapján a képviselőtestület hatásköréből nem ruházható át: szervezetének kialakítása és működésének meghatározása, továbbá a törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, megbízás.

A 15. § alapján pedig „(1) Minősített többség szükséges a 10. § a), b), e), f), g) pontban foglalt ügyek, továbbá a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott ügyek eldöntéséhez.

(2) A minősített többséghez a szervezeti és működési szabályzatban előírt, de legalább a megválasztott települési képviselők több mint a felének a szavazata szükséges. A jelenlevő települési képviselők kétharmadának a szavazata szükséges a szervezeti és működési szabályzat elfogadásához.”

A helyi önkormányzati jogok – törvényben meghatározott eltérésekkel – a megyei önkormányzatot is megilletik.

A megyei Közgyűlés feladatának ellátása során, illetőleg hatáskörének gyakorlása közben köteles figyelembe venni, hogy a megyei és a települési önkormányzatok között nincs függőségi viszony.⁵

A megyei Közgyűlés feladatainak ellátása során – a rendelkezésre álló eszközök igénybevétele – biztosítja működésének nyilvánosságát.

4. § (1) A megyei Közgyűlés részére kötelezően ellátandó feladatokat csak törvény állapíthat meg.

(2) Törvény a megyei Közgyűlés kötelező feladatává teheti azoknak a körzeti jellegű közszolgáltatásoknak a biztosítását, amelyek a megye egész területére, illetve nagy részére kiterjednek.

(3) Törvény kötelezheti a megyei Közgyűlést körzeti jellegű közszolgáltatás megszervezésére akkor, ha a szolgáltatást igénybevevők többsége nem a szolgáltatást nyújtó intézmény székhelye szerinti településen lakik.

5. § A megyei Közgyűlés szabadon vállalhat közfeladatokat, amelyek:

- a) ellátása nem sérti a községek és városok érdekeit,
- b) nem tartoznak más szerv kizárólagos feladat- és hatáskörébe,
- c) megvalósítása nem veszélyezteti a kötelezően előírt feladat- és hatáskörök ellátását,
- d) ellátásához a szükséges feltételekkel rendelkezik.

6. § Közfeladat önkéntes felvállalása előtt minden esetben *előkészítő eljárást* kell lefolytatni. Ennek keretében az érintett bizottságok véleményét ki kell kérni. Indokolt esetben – jelentősebb feladat felvállalása előtt – ideiglenes bizottság is létrehozható, illetve külső szakemberek közreműködése is igénybe vehető.

Az előkészítő eljárás lefolytatásáról a megyei Közgyűlés elnöke gondoskodik.

Közfeladat önkéntes felvállalást tartalmazó javaslat csak akkor terjeszthető a megyei Közgyűlés elé, ha az tartalmazza a feladat ellátásához szükséges forrásokat is.

A (3) bekezdésben említett előterjesztés elfogadásához minősített többség⁶ szükséges. (Lásd: Szabályzat 13. §)

7. § A megyei Közgyűlés a megye egészének, vagy meghatározott területrésznél érdek-

⁵ A Magyar Köztársaság 1990. évi LXIII. törvénnyel módosított Alkotmánya 43. § (1) alapján a helyi önkormányzatok alapjogai egyenlők, ennek megfelelően a tanácsrendszer jellemző hierarchikus felépítéstől eltérően a megyei önkormányzatnak és szerveinek semmilyen tekintetben nincsenek alárendelve a települési önkormányzatok.

Az önkormányzati megyének alapvető, elsődleges funkciója a települési szinten nem, vagy csak gazdaságtalanul, célszerűtlenül megoldható feladatok ellátása. Így például az olyan intézmények, illetve szolgáltatások működtetése, amelyek vagy speciális igényeket elégítenek ki (pl. gyermek- és ifjúságvédő intézet, csecsemőotthon), és/vagy a megye egész területére, illetőleg a terület nagy részére kiterjednek (pl. megyei kórház, megyei múzeum).

⁶ Minősített többség – a képviselőtestületnek az általánostól szigorúbb feltételekhez kötött határozathozatala. A minősített többség esetét törvény illetve a szervezeti és működési szabályzat határozza meg. A minősített többséghez a szervezeti és működési szabályzatban előírt, de legalább a megválasztott települési képviselők több mint felének a szavazata szükséges. A minősített többség különleges esete a kétharmados többség. A minősített többségre vonatkozóan lásd még jelen dokumentum 4. jegyzetét.

képviselőtére csak a törvény rendelkezései alapján, illetőleg az érintett települési önkormányzatokkal történt előzetes egyeztetések szerint jogosult.

A megyei Közgyűlés köteles kikérni a települési önkormányzat képviselőtestületének állásfoglalását a megyei önkormányzati intézmény, vállalat átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti.

A településeket közvetlenül érintő döntések meghozatala előtt a megyei Közgyűlés köteles kikérni az adott települések önkormányzati testületének a véleményét. A megyei Közgyűlés döntései a települési önkormányzat képviselőtestületének és szerveinek tevékenységét nem korlátozhatják, részükre kötelezettségeket nem állapíthatnak meg.

8. § (1) A megyei önkormányzat feladatait a Közgyűlés és szervei látják el.

(2) A Közgyűlés *hatásköréből nem ruházható át:*

a rendeletalkotás,

a szervezetének kialakítása és működésének meghatározása,

a törvény által hatáskörébe utált választás, kinevezés, megbízás,

törvényi felhatalmazás alapján népszavazás elrendelése a megyében,

az önkormányzati jelképek, kitüntetések és elismerő címek meghatározása, használatuk szabályozása,

a gazdasági program, a költségvetés megállapítása, döntés a végrehajtásukról szóló beszámoló elfogadásáról,

hitelfelvétel, a kötvénykibocsátás, továbbá a közösségi célú alapítvány és alapítványi forrás átvétele, és átadása,

önkormányzati társulás⁷ létrehozása, társuláshoz, érdekképviselői szervezethez való csatlakozás,

megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködésről, nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás,

intézmény, (vállalat) alapítása és megszüntetése,

eljárás kezdeményezése az Alkotmánybíróságnál,

véleménynyilvánítás olyan ügyekben, amelyben törvény az érdekelt önkormányzat álláspontjának a kikérését írja elő,

közfeladat önkéntes felvállalása, illetőleg megszüntetése,

amit törvény a Közgyűlés át nem ruházható hatáskörébe utal.

A megyei Közgyűlés elnökeire átruházott feladatokat a Szabályzat 3. sz. melléklete tartalmazza.

A Közgyűlés bizottságaira átruházott feladatokat a Szabályzat 3. sz. melléklete tartalmazza.

⁷ Önkormányzati társulás – az 1990. évi LXV. törvény alapján a települési önkormányzatok által feladataik hatékonyabb, célszerűbb megoldása érdekében megállapodással szabadon létrehozott jogi személyiségű szervezet. Székhelyéről és képviselőteréről a társulást létrehozó megállapodás rendelkezik. A törvény az alábbi társulási formákat nevesíti:

1. hatósági igazgatási társulás,

2. intézményirányító társulás,

3. közös képviselőtestület,

engedélyezi azonban egyéb társulási formák létrehozását is.

Az átruházott hatáskör gyakorlásáról a Közgyűlés elnöke, valamint a bizottságok elnökei a soron következő Közgyűlésen beszámolnak.

A Közgyűléstől kapott hatáskörök tovább nem ruházhatók. Az átruházott hatáskör gyakorlásához a Közgyűlés utasítást adhat.

III. A KÖZGYŰLÉS MŰKÖDÉSE

9. § Fejér Megye Közgyűlése képviselőinek száma: 51 fő.⁸

A képviselők adatait a Szabályzat 1. számú melléklete tartalmazza.

10. § A megyei közgyűlések rendje. Összehívás. A megyei Közgyűlés rendes és rendkívüli alkalommal ül össze.

Rendes Közgyűlés összehívására – július-augusztus kivételével – havonta, minden 3. csütörtök 9 órakor kerül sor.

(Az ülés helye: eltérő rendelkezés hiányában Székesfehérvár, Szent István tér 9.)

A Közgyűlésre tanácskozási joggal – állandó jelleggel – meghívandókat a Szabályzat 2. sz. melléklete tartalmazza.

A rendes ülésekre szóló meghívókat az ülés előtt legalább 8 nappal ki kell küldeni.

Rendkívüli esetben – a megyei Közgyűlés elnökének indítványára – a Közgyűlés rövid úton is összehívható.

A Közgyűlés időpontjáról, helyéről és napirendjéről⁹ a megyei önkormányzati hivatal a lakosságot az ülés előtt 2 nappal a sajtó útján tájékoztatja. A közmeghallgatás időpontját, helyét az ülés megtartása előtt legalább 2 alkalommal nyilvánosságra kell hozni.

A közvetlen képviselettel nem rendelkező önkormányzatok részére a közgyűlés időpontjáról és napirendjeiről értesítést kell küldeni.

11. § A megyei Közgyűlés munkaterve. A megyei Közgyűlés működésének alapja az éves munkaterv.

A munkaterv összeállításához a megyei Közgyűlés elnöke javaslatot kér:

- a megyei Közgyűlés tagjaitól
- a tanácskozási joggal állandó jelleggel meghívottaktól

A beérkezett javaslatokról a Közgyűlés elnöke akkor is tájékoztatja a testületet és a javaslattevőt, ha azokat a munkaterv összeállításánál nem vették figyelembe.

A munkatervnek tartalmaznia kell:

- A testületi ülések tervezett időpontjait, napirendjeit
- A napirendek előadóit, ideértve az előterjesztő bizottságot is
- A közmeghallgatás időpontját

⁸ Fenti pontot Fejér Megye Közgyűlésének 10/1991. (VII. 1.) K.r. sz. rendelete a következőképp módosította: „Fejér Megye Közgyűlése képviselőinek száma 50 fő.”

⁹ A napirend fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 17. jegyzetét.

Azokat a napirendeket, amelyek csak bizottsági vagy tanácsnoki¹⁰ előzetes állásfoglalással terjeszthetők elő

Azokat a napirendeket, amelyek csak különböző lakossági fórumok véleményének meghallgatása után terjeszthetők elő.

A munkatervet az év utolsó ülésén fogadja el a Közgyűlés.

A munkaterv előkészítéséről a Közgyűlés elé terjesztéséről a megyei Közgyűlés elnöke gondoskodik.

A munkatervet meg kell küldeni:

a Közgyűlés képviselőinek

az önkormányzati bizottságok nem képviselő tagjainak

a megye országgyűlési képviselőinek

a köztársasági megbízottnak¹¹

12. § A megyei Közgyűlés ülése. Ülésvezetés

A megyei Közgyűlést a Közgyűlés elnöke, akadályoztatása esetén az alelnök, mindkettőjük indokolt távollétében a korelnök, az ő akadályoztatása esetén pedig a Közgyűlés által megbízott személy vezeti, az elnök munkáját tanácskozási joggal a főjegyző segíti.

Az ülést a megyei közgyűlés elnöke nyitja meg, megállapítja a jelenlévő képviselők számát, valamint a határozatképességet. Az ülés tartalma alatt folyamatosan ellenőrzi a határozatképességet.

A napirenden nem szereplő javaslatok megtárgyalásához a jelenlévő képviselők többségének egyetértése szükséges.

A Közgyűlés tárgyalásai anyagaiként – főszabályként – írásos előterjesztések szolgálnak.

Az előterjesztésekkel szemben támasztott főbb követelmények:

Röviden, tartalmasan, összefogottan és összefüggéseiben mutassák be a tárgyalandó témakört

Tartalmazzák a testületi szerv korábbi döntéseit, állásfoglalásait, valamint az ügy egyéb előzményeit

Térjenek ki a hibákra, mulasztásokra, de elemezze az elért eredmények összetevőit is

¹⁰ Az Ötv. 21. §-a alapján: „A képviselő-testület a polgármesternek, bármely települési képviselőnek a javaslatára a települési képviselők közül tanácsnokokat választhat. A tanácsnok felügyeli a képviselő-testület által meghatározott önkormányzati feladatkörök ellátását.”

Előbbieken kívül a megyei közgyűlés bizottságainak elnökei is tanácsnokok.

¹¹ A köztársasági megbízott és hivatali szervei intézményét az 1990. évi LXV. törvény vezette be. Jogállását és feladatait részletesen az 1990. évi XC. törvény szabályozta. A köztársasági megbízotti intézmény létrehozása a megyekonstrukció megváltozása következtében gazdátlaná vált törvényességi ellenőrzési funkció biztosítása miatt vált szükségessé.

A címzetes államtitkári rangot viselő köztársasági megbízott a 2-3 megyére kiterjedő igazgatási régió keretében látta el feladatát, (hét köztársasági megbízott és a nyolcadik a fővárosban). Törvényességi ellenőrzést gyakorolt a helyi önkormányzatok szervezete és működése tekintetében. Törvénytörés észlelésekor először a helyi képviselő-testületet hívta fel annak megszüntetésére, ha ez eredménytelen volt, akkor az Alkotmánybírósághoz illetve rendes bírósághoz fordult. Ellenőrzése nem terjed ki az önkormányzatok gazdálkodására, mivel ez az Állami Számvevőszék hatáskörébe tartozott.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvényt módosító 1994. évi LXIII. törvény a köztársasági megbízotti intézményt megszüntette és minden megyében, és a fővárosban önálló közigazgatási hivatalt hozott létre.

Több döntési változat esetén fejtsek ki az egyes döntési változatok mellett és ellen szóló érveket: az elvárható gondossággal mutassák be a döntések várható hatásait

Jelöljék meg az előadó által javasolt célokat, a feladat meghatározásához szükséges elveket, a megvalósítás módszereit és eszközeit; ha lehetséges, az alternatív javaslatokat, valamint a határozat-tervezetet.

Az előterjesztést *25 nappal* a napirendet tárgyaló ülés előtt kell elkészíteni és a főjegyzőhöz eljuttatni.

Ez alól a közgyűlés elnöke kivételes (indokolt) esetben felmentést adhat.

A Közgyűlés a napirendről vita nélkül határoz.

Minden előterjesztés és döntési javaslat felett külön-külön kell vitát nyitni.

Az előterjesztő az általa készített írásos anyaghoz legfeljebb 5 perc időterjedelmű szóbeli kiegészítést tehet. Az előadóhoz a Közgyűlés tagjai és a tanácskozási joggal meghívottak kérdéseket intézhetnek, amelyekre még a vitát megelőzően válaszolni kell.

A válaszadást követően kerül sor a napirend vitájára, amit az elnök nyit meg.

A hozzászólások időtartama általában 3 perc, azonban az elnök a napirendtől függően 5 percben is meghatározhatja

A vita lezárása után a napirend előadója válaszol a hozzászólásokra.

A megyei Közgyűlés elnökének felhívására a megyei főjegyző, illetőleg az őt helyettesítő személy nyilatkozik az elhangzott javaslatok törvényességéről.

A vita lezárását bármely képviselő indítványozhatja. A napirend elhalasztását idő hiányában vagy előkészítetlenség miatt bárki indítványozhatja.

A Közgyűlés elnöke először a vitában elhangzott javaslatokat külön-külön, majd az előterjesztésben szereplő határozati javaslatokat szavaztatja meg.

A Közgyűlés általános felhatalmazást ad a Közgyűlés elnökének arra, hogy az ülésen megjelenteknek 2 percben hozzászólási jogot engedélyezzen, amennyiben azt írásban a hozzászólási szándékot és annak rövid tartalmát az elnöknek az ülés megkezdéséig vagy annak szünetében jelezték.

A megyei Közgyűlés általában *nyilvános*. Zárt ülés¹² általában egyéni jogok és jogos érdekek védelme érdekében – a képviselők indítványára – tartható, amelyről a megyei Közgyűlés minősített szótöbbséggel határoz.

Zárt ülésen a Közgyűlés tagjai, a Közgyűlés elnöke, az alelnök és a megyei főjegyző, a napirend előadója vehetnek részt. A zárt ülésről készült jegyzőkönyvbe csak az ülés résztvevői, a téma előadói, továbbá a tárgyban közvetlenül érdekelt vagy hivatalos megbízottja tekinthet be. Zárt ülésen hozott határozatot mindig nyilvános ülésen kell kihirdetni.¹³

13. § *Határozathozatal. Szavazás.* A Közgyűlés a megválasztott képviselők többségének a jelenléte esetén határozatképes.

Ha a Közgyűlést határozatképtelenség miatt el kellett napolni, úgy azt a megyei elnök 8 napon belüli időpontra újólág köteles összehívni. A Közgyűlés összehívására megváltoztatott napirenddel is sor kerülhet.

¹² A zárt ülés fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 16. jegyzetét.

¹³ Fenti bekezdést a Fejér Megyei Közgyűlés 20/1992. (VII. 1.) K.r. sz. rendelete hatályon kívül helyezte.

A határozathozatalhoz általában a jelenlévő képviselők több mint felének szavazata szükséges.

Az Ötv. 15. § (1) bekezdésében (Szabályzat 6. §(4) bek.) meghatározott, minősített többséget igénylő ügyeken kívül a Közgyűlés további napirendeket is kiemel. Ezek:

a) A megválasztott megyei képviselők 2/3-os szavazat-többsége szükséges a közszolgáltatásokat nyújtó intézményi struktúrát érintő döntések esetében.

b) A megválasztott megyei képviselők egyszerű többségének szavazata szükséges pénzügyi – gazdálkodási ügyekben, különösen:

hitelfelvételnél

megyei alapítvány létesítésénél

a megyei önkormányzati tulajdont és vagyont érintő ügyben

c) A jelenlévő képviselők 2/3-ának szavazata szükséges:

A Közgyűlés hatáskörének átruházásához

Megyei kitüntetések, elismerések, díszpolgári címek alapításához és adományozásához

A megyei gazdasági program elfogadásához

Érdekképviselési szervezethez való csatlakozáshoz

A megyei képviselő döntéshozatalból való kizárásához.

Szavazategyenlőség esetén mindig a Közgyűlés elnökének szavazata dönt.

A szavazás kézfeltartással történik. A szavazás eredményét a Közgyűlés elnöke, szükség esetén közreműködők bevonásával állapítja meg. A Közgyűlés elnöke elrendelhet ellenpróbát is.

Titkos szavazást kell elrendelni a tisztségviselők megválasztása, főjegyző kinevezése, összeférhetlenségi ügy tárgyalása esetén, valamint a testületi tagok 1/4-ének indítványára, illetve az egyes képviselők javaslatára, ha a közgyűlés azt elfogadja.¹⁴

14. § *Interpelláció. Kérdés. Személyes megjegyzés.* A Közgyűlés tagjai az ülésen a Közgyűlés elnökéhez, alelnökhöz, a főjegyzőhöz, a megyei bizottságok elnökeihez, tanácsnokokhoz, és a hivatal belső egységeinek vezetőihez kérdést, interpellációt¹⁵ terjeszthetnek elő. Az interpelláció tárgyának szoros kapcsolatban kell állnia a megyei önkormányzat szervező-szükségletkielégítő munkájával, illetőleg annak valamely, a megyei önkormányzat irányítása alatt álló szervezet tevékenységi körével.

Az interpellációt a soron következő Közgyűlésen kell megválaszolni, ha azt az ülés előtt legalább 15 nappal nyújtották be.

Amennyiben a (2) bekezdésben irt határidőn belül, vagy a Közgyűlésen nyújtják be az interpellációt, úgy az érintettnek arra csak abban az esetben kell az ülésen választ adnia, ha a válaszadás előzetes vizsgálatot nem igényel. Egyébként az ülést követő 15 napon belül írásban kell választ adni az interpellálóknak.

Az interpellációt benyújtó képviselő megkérheti a főjegyzőt, hogy ő fogalmazza meg szakszerűen az interpelláció tárgyát, s azt olvassa is fel a Közgyűlésen. Ilyen esetben a kezdeményező rövid indokolást fűzhet az interpellációhoz.

¹⁴ A fenti bekezdést a Fejér Megyei Közgyűlés 20/1992. (VII. 1.) K.r. sz. rendelete a következők szerint módosította: „Titkos szavazást kell elrendelni a tisztségviselők megválasztása esetén.”

¹⁵ Az interpelláció fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es számú dokumentum 18. jegyzetét.

Ha az interpelláló nincs jelen és az interpelláció tárgyát egyetlen megyei képviselő sem tette magáévá, úgy az interpellációt nem lehet beterjeszteni.

A Közgyűlésen az interpellációra adott válasz elfogadásáról először az előterjesztő képviselő nyilatkozik, majd pedig a Közgyűlés – vita nélkül – dönt a válasz elfogadásáról.

Amennyiben a válaszadás vizsgálatot tesz szükségessé, akkor az interpelláció tárgyának kivizsgálásába be kell vonni az indítványtevőt is.

A Közgyűlés az interpelláció nyomán részletesebb vizsgálatot is elrendelhet; ezzel megbízhatja a *tisztviselőket*, valamely bizottságát, illetőleg tanácsnokát is.

A megyei képviselők, illetve a Közgyűlésen tanácskozási joggal résztvevő személyek közül az tehet *személyes megjegyzést*, aki a vita során az őt méltatlanul ért kritikát kívánja kivédeni, illetve aki az álláspontjával összefüggésben keletkezett félreértéseket szeretné eloszlatni. A személyes megjegyzést (2 perces időtartamban) a vita lezárását követően lehet megtenni.

15. § A közmeghallgatás. A Közgyűlés évente legalább egy alkalommal közmeghallgatást¹⁶ tart.

Közmeghallgatást kell beiktatni akkor is, ha a megyei képviselők fele azt indítványozza.

A közmeghallgatás során minden választópolgár 5 perc terjedelemben felszólalhat.

IV. A MEGYEI KÖZGYŰLÉSI DÖNTÉSEK

16. § A megyei Közgyűlés döntései: rendeletek és határozatok.

A Közgyűlés rendeleteit és határozatait külön-külön is – a naptári év elejétől kezdődően – folyamatosan sorszámmal és évszámmal kell ellátni a következők szerint:

A megyei közgyűlési rendeletek jelzése:

Fejér Megye Közgyűlésének .../19... (...hó...nap) számú rendelete. (Rövidítése: K.r.)

A zárójelben feltüntetett dátum a közgyűlési rendelet kihirdetésének az időpontja.

A Közgyűlés határozatainak jelzése:

Fejér Megye Közgyűlésének .../19... (...hó...nap) K.h. számú határozata. (Röv: A zárójelben feltüntetett dátum a határozat meghozatalának az időpontja).

A Közgyűlési rendeletekről és határozatokról a megyei önkormányzati hivatal betűrendes és határidős nyilvántartást vezet.

A Közgyűlés rendeleteit és határozatait – a jegyzőkönyv elkészítése után és annak mellékleteként – 8 napon belül – meg kell küldeni a végrehajtásért felelős személyeknek, a közsátsági megbízottaknak.

17. § *Rendeletalkotás*. (1) Törvényi felhatalmazás alapján, a megyei Közgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó ügyekben a rendeletalkotást kezdeményezhetik a képviselők, a Közgyűlés bizottságai, a megyei szolgáltató és ellátást szervező intézmények és vállalatok vezetői és a főjegyző.

¹⁶ Közmeghallgatás – a képviselőtestület illetőleg közgyűlés által évente (legalább) egyszer, előre meghirdetett nyilvános képviselőtestületi illetve közgyűlési ülés, amelyen az állampolgárok és a helyben érdekelt szervezetek képviselői közérdekű kérdést és javaslatot tehetnek.

(2) A rendeletalkotásra irányuló kezdeményezést a megyei Közgyűlés elnökénél kell benyújtani, aki azt a következő ülésen előterjeszti. A Közgyűlés meghatározza a rendelet-előkészítés menetét és azt, hogy a tervezetet mely szervezetekkel kell egyeztetni, s azt milyen vitafórumokon kell megvitatni.

(3) Az ügyrendi – Jogi – Igazgatási és Etikai Bizottság és a rendelet tárgya szerint érintett bizottság a Közgyűléstől kapott megbízás alapján vizsgálja, hogy:

mi indokolja az önkormányzati rendelet megalkotását,

mi a rendeletalkotás célja és várható előnye,

a tervezett szabályozás nem áll-e ellentétben magasabb szintű jogszabállyal.

A rendelet-tervezet szakszerű előkészítéséért a megyei főjegyző a felelős.

Az előkészítést követően a rendelet-tervezetet – indokolással együtt – kell a közgyűlés elé beterjeszteni. A főjegyző a Közgyűlésen tájékoztatást ad az előkészítés során felvetett, de a tervezetben nem hasznosított kisebbségi véleményekről is.

A rendelet elfogadását követően annak hiteles, végleges szövegét a főjegyző köteles megszerkeszteni. A rendeletet a főjegyző a megyei Közgyűlés Hivatalos Lapjában¹⁷ – az ülést követő 30 napon belül – hirdeti ki. Ennek megtörténtét rá kell vezetnie a rendelet irattári példányára. A kihirdetés tényéről a lakosság részére – a megyei sajtó útján¹⁸ – kell tájékoztatást adni.

A rendeleteket el kell helyezni a megyei önkormányzati hivatal folyosóján, a megyei könyvtárban, a települések önkormányzatainál.

A főjegyző gondoskodik a megalkotott rendeletek folyamatos karbantartásáról. Ennek érdekében –indokolt esetben– kezdeményezi a rendeletek módosítását, illetőleg hatályon kívül helyezését.

A végrehajtásra kötelezettek – a megyei Közgyűlés elnökének felkérésére – tájékoztatást adnak a végrehajtás helyzetéről, a fontosabb tapasztalatokról. A Közgyűlés előtti beszámolatlatsnak külön része a szakterületet érintő rendeletek végrehajtásának helyzetéről szóló jelentés is. Egyes rendeletek hatályosulásának¹⁹ ellenőrzését a Közgyűlés bizottság vagy tanácsnok hatáskörébe utalhatja.

18. § *A jegyzőkönyv.* (1) A megyei Közgyűlésről, valamint bizottságainak üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Közgyűlés jegyzőkönyvének elkészítéséről hangrögzítés révén a főjegyző gondoskodik.

(2) A jegyzőkönyv mellékletei:

a meghívó

a tárgyalásra került előterjesztések (mellékleteikkel)

a határozat-tervezetek egy-egy példánya

a jelenléti ív.

(3) A Közgyűlés – a Közgyűlés elnökének indítványára – esetenként dönt arról, hogy egy-egy napirend megtárgyalásáról szószserinti jegyzőkönyv készül.

(4) A jegyzőkönyv eredeti példányát – mellékleteivel együtt – a megyei önkormányzati hivatal kezeli.

¹⁷ A Fejér Megyei Közgyűlés hivatalos lapja az 1991-től megjelenő Fejér megyei közlöny.

¹⁸ Ez elsősorban a Fejér megyei hírlap című politikai napilapot jelenti.

¹⁹ Hatályosulás – a jogkövetkezmények beállása.

A jegyzőkönyvet évente be kell kötetni és el kell helyezni az irattárban.

A jegyzőkönyvbe – kivéve a zárt ülésről készületeket – a megyei önkormányzati hivatalban lehet betekinteni, erről a lakosságot tájékoztatni kell.²⁰

(5) Az érintett képviselő kérheti a főjegyzőtől a jegyzőkönyv kiigazítását.

(6) A jegyzőkönyvet a Közgyűlés elnöke (levezető elnök) és a főjegyző írja alá, ill. akadályoztatásuk esetén az ülésen jelen volt általuk kijelölt személy

V. A MEGYEI KÉPVISELŐ

19. § *A képviselő jogállása.* A képviselő hivatalos személy. A megyei Közgyűlés tagjait a települési önkormányzat képviselőtestületének tagjai által megválasztott küldöttek választják meg.

A Közgyűlés tagjainak *jogai:* a Közgyűlésen a Közgyűlés elnökétől (alelnökétől), a főjegyzőtől, a megyei közgyűlési bizottságok elnökeitől, belső szervezeti egység vezetőitől önkormányzati ügyekben felvilágosítást kérhetnek.

Kérésükre az írásban is benyújtott hozzászólásukat mellékelni kell a jegyzőkönyvhöz.

Tanácskozási joggal részt vehetnek bármely bizottság ülésén. Javasolhatják a bizottságok elnökeinek a bizottság feladatkörébe tartozó ügyek megtárgyalását. Kezdeményezhetik, hogy a Közgyűlés vizsgálja felül bizottságának döntését.

Megbízás alapján képviselhetik a Közgyűlést.

A megyei önkormányzati hivataltól igényelhetik a képviselői munkájukhoz szükséges tájékoztatást, ügyviteli közreműködést. Közérdekű ügyben kezdeményezhetik a hivatal intézkedését, amelyre az 15 napon belül köteles érdemi választ adni,

(3) A Közgyűlés tagjainak fontosabb *kötelességei:*

Tevékenyen részt venni a Közgyűlés munkájában.

Felkérés alapján részt venni a testületi ülések előkészítésében, valamint különböző vizsgálatokban.

Írásban vagy szóban előzetesen bejelenteni, ha a Közgyűlés vagy bizottságának ülésén nem tud megjelenni, illetve egyéb megbízatásának teljesítésében akadályoztatva van.

A tudomására jutott állami, szolgálati, üzleti (és magán) titkot megőrizni. Titoktartási kötelezettsége megbízatásának lejártá után is fennáll.

Kapcsolatot tartani a megválasztásában résztvevő (küldötteket állító) képviselőtestülettel,

A vele szemben felmerült összeférhetetlenségi okot még a vita előtt, azt megelőzően bejelenteni.

(4) A megyei képviselő az összlakosság érdekeinek képviselője és szószólója.

(5) A megyei önkormányzati hivatal épületében képviselő iroda áll rendelkezésre a kép-

²⁰ Fenti bekezdés utolsó mondatát a Fejér Megyei Közgyűlés 20/1992. (VII. 1.) K.r. sz. rendelete alábbiak szerint módosította:

„A jegyzőkönyvbe a Megyei Önkormányzati Hivatalban lehet betekinteni, erről a lakosságot tájékoztatni kell.”

viselők munkájának megkönnyítése és hatékonyabbá tétele érdekében. Az iroda működésének személyi és tárgyi feltételeiről a főjegyző gondoskodik.

(6) A megyei Közgyűlés a képviselőknek törvényben és a Közgyűlés rendeletében meghatározott költségtérítést, juttatást a Szabályzat 4. sz. melléklete tartalmazza.

20. § *A megyei képviselői csoportok (frakciók) jogállása.* A megyei Közgyűlésben az azonos körzethez, párthoz tartozó képviselők – tevékenységük összehangolása céljából és érdekében – képviselőcsoportba (frakcióba) tömörülhetnek. Egy frakciót legalább 5 képviselő alakíthat.

A képviselő csak egy képviselőcsoportnak lehet a tagja. (A képviselőcsoport megalakulását a megalakulástól számított 15 napon belül írásban be kell jelenteni a megyei Közgyűlés elnökének.)

A Közgyűlés elnöke a döntéshozatalt megelőzően kérheti a frakcióvezetőket, hogy a vitás kérdéseket kíséreljék meg egymás között tisztázni.

21. § *A Közgyűlés rendjének biztosítása.* A Közgyűlés elnöke gondoskodik a Közgyűlés rendjének a fenntartásáról.

A közgyűlés méltóságát sértő személyekkel szemben az elnök jogosult eljárni.

A rendsértés tényét bármely képviselő indítványára a Közgyűlés – vita nélkül – egyszerű szótöbbséggel állapítja meg.

Közgyűlés vita nélkül, egyszerű szótöbbséggel határoz.

Közgyűlés rendjének biztosítása során figyelmet kell fordítani a fokozatosság elvének betartására. Ennek megfelelően a Közgyűlés (levezető) elnöke:

Figyelmezteti azt a hozzászólót, aki eltért a tárgyalat témától, a tanácskozáshoz nem illő, sértő módon nyilatkozik.

Rendre utasítja azt a személyt, aki a Közgyűléshez méltatlan magatartást tanúsít.

Ismétlődő rendzavarás esetén – figyelmeztetés után – a rendbontót a terem elhagyására kötelezheti. A Közgyűlés – vita nélkül – dönt arról, hogy a továbbiakban részt vehet-e a tanácskozáson (kivéve a képviselőt).

Súlyos vagy ismételt rendzavarás esetén a rendzavarót egy további ülésről is kizárhatja (kivéve a képviselőt).

A nyilvános ülésen megjelent állampolgárok a számukra kijelölt helyen – a karzaton – foglalhatnak helyet. A tanácskozási joggal nem rendelkező résztvevők sem a tetszésüket, sem pedig a nem tetszésüket nem nyilváníthatják ki.

(5) 18 éven aluli személyek csak külön a Közgyűlés elnökének engedélyével vehetnek részt a testületi üléseken.

VI. A KÖZGYŰLÉS BIZOTTSÁGAI

22. § (1) A Közgyűlés *állandó és ideiglenes* bizottságokat hoz létre

Állandó bizottságok következők:

Ügyrendi – igazgatási – jogi – etikai bizottság

Pénzügyi ellenőrző és gazdálkodási bizottság

Népjóléti – egészségügyi bizottság
 Oktatási – közművelődési – sport bizottság
 Vállalkozási – közszolgáltatási – koordinációs bizottság
 Nemzetközi kapcsolatok bizottsága
 Etnikai – kisebbségi bizottság

Az önkormányzati bizottságok létszámáról, összetételéről, feladatköréről a Közgyűlés a megalakításukkor foglal állást. A bizottságonkénti részletes hatásköröket és feladatköröket a Szabályzat 3. sz. melléklete rögzíti.

A megyei közszolgáltatásokat nyújtó szervezetek, intézmények tagokat jelölnek a megyei bizottságokba, illetve javaslatot tesznek arra, hogy a bizottságokba – nem képviselő tagként – kik választandók meg.

A megyei önkormányzati hivatal dolgozója a bizottságnak sem elnöke, sem pedig tagja nem lehet.

Egy képviselő több bizottságba is beválasztható tagként, elnöke azonban csak egy bizottságnak lehet.²¹

A bizottság előkészíti a Közgyűlés döntéseit, ellenőrzi a döntések végrehajtását. A Közgyűlés határozza meg azokat az előterjesztéseket, amelyeket bizottság nyújt be, illetőleg amelyek csak bizottsági állásfoglalással nyújthatók be.

Amennyiben a bizottság által tárgyalt ügy más bizottság feladatkörét is érinti, úgy a bizottság a másik érdekelt bizottsággal együttes ülést kezdeményez.

A bizottság éves munkaterv alapján dolgozik.

A Közgyűlés döntési jogot adhat bizottságának. A bizottsági döntési hatáskörbe tartozó ügyek jegyzékét a Szabályzat 3. sz. melléklete tartalmazza. A bizottsági döntéshozatalból kizárt az a bizottsági tag, aki olyan ügy elbírálásában venne részt, amelynek eredménye az általa is képviselt természetes vagy jogi személyt²² előnyösen vagy hátrányosan érintené, illetőleg ő maga tagja ilyen szervezetnek.

A bizottsági döntéshozatalból kizárható az, akit vagy akinek a hozzátartozóját személyesen érinti a tárgyalt ügy.

A kizárásról a bizottsági elnök esetében a Közgyűlés elnöke, bizottsági tag esetében pedig a bizottság dönt. A bizottság elnöke, tagja az adott ügyben bejelentheti az elfoglaltságát; ez esetben a vitában, a döntéshozatalban nem vehet részt.

A Közgyűlés és a döntési jogkörrel felruházott bizottságok közötti zavartalan kapcsolatot a főjegyző biztosítja.

A bizottságok működési költségeinek fedezetéről a megyei költségvetésben kell gondoskodni.

A Közgyűlés esetenként jelentkező, gondos körültekintést igénylő feladatok megoldására *ideiglenes bizottság*ot hozhat létre.

☞

²¹ A Megyei Közgyűlés 16/1992. (V. 29.) K.r. sz. rendelete a Szervezeti és Működési Szabályzatot egy új (5) bekezdéssel egészítette ki, amely a következőket tartalmazza:

„A közgyűlés pénzügyi – ellenőrző és gazdálkodási bizottsága javaslatot tesz a közgyűlés elnöke és alelnöke havi illetményének megállapítására.”

²² A jogi személy fogalmára vonatkozóan lásd 90-es sz. dokumentum 6. jegyzetét.

VII. A TISZTSÉGVISELŐK

23. § A megyei Közgyűlés tisztségviselői: az elnök és az alelnök, akiket a Közgyűlés a jelenlévő képviselők kétharmados szavazati többségével, titkos szavazással négy évre választ. A közgyűlési tisztségviselők választása során a harmadszori szavazásban már csak a második szavazás eredményeként az első két helyen végzett jelölt indulhat. A közgyűlés megállapítja a tisztségviselők munkabérét, gyakorolja felettük a munkáltatói jogokat.

24. § (1) A *Közgyűlés elnöke*²³ a megyei önkormányzat vezetője, felelős az önkormányzat egészének működéséért. *Közgyűléssel* kapcsolatos főbb feladatai:

Összehívja és vezeti a megyei Közgyűlés munkáját

Képviseli a megyei önkormányzatot

Gondoskodik a megyei képviselők zavartalan munkája feltételeiről

Aláírja az önkormányzati rendeletet.

A megyei önkormányzati bizottságokkal összefüggő főbb feladatai:

a) Elrendelheti a bizottság összehívását

b) Felfüggeszti a bizottság döntésének végrehajtását ha annak tartalma ellentétes a Közgyűlés határozatával, vagy sérti az önkormányzat érdekeit

c) Dönt bizottsági elnök kizárásáról (bizottsági döntéshozatal esetében) ha az ügy a bizottság elnökét vagy hozzátartozóját személyesen érinti.

(2) A Közgyűlés elnöke a megyei főjegyző útján *irányítja a megyei önkormányzati hivatalt*. E körben:

Javaslatot tesz a hivatal belső szervezeti tagozódására, munkarendjére, az ügyfélfogadás rendjére.

Meghatározza a megyei hivatal feladatait az önkormányzat munkájának szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában.

Gyakorolja a hivatal dolgozóival kapcsolatos munkáltatói jogokat, valamint a főjegyző tekintetében az egyéb munkáltatói jogokat.

Ellenjegyzí a megyei önkormányzati hivatal belső szervezeti egységeinek közvetlen közgyűlési elterjesztéseit.

(3) A Közgyűlés elnöke rendszeres kapcsolatot tart vezetőtársaival, köteles őket a napi munkájukhoz szükséges információkkal ellátni.

(4) A megyei Közgyűlés 1 alelnököt²⁴ választ, aki fő megbízatásban látja el a munkáját. Az alelnök az elnök helyettese, aki a Közgyűlés és az elnök által meghatározott módon vesz részt az önkormányzat munkájában. A Közgyűléstől önálló jogkört is kaphat.

(5) A megyei testületek és tisztségviselők munkáját a megyei önkormányzati hivatal segíti, amelynek feladata a döntések szakmai előkészítése, valamint a döntések végrehajtásának szervezése és ellenőrzése.

A hivatal vezetőjét: *a megyei főjegyzőt*²⁵ a megyei Közgyűlés nevezi ki határozatlan időre.

²³ A Fejér megyei Közgyűlés elnökévé Paál Huba szakbiológus, tanárt választották.

²⁴ Fejér Megye Közgyűlése 1991. február 21-én tartott ülésén a közgyűlés alelnökévé Zimmermann Józsefet választotta.

²⁵ Fejér Megye Közgyűlése 1991. február 7-i hatállyal Dr. Merényi Zoltán jogászt határozatlan időre megyei főjegyzővé kinevezte.

A megyei főjegyző: Rendszeresen tájékoztatást ad a Közgyűlés elnökének, a Közgyűlésnek, a bizottságoknak az önkormányzat munkáját érintő jogszabályokról.

Tájékoztatja a Közgyűlést a hivatal munkájáról; az ügyintézésről. Szabályozza a kiadmányozás²⁶ rendjét. Szervezi a megyei önkormányzati hivatal dolgozóinak továbbképzését.

Ellátja a Közgyűlés és a bizottságok szervezési és ügyviteli tevékenységével kapcsolatos feladatokat.

Köteles jelezni a Közgyűlésnek, a bizottságoknak, a Közgyűlés elnökének, ha döntésük-nél jogszabálysértést észlel. Ilyen észrevételét a Közgyűlés jegyzőkönyvének felterjesztésekor csatolja a jegyzőkönyvhöz.

Gondoskodik a Közgyűlés jegyzőkönyvének elkészítéséről. A megyei főjegyző a hatáskörébe utalt ügyek egy részét a hivatal dolgozóira átruházhatja.

A főjegyző helyettesítését a Testületi Szervezési Osztály vezetője látja el.²⁷

VIII. A MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL

25. § A megyei Közgyűlés az Ötv. 75. § (1) bekezdésében irt feladatok ellátására egységes megyei önkormányzati hivaltalt hoz létre.²⁸

A hivatal belső szervezeti felépítését a Szabályzat 6. sz. melléklete tartalmazza.

A (2) bekezdés alapján a belső szervezeti egységek irányítását a Közgyűlés elnöke által – lehetőség szerint – pályázat útján, határozatlan időre kinevezett, vezető beosztásúnak minősülő dolgozók látják el.

A megyei hivatal munkarendjét 7. sz. melléklet tartalmazza.

A hivatal működésével összefüggő egyéb kérdéseket az Ügyrend tartalmazza, melyet a Közgyűlés hagy jóvá.

IX. A MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT TÁRSULÁSOS KAPCSOLATAI

26. § A Közgyűlés feladatainak hatékonyabb, célszerűbb, gazdaságosabb és ésszerűbb megoldása érdekében társulásokban vehet részt. A Közgyűlés bármely más önkormányzat-

²⁶ A kiadmányozás fogalmára vonatkozóan lásd a 92-es sz. dokumentum 26. jegyzetét.

²⁷ Az e) pont utolsó mondatát Fejér Megye Közgyűlésének 26/1991. (X. 15.) K.r. sz. rendelete a következőképpen módosította:

„A főjegyző helyettesítését távolléte esetén a Titkárság és Jogi Osztály, illetve a Testületi és Szervezési Osztály vezetője látja el a közgyűlés elnökének kijelölése alapján.”

A későbbiekben a 20/1992. (VII. 1.) K.r. sz. rendelet fentieket ismét módosította az alábbiak szerint: „A főjegyző helyettesítését távolléte esetén az Önkormányzati és Jogi Osztály vezetője látja el.”

²⁸ A hivatkozott jogszabályi hely a következőket tartalmazza: „A megyei testületek és tisztségviselők munkáját megyei önkormányzati hivatal segíti, melynek feladata a döntések szakmai előkészítése, valamint a döntések végrehajtásának szervezése és ellenőrzése. A megyei hivaltalt a közgyűlés elnöke irányítja.”

okkal gazdasági, szolgáltató szervezetekkel, közszolgáltatásokat nyújtó intézményekkel alakíthat társulásokat.

A társulások létrehozását, szervezeti és működési rendjét rögzítő együttműködési megállapodásokat a Szabályzat 9. sz. melléklete tartalmazza.

X. A MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT GAZDASÁGI ALAPJAI

27. § *Az önkormányzat költségvetése.* A megyei Közgyűlés évente rendeletben meghatározza a gazdasági programját és költségvetését. Az erről szóló rendelet-tervezet csak a Pénzügyi-Ellenőrző és Gazdasági Bizottság véleményezése után terjeszthető elő.

A költségvetés megtárgyalása két fordulóban történik. Az *első fordulóban* a tárgyaláshoz a kormány által rendelkezésre bocsátott költségvetési irányelvek, az önkormányzat kötelezően előírt és szabadon vállalt feladatainak alapos elemzése, helyzetfelmérése alapján gazdasági koncepciót kell összeállítani, amelynek keretében:

számításba kell venni a bevételi forrásokat, a források bővítésének lehetőségeit

meg kell határozni a kiadási szükségleteket, azok gazdaságos, célszerű megoldásait, a ki-elégítés alternatíváit

egyeztetni szükséges az igényeket, a célkitűzéseket a lehetőségekkel, megfogalmazható a szükségletek sorrendje.

A *második fordulóban* a költségvetési törvény által előírt részletezésben a költségvetés-tervezetét tárgyalja meg a Közgyűlés.

A költségvetés tervezetében először a törvényben előírt kötelező önkormányzati feladatok megvalósításának módozatait kell kimunkálni, majd ezt követi az önként vállalható önkormányzati feladatok számbavétele.

A költségvetés a bevételeit a források, a kiadásokat pedig a célok szerint tartalmazza. Az esetleges forráskiesés, többletfeladatok, áremelkedések, stb. fedezetéül kötelező tartalékokat kell képezni.

A Közgyűlés elnöke a tárgyévi lezárása után a zárszámadást²⁹ a Közgyűlés elé terjeszti.

28. § *A megyei önkormányzat vagyona.* A megyei Közgyűlés a *törzsvagyonát* (forgalomképtelen törzsvagyon, korlátozottan forgalomképes törzsvagyon, forgalomképes vagyontárgyak tételes listáját) a Szabályzat 10. sz. melléklete tartalmazza.³⁰

²⁹ A zárszámadás fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 19. jegyzetét.

³⁰ Az önkormányzat törzsvagyona az a vagyoni kör, amelynek állandó megléte szükséges az önkormányzat folyamatos működéséhez, s ezért fokozott védelem alá esik. Törzsvagyonnak az az önkormányzati tulajdon nyilvánítható, amely közvetlenül kötelező önkormányzati feladat, és hatáskör ellátását vagy a közhatalom gyakorlását szolgálja.

Az Ötv. 79. §-a alapján forgalomképtelen törzsvagyonnak minősülnek a helyi közutak és műtárgyak, a terek, parkok és minden más ingatlan és ingó dolog, amelyet törvény vagy a helyi önkormányzat forgalomképtelenné nyilvánít. A korlátozottan forgalomképes törzsvagyon pedig a köz-művek, intézmények és középületek, továbbá a helyi önkormányzat által meghatározott ingatlanok és ingók alkotják.

A helyi önkormányzatok gazdasági alapjairól részletesebben lásd: *Magyar közigazgatási jog. Általános rész.* Szerk.: FAZEKAS Marianna – FICZERE Lajos. Osiris, 2004. 202–209.

A Közgyűlés a korlátozottan forgalomképes vagyontárgyakkal való gazdálkodás és az önkormányzat vállalkozásaival kapcsolatos előírásokat külön rendeletben határozza meg.

A megyei önkormányzat – vagyonának növelése érdekében – részt vesz különböző gazdasági vállalkozásokban. A vállalkozásokban való részvétel részletes szabályait önálló rendeletben állapítja meg.

A vállalkozásokban való megfontolt és körültekintő részvétel biztosítása érdekében, az ilyen tárgyú előterjesztésekhez mindig kötelező közzgazdasági számításokat csatolni. Indokolt esetben külső szakértőket kell igénybe venni.

A Közgyűlés a megyei önkormányzati feladatok eredményesebb megvalósítása érdekében alapítványokat hozhat létre és közérdekű kötelezettségvállalásokat tehet. Az alapítványok létesítésével, kezelésével összefüggő részletes szabályokat külön megyei közgyűlési rendelet állapítja meg.

A Közgyűlés hitelt csak akkor vesz fel, ha más finanszírozási mód nem lehetséges, vagy gazdaságilag célszerűtlen.

XI. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

29. § Jelen Szabályzat 1991. év április hó 1. napján lép hatályba. Kihirdetésének napját és módját a Szabályzat eredeti példányán fel kell tüntetni.

A szabályzat mellékleteinek folyamatos vezetéséről, kiegészítéséről a megyei főjegyző gondoskodik.

E szabályzat hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti Fejér Megye Tanácsa 25/1989. (VI. 30.) T.sz. határozata a Tanács és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról.

Székesfehérvár, 1991. március 21.

Paál Huba s.k.
a közgyűlés elnöke

Dr. Merényi Zoltán s.k.
főjegyző

Forrás: Fejér Megye Közgyűlésének 4/1991.(III. 21.) K.r. sz. rendelete a Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról. *Fejér Megyei Közlöny*, I. (1991) 2. sz. 1–39.

SZÉKESFEHÉRVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÖZGYŰLÉSÉNEK SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA (Székesfehérvár, 1991. december 4.)

A helyi rendszerváltozás és a területi-települési önkormányzatok létrejöttére vonatkozóan a 108-as számú dokumentum bevezető szövegében foglaltak az irányadók.

Székesfehérváron a FIDESZ fölényes győzelmét hozó önkormányzati választásokat követően 1990. október 20-án került sor az önkormányzat alakuló ülésére, melyen Balsay Istvánt választották polgármesterré, ezen kívül határozatot hoztak a megyei jogú városi címre történő pályázatról, valamint kiírták a pályázatot a jegyzői tisztség betöltésére is.

Az önkormányzat szervezeti és működési szabályzatának elfogadására 1991. december 4-én került sor Székesfehérvár Megyei Jogú Városi Közgyűlése 30/1991. (XII.4) számú önkormányzati rendeletével, amely többszöri módosítással és kiegészítéssel egészen a következő önkormányzati ciklusig hatályban maradt.

BEVEZETŐ

Székesfehérvár megyeszékhely Budapesttől 67, a Balatontól 40 km távolságra helyezkedik el, a Mezőföld északi részén, a Móri árok völgykijáratában. Nyugatról a Bakony, északról a Vértes nyúlványai, észak-kelet felől a Velencei-hegység veszi körül.

Székesfehérvár a Dunántúl egyik legnagyobb kiterjedésű városa, egész területe 17.089 ha, belterülete 3725 ha. Jelentős közlekedési csomópont. Munkaerőigény, kereskedelmi, művelődési és egészségügyi ellátás terén közel 30 km vonzáskörzetű. A város lakosságának száma jelenleg közel 120 ezer fő, munkanapokon mintegy 150 ezer ember tartózkodik a városban.¹

A város múltja a Magyar Államalapítás kezdetére nyúlik vissza. Ismereteink szerint várfalakkal és várárokkal körülvett város, 972-től épült. A török hódoltságig az ország egyik székhelye volt. Itt koronázták uralkodóinkat, Szapolyai Jánosig és I. Ferdinándig. Itt temették el legtöbb királyunkat és családtagjait. Itt hirdették ki 1222-ben az ország első alkotmányát, Székesfehérvár volt otthona az évi törvényt napoknak.² 1703-ban szabad királyi város címet kapott, a két világháború közti időben önálló törvényhatósági jogú város volt.

Székesfehérvár történelmi múltja és földrajzi elhelyezkedése meghatározza a város tranzit-jellegét és számottevő idegenforgalmát.

☞

¹ Jelenleg 103 020 fő a város lakosainak száma (2005). Ezzel Magyarország kilencedik legnépesebb városa.

² Törvényt nap – Székesfehérváron, a középkorban a magyar királynak, mint az ország legfőbb bírójának ítélkezési napja, melyen minden szabad ember, illetve nemes megjelenhetett. Első hiteles említése 1185-ből származik.

Székesfehérvár várost az országgyűlés 82/1990. /XII. 7./ OGY. számú határozatával 1990. december 1-től Megyei Jogú Várossá nyilvánította.³

Az önkormányzat célja e szabályzat megalkotásával, hogy:

- biztosítsa a széles nyilvánosságon alapuló demokratikus hatalomgyakorlás alapvető feltételeit és létrehozza annak főbb szabályait,
- megteremtse a város gazdasági- kulturális- oktatási felemelkedésének lehetőségét,
- kialakítsa az önkormányzatiság megteremtését biztosító szervezeteit és intézményeit,
- megteremtse a város érdekeit szolgáló önkormányzati és államigazgatási munka feltételeit, a döntések egységes elvek szerinti előkészítését.

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata az 1990. évi LXV. törvény felhatalmazása alapján⁴ – figyelemmel az 1991. évi XX. törvény rendelkezéseire⁵ – a Közgyűlés működésének részletes szabályait az alábbiakban határozza meg:

I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. § Az önkormányzat:

/1/ Megnevezése: Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata

/továbbiakban: Önkormányzat/

/2/ Székhelye: Székesfehérvár, Városház tér 1.

/3/ Működési területe: Székesfehérvár közigazgatási területe.

2. § Az Önkormányzat jelképei:

/1/ Címere: /A város 1703-as kiváltságlevele óta./

Székesfehérvár Megyei Jogú Város címerének alakja álló pajzs, az uralkodó színei a kék, a vörös és a zöld. A pajzs alsó részén zöld hármass halom ezüst színű kövekből rakott várfal, középen kétfelé nyitott várkapuval, annak felső egyharmadáig lefüggő vasráccsal.

A várfalon három ablakos torony, mely közül a középső fedeles torony kiemelkedik. A címerpajzs fölött ötlombú nyitott aranykorona helyezkedik el vörös és kék kövekkel ékesítve. A címerpajzsot jobbról arany és kék, balról ezüst és vörös sisaktartó foszlány övezi.

³ Már az 1990. október 20-án tartott alakuló ülésen, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 61. §-ának megfelelően, miszerint az Országgyűlés a képviselő-testület kérelmére az ötvenezer-nél nagyobb lakosságszámú várost megyei jogú várossá nyilváníthatja, határozatot hozott a képviselő-testület a megyei jogú városi címre történő pályázatról, amit a fent említett országgyűlési határozattal el is nyert a város.

⁴ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 18. § (1) alapján:

„A képviselő-testület a működésének részletes szabályait a szervezeti és működési szabályzatában határozza meg.”

⁵ A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény többek között megállapítja az 1990. évi LXV. törvényben megállapított hatáskörtelepítési szempontok alapján a helyi önkormányzati feladat- és hatásköröket valamint a helyi önkormányzat szervei államigazgatási feladat- és hatáskörébe tartozó ügyeket.

/2/ Zászlója: Székesfehérvár Megyei Joga Város zászlaja hosszanti irányban osztott, felül kék, alul vörös színű anyagon, középen eredeti színeiben a város címerével.

A zászló egyik rövidebb oldalán rúdhoz rögzített, másik rövidebb oldalán 10 cm hosszú arany rojtozással.

/3/ Az /1/–/2/ bekezdésben leírt városi címer és zászló használatának rendjét külön rendelet szabályozza.

3. § Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata díszpolgári címeket és egyéb elismeréseket adományoz. A díszpolgárságra vonatkozó szabályokat és a díszpolgárok névsorát, valamint az egyéb elismerésekre vonatkozó szabályokat külön önkormányzati rendelet tartalmazza.

4. § Székesfehérvár Megyei Jogú Város testvérvárosi kapcsolatokat tart fenn. A testvérvárosok névsorát az 1. sz. függelék tartalmazza.

II. FEJEZET A KÖZGYŰLÉS LÉTREJÖTTE

5. § A Közgyűlés:

Megnevezése: Székesfehérvár Megyei Jogú Városi Önkormányzat Közgyűlése /továbbiakban: Közgyűlés/

6. § A közgyűlés tagjainak számát és a települési képviselők névsorát a 2. sz. függelék tartalmazza.

AZ ALAKULÓ ÜLÉS ÖSSZEHÍVÁSA

7. § /1/ Az Ötv.⁶ értelmében a Közgyűlés alakuló ülését a választást követő 15. napon belül tartja meg.

/2/ Az alakuló ülést a legidősebb települési képviselő, mint korelnök vezeti. Az ülés vezetését addig veszi át, amíg a Közgyűlés megválasztja a város polgármesterét.

8. § /1/ A közgyűlés alakuló ülése összehívásának előkészítéséért a jegyző felelős.

/2/ A jegyző az alakuló ülés összehívása előtt egyeztető megbeszéléseket folytat az ülés előkészítése céljából, a közgyűlésbe bejutott pártok, illetve társadalmi szervezetek vezetőivel.

Az előkészítés keretében gondoskodik arról, hogy a megválasztott képviselők az alakuló ülés megtartásához szükséges közjogi ismeretek birtokába kerüljenek.

⁶ Ötv. – a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény, közkeletű nevén az Önkormányzati törvény általánosan használt rövidítése.

A POLGÁRMESTER MEGVÁLASZTÁSA

9. § /1/ A közgyűlés alakuló ülésén az Ötv-vel összhangban meghallgatja a választási szervek tájékoztatóját, és megválasztja a város polgármesterét.

/2/ A polgármester személyére bármelyik képviselő javaslatot tehet. A jelölés nyílt szavazással történik.

Polgármester jelölt az lesz, aki megkapta a települési képviselők 1/3-szavazatát.

/3/ A titkos szavazást megelőzően a Közgyűlés tagjainak sorából nyílt szavazással 5 fő szavazatszámoló bizottságot választ.

/4/ Polgármester az a személy lesz, aki az alakuló ülésen a települési képviselők több mint felének szavazatát megkapta. A megválasztott polgármester a közgyűlés tagja.

/5/ Eredménytelen választás esetén a következő, 15 napon belül megtartott ülésen választ polgármestert a közgyűlés. A közgyűlés időpontjáról az alakuló ülés dönt.

/6/ A megválasztást követően a polgármester az Ötv.-ben meghatározott esküt tesz.

/7/ A polgármester esküjét a közgyűlés állva fogadja.

AZ ALPOLGÁRMESTEREK MEGVÁLASZTÁSA

10. § /1/ A város közgyűlése, a polgármester megválasztását követő 60 napon belül két alpolgármestert választ. Választásukra a polgármester választására vonatkozó szabályok irányadóak, azzal az eltéréssel, hogy eredménytelen választás esetén a közgyűlés nem köteles 15 napon belül új ülést tartani.

/2/ Az alpolgármesterek megválasztásának előkészítéséért a polgármester felelős. Ennek érdekében a közgyűlésbe bejutott pártok és társadalmi szervezetek vezetőivel egyeztetést kezdeményez.

TANÁCSNOKOK⁷ VÁLASZTÁSA

11. § /1/ Az SZMSZ-ben meghatározott feladatok ellátása céljából a polgármester, vagy bármely települési képviselő javaslatára a közgyűlés tanácsnokot választ.

/2/ A tanácsnokok megválasztása titkos szavazással és minősített többséggel⁸ történik.

A BIZOTTSÁGOK MEGALKAKÍTÁSA

12. § /1/ A Közgyűlés bizottságait a polgármester megválasztásától számított 60 napon belül alakítja meg. Felsorolásukat az 1. sz. melléklet tartalmazza.⁹

⁷ A tanácsnokokra vonatkozóan lásd a 109-es sz. dokumentum 10. jegyzetét.

⁸ A minősített többség fogalmára vonatkozóan a 109-es sz. dokumentum 6. jegyzetét.

/2/ A bizottságok elnökeinek, alelnökeinek megválasztása titkos szavazással, minősített többséggel, tagjainak megválasztása nyílt szavazással, egyszerű többséggel történik.

/3/ A bizottságok elnökeinek és tagjainak megválasztása előkészítéséért a polgármester felelős.

A KÖZGYŰLÉS KÉPVISELŐ-CSOPORTJAINAK LÉTREJÖTTE

13. § /1/ A Közgyűlésben képviselettel rendelkező pártokhoz, társadalmi szervezetekhez tartozó képviselők közgyűlési tevékenységük összehangolására képviselő-csoportot hozhatnak létre. A pártok, társadalmi szervezetek közös képviselő-csoportot is létrehozhatnak.

/2/ Egy bejegyzett párthoz társadalmi szervezethez tartozó képviselő csak egy képviselő-csoportot alakíthatnak.

/3/ Egy képviselő csak egy képviselő-csoportnak lehet tagja.

/4/ Képviselő-csoportot legkevesebb 3 képviselő alakíthat.

/5/ A már megalakult képviselő-csoport elfogadhatja pártokhoz, illetve társadalmi szervezetekhez nem tartozó képviselők csatlakozását.

/6/ A képviselő-csoportból kizárt képviselőt pártokhoz illetve társadalmi szervezetekhez nem tartozónak kell tekinteni.

/7/ A képviselő-csoport működési szabályait maga állapíthatja meg.

14. § /1/ A képviselő-csoport megalakulását a megalakulástól számított 15 napon belül a polgármesternek írásban be kell jelenteni.

/2/ A képviselő-csoport megszűnését annak vezetője a polgármesternek bejelenteni.

III. FEJEZET

A KÖZGYŰLÉS FŐBB FELADATAI ÉS HATÁSKÖREI

15. § /1/ A közgyűlés főbb feladatai:

A városrendezés, a városfejlesztés, a város környezetvédelme, az egészséges ivóvízellátás, vízrendezési és csapadékvíz elvezetés, csatornázás, lakásgazdálkodás, köztemető-fenntartás, közutak és közterületek fenntartása. A helyi tömegközlekedés, településtartás.

9 A hivatkozott melléklet alapján a Közgyűlés bizottságai a következők:

- Ügyrendi-, Igazgatási és Jogi Bizottság,
- Gazdasági Bizottság,
- Kulturális Bizottság,
- Oktatási és Sportbizottság,
- Egészségügyi Bizottság,
- Szociális és Családvédelmi Bizottság,
- Lakás-, Helyiség és Telekgazdálkodási Bizottság,
- Pénzügyi- Ellenőrző Bizottság,
- Városrendezési-, Fejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság.

biztosítása. Gondoskodás a közbiztonság helyi feladatairól, valamint a – jogszabályokban meghatározott illetékességi területtel – tűzvédelemről.

Közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, foglalkoztatás megoldásában. Az óvodáról, az alapfokú nevelésről, az oktatásról, az egészségügyi és a szociális ellátásról való gondoskodás. A közösségi tér biztosítása. A közművelődés, a tudományos, a művészeti tevékenység, a sport támogatása. A nemzeti és etnikai kisebbség jogai érvényesítésének biztosítása. Az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.

/2/ Ellátja továbbá, mint települési önkormányzat a területén – megfelelő eltérésekkel – saját hatásköröként a megyei önkormányzati feladat- és hatásköröket.

/3/ A közgyűlés a feladatkörét nem ruházhatja át.

16. § /1/ A Közgyűlés hatáskörébe tartozó ügyek felsorolását az önkormányzatokról szóló LXV. tv. 1. § /6/ bekezdés,¹⁰ a 10. §,¹¹ valamint a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak,¹² valamint az egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény alapján a 2. sz. melléklet tartalmazza.

/2/ A közgyűlés az Ötv. 10. § értelmében¹³ hatáskörében tartja:

- a) az önkormányzati rendeletalkotást,
- b) szervezetének kialakítását és működésének meghatározását, továbbá a törvény által hatáskörébe utalt választást, kinevezést, megbízást,
- c) a helyi népszavazás kiírását, az önkormányzati jelképek, kitüntetések és elismerések meghatározását, használatuk szabályozását. A díszpolgári címek adományozását,
- d) a gazdasági program költségvetés megállapítását, döntést a végrehajtásukról szóló beszámoló elfogadásáról, a helyi adó megállapítását, a városrendezési tervek jóváhagyását, döntést /5 millió forint értékhatár feletti/ hitelfelvétel kötvénykibocsátás, továbbá a közösségi célú alapítvány létesítése és alapítványi forrás átvétele és átadása ügyében,
- e) önkormányzati társulás¹⁴ létrehozását, társuláshoz érdekképviseleti szervezethez való csatlakozást,
- f) megállapodást külföldi önkormányzattal való együttműködésről. Nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozást,
- g) intézmény-, vállalatalapítást,

¹⁰ A hivatkozott jogszabályi hely alapján: A helyi önkormányzat a törvény keretei között:

„a) önállóan alakíthatja szervezetét és működési rendjét, önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetéseket és elismerő címeket alapíthat;

b) önkormányzati tulajdonával önállóan rendelkezik, bevételeivel önállóan gazdálkodik, az önként vállalt és a kötelező önkormányzati feladatok ellátásáról egységes költségvetéséből gondoskodik. Saját felelősségére vállalkozói tevékenységet folytathat. Kiegészítő állami támogatásra jogosult az önhibáján kívül hátrányos helyzetben levő települési önkormányzat;

c) szabadon társulhat más helyi önkormányzattal, érdekeinek képviselése és védelme céljából területi, valamint országos érdekképviseleti szervezetbe tömörülhet, feladat- és hatáskörében együttműködhet külföldi helyi önkormányzattal, beléphet nemzetközi önkormányzati szervezetekbe.”

¹¹ Az 1990. évi LXV. törvény 10. §-a a képviselő-testület hatásköréből át nem ruházható feladatokat és jogokat határozza meg.

¹² A köztársasági megbízott fogalmára vonatkozóan lásd a (Fejér megye 1991.) sz. dokumentum 11. jegyzetét.

¹³ A hivatkozott jogszabályi helyre vonatkozóan lásd jelen dokumentum 11. jegyzetét.

¹⁴ Az önkormányzati társulás fogalmára vonatkozóan lásd a 109-es sz. dokumentum 7. jegyzetét.

- h) közterület elnevezéséről, emlékmű állításáról szóló döntést,
 i) eljárás kezdeményezését az Alkotmánybíróságnál,
 j) a bíróságok népi ülnökeinek megválasztását,
 k) állásfoglalást megyei önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási szolgáltatási körzeteiről, /ha a szolgáltatás a várost is érinti/,
 l) véleménynyilvánítást olyan ügyben, amelyben a törvény az önkormányzat álláspontjának kikérését írja elő,
 m) amit a törvény a közgyűlés át nem ruházható hatáskörébe utal.
- /3/ A Közgyűlés egyes hatásköreit átruházhatja:
- bizottságokra,
 - polgármesterre,
 - és alpolgármesterekre.
- /4/ Az átruházott hatáskörök gyakorlása nem ruházható tovább.
- /5/ A közgyűlés által a bizottságaira, illetve a polgármesterre átruházott hatásköreinek felsorolását a 3. sz. melléklet tartalmazza.
- /6/ A Közgyűlés által helyi önkormányzati hatósági ügyben hozott határozatokat a polgármester és a jegyző a bizottság által hozott határozatokat pedig a bizottság elnöke írja alá.
- /7/ A Közgyűlés az önkormányzati intézmények, vállalatok más szervezetek /továbbiakban: intézmény/ vezetőinek kinevezése során – az alkalomnak és a konkrét ügynek megfelelő – előkészítési eljárást határoztak meg. Így különösen: bizottság általi véleményezést; ideiglenes bizottság alakítását az érintett közösség véleményének kikérését rendelheti el.

IV. FEJEZET

SZÉKESFEHÉRVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSÉNEK HÁZSZABÁLYAI

A KÖZGYŰLÉS ÖSSZEHÍVÁSÁRÓL ÉS TARTÁSÁRÓL

17. § /1/ Székesfehérvár Megyei Jogú Város Közgyűlése általában minden hónap első csütörtökén reggel 8.00 órától este legkésőbb 20.00 óráig tartja üléseit. Amennyiben a napirendi pontok tárgyalására nem kerül sor, úgy a közgyűlés másnap folytatja munkáját. Amennyiben e nap ünnepnap, úgy a Közgyűlés az előző ülésen határoz az ülés időpontjáról.

/2/ Az ülések helye a Városháza nagyterme. A közgyűlés általában minden év július 1. és augusztus 20-a között nyári ülésszünetet tart. A közgyűlést a polgármester hívja össze.

18. § A közgyűlést össze kell hívni a képviselők 1/4-ének vagy a Közgyűlés bármely bizottságának írásban benyújtott indítványára is. Ebben az esetben a polgármester a Közgyűlést az indítvány benyújtásától számított 8 napon belüli időpontra hívja össze.

19. § Rendkívüli körülmények által indokolt esetben a napirend megjelölésével a Közgyűlést a polgármester legkorábban a meghívók kézbesítését követő napra összehívhatja. A Közgyűlés sürgős, rendkívüli esetben rövid úton /pl. kábeltévé, rádió, telefon stb./ is összehívható.

20. § /1/ A közgyűlési ülés előkészítéséről a polgármester – a jegyző útján – gondoskodik. Az ezen az úton javasolt napirendet és a tárgyaláshoz szükséges dokumentumokat legalább 5 nappal – a költségvetést tárgyaló, vagy a törzsvagyont¹⁵ érintő napirend esetén legalább 8 nappal – az ülés kezdete előtt el kell juttatni a települési képviselőkhez, és a tanácskozási joggal meghívottakhoz.

/2/ Az előkészítés rendjét, valamint az előterjesztések főbb tartalmi követelményeit a polgármester a 3. számú mellékletben szabályozza.

21. § A közgyűlés ülésére:

TANÁCSKOZÁSI JOGGAL MEG KELL HÍVNI

- a város területén megválasztott országgyűlési képviselőket,
- az ülés napirendjének tárgya szerint illetékes szervezeteket, személyeket,
- Székesfehérvár Rendőrkapitányát,
- a Köztársasági megbízottat,
- a Megyei Közgyűlés elnökét,
- az Állami Számvevő Szék¹⁶ megyei számvevőjét.

TANÁCSKOZÁSI JOG NÉLKÜL MEGHÍVANDÓK (csak meghívóval)

- a pártok és a napirendi pont által érintett társadalmi szervezetek képviselői,
- egyházak képviselői,
- díszpolgárok, tiszteletbeli polgárok,
- helyi tömegkommunikáció képviselői, /az előterjesztések egyidejű megküldésével/

22. § A közgyűlés üléseinek napirendjéről, helyéről és idejéről a Polgármesteri Hivatal az ülést megelőző három nappal előbb a városban működő tömegkommunikációs médiák /írott sajtó, televízió, rádió stb./ útján tájékoztatja a város lakosságát. A közgyűlés meghívója – kiküldésével egyidejűleg – kifüggesztendő a Városháza hirdetőtáblájára.

A KÖZGYŰLÉS ÜLÉSEINEK VEZETÉSE /ELNÖKLÉS/

23. § A Közgyűlés tanácskozásain a polgármester elnököl. Akadályoztatása esetén a polgármestert az általános helyettesítését ellátó alpolgármester helyettesíti, annak akadályoztatása esetén pedig a város másik alpolgármestere.

24. § Amennyiben a polgármester és mindkét alpolgármester akadályoztatva van, úgy az ülést a jelenlévő legidősebb képviselő, mint korelnök vezeti.

¹⁵ A törzsvagyon és forgalomképtelen illetve forgalomképes vagyontárgyak vonatkozásában lásd a 109-es sz. dokumentum 30. jegyzetét.

¹⁶ Az Állami Számvevőszékre vonatkozóan lásd a 118-as sz. dokumentum 28. jegyzetét.

25. § Az elnököt helyettesítő alpolgármester, illetőleg korelnök ülésvezetési jogai és kötelezettségei azonosak a polgármesterével.

26. § Az elnök munkáját tanácskozási joggal a jegyző, a Polgármesteri Hivatal bevonásával segíti.

27. § /1/ A Közgyűlést annak elnöke nyitja meg, majd megállapítja a határozatképességet.

A Közgyűlés akkor határozatképes, ha azon a települési képviselőknek több, mint a fele jelen van.

/2/ Határozatképtelenség esetén az ülést 8 napon belül ugyanezen napirendek megtárgyalására ismételten össze kell hívni. Az így tartott ülésen újabb napirendek is tárgyalhatók.

28. § A Közgyűlés jegyzőkönyveit két települési képviselő hitelesíti. Ezen személyeket tagjainak sorából az ülés kezdetekor a Közgyűlés jelöli ki. E személyekre – névsor szerinti sorrendben – a javaslatot a polgármester teszi meg.

A NAPIREND ELŐTTI FELSZÓLALÁS

29. § /1/ Napirend előtt felszólalni a város életét vagy a közgyűlés munkáját érintő általános jellegű kérdésekben lehet.

/2/ Felszólalásra jelentkezni az ülés megkezdése előtt a levezető elnöknel kell a téma rövid írásbeli megjelölése mellett.

/3/ A felszólalás időtartama az 5 percet nem haladhatja meg. Elhangzása után a képviselő-csoportok vezetői, vagy előadóit, illetőleg az érintett képviselőt 3-3 perc időtartamú hozzászólási lehetőség illeti meg. Ezek elhangzását követően további vita kizárásával – szükség esetén a közgyűlés állásfoglalása mellett – le kell zárni az ügyet.

/4/ Nem lehet napirend előtt felszólalni olyan ügyben, amely az általános szabályok alapján napirendre tűzhető, illetőleg kérdésként vagy interpellációként¹⁷ terjeszthető elő.

A KÖZGYŰLÉS ÜLÉSEINEK NAPIRENDJE¹⁸

30. § A Közgyűlés a munkáját az ülésen megállapított napirend alapján végzi. Az ügyeket általában az alábbi sorrendben kell napirendre venni:

- az előző ülés jegyzőkönyvének hitelével kapcsolatos felvetések,
- személyzeti döntésekkel kapcsolatos előterjesztések,
- jelentés a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról, önkormányzati rendeletek megalkotása, valamint egyéb közjogi tárgyú, a város polgárainak egészét érintő döntések megtárgyalása /féléves költségvetési beszámoló, rendezési tervek elfogadása, stb. .../
- önkormányzati hatósági ügyek /testület hatáskörébe tartozó döntések/,
- helyi népi kezdeményezés útján tárgyalandó ügyek,

¹⁷ Az interpelláció fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es számú dokumentum 18. jegyzetét.

¹⁸ A napirend fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 17. jegyzetét.

– az önkormányzat kiküldötteinek és bizottságainak jelentései, az ezekből következő döntések,

– a polgármesternek a bizottsági döntések felfüggesztésére vonatkozó előterjesztései /Ötv. 25. § (2)/

- egyéb döntést igénylő előterjesztések,
- a Közgyűléshez intézett bejelentések és indítványok,
- tájékoztatók, jelentések, információk,
- interpellációk, kérdések.

/Az interpellációkra az első ülésnapon legkésőbb 19.00 órakor kerül sor./

31. § Sürgősségi indítvány tételére bármely települési képviselő jogosult. Amennyiben bármely ügyben a jelenlévők egyszerű többségének egyetértésével a Közgyűlés sürgősséget mond ki, úgy azon ügyet a rendes napirend előtt, azonban a jegyzőkönyv hitelességét érintő kérdések után kell tárgyalni.

32. § A polgármester által sürgősséggel összehívott ülés napirendjére általában csak az általa javasolt tárgysorozat tűzhető ki. Ezen kívül – kivételes esetben a jelenlévők 2/3-os többségének állásfoglalása után – legfeljebb olyan ügy tárgyalható, amelyhez az önkormányzat gazdasági érdeke fűződik.

33. § A napirendre és annak módosítására – ideértve a napirendi pont elnapolását is – bármely képviselő az ülés kezdetén javaslatot tehet. A Közgyűlés a jelenlévők egyszerű többségének egyetértésével – vita nélkül – dönt. A napirendhez – annak elfogadását követően – újabb napirendi pontok nem vehetők fel. A napirendi sorrendtől csak rendkívüli, indokolt esetben lehet eltérni.

34. § A képviselők 1/4-ének együttes írásos javaslatára, illetve a Közgyűlés bármely bizottságának írásos javaslatára – az általuk felvetett javaslatról a közgyűlés dönt. A javaslatnak legalább az ülést megelőző 3 munkanappal be kell érkeznie a Polgármesteri Hivatalhoz. A javaslat napirenden belüli helyéről a Közgyűlés dönt.

A KÖZGYŰLÉS TANÁCSKOZÁSI RENDJE

35. § A Közgyűlés ülésén – a napirendi pontok tárgyalásakor – elsőként mindenkor a napirendi pont előadóját illeti a szó.

36. § A Közgyűlés napirendjének előadója a polgármester, az alpolgármester, a jegyző, a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységének vezetője a polgármester ellenjegyzésével, a települési képviselő, intézményvezetők, illetőleg a Közgyűlés vagy a bizottság által felkért bármely személy lehet.

37. § Az ügy előadóját, illetve a hozzászólót a rendelkezésre álló idő alatt hozzászólásában megszakítani nem lehet, azonban hozzászólása befejezésével tőle az elnök által kijelölt sorrendben ténybeli felvilágosítás kérhető.

38. § A napirendi pontokhoz a képviselők és a tanácskozási joggal meghívottak akár írásban, akár szóban hozzászólhatnak. A szóbeli hozzászólások sorrendjét a jelentkezések sorrendje határozza meg.

39. § Az elnök vagy bármely képviselő javaslatára a hozzászólások időtartamának meghatározásáról a Közgyűlés vita nélkül határoz.

40. § A napirendi ponton belüli ugyanazon vitaponthoz legfeljebb kétszer szólhat hozzá bármely képviselő.

41. § A hozzászólók szabadon tartják beszédeiket, melynek során igénybe vehetik feljegyzéseiket.

42. § Bármikor szót kérhetnek:

- akik ügyrendi¹⁹ kérdésre kívánnak válaszolni,
- akik személyüket ért támadásra kívánnak válaszolni,
- jegyző.

43. § Az elnök vagy bármelyik képviselő javasolhatja a vita lezárását. A Közgyűlés a kérdésben vita nélkül határoz.

44. § Ha a napirendi ponthoz több hozzászóló nincs, az elnök a vitát lezárja. A vita lezárása után az előadó viszontválaszra, bármely frakció képviselője 3 perces hozzászólásra jogosult. Aki személyét érintő korábbi felszólalásra kíván reagálni, az „személyes megjegyzésre” jogosult.

45. § A „személyes megjegyzés” időtartama a 3 percet nem haladhatja meg és elhangzása után további vitának helye nincs.

46. § Indítványt települési képviselők, a Közgyűlés bizottságai és a napirendi pont tárgya szerinti tanácskozási joggal meghívott szervek képviselői tehetnek.

47. § Az indítványozókat megilleti indítványuk visszavonásának joga, akár írásban, akár szóban tették meg azt. Amennyiben az indítványt bármely képviselő a továbbiakban sajátaként tartja fenn, a tárgyalást folytatni kell.

48. § Bármely napirend tárgyalása elhalasztható az idő előrehaladtára tekintettel, vagy a napirendi pont előkészítetlensége miatt. Az elhalasztott napirend tárgyalására azonban a halasztáskor határnapot kell kitűzni.

Halasztásra az elnök vagy bármelyik képviselő javaslatot tehet. A halasztásról a testület vita nélkül határoz.

49. § Az ülés rendjének fenntartásáért annak elnöke felel. Az elnöknek a rendfenntartás érdekében tett – e szabályzatban meghatározott – intézkedései ellen felszólalni, azokkal vitába szállni nem szabad.

50. § Az elnök a rendfenntartás körében:

- figyelmezteti azt a hozzászólót, aki eltér a tárgyalási témától,
- rendreutasítja azt a hozzászólót, /közbeszólót/, aki a Közgyűlés tekintélyét, vagy valamelyik képviselőt sértő kifejezést használ,
- rendzavarás esetén az elnök javaslatára a Közgyűlés a hozzászólótól, illetőleg a képviselőtől a szót megvonhatja, ismétlődő és súlyos rendzavarás esetén az érintettet az ülésterem elhagyására kötelezheti. A kizárt képviselő csak a testület következő ülésétől vehet részt a munkában.

A Közgyűlés e jogkörében eljárva a jelenlévők egyszeri többségének egyetértésével vita nélkül határoz.

¹⁹ Ügyrend – (itt) huzamosabb tárgyalás, jelen esetben a képviselőtestületi ülés, menetének rendje.

51. § A kizárás a képviselő havi tiszteletdíjának csökkenését vonja maga után az alábbi szabályok szerint:

- képviselő 10%-os mértékű csökkenés
- bizottsági tag 20%-os mértékű csökkenés
- bizottság elnöke 50%-os mértékű csökkenés.

52. § Az ülésen megjelent állampolgárok a számukra kijelölt helyen kötelesek tartózkodni és az ülés munkáját magatartásukkal nem zavarhatják. A tanácskozás rendjének megzavarása esetén a polgármester a rendzavarót rendreutasítja, ismétlődő esetben pedig az érintettet az ülésterem elhagyására kötelezi. Ismételt és súlyos rendbontás esetén a polgármester – szükség esetén rendőri segítséggel – eltávolíttatja a rendbontót.

HATÁROZATHOZATAL

53. § A Közgyűlés a vita lezárása után rendeletet alkot vagy határozatot hoz.

54. § Az elnök a javaslatokat egyenként bocsátja szavazásra, amennyiben a javaslat egészének elvetésére érkezik indítvány, úgy először azt kell megszavazni, majd a módosító, kiegészítő, végül a teljes javaslatokat.

55. § Szavaztatni előbb az egyetértők, majd az ellenzők, végül tartózkodók megszámolásával kell. A javaslat akkor elfogadott, – minősített többségi esetek kivételével – ha a jelenlévő képviselők többsége ezzel egyetért.

56. § A Közgyűlés a rendelkezéseit általában nyílt szavazással hozza. A szavazás gépi úton vagy kézfelemeléssel történik.

57. § Szavazás eredményének megállapítása után az elnök hirdeti ki a határozatot.

58. § A képviselők 1/4-ének írásbeli indítványára névszerinti szavazást kell elrendelni, melynek során az elnök utoljára szavaz. Ekkor az elnök által kijelölt személy betűrendes névsorban felolvassa a képviselők nevét, akik hangos „egyetértek”, „ellenzem”, „tartózkodom” szavakkal szavaznak.

59. § Titkos szavazással kell dönteni:

- a polgármester,
- az alpolgármesterek megválasztásáról,
- összeférhetetlenségi ügyekben,
- a jegyző kinevezéséről,
- a kinevezéseknél több jelölt esetén,
- bizottsági elnökök megválasztásáról,
- a képviselők 1/4-ének írásbeli indítványára,
- a jelenlévő képviselők többségének egyetértésével.

60. § A titkos szavazást az Ügyrendi-, Igazgatási és Jogi Bizottság képviselő tagjai az 1990. évi LXIV. törvény értelemszerű alkalmazásaival bonyolítja le.

61. § a) A Közgyűlés általában egyszerű szótöbbséggel hozza döntéseit.

b) Minősített, illetve 2/3-os többségű szavazást igénylő döntések esetén a részletkérdések megszavazásához is egyszerű szótöbbség szükséges.

62. § A megválasztott települési képviselők több mint felének egyetértése szükséges:

- a polgármester és alpolgármester megválasztásához és a közgyűlés hatáskörébe utalt kinevezésekhez, megbízásokhoz,
- Székesfehérvár Megyei Jogú Város jegyzőjének kinevezéséhez,
- tanácsnok megbízásához,
- önkormányzati rendelet megalkotásához és módosításához,
- 5000,- eFt értékhatáron felüli rövid lejáratú hitelfelvételnél /3 év alatti/ közép és hosszú lejáratú hitelfelveleknél /3 éves és 3 év feletti/, alapítvány létrehozásához abban való csatlakozáshoz,
- önkormányzati inat'lan feletti rendelkezés módjának meghatározása,
- önkormányzati társulás létrehozásához, társuláshoz, érdekképviseleti
- szervezethez való csatlakozáshoz és az abból való kilépéshez,
- külföldi önkormányzattal való együttműködéshez, nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozást tartalmazó megállapodás meghozatalához,
- intézmény alapításáról, megszüntetéséről hozott döntéshez,
- a képviselőknek a döntéshozatalból történő kizárásához /Ötv. 14. § (2)/
- helyi népszavazás elrendeléséhez,
- azokban az esetekben, amelyekben a Közgyűlés így rendelkezik
- zárt ülés²⁰ elrendelése.

63. § A megválasztott települési képviselők 2/3-ának egyetértése szükséges az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzata, rendezési programok és tervek elfogadásához, az önkormányzat tulajdonát képező ingatlanok elidegenítéséhez, továbbá azokban az esetekben ahol a közgyűlés önkormányzati rendeletében előírja.

64. § Szavazategyenlőség esetén a polgármester szavazata dönt.

INTERPELLÁCIÓ

65. § Az interpellációs jog olyan képviselői jogosítvány, amelyet a települési képviselő a Közgyűlésen vagy annak közreműködésével gyakorol. Az interpelláció tárgya bármilyen kérdés lehet, feltéve, hogy az kapcsolatban áll az önkormányzat feladat- és hatáskörével, illetőleg valamely önkormányzati intézménye hatáskörébe tartozik.

66. § A polgármesterhez, az alpolgármesterhez, a jegyzőhöz – a feladatkörükbe tartozó minden önkormányzati ügyben – bármelyik települési képviselő interpellációt intézhet.

Az interpellációt akár szóban, akár írásban meg lehet tenni.

67. § Ha az interpelláció az ülést megelőzően legalább nyolc nappal a Polgármesteri Hivatalhoz írásban beérkezik, arra az ülésen választ kell adni. Indokolt esetben a válaszadás elhalasztását a Közgyűlés engedélyezheti. Egy hónapon túli halasztásnak helye nincs.

Szóbeli interpellációra lehetőleg azonnal kell válaszolni. Indokolt esetben a válaszadás elhalasztását a Közgyűlés engedélyezheti. A válaszadás határidejét az előző szakaszra figyelemmel, a testület tűzi ki. A választ minden önkormányzati képviselőnek meg kell küldeni. Ebben az esetben a válasz elfogadásáról a következő ülés dönt.

²⁰ A zárt ülés fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 16. jegyzetét.

68. § A Közgyűlési ülésen történt válaszadás után előbb az interpellálónak viszontválaszadásra van joga, majd a testület vita nélkül dönt a válasz elfogadásáról.

69. § A válaszadás elhalasztásakor, illetőleg ha a Közgyűlés a választ nem fogadja el, az interpelláció tárgyának kivizsgálásába be kell vonni az interpelláló képviselőt is. A Közgyűlés az interpelláció alapján elrendelhet részletesebb vizsgálatot is. Ezzel megbízhhatja a polgármestert, a bizottságát, tanácsnokot.

70. § Az interpellációkról, valamint a válaszokról a jegyző rendszeres és folyamatos nyilvántartást vezet.

71. § A települési képviselő a Közgyűlésen a polgármestertől /alpolgármesterektől/, jegyzőtől, a bizottság elnökétől önkormányzati ügyekben felvilágosítást kérhet, amelyre az ülésen – vagy legkésőbb 15 napon belül írásban – érdemi választ kell adni. /Ötv. 19. § (2) a./

AZ ÖNKORMÁNYZAT DÖNTÉSEI

72. § A Közgyűlés:

- önkormányzati rendeletet alkot,
- közgyűlési határozatot hoz.

ÖNKORMÁNYZATI RENDELETALKOTÁS

73. § /1/ A Közgyűlés a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.

/2/ A rendeletalkotás kezdeményezése

Önkormányzati rendeletalkotást *kezdeményezhetnek*:

a) képviselők

b) a Közgyűlés bizottságai

c) a polgármester, az alpolgármester, a jegyző

d) az önkormányzati rendelet alkotására irányuló indítványt a polgármester útján lehet megtenni, amelyet a polgármester a jegyző bevonásával a soron következő Közgyűlés elé terjeszt. A Közgyűlés dönt a felvetés elfogadásáról és amennyiben az indítványt elfogadja rendelkezik az előkészítés módjáról és határidejéről.

/3/ A tervezet elkészítése

a) A Közgyűlés – különösen a lakosság szélesebb körét érintő rendeletek előkészítésénél – irányelveket állapíthat meg.

b) Az önkormányzati rendelet tervezetét általában a Polgármesteri Hivatal megfelelő belső szervezeti egysége készíti el. A Közgyűlés azonban alkalmanként erre szakértőt kér fel, vagy valamely önkormányzati bizottságot bíz meg.

c) A tervezet összeállításával ideiglenes bizottság is megbízható.

d) A Polgármesteri Hivatal akkor is köteles részt venni az előkészítésben, ha a tervezetet önkormányzati bizottság vagy ideiglenes bizottság készítette el.

/4/ A tervezet véleményezése

Az önkormányzati rendelet előkészítése során széleskörű elemzésből kell kiindulni. Ennek forrásai:

- a) a tárgykör szerint érintett szervek, szakemberek véleménye
- b) A Polgármesteri Hivatal megfelelő belső szervezeti egységének álláspontja
- c) a rendelkezésre álló lakossági közvélemény-kutatás eredményei
- d) az önkormányzati bizottságok véleménye.

Az önkormányzati rendeletet – annak tervezetét – csak bizottsági tárgyalás után lehet a Közgyűlés elé terjeszteni.

– Az önkormányzati rendelet beterjesztéséhez – az előterjesztő írásbeli álláspontjának megküldését követően – be kell szerezni az Ügyrendi-, Igazgatási és Jogi Bizottság véleményét.

– A város költségvetésének megalkotásához és módosításához, illetve zárszámadáshoz²¹ a Gazdasági Bizottság és a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság véleménye szükséges.

A bizottságok álláspontjának előterjesztésekor a kisebbségi véleményeket is ismertetni kell. A kisebbségi vélemények ismertetője nem a bizottság hivatalos előadója, hanem a kisebbségi vélemény képviselője.

A Közgyűlés – a jegyző véleményének meghallgatása után – egyes rendelettervezeteket – az érdemi vita előtt – közmeghallgatásra²² bocsáthat. Az éves költségvetési tervezetet közmeghallgatásra kell bocsátani.

A lakosság széles rétegeinek jogait, kötelességeit érintő önkormányzati rendeletek tervezeteit a tervezetet tárgyaló ülés meghívójának kiküldésével egyidejűleg közszemlére kell bocsátani, a Polgármesteri Hivatal hirdetőtáblájára történő kifüggesztéssel.

/5/ A tervezet Közgyűlés elé terjesztése

a) A jegyző, illetve az előkészítésre kötelezett a tervezetet és annak indoklását, illetve a módosító indítványokat terjeszti a képviselő-testület elé.

A polgármester, illetőleg a jegyző tájékoztat a Közgyűlést az előkészítés során felvetett, de a tervezetben nem szereplő javaslatokról is, utal a mellőzés okaira is.

b) Különösen fontos /széles címzett kört érintő/ önkormányzati rendeletek tárgyalásakor általános. és részletes vita is lefolytatható.

Az írásban megküldött rendelet-tervezetekre vonatkozó módosító indítványokat szövegszerű megfogalmazásban kell az előkészítőhöz a részletes vita megkezdéséig benyújtani.

c) A rendelet hiteles szövegének megszerkesztéséről a jegyző gondoskodik.

d) A rendeletet a polgármester és a jegyző írja alá.

/6/ Az önkormányzati rendelet kihirdetése a hirdetőtáblán történő kifüggesztéssel, illetve a sajtó útján történik.

74. § A, Közgyűlés rendeleti formát nem igénylő döntéseit határozatba foglalja. Önkormányzati hatósági ügyben az 1981. évi I. törvény (Áe.) alapján hozza határozatait.²³

²¹ A zárszámadás fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 19. jegyzetét.

²² A közmeghallgatás fogalmára vonatkozóan lásd a 109-es sz. dokumentum 16. jegyzetét. Az első székesfehérvári közmeghallgatásra 1991. március 7-én került sor.

²³ Az 1981. évi I. törvény az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény módosítását és egységes szövegét tartalmazza.

AZ ÖNKORMÁNYZATI DÖNTÉSEKRE VONATKOZÓ KÖZÖS SZABÁLYOK

75. § /1/ Az önkormányzati rendeletek elnevezése: „Székesfehérvár Megyei Jogú Városi Önkormányzat Közgyűlésének rendelete.”

/2/ Az egyéb önkormányzati döntések elnevezése: „Székesfehérvár Megyei Jogú Városi Önkormányzat Közgyűlésének határozata.”

/3/ A Közgyűlés rendeleteit és határozatait külön-külön – a naptári év elejétől kezdődően – folyamatos sorszámmal és évszámmal kell ellátni a következők szerint:

a) Rendeletek jelzése:

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Közgyűlése /19 (...hó...nap) számú önkormányzati rendelete.

A zárójelben feltüntetett dátum az önkormányzati rendelet hatálybalépésének időpontja.

b) Az önkormányzati határozatok jelzése:

Székesfehérvár Megyei Jogú Város özyűlése .../19 (...hó...nap) számú közgyűlési határozata.

A zárójelben feltüntetett dátum a határozat meghozatalának az időpontja.

/4/ Az önkormányzati rendeletekről és a Közgyűlés határozatairól a Polgármester Hivatal betűrendes és határidős nyilvántartást vezet.

/5/ A Közgyűlés határozatait a jegyzőkönyv hitelesítését követő – 8 napon belül – a végrehajtásért felelős személyeknek, a köztársasági megbízottnak, s a végrehajtásért felelős személyeknek, a köztársasági megbízottnak, s a következő testületi ülés anyagához csatolva a képviselőknek meg kell küldeni.

A JEGYZŐKÖNYV

76. § Székesfehérvár Megyei Jogú Város Közgyűlése:

Minden üléséről szószerinti jegyzőkönyvet kell készíteni.

A jegyzőkönyv elkészítéséről a jegyző gondoskodik. A jegyzőkönyvet a hitelesítő települési képviselők mellett a polgármester és a jegyző írja alá. A jegyzőkönyvhöz csatolni kell a Közgyűléshez benyújtott minden dokumentum másolatát.

77. § A Közgyűlés jegyzőkönyveit az ülést követő 8 napon belül írásban el kell készíteni és annak másolati példányát a köztársasági megbízottnak fel kell terjeszteni. A jegyzőkönyvek elkészültétől számított 8 napon belül azokat – a zárt ülésről felvett jegyzőkönyv kivételével – a 3. sz. függelékben felsorolt könyvtárakhoz kell eljuttatni, és ott nyilvános helyen elhelyezni. Ez a rendelkezés irányadó minden önkormányzati rendeletre is azzal, hogy azokat külön íven szövegezve kell nyilvánosan elhelyezni. A dokumentumokat el kell helyezni a Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati, valamint a Közgyűlési Irodájában. A zárt ülésről külön jegyzőkönyvet kell készíteni, s annak kezeléséről, őrzéséről a jegyzőnek kell gondoskodni.

78. § A képviselők, vagy más felszólalók írásban kérhetik a város polgármesterénél a jegyzőkönyv kiigazítását, ha annak tartalma – megítélése szerint – nem egyezik meg az ülésen elhangzottakkal. E kérdésben a Közgyűlés a polgármester bejelentése alapján az Ügyrendi-,

Igazgatási és Jogi Bizottság véleményét követően dönt. A kiigazításnak 3 hónapon túl nincs helye.

A KIZÁRÁSRÓL ÉS AZ ÖSSZEFÉRHETETLENSÉGRŐL

79. § A Közgyűlés döntéshozatalából kizárható az, akit vagy akinek a hozzátartozóját az ügy személyesen érinti. A kizárásról az érintett települési képviselő kezdeményezésére vagy bármely települési képviselő javaslatára a képviselőtestület dönt. /Ötv. 14. § (2)/ Hozzáartozónak minősül: /Ötv. 110. § /

- az egyeneságbeli rokon és annak házastársa,
- testvér
- házastárs
- élettárs.

80. § A képviselői tisztség betöltéséhez szükséges, hogy a képviselő a választhatóság valamennyi feltételével rendelkezzen. Amennyiben ezen feltételek bármelyike megszűnik, a képviselő mandátuma²⁴ a képviselői tisztséggel összeférhetetlenné válik.

A NYILVÁNOSSÁGRÓL

81. § /1/ A Közgyűlés és a Közgyűlés bizottságainak ülései általában nyilvánosak. Ezen bárki jelen lehet. Azonban az ülésen csak az elnök engedélyével lehet szólni.

/2/ Önkormányzati hatósági, fegyelmi és összeférhetetlenségi ügyek tárgyalásakor a közgyűlés zárt ülést rendel el.

/3/ A közgyűlés zárt ülést rendelhet el, ha a nyilvánosság üzleti titkot, önkormányzati vagy egyéni érdeket sértene.

/4/ A zárt ülésen a képviselőkön kívül részt vesznek a jegyző és a jegyzőkönyv vezetésével megbízott dolgozók.

82. § A döntések előkészítésébe a lakosságot a lakossági fórumokon kell bevonni, azok rendjét ezen rendeletben rögzíti.

83. § Székesfehérvár Megyei Jogú Város Közgyűlése évente legalább két alkalommal előre meghirdetett közmeghallgatást tart. Ennek témája a lakosság széles rétegeit érintő kérdések, elsősorban a költségvetés. A közmeghallgatáson bárki hozzászólhat, aki ez irányú igényét írásban jelzi.

MUNKATERV

84. § /1/ A Közgyűlés rendes üléseit éves vagy féléves munkaterv szerint tartja.

A munkaterv elkészítéséről a polgármester gondoskodik.

²⁴ Mandátum – országgyűlési vagy önkormányzati képviselői megbízatás.

/2/ A munkaterv elkészítéséhez javaslatot kell kérni:

- a) valamennyi települési képviselőtől
- b) Közgyűlés bizottságaitól
- c) a jegyzőtől
- d) településen megválasztott országgyűlési képviselőktől
- e) a Városi Rendőrkapitánytól
- f) a helyben működő parlamenti pártoktól és érdekképviselői szervektől
- g) a Közgyűléssel együttműködési, társulási megállapodást kötő szervektől
- h) a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetőitől
- i) a fontosabb közszolgáltatást végző intézmények vezetőitől.

/3/ A véleményeket, javaslatokat a munkatervhez a jegyzőhöz kell benyújtani.

85. § A munkaterv tervezetét – a polgármester irányításával – a jegyző állítja össze, s a polgármester terjeszti jóváhagyás végett a Közgyűlés elé. Ezt megelőzően gondoskodik arról, hogy a Közgyűlés és a bizottságok munkatervei között összhang legyen. A bizottságok a Közgyűlés munkaterve alapján készítik saját munkaterveiket.

86. § A munkatervnek tartalmaznia kell:

- az ülésnapok várható időpontját
- a napirendek címét, előadóját
- az előterjesztések leadási határidejét
- az előkészítésért felelős nevét
- azoknak a bizottságoknak a megjelölését, amelyek az előterjesztést megvitatják,
- közmeghallgatások időpontját és az érintett napirendeket
- a napirend tárgyalásához külön meghívottak megnevezését.

87. § /1/ A munkaterv elfogadásáról a polgármester javaslatára a Közgyűlés egyszerű szótöbbséggel határoz.

/2/ A munkaterv előterjesztésével egyidejűleg a Közgyűlést tájékoztatni kell a munkatervbe be nem került javaslatokról.

V. FEJEZET TELEPÜLÉSI KÉPVISELŐK

88. § /1/ A települési képviselőt megilletik az Önkormányzati Törvényben és a jelen Szabályzatban foglalt jogok és terhelik a kötelezettségek. A települési képviselők jogai és kötelezettségei azonosak.

/2/ A települési képviselő képviselői tevékenysége során hivatalos személyként jár el.

89. § /1/ A települési képviselő:

- a) tevékenyen részt vesz a képviselő-testület munkájában,
- b) felkérés alapján részt vesz a testületi ülések előkészítésében, különféle vizsgálatokban,
- c) írásban vagy szóban előzetesen bejelenti, ha a képviselő-testület vagy a bizottság ülésén nem tud részt venni, vagy egyéb megbízatásának teljesítésében akadályoztatva van,

d) a képviselői tevékenysége során tudomására jutott üzleti /és magán/ titkot köteles megőrizni,

e) kapcsolatot tart választóközterének polgáraival, választóival, tájékoztatja őket a végzett munkáról,

f) a vele szemben felmerült összeférhetetlenségi okot /Ötv. 14. § (2)/²⁵ a vita előtt azt megelőzően köteles bejelenteni.

/2/ Az önkormányzat hatáskörébe tartozó ügyekben interpellálhatnak, illetve kérdéseket tehetnek fel, felvilágosítást kérhetnek.

/3/ A települési képviselőknek indítványaik benyújtásánál figyelembe kell venni a város fejlesztési irányelveit, a működtetés biztonságát és a jóváhagyott terv- és költségvetést.

90. § /1/ A települési képviselők részt vehetnek a Közgyűlés előkészítésében, a döntések végrehajtásának szervezésében és ellenőrzésében.

/2/ Kezdeményezhetik, hogy a Közgyűlés vizsgálja felül a bizottságok döntését.

/3/ Megbízás alapján képviselhetik a Közgyűlést.

/4/ A Polgármesteri Hivataltól képviselői munkájukhoz szükséges tájékoztatást, ügyviteli közreműködést igényelhetnek.

A Polgármesteri Hivatal épületében képviselői iroda áll a képviselők rendelkezésére, működésének személyi és tárgyi feltételeiről a jegyző gondoskodik.

/5/ Az önkormányzat tevékenységével kapcsolatos iratokba, jegyzőkönyvekbe betekinthetnek.

/6/ A város ellátásban, üzemeltetésében, működtetésében résztvevő vállalatoktól, intézményektől felvilágosítást kérhetnek.

/7/ Közérdekű, az önkormányzat hatáskörébe tartozó ügyben kezdeményezhetik a Polgármesteri Hivatal intézkedését, amelyre a Hivatal 15 napon belül érdemi választ köteles adni.

91. § /1/ Az egyéni választókerület megválasztott települési képviselők a városrészi érdekek koordinálására rendszeresen tanácskozó fórumot, ún. Városrészi Képviselők Egyeztető Fórumát hoznak létre. /Továbbiakban: Egyeztető Fórum/

/2/ Az Egyeztető Fórum feladatai:

– a város egészének érdekeit szem előtt tartva a városrészi érdekek koordinálása, ezen érdekek érvényre juttatása,

– a helyi, városrészi kezdeményezések egyeztetése, képviselete a Közgyűlés és bizottságai előtt, ezáltal a területi képviselők munkájának segítése.

/3/ Az Egyeztető Fórum tagjai alakuló ülésükön tagjaik sorából elnököt és alelnököt választanak, nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel.

/4/ Az Egyeztető Fórum üléseinek ügyrendjét maga alakítja ki.

/5/ Az Egyeztető Fórum döntési jogkörrel nem rendelkezik.

92. § /1/ A települési képviselő a munkahelyén történő munkavégzési kötelezettség aló-

²⁵ A hivatkozott jogszabályi hely alapján:

„(2) A képviselő-testület döntéshozatalából kizárható az, akit vagy akinek a hozzátartozóját az ügy személyesen érinti. A kizárásról az érintett települési képviselő kezdeményezésére vagy bármely települési képviselő javaslatára a képviselő-testület dönt. A döntéshez minősített többség szükséges.”

li felmentés miatti kiesett jövedelmét a Közgyűlés téríti meg, amelynek alapján a képviselő társadalombiztosítási ellátásra is jogosult. /Ötv. 20. § (1)/

/2/ A Közgyűlés a települési képviselők tiszteletdíjának mértékét, és folyósításának feltételeit önkormányzati rendeletben határozza meg.

93. § A települési képviselő a – képviselői a tevékenységével kapcsolatos költségeinek megtérítésére jogosult.

VI. FEJEZET A KÖZGYŰLÉS BIZOTTSÁGAI

94. § /1/ A Közgyűlés döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére, ellenőrzésére állandó, ideiglenes bizottságokat hozhat létre.

/2/ A bizottság elnöke, alelnöke és tagjainak több, mint a fele csak települési képviselő lehet. /Ötv. 24. § (1)/

/3/ A Közgyűlés az alábbi állandó bizottságokat hozza létre:

- Ügyrendi-, Igazgatási és Jogi Bizottság
- Gazdasági Bizottság
- Kulturális Bizottság
- Oktatási- és Sportbizottság
- Egészségügyi Bizottság
- Szociális- és Családvédelmi Bizottság
- Lakás-, Helyiség és Telekgazdálkodási Bizottság
- Pénzügyi Ellenőrző Bizottság
- Városrendezési-, Fejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság

/4/ A bizottságok belső működési szabályait a jogszabályok keretei között és e rendeletben foglaltaknak megfelelően maguk határozzák meg.

/5/ A Közgyűlés bármely ügyet bizottsági tárgyalásra adhat ki. Erről vita nélkül határoz.

95. § /1/ A bizottságok általános feladatai:

- a Közgyűlés döntéseinek előkészítése,
- valamely előterjesztés vagy önálló indítvány sürgősségi tárgyalásának kezdeményezése,

- bizottsági ajánlástétel,
- a Közgyűlési döntések végrehajtásának szervezése, ellenőrzése,
- feladatkörükben a testületi előterjesztések elkészítése.

/2/ A bizottságok konkrét feladat- és hatáskörét jelen szabályzat 5. számú melléklete tartalmazza.

96. § /1/ Az állandó bizottságok létszámát és a megválasztott tagok névsorát, a bizottsági ülések rendjét 6. számú melléklet tartalmazza.

/2/ A bizottságok ülésén bármely képviselő tanácskozási joggal részt vehet.

/3/ Egy képviselő legfeljebb két állandó bizottságnak lehet tagja.

/4/ A Közgyűlés bizottsági elnököt, alelnököt, ideiglenes bizottsági elnököt választ, valamint megválasztja a bizottság tagjait.

A bizottság képviselőtagjaira javaslatot tehet:

- a polgármester
- a képviselőcsoportok vezetői
- bármely települési képviselő.

A bizottság elnökére és alelnökére fentiekén túl az érintett bizottság bármely tagja is javaslatot tehet.

/5/ A bizottságok nem települési képviselőtagjait a bizottságok javaslata alapján a Közgyűlés választja meg.

/6/ Az állandó bizottságok elnökének, alelnökének, albizottság elnökének, tagjainak megbízatása az illetékes bizottság megjelent tagjai többségének javaslatára a Közgyűlés minősített többségű döntésével is megszűnhet.

97. § /1/ Az állandó bizottságok éves munkaterv alapján végzik tevékenységüket.

/2/ A munkatervet előzetesen – tájékoztatásul – bemutatják a Közgyűlésnek, és végrehajtásáról évente számot adnak.

/3/ Az állandó bizottságok szükség szerint, de havonta legalább egy alkalommal ülést tartanak.

/4/ A bizottsági ülésnapokat úgy kell meghatározni, hogy a közgyűlést érintő döntések, javaslatok az ülés napját megelőzően 10 nappal – tekintettel a törvényességi munkára – a jegyzőhöz és a polgármesterhez beérkezzenek.

A bizottsági ülésnapok időpontját úgy kell meghatározni, hogy az lehetőség szerint ne essen egybe más bizottságéval.

/5/ A bizottság ülése nyilvános, többségi döntéssel zárt ülést is elrendelhet, döntéseiről az elnök adhat tájékoztatást.

98. § A Közgyűlés a munkatervében meghatározza azokat az előterjesztéseket, amelyeket bizottság nyújt be, illetve azokat az előterjesztéseket, amelyek csak bizottság állásfoglalásával nyújthatók be a Közgyűléshez. Utóbbiak különösen:

- a) a helyi közszolgáltatások fejlesztésével foglalkozó elképzelések
- b) meghatározott tárgyú önkormányzati rendeletek tervezetei
- c) településfejlesztési koncepciók, programok, rendezési tervek., középtávú és távlati fejlesztési terv és költségvetés, zárszámadás.

99. § Az alábbi tárgykörökben, a felsorolt bizottságok előzetes véleményét minden esetben be kell szerezni:

- a) – költségvetési előirányzatok módosítása esetén a Gazdasági Bizottság
- intézmény alapítás esetén a tevékenységi kör szerint illetékes bizottság,
- önkormányzati rendelet-tervezetek esetén a tevékenységi kör szerint illetékes bizottság és az Ügyrendi-, Igazgatási és Jogi Bizottság.

b) Amennyiben a bizottság határozatképtelen a hivatal által előkészített anyag közvetlenül terjeszthető a közgyűlés elé. Ugyanezen eljárást kell alkalmazni a közgyűlés által átruházott hatáskörben hozandó döntések esetén is.

100. § /1/ A Közgyűlés önkormányzati rendeletben döntési jogkört biztosíthat bizottságainak. A bizottság átruházott hatáskörben hozott döntését ugyan olyan szavazati aránnyal

hozza meg mint ami a közgyűlési döntéshez is szükséges. A bizottsági döntési jogkörbe utalt ügyek jegyzékét a szabályzat 7. számú melléklete tartalmazza.

/2/ A döntéshozatalból kizárható az, akit vagy akinek a hozzátartozóját személyesen érinti az ügy. A kizárásról az elnök esetén a polgármester, bizottsági tag esetén a bizottság dönt. A bizottság elnöke, tagja adott ügyben elfogultságát bejelentheti, ez esetben a vitában, a döntéshozatalban nem vehet részt. /Ötv. 26. §/

101. § /1/ A Közgyűlés bármely ügyben ideiglenes bizottságot küldhet ki, és szakértői vizsgálatot rendel el. Ezen esetekben az ügy tárgyalásakor a bizottság álláspontját, illetve a szakértői véleményeket ismertetni kell.

/2/ A Közgyűlés az ideiglenes bizottság feladatát esetenként állapítja meg.

/3/ Ideiglenes bizottság létesítéséhez a megválasztott képviselők 2/3-ának egyetértő szavazata szükséges.

/4/ Az ideiglenes bizottság összetételére és működésére az állandó bizottságokra vonatkozó szabályok megfelelően irányadók.

102. § /1/ A bizottság ülést a bizottság elnöke hívja össze és vezeti.

/2/ Az elnök köteles összehívni a bizottságot:

– a Közgyűlés határozatára

– a polgármester indítványára /Ötv. 25. § (1)/

– a bizottság képviselő tagjai 1/3-ának indítványára.

/3/ Bármely képviselő javasolhatja a bizottság elnökének a bizottság feladatkörébe tartozó ügy megtárgyalását, amelyet a bizottság a legközelebbi ülése elé terjeszt és a tárgyaláshoz a képviselőt meghívja. A képviselő javaslatát a bizottság a javaslat benyújtását követő 30 napon belül köteles megtárgyalni.

Bármelyik képviselő kezdeményezheti a közgyűlésnél bizottsági döntés felülvizsgálatát.

/4/ A bizottsági ülések napirendjéről a bizottságok döntéseiről, állásfoglalásairól a képviselőket tájékoztatni kell.

/5/ A bizottság ülése határozatképes, ha tagjainak többsége jelen van. Határozathozatalhoz a jelenlévő bizottsági tagok több, mint felének egyetértése szükséges. Szavazategyenlőség esetén a bizottság elnökének szavazata dönt.

103. § /1/ A bizottságok közötti hatásköri összeütközések esetén az Ügyrendi-, Igazgatási és Jogi Bizottság állásfoglalását kell kérni. Amennyiben az Ügyrendi-, Igazgatási és Jogi Bizottság állásfoglalásával az érintett bizottságok nem értenek egyet, a hatásköri összeütközésben a Közgyűlés dönt.

/2/ A bizottságok üléséről jegyzőkönyv készül, amely tartalmazza az elhangzott felszólalások rövid ismertetését, a döntést, valamint külön kérésre a kisebbségi véleményt, melyet 8 napon belül el kell juttatni a tisztségviselőkhez és a közgyűlési irodához. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell valamennyi határozatot.

/3/ A bizottságok ügyviteli teendőit a Polgármesteri Hivatal látja el, a bizottságok tevékenységi köre szerint illetékes belső szervezeti egysége vezetői – bizottsági titkárok – útján.

104. § A bizottságok – különösen indokolt esetben – jogosultak albizottságok létrehozására, melynek feladatait a létrehozó bizottságok állapítják meg.

/1/ Az állandó bizottság döntésének előkészítésére feladatkörében tagjai sorából és külső szakértőkből albizottságot hozhat létre.

/2/ Az albizottság működésének szabályait a bizottság határozza meg.

105. § A polgármester /alpolgármesterek/ és a jegyző bérfejlesztésére vonatkozó javaslat megtételére a Közgyűlés az Ügyrendi-, Igazgatási és Jogi bizottságot jelöli ki. /1990. évi LXVII. tv. 6. § (1)/²⁶

VII. FEJEZET TANÁCSNOKOK /ÖTV. 21. §/

106. § /1/ A Közgyűlés a polgármester, vagy bármely képviselő javaslatára a települési képviselők közül tanácsnokot választhat, meghatározott önkormányzati feladatkörök ellátásának felügyeletére. Tanácsnok választására különösen akkor kerül sor, ha az általa ellátandó feladat:

a) sokoldalú komplex megközelítés /pl. település üzemeltetés, település- és területfejlesztés/

b) érdemi koordináció /pl. a közszolgáltatások színvonalának figyelemmel kísérése, műemlékvédelem, környezetvédelem/

c) speciális szakértelmet vagy nyelvismeretet igényelnek /pl. közművelődési ügyek, testvérvárosi kapcsolatok, egészségügyek, szociális ügyek/.

/2/ A tanácsnokok feladatának meghatározásához a megválasztott képviselők 2/3-ának egyetértő szavazata szükséges.

/3/ A tanácsnokok névsorát és az általuk felügyelt önkormányzati ügyek jegyzékét külön 8. számú melléklet tartalmazza.

/4/ A tanácsnok megbízatása a Közgyűlés tagjai 1/3-ának javaslatára a Közgyűlés minősített többségű döntésével szűnik meg.

VIII. FEJEZET POLGÁRMESTER, ALPOLGÁRMESTEREK, JEGYZŐ

POLGÁRMESTER²⁷

107. § /1/ A Közgyűlés az Önkormányzati Törvény szerint polgármestert választ. Közgyűlési határozattal megállapítja munkabérét. Külön rendeletben szabályozza a Közgyűlés munkáltatói jogkörébe tartozó kérdéseket.

²⁶ A polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről szóló 1990. évi LXVII. törvény hivatkozott helye alapján:

„A polgármester bérfejlesztését a képviselőtestület állapítja meg; a 600-nál több lakosú települések esetén a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott bizottság javaslatára.”

²⁷ 1990-ben: Balsay István erdőmérnök, útépítő és úttervező szakmérnököt, a város korábbi tanácselnökét (1987-1990) választották a FIDESZ által támogatott független jelöltként Székesfehérvár Megyei Jogú Város polgármesterének, amely tisztséget 1994-ig töltötte be.

/2/ Székesfehérvár Megyei Jogú Város Polgármestere megbízatását főállásban látja el.

108. § A polgármesternek törvényben vagy annak felhatalmazása alapján Kormányrendeletben meghatározott feladatait hatósági, valamint a Közgyűlés által átruházott hatásköreit a 9. számú melléklet tartalmazza.

109. § /1/ A polgármesternek a Közgyűléssel kapcsolatos feladatai:

a) segíti a települési képviselők munkáját

b) összehívja és vezeti a Közgyűlés üléseit

c) képviseli az önkormányzatot

d) az önkormányzati rendeleteket, valamint a közgyűlés üléséről készült jegyzőkönyvet a jegyzővel aláírja.

/2/ A polgármesternek a bizottságokkal összefüggő feladatai:

a) kötelező jelleggel indítványozza a bizottság összehívását /Ötv. 25. § (1)/

b) felfüggesztheti a bizottság döntésének végrehajtását, ha az ellentétes a Közgyűlés határozatával, vagy sérti az Önkormányzat érdekeit. E felfüggesztett döntésről a Közgyűlés a következő ülésén határoz. /Ötv. 25. § (2)/

c) A bizottság a polgármester által felfüggesztett döntését még a közgyűlés előtt napi-rendjére veheti és amennyiben a felfüggesztésnek helyt ad és döntését a felfüggesztésnek megfelelően megváltoztatja nincs szükség a közgyűlés elé terjesztésre.

d) a bizottsági döntéshozatalnál a bizottság elnöke esetében dönt kizárásról, ha az ügy a bizottság elnökét vagy hozzátartozóját személyesen érinti. /Ötv. 26. §/

e) koordinálja a bizottságok munkáját.

/3/ A polgármester a jegyző útján irányítja a Polgármesteri Hivatalt. E körben:

a) javaslatot tesz a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti tagozódására, a Hivatal munkarendjére, az ügyfélfogadás rendjére /Ötv. 35. § (2) c./

b) meghatározza a Hivatal feladatait az Önkormányzat munkájának szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában /Ötv. 35. § (2) a./

c) dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben, hatósági jogkörben. Egyes hatáskörének a gyakorlása átruházható. /Ötv. 35. § (2) b./

d) szabályozza a Hivatalban a kiadmányozás²⁸ rendjét /Ötv. 35. § (2) d./

e) kinevezi a Hivatal dolgozóit és gyakorolja a munkáltatói jogokat. Az egyéb munkáltatói jogok gyakorlását az általa meghatározott személyekre átruházhatja. /Ötv. 35. § (2) e./

f) gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat a jegyző tekintetében

g) Ellenjegyzi a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek közvetlen közgyűlési előterjesztéseit.

/4/ a) lakossági fórumokat szervez, illetve fórumokon vesz részt,

b) rendszeresen ügyfélfogadást tart.

110. § A polgármester polgári védelmi feladatait a Kormányrendeletben állapítja meg. /1991. évi XX. tv. 17. § (1)/²⁹

²⁸ A kiadmányozás fogalmára vonatkozóan lásd a 92-es sz. dokumentum 26. jegyzetét.

²⁹ Ez a polgári védelemről szóló 15/1992. (I. 27.) Korm. rend. kibocsátásával történt meg.

ALPOLGÁRMESTEREK

111. § /1/ Székesfehérvár Megyei Jogú Város Közgyűlése a polgármester helyettesítésére, munkájának segítésére, egyes önkormányzati feladatok ellátására két alpolgármestert választ.

/2/ Az alpolgármesterek megbízatásukat főállásban látják el.

112. § /1/ Az alpolgármesterek tevékenységi köre:

a) *Gazdasági alpolgármester*: az önkormányzat pénzügyi, gazdálkodási, kereskedelmi, vállalkozási, beruházási és befektetési tevékenységének koordinálása, szakmai ellenőrzése,

b) *Humán alpolgármester*: az önkormányzat művelődésügyi, egészségügyi sporttevékenységének koordinálása és szakmai ellenőrzése.

113. § /1/ A Közgyűlés a polgármester helyettesítésére a gazdasági alpolgármestert jelöli ki.

/2/ A polgármestert helyettesítő alpolgármester jogai és kötelezettségei a polgármesterével azonosak, kivéve a munkáltatói jogok gyakorlása.

/3/ Az alpolgármesterek a bizottságok munkájában tanácskozási joggal részt vehetnek.

114. § /1/ Az alpolgármesterek kapcsolatot tartanak a településrészi önkormányzatokkal.

/2/ Ellátják a Közgyűléstől közvetlenül kapott feladatokat.

/3/ Lakossági fórumokat szerveznek, illetve azokon vesznek részt.

/4/ Rendszeresen ügyfélfogadást tartanak.

/5/ A feladatkörükbe tartozó bizottságok munkáját koordinálják.

/6/ Ellenőrzik és koordinálják a feladatkörükbe tartozó ügyek végrehajtásában a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek tevékenységét.

/7/ Ellátják és gyakorolják a polgármester által átruházott munkáltatói jogokat.

115. § Az alpolgármesterekre megfelelően irányadók a polgármesterre vonatkozó szabályok.

JEGYZŐ³⁰

116. § A Közgyűlés – pályázat alapján – a jogszabályban megállapított képesítési követelményeknek megfelelő jegyzőt nevez ki határozatlan időre. /Ötv. 36. § (1)/

117. § A jegyzőt akadályoztatása esetén a Közgyűlési Iroda vezetője helyettesíti.

118. § /1/ A jegyző a polgármester irányításával gondoskodik az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról. /Ötv. 36. § (1)/ Ennek keretében:

a) Törvényességi szempontból véleményezi a Közgyűlés és a bizottságok elé kerülő elterjesztéseket.

b) Ellátja a Közgyűlés és a bizottságok szervezési és ügyviteli tevékenységével kapcsolatos feladatokat.

c) Tanácskozási joggal részt vesz a Közgyűlés és a bizottságok ülésein. /Ötv. 36. § (2) e) pont/

d) A Közgyűlés ülésén az előterjesztés vitájában szavazás előtt törvényességi észrevételt tesz, ha bármely javaslatot illetően ezt kívánja.

e) gondoskodik a Közgyűlés ülése jegyzőkönyvének elkészítéséről, melyet a polgármesterrel aláír,

f) Köteles jelezni a Közgyűlésnek, a bizottságoknak, a polgármesternek, ha döntésüknél jogszabálysértést észlel. Ilyen észrevételét a Közgyűlés jegyzőkönyvének felterjesztésekor a jegyzőkönyvhöz csatolja.

g) Rendszeresen tájékoztatást és jogértelmezést ad a polgármesternek, a Közgyűlésnek és a bizottságoknak az Önkormányzat munkáját érintő jogszabályokról, valamint a települési képviselőknek a munkájukat érintő jogszabályokat a Hivatal útján biztosítja

h) Tájékoztatja a Közgyűlést a Polgármesteri Hivatal hatósági munkájáról és ügyintézéséről.

/2/ A jegyző önkormányzati rendeletalkotással kapcsolatos feladatai:

Végzi az önkormányzati rendelettervezetek szakmai előkészítésével kapcsolatos feladatokat.

/3/ A jegyző egyéb feladatai: /Ötv. 36. § (2)/

a) Vezeti a Polgármesteri Hivatalt, megszervezi a Hivatal munkáját.

b) Rendszeresen ügyfélfogadást tart.

c) Döntésre előkészíti a polgármester hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyeket.

d) Ellátja a törvényben vagy Kormányrendeletben előírt államigazgatási feladatot, hatósági hatáskört. Az SZMSZ 9. sz. melléklete tartalmazza,

e) Dönt a hatáskörébe utalt ügyekben.

f) Ellátja és gyakorolja a polgármester által átruházott munkáltatói jogokat.

g) Ellátja az államigazgatási tevékenység egyszerűsítésével kapcsolatos feladatokat.

IX. FEJEZET

POLGÁRMESTERI HIVATAL /ÖTV. 38. §/

119. § /1/ A Közgyűlés egységes hivatalt hoz létre Polgármesteri Hivatal elnevezéssel.

/2/ A Polgármesteri Hivatal belső tagozódását, felépítését, valamint ügyrendjét 10. számú melléklet tartalmazza.

X. FEJEZET

EGYÜTTMŰKÖDÉS MÁS ÖNKORMÁNYZATOKKAL ÉS EGYÉB SZERVEKKEL

120. § /1/ A Közgyűlés főképpen a Megyei Közgyűléssel a város közvetlen környékén lévő önkormányzatokkal /városkörnyék/ valamint a város illetékességi területén lévő gazdasági és társadalmi szervezetekkel törekszik együttműködési megállapodásokon nyugvó

kapcsolatok kialakítására. Az együttműködések felsorolását a 11. számú melléklet tartalmazza.

/2/ A Közgyűlés minden rendelkezésére álló /szellemi és anyagi/ eszközzel támogatja a választópolgárok olyan társulásait is, amelyek céljuk és rendeltetésük szerint a helyi önkormányzati alapfeladatok /Ötv. 8. §/ megoldására irányulnak.

XI. FEJEZET LAKOSSÁGI FÓRUMOK, NÉPI KEZDEMÉNYEZÉS, HELYI NÉPSZAVAZÁS

LAKOSSÁGI FÓRUMOK

121. § A Közgyűlés a lakossági fórumok tartásáról, valamint a közmeghallgatások rendjéről külön rendeletet alkot.

NÉPI KEZDEMÉNYEZÉS

122. § A Megyei Jogú Város választópolgárainak legalább 10% aláírásával ellátott, indokolt javaslatára a Közgyűlés hatáskörébe tartozó ügyet – az illetékes bizottság előzetes véleményének kikérését követően – legkésőbb a soron következő második rendes ülésen tárgyalni kell.

HELYI NÉPSZAVAZÁS

123. § /1/ A Megyei Jogú Város választópolgárai legalább 15%-ának kezdeményezésére helyi népszavazást kell kiírni.

/2/ A népszavazásra javasolt – igennel vagy nemmel megválaszolható – kérdés pontos megfogalmazását, valamint a választópolgárok aláírását tartalmazó beadványt a polgármesterhez kell benyújtani.

124. § A helyi népszavazás, valamint a népi kezdeményezés részletes szabályait a Közgyűlés külön rendeletben állapítja meg. /Ötv. 50 §/

XII. FEJEZET

AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA

125. § /1/ A Közgyűlés a költségvetését külön rendelettel állapítja meg. E rendelet fő tartalmi elemei: /1990. évi CIV. tv. 36. § (1)/

- a bevételek forrásaként
- a működési, fenntartási előirányzatok önálló költségvetési szervként,
- a felújítási előirányzatok célonként,
- a fejlesztési kiadások feladatonként, a polgármesteri hivatal költségvetése feladatonként, valamint külön tételként,
- az általános és céltartalék.

/2/ A költségvetés készítésének főbb szabályai:

A költségvetés elfogadása kétfordulós tárgyalással történik.

Az első forduló főbb szempontjai /elemei/:

- az önkormányzat részére kötelezően előírt és szabadon felvállalható feladatok körülfutó és alapos elemzése, helyzetfelmérés,
- az elemzés és a helyzetfelmérés során számításba veendő:
- a bevételi források,
- a bevételi források bővítési lehetőségei,
- a kiadási szükségletek, azok gazdaságos /törvényes keretek között mozgó/ célszerű megoldásainak meghatározása,
- az igények és a célkitűzések egyeztetése
- a szükségletek kielégítési sorrendjének meghatározása /vonal fölött lehetőleg mindent, vonala alatt rangsorolva, ha a többletbevételek arra lehetőséget adnak/
- a várható döntések hatásainak előzetes felmérése.

A második forduló főbb szempontjai /elemei/:

- a közmeghallgatást követően a közgyűlés megtárgyalja a költségvetési rendelet tervezetét, amely több változatban is készülhet.
- a második forduló során megtárgyalandó anyag főbb tartalmi jellemzői, /összetevői/:
- meghatározza a törvényben kötelezően /az önkormányzat alapfeladatai közé tartozó/, az önkormányzat számára előírt feladatok ellátását, megvalósításának anyagi feltételeit,
- meghatározza az adott évben az önkormányzat által magára vállalt többletfeladatokat, azok bevételi és kiadási elemeit,
- a költségvetés a bevételeket források szerint, a kiadásokat célok szerint tartalmazza,
- a tervezet megjelöli a tartalékokat is /forráskiesés, kompenzációk/

/3/ A zárszámadási rendelet tervezetét a jegyző készíti elő az önkormányzati bizottságok bevonásával.

AZ ÖNKORMÁNYZAT VAGYONA

126. § /1/ Az önkormányzat törzsvagyonát /forgalomképtelen törzsvagyon, korlátozottan forgalomképes törzsvagyon, forgalomképes vagyontárgyak listáját/ a szabályzat mellékletei tartalmazzák.

/2/ A Közgyűlés a vagyonáról folyamatosan és rendszeresen elszámol. Ennek jegyében és érdekében a következő évet, előkészítő közmeghallgatás egyik napirendjeként a polgármester tájékoztatást ad az önkormányzat vagyoni helyzetéről.

/3/ Az önkormányzati vagyon hasznosítási rendjét külön rendelet tartalmazza.

ÖNKORMÁNYZATI INTÉZMÉNYEK GAZDÁLKODÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE

127. § A saját intézmények pénzügyi ellenőrzését az önkormányzat látja el, /Ötv. 92. § (2)/, e hatáskört a jegyző gyakorolja /1991. évi XX. tv. 140. § e./.

XIII. FEJEZET ZÁRÓ ÉS HATÁLYBALÉPTETŐ RENDELKEZÉS

128. § Jelen szabályzat rendelkezései a kihirdetés napján lépnek hatályba. E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Megyei Város Tanácsa 85/1989. /XII. 21./ th. számú és a 41/1990. /VII. 28./ th. számú határozatával módosított 16/1989. /III. 30.1 th. számú határozata a Székesfehérvár Megyei Város Tanácsa és szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról, 38/1990. /XI. 15./ számú határozattal elfogadott és többször módosított Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata Házzabályai.

Székesfehérvár, 1991. december 4.

dr. Mező Béla sk.
jegyző

Balsay István sk.
polgármester

Forrás: Székesfehérvár Megyei Jogú Városi Önkormányzat Közgyűlése 30/1991. (XII. 4.) számú többszörösen módosított rendelete egységes szerkezetben. Székesfehérvár Megyei Jogú Városi Önkormányzat Közgyűlése Szervezeti és Működési Szabályzata. Székesfehérvár Megyei Jogú Város Levéltára. Brosúra 34 o.

A FŐVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA (Részletek, Budapest, 1992. március 26.)

1990-ben, a rendszerváltás idején új, a korábbi tanácsrendszert felváltó önkormányzati rendszer jött létre az országban, így Budapesten is. A helyi önkormányzatok működésének kereteit az 1990. évi LXV. törvény határozta meg. A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény alapján megválasztott fővárosi közgyűlés 1990. november 15-én fogadta el az új fővárosi önkormányzat ideiglenes szervezeti és működési szabályzatát (1/1990. (XI. 15.) sz. rendelet). Ennek többszöri kisebb kiegészítései után került sor 1992-ben az átfogó új szabályzat elfogadására (7/1992. (III. 26.) sz. rendelet), amely módosításokkal azóta is érvényben van.

Az 1990-es törvényi szabályozás után egy évvel az országgyűlés külön fővárosi jogszabályt alkotott: A fővárosi és a fővárosi kerületi önkormányzatokról szóló 1991. évi XXIV. törvényt. 1994-ben jelentős változtatásra került sor: mind az önkormányzati képviselők és polgármesterek, köztük a főpolgármester választásáról, mind a helyi önkormányzatok működéséről szóló korábbi törvényeket módosították (1994. évi LXII. és LXIII. törvény).

Budapest Fővárosi Közgyűlése a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. tv. 68. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján az alábbi Szervezeti és Működési Szabályzatot alkotja meg:

I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

AZ ÖNKORMÁNYZAT

1. § (1) Az önkormányzat hivatalos megnevezése: Budapest Főváros Önkormányzata. Székhelye: Budapest V., Városház u. 9–11.

(2) Az önkormányzat képviselő-testülete: Budapest Fővárosi Közgyűlése.

(3) Az önkormányzat jogi személy. Az önkormányzati feladat- és hatáskörök a Közgyűlést illetik meg. A Közgyűlést a főpolgármester képviseli.

(4) Az önkormányzati feladatokat a Közgyűlés és szervei: a Közgyűlés bizottságai, a főpolgármester, valamint a Főpolgármesteri Hivatal látják el.

(5) A Közgyűlés egyes hatásköreinek gyakorlását a főpolgármesterre, valamint bizottságaira átruházhatja. E hatáskör gyakorlásához utasítást adhat, e hatáskör gyakorlására vonatkozó döntését visszavonhatja.

2. § Az önkormányzat jelképe: a címer, a zászló és a pecsét, amelyekről, valamint használatuk rendjéről a Közgyűlés rendeletet alkot.

II. FEJEZET A KÖZGYŰLÉS HÁZSZABÁLYAI

A KÖZGYŰLÉS FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

3. § (1) A Közgyűlés tagjainak száma: 88 fő. A képviselők névjegyzékét e rendelet 1. számú függeléke tartalmazza.

(2) A Közgyűlés ellátja azokat a helyi önkormányzati feladat- és hatásköröket, amelyek a főváros egészét vagy nagy részét érintik, illetve amelyek a fővárosnak az országban betöltött különleges szerepköréhez kapcsolódnak.

(3) A Közgyűlés ellátja a törvényekben számára meghatározott feladat- és hatásköröket, valamint önként vállalhatja minden olyan helyi közügy megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe.

(4) A Közgyűlés feladat- és hatásköreinek jegyzékét e rendelet 1. számú melléklete tartalmazza.

A KÖZGYŰLÉS ÜLÉSEI

4. § (1) A Közgyűlés alakuló, rendes és rendkívüli ülést tart.

(2) A Közgyűlés üléseit a főpolgármester hívja össze.

A KÖZGYŰLÉS MEGALKULÁSA

5. § (1) A Közgyűlés alakuló ülését a hivatalban lévő főpolgármester nyitja meg és felkéri a legidősebb képviselőt a korelnöki teendők ellátására.

(2) Az alakuló ülést – a főpolgármester megválasztásáig¹ – a korelnök vezeti.

(3) Az alakuló ülés első pontjaként a Fővárosi Választási Bizottság beszámol a Fővárosi Közgyűlés tagjai választásának eredményéről.

A FŐPOLGÁRMESTER VÁLASZTÁSA²

6. § (1) A Közgyűlés megalakulását követően megválasztja a főpolgármestert.

(2) A főpolgármester személyére a Közgyűlés bármely tagja javaslatot tehet.

7. § (1) A főpolgármester jelölésének és választásának lebonyolítására szavazatszámhláló bizottság alakul, a bizottság a Fővárosi Közgyűlésben a fővárosi listáról mandátumhoz jutott pártok egy-egy képviselőjéből áll.

¹ 1994 után a főpolgármestert is közvetlenül a választópolgárok választják (lásd 1994. évi LXII. törvénymódosítás), így a fenti szöveg módosult: „a főpolgármester esküteléig”.

² 1994 után a főpolgármester közvetlen választása következtében a 6. és 7. paragrafusokat törölték, a 8. paragrafus szövegét pedig úgy módosították, hogy a főpolgármester megválasztását követően azonnal hivatalba lép.

- (2) A bizottság összegyűjti a főpolgármester személyére vonatkozó javaslatokat.
 - (3) A korelnök a javaslatokat egyenként bocsátja nyílt szavazásra.
 - (4) Főpolgármester-jelölt az lesz, aki megkapta a jelen lévő képviselők egyharmadának szavazatát.
 - (5) A főpolgármester megválasztása a titkos szavazás szabályai szerint történik.
 - (6) Főpolgármester az lesz, aki megkapja a megválasztott képviselők több mint felének érvényes támogató szavazatát.
 - (7) Eredménytelen szavazás esetén a Közgyűlés ülését 15 napon belül össze kell hívni és a választást meg kell ismételni.
8. § A főpolgármester megválasztását és eskütételét követően, azonnal hivatalba lép.

RENDES ÜLÉS

9. § A Közgyűlés – az általa elfogadott munkatervet is figyelembe véve – havonta egy rendes ülést tart, a július 1. és augusztus 31. közötti időszak kivételével.

RENDKÍVÜLI ÜLÉS

10. § (1) A főpolgármester köteles rendkívüli ülést összehívni a képviselők egyötödének vagy a Közgyűlés bármely bizottságának a rendkívüli ülés indokoltságát is tartalmazó indítványára.

(2) Az indítványt a főpolgármesternél kell előterjeszteni.

(3) A főpolgármester az indítvány benyújtásától számított 8 napon belül köteles az ülést összehívni. A rendkívüli ülés összehívására vonatkozó meghívóban meg kell jelölni a rendkívüli ülés összehívásának indokát és tervezett napirendjét.

A KÖZGYŰLÉS ÖSSZEHÍVÁSA

11. § (1) A Közgyűlést a főpolgármester írásbeli meghívóval hívja össze.

(2) A Közgyűlés meghívóját a napirendek írásos anyagaival együtt úgy kell kézbesíteni, hogy azt a képviselők és a meghívottak 8 nappal az ülés előtt megkapják.

(3) A meghívónak tartalmaznia kell az ülés helyének és napjának, kezdési időpontjának, a napirend tárgyának és előadójának, valamint a napirend tárgyalásához tanácskozási joggal külön meghívottak megjelölését is. A meghívóval együtt meg kell küldeni azokat az előterjesztési javaslatokat is, amelyeknek napirendre vételét a főpolgármester mellőzte és a mellőzés indokáról is röviden tájékoztatást kell adni.

(4) A rendkívüli ülésre szóló meghívót 4 nappal az ülés megkezdése előtt kell kézbesíteni, a napirendek írásos anyagaival együtt.

(5) A Közgyűlés ülésének időpontjáról és a napirendjéről a főváros lakosságát:

- a) a Főpolgármesteri Hivatal hirdetőtábláján történő kifüggesztéssel és
- b) sajtóközlemény közzétételével kell értesíteni.

12. § (1) A Közgyűlés ülésére – a képviselőkön kívül – tanácskozási joggal azokat kell meghívni, akiknek a jelenlétét jogszabály kötelezővé teszi, vagy akiknek a meghívását a főpolgármester az egyes napirendek megtárgyalásához indokoltnak tartja.

(2) A jogszabály erejénél fogva tanácskozási joggal kötelezően meghívottak részére a meghívóval együtt valamennyi előterjesztést kézbesíteni kell, a főpolgármester által esetenkénti tanácskozási joggal meghívottak részére az őket érintő előterjesztéseket kell megküldeni.

AZ ÜLÉSEK NYILVÁNOSSÁGA

13. § (1) A Közgyűlés ülései nyilvánosak.

(2) A Közgyűlés minősített szavazattöbbséggel zárt ülést rendelhet el.

(3) A zárt ülés elrendelésére és a jelenlévők körére javaslatot tehet:

- a) az ülés elnöke,
- b) bármelyik képviselő,
- c) a Közgyűlés bizottsága,
- d) a főjegyző.

(4) A zárt ülésen a képviselőkön kívül a napirend előadója, a főjegyző, valamint a Közgyűlés döntése szerinti személyek lehetnek jelen.

A KÖZGYŰLÉS MUNKATERVE

14. § (1) A Közgyűlés éves munkaterv szerint dolgozik.

(2) A Közgyűlés – a főpolgármester előterjesztése alapján – éves munkatervet fogad el.

15. § A munkatervnek tartalmaznia kell:

a) a Közgyűlés által meghatározott éves feladatokat és a végrehajtásukkal összefüggő tennivalókat,

b) a jogszabály, valamint e rendelet által a kötelezően előírt napirendeket,

c) a Közgyűlés várható időpontját, a napirendek címét, az előkészítésért felelős megjelölését, a napirendhez kapcsolódó kiegészítő jelentések megjelölését,

d) a közmeghallgatás időpontját,

e) a fővárosi lakossági fórumokat, valamint azok tervezett napirendjét,

f) azoknak a bizottságoknak a megjelölését, amelyek az előterjesztést előzetesen megvitatják.

16. § (1) A munkaterv összeállításához a főpolgármester köteles javaslatot kérni:

- a) a Közgyűlés tagjaitól,
- b) a Közgyűlés bizottságaitól,
- c) a főpolgármester-helyettesektől,
- d) a kerületi polgármesterektől,
- e) a főjegyzőtől,
- f) a köztársasági megbízottól,

- g) a fővárosi főügyésztől,
- h) a fővárosi rendőrfőkapitánytól.

(2) A munkaterv előterjesztésével egyidejűleg a Közgyűlést tájékoztatni kell a munkatervbe fel nem vett – írásban előterjesztett – javaslatokról és azok mellőzésének indokairól.

A RENDES ÜLÉS NAPIRENDJE

17. § (1) A Közgyűlés ülésének napirendjére a főpolgármester tesz javaslatot, amelynek alapján a napirendet a Közgyűlés állapítja meg, ennek keretében dönt azoknak a 11. § (3) bekezdés szerint megküldött előterjesztések napirendre vétele kérdésében, amelyek napirendre vételét a főpolgármester mellőzte.

(2) A Közgyűlés a napirend kérdésében egyszerű szótöbbséggel dönt. A napirend elfogadása után az előterjesztő az elfogadott napirendi ponthoz kötve van, annak visszavonására, a napirend változtatására csak a Közgyűlés egyszerű szótöbbséggel hozott döntése alapján van lehetőség.

(3) A napirendi pontok tárgyalási sorrendjét az alábbiak szerint célszerű meghatározni:

- a) rendeleti javaslatok,
- b) határozati javaslatok, ezen belül a beszámoló jellegű, de határozati javaslatot is tartalmazó előterjesztéseket hátrébb sorolva,
- c) interpellációk,
- d) közérdekű kérdések, bejelentések és javaslatok,
- e) tájékoztatók.

(4) A (3) bekezdés e) pont szerinti tájékoztatók keretében a főpolgármester írásban számol be:

- a) a lejárt határidejű közgyűlési határozatok végrehajtásáról;
- b) az előző ülés óta tett fontosabb intézkedésekről, valamint a jelentősebb eseményekről;
- c) az átruházott hatáskörben hozott döntésekről.

(5) A (3) bekezdés c), d) pont szerinti interpellációk, közérdekű kérdések, bejelentések, napirend előtti felszólalások és javaslatok – képviselőcsoportonként maximum 5-5percben – tárgyalása, az ebédszünet utáni első napirendi pontként, maximum egy órában történik.

AZ ELŐTERJESZTÉSEK RENDJE

18. § (1) A Közgyűlési előterjesztések a főpolgármesternél írásban nyújthatók be.

(2) A Közgyűlés elé előterjesztést tehetnek:

- a) a képviselők,
- b) a főpolgármester és helyettesei,
- c) a Közgyűlés bizottságai,
- d) a főjegyző.

(3) A Közgyűlés ülésén önálló napirendi pontként olyan előterjesztés tárgyalható, amely egyébként megfelel az előterjesztésekkel szemben támasztott általános követelményeknek.

(4) Az előterjesztésekkel szemben támasztott általános követelményeket és az előterjesztések benyújtásának rendjét e rendelet 2. számú melléklete tartalmazza.

INTERPELLÁCIÓ

19. § (1) Az interpellációt és az ezzel kapcsolatos tényleírást legkésőbb az ülés előtt 3 nappal a főpolgármesternél kell benyújtani, amelyre az ülésen – vagy legkésőbb 15 napon belül írásban – érdemi választ kell adni.

(2) A Közgyűlés elnöke minden ülés elején a Közgyűlésnek bejelenti a beterjesztett interpellációkat.

(3) Ha az interpelláló képviselő az ülésen nincs jelen, az interpellációt elnapoltnak kell tekinteni.

(4) Az interpellálót az írásbeli bejelentés mellett a szóbeli előterjesztés joga is megilleti, amely 5 percnél hosszabb időtartamú nem lehet.

(5) A válasz elhangzása után – az írásban adott válasz esetében a Közgyűlés következő ülésén – az interpelláló képviselőnek 2 perces viszontválaszra van joga, ennek keretében nyilatkozik arról, hogy a választ elfogadja-e. Ezt követően a Közgyűlés dönt a válasz elfogadásáról.

(6) Ha a Közgyűlés a választ nem fogadta el, akkor vizsgálatot rendel el, s az elnök vizsgálat céljából kiadja az illetékes bizottságnak.

(7) A Közgyűlés az interpelláció tárgyában a bizottsági jelentés alapján a jelentést követő rendes ülésen vita nélkül határoz.

KÉRDÉS

20. § (1) A képviselő a Közgyűlés ülésén a főpolgármesterhez (a főpolgármester-helyetteshez), a főjegyzőhöz, a bizottság elnökéhez önkormányzati ügyekben kérdést intézhet, amelyre az ülésen – vagy legkésőbb 15 napon belül írásban – érdemi választ kell adni.

(2) A kérdésekre az interpellációra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy a Közgyűlés a válasz elfogadásáról nem szavaz.

A KÖZGYŰLÉS TANÁCSKOZÁSI RENDJE

21. § (1) A Fővárosi Közgyűlést a főpolgármester mint az ülés elnöke vezeti, akinek a munkáját a főjegyző segíti.

(2) Az ülést az ülés elnöke nyitja meg, megállapítja a jelen lévő képviselők számát, az ülés határozatképességét. Az ülés tartama alatt az egyes napirendek határozathozatalánál ellenőrzi a képviselők számát és a határozatképességét.

(3) A Közgyűlésen részt vevő képviselők, illetve minden jelen lévő személy köteles a tanácskozás méltóságát tiszteletben tartani.

(4) Az ülés elnöke gondoskodik a Közgyűlés rendjének fenntartásáról.

(5) A tanácskozás rendjének megtartása érdekében az ülés elnöke:

a) a tárgytól eltérő vagy ugyanazon érveket megismétlő felszólalót figyelmezteti, ismétlődő esetben megvonja tőle a szót,

b) rendre utasítja azt a képviselőt, aki a Közgyűlés tekintélyét sértő kifejezést használ, súlyos esetben jegyzőkönyvi megrovásban részesíti,

c) rendzavarás esetén figyelmezteti a rendbontót, súlyos esetben a tanácskozáshelyiség elhagyására kötelezi. Ha a rendzavarás a tanácskozás folytatását lehetetlenné teszi, az elnök az ülést határozott időre félbeszakíthatja, vagy elhagyja az elnöki széket, és ezzel az ülés az elnök visszatéréséig félbeszakad.

(6) Az ülés elnökének a rendfenntartás érdekében tett – e rendeletben szabályozott – indokolt intézkedései ellen felszólalni, azokat visszautasítani, vagy azokkal vitába szállni nem lehet.

(7) Az elnök vagy bármely képviselő javasolhatja a napirendi pont tárgyalásának elnapolását. Ha az elnapolással az előterjesztő egyetért, erről a Közgyűlés vita nélkül határoz és az elnök javaslatára meghatározza a napirend tárgyalásának időpontját.

(8) A képviselőcsoport vezetőjének joga van a képviselőcsoport álláspontjának kialakítása érdekében rövid szünetet kérni legfeljebb 30 percre és ülésnaponként legfeljebb egy alkalommal.

22. § (1) A Közgyűlés nyilvános ülésén megjelenő állampolgárok a részükre kijelölt helyen foglalhatnak helyet.

(2) A megjelent állampolgárokat a tanácskozás rendjének bármilyen módon történő megzavarása esetén az ülés elnöke rendreutasíthatja.

(3) Ismétlődő rendzavarás esetén az ülés elnöke az érintetteket a terem elhagyására kötelezheti.

VITAVEZETÉSI SZABÁLYOK

23. § (1) Az ülés elnöke minden napirendi pont felett vitát nyit. Nem nyithat vitát a tájékoztató jellegű napirendek esetében.

(2) A Közgyűlés ülésén napirendenként elsőként az adott napirendi pont előadóját, őt követően pedig a bizottság előadóját illeti a szó. A napirend előadóját a vita lezárását követően a zárzó joga is megilleti.

(3) A vitát megelőzően az előadóhoz a témához kapcsolódó kérdéseket lehet intézni egy-egy percben. A vita megkezdése előtt a napirend előadója válaszol. Az előadó a válaszok megadásánál igénybe veheti a tanácskozási joggal nem rendelkező szakértők segítségét is.

A FELSZÓLALÁSOK ÉS HOZZÁSZÓLÁSOK SZABÁLYAI

24. § (1) A főpolgármester, a főpolgármester-helyettes, a főjegyző, a képviselők és a bizottság előadója az ülésteremben kijelölt állandó helyéről, vagy a szónoki emelvényről sa-

ját döntésük szerint beszélhetnek, a Közgyűlés ülésének más résztvevői a szónoki emelvényről beszélhetnek.

(2) Ha az ülés elnöke képviselőként kíván felszólalni, akkor ezt a szándékát jeleznie kell. Ilyen esetben, valamint akkor, ha ő a napirend előterjesztője, az ülés vezetését át kell adnia.

(3) A Közgyűlés felszólalási jogot adhat a nem tanácskozási joggal meghívottaknak. E kérdésben vita nélkül egyszerű szótöbbséggel dönt.

A FELSZÓLALÁSOK TÍPUSAI

25. § A Közgyűlésen az alábbi felszólalásokra kerülhet sor:

- a) felszólalás ügyrendi kérdésben,
- b) napirendhez kapcsolódó felszólalás,
- c) napirend előtti felszólalás,
- d) interpelláció,
- e) kérdés.

FELSZÓLALÁS ÜGYRENDI KÉRDÉSBEN

26. § (1) A tárgyalat napirendet érintő ügyrendi kérdésben bármelyik képviselő bármikor szót kérhet. Az ügyrendi javaslatok felett a Közgyűlés vita nélkül határoz.

(2) Az ügyrendi kérdésben szót kérő képviselőnek az elnök felhívására meg kell jelölnie a rendelet azon szabályát, amelyre hivatkozik.

(3) Amennyiben az ülés elnöke megállapítja, hogy a hozzászólás nem ügyrendi kérdésben történik, a képviselőtől megvonja a szót. Ez esetben vitának helye nincs.

NAPIRENDHEZ KAPCSOLÓDÓ FELSZÓLALÁS

27. § (1) A képviselők a napirendhez való hozzászólási szándékukat az ülés elnökének jelzik. A felszólalásra az elnök adja meg a szót, a jelentkezés sorrendjében.

(2) Az indítványtevők felszólalási ideje maximum 10 perc, az érintett bizottságok többségi és kisebbségi véleményét előadóké, valamint a képviselőcsoportok vezérszónokaié legfeljebb 5-5 perc. Rendeletalkotás és -módosítás esetén a fenti időtartamok megkétszereződnek.

(3) A képviselők napirendhez való hozzászólásának ideje maximum 5 perc, ismételt szókérs esetén 2 perc.

(4) Bármely felszólaló felszólalási idejének lejártakor kérheti annak adott idejű meghosszabbítását. A kérésről a Közgyűlés vita nélkül, egyszerű többséggel dönt.

(5) A napirend előadója és törvényességi észrevétel esetén a főjegyző a vitában soron kívül felszólalhatnak több alkalommal is.

A VITA LEZÁRÁSA

28. § Ha a napirendhez több felszólaló nincs, az elnök a vitát lezárja. A vita lezárását bármelyik képviselő javasolhatja, e kérdésben a Közgyűlés felszólalás és vita nélkül, egyszerű többséggel határoz. Ez utóbbi esetben is szót kell azonban adni a hozzászólásra már jelentkezetteknek.

A DÖNTÉSHOZATAL SZABÁLYAI

29. § A Közgyűlés döntéshozatalából kizárható az, akit vagy akinek a hozzátartozóját az ügy személyesen érinti. Az érintettségről és a kizárásról az érintett képviselő kezdeményezésére vagy bármely képviselő javaslatára a Közgyűlés dönt. A döntéshez a megválasztott képviselők több mint felének igenlő szavazata szükséges.

30. § (1) A határozat elfogadásához a jelen lévő képviselők több mint felének igenlő szavazata szükséges.

(2) Minősített többség szükséges az e rendelet 3. számú mellékletében meghatározott kérdések szabályozásához.

(3) Minősített többséghez a megválasztott képviselők több mint felének igenlő szavazata szükséges.

(4) A jelen lévő képviselők kétharmadának, a minősített többséget is magába foglaló igenlő szavazata szükséges a Szervezeti és Működési Szabályzat elfogadásához.

A SZAVAZÁS MÓDJA

31. § (1) Szavazni személyesen kell.

(2) A szavazás nyíltan vagy titkosan történhet, a nyílt szavazás név szerinti is lehet.

(3) Az elnök a vita során elhangzott javaslatokkal érintett részeket külön-külön bocsátja szavazásra úgy, hogy előbb a vitában elhangzott módosító és kiegészítő, majd az eredeti javaslat felett kell döntenie. A szavazás eredményének megállapítása után az elnök kihirdeti a határozatot.

NYÍLT SZAVAZÁS

32. § (1) A nyílt szavazás kézfelemeléssel vagy szavazatszámoló gép alkalmazásával történik. Ha a szavazás kézfelemeléssel történt, az elnök köteles a szavazatokat megszámláltatni. Kétség esetén a szavazást kézfelemeléssel meg kell ismételni.

(2) A szavazatok összeszámlálása után az elnök megállapítja a javaslat mellett, majd elene szavazók, végül a szavazástól tartózkodók számát.

33. § (1) Bármely képviselő javaslatot tehet név szerinti szavazásra. A kérdésben a Közgyűlés vita nélkül, egyszerű szótöbbséggel dönt.

(2) Ha a jelen lévő képviselők legalább egyötöde írásban kéri, név szerinti szavazást kell tartani.

(3) A név szerinti szavazás esetén a képviselők névsorát ábécé-sorrendben kell felolvasni. A képviselők felállva „igen”, „nem”, „tartózkodtam” nyilatkozattal szavaznak. A főjegyző a szavazást a névsoron feltünteti, a szavazatokat összeszámolja és a szavazás eredményét – névsorral együtt – átadja az ülés elnökének. A szavazás eredményét az elnök hirdeti ki. A szavazási névsort a jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

TITKOS SZAVAZÁS

34. § (1) Bármely képviselő javaslatot tehet titkos szavazásra. A kérdésben a Közgyűlés vita nélkül, egyszerű szótöbbséggel dönt.

(2) Ha jogszabály, önkormányzati rendelet előírja, vagy a jelen lévő képviselők egyötöde kéri, titkos szavazást kell tartani.

(3) Ha valamely kérdésben jogszabály, önkormányzati rendelet vagy közgyűlési határozat titkos szavazást ír elő, annak lebonyolítása a 7. § (1) bekezdése alapján választott bizottság feladata.

(4) A titkos szavazás szavazólappal történik.

(5) A szavazás lebonyolításának technikai feltételeit a Főpolgármesteri Hivatal biztosítja.

(6) A szavazatszámoló bizottság összeszámolja a szavazatokat, megállapítja az érvényes és érvénytelen szavazatok arányát, a szavazás eredményét és a szavazásról jegyzőkönyvet készít.

(7) A szavazatszámoló bizottság jegyzőkönyve tartalmazza:

a) a szavazás helyét és napját;

b) kezdetét és végét;

c) a szavazatszámoló bizottság tagjainak nevét és tisztségét;

d) a szavazás során felmerült körülményeket;

e) a szavazás során tett megállapításokat és a hozott határozatokat;

f) a szavazás eredményét.

(8) A szavazásról készült jegyzőkönyvet a szavazatszámoló bizottság tagjai és a jegyzőkönyv vezetője írják alá.

(9) A szavazás eredményéről a bizottság elnöke a Közgyűlésnek jelentést tesz.

35. § (1) Az azonos szavazási tárgykörhöz beérkezett két – a szavazás módjára vonatkozó – egymást kizáró javaslat közül azt kell előbb feltenni szavazásra, amelyet előbb nyújtottak be az ülést vezető elnökhöz, az ülés megkezdését követően.

(2) Az elnök az indítványok beérkezésekor a hozzá benyújtott indítványon köteles írásban nyilatkozni arról, hogy érkezett-e hozzá ezt megelőzően indítvány.

A KÖZGYŰLÉS DÖNTÉSEI

36. § (1) A Fővárosi Közgyűlés döntései:

a) önkormányzati rendeletek és

b) közgyűlési határozatok.

(2) A Közgyűlés rendelettervezeteinek előterjesztési rendjére, az előterjesztések rendjéről szóló 2. számú *mellékletet* kell alkalmazni.

(3) Azoknak a közgyűlési rendeleteknek a jegyzékét, amelyek elfogadáshoz a kerületi képviselő-testületek többségének, egyszerű szótöbbséggel elfogadott egyetértése szükséges, a 7. számú *melléklet* tartalmazza.

A KÖZGYŰLÉS ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE

37. § (1) A Közgyűlés üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni. Az ülésen elhangzottakat hangfelvételen is rögzíteni kell.

(2) A jegyzőkönyv tartalmazza:

a) az ülés helyét, időpontját;

b) a megjelent képviselők nevét;

c) az ülésen tanácskozási joggal résztvevők nevét;

d) az ülés megnyitásának időpontját;

e) az elfogadott napirendet;

f) napirendi pontonként az előadó és a felszólaló nevét, a kérdéseket és a hozzászólások lényegét, illetve kérelemre a szó szerint elhangzottakat;

g) a szóban előterjesztett határozati javaslatokat;

h) a határozathozatal módját;

i) a szavazás eredményét és a határozat szövegét, továbbá külön indítványra a kisebbségi véleményt;

j) az elnök esetleges intézkedéseit;

k) a főjegyző esetleges törvényességi észrevételeit;

l) a Közgyűlésen történt fontosabb eseményeket;

m) az interpellációt;

n) az ülés bezárásának idejét;

o) a határozatképtelenség miatt félbeszakadt ülés időpontját és a jelen lévő képviselők névsorát;

p) az egyidejű nyílt szavazás számítógépes adatainak a határozatokkal egyeztetett listáját.

(3) Az ülésről rögzített hangfelvétel jegyzőkönyvnek minősül, azt az általános szabályok szerint kell tárolni és megőrizni.

(4) Ha a képviselő indokolással kéri, akkor felszólalását szó szerint kell a jegyzőkönyvbe felvenni.

(5) A képviselő kérésére az írásban is benyújtott hozzászólását a jegyzőkönyvhöz kell mellékelni, illetve a véleményét rögzíteni kell a jegyzőkönyvben.

- (6) A hivatalos jegyzőkönyv mellékletei:
 - a) a meghívó;
 - b) az írásos előterjesztések, interpellációk;
 - c) a jelenléti ív;
 - d) titkos szavazás esetén a jegyzőkönyv egy példánya;
 - e) a képviselő írásban benyújtott hozzászólása, valamint kérése alapján rögzített véleménye;
 - f) a főjegyző törvényességi észrevétele;
 - g) a név szerinti szavazásról készült névsor;
 - h) az interpellációra és a kérdésre utólag adott válasz.

A JEGYZŐKÖNYV ELKÉSZÍTÉSE

- 38. § (1) A jegyzőkönyv elkészítéséről a főjegyző gondoskodik.
- (2) A jegyzőkönyvet a főpolgármester és a főjegyző írja alá.
- (3) A jegyzőkönyvet az ülést követő 8 napon belül a főjegyző köteles megküldeni a köztestetségi megbízottnak.
- (4) A jegyzőkönyv, valamint az ülésről készült hangfelvétel egy példányát a Főpolgármesteri Hivatal irattárában kell elhelyezni.
- (5) A jegyzőkönyvből készült hiteles kivonatot a főjegyző írja alá.

A JEGYZŐKÖNYVBÉ BETEKINTÉS SZABÁLYAI

- 39. § (1) A választópolgárok – a zárt ülés kivételével – betekinhetnek a Közgyűlés előterjesztéseibe és üléseinek jegyzőkönyveibe. Ennek feltételeit ügyfélfogadási időben a főjegyző biztosítja.
- (2) A zárt ülésről készült jegyzőkönyv nyilvánosságra hozataláról vagy titkos iratként történő kezeléséről a Közgyűlés határoz, ha arról jogszabály nem rendelkezik.

III. FEJEZET

A KÖZMEGHALLGATÁS ÉS A LAKOSSÁGI FÓRUMOK RENDJE

KÖZMEGHALLGATÁS

- 40. § (1) A Közgyűlés évente legalább egyszer – a munkaterv szerint – előre meghirdetett közmeghallgatást tart.
- (2) A közmeghallgatás időpontját legalább 15 nappal korábban a tömegkommunikációs eszközök útján közzé kell tenni.
- (3) A közmeghallgatáson elhangzott kérdésekre lehetőleg azonnal válaszolni kell.

(4) Amennyiben a közérdekű kérdés vagy javaslat az ülésen nem válaszolható meg, illetőleg nem dönthető el, a meg nem válaszolt közérdekű kérdést és javaslatot a Közgyűlés illetékes bizottságának meg kell vizsgálnia.

(5) A kérdést az illetékes bizottság 15 napon belül megválaszolja a kérdezőnek. A válasziról a Közgyűlést a soron következő ülésén tájékoztatni kell.

(6) A kivizsgált közérdekű javaslatot az illetékes bizottság – véleményével együtt – köteles a soron következő Közgyűlés elé terjeszteni. A javaslatról a Közgyűlés szavaz. A Közgyűlés határozatáról a javaslattevőt 8 napon belül tájékoztatni kell.

(7) A közmeghallgatáson való részvételre, illetve a meghívottak körére a Közgyűlés ülésére vonatkozó általános szabályok az irányadók, azzal, hogy a meghívottak köre bővíthető.

LAKOSSÁGI FÓRUM

41. § (1) A főpolgármester vagy a Közgyűlés előre meghatározott közérdekű kérdésben, illetőleg a jelentősebb fővárosi döntések előkészítésére az állampolgárok és a társadalmi szervezetek közvetlen tájékoztatása, véleményének kikérése céljából lakossági fórumot hívhat össze.

(2) A lakossági fórum egyaránt összehívható a főváros egészét vagy annak nagyobb, illetőleg egy részét érintő tárgykörökben.

(3) A városrészt érintő lakossági fórum összehívását a javasolt kérdés pontos megjelölésével és indokolásával a kerületi önkormányzatok képviselői is kezdeményezhetik. A városrészi lakossági fórum az érintett kerületi önkormányzatokkal közösen is megrendezhető.

(4) A lakossági fórum meghirdetésére, lebonyolítására, valamint a meghívottak körére a közmeghallgatás szabályai alkalmazandók.

IV. FEJEZET A KÖZGYŰLÉS TAGJAI

A KÖZGYŰLÉSI KÉPVISELŐK JOGÁLLÁSA

42. § (1) A képviselő jogait és kötelezettségeit az 1990. évi LXV. törvény, valamint e rendelet határozza meg.

(2) A Közgyűlés tagja képviselői tevékenysége során hivatalos személyként jár el.

A KÉPVISELŐ JOGAI

43. § A képviselő jogai:

a) részt vehet a Közgyűlés döntésének előkészítésében, végrehajtásában, végrehajtásuk szervezésében és ellenőrzésében;

- b) kezdeményezheti, hogy a Közgyűlés vizsgálja felül a bizottság döntését;
- c) megbízás alapján képviselheti a Közgyűlést;
- d) a Főpolgármesteri Hivaltól az erre kijelölt ügyosztály révén igényelheti a munkájához szükséges tájékoztatást, iratbetekintést, valamint ügyviteli közreműködést;
- e) közérdekű ügyben kezdeményezheti a Főpolgármesteri Hivatal intézkedését, melyre a hivatal 15 napon belül köteles érdemi választ adni.

A KÉPVISELŐ KÖTELEZETTSÉGEI

44. § (1) A képviselő köteles:

- a) részt venni a Közgyűlés ülésén;
- b) írásban vagy szóban előzetesen bejelenteni, ha a Közgyűlés vagy a bizottság ülésén való részvételben akadályoztatva van;
- c) a tudomására jutott szolgálati és hivatali titkot megőrizni.

(2) Az a képviselő, aki a szabályszerűen kiküldött meghívóban megjelölt időpontban a képviselőtestület ülésén előzetes bejelentés vagy igazolás nélkül távol marad és távollmaradását alapos indokkal nem menti ki, igazolatlanul távol lévőknek minősül.

A KÉPVISELŐ DÍJAZÁSA

45. § (1) A Közgyűlés tagját a testületi munkában való részvételhez szükséges időtartamra a munkahelyén fel kell menteni a munka végzése alól. Az emiatt kieső jövedelmet a Közgyűlés téríti meg átalánydíj formájában.

(2) A Közgyűlés tagjait a főpolgármester mindenkori munkabérének és a munkabér 50%-t kitevő költségtérítésnek mint számítási alapnak a 10%-a illeti meg jövedelemtérítésként mint átalánydíj.

Amennyiben a képviselő

– egy bizottság tagja, a pótlék mértéke	15%
teljes átalánydíja összesen:	25%
– egy bizottság alelnöke, a pótlék mértéke	25%
teljes átalánydíja összesen:	35%
– egy bizottság elnöke, a pótlék mértéke	45%
teljes átalánydíja összesen:	55%
– két bizottság tagja, a pótlék mértéke	
az első bizottság tagsága után:	15%
a második bizottság tagsága után:	10%
teljes átalánydíja összesen:	35%
– egy bizottság tagja és egy bizottság alelnöke, a pótlék mértéke	
az első bizottság alelnöksége után:	25%
a második bizottság tagsága után:	10%
teljes átalánydíja összesen:	45%

– egy bizottság tagja és egy bizottság elnöke, a pótlék mértéke	
az első bizottság elnöksége után:	45%
a második bizottság tagsága után:	5%
teljes átalánydíja összesen:	60%

illeti meg havonta, a fenti számítási alaphoz képest.

Ha a képviselő egyidejűleg kettőnél több bizottságban is tevékenykedik, ezen a címen további jövedelemtérítésre nem tarthat igényt.

(3) A képviselőcsoport vezetője a jövedelemtérítés szempontjából a bizottság elnökével esik egy tekintet alá.

(4) A jövedelemtérítés mértéke havonta a (2) bekezdésben meghatározott számítási alapnak a 60%-át semmilyen jogcímen nem haladhatja meg.

46. § A Közgyűlés minden tagját minden hónapban 4500 Ft összegű költségterítés is megilleti.

V. FEJEZET A KÉPVISELŐCSOPORT

47. § (1) A Közgyűlésben a fővárosi listáról mandátumot szerzett pártokhoz tartozó képviselők tevékenységük összehangolására pártonként egy-egy képviselőcsoportot hozhatnak létre.

(2) Egy képviselő csak egy képviselőcsoportnak lehet tagja.

(3) A képviselőcsoport működési szabályait a törvény és a Szervezeti és Működési Szabályzat keretei között önállóan határozza meg.

48. § (1) A képviselőcsoport megalakulását a megalakulástól számított 15 napon belül kell írásban bejelenteni a főpolgármesternél.

(2) A bejelentés tartalmazza:

a) a képviselőcsoport elnevezését;

b) a megválasztott vezető, esetleges vezetőhelyettes(ek) nevét;

c) a képviselőcsoport névsorát.

(3) A képviselőcsoport megszűnését, a kizárt képviselő nevét a képviselőcsoport-vezető, a kilépést a képviselő jelenti be a főpolgármesternél.

(4) A képviselőcsoport működéséhez a feltételeket a költségvetésből kell biztosítani. Ennek mértéke havonta a 45. § (2) bekezdése szerinti számítási alap 50%-as képviselőcsoportonként, ezen felül a képviselőcsoport minden tagja után a számítási alap 10-10%-a.

VI. FEJEZET A KÖZGYŰLÉS BIZOTTSÁGAI

A BIZOTTSÁG JOGÁLLÁSA ÉS AZ ÁLLANDÓ BIZOTTSÁG

49. § (1) A Közgyűlés döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére, valamint ellenőrzésére állandó bizottságokat, valamint ideiglenes bizottságokat hozhat létre.

(2) A bizottságok belső működésük szabályait a jogszabályok és a Szervezeti és Működési Szabályzat keretei között maguk határozzák meg.

(3) Az állandó bizottság feladata, hogy folyamatosan segítse a Közgyűlés tevékenységét, illetve munkájának eredményességét.

(4) A Közgyűlés által létrehozott állandó bizottságok különböző létszámúak, összetételük lehetnek. Saját Szervezeti és Működési Szabályzatuk lehet.

(5) Az állandó bizottság általános feladatai:

- a) dönt a hatáskörébe utalt ügyekben;
- b) a Közgyűlés döntéseinek előkészítése érdekében megvitatja és állást foglal a feladatkörébe tartozó ügyekben, beleértve a közgyűlési előterjesztések véleményezését is;
- c) előkészíti a munkatervben meghatározott előterjesztéseket;
- d) közreműködik a feladatkörébe tartozó önkormányzati rendeletek és határozatok előkészítésében;
- e) feladatkörében ellenőrzi a Főpolgármesteri Hivatalnak a képviselő-testület döntéseinek az előkészítésére, illetőleg végrehajtására irányuló munkáját;
- f) javaslatot tesz a Közgyűlés hatáskörébe tartozó és a bizottság feladatkörét érintő személyi kérdésekben.

(6) Az állandó bizottságok felsorolását és létszámát a 4. számú melléklet, elnökének, alelnökének és tagjainak névjegyzékét a 2. számú függelék, a bizottságok részletes feladat- és hatásköreit, a bizottságokra a Közgyűléstől átruházott hatáskörök jegyzékét a rendelet 5. számú melléklete tartalmazza.

(7) Az állandó bizottság döntésének előkészítésére, feladatkörében, tagjai sorából és külső szakértőkből albizottságot hozhat létre. Az albizottság működésének részletes szabályait a bizottság határozza meg. Vezetője csak képviselő-bizottsági tag lehet.

IDEIGLENES BIZOTTSÁG

50. § (1) A Közgyűlés indokolt esetben általa meghatározott feladatok ellátására ideiglenes bizottságot is létrehozhat. A bizottság részletes feladatait a Közgyűlés határozza meg.

(2) Az ideiglenes bizottság megbízatása feladatának elvégzéséig, illetve az erről szóló jelentésnek a Közgyűlés által történő elfogadásáig tart.

(3) Az ideiglenes bizottság feladata különösen:

- a) esetenként jelentkező, mérlegelést és körütekintést igénylő feladatok végrehajtásának előkészítése;

- b) egyes közgyűlési rendeletek vagy döntések előkészítése, végrehajtásának ellenőrzése;
- c) társulási megállapodások előkészítése;
- d) vizsgálatok, ellenőrzések lefolytatása.

A BIZOTTSÁGOK SZERVEZETE ÉS MŰKÖDÉSI RENDJE

51. § (1) A bizottságoknak szavazati jogú tagja csak képviselő lehet.
- (2) A bizottságokba a képviselő-csoportok létszámuk arányában állíthatnak jelöltet.
- (3) A bizottság tagjaira bármelyik képviselő javaslatot tehet.
- (4) Bármelyik képviselő javaslatot tehet a Közgyűlésnek a bizottságok elnöke és tagjai személyének megváltoztatására.
52. § A képviselő tanácskozási joggal részt vehet bármelyik bizottság ülésén.

A BIZOTTSÁG ÜLÉSEI

53. § (1) A bizottság ülését az elnök hívja össze és vezeti.
- (2) Az elnök akadályoztatása esetén e feladatokat az alelnök látja el.
- (3) Az elnök köteles összehívni a bizottságot:
- a) a Közgyűlés határozatára;
 - b) a főpolgármester indítványára;
 - c) a bizottsági tagok legalább felének indítványára.
- (4) A bizottság ülésének meghívóját az ülést megelőzően legalább 5 nappal ki kell függeszteni a Főpolgármesteri Hivatal hirdetőtáblájára.
- (5) Indokolt esetben a bizottság sürgősen is felvehet saját napirendjére előterjesztéseket.
54. § (1) Bármely képviselő javasolhatja a bizottság elnökének a bizottság feladatkörébe tartozó kérdés megtárgyalását, amelyet a bizottság legközelebbi ülése elé kell terjeszteni. A tárgyalásra az indítványozó képviselőt meg kell hívni.
- (2) A képviselő javaslatát a bizottság, a javaslat benyújtását követő 30 napon belül köteles megtárgyalni.
- (3) Bármely képviselő kezdeményezheti a Közgyűlésnél bizottsági döntés felülvizsgálatát.
55. § (1) A bizottság akkor határozatképes, ha tagjainak több mint fele jelen van. A határozathozatalhoz a jelen lévő bizottsági tagok több mint felének egyetértése szükséges.
- (2) A bizottság üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni, amely tartalmazza az elhangzott felszólalások rövid ismertetését, a döntést, valamint külön kérésre a kisebbségi véleményt.
- (3) Az elnök által aláírt jegyzőkönyv egy-egy példányát 10 napon belül meg kell küldeni a főpolgármesternek, valamint a főjegyzőnek. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell valamennyi határozatot.
- (4) A főpolgármester felfüggesztheti a bizottság döntésének a végrehajtását, ha az ellentétes a Közgyűlés határozatával, vagy sérti az önkormányzat érdekeit. A felfüggesztett döntésről a Közgyűlés következő ülésén határoz.

(5) A bizottság a főpolgármester által felfüggesztett döntését még a Közgyűlés ülése előtt napirendjére veheti és amennyiben a felfüggesztésnek helyt ad és döntését a felfüggesztésnek megfelelően megváltoztatja, nincs szükség a Közgyűlés ülése elé terjesztésre.

(6) A bizottság ülése nyilvános, többségi szavazással zárt ülést is elrendelhet, döntéseiről az elnök adhat tájékoztatást.

(7) A bizottságok működésének feltételeit a Közgyűlés a költségvetésben biztosítja. Ennek mértéke bizottsági tagonként, havonta a 45. § (2) bekezdés szerinti számítási alap 6%-a.

(8) A bizottságok működésének ügyviteli feladatait a Főpolgármesteri Hivatal látja el.

KIZÁRÁS A BIZOTTSÁGI DÖNTÉSHOZATALBÓL

56. § (1) A bizottsági döntéshozatalból kizárható az, aki saját maga vagy hozzátartozója révén az ügyben személyében, vagyoni tekintetben vagy egyéb módon közvetlenül érintett.

(2) A fennálló kizárási okot a bizottság tagja köteles bejelenteni, amelyről az elnök esetében a főpolgármester, a bizottság tagja esetében a bizottság dönt.

(3) A bizottság elnöke vagy tagja adott ügyben bejelentheti elfogultságát, ilyen esetben a vitában és a döntéshozatalban nem vehet részt.

VII. FEJEZET A FŐPOLGÁRMESTER, A FŐPOLGÁRMESTER-HELYETTES ÉS A FŐJEGYZŐ

A FŐPOLGÁRMESTER

57. § (1) A Közgyűlés főpolgármestert választ,³ meghatározza munkabérét, s gyakorolja felette a munkáltatói jogokat.

(2) A főpolgármester megbízatását főállásban látja el.

(3) A Közgyűlés egyes hatásköreinek gyakorlását a főpolgármesterre ruházza. Ennek jegyzékét e rendelet 6. számú melléklete tartalmazza.

A FŐPOLGÁRMESTER FELADATAI

58. § (1) A főpolgármesternek a Közgyűlés működésével összefüggő feladatai különösen:

- a) segíti a képviselők munkáját;
- b) összehívja és vezeti a Közgyűlés üléseit;

³ 1994-ben a főpolgármester közvetlen választásának bevezetésével a közgyűlésnek ez a joga természetesen megszűnt.

- c) képviseli az önkormányzatot;
 - d) az önkormányzati rendeleteket, valamint a Közgyűlés üléséről készült jegyzőkönyvet a főjegyzővel együtt aláírja.
- (2) A főpolgármesternek a bizottságok működésével összefüggő jogkörei:
- a) kötelező jelleggel indítványozhatja a bizottság összehívását;
 - b) felfüggesztheti a bizottság döntésének végrehajtását, ha az ellentétes a Közgyűlés határozatával vagy sérti az önkormányzat érdekeit;
 - c) a bizottsági döntéshozatalnál a bizottsági elnök esetében dönt a kizárásról, ha az ügy a bizottság elnökét vagy hozzátartozóját személyesen érinti;
 - d) évente legalább két alkalommal feladategyeztető megbeszélést tart a bizottságok elnökei részére.
- (3) A főpolgármester a főjegyző útján irányítja a hivatalt. Ennek körében:
- a) javaslatot tesz a Közgyűlésnek a hivatal belső szervezeti tagozódására, munkarendjére, az ügyfélfogadási rendjére;
 - b) meghatározza a hivatal feladatait az önkormányzat munkájának szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában;
 - c) dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben, hatósági jogkörökben;
 - d) szabályozza a hivatalban a kiadmányozás rendjét;
 - e) kinevezi a hivatal dolgozóit és gyakorolja a munkáltatói jogokat;
 - f) a főjegyző tekintetében gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat;
 - g) évente egy alkalommal munkaértekezletet keretében értékeli a hivatalnak a Közgyűlés és bizottságai működésével összefüggő tevékenységét;
 - h) hivatali helyiségében minden hónapban fogadónapot tart, amelyről a helyben szokásos módon tájékoztatja a főváros lakosságát.

A FŐPOLGÁRMESTER-HELYETTES

59. § (1) A Közgyűlés a főpolgármester helyettesítésére, munkájának segítésére, egyes önkormányzati feladatok ellátására főpolgármester-helyettest választ.
- (2) A főpolgármester-helyettesek megbízatusukat főállásban látják el.
- (3) A főpolgármester-helyettesek közötti feladat- és munkamegosztást és a főpolgármester helyettesítési rendjét a főpolgármester állapítja meg. A főpolgármester helyettesítésének rendjét a 3. számú függelék tartalmazza.
- (4) A főpolgármester-helyettesek közreműködnek különösen:
- a) közgyűlés elé kerülő előterjesztések kidolgozásában;
 - b) a gazdasági, társadalmi és közszolgáltatást ellátó szervezetekkel, továbbá a lakossággal való kapcsolattartásban;
 - c) a bizottságok, valamint a képviselők munkájának segítésében;
 - d) a Közgyűlés hatáskörébe tartozó egyes feladatok előkészítésében.
- (5) A főpolgármester-helyettes hivatali helyiségében minden hónapban fogadónapot tart, amelyről a helyben szokásos módon tájékoztatni kell a főváros lakosságát.

A FŐJEGYZŐ

60. § (1) A Közgyűlés határozatlan időre – pályázat alapján – a jogszabályban megállapított képesítési követelményeknek megfelelő főjegyzőt nevez ki.

(2) A főjegyző a főpolgármester irányításával gondoskodik az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról. Ennek keretében:

- a) előkészíti a Közgyűlés, valamint a bizottságok elé kerülő előterjesztéseket;
- b) ellátja a Közgyűlés, a bizottságok szervezési és ügyviteli tevékenységével kapcsolatos feladatokat, biztosítja a Képviselői Kabinet működésének szakmai feltételeit;
- c) tanácskozási joggal részt vesz a Közgyűlés és a bizottságok ülésein;
- d) a Közgyűlésen az előterjesztés vitájában, a szavazás előtt bármely javaslatot érintően törvényességi észrevételt tehet;
- e) gondoskodik a Közgyűlés ülése jegyzőkönyvének elkészítéséről, melyet a főpolgármesterrel együtt aláír;
- f) köteles jelezni a Közgyűlésnek, a bizottságoknak és a főpolgármesternek, ha döntésüknél jogszabálysértést észlel, erre irányuló észrevételét a jegyzőkönyv felterjesztésekor a jegyzőkönyvhöz csatolja;
- g) a Közgyűlés ülésének jegyzőkönyvét az ülést követő 8 napon belül megküldi a köztársasági megbízottnak;
- h) rendszeresen tájékoztatja a Közgyűlést, a bizottságokat és a főpolgármestert az önkormányzat működését érintő jogszabályokról,
- i) a Közgyűlést évente legalább egy alkalommal tájékoztatja a Főpolgármesteri Hivatal munkájáról, valamint az ügyintézés helyzetéről.

(3) A főjegyző egyéb feladatai keretében:

- a) vezeti a Főpolgármesteri Hivaltalt, megszervezi a hivatal munkáját;
- b) rendszeresen ügyfélfogadást tart;
- c) döntésre előkészíti a főpolgármester hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyeket;
- d) ellátja a törvényben vagy kormányrendeletben előírt államigazgatási feladatot, hatósági jogkört;
- e) dönt a hatáskörébe utalt ügyekben;
- f) szervezi a Főpolgármesteri Hivatal jogpropaganda tevékenységét;
- g) ellátja a közigazgatási tevékenység korszerűsítésével és fejlesztésével összefüggő feladatokat.

VIII. FEJEZET

A FŐPOLGÁRMESTERI HIVATAL

61. § (1) A Közgyűlés Főpolgármesteri Hivatal elnevezéssel egységes hivatalt hoz létre.

(2) A hivatal feladatkörébe tartozik az önkormányzat működésével, valamint az államigazgatási ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos teendők ellátása.

(3) A Közgyűlés a főpolgármester javaslata alapján meghatározza a hivatal belső szervezeti tagozódását (a Főpolgármesteri Hivatal ügyosztályainak felsorolását), munkarendjét, valamint az ügyfélfogadás rendjét, melyet a 8. számú melléklet tartalmaz.

(4) A Főpolgármesteri Hivatal ügyrendjét a 4. számú függelék tartalmazza.

X. FEJEZET AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDASÁGI ALAPJAI

A KÖLTSÉGVETÉS

62. § (1) A Közgyűlés meghatározza gazdasági programját és évenként költségvetéséről rendeletet alkot.

(2) A költségvetés megtárgyalása két fordulóban történik. Az első fordulóban november 30-ig a költségvetési irányelvek kerülnek a Közgyűlés elé. A második fordulóban az állami költségvetési törvény hatályba lépését követő 60 napon belül a költségvetési törvény által előírt részletezésben, a költségvetési rendelet tervezetének megtárgyalására kerül sor.

(3) A főpolgármester a zárszámadásról szóló rendelettervezetet a költségvetési évet követő 90 napon belül terjeszti a Közgyűlés elé.

(4) A Közgyűlés az éves költségvetési rendeletében meghatározza azt az értékhatárt, amely alatt a főpolgármester hitel felvételére jogosult.

AZ ÖNKORMÁNYZAT VAGYONA

63. § (1) Az önkormányzat törzsvagyona és a tulajdonosi jogok gyakorlására vonatkozó szabályokat külön rendelet szabályozza.

(2) A vállalkozásokat érintő előterjesztésekhez minden esetben kötelező a gazdaságossági számítások (költséghaszon-elemzés) benyújtása.

(3) A vállalkozásban való részvétel részletes szabályait önkormányzati rendelet állapítja meg.

(4) A Közgyűlés az önkormányzati feladatok eredményesebb megvalósítása érdekében alapítványt hozhat létre és közérdekű kötelezettségvállalást tehet.

X. FEJEZET A FŐVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A KERÜLETI ÖNKORMÁNYZATOK KAPCSOLATRENDSZERE

64. § (1) A Közgyűlés az 1991. évi XXIV. tv. rendelkezéseire figyelemmel széleskörűen együttműködik a kerületi önkormányzatokkal.

(2) Az együttműködés területei különösen:

a) a feladat- és hatáskörök átadása, valamint átvállalása, s az ehhez kapcsolódó évenként legalább egyszeri egyeztetés;

b) a feladat- és hatáskörök átadását biztosító önkormányzati rendelet előkészítése és egyeztetése;

c) egyes közszolgáltatások és feladatok társulások formában történő biztosítása;

d) a Főváros Általános Rendezési Tervének előkészítéséhez kapcsolódó kerületi vélemények egyeztetése;

e) a költségvetési gazdálkodáshoz, valamint a helyi adók megállapításához kapcsolódó rendeletek elkészítése;

f) a fővárosi és a kerületi önkormányzatok gazdasági alapjait érintő, illetve részükre feladat- és hatáskört megállapító törvények előkészítésében való közös részvétel.

(3) A Közgyűlés felhatalmazza a főpolgármestert, hogy a kerületi polgármesterekkel az együttműködés körébe tartozó kérdésekben a Közgyűlés határozatai alapján eljárjon.

(4) A főpolgármester e körben lefolytatott tárgyalásairól a Közgyűlést a soros ülésén írásban köteles tájékoztatni.

(5) A kerületek többségének egyetértése igénylő rendeletek jegyzékét a 7. számú melléklet tartalmazza.

XI. FEJEZET ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

65. § (1) E rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

(2) A rendelet mellékletei az alábbiak:

a) a Fővárosi Közgyűlés feladat- és hatásköreinek jegyzéke; (1. sz. melléklet) [3. § (4) bekezdés]

b) az előterjesztések rendje; (2. sz. melléklet) [18. § (4), 36. § (2) bek.]

c) a minősített szavazattöbbséget igénylő kérdések jegyzéke; (3. sz. melléklet) [30. § (2) bek.]

d) az állandó bizottságok felsorolása és létszáma; (4. sz. melléklet) [49. § (6) bek.]⁴

g) az állandó bizottságok feladat- és hatásköre, a Közgyűlés által bizottságokra átruházott feladat- és hatáskörök jegyzéke; (5. sz. melléklet) [49. § (6) bek.]

h) a Közgyűlés által a főpolgármesterre átruházott feladat- és hatáskörök jegyzéke; (6. sz. melléklet) [57. § (3) bek.]

i) a kerületek többségének egyetértését igénylő rendeletek jegyzéke; (7. sz. melléklet) [36. § (3), 64. § (5)]

j) a Főpolgármesteri Hivatal ügyosztályainak felsorolása, munkarendje és az ügyfélfogadás rendje; (8. sz. melléklet) [61. § (3) bek.].

(3) A rendelet függelékei az alábbiak:

a) a Fővárosi Közgyűlés képviselőinek névjegyzéke. (1. sz. függelék) [3. § (1) bek.]

⁴ Az e) és f) pontok hiányoznak a szövegből.

b) Az állandó bizottságok elnökének, alelnökének és tagjainak névjegyzéke. (2. sz. függelék) [49. § (6) bek.]

c) A Főpolgármesteri Hivatal ügyrendje. (4. sz. függelék) [61. § (4) bekez.]

(4) A rendelet mellékleteinek és függelékeinek naprakészen tartásáról a főjegyző gondoskodik.

(5) A rendelet hiteles példánya a mellékletekkel és függelékekkel együtt a Főpolgármesteri Hivatalban ügyfélfogadási idő alatt tekinthető meg.

(6) A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a 3/1991. (II. 25.), a 10/1991. (V. 16.), a 11/1991. (VI. 6.), a 25/1991. (XI. 1.), a 2/1992. (III. 5.) sz. rendeletekkel módosított 1/1990. (XI. 15.) sz. rendelet hatályát veszti.

[...]

A SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZAT 3. SZ. MELLÉKLETE

A MINŐSÍTETT SZAVAZATTÖBBSÉGET IGÉNYLŐ KÉRDÉSEK JEGYZÉKE

- a rendeletalkotás [Ötv. 10. § a) pont]
- a Közgyűlés szervezetének kialakítása és működésének meghatározása [Ötv. 10. § b) pont]
- a törvény által a Közgyűlés hatáskörébe utalt választás, kinevezés, megbízás [Ötv. 10. § b) pont] (pl. főjegyző, bizottság elnöke és tagjai stb.),
- önkormányzati társulás létrehozása [Ötv. 10. § e) pont]
- önkormányzati társuláshoz való csatlakozás létrehozása [Ötv. 10. § e) pont]
- önkormányzati érdekképviselői szervezethez való csatlakozás [Ötv. 10. § e) pont]
- megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködésről [Ötv. 10. § f) pont]
- nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás [Ötv. 10. § f) pont]
- intézmény alapítása [Ötv. 10. § g) pont]
- a Közgyűlés döntéshozatalából való kizárás [Ötv. 14. § (2) bek. és SZMSZ 29. §]
- zárt ülés elrendelése [SZMSZ 13. § (2) bek.]
- A Főváros Általános Rendezési Tervének elfogadása,
- a főpolgármester fegyelmi és anyagi felelősségének megállapítása,
- a Közgyűlés által meghatározott értékhatár fölötti hitelfelvétel és kötvénykibocsátás,
- az önkormányzati tulajdonba kerülő, vagy önkormányzati tulajdonban lévő vagyontárgyak korlátozottan forgalomképesse vagy forgalomképtelenné minősítése,
- a korlátozottan forgalomképes vagyontárgyak elidegenítése, gazdasági társaságba történő bevitel, továbbá a Fővárosi Önkormányzat vagyona feletti tulajdonjog gyakorlásának átruházása.

A SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZAT 4. SZ. MELLÉKLETE

I. A KÖZGYŰLÉS ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGAI

1. Pénzügyi Ellenőrző Bizottság	5 fő
2. Gazdasági és Költségvetési Bizottság	9 fő
3. Szociálpolitikai és Lakásügyi Bizottság	9 fő
4. Egészségügyi és Sport Bizottság	9 fő
5. Kereskedelmi, Fogyasztói és Érdekvédelmi Bizottság	9 fő
6. Várostervezési és Fejlesztési Bizottság	9 fő
7. Városgazdálkodási Bizottság	9 fő
8. Környezetvédelmi Bizottság	9 fő
9. Jogi és Közigazgatási Bizottság	9 fő
10. Oktatási Bizottság	9 fő
11. Kulturális Bizottság	9 fő
12. Kisebbségi, Emberi Jogi és Vallásügyi Bizottság	9 fő
13. Tulajdonosi Bizottság	9 fő
14. Városképvédelmi Bizottság	9 fő
15. Ingatlanegyeztető Bizottság	9 fő
16. Foglalkoztatáspolitikai Bizottság	9 fő

A SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZAT 8. SZ. MELLÉKLETE

A FŐPOLGÁRMESTERI HIVATAL BELSŐ SZERVEZETI TAGOZÓDÁSA,
A HIVATAL MUNKARENDJE, ÉS AZ ÜGYFÉLFOGADÁS RENDJE

A Főpolgármesteri Hivatal ügyosztályainak felsorolása

1. Adó Ügyosztály
2. Egészségügyi Ügyosztály
3. Gazdasági és Ellátási Ügyosztály
4. Gyermekek- és Ifjúságvédelmi Ügyosztály
5. Igazgatási és Hatósági Ügyosztály
6. Illeték Ügyosztály
7. Jogi- és Ellenőrzési Ügyosztály
8. Költségvetési Revizori Ügyosztály
9. Költségvetési, Tervezési és Gazdálkodási Ügyosztály
10. Környezetvédelmi Ügyosztály
11. Közellátási, Idegenforgalmi és Fogyasztói Érdekvédelmi Ügyosztály
12. Közlekedési Ügyosztály

13. Közmű Ügyosztály
14. Kulturális Ügyosztály
15. Lakás Ügyosztály
16. Nemzetközi Kapcsolatok Ügyosztály
17. Oktatási Ügyosztály
18. Személyzeti, Oktatási és Munkaügyi Ügyosztály
19. Szervezési Ügyosztály
20. Szociálpolitikai Ügyosztály
21. Települési Értékvédelmi Ügyosztály
22. Vállalkozási és Vagyongazdálkodási Ügyosztály
23. Városfejlesztési Ügyosztály
24. Városrendezési Ügyosztály
25. Védelmi és Rendészeti Ügyosztály

[...]

Forrás: Fővárosi Közlöny, XLII. (1992) 4. szám (március 26.) 165–220.

AJKA VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

(Ajka, 1995. augusztus 1.)

A rendszerváltozást követő első önkormányzati ciklus gyakorlati tapasztalatai alapján nyilvánvalóvá vált, hogy több területen szükséges a továbbfejlesztés. Ennek jegyében már 1994-ben sor került az önkormányzati rendszer részleges korrekciójára. Ennek célja az önkormányzatok önállóbb és eredményesebb működésének a biztosítása volt. Így többek között megerősítették a polgármester szerepét, akit ezentúl valamennyi település közvetlenül választott, módosították továbbá a leginkább ellentmondásos megyei önkormányzatok választási szabályait is.

Az 1994-es választások után A Veszprém megyei Ajka városban az új képviselő-testület alakuló ülésére 1994. december. 22-én került sor. Különösen fontos volt az önkormányzati törvényben előírt érvényes szervezeti és működési szabályzat elfogadása, amelyet az előző képviselő-testület az elmúlt ciklusban nem tudott megalkotni.

Az 1995. május 16-i képviselő-testületi ülésen kezdték meg a szervezeti és működési szabályzat vitáját majd a június 19-i ülésen a 19/1995. (VI. 29.) Ökr. sz. rendelettel el is fogadták. Ezúttal végre egy olyan jól sikerült szervezeti és működési szabályzat került megalkotásra, amely többszöri módosítással és kiegészítéssel ugyan, de napjainkig hatályban van.

PREAMBULUM

Ajka város Önkormányzatának célja, hogy működése során a törvény által meghatározott és önként vállalt feladatait – az éves költségvetésben meghatározott anyagi lehetőségek között – a város közössége érdekében teljesítse.

Mindezeket alapul véve és szem előtt tartva Ajka város Önkormányzata önállóan, szabadon, demokratikus módon, széleskörű nyilvánosságot teremtve intézi a település közügyeit, gondoskodik a közszolgáltatásról, a helyi hatalom önkormányzati típusú gyakorlásáról.

A fentiekben meghatározott elvek betartása és célok megvalósítása érdekében Ajka város Önkormányzatának Képviselő-testülete a helyi önkormányzatokról szóló, az 1992. évi LV. és az 1994. évi LXIII. törvénnyel módosított 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 18. § (1)¹ bekezdésének felhatalmazása alapján szervezeti és működési szabályairól a következő rendeletet alkotja:

¹ A hivatkozott jogszabályi hely alapján:

„A képviselő-testület a működésének részletes szabályait a szervezeti és működési szabályzatról szóló rendeletében határozza meg.”

I. FEJEZET

AZ ÖNKORMÁNYZAT NEVE, JELKÉPEI, KITÜNTETÉSEI, HELYI ÜNNEPEI, ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATAI

AZ ÖNKORMÁNYZAT HIVATALOS MEGNEVEZÉSE, KÉPVISELETE

1. § (1) Az önkormányzat hivatalos megnevezése: Ajka város Önkormányzata

(2) Az önkormányzat és az önkormányzat képviselő-testületének székhelye: Ajka, Szabadság tér 12. (Városháza)

(3) A képviselő-testület hivatali szervezetének elnevezése: Ajka Város Önkormányzatának

Polgármesteri Hivatala (rövidítve: Polgármesteri Hivatal) székhelye: Ajka, Szabadság tér 12. (Városháza)

(4) Az önkormányzat jogi személy.² Az önkormányzati feladat és hatáskörök a képviselő-testületet illetik meg.

A képviselő-testületet a polgármester képviseli.

A képviselő-testület – a polgármester és az alpolgármester egyidejű akadályoztatása esetén – bármely tagját meghatalmazhatja az önkormányzat, a képviselő-testület más szervek előtti képviseletének ellátására.

Rendszeres feladatellátás (közgyűléseken való részvétel) esetén a képviselő-testület a testület tagjainak állandó meghatalmazást is adhat azzal, hogy a testület tagja csak a polgármester és az alpolgármester egyidejű akadályoztatása esetén köteles és jogosult meghatalmazottként eljárni.

(5) Gazdasági társaságok taggyűlésén, közgyűlésén az önkormányzat képviseletét ellátó személy az alábbi ügyekben kizárólag, a képviselő-testület előzetes döntése alapján és annak megfelelően tehet az önkormányzat nevében jognyilatkozatot:

- a) pótbefizetések elrendelése és visszafizetése,
- b) a társaság jogutód nélküli megszűnésének, átalakulásának elhatározása,
- c) a társasági szerződés módosítása,
- d) ügyvezető választása, visszahívása, jutalmazása,
- e) a törzstőke 25%-át meghaladó kötelezettségvállalás, hitelfelvétel,
- f) üzletrész értékesítés, megterhelése és bevonása.

(6) A (4) bekezdés szerinti, jognyilatkozat tételére is feljogosító meghatalmazást teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni.

(7) A polgármester akadályoztatása esetén felhatalmazhatja a képviselő-testület bármely tagját, hogy az önkormányzatot, a képviselő-testületet ünnepélyeken, rendezvényeken képviselje. Ezen képviselet a képviselőt jognyilatkozat adására nem jogosítja fel.

AZ ÖNKORMÁNYZAT JELKÉPEI ÉS AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL ALAPÍTOTT HELYI KITÜNTETÉSEK

2. § (1) Az önkormányzat jelképeit és használatuk rendjét külön önkormányzati rendelet szabályozza.

(2) Az önkormányzat által alapított helyi kitüntetések és címek adományozásának szabályait külön önkormányzati rendelet tartalmazza.

A TELEPÜLÉS HELYI ÜNNEPEI

3. § Ajka Város Önkormányzata ötévente ünnepélyes keretek között emlékezik meg a település várossá nyilvánításának évfordulójáról.³

AZ ÖNKORMÁNYZAT NEMZETKÖZI KAPCSOLATAI

4. § (1) Ajka város Önkormányzata támogatja az európai államok, elsősorban a szomszédos országok önkormányzataival létesítendő nemzetközi kapcsolatokat.

(2) A külföldi önkormányzatokkal kötött megállapodásokat a képviselő-testület évente, a nemzetközi kapcsolatok éves programjának megállapításakor felülvizsgálja és értékeli.

(3) Az önkormányzat külföldi önkormányzattal csak akkor tart fenn, illetve létesít újabb kapcsolatot, ha az közvetve, vagy közvetlenül a település lakosságának érdekét szolgálja.

II. FEJEZET A KÉPVISELŐ-TESTÜLET LÉTSZÁMA, FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

5. § (1) A képviselő-testület tagjainak száma a polgármesterrel együtt 24 fő.⁴

(2) A képviselők névsorát, valamint az egyéni képviselői választókerületek területi beosztását a Szervezeti és Működési Szabályzat 1. és 2. számú függeléke tartalmazza.

6. § (1) A képviselő-testület önkormányzati feladat és hatásköreinek ellátása során együttműködik az Ajka térségi önkormányzatokkal, önkormányzati szövetségekkel, a Veszprém megyei Önkormányzattal, a megyei területfejlesztési tanáccsal feltéve, ha az együttműködést a feladatellátás hatékonysága indokolttá teszi.

³ 1959. október 6-án a Magyar Közlöny 100. számában jelent meg az Elnöki Tanács 14/1959. számú határozata Ajka és Tósokberénd községek egyesítéséről és Ajka várossá nyilvánításáról. Ezt követően 1959. október 24-én tartották az ünnepi tanácsulást, amelyen a várossá nyilvánítást kihirdették.

⁴ A képviselő-testület létszáma csökkent az előző önkormányzati ciklushoz képest, akkor ugyanis 27 főből állt.

(2) A képviselő-testület ellátja az Ötv. 8. §-a szerinti feladatait, gyakorolja a feladatellátáshoz kapcsolódó hatáskört.

(3) Az önkormányzat közszolgáltatási, ezen belül a kötelező közszolgáltatási feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat 3. sz. függeléke, a képviselő-testület törvényben előírt kötelező feladat – és hatáskörét pedig a 4. sz. függelék tartalmazza.

(4) Az önkormányzat képviselő-testülete a kötelezően ellátandó feladatai mellett – a helyi igények, szükségletek alapján – egyéb feladatok ellátását is felvállalhatja feltéve, ha ezzel más szerv feladat- és hatáskörét nem sérti, továbbá az önkéntes feladatvállalás a kötelező feladatok ellátását nem veszélyezteti.

(5) Az önként vállalt többletfeladatok felvállalását megelőzően fel kell mérni, hogy képes-e az önkormányzat a feladatellátás gazdasági feltételeinek folyamatos biztosítására. Az önkéntes feladatellátásról a képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzat megfelelő mellékletének módosításával, szükség szerint külön rendelet megalkotásával, valamint az éves költségvetésben, vagy annak módosításával hozza meg döntését.

(6) Az önkormányzat képviselő-testületének önként vállalt feladatait a szervezeti és működési szabályzat 1. számú melléklete tartalmazza.

(7) A képviselő-testület egyes hatáskörei gyakorlását az Ötv. 9. § (3) bekezdése szerint⁵ átruházhatja. Hatáskört átruházni kizárólag önkormányzati rendelettel lehet. A képviselő-testület az átruházott hatáskör gyakorlásához utasítást adhat, a hatáskört visszavonhatja. Az átruházott hatáskör tovább nem ruházható.

A képviselő-testület az átruházott hatáskörben hozott döntésekről a képviselő-testületi üléseken rendszeresen köteles tájékoztatni az átruházott hatáskör címzettje.

(8) A képviselő-testület szervezeti és működési szabályzattal átruházott hatásköreinek jegyzékét a 2. számú melléklet, helyi rendelettel átruházott hatásköreinek jegyzékét a 6. számú függelék tartalmazza.

III. FEJEZET

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET MŰKÖDÉSE

7. § (1) A képviselő-testület hatáskörét ülésein gyakorolja.

(2) A képviselő-testület alakuló, rendes és rendkívüli ülést tart.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ALAKULÓ ÜLÉSE

8. § (1) A képviselő-testület alakuló ülését az önkormányzati képviselők választásáról szóló törvényben meghatározott határidőn belül össze kell hívni.

⁵ A hivatkozott jogszabályi hely alapján:

„A képviselő-testület egyes hatásköreit a polgármesterre, a bizottságaira, a részönkormányzat testületére, a helyi kisebbségi önkormányzat testületére ruházhatja. E hatáskör gyakorlásához utasítást adhat, e hatáskört visszavonhatja. Az átruházott hatáskör tovább nem ruházható.”

- (2) Az alakuló ülést a hivatalban lévő polgármester hívja össze.
- (3) Az alakuló ülést a korelnök nyitja meg és vezeti.
- (4) Az alakuló ülés első napirendi pontjaként a Választási Bizottság elnöke beszámol a képviselő-testületnek a választás eredményéről, átadja a megbízólevelet a polgármesternek és a települési képviselőknek, fogadja a polgármester és a képviselő-testület tagjainak eskütételét.
- (5) Az eskütételt követően a korelnök az ülés vezetését átadja a polgármesternek.
- (6) Az alakuló ülésen a képviselő-testület megválasztja a Jogi és Ügyrendi Bizottságot, megállapítja a polgármester illetményét, megválasztja – erre irányuló polgármesteri javaslat esetén – az alpolgármestert és megállapítja illetményét.

A POLGÁRMESTER, AZ ALPOLGÁRMESTER VÁLASZTÁSA

- 9. § (1) A polgármestert a választópolgárok közvetlenül választják.⁶
- (2) Az alpolgármestert a polgármester javaslatára a települési képviselők közül a képviselő-testület választja.
- (3) Az Ajkai Önkormányzat két alpolgármestert választ.⁷
- (4) A polgármester, alpolgármester az eskütételt követően azonnal hivatalba lép.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET RENDES ÜLÉSE

- 10. § (1) A képviselő-testület évente legalább hat rendes ülést köteles tartani.
A képviselő-testület – munkaterve szerint ütemezve – általában havonta egy rendes ülést tart.
- (2) A képviselő-testület – a munkatervében meghatározottak szerint – nyáron ülésszünetet tart.
- (3) A képviselő-testület rendes ülésének ülénapját és az üléskezdés időpontját a szervezeti és működési szabályzat 8. számú függeléke tartalmazza.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET RENDKÍVÜLI ÜLÉSE

- 11. § (1) A polgármester halaszthatatlan ügyben, ha a képviselő-testület rendes ülését megvárni nem lehet, vagy ha a munkatervben nem ütemezett olyan napirendről van szó, amelyet jelentőségénél fogva külön ülésen indokolt tárgyalni – rendkívüli ülést hívhat össze.

⁶ A korábbi szabályozás szerint a 10 000 főnél nagyobb lélekszámú településeken a képviselőtestület választotta meg a polgármestert. A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990 évi LXIV. törvényt módosító 1994. évi LXII. törvény viszont előírta valamennyi településen a közvetlen polgármester választást.

⁷ Az előző önkormányzati ciklusban ezzel szemben csak egy alpolgármester választására került sor.

(2) A polgármester köteles rendkívüli ülést összehívni a képviselők 1/4-ének (hat képviselő) vagy a képviselő-testület bármelyik bizottságának a rendkívüli ülés összehívása indoklását tartalmazó indítványára.

(3) A rendkívüli ülésre vonatkozó indítványt írásban, a polgármesternél kell előterjeszteni.

(4) A polgármester az indítvány benyújtásától számított nyolc munkanapon belül köteles az ülést összehívni.

A rendkívüli ülésre szóló meghívóban meg kell jelölni a rendkívüli ülés összehívásának indokát és tervezett napirendjét, valamint az indítványozó személyét.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLETI ÜLÉS ÖSSZEHÍVÁSÁNAK SZABÁLYAI

12. § (1) A képviselő-testület ülését a polgármester írásbeli meghívóval hívja össze az önkormányzat székhelyére. Amennyiben a tárgyalandó napirend,⁸ vagy más körülmény indokolja a képviselő-testület ülése a település közigazgatási határain belül máshová is összehívható (kihelyezett ülés).

Különösen a városhoz csatolt, korábban önálló települések lakosságát érintő napirendeknél indokolt a székhelyen kívül összehívni a képviselő-testület ülését.

(2) A polgármesteri és az alpolgármesteri tisztség egyidejű betöltetlensége, illetőleg mindkettőjük tartós akadályoztatása esetén a képviselő-testület ülését a Jogi és Ügyrendi Bizottság elnöke hívja össze és vezeti.

(3) A képviselő-testület ülésének meghívóját – a napirendek írásos anyagával együtt a 14. §. szerint – úgy kell kézbesíteni, hogy azt a képviselők az ülés előtt nyolc nappal, a meghívottak legalább öt nappal megkapják. A napirendi pontokhoz kapcsolódó bizottsági határozatok kivonatát úgy kell kézbesíteni, hogy azt a képviselők legalább az ülés előtt egy nappal megkapják.

(4) A meghívónak tartalmaznia kell az ülés helyét és idejét, az ülés jellegét, valamint a napirend tárgyának és előadójának megjelölését.

(5) A rendkívüli ülésre szóló meghívót – a napirendek írásos anyagával együtt lehetőség szerint három nappal az ülés előtt kell kézbesíteni.

Rendkívül sürgős esetben a képviselő-testület ülése más módon (telefon, futár) az írásbeli előterjesztések előzetes kiadása nélkül, 24 órán belüli időpontra is összehívható.

Ez utóbbi esetben is el kell készíteni az írásbeli meghívót és lehetőleg az előterjesztés rövid, kivonatos változatát, a határozat tervezetét.

A meghívóra fel kell jegyezni, hogy milyen módon történt a képviselők értesítése és azt ki és mikor hajtotta végre, kit nem tudott értesíteni.

⁸ A napirend fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 17. jegyzetét.

A LAKOSSÁG ÉRTESÍTÉSE A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÜLÉSÉRŐL

13. § (1) A képviselő-testület ülésének időpontjáról és napirendjéről a város lakosságát a meghívónak

- a) a Polgármesteri Hivatal hirdetőtábláján történő kifüggesztésével és
- b) helyi sajtóközlemény útján kell értesíteni.⁹

(2) A folytatólagos és a félbeszakadt ülés időpontjának, napirendjének és helyének közlésére az (1) bekezdés szabályait kell alkalmazni azzal, hogy ha az idő rövidebbé miatt nem lehetséges, a sajtóközlemény elhagyható.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÜLÉSÉNEK ELNAPOLÁSA, AZ ÜLÉS FÉLBESZAKADÁSA, POLGÁRMESTERI BEREKESZTÉSE A NAPIRENDEK MEGTÁRGYALÁSA ELŐTT

14. § (1) Az ülések időtartamát az elfogadott napirendek megtárgyalásának időszükséglete határozza meg. Ha a napirendek megtárgyalása legfeljebb nyolc órán belül nem volt lehetséges, a testület bármely tagjának javaslatára a képviselő-testület egyszerű szótöbbséggel, alakszerű határozat nélkül dönt az elnapolásról, egyben a polgármester meghatározza a folytatólagos ülés összehívásának időpontját.

(2) Amennyiben a képviselő-testület ülése határozatképtelenné vált, az ülés félbeszakad.

(3) Súlyos rendzavarás esetén a polgármester a képviselő-testület ülését a napirendek tárgyalásának befejezése előtt berekesztheti.

(4) Az elnapolt, a határozatképtelenné vált, a polgármester által a napirendek megtárgyalásának befejezése előtt berekesztett ülés folytatására a polgármester az eredeti ülésnaptól számított nyolc napon belüli időpontra köteles a képviselő-testület ülését (folytatólagos ülés) összehívni.

(5) A (4) bekezdés szerinti ülés összehívására a 11. § (3)–(4) bekezdésének szabályai irányadók azzal, hogy elegendő az eredeti meghívó alapján az elmaradt napirendek sorszámaát megjelölni.

(6) A folytatólagos ülés összehívásáról a meghívót legfeljebb három munkanapon belül meg kell küldeni a képviselőknek, egyéb meghívottaknak.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÜLÉSÉRE MEGHÍVANDÓK KÖRE

15. § (1) A képviselő-testület ülésére meg kell hívni:

- a) a képviselőket, a kisebbségi önkormányzat elnökét,
- b) a jegyzőt,
- c) a Polgármesteri Hivatal vezető köztisztviselőit,
- d) a napirend előadóját,
- e) a választókerület országgyűlési képviselőjét,

⁹ Erre rendszerint a Polgármesteri Hivatal kiadásában megjelenő Ajkai Szó című városi hetilapban kerül sor.

f) a polgármester és a bizottsági elnökök által esetenként megjelölt személyeket, akiknek meghívása a napirendhez szükséges;

g) a város díszpolgárait.

(2) Az (1) bekezdésben felsoroltak – az f) pontban megjelöltek és a képviselők kivételével – a képviselő-testület ülésén tanácskozási joggal vesznek részt. Az f) pont szerinti meghívottakat egyszeri felszólalási jog illeti meg. A képviselőket a tanácskozási jog mellett megilleti a döntés joga is.

(3) Az a)–c) pontban felsoroltaknak a meghívóval együtt kézbesíteni kell valamennyi előterjesztést.

(4) A e), f) és g) pontban felsoroltaknak csak a meghívót, a d) pontban megjelölt személynek pedig a meghívó mellett csak azt az előterjesztést kell mellékelni, amelynek tárgyalásához meghívást kapott.

(5) A képviselő-testületben képviselettel rendelkező pártok, szervezetek vezetőinek csak a képviselő-testület ülésének meghívóját kell kézbesíteni.

A testületi ülésre meghívott politikai pártok, szervezetek vezetőit csak a testület eseti döntése alapján illeti meg a tanácskozás joga.

(6) A társadalmi önszerveződő közösségek napirendhez történő meghívásáról a polgármester dönt. Ez esetben a meghívottat az általános szabályok szerint megilleti – külön szavazás nélkül – a tanácskozás joga. A meghívás nélkül megjelent társadalmi önszerveződő közösségek vezetőit külön szavazás alapján illeti meg a tanácskozási jog.

(7) A képviselő-testületi ülésre az (1) bekezdés f) pont szerint meghívottakat a meghívóban fel kell tüntetni.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÜLÉSÉNEK NAPIRENDJE

16. § (1) A képviselő-testület ülésének napirendjére – a munkaterv alapján – a kiküldött meghívóban a polgármester tesz javaslatot.

A meghívó szerinti napirendi javaslatról a polgármester a sorrend tekintetében eltérhet, a napirendi javaslatot kiegészítheti, feltéve, ha szóbeli előterjesztésben tárgyalható ügyről van szó.

A napirendet a napirendhez fűzött polgármesteri kiegészítés után elfogadásra beterjesztett javaslatnak kell tekinteni.

(2) A képviselő-testület tagja, vagy bizottsága kezdeményezheti a napirendek sorrendjének megváltoztatását, szóbeli előterjesztésként tárgyalható ügy napirendi felvételét, napirendek összevont tárgyalását, egyes ügyek napirendről való levételét. Ezt a javaslatot röviden meg kell indokolni.

Az előterjesztő a benyújtott előterjesztést a napirend megállapítása előtt – rövid indoklással – visszavonhatja.

(3) A szóbeli előterjesztésben tárgyalható ügyet kivéve újabb ügy csak sürgősségi indítvány alapján tárgyalható.

(4) Korábbi képviselő-testületi ülésen eldöntött ügyet – a döntés felülvizsgálata céljából

– a képviselő-testület ismét napirendjére tűzhet. Az ismételt tárgyalásra a polgármester (Ötv. 35. § (3) bekezdés)¹⁰ a képviselő-testület tagja, bizottsága tehet indokolt javaslatot.

Ugyanazon ügy csak egy alkalommal tárgyalható újra.

A napirendre való felvételtől a képviselő-testület minősített többséggel, külön határozatot hoz, amelyben arról is dönt, hogy az ügy újra tárgyalására mikor kerül sor. Azonnali tárgyalása a már korábban eldöntött ügynek csak akkor lehetséges, ha az újratárgyalásra vonatkozó írásbeli indítványt az indítványozó az ülés előtt három nappal korábban a polgármesternek benyújtotta és az újratárgyalást az ülésig írásban elő lehetett készíteni az újabb döntés meghozatalára alkalmas módon.

(5) A napirendi pontok elfogadásáról a képviselő-testület egyszerű szótöbbséggel, vita nélkül határoz.

(6) Ülés közben – polgármesteri, vagy képviselői indítványra – az ülés gyorsabb vezetése érdekében a már elfogadott napirendek sorrendje megváltoztatható, illetve még nem tárgyalta napirendek együttes tárgyalásra összevonhatók.

Ebben az esetben a képviselő-testület az újabb módosításról egyszerű szótöbbséggel szavaz. Az ülés közben napirend módosításról külön alakzerű határozatot nem kell hozni, hanem a jegyzőkönyvben a napirend megállapításánál fel kell tüntetni az ülés közben történt sorrend változás, napirend összevonás tényét.

(7) Folytatólagos ülésen sürgősségi indítvánnyal újabb ügyek is felvehetők a napirendek közé. Ez esetben az ülés napirendjét határozattal ismételten meg kell állapítani.

A NAPIRENDI PONTOK TÁRGYALÁSI SORRENDJE

17. § (1) A napirendi pontokat a képviselő-testület az alábbi sorrendben tárgyalja:

- a) napirend előtti felszólalások
- b) napirend előtti ügyek
- c) döntés a sürgősségi indítvány, már eldöntött ügy újratárgyalása kérdésében
- d) a napirend elfogadása
- e) önkormányzati rendelet-tervezet
- f) gazdasági, vagyoni ügyek
- g) beszámolók
- h) testületi hatáskörbe tartozó egyedi ügy
- i) interpellációk¹¹
- j) közérdekű kérdések, bejelentések és javaslatok.

¹⁰ A hivatkozott jogszabályi hely alapján:

„A polgármester, ha a képviselő-testület döntését az önkormányzat érdekeit sértőnek tartja, ugyanazon ügyben egy alkalommal kezdeményezheti a döntés ismételt megtárgyalását. A kezdeményezést az ülést követő három napon belül nyújthatja be, a képviselő-testület a benyújtás napjától számított tizenöt napon belül dönt.”

¹¹ Az interpelláció fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es számú dokumentum 18. jegyzetét.

NAPIREND ELŐTTI FELSZÓLALÁSOK

18. § (1) A képviselő a napirend előtt, az ülés megnyitása után felszólalhat, ha ezt a szándékát az ülést megelőzően – a felszólalás tárgyának megjelölésével – a polgármesternek bejelentette.

(2) A felszólalás keretében a képviselő röviden kifejtheti véleményét minden olyan kérdésben, amely az önkormányzat működésével, a képviselő személyével összefügg.

(3) Sürgősségi indítványt, interpellációt, bejelentést napirend előtti felszólalásban előterjeszteni nem lehet.

(4) A felszólalás időtartama legfeljebb három perc, vitát nem lehet nyitni, határozathozatalnak nincs helye. A napirend előtti felszólalásra az érintett egy percben reagálhat.

NAPIREND ELŐTTI ÜGYEK

19. § (1) Napirend előtt a képviselő-testület áttekinti a lejárt határidejű határozatok végrehajtására adott jelentéseket.

A képviselők a jelentést adókhoz kérdéseket intézhetnek. Ha a testület a jelentést nem fogadja el, a határozat végrehajtására javaslatokat tehet, kiadhatja a tárgy szerint illetékes bizottságnak a végrehajtás ellenőrzését, vagy szükség szerint más intézkedést tesz, a végrehajtásra újabb határidőt tűz ki.

(2) Ügyrendi indítványban kérhető az egyes határozatokra adott jelentésekről való külön szavazás.

(3) A bizottsági elnökök, a polgármester, a helyi kisebbségi önkormányzat elnöke írásbeli tájékoztatást ad az átruházott hatáskörök gyakorlása során hozott döntésekről.

(4) Napirend előtt a polgármester, szükség szerint az alpolgármester a jegyző feladatkörét is érintve összefoglaló tájékoztatót ad az előző ülés óta eltelt idő alatt tett fontosabb vezetői intézkedésekről, valamint a jelentősebb eseményekről.

(5) A jegyző ismerteti a korábbi zárt ülésen¹³ hozott döntéseket. A tájékoztató csak az ügy tárgyának megjelölését és a döntés lényegét tartalmazhatja. Önkormányzati hatósági ügyben hozott döntés csak az érintettek megnevezése nélkül hozható nyilvánosságra. Gazdasági ügyben hozott döntés csak akkor hozható nyilvánosságra, ha a nyilvánosságra hozatal az önkormányzat gazdasági érdekét nem sérti.

(6) A Polgármesteri Hivatal vezető köztisztviselői minden félév végén tájékoztatást adnak a szakterület munkájáról. A jegyző a tájékoztatóhoz rövid értékelő véleményt fűzhet, amelyben tájékoztatja a testületet a szükségesnek tartott vezetői intézkedésekről.

¹³ A zárt ülés fogalmára vonatkozóan lásd a 90-es sz. dokumentum 16. jegyzetét.

SÜRGŐSSÉGI INDÍTVÁNY

20. § (1) Sürgősséggel kérhetik a képviselő-testülettől egyes ügyek soron kívüli megtárgyalását a polgármester, a képviselő-testület tagjai, a bizottságok, a kisebbségi önkormányzat elnöke.

(2) A sürgősségi tárgyalásra vonatkozó indítványt legkésőbb az ülést megelőző munkanapon, indokolással ellátva írásban kell benyújtani a polgármesterhez.

(3) A polgármester amennyiben lehetséges írásbeli, illetve szóbeli előkészítésre kiadja az ügyet a jegyzőnek.

(4) A tárgyalásra vonatkozó javaslatot a polgármester terjeszti a képviselő-testület elé. Sürgősségi indítvány a folytatólagos ülésre is beterjeszthető.

(5) Az indítvány napirendre tűzéséről a képviselő-testület minősített többséggel dönt. Egyetértés esetén az ügyet első napirendi pontként tárgyalja.

(6) Az előterjesztést lehetőleg írásban el kell készíteni. Ha ez az idő rövideje miatt az általános szabályok szerint nem lehetséges, akkor az előterjesztés rövid, kivonatos változatát, vagy csak a határozati javaslatot kell elkészíteni.

(7) Az indítvány elutasításakor a képviselő-testület dönthet arról is, hogy más alkalommal rendes napirendként tárgyalja az ügyet. A későbbi ülésre halasztott ügyet az előterjesztések általános szabályai szerint kell előkészíteni.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLETI ÜLÉS HATÁROZATKÉPESSÉGE,
TANÁCSKOZÁSI RENDJE

21. § (1) A képviselő-testület ülése akkor határozatképes, ha az ülésen a települési képviselőknek több, mint a fele (13 fő) jelen van.

(2) A képviselő-testület ülését a polgármester, akadályoztatása esetén az alpolgármester, mindkettőjük akadályoztatása esetén a Jogi és Ügyrendi Bizottság elnöke (az ülés elnöke) vezeti. Akadályoztatás alatt a kizárást is érteni kell.

(3) Az ülés elnökének munkáját a jegyző, az aljegyző mindkettőjük egyidejű akadályoztatása esetén a Titkárság vezetője segíti.

(4) Az ülés elnöke megállapítja a jelenlévő képviselők számát, a határozatképességet és az ülést megnyitja.

Az ülés tartama alatt az elnök folyamatosan figyelemmel kíséri az ülés határozatképességét.

A VITAVEZETÉS SZABÁLYAI

22. § (1) Az ülés elnöke minden napirend felett vitát nyit.

(2) Először a napirendi pont előadóját illeti a szó, aki az előterjesztéshez rövid kiegészítést fűzhet.

A kiegészítés csak olyan kérdésre, tényre vonatkozhat, amit az írásbeli előterjesztés nem tartalmaz.

(3) A kiegészítés után a bizottsági vélemények ismertetése következik.

(4) A vitát megelőzően az előadóhoz kérdéseket lehet intézni.

(5) A kérdések megválaszolása után a képviselők hozzászólás formájában kifejtik véleményüket, az ülés elnöke a hozzászólásokat nem értelmezheti.

(6) A hozzászólások után az elnök a vitát lezárja. A napirend előadóját a vita lezárását követően megilleti a zárszó joga. A zárszó keretében ki kell térni arra, hogy a napirend előadója mely javaslatokkal ért, illetve nem ért egyet.

(7) A végszavazás előtt kerül sor a módosító indítványok beterjesztésére és szavazására. Az ügydöntő módosító indítványokat írásban kell beterjeszteni, feltéve, ha az előterjesztő a beterjesztett határozati javaslatot változatlanul fenntartja.

Ügydöntő módosító indítvány minden olyan indítvány, javaslat, ami az írásban beterjesztett határozati javaslathoz képest érdemében más döntési lehetőséget tartalmaz.

(8) Az egymáshoz képest jelentéktelen eltérést tartalmazó módosító indítványokat az elnök egy indítványban összefoglalhatja, ha ez ellen az indítványozók nem tiltakoznak, továbbá megkísérelheti az indítványtevők álláspontját egymáshoz közelíteni.

Az indítványok összefoglalása a bizottság javaslatát nem érintheti, a bizottsági javaslatról minden esetben szavazni kell.

A NAPIRENDHEZ KAPCSOLÓDÓ FELSZÓLALÁS

23. § (1) A képviselők a napirendhez való hozzászólási szándékukat az ülés elnökének jelzik. A felszólalásra – a jelentkezés sorrendjében – az elnök adja meg a szót. Az adott napirendhez a képviselő kétszer szólhat hozzá.

(2) A képviselő-testület felszólalási jogot adhat az állampolgároknak is.

A hozzászólás jogának megadásáról a képviselő-testület vita nélkül, egyszerű szótöbbséggel alakszerű határozat nélkül dönt.

(3) A vita elhúzódása esetén bármely képviselő javasolhatja a hozzászólások tartamának korlátozását, erről a képviselő-testület vita nélkül egyszerű szótöbbséggel, alakszerű határozat nélkül dönt.

(4) A napirend előadója és törvényességi észrevétel esetén a jegyző a vitában soron kívül felszólalhat.

FELSZÓLALÁS ÜGYRENDI¹³ KÉRDÉSBEN

24. § (1) A tárgyalat napirendet érintő ügyrendi kérdésben bármelyik képviselő soron kívül is szót kérhet. Az ügyrendi javaslat felett a képviselő-testület vita nélkül egyszerű szótöbbséggel dönt.

¹³ Az ügyrend fenti értelmére vonatkozóan lásd a 110-es sz. dokumentum 19. jegyzetét.

(2) Az ügyrendi kérdésben szót kérő képviselőnek az elnök felhívására meg kell jelölnie a szervezeti és működési szabályzat azon rendelkezését, amelyre hivatkozva ügyrendi kérdésben szót kért.

(3) Amennyiben az elnök megállapítja, hogy a hozzászólás nem ügyrendi kérdésre vonatkozik, a képviselőtől megvonja a szót.

Ha a képviselő a szövmegvonást sérelmezi, a képviselő-testület dönt.

A VITA LEZÁRÁSA

25. § (1) Ha a napirendhez több felszólaló nincs, az elnök a vitát lezárja. A vita lezárását bármelyik képviselő is javasolhatja, e kérdésben a képviselő-testület vita nélkül, egyszerű szótöbbséggel határoz.

Ez utóbbi esetben is szót kell adni azonban a hozzászólásra korábban már jelentkezetteknek.

(2) A képviselőnek joga van a szavazás megkezdése előtt a képviselői vélemények egyeztetése érdekében legfeljebb tíz perces szünetet kérni. Ha a polgármester a szünetet nem rendeli el a képviselő-testület egyszerű szótöbbséggel dönt a szünettartásról.

A DÖNTÉSHOZATAL SZABÁLYAI

26. § (1) A képviselő-testület döntését rendelet vagy határozat formájában – a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott szavazás szabályai szerint – hozza meg.

(2) A képviselő-testület érdemi döntését alakszerű határozatba kell foglalni.

Az elnök a szavazás előtt köteles a szavazásra feltett – az elfogadott módosító indítványokat, javaslatokat is tartalmazó – határozati javaslatot szóban ismertetni.

Szükség szerint a határozat megfogalmazására az elnök szünetet rendelhet el.

(3) A képviselő-testület egyéb, nem az ügy érdemére vonatkozó döntését nem kell alakszerű határozatba foglalni.

Ezen leggyakrabban előforduló ügyek felsorolását a szervezeti és működési szabályzat 3. számú melléklete tartalmazza.¹⁴

¹⁴ A hivatkozott melléklet alapján az alakszerű határozat nélkül eldöntendő ügyek (ügyrendi kérdések) a következők:

- ülések közbeni napirend módosítása /SZMSZ 16. § (6) bek);
- napirend előtti felszólalás esetén, ha az ülés elnöke az engedélyt megtagadja /SZMSZ 18. § (3) bek);
- ügyrendi javaslatra vonatkozó döntés /SZMSZ 23. § (1) bek);
- felszólalási jog megadása a nem tanácskozási joggal meghívottaknak, állampolgároknak /SZMSZ

23. § (2). bek);

- hozzászólás tartamának korlátozásáról való döntés /SZMSZ 23. § (3) bek);
- vita lezárására vonatkozó javaslatról való döntés /SZMSZ 25. § (1) bek);
- módosító és kiegészítő javaslatokról döntés
- sürgősségi indítvány kérdésében való döntés /SZMSZ 20. § (5) bek)
- szövmegvonás kérdésében való döntés /SZMSZ 24. §. (3) és 33. § (3) bek)
- kizárás kérdésében való döntés /SZMSZ 27. § (2) bek)

- (4) Az ülést vezető elnök a szavazás során véleményt már nem nyilváníthat.

KIZÁRÁS A DÖNTÉSHOZATALBÓL

27. § (1) A képviselő-testület döntéshozatalából kizárható az, akit vagy akinek a hozzátartozóját az ügy személyesen érinti. A települési képviselő köteles bejelenteni a személyes érintettséget.

A kizárást bármely települési képviselő is javasolhatja.

(2) A kizárásról az érintett települési képviselő kezdeményezésére, vagy bármely települési képviselő javaslatára a képviselő-testület dönt.

A kizárt települési képviselőt a határozatképesség szempontjából jelenlévőnek kell tekinteni.

A DÖNTÉSHOZATAL MÓDJA ÉS A SZAVAZÁS SZABÁLYAI

28. § (1) A döntés meghozatalához a jelenlévő képviselők több mint felének egybehangzó szavazata (egyszerű szótöbbség) szükséges.

(2) Minősített többség szükséges a szervezeti és működési szabályzat 4. számú mellékletében felsorolt kérdésekben való döntéshozatalhoz.

A képviselő-testület minden egyéb kérdésben – így a módosító és kiegészítő javaslatok tárgyában is – egyszerű szótöbbséggel dönt.

A módosító és kiegészítő javaslatokat nem kell szavazásra bocsátani, feltéve, ha a módosító javaslatot az előterjesztő elfogadta, azonban képviselői indítványra a javaslatról szavazni kell.

(3) A módosító, kiegészítő javaslatok kérdésében való döntés után kerül sor az érdemi döntés szavazására.

(4) A szavazás nyíltan és titkosan történik, illetve történhet. A nyílt szavazás név szerinti is lehet.

A NYÍLT SZAVAZÁS

29. § (1) A nyílt szavazás kézfelemeléssel történik.

Az elnök megszámolja vagy megszámáltatja a szavazatokat, majd ismerteti a szavazás eredményét. (A javaslat mellett és ellene leadott szavazatok, valamint a tartózkodások száma, továbbá az érdemi döntés.)

- titkos szavazásról való döntés /SZMSZ 30. § (2) bek)
- zárt ülésen való tárgyalásról szóló döntés /SZMSZ 34. § (3) bek)
- interpelláció elfogadása kérdésében való döntés /SZMSZ 53. § (6) bek) kivéve, ha a képviselő-testület a választ nem fogadja el és egyidejűleg intézkedést tesz, vagy kezdeményez.
- napirend előtti ügyekben elfogadás rögzítése
- minősített többség hiányában rendelet meg nem alkotásának rögzítése.

Ha a képviselő a szavazást elvétette, köteles azonnal jelezni az elnöknek.
Kétség esetén, illetve bármely képviselő indítványára a szavazást meg kell ismételni.

NÉV SZERINTI SZAVAZÁS

30. § (1) Név szerinti szavazást kell tartani, az Ötv. 18. § (3) bekezdés esetén¹⁵ és ha három jelenlévő képviselő kéri.

(2) Név szerinti szavazás esetén a képviselők névsorát ABC sorrendben fel kell olvasni. A képviselők „igen”, „nem”, „tartózkodom” nyilatkozattal szavaznak. A névsort a jegyző olvassa és azonnal visszaolvasva feltünteti a szavazást a 9. sz. függelék szerinti szavazási íven. A szavazási ívet – a szavazatok összeszámlálása után – átadja az elnöknek.

A szavazás eredményét az elnök hirdeti ki.

A szavazási ívet a jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

A TITKOS SZAVAZÁS

31. § (1) A képviselő-testület az alpolgármester megválasztásáról titkos szavazással dönt.

(2) Titkos szavazással dönthet a képviselő-testület az Ötv. 12. § (4) bekezdésében felsorolt ügyekben.¹⁶

(3) A (2) bekezdés szerinti titkos szavazásra a képviselő-testület tagjai közül bárki javaslatot tehet. A titkos szavazásról a képviselő-testület egyszerű szótöbbséggel dönt.

(4) A titkos szavazást a Jogi és Ügyrendi Bizottság bonyolítja le.

Ha a testületi ülésen a Jogi és Ügyrendi Bizottság tagjai közül a határozatképességhez szükséges számú tag nincs jelen, a képviselő-testület a titkos szavazás lebonyolítására haladéktalanul három tagú ideiglenes bizottságot választ. E szabály irányadó arra az esetre is, ha az alpolgármester megválasztása bizottsági határozatképtelenség, vagy azon oknál fogva, hogy a Jogi és Ügyrendi Bizottság megválasztása kérdésében az alakuló ülésen a szavazás eredménytelen volt, nem lehetséges.

 ¹⁵ A hivatkozott jogszabályi hely alapján:

„A képviselő-testület a megbízatásának lejártá előtti név szerinti szavazással, minősített többségű döntéssel kimondhatja a feloszlását. Ebben az esetben hetvenöt napon belüli időpontra időközi választást kell kiírni. A képviselő-testület az új képviselő-testület alakuló üléséig, a polgármester az új polgármester megválasztásáig ellátja feladatát, gyakorolja hatáskörét. A képviselő-testület feloszlása nem mondható ki a választást követő hat hónapon belül, illetőleg a megbízatásának lejártát megelőző egy éven belül. Az időközi választás költségét az önkormányzat viseli.”

¹⁶ A hivatkozott jogszabályi hely a következőket tartalmazza:

„A képviselő-testület

a) zárt ülést tart választás, kinevezés, felmentés, vezetői megbízás adása, illetőleg visszavonása, fegyelmi eljárás megindítása, fegyelmi büntetés kiszabása és állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor, ha az érintett a nyilvános tárgyalásba nem egyezik bele; továbbá önkormányzati hatósági, ösz-szeférhetetlenségi és kitüntetési ügy tárgyalásakor;

b) zárt ülést rendelhet el a vagyonával való rendelkezés és az általa kiírt pályázat tárgyalásakor, ha a nyilvános tárgyalás üzleti érdeket sértene.

(5) A titkos szavazás borítékba helyezett, bélyegzőlenyomattal ellátott szavazólapon, szavazófülke, vagy külön helyiség és urna használatával történik.

(6) A titkos szavazás eredményét külön jegyzőkönyvben (10. számú függelék) kell rögzíteni.

(7) A szavazás eredményét a bizottság elnöke ismerteti a képviselő-testülettel.

A SZAVAZÁS EREDMÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

32. § (1) A szavazás akkor eredményes, ha a javaslat mellett leadott „igen” szavazatok, vagy az ellene leadott „nem” szavazatok száma egyszerű szótöbbségnél meghaladja a jelenlévő képviselők számának a felét, minősített többségnél pedig meghaladja a megválasztott települési képviselők számának a felét.

(2) Érdemi döntésre vonatkozó határozathozatalnál, módosító indítványok, kiegészítő s ügyrendi javaslatok esetén eredménytelen szavazáskor a javaslat elvetését kell megállapítani. E szabály irányadó akkor is, ha az igen és a nem szavazatok száma megegyezik (szavazategyenlőség).

(3) A polgármester (Ötv. 35. § (3) bekezdés¹⁷ és bármely települési képviselő, bizottság (Szervezeti és Működési Szabályzat 16. § (4) bekezdés) azonban a már eldöntött ügyek újratárgyalására vonatkozó szabályok szerint kezdeményezheti az ügy ismételt napirendre tűzését.

RENDFENNTARTÁS A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÜLÉSÉN

33. § (1) A tanácskozás rendjének fenntartásáról az ülés elnöke gondoskodik.

(2) A tanácskozás rendjének fenntartása érdekében az ülés elnöke:

a) a tárgytól eltérő, vagy ugyanazon érveket megismétlő felszólalót figyelmezteti, ismételt esetben megvonja a szót,

b) rendre utasítja azt a képviselőt, aki a képviselő-testület tekintélyét sértő kifejezést használ, ismételt esetben megvonja tőle a szót,

c) az ülésteremből kiutasíthatja a rendbontó polgárt,

d) ha a rendzavarás a tanácskozás folytatását lehetetlenné teszi, az elnök az ülést ugyanazon ülésnapon belül határozott időre felfüggesztheti, súlyos rendzavarás esetén, ha az ülés folytatása lehetetlen, az elnök az ülést berekeszti.

(3) Az ülés elnökének a rendfenntartás körében tett intézkedései ellen felszólalni, az elnökkel vitába szállni, az intézkedéseket visszautasítani nem lehet, kivéve a szómegvonás esetét.

Ha a rendreutasított a szómegvonást sérelmezi, azonnal a képviselő-testülethez fordulhat. A szómegvonás kérdésében a képviselő-testület egyszerű szótöbbséggel dönt.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÜLÉSEINEK NYILVÁNOSSÁGA

34. § (1) A képviselő-testület ülései nyilvánosak.

(2) A képviselő-testület zárt ülést tart:

a) választás, kinevezés, felmentés,

– vezetői megbízás adása, illetőleg visszavonása, fegyelmi eljárás megindítása, fegyelmi büntetés kiszabása,

– állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalása esetén, ha az érintett a nyilvános tárgyalásba nem egyezik bele,

b) továbbá önkormányzati hatósági, összeférhetetlenségi és kitüntetési ügy tárgyalásakor.

(3) A képviselő-testület zárt ülést tarthat:

a) vagyonnal való rendelkezés, és

b) a képviselő-testület által kiírt pályázat tárgyalásakor, ha a nyilvános tárgyalás üzleti érdeket sértene.

(4) A zárt ülésen a képviselő-testület tagjai, a jegyző, továbbá meghívása esetén az érintett és a szakértő vesz részt.

Törvény előírhatja, mely esetben kötelező az érintett meghívása.

IV. FEJEZET

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET HATÉKONY MŰKÖDÉSÉNEK ESZKÖZEI

AZ ÖNKORMÁNYZAT CIKLUSPROGRAMJA

35. § (1) A képviselő-testület megbízatásának időtartamára ciklusprogramot fogad el.

(2) A programban meg kell határozni a települési önkormányzat stratégiai jellegű célkitűzéseit, a településfejlesztéssel, településüzemeltetéssel és egyéb közszolgáltatási feladatokkal kapcsolatos elképzeléseket, feladatokat, a megvalósítás eszközrendszerét és időbeni ütemezését.

(3) A ciklusprogramot a polgármester – valamennyi állandó bizottság és képviselőcsoport véleményével – a választást követő hat hónapon belül köteles a képviselő-testület elé terjeszteni.

(4) A program időarányos végrehajtásáról a polgármester a költségvetési koncepció tárgyalásával egyidejűleg tájékoztatja a képviselő-testületet.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET MUNKATERVE

36. § (1) A képviselő-testület éves vagy féléves munkaterv alapján látja el feladatait és tartja üléseit.

(2) A munkatervet a polgármester terjeszti a képviselő-testület elé.

37. § (1) A munkaterv főbb tartami elemei:

- a) a tárgydőszak fő feladatainak megjelölése,
- b) a jogszabály alapján kötelezően tárgyalandó napirendek,
- c) a testületi ülések időpontja,
- d) a napirendek címe, előadója, az előkészítésért felelős személy megjelölése, az előkészítésben résztvevők felsorolása, a napirendhez kapcsolódó kiegészítő jelentések,
- e) azoknak a bizottságoknak a megjelölése, amelyek az előterjesztést megvitatják, tanácsnoki ellenjegyzés szükségessége,
- f) az előterjesztések leadásának határideje,
- g) a közmeghallgatás(ok)¹⁸ időpontja a napirendhez kapcsolódóan,
- h) az ülésre meghívandók köre,
- i) egyéb, szervezési teendők rögzítése (várospolitikai fórumok rendezése, kihelyezett ülés, évforduló megünneplése, rendelet-tervezet társadalmi vitája).

(2) A munkaterv-tervezet benyújtásával egyidejűleg a polgármester a korábbi tárgydőszak munkatervi feladatainak végrehajtásáról röviden tájékoztatja a képviselő-testületet.

38. § (1) A munkaterv összeállításához a polgármester javaslatokat kér:

- a) a képviselő-testület tagjaitól,
- b) a bizottságoktól,
- c) a helyi kisebbségi önkormányzat testületétől,
- d) a város országgyűlési képviselőjétől,
- e) a településen működő pártoktól, civil szerveződésektől (11. számú függelék),¹⁹
- f) az alpolgármestertől,
- g) a jegyzőtől.

(2) A javaslattevőt – külön kérésére – tájékoztatni kell a munkatervbe fel nem vett javaslat mellőzésének indokáról.

¹⁸ A közmeghallgatás fogalmára vonatkozóan lásd a 109-es számú dokumentum 16. jegyzetét.

¹⁹ A hivatkozott függelék alapján ezek a következők:

Pártok:

Szabad Demokraták Szövetsége Helyi Szervezete,
Kereszténydemokrata Néppárt Helyi Szervezete,
Kereszténydemokrata Néppárt Ajkarendeki Szervezete,
Magyar Szocialista Párt Helyi Szervezete,
Független Kisgazdapárt Ajka Város és Vidéke Szervezete,
Magyar Demokrata Fórum Somló Környéki Szervezete,
Fiatal Demokraták Szövetsége és Magyar Polgári Párt.

Civil szervezetek:

Városszépítő Egyesület,
Fekete István Irodalmi Társaság,
Német-Magyar Baráti Társaság,
Ajka Városért Baráti Társaságok Klubja,
Szent István Király Kolping-család Egyesület Tósokberénd,
Magyar Vöröskereszt Ajkai Szervezete,
Nőszervezet,
Városi Polgárokért Egyesület,
Egészséges Ajkáért Egyesület.

(3) A munkatervet meg kell küldeni a települési képviselőknek, a helyi sajtónak, a kisebbségi önkormányzat elnökének.

KÉPVISELŐCSOPORT

39. § (1) A képviselők képviselői csoportokat hozhatnak létre.

A képviselői csoportot legalább három fő alkotja.

(2) A képviselőcsoport megalakulását, a vezető nevét, az esetleges személyi változásokat, a megszűnés tényét a polgármesternek be kell jelenteni, aki erről a képviselő-testületet tájékoztatja.

(3) A képviselőcsoport fogadhatja a párthoz nem tartozó, független képviselőket is.

(4) A képviselői csoport működési rendjét maga határozza meg.

(5) A polgármester, meghívás esetén, részt vesz a képviselői csoport ülésén.

KABINET

40. § (1) A polgármester településpolitikusi, valamint a képviselő-testületi üléseket előkészítő, szervező, érdekegyeztető munkáját kabinet segíti.

(2) A kabinet nem minősül bizottságnak. Működése bizottság feladat és hatáskörét nem sértheti.

(3) A kabinet véleményt nyilvánít, javaslatot tesz a polgármester által megjelölt kérdésben (testületi működéssel összefüggő problémák, kiemelt jelentőségű testületi előterjesztések, települési ünnepek előkészítése).

(4) A kabinet tagjai:

– a polgármester

– az alpolgármester

– a képviselőcsoportok vezetői

– a frakcióhoz nem tartozó képviselő, vagy képviselők egy tagja.

(5) A kabinet ülésén a tagokon kívül részt vesz a polgármester által meghívott is.

(6) A kabinet ülését – szükség szerint – a polgármester hívja össze.

(7) Az ülésről feljegyzést kell készíteni.

V. FEJEZET

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÜLÉSÉNEK ELŐKÉSZÍTÉSE, A TESTÜLETI ELŐTERJESZTÉSEK TARTALMI KÖVETELMÉNYEI

AZ ELŐTERJESZTÉSEK KÉSZÍTÉSE

41. § (1) A képviselő-testület elé a döntéstervezetek határozat -, és rendelet-tervezet formájában kerülnek beterjesztésre.

(2) A képviselő-testület elé csak a Polgármesteri Hivatal belső munkaszervezeti egységei által összehangolt, a polgármesterrel, jegyzővel egyeztetett és törvényességi szempontból ellenőrzött előterjesztés nyújtható be.

(3) Az előterjesztés előkészítése az előadó feladata, aki az előkészítésért, a közreműködők bevonásáért az érdekeltekkel való egyeztetésért felelős.

A munkatervben szereplő előterjesztések elkészítéséért a munkatervben megjelölt személy, egyedi ügyek előkészítéséért a feladatkörében érintett személy felelős.

(4) Az előkészítés során a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységei kötelesek együttműködni, az előterjesztést készítőik számára a szükséges információkat megadni.

(5) A sürgősséggel tárgyalt ügyek esetén is el kell végezni az érdekeltekkel való előzetes egyeztetést.

(6) Az előterjesztést az ülés előtt 15 nappal kell a jegyző részére leadni, aki vizsgálja a határozati javaslatok törvényességét.

Az esetleges jogszabálysértés megelőzésére intézkedést kezdeményez.

(7) A késve leadott előterjesztések – kivéve, ha az előterjesztés tárgyalása halasztható – érdemi felülvizsgálat nélkül vissza kell adni az előterjesztést készítőnek.

AZ ELŐTERJESZTÉSEK TARTALMI ÉS FORMAI KÖVETELMÉNYEI

42. § (1) Az előterjesztést írásban kell elkészíteni. Az írásbeliség rendkívüli ülés esetén, személyi ügyekben és egyszerű megítélésű, részletes elemzést, az érvek kifejtését nem igénylő ügyben mellőzhető.

(2) Az előterjesztés két részből áll:

a) bevezető részből és

b) határozati javaslatból.

(3) Az előterjesztés bevezető része tartalmazza:

a) a fejrészt(előterjesztő, cím, ügyszám)

b) az előterjesztés készítőjének nevét,

c) az ügy (napirend) tárgyát,

d) a legutóbbi tárgyalás időpontját és a döntés lényegét,

e) a testületi tárgyalás alapját képező információkat, tényeket, adatokat,

f) a szükséges és lehetséges döntési változatokat és azok jogszabályi alapját,

g) a döntések várható következményeit, pénzügyi, gazdasági hatását,

h) az előterjesztő állásfoglalását,

i) bizottság által tárgyalta ügynél a bizottság javaslatát.

(4) A határozati javaslat tartalmazza:

a) a testületi döntést, rendelkezést, intézkedést, illetve ezek lehetséges változatait,

b) szükség szerint a végrehajtás módjára vonatkozó előírásokat,

c) a végrehajtásért felelős(ök) megnevezését és a határidő év, hó, nappal való megjelölését.

(5) Az elfogadott határozatokat január 1-jétől – a számozást minden évben újrakezdve – folyamatos sorszámmal kell ellátni. (Sorszámot törve az évszámmal, feltüntetve az ülés napját és a képviselő-testületi határozat Kth. rövidítést.)

(6) A határozatokról olyan nyilvántartást kell vezetni, amely tartalmazza a határozat tárgyát, számát, a végrehajtás határidejét, a végrehajtásért felelős nevét.

A végrehajtásért felelősök a határidő lejártát követő három napon belül kötelesek a jegyzőnek a jelentést leadni.

AZ ELŐTERJESZTŐ SZEMÉLYE

43. § (1) Testületi ülésre (képviseelő-testület, bizottság) az alábbiak nyújthatnak be előterjesztést:

a) polgármester,

b) alpolgármester,

c) kisebbségi önkormányzat elnöke,

d) települési képviselő,

e) bizottság nem települési képviselő tagja,

f) bizottság,

g) tanácsnok,

h) jegyző és az aljegyző.

(2) Az önkormányzat intézményei, gazdasági társaságai, alapítványa, külső szervek beszámolóját a szerv vezetője terjeszti a képviselő-testület elé.

(3) A szervezeti és működési szabályzat 5. számú mellékletében felsorolt előterjesztések bizottsági tárgyalás után, csak bizottság által, bizottsági állásfoglalással vagy tanácsnoki véleménynyel nyújthatók be.²⁰

²⁰ A hivatkozott melléklet a következőket tartalmazza:

1. Mindazok az ügyek, amelyeket a bizottságok hatásköri jegyzéke szerint kötelező a szakbizottsággal véleményeztetni kizárólag és lehetőleg az előterjesztésbe foglalt véleménynyel, állásfoglalással terjeszthetők be a képviselő-testület elé.

2. Az 1) pont szerinti ügyeken kívül, ha a polgármester elrendeli az előterjesztés bizottsági tárgyalását, vagy a bizottság elnöke azt kezdeményezi, az előterjesztés a bizottság véleménynyel, állásfoglalásával terjeszthető be a képviselő-testület elé.

3. A tanácsnok feladat és hatáskörébe tartozó ügyek tanácsnoki véleménynyel terjeszthetők be a képviselő-testület elé.

ÖNKORMÁNYZATI RENDELET

44. § (1) A képviselő-testület a törvények által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvényi felhatalmazás alapján azok helyi végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.

(2) Rendeletalkotást kezdeményezhet:

- a polgármester (alpolgármester)
- a jegyző (aljegyző)
- a települési képviselő,
- a képviselő-testület bizottsága, tanácsnoka,
- helyi társadalmi szervezet, állampolgári közösségek.

(3) A kezdeményezést a polgármesternél kell írásban bejelenteni. A kezdeményezéssel egyidejűleg a rendelet-tervezet is benyújtható.

A RENDELET-TERVEZET ELKÉSZÍTÉSE

45. § (1) Az önkormányzati rendelet-tervezetét a jegyző irányításával a Polgármesteri Hivatal feladatkörük szerint érintett köztisztviselői készítik elő. E szabály irányadó akkor is, ha a rendeletalkotást kezdeményező által benyújtott tervezet átdolgozásra szorul. Ebben az esetben az átdolgozás munkáiba be kell vonni a kezdeményezőket.

(2) A rendelet-tervezet beterjesztés előtt a végrehajtásban közreműködővel, szükség szerint az érdekképviselői, érdekvédelmi szervezetekkel egyeztetni kell. Az egyeztetés tényéről, eredményéről az előterjesztő tájékoztatja a képviselő-testületet.

(3) A rendelethez indokolást kell készíteni.

A RENDELET-TERVEZET TÁRGYALÁSA

46. § (1) Amennyiben a rendelet-tervezet tárgyalásra alkalmas, előzetes törvényességi vizsgálata megtörtént a polgármester, kivételesen a jegyző (köztisztviselőket, hivatal működését érintő rendeletek) köteles a soron következő ülésre azt beterjesztetni.

(2) A tervezetet a Jogi és Ügyrendi Bizottság, valamint a tárgy szerint érintett bizottság – lehetőség szerint együttes ülésen – megtárgyalja és a bizottságok által véleményezett tervezet kerül első olvasatként a képviselő-testület elé. Amennyiben bizottsági határozatképesség miatt a tervezet bizottsági tárgyalása nem volt lehetséges, a képviselő-testület a tervezetet bizottsági javaslat nélkül tárgyalja.

A második olvasatú tárgyalásra a képviselő-testület által elfogadott módosító javaslatok alapján átdolgozott tervezetet kell a képviselő-testület elé terjesztetni.

(3) Az első olvasat tárgyalásakor a képviselő-testület – polgármesteri, vagy képviselői indítvány alapján – dönthet a rendelet első olvasatban történő megalkotásáról.

(4) Ha az első olvasatú tárgyaláskor a tervezet tartalmát érdemben és lényegesen módosító több új javaslat merül fel, és a tervezet átdolgozása szükséges a képviselő-testület a ter-

vezetet átdolgozásra visszautalja az előterjesztőnek és kiadhatja ismételt tárgyalásra a Jogi és Ügyrendi, valamint a tárgy szerint érintett bizottságnak is.

(5) A rendeletalkotás folyamatának szabályai értelemszerűen irányadók az önkormányzati rendelet módosítására is.

AZ ÖNKORMÁNYZATI RENDELETEK KIHIRDETÉSE

47. § (1) A rendelet kihirdetéséről a jegyző a rendeletnek a Városháza hirdetőtábláján való kifüggesztésével gondoskodik.

A rendelet kihirdetéséről a jegyző a megalkotást követő 15 napon belül köteles gondoskodni, kivéve, ha a képviselő-testület ettől eltérően rendelkezik vagy a törvényi felhatalmazásból más következnek.

(2) A kihirdetéssel egyidejűleg azokat a rendeleteket, amelyek közvetlenül jogviszonyt keletkeztetnek az állampolgárok és az önkormányzat, valamint szervei között, meg kell küldeni az Ajkai Városi Bíróságnak, a Veszprém megyei Bíróságnak, a szabálysértési szankciót tartalmazó rendeleteket a Városi Rendőrkapitányságnak, valamennyi rendeletet a végrehajtásban érintett szervezeteknek (szolgáltatók) és a Városi Könyvtárnak.

(3) A jegyző gondoskodik arról, hogy a kihirdetett rendeletet a helyi sajtó, televízió útján az állampolgárok széles körben megismerhessék.

(4) A rendeletmódosítások kihirdetésére, közzétételére értelemszerűen irányadók a rendelet kihirdetésére vonatkozó szabályok azzal, hogy a lakosságot a hatályon kívül helyezett rendelkezések, módosítások tartalmának lényegéről is tájékoztatni kell.

(5) A rendelet hiteles szövegét a jegyző szerkeszti.

(6) Az önkormányzati rendeletek egységes szerkezetbe foglalt, hatályos szövegét évente egy alkalommal, az első negyedév végéig, gyűjteményes formában a képviselők rendelkezésére kell bocsátani.

(7) Az önkormányzati rendeletek számozására a határozatok számozására vonatkozó szabályok az irányadók azzal, hogy az Ökr. (önkormányzati rendelet) rövidítést kell használni.

(8) Az önkormányzati rendeletekről olyan nyilvántartást kell vezetni, amelyből a módosításokat is figyelembe véve a rendelet hiteles szövege megállapítható.

VI. FEJEZET A TESTÜLETEK MŰKÖDÉSÉNEK ÍRÁSBELI DOKUMENTUMAI

JEGYZŐKÖNYV

48. § (1) A képviselő-testület és bizottságai üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni. A képviselő-testület ülésén elhangzottakat hangfelvétellel is rögzíteni kell.

(2) A zárt ülésről külön jegyzőkönyvet kell készíteni.

- (3) A jegyzőkönyvet három példányban kell elkészíteni. Ebből:
- egy példányt a jegyző az ülést követő 15 napon belül köteles megküldeni a Veszprém Megyei Közigazgatási Hivatal vezetőjének a jegyzőkönyv mellékleteivel együtt
 - egy példány mellékletekkel a Polgármesteri Hivatal irattárába kerül,
 - egy példányt a mellékletekkel együtt be kell kötni, a zárt ülésről készült jegyzőkönyv kivételével.

A JEGYZŐKÖNYV TARTALMA

49. § (1) A jegyzőkönyv tartalmazza:

- a) az önkormányzat nevét, ülés helyét, idejét és az ülés jellegét,
- b) a megjelent képviselők és a távolmaradók nevét,
- c) a meghívottak nevét, a tanácskozási joggal résztvevők nevét,
- d) a lakosság részéről megjelentek száma,
- e) az ülés megnyitásának időpontját,
- f) az ülés határozatképességét,
- g) a napirend előtti felszólalásokat,
- h) az elfogadott napirendet,
- i) napirendi pontként az előadó és a felszólaló nevét, a kérdések és a hozzászólások lényegét, illetve kérelemre a szó szerint elhangzottakat,
- j) a szóban előterjesztett, vagy a módosítások után megfogalmazott határozat tervezetét,
- k) a határozathozatal módját,
- l) a szavazás eredményét és a határozat szövegét, továbbá külön indítványra a kisebbségi véleményt,
- m) az önkormányzati rendelet tárgyát és utalást arra, hogy a hiteles szöveg a jegyzőkönyv melléklete,
- n) az elnök esetleges intézkedéseit,
- o) a jegyző esetleges törvényességi észrevételeit,
- p) az ülésen történt fontosabb eseményeket,
- r) az interpellációkat, kérdéseket, bejelentéseket, az ezekre adott válaszokat és az elfogadással kapcsolatos nyilatkozatokat, testületi döntéseket,
- s) az ülés bezárásának (félbeszakadásának) idejét
- t) a polgármester és a jegyző aláírását, az önkormányzat bélyegző lenyomatát.

(2) A jegyzőkönyv mellékletei:

- a) meghívó,
- b) írásos előterjesztések, interpellációk,
- c) jelenléti ív,
- d) titkos szavazás jegyzőkönyve,
- e) név szerinti szavazás szavazási íve,
- f) a képviselő írásban benyújtott hozzászólása,
- g) a jegyző törvényességi észrevétele,
- h) az önkormányzati rendelet hiteles szövege,

i) az ülésen ismertetett levél, egyéb irat fénymásolata.

(3) A jegyzőkönyv tartalmára, mellékleteire vonatkozó szabályokat értelemszerűen a zárt ülés jegyzőkönyvére és a bizottsági ülésekről készített jegyzőkönyvekre is alkalmazni kell.

JEGYZŐKÖNYVI KIVONAT

50. § (1) A jegyzőkönyvből az ülés után az érdemi döntések teljes szövegét tartalmazó kivonatot kell készíteni, melyet meg kell küldeni a döntéssel érintetteknek, a végrehajtásban résztvevőknek és a felelősöknek, valamint a képviselőknek.

(2) Félévente a képviselők rendelkezésére kell bocsátani a hatályos határozatok összefoglaló jegyzékét.

A JEGYZŐKÖNYVBETEKINTÉS SZABÁLYAI

51. § (1) A jegyzőkönyvet a Polgármesteri Hivatalban – a zárt ülés jegyzőkönyvének kivételével – az állampolgárok megtekinthetik. A zárt ülés jegyzőkönyvét az érintettek és meghatalmazottjuk tekintheti meg. A betekintést a jegyző engedélyezi. A jegyzőkönyvről a képviselőknek kérésre másolatot kell kiadni. A zárt ülés jegyzőkönyvéről nem lehet másolatot kiadni.

(2) A zárt ülésen hozott döntések lényegét – a zárt ülésre vonatkozó szabályok sérelme nélkül – a következő nyilvános testületi ülésen röviden nyilvánosságra kell hozni.

(3) A képviselő-testület nyilvános üléséről készült hangfelvételtől a képviselő másolatot készíthet.

(4) A jegyzőkönyv, illetve a hangfelvétel hivatalos megkeresésre a bíróságnak és más hatóságnak kiadható.

(5) A képviselő-testület üléséről készült hangfelvételt egy évig kell megőrizni.

(6) A képviselő-testület nyilvános üléséről filmfelvétel készíthető, az ülés egyenes adásban közvetíthető.

(7) Az ünnepi ülésről készült hangfelvételt, filmfelvételt selejtezni nem lehet, megőrzésre át kell adni a Városi Könyvtárnak.

VII. FEJEZET A TELEPÜLÉSI KÉPVISELŐ

A TELEPÜLÉSI KÉPVISELŐK JOGÁLLÁSA

52. § (1) A képviselő jogait és kötelezettségeit az Ötv. valamint a szervezeti és működési szabályzat határozza meg. A települési képviselők Ötv. szerinti jogait és kötelezettségeit a szervezeti és működési szabályzat 12. számú függeléke tartalmazza.

(2) A képviselő Ajka város egészéért vállalt felelősséggel képviseli választói érdekeit. Részt vehet a képviselő-testület döntéseinek előkészítésében, végrehajtásuk szervezésében és ellenőrzésében.

A települési képviselők jogai és kötelezettségei azonosak.

(3) A képviselő saját meggyőződése szerint hozza döntéseit.

Szavazatát megindokolni nem köteles, döntése miatt semmiféle hátrány nem érheti. Képviselői minőségében hozott döntéseitől kizárólag jogszabály által meghatározott esetekben vonható felelősségre.

(4) A képviselő a (3) bekezdésben foglalt jogai megsértése miatt a polgármesterhez fordulhat, aki a belátása szerint szükséges intézkedést köteles megtenni.

(5) A képviselő képviselői tevékenysége során hivatalos személyként jár el.

(6) A képviselő a képviselői munkája ellátásához szükséges tájékoztatást, iratbetekintést, ügyviteli közreműködést a jegyzőtől és a Polgármesteri Hivatal vezető köztisztviselőitől igényelheti.

(7) A képviselőt a polgármester, az alpolgármester, a jegyző, az aljegyző, a Polgármesteri Hivatal vezető köztisztviselői kötelesek munkaidőben soron kívül fogadni.

(8) A képviselő a Polgármesteri Hivatal köztisztviselőinek utasítást nem adhat, magántermészetű ügyekben ügyviteli segítséget nem igényelhet.

A TELEPÜLÉSI KÉPVISELŐK INTERPELLÁCIÓS JOGA

53. § (1) A települési képviselőt az Ötv. 19. § (2) a) pont szerinti általános kérdési jog²¹ mellett megilleti az interpelláció joga.

(2) A képviselők a polgármesterhez (alpolgármesterhez), bizottsági elnökhöz, tanácsnokhoz, jegyzőhöz, (aljegyzőhöz) címzett, önkormányzati ügyekre vonatkozó kérdésfeltevés formájában gyakorolják interpellációs jogukat.

(3) Az interpellációt írásban, legkésőbb a képviselő-testület ülésnapját megelőző munkanapon kell benyújtani az érintetthez.

Kivételesen – fontos ügyben, vagy azért mert az interpellációra okot adó körülmény késői felmerülése miatt a képviselő az általános szabályok szerint nem tudta az interpellációt benyújtani – az interpelláció a képviselő-testület ülésén a napirendek megtárgyalása után szóban is előterjeszthető.

(4) Interpelláció olyan érdemi önkormányzati ügyben nyújtható be, ami az 54. §-ban felsorolt személyek feladat- és hatáskörébe tartozik, azok gyakorlására, mulasztásra, tervezett intézkedésre, már meghozott döntésre vonatkozik.

(5) Az interpellált az interpelláció benyújtását követő képviselő-testületi ülésen – szóbeli interpelláció esetén – azonnal, de legkésőbb az ülést követő 15 napon belül köteles az interpellációra érdemi magyarázatot, választ adni.

²¹ A hivatkozott jogszabályi hely alapján:

„a képviselő-testület ülésén a polgármestertől (alpolgármestertől), a jegyzőtől, a bizottság elnökétől önkormányzati ügyekben felvilágosítást kérhet, amelyre az ülésen – vagy legkésőbb tizenöt napon belül írásban – érdemi választ kell adni”.

Az azonnal megválaszolt szóbeli interpellációt kivéve, az interpellált a válaszadás előtt az interpelláció lényegét köteles röviden ismertetni.

(6) Válaszadás után az interpellált nyilatkozik az elhangzottakkal kapcsolatban, a képviselő-testület pedig dönt az interpelláció elfogadásáról.

Elutasítás esetén, azzal egyidejűleg – szükség szerint – a képviselő-testület intézkedést tesz, vagy az arra jogosítottnál intézkedést kezdeményez.

KÉPVISELŐI KÉRDÉS

54. § (1) A települési képviselő a képviselő-testület ülésén a polgármestertől (az alpolgármestertől) a jegyzőtől, a bizottság elnökétől, tanácsnoktól önkormányzati ügyekben felvilágosítást kérhet, amelyre az ülésen – vagy legkésőbb 15 napon belül írásban – érdemi választ kell adni (Ötv. 19. § (2) bek. a) pont)²²

(2) A képviselői kérdés megválaszolására értelemszerűen irányadók az interpelláció megválaszolásának szabályai azzal, hogy ha a képviselő a választ nem fogadja el, a képviselő-testület szükség szerint intézkedést tehet, vagy intézkedést kezdeményezhet az arra jogosítottnál.

A KÉPVISELŐK KÖLTSÉGTÉRÍTÉSE ÉS JUTTATÁSA

55. § A képviselőket megillető költségtérítést és juttatások körét külön önkormányzati rendelet szabályozza.

VIII. FEJEZET A KÉPVISELŐ-TESTÜLET BIZOTTSÁGAI

A BIZOTTSÁGOK FELADATAI, LÉTREHOZÁSUK ÉS JOGÁLLÁSUK

56. § (1) A képviselő-testület döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére és ellenőrzésére, továbbá az átruházott hatáskörök gyakorlására bizottságokat hozhat létre.

(2) A képviselő-testület határozza meg bizottságai szervezetét és választja meg bizottságait.

A képviselő-testület az Ötv. 22. § (1) bekezdése alapján²³ pénzügyi bizottságot választ. Törvény más bizottság megalakítását is elrendelheti.

²² Erre gvonatkozóan lásd jelen dokumentum 21. jegyzetét.

²³ A hivatkozott jogszabályi hely a következőket tartalmazza:

„A képviselő-testület határozza meg bizottsági szervezetét, és választja meg bizottságait. A képviselő-testület a kétezernél több lakosú településen pénzügyi bizottságot választ. Törvény más bizottság megalakítását is elrendelheti.”

(3) A képviselő-testület önkormányzati ügyekben döntési jogot adhat bizottságainak és a bizottság döntését felülvizsgálhatja, önkormányzati rendeletben hatósági hatáskört állapíthat meg bizottságának.

(4) A bizottságok egymással mellérendeltségi viszonyban álló választott testületi szervek.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGAI

57. § (1) A képviselő-testület az Ötv-ben és a szervezeti és működési szabályzatában meghatározott önkormányzati feladatok ellátására, határozatlan időre állandó bizottságokat hoz létre.

(2) A képviselő-testület állandó bizottságait a szervezeti és működési szabályzat 6. számú melléklete,²⁴ az állandó bizottságok tagjainak névsorát a 13. számú függeléke tartalmazza.

AZ ALBIZOTTSÁGOK

58. § (1) Az állandó bizottságok feladat- és hatáskörük hatékonyabb ellátása érdekében – bizottságon elüli munkamegosztás szervezeteként – a bizottság által meghatározott feladatok elvégzésére albizottságot hozhatnak létre.

(2) Az albizottság a feladatkörébe tartozó ügyben állást foglal, javaslatot tesz, mely a bizottság megerősítésével válik határozattá.

(3) Az albizottság létrehozására, működésére – az (1) bekezdés kivételével – az állandó bizottság megalakítására működésére vonatkozó szabályok az irányadók azzal, hogy az albizottság munka és üléstervét az állandó bizottság munkaterve tartalmazza.

(4) Az albizottság megválasztásáról az állandó bizottság elnöke köteles a képviselő-testületet és a polgármestert tájékoztatni.

(5) A létrehozott albizottság elnevezését, taglétszámát, a tagok névsorát, valamint az albizottság megalakítása tárgyában hozott bizottsági határozat számát a szervezeti és működési szabályzat állandó bizottságra vonatkozó megfelelő mellékletében (függelékében) fel kell tüntetni.

 ²⁴ A melléklet alapján a képviselő-testület bizottságai a következők:

- Jogi és Ügyrendi Bizottság (9 fő),
- Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság (11 fő),
- Pénzügyi Bizottság (9 fő),
- Szociális Bizottság (7 fő),
- Egészségügyi Bizottság (7 fő),
- Oktatási, Művelődési és Sport Bizottság (9 fő),
- Környezetvédelmi Bizottság (7 fő),
- Területfejlesztési Bizottság (7 fő).

AZ IDEIGLENES BIZOTTSÁG

59. § (1) A képviselő-testület meghatározott önkormányzati feladat elvégzésére ideiglenes bizottságot hozhat létre.

(2) Az ideiglenes bizottság megbízatása feladatának elvégzéséig, illetőleg az erről szóló jelentésnek a képviselő-testület által történő elfogadásáig tart.

A jelentés elfogadásával a bizottsági tagság külön felmentés nélkül megszűnik.

(3) Az ideiglenes bizottság létrehozására, működésére az állandó bizottság megalakítására, működésére vonatkozó szabályok az irányadók azzal, hogy munkaterv készítése nem kötelező.

(4) Az ideiglenes bizottságok elnevezését, feladatát, tagjainak számát és névsorát, a létrehozás és feladat-meghatározás tárgyában hozott képviselő-testületi határozat számát a szervezeti és működési szabályzathoz függelékként csatolni kell.

A BIZOTTSÁGOK MEGVÁLASZTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

60. § (1) A képviselő-testület állandó bizottságai létszámáról, összetételéről, feladatköréről lehetőleg a képviselő-testület alakuló ülésén, vagy e naptól számított két hónapon belül dönt.

(2) A bizottsági szervezet a képviselő-testület megbízatásának időtartama alatt bármikor módosítható, az ideiglenes bizottság állandó bizottsággá alakítható, a bizottság elnöke, tagja bármikor felmenthető.

61. § (1) A bizottság elnökét és tagjainak több mint a felét a képviselők közül kell megválasztani.

A bizottságok képviselő és nem képviselő tagjainak jogai és kötelezettségei a bizottsági működéssel összefüggésben azonosak.

A polgármester, az alpolgármester, a képviselő-testület hivatalának dolgozója nem lehet a bizottság elnöke, tagja.

Egy személy legfeljebb három állandó bizottságnak lehet tagja, tagság alatt értve az elnöki tisztséget is.

(2) A bizottság elnökére és tagjaira javaslatot tehetnek:

a) a polgármester,

b) bármely képviselő,

c) az érintett bizottság.

(3) Ha a bizottság elnöke lemond, vagy a képviselő-testület elnöki tisztségéből felmenti, ezzel egyidejűleg a bizottsági tagsága is megszűnik.

(4) A bizottsági tagság (elnöki tisztség) megszűnése esetén a képviselő-testület haladéktalanul, de legkésőbb a tagság (elnöki tisztség) megszűnésétől számított 60 napon belül új tagot (elnököt) választ.

A BIZOTTSÁGOK MUNKATERVE

62. § (1) A bizottságok éves vagy féléves időtartamra készített munka- és ülésterv alapján működnek. Az ideiglenes bizottsági munkaterv helyett szükség szerint intézkedési tervet készíthet.

(2) A bizottságok munkatervének készítésére – értelemszerűen az alábbiakban megfogalmazott eltérésekkel – a képviselő-testület munkatervének készítésére vonatkozó szabályok az irányadók.

(3) A bizottság munkatervébe fel kell venni azokat a napirendeket, amelyek előkészítésével a képviselő-testület a munkatervében a bizottságot megbízta, továbbá azokat az előterjesztéseket, amelyeket bizottság nyújt be, továbbá amely előterjesztések a bizottság állásfoglalásával nyújthatók be a képviselő-testületnek.

(4) A munkaterv egyéb napirendjeire a polgármester (alpolgármester) a bizottság elnöke, tagjai, bármely képviselő és a jegyző tehetnek javaslatot. A javaslat felvételéről, vagy mellőzéséről a bizottság szabadon dönt.

(5) A bizottság munkatervét – tájékoztatásul – bemutatja a képviselő-testületnek.

(6) A Polgármesteri Hivatal vezető köztisztviselői kötelesek a bizottságok elé terjeszteni azokat az ügyeket, amelyekben a bizottság dönt, amelyeket bizottság nyújthat be, továbbá amelyek csak a bizottság állásfoglalásával nyújthatók be a képviselő-testületnek.

(7) A soron következő ülés napirendjére kell tűzni a települési képviselő által javasolt, a bizottság feladatkörébe tartozó ügy megtárgyalását. (Ötv. 19. § (2) bek. c) pont.)²⁵

A BIZOTTSÁGI ÜLÉSEK ELŐKÉSZÍTÉSE, AZ ELŐTERJESZTÉSEK TARTALMI ÉS FORMAI KÖVETELMÉNYEI

63. § (1) A bizottsági ülések előkészítéséről, a határozatok végrehajtásáról a bizottság titkára gondoskodik.

(2) A bizottsági ülésre benyújtott előterjesztések készítésére, tartalmi és formai követelményekre, az előterjesztő személyére vonatkozóan a szervezeti és működési szabályzat 42–44. §-ainak rendelkezései az irányadók azzal az eltéréssel, hogy előterjesztést a Polgármesteri Hivatal vezető köztisztviselői is benyújthatnak.

²⁵ A hivatkozott jogszabályi hely alapján:

A települési képviselő tanácskozási joggal részt vehet bármely bizottság ülésén. Javasolhatja a bizottság elnökének a bizottság feladatkörébe tartozó ügy megtárgyalását, amelyet a bizottság legközelebbi ülése elé kell terjeszteni és tárgyalására a települési képviselőt meg kell hívni. Kezdeményezheti, hogy a képviselő-testület vizsgálja felül bizottságának, a polgármesternek, a részönkormányzat testületének, a helyi kisebbségi önkormányzat testületének – a képviselő-testület által átruházott – önkormányzati ügyben hozott döntését.

A BIZOTTSÁGI ÜLÉSEK

64. § (1) A bizottság ülésein gyakorolja hatáskörét.

(2) A bizottságok szükség szerint üléseznek, az állandó bizottságok – a nyári hónapokat kivéve – havonta legalább egy ülést tartanak.

A bizottság rendes üléseit a hét ugyanazon napján köteles megtartani.

A rendes ülés napját a bizottság a többi bizottsággal egyeztetve maga jelöli ki.

(3) A bizottság üléseit a munkaterv, illetve a (2) bekezdés szerint az elnök, akadályoztatása esetén a helyettesítésével megbízott tag hívja össze úgy, hogy az érdekeltek a meghívót és az előterjesztéseket az ülést megelőzően legalább két munkanappal korábban megkapják.

(4) Össze kell hívni a bizottság ülését, ha

a) azt a képviselő-testület megindokolt határozattal elrendeli,

b) a polgármester indítványozza (Ötv. 25. § (1) bekezdés)

c) a bizottság tagjainak több mint egynegyede a napirend megjelölésével kezdeményezi.

(5) A bizottsági ülésekre a tagokon, a napirendi pontok előadói kívül minden képviselőt és a kisebbségi önkormányzat elnökét is meg kell hívni.

A képviselőknek csak meghívót kell küldeni.

A bizottsági ülés meghívóját a Polgármesteri Hivatal hirdetőtábláján ki kell függeszteni.

A meghívó egy példányát az írásbeli előterjesztéssel együtt a jegyzőnek is meg kell küldeni.

(6) A több bizottság feladatkörét is érintő ügy napirendre tűzéséről a bizottsági elnökök kötelesek egymást tájékoztatni és lehetőség szerint egymás ülésein a képviselőket biztosítani.

(7) A bizottsági elnökök megállapodhatnak adott napirend vagy napirendek együttes ülésen történő tárgyalásáról.

65. § (1) A bizottságok ülése nyilvános.

(2) A zárt ülés kötelező tartására értelemszerűen irányadók a képviselő-testületi kötelező zárt ülés szabályai.

(3) A bizottság zárt ülést tarthat, ha

a) átruházott hatáskör gyakorlása során kiírt pályázatot bírál el, vagy átruházott hatáskörben a vagyonnal való rendelkezésről dönt és a nyilvános tárgyalás üzleti érdeket sértene.

b) képviselő-testület elé kerül előterjesztések előzetes véleményezése során, ha az előterjesztés tárgya képviselő-testület által kiírt pályázat, vagy az önkormányzat vagyonával való rendelkezés és a polgármester az előterjesztést „Bizalmas!” jelzéssel látta el, mert a nyilvános tárgyalás sértene az önkormányzat üzleti érdekét. Ez esetben a zárt ülésen való tárgyalás kötelező.

HATÁROZATKÉPESSÉG, HATÁROZATHOZATAL, AZ ÜLÉS VEZETÉSE

66. § (1) A bizottság akkor határozatképes, ha az ülésen a bizottsági tagoknak több mint a fele jelen van.

A határozatképtelen és a folytatólagos ülést hét napon belüli időpontra ismételten össze kell hívni.

(2) A bizottság ülését az elnök – akadályoztatása esetén a bizottság által határozattal az elnök helyettesítésével megbízott képviselő-testületi tagsággal is rendelkező bizottsági tag – vezeti.

(3) A döntéshozatalra, a döntéshozatalból való kizárásra, az ülés vezetésére értelemszerűen az Ötv. 12. § (2) bekezdése irányadó.²⁶ A titkos szavazást a bizottság három e feladatra kijelölt tagja bonyolítja le. Az eljárás rendjére a Szervezeti és Működési Szabályzat 31. § (5)–(7) bekezdése értelemszerűen irányadó. A határozatok a bizottság döntését, vagy állásfoglalását tartalmazzák.

(4) A bizottsági jegyzőkönyv határozatokat tartalmazó kivonatát meg kell küldeni a többi állandó bizottság elnökének is, az átruházott hatáskörben hozott döntéseket tartalmazó határozatok kivonatát pedig valamennyi települési képviselőnek.

(5) A bizottság határozatát az elnök, akadályoztatása esetén a helyettesítésével megbízott, vagy szervezési és ügyviteli feladatok ellátásával megbízott köztisztviselő kiadmányozza.

A BIZOTTSÁGI HATÁROZATOK VÉGREHAJTÁSA

67. § (1) A bizottságot a bizottság döntései kötik.

(2) A határozatok általában az ülést követő nyolcadik naptól kiadmányozhatók és végrehajthatók.

(3) Nem hajtható végre a határozat, ha

a) bármely települési képviselő az Ötv. 19. § (2) bekezdés c) pontja szerint²⁷ kezdeményezi az átruházott hatáskörben hozott önkormányzati ügyre vonatkozó bizottsági döntés képviselő-testületi felülvizsgálatát,

b) ha a polgármester a végrehajtást az Ötv. 25. § (2) bekezdése alapján²⁸ felfüggesztette,

c) ha a jegyző az Ötv. 36. § (3) bekezdése alapján²⁹ jogszabálysértést jelez, a jogszabálysértés kiküszöböléséig,

d) ha a határozat más bizottság feladat- és hatáskörét is érinti, vagy a döntéssel más bizottság hatáskörét elvonták (pozitív hatásköri összeütközés) és az érintett bizottság elnöke az a) pont szerinti jogával élve kezdeményezte a határozat felülvizsgálatát.

(4) Az a), b) és d) pontok esetében a képviselő-testület döntésétől függően, a c) pont esetében a jogszabálysértés kiküszöbölése után kezdhető meg a határozat végrehajtása.

(5) Ha a bizottsági határozat képviselő-testületi felülvizsgálatát kezdeményezték, az ügyet a legközelebbi ülésen, – sürgősségi indítvány mellőzésével – szóbeli előterjesztésben

²⁶ A hivatkozott jogszabályi hely a következőket tartalmazza:

„A képviselő-testület elnöke a polgármester, aki összehívja és vezeti a képviselő-testület ülését.”

²⁷ Erre vonatkozóan lásd jelen dokumentum 25. jegyzetét.

²⁸ A hivatkozott jogszabályi hely alábbiakat tartalmazza:

„A polgármester felfüggesztheti a bizottság, részönkormányzat testülete döntésének a végrehajtását, ha az ellentétes a képviselő-testület határozatával, vagy sérti az önkormányzat érdekeit. A felfüggesztett döntésről a képviselő-testület a következő ülésén határoz.”

²⁹ A hivatkozott jogszabályi hely tartalma a következő:

„A jegyző köteles jelezni a képviselő-testületnek, a bizottságnak és a polgármesternek, ha a döntésüknél jogszabálysértést észlel.”

is fel lehet venni a napirendek közé, illetve a polgármester az írásban beterjesztett napirendi javaslatát kiegészítheti.

A BIZOTTSÁGI ÜLÉS JEGYZŐKÖNYVE

68. § (1) A bizottság üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni.

A jegyzőkönyv tartalmára a képviselő-testületi ülés jegyzőkönyvének tartalmára vonatkozó szabályokat kell értelemszerűen alkalmazni.

(2) A bizottsági ülésről készült jegyzőkönyvet a bizottság elnöke és titkára írja alá.

(3) A jegyzőkönyvet az ülés időpontját követő három napon belül meg kell küldeni a polgármesternek és a jegyzőnek.

A jegyzőkönyv Veszprém megyei Közigazgatási Hivatal elnökének 15 napon belül történő megküldéséről a jegyző gondoskodik.

A BIZOTTSÁGOK FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

69. § (1) A bizottságok feladat- és hatáskörét a szervezeti és működési szabályzat 6. számú függeléke és a 2. számú melléklete tartalmazza.

(2) Két vagy több bizottság közötti pozitív hatásköri összeütközésnél a képviselő-testület, negatív hatásköri összeütközésnél a polgármester dönt (SZMSZ 76. § (1) bek. e) pontja)

SZAKÉRTŐ IGÉNYBEVÉTELE A BIZOTTSÁGI MUNKÁHOZ

70. § (1) A bizottságok feladat- és hatáskörük szakszerű ellátásához külső szakértőt (szakértőket) vehetnek igénybe.

Szakértőként a bizottság tagja nem járhat el.

(2) A bizottságok részére a szakértő díjazására a képviselő-testület költségkeretet biztosít.

(3) A polgármester a szakértő tevékenységét felfüggesztheti és kérheti a képviselőtestület döntését, ha a szakértő igénybevételét nem tartja szükségesnek.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET A BIZOTTSÁGOK, VALAMINT A POLGÁRMESTERI HIVATAL KAPCSOLATA

71. § (1) A bizottság a képviselő-testület igénye szerint végzi munkáját, tevékenységéről a képviselő-testületet évente legalább egy alkalommal köteles tájékoztatni. A képviselő-testület bizottságát soron kívül is beszámoltathatja.

(2) A bizottságok kötelesek tevékenységüket összehangolni.

(3) A polgármester és a jegyző bizottságok működésével kapcsolatos feladatait a szervezeti és működési szabályzat X. fejezete tartalmazza.

72. § (1) A Polgármesteri Hivatal belső munkaszervezeti egységei szakmai tevékenységük keretei között

a) a bizottság igénye szerint részt vesznek a bizottság elé kerülő előterjesztések elkészítésében, valamint a döntések végrehajtásában,

b) döntésre előkészítik és a bizottság elé terjesztik azokat az ügyeket, amelyekben a hatáskört átruházás folytán a bizottság gyakorolja, majd gondoskodnak a határozatok végrehajtásáról,

c) tájékoztatják a bizottságot a bizottság munkáját érintő jogszabályváltozásokról, adatokról, eseményekről,

d) soron kívül tájékoztatják az érintett bizottságot minden olyan eseményről, amely a bizottság munkáját befolyásolja.

(2) A Polgármesteri Hivatal ügyrendjében megjelölt belső szervezeti egységek, vezető köztisztviselők látják el a bizottsági működést segítő szervezési és ügyviteli (titkársági) feladatokat, a bizottsági elnök irányításával.

(3) A Titkárság elősegíti a képviselő-testület, a tisztségviselők, a hivatal belső munkaszervezeti egységei és a bizottságok tevékenységének összehangolását.

Ennek keretében:

a) gondoskodik a képviselő-testület és a bizottsági munkatervek összehangolásáról,

b) figyelemmel kíséri a bizottságok működésére vonatkozó szabályok érvényesülését,

c) nyilvántartást vezet a bizottságok által tárgyalt napirendekről, határozatokról,

d) az előterjesztések és jegyzőkönyvek alapján vizsgálja a működés és a döntések szabályszerűségét, törvényességét, megállapításairól a polgármestert és a jegyzőt folyamatosan tájékoztatja.

e) segíti a határozatok végrehajtását, biztosítja a bizottsági határozatok végrehajtásával kapcsolatos szabályok érvényesülését

f) rendszeresen kapcsolatot tart a bizottsági elnökökkel és segíti munkájukat,

g) félévente összeállítja a képviselő-testület részére a bizottságok munkájáról szóló tájékoztatót.

IX. FEJEZET A TANÁCSNOKOK³⁰

73. § (1) A képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatában meghatározott önkormányzati feladatok ellátásának felügyeletére négy tanácsnokot választ.

(2) A tanácsnok megválasztására, felmentésére értelemszerűen irányadók a bizottsági tagok választására, felmentésére vonatkozó szabályok.

(3) Az önkormányzat tanácsnokai:

a) egyházügyi tanácsnok

b) közlekedési és közbiztonsági ügyek tanácsnoka

c) gazdasági társasági ügyek tanácsnoka

d) nemzetközi kapcsolatok és oktatási ügyek tanácsnoka

(4) Az egyes tanácsnokok feladat és hatáskörét a szervezeti és működési szabályzat 7. számú melléklete tartalmazza.

(5) A tanácsnok feladatai teljesítéséhez a képviselő-testület útmutatást adhat.

(6) A tanácsnokot a képviselő-testület beszámoltathatja.

(7) A tanácsnok által felügyelt feladatkörökben csak a tanácsnok véleményével lehet a képviselő-testület, a bizottság elé előterjesztést benyújtani, kivéve ha az előterjesztést a tanácsnok nyújtja be.

(8) A tanácsnoki feladatokkal kapcsolatos szervezési, ügyviteli teendőket a Polgármesteri Hivatal belső munkaszervezeti egységei látják el a hivatal ügyrendjében meghatározottak szerint.

(9) A tanácsnokok közötti, a tanácsnokok és a bizottságok közötti hatásköri összeütközések kérdésében a képviselő-testület dönt.

X. FEJEZET AZ ÖNKORMÁNYZAT TISZTSÉGVISELŐI

A POLGÁRMESTER³¹

74. § (1) A polgármester megbízatását főállásban látja el.

(2) A polgármester tagja a képviselő-testületnek, a képviselő-testület határozatképessége, döntéshozatala, működése szempontjából települési képviselőnek tekintendő.

(3) A polgármester tekintetében a képviselő-testület gyakorolja a munkáltatói jogokat, munkabérét a jogszabály keretei között összegszerűen határozza meg, helyi rendeletben megállapítja a polgármestert megillető egyéb juttatásokat.

A POLGÁRMESTER FELADATAI, A KÉPVISELŐ-TESTÜLET, A BIZOTTSÁGOK ÉS A POLGÁRMESTERI HIVATAL MŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATBAN

75. § (1) A polgármester feladatai a képviselőtestület működésével összefüggésben különösen:

- a) segíti és összehangolja a képviselők, képviselőcsoportok munkáját,
- b) összehívja, szervezi és vezeti a képviselő-testület ülését,
- c) képviseli az önkormányzatot,
- d) a polgármester, ha a képviselő-testület döntését az önkormányzat érdekeit sértőnek tartja, ugyanazon ügyben egy alkalommal kezdeményezheti a döntés ismételt megtárgyalását.

³¹ 1994 és 1998 között Ajka város polgármesteri tisztét Marton József (SZDSZ) matematika-fizika szakos középiskolai tanár, korábbi alpolgármester töltötte be.

lását. A kezdeményezést a döntést követő három napon belül nyújthatja be, a képviselő-testület a benyújtás napjától számított tizenöt napon belül dönt.

A polgármester a kezdeményezéssel egyidejűleg a végrehajtást felfüggeszti.

e) aláírja a jegyzővel együtt a képviselő-testület üléséről készült jegyzőkönyvet és az önkormányzat rendeleteit.

76. § (1) A polgármester feladatai a bizottságok működésével összefüggésben:

- a) kötelező jelleggel indítványozhatja a bizottság összehívását,
- b) figyelemmel kíséri a bizottságok működését, rendszeresen részt vesz a bizottsági üléseken,
- c) kiadja kötelező érvénnyel a bizottságoknak tárgyalásra azokat az előterjesztéseket, amelyeknek előzetes bizottsági tárgyalását indokoltnak tartja,
- d) felfüggeszti a bizottság határozatának végrehajtását, ha a határozat ellentétes a képviselő-testület határozatával, vagy sérti az önkormányzatok érdekeit,
- e) negatív hatásköri összeütközésnél kijelöli az eljáró bizottságot, tanácsnok és bizottság közötti hatásköri összeütközésnél az eljáró tanácsnokot, illetve bizottságot.

(2) A polgármester a képviselő-testület döntései szerint és saját önkormányzati jogkörében irányítja a hivatalt.

(3) A polgármester

a) a jegyző javaslatainak figyelembevételével meghatározza a hivatal feladatait az önkormányzat munkájának szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában;

b) dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben, hatósági jogkörökben, egyes hatásköreinek gyakorlását átruházhatja;

c) a jegyző javaslatára előterjesztést nyújt be a képviselő-testületnek a hivatal belső szervezeti tagozódásának, munkarendjének, valamint ügyfélfogadási rendjének meghatározására,

d) a hatáskörébe tartozó ügyekben szabályozza a kiadmányozás³² rendjét,

e) gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat az alpolgármester, a jegyző és az önkormányzati intézményvezetők tekintetében.

f) meghatározott körben egyetértési jogot gyakorol a jegyzői munkáltatói jogok gyakorlása során.

(4) A polgármester az önkormányzati, valamint államigazgatási feladatait, hatásköreit a hivatal közreműködésével látja el.

77. § A polgármester törvény(ek) által megállapított feladat- és hatáskörét a szervezeti és működési szabályzat 14. számú függeléke, a képviselő-testület által helyi rendelettel átruházott hatásköröket a 6. számú függelék, a szervezeti és működési szabályzattal átruházott hatásköröket pedig a 2. számú melléklet tartalmazza.

AZ ALPOLGÁRMESTER

78. § (1) A képviselő-testület – a saját tagjai közül a polgármester javaslatára, titkos szavazással a képviselő-testület megbízatásának időtartamára – a polgármester helyettesítésére, munkájának segítésére alpolgármestert választ.

³² A kiadmányozás fogalmára vonatkozóan lásd a 92-es sz. dokumentum 26. jegyzetét.

(2) Az alpolgármester megbízatását főállásban látja el.

(3) Az alpolgármester jogai és kötelezettségei a polgármestert helyettesítő minőségben azonosak a polgármesterével.

A polgármester dönt arról, hogy a két alpolgármester együttes jelenléte esetén ki jogosult a polgármester helyettesítésére, szabályozza a két alpolgármester közötti kapcsolattartás, együttműködés rendjét.

A polgármester e döntését köteles írásba foglalni és erről az alpolgármestereket, a képviselő-testületet és a jegyzőt tájékoztatni.

(4) Az alpolgármester feladatai:

- ellátja a polgármestertől közvetlenül kapott feladatokat,
- közreműködik a képviselő-testület elé kerülő előterjesztések kidolgozásában,
- segíti a képviselő-testület és a bizottságok munkáját, részt vesz üléseiken,
- részt vesz a képviselő-testület hatáskörébe tartozó egyes feladatok előkészítésében.

A POLGÁRMESTER ÉS AZ ALPOLGÁRMESTER KAPCSOLATA

79. § (1) Az alpolgármester a polgármester irányításával látja el feladatait.

(2) A polgármester és az alpolgármester feladataik ellátása során együttműködésre kötelesek.

(3) A polgármester megbízhatja az alpolgármestert egyes önkormányzati feladatok előkészítésével, végrehajtásával.

Az alpolgármester köteles a polgármesternek az előkészítés, végrehajtás körében adott utasításait betartani, eljárásáról intézkedéseiről a polgármestert tájékoztatni.

(4) Az alpolgármester helyettesi minőségben csak a polgármester távollétében járhat el.

Az alpolgármester köteles a polgármester távollétében tett intézkedésekről a polgármesternek beszámolni.

A JEGYZŐ

80. § (1) A képviselő-testület határozatlan időre – pályázat alapján – a jogszabályban megállapított képesítési követelményeknek megfelelő jegyzőt nevez ki.

(2) A jegyző a Polgármesteri Hivatal vezetője.

(3) A jegyző feladatai általában:

- a) gondoskodik az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról,
- b) a hatáskörébe tartozó ügyekben szabályozza a kiadmányozás rendjét,
- c) gyakorolja a munkáltatói jogokat a Polgármesteri Hivatal köztisztviselői tekintetében az Ötv.-ben szabályozott módon
- d) döntésre előkészíti a polgármester hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyeket,
- e) dönt azokban a hatósági ügyekben, amelyeket a polgármester ad át,
- f) tanácskozási joggal részt vesz a képviselő-testület, a képviselő-testület bizottságának ülésén,

g) dönt a hatáskörébe utalt ügyekben.

(4) A jegyző feladatai a képviselő-testület és a bizottságok működésével kapcsolatban:

a) a jegyző a képviselő-testület és a bizottság ülésén a szavazás előtt bármely javaslatot érintően törvényességi észrevételt tehet,

b) köteles jelezni a képviselő-testületnek, a bizottságoknak, a polgármesternek, ha döntésüknél jogszabálysértést észlel.

A testületi ülésen tett törvényességi észrevételét – ha azt nem fogadták el – a jegyzőkönyv felterjesztésekor a jegyzőkönyvhöz csatolja.

c) a jegyző gondoskodik a képviselő-testületi ülés jegyzőkönyvének elkészítéséről, amit a polgármesterrel együtt aláír. Gondoskodik a képviselő-testületi és bizottsági ülések jegyzőkönyvének felterjesztéséről,

d) gondoskodik arról, hogy az előterjesztések előzetes törvényességi vizsgálata a beterjesztés előtt megtörténjen.

(5) A jegyző feladat- és hatáskörét a szervezeti és működési szabályzat 15. számú függeléke tartalmazza.

AZ ALJEGYZŐ

81. § (1) A képviselő-testület a jegyző javaslatára – a jegyzőre vonatkozó szabályok szerint – aljegyzőt nevez ki a jegyző helyettesítésére, a jegyző által meghatározott feladatok ellátására. A kinevezés határozatlan időre szól.

(2) Az aljegyző a jegyzőt – távolléte esetén – teljes jogkörben eljárva helyettesíti.

(3) A jegyző és az aljegyző munkakapcsolatára értelemszerűen irányadók a polgármester és az alpolgármester kapcsolatrendszerének szabályai.

XI. FEJEZET A POLGÁRMESTERI HIVATAL

82. § (1) A képviselő-testület egységes hivatalt hoz létre – polgármesteri hivatal elnevezéssel – az önkormányzat működésével, valamint az államigazgatási ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására.

(2) A képviselő-testület a jegyző javaslatára meghatározza a hivatal belső szervezeti tagozódását, munkarendjét, valamint az ügyfélfogadás rendjét.

(3) A Polgármesteri Hivatal belső szervezeti tagozódását, munkarendjét és az ügyfélfogadás rendjét a szervezeti és működési szabályzat 8. számú melléklete tartalmazza.

(4) A képviselő-testület által jóváhagyott munkarend és ügyfélfogadási rend keretei között a polgármester engedélyezheti a rugalmas munkaidő bevezetését.

(5) A Polgármesteri Hivatal működésének részletes szabályait a (2) bekezdés alapján, a jegyző által elkészített és a polgármester által jóváhagyott ügyrend tartalmazza, amely a szervezeti és működési szabályzat 16. számú függeléke.

XII. FEJEZET

AZ ÖNKORMÁNYZAT VAGYONA ÉS GAZDÁLKODÁSA

83. § (1) Az önkormányzat vagyonával, valamint költségvetési bevételeivel és kiadásával – közszolgáltatási feladatainak ellátása érdekében – önállóan gazdálkodik.

(2) Az önkormányzat vagyona önkormányzati tulajdonból és a helyi önkormányzatot megillető vagyoni értékű jogokból áll, amelyek az önkormányzati célok megvalósítását szolgálják.

(3) Az önkormányzati vagyontárgyak számbavételének, elidegenítésének, megterhelésének, vállalkozásba vitelének, illetve más célú hasznosításának szabályait az önkormányzat vagyonrendelete és éves költségvetési rendelete tartalmazza.

84. § (1) Az önkormányzat ciklusprogramjában, valamint éves költségvetési rendeletében határozza meg a közszolgáltatások teljesítésének kereteit, a feladatok ellátásának pénzügyi feltételeit.

(2) A ciklusprogram és az éves költségvetés előkészítésébe be kell vonni a képviselőket, mindazokat a gazdálkodó szervezeteket, intézményeket, amelyek részére az önkormányzat előirányzatot biztosít, illetve közszolgáltatási, városüzemeltetési feladatot látnak el.

(3) A Polgármesteri Hivatal és a jegyző által előkészített munkaanyagot valamennyi bizottság megtárgyalja.

A bizottságok az előkészítő munka során rangsorolják a megvalósítandó feladatokat, kiadási igényeket és kialakítják a programmal, a költségvetéssel kapcsolatos álláspontjukat.

(4) A bizottságok állásfoglalását tükröző, szakmailag alátámasztott tervezetet megtárgyalja, dönt a program elfogadásáról, kialakítja a költségvetés koncepcióját.

A költségvetési koncepció alapján készíthető el az éves költségvetési rendelet-tervezet.

(5) A ciklusprogramot, a költségvetés koncepcióját, tervezetét, a gazdálkodásról szóló beszámolókat, a zárszámadást a polgármester terjeszti a képviselő-testület elé.

A költségvetés koncepcióját a helyi kisebbségi önkormányzat véleményét tartalmazó határozattal együtt kell beterjeszteni.

85. § Az önkormányzat gazdálkodásának biztonságáért a képviselő-testület, a gazdálkodás szabályszerűségéért a polgármester felelős.

86. § (1) Az önkormányzat közszolgáltatási feladatait elsősorban szervei és intézményei útján teljesíti. (17. számú függelék)

(2) Az intézmény gazdálkodásáért annak vezetője tartozik felelősséggel.

(3) A Polgármesteri Hivatal, mint költségvetési szerv és mint az önkormányzat költségvetésének végrehajtó szerve, gazdálkodását a polgármester irányítja.

E körben gyakorolja a gazdálkodó szerv vezetője részére a jogszabályokban meghatározott jogosítványokat.

Pénzgazdálkodási hatásköreinek gyakorlását a polgármester a hivatal köztisztviselőivel megoszthatja, ez a feladatmegosztás azonban felelősségét nem korlátozza.

A gazdálkodás körébe tartozó feladatmegosztást pénzgazdálkodási szabályzatba kell foglalni.

87. § (1) Az önkormányzati intézmények pénzügyi ellenőrzéséről – a Polgármesteri Hivatal közreműködésével és a Pénzügyi Bizottság bevonásával – a jegyző gondoskodik.

(2) Az ellenőrzésekről a jegyző köteles a Pénzügyi Bizottságot tájékoztatni és évente beszámolni a képviselő-testületnek.

88. § (1) Az önkormányzat gazdálkodásának belső ellenőrzéséről jogszabályban meghatározott képesítésű belső ellenőr foglalkoztatásával kell gondoskodni.

(2) A belső ellenőrzés szabályait szabályzatba kell foglalni.

(3) Az ellenőrzés tapasztalatairól a Pénzügyi Bizottságot folyamatosan, a képviselő-testület pedig szükség szerint, de legalább egy alkalommal az intézményi költségvetési ellenőrzésekről szóló beszámolóval egyidejűleg tájékoztatni kell.

XIII. FEJEZET

A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A HELYI KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZAT KAPCSOLATA

89. § (1) A települési és a helyi kisebbségi önkormányzat önálló jogi személyként, Ajka város közigazgatási határain belül, egymás érdekeit kölcsönösen tiszteletben tartva látja el a törvényekben meghatározott feladatait.

(2) A települési önkormányzat képviselő-testülete feladat- és hatáskörét – a hatósági, valamint közüzemi szolgáltatásokkal összefüggő feladat és hatáskörök kivételével – a helyi kisebbségi önkormányzat testületére, annak kezdeményezésére átruházhatja.

A kisebbségi önkormányzatra átruházott hatáskörök jegyzékét – a szervezeti és működési szabályzat 2. számú melléklete tartalmazza.

90. § (1) A kisebbségi önkormányzat elnökével a polgármester, az alpolgármester, a bizottsági elnökök, tanácsnokok és a jegyző folyamatos kapcsolatot tart.

(2) A kisebbségi önkormányzat elnökét, minden jelentősebb városi rendezvényre, ünnepi eseményre meg kell hívni.

(3) A kisebbségi önkormányzat elnökét tájékoztatni kell a kisebbségi önkormányzat működését érintő kérdésekről.

(4) A kisebbségi önkormányzat működésével kapcsolatos ügyviteli, szervezési, döntéshozókészítési és végrehajtási feladatokat a Polgármesteri Hivatal látja el.

XIV. FEJEZET

A LAKOSSÁGGAL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI

91. § (1) A lakossággal való együttműködés, kapcsolattartás formái különösen:

a) helyi népszavazás és népi kezdeményezés

b) közmeghallgatás

c) városi gyűlés

d) városrészi, választókerületi tanácskozás,

e) képviselői fogadóóra.

(2) A képviselő-testület – az éves költségvetésben meghatározott összeg erejéig – anyagi-

lag is támogatja a lakossági önszerveződő közösségek, így különösen a helyi egyesületek, klubok, települési érdekeket szolgáló alapítványok, baráti társaságok működését, a városnak hírnevet szerző vagy azt öregbítő magánszemélyek tevékenységét és velük együttműködik.

(3) A képviselő-testület a lakossággal való kapcsolattartás és a helyi közélet nyilvánosságának biztosítása érdekében segíti a folyamatosan működő közszolgálati tájékoztatási eszközök tevékenységét, – lehetőleg hetente megjelenő – városi újságot ad ki.

HELYI NÉPSZAVAZÁS ÉS NÉPI KEZDEMÉNYEZÉS

92. § A helyi népszavazás és népi kezdeményezés szabályait az Ötv. valamint az önkormányzat külön rendelete tartalmazza.

KÖZMEGHALLGATÁS

93. § (1) A képviselő-testület évente legalább egyszer – munkatervében megjelölt időpontban és napirendi pontokhoz kapcsolódóan – előre meghirdetett közmeghallgatást tart, amelyen a résztvevők közérdekű kérdéseket intézhetnek a képviselő-testülethez, a képviselőkhöz és javaslatokat tehetnek.

(2) A közmeghallgatás levezetésére a képviselő-testület ülésvezetési szabályait kell alkalmazni az alábbi eltérésekkel:

- a) a közmeghallgatás valamennyi résztvevőjét megilleti a tanácskozás joga,
- b) a feltett kérdésekre, javaslatokra lehetőleg azonnal válaszolni kell,
- c) ha nincs mód az azonnali válaszadásra, vagy a válaszadás, az intézkedés más szerv hatáskörébe tartozik, akkor a közérdekű bejelentések, és javaslatok elintézéséről szóló törvény szabályai szerint kell eljárni.

(3) A kérdések, javaslatok alapján hozott döntésekről, tett intézkedésekről a képviselő-testületet és a sajtó útján a lakosságot is tájékoztatni kell.

VÁROSI GYŰLÉS

94. § (1) A polgármester előre meghatározott közérdekű tárgykörben, illetőleg a jelentősebb döntések sokoldalú előkészítése érdekében – az állampolgárok és a társadalmi szerveződések közvetlen tájékoztatása, a vélemények megismerése céljából városi gyűlést hívhat össze.

(2) A városi gyűlést a polgármester vezeti.

(3) A gyűlésre meg kell hívni mindazokat, akiknek meghívása a képviselő-testület ülésére is kötelező, valamint a bizottságok képviselő-testületi tagsággal nem rendelkező tagjait.

(4) A városi gyűlés időpontjáról, tárgyáról és helyéről az Ajkai Szó-n³³ és a városi televízió keresztül tájékoztatni kell a lakosságot.

 ³³ Az Ajkai Szóra vonatkozóan lásd jelen dokumentum 10. jegyzetét.

(5) A városi gyűlésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelynek vezetéséről a jegyző gondoskodik.

VÁROSRESZI, VÁLASZTÓKERÜLETI TANÁCSKOZÁS

95. § (1) Az Ajka városhoz csatolt, korábban önálló településeken a város egyes településrészein élő lakosságot érintő, kiemelkedően fontos településfejlesztési, rendezési és közszolgáltatási ügyekben – a helyi lakosság véleményének megismerése céljából – városrészi tanácskozás tartható.

(2) A városrészi tanácskozást a polgármester, vagy a települési képviselő hívja össze.

(3) A tanácskozásra meg kell hívni a képviselő által összehívott tanácskozás esetén a polgármestert, a jegyzőt, a Polgármesteri Hivatal tárgy szerint illetékes vezető köztisztviselőjét.

(4) A tanácskozásról feljegyzés készül. A feljegyzés elkészítéséről a jegyző gondoskodik.

KÉPVISELŐI FOGADÓÓRA

96. § (1) A képviselő-testület tagjai a lakossággal való közvetlen kapcsolattartás érdekében képviselői fogadóórát tarthatnak.

(2) A képviselői fogadóórákon elhangzott közérdekű bejelentésekről, javaslatokról a képviselő feljegyzést készít. A feljegyzés alapján a szükséges intézkedések megtételéről – a közérdekű bejelentések és javaslatok intézésének szabályai szerint – a jegyző gondoskodik.

XV. FEJEZET ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

97. § (1) E rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) A szervezeti és működési szabályzat hatálybalépésével egyidejűleg hatályukat veszti a: 3/1985. (XII. 20.) Tr. sz.; 2/1988. (XII. 20.) Tr. sz.; 7/1991. (V. 8.) Ökr.; 8/1991. (V. 13.) Ökr.; 11/1991. (VI. 24.) Ökr.; 16/1991. (IX. 2.) Ökr.; 2/1992. (I. 20.); 5/1992. (II. 10.) Ökr.; 6/1992. (II. 10.) Ökr.; 17/1992. (IV. 27.) Ökr.; 19/1994. (X. 27.) Ökr.; 27/1994. (XII. 22.) Ökr.; 1/1995. (I. 24.) Ökr. számú rendeletek, melyek az önkormányzat és szervei szervezeti és működési szabályait részben rendezték.

98. § A Polgármesteri Hivatal szervezeti tagozódását, munka és ügyfélfogadási rendjét a szabályzat 8. számú melléklete tartalmazza.

99. § (1) Az önkormányzat jelképeiről, használatuk rendjéről, a helyi népszavazásról és népi kezdeményezésről, az önkormányzat által adományozható kitüntetésekéről és címekről, az önkormányzat vagyonáról és vagyonnal való rendelkezés, a települési képviselőket megillető költségterítés szabályairól szóló helyi rendeletek felsorolását a rendelet számának

és címének pontos megjelölésével a szervezeti és működési szabályzat 18. számú függeléke tartalmazza.

(2) A képviselő-testület bizottságainak létszáma a bizottság elnökével együtt értendő.

(3) Ahol a szervezeti és működési Szabályzat, vagy annak melléklete a szavazási arányról nem rendelkezik, ott egyszerű szótöbbséget kell érteni.

(4) Ahol a szervezeti és működési szabályzat a bizottságok működésére nézve külön szabályokat nem tartalmaz, ott értelemszerűen a képviselő-testület működésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

100. § (1) A szervezeti és működési szabályzatot mellékletek és függelékek egészítik ki.

(2) A melléklet a szervezeti és működési szabályzat, a rendelet része, a függelék a szabályzatban foglaltak alkalmazását segíti és teszi áttekinthetővé.

(3) A szabályzat mellékleteinek módosítására a rendelet-módosítás szabályai az irányadók.

(4) A függelékek naprakész vezetéséről a jegyző gondoskodik. A hatásköri jegyzékek nyilvántartása, vezetése számítógépen is történhet.

Ajka, 1995. június

Marton József
polgármester

Dr. Gasztonyi Erzsébet
jegyző

Záradék:

A Szervezeti és Működési Szabályzat kihirdetésének napja: 1995. augusztus 1.

Forrás: Ajka város Önkormányzatának 19/1995. (VI. 29.) Ökr. sz. rendelete az önkormányzat szervezeti és működési szabályzatáról. Nyomtatott kézirat. 40 o.

KAMARÁK, EGYHÁZKÖZSÉGEK

AZ ORSZÁGOS ÜGYVÉDI KAMARA ÜGYRENDJE **(Budapest, 1992. december 14.)**

A rendszerváltozást követően az új társadalmi, politikai és gazdasági viszonyok következtében szükségessé vált az ügyvédség korábbi működési rendjének és szervezetének átalakítása is. Így került megalkotásra az 1991. évi XXIII. törvény, amely, jóllehet csak módosította a hatályos 1983. évi 4. törvényerejű rendeletet, de így is gyökeresen új szabályozást hozott. Felszámolta az ügyvédi munkaközösségeket és egyúttal visszaállította az ügyvédi magántevékenységet. Helyreállította továbbá az ügyvédi kamarák autonómiáját is. A kamarák felett az igazságügy-miniszter a továbbiakban már csak törvényességi felügyeleti jogot gyakorolhatott, ezzel lényegében biztosítottá vált az igazságügyi szervek közötti függetlenségük. Mindez lehetővé tette, hogy az ügyvédi kamarák újra zavartalanul elegendet tehessenek önkormányzati és érdekvédelmi feladataiknak, valamint részt vehessenek a hazai jogélet alakításában.

A törvény, az addigi Országos Ügyvédi Tanács elnevezését megváltoztatva, a kamarák új, önkormányzattal rendelkező országos szerveként létrehozta az Országos Ügyvédi Kamarát. Az új országos szervezet tisztségviselőinek megválasztására, a szükséges előkészületeket követően, az 1992. április 27-i teljes ülésen került sor. Ezen az Országos Ügyvédi Kamara elnökévé Dr. Horváth Jenőt, főtítkárává Dr. Gábor Lászlót választották.

Ezt követően az 1992. december 14-én megtartott teljes ülésen került elfogadásra a kamara ügyrendje, mely a módosított ügyvédi rendtartás alapján meghatározta a működését egészen az új, köztisztviselői Magyar Ügyvédi Kamara 1998-as megalakulásáig (lásd 115-ös számú dokumentum).

I. AZ ORSZÁGOS ÜGYVÉDI KAMARA

Az Országos Ügyvédi Kamara az ügyvédség önkormányzattal rendelkező országos szervezete,¹ amely képviseli az ügyvédség érdekeit, biztosítja az ügyvédség alkotmányos és egyéb törvényes jogainak érvényesülését, valamint a jogszabályi és az önkormányzaton belül önként vállalt kötelességeinek teljesítését. Az Országos Ügyvédi Kamara a jogalkotást, a jogalkalmazást és az ügyvédséget érintő kérdésekben véleményt nyilvánít és javaslatot tehet az igazságügy-miniszternek.²

Az Országos Ügyvédi Kamara jogi személy, a működésének költségeit az ügyvédi kamarák által fizetett költségtérítésből fedezi.

II. AZ ORSZÁGOS ÜGYVÉDI KAMARA SZERVEI

- a) a teljes ülés;
- b) az elnökség;

☞

¹ Az 1991. évi XXIII. törvény 1991. október 1-jei hatállyal hozta létre az ügyvédség új országos szervezetét.

² Ez irányú tevékenységére legjobb példa az 1998-ban elfogadott 1998. évi XI. törvény, az új ügyvédi rendtartás, melynek megalkotását az Országos Ügyvédi Kamara kezdeményezte, és amelynek tervezetét is a kamara készítette el.

- c) a fegyelmi bizottság;
- d) az ellenőrző bizottság.³

III. A TELJES ÜLÉS

1. A teljes ülés az ügyvédi kamarák elnökeiből és az ügyvédi kamarák által választott tagokból áll.

2. A teljes ülés

a) véleményt nyilvánít és javaslatokat tesz az ügyvédséget, a jogalkalmazást és az igazságszolgáltatást érintő legfontosabb kérdésekben;

b) az ügyvédi tevékenység megfelelő gyakorlása érdekében szabályzatot és iránymutatást adhat ki, gondoskodik az ügyvédi tevékenységre vonatkozó jogszabályok végrehajtásáról, e célból meghatározza az ügyvédi szervek feladatait;

c) megválasztja és beszámoltatja az elnökséget, a bizottságokat, valamint azok tisztségviselőit;

d) határoz az elnökség által előterjesztett költségvetésről és zárszámadásról;

e) meghatározza az ügyvédi kamarák által fizetett hozzájárulás mértékét;

f) megállapítja az Országos Ügyvédi Kamara tisztségviselői díjazását;

g) meghatározza az Országos Ügyvédi Kamara ügyrendjét.

3. A teljes ülés összehívása:

3.1. Az Országos Ügyvédi Kamara elnöke szükség szerint, de évente legalább egy alkalommal köteles a teljes ülést összehívni.

3.2. Az Elnökség a teljes ülést a napirend meghatározásával bármikor összehívhatja.

3.3. A teljes ülés tagjai 1/3-ának indítványára az elnök 30 napon belül köteles a teljes ülést összehívni.

3.4. A teljes ülés összehívásáról szóló értesítéshez írásbeli előterjesztés esetén mellékelni kell az előterjesztést, illetőleg a tagok indítványára összehívott teljes ülés esetén az indítványt.

3.5. A teljes ülés összehívásáról szóló értesítést az elnök vagy az általa felhatalmazott elnökhelyettes írja alá.

4. A teljes ülés határozatképessége:

A teljes ülés akkor határozatképes, ha azon a tagok 2/3-a megjelent. A teljes ülés határozatképességét a jelenléti ív alapján kell megállapítani.

5. A teljes ülésen az elnök vagy a helyettesítésére általa kijelölt elnökhelyettes elnököl.

6. A teljes ülés megnyitása után a teljes ülés bármely tagja tehet indítványt új napirend

 ³ Az ügyrend a jogelőd Országos Ügyvédi Tanács 1983-tól fennállt szervezeti rendjét ismétli, amelyet azonban az 1991. évi XXIII. törvénnyel módosított 1983. évi 4. tvr. az Országos Ügyvédi Kamara számára is előírt. Ugyanakkor, némileg ellentmondásos módon, itt nem kerülnek felsorolásra az OÜK-ban szintén felállításra kerülő, a jelen ügyrend V., a Bizottságokról szóló fejezetében megjelenő, a hatályos jogszabályi rendelkezések által nem említett Elvi, Emberi jogi és egyéb Bizottságok.

Ebből is kitűnik, hogy jelen ügyrend néhány vonatkozásában nem kellően kidolgozott és átgondolt, ami talán a rendelkezésre álló idő rövidségének, továbbá a kamara tagjai előtt álló nagy számú, egyéb megoldandó feladatnak is betudható.

felvételére. Az új napirend tárgyában a jelenlévő tagok 30%-ának javaslatára csak a következő teljes ülésen lehet határozatot hozni.

7. A teljes ülésről jegyzőkönyvet kell felvenni, mely tartalmazza az előterjesztések és hozzászólások lényegét és a határozatok szövegét. A jegyzőkönyvet a főtitkár készíti és az elnök hitelesíti.

8. A teljes ülés bármely tagja kérheti, hogy különvéleményét – amennyiben 4 napon belül írásban előterjeszti – a teljes ülés jegyzőkönyvéhez csatolják.

9. A teljes ülés határozatai:

9.1. A teljes ülés határozatainak érvényességéhez a megjelent tagok többségének szavazata szükséges.

9.2. A teljes ülés határozatai közül az Ütv. 41. § (2) bek. a)–f) pontjáig,⁴ [sic!] és az egyéb ügyvezetési vagy eseti határozatait évente külön-külön sorszámozva kell nyilvántartani. A nyilvántartásba vételről a főtitkár gondoskodik.

10. A teljes ülés határozatainak kihirdetése:

10.1. A teljes ülés határozatait az érintettek általában közvetlenül kapják meg, értesítésről egy hiteles példány megküldésével a főtitkár gondoskodik.

10.2. Az Ütv. 41. § (2) bek. a) és b) pontjában meghatározott ügyekben⁵ hozott határozatok kihirdetése az ügyvédi kamarák részére való megküldéssel történik.

10.3 A teljes ülés határozatainak kihirdetéséről egyéb módon is gondoskodhat.

IV. AZ ELNÖKSÉG

1. Az Országos Ügyvédi Kamara Elnöksége Elnökből, Elnökhelyettesekből, főtitkárból, titkárokból, fegyelmi főmegbízottakból és a teljes ülés által választott tagokból (póttagokból) áll.

2. Az Országos Ügyvédi Kamara Elnöksége

a) összehívja a teljes ülést és javaslatot tesz az ülés napirendjére, a teljes ülés tárgyalása-
it és a hatáskörébe tartozó döntések meghozatalát előkészíti, s a teljes ülés határozatainak végrehajtását megszervezi;

b) véleményt nyilvánít az ügyvédséget, a jogalkalmazást és az igazságszolgáltatást érintő kérdésekben;

⁴ Az Ütv. – az 1991. évi XXIII. törvénnyel módosított 1983. évi 4. tvr. – hivatkozott helyei alapján:

„A teljes ülés

a) véleményt nyilvánít és javaslatokat tesz az ügyvédséget, a jogalkalmazást és az igazságszolgáltatást érintő legfontosabb kérdésekben;

b) az ügyvédi tevékenység megfelelő gyakorlása érdekében szabályzatot és iránymutatást adhat ki, gondoskodik az ügyvédi tevékenységre vonatkozó jogszabályok végrehajtásáról, e célból meghatározza az ügyvédi szervek feladatait;

c) megválasztja és beszámoltatja az elnökséget, a bizottságokat, valamint azok tisztségviselőit;

d) határoz az elnökség által előterjesztett költségvetésről és zárszámadásról;

e) meghatározza az ügyvédi kamarák által fizetett hozzájárulás mértékét;

f) megállapítja az Országos Ügyvédi Tanács tisztségviselői díjazását”.

⁵ Erre vonatkozóan lásd az előbbi jegyzetet.

c) az ügyvédi kamarák vizsgálatát elrendeli, a vizsgálati tapasztalatokat megtárgyalja, beszámoltatja az ügyvédi kamarák elnökeit;

d) jóváhagyja az ügyvédi kamarák ügyrendjét;

e) elbírálja az ügyvédi kamara elnökségének határozata elleni fellebbezést;

f) az ügyvédi kamara közgyűlésének, elnökségének vagy elnökének jogszabállyal ellentétes határozatát hatályon kívül helyezi;

g) odaítéli a Kamara által alapított „kiváló ügyvéd” kitüntetést.

3. Az Országos Ügyvédi Kamara Elnökségét az elnök szükség szerint, de legalább három havonta hívja össze. Az ülésen az elnök vagy a helyettesítésére általa kijelölt elnök-helyettes elnököl.

4. Az Elnökség akkor határozatképes, ha tagjai több mint 50%-a jelen van.

5. A határozatképtelenség miatt megismételt és legalább 8 napi időközzel összehívott elnökségi ülés a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes.

6. Az Elnökség ülésein a határozatképességet jelenléti ív alapján kell megállapítani.

7. Az Elnökség ülésein tanácskozási joggal részt vehet az Ügyvédi Értesítő⁶ szerkesztője, az Elnökség póttagjai, illetve az Elnök által – esetenként – meghívott más személy.

8. Az Elnökség üléséről jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyv tartalmazza az ülés helyét, idejét, a napirendeket, az előterjesztések és a hozzászólások lényegét és a hozott határozatokat. A jegyzőkönyvet a főtitkár vezeti és az Elnökkel együtt írja alá.

9. Az Elnökség határozatait a főtitkár tartja nyilván és a meghozott határozatokról az érintetteket a főtitkár értesíti.

10. Amennyiben a teljes ülés elnökségi póttagokat választott és az Elnökség valamely tagjának tagsági viszonya megszűnik, a teljes ülési választáson legtöbb szavazatot kapott póttag az Elnökség tagjává válik.

V. BIZOTTSÁGOK

1. Az Országos Ügyvédi Kamara bizottságai:

– Fegyelmi Bizottság

– Ellenőrző Bizottság

– Elvi Bizottság

– Emberi jogi Bizottság⁷

– Egyéb Bizottságok.

Az előzőekben meghatározott bizottságokon kívül Gazdasági-Szociális Bizottság, Oktatási Bizottság és Etikai Bizottság is választható.⁸

⁶ Az Ügyvédi Értesítő, a magyar ügyvédség hivatalos lapja 1992 végén megszűnt, jogutódja az 1993-tól megjelenő Ügyvédek Lapja, az Országos Ügyvédi Kamara folyóirata lett.

⁷ Ezen bizottság mibenléte sajátos módon nem kerül kifejtésre az ügyrendben.

⁸ Nem kerül említésre az 1991. november 4-én hatályba lépett Választási Szabályzat alapján, a kitűzött választásokat megelőzően legalább 6 nappal, a választások előkészítése és lebonyolítása céljából, felállítandó Választási Bizottság, Jelölőbizottság valamint a Szavazatszedő Bizottság sem

2. Fegyelmi Bizottság:

2.1. A Fegyelmi Bizottság elnökből, elnökhelyettesből, valamint tagokból (pótagokból) áll.

2.2. A fegyelmi ügyben eljáró tanácsot a Fegyelmi Bizottság elnöke jelöli ki.

2.3. A Fegyelmi Bizottság ügyrendjét maga készíti el és azt a teljes ülés fogadja el.

2.4. A Fegyelmi Bizottság eljárását a Fegyelmi Szabályzat tartalmazza.

2.5. A Fegyelmi Bizottság elnöke szükség szerint, de évente legalább egy alkalommal köteles beszámolni az Elnökségnek, a fegyelmi ügyekben hozott határozatokról.

3. Ellenőrző Bizottság:

3.1. Az Ellenőrző Bizottság elnökből és négy tagból áll.

3.2. Az Ellenőrző Bizottság az Országos Ügyvédi Kamara gazdasági és pénzügyi működését ellenőrzi.

3.3. Az Ellenőrző Bizottság ügyrendjét maga készíti el és azt a teljes ülés fogadja el.

4. Az Elvi Bizottság:

4.1. Az Elvi Bizottság az Országos Ügyvédi Kamara tanácsadói és szakértői szerve, elnökét és tagjait az Országos Ügyvédi Kamara teljes ülése közvetlenül választja.

4.2. Az Elvi Bizottság véleményt nyilvánít a jogalkotással és a jogalkalmazással kapcsolatos kérdésekben.

4.3. Az Elvi Bizottságtól az Országos Ügyvédi Kamara teljes ülése, Elnöksége és elnöke kérhet véleményt. Az Elvi Bizottság kiemelten fontos kérdésekben felkérés nélkül is nyilváníthat véleményt.

4.4. Az Elvi Bizottság véleménye kialakításához a jogtudomány és a jogalkalmazás területén dolgozó elméleti és gyakorlati szakemberektől szakvéleményt kérhet.

5. A teljes ülés bármely kérdés megvizsgálására, ülésének előkészítésére bizottságot hozhat létre.

6. Egyéb bizottságok:

6.1. Az Elnökség bármely kérdés megvizsgálására, vagy bármely ügy előkészítésére bizottságot hozhat létre. Az Elnökség által létrehozott bizottságok vezetői az elnök kérésére eljárásuk bármely szakaszában kötelesek tevékenységükről az elnököt tájékoztatni.

6.2. A tisztségviselők feladataik megoldására tanácsadó bizottságokat hozhatnak létre. A tanácsadó bizottságok vezetői a tisztségviselők. A tanácsadó bizottságok létrehozásáról az Elnökséget tájékoztatni kell.

6.3. Az egyéb bizottságok önálló döntési hatáskörrel nem ruházhatók fel. Az egyéb bizottságok tagjai minden olyan iratba betekinthesnek, ill. minden olyan felvilágosítást megkérhetnek, amely irat megtekintésére vagy felvilágosítás megkérésére az őket létrehozó szervnek vagy tisztségviselőnek joga van.

VI. AZ ORSZÁGOS ÜGYVÉDI KAMARA TISZTSÉGVISELŐI

A tisztségviselők a következők:

- az elnök
- az elnökhelyettesek

- a főtitkár
- a titkár
- a fegyelmi főmegbízott
- a fegyelmi megbízott.

1. Az elnök⁹:

Az Országos Ügyvédi Kamara elnöke

- a) képviseli az Országos ügyvédi Kamarát;
- b) biztosítja az Elnökség és választott bizottságai működését és gondoskodik határozatainak végrehajtásáról;
- c) biztosítja az Országos Ügyvédi kamara hivatali szervezetének működését, az alkalmazottak felett munkáltatói jogot gyakorol;
- d) fegyelmi eljárást kezdeményez;
- e) koordinálja az Országos Ügyvédi Kamara szerveinek és tisztségviselőinek munkáját;
- f) intézkedik minden olyan ügyben, amelyet a törvény, illetőleg a jelen szabályzat nem sorol más szerv vagy tisztségviselő hatáskörébe.

Az elnököt ügykörében megilleti az utasítás adási jog. Az elnök nem adhat olyan utasítást, amely bármely szerv vagy tisztségviselő törvényben vagy szabályzatban megállapított önálló jogkörét elvonja, vagy ezen jogkörét korlátozza.

2. Az elnökhelyettesek¹⁰

Az Országos Ügyvédi Kamara elnökét távolléte vagy akadályoztatása esetén az Országos Ügyvédi Kamara Elnöksége által kijelölt elnökhelyettes helyettesíti. Az Elnökség ez irányú intézkedésére az elnök huzamosabb távolléte vagy tartós akadályoztatása esetén kerül sor. Egyéb esetben a helyettes kijelölésére az elnök jogosult.

Az Országos Ügyvédi Kamara elnökhelyettesei és titkárai az Országos Ügyvédi Kamara Elnöksége által hatáskörükbe utalt feladatokat látják el.

3. Főtitkár,¹¹ titkár¹²:

A főtitkár irányítja az Országos Ügyvédi Kamara hivatali szervezetét, intézi az Elnökség hatáskörébe tartozó igazgatási ügyeket, az Elnökség részére előterjesztéseket készít.

A főtitkár feladatait a titkárral együttesen az Elnökség által megállapított munkamegosztásban végzi.

4. Fegyelmi főmegbízott¹³, fegyelmi megbízott¹⁴:

A fegyelmi főmegbízott és a fegyelmi megbízott a fegyelmi eljárás során – a Fegyelmi Szabályzat rendelkezéseinek megtartásával – képviseli az Ügyvédi Kamara álláspontját.

α

⁹ Az Országos Ügyvédi Kamara elnöki tisztségét, az 1992. április 27-i teljes ülésen történt megválasztásától kezdve Dr. Horváth Jenő, a Budapesti Ügyvédi Kamara egykori elnöke, 1989-től az Országos Ügyvédi Tanács elnöke, töltötte be. Tisztségében az 1997. június 2-i teljes ülésen újra megerősítést nyert.

¹⁰ 1992-től Dr. Asbóth Ede, Dr. Fejes József és Dr. Papp Sándor töltik be az elnökhelyettesi funkciót.

¹¹ 1992-től Dr. Gábor László az Országos Ügyvédi Tanács korábbi titkára töltötte be a főtitkári tisztséget, amelyben 1997-ben újjálag megerősítették.

¹² 1992 és 1997 között Dr. Winkler Mária viselte ezt a funkciót, 1997-től pedig Dr. Bálint Gábor György.

¹³ Dr. Csákbonyi Balázs 1992-től tölti be azt a funkciót, melyben 1997-ben újra megerősítették.

¹⁴ 1992 és 1997 között Dr. Kereszty Zsuzsa töltötte be ezt a tisztséget, 1997-től pedig Dr. Kléh László és Dr. Zimnic János látják el ezt a feladatkört.

A fegyelmi főmegbízott és a fegyelmi megbízott közötti munkamegosztást az elnök állapítja meg.

VII. A KAMARA KÉPVISELETE

Az Országos Ügyvédi Kamara nevében az elnök önállóan, az elnökhelyettesek és a főtitkár, illetőleg a titkár másodmagukkal, együttesen írnak alá.

VIII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1. A gazdálkodás és elszámolás rendjét az elnök és a főtitkár az Ellenőrző Bizottság egyetértésével kiadott együttes utasításban szabályozza.
2. A jelen Ügyrend az 1991. évi XXIII. törvénnyel módosított 1983. évi 4. tvr. vonatkozó rendelkezéseit is tartalmazza.
3. A jelen Ügyrendet az Országos Ügyvédi Kamara teljes ülése 1992. december hó 14-én megtartott ülésén elfogadta.

DR. HORVÁTH JENŐ elnök

DR. GÁBOR LÁSZLÓ főtitkár

Forrás: Ügyvédek Lapja, 32. (1993) 2. sz. 2–6.

A MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA ALAPSZABÁLYA

(Budapest, 1994. december 21.)

A második világháborút követően, 1948-ban felszámolásra kerültek a klasszikus kereskedelmi és iparkamarák, felállították viszont a félállami jellegű Magyar Kereskedelmi Kamarát (lásd 80-as számú dokumentum), amely 1988-tól Magyar Gazdasági Kamara néven működött. A rendszerváltozás nyomán lezajló gazdasági és társadalmi átalakulások azonban ismételten a hazai polgári korszak hagyományait illetve a nyugat-európai mintát követő valódi kamarai rendszer létrehozását tették szükségessé, miután nyilvánvalóvá vált, hogy a Magyar Gazdasági Kamara az adott keretek közt nem képes sem a kamarai feladatok összességét ellátni, sem a magyar gazdaság egészét a teljes reprezentativitás talaján tömöríteni.

1994. március 1-én a magyar parlament így nagy többséggel elfogadta a gazdasági kamarákról szóló 1994. évi XVI. törvényt, amelynek április 6-i hatályba lépése lehetővé tette az önkormányzati alapon szerveződő, kötelező tagságú, köztestületként működő kereskedelmi és iparkamarák működésének megindulását.

1994 közepére minden megyében és a fővárosban is megalakultak a kamarai szervezőbizottságok, majd ezek munkájának eredményeként fokozatosan a köztestületi területi kereskedelmi és iparkamarák is létrejöttek, elsőként 1994. október 24-én a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara. November végéig pedig felállításra került a többi megyei illetve november 29-én a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara is.

A kamarai törvény a területi kamarák számára egyúttal kötelezővé tette az országos kamarai szervezet létrehozását is, így 1994. december 21-én a tizenkilenc megyei és a budapesti kamara 251 küldöttje az alapszabály elfogadásával, az elnökség és a vezető tisztviselők megválasztásával megalakította a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarát (MKIK). A kamara elnökévé Tolnay Lajost, főtítkárává Dunai Pétert választották. A kamara részben jogutódja a korábbi Magyar Gazdasági Kamarának¹, hiszen bizonyos jog- és feladatköréit (például választottbíráskodás, nemzetközi kapcsolatrendszer stb.) a kamarai törvény rendelkezései alapján átvette.

Az 1994-es alapszabály a továbbiakban többször módosításra került, míg végül a 2001. február 8-án elfogadott új alapszabály teljesen hatályon kívül helyezte (lásd MKIK 2001) számú dokumentum).

A gazdasági kamarákról szóló 1994. évi XVI. törvény (kamarai törvény) 6. §-ának (1) bekezdése² alapján a területi kereskedelmi és iparkamarák létrehozzák a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarát, amelynek alakuló küldöttgyűlése az alapszabályát a következők szerint állapítja meg:

¹ A Magyar Gazdasági Kamara 1994 júniusától előbb Magyar Gazdasági Kamara és Munkaadói Szövetség néven működött, majd miután a kamarai törvény értelmében a kereskedelmi és iparkamarai feladatkört a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara vette át, kamarai tevékenységét megszüntetve, nevét Magyar Munkaadói Szövetségre változtatva a korábbi gazdasági és munkaadói érdekképviselői tevékenységét folytatta tovább. 1998-ban pedig egyesült a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségével, amelynek eredményeként létrejött a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ) a magyar termelő gazdaság legnagyobb érdekképviselője.

² Az 1994. XVI. tv. 6. § (1) bekezdés rendelkezése szerint a területi kereskedelmi és iparkamaráknak országos gazdasági kamaraként meg kellett alakítaniuk a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarát.

I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. A jelen alapszabály rendelkezéseit a kamarai törvénnyel összhangban, e törvényre figyelemmel kell értelmezni.

2. A kamara neve: Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (a továbbiakban: kamara)

3. A kamara székhelye: 1055 Budapest, Kossuth L. tér 6–8.

4. A kamara a tagjai által a kamarai törvény alapján létrehozott köztestület (Ptk. 65. §)³. A területi kereskedelmi és iparkamarák önállóságát csak a törvényben, így különösen a kamarai törvényben rögzített, továbbá a jelen alapszabályban elfogadott önkorlátozó rendelkezések csorbíthatják. Egyéb ügyekben a kamara hivatása gyakorlása során mindenkor szem előtt köteles tartani, hogy az őt létrehozó területi és iparkamarák irányában döntési és utasítási joggal nem rendelkezik.

5. A kamara a küldöttgyűlése által meghatározott alapszabály alapján működik.⁴

6. A kamara jogosult a Magyar Köztársaság címerének és – a jobb felső negyedében a Lánchíd stilizált képét hordozó glóbuszt ábrázoló – kamarai emblémának a használatára.

A KAMARA HIVATÁSA

7. A kamara hivatása, hogy – a kamarai törvénynek, más jogszabályoknak és az alapszabálynak megfelelően – előmozdítsa a gazdaság fejlődését és szerveződését, az üzleti forgalom biztonságát és a piaci magatartás tisztességét, a gazdasági tevékenységet folytatók általános, együttes érdekeinek érvényesülését; összehangolja a közvetlen önkormányzaton alapuló területi kereskedelmi és iparkamarák működését, nemzetközi kapcsolatait, ellásson egyes, központi ügyintézkést kívánó – a törvény, kormányrendelet, a területi kamarák, s ennek alapján az alapszabály által feladatkörébe utalt – gazdasági közfeladatokat, továbbá – országos szinten – közvetítő szerepet töltsön be a többi kamarafajta⁵, valamint az állami, kormányzati és egyéb szervezetek irányában.

³ A köztestület fogalmát a magyar jogrendbe a Ptk. 1993. évi módosítása (1993. évi XCII. törvény a Polgári Törvénykönyv egyes rendelkezéseinek módosításáról) iktatta be.

A Ptk. 65. § (1) bekezdése alapján „A köztestület önkormányzattal és nyilvántartott tagsággal rendelkező szervezet, amelynek létrehozását törvény rendeli el. A köztestület a tagsághoz, illetőleg a tagság által végzett tevékenységhez kapcsolódó közfeladatot lát el. A köztestület jogi személy”.

⁴ Az 1994. évi 16. törvény 33. §-a rendelkezik a gazdasági kamara alapszabályának tartalmi követelményeiről. E szerint a gazdasági kamara alapszabályában meg kell határozni a kamara nevét és székhelyét; a kamara szervezetére és szerveinek működésére vonatkozó főbb szabályokat; és mindazt amiben a törvény az alapszabály rendelkezését írja elő. Az alapszabályban kell továbbá meghatározni azokat a feladatokat, amelyeket az országos gazdasági kamara a területi kamarák által átruházott hatáskörben lát el.

⁵ Az egyéb gazdasági kamarákat az agrárkamarák és a kézműveskamarák (2000. március 31-ig), a kamarák másik fajtáját pedig az ún. szakmai kamarák (ügyvédi, orvosi, mérnöki stb.) alkotják. Ezenkívül léteznek az ún. nemzetközi vegyeskamarák (Német–Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara, Magyarországi Amerikai Kereskedelmi Kamara, Magyarországi Olasz Kereskedelmi Kamara, Magyarországi Brit Kereskedelmi Kamara, Francia–Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, Magyarországi Svéd Kereskedelmi Kamara és az ICC Hungary – Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Magyar Nemzeti Bizottsága).

AZ EGYESÜLÉSI JOG SZABAD ÉRVÉNYESÜLÉSE

8. A kamara feladatainak ellátása nem érinti az egyesülési szabadság érvényesülését, így különösen nem korlátozza a társadalmi szervezetek arra irányuló jogát, hogy tevékenységük célját – az egyesülési jogról szóló törvény rendelkezéseivel összhangban – szabadon határozzák meg; a kamara ágazati, szakmai, munkáltatói és munkavállalói érdekképviselőket nem láthat el.

II. FEJEZET
A KAMARA TAGSÁGA

9. A kamarának a területi kereskedelmi és iparkamarák a tagjai.⁶

A KAMARA LÉTREJÖTTE

10. A kamara a bírósági nyilvántartásba vételével jön létre, az alapszabálya elfogadásának napjára visszaható hatállyal.

A TAGSÁGI VISZONY KELETKEZÉSE

11. A területi kereskedelmi és iparkamara országos kamarai tagsága a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara létrejöttével keletkezik.

12. Az egyesülés, illetve szétválás útján szerveződő területi kereskedelmi és iparkamara tagsága – az alapszabálya elfogadásának napjára visszaható hatállyal – a bírósági nyilvántartásba vételével keletkezik.

A TAGOK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

13. A kamara tagjának joga, hogy

– küldöttei útján tanácskozási és szavazati joggal részt vegyen a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara küldöttgyűlésén,

– részt vegyen a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara testületi szerveinek, elnökének és tisztségviselőinek megválasztásában,

– igénybe vegye a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szolgáltatásait.

14. A kamara tagjának kötelessége, hogy

– a tagjai által fizetett tagdíjból a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara küldöttgyűlése ál-

⁶ Ezek a 19 megyei kereskedelmi és iparkamara valamint a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara.

tal meghatározott részt a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarának – a működésével járó költségek fedezésére – átutalja,

– a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara alapszabályát és más önkormányzati szabályzatait megtartsa,

– a statisztikáról szóló törvény szerint adatszolgáltatási kötelezettséggel járó, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által végrehajtott statisztikai adatgyűjtésben közreműködjön.

A KAMARAI TAGSÁG MEGSZŰNÉSE

15. A területi kereskedelmi és iparkamara kamarai tagsága egyesülés, szétválás vagy a területi kereskedelmi és iparkamara egyébkénti törvényes megszűnése [kamarai törvény 23. § (1) bek.] esetében szűnik meg.

16. A kamarai tagság – az egyesülés, a szétválás elhatározását kimondó testületi határozat, illetve a területi kereskedelmi és iparkamara egyébkénti törvényes megszűnése keltének napjára visszaható hatállyal – a szervezeti változás bírósági nyilvántartásba vételével szűnik meg.

17. A tagság megszűnése esetén a szervezeti változás nyilvántartásba vételéről szóló bírósági határozatnak a kamara részéről történő kézhezvételétől számított harminc nap alatt a tagot – az egyesült, szétvált vagy egyéb törvényes módon megszűnt területi kereskedelmi és iparkamara(k) egyidejű regisztrálása mellett – törölni kell a kamara tagnyilvántartásából.

18. A kamarai tagság csak a fenti 15. pontban szabályozott esetekben szűnhet meg; a kamara nem jogosult tagjának kizárására.

18/A. Ha a területi kereskedelmi és iparkamara azért szűnt meg, mert a tagsága más fajtájú területi gazdasági kamarába átjelentkezett, a megszűnt területi kereskedelmi és iparkamara általános jogutódja a kamara.

A TERÜLETI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA TAGJÁNAK SZÉKHELYÁTHELYEZÉSÉVEL KAPCSOLATBAN KÖVETENDŐ ELJÁRÁS [KAMARAI TÖRVÉNY 20. §-ÁNAK (3) BEKEZDÉSE]

19. A kamarai törvény 20. §-a (1) bekezdésének alkalmazásában a „másik területi kamara” tagjává válás napja az a nap, amelyen a székhelyáthelyezésről e kamara a székhelyváltoztató gazdálkodó szervezet⁷ bejelentéséből, vagy más forrásból tudomást szerez, legkésőbb pedig a székhelyváltozás cégbejegyzéséről szóló cégbíróági értesítés e kamara általi kézhezvételének napja. Ha a székhelyáthelyezést megelőzően illetékes területi kamara a székhelyváltozásról bármely forrásból tudomást szerez, úgy köteles erről a „másik területi kamarát” tizenöt napon belül értesíteni.

⁷ Az 1994. évi XVI. törvény 2 § b) pontja alapján „gazdálkodó szervezet: az állami vállalat, az egyéb állami gazdálkodó szerv, a szövetkezet – a lakásszövetkezet kivételével –, a gazdasági társaság, a közhasznú társaság, az egyes jogi személyek vállalata, a leányvállalat, az egyéni vállalkozó és a mezőgazdasági vállalkozó”.

20. Ha a székhelyáthelyezés joghatálya – a területi kamarai tagság megszűnése és az ezzel egyidejű „másik területi kamarai” tagság keletkezése – a naptári év közben következik be, úgy a két érintett kamara között a székhelyáthelyező gazdálkodó szervezet által erre az évre megfizetett tagdíj havi kerekítésben, időarányosan oszlik meg.

A TERÜLETI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA TAGJÁNAK MÁSIK FAJTA
GAZDASÁGI KAMARÁBA TÖRTÉNŐ ÁTJELENTKEZÉSÉVEL KAPCSOLATBAN KÖVETENDŐ ELJÁRÁS
[KAMARAI TÖRVÉNY 21. §-ÁNAK (6) BEKEZDÉSE]

21. A területi kereskedelmi és iparkamara tagja – a következő év első napjától kezdődő változásra irányuló – átjelentkezési szándékáról öt évenként egy alkalommal, legkésőbb a változást megelőző év október 31-ig értesítheti azt a kamarát, amelynek a tagja.

A kamara megszűnése

22. A kamarát csak törvény rendelkezése szüntetheti meg.

GAZDÁLKODÓ SZERVEZET MEGOSZTOTT KAMARAI TAGSÁGA: TACSÁG A FIÓKTELEP
SZERINT ILLETÉKES TERÜLETI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARÁBAN
[KAMARAI TÖRVÉNY 2. § F) PONT⁸, 33. § (3) BEK.]

23. A gazdálkodó szervezetet a fióktelepe (Alapszabály 107/A. pont) szerint illetékes területi kereskedelmi és iparkamarában megilletik a tag jogai és terhelik a tag kötelezettségei.

24. A 23. pont szerinti esetben a gazdálkodó szervezet által fizetendő tagdíjat (Alapszabály 97. pont) az érintett területi kereskedelmi és iparkamarák között a helyi adókról szóló törvény iparüzési adómegosztási szabályainak a Tagdíjfizetési Szabályzat II. pontja szerinti alkalmazásával, arányosan meg kell osztani.

25. A megosztott kamarai tagság tekintetében egyebekben a területi kereskedelmi és iparkamarák tagnyilvántartási és tagdíjfizetési szabályai az irányadók.

III. FEJEZET A KAMARA FELADATAI

26. A kamara a feladatait kötelezően, a kamarai törvényben foglalt előírások teljesítéseként látja el.

⁸ Jelen hivatkozás téves, ugyanis a vonatkozó törvény 2. §-ának nincs f) pontja, minden bizonnyal a b) pontra gondolnak, mely definiálja a gazdálkodó szervezet fogalmát.

27. A kamara alaptevékenysége a területi kamarák részére a tagdíj fejében nyújtott alapszolgáltatás (SZJ 182).⁹

28. A kamara a saját hatáskörében

– részt vesz az Országos Képzési Tanács¹⁰ munkájában, koordinálja a területi kereskedelmi és iparkamarák szakképzési tevékenységét,

– kapcsolatot tart a külföldi kereskedelmi és iparkamarák országos szervezeteivel és azok nemzetközi szervezeteivel, továbbá egyéb nemzetközi szervezetekkel;

– összehangolja a területi kereskedelmi és iparkamaráknak a külföldön végzett vagy külföldre irányuló, továbbá a külföldiek számára belföldön végzett gazdasági tájékoztató és propagandamunkáját;

– megszervezi a magyar gazdasági napokat;¹¹

– kialakítja a területi kereskedelmi és iparkamaráknál vezetett tagnyilvántartás egységes rendszerét, a kamarák szakértőinek bevonásával;

– ellátja a területi kamarák okmányhitelesítési tevékenységének koordinációját és a nemzetközi szerződések folytán a kamara kizárólagos intézkedési körébe tartozó ügykört a jelen Alapszabály mellékletét képező Okmányhitelesítési Szabályzatnak megfelelően;

– kidolgozza a tisztességes piaci magatartás vonatkozásában a kereskedelmi és ipartevékenységek terén irányadó etikai szabályokat;

– a Magyar Kézműves Kamarával és a Magyar Agrárkamarával együttműködve – a kereskedelmi és ipari ágazatokra vonatkozóan – összeállítja és a Magyar Közlönyben (is) közzéteszi a hatósági engedélyhez kötött tevékenységek jegyzékét;

– biztosítja a szervezete mellett működő, nemzetközi kereskedelmi ügyekben is eljáró állandó választottbíróóság működési feltételeit, küldöttgyűlése útján megválasztja és visszahívja e fórum választottbíróit;

– a nemzetközi kereskedelmi ügyekre kiterjedő kizárólagos választottbíróági hatáskörén túlmenő ügykörben létrehozza és működteti a választottbíróóság – területi kereskedelmi és iparkamarák mellett szervezett – megyei bizottságait, országosan szervezi és irányítja a választottbíráskodásra vonatkozó tájékoztató-felvilágosító munkát;

– eljár azokban a közigazgatási ügyekben, amelyek intézésére törvény vagy kormányrendelet számára felhatalmazást ad;

⁹ A Szolgáltatások Jegyzékéről szóló 9025/1991. (SK 12.) KSH közlemény alapján a hivatkozott szolgáltatási jegyzékszám a tagsági viszonyon alapuló egyéb közösségi, társadalmi szolgáltatást jelenti.

¹⁰ A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvényt módosító 1991. évi LXXXIX. törvény alapján a képzési érdekegyeztetés ellátására a munkavállalók és a munkaadók érdekképviselői szervezeteiből valamint a kormány képviselőiből alakult testület, melynek munkáját a Munkaügyi Minisztérium által működtetett titkárság segítette.

Tevékenysége során részt vett a különböző pénzalapok (foglalkoztatási, szakképzési alap) elosztásában, alapítványok és képzési programok támogatásában; véleményezte a képzéssel kapcsolatos szakmai koncepciókat, jogszabályterveket továbbá a képzési központok finanszírozását és működését.

Az 1995. évi LXXXIV. törvény gyakorlatilag megszüntette, funkcióit pedig az újonnan felállított Szakképzési Tanács és az Érdekegyeztető Tanács között osztotta meg.

¹¹ Ezek külföldön megrendezésre kerülő komplex, a magyar gazdaság bemutatását, a gazdasági kapcsolatok fejlesztését szolgáló rendezvények, üzletember-találkozók. Már a szocializmus időszakában is szervezett ilyeneket az akkori Magyar Kereskedelmi Kamara.

– törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott esetekben és módon közreműködik a gazdasággal összefüggő államigazgatási ügyek ellátásában.

– egyetértési jogot gyakorol a gazdasági kamaráknak a közigazgatási ügyek intézésére, illetve az azokban való közreműködésre szóló felhatalmazásáról rendelkező kormányrendelet megalkotása során.

29. A kamara a területi kereskedelmi és iparkamarák által átruházott hatáskörében

– országos szinten betölti a közvetítő szerepet a Magyar Kézműves Kamara és a Magyar Agrárkamara, valamint az állami, kormányzati és egyéb országos szervezetek irányában;

– a területi kereskedelmi és iparkamarák által adott javaslatok, vélemények, tájékoztatók összehangolásával, harmonizálásával, kiegyenlítésével és továbbításával, előmozdítja a gazdálkodó szervezetekre vonatkozó jogszabályoknak, kormányzati programoknak, intézkedéseknek a gazdaság fejlődéséhez, szervezettségéhez, az üzleti forgalom biztonságához és a piaci magatartás tisztességéhez fűződő közérdekkel összhangban történő kidolgozását;

– a fentiek szerinti javaslatok, vélemények, tájékoztatások megalapozottsága érdekében – a statisztikai törvény rendelkezéseinek megfelelően – tagjain keresztül adatokat gyűjt, és az adatok alapján a gazdasági folyamatokról elemzéseket készít és hoz nyilvánosságra;

– kezdeményezi a vállalkozás jogának és a gazdasági verseny szabadságának érvényesülését, a piacgazdaság működését akadályozó vagy korlátozó jogszabályok, intézkedések módosítását vagy hatályon kívül helyezését, illetve az ilyen körülmények megváltoztatásához szükséges jogszabályok, intézkedések meghozatalát;

– mellőzhetetlen módon [kamarai törvény 28. §-ának (3) bek.], a Kormány elé terjesztést megelőzően véleményezi a valamely gazdasági tevékenységet az állam kizárólagos tevékenységévé nyilvánító, továbbá az egyes gazdálkodó szervezetek piacra lépését megtiltó jogszabály tervezetét¹²;

– ellátja a gazdasági infrastruktúra fejlesztésével, a műszaki fejlesztéssel és az innovációs célok megvalósításával, a szakképzésben való közreműködéssel valamint a szabványosítással, a minőségügygel és az iparjogvédelemmel, az egyes elkülönített állami pénzalapok és költségvetési előirányzatok felhasználására vonatkozó döntések előkészítésével, valamint az egyéni vállalkozók nyilvántartásával összefüggő területi kamarai teendők terén szükséges országos koordinációt, országos nyilvántartást vezet a kereskedelmi és iparkamarai tagsági körbe tartozó egyéni és társas vállalkozásokról;

– kamarai képviselőket működtet külföldön; az ITDH-n¹³ keresztül részt vesz a kereskedelmi szolgálatok irányításában, azzal, hogy a kereskedelmi szolgálatok működtetésének

¹² Kivéve ha a jogszabály megalkotását nemzetközi szerződés írja elő [1994. évi XVI. törvény 28. § (3) bekezdés].

¹³ Az ITDH Magyar Befektetési és Kereskedelemfejlesztési Kht. egy európai mintára épülő, kiterjedt bel- és külföldi irodahálózattal és információs bázissal rendelkező, befektetés-ösztönzéssel és kereskedelem-fejlesztéssel foglalkozó, non-profit, tájékoztató, tanácsadó és szolgáltató szervezet. Feladata a kapcsolatteremtés a belföldi vállalkozók, az állami és regionális közigazgatási intézmények és a külföldi partnerek között.

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium és a Külügyminisztérium háttérintézményeként került létrehozásra 1993-ban. A budapesti központ az ITDH 32 országban megtalálható 37 külföldi, valamint 16 magyarországi regionális irodájának munkáját koordinálja.

anyagi kihatású kérdéseiben országos intézkedés csak a területi kamarai küldöttgyűlések döntésének függvényében történhet;

- tájékoztatást ad tagjainak, illetve tagjai érdekében másoknak a gazdasággal összefüggő magyar és külföldi jogszabályokról, valamint a területi kereskedelmi és iparkamarák tagjainak tevékenységét érintő gazdaságpolitikai döntésekről és intézkedésekről, előmozdítja az üzletfelek megtalálását, a gazdasági együttműködés fejlődését;

- az országdokumentációs rendszer keretében külföldi országokra vonatkozó gazdasági, kereskedelmi, vám- és kereskedelem-technikai információkat gyűjt, rendszerez és bocsát tagjai rendelkezésére;

- a szükséges javaslatok megtételével és tájékoztatások megadásával – törvényi rendelkezések alapján – közreműködik a gazdaság fejlesztésével kapcsolatos feladataival összefüggő célokat szolgáló elkülönített állami pénzalapok hatékony felhasználásában;

- nemzetközi kereskedelmi jogi tanácsadást biztosít;

- közreműködik a nemzetközi gazdasági kapcsolatokkal összefüggő minőségvédelmi, dömping-, piacvédelmi ügyek intézésében.

- megbízás alapján – a területi kamarákkal történő egyeztetési eljárás rendjén – ellátja a szállítmányozási kárügyek intézését.

KAPCSOLAT A GAZDASÁGI ÉRDEKKÉPVISELETI ÉS EGYÉB TÁRSADALMI SZERVEZETEKSEL

30. A kamara a feladataival összefüggő gazdasági előterjesztésekről úgy nyilvánít véleményt, hogy szükség szerint egyeztet az érdekelt gazdasági érdekképviselői és az egyéb társadalmi szervezetekkel.

31. A kamara a gazdasági tárgyú előterjesztés készítésére, valamint benyújtására irányuló kezdeményezése során az indokolt mértékben együttműködik az érdekelt gazdasági érdekképviselői és az egyéb társadalmi szervezetekkel.

A kamara bármely egyéb, a tevékenységével összefüggő területen eljárva szükség szerint együttműködik az érdekelt gazdasági érdekképviselői és az egyéb társadalmi szervezetekkel.

IV. FEJEZET

A KAMARA ÖNKORMÁNYZATA

32. A kamara mint választott köztestület a hatáskörébe tartozó ügyekben választott testületi szervei útján dönt.

A KÜLDÖTTGYŰLÉS

33. A kamara legfőbb szerve a területi kereskedelmi és iparkamarák választott küldötteiből álló küldöttgyűlés.

34. A kamara küldötteinek száma: 251 fő azzal, hogy a területi kamarák közül a tizen-nyolc megyei kamara 12-12 fő, a Pest megyei kamara 15 fő, a fővárosi kamara pedig 20 fő küldöttet delegál.

A küldöttgyűlés kizárólagos hatásköre

35. A küldöttgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik

- a kamara alapszabályának és más önkormányzati szabályzatának megalkotása és módosítása,
- a kamara éves költségvetésének meghatározása és az éves beszámoló (mérleg) elfogadásáról szóló döntés,
- a kamara elnökének, alelnökeinek, az elnökség, valamint az ellenőrző és az etikai bizottság tagjainak megválasztása és visszahívása,
- a területi kereskedelmi és iparkamarák tagjai által fizetett tagdíjból a kamarának járó rész meghatározása,
- az adatszolgáltatási kötelezettséggel járó statisztikai adatgyűjtés kezdeményezése az adatgyűjtés tárgya szerint illetékes szervnél,
- a kamara mellett szervezett, nemzetközi kereskedelmi ügyekben is eljáró állandó választottbíróóság választottbíróinak megválasztása és visszahívása.

A küldöttgyűlés összehívása

36. A küldöttgyűlést legalább évente egyszer össze kell hívni. A küldöttgyűlést – az erre irányuló kérelem érkezését követő harminc napon belül – akkor is össze kell hívni, ha azt a küldöttek legalább egyötöde – az ok és a cél megjelölésével – az elnökséghez címzett írásbeli indítványban kéri.

37. A küldöttgyűlést a kamara elnöke hívja össze.

A küldöttgyűlés határozathozatala

38. A küldöttgyűlés akkor határozatképes, ha a küldötteknek több mint a fele jelen van. Ha a küldöttgyűlés nem volt határozatképes, az emiatt megismételt küldöttgyűlés az eredeti napirendben szereplő ügyekben a jelenlévő küldöttek számától függetlenül határozatképes. A megismételt küldöttgyűlés kezdete és az eredeti meghívóban feltüntetett kezdési időpont között legalább egy órának el kell telnie.

39. A küldöttgyűlés határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza, a kamarai alapszabály és más önkormányzati szabályzat megalkotása és módosítása, valamint a területi kereskedelmi és iparkamarákhoz befolyó tagdíjból az országos kamarát megillető rész meghatározása tárgyában történő döntéshez azonban a küldöttek legalább kétharmados többségével hozott határozata szükséges.

40. A küldöttgyűlésen a szavazás nyíltan történik, a jelen lévő küldöttek egyötödének indítványára azonban a küldöttgyűlés elrendelheti a titkos szavazást.

41. Szavazategyenlőség esetén a kamara elnökének szavazata dönt; titkos szavazás során előálló szavazategyenlőség esetében a javaslatot elvetettnek kell tekinteni.

42. Személyi kérdésekben a szavazás – főszabályként – titkos; a küldöttgyűlés – többes jelölés esetének kivételével – a jelenlévő küldöttek egyötödének indítványára ilyenkor is elrendelheti a nyílt szavazást.

AZ ELNÖKSÉG

43. Az elnökség a kamara egyeztető, döntéselőkészítő és irányító testületi szerve. Feladata a kamarapolitikai, stratégiaalkotó, koordinációs tevékenység ellátása, a döntés a kamara nemzetközi szervezetbe történő belépéséről, illetve a nemzetközi szervezetben fennálló tagságának megszüntetéséről, továbbá a kamara működésének irányítása a küldöttgyűlések közötti időszakokban, a küldöttgyűlés határozatainak megfelelően. Az elnökség gyakorolja a főtítkárra felelő munkáltatói jogokat a munkaviszony létesítése és megszüntetése, valamint a munkaszerződés módosítása tekintetében.

44. A kamara elnöksége legalább 23, legfeljebb 25 tagból álló testületi szerv. Az elnökségnek hivatalból tagja a kamara elnöke és alelnöke.

45. A kamara elnökségének ülésein az ipari és kereskedelmi tevékenységi körben érdekelt országos gazdasági érdekképviselői szervezetek képviselői tanácskozási joggal részt vehetnek.

Az elnökség ülésének összehívása

46. Az elnökség éves munkaterv alapján működik és szükség szerint, de legalább havonta tart ülést. Az ülés összehívásáról a kamara elnöke gondoskodik.

Az elnökség ülésein a kamara elnöke elnököl.

Az elnökség határozathozatala

47. Az elnökség a döntéseit egyszerű szótöbbséggel, általában nyílt szavazással, az általa meghatározott esetekben titkos szavazással hozza.

48. Szavazategyenlőség esetén a kamara elnökének szavazata dönt.

49. Az elnökség akkor határozatképes, ha az ülésen a tagjainak legalább fele jelen van.

Az elnökségi munkabizottság

50. A kamarára háruló feladatok eredményes megoldása, egyeztetett álláspont kialakítása és hatékony érvényesítésének biztosítása érdekében az elnökség munkabizottságokat alakíthat. E bizottságok egységes működési, ügyrendi szabályait a kamara szervezeti és működési szabályzata tartalmazza.

AZ ELNÖK¹⁴

51. A kamarát az elnök önállóan képviseli. E jogkörét esetenként és az ügyek meghatározott csoportjára nézve az elnökség tagjaira és a kamara titkárára írásban átruházhatja.

52. Az elnök feladatkörét képezi

- a kamara és az elnökség tevékenységének összehangolása,
- a gazdálkodók általános érdekeinek képviselete a Kormány irányában,
- kapcsolattartás az országos gazdasági kamarák, a gazdasági érdekképviseletek és más társadalmi szervezetek elnökeivel, a kormányfővel és a többi közjogi méltóságokkal, valamint a gazdasági kabinettel,
- a kamara nemzetközi tevékenységének irányítása, külföldi kormány szintű küldöttségek fogadása, illetve részvétel a külföldre utazó kormány szintű delegációkban,
- kapcsolattartás a nemzetközi kamarai szervezetekkel és külföldi gazdasági kamarákkal,
- a kamara küldöttgyűlésének összehívása,
- a munkaviszony létesítését, megszüntetését és a munkaszerződés módosítását meghatalmánozva a főtitkár feletti munkáltatói jogok gyakorlása.

AZ ALELNÖKÖK

53. A kamarában legalább 6, legfeljebb 9 alelnök működik. Az alelnököket a küldöttgyűlés választja.

Az alelnökök

- szakmai, területi elvek szerint részt vesznek a kamara működésének irányításában,

¹⁴ 1994-től 2000-ig az elnöki tisztséget Tolnay Lajos mérnök-közgazdász a Rákóczi Regionális Fejlesztési Bank akkori elnöke, 1997-től a MAL Rt. Elnöke, a Magyar Gazdasági Kamara egykori elnöke majd társelnöke töltötte be.

- vezetik a szakmai kollégiumokat és az elnökségi munkabizottságokat,
- ellátják mindazokat a feladatokat, amelyeket az elnökség a hatáskörükbe utal.

Az alelnökök munkamegosztásának, feladatainak részletes szabályait a kamara szervezeti és működési szabályzata tartalmazza.

AZ ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG

54. A küldöttgyűlés hét tagú ellenőrző bizottságot választ; az ellenőrző bizottság testületi szerv.

55. Nem választható az ellenőrző bizottság tagjának aki tagja az elnökségnek, a kamara főtitkára, a kamara ügyintéző szervezetében dolgozó, a kamarával munkaviszonyban vagy tartós megbízási viszonyban álló személy, a fentiekben említettek közeli hozzátartozója (Ptk. 685. § b/ pont)¹⁵ és élettársa.

56. Az ellenőrző bizottság tagjaul – a területi kereskedelmi és iparkamarák küldöttein túlmenően – bármely, megfelelő szakértelemmel rendelkező személy megválasztható.

57. Az ellenőrző bizottság tagjai saját soraikból választanak elnököt.

A kamarának járó területi kereskedelmi és iparkamarai tagdíjrész megalakuláskori mértékét a kamara alakuló küldöttgyűlése határozatban állapítja meg (kamarai törvény 35. § (3) bekezdésének a/ pontja).

109. A kamara a kamarai törvény 78. §-a (1) bekezdésének első fordulata alapján a Magyar Gazdasági Kamara nem érdekképviselői feladatköri ágának tevékenységi jogutóda.

110. A tevékenységi jogelőd és a kamara között a kamarai törvény 78. §-ának (4) bekezdése alapján létrejövő vagyonátruházási ügylet részletes rendelkezéseit külön megállapodás tartalmazza.

Az ellenőrző bizottság feladata

58. Az ellenőrző bizottság vizsgálja, hogy a kamara tevékenysége, gazdálkodása megfelel-e a jogszabályoknak, a kamara alapszabályának és más önkormányzati szabályzatainak. Az ellenőrző bizottság vizsgálja a gazdálkodás célszerűségét is.

59. Az ellenőrző bizottság köteles a kamara gazdálkodását legalább kétévenként független könyvvizsgálóval megvizsgáltatni.

60. Az ellenőrző bizottság egyeztetést végez és állást foglal a kamara testületi szervei által hozott határozatok elleni bejelentések (kamarai törvény 59. §)¹⁶ ügyében.

¹⁵ A Ptk. hivatkozott pontja értelmezésében közeli hozzátartozónak a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, valamint a testvér minősülnek.

¹⁶ Az 1994. évi XVI. törvény 59. § (1) bekezdése 59. § (1–3) bekezdése alapján „A területi gazdasági kamara bármely tagja kérheti a bíróságtól a kamara valamely testületi szerve által hozott olyan határozat felülvizsgálatát, amely e törvény rendelkezéseibe, más jogszabályba, a kamara alapszabályába vagy más

61. Az ellenőrző bizottság a kamara tisztségviselőitől és – a főtitkár közbejöttével – ügyintéző szervezetétől minden olyan adatot, tájékoztatást megkérhet, illetve minden olyan iratot megtekinthet, amely feladatainak ellátásához szükséges.

62. A küldöttgyűlés a kamara éves költségvetéséről és az éves beszámolóról (mérlegről) csak az ellenőrző bizottság véleményének ismeretében dönthet.

63. Az ellenőrző bizottság tevékenységéről a küldöttgyűlésnek számol be, tagjai részére feladataik ellátása körében utasítás nem adható.

Az ellenőrző bizottság intézkedései

64. Az ellenőrző bizottság felhívja az elnökséget a szükséges intézkedések megtételére annak érdekében, hogy a kamara tevékenysége, gazdálkodása megfeleljen a jogszabályoknak, a kamara alapszabályának és, más önkormányzati szabályzatainak.

65. Ha az elnökség nem tesz eleget a felhívásnak, az ellenőrző bizottság kezdeményezi a küldöttgyűlés-összehívását.

66. Az ellenőrző bizottság elnöke összehívja a küldöttgyűlést, ha az elnök nem tesz eleget erre vonatkozó kötelezettségének.

AZ ETIKAI BIZOTTSÁG

67. A küldöttgyűlés 20 tagú etikai bizottságot választ; az etikai bizottság testületi szerv, tagjai a területi kereskedelmi és iparkamarák etikai bizottsági elnökei, akik saját soraikból választják meg a bizottság elnökét.

68. A kamara az etikai bizottság útján kidolgozza és folyamatosan karbantartja, szükség esetén a Versenyhivatallal¹⁷ egyeztetve értelmezi a kereskedelmi és ipartevékenységek terén irányadó piaci etikai szabályokat. A kamara tisztségviselői az etikai bizottság tevékenységében – szükség szerint – közreműködnek.

69. Az etikai bizottság elnöke a bizottság feladatkörében ellátja a kamara képviseletét. E jogkörét esetenként vagy az ügyek meghatározott csoportjaira nézve a bizottság tagjaira írásban átruházhatja. Az etikai bizottság elnökének és tagjainak képviseleti joga a kamara elnökét, valamint az általa (illetve – ilyen tartalmú rendelkezés esetén – az alapszabály által) feljogosított személyeket illető képviseleti jogot nem érinti.

önkormányzati szabályzatába ütközik. Az országos gazdasági kamara testületi szerve által hozott jogsértő határozattal kapcsolatban ez a jog a területi gazdasági kamarát illeti meg.

(2) Perindítás előtt a sérelmet szenvedett tag, illetve területi kamara köteles a jogsértést a jogsértő határozatról történt tudomásszerzéstől számított harminc napon, de legkésőbb a határozat meghozatalától számított hat hónapon belül az ellenőrző bizottságnak bejelenteni. Ez utóbbi határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

(3) Az ellenőrző bizottság a bejelentést követő harminc napon belül köteles állást foglalni.

¹⁷ A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) országos hatáskörű és illetékességgű állami költségvetési szerv, mely eljár minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik a bíróság hatáskörébe, továbbá elvégzi mindazokat a feladatokat, amelyeket az európai közösségi versenyszabályok a tagállami versenyhatóság hatáskörébe utalnak.

A FŐTITKÁR¹⁸

70. A főtitkár a kamara ügyintéző szervezetének vezetője, aki a kamarával munkaviszonyban áll. Főtitkár csak az lehet, aki a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény szerint főjegyzővé kinevezhető.¹⁹

71. A főtitkár gyakorolja a kamara ügyintéző szervezetében dolgozó munkavállalók felett a munkáltatói jogokat.

72. A kamara hatáskörébe utalt közigazgatási ügyek tekintetében a közigazgatási szerv vezetőjének minősül.

73. A főtitkár felett a munkaviszony létesítésével és megszüntetésével, továbbá a munkaszerződés módosításával kapcsolatos munkáltatói jogokat az elnökség, az egyéb munkáltatói jogokat pedig az elnök gyakorolja.

74. A főtitkár jogállásának és feladatkörének részletes szabályait a kamara szervezeti és működési szabályzata állapítja meg; a főtitkár jogosult az ügyvezető igazgató cím használatára.

A KAMARA ÜGYINTÉZŐ SZERVEZETE

75. A kamara a feladatkörébe eső teendők ellátását az ügyintéző szervezete útján teljesíti. Az ügyintéző szervezetben dolgozó munkavállalók felett a munkáltatói jogokat a főtitkár gyakorolja.

76. A kamara hatáskörébe utalt közigazgatási ügyekben ügyintézőként csak az járhat el, aki

a) magyar állampolgár,

b) büntetlen előéletű,

c) cselekvőképes,

d) legalább középfokú iskolai végzettséggel vagy ügykezelői alapvizsgával rendelkezik.

77. A kamara ügyintéző szervezetének alkalmazottai jogállására a Munka Törvénykönyvének rendelkezései az irányadók.

78. A kamara ügyintéző szervezetének felépítését és működésének rendjét, így különösen az egyes szervezeti egységek egymáshoz és a testületi szervekhez fűződő viszonyát a kamara szervezeti és működési szabályzata állapítja meg.

EGYÉB SZERVEK, SZERVEZETI EGYSÉGEK

79. Felhatalmazást kap az elnökség, hogy a kamara feladatainak ellátásához további szervezeti egységeket (tagozatokat, bizottságokat) hozzon létre; e szervezeti egységek a ka-

¹⁸ 1994-től ezt a tisztséget Dunai Péter közgazdász, a megszűnt Magyar Gazdasági Kamara szolgáltatási igazgatóságának igazgatója töltötte be.

¹⁹ A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 8. § (3) bekezdése alapján „Főjegyzővé az nevezhető ki, aki

a) állam- és jogtudományi doktori vagy okleveles közgazda képesítéssel rendelkezik, és

b) közigazgatási szervnél legalább kétévi közigazgatási gyakorlatot szerzett”.

mara testületi szerveinek minősülnek, feladatkörüket és a kamara más szerveihez való kapcsolódásuk rendjét a kamara szervezeti és működési szabályzata tartalmazza.

A kamara képvisellete

80. A kamarát az elnök önállóan képviseli.

81. E jogkörét esetenként és az ügyek meghatározott csoportjára nézve az elnökség tagjaira és a kamara főtitkárára írásban átruházhatja.

A küldöttgyűlés a jelen alapszabály erejénél fogva [kamarai törvény 39. § (2) bek.] az elnökség tagjait és a főtitkárt felhatalmazza a kamara általános képviselétére.

82. A kamara nevében aláírásra – kötelezettségvállalásra – az önálló aláírásra jogosult elnök és alelnök, továbbá azok jogosultak, akiket jogszabály vagy az önálló aláírási joggal rendelkező tisztségviselők valamelyike az önálló vagy együttes aláírásra feljogosított.

83. A képviselet részletes szabályait a kamara szervezeti és működési szabályzata tartalmazza.

A kamara tisztségviselőire vonatkozó közös szabályok

84. A kamara tisztségviselői:

az elnök,

az alelnökök,

az ellenőrző bizottság elnöke,

az etikai bizottság elnöke,

a főtitkár.

85. Közeli hozzátartozók (Ptk. 685. § b/ pont) és élettársak egyidejűleg nem lehetnek a kamara tisztségviselői.

86. A kamara munkaviszonyban álló tisztségviselőinek jogállására a Munka Törvénykönyve rendelkezései az irányadók.

VÁLASZTÁSI SZABÁLYOK

87. A küldötteket a területi kereskedelmi és iparkamarák küldöttgyűlései – e kamarák alapszabályában szabályozott rendben – választják.

88. Az egyes területi kereskedelmi és iparkamarák közül a tizenennyolc megyei kamara 12-12 fő, a Pest megyei kamara 15 fő, a fővárosi kamara pedig 20 fő (összesen 251 fő) küldötet választ a kamara küldöttgyűlésébe.

VÁLASZTÁSI, ÚJRAVÁLASZTHATÓSÁGI, VISSZAHÍVÁSI SZABÁLYOK

89. A küldöttek, a testületi szervek tagjai, a kamara elnöke és a többi választott tisztségviselői legfeljebb ötévi időtartamra választhatók meg, és újraválaszthatók.

90. A küldött, a testületi szervek tagja, valamint a kamara elnöke és más választott tisztségviselője az őt megválasztó szerv által visszahívható.

91. A visszahívásra – az érintettet megválasztó szerv írásbeli, indokolt határozata útján – akkor van lehetőség, ha a választott tisztségviselő

– feladatának ellátása során felróható módon járt el, vagy

– reá nézve összeférhetetlenségi vagy kizáró ok merült fel, és tisztségéről ennek ellenére nem mondott le.

A választhatóság pozitív és negatív feltételei

92. Ahol az alapszabály – a kamarai törvény 41. §-a (3) bekezdésének második mondata alapján²⁰ – kivételt nem tesz, a kamara testületi szerve tagjának, illetve a kamara elnökének csak a területi kereskedelmi és iparkamara küldötte választható.

93. Küldöttek, testületi szerv tagjának, illetve a kamara elnökének (alelnökének) az választható, aki

– nagykorú,

– magyar állampolgár vagy olyan külföldi állampolgár, aki munkavállalási engedéllyel rendelkezik vagy Magyarországon engedély nélkül végezhet munkát, és

– tagja valamely területi kamarának vagy tagja (részvényese), vezető tisztségviselője, illetőleg alkalmazottja olyan gazdálkodó szervezetnek, amely területi kamarai tag.

94. Nem választható küldöttek, testületi szerv tagjának, aki

– a cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt áll, a közügyek gyakorlásától eltöltő jogerős ítélet hatálya alatt áll, szabadságvesztés büntetését tölti,

– büntető eljárásban jogerősen elrendelt intézeti kényszer-gyógykezelés alatt áll.

95. Nem viselhet tisztséget a kamarában, aki

– küldöttek, testületi szerv tagjának nem választható,

Magyarországon nem rendelkezik állandó lakóhellyel,

közszolgálati jogviszonyban áll, továbbá

– Magyarországon bejegyzett politikai párt országos vagy területi szervezetének választott tisztségviselője, kivéve, ha olyan nyilatkozatot tesz, hogy a politikai pártban viselt e tisztségéről a kamarai tisztségre történő megválasztására tekintettel lemond.

²⁰ E szerint az ellenőrző bizottság tagjának – a kamara tagján, illetve a vele az 51. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott jogviszonyban álló személyen kívül (tagja, részvényese, vezető tisztségviselője, illetőleg alkalmazottja olyan gazdálkodó szervezetnek, amely a kamarának tagja) – megfelelő szakértelemmel rendelkező más személy is megválasztható. Az országos gazdasági kamara ellenőrző bizottsága tagjának – a területi gazdasági kamara küldöttjén kívül – megfelelő szakértelemmel rendelkező más személy is megválasztható.

V. FEJEZET A KAMARA MŰKÖDÉSE

PÉNZÜGYI FORRÁSOK

96. A kamara a működésével járó költségeket a következő bevételekből fedezi:

- a tagjai által fizetett tagdíjból;
- az egyéb bevételekből (pl. az igazgatási szolgáltatási díjakból).

A kamara nem jut bevételhez szolgáltatási díjakból, mert a tagjainak nyújtott szolgáltatások térítésmentesek. A területi kamarák tagjai által fizetett tagdíjból a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarának járó rész meghatározása során ezt a körülményt figyelembe kell venni.

97. A területi kereskedelmi és iparkamarai tagdíj tekintetében a jelen alapszabály az alábbiak szerint rendelkezik:

A kamara tagdíj minimuma a kamara köztestületi működésének biztonsága érdekében megállapítandó alaptagdíj összege, maximuma pedig a helyi adókról szóló törvényben meghatározott helyi iparüzési adómérték 25%-a²¹, azzal, hogy az egy gazdálkodó szervezet által összesen kötelezően fizetendő tagdíj legmagasabb összege a 10 millió forintot, az egy megyében ugyanazon gazdálkodó szervezet által kötelezően fizetendő tagdíj legmagasabb összege pedig az 5 millió forintot nem haladhatja meg. Az alaptagdíjról és a tagdíjmértékekről egyebekben a jelen Alapszabály mellékletét képező Tagdíjfizetési Szabályzat rendelkezik.

98. A területi kereskedelmi és iparkamarák tagjai által fizetett tagdíjból a kamarának járó rész mértékét a kamara küldöttgyűlése határozatban állapítja meg (kamarai törvény 35. § (3) bekezdésének a/ pontja).

KÖZHASZNÚ TÁRSASÁG ALAPÍTÁSA

99. A kamara gazdasági tevékenységet nem folytathat; gazdasági társaságnak nem lehet tagja, s ilyen társaságban nem szerezhets részesedést.

100. A kamara – gazdasági tevékenységet is igénylő feladatainak ellátása érdekében – közhasznú társaságot alapíthat.

101. A kamara részvételével működő közhasznú társaság

- gazdasági társaságnak nem lehet tagja, és ilyen társaságban nem szerezhets részesedést, tagja lehet viszont más közhasznú társaságnak, feltéve, hogy az nem tagja gazdasági társaságnak, illetve ilyenben nincs részesedése.

²¹ A helyi adókról szóló 1990. C. törvény 40. § (1) bekezdése alapján a helyi iparüzési adó évi mértékének felső határa az adóalap 3 ezrelékéig terjedhet.

TÖRVÉNYESSÉGI FELÜGYELET

102. A kamara feletti törvényességi felügyeletet az ipari és kereskedelmi miniszter gyakorolja a kamarai törvény 57. §-ában foglaltak szerint.²²

103. A kamara azon határozatait, amelyekre a törvényességi felügyelet kiterjed, továbbá az alapszabályát és az egyéb önkormányzati szabályzatait – az elfogadástól számított tizenöt napon belül – megküldi a törvényességi felügyeletet ellátó miniszternek.

Jogsértő határozatok bírósági felülvizsgálata

104. A kamara tagja a bíróságtól kérheti a kamarai testületi szervek bármelyike által hozott mindazon határozatok felülvizsgálatát, amelyek a kamarai törvény rendelkezéseibe, más jogszabályba, a kamara alapszabályába vagy más önkormányzati szabályzatába ütköznek.

105. Perindítás előtt a sérelmet szenvedett tag köteles a jogsértést a jogsértő határozatról történt tudomásszerzéstől számított harminc napon, legkésőbb azonban a határozat meghozatalától számított hat hónapon belül a kamara ellenőrző bizottságának bejelenteni. Az utóbbi – hat hónapos – határidő elmulasztása jogvesztéssel jár, e mulasztással szemben igazolásnak helye nincs.

106. Az ellenőrző bizottsága bejelentést követő harminc napon belül köteles állást foglalni.

107. A pert tagnak a kamara ellen az ellenőrző bizottság állásfoglalásától vagy a bejelentést követő harminc nap eredménytelen elteltétől számított harminc napon belül kell megindítania. E határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye. A perindításnak nincs halasztó hatálya, a bíróság azonban a határozat végrehajtását felfüggesztheti.

ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉS

107/A. A jelen Alapszabály alkalmazásában

fióktelep: a gazdálkodó szervezet azon telephelye, amely más területi gazdasági kamara illetékességi területén fekszik, mint a gazdálkodó szervezet székhelye, és a helyi adókról szóló törvény szerint adó fizetésére kötelezett.

 ²² E szerint a kijelölt miniszter ellenőrzi, hogy az alapszabály és a többi önkormányzati szabályzat megfelel-e a jogszabályoknak, továbbá, hogy a kamara szerveinek határozatai nem sértik-e a jogszabályokat, az alapszabályt vagy a többi önkormányzati szabályzatot. törvényességi felügyelete azonban nem terjed ki az állandó választottbíróságra, továbbá az olyan ügyekre, amelyekben egyébként bírósági vagy államigazgatási eljárásnak van helye. Ha a kamara működésének törvényessége másképpen nem állítható helyre, a kijelölt miniszter a bírósághoz fordul. A bíróság megsemmisíti a kamara testületi szerveinek jogsértő határozatát, és új határozat hozatalát rendelheti el, vagy felfüggesztheti a kamara testületi szerveinek és tisztségviselőinek működését, és a kamara irányítására – a felfüggesztés tartamára – felügyelőbiztost rendelhet ki.

VI. FEJEZET ÁTMENETI ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

108. Ez az alapszabály 1994. december 21-én lép hatályba; a kamara köztestületi működésének kezdőnapja 1995. január 1-je.

A kamara megalakításakor a testületi szervek tagjai, valamint tisztségviselői három évi időtartamra kerülnek megválasztásra.

A kamara megalakításakor a 18 főből álló elnökség tagjainak kétharmadát (tizenkét főt) az alakuló küldöttgyűlés választja, egyharmadát (hat főt) pedig – az alakuló küldöttgyűlés berekesztését követően [kamarai törvény 74. § (6) bek.] – a kamara tevékenységi körében érdekelt országos érdekképviselői szervezetek képviselői delegálják.

A kamara megalakításakor az alakuló küldöttgyűlés 5 alelnököt választ.

A kamara megalakításakor a főtitkárt az alakuló küldöttgyűlés választja meg.

A kamarának járó területi kereskedelmi és iparkamarai tagdíjrész megalakuláskori mértékét a kamara alakuló küldöttgyűlése határozatban állapítja meg (kamarai törvény 35. § (3) bekezdésének a/ pontja).

109. A kamara a kamarai törvény 78. §-a (1) bekezdésének első fordulata alapján a Magyar Gazdasági Kamara nem érdekképviselői feladatköri ágának tevékenységi jogutóda.²³

110. A tevékenységi jogelőd és a kamara között a kamarai törvény 78. §-ának (4) bekezdése²⁴ alapján létrejövő vagyonátruházási ügylet részletes rendelkezéseit külön megállapodás tartalmazza.

Forrás: A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara alapszabálya. Kamarai alapidokumentumok. Az 1994. évi XVI. törvény a gazdasági kamarákról, valamint a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara alapszabálya. (Szerk.): SZ. KOVÁCS LÍVIA. [Budapest], [1998]. 51–69.

☞

²³ Az 1994. évi XVI. törvény 78. § (1) bekezdés alapján „A Magyar Gazdasági Kamarának és területi tagszervezeteinek az 1985. évi 11. törvényerejű rendeletben meghatározott azokat a feladatait, amelyek a kereskedelmi és iparkamarák e törvényben megállapított feladataival azonosak, 1995. január 1-jétől a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, illetve a területi kereskedelmi és iparkamarák látják el”.

Ezek a feladatok többek között a következők: részt vesznek a gazdaságfejlesztésben, segítséget és felvilágosítást nyújtanak tagjaiknak, közreműködnek a kereskedelemfejlesztéssel és a gazdasági tájékoztatással kapcsolatos bel- és külföldi propagandamunkában, részt vesznek a nemzetközi kamarai szervezetek munkájában, kamarai képviseleteket működtetnek külföldön, vásárokat, kiállításokat, konferenciákat szerveznek, valamint közreműködnek a feladataikkal kapcsolatos célokat szolgáló elkülönített állami pénzalapok hatékony felhasználásában

²⁴ E szerint a Magyar Gazdasági Kamara vagy bármely más gazdasági érdekképviselői szervezet, illetve területi tagszervezeteik vagyonukat – vagy annak egy részét – adó- és illetékmentesen ruházhatják át ingyenesen a gazdasági kamarákra.

A MAGYAR ÜGYVÉDI KAMARA ALAPSZABÁLYA

(Budapest, 1999. június 30.)

A rendszerváltozást követően, a körülmények sürgető kényszere folytán, sietve megalkotott 1991. évi XXIII. törvény megoldotta az ügyvédséggel kapcsolatos legégetőbb feladatokat. A hatályosulása után eltelt években azonban fokozatosan megmutakoztak hiányosságai és gyengeségei, amelyek részben abból fakadtak, hogy ez a törvény csupán a korábbi szemléletű szabályozás módosítása volt, amely kévéssé volt alkalmas arra, hogy megfeleljen az új korszak kihívásainak.

Így már 1995-ben kezdetét vette egy gyökeresen új ügyvédi törvény, széles körű szakmai vitáktól kísért, létrehozása, aminek folyamán első ízben történt meg Magyarországon, hogy egy új ügyvédi rendtartás tervezetét maguk a hivatás gyakorlói készítették el.

Végül közel háromévi átgondolt előkészítést követően elfogadásra került az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény, az immáron ötödik ügyvédi rendtartás. Ez, az ügyvédség működési kereteinek modernizálása mellett, a kamarák tekintetében elrendelte, hogy a megyei bíróságok illetékességi területével azonosan szervezett megyei kamarák elnevezése területi kamara, míg az országos hatáskörű kamara megnevezése, a törvény hatálybalépésétől, július 1-jétől, Magyar Ügyvédi Kamara.¹

A névváltoztatás ez esetben fontos tartalmi változással járt együtt, ugyanis ettől kezdve a területi kamarák és az országos kamara is köztestületként folytatták tevékenységüket. Ezt az is szükségessé tette, hogy a civil társadalom intézményesülése következtében létrejött új gazdasági és szakmai kamarák körében már 1995 óta általános volt a köztestületi működés.

A törvény alapján, a többi köztestülethez hasonlóan, az egyes ügyvédi kamarák működésének és szervezetének rendjét tartalmazó alapokmány megnevezése is a korábbi ügyrend helyett alapszabály lett. A Magyar Ügyvédi Kamara esetében ennek elfogadására az 1999. március hó 1. napján tartott teljes ülésen került sor. Ez az alapszabály ettől kezdve egészen napjainkig meghatározza a magyar ügyvédség országos szervének működési rendjét és szervezeti kereteit.

A Magyar Ügyvédi Kamara Teljes Ülése az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 127. § alapján² a Magyar Ügyvédi Kamara Alapszabályát az alábbiak szerint alkotta meg:

I. A MAGYAR ÜGYVÉDI KAMARA LÉTREJÖTTÉVEL KAPCSOLATOSRENDELKEZÉSEK

1. A Magyar Ügyvédi Kamara a Magyarországon bejegyzett ügyvédek önkormányzati elven alapuló, szakmai és érdekképviselési feladatokat ellátó, köztestületként³ működő országos szervezete, amely önálló ügyintéző szervezettel és költségvetéssel rendelkezik.

☞

¹ A vezetőség tekintetében viszont semmilyen változás nem történt, az 1998. évi XI. törvény 129. § (2) alapján ugyanis a törvény hatálybalépése előtt megválasztott kamarai tisztségviselők és kamarai bizottsági tagok megbízatásának időtartamát a törvény nem érinti. Így az 1997-ben, még az Országos Ügyvédi Kamara keretében megválasztott tisztségviselők továbbra is hivatalban maradtak a 2002-es kamarai választásokig.

² A hivatkozott § alapján a Magyar Ügyvédi Kamarának az Alapszabályát 6 hónapon belül meg kellett alkotnia, ami végül azonban csak a kijelölt határidőn túl került elfogadásra.

³ A köztestület fogalmára vonatkozóan lásd a 114-es sz. dokumentum 3. jegyzetét.

2. A Magyar Ügyvédi Kamarát köztestületként az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény hozta létre 1998. július 1. napjával.

3. A Magyar Ügyvédi Kamara az 1874. évi XXXIV. törvénycikk, az 1937. évi IV. törvénycikk alapján, majd az 1958. évi 12. törvényerejű rendelet, illetőleg végül a többszörösen módosított 1983. évi 4. törvényerejű rendelet alapján létrehozott országos ügyvédi önkormányzati szervek – legutóbbi elnevezés szerint: Országos Ügyvédi Kamara – teljes körű jogutódja.⁴

4. A fentieknek megfelelően a Magyar Ügyvédi Kamara eredeti alapítási éve: 1874.

5. A Magyar Ügyvédi Kamara székhelye

H-1054 Budapest.

Szemere utca 8.

6. A Magyar Ügyvédi Kamara tagjai a területi ügyvédi kamarák (a továbbiakban: területi kamarák).⁵

7. A Magyar Ügyvédi Kamara jogosult a Magyar Köztársaság címerének használatára.

II. A MAGYAR ÜGYVÉDI KAMARA FELADATAI

1. A Magyar Ügyvédi Kamara az ügyvédek szakmai irányításával, érdekképviselésével kapcsolatos közfeladatokat látja el.

2. Ennek során országos hatáskörrel

a) gondoskodik az ügyvédek jogainak védelméről, biztosítja az ügyvédség alkotmányos és egyéb törvényes jogainak érvényesülését, elősegíti a kötelezettségeik teljesítését,

b) képviseli az ügyvédség érdekeit,

c) szervezi a szakmai továbbképzéseket,

d) véleményt nyilvánít és javaslatot tesz az ügyvédi tevékenységgel kapcsolatos kérdésekben, így különösen a jogalkotás és a jogalkalmazás területén,

e) másodfokon dönt mindazon ügyekben, amelyeket törvény, vagy annak alapján jelen Alapszabály a hatáskörébe utal,

f) vezeti az ügyvédek országos nyilvántartását,

g) elfogadja az Alapszabályát, szabályzatot és iránymutatásokat alkot,

h) ellátja a törvényben, jelen Alapszabályban és a Magyar Ügyvédi Kamara szabályzataiban meghatározott egyéb feladatait.

3. A Magyar Ügyvédi kamara a feladatai ellátásához szükséges költségeket a területi ügyvédi kamarák hozzájárulásaiból fedezi.

⁴ Ebben a formában pontatlan megállapítás, miután az ügyvédi rendtartás tárgyában kiadott 1874. évi XXXIV. tc. csak a területi ügyvédi kamarák felállításáról szólt, országos szervezetről nem.

A magyar ügyvédség első országos önkormányzati szervezete, az Ügyvédi Kamarák Országos Bizottsága csak 1938-ban alakult meg, az 1937. évi IV. tc. alapján; a későbbiekben az 1958. évi 12. tvr. hozta létre az Országos Ügyvédi Tanácsot, végül az 1983. évi IV. tvr.-t módosító 1991. évi XXIII. tv. pedig az Országos Ügyvédi Kamarát.

Újabbban egyébként ennek megfelelően a Magyar Ügyvédi Kamara hivatalos iratain is az szerepel: „Alapítva 1938”.

⁵ Ezek száma összesen 20, a 19 megyei valamint a Budapesti Ügyvédi Kamara.

III. A MAGYAR ÜGYVÉDI KAMARA SZERVEI⁶

- a) a teljes ülés,
- b) az elnökség,
- c) a fegyelmi bizottság,
- d) az összeférhetlenségi bizottság,
- e) a választási bizottság,
- f) az ellenőrző bizottság,
- g) törvényelőkészítő és elvi bizottság.

IV. A TELJES ÜLÉS

1. A Magyar Ügyvédi Kamara legfőbb döntéshozó szerve a teljes ülés, amely 100 tagból áll.
2. A teljes ülés tagjai
 - a) a területi kamarák elnökei,
 - b) a területi kamarák által küldött 1-1 tag,
 - c) a területi kamarák taglétszámának az ügyvédek összlétszámához viszonyított arányában a területi kamarák közgyűlése által választott tagok.⁷
3. A teljes ülés kizárólagos hatáskörébe tartoznak az alábbi feladatok:
 - a) az elnök, az elnökség, az egyéb tisztségviselők, a bizottságok és tagjaik megválasztása és beszámoltatása,
 - b) a költségvetés és a költségvetési beszámoló elfogadása,
 - c) a véleménynyilvánítás, és javaslattétel az ügyvédekkel érintő jogalkotási és jogalkalmazási kérdésekben,
 - d) az Alapszabály elfogadása,
 - e) a szabályzatok és iránymutatások kiadása,
 - f) szükség esetén az elnök, az elnökség a bizottságok és tagjaik visszahívása.
4. A Magyar Ügyvédi Kamara elnöksége szükség szerint, de évenként legalább egyszer összehívja a teljes ülést. A tagok legalább egyharmadának indítványára a teljes ülést 30 napon belül össze kell hívni.
5. A teljes ülés tagjai részére a meghívót legkésőbb a teljes ülés megtartását megelőzően 15 nappal írásban ki kell küldeni. A meghívóban az alábbiakat kell közölni:
 - a) a teljes ülés időpontját, helyét,

☞

⁶ Az Országos Ügyvédi Kamara szervezeti felépítéséhez képest új az összeférhetlenségi valamint a törvényelőkészítő és elvi bizottság, korábban ugyanis csak külön elvi bizottság volt. Nem szerepel viszont már az emberi jogi bizottság.

A felsorolt szerveken kívül, választás esetén továbbra is sor kerül a Jelölőbizottság és a Szavazatszedő Bizottság felállítására.

⁷ Az 1996-os Választási Szabályzat szerint ezen arányok alapján a Magyar Ügyvédi Kamara elnöksége a választás kiírásakor állapítja meg az egyes területi kamarák által választható teljes ülési tagok számát.

A 2001-es Választási Szabályzat ezt annyiban módosítja, hogy az elnökség a választások megtartását megelőzően a kamarák létszámarányainak figyelembevételével, külön határozattal állapítja meg, hogy a területi kamarák és a Budapesti Ügyvédi Kamara a Magyar Ügyvédi Kamara teljes ülésébe hány tagot választanak.

- b) a megtárgyalandó napirendi pontokat,
- c) figyelemztetést a teljes ülés határozatképességének szabályaira.
- d) határozatképtelenség esetére kitűzött megismételt teljes ülés időpontjának és helyének meghatározását.

A meghívóhoz írásbeli előterjesztés esetén mellékelni kell az előterjesztést, illetőleg a tagok indítványára összehívott teljes ülés esetén az összehívásra vonatkozó indítványt is.

A teljes ülés összehívásáról szóló értesítést az elnök vagy az általa felhatalmazott elnökhelyettes írja alá.

6. A teljes ülés akkor határozatképes, ha azon a tagok több mint fele jelen van.

7. A teljes ülés határozatképtelensége esetén a legalább 8 nappal későbbre, azonos napirenddel összehívott teljes ülés – a megjelentek számára tekintet nélkül – határozatképes. (Megismételt teljes ülés)

8. A teljes ülésen az elnök vagy a helyettesítésére általa kijelölt elnökhelyettes elnököl.

9. A teljes ülés megnyitása után a teljes ülés bármely tagja tehet indítványt új napirend felvételére. Az új napirend tárgyában a jelenlevő tagok legalább 30%-ának javaslatára csak a következő teljes ülésen lehet határozatot hozni.

10. A teljes ülésről jegyzőkönyvet kell felvenni, mely tartalmazza az előterjesztések és a hozzászólások lényegét és a határozatok szövegét. A jegyzőkönyvet a főtitkár készíti el és azt az elnök hitelesíti.

11. A teljes ülés bármely tagja kérheti, hogy különvéleményét – amennyiben azt 5 napon belül írásban is előterjeszti – a teljes ülés jegyzőkönyvéhez csatolják.

12. A teljes ülés határozatának érvényességéhez a megjelent tagok többségének szavazata (egyszerű többség), az Alapszabály és a szabályzatok elfogadásához, módosításához a megjelent tagok kétharmadának szavazata (minősített többség) kell.

13. A teljes ülés a határozatait – a választásokat kivéve – nyílt szavazással hozza. A teljes ülés elrendelheti azonban bármely kérdésben a titkos szavazást.

14. A teljes ülés határozatait folyó sorszámmal kell ellátni és azokat évente külön-külön, a meghozatal évével törve (pl. 1/1998. Tü. hat.) kell nyilvántartani. A nyilvántartásba-vételről a főtitkár gondoskodik.

15. A teljes ülés határozatainak közlése, kihirdetése:

A teljes ülés határozatait az érintettek általában közvetlenül kapják meg, értesítésükről egy hiteles példány megküldésével a főtitkár gondoskodik.

Abban a körben, ahol a teljes ülés véleményt nyilvánít és javaslatokat tesz az ügyvédséget érintő legfontosabb kérdésekben, illetőleg az ügyvédi tevékenység megfelelő gyakorlása érdekében szabályzatot és iránymutatást ad ki, a határozatok kihirdetése az ügyvédi kamarák részére való megküldéssel történik.

Az Alapszabályt és a Magyar Ügyvédi Kamara szabályzatait az Igazságügyi Közlönyben is közzé kell tenni. Az Alapszabályt, szabályzatokat, iránymutatásokat az elfogadástól számított 15 napon belül meg kell küldeni az igazságügy-miniszternek.

Ezek mellett a teljes ülés a határozatainak kihirdetéséről egyéb módon is gondoskodhat.⁸

⁸ Így például a Magyar Ügyvédi Kamara folyóiratában, az Ügyvédek Lapjában, valamint internetes honlapjukon történő közzététellel.

16. A teljes ülés határozata ellen a teljes ülés tagja – jogszabály, Alapszabály vagy szabályzat megsértésére hivatkozással – a határozat közlésétől számított 30 napon belül a közigazgatási perekre (Pp. XX. fejezet)⁹ irányadó szabályok szerint bírósághoz fordulhat.

17. A teljes ülés szabályzatot ad ki

- a) az ügyvédi hivatás magatartási szabályairól (etikai szabályzat),
- b) az ügyvédi névhasználatról.
- c) a kamarai felvétel eljárási szabályairól,
- d) a gondnok¹⁰ jogköréről és eljárásáról,
- e) a felelősségbiztosítás legalacsonyabb összegéről.
- f) a fegyelmi eljárás részletes szabályairól,
- g) összeférhetetlenségi eljárás szabályairól,
- h) az alkalmazott ügyvédek¹¹ és az ügyvédjelöltek bizottságának szabályairól,

☞

⁹ A Pp. – a többször módosított 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról – XX. fejezete többek között a következő előírásokat tartalmazza a közigazgatási perekkel kapcsolatosan:

– Közigazgatási per indítására az jogosult, akinek jogát vagy törvényes érdekét az eljárás alapjául szolgáló ügy érinti.

– A keresetét az ellen a közigazgatási szerv ellen kell indítani, amelyik a felülvizsgálni kért határozatot hozta.

– A keresetlevelet az első fokú közigazgatási határozatot hozó szervnél vagy az illetékes bíróságnál a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani. Az első fokú közigazgatási szerv a keresetlevelet – az ügy irataival együtt – nyolc napon belül köteles a bírósághoz továbbítani.

– A fél – ha a keresetet közvetlenül a bíróságnál nyújtja be – köteles a felülvizsgálni kért közigazgatási határozat eredeti példányát vagy másolatát csatolni, feltéve, hogy azt részére kézbesítették. Nem kell a közigazgatási határozatot csatolni, ha az arra vonatkozó szükséges adatokat a keresetlevél tartalmazza.

– Ha a fél a keresetlevélben a végrehajtás felfüggesztését kéri, a bíróság annak beérkezésétől számított nyolc napon belül határoz e kérdésben.

– A bíróság elnöke intézkedik a közigazgatási iratok beszerzéséről; ezzel egyidejűleg értesíti a határozat végrehajtásának elrendelésére jogosult közigazgatási szervet a keresetlevél benyújtásáról, ha azt a fél közvetlenül a bíróságnál nyújtotta be; a keresetlevél kézbesítésével egyidejűleg felhívja a határozatot hozó közigazgatási szervet nyilatkoztattételre; írásban közli a közigazgatási szerv nyilatkozatát a felperessel.

– A bíróság a közigazgatási határozat végrehajtásának a felfüggesztését az eljárás folyamán bármikor – már a tárgyalás kitűzése előtt is – akár hivatalból, akár kérelemre elrendelheti.

– Ha törvény ettől eltérően nem rendelkezik, a bíróság a jogszabálysértő közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezi és – szükség esetén – a közigazgatási határozatot hozó szervet új eljárásra kötelezi.

¹⁰ A Magyar Ügyvédi Kamara 6/1999. (III.1.) MÜK Szabályzata rendelkezik a gondnok és végelszámoló jogköréről és eljárásáról. Ennek alapján a gondnokrendelési eljárás olyan eljárás, amelynek keretében a kamara elnöke által kijelölt gondnok a szünetelő vagy felfüggesztett ügyvéd folyamatban lévő ügyeit a szünetelés illetve felfüggesztés alatt képviseli. Törölt ügyvéd folyamatban lévő ügyeinek a lezárására ezzel szemben végelszámoló kerül kiküldésre.

A szabályzat szerint gondnok vagy végelszámoló a legalább 5 éves gyakorlattal rendelkező, a kamara illetékességi területén bejegyzett ügyvéd lehet, aki nem áll fegyelmi eljárás hatálya alatt, és akit kérelemre vagy hivatalból jelöl ki az ügyvédi kamara elnöke.

¹¹ Az 1998. évi XI. törvény. által létrehozott kategória, amely azonban lényegét tekintve rendkívül hasonló a korábban ismert, az 1937:IV. tc. által kreált, 1958-ban megszüntetett helyettes ügyvéd fogalmához.

Az alkalmazott ügyvéd nem kamarai tag, önállóan nem folytat ügyvédi tevékenységet, hanem csak ügyvéddel vagy ügyvédi irodával létrejött munkaviszonyban, kizárólag a munkáltatója részére adott megbízás alapján.

- i) a fegyelmi eljárás részletes szabályairól,
- g) összeférhetetlenségi eljárás szabályairól,
- h) az alkalmazott ügyvédek és az ügyvédjelöltek bizottságának szabályairól,
- i) a kamarai tisztségviselők választásáról és visszahívásáról,
- j) a meghalt ügyvéd iratainak rendezéséről,
- k) iratkezelési szabályzatról,
- l) a letét- és pénzkezelés szabályairól.

18. A teljes ülés az ügyvédi működésre vonatkozóan iránymutatást adhat ki.

19. Az Alapszabály a területi kamarákra, a szabályzat pedig a területi kamarákra, az ügyvédekre, alkalmazott ügyvédekre, külföldi jogi tanácsadókra¹² és ügyvédjelöltekre kötelező.

V. AZ ELNÖKSÉG

1. Az elnökség az elnökből, az elnökhelyettesekből, a főtitkárból, titkárból, a fegyelmi főmegbízottból, fegyelmi megbízottból, továbbá a teljes ülés által választott tagokból áll. A tagok száma 25 fő, ha a Teljes Ülés másképpen nem állapítja meg.

2. A Magyar Ügyvédi Kamara elnöksége

a) összehívja a teljes ülést, javaslatot tesz az ülés napirendjére, előkészíti a teljes ülés működését, megszervezi a teljes ülés határozatainak végrehajtását.

b) előterjeszti a Magyar Ügyvédi Kamara költségvetését és a költségvetési beszámolót, tevékenységéről beszámol a teljes ülésnek,

c) másodfokon határoz az ügyvédek kamarai felvételéről és kamarai tagságának megszűnéséről, a kamarai felvétel iránti eljárás felfüggesztéséről,

d) másodfokon határoz az alkalmazott ügyvédek, az ügyvédi irodák, a külföldi jogi tanácsadók, az ügyvédjelöltek névjegyzékébe való felvételtől és törlésről, az alkalmazott ügyvédek és az ügyvédjelöltek névjegyzékébe való felvétel iránti eljárás felfüggesztéséről,

e) másodfokon határoz az ügyvédi iroda taggyűlése határozatának felülvizsgálatáról,

f) másodfokon határoz az ügyvédi tevékenység szüneteltetéséről, az ügyvéd irodájának átjegyzéséről¹³, valamint mindazon ügyben, amelyre az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény a Magyar Ügyvédi Kamara másodfokú hatáskörét meghatározza¹⁴,

g) meghatározza a területi kamarák anyagi hozzájárulását,

¹² Ez is az 1998. évi XI. törvény által bevezetett kategória. A külföldi jogi tanácsadó, aki az alkalmazott ügyvédhez hasonlóan szintén nem kamarai tag, meghatározott jogi tevékenységet végez magyar ügyvéddel vagy magyar ügyvédi irodával kötött együttműködési szerződés alapján.

Ezen új kategória létrehozását az európai integráció valamint az egyre inkább felmerülő gyakorlati igények (nemzetközi vállalatok, külföldi befektetők, munkavállalók magyarországi jelenléte) is szükségessé tették. Ezen felül az 1994-ben kihirdetésre került Európai Megállapodás kötelezte is hazánkat, hogy a szolgáltatások – így az ügyvédi szolgáltatás is – 10 éven belül szabadddá váljanak, ugyanakkor azonban a 10 év után sem köteles az ország a külföldiek számára a magyarokkal azonos elbánást biztosítani, ez utóbbi kitétel tette lehetővé a külföldi jogi tanácsadók tevékenységének korlátozását a magyar ügyvédekhez képest.

¹³ Ha az iroda áthelyezése más kamara területére történik, akkor egyúttal az ügyvéd kamarai tagsága is átjegyzésre kerül a területileg illetékes új kamarába.

¹⁴ Előbbiekén kívül gyakorlatilag más ilyen ügyet nem határoz meg az említett törvény.

- h) dönt a Magyar Ügyvédi Kamara tisztségviselőinek díjazásáról,
- i) összeférhetetlenségi eljárást kezdeményezhet,
- j) a területi kamara elnökségének jogszabályt, Alapszabályt vagy szabályzatot sértő határozatát hatályon kívül helyezi,
- k) elbírálja a Magyar Ügyvédi Kamara elnökének határozata elleni panaszokat,
- l) elbírálja a területi kamara elnöke által az előzetes vizsgálat megszüntetésére vonatkozóan hozott határozat elleni fellebbezést, illetőleg azt a fellebbezést, melyet azért nyújtottak be, mert a területi kamara elnöke az előzetes vizsgálat megszüntetése mellett kisebb súlyú fegyelmi vétség miatt az eljárás alá vont ügyvéddel szemben írásbeli figyelmeztetést alkalmazott,
- m) véleményt nyilvánít, és javaslatot tesz az ügyvédekkel érintő jogalkotási és jogalkalmazási kérdésekben,
- n) ügyvédi kitüntető címet és jelvényt adományoz,
- o) meghatározza a kamarai választások időszakát,
- p) kijelöli a területi kamara elnökének, elnökhelyettesének, főtitkárának, titkárának, elnökségi tagjának, fegyelmi bizottsági elnökének és tagjának, fegyelmi megbízottjának fegyelmi ügyében – ideértve az előzetes vizsgálat elrendelését is – az eljáró kamarát,
- q) elvégzi a teljes ülés és az Alapszabály által meghatározott egyéb feladatokat.

3. A Magyar Ügyvédi Kamara Elnökségét az Elnök szükség szerint, de legalább három havonta hívja össze. Az ülésen az elnök vagy a helyettesítésre általa kijelölt elnökhelyettes elnököl.

4. Az Elnökség akkor határozatképes, ha tagjai több mint 50%-a jelen van. Az Elnökség határozatának érvényességéhez a megjelent tagok többségének szavazata szükséges.

5. A határozatképtelenség miatt megismételt elnökségi ülés a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes.

6. Az Elnökség ülésein a határozatképességet jelenléti ív alapján kell megállapítani.

7. Az Elnökség ülésein tanácskozási joggal részt vehet a magyar ügyvédek hivatalos lapjának szerkesztője, az állandó bizottságok elnökei, illetve az Elnök által – esetenként – meghívott más személy.

8. Az Elnökség üléséről jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyv tartalmazza az ülés helyét, idejét, napirendeket, az előterjesztések és a hozzászólások lényegét és a hozott határozatokat. A jegyzőkönyvet a főtitkár, titkár vezeti és az Elnökkel együtt írják alá.

9. Az Elnökség határozatait a főtitkár tartja nyilván és a meghozott határozatokról az érintetteket a főtitkár értesíti.

10. Amennyiben a teljes ülés elnökségi póttagokat választott és az Elnökség valamely tagjának tagsági viszonya megszűnik, a teljes ülési választáson a legtöbb szavazatot kapott póttag az Elnökség tagjává válik.

11. Az elnökség határozata ellen a területi kamara – jogszabály, alapszabály vagy szabályzat megsértésére hivatkozással – a határozat közlésétől számított 30 napon belül a közigazgatási perekre (Pp. XX. fejezet) irányadó szabályok szerint bírósághoz fordulhat.¹⁵

VI. BIZOTTSÁGOK

1. A Magyar Ügyvédi Kamara bizottságai:

- a) a fegyelmi bizottság,
- b) az összeférhetetlenségi bizottság,
- c) a választási bizottság,
- d) az ellenőrző bizottság,
- e) törvényelőkészítő és elvi bizottság

Az előzőekben meghatározott bizottságokon kívül a teljes ülés állandó bizottságként Gazdasági-Szociális Bizottságot, illetőleg Oktatási és Etikai Bizottságot is választhat. Arról, hogy ezen bizottságok megválasztásra kerüljenek-e, a kamarai tisztségviselők választását előkészítő, a jelölő bizottság megválasztásáról határozó teljes ülés dönt.

2. A teljes ülés az elnökség javaslatára meghatározott feladat elvégzésére. bármely kérdés megvizsgálására, ülésének előkészítésére – jelen Alapszabály módosítása nélkül – határozott időre, vagy meghatározott feladat elvégzésének idejére ad hoc (eseti) bizottság létrehozásáról is dönthet.

3. Az Elnökség bármely kérdés megvizsgálására, vagy bármely ügy előkészítésére ad hoc (eseti) bizottságot hozhat létre. Az Elnökség által létrehozott ad hoc bizottságok vezetői az Elnök kérésére eljárásuk bármely szakaszában kötelesek tevékenységükről az Elnököt tájékoztatni.

4. A Magyar Ügyvédi Kamara tisztségviselői feladatai megoldására tanácsadó bizottságokat hozhatnak létre. A tanácsadó bizottságok vezetői maguk a tisztségviselők. A tanácsadó bizottságok létrehozásáról az Elnökséget tájékoztatni kell.

Ezen bizottságok önálló döntési hatáskörrel nem ruházhatók fel. Ezen bizottságok tagjai minden olyan iratba betekinthesnek, illetve minden olyan felvilágosítást megkérhetnek, amely irat megtekintésére vagy felvilágosítás megkérésére az őket létrehozó tisztségviselőnek joga van.

5. A bizottságok közös működési és eljárási rendje

5.1. A bizottságok testületként járnak el, hatáskörüket – a jelen alapszabályban meghatározott kivételekkel – bizottsági ülésen gyakorolják.

5.2. Valamennyi bizottság szükség szerint, de évente legalább 1 alkalommal ülésezik. A bizottságot az elnök, akadályoztatása esetén két bizottsági tag együttesen hívja össze.

Az ülést annak megkezdése előtt legalább 8 nappal – a napirend, a hely és az időpont megjelölésével – írásban kell összehívni. Rendkívüli esetben az ülés 8 napon belülre is összehívható telefax/telefon útján..

Az ülésre az ülés témájával összefüggő kérdésekben illetékes személyeket tanácskozási joggal meg lehet hívni.

5.3 Bármely bizottsági tag írásban, az ok és cél egyidejű megjelölése mellett kérheti a bizottság összehívását. Az elnök ilyen esetben köteles a bizottság ülését az írásbeli kérelem benyújtásától számított 15 napon belülre összehívni.

Ha az elnök az ilyen kérelemnek a hozzá érkezéstől számított 5 napon belül nem tesz eleget, úgy az ülést bármelyik bizottsági tag közvetlenül hívhatja össze.

5.4. A bizottság ülésének előkészítése a bizottság elnökének a feladata.

A bizottság elnöke, vagy távollétében a bizottság elnökhelyettese elnököl a bizottsági ülésen az ülés elnökeként. Ha a bizottság elnöke vagy elnökhelyettese nincs jelen valamely bizottsági ülésen, úgy a jelenlévő bizottsági tagok maguk közül választanak valakit, hogy az ülés elnöke legyen.

5.5. A bizottság ülése akkor határozatképes, ha azon a bizottság tagjainak fele, de legalább 3 tagja jelen van.

A bizottság határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén az ülés elnökének a szavazata dönt.

5.6. A bizottság üléséről jegyzőkönyvet kell felvenni.

A jegyzőkönyv tartalmazza:

- az ülés helyét, idejét és azt, hogy összehívása szabályszerű volt-e,
- a résztvevők nevét,
- a hozzászólások lényegét és az egyes napirendi pontokról hozott határozatokat,
- a határozatok elleni esetleges tiltakozásokat.

A határozati javaslat ellen való szavazás és a szavazástól való tartózkodás önmagában nem jelent tiltakozást, a tiltakozásra kifejezetten utalni kell.

Bármely tag kérésére szó szerinti jegyzőkönyvet is kell készíteni.

A jegyzőkönyvet a bizottsági ülés elnöke, valamint a jegyzőkönyvvezető írja alá. A bizottsági ülés jegyzőkönyvét az összes bizottsági tagnak – függetlenül attól, hogy az ülésen részt vettek-e – meg kell küldeni az ülést követő 10 napon belül.

5.7. Ha azt az ügy sürgőssége indokolja, a bizottság bizottsági ülés megtartása nélkül is határozhat. Az ülésen kívül javasolt határozat tervezetét 3 napi határidő kitűzésével írásban kell a tagokkal közölni, akik szavazatukat írásban adják meg. A szavazás eredményéről és a határozatról, valamint annak keltéről a tagokat az utolsó szavazat beérkezését követő nyolc napon belül a bizottság elnöke írásban tájékoztatja. Ha bármelyik bizottsági tag kéri, a bizottság ülését a határozattervezet megtárgyalására össze kell hívni.

5.8. A bizottság tagjai az ügyvédi tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal kötelesek eljárni. A bizottságok tagjait ebben a minőségben tudomásukra jutott tények és adatok tekintetében titoktartási kötelezettség terheli.

5.9. A bizottságok a teljes ülésnek beszámolnak, az elnökséget tájékoztatják a működésükről.

6. A Fegyelmi Bizottság

6.1. Hatásköre:

A Fegyelmi Bizottság ellátja a Magyar Ügyvédi Kamara másodfokú fegyelmi jogkörével járó fegyelmi hatósági teendőket.

6.2. A Fegyelmi Bizottság elnökből, elnökhelyettesből, valamint tagokból (póttagokból) áll. A tagok számát a teljes ülés határozza meg.

6.3. A fegyelmi ügyben eljáró tanácsot a fegyelmi bizottság elnöke jelöli ki.

6.4. A Fegyelmi Bizottság hatáskörének részletszabályait, valamint eljárását a Fegyelmi Szabályzat tartalmazza.

7. Összeférhetetlenségi Bizottság

7.1. Hatásköre:

Az Összeférhetetlenségi Bizottság lefolytatja a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke által kez-

deményezett összeférhetetlenségi eljárásokat, s ennek eredményeképpen az általa vizsgált ügyekben javaslatot tesz a Magyar Ügyvédi Kamara Elnökségének.

7.2. Az Összeférhetetlenségi Bizottság elnökből, valamint tagokból (póttagokból) áll. A tagok számát a Teljes Ülés határozza meg.

7.3. Az egyes összeférhetetlenségi ügyekben eljáró tanácsot az Összeférhetetlenségi Bizottság elnöke jelöli ki.

7.4. Az Összeférhetetlenségi Bizottság eljárását az Összeférhetetlenségi Eljárás Szabályzata tartalmazza.

8. Választási Bizottság

8.1. Hatásköre:

A Választási Bizottság ellátja az ügyvédi tisztségviselők általános és időközi választásával kapcsolatosan a Választási Szabályzatban számára előírt feladatokat.¹⁶

8.2. A Választási Bizottság elnökből, valamint tagokból (póttagokból) áll. A tagok számát a Teljes Ülés határozza meg.

8.3. A Választási Bizottság eljárását a Kamarai Tisztségviselők Választásáról és Visszahívásáról Szóló Szabályzat¹⁷ tartalmazza.

9. Ellenőrző Bizottság

9.1. Hatásköre:

Az Ellenőrző Bizottság a Magyar Ügyvédi Kamara gazdasági és pénzügyi működését ellenőrzi.

9.2. Az Ellenőrző Bizottság elnökből és négy tagból áll.

10. Törvényelőkészítő és Elvi Bizottság

10.1. Hatásköre:

A Törvényelőkészítő és Elvi Bizottság a Magyar Ügyvédi Kamara tanácsadói és szakértői szerve. A Bizottság véleményt nyilvánít a jogalkotással és a jogalkalmazással kapcsolatos kérdésekben, közreműködik az ügyvédséget érintő jogszabályok, szabályzatok és minden olyan jogszabály előkészítésében, amelyre a bizottságot a Magyar Ügyvédi Kamara elnöksége felkéri.

10.2. A Bizottságtól a Magyar Ügyvédi Kamara Teljes Ülése, Elnöksége és Elnöke kérhet véleményt. A Bizottság kiemelten fontos kérdésekben felkérés nélkül is nyilváníthat véleményt.

10.3. A Bizottság a véleménye kialakításához a jogtudomány és a jogalkalmazás területén dolgozó elméleti és gyakorlati szakemberektől szakvéleményt kérhet.

¹⁶ Jelen rendelet hatálybalépésekor még az Országos Ügyvédi Kamara 1996. június 28-án elfogadott Választási Szabályzata volt érvényben, amelyet majd csak a MÜK 2001. június 11-én elfogadott új Választási Szabályzata helyezett hatályon kívül.

Az 1996-os és a 2001-es Választási Szabályzat egybehangzóan állapítja meg a Választási Bizottság feladatait, melyek: a választói névjegyzék összeállítása, szavazólapok elkészítése, a választás lebonyolítása valamint a választásokkal kapcsolatos kifogások elbírálása.

¹⁷ Lásd az előbbi jegyzetet.

VII. A MAGYAR ÜGYVÉDI KAMARA TISZTSÉGVISELŐI

A Magyar Ügyvédi Kamara tisztségviselői a következők:

- az elnök.
- az elnökhelyettesek,
- a főtitkár,
- a titkár,
- az állandó bizottságok elnökei,
- a fegyelmi főmegbízott,
- a fegyelmi megbízott.

2. A Magyar Ügyvédi Kamara tisztségviselőit a Magyar Ügyvédi Kamara Teljes Ülése négy évre választja meg, megbízatásuk a következő választásig szól.¹⁸ A tisztségviselőket és a bizottsági tagokat közvetlenül választják, titkos szavazással.

3. A Magyar Ügyvédi Kamara tisztségviselőit az ebben a minőségben tudomásukra jutott tények és adatok tekintetében titoktartási kötelezettség terheli.

4. A tisztségviselők megbízatása az új tisztségviselők megválasztásának napján szűnik meg. Ha a Magyar Ügyvédi Kamara elnökének, főtitkárának vagy fegyelmi főmegbízottjának megbízatása egyéb okból korábban szűnt meg, a teljes ülés a megbízatás megszűnésétől számított 3 hónapon belül megválasztja az új tisztségviselőt.

5. A tisztségviselő megbízatása megszűnik

- a tisztségviselő halálával.
- lemondásával,
- visszahívásával,
- kamarai tagságának megszűnésével, valamint
- a megbízatás idejének lejártával.

6. A tisztségviselő visszahívását a teljes ülés tagjainak egyharmada kezdeményezheti.

7. A Magyar Ügyvédi Kamara elnöke¹⁹

7.1. Hatásköre:

- a) képviseli a Magyar Ügyvédi Kamarát,
- b) irányítja az elnökség és a bizottságok működését, biztosítja a működés fel-tételeit, és gondoskodik e szervek határozatainak végrehajtásáról, tevékenységéről beszámol az elnökségnek,
- c) koordinálja a Magyar Ügyvédi Kamara szerveinek és tisztségviselőinek munkáját,
- d) fegyelmi és összeférhetlenségi eljárást kezdeményezhet,
- e) biztosítja és irányítja a Magyar Ügyvédi Kamara ügyintéző szervezetének működését, az alkalmazottak felett munkáltatói jogot gyakorol,
- f) vezeti a Magyar Ügyvédi Kamara Elnökségének üléseit,
- g) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket törvény és jelen Alapszabály a fel-adatkörébe

¹⁸ Az 1998. évi XI. törvény írta elő az addigi 5 év helyett a 4 évre történő megbízatást, mely azonban az 1997-ben elnyert mandátumokat nem érintette (lásd 1. jegyzet).

¹⁹ Dr. Horváth Jenő (lásd 113-as sz. dokumentum 5. jegyzetét) tölti be 1992 óta megszakítás nélkül az országos kamara elnöki tisztét, mely tisztségében 2002-ben ismét megerősítették.

utal, illetőleg intézkedik minden olyan ügyben, amelyet a törvény, illetőleg a jelen Alapszabály nem sorol más szerv vagy tisztségviselő hatáskörébe.

7.2. Az Elnököt ügykörében megilleti az utasítás adási jog. Az elnök nem adhat olyan utasítást, amely bármely szerv vagy tisztségviselő törvényben vagy szabályzatban megállapított önálló jogkörét elvonja, vagy ezen jogkörét korlátozza.

7.3. A Magyar Ügyvédi Kamara elnökének határozata ellen a közlésétől számított 15 napon belül az elnökséghez fellebbezhet az a területi kamara, amelyet a határozat érint.

8. Az elnökhelyettesek²⁰

8.1. A Magyar Ügyvédi Kamara elnökét távolléte vagy akadályoztatása esetén a Magyar Ügyvédi Kamara Elnöksége által kijelölt elnökhelyettes helyettesíti. Az Elnökség ez irányú intézkedésére az elnök huzamosabb távolléte vagy tartós akadályoztatása esetén kerül sor. Egyéb esetben a helyettes kijelölésére az Elnök jogosult.

8.2. A Magyar Ügyvédi Kamara elnökhelyettesei a Magyar Ügyvédi Kamara Elnöksége által meghatározott ügykör megosztás szerint közvetlenül felügyelik a Magyar Ügyvédi Kamara tevékenységének reájuk bízott területét. Valamennyi elnökhelyettes köteles évente legalább egyszer az Elnökség által reábízott terület irányítása körében végzett tevékenységről az Elnökség részére beszámolni.

9. Főtitkár²¹, titkár²²

9.1. Az Elnök által átruházott jogkör keretei között a Főtitkár irányítja a Magyar Ügyvédi Kamara hivatali szervezetét, közreműködik az elnökségi ülések előkészítésében, intézi az Elnökség hatáskörébe tartozó igazgatási ügyeket, az Elnökség részére előterjesztéseket készít.

9.2. A Főtitkár feladatait a titkárral együttesen az Elnökség által megállapított munkamegosztásban végzi.

10. Fegyelmi főmegbízott²³, fegyelmi megbízott²⁴:

10.1. A fegyelmi főmegbízott és a fegyelmi megbízott a fegyelmi eljárás során – a Fegyelmi Szabályzat rendelkezéseinek megtartásával – a másodfokú eljárásban a Magyar Ügyvédi Kamara elnökének megbízásából jár el, képviseli az Ügyvédi Kamara álláspontját.

10.2. A fegyelmi főmegbízott és a fegyelmi megbízott közötti munkamegosztást az elnök állapítja meg.

²⁰ Dr. Asbóth Ede és Dr. Papp Sándor 1992, Dr. Mosdósi László pedig 1997 óta tölti be az elnökhelyettesi tisztséget. A 2002-es választáson mindannyiukat megerősítették hivatalukban, ugyanakkor Dr. Bánáti János, a Budapesti Ügyvédi Kamara elnöke személyében negyedik taggal bővült az elnökhelyettesek köre.

²¹ Dr. Gábor László (lásd a 113. sz. dokumentum 8. sz. lábjegyzetét) viseli 1992 óta folyamatosan a főtitkári tisztséget, amelyben 2002-ben újjól megerősítést nyert.

²² 1997 óta Dr. Bálint Ákos György a kamara titkára, 2002-ben ismét megválasztásra került.

²³ Dr. Csákabonyi Balázs viseli ezt a funkciót 1992 óta folyamatosan, miután 1997-ben és 2002-ben egyaránt újraválasztották.

²⁴ 1997 óta Dr. Kléh László valamint Dr. Zimnic János látják el a fegyelmi megbízott feladatkörét, amelyekkel 2002-ben ismét megbízták őket.

VIII. A MAGYAR ÜGYVÉDI KAMARA KÉPVISELETE, ALÁÍRÁSI JOG

A Magyar Ügyvédi Kamarát az elnök önállóan, az elnökhelyettesek és a főtítkár, illetőleg a titkár másodmagukkal, együttesen képviselik.

A Magyar Ügyvédi Kamara nevében az elnök önállóan is, az elnökhelyettesek és a főtítkár, illetőleg a titkár másodmagukkal, együttesen írnak alá.

IX. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1. A Magyar Ügyvédi Kamara gazdálkodásának és elszámolásának rendjét az elnök és a főtítkár előterjesztése alapján, az Ellenőrző Bizottság egyetértésével, az Elnökség jelen alapszabály elfogadásától számított 90 napon belül „Gazdálkodási Szabályzat”-ban köteles szabályozni.

2. Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 38. § alapján befolyó pénzbírság összege azt a kamarát illeti meg, amely a fegyelmi eljárást lefolytatta.²⁵ A befolyt pénzbírságot elsősorban a dologi költségek fedezetére, másodsorban pedig az adott kamaránál szociális célokra kell felhasználni. Ennek részletes szabályait a területi kamarák Gazdálkodási Szabályzatai tartalmazzák.

3. Az Alapszabályban nem szabályozott kérdésekben az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény szabályai az irányadók.

4. Jelen Alapszabályt a Magyar Ügyvédi Kamara Teljes ülése 1999. március hó 1. napján fogadta el.

5. Az Alapszabály hatálybalépésével egyidejűleg az Országos Ügyvédi Kamara Ügyrendje hatályát veszti.²⁶

6. Az Alapszabály az Igazságügyi Közlönyben történő közzététellel lép hatályba.

Budapest, 1999. március hó 1. napján

Forrás: A Magyar Ügyvédi Kamara Alapszabálya. *Igazságügyi Közlöny*, CVII. (1999) 6. sz. 670–682. Közölte még: *Ügyvédek Lapja*, XXXVIII. (1999) 1. sz. 3–12.; *Ügyvédek kézikönyve*. II. (Szerk.): DR. GÁBOR LÁSZLÓ, Vác, 1999. 4–15.

²⁵ A hivatkozott jogszabályi hely alapján a fegyelmi vétséget elkövető ügyvéddel szemben kiszabható egyik büntetés ugyanis a pénzbírság.

²⁶ Az 1992. december 14-én elfogadott ügyrend volt eddig hatályban (lásd 113-as sz. dokumentum).

A MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA ALAPSZABÁLYA

(Budapest, 2001. február 8.)

1994-ben került sor a köztestületi kereskedelmi és iparkamarák felállítására (erre vonatkozóan lásd 114-es sz. dokumentum) Azonban ezek négyéves működésének tapasztalatai nyomán az országgyűlés a gazdasági kamarákra vonatkozó törvényi szabályozás felülvizsgálatáról döntött, aminek során a kormány kidolgozta a kamarai rendszer és ezen belül a kamarai törvény korszerűsítésére és továbbfejlesztésére vonatkozó irányelveket.

Ezek alapján került elfogadásra 1999. december 21-én a gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvény. Ez felszámolta az addigi kötelező kamarai tagságot, valamint a kamarák szervezettrendszerének egyszerűsítése és racionalizálása érdekében előírta a kereskedelmi és iparkamarák illetve a kézműves kamarák 2000. március 31-ig történő integrációját, az egységes szervezeten belül viszont kötelezően elrendelte a kereskedelmi, ipari és kézműves tagozat létrehozását, ezáltal biztosítva az egyes területek egységes szervezeten belüli autonómiáját, továbbá ezen változtatások miatt előírta 2000. október 31-ig a soron kívüli kamarai választások lebonyolítását.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, mely az önkéntes alapon történő szerveződés következtében tagjainak 9/10-ét elvesztette, 2000. október 30-án tartotta tisztújító közgyűlését, ahol a teljes vezetőség kicserélődése mellett elnökké dr. Parragh Lászlót a Parragh Kereskedelmi és Holding Rt. elnök-vezérigazgatóját választották.

Ezt követően a kamara új jellegének megfelelően szükségessé vált egy új alapszabály kidolgozása is, amelynek minimális tartalmi követelményeit az új kamarai törvény keretjellel meghatározta. Végül a 2001. február 8-i küldöttgyűlésen került elfogadásra az új alapszabály, melyet a későbbiekben a 2002. április 25-i, a 2004. április 28-ai majd a 2004. október 29-i küldöttgyűlés módosított.

Az állam gazdasági szerepvállalásának csökkentéséhez szükség van a gazdasággal összefüggő közfeladatok egy részének a gazdálkodó szervezetek által köztestületi formában, öngazgatás útján történő ellátására. Ezért az Országgyűlés elismerve a gazdasági tevékenységet folytatók önkormányzat alakításához való jogát, megalkotta a gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvényt az egyesülési jog alapján működő társadalmi szervezetek jogainak és érdekeinek tiszteletben tartásával, a gazdaság fejlesztésével, támogatásával, általános érdekeinek előmozdításával, az Európai Unió integrációjával, a regionális fejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek elősegítése céljából.

E törvény felhatalmazása, céljainak megvalósítása érdekében, figyelemmel az országos koordinációt igénylő kamarai feladatokra, gazdaságfejlesztési törekvésekre az MKIK 2001. február 8-án megtartott küldöttgyűlése a következő alapszabályt fogadta el.

I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. A jelen alapszabály rendelkezéseit a kamarai törvénnyel összhangban, arra figyelemmel kell értelmezni.

Az Alapszabály keretében használt kifejezések alatt a gazdasági kamarai törvény, (a továbbiakban: kamarai törvény) 2. §-ában foglalt rendelkezések, fogalom-meghatározások az irányadóak.

2. A kamara adatai:

Elnevezése: *Magyar Kereskedelmi és Iparkamara* (a továbbiakban: kamara)

Az elnevezés rövidítésére szolgáló címszó: MKIK

Az elnevezés idegen nyelvű változatai: Hungarian Chamber of Commerce and Industry
Ungarische Industrie- und Handelskammer

Szervezeti formája: köztestületi kamara

Gazdálkodási rendje: Köztestületi mivoltának megfelelően non-profit jelleggel, közfeladatainak körén belül gazdálkodik.

Székhelye: 1055 Budapest, Kossuth L. tér 6-8.

Telefonszám: (36-1) 474-5100, telefax: (36-1) 474-5105

A kamara működési (illetékességi) területe: Magyar Köztársaság

Adószáma: 18068265-2-41

Bankszámla száma: 10300002-20373432-00003285

Társadalombiztosítási törzsszáma: 22936

Egységes statisztikai számjele: 18068265-9199-541-01

Törvényességi felügyeletének gyakorlója: a gazdasági miniszter¹

Létrejöttének időpontja (az alapszabály elfogadásának napja): 1994. december 21.

Köztestületi működésének kezdőnapja: 1995. január 1.

A kamara küldöttlétszáma: 235 fő, amely évente felülvizsgálandó.²

A kamara tisztségviselőinek, testületi szervei tagjainak nevét, az elnök hiteles aláírási címpéldányát, valamint az aláírási jogok jogosultjainak nevét, aláírás-mintáját és aláírási jogosultsági körét az Alapszabály melléklete tartalmazza.

3. A kamara a tagjai által a kamarai törvény alapján létrehozott köztestület (Ptk. 65. §)³. A kamara hivatása gyakorlása során mindenkor szem előtt köteles tartani, hogy az őt létrehozó területi kereskedelmi és iparkamarák irányában döntési és utasítási joggal nem rendelkezik.

4. A kamara a gazdasági kamarákról szóló törvény és a küldöttgyűlése által meghatározott alapszabály alapján működik.

5. A kamara jogosult a Magyar Köztársaság címerének használatára.

¹ A gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvényt módosító 2003. évi CXXXI. törvény alapján a gazdasági miniszter helyett immár az ügyészség látja el a törvényességi felügyeletet, ennek megfelelően a 2004-es módosítás során ez került az alapszabályba is.

² A 2004. április 28-i küldöttgyűlés a küldöttlétszámot 231 főre módosította.

³ Lásd a 114-es sz. dokumentum 3. jegyzetét.

A KAMARA HIVATÁSA

6. A kamara hivatása, hogy a kamarai törvénynek, más jogszabályoknak és az alapszabálynak megfelelően elsősorban saját tagjaira támaszkodva azok bevonásával

– előmozdítsa a gazdaság fejlődését és szerveződését, az üzleti forgalom biztonságát és a piaci magatartás tisztességét, a gazdasági tevékenységet folytatók általános, együttes érdekeinek érvényesülését,

– összehangolja a közvetlen önkormányzaton alapuló területi kereskedelmi és iparkamarák működését, nemzetközi kapcsolatait,

– ellásson egyes, központi ügyintézkést kívánó, a törvény, kormányrendelet, a területi kamarák, s ennek alapján az alapszabály által feladatkörébe utalt gazdasági közfeladatokat,

– ellássa az Európai Unió integrációval kapcsolatos kamarai koordinációs feladatokat,⁴ továbbá

– országos szinten közvetítő szerepet töltsön be az országos társ kamarák⁵, valamint az állami, kormányzati és egyéb szervezetek irányában.

AZ EGYESÜLÉSI JOG SZABAD ÉRVÉNYESÜLÉSE

7. A kamara feladatainak ellátása nem érinti az egyesülési szabadság érvényesülését, így különösen nem korlátozza a társadalmi szervezetek arra irányuló jogát, hogy tevékenységük célját – az egyesülési jogról szóló törvény rendelkezéseivel összhangban – szabadon határozzák meg. A kamara szakmai, munkáltatói és munkavállalói érdekképviseletet nem láthat el.

⁴ Ennek érdekében rendezvényeket, szemináriumokat, workshopokat és konferenciákat szerveztek és szerveznek az EU-integráció elősegítésének céljából, ennek jegyében számos, az EU-integrációra való szakma-specifikus felkészülést segítő, a vállalkozók számára rendezett képzés, információs nap valósult meg.

Tájékoztató kiadványokat jelentettek-jelentetnek meg, így például a „Vállalkozók Európában” című ágazat-specifikus sorozatot. Az EU-integrációt elősegítendő az MKIK aktívan együttműködik a brüsszeli székhelyű Európai Kamarák Szövetségével (Eurochambres). A szervezetben elnökségi tagságot tölt be Dr. Parragh László az MKIK elnöke, a Költségvetési Bizottság munkájában pedig Dunai Péter főtisztár vesz részt. Ezenkívül a 10 közép-kelet európai országot érintő CAPE projekt keretében felmérésre került a vállalatok EU-csatlakozásra való felkészültsége, valamint brüsszeli szakértők bevonásával szektor-specifikus tanácsadói szolgáltatás került kidolgozásra.

A vállalkozások Európai Unió felkészülését segítette elő a Gazdasági és Közlekedési Minisztériummal együttműködésben szervezett az „EU-Házhoz jön” című rendezvénysorozat, melynek keretében az ország 169 kistérségében mintegy 25 ezer vállalkozás kapott szakma-specifikus tájékoztatást az egyetemes uniós piaci működés feltételeiről.

⁵ Ez gyakorlatilag csak a Magyar Agrárkamara.

II. FEJEZET A KAMARA TAGSÁGA

8. A kamarának a területi kereskedelmi és iparkamarák (továbbiakban: területi kamarák) a tagjai⁶.

A KAMARA LÉTREJÖTTE

9. A kamara a bírósági nyilvántartásba vétellel jött létre, az alapszabálya elfogadásának napjára visszaható hatállyal.

A TAGSÁGI VISZONY KELETKEZÉSE

10. A területi kamarák országos kamarai tagsága a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara létrejöttével keletkezik.

11. Az egyesülés, illetve szétválás útján szerveződő területi kereskedelmi és iparkamara tagsága – ideértve a megyei jogú városi kamarákat is – az alapszabályuk elfogadásának napjára visszaható hatállyal a bírósági nyilvántartásba vételével keletkezik.

A TAGOK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

12. A kamara tagjának joga, hogy

- küldöttei útján tanácskozási és szavazati joggal részt vegyen a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara küldöttgyűlésén,
- részt vegyen küldöttjei útján a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara testületi szerveinek, elnökének és tisztségviselőinek megválasztásában,
- igénybe vegye a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szolgáltatásait és koordinációs tevékenységét,⁷
- küldötteit és tagjait a kamara testületi szerve tagjának, illetve tisztségviselőjének megválaszthatják.⁸

⁶ Ezek száma összesen 23, és a következők alkotják: a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a megyei kereskedelmi és iparkamarák továbbá a megyeszékhelyen kívüli megyei jogú városi kamarák, utóbbiakat az 1999. tv. emelte be ebbe a kategóriába, korábban ugyanis a területi gazdasági kamara által létrehozott helyi szervezetnek minősültek (ezek a Dunaújvárosi Kereskedelmi és Iparkamara, a Nagykanizsai Kereskedelmi és Iparkamara valamint a Sopron Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara).

⁷ Ilyenek például:

- az (kereskedelmi szerződések és egyéb kereskedelmi jellegű dokumentumok hitelesítése illetve vis maior igazolások kiállítása, utóbbira vonatkozóan lásd a 16. jegyzetet);
- a külkereskedelmi árukárok, áruhiányok sérülések vizsgálata (ezt a Kárbiztosok Testülete végzi az MKIK intézményeként);
- szervezése.

⁸ Ezt a 2004. április 28-i küldöttgyűlés a következőképpen módosította:

- „ – küldötteit és tagjainak képviselőit a kamara testületi szerve tagjának, illetve tisztségviselőjének megválaszthatják.”

13. A kamara tagjának kötelessége, hogy
- megfizesse a küldöttgyűlés által meghatározott mértékű tagdíjat,
 - évenként realizált tagdíjból és okmányhitelesítési bevételeiből a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara küldöttgyűlése által meghatározott részt a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarának – a működésével járó költségek fedezésére – átutalja,
 - a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara alapszabályát és más önkormányzati szabályzataiban foglaltakat betartsa,
 - az adatszolgáltatási kötelezettséggel járó, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által végrehajtott statisztikai adatgyűjtésben közreműködjön.
- A tagdíj és egyéb működési hozzájárulás meg nem fizetésének következményeként a területi kamara köteles a Ptk. 301. § szerinti késedelmi kamat megfizetésére⁹, mely alól az elnökség indokolt esetben felmentést adhat.

A KAMARAI TAGSÁG MEGSZŰNÉSE

14. A területi kamara megszűnésével megszűnik, annak országos kamarai tagsága is. A területi kamara megszűnésének eseteiről a Gktv. 7. §-a rendelkezik¹⁰.

15. Ha a területi kamara jogutód nélkül megszűnik, általános jogutódja az országos kamara, amely – szükség szerint más területi kamara kijelölésével – gondoskodik a kamarai közfeladatok folyamatos ellátásáról.

PÁRTOLÓ TAGSÁG

16. A kamara pártoló tagja lehet az a bel- és külföldi jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező társaság, valamint az országos hatáskörű társadalmi szervezetek, érdekképviselések, külföldi kamarák és külföldi szakmai szervezetek, akik a pártoló tagi minőségben felvételüket kérik¹¹.

⁹ A Ptk. 301. § (1) bekezdés alapján „Pénztartozás esetében – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, vagy a felek másként nem állapodnak meg – a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles az évi költségvetési törvényben meghatározott mértékű kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes. A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimenti.”

¹⁰ A Gktv. itt és a továbbiakban a gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvényt jelenti, mely 7. §-ának (1) bekezdése alapján:

megszűnik a gazdasági kamara, ha

a) más gazdasági kamarával egyesül;

b) ha kettő vagy több gazdasági kamarára válik szét,

c) tagjainak száma az alapszabályban meghatározott legkisebb létszám alá csökken. Az alapszabály a legkisebb létszámot 10 főnél kisebb létszámban nem határozhatja meg.

Az 1999. évi CXXI. törvényt módosító 2003. évi CXXXI. törvény (új Gktv.) ezt a bekezdést a következő ponttal egészítette ki:

d) a bíróság – amennyiben a törvényes működés másként nem biztosítható – a kamarát, az országos gazdasági kamara kivételével, feloszlatja.

¹¹ Ezt az MKIK 2004. április 28-i küldöttgyűlése a következőképpen módosította: „A kamara pártoló tagjai lehetnek az országos hatáskörű, vagy kamara elnevezéssel működő társadalmi szervezetek, érdek-

17. A pártoló tag felvételéről és az általa fizetendő kamarai hozzájárulás mértékéről, egyéb jogairól és kötelezettségeiről a vele történt megállapodás alapján az elnökség dönt.

18. A kamara pártoló tagjának joga, hogy tanácskozási joggal részt vegyen a küldöttgyűlésen, illetve külön megállapodás alapján a kamara kollégiumának, szakmai bizottságának munkájában.

A KAMARA MEGSZŰNÉSE

19. A kamarát csak törvény rendelkezése szüntetheti meg.

III. FEJEZET A KAMARA FELADATAI

20. A kamara a feladatait kötelezően, a kamarai törvényben foglalt előírások teljesítéseként végzi azzal, hogy a kamarai törvény 10. § (1) c) h) pontjai¹² kivételével a közfeladatokat minden gazdálkodó szervezet vonatkozásában ellátja.¹³ (13. § (1) bek.)

21. A kamara alaptevékenysége a területi kamarák részére a tagdíj fejében nyújtott alapszolgáltatás (SZJ 91.11.10)¹⁴.

22. A kamara jogszabályban biztosított hatáskörében

– véleményezi az országos szintű gazdasági tárgyú előterjesztések és jogszabályok tervezeteit, a több megye gazdaságát, illetve vállalkozóit érintő ügyekben kapcsolatot tart az országos szervezetekkel, kormányzati szervekkel; ezekben az ügyekben a kamara – a jogszabályok, intézkedések kezdeményezésére, véleményezésére vonatkozóan – a területi kamarák véleményének megismerése és integrálása alapján alakítja ki az álláspontját,

– külön törvények rendelkezései szerint részt vesz az országosan működtetett tanácsok és testületek munkájában,

– kapcsolatot tart a külföldi kereskedelmi és iparkamarák országos szervezeteivel és azok nemzetközi szervezeteivel, továbbá egyéb nemzetközi szervezetekkel;¹⁵

képviseltek, külföldi kamarák és külföldi szakmai szervezetek, akik a pártoló tagi minőségben felvételüket kérik.”

¹² A hivatkozott jogszabályi helyek a területi gazdasági kamaráknak az üzleti forgalom biztonságával kapcsolatos feladatait részletezik, amelyek az országos kamarára nem vonatkoznak.

¹³ Ezt a részt a 2004. április 28-i küldöttgyűlés módosította a következőképp:

„A kamara feladatait kötelezően, a kamarai törvényben foglalt előírások teljesítéseként végzi azzal, hogy a kamarai törvény 10. § (1) c)–e) pontjai figyelembevételével a közfeladatokat minden gazdálkodó szervezet vonatkozásában ellátja.”

¹⁴ A Szolgáltatások Jegyzékének hivatkozott száma alapján vállalkozói, munkáltatói érdekképviselői szolgáltatás nyújtására jogosult.

¹⁵ Így 1995. január 1-jétől a brüsszeli székhelyű Eurochambers társult tagjaként részt vesz az európai kamarák közös munkájában, 1996-tól pedig a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Magyar Nemzeti Bizottsága (ICC Hungary) működik Budapesten. Ezenkívül a széleskörű nemzetközi kapcsolatrendszer jegyében az MKIK-nak és tagjainak a világ 220 kamarájával, esetenként kereskedelemfejlesztési intézményével van hatályos együttműködési megállapodása.

– összehangolja a területi kereskedelmi és iparkamaráknak a külföldön végzett vagy külföldre irányuló, továbbá a külföldiek számára belföldön végzett gazdasági tájékoztató és propagandamunkáját;

– megszervezi a magyar gazdasági napokat;¹⁶

– kialakítja és koordinálja a területi kereskedelmi és iparkamaráknál vezetett különböző nyilvántartások egységes rendszerét, a kamarák szakértőinek bevonásával;

– ellátja és felügyeli az okmányhitelesítéssel kapcsolatos kamarai feladatok nemzetközi és hazai koordinációját, gondoskodik a nemzetközi kereskedelmi forgalomban előírt egyes dokumentumok láttamozásáról, vis major igazolásokat¹⁷ bocsát ki, mely feladatok részletes szabályait a jelen alapszabály ... számú mellékletét képező Okmányhitelesítési Szabályzat tartalmazza;

– kidolgozza a tisztességes piaci magatartásra vonatkozó etikai szabályokat tartalmazó etikai szabályzatot;¹⁸

– biztosítja a szervezete mellett működő, nemzetközi kereskedelmi ügyekben is eljáró Állandó Választottbíróóság működési feltételeit, küldöttgyűlése útján megválasztja és visszahívja e fórum választottbíróit;

– a nemzetközi kereskedelmi ügyekre kiterjedő kizárólagos választottbíróági hatáskörén túlmenő ügykörben létrehozza és felügyeli a Választottbíróóság – területi kereskedelmi és iparkamarák mellett szervezett – megyei választottbíróági tagozatait, országosan szervezi és irányítja a választottbíráskodásra vonatkozó tájékoztató-felvilágosító munkát;

– eljár azon közfeladatokban, amelyek intézésére törvény vagy kormányrendelet számára felhatalmazást ad;

– törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott esetekben és módon közreműködik a gazdasággal összefüggő államigazgatási ügyek ellátásában.

– véleményt nyilvánít az általános szerződési feltételekről.

– közreműködik az iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli szakképzések szervezeti és tartalmi fejlesztésében, képviseli a kamarai tagszervezetek érdekeit a szakképzés pénzügyi feltételeit biztosító törvények, jogszabályok módosításában.¹⁹

¹⁶ Erre vonatkozóan lásd a 114-es sz. dokumentum 11. jegyzetét.

¹⁷ Vis maior a.m. nagyobb erő. Gyakorlatilag olyan elháríthatatlan külső ok, amely meggátol valamely kötelezettség teljesítésében.

Az ENSZ 1980-ban Bécsben tartott Nemzetközi Áruforgalmi Konferenciáján megszületett árukereskedelmi konvenció (Bécsi Vételi Egyezmény, hivatalosan: CGIS) alapján a kereskedelmi és iparkamarák jogosultak a vis maior igazolások kiadására. Ez egyrészt a szerződő felek közti peres eljárások során kerül kiállításra, annak bizonyítására, hogy a szerződés nem teljesítésében a szerződést szegő fél véten volt, másrészt szállítási akadályközlés esetén is kiadásra kerülhet.

¹⁸ A 2002. április 25-i küldöttgyűlés ezt a következőképpen módosította: „a gazdasági érdekképviselői szervek bevonásával kidolgozza a valamennyi gazdálkodó szervezetre általánosan érvényes, a tisztességes piaci magatartásra vonatkozó etikai szabályokat tartalmazó etikai szabályzatot”.

¹⁹ A 2004. április 28-i küldöttgyűlése további négy (15–18.) bekezdéssel egészítette az alapszabály 22. pontját. Az új bekezdések a következők:

„– megállapítja a közfeladatok ellátásához nyújtott költségvetési támogatás területi gazdasági kamarák közötti elosztásának elveit;

– kidolgozza a kamarák részére átadott közfeladatok egységes eljárás keretében történő ellátásához szükséges önkormányzati szabályzatot;

– a területi kamarák számára beszerzi a választási névjegyzék összeállításához szükséges adatokat;

– megállapítja a tagdíjra vonatkozó általános szabályokat.”

23. A kamara országos szinten a területi kereskedelmi és iparkamarák által átruházott hatáskörében²⁰

– betölti a közvetítő szerepet a Magyar Agrárkamara, valamint az állami, kormányzati és egyéb országos szervezetek irányában;

– a kamarai javaslatok, vélemények, tájékoztatások megalapozottsága érdekében – a statisztikai törvény rendelkezéseinek megfelelően – tagjain keresztül adatokat gyűjt, és az adatok alapján a gazdasági folyamatokról elemzéseket készít és hoz nyilvánosságra;

– a területi kamarák indítványa alapján, velük egyeztetve kezdeményezi a vállalkozás jogának és a gazdasági verseny szabadságának érvényesülését, a piacgazdaság működését akadályozó vagy korlátozó jogszabályok, intézkedések módosítását vagy hatályon kívül helyezését, illetve az ilyen körülmények megváltoztatásához szükséges jogszabályok, intézkedések meghozatalát;

– ellátja a gazdasági infrastruktúra fejlesztésével, a műszaki fejlesztéssel és az innovációs célok²¹ megvalósításával, a szakképzésben való közreműködéssel valamint a szabványosítással, a minőségügygel és az iparjogvédelemmel, az egyes elkülönített állami pénzalapok

²⁰ A 2002. április 25-i küldöttgyűlést a 23. pontot így módosította:

„A kamarának a területi kereskedelmi és iparkamarák által megállapított feladatai (Gktv. 12. § (3)). Ezenkívül 1. bekezdésként beiktatta, hogy

„– évente legalább egyszer megszervezi a kormányzat képviselői és a kibővített küldöttgyűlés közötti konzultációt”.

6–12. bekezdésként pedig a következőkkel egészítette ki:

„ellátja a gazdasági infrastruktúra fejlesztésével, a műszaki fejlesztéssel és az innovációs célok megvalósításával, a szakképzésben való közreműködéssel valamint a szabványosítással, a minőségügygel és az iparjogvédelemmel, az egyes elkülönített állami pénzalapok és költségvetési előirányzatok felhasználására vonatkozó döntések előkészítésével kapcsolatos koordinációs feladatokat;

– ellátja az európai uniós csatlakozásból, illetve tagságból eredő tájékoztatással, képzéssel, különösen a pályázati útmutatók kiadásával, a pályázati lehetőségekről és feltételekről, és az egyes szakmákat érintő közösségi jogszabályokról, a közösségi intézmények egyéb aktuálisairól és az Európai Bizottság döntéseiről adandó tájékoztatással kapcsolatos koordinációs feladatokat;

– a kamarai közfeladatok ellátása, valamint a választási névjegyzék összeállíthatósága érdekében országos nyilvántartást vezet a területi kamaráknál választójoggal, illetve tagsági jogviszonnyal rendelkező, egyéni és társas vállalkozásokról, az MKIK Adatvédelmi Szabályzatában (önkormányzati szabályzat) megállapítja a nyilvántartásra vonatkozó részletes szabályokat;

– koordinálja a területi kereskedelmi és iparkamarák képzési, szakképzési tevékenységét, ezekkel kapcsolatban egységes módszereket dolgoz ki a területi kamarák számára;

– a területi kamarák oktatási, képzési munkájának segítésére, a megfelelő szakmai háttér biztosítására és koordinálására képzési (módszertani) központot alakít ki és működtet;

– koordinálja és fejleszti a területi kamarák e-business szolgáltatásait, országos rendszereket alakít ki és működtet;

– a vállalkozások minőségfejlesztési törekvéseinek elősegítésére, országos tanúsító védjegyrendszert vezet be és működtet;

– a békéltető testületek működésének elősegítése, a tevékenységükkel összefüggő szakmai kérdések egyeztetése, megvitatása érdekében a testületek elnökeiből álló fórumot működtet”.

Végezetül a módosítás utolsó kettő, 21. és 22. bekezdésként a következőket iktatta be:

„– országosan egységes kamarai szolgáltatások nyújtására vonatkozó módszereket dolgoz ki és ilyen szolgáltatásokat működtet,

– az alapszabály 4. számú mellékleteként kidolgozza az MKIK és a területi kamarák vezető tisztségviselőire, továbbá a kamarai testületekben választott tisztséget viselő személyekre vonatkozó etikai szabályokat.”

²¹ Új módszerek, új eljárások és technológiák keresését, létrehozását szolgáló célok.

és költségvetési előirányzatok felhasználására vonatkozó döntések előkészítésével kapcsolatos koordinációs feladatokat,

országos nyilvántartást vezet a kereskedelmi és iparkamarai tagsági körbe tartozó egyéni és társas vállalkozásokról a nyilvántartás használatáról az MKIK Adatvédelmi Szabályzatában (önkormányzati szabályzat) kell rendelkezni;

- koordinálja a területi kereskedelmi és iparkamarák szakképzési tevékenységét,
- kamarai képviseleteket működtet külföldön; és együttműködik a külföldön tevékenykedő szakirányú kormányzati szervekkel;

- tájékoztatást ad tagjainak, illetve tagjai érdekében másoknak a gazdasággal összefüggő magyar és külföldi jogszabályokról, valamint a területi kereskedelmi és iparkamarák tagjainak tevékenységét érintő gazdaságpolitikai döntésekről és intézkedésekről, előmozdítja az üzletfelek megtalálását, a gazdasági együttműködés fejlődését;

- az országdokumentációs rendszer keretében külföldi országokra vonatkozó gazdasági, kereskedelmi, vám- és kereskedelem-technikai információkat gyűjt, rendszerez és bocsát tagjai rendelkezésére;

- a szükséges javaslatok megtételével és tájékoztatások megadásával – törvényi rendelkezések alapján – közreműködik a gazdaság fejlesztésével kapcsolatos feladataival összefüggő célokat szolgáló elkülönített állami pénzalapok hatékony felhasználásában;

- nemzetközi kereskedelmi jogi tanácsadást biztosít;

- közreműködik a nemzetközi gazdasági kapcsolatokkal összefüggő minőségvédelmi, dömping-, piacvédelmi ügyek intézésében.

- a Kárbiztosok Testülete által ellátja a külkereskedelmi szállítmánykárok, minőségi viták rendezését (kárbecslés, áruszakértés),

- összeállítja és közreadja a kereskedelmi szokványokat,²² kereskedelem technikai szolgáltatásokat dolgoz ki.

24. A 23. pontban felsorolt feladatok ellátása nem csorbíthatja a területi kamarák hatáskörébe tartozó feladatainak gyakorlását.

25. A 22–23. pontokban felsorolt tevékenységeket a kamara célja szerinti alaptevékenységként látja el. Ezek TEÁOR²³ szerinti felsorolását a jelen alapszabály 2. számú melléklete tartalmazza.

²² Kereskedelmi szokvány – írásba foglalt kereskedelmi szokás. Szokásnak a kereskedelemben rendszeresen ismétlődő üzletkötések feltételeit, tartalmi és formai elemeit, a kötések kialakult módját, gyakorlatát nevezik. A szerződés egyes elemeinél elegendő lehet a szokásra hivatkozni (szokásos minőség, választék, fizetési mód).

A szokványok típusai a következők:

- Helyi szokványok, ilyenek a tőzsdei, kikötői, banki, biztosítási és egyéb szokványok (pl. multinacionális cégek üzleti feltételei)

- Nemzetközi szervezetek szokványai, ezek a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara szokványai, kereskedelmi okmányok beszedésére vonatkozó egységes szabályozás valamint az okmányos meghitelezésre vonatkozó szokványok.

²³ TEÁOR – a tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere, mely a gazdasági tevékenységeknek a tevékenység jellege szerinti osztályozását jelenti. Az osztályozás alapját a társadalmi munkamegosztás keretében megvalósuló szakosodás, a munkamegosztás fejlettsége, jellege, a termelés szervezési szintje, módja, a termelés irányultsága képezi. A magyar KSH 1992-ben vezette be a 366 szakágazatot tartalmazó új ágazati osztályozási rendszerét, 1998-tól lépett életbe a TEÁOR' 98, majd 2003-tól az Európai Unió hatályos osztályozásán alapuló TEÁOR' 03.

A GAZDASÁGI ÉRDEKKÉPVISELETI JOGOK GYAKORLÁSÁRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK. KAPCSOLAT AZ ORSZÁGOS GAZDASÁGI ÉRDEKKÉPVISELETI SZERVEZETEKSEL

26. A gazdálkodó szervezetekre, az általuk folytatott gazdasági tevékenységre vonatkozó – jogszabály alkotására, program elfogadására, átfogó intézkedés meghozatalára irányuló vagy egyéb jelentős – előterjesztésnek (a továbbiakban: gazdasági előterjesztés) a Kormányhoz történő beterjesztése előtt meg kell kérni a kamara véleményét. A kamara véleményének kialakítása előtt szükség esetén egyeztet az érdekelt országos gazdasági érdekképviseleti szervezetekkel.

27. A kamara a gazdasági tárgyú előterjesztés készítésére, valamint benyújtására irányuló kezdeményezése során, valamint szükség szerint a tevékenységét érintő bármely más kérdésben együttműködik az érdekelt gazdasági érdekképviseleti és az egyéb társadalmi szervezetekkel.

IV. FEJEZET A KAMARA ÖNKORMÁNYZATA

28. A kamara mint köztestület a hatáskörébe tartozó ügyekben választott testületi szervei útján dönt.

A KÜLDÖTTGYŰLÉS

29. A kamara legfőbb szerve a területi kereskedelmi és iparkamarák választott küldöttéből álló küldöttgyűlés.

30. A kamara küldötteinek száma: 235 fő (amely évente felülvizsgálandó). A területi kamarák a jelen alapszabály 1 számú mellékletében meghatározott számú küldöttet delegálnak a küldöttgyűlésbe.²⁴

 ²⁴ Az alapszabály 30. pontját az MKIK 2004. április 28-i küldöttgyűlése a következőképpen módosította:
„A kamara küldöttgyűlésének létszáma 231 fő. A küldöttgyűlés létszámát úgy kell megállapítani, hogy az nem lehet kevesebb 230 főnél és nem haladhatja meg a 350 főt.

Minden területi kamara delegáltja

– a kamara elnöke, és

– minden megkezdett – tagdíját rendben befizető – 500 fő területi kamarai tag után egy – egy fő, és

– a kamara részére a területi kamarák által, – az önkéntes kamarai tagok tagdíjbefizetéseiből – megfizetett egy millió forint tagdíj után további egy-egy fő küldött.

A 2002. április 25-i küldöttgyűlés 31. pontként alábbiakat iktatta be:

„A küldöttgyűlésnek az előző pontban leírtak szerinti létszámát és az egy-egy területi kamara által delegálható küldöttek számát kamarai választási ciklusonként a kamarai választást megelőző utolsó küldöttgyűlésének kell megállapítani, a megelőző év december 31-ei állapot szerint nyilvántartott és a 30. pontban részletezett adatai alapján.

A 2002. április 25-i küldöttgyűlés beiktatott egy 32., 33. és 34. pontot is, ezekből a 32-et azonban már a 2004. április 28-i küldöttgyűlés hatályon kívül helyezte.

31. A küldöttek küldötti jogállását a küldöttgyűlésen az őket delegáló területi kereskedelmi és iparkamara írásban igazolja.²⁵

32. A küldött nem helyettesíthető, megbízatása személyre szóló; feladatát társadalmi megbízatásként látja el.²⁶

A KÜLDÖTTGYŰLÉS KIZÁRÓLAGOS HATÁSKÖRE

33. A küldöttgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik

– a kamara alapszabályának és más önkormányzati szabályzatának²⁷ és az etikai szabályzatnak²⁸ megalkotása és módosítása,

– a kamara éves költségvetésének meghatározása és az éves beszámoló (mérleg) elfogadásáról szóló döntés,

– a kamara elnökének, alelnökeinek, az elnökség, valamint az ellenőrző és az etikai bizottság tagjainak megválasztása és visszahívása,

– az elnökség, az elnök, az ellenőrző bizottság, az etikai bizottság éves munkájának értékelése és beszámolójának elfogadása,

– a területi kereskedelmi és iparkamarák pénzügyi forrásaiból – forrásonként – az országos kamarának járó rész meghatározása,

– az adatszolgáltatási kötelezettséggel járó statisztikai adatgyűjtés kezdeményezése az adatgyűjtés tárgya szerint illetékes szervnél,

– a Választottbírósággal elnökségének javaslatára megállapítja az MKIK mellett szervezett nemzetközi kereskedelmi ügyekben is eljáró Állandó Választottbíróság bírói névjegyzékét, arra bírakat felvesz, illetőleg arról töröl,

– a területi kamarákra nézve anyagi kötelezettséget megállapító döntés meghozatala,²⁹

– a területi kamarák által az országos kamara kizárólagos hatáskörébe utalt egyéb feladat,

34. A küldöttgyűlés ezt meghaladóan bármely a kamara hatáskörébe tartozó ügyet saját hatáskörébe vonhat.

A továbbra is hatályban maradt 33. és 34. pont a következőket tartalmazza:

„33. Amennyiben a küldöttgyűlés előző pontok szerint megállapítható létszáma a 30. pont szerinti 350 főt meghaladná, úgy a következők szerint kell eljárni.

– A megállapítható és a hatályos küldöttlétszám különbözete alapján keletkező mandátumokat, a növekményt elérő területi kamarák között kell elosztani.

– Az elosztást úgy kell elvégezni, hogy ezen területi kamarák által delegálható küldöttek számát – a legkevesebb küldöttlétszámmal rendelkező területi kamarával kezdve – egy-egy fővel növelni kell mindaddig amíg a küldöttlétszám eléri a 350 főt.

34. A küldöttgyűlés és a területi kamarák által a 30–33. pontok szerint delegálható küldöttek létszámát az alapszabály 1. számú melléklete tartalmazza.”

²⁵ A 2004. április 28-án elfogadott módosításokkal kiegészített alapszabályban ez a 35. pontban szerepel.

²⁶ A 2004. április 28-án elfogadott módosításokkal kiegészített alapszabályban ez 36. pontként szerepel.

²⁷ Ilyen például a 2005. májusában elfogadásra került szakképzési önkormányzati szabályzat.

²⁸ Ez végül „A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara és a területi kereskedelmi és iparkamarák Etikai Kódexe” néven került elfogadásra az MKIK 2004. április 28-i XVII. Küldöttgyűlésén.

²⁹ Ezt a pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés a következő, 9. bekezdéssel egészítette ki:

„döntés gazdasági társaság alapításáról, illetve gazdasági társaságban való részesedés szerzéséről, ha az alapítással, illetve a részesedés megszerzésével járó kötelezettségvállalás értéke a 20 millió forintot meghaladja.”

A KÜLDÖTTGYŰLÉS ÖSSZEHÍVÁSA

35. A küldöttgyűlést legalább évente egyszer össze kell hívni. A küldöttgyűlést – az erre irányuló kérelem érkezését követő harminc napon belül – akkor is össze kell hívni, ha azt a küldöttek legalább egyötöde – az ok és a cél megjelölésével – az elnökséghez címzett írásbeli indítványban kéri.

36. A küldöttgyűlést a kamara elnöke hívja össze. Az elnök tartós akadályoztatása esetén a kamara általános alelnöke jogosult a küldöttgyűlés összehívására. Amennyiben a kamara elnöke (alelnöke) törvényi kötelezettségének nem tesz eleget a küldöttgyűlést a Gktv. 23. § (3) bekezdése alapján az ellenőrző bizottság elnöke is összehívhatja.

A KÜLDÖTTGYŰLÉS HATÁROZATHOZATALA

37. A küldöttgyűlés akkor határozatképes, ha a küldötteknek több mint a fele jelen van. A határozatképesség meglétét minden határozathozatal esetén ellenőrizni kell.

Ha a küldöttgyűlés nem volt határozatképes, az emiatt megismételt küldöttgyűlés az eredeti napirendben szereplő ügyekben a jelenlévő küldöttek számától függetlenül határozatképes. A megismételt küldöttgyűlés kezdete és az eredeti meghívóban feltüntetett kezdési időpont között legalább egy órának el kell telnie.

Ha a küldöttgyűlés annak megkezdése után válik határozatképtelenné, a megismételt küldöttgyűlésre vonatkozó rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a határozatképesség hiányának megállapítása és a megismételt küldöttgyűlés kezdete között legalább egy órának el kell telnie.

38. A küldöttgyűlés határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza

A jelenlévő küldöttek legalább kétharmados többséggel hozott határozata szükséges az alapszabály és más önkormányzati szabályzat elfogadásához és módosításához;

39. A küldöttgyűlésen a szavazás nyíltan történik, a jelen lévő bármely küldött indítványára a küldöttgyűlés egyszerű szótöbbséggel elrendelheti a titkos szavazást.

40. Szavazategyenlőség esetén a javaslatot elvetettnek kell tekinteni.

41. Személyi kérdésekben a szavazás – főszabályként – titkos; a küldöttgyűlés – többes jelölés esetének kivételével – a jelenlévő bármely küldött indítványára egyszerű szótöbbséggel ilyenkor is elrendelheti a nyílt szavazást.

42. A küldöttgyűlésre vonatkozó részletesebb szabályokat „A küldöttgyűlés ügyrendje” tartalmazza.

AZ ELNÖKSÉG

43. Az elnökség a kamara egyeztető, döntés-előkészítő és irányító testületi szerve. Feladata a kamarapolitikai, stratégiaalkotó, koordinációs tevékenység ellátása, a döntés a kamara nemzetközi szervezetbe történő belépéséről, illetve a nemzetközi szervezetben fennálló tagságának megszüntetéséről, továbbá a kamara működésének irányítása a küldöttgyűlések

közötti időszakokban, a küldöttgyűlés határozatainak megfelelően. Az elnökség gyakorolja a főtítkár feletti munkáltatói jogokat a munkaviszony létesítése és megszüntetése, valamint a munkaszerződés módosítása tekintetében.

44. A kamara elnöksége 39 főből álló testületi szerv. Az elnökségnek hivatalból tagja a kamara elnöke és alelnökei. Az elnökség további tagjai a területei kamarák elnökei és más választott elnökségi tagok.³⁰

45. Az elnökségbe a külön törvényben³¹ meghatározott kisvállalkozások, közepes méretű vállalkozások, a közepesnél nagyobb méretű vállalkozások országos gazdasági érdekképviseleti szervezetei egy-egy főt (összesen 3 főt) delegálnak tanácskozási joggal.³²

46. Az elnökség mellett ügyvezetőség működik, amely nem a küldöttgyűlés által választott testületi szerv. Az ügyvezetőség segíti az elnökség döntés előkészítő és a kamara elnökének döntéshozó munkáját. Az ügyvezetőség létszáma maximum 10 fő, hivatalból tagja az elnök, az általános alelnök, és az alelnökök. Az ügyvezetőség további tagjait – a tervezési statisztikai régiók arányos képviseletét figyelembe véve – a kamara elnöke kéri fel az elnökség tagjai közül.³³

47. Az elnökség ügyrendjét maga állapítja meg.

AZ ELNÖKSÉG ÜLÉSÉNEK ÖSSZEHÍVÁSA

48. Az elnökség munkaterv alapján működik és szükség szerint, de legalább évi 6 alkalommal tart ülést. Az ülés összehívásáról a kamara elnöke, tartós akadályoztatása esetén az általános alelnök, illetve a velük történő egyeztetés alapján a főtítkár gondoskodik.

49. Az elnökség ülésein a kamara elnöke, vagy általános alelnöke elnököl.

50. Az elnökség ülésein állandó meghívott az ellenőrző bizottság elnöke, az etikai bizottság elnöke és a főtítkár.

³⁰ Ezt a pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés a következőképpen módosította:

„A kamara elnöksége 36 főből álló testületi szerv. Az elnökségnek hivatalból tagja a kamara elnöke, és alelnökei. Az elnökség további tagjai a területi kamarák elnökei (összesen 24 fő), a kézműipari tagok közül választott 8 fő elnökségi tag és más választott elnökségi tagok.”

³¹ A kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 1999. évi XCV. törvény határozza meg a kis- és középvállalkozások fogalmát. A törvény 2. és 3. §-a alapján kis- és középvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb, és éves nettó árbevétele legfeljebb 4000 millió Ft, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2700 millió Ft, továbbá abban az állam, az önkormányzat vagy az adott vállalkozáson kívül eső vállalkozások tulajdoni részesedése – tőke vagy szavazati jog alapján – külön-külön és együttesen sem haladja meg a 25%-ot. Ezen belül kisvállalkozásnak az olyan vállalkozás minősül, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 50 főnél kevesebb, és éves nettó árbevétele legfeljebb 700 millió Ft, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 500 millió Ft.

³² Ezt a pontot hatályon kívül helyezte a 2004. április 28-i küldöttgyűlés.

³³ Ezt a bekezdést a 2004. április 28-i küldöttgyűlés a következőképpen módosította:

„Az elnökség mellett ügyvezetőség működik, amely nem a küldöttgyűlés által választott testületi szerv. Az ügyvezetőség segíti az elnökség döntés előkészítő és a kamara elnökének döntéshozó munkáját. Az ügyvezetőség tagjai az elnök, az általános alelnök, az alelnökök és a főtítkár.”

AZ ELNÖKSÉG HATÁROZATHOZATALA

51. Az elnökség a döntéseit egyszerű szótöbbséggel, általában nyílt szavazással, az általa meghatározott esetekben titkos szavazással hozza.

52. Szavazategyenlőség esetén a javaslatot elvetettnek kell tekinteni.

53. Az elnökség akkor határozatképes, ha az ülésen a tagjainak több mint fele jelen van.

Az elnökség hatásköre

54. Az elnökség – a Küldöttgyűlés, az Ellenőrző Bizottság, és az Etikai Bizottság kizárólagos jogkörébe tartozó döntések kivételével – bármely, a kamara hatáskörébe tartozó ügyet saját hatáskörébe vonhat.

55. Az elnökség kizárólagos hatáskörébe tartozik

a) az elnökség munkatervének meghatározása;
b) a javaslattétel a küldöttgyűlésnek a kamara éves működési és gazdálkodási tervére;
c) a kamara működésének a küldöttgyűlések közötti időszakokban történő irányítása, ennek körében a kamara önkormányzati és testületi szervei tevékenységének funkcionális összehangolása;

d) a működési és gazdálkodási feladatok ellátásának elvi irányítása és érdemi felügyelete;

e) a főtitkár felett a munkaviszony létesítésével és megszüntetésével, továbbá a munkaszerződés módosításával kapcsolatos munkáltatói jogok gyakorlása;

f) a küldöttgyűlés előkészítése során a küldöttgyűlés helyének, időpontjának, tárgysorozatának, az egyes előterjesztések írásbeli vagy szóbeli voltának, hirdetmény-szövegének és közzétételi módjának, meghívó-szövegének és forgatókönyvének, érdemi és előkészítő (technikai) bizottságai javasolt összetételének, valamint a meghívandó személyek körének meghatározása;

g) az – alelnöki (vagy elnökségi tagi) vezetés alá tartozó – szakmai kollégium és elnökségi munkabizottság alakításának elhatározása;

h) a szakmai kollégiumok, elnökségi munkabizottságok működésének koordinálása, munkamegosztásuk rendjének meghatározása;

i) kamarai összeférhetetlenségi helyzet (új Gktv. 27. § (2)–(6) bek.)³⁴ észlelésekor a szükséges intézkedés, illetve visszahívási indítvány megtétele;

☞

³⁴ A hivatkozott jogszabályi rész szerint küldöttnek, testületi szerv tagjának, illetve a kamara elnökének (alelnökének) az választható, aki a) nagykorú;

b) magyar állampolgár vagy olyan külföldi állampolgár, aki munkavállalási engedéllyel rendelkezik vagy Magyarországon engedély nélkül végezhet munkát; és

c) olyan gazdálkodó szervezet tagja (részvényese), vezető tisztségviselője, illetőleg alkalmazottja, amely tagja a kamarának;

d) a tagsági jogviszonyból származó kötelezettségeinek eleget tett;

e) más gazdasági érdek-képviselői szervezetnél tisztséget nem tölt be.

Nem választható az ellenőrző bizottság tagjának

a) aki tagja az elnökségnek;

b) a gazdasági kamara titkára,

j) a gazdálkodás körében szükségessé váló stratégiai döntések (közhaszú társaság alapítása, ilyen társaságba való belépés, alapítványhoz való csatlakozás stb.);³⁵

k) a döntés a kamara nemzetközi szervezeti tagságáról;

l) külföldi kamarai képviselő létesítésének elhatározása,

m) a kamara mellett szervezett, nemzetközi kereskedelmi ügyekben is eljáró Állandó Választottbíróóság eljárási szabályzatának megállapítása, módosítása,

n) a kamara ügyintéző szervezete Szervezeti és Működési Szabályzatának elfogadása.

56. Elnökségi állásfoglalás szükséges:

– ha a kamara a gazdaság egészét, vagy a vállalkozók széles körét érintő jelentős ügyben alakít ki véleményt, e rendelkezés alkalmazásában az ügy akkor minősül jelentősnek, ha a gazdaság működésének általános feltételeit (infrastruktúra, oktatási rendszer, közterhek stb.) vagy a vállalkozók széles körét területi és szakmai hovatartozásuktól függetlenül érinti,

– ha a gazdaság egésze szempontjából fontos elvet érvényesítő intézkedés egyes vállalkozói rétegek érdekeit súlyosan sérti.

Valamely kérdés az elnökségi ülés napirendjére

– törvényi kötelezettség alapján,

– a jóváhagyott munkaterv folytán, vagy

– az elnökségi tagok legalább felének támogatása révén kerülhet.

Az elnökségi ülés anyagának előkészítéséről a főtitkár gondoskodik, és az illetékes tisztviselő vagy az általa megbízott más előterjesztő (pl. külső szakértő) terjeszti elő.

c) a gazdasági kamara ügyintéző szervezetében dolgozó, a kamarával munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy;

d) az a)–c) pontokban említett személyek közeli hozzátartozója vagy élettársa.

Az ellenőrző bizottság tagjának – a kamara tagján kívül – megfelelő szakértelemmel rendelkező más személy is megválasztható. Az országos gazdasági kamara ellenőrző bizottsága tagjának – a gazdasági kamara küldöttén kívül – megfelelő szakértelemmel rendelkező más személy is megválasztható.

(5) Nem választható küldöttnek, testületi szerv tagjának, aki

a) cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt áll;

b) a közügyek gyakorlásától eltöltő jogerős ítélet hatálya alatt áll;

c) szabadságvesztés-büntetését tölti;

d) büntetőeljárásban jogerősen elrendelt intézeti kényszergyógykezelés alatt áll, továbbá

e) akivel szemben más törvényben meghatározott összeférhetetlenségi ok áll fenn.

(6) Nem viselhet tisztséget a gazdasági kamarában, aki

a) előbbiek alapján nem választható küldöttnek;

b) Magyarországon nem rendelkezik állandó lakhellyel; továbbá

c) közszolgálati jogviszonyban áll;

d) aki más gazdasági érdekképviselői szervezetnél tisztséget tölt be.

³⁵ Ezt a pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés az alábbira módosította:

„a gazdálkodás körében szükségessé váló stratégiai döntések meghozatala.”

Továbbá ezt követően két új pontot is beiktatott, melyek a következőket tartalmazzák:

„k) döntés gazdasági társaság alapításáról, illetve gazdasági társaságban való részesedés szerzéséről, ha az alapítással, illetve a részesedés megszerzésével járó kötelezettségvállalás értéke a 20 millió forintot nem haladja meg;

l) a közfeladatok ellátásához nyújtott költségvetési támogatás területi gazdasági kamarák közötti elosztása elveinek megállapítása”.

AZ ELNÖKSÉGI KOLLÉGIUMOK

57. A kamarára háruló feladatok eredményes megoldása, egyeztetett álláspont kialakítása és hatékony érvényesítésének biztosítása érdekében az elnökség szakmai kollégiumokat és munkabizottságokat alakíthat. E kollégiumok és bizottságok egységes működési, ügyrendi szabályait az elnökség ügyrendje tartalmazza.

58. A kamarában a következő kollégiumok működnek:³⁶

- Gazdaságpolitikai kollégium
- Kézműipari kollégium,
- Kereskedelmi kollégium,
- Ipari kollégium,
- Közlekedés és Infrastruktúra kollégium
- Kis- és középvállalkozás-fejlesztési kollégium
- Területfejlesztési kollégium,
- EU-integrációs kollégium,
- Idegenforgalmi kollégium,
- Szolgáltatási szektor kollégiuma,
- Oktatási és szakképzési kollégium,
- Nemzetközi kapcsolatok kollégiuma,
- Regionális együttműködés kollégiuma,
- Nagyvállalati kollégium,
- Környezetvédelmi Kollégium.

59. A kollégiumon belül a feladatok hatékonyabb ellátása érdekében szekciók hozhatók létre a kollégium javaslata és az elnökség döntése alapján.

60. A kollégiumokat a kamara elnöke által felkért és az elnökség által jóváhagyott elnökségi tagok vezetik (kollégiumi elnökök).

A kollégiumokba minden területi kamara egy-egy tagot delegálhat. A kollégium tagjai maguk közül alelnököt választanak. A kollégium elnöke a kollégium munkájáról rendszeresen beszámol az elnökségnek.

A kollégium elnöke szakmai kérdésekben a kollégium nevében tehet nyilatkozatot.

61. A kamara elnöke a kollégium elnökének javaslatára a kollégium szakmai munkája hatékonyságának előmozdítása érdekében tiszteletbeli elnököt kérhet fel az adott szakma, ágazat elismert személyiségei közül.

³⁶ Ezt a 2004. április 28-i küldöttgyűlés a következőképp módosította:

„A kamarában a választási ciklusok megtartásának figyelembevételével a tisztújító küldöttgyűlést követő első küldöttgyűlést követő első küldöttgyűlés által, – az elnökség javaslata alapján – meghatározott következő kollégiumok működnek.”

AZ ELNÖK³⁷

62. A kamarát az elnök önállóan képviseli. Jogkörét az esetenként és az ügyek meghatározott csoportjaira nézve az alelnökökre írásban átruházhatja.

Az elnök megbízatása 4 évre szól. Egy alkalommal további 4 éves időtartamra újraszabható.³⁸

63. Az elnök feladatkörét képezi

- a kamara folyamatos, átfogó, önálló képviseletének ellátása,
- a kamara és az elnökség tevékenységének irányítása és összehangolása,
- a gazdálkodók általános érdekeinek képviselete a Kormány irányában,
- kapcsolattartás a Magyar Agrárkamara elnökével, az országos szakmai kamarák, gazdasági érdekképviseletek és más társadalmi szervezetek elnökeivel, a kormányfővel és a többi közjogi méltósággal, valamint a minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőivel,
- a kamara nemzetközi tevékenységének irányítása, külföldi kormány szintű küldöttség fogadása, illetve részvétel a külföldre utazó kormány szintű delegációkban,
- kapcsolattartás a nemzetközi kamarai szervezetekkel és külföldi gazdasági kamarákkal,
- a kamara küldöttgyűlésének összehívása,

64. A kamarát az elnök önállóan képviseli; a kamara nevében jogokat szerezhethet, kötelezettségeket vállalhat. A kamara egészét érintő ügyekben, illetve akkor, amikor az ügy súlya ezt egyébként megkívánja, a kamarai levelezés az elnök aláírásával, a tárgyalás az elnök vezetésével történik.

65. A köztársasági elnökkel, az országgyűlés elnökével, a miniszterelnökkel, miniszterekkel, továbbá az országos hatáskörű szervek vezetőivel valamint a társ kamarák elnökeivel az elnök tárgyal, illetőleg az ő nevében történik a kamarai levelezés.

66. A területi kamarák elnökeivel a kamara egészét érintő ügyekben az elnök, vagy – a megfelelő koordináció érdekében a kamara általános alelnökének közreműködésével, illetve tájékoztatásával – az elnök által megbízott tisztségviselő járhat el.

67. Az elnököt tevékenységéről a küldöttgyűlés irányában évenkénti beszámolási kötelezettség, az elnökség irányában pedig rendszeres tájékoztatási kötelezettség terheli.

68. Az elnök feladatát társadalmi megbízatásként látja el.

Az elnök helyettesítésének rendje

69. Az elnököt tartós távolléte vagy átmeneti akadályoztatása esetén az általános alelnök helyettesíti. Az általános alelnök akadályoztatása esetén az elnök a helyettesítéséről külön meghatalmazással intézkedik.

³⁷ 2000. október 30-tól dr. Parragh László a Parragh Kereskedelmi és Holding Rt. elnök-vezérigazgatója tölti be ezt a tisztséget, amelyben 2004-es kamarai választásokon ismét megerősítést nyert.

³⁸ Ezt a pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés az alábbiaknak megfelelően módosította:

„A kamarát az elnök önállóan képviseli. Jogkörét esetenként és az ügyek meghatározott csoportjaira nézve az alelnökökre és a főtítkárra írásban átruházhatja.

Az elnök megbízatása 4 évre szól és újraválasztható.”

Az elnök kizárólagos hatásköre

70. Az elnök – a Küldöttgyűlés, az Elnökség, az Ellenőrző Bizottság és az Etikai Bizottság kizárólagos jogkörébe tartozó döntések kivételével – bármely, a kamara hatáskörébe tartozó ügyet saját hatáskörébe vonhat.

71. Az elnök kizárólagos hatáskörében

a) a kamara képviselőjében megköti a kamara és az igazgatási jogkörben eljáró szerv közötti feladatátadási, együttműködési, finanszírozási, támogatási, illetve egyéb tárgyú szerződéseket;

b) gyakorolja a főtitkár feletti – munkaviszony létesítésén és megszüntetésén, továbbá a munkaszerződés módosításán kívüli – munkáltatói jogokat.

c) az elnökségi tagok részére a konkrét feladatok ellátásához szükséges és indokolt költségek térítésének engedélyezése.

AZ ALELNÖKÖK

72. A kamarában 1 általános alelnök és 3 alelnök (ipari, kereskedelmi és kézműipari) működik. Az alelnököket a küldöttgyűlés választja az elnökség tagjai közül.³⁹

Az alelnökök

- szakmai, területi elvek szerint részt vesznek a kamara működésének irányításában,
- részt vesznek a szakmai kollégiumok és az elnökségi munkabizottságok irányításában,
- ellátják mindazokat a feladatokat, amelyeket az elnökség illetve elnök hatáskörükbe utal,
- a feladatkörükhöz tartozó szakmai kérdésekben az elnök felhatalmazása alapján nyilatkozhatnak a kamara nevében,
- a kamara általános alelnöke az elnök akadályoztatása esetén őt teljes jogkörrel és felelősséggel jogosult helyettesíteni.

AZ ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG

73. A küldöttgyűlés hét tagú ellenőrző bizottságot választ; az ellenőrző bizottság testületi szerv.

74. Nem választható az ellenőrző bizottság tagjának

- aki tagja az elnökségnek,
- a kamara főtitkára,
- a kamara ügyintéző szervezetében dolgozó, a kamarával munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy,
- a fentiekben említettek közeli hozzátartozója (Ptk. 685. § b) pont) és élettársa.

³⁹ Fenti pont 1. bekezdését a 2004. április 28-i küldöttgyűlés a következőképp módosította:

„A kamarában 1 általános alelnök és 8 alelnök választható. Az alelnököket a küldöttgyűlés választja az elnökség tagjai közül.”

75. Az ellenőrző bizottság tagjául – a területi kereskedelmi és iparkamarák küldöttein túlmenően – bármely, megfelelő szakértelemmel rendelkező személy megválasztható.

76. Az ellenőrző bizottság tagjai maguk közül elnököt és alelnököt választanak. Az ellenőrző bizottság ügyrendjét maga állapítja meg.

AZ ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG FELADATA

77. Az ellenőrző bizottság vizsgálja, hogy a kamara tevékenysége, gazdálkodása megfelel-e a jogszabályoknak, a kamara alapszabályának és más önkormányzati szabályzatainak. Az ellenőrző bizottság vizsgálja a gazdálkodás célszerűségét is.

78. Az ellenőrző bizottság köteles a kamara gazdálkodását legalább évente független könyvvizsgálóval megvizsgáltatni.

79. Az ellenőrző bizottság egyeztetést végez, és állást foglal a kamara testületi szervei által hozott határozatok elleni bejelentések ügyében.

80. Az ellenőrző bizottság a kamara tisztségviselőitől és az ügyintéző szervezetétől minden olyan adatot, tájékoztatást megkérhet, illetve minden olyan iratot megtekinthet, amely feladatainak ellátásához szükséges.

81. A küldöttgyűlés a kamara éves költségvetéséről és az éves beszámolóról (mérlegről) csak az ellenőrző bizottság véleményének ismeretében dönthet.

82. Az ellenőrző bizottság tevékenységéről a küldöttgyűlésnek számol be, tagjai részére feladataik ellátása körében utasítás nem adható.

AZ ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG INTÉZKEDÉSEI

83. Az ellenőrző bizottság felhívja az elnökséget a szükséges intézkedések megtételére annak érdekében, hogy a kamara tevékenysége, gazdálkodása megfeleljen a jogszabályoknak, a kamara alapszabályának és más önkormányzati szabályzatainak.

84. Ha az elnökség nem tesz eleget a felhívásnak, az ellenőrző bizottság kezdeményezi a küldöttgyűlés összehívását.

85. Az ellenőrző bizottság elnöke összehívja a küldöttgyűlést, ha az elnök nem tesz eleget erre vonatkozó kötelezettségének.

AZ ETIKAI BIZOTTSÁG

86. A küldöttgyűlés 23 tagú etikai bizottságot választ; az etikai bizottság testületi szerv, tagjai a területi kereskedelmi és iparkamarák etikai bizottsági elnökei, akik saját soraikból választják meg a bizottság elnökét, általános alelnökét és alelnökeit.

87. A kamara az etikai bizottság útján kidolgozza és folyamatosan karbantartja, szükség esetén a Versenyhivatallal⁴⁰ egyeztetve értelmezi a tisztességes piaci magatartásra vonatkozó etikai szabályokat. A kamara tiszttségviselői az etikai bizottság tevékenységében – szükség szerint – közreműködnek.⁴¹

88. Az etikai bizottság elnöke a bizottság feladatkörében ellátja a kamara képviselői jogkörét esetenként vagy az ügyek meghatározott csoportjaira nézve a bizottság tagjaira írásban átruházhatja. Az etikai bizottság elnökének és tagjainak képviselői joga a kamara elnökét, valamint az általa (illetve – ilyen tartalmú rendelkezés esetén – az alapszabály által) feljogosított személyeket megillető képviselői jogot nem érinti.

A FŐTITKÁR⁴²

89. A főtitkár a kamara ügyintéző szervezetének vezetője, aki a kamarával munkaviszonyban áll. A főtitkári munkakör főszabályként pályázat útján tölthető be.

90. A főtitkár gyakorolja a kamara ügyintéző szervezetében dolgozó munkavállalók felett a munkáltatói jogokat.⁴³

91. A főtitkár felett a munkaviszony létesítésével és megszüntetésével, továbbá a munkaszerződés módosításával kapcsolatos munkáltatói jogokat az elnökség, az egyéb munkáltatói jogokat pedig az elnökök gyakorolja.

92. A főtitkár jogállásának és feladatkörének részletes szabályait a kamara ügyintéző szervezetének szervezeti és működési szabályzata állapítja meg.⁴⁴

⁴⁰ A Gazdasági Versenyhivatalra vonatkozóan lásd a 114-es sz. dokumentum 17. jegyzetét.

⁴¹ Ezt követő pontként a 2002. április 28-i küldöttgyűlés alábbiakat iktatta be:

„A kamara az etikai bizottság útján kidolgozza és folyamatosan karbantartja az MKIK és a területi kamarák vezető tiszttségviselőire, továbbá a kamarai testületekben választott tisztséget viselő személyekre vonatkozó etikai szabályokat.”

⁴² 1994-től Dunai Péter viseli a főtitkári tisztséget (lásd a 114-es sz. dokumentum 18. jegyzetét).

⁴³ Fenti a pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés a következőképp módosította:

„A főtitkár gyakorolja a kamara ügyintéző szervezetében dolgozó munkavállalók felett a munkáltatói jogokat és vezeti a titkári értekezletet.”

⁴⁴ Ezt követően „A titkári értekezlet” címmel a következő pont került beiktatásra a 2004. április 28-i küldöttgyűlésen:

„A kamaránál a területi kamarák titkáiraiból álló, döntés előkészítő és a kamarai feladatok végrehajtását koordináló titkári értekezlet működik. A titkári értekezletet a kamara főtitkára vezeti és évente legalább 6 alkalommal ívja össze.

A titkári értekezlet

– megtárgyalja az elnökségi ülés napirendjén szereplő és előzetes egyeztetést igénylő előterjesztéseket;

– szervezi és koordinálja a közfeladatok ellátásához nyújtott költségvetési támogatások felhasználására vonatkozó feladatok végrehajtását;

– javaslatokat, ajánlásokat dolgoz ki a területi kamarák számára, egyes feladataik ellátásának egy-egy módosítására (tájékoztatás, képzés, szakképzés stb.);

– szervezi és koordinálja a területi kamarák közötti tapasztalatcserét;

– országosan egységes kamarai szolgáltatások nyújtására vonatkozó módszereket dolgoz ki.

A titkári értekezlet ügyrendjét maga állapítja meg.”

A KAMARA ÜGYINTÉZŐ SZERVEZETE

93. A kamara a feladatkörébe eső teendők ellátását az ügyintéző szervezete útján teljesíti. Az ügyintéző szervezetben dolgozó munkavállalók felett a munkáltatói jogokat a főtitkár gyakorolja.

94. A kamara ügyintéző szervezetének alkalmazottai jogállására a Munka Törvénykönyvének rendelkezései az irányadók.

95. A kamara ügyintéző szervezetének felépítését és működésének rendjét, így különösen az egyes szervezeti egységek egymáshoz és a testületi szervekhez fűződő viszonyát a kamara ügyintéző szervezetének szervezeti és működési szabályzata állapítja meg.

A KAMARA KÉPVISELETE

96. A kamarát az elnök önállóan képviseli.

97. E jogkörét esetenként és az ügyek meghatározott csoportjára nézve az alelnökökre írásban átruházhatja.⁴⁵

98. A kamara nevében aláírásra – kötelezettségvállalásra – az önálló aláírásra jogosult elnök és alelnökök, továbbá azok jogosultak, akiket jogszabály vagy az elnök önálló, vagy együttes aláírásra feljogosít.⁴⁶

A KAMARA TISZTSÉGVISELŐIRE VONATKOZÓ KÖZÖS SZABÁLYOK

99. A kamara tisztségviselői:

- az elnök,
- az alelnökök,
- az ellenőrző bizottság elnöke,
- az etikai bizottság elnöke.⁴⁷

☞

⁴⁵ Ezt a pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés a következők szerint módosította:

„E jogkörét az alapszabályban meghatározott módon, valamint esetenként és az ügyek meghatározott csoportjára nézve az alelnökökre és a főtitkára írásban átruházhatja. A főtitkár az ügyintéző szervezet irányítása, a munkáltatói jogok gyakorlása, valamint a szervezeti és működési szabályzatban foglalt feladatai ellátása körében képviseli a kamarát.”

⁴⁶ A fenti pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés a következőképp módosította:

„A kamara nevében aláírásra – kötelezettségvállalásra – az önálló aláírásra jogosult elnök és alelnökök, az elnök által átruházott jogkörben és az előző pontban írt feladatok ellátása körében a főtitkár, továbbá azok jogosultak, akiket jogszabály vagy az elnök önálló, vagy együttes aláírásra feljogosít.”

⁴⁷ Ezt a pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés az alábbiak szerint módosította:

„A kamara tisztségviselői:

- az elnök,
- az alelnökök,
- az ellenőrző bizottság elnöke,
- az etikai bizottság elnöke,
- a főtitkár.”

100. Közeli hozzátartozók (Ptk. 685. § *b*) pont) és élettársak egyidejűleg nem lehetnek a kamara tisztségviselői.

VÁLASZTÁSI ÉS VISSZAHÍVÁSI SZABÁLYOK

101. A küldötteket a területi kereskedelmi és iparkamarák küldöttgyűlései – e kamarák alapszabályában szabályozott rendben – választják.

102. A küldöttek, a testületi szervek tagjai, a kamara elnöke és a többi választott tisztségviselői legfeljebb négyéves időtartamra választhatók meg, és egy alkalommal további négyéves időtartamra újraválaszthatók.⁴⁸

103. A küldött, a testületi szervek tagja, valamint a kamara elnöke és más választott tisztségviselője az őt megválasztó szerv által visszahívható.

104. A visszahívásra – az érintettet megválasztó szerv írásbeli, indokolt határozata útján – akkor van lehetőség, ha a választott tisztségviselő⁴⁹

– feladatának ellátása során felróható módon járt el,

– feladatának ellátására alkalmatlanná válik,

– reá nézve összeférhetlenségi vagy kizáró ok merült fel, és tisztségéről ennek ellenére nem mondott le,

– a testületi szerv létszáma az alapszabály rendelkezése folytán csökken.

A VÁLASZTHATÓSÁG POZITÍV ÉS NEGATÍV FELTÉTELEI

105. Ha a kamarai törvény eltérően nem rendelkezik, küldöttek, testületi szerv tagjának, illetve a kamara elnökének (alelnökének) az választható, aki

a) nagykorú;

b) magyar állampolgár vagy olyan külföldi állampolgár, aki munkavállalási engedéllyel rendelkezik vagy Magyarországon engedély nélkül végezhet munkát; és

c) olyan gazdálkodó szervezet tagja (részvényese), vezető tisztségviselője, illetőleg alkalmazottja, amely tagja a területi kamarának;

d) a tagsági jogviszonyból származó kötelezettségeinek eleget tett;

e) más gazdasági érdekképviselői szervezetnél tisztséget nem tölt be.⁵⁰

106. Nem választható az ellenőrző bizottság tagjának

a) aki tagja az elnökségnek;

b) a gazdasági kamara főtitkára;

⁴⁸ Fenti pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés a következőképp módosította:

„A küldöttek, a testületi szervek tagjai, a kamara elnöke és a többi választott tisztségviselői legfeljebb négyéves időtartamra választhatók meg, és újraválaszthatók.”

⁴⁹ A 2004. április 28-i küldöttgyűlés a visszahívás lehetőségeit taglalva első bekezdésként a következőt iktatta be:

„– tisztségéről lemondott”.

⁵⁰ A fenti bekezdést a 2004. április 28-i küldöttgyűlés hatályon kívül helyezte.

c) a gazdasági kamara ügyintéző szervezetében dolgozó, a kamarával munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy;

d) az a)–c) pontokban említett személyek közeli hozzátartozója Ptk. 685. § b) pont és élet-társa.

107. A kamara ellenőrző bizottsága tagjának – a kamara küldöttén kívül – megfelelő szakértelemmel rendelkező más személy is megválasztható.

108. Nem választható testületi szerv tagjának, aki

a) cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt áll;

b) a közügyek gyakorlásától eltiltó jogerős ítélet hatálya alatt áll;

c) szabadságvesztés büntetését tölti;

d) büntetőeljáráshoz jogerősen elrendelt intézeti kényszergyógykezelés alatt áll, továbbá

e) akivel szemben más törvényben meghatározott összeférhetlenségi ok áll fenn.

109. Nem viselhet tisztséget a kamarában, aki

a) az előző bekezdés alapján nem választható küldöttnek;

b) Magyarországon nem rendelkezik állandó lakhellyel; továbbá

c) közszolgálati jogviszonyban áll;

d) aki más gazdasági érdekképviselői szervezetnél tisztséget tölt be.⁵¹

V. FEJEZET A KAMARA MŰKÖDÉSE

PÉNZÜGYI FORRÁSOK

110. A kamara a működésével járó költségeket a következő bevételekből fedezi:

a) a tagdíjból;

b) a területi kamarák okmányhitelesítési bevételeinek külön szabályzatban meghatározott részéből;

c) az egyéb bevételekből (választott-bíróági, kárbiztosági, egyéb szolgáltatási díjak és pályázati források), ideértve az önkéntesen felajánlott hozzájárulásokat is.

111. A területi kamarák pénzügyi forrásaiból az országos kamarának járó rész meghatározása a küldöttgyűlés hatáskörébe tartozik (kamarai törvény 19. § (1) b)⁵².

112. Az országos kamarának járó rész meghatározásáról szóló küldöttgyűlési előterjesztés el nem fogadása esetén a korábbi e tárgyban hozott határozat marad érvényben.

⁵¹ Ezt a bekezdést a 2004. április 28-i küldöttgyűlés hatályon kívül helyezte. Beiktatta viszont a következő pontot:

„A választás lebonyolításának részletes szabályait az Alapszabály 3. számú mellékletét képező Választási Szabályzat tartalmazza.”

⁵² Téves a jogszabályi hivatkozás, helyesen a kamarai törvény (2) bekezdés a) pontjáról van szó.

TÁRSASÁG ALAPÍTÁSA

113. A kamara a 115. pontban foglalt kivétellel üzletszerűen – nyereség és vagyonszerzés céljából – termelő, kereskedelmi vagy szolgáltató tevékenységet nem folytathat; gazdasági társaságnak nem lehet tagja, és ilyen társaságban nem szerezhethet részesedést.

114. A kamara – gazdasági tevékenységet is igénylő feladatainak ellátása érdekében – közhasznú társaságot és a 115. pontban foglalt célra gazdasági társaságot alapíthat.⁵³

115. A kamara részvételével működő közhasznú társaság gazdasági társaságnak nem lehet tagja, és ilyen társaságban nem szerezhethet részesedést; tagja lehet más közhasznú társaságnak, feltéve, hogy az nem tagja gazdasági társaságnak és ilyenben nincs részesedése.⁵⁴

116. A gazdasági kamara kiállítási és vásárszervezési, ipari park létesítési és fenntartási célra gazdasági társaságot alapíthat vagy ilyen társaságban részesedést szerezhethet.⁵⁵

117. A kamarai törvény 3. § (1) bekezdésben foglalt törvényi felhatalmazás alapján a kamara jogosult kezdeményezni kiemelten közhasznú szervezetként történő nyilvántartásba vételét, a közhasznú szervezetekről szóló 1997. CLVI. tv. alapján.⁵⁶

TÖRVÉNYESSÉGI FELÜGYELET⁵⁷

118. A kamara felett a gazdasági miniszter törvényességi felügyeletet gyakorol. A törvényességi felügyelet nem terjed ki a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő nemzetközi kereskedelmi ügyekben is eljáró Állandó Választottbírószágra, továbbá az olyan ügyekre, amelyekben egyébként bírósági, vagy külön jogszabály szerinti államigazgatási eljárásnak van helye.⁵⁸

⁵³ A 2004. április 28-i küldöttgyűlés ezt a pontot a következőképpen módosította:

„A kamara – gazdasági tevékenységet is igénylő közfeladatainak ellátása érdekében – gazdasági társaságot, vagy közhasznú társaságot is alapíthat, a gazdasági tevékenység során elért adózott eredményét azonban kizárólag csak a közfeladatok ellátására fordíthatja.”

⁵⁴ Fenti pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés az alábbiak szerint módosította:

„A gazdasági kamara olyan gazdasági társaságnak lehet tagja, illetve olyan társaságban szerezhethet részesedést, amelyben felelőssége vagyoni hozzájárulásának mértékét nem haladja meg. a gazdasági kamara és a 117. pont (ennek tartalmára vonatkozóan lásd az 50. jegyzetet) szerinti társasága közfeladatai ellátását veszélyeztető mértékű hitelt nem vehet fel, váltót illetve más hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt nem bocsáthat ki, az államháztartás alrendszereitől kapott támogatást hitel fedezeteként, hitel törlesztésére nem használhatja fel, illetve ideiglenes felszabaduló szabad pénzeszközöket csak állami garanciávallás mellett kibocsátott értékpapírba fektetheti.”

⁵⁵ Ezt a pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés hatályon kívül helyezte.

⁵⁶ A hivatkozott törvény 5. §-a alapján a kiemelkedően közhasznú szervezet nyilvántartásba vételéhez a szervezet létesítő okiratának egybek mellett (a tagságon kívül más is részesülhet a közhasznú szolgáltatásaiból, politikailag független stb.) tartalmaznia kell, hogy a szervezet közhasznú tevékenysége során olyan közfeladatot lát el, amelyről törvény vagy törvény felhatalmazása alapján más jogszabály rendelkezése szerint, valamely állami szervnek vagy a helyi önkormányzatnak kell gondoskodnia, továbbá a létesítő okirata szerinti tevékenységének és gazdálkodásának legfontosabb adatait a helyi vagy országos sajtó útján is nyilvánosságra hozza.

⁵⁷ A gazdasági kamarai törvényt módosító 2003. évi CXXXI. törvény új előírásainak megfelelően az egész fejezetet módosította a kamara 2004. április 28-i küldöttgyűlése.

119. A törvényességi felügyeletet gyakorló gazdasági miniszter ellenőrzi, hogy a kamara
a) alapszabálya és más önkormányzati szabályzatai, illetve azok módosításai megfelelnek-e a jogszabályoknak;

b) működése, határozatai nem sértik-e a jogszabályokat, az alapszabályt, vagy egyéb önkormányzati szabályzatokat.⁵⁹

120. A miniszter a jogszabály a kamara alapszabálya és más önkormányzati szabályzatai megsértése (továbbiakban: jogszabálysértés) esetén – határidő kitűzésével – felhívja a gazdasági kamarát a jogszabálysértés megszüntetésére.⁶⁰

121. A kamara a felhívásban foglaltakat megvizsgálja és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedésről, vagy egyet nem értéséről a minisztert tájékoztatja.⁶¹

122. Ha a megadott határidőn belül intézkedés nem történt, a miniszter indokolt írásbeli határozattal a kamarai törvény 29. § (3) bek. a) b) c) pontjaiban írt intézkedéseket teheti.⁶²

A törvényességi felügyeleti eljárás további részletszabályait a kamarai törvény 29. § (4)–(9) bekezdései tartalmazzák.⁶³

JOGSÉRTŐ HATÁROZATOK BÍRÓSÁGI FELÜLVIZSGÁLATA

123. Az MKIK tagja kérheti a bíróságtól a kamara valamely testületi szerve által hozott olyan határozat felülvizsgálatát, amely e törvény rendelkezéseibe, más jogszabályba, a ka-

⁵⁸ Fenti pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés a következőképpen módosította:

„A kamara felett az ügyészség (már nem a gazdasági miniszter) a rá irányadó külön jogszabályok szerint törvényességi felügyeletet gyakorol. A törvényességi felügyelet nem terjed ki a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő nemzetközi kereskedelmi ügyekben is eljáró Állandó Választottbírószágra, továbbá az olyan ügyekre, amelyekben egyébként bírósági, vagy külön jogszabály szerinti államigazgatási eljárásnak van helye.”

⁵⁹ A 2004-es módosítás alapján az ügyészség ellenőrzi ezeket is.

⁶⁰ Fenti pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés az alábbiak szerint módosította:

„Ha a kamara működésének törvényessége másképpen nem biztosítható, az ügyészség törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva keresettel bírósághoz fordulhat. A bíróság

a) megsemmisíti a kamara törvénysértő határozatát és szükség szerint új határozat meghozatalát rendeli el;

b) a működés törvényességének helyreállítása érdekében összehívja a kamara küldöttgyűlését;

c) ismételt vagy súlyos törvénysértés esetén a kamarának vagy a kamara egyes szerveinek működését felfüggeszti, egyidejűleg – a törvénysértő állapot megszüntetésének időtartamára – felügyelőbiztost jelöl ki”, melynek feladatát is a meghatározza.

⁶¹ Ezt a pontot a 2004. április 28-i küldöttgyűlés a következőképp módosította:

„A felügyelőbiztos köteles a működés törvényességének helyreállítása céljából haladéktalanul összehívni a kamara küldöttgyűlését. Amennyiben a bíróság az elnök vagy az elnökség működését függesztette fel, a felügyelőbiztos a halaszthatatlan ügyekben intézkedik az elnök, illetve az elnökség jogkörében.”

⁶² Ezek a következők: a miniszter indokolt írásbeli határozattal a gazdasági kamara határozatát megsemmisítheti és új eljárás lefolytatását rendelheti el; a jogszabálysértés megszüntetése érdekében összehívhatja a gazdasági kamara illetékes testületi szervét vagy a küldöttgyűlést; ismételt, vagy súlyos jogszabálysértés esetén a gazdasági kamara egyes szerveinek, tisztségviselőinek működését felfüggesztheti és egyidejűleg felügyelőbiztost rendel ki.

⁶³ 2004. április 28-i küldöttgyűlés az itt 122. pontban szereplő rendelkezéseket hatályon kívül helyezte, miután magában a módosított alapszabályban részletesen kifejtésre kerül a törvényességi felügyeleti eljárás.

mara alapszabályába vagy más önkormányzati szabályzatába ütközik. Az MKIK testületi szerve által hozott jogsértő határozattal szemben a felülvizsgálat kezdeményezésének joga a területi kamarát illeti meg.

124. A perindítás előtt a területi kamara köteles a jogsértést a jogsértő határozatról történt tudomásszerzéstől számított harminc napon, de legkésőbb a határozat meghozatalától számított hat hónapon belül az ellenőrző bizottságnak bejelenteni. Ez utóbbi határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

125. Az ellenőrző bizottság a bejelentést követő harminc napon belül köteles írásban állást foglalni.

A pert a területi kamarának az MKIK ellen, az ellenőrző bizottság állásfoglalásától, vagy az előző bekezdés szerinti határidő eredménytelen elteltétől számított harminc napon belül kell megindítania. A perindításnak nincs halaszó hatálya, a bíróság azonban a határozat végrehajtását felfüggesztheti.

126. Az előző bekezdésben megállapított határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye. A bíróság eljárására egyebekben a polgári perrendtartásról szóló törvény általános szabályait kell alkalmazni.

ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉS

127. A jelen Alapszabály alkalmazásában

– a gazdasági érdekképviselői szervezet: a gazdálkodó szervezetek érdekeinek közvetlen kielégítésére vagy harmadik személyek irányában történő érvényesítésére létrehozott társadalmi szervezet, amelynek tagjai gazdálkodó szervezetek, illetve általuk létrehozott társadalmi szervezetek.

VI. FEJEZET ÁTMENETI ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

128. Ez az alapszabály 2001. február 8-án lép hatályba; a kamara köztestületi működésének kezdőnapja 1995. január 1-je.

129. A kamara a hatályon kívül helyezett 1994. évi XVI. törvény (korábbi kamarai törvény) 78. §-a (1) bekezdésének első fordulata alapján a Magyar Gazdasági Kamara nem érdekképviselői feladatköri ágának tevékenységi jogutóda.⁶⁴

ZÁRADÉK

1. Az MKIK XI. küldöttgyűlése az MKIK Alapszabályát 12/2001. sz. határozatával elfogadta és 2001. február 8-ával hatályba léptette. Egyidejűleg hatályon kívül helyezte az 1994. december 21-én elfogadott és azóta többször módosított Alapszabályt.

Forrás: A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Alapszabálya. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara honlapja (www.mkik.hu). 2004. augusztus 3.

BALATONEDERICS HEGYKÖZSÉG ALAPSZABÁLYA

(Balatonederics, 2004. április 2.)

A kiépülő szocialista rendszer által 1949-ben rendeleti úton felszámolt (lásd a 93-as sz. dokumentum), majd 1958-ban felemás módon újra bevezetett (lásd a 94-es sz. dokumentum), de 1968-ban ismét megszüntetett hegyközségek igazi újjászületése, a polgári korszak egyéb intézményeihez hasonlóan, csak a rendszerváltozás következtében vált lehetővé.

Ekkor, eleinte spontán módon, a termelők önkéntes kezdeményezéséből vette kezdetét a hegyközségek újjászervezése, kezdetben csak egyesületi formában, ami jelentősen korlátozta mozgásterüket. Miután azonban a Polgári Törvénykönyv egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló 1993. évi XCII. törvény következtében ismét megjelent a magyar jogrendben a köztisztület intézménye, magától értetődött, hogy a hegyközségeknek is ebben a formában kell működniük, annál is inkább, mivel korábban is köztisztületet alkottak.

Ennek megfelelően a hegyközségekről szóló 1994. évi CII. törvény köztisztületként működő hegyközségek felállítását rendelte el. A törvény 1995. március 1-jén lépett hatályba, az ettől számított négy hónapon belül az érintett településeken meg kellett választani a területi előkészítő bizottságokat, amelyeknek szeptember 30-ig össze kellett hívniuk az alakuló közgyűléseket, ahol a tagok megalakították a hegyközségeket. Végezetül ezt követően kellett a hegyközségi regionális tanácsokat és a Hegyközségek Nemzeti Tanácsát felállítani, de, miután a szervezés több helyütt vontatottan haladt, a kitűzött határidőre csak 172 hegyközség jött létre, végül azonban 1996 februárjára több mint 300 börtérmetőhelyi településen alakult hegyközség.

A napjainkban fennálló 313 hegyközség közül a következőkben Balatonederics Hegyközség alapszabályának bemutatására kerül sor.

Balatonederics község, Veszprém-megye legnyugatibb Balaton-parti települése, a 84-es főút mellett, a Balatontól mindössze 1,5 kilométerre, a Tapolcai-medencét nyugatról határoló Keszthelyi-hegység keleti lábánál fekszik, lakosainak száma 2005-ben mindössze 1140 fő volt. Első említése 1214-ből ismert, az itt élő lakosság megélhetésének forrása századokon át a szőlő- és gyümölcs termesztés volt. Napjainkban a lakóházaktól nyugatra, a Keszthelyi-hegység prэшázakkal, nyaralókkal tarkított lejtőin termelik ízletes boraikat a falubeli gazdák.

A település hegyközségének megalakítására a törvényes határidőt betartva az 1995. szeptember 15-én tartott alakuló közgyűlésen került sor. A hegyközség kezdetben a Balatonmelléki borvidék, majd a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 1997. évi CXXI. törvényt módosító 1999. évi XLVII. törvény hatálya alá tartozott (1999. május 22.) pedig a Balatonfelvidéki borvidék része. 2005-ben 473 tagja volt és 144,5 hektár szőlőterület tartozott hozzá.

I. A HEGYKÖZSÉGRE VONATKOZÓ ADATOK

1. § Neve: BALATONEDERICS HEGYKÖZSÉG¹

Székhelye: Balatonederics Kossuth Lajos u. 67.

¹ Balatonederics Hegyközség a Veszprém és Zala megyékben fekvő Balatonfelvidéki borvidék Balatonederics – Lesencei körzetében található.

A Balatonfelvidéki borvidék területe 1505 hektár, településeinek száma pedig 23. Éghajlata változatos, de sok napsütés jellemzi, sőt a Balatonhoz közeli termőhelyek esetében mediterrán jellegű. Jellemzően fehérbor temelő táj, bár telepíthető néhány vörösborszőlő-fajta is. Legelterjedtebb, legjellemzőbb fajtája az Olasz rizling, melyet fontossági sorrendben a Szürkebarát és a Rizlingszilváni valamint a Chardonnay követ.

Működési területe: Balatonederics község közigazgatási területe²

A Hegyközség jogi személy, jogokat szerezhet és kötelezettséget vállalhat.

II. A HEGYKÖZSÉG CÉLJA ÉS FELADATA

2. § A hegyközség célja területén a szőlőműveléssel és bortermeléssel foglalkozó termelők és felvásárlók e tevékenységükhöz kapcsolódó közös érdekeinek előmozdítása valamint az általuk előállított termékek származás-, minőség-, és eredetvédelmének meghonosítása, és érvényesítése.³

A kitűzött célokat a hegyközség önkormányzati eszközeivel, a tagság széleskörű közreműködésével, a tagi vélemények, javaslatok és igények figyelembevételével kívánja megvalósítani.

3. § A hegyközség feladata:

1. A minőségvédelem érdekében összehangolja tagjai szőlészeti és borászati tevékenységét.

2. Gondoskodik a – helyi önkormányzattal együttműködve – a működési területéhez tartozó szőlők őrzéséről, valamint a tulajdonos által műveletlenül hagyott ültetvény műveléséről és növényvédelméről a rendtartásban⁴ meghatározott módon.

3. A névjegyzékben foglalt adatokat rendszerezi és összegzi, s azokat egyénileg nem azonosítható módon a Hegyközségi Tanácshoz⁵ továbbítja.

4. Szolgáltatásokkal és szaktanácsadással segíti tagjai gazdálkodását.⁶

5. Ellenőrzi tagjainál a szőlő- és borgazdálkodásra vonatkozó szabályok betartását.

6. Védi a hegyközség termelőinek érdekeit.

7. Feltárja a település termékeinek származásvédelmét szolgáló cselekményeket.

8. Figyelemmel kíséri és véleményezi a szőlőterületen folyó építkezéseket.

9. Szervezi a működési területén lévő utak, árkok, vízfolyások karbantartását és felújítását.

10. Közreműködik a hegytáj közjóléti szerepének növelésében, a turizmus elősegítésében, a táj szépségeinek, érdekeinek propagálásában.

11. A számítógépes nyilvántartásban foglalt adatokat rendszerezi és összegzi, s azokat egyéni- leg nem azonosítható módon – a hegyközségi tanácshoz továbbítja.

² Ez összesen 1858 hektár, amiből 144,5 hektár állt szőlőművelés alatt 2005-ben.

³ Ennek a szakmai önszabályozásnak az a célja, hogy a termékek képesek legyenek sajátos, az adott termőhelyre jellemző arculatot felmutatni.

⁴ A hatályos hegyközségi rendtartást Balatonederics Hegyközség az 1998. évi február 27-én tartott közgyűlés 1/1998. számú határozatával fogadta el.

⁵ A hegyközségek területi szerve a hegyközségi tanács, amely az egy borvidékhez tartozó hegyközségek képviselőiből álló testület. Magyarországon az 1997. évi törvény hatályba lépésétől 22 borvidék és ennek megfelelően ugyanennyi hegyközségi tanács létezik.

A Balatonfelvidéki Hegyközségi Tanács székhelye sajátos módon, a már másik borvidékhez tartozó, Badacsonyan található. Elnöke Dr. Tóth Sándor, alelnökei Varga György és Dr. Bakonyi László, titkára pedig Németh László.

⁶ A hegyközség szolgáltatásai a következők: növényvédelmi szaktanácsadás; borverseny, borkostoló, borászati bemutató szervezése; borbírálat; szakmai tanácsadás; érdekképviselő ellátása; borértékesítés elősegítése; borszármazási bizonyítvány kiadása; borászati szakmai kirándulások szervezése.

12. A szőlőültetvényekkel kapcsolatos támogatások igénybevételével összefüggő adatokat szolgáltat a támogatást folyósító szervnek.

13. A szőlőtermelőnek a szőlőterületére, szőlőfajtáira, a tárgyévi termés mennyiségére és a szőlő-felhasználására vonatkozó adatokat egyedileg azonosítható módon, jövedéki ellenőrzést elősegítse céljára mágneses adathordozón vagy elektronikus úton továbbítja a vámhatóságnak.

14. Ellenőrzi tagjainál a rendtartásra vonatkozó jogszabályok betartását.

15. Rendezvényeket, helyi borversenyeket szervez.⁷

III. A HEGYKÖZSÉG JOGOSÍTVÁNYAI

4. §

1. A hegyközség a hegyközségi rendtartás keretében meghatározza a célszerű telepítés és művelés, az ültetvények rendje, a szőlőkárosítók elleni egységes növényvédelem, a szüretelés, a feldolgozás, valamint a bor helyi sajátosságoknak megfelelő készítése szabályait, továbbá más a minőségvédelem szempontjából fontosnak ítélt szakmai követelményeket.

2. A hegyközség – a jogszabályok keretein belül – a működési területére kiterjedően meghatározza a telepíthető szőlőfajtákat, továbbá fajtánként az egységnyi területen termelhető szőlő, must és bor mennyiségét, valamint a legalacsonyabb szüretelési mustfokot.

3. Eljár a hatáskörébe utalt közigazgatási ügyekben, a műveletlenül hagyott ültetvényekkel kapcsolatosan⁸, a borászati üzemek létesítése és működése engedélyezésében, a művelési ág megváltoz-

⁷ Egyes rendezvényeket a balatonedericsi önkormányzattal vagy akár a szomszédos települések hegyközségeivel és önkormányzataival közösen szerveznek. Így például rendszeresen szeptember elején kerül megrendezésre a Szüreti Napok a Lesencéktől a Balatonig, amely a Lesence-régió településeinek közös, látványos szüreti mulatsága. Jelentős esemény továbbá a borturizmushoz kapcsolódóan megrendezésre kerülő Márton-napi újbor avatás. Természetesen helyi borversenyeket is gyakran szerveznek, sőt e mellett több alkalommal Balatonedericsen rendezték a Balatonfelvidéki borvidék borverse-nyét is.

⁸ A hegyközségekről szóló 1994. évi CII. törvény 44. §-a alapján:

„(1) A hegyközség a műveletlenül hagyott ültetvény tulajdonosát megfelelő határidő biztosításával felszólítja, hogy a szükséges talaj- és növényvédelmi munkákat végezze el, illetve a szőlőt művelje meg.

(2) Ha a felszólítás eredménytelen, a hegyközség – választása szerint –

a) a tulajdonos költségére elvégzett a többi ültetvény károsodástól való megóvása érdekében szükséges munkálatokat, vagy

b) gondoskodik az ültetvény műveléséről, a termés szüreteléséről és értékesítéséről, s az abból be-
folyt összeget – a költségek levonását követően – a tulajdonosnak kifizeti, illetve ha a költségek a be-
vételt meghaladják, a tulajdonost határozattal a különbözet megtérítésére kötelezheti.

(3) A hegyközség a (2) bekezdésben foglaltakon kívül a műveletlenül hagyott ültetvény tulajdono-
sával szemben államigazgatási eljárást kezdeményezhet, emellett a hegyközségi rendtartásban megha-
tározott mértékű bírságot szabhat ki.

(4) Ha az ültetvény tulajdonosa nem lelhető fel, vagy a felszólítást követő két éven keresztül nem
gondoskodik a szőlő műveléséről a többi ültetvény károsodásának, illetve a műveltetésből eredő, a ta-
gokat terhelő további költségek felmerülésének megelőzése érdekében a hegyközség elrendelheti az
ültetvénynek a tulajdonos költségére történő kivágását.

(5) A hegyközség kivághatja az olyan műveletlenül hagyott ültetvényt, amelynek termőképessé-
ge nem állítható helyre, és amelynek tulajdonosa ismeretlen vagy nem érhető el.”

tatása ügyében, a szőlő termőhelyi kataszterének kiegészítése és módosítása kapcsán.⁹

4. A hegyközség külön törvényben meghatározott módon részt vesz a szőlőtelepítéssel és kivágással kapcsolatos engedélyezési eljárásban.¹⁰

5. Javaslattételi és véleményezési jogkörrel részt vesz a szőlő- és borgazdálkodással kapcsolatos egyéb közigazgatási ügyekben.

6. A hegyközség intézkedéseit az önkormányzati rendelkezésekkel összhangban hozza meg.

IV. A HEGYKÖZSÉG KÉPVISELETE

5. § A hegyközséget a bíróságok és a hatóságok előtt, továbbá harmadik személyekkel szemben a hegyközség elnök képviseli, őt önálló jogkör illeti meg.

V. A HEGYKÖZSÉG SZERVEZETE

6. § 1. A hegyközség szervei:

- a) közgyűlés,
- b) választmány,
- c) ellenőrző bizottság,
- d) bizottságok (jelölőbizottság)

2. A hegyközség tisztségviselői:

- a) hegyközségi elnök,
- b) hegybíró,
- c) bizottsági elnökök

3. A hegyközségi választmány 7 főből áll.

Tagjai:

- hegyközségi elnök,
- 5 fő választmányi tag.
- a hegybíró tisztségénél fogva tagja a választmánynak

4. Az Ellenőrző Bizottság elnökből és két tagból áll.

⁹ A szőlő termőhelyi katasztere a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 1997. évi CXXI. törvény alapján: a termőhelyek egységes nyilvántartási rendszere, a szőlőtermesztésre való alkalmasság szempontjából ökológiailag minősített, osztályozott és lehatárolt határrészek nyilvántartása földmérési alaptérképeken. A szőlő termőhelyi kataszterét a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium adja ki. Kiegészítéséről illetve módosításáról a hegyközség kezdeményezésére a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Szőlészeti és Borászati Kutató Intézete (SZBK) véleményének kikérésével a minisztérium határozatban dönt.

¹⁰ A szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló, a 2000. évi XCIX. és a 2000. évi CXI. törvénnyel módosított, 1997. évi CXXI. törvény szabályozza egyebek mellett a szőlő telepítésével, művelésével és kivágásával kapcsolatos közigazgatási feladatokat és hatásköröket.

5. A meghatározott feladatok elvégzésére a közgyűlés tagjai sorából szükséghez képest – ideiglenes jelleggel – további bizottságokat választhat.

6. A hegyközség munkájába esetenként nem tag (külső) szakember is bevonható.

VI. A KÖZGYŰLÉS

7. § 1. A hegyközség legfőbb szerve a közgyűlés. A közgyűlés a tagok összessége, mely a hegyközséget érintő minden kérdésben dönthet.

2. Kizárólag a közgyűlés hatáskörébe tartozik:

a) a Hegyközség Alapszabályának és Ügyviteli Szabályzatának megállapítása és módosítása.

b) a választmány és tisztségviselők, a Hegyközségi tanács küldöttek, valamint az Ellenőrző Bizottság illetve egyéb bizottságok tagjainak 5 évre történő megválasztása, visszahívása.

c) a hegyközség előző közgyűlés óta végzett munkájának megvitatása a következő közgyűlésig végzendő legfontosabb feladatok meghatározása.

d) a hegyközség évi költségvetésének megállapítása az előző évi zárszámadás jóváhagyása, az Ellenőrző Bizottság jelentésének megtárgyalása.

e) a hegyközség vagyonát jelentősen érintő jogügyletek (150 000 Ft feletti) jóváhagyása.

f) a hegyközségnek más hegyközséggel való egyesülésének, feloszlásának kimondása, illetőleg döntés körhegybíróság¹¹ alakítása (csatlakozás, kiválás) kérdésében.

g) a hegyközségi járulék mértékének meghatározása.

h) a hegyközségi védőár¹² megállapítása, a minőség, fajta és feldolgozottsági fok szerint.

i) külön szabályzatban meghatározza a Hegyközségi Rendtartást (hegyszabályokat)

3. A hegyközség szervei és tisztségviselői a közgyűlésnek tevékenységükről legalább évente beszámolnak, a közgyűlés felé felelősséggel tartoznak.

8. § 1. A közgyűlést a választmány évenként egy alkalommal köteles összehívni

Közgyűlést kell összehívni akkor is, ha ennek szükségessége felmerül, vagy ha azt a tagok egyharmada – a cél és okok megjelölésével – írásban kéri, illetőleg ha azt a Bíróság elrendeli.

2. A közgyűlést az alapul szolgáló ok bekövetkezését követő 15 napon belül, az összehívástól számított 8 napon túli, de 15 napon belüli határidőre össze kell hívni a napirend ismertetése mellett.

Az összehívás módja: névre szóló meghívó küldése és Balatonedericsen a meghívó kifüggesztése.

¹¹ A körhegybíróság intézményét a hegyközségekről szóló 1994. évi CII. törvényt módosító 1997. évi CXXII. törvény vezette be. Ennek megfelelően a módosított hegyközségi törvény 17 § (1) bekezdése alapján: „Azok az egymással határos hegyközségek, amelyeknek működési területéhez külön-külön kevesebb mint 400 hektár árutermő szőlőültetvény tartozik, körhegybíróságot alakíthatnak.”

¹² Az 1994. évi CII. tv. 42. § (2) alapján a hegyközség tagjai részére megállapíthatja azt a minőség, fajta és feldolgozottsági fok szerinti legalacsonyabb értékesítési árat (termőhelyi vagy hegyközségi védőár), amelyet a termőhely védelme szempontjából szükségesnek ítél.

3. A közgyűlés időpontjáról minden tagot írásban kell értesíteni azzal a figyelmeztetéssel, hogy a közgyűlés a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes.

4. A közgyűlés határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. A szavazás módja nyílt, ha csak a közgyűlés nem dönt egy kérdés titkos szavazási módjáról.

5. A közgyűlésen minden tagot 1 szavazat illet meg.

6. A közgyűlést az elnök, akadályoztatása esetén a választmány más tagja vezeti.

7. A közgyűlés jegyzőkönyvvezetőt és a tagok közül két jegyzőkönyv hitelesítőt választ.

8. A közgyűlésen ismertetni kell a tárgyaltnapirend témakör anyagát, módot kell adni arra, hogy a tagok véleményét nyilvánítsanak, javaslatot tegyenek.

9. A közgyűlés titkos szavazással választja meg a tisztségviselőket, a választmány és az Ellenőrző Bizottság tagjait, a Hegyközségi Tanács küldöttét.

10. A közgyűlésről a hozott határozatokat is tartalmazó jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyet a levezető elnök, a jegyzőkönyvvezető és a két jegyzőkönyv hitelesítő ír alá.

11. Kétharmados szótöbbséggel határoz a közgyűlés a hegyközség felszámolása kimondásának tárgyában. Ehhez a jelenlévő tagok kétharmadának igenlő szavazata szükséges.

VII. A VÁLASZTMÁNY

9. § 1. A közgyűlés a tagok közül hat tagú választmányt, a választmányi tagok közül elnököt választ. Az alakuló közgyűlésen megválasztott választmány megbízatása három évre, lejártá után további választások időszaka öt évre szól. Hegyközségi küldött csak választmányi tag lehet.

2. A választmány a közgyűlés határozatai szerint irányítja a hegyközség működését minden olyan kérdésben dönt, melyet a törvény, vagy az alapszabály nem utal a közgyűlés, vagy más testület, vagy tisztségviselő hatáskörébe.

3. Ellenőrzi a hegyközségi rendtartási szabályok betartását. Az ellenőrzés eredményeként határozattal megállapítja a szabályszegés tényét, a tagot a jogellenes állapot megszüntetésére, meghatározott cselekvésre, bírsággal sújtja.

4. A származási helyre utaló jelöléssel visszaélő, vagy hamis termékjelölést alkalmazó tagját eltilthatja a településre, vagy termőhelyre utaló származás, megnevezés, ill. „különleges minőségű bor”, „minőségi bor”, valamint a „tájbor” minőségjelölés alkalmazásától.

5. A választmányt legalább kéthavonta az elnök hívja össze. A választmány ülése határozatképes, ha a tagok több mint 50%-a jelen van. A választmány határozatát szótöbbséggel, nyílt szavazással hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

6. Az ülésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az elnök, a jegyzőkönyvvezető ír alá. A határozatok végrehajtásáról a hegybíró gondoskodik.

7. A választmány évente beszámol a közgyűlésnek.

VIII. AZ ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG

10. § 1. Az Ellenőrző Bizottság feladata a hegyközség alapszabály szerinti működésének, valamint gazdálkodásának ellenőrzése. Ennek érdekében az Ellenőrző Bizottság a hegyközség bármely testületétől, tisztségviselőjétől, vagy tagjától tájékoztatást kérhet és a hegyközségi iratokba betekinthez. Az Ellenőrző Bizottság tagjai e tevékenységükért kizárólag a közgyűlésnek felelnek és feladataik ellátása körében részükre utasítás nem adható.

2. Az Ellenőrző Bizottság az eljárása során tett megállapításait javaslatával együtt írásban közli az érdekelt testülettel, vagy tisztségviselővel. Szükség esetén az Alapszabályban meghatározott módon összehívhatja a közgyűlést.

3. Az Ellenőrző Bizottság legalább ötvenként független könyvvizsgálóval köteles megvizsgáltatni a hegyközség gazdálkodását.

4. A közgyűlés a hegyközség éves költségvetéséről, és zárszámadásáról csak az Ellenőrző Bizottság véleményének ismeretében dönt.

5. Az Ellenőrző Bizottság egyeztetést végez, és állást foglal a hegyközség valamely testületének határozata ellen tett bejelentés ügyében.

6. Az Ellenőrző Bizottság működésére a választmány összehívásának, határozatképességének, szavazási módjának szabályait kell alkalmazni. Az Ellenőrző Bizottság üléséről feljegyzést kell készíteni.

IX. A HEGYKÖZSÉG TISZTSÉGVISELŐI

11. § Az elnök¹³

1. A hegyközség elnöke egyben a választmány elnöke.

2. A hegyközséget harmadik személyekkel szemben és a hatóságok előtt az elnök képviseli.

Más személy a hegyközséget az elnök írásbeli meghatalmazásával képviselheti a meghatalmazás keretei között. Az elnök az éves költségvetés keretei között vállalhat pénzügyi kötelezettséget.

3. Az elnök feladata a hegyközség tevékenységének irányítása, a jogszabályok, az Alapszabály, a közgyűlés és a választmány határozatai szerint.

4. Az elnök beszámolási kötelezettséggel tartozik a közgyűlésnek és a választmánynak.

5. Az elnök tisztségénél fogva küldött a Hegyközségi Tanácsban.

6. A hegybíró akadályoztatása esetén helyettesíti a hegybíró.

A hegybíró¹⁴

1. A hegyközségnek a közgyűlés és a választmány határozatai végrehajtásáért, valamint a közigazgatási ügyek vitelért felelős tisztségviselője a hegybíró. A hegybíró e tisztségénél fogva tagja a választmánynak.

¹³ Balatonederics Hegyközség elnöki tisztét 1995-ös alapításától kezdve Németh Iván tölti be.

¹⁴ A hegybírói tisztséget Balatonederics Hegyközség 1995-ös alapításától kezdődően Németh László látja el.

A hegybírót pályázat alapján a választmány jelöli és a közgyűlés választja meg. Hegybíró csak olyan büntetlen előéletű személy lehet, aki a szőlészet és borászat területén szakmai felkészültséggel és gyakorlati jártassággal rendelkezik valamint, aki a közigazgatási vizsgát letette vagy vállalja, hogy a hegyközség által meghatározott határidőn – a kinevezésétől számított legkésőbb egy éven – belül leteszi. A határidő elmulasztása vagy sikertelen vizsga esetén a hegybíró munkaviszonya megszűnik.

2. A hegybíró:

- a) kezeli a hegyközség vagyont,
- b) elkészíti az éves költségvetés tervezetét, továbbá a gazdálkodásról szóló éves zárszám-
adást
- c) az elnök utalványozása mellett teljesíti a kifizetéseket
- d) elvégzi a gazdálkodással összefüggő számviteli munkát
- e) az elnök által vállalt kötelezettségeket ellenjegyi
- f) előkészíti a közgyűlés és a választmány üléseit
- g) vezeti a hegyközségi névjegyzéket
- h) gyakorolja a munkáltatói jogkört a hegyközség alkalmazottai felett
- i) eljár a hegyközség részére átadott közigazgatási ügyekben
- j) ellátja a számára törvényben, valamint az Alapszabályban meghatározott feladatokat.
- k) *A jogszabályokban meghatározott módon a hegyközség által vezetett nyilvántartásokból ada-
tot szolgáltat*

l) vezeti az ültetvénykatasztert, valamint a telepítések és kivágások nyilvántartását

3. A hegybíró tevékenységéről minden választmányi ülésen beszámol.

12. § A Tisztségviselőkre irányadó rendelkezések:

1. Nem lehet tisztségviselő:

- a) aki nem tagja a hegyközségnek,
- b) akit a Bíróság cselekvőképességét kizáró, vagy korlátozott gondnokság alá helyezett,
- c) akit szándékos bűncselekmény miatt elítéltek, a büntetett előlethez fűződő hátrányos
jogkövetkezmény alóli mentesüléséig,
- d) nem viselhetnek tisztséget a hegyközségben a közeli hozzátartozók¹⁵, valamint élet-
társak,

e) aki több hegyközségnek is tagja, tisztséget csak egy hegyközségben viselhet.

2. A tisztségviselők a tisztségeik szerint tőlük elvárható gondossággal és felelősséggel kö-
telesek eljárni a hegyközségi ügyekben.

3. Tisztségviselők megbízatása megszűnik:

- a) a megbízatás lejártával,
- b) hegyközségi tagsági viszony megszűnésével,
- c) lemondással,
- d) összeférhetetlenség esetén , ha az nem szüntethető meg ,illetve az érintett 15 napon
belül nem szünteti meg,
- e) halállal.

13. § A tisztségviselők díjazása

¹⁵ A közeli hozzátartozók körére vonatkozóan lásd a 114-es számú dokumentum 15. jegyzetét.

1. Tisztségviselőknak a közgyűlés munkabért, vagy tiszteletdíjat állapíthat meg.
2. *A hegybíró munkájáért díjazás illeti meg.*
3. A tisztségviselőket továbbá a bizottságok tagjait – ha a hegyközség ügyeit külszolgalatban intézik napidíj, szállásköltség, útiköltség – illeti meg. E költségek elszámolása tekintetében az érvényes jogszabályok az irányadók.

X. A HEGYKÖZSÉGI TAGSÁG

14. § 1. A hegyközség tagjai lakóhelytől, székhelytől függetlenül:
 - a) az a termelő, aki árutermelő szőlőt művel a hegyközség működési területén. Árutermelő szőlő: 500m²-nél nagyobb szőlőültetvény.¹⁶
 - b) az a felvásárló, aki egy naptári éven belül a hegyközség működési területén legalább 0,7 tonna szőlőt, illetve 5 hl bort vásárol.
 - c) az a házikerti¹⁷ szőlőbirtokos, aki a termését forgalomba hozza.
2. A hegyközség tagja lehet az a házikerti szőlőbirtokos, akinek szőlője nem haladja meg az 500 m² területet.
3. Az a házikerti szőlőbirtokos akinek házikerti szőlője mellett más településen árutermelő¹⁸ szőlője is van mindkét hegyközségnek tagja

XI. TAGSÁGI VISZONY KELETKEZÉSE

15. § 1. Azoknak a tagsági viszonya, akik kötelező tagsági viszonyát törvény írja elő, a törvény erejénél fogva keletkezik.
2. A termelő hegyközségi tagsági viszonya annak a hónapnak az első napjával keletkezik, amelyben a tevékenységét megkezdi. A felvásárló hegyközségi tagsági viszonya annak a hónapnak az első napjával keletkezik, amelyben tevékenysége a törvényben meghatározott mértéket eléri.
3. Új telepítésű szőlő esetén a termelő hegyközségi tagsági viszonya a telepítési engedély jogerőre emelkedésével jön létre.
4. Önkéntes belépő tagsági viszonya a bejelentkezéskor keletkezik.

¹⁶ A szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 1997. évi CXXI., illetve a hegyközségekről szóló 1994. évi CII. törvényt módosító 1997. évi CXXII. törvény hatályba lépésétől lett ez a mérethatár, korábban ugyanis csak az 1500 m²-nél nagyobb területű szőlőültetvény minősült árutermelő (árutermő) szőlőnek.

¹⁷ Házikerti szőlő – az, az egy személy használatában lévő szőlőterület, amely az 500 m²-t nem haladja meg. Az 1997. évi CXXI. illetve CXXII. törvények hatályba lépéséig az 1500 m²-t meg nem haladó szőlőterület minősült házikerti szőlőnek.

¹⁸ Értsd: árutermelő szőlő.

XII. TAGSÁGI VISZONY MEGSZŰNÉSE

16. § 1. A hónap utolsó napjával megszűnik a tagsági viszonya annak, aki a termelőtevékenységgel felhagy, illetve szőlőültetvénye használatát másnak engedi át.

2. A felvásárló tagsági viszonya az év végével megszűnik, ha tevékenysége az adott évben a hegyközség területén nem éri el a törvényben meghatározott mértéket.

3. A házikerti szőlőbirtokos, aki a hegyközségnek önként tagja, bármikor kérheti írásban a névjegyzékből való törlését, tagsági viszonya a bejelentés napjával szűnik meg.

XIII. BEJELENTÉS, NÉVJEGYZÉK

17. § 1. A hegyközségi tagsági viszonyt keletkeztető vagy megszüntető tény az érdekeltnek a névjegyzékbe való felvétel, vagy törlés végett – a hegyközségnél be kell jelenteni.

A hegyközség a bejelentés híján is köteles eljárni, ha tagsági viszony keletkezéséről, vagy megszűnéséről egyéb módon tudomást szerez.

2. A hegyközség a bejegyzésről vagy törlésről szóló határozatát – a jogorvoslatra való figyelmeztetéssel írásban közli a taggal.

3. A tagok névjegyzéket alakuláskor az alakuló közgyűlés állapítja meg, azt követően folyamatosan a hegybíró vezeti.

4. A névjegyzék tartalmazza a tag nevét, lakóhelyét (székhelyét, telephelyét), az ültetvények helyrajzi számát, területének nagyságát, az ültetvény használatának jogcímét.

5. A névjegyzéket a megalakulást követően ki kell egészíteni a tag szőlőjének fajtaösszetételével, a szőlő korával, a tag előző évi termésével, a tag által a hegyközség működési területéről előző évben felvásárolt szőlő és bor mennyiségére vonatkozó adatokkal.

XIV. A TAGOK JOGAI

18. § 1. A tag joga, hogy:

a) tanácskozási és szavazati joggal részt vegyen a közgyűlésen

b) tisztséget viseljen a hegyközségben

c) igénybe vegye a hegyközség által nyújtott szolgáltatásokat

2. A tagsági viszonyból eredő jogok képviselő útján is gyakorolhatóak, a képviselő azonban csak egy tag nevében járhat el.

3. Kizárólag hegyközségi tag termelő jogosult arra, hogy a törvény hatálya alá tartozó településen előállított termékre származási bizonyítvány kiadását kezdeményezze¹⁹, illetve, hogy a terméket első alkalommal a hegyközségre utaló megjelöléssel hozza forgalomba.

¹⁹ A szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 1997. évi CXXI. törvény 36. § (1) alapján „A szőlő és a bor származási bizonyítványa igazolja, hogy az adott mennyiségű termés meghatározott termőterületről (ültetvényről) származik.”

Ugyanezen § (2) bekezdése pedig a származási bizonyítvány kiállításának illetékessége ügyében

4. A hegyközség tagját elővásárlási, valamint előhaszonbérleti jog illeti meg a szomszédos, a szőlő termőhelyi kataszterében nyilvántartott földrésztletre. Az elővásárlási valamint előhaszonbérleti jog gyakorlásának módját az Ügyviteli Szabályzat tartalmazza.

XV. A TAGOK KÖTELEZETTSÉGEI

19. § 1. A tag kötelezettsége, hogy:

- a) megfizesse a hegyközségi járulékot
- b) megtartsa a hegyközség alapszabályában és más szabályzataiban foglaltakat
- c) a termelőtevékenységet a hegyközségi rendtartás szerint végezze
- d) szőlőterületéről és szőlőterméséről nyilvántartást, értékesítésre szánt bor termeléséről, raktározásáról és forgalmazásáról, valamint bor tárolására alkalmas eszközeiről, tárolóteréről pincekönyvet vezessen.²⁰

e) A hegyközségnek külön jogszabályban rögzített tartalommal adatot szolgáltatson

f) szőlő vagy bor értékesítése esetén a termékhez származási bizonyítványt mellékeljen²¹

g) termőhelyi védőár alatt történő értékesítés esetén a különbözetet a hegyközségnek befizesse.

h) Nem tarthat igényt a tag a származási bizonyítvány kiadására, ha hegyközségi járulék fizetési és adatszolgáltatási kötelezettségének nem tesz eleget.

XV. A HEGYKÖZSÉG GAZDÁLKODÁSA

20. § 1. A hegyközség gazdasági tevékenységet nem folytathat, gazdasági társaságnak nem lehet tagja és ilyen társaságban részesedést nem szerezhet.

2. A hegyközség – tagjainak szolgáltatásokkal való ellátása céljából vagy más gazdasági tevékenységet is igénylő feladata ellátása érdekében – közhasznú társaságot alapíthat.

3. A hegyközség a működéshez szükséges költségeket a bevételeiből fedezi.

4. A hegyközség bevételei:

a) hegyközségi járulékot évente a közgyűlés határozza meg. A kivetett járulékot és annak esedékességét a taggal írásban, a határozat reá vonatkozó részének kézbesítésével kell közölni. A hegyköz-

rendekezik, e szerint „A szőlő, az asztali bor és a meghatározott termőhelyről származó minőségi bor származási bizonyítványát a hegyközség, a meghatározott termőhelyről származó minőségi bor származási bizonyítványát pedig a hegyközségi tanács adja ki.”

²⁰ A borászati termékek egységes bizonylatolási, nyilvántartási és elszámolási rendjéről szóló 52/2001 FVM-PM együttes rendelet 11. §-a alapján a szőlőpincekönyv illetve a szőlőbor-pincekönyv folyamatosan számozott, rögzített lapokból álló formanyomtatvány vagy a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 1997. évi CIII. törvény § alapján illetékes vámhivatal által előzetesen jóváhagyott számítógépes nyilvántartás.

²¹ Az 1997. évi CXXI. törvény 35. §-a alapján ugyanis „Bort, valamint borászati feldolgozás céljára szőlőt forgalomba hozni, forgalmazni csak származási bizonyítvánnyal szabad.”

ségi járulékot szőlőtermelő esetén a termőültetvényeinek területe vagy termésmennyisége illetve szőlőterületének aranykorona értéke alapján; házikerti szőlőbirtokos esetében termésmennyisége; felvásárló esetén a felvásárolt szőlő, must vagy bor mennyisége alapján kell meghatározni. Az újonnan telepített szőlőterület után a telepítéstől számított négy évig nem kell járulékot fizetni. A hegyközségi járulékot a tag az adózás szempontjából költségként számolhatja el. Meg nem fizetés esetén – a hegyközség javára – közzadók módjára kell behajtani.

b) a hegyközség által nyújtott szolgáltatások díja, amelyet a választmány határoz meg.

c) a hegyközség részére a törvény által átadott, korábban állami vagy önkormányzati szerv által ellátott feladathoz rendelt költségvetési pénzeszközök.

d) a tagokra kiszabott pénzbírságokból származó bevételek

e) adományok -adományt, vagy más vagyoni előnyt csak olyan személytől lehet elfogadni aki a hegyközség tevékenységében érdektelen

f) a tagok a termőhelyi védőár alatt történő értékesítés esetén, az eladási- és védőár közötti különbséget befizetésével

g) A részére a törvény által átadott feladatok ellátásához szükséges, költségvetési pénzeszközök.

3. Azok akiknek hegyközségi tagsági viszonya a törvénytől fogva az alakuló közgyűlés napján kötelező, de bejelentkezésük hiányában az alakuló közgyűlés által jóváhagyott névjegyzékben nem szerepelnek és hegyközségi tagságukat a hegyközség utólag regisztrálja, ezért utánuk a 17/1995. (VI. 1.) FM. rendelet szerint 2000 Ft/fő költségvetési támogatást nem igényelheti, tagonként a hegyközségi járulékon felül a fenti összegű regisztrációs díjat kötelesek fizetni a hegyközség részére, a hegyközség megalakításával és első évi működésével kapcsolatos költségek céljára. A regisztrálás díjra a hegyközségi járulék szabályt kell alkalmazni.

4. Ültetvény felújítás esetén bejelentésre a felújított területre 2 évig nem kell hegyközségi járulékot fizetni.

5. Elemi csapás esetén egyéni kérelemre a választmány mérsekelheti a hegyközségi járulékot.

XVII. A HEGYKÖZSÉG MEGSZŰNÉSE

21. § 1. A hegyközség megszűnik:

a) a közgyűlés felosztatást kimondó határozatával

b) más hegyközség szervezettel való egyesülése esetén

c) ha a Bíróság felosztatja, illetve megállapítja megszűnését, egyesülését, vagy szétválását

2. A hegyközség egyesülése, illetve szétválása nem érinti tagjai jogait és kötelezettségeit.

3. A megszűnésre a mindenkor hatályos törvény előírásokat kell alkalmazni.

XVIII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

22. § 1. Azokban a kérdésekben, amelyekről az alapszabály nem rendelkezik a Hegyközségekről szóló 1994. évi CII. törvény és a Ptk.²² rendelkezéseit kell alkalmazni.

2. A hegyközség a Bíróság nyilvántartásba vétellel jön létre az alapszabály elfogadásának napjára visszaható hatállyal.

3. Jelen Alapszabályt a hegyközség 1995. szeptember 15-én tartott alakuló közgyűlése fogadta el a 2/1995. (IX. 15) számú határozatával.

4. Módosította a Balatonedericsi Hegyközség 2004. évi közgyűlésén az 1/2004 (IV. 02.) számú határozatával.

Balatonederics 2004. április 02.

Németh László
hegybíró

Németh Iván
hegyközség elnöke

Forrás: Balatonederics Hegyközség Alapszabálya. 14 oldal számítógéppel írt kézirat.²³

 ²² Ptk. – a többször módosított 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről.

²³ Az alapszabály rendelkezésünkre bocsátásáért ezúton is szeretnénk köszönetet mondani Németh László hegybíró úrnak.

A MAGYAR AGRÁRKAMARA ALAPSZABÁLYA¹

(Budapest, 2004. június 22.)

A mintegy negyedszázadig fennálló mezőgazdasági kamarákat a II. világháború után berendezkedő új hatalom lényegében már 1946-ban felszámolta (lásd a 77-es sz. dokumentum). Az ezt követően kiépülő kollektivizált, szocialista nagyüzemi mezőgazdaság időszakában több mint négy évtizeden át nem volt rájuk szükség.

Így az agrárium valódi érdekképviselésének feltételei is csak a rendszerváltozás idején teremthetők meg újra. Ekkor, a hazai társadalomban kibontakozó önszerveződési folyamatoknak köszönhetően, felerősödött a gazdasági kamarák megalakításának igénye és szükségessége is. Tíz megye agrárszereplőinek kezdeményezéseként így született meg az egyesületi Magyar Agrárkamara 1989. november 29-én.

Az egyesületi működés azonban csak átmenetinek bizonyult, miután, az állam gazdasági szerepvállalásának csökkentése jegyében, a gazdasági kamarákról szóló 1994. évi XVI. törvény önkormányzati alapon szerveződő, kötelező tagságú, köztestületként működő gazdasági kamarák, többek között köztestületi agrárkamarak felállítását rendelte el. A törvény nyomán meginduló szervezés során először településenként létrehozták a községi, illetve városi bizottságokat, majd ezek delegáltjaiból a megyei kamarai testületeket, amelyek küldöttei 1994. december 20-án az alakuló küldöttgyűléssel létrehozták a Magyar Agrárkamarat, melynek elnökévé Dr. Csikai Miklóst, a Csongrád Megyei Szövetkezők Szövetségének elnökét választották. Együttal elfogadták az országos szervezet alapszabályát is.²

A gazdasági kamarák négyévi fennállásának tapasztalatai alapján 1999-ben az országgyűlés a kamarai rendszer és a kamarai törvény továbbfejlesztéseként új gazdasági kamarai törvényt (1999. évi CXXI. tv.) léptetett életbe, amely alapvetően átalakította az agrárkamarak működésének kialakult rendjét. Az új szabályozás ugyanis a kötelező helyett önkéntes tagságot vezetett be az agrárkamarak vonatkozásában is, ennek köszönhetően a tagság létszáma 187000-ről 9500 főre csökkent³, egyúttal soron kívüli kamarai választásokat is kellett tartani. A 2000. október 30-án lezajlott tisztújításon ismételten dr. Csikai Miklóst választották elnöknek.

A második gazdasági kamarai törvény következtében új alapszabály megalkotása is szükségessé vált, amelynek elfogadására 2001. január 25-én került sor, jelenleg is ez határozza meg, a 2002-ben illetve 2004-ben életbe léptetett módosításokkal egyetemben a Magyar Agrárkamara szervezeti és működési rendjét.

¹ Az itt bemutatott dokumentum a 2001-ben elfogadott alapszabály 2002-ben, majd 2004-ben módosított változata.

² Az érdekképviselési szervezetként működő egyesületi Magyar Agrárkamara 1995-től Agrár Munkaadói Szövetség néven folytatta tovább tevékenységét, az Érdekegyeztető Tanácsban képviselve az agráriumot.

³ 2004-re ez 11000 főre nőtt. A tagok egyharmada gazdálkodó szervezet, kétharmada pedig körülbelül egyenlő arányban egyéni vállalkozó és östermelő.

I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. A Kamara elnevezése: Magyar Agrárkamara

Rövidített: MA

A Kamara idegen nyelvű elnevezése:

Angolul: Hungarian Chamber of Agriculture

Rövidítése: HCA

2. Székhelye: 1119 Budapest, Etele út 57.⁴

3. A Kamara működési területe: Magyarország egész területe.

4. A kamara jogállása: Jogi személyiséggel rendelkező országos hatáskörű köztestület.⁵

5. A Kamara jogosult a Magyar Köztársaság címerének használatára.

II. FEJEZET A MAGYAR AGRÁRKAMARA TAGSÁGA, A TAGOK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

1. A Magyar Agrárkamara legalább 10 tagú és annak a törvény erejénél fogva minden területi agrárkamara⁶ tagja.

2. A tagok jogai:

a) Küldötteik útján tanácskozási és szavazati joggal részt vesznek a küldöttgyűlésen.

b) Megválasztják a Magyar Agrárkamara testületi szerveit, tisztségviselőket, választott bírárság elnökét.

c) Küldöttei testületbe és tisztségviselőnek választhatók.

d) Jogosult igénybe venni a Magyar Agrárkamara szolgáltatásait.⁷

3. A tagok kötelezettségei:

a) Megtartani a Magyar Agrárkamara alapszabályában foglaltakat, aktívan közreműködni a Magyar Agrárkamara céljainak megvalósításában és feladatai teljesítésében.

b) Kötelesek pénzügyi forrásaikból határidőre teljesíteni a Magyar Agrárkamara alapszabályában meghatározott befizetéseket.

⁴ Korábban, 2001-ig Budapest, III. Lajos u. 8.

⁵ A köztestület fogalmára vonatkozóan lásd a 114-es sz. dokumentum 3. jegyzetét.

⁶ Jelenleg 20 területi kamara, a 19 megyei valamint a Budapesti Agrárkamara működik.

⁷ Ilyenek például tanfolyamok, tanulmányutak, továbbképzések, konferenciák, szakmai kiállítások szervezése, a rendszeres tájékoztatás a tagok számára az ezeken való részvételi lehetőségekről, továbbá a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek szabványban foglalt előírásainak ismertetése. Ezen kívül a Magyar Agrárkamara információs rendszerét felhasználva információszolgáltatás a területi kamarák és a tagok számára pályázatokról, az agrártámogatásról, minőségbiztosításról, aktuális agrárgazdasági kérdésekről, rövid- és középtávú meteorológiai adatokról stb. A származási igazolás és más kereskedelmi forgalomban szükséges okmányok kiadási és hitelesítési szabályainak kialakítása a tagok tevékenységére vonatkozóan, ezen kívül a Magyar Agrárkamara is kiállít árukra vonatkozó származási igazolásokat, bizonyítványokat és a kereskedelmi forgalomban szükséges más okmányokat.

c) Részt kell vennie a Kamara hatáskörébe tartozó, a tagok közreműködését igénylő területi döntések végrehajtásában.

4. A kötelezettségek ismételt vagy súlyos megszegése esetén a küldöttgyűlés a tagok jogait, vagy azok egy részét felfüggesztheti. Végső esetben a tagot a küldöttgyűlés kizárhatja. A kizárt tag visszavételéről a küldöttgyűlés dönt.

5. A Tagsági viszony nélkül a kamara együttműködési, támogatási megállapodást köthet más, nem tag gazdálkodó szervezettel.

A küldöttgyűlés a Magyar Agrárkamara pártoló tagjává fogadhat olyan belföldi és külföldi természetes személyt, jogi személyiségű vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki a Magyar Agrárkamara tevékenységéért, nemzetközi kapcsolatainak fejlesztéséért különösen sokat tett.

III. FEJEZET A MAGYAR AGRÁRKAMARA FELADATAI

1. Elősegíti az állam gazdasági szerepvállalásának csökkentését a gazdasággal összefüggő közfeladatok országos köztestületbe vagy annak koordinálásával a területi köztestületekbe történő átvállalásával.⁸

2. Elősegíti az agrárgazdaság fejlesztését, a piaci magatartás tisztaságát, a gazdálkodók általános együttes érdekeinek érvényesítését.

3. Javaslatok, vélemények, tájékoztatások adásával előmozdítja a gazdálkodás országos szabályainak, kormányzati programjainak, intézkedéseinek a gazdálkodó szervezetek fejlődéséhez, szervezettségéhez fűződő érdekekkel összhangban álló kidolgozását.

4. Kezdeményezi a piacgazdaság működését akadályozó, vagy korlátozó jogszabályok, intézkedések módosítását, vagy hatályon kívül helyezését, illetve az ilyen körülmények megváltoztatásához szükséges jogszabályok, intézkedések meghozatalát.

5. A gazdasági kamarákról szóló törvény szerinti mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdálkodó szervezetekre⁹ (továbbiakban: mezőgazdasági tevékenységet folytatók) és tevé-

⁸ Így például előmozdítják a gazdasági tevékenység infrastruktúrájának fejlődését, elősegítik a gazdaság fejlődésére jelentős hatást gyakorló, nemzetgazdasági szinten hatékony, de a közvetlen vállalkozói érdekeltséget meghaladó célok megvalósulását, közreműködnek a területfejlesztési koncepciók és programok gazdaságfejlesztési munkarészeinek kidolgozásában és végrehajtásában, részt vesznek az országos gazdasági érdekképviselői szervezetekkel együttműködve a szakképzésben, illetve végzik a mesterképzést és a mestervizsgáztatást, a külgazdaság feltételrendszerének javítása érdekében közreműködnek a külföldön végzett vagy külföldre irányuló, továbbá a külföldiek számára belföldön végzett gazdasági tájékoztató és propagandamunkában, tájékoztatást adnak a gazdasággal összefüggő magyar és külföldi jogszabályokról, valamint a gazdálkodó szervezetek tevékenységét érintő gazdaságpolitikai döntésekről és intézkedésekről, előmozdítják a gazdasági együttműködés fejlődését, továbbá részt vesznek a feladataikkal összefüggő célokat szolgáló elkülönített állami pénzalapok és költségvetési előirányzatok felhasználására vonatkozó döntések előkészítésében.

⁹ Az államtól átvett, a Magyar Agrárkamara által végzett közfeladat volt az előbbieken felül 2000. október 31-ig az őstermelők regisztrálása és az őstermelői igazolványok kiállítása, valamint a mezőgazdasági tevékenységet végző egyéni vállalkozók részére a vállalkozói igazolványok kiadása és cseréje is. Valamint az 1998. év végéig az országos gazdajegyzői hálózat működtetése.

kenységükre vonatkozó gazdasági előterjesztéseket-jogszabályokat, programokat intézkedéseket a kormányhoz való benyújtás, miniszteri intézkedéseknél megjelenés előtt véleményezi.

6. Gondoskodik az 5. pont szerinti lényeges véleményeltéréseknek szükség szerint a kormány, illetve az országgyűlési képviselő testülethez történő eljuttatásáról.

7. Kapcsolatot tart a külföldi gazdasági kamarákkal, szövetségekkel és a gazdasági jellegű nemzetközi agrár szervezetekkel.¹⁰ Összehangolja a területi kamarák ez irányú munkáját.

8. Kidolgozza a tisztességes piaci magatartásra vonatkozó etikai szabályokat és azok érvényesülése érdekében:

- a külön törvényben biztosított jogaival élve több megyét érintő egyes szerződések versenyszabályokat sértő, vagy erőfölényt mutató intézkedéseivel szemben fellép,
- együttműködik a Versenyhivatallal¹¹, szükség szerint eljárást kezdeményez,
- együttműködik a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséggel.¹²

9. Részt vesz a területfejlesztésről szóló törvény szerint az országos területfejlesztési koncepciók kidolgozásában.

10. Részt vesz az országos, nemzetközi kiállítások, vásárok – igények szerint – ilyen térségi rendezvények szervezésében, ezekhez kapcsolódóan megszervezi a magyar gazdasági napokat.¹³

11. Elősegíti a törvény szerint mezőgazdasági tevékenységet folytatók EU integrációját.¹⁴

12. A gazdasági folyamatokról adatokat, információkat gyűjt, dolgoz fel, azokat a tagok

⁹ A gazdasági kamaráról szóló 1999. évi CXXI. törvényt módosító 2003. évi CXXXI. törvény alapján mezőgazdasági és erdőgazdasági tevékenységnek minősül: a mezőgazdasági, erdőgazdasági, halászati és vadászati tevékenység, beleértve az ezekhez közvetlenül kapcsolódó feldolgozó, kereskedelmi illetve szolgáltató tevékenységet, továbbá a mezőgazdasági gazdálkodó szervezetek által létrehozott, a termékek piacra jutását segítő szervezetek tevékenységet is.

Gazdálkodó szervezetnek tekintendő a törvény alkalmazásában: a gazdasági társaság, a közhasznú társaság, az egyesülés, az egyes jogi személyek vállalata, a leányvállalat, a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe, a lakásszövetkezet kivételével a szövetkezet, az egyéni vállalkozó, továbbá az agrár- és vidékfejlesztési támogatásra jogosult mezőgazdasági termelő.

¹⁰ A Magyar Agrárkamara nemzetközi együttműködési koncepcióját még az 1995. december 20-i küldöttgyűlés hagyta jóvá. Ennek alapján, már ezt követően sor került a kétoldalú kapcsolatok kiépítésére az EU tagországokban működő agrárkamarak országos szerveivel, a kelet-közép-európai országok agrárkamaraival és a vonatkozó nemzetközi szervezetekkel. Így 1996 óta tagja a Magyar Agrárkamara az Európai Mezőgazdasági Szövetségnek (CEA), továbbá alapító tagja a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara (ICC) magyar tagozatának.

¹¹ A Gazdasági Versenyhivataltalra vonatkozóan lásd a 114-es sz. dokumentum 17. jegyzetét.

¹² A korábbi Országos Kereskedelmi és Piaci Főfelügyelőség jogutódjaként 1991-ben felállított, országos hatáskörű, önálló, költségvetési szerv, amely a fogyasztói érdekvédelem és a minőségvédelem biztosítása érdekében ellenőrzi a kereskedelmi tevékenység és a fogyasztási szolgáltatások gyakorlására vonatkozó, a minőségi előírások érvényesítését szolgáló jogszabályok, hatósági előírások megtartását, továbbá tájékoztatja a fogyasztókat megállapításairól és elősegíti jogaik érvényesítését, valamint alkalmazza a külön jogszabályban meghatározott jogkövetkezményeket.

¹³ Erre vonatkozóan lásd a 114-es sz. dokumentum 11. jegyzetét.

¹⁴ Ennek érdekében számos tanfolyamot valamint tanulmányutat szerveztek Európai Unió tagországokban, továbbá felkészítették a megyei agrárkamarak EU-szakértőit. Konferencia sorozatot rendeztek a mezőgazdasági ágazati vezetők számára. Több programot dolgoztak ki a kamarai szakértők és a gazdálkodók tájékoztatására és felkészítésére, melynek során a tájékoztatás különböző eszközeit (előadások, helyi rádió, kiadványok, EU Információs pontok, Agrárium folyóirat) vették igénybe.

és a gazdálkodók rendelkezésére bocsátja. Elemzéseket készít és azokat szükség szerint nyilvánosságra hozza.

13. A szakképzésről szóló és más kapcsolódó törvények alapján összefogja és szervezi az agrárkamarák szakképzési, mesterképzési feladatainak megvalósítását, tananyagokat, oktatási, vizsgáztatási rendet készít és azokat karbantartja.

14. Állandó Választottbíróságot¹⁵ működtet.

15. Koordinációval elősegíti a területi agrárkamarák által jogszabályi felhatalmazás alapján végzett közfeladatok megvalósítását.

16. Részt vesz – külön jogszabályok szerint – a feladatokkal összefüggő célokat szolgáló elkülönített pénzalapok és költségvetési előirányzatok felhasználására vonatkozó döntésekben, illetve azok előkészítésében.

17. Külön törvények és más jogszabályok rendelkezései szerint részt vesz az országosan működtetett tanácsok, testületek, bizottságok munkájában.¹⁶

18. Koordinálja a részére, vagy rajta keresztül átadott közfeladatok ellátását, megállapítja az ellátáshoz nyújtott költségvetési támogatás területi gazdasági kamarák közötti elosztásának elveit, valamint a kamarák részére átadott közfeladatok egységes eljárás keretében történő ellátásához szükséges önkormányzati szabályzatot, kialakítja a gazdasági kamaráknál vezetett nyilvántartások egységes rendszerét.

19. Figyelemmel kíséri az általános szerződési feltételeket és véleményt nyilvánít azokat illetően, illetve jóváhagyja azokat, ha jóváhagyását jogszabály írja elő.

IV. FEJEZET

A MAGYAR AGRÁRKAMARA ÖNKORMÁNYZATA

A) A Magyar Agrárkamara testületi szervei:

1. a küldöttgyűlés
2. az elnökség
3. ügyvezető-elnökség
4. az ellenőrző bizottság,

1998 júliusára pedig a Magyar Agrárkamara munkatársai elkészítették „A magyar mezőgazdaság EU-csatlakozási felkészülésének stratégiája” című 180 oldalas vitaanyagának szánt szakkönyvüket, melyet a csatlakozási tárgyalásokat folytató kormányzati szervek rendelkezésére bocsátottak, amelyek ezt hasznosították is.

A kamara honlapján megkezdtek továbbá az egyes ágazatok uniós szabályainak közzétételét is.

¹⁵ A Magyar Agrárkamara küldöttgyűlése 1997. május 5-én az 5/1997. számú határozatával döntött az Állandó Választottbíróság megszervezéséről, amely először 100 majd 120 fővel, négy tagozatban: jogi, agrár, közgazdasági-pénzügyi, valamint vegyes tagozat keretében működik. A bíróság az érdemi tevékenységét 1997. október 15-ét követően kezdte meg. A bíróság rövidített eljárása során (30 napon belül) jogerős ítéletet hoz az agrárágazatban felmerült jogvitákban a rendes bírósági költségek egyharmadáért.

¹⁶ Így például az Országos Területfejlesztési Tanács, a Magyar Szabványügyi Tanács, a Nemzeti Akkreditációs Tanács, az Országos Statisztikai Tanács, az Országos Vadgazdálkodási Tanács, az Országos Szakképzési Tanács, az Agrárgazdasági Tanács és a Magyar Gazdasági Tanács tagja, továbbá rendszeresen részt vesz az ITDH, az FVM és a Gazdasági Minisztérium illetékes bizottságainak munkájában.

5. az etikai bizottság,

B) Egyéb szervek

– osztályok

– osztályokon belül alosztályok

C) A Magyar Agrárkamara tisztségviselői és azokra vonatkozó általános szabályok:

1. A Magyar Agrárkamara tisztségviselői az elnök, az alelnökök, az ellenőrző bizottság elnöke, az etikai bizottság elnöke, és a főtitkár.

2. A testületi tagokat és a tisztségviselőket a küldöttgyűlés 4 évre választja. A tisztségviselők újraválaszthatók.

3. A testületi tagokkal és tisztségviselőkkel szembeni követelményekre, a rájuk vonatkozó összeférhetetlenségi előírásokra a jogszabályi rendelkezések irányadók.

4. A tisztségviselők és a testületi tagok visszahívását a küldöttgyűlés, az elnökség, az ellenőrző bizottság, az etikai bizottság, valamint a küldöttek legalább egyötöd része írásban kezdeményezheti. Ez esetben küldöttgyűlést haladéktalanul össze kell hívni. A visszahívás eljárási rendjére a választásra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

5. A Kamara törvényes képviselője a Kamara elnöke, akinek képviseleti joga önálló. A kamara alelnökei és főtitkára a külkapcsolati szerződések, valamint olyan szerződések kivételével, melyeket más köztestületek, állami szervek első számú vezető tisztségviselői kötnek a kamarával a jelen felhatalmazás alapján önállóan jogosultak a MA képviseletére.

Az elnök ezen túlmenően az alapszabály rendelkezései szerint írásban esetileg, vagy az ügyek meghatározott csoportjára nézve dönt képviseleti jogának átruházásáról.

D) A testületek működési szabályai

1. Küldöttgyűlés

a) A Magyar Agrárkamara legfőbb szerve a területi gazdasági kamarák 200 küldöttjéből álló küldöttgyűlés.

b) Minden területi kamara 10 küldöttet választ a MA küldöttgyűlésébe. Gazdasági súly szerinti küldött létszám megállapításának lehetőségét 5 kamara kezdeményezésére napi-rendre kell tűzni.

c) A küldöttgyűlés *kizárólagos hatáskörébe* tartozik:

– Alapszabály, más önkormányzati szabályzat,¹⁷ etikai szabályzat elfogadása és módosítása.

– A tagdíjra vonatkozó általános szabályok megállapítása. A területi kamarák pénzügyi forrásából az országos kamarának járó rész meghatározása

– Az éves költségvetési beszámoló (mérleg) elfogadása, a költségvetési előirányzatok meghatározása

– Az állandó választottbíróóság bírúinak – a területi kamarák javaslatainak figyelembe vételével történő - megválasztása, és visszahívása, a bíróság költségvetésének – kamarai költségvetésébe foglalt - megállapítása.

– A kamara elnökének, alelnökeinek, az elnökség, az ellenőrző, valamint az etikai bizott-

¹⁷ Ilyen például a Magyar Agrárkamara mellett szervezett Állandó Választottbíróóság eljárási szabályzata valamint a Közfeladatok Egységes Eljárási Szabályzata (KEESz).

ság tagjainak, továbbá a főtitkárnak és a testületek póttagjainak megválasztása, visszahívása, valamint – a főtitkár kivételével – e tisztségviselők díjazásának megállapítása.

– Az adatszolgáltatási kötelezettséggel járó statisztikai adatgyűjtés kezdeményezése, az adatgyűjtés tárgya szerinti illetékes szervvel.

– A területi kamarák által az országos gazdasági kamara kizárólagos hatáskörébe utalt egyéb feladatok kijelölése és módosítása.

d) Küldöttgyűlést évente legalább egy alkalommal kell tartani, amelyet a Kamara elnöke hív össze. Az éves költségvetési beszámolóról, illetve a költségvetési előirányzatokról döntő küldöttgyűlést évente a tárgyév június 30. napjáig össze kell hívni.

A küldöttgyűlés összehívásának egyéb eseteire a kamarai törvény szabályai az irányadók.

A napirendi pontokat is tartalmazó meghívót a küldötteknek a küldöttgyűlés napját megelőzően legalább 8 nappal írásban meg kell küldeni.

e) A küldöttgyűlés határozatait általában nyílt szavazással hozza. A határozati javaslat akkor minősül elfogadottnak, ha a jelenlévő küldöttek több mint 50%-a azt megszavazza, kivéve a törvény, az alapszabály által minősített szavazást igénylő kérdéseket.

A küldöttgyűlés elnöke titkos szavazást rendel el, ha a jelenlévő küldöttek több mint 50%-a ezt kívánja.

A titkos szavazás szabályai az alábbiak:

– A küldöttgyűlésnek előbb nyílt szavazással dönteni kell a meg-szavazandó határozati javaslat/javaslatok tárgyában, amelyek a szavazólapra felkerülhetnek.

– A titkos szavazás lebonyolításához a küldöttekből 3 tagú Szavazatszedő Bizottságot kell választani.

– A bizottságnak a szavazólapra felkerülő határozati javaslatokat fel kell venni a szavazólapra.

A szavazólapnak tartalmaznia kell a küldöttgyűlés helyét, idejét, a kamara bélyegzőjét.

– A bizottságnak kell gondoskodnia legalább egy urnáról, melynek lezárását kihirdetik a küldöttgyűlés előtt. A titkos szavazáshoz legalább egy fiülkét kell rendelkezésre bocsátani.

– Szükség esetén a jelenléti ív szerint kontrollálni kell, hogy a szavazáson hányan vehetnek részt.

– A bizottság tagjai kiosztják a szavazólapokat a küldötteknek, akik azt a szükségesnek tartott változtatás után elhelyezik az urnában.

– A szavazás után a bizottság urnát bont, összeszámolja a szavazatokat, a szavazást minősíti;

– Érvényes a szavazat,

= ha a bizottságtól származó szavazólapon adták le és egyértelműen megállapítható belőle a szavazó döntése,

= egy határozati javaslat esetén igennel vagy nemmel szavazott a küldött,

= több határozati javaslat esetén egy javaslatra adott le igen szavazatot, a többire „nem”-mel szavazott, vagy valamennyit elutasította,

= Személyre vonatkozó titkos szavazás esetén annyi személyre adott maximum „igen” voksot, ahányan a testület tagjai, vagy tisztségviselők lehetnek.

– Érvénytelen a szavazat,

= ha azt összefirkálták, feltételekhez kötötték a határozati javaslatot vagy annak szövegét kiegészítették, vagy más módon megváltoztatták,

= személyekre vonatkozó szavazásnál nem állapítható meg, hogy kire szavazott a küldött,

= a szavazatszedő bizottság a szavazatok összesámlálásáról jegyzőkönyvet készít és annak tartalmát a küldöttgyűlés előtt kihirdeti. A jegyzőkönyvet a bizottság tagjai írják alá és azt a küldöttgyűlés jegyzőkönyve mellett kell őrizni.

– A titkos szavazás eredményeit határozatként kell a küldöttgyűlés jegyzőkönyvében rögzíteni folyamatos sorszámozással.

– Ha a titkos szavazás szavazategyenlőséggel zárul, azt meg kell ismételni.

f) A küldöttgyűlés hatáskörébe tartozó tisztségek betöltésénél a választás rendje a következő:

– a küldöttgyűlés Jelölő Bizottságot választ, a jelölőbizottság tagjainak száma 3-20 fő lehet,

– a Jelölő Bizottság a tagok véleményének kikérése után a közgyűlés felé javaslatot tesz a jelöltek személyére,

– a küldöttek nyílt szavazással döntenek a jelölt elfogadásáról,

– a tisztséget az a jelölt nyeri el, aki a legtöbb szavazatot, de legalább a jelenlévő küldöttek szavazatának több mint felét, kapja.

g) Az éves költségvetés és az éves beszámoló (mérleg) elfogadásáról csak az ellenőrző bizottság véleményének ismeretében dönthet a küldöttgyűlés.

h) A működésre vonatkozó további előírások a következők:

A KÜLDÖTTGYŰLÉS ELŐKÉSZÍTÉSE

A küldöttgyűlés előkészítése során az elnökség határozza meg:

– a küldöttgyűlés helyét is időpontját,

– tárgysorozat tervezetét – az írásbeli vagy szóbeli előterjesztési mód feltüntetésével,

– a küldöttgyűlés munkáját segítő bizottságokba a küldöttgyűlés tisztségviselőinek jelölt küldöttek névsorát,

– az írásban kiküldött előterjesztéseket, mellékleteket.

A küldöttgyűlési meghívónak tartalmaznia kell:

– a küldöttgyűlés megtartásának helyét és idejét,

– a küldöttgyűlés tárgysorozatát, az egyes napirendek előterjesztőit,

– az esetleges határozatképtelenség miatt megismételt küldöttgyűlés lehetőségére történő figyelemztetést /a megismételt küldöttgyűlés helyére, idejére a jelenlévők számától független határozatképességre, stb./

– A meghívóhoz mellékelni kell az írásos előterjesztéseket, előírt mellékleteket.

A KÜLDÖTTGYŰLÉS ÖSSZEHÍVÁSA

Az elnök a küldötteken kívül – tanácskozási joggal – más személyeket is meghívhat a küldöttgyűlésre.

A KÜLDÖTTGYŰLÉS LEVEZETÉSE

A küldöttgyűlést a kamara elnöke, akadályoztatása, vagy elnökség kijelölése alapján az alelnök vezeti.

HATÁROZATKÉPESSÉG

- Az érdemi munka megkezdése előtt meg kell állapítani a határozatképességet.*
- A küldöttgyűlés akkor határozatképes, ha azon a küldöttek több mint fele jelen van.*

Ha a küldöttgyűlés nem volt határozatképes, az ez okból megismételt küldöttgyűlés az eredeti napirendi pontok tekintetében a megjelentek számától függetlenül határozatképes.

A megismételt küldöttgyűlést az eredetileg kitűzött napon, későbbi időpontban is meg lehet tartani, ha ezt az eredeti meghívó tartalmazza.

- A küldöttgyűlés megismétlésére legkésőbb 15 napon belül kerülhet sor.*

A KÜLDÖTTGYŰLÉS MENETE

– A meghívó szerinti napirend kiegészítésére, illetve új napirendre minden küldött tehet javaslatot, melyek elfogadásához 2/3-os többség kell.

– A megkezdése előtt jegyzőkönyv hitelesítőt, jegyzőkönyvvezetőt, vagy vezetőket kell választani, vagy jóváhagyni.

– A napirendi pontokat a meghívón szereplő személy terjeszti elő. Írásos előterjesztéshez szóbeli kiegészítést tehetnek az előadók.

– A vitában minden jelenlévő személy részt vehet.

A hozzászólás időtartamát a küldöttgyűlés meghatározhatja.

A vita lezárását az levezető elnök vagy a jelenlévő bármelyik küldött is indítványozhatja.

Erről a küldöttek döntenek.

DÖNTÉSHOZATAL

– A vonatkozó szabályokat az alapszabály IV. D1/e pontja tartalmazza.

– Nyílt szavazás során látható többség esetén a szavazatok megszámlálása nem szükséges, a levezető elnök ezt „Látható többség” kijelentéssel állapítja meg. Minősített szavazás esetén az ellenszavazatokat, illetve tartózkodást kell megszámolni. Mindkét esetben meg kell számolni az igen, nem, tartózkodás szavazatokat, ha azt bármelyik küldött kéri, és azt a küldöttgyűlés elfogadja.

A küldöttgyűlés elrendelheti az igen szavazatok számlását is.

– Mindig a módosító javaslatot kell megszavaztatni először.

KÜLDÖTTGYŰLÉS UTÁNI FELADATOK

- A küldöttgyűlés után 15 napon belül jegyzőkönyvet kell készíteni.
- A küldöttgyűlésről készült jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell az alábbiakat:
 - a) a küldöttgyűlés helyét, idejét, a jelenlévőket,
 - b) a levezető elnök (alelnök) a jegyzőkönyv vezetőjének és a jegyzőkönyv-hitelesítő személyének megjelölését,
 - c) a határozatképességre vonatkozó megállapítás
 - d) a küldöttgyűlés tárgysorozatát,
 - e) az elhangzott előterjesztéseket és érdemi módosítási indítványokat szó szerint, az előterjesztő nevével,
 - f) a napirendet érintő minden hozzászólás lényegét, az arra adott választ név szerint. Ha a hozzászóló külön kéri, szó szerint kell rögzíteni a hozzászólást is.
 - g) a szavazás eredményét,
 - h) a küldöttgyűlés által hozott határozatokat,
- A jegyzőkönyvet a küldöttgyűlés által megválasztott jegyzőkönyv-hitelesítő, és a levezető elnök hitelesíti, akik a küldöttgyűlésen és a határozathozatalban folyamatosan részt vettek. A jegyzőkönyvet aláírja és hitelesíti a jegyzőkönyvvezető is.
- A jegyzőkönyvhöz csatolni kell az írásos anyagokat, melyeket a jegyzőkönyvben nem kell megismételni.
- A jegyzőkönyvbe a kamara tagjai, tisztségviselői, a küldöttek betekinthesnek.
- A végrehajtást igénylő hozott határozatoknál meg kell jelölni a végrehajtásért felelős testületet, vagy személyt, és a végrehajtás határidejét is. A határozatokat sorszámmal el kell látni (Pl. 1/2000. (XII. 10.) a küldöttgyűlési határozat)
- A végrehajtásról a következő küldöttgyűlésen be kell számolni.
- A titkos szavazásról külön jegyzőkönyvet kell készíteni.
- Ez tartalmazza:
 - a szavazás helyét, idejét,
 - a résztvevők számát,
 - az elkészült és a kiosztott szavazólapok számát,
 - a leadott érvényes és érvénytelen szavazatok számát,
 - a szavazás eredményét,
 - a bizottsági tagok aláírását.

2. AZ ELNÖKSÉG

a) Az elnökség két küldöttgyűlés közötti időszakban irányítja a kamara működését. Szervezi és végrehajtja a küldöttgyűlés határozatait, gondoskodik a köztestület feladatainak elvégzéséről.

Feladatkörébe tartozik mindaz, amit a jogszabály, az alapszabály, és az önkormányzati szabályzat nem utal más vezető testületi jogkörébe, vagy nem képezi más szervezet feladatát.

b) Az Elnökség 24 tagból álló testületi szerv, melyben a 20 területi kamarának lehetőség szerint egy-egy helyet kell biztosítani. Az Agrárkamara elnöke és alelnökei tisztségükönél fogva az elnökség teljes jogú tagjai.

c) Az elnökség a kamarai törvény szerinti gazdálkodók érdekképviselési szerveivel együttműködik.¹⁸

d) Az érdekképviselletekkel való együttműködés azokra a területekre terjedhet ki, ahol az adott érdekképviseletnek és a kamarának egyaránt törvényben foglalt hatásköre van. Az együttműködés a kamara és az érdekképviselő között kiterjedhet gazdasági programjaik azon területeire, ahol célkitűzéseik közösek. Ezek egyeztetését az elnökség, az ügyvezető elnökség és az elnök végzik. A végrehajtás az ügyvezető-elnökség tagjainak a feladata.

e) Elnökségi ülést szükség szerint, de legalább évente négy alkalommal kell tartani. Az ülést az elnök, akadályoztatása esetén a helyettesítéssel megbízott alelnök hívja össze és vezeti.

Az elnökség ülésének összehívását kezdeményezheti az elnökség tagjainak legalább egyötöde, az ellenőrző bizottság vagy az etikai bizottság is.

f) Az elnökség ülése akkor határozatképes, ha azon a tagok több mint 50%-a jelen van. Az elnökség határozatait nyílt szavazással, a jelenlévő tagok egyszerű szótöbbségével hozza.

g) Az ellenőrző bizottság, az etikai bizottság elnökét és a főtítkárt az elnökségi ülésekre tanácskozási, előterjesztői joggal meg kell hívni.

h) Az operatív vezető testület¹⁹ működésére az alábbi szabályok az irányadók:

MŰKÖDÉS

Az elnökség tagjai jogait csak személyesen gyakorolhatják, helyettesítésre lehetőség nincs.

ELŐKÉSZÍTÉSE

– Az ülés előkészítése az elnök, illetve ügyvezető elnökség feladata.

– Napirendi javaslatot tehetnek a tagok és más tisztségviselők is, akik kötelesek azt a tervezett ülés előtt 5 nappal az elnökhöz eljuttatni. A javaslat elfogadása esetén az előterjesztést is kötelesek írásban elkészíteni. A napirendekkel kapcsolatos egyéb szabályokra a küldöttgyűlésnél leírtak az irányadók.

¹⁸ Ezek többek között a Mezőgazdasági Dolgozók Országos Szövetsége (MEDOSZ), a Magyarországi Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Országos Szövetsége (MAGOSZ), a Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetsége – AGRYA, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége (MOSZ), az Országos Gazdaszövetség, a Földtulajdonosok Országos Érdekvédelmi Egyesülete, Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége, Kertészek és Kertbarátok Országos Szövetsége, Mezőgazdasági Gazdasági Társaságok Szövetsége, a Magyar Kertészek Egyesülete, valamint a Magyar Paraszt Szövetség.

¹⁹ Jelen esetben az elnökségről, a tulajdonképpeni végrehajtó szervről van szó.

ÖSSZEHÍVÁS

– Az elnökségi ülést a kamara elnöke – akadályoztatása esetén az elnök vagy az ügyvezető elnökség által megbízott alelnök – írásban hívja össze legalább az ülést megelőző 8 nappal.

– Az írásbeli meghívó tartalmazza:

az elnökségi ülés helyét, idejét,
napirendi pontjait, előterjesztőket,
a meghívás tényét,

– Az elnök (alelnök) rövidebb határidővel soron kívüli ülést is összehívhat rövid úton (telefonon, telexen, faxon), ha azt a megtárgyalandó ügy sürgőssége indokolja.

Az elnökségi ülésre eseti jelleggel, a napirendek függvényében tanácskozási joggal meg kell hívni a kamarai osztályok vezetőit,
akiknek a napirendi pont tárgyalása érdekkörükbe tartozik.

A meghívottak körét az elnök (alelnök) dönti el, arra azonban az elnökségi tagok, az EB, az etikai bizottság elnöke és a főtitkár ajánlást tehet.

LEVEZETÉSE ÉS MENETE

– Az ülést az elnök – akadályoztatása esetén a megbízott alelnök – vezeti le.

– A levezető elnök megállapítja a határozatképességet.

Ennek hiánya esetén elnapolja az ülést, melyre azonos napirenddel, a megjelentek számára tekintet nélkül vagy meghívón szereplő későbbi időpontban, vagy 15 napon belül összehívott új időpontban kerülhet sor.

– A napirend ismertetése után javaslatot tesz a jegyzőkönyv hitelesítőre és a jegyzőkönyvvezetőre, ezeket szavazásra bocsátja. A napirendi pontok kiegészítésére vonatkozó javaslatot elnökségi tag tehet, elfogadásához 2/3-os többség kell.

– Az írásos előterjesztéshez az előadók szóbeli kiegészítést tehetnek.

A vitában minden jelenlévő részt vehet.

A hozzászólás időtartamát az elnök korlátozhatja.

– A vita lezárása után válaszadásra, illetve összefoglalásra kerülhet sor az előadó, illetve az elnök részéről.

DÖNTÉSHOZATAL

– A határozati javaslat vagy javaslatok pontos – szó szerinti – ismertetése után kerülhet sor a szavazásra.

– Először mindig a módosító javaslatot kell megszavaztatni.

– A szavazás számlálása során az igen, a nem és a tartózkodás számát meg kell állapítani.

A határozatokat folyamatosan kell számozni. (pl. 2/2000. (XII. 20.) elnökségi határozat)

ÜLÉS UTÁNI FELADATOK

– Az ülés után 15 napon belül jegyzőkönyvet kell készíteni.

– A jegyzőkönyvnek tartalmazni kell:

Ülés helyét, idejét, ülést levezető elnök személyét, napirendi pontokat, és előterjesztőjük nevét, jegyzőkönyvvezető és a hiteleső megnevezését.

Határozatképességre vonatkozó adatokat.

Meghívottak nevét, az általuk képviselt szervezet megjelölését.

Az egyes napirendi pontok előterjesztésének ismertetését, hozzászólások lényegi kivonatát.

Határozati javaslatot és elfogadásának módját, szükség esetén felelős, és végrehajtási határidő megjelölésével.

A határozatok jelölését:

– A jegyzőkönyvet az ülést levezető elnök, a jegyzőkönyvvezető és egy hitelesítő írja alá.

– A testületi ülésről készült jegyzőkönyvet a mellékleteivel együtt az irattárban gyűjtőszámon iktatni kell. Abba az elnökség tagjainak, az EB-nek²⁰ betekintési joga van.

– A határozatok végrehajtásáról a következő ülésen be kell számolni.

2. AZ ÜGYVEZETŐ ELNÖKSÉG

a) A két elnökségi ülés között az elnökség jogkörében a kamara elnökéből, alelnökeiből és főtitkárából álló ügyvezető-elnökség jár el beszámolási kötelezettséggel. Előkészíti az elnökség elé kerülő napirendeket, szervezi és végzi határozatainak végrehajtását. Általános döntési joga a küldöttgyűlés és elnökség határozataiban foglalt témákban és keretek között további halasztást nem tűrő ügyekben van.

b) Az ügyvezető elnökség szükség szerint ülésezik, üléseit az elnök, illetőleg annak megbízásából a főtitkár hívja össze. Határozatait nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza.

c) Az Alapszabályban nem szabályozott kérdésekben meghatározza az ügyvezető-elnökség tagjai közötti munkamegosztást.

D) ÖSSZEHÍVÁSA, ELŐKÉSZÍTÉSE

Az összehívás általában írásban történik, de rövid úton is összehívható. A napirendi pontokat a reszortfelelős²¹ tisztségviselő, illetve a főtitkár készíti elő.

HATÁROZATKÉPESSÉG

Az ülés akkor határozatképes, ha tagjainak többsége jelen van.

²⁰ EB-Etikai Bizottság.

²¹ Jelen esetben a napirend összeállításáért felelős tisztségviselő.

ÜLÉS UTÁNI FELADATOK

Az ülésen hozott munkadöntéseket emlékeztetőbe kell foglalni. Az emlékeztetőt az egyik alelnök és a főtitkár írják alá.

A hozott döntéseket év elejétől sorszámozni kell, arról be kell számolni az elnökségnek. (Pl. 11/2000. (XII.15.) ügyvezető elnökségi határozat)

Az ügyvezető elnökség tagjai közötti munkamegosztást – az állandó és eseti feladatok figyelembevételével – határozatilag szabályozza.

A testületi ülésről készült emlékeztetőt a mellékleteivel együtt az irattárban gyűjtőszámon iktatni kell. Abba az elnökség tagjainak, az EB-nek betekintési jog van.

3. AZ ELNÖK²²

a) Irányítja a küldöttgyűlés és az elnökség munkáját. Önállóan képviseli a Magyar Agrárkamarat.

Képviseleti jogát az alapszabályban, vagy annak rendelkezései szerint az ügyek meghatározott csoportjára nézve eseti, vagy állandó megbízással írásban átruházhatja az alelnökökre és a főtitkárra.

b) Magas szintű külföldi kapcsolatok kialakításában és tartásában képviseli a Kamarát.

c) Nemzetközi szerződések megkötéséhez az elnök aláírása szükséges.

d) Az elnökség hatáskörébe nem tartozó munkaügyi kérdésekben gyakorolja a főtitkár felett a munkáltatói jogot.

4. AZ ALELNÖKÖK²³

a) A küldöttgyűlés a küldöttek közül 3 alelnököt választ.

b) Az alelnökök az általa meghatározott rendben helyettesítik az elnököt.

c) Az alelnökök munkamegosztásában a következők szerint kell eljárni. Az egyik alelnök a Magyar Szabványügyi Tanácsban és a Nemzeti Minőségi Díj Tanácsban képviseli a kamarát, a másik alelnök tisztségviselőként felügyeli a Fogyasztóvédelmi Tanáccsal és a Versenyhivatallal kapcsolatos munkát, a harmadik alelnök tisztségviselőként képviseli a testületeknek a szövetkezeti szervezeti kérdéseiben kialakított álláspontot. A munkamegosztás további szabályait az ügyvezető-elnökség alakítja ki.

 ²² Ezt a tisztséget 1994 óta Dr. Csikai Miklós kertészmérnök, az Árpád Agrár Rt. elnök-vezérigazgatója tölti be.

²³ Az alelnöki tisztséget Dr. Bódizs Tamás 1994, Dr. Forgács Barna 2000, Dr. Nyári Gyula pedig 2003 óta viseli.

5. A FŐTITKÁR²⁴

a) A Magyar Agrárkamara ügyintéző szervezetének vezetője. Feladatát munkaviszonyban látja el. Önállóan képviseli a kamarát az ügyintéző szervezettel kapcsolatos ügyekben, valamint azokban az ügycsoportokban, melyekben képviselettel az alapszabály, vagy az elnök megbízza.

b) A Kamara ügyintéző szervezetének dolgozói felett gyakorolja a munkáltatói jogokat.

c) Jogosult a kamara ügyintéző szervezetének kialakítására és módosítására, a munkai szabályok meghatározására.

d) A kamara hatáskörébe utalt közigazgatási ügyekben eljár. A főtitkár testületi döntések előkészítése, végrehajtása, valamint a kamarai feladatok megvalósításának összehangolására a területi agrárkamarak vezetői, szakemberei részvételével rendszeresen tanácskozásokat szervez.

e) A főtitkár testületi döntések és a kamara feladatainak végrehajtására egyéb országos tanácskozásokat szervezhet, és munkacsoportokat hozhat létre.

6. AZ ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG

a) A küldöttgyűlés 5 tagú ellenőrző bizottságot választ, amely testületi szerv.

b) Az ellenőrző bizottság tagjának a küldötteken kívül megfelelő szakértelemmel rendelkező más személy is megválasztható.

c) Az ellenőrző bizottság tagjai közül elnököt választ.

d) Az EB feladataira, jogaira és kötelezettségeire a törvényi rendelkezések az irányadók.

e) Az ellenőrző bizottság a Kamara tisztségviselőitől és ügyintéző szervezetétől adatokat és tájékoztatást kérhet, az iratokba beletekinthet, és az említett szervek és személyek kötelesek számára a szükséges tájékoztatást megadni.

f) Az ellenőrző bizottság működésére még az alábbi szabályok az irányadók;

MŰKÖDÉSE

Az ellenőrző bizottság tagjai jogait csak személyesen gyakorolhatják, helyettesítésre lehetőség nincs. A tagok közti munkamegosztásról esetileg dönt a testület.

ELŐKÉSZÍTÉS

– az ülés előkészítése a bizottság elnökének feladata,

– napirendi javaslatot tehetnek a tagok, akik kötelesek azt a tervezett ülés előtt 5 nappal az elnökhöz eljuttatni. A javaslat elfogadása esetén az előterjesztést is kötelesek írásban elkészíteni.

²⁴ Az 1994 és 2002 között a főtitkári funkciót betöltő Dr. Mészáros Gyulának az FVM közigazgatási államtitkárává történő kinevezését követően, 2002-től Ebele Ferenc, addigi alelnök lett a szervezet főtitkára.

ÖSSZEÍVÁSA

- A bizottsági ülést a bizottság elnöke, vagy felhatalmazása alapján megbízott személy, hívja össze.
- A bizottsági ülésére az elnök tanácskozási joggal más személyt, illetve szervezetek képviselőjét is meghívhatja.
- A bizottság határozatképes, ha azon a tagok több mint fele jelen van.
- A bizottsági ülést a bizottság elnöke – akadályoztatása esetén az általa megbízott személy írásban hívja össze legalább az ülést megelőző 8 nappal.
- Az írásbeli meghívónak tartalmaznia kell:
 - az ülés helyét, idejét,
 - napirendi pontjait, előterjesztőket,
 - a meghívás tényét
- Határozatképtelenség esetén az ismételt ülést legalább 5 nap után lehet összehívni változatlan napirenddel, ebben az esetben az új időpontban összeült ülés a megjelent tagok számára tekintet nélkül határozatképes.
- Rendkívül indokolt esetben az ülés rövid úton, 8 napos határidőn belül is, a sürgősségre vonatkozó ok közlésével is összehívható és ilyen esetben az értesítési időköz is lerövidíthető (telefon, telefax, szóbeli értesítés).
- Az ülésre állandó jelleggel, tanácskozási joggal meg kell hívni a kamara főtítkárát.

ÜLÉS LEVEZETÉSE ÉS MENETE

- Az ülést az elnök, akadályoztatása esetén a kijelölt tag vezeti le.
- A levezető elnök megállapítja a határozatképességet, javaslatot tesz a jegyzőkönyvvezetőre és a jegyzőkönyv-hitelesítőre, ezeket szavazásra bocsátja.
- A meghívóban jelzett napirendek ismertetése után azt szavazásra bocsátja. A napirendi pontok kiegészítésére vonatkozó javaslatot a kezdeményezésre jogosult tehet, elfogadásához a bizottsági tagok 2/3-os többsége kell.
- Az írásos előterjesztéshez az előadók szóbeli kiegészítést tehetnek.
- A vitában minden jelenlévő rész vehet.
- A hozzászólás időtartamát az elnök korlátozhatja.
- A vita lezárása után válaszadásra, illetve összefoglalásra kerülhet sor az előadók, illetve az elnök részéről.

DÖNTÉSHOZATAL

- A határozati javaslat pontos ismertetése után kerülhet sor a szavazásra.
- Először mindig a módosító javaslatot kell megszavaztatni.
- A bizottság a határozatait általában nyílt szavazással, és egyszerű szótöbbséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén a bizottság elnökének szavazata dönt.

- A szavazás számlása során az igen, a nem és tartózkodás számát meg kell állapítani.
- A határozatokat folyamatosan kell számozni.

ÜLÉS UTÁNI FELADATOK

- Az ülés után 15 napon belül jegyzőkönyvet kell készíteni
- A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:
 - Az ülés helyét, idejét, az ülés levezető elnök személyét, a jegyzőkönyvvezetőt és hitelesítőt, a napirendi pontok, az előterjesztő nevét
 - Határozatképességre vonatkozó adatot,
 - Meghívottak nevét, az általuk képviselt szervezet megjelölését,
 - Az egyes napirendi pontok vázlatos ismertetését; amennyiben írásos előterjesztés történt, úgy azt megismételni nem kell, a jegyzőkönyvhöz kell csatolni, valamint a hozzászólások lényegi kivonatát.
 - A határozati javaslat és elfogadásának módját, szükség esetén a felelősök és a végrehajtási határidő megjelölését,
 - A határozatok jelölése: „.../2000. ...hó.nap, Ellenőrző Bizottság” formában, évente 1 – el kezdően folyamatos sorszámozású.
 - A jegyzőkönyvet az ülést levezető elnök, a jegyzőkönyvvezető és egy hitelesítő írja alá.
- Az ülésről készült jegyzőkönyvet a mellékleteivel együtt a kamara irattárában gyűjtőszámon kell iktatni, abba az EB tagjának betekintési joga van.
- A határozatok végrehajtásáról a következő ülésen kell beszámolni.

7. ETIKAI BIZOTTSÁG

- a) A küldöttgyűlés 20 tagú etikai bizottságot választ, melyben lehetőség szerint minden területi agrárkamarának egy-egy helyet kell biztosítani. Az etikai bizottságba csak kamarai tag választható.
- b) Az etikai bizottság tagjai közül elnököt választ, aki feladatkörében jogosult a Kamara képviselőtére.
- c) A Magyar Agrárkamara etikai bizottsága előkészíti az általános Etikai Szabályzatot, el látja a törvényben meghatározott feladatokat.
- d) *Feladatkör*
 - Az etikai bizottság testületi szerv, melynek tagjai személyesen járhatnak el.
 - Tevékenységében a kamara tisztségviselői – szükség szerint – közreműködnek.
 - A bizottság elnöke képviselői jogát esetenként, vagy az ügyek meghatározott csoportjaira nézve a bizottság tagjaira írásban átruházhatja.
- e) *Működési, ügyrendi szabályok*

ÜLÉSEK ELŐKÉSZÍTÉSE, ÖSSZEHÍVÁSA

- Az üléseket az elnök, vagy a kijelölt tag készíti elő.
- Az ülést az elnök, vagy az ezzel megbízott tag hívja össze.
- Az ülésre és a napirendi pontokra vonatkozóan az elnökségnél leírt egyéb szabályok az irányadók.

HATÁROZATKÉPESSÉG

- Az ülés akkor határozatképes, ha a tagok több mint fele jelen van.
 - Határozatképtelenség esetén a megismételt ülés az eredeti napirendi pontok tekintetében a megjelentek számától függetlenül határozatképes.
- A megismételt ülést az eredetileg kitűzött napon későbbi időpontban is meg lehet tartani, ha ezt a meghívó tartalmazza.

AZ ÜLÉS LEVEZETÉSE ÉS MENETE

- Az ülést az elnök akadályoztatása esetén a megbízott tag vezeti le.
- Az ülésen jegyzőkönyv-hitelesítőt és jegyzőkönyvvezetőt választani kell.
- Az előterjesztések után – a témától függően – vitára kerül sor, melyben minden jelenlévő részt vehet.
- A hozzászólások időtartama korlátozható.

DÖNTÉSHOZATAL

- A döntéseket a bizottság nyílt szavazással, egyszerű többséggel hozza.
 - Szavazás során az igen, a nem és a tartózkodást meg kell számolni.
- Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

TITOKVÉDELEM

- Ha az ügy jellege azt megkívánja, a megjelent bizottsági tagok többségi szavazatával zárt ülés is elrendelhető.
- A tagok a tudomásukra jutott ilyen minősítésű titkokat a vonatkozó előírások szerint kötelesek megőrizni.

ÜLÉS UTÁN FELADATOK

- A jegyzőkönyv készítésére és tartalmára az elnökségnél írt szabályok az irányadók.
- A zárt ülésen készült jegyzőkönyvet titkos iratként kell kezelni.

– A határozat nyilvánosságra hozatalára, az ezt megelőző eljárásra az Etikai Szabályzat rendelkezései az irányadók azzal, hogy a hozzászólásokat a hozzászólók kérésére tartalmazza.

8. KAMARAI OSZTÁLYOK, ALOSZTÁLYOK

a) A jelen alapszabály előírásai alapján öt osztályt kell alakítani.²⁵ Az osztályokon belül az alapszabály szerinti alosztályok működhetnek.

Ahol az osztályon belül alosztály is működik, az alosztályokba minden területi kamara egy főt küldhet, tehát megalakításkor az osztályok létszáma maximum 20 fő lehet.

Azt az osztályt kell megalakítani, amelybe legalább 11 tagot delegálnak a területi kamarák.

Alosztály megalakítására akkor kerülhet sor, ha legalább hét területi kamara képviselteti magát.

Az osztályok bármelyikének vagy öt területi kamara kezdeményezésére az adott ágazatcsoportban napirendre kell tűzni a gazdasági súly szerinti delegálást. Az ez irányú kezdeményezésről a küldöttgyűlés dönt.

b) Az osztályok fő feladata az ágazati tevékenységekhez tartozó általános és együttes érdekeket kifejező álláspontok kialakítása.

Az egyes osztályok, alosztályok egységes ágazati pályázási rendszer szerinti tevékenységi köre:

1. Növénytermelési osztály

01 Mezőgazdaság

01.10 Növénytermelés

01.11 Gabonafélék, egyéb máshová nem sorolt növények termelése

15. Élelmiszer gyártása

15.3 Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás

15.4 Növényi olaj gyártása

15.6 Malomipari termék, keményítő gyártása

15.8 Egyéb élelmiszer gyártása

15.81 Kenyér, friss tésztaféle gyártása

15.82 Tartósított lisztes áru gyártása

15.83 Cukorgyártás

15.85 Tésztafélék gyártása

²⁵ Korábban 12 osztály működött, ezek összevonásával hozták létre a ma is fennálló 5-öt.

A gazdasági kamarai törvény 2003-as módosítása (2003. évi CXXXI. tv.) alapján az agrárkamarán belül legalább 3, de legfeljebb 12 osztályt kell alakítani.

Az osztályok fő feladata, az adott ágazati tevékenységhez tartozó általános és együttes érdekeket kifejező álláspontok kialakítása, piacszerző feladatok ellátása, kereskedelmi szokványok összeállítása, a fogyasztóvédelmi hatóságokkal való együttműködés, a vámhatósággal együttműködve árukra vonatkozó származási bizonyítványok hitelesítése.

Ezen túl az osztályok rendszeresen megtárgyalják az ágazatok helyzetét, értékelik az ágazat nemzetgazdaságban betöltött szerepét. Piaci zavarok esetén javaslatokat tesznek azok piacconform megoldására. Az osztály az adott témában ajánlásokat, javaslatokat készít, amelyeket határozatok formájában az illetékeseknek megküld.

16.0 Dohánytermék gyártása

51. Nagykereskedelem

51.1 Ügynöki nagykereskedelem

51.11 Mezőgazdasági termék ügynöki nagykereskedelme

51.17 Élelmiszer, dohányáru nagykereskedelme

51.2 Mezőgazdasági termék nagykereskedelme

51.21 Gabona-, vetőmag-, takarmány nagykereskedelem

51.25 Feldolgozatlan dohány nagykereskedelme

51.36 Cukor-, édesség nagykereskedelme

51.38 Egyéb élelmiszer-nagykereskedelem

52 Kiskereskedelem

52.11 Élelmiszerjellegű vegyes kiskereskedelem

52.24 Kenyér-, pékáru-kiskereskedelem

52.27 Egyéb élelmiszer-kiskereskedelem

2. Kertészeti osztály

01 Mezőgazdaság

01.1 Növénytermelés

01.2 01.12 Zöldség, virág, kertészeti termék termelése

01.13 Gyümölcs, szőlő, fűszernövény termelése

15 Élelmiszer gyártása

15.3 Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás

15.32 Gyümölcs-, zöldséglé gyártása

15.33 Egyéb gyümölcs-, és zöldségfeldolgozás

15.87 Fűszer, ételízesítő gyártás

15.9 Italgyártás

15.93 Bortermelés

15.94 Gyümölcsbor termelés

15.98 Üdítőital gyártása

51. Nagykereskedelem

51.1 Ügynöki nagykereskedelem

51.11 Mezőgazdasági termék ügynöki nagykereskedelme

51.17 Élelmiszer, ital, dohányáru ügynöki nagykereskedelme

51.18 Máshová nem sorolt termék ügynöki nagykereskedelme

51.2 Mezőgazdasági termék nagykereskedelme

51.22 Virág és dísznövény nagykereskedelem

51.3 Dohányáru nagykereskedelem

51.31 Zöldség-, gyümölcs nagykereskedelem

51.34 Ital nagykereskedelem

51.38 Egyéb élelmiszerek nagykereskedelme

51.39 Élelmiszer, ital, dohányáru vegyes nagykereskedelme

52. Kiskereskedelem

52.11 Élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem

52.2.1 Zöldség- és gyümölcs kiskereskedelem

52.25 Ital kiskereskedelem

52.27 Egyéb élelmiszer-kiskereskedelem

3. Állattenyésztési osztály

Az osztályon belül három alosztály is működik.

Ezek figyelembevételével a tevékenységi kör az alábbiak szerint alakul:

01.2 Állattenyésztés

01.22 Juh, kecske, ló, szamár, bivaly, öszvér-tenyésztés

01.25 Egyéb állatok tenyésztése

15.1 Húsfeldolgozás

15.11 Húsfeldolgozás, tartósítás

15.13 Hús, baromfi-hús készítmény gyártása

15.7 Takarmány gyártása

15.71 Haszonállat eledel gyártása

15.72 Hobbiállat eledel gyártása

51.1 Ügynöki nagykereskedelem

51.11 Mezőgazdasági termék ügynöki nagykereskedelme

51.2 Mezőgazdasági termék nagykereskedelme

51.32 Hús, húskészítmény nagykereskedelem

52.22 Hús-, húskészítmény kiskereskedelem

Szarvasmarha alosztály

01.21 Szarvasmarha-tenyésztés

15.5 Tejfeldolgozás

15.31 Tejtermék gyártása

15.52 Jégkrém gyártása

51.33 Tejtermelés, tojás-készítmény, zsiradék nagykereskedelme

Sertés alosztály

01.23 Sertés-tenyésztés

Baromfi alosztály

01.24 Baromfi-tenyésztés

15.12 Baromfi-hús feldolgozása

4. Erdészeti, vadászati, halászati osztály

01.5 Mezőgazdaság, vadgazdálkodás

01.50 Vadgazdálkodás

02 Erdőgazdálkodás

02.0 Erdőgazdálkodás

02.01 Erdőgazdálkodási termelés

02.02 Erdőgazdálkodási szolgáltatás

05 Halászat, halgazdálkodás

05.0 Halászat, halgazdálkodás

05.1 Halászat

05.2 Halgazdálkodás
 15 Élelmiszer gyártása
 15.2 Halfeldolgozás
 15.20 Halfeldolgozás
 20 Fafeldolgozás
 51 Nagykereskedelem
 51.33 Fa építőanyag nagykereskedelem
 52 Kiskereskedelem
 52.23 Hal-, rák kiskereskedelem

5. Innovációs és Anyagi, Műszaki Osztály
 63.30 63.32 Mezőgazdasági szakmai utazásszervezés és idegenvezetés
 72.30 Mezőgazdasági adatfeldolgozás
 72.40 Mezőgazdasági adatbanki tevékenység
 73.10 Mezőgazdasági műszaki, természettudományi kutatás, fejlesztés
 80.22 Szakmunkásképző oktatás keretében agrár gyakorlati képzés
 80.43 Felnőtt és egyéb oktatás keretében agrár szakirányú képzés
 74.20 Mérnöki tevékenység, tanácsadás

c) Az osztály tagjai maguk közül, – a kamarai tisztségviselők megválasztásának időtartamára – elnököt és három alelnököt választanak.

Ezen személyek alkotják az osztály vezetőségét.

Ahol alosztály is működik, ott az alosztály tagjai választják meg az alosztály elnökét, aki tagja lesz az osztály vezetőségének.

d) Az osztályok szakmai kérdésekben osztály, illetve alosztály-üléseken alakítják ki álláspontjukat.

Összevont osztály és alosztály-ülés is tartható. Ezen egy megyéből csak egy fő élhet a szavazati jogával.

e) Ügyrendi szabályok

ELŐKÉSZÍTÉSE, ÖSSZEHÍVÁSA

Az osztályüléseket a megválasztott vezetőség készíti elő.

A napirendre bármely területi kamara javaslatot tehát delegált képviselőjén keresztül.

Az ülést 8 nappal korábban írásban kell összehívni.

Összehívást kezdeményezhetnek:

– a tagok 20%-a

– az elnökség vagy ügyvezető elnökség is.

A meghívó tartalmára a küldöttgyűlésnél írt szabályok az irányadók.

Sürgős esetben az összehívás rövidebb határidővel és rövid úton is megtörténhet.

Határozatképesség

A tagozat, illetve osztályülés akkor határozatképes, ha a tagok több mint 50%-a jelen van.

Határozatképtelenség esetén az azonos ügyrendi pontokkal a meghívóban történt előzetes közlés esetén az ülés napján későbbi időpontban, vagy 15 napon belül megtartott, ülés a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes.

Levezetése és menete

Az ülést az elnök akadályoztatása esetén a kijelölt alelnök vezeti.

A vita megkezdése előtt jegyzőkönyv-hitelesítőt kell választani és jegyzőkönyvvezetőt kijelölni, illetve elfogadni.

A vitában a tagok, illetve meghívottak vehetnek részt.

Az elnök a hozzászólások időtartamát korlátozhatja.

A vitát az előterjesztő, vagy az elnök foglalja össze és tesz javaslatot a hozandó határozatra.

Határozathozatal

A határozatokat nyílt szavazással, egyszerű többséggel kell elfogadni.

A szavazatokat folyamatosan számolni kell.

Ülés utáni feladatok

Az ülésről emlékeztetőt kell készíteni, melynek tartalmára az ügyvezető elnökségnél írt szabályok az irányadók.

A jegyzőkönyvet a levezető elnök, a hitelesítő és a jegyzőkönyvvezető írja alá.

A határozatoknál a végrehajtásért felelős személyt, a végrehajtás határidejét is meg kell jelölni.

A határozatokat az ügyvezető elnökségnek 15 napon belül meg kell küldeni.

A végrehajtásokról a következő ülésen be kell számolni.

9. ESETI SZAKMAI MUNKABIZOTTSÁGOK

Az elnökség, vagy az elnökség megbízásából, illetve a testületi döntések végrehajtására és előkészítésére a főtitkár a Magyar Agrárkamara feladatainak színvonalasabb ellátása érdekében *eseti szakmai munkabizottságokat* hozhat létre. Az *eseti szakmai munkabizottságok* döntés-előkészítő, véleményező feladatokat látnak el az azokat létrehozó testület, vagy tisztviselő irányítása mellett.

V. FEJEZET

A MAGYAR AGRÁRKAMARA FENNTARTÁSA, A KAMARAI TAGDÍJAK, SZOLGÁLTATÁSI DÍJAK

A Magyar Agrárkamara pénzügyi forrásai, a működési hozzájárulás mértéke, számításának és fizetésének módja

1. A Magyar Agrárkamara működésének fedezetül szolgáló pénzügyi források a következők:

- a) területi agrárkamarák által fizetett
 - rendszeres működési hozzájárulás (tagdíj)
 - küldöttgyűlési határozaton alapuló eseti jellegű működési hozzájárulás
- b) a kamara szolgáltatásaiért fizetett díjak
- c) a kamara által alapított társaságok tevékenységének eredményéből származó bevétel
- d) a költségvetési törvényben megállapított támogatások
 - pályázati úton elnyert támogatás
 - közfeladatok ellátásával kapcsolatos költségvetési támogatás
 - egyéb támogatás
- e) egyéb bevételek
 - önkéntes felajánlások, hozzájárulások
 - nem állami szervek támogatásai
 - értékpapírok hozamai, stb.

2. A területi agrárkamarák által fizetendő rendszeres működési hozzájárulás mértéke, számításának és fizetésének módja:

a) A területi agrárkamarák a Magyar Agrárkamara működésével járó kiadások fedezésére negyedévenként működési hozzájárulást, illetve előleget kötelesek fizetni²⁶.

b) A rendszeres működési hozzájárulás számításának alapja és mértéke:

- a területi agrárkamarák tagjai által befizetett tagdíjak 10%-a, – beleértve a kötelező kamarai tagság időszakából származó tagdíjhátralékok 2000. október 31. utáni törlesztését is –,

- a területi agrárkamarák pénzügyileg rendezett szolgáltatási díjbevételeinek és egyéb bevételeinek értékéből a Magyar Agrárkamara elnöksége által a közreműködés arányában meghatározott összeg.

Azok a területi kamarák, akik a tagdíjat negyedévnél hosszabb időközönként szedik be, negyedévenként tagdíjelőleget fizetnek, aminek az összege a területi kamara által a költségvetésben előírt tagdíj 10%-ának 1/5 része.

3. A területi agrárkamarák a működési hozzájárulás fizetésén túl kötelesek negyedévente, a tárgynegyedvet követő hónap 15. napjáig a működési hozzájárulás fizetési kötelezettségükről adatszolgáltatást küldeni a Magyar Agrárkamara részére.

4. A tárgyidőszaki működési hozzájárulást, illetve tagdíjelőleget a tárgyidőszakon belül

²⁶ A területi agrárkamarák tagdíj-hozzájárulása 2004-ben a Magyar Agrárkamara működési költségeinek a 25%-át fedezte.

tetszőleges időpontban, de legkésőbb a negyedévet követő hónap 15. napjáig beérkezőleg kell a Magyar Agrárkamara bankszámlájára átutalni.

5. A szolgáltatási tevékenységek díjait jogszabály, ennek hiányában az elnökség határozza meg.

VI. FEJEZET EGYÉB RENDELKEZÉSEK

1. Az alapszabályban nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyv, a gazdasági kamarákról, az egyesületekről és a közhasznú szervezetekről szóló törvények rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

Az alapszabályban nem szabályozott, az önkormányzati jogokat érintő rendelkezéseket más önkormányzati szabályzatban kell rögzíteni.

2. A Magyar Agrárkamara felett a törvényességi felügyeletet az ügyészség a kamarai törvényben meghatározott keretek között²⁷ az ügyészségről szóló törvény rendelkezései szerint gyakorolja.

3. Az Állami Számvevőszék²⁸ – külön törvény rendelkezéseinek megfelelően – rendszeresen ellenőrzi a Magyar Agrárkamarát.

4. A Magyar Agrárkamara a vonatkozó szabályok betartása mellett gazdasági társaságot, és közhasznú társaságot hozhat létre. A társaság alapításáról, vagy abba való belépésről 5 millió Ft vagyoni hozzájárulás felett az elnökség, 10 millió Ft felett a küldöttgyűlés dönt.

5. A Magyar Agrárkamara ügyvezető-elnöksége felhatalmazást kap, hogy kezdeményezze kiemelten közhasznú szervezetként való nyilvántartásba vételét.

VII. FEJEZET ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1. Ezen alapszabály az elfogadása napján lép hatályba.

Az alapszabályban nem rögzített működési és ügyrendi szabályokra az egyes testületek ügyrendet állapíthatnak meg. Az átvett közfeladatokat illetően a Közfeladatok Egységes El-

²⁷ Korábban, a gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvényt módosító 2003. évi CXXXI. törvény hatálybalépéséig (2004. január 1-ig) a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter gyakorolta a törvényességi felügyeletet az agrárkamarák felett. Az új törvény alapján viszont már az ügyészség ellenőrzi, hogy a gazdasági kamara alapszabálya és más önkormányzati szabályzatai, illetve azok módosításai megfelelnek-e a jogszabályoknak, továbbá, hogy működése, határozatai nem sértik-e a jogszabályokat, az alapszabályt vagy az egyéb önkormányzati szabályzatokat.

A törvényességi felügyelet ugyanakkor nem terjed ki az Állandó Választottbíróságra, valamint az olyan ügyekre, amelyekben egyébként bírósági vagy külön jogszabály szerinti államigazgatási eljárásnak van helye.

²⁸ Az 1949-es megszűntetését követően, 1990. január 1-jétől ismét működő Állami Számvevőszék az állam legfőbb pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerve, mely felügyeli a közpénzek és a közvagyon felhasználását.

járési Szabályzata (KEESz) rendelkezései az irányadók. A Magyar Agrárkamara Mellett Működő Állandó Választottbíróság az eljárási szabályzatát, valamint a szervezetére és működésére vonatkozó szabályokat maga állapítja meg.

2. A korábbi alapszabály és az azokhoz kapcsolódó küldöttgyűlési szintű önkormányzati szabályzatok ezen alapszabály elfogadásának napjával hatályukat veszítik.

ZÁRADÉK

A küldöttgyűlés ezen alapszabályt az 5/2001. (I. 25.) sz. határozatával fogadta el. A módosítások jóváhagyására a 2002. június 19-én, 2004. június 22-én megtartott küldöttgyűlésen 10/2002. (VI. 19.) számú és 9/2004. (VI. 22.) sz. határozatban került sor.

dr. Csikai Miklós
elnök

*Forrás: A Magyar Agrárkamara Alapszabálya. Hatályos szöveg 2004. június 22-től. A Magyar Agrárkamara által rendelkezésünkre bocsátott CD-ROM-on található 22 oldalnyi számítógéppel írt kézirat.*²⁹

²⁹ A szerkesztők ezúton is szeretnének köszönetet mondani Ebele Ferenc főtktár úrnak és dr. Laczkó András tudományos főtanácsos úrnak az alapszabály rendelkezésünkre bocsátásáért.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS

A NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ÖNKORMÁNYZAT ALAPSZABÁLYA

(Budapest, 1994. november 29.)

Az egységes nyugdíjrendszer megteremtése Magyarországon a szocializmus időszakában ment végbe. Ennek során 1948-ban a számos vállalati nyugdíjintézményt előbb az Állami Vállalatok Központi Nyugdíjpénztárába vonták össze, majd 1950-ben az Országos Nyugdíjintézet vette át az összes nyugdíj- és társadalombiztosítási járadék folyósítását. Az intézményi struktúra központosítását követően 1951-ben sor került a nyugellátások szerteágazó rendszerének egységesítésére is.

A társadalombiztosításnak a szakszervezetek kezében történő további összpontosítása folyamán az 1964. évi 6. sz. törvényerejű rendelet az Országos Nyugdíjintézetet megszüntette, feladatkörét pedig az újonnan létrehozott Szakszervezetek Országos Tanácsa Társadalombiztosítási Főigazgatósága hatáskörébe utalta. 1984-től kezdve pedig, miután az állam átvette a szakszervezetektől a társadalombiztosítás irányítását, az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság intézte a nyugdíjügyeket egészen 1991-ig.

Ekkor, a rendszerváltozás következtében a társadalombiztosítás is strukturális átalakuláson ment keresztül, amely folyamat részben már korábban kezdetét vette. 1989. január 1-jével ugyanis leválasztották az állami költségvetésről a társadalombiztosítást, amely ettől kezdve elkülönített, önálló, állami garanciát élvező, az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság által kezelt pénzalappal, az ún. Társadalombiztosítási Alappal folytatta működését. A döntő változások azonban az 1991. évi LXXXIV. törvénnyel vették kezdetüket. Az új jogszabály a Társadalombiztosítási Alapot két részre osztotta: Egészségbiztosítási és Nyugdíjbiztosítási Alapra, továbbá előírta, hogy a társadalombiztosítás irányítására az így elkülönült biztosítási alapok szerint szerveződő nyugdíj- illetve egészségbiztosítási önkormányzatot kell létrehozni, ezáltal lehetőséget biztosítva a járulékfizetőknek (a munkavállalóknak és a munkáltatóknak) arra, hogy beleszóljanak az egészségügy és a nyugdíjrendszer alapelveibe és az ellátásra szolgáló pénzügyi alapok felhasználásába.

A társadalombiztosítási választások időpontja azonban elhúzódtott, miután a törvény csak a társadalombiztosítás önkormányzati igazgatásáról rendelkezett, a választások konkrét lebonyolításáról majd csak az 1993. évi XII. törvény intézkedett. Ennek alapján végül 1993. május 21-én került sor a társadalombiztosítási önkormányzati választásokra, melyen jelöltek országos listák állításával a bejegyzett szakszervezeti szövetségek, valamint az előbbi szövetségeken kívüli, de a törvényben előírt feltételeknek megfelelő szakszervezetek indíthattak.

A választások a SZOT utódszervezetének a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének (MSZOSZ) a győzelmét hozták. A két önkormányzat 60-60 fős közgyűléséből azonban csak 32 (nyugdíjbiztosítás) illetve 30 (egészségbiztosítás) képviselői helyet töltöttek be ily módon. A munkáltatók, illetve a nyugdíjasok (a nyugdíjbiztosítási önkormányzat esetében) küldöttjei ugyanis nem választás, hanem delegálás útján váltak a közgyűlések tagjává.

Az önkormányzatok 1993. június 18-án tartották alakuló közgyűlésüket, amelyen megválasztották a tisztségviselőket. Majd ezt követően a július 30-i közgyűlésen a 15/1993. számú közgyűlési határozattal került sor a Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat alapszabályának elfogadására, amit 1993. november 29-én még egy záradékkal egészítették ki.

Az önkormányzati irányításra történő áttéréssel együtt a társadalombiztosítás igazgatási szervezete is kivált az államigazgatásból és az önkormányzatok közvetlen felügyelete alá került. Így jött létre a korábbi egységes szervezet kettéválásával az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) és az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság (ONYF) és egyidejűleg megtörtént a területi szervek szétválása is.

Az 1993-ban létrejött önkormányzati testületek megbízatása 1997 nyarán járt le. 1997 őszén azonban az 1997. évi XLVIII. törvény alapján az új társadalombiztosítási önkormányzatok immár csak 48-48 tagú közgyűléseibe már nem választották, hanem teljes egészében delegálták a képviselőket a munkavállalók, illetve a munkáltatók országos érdekképviselői szervei. Az Alkotmánybíróság viszont a tb-önkormányzatok új szabályozását a hatályos alkotmánnyal ellentétesnek találta, és kötelezte az

országgyűlést, hogy változtassa meg az Alkotmányba ütköző jogszabályt. Ez végül oda vezetett, hogy a társadalombiztosítási önkormányzatok az 1998. évi XXXIX. törvény alapján alig fél évtizednyi fennállást követően felszámolásra kerültek, és a társadalombiztosítást ismét állami felügyelet alá vonták.

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1.1. A Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) székhelye: Budapest, XIII. ker. Váci út 73.

1.2. Az Önkormányzat jogi személy.

1.3. A Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat célja, hogy a törvények által meghatározott keretek között irányítsa a nyugellátások, baleseti nyugellátások szolgáltatását végző intézményeket, gondoskodjon ezek rendszeres korszerűsítéséről és továbbfejlesztéséről, továbbá örökjön tartós és kiegyensúlyozott működésük felett. Tevékeny részt vállal a nyugdíjrendszer megalapozott átalakításában, a biztosítottak, valamint a nyugdíjasok igényei és a rendelkezésre álló pénzügyi források¹ közötti lehetséges összhang megteremtésében.

II. A BIZTOSÍTÁSI KÉPVISELŐK

2. A biztosítási képviselőnek nyilatkoznia kell a megbízatás elvállalásáról.

3.1. A biztosítási képviselők jogai és kötelezettségei azonosak, függetlenül megválasztásuk, vagy delegálásuk módjától.

3.2. Bármely biztosítási képviselő megválasztható az Önkormányzat szerveibe tagként, vagy tisztségviselőként. Választott tisztségéről lemondhat, illetve – a jelenlévő biztosítási képviselők kétharmadának egyetértő szavazatával (a továbbiakban: minősített többség) – tisztségéből visszahívható. A Közgyűlés minősített többséggel meghatározhatja a tagozatok, bizottságok alakításakor az ellátásra jogosult-, illetve a munkáltatói képviselők arányát.²

3.3. A biztosítási képviselő – a nyugdíjbiztosítás általános érdekeit szem előtt tartva – köteles legjobb tudása és lelkiismerete szerint képviselni a biztosítottak, a járulékfizetők érdekeit.

3.4. A biztosítási képviselő

– rendszeresen részt vesz a Közgyűlés, illetve azon szerveinek munkájában, amelybe beválasztották,

– munkájával, javaslataival elősegíti azok eredményes működését, közreműködik munkaprogramjuk kialakításában és teljesítésében,

¹ Az egészségbiztosítási, illetve nyugdíjbiztosítási alap fő bevételét ekkor a munkavállalók által befizetett 4 százalékos egészségbiztosítási, illetve a tőlük levont 6 százalékos nyugdíjbiztosítási járulék, továbbá a 44 százalékos munkáltatói járulék adta. Ez utóbbi a két alap között úgy oszlott meg, hogy az egészségbiztosításnak 19,5 százalék, a nyugdíj-biztosításnak 24,5 százalék jutott.

² A 60 tagú közgyűlés 32 tagját választották, 4-et a nyugdíjasok, 24-et pedig a munkáltatók delegáltak.

– a tagozatokba és bizottságokba megválasztott biztosítási képviselő jogosult az Önkormányzat választott testületeinek üléseire, valamint a helyi-területi testületek üléseire a szakterülete szerinti napirend tárgyalásához – az illetékes tagozaton vagy bizottságon keresztül

– meghívást igényelni és az ülésen tanácskozási joggal részt venni,
 – köteles tevékenységét az Alkotmány és egyéb törvények rendelkezéseinek, valamint az Alapszabály előírásai szerint végezni.

3.5. A biztosítási képviselő köteles az annak minősített és a tudomására jutott szolgálati és hivatali titkot megőrizni.

3.6. A biztosítási képviselő köteles az Elnökségnek bejelenteni az összes olyan tevékenységét, munkáját, tulajdonosi- vagy egyéb érdekeltségét, ezek változásait, amely kapcsolatban áll a nyugdíjbiztosítás vagyongazdálkodásával. Bejelentési kötelezettsége közvetlen hozzátartozójára (Ptk. 685. § b) pont)³ is vonatkozik. A bejelentett tevékenységet az esetenként megalakítandó etikai bizottság vizsgálja. Az etikai bizottság javaslatai alapján a Közgyűlés etikai kifogást tehet.

3.7. Az etikai kifogás kimondásával együtt a Közgyűlés felszólítja a képviselőt a kifogásolt helyzet megszüntetésére. Ha ez a megadott határidőig nem történik meg, a Közgyűlés az etikai kifogásról értesíti az érintett képviselő megbízólevelét kiállító, illetőleg azt a szervezet, amelynek listáján a képviselőt megválasztották.

3.8. A biztosítási képviselő a Közgyűlésen napirenden kívüli kérdést intézhet bármilyen, a társadalombiztosítással, ezen belül a nyugdíjbiztosítással összefüggő közérdekű témában az Önkormányzat elnökéhez és az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság⁴ (a továbbiakban: ONYF) főigazgatójához. A kérdést a Közgyűlést megelőzően legalább nyolc nappal kell eljuttatni az Önkormányzat elnökéhez. A kérdésre a Közgyűlésen kell a választ szóban megadni. A válasz elfogadásáról a kérdező biztosítási képviselő a Közgyűlésen nyilatkozik, a Közgyűlés pedig szótöbbséggel határoz. A választ a Közgyűlést követő 15 napon belül írásban is el kell juttatni a kérdezőhöz. Amennyiben a Közgyűlés a választ nem fogadja el, visszaadja az Elnökségnek további vizsgálatra és a szükséges intézkedések megtétele végett.

3.9. A biztosítási képviselő az ONYF szervezeti egységeitől a főigazgatón keresztül, területi igazgatási szerveitől az igazgatón keresztül tájékoztatást kérhet. A tájékoztatást soron kívül meg kell adni, szükség esetén minderről a főigazgató az Elnökségnek beszámol.

3.10. A biztosítási képviselőt – jogállását tanúsító – igazolvánnyal kell ellátni, amit megbízatásának megszűnésekor vissza kell vonni. A biztosítási képviselő törvényben, és az Alapszabályban meghatározott jogosítványainak gyakorlása során biztosítási képviselői igazolványát köteles felmutatni.

³ A közvetlen hozzátartozó fogalmára vonatkozóan lásd a 114-es sz. dokumentum 15. jegyzetét.

⁴ Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral (OEP) együtt került létrehozásra az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság egyidejű megszüntetésével a 91/1993. sz. Korm. rendelet alapján mint a Kormány irányítása alatt álló központi közigazgatási, önállóan gazdálkodó központi költségvetési szerv.

A társadalombiztosítási önkormányzatok megalakulásától az 1998. évi XXXIX. törvény hatálybalépésig az ONYF a Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat, az OEP az Egészségbiztosítási Önkormányzat központi hivatali szerve volt, azóta pedig a Kormány irányítása alatt álló országos hatáskörű államigazgatási szervként működnek.

4. Biztosítási képviselői hely megüresedése esetén az új képviselő megbízólevelét a Közgyűlés által megbízott három tagú mandátumvizsgáló bizottság ellenőrzi.

5. A mandátum elfogadásáról a mandátumvizsgáló bizottság jelentése alapján a Közgyűlés határoz.

III. AZ ÖNKORMÁNYZAT VÁLASZTOTT SZERVEI

A) A KÖZGYŰLÉS

a) A Közgyűlés megalakulása

6.1. A megválasztott és delegált biztosítási képviselők megbízólevelüket az új Közgyűlés alakuló ülését legalább 15 nappal megelőzően az előző Közgyűlés elnökének nyújtják be.

6.2. Az új Közgyűlés alakuló ülését az előző ciklus leköszöntő elnöke hívja össze. Ő nyitja meg az alakuló ülést, jelentést tesz a megbízólevelek átvételéről, javaslatot tesz az alakuló ülés napirendjére és felkéri a legidősebb biztosítási képviselőt a korelnöki, valamint a két legfiatalabb képviselőt a korjegyzői teendők ellátására. A Közgyűlés tisztségviselőinek megválasztásáig az alakuló ülést a korelnök vezeti és a korjegyzők látják el a jegyzői teendőket.

6.3. A napirend elfogadása után a korelnök és a korjegyzők – mint mandátumvizsgáló bizottság – (a választásról és delegálásról készült jegyzőkönyvek alapján) megvizsgálják a biztosítási képviselők megbízólevelét. A korelnök és a korjegyzők megbízóleveleit a munkavállalók, a nyugdíjasok és a munkaadók egy-egy kijelölt képviselőjéből álló bizottság vizsgálja meg. A korelnök és a korjegyzők jelentése alapján a Közgyűlés határoz a mandátumvizsgálat eredményéről.

6.4. A Közgyűlés a Nyugdíjbiztosítási Önkormányzatban képviselettel rendelkező (listát indító és delegáló) szervek csoportja vezetőinek egyeztetett javaslata alapján nyílt szavazással választja meg elnökét,⁵ alelnökét,⁶ az Elnökség és a Felügyelő Bizottság tagjait.

b) A Közgyűlés működése

7.1. A Közgyűlés szükség szerint, de legalább negyedévente ülésezik.

7.2. A Közgyűlés munkaprogram alapján tevékenykedik. Ennek tervezetét az Elnökség terjeszti a Közgyűlés elé.

8. A Közgyűlésre tanácskozási joggal – a törvényben előírtakon túl – meg kell hívni az Állami Számvevőszék⁷ képviselőjét, az ONYF főigazgatóját⁸ (helyettesét), az Egészségbiz-

α

⁵ A Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat elnökévé az alakuló közgyűlésen dr. Nagy Sándor közgazdászt, az MSZOSZ elnökét (1990–1995) választották, aki tisztségét 1994 júniusáig viselte. A továbbiakban dr. Mészáros Tamás (1994–1996) közgazdász, egyetemi tanár, dr. Vágó János (1996–1997) jogász végül Szeremi Lászlóné dr. (1997–1998), jogász, korábbi alelnök töltötték be az elnöki tisztséget.

⁶ Alelnökké az alakuló közgyűlésen Szeremi Lászlónét választották, aki 1997-ig látta el ezt a feladatkört.

⁷ Az Állami Számvevőszékre vonatkozóan lásd a 118-as sz. dokumentum 28. jegyzetét.

⁸ A Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat alakuló közgyűlése dr. Barát Gábor jogászt, az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság addigi vezetőhelyettesét nevezte ki az ONYF főigazgatójának, aki e tisztségét 1999-ig töltötte be, majd 2002-től ismét őt nevezték ki. 2000–2002 között dr. Mészáros József matematikus, szociológus volt a főigazgató.

tosítási Önkormányzat elnökét⁹ (alelnökét), az Országos Egészségbiztosítási Pénztár főigazgatóját¹⁰ (helyettesét), valamint egyes napirendi pontokhoz az érintett szakterület szakértőjét.

9. A Közgyűlés ülései nyilvánosak. A Nyugdíjbiztosítási Alap érdekeit érintő üzleti titok vagy etikai kifogás tárgyalása esetén a Közgyűlés minősített többségű döntése alapján az Elnök zárt ülést rendel el.

10. Ha a Közgyűlés határozatképtelen, 8 napon belül új Közgyűlést kell összehívni.

11. A Közgyűlés üléseit az elnök, akadályoztatása esetén az alelnök vezeti.

12.1. Legalább 10 képviselő írásbeli indítványára a Közgyűlés bármely ügyben minősített többséggel titkos vagy névszerinti szavazást rendelhet el.

12.2. A Közgyűlésről hangfelvétel és jegyzőkönyv készül. A Közgyűlés határozatait jegyzőkönyv tartalmazza. A társadalombiztosítás önkormányzati igazgatásáról szóló 1991. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: ÖNK) 11. § (2) bekezdésében meghatározott állami szervezetnek a jegyzőkönyvet meg kell küldeni.¹¹

13.1. A Közgyűlés a következő megszorítással ruházza az Elnökségre a társadalombiztosítási jogalkotással kapcsolatos azokat a hatásköröket, amelyeket az ÖNK. 9. § (1) bekezdésének g)–i) pontjai tartalmaznak.¹² A Közgyűlés magának tartja fenn a társadalombiztosításra vagy a nyugdíjigazgatásra vonatkozó törvénytervezetekkel kapcsolatos véleményezési, továbbá a törvénytervezettel egyidejűleg megküldött kormányrendelet-tervezethez kapcsolódó egyetértési jogot. Egyéb esetben a kormányrendelet kiadásához kapcsolódó egyetértési jogot az Elnökség gyakorolja.

A Közgyűlés az Elnökségre ruházza mindazokat a hatásköröket is, amelyeket az ÖNK. 9. § (2) bekezdése nem utal a Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe.¹³

⁹ Az Egészségbiztosítási Önkormányzat elnöki tisztségét Sándor László (1993–1996) közgazdász, az MSZOSZ alelnöke (1990–1995) később elnöke (1995–2002), majd őt követően dr. Halmy László (1997) orvos, belgyógyász, végül dr. Kovács Pál (1997–1998) orvos, volt népjóléti miniszter töltötte be.

¹⁰ Az OEP főigazgatói sorrendben a következők voltak: Fejes László (1993–1996) közgazdász, üzem-mérnök, dr. Cser Ágnes (1996–1998) jogász, dr. Lampé Zsolt (1999–2000) orvos, dr. Mikó Tivadar (1999–2000) orvos, patológus, dr. Oberfrank Ferenc (2001–2002) orvos, dr. Matejka Zsuzsanna (2002–2004) gyógyszerész, dr. Kiss József orvos, megbízottként (2004), kinevezve (2005-től).

¹¹ A hivatkozott jogszabályi hely alapján ezek az állami szervek a következők: A Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat Felügyelő Bizottsága, Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, valamint a Kormány és az Országgyűlés illetékes állandó bizottságai.

¹² Az 1991. évi LXXXIV. törvény hivatkozott 9. §. (1) bekezdésének g)–i) pontjai a következők:

„g) feladatkörében véleményezi a társadalombiztosításra vagy a biztosítási ágra vonatkozó törvények tervezeteit;

h) javaslatot tesz a kormánynak társadalombiztosítási kérdésekben, vagy a biztosítási ágra vonatkozó rendelet megalkotására;

i) feladatkörében egyetértési jogot gyakorol a társadalombiztosítást érintő kormányrendeletek megalkotásában.”

¹³ A hivatkozott bekezdés értelmében a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- az alapszabály megalkotása;
- az önkormányzat elnökének és alelnökének, az elnökség és a felügyelő bizottság tagjainak megválasztása;
- tagozat, állandó vagy ideiglenes bizottság létrehozása;
- a helyi-területi testületek kialakítása;
- a társadalombiztosítás és ezen belül a nyugdíjbiztosítás és az ellátások fejlesztésének kezdemé-

13.2. Az Önkormányzat vagyonának hasznosításával, kezelésével kapcsolatos kérdéseket – a mindenkorai törvényi feltételek figyelembevételével – a Közgyűlés Vagyonkezelési és Befektetési szabályzatban rendezi.

14. Javaslatok, önálló indítványok előterjesztésének rendjét, a bizottsági előzetes véleményeztetés módját, a napirendek írásos anyagainak képviselőkhez való eljuttatásának, a jegyzőkönyvek készítésének és hitelesítésének szabályait, továbbá működésével összefüggő egyéb eljárási kérdéseket a Közgyűlés által elfogadott ügyrend határozza meg.

B) ELNÖKSÉG

15. Az Elnökség létszáma 11 fő. Ebből hat fő a biztosítottakat, öt pedig a munkáltatókat képviseli. Az elnököt a biztosítottak, az alelnököt a munkáltatók képviselői közül kell megválasztani.

16. Az Elnökség a Közgyűlés által jóváhagyott működési rend szerint folyamatosan tevékenykedik. Üléseit rendszeresen, általában hetente tartja. Az elnökségi ülést a napirend megjelölésével az elnök hívja össze. Rendkívüli ülést kell tartani, ha azt legalább három elnökségi tag, vagy a Felügyelő Bizottság elnöke, illetve a főigazgató írásban kéri.

17.1. Az elnökségi ülésen tanácskozási joggal részt vesz a Nyugdíjasok Országos Kamarájának képviselője.¹⁴

17.2. Az elnök egy-egy napirendi pont tárgyalásához meghívja a téma által közvetlenül érintett tagozat, bizottság vezetőjét, továbbá meghívhatja a hivatali szakágazat vezetőjét, illetve más külső szakértőt.

18. Az Elnökség döntéseit nyílt szavazással, legalább hat igen szavazattal hozza. A közgyűlési előterjesztések esetében konszenzusra törekszik, a kisebbségi álláspontot a közgyűlési előterjesztésben feltünteti.

19.1. Elnökségi hatáskör – a törvényben és az alapszabályban foglaltak figyelembevételével – különösen

a) a Nyugdíjbiztosítási Alap gazdálkodásával kapcsolatos, az éves költségvetési törvényben meghatározott feladatok és döntések;

b) az ONYF Szervezeti és Működési Szabályzatának jóváhagyása;

c) a Közgyűlést nem érintő egyéb működési szabályzatok, ügyrendek elfogadása;

d) a tájékoztatáspolitikai, közvéleményformálás, propaganda tevékenység.

nyezése, javaslat a társadalombiztosítást illetve a nyugdíjbiztosítást érintő törvényjavaslat előterjesztésére;

– a tulajdonosi jog gyakorlása a nyugdíjbiztosítási önkormányzat tulajdonába tartozó vagyon felett;

– a biztosítási önkormányzat kezelésében lévő biztosítási alap költségvetésének valamint az előbbi végrehajtásáról szóló beszámoló megtárgyalása, majd az országgyűlés elé terjesztése;

– a főigazgató valamint a főigazgató-helyettes kinevezése, és személyi alapbére, jutalma megállapításának joga;

– döntés a biztosítási önkormányzatok szövetségéhez való csatlakozásról.

¹⁴ A Nyugdíjasok Országos Kamarája 1990-ben alapított, 1995-től Nyugdíjasok Országos Képvisellete néven működő nyugdíjas érdekszövetség.

19.2. Az Elnökség irányítási jogkörében:

a) rendszeresen beszámoltatja a főigazgatót az igazgatási szervezet helyzetéről és a hatósági ügyintézés gyakorlatáról,

b) megszabja az igazgatási szervezet működtetésének főbb irányait.

20. A Közgyűlés megbízatásának lejártát követően az ügyvivő Elnökség – a Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyek kivételével – meghozhat minden olyan döntést, amely a nyugdíjbiztosítási ágazat folyamatos működéséhez halaszthatatlan. Az ügyvivő Elnökség munkájáról az új Közgyűlésnek számol be.

21.1. A Közgyűlés és az Elnökség által meghatározott feladatok ellátását és az önkormányzati működés feltételeit az elnök és az alelnök koordinálja. A biztosítási képviselők egyéni képviselői munkáját, valamint a testületek működését az önkormányzati titkárság segíti. Az Önkormányzati Titkárság dolgozói a központi hivatal állományába tartoznak és munkájukat kirendelés alapján végzik, felettük a munkáltatói jogokat az Önkormányzat elnöke gyakorolja.

21.2. Az elnök és az alelnök a folyamatos munkavégzés érdekében feladat- és hatáskörét egymás között megoszthatja.

21.3. Az elnökségi ülésről hangfelvétel, valamint jegyzőkönyv készül, amely tartalmazza az Elnökség döntéseit. Az ÖNK 11. § (2) bekezdésében meghatározott állami szerveknek a jegyzőkönyvet meg kell küldeni.¹⁵

21.4. Az elnök, akadályoztatása esetén az alelnök, aláírja és kiadja az elfogadott határozatokat és intézkedik a biztosítási képviselőkhez való eljuttatásáról. A biztosítási képviselők folyamatos tájékoztatásáról, továbbá esetenként a hírközlő szervek tájékoztatásáról az elnök intézkedik.

21.5. Az Elnökség – határozattal – felhatalmazhatja tagjait külső szervekkel, szervezetekkel, valamint nemzetközi szervezetekkel való kapcsolattartásra.

21.6. Az Elnökség meghatározott kérdések vizsgálatára, saját döntéseinek előkészítésére eseti munkabizottságot hozhat létre.

22. Az elnök, illetőleg az Elnökség a közös érdekű kérdésekben folyamatosan együttműködik az Egészségbiztosítási Önkormányzat elnökével, illetőleg Elnökségével. Az Elnökség szükség esetén együttes elnökségi és közgyűlési döntéseket kezdeményez.

C) A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG

23.1. A Felügyelő Bizottság 9 tagú. Öt fő képviseli a munkáltatókat, négy a biztosítottakat. Elnökét¹⁶ a munkáltatók, általános elnökhelyettesét a munkavállalók képviselői közül többségi, nyílt szavazással választja.

23.2. A Felügyelő Bizottság ellenőrzéseit munkaprogram alapján végzi, ennek összeállításánál figyelembe veszi az Állami Számvevőszék vizsgálati megállapításait. Gondoskodik

¹⁵ Lásd 11. jegyzet.

¹⁶ A Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat Felügyelő Bizottságának elnöke dr. Károlyi Miklós, jogász, közgazdász, a Vállalkozók Országos Szövetségének (VOSZ) elnöke (1990-től) volt.

arról, hogy az önkormányzat pénzügyi, gazdasági tevékenységének minden fontosabb területe (a költségvetés, annak teljesítése, az ellátások folyósításának pénzügyi elszámolása, a központi költségvetéssel történő elszámolás) évente legalább egyszer átfogó ellenőrzésre kerüljön. A Felügyelő Bizottság indokolt esetben munkaprogramjától eltérően, soron kívül is végezhet ellenőrzést. A vizsgálatokról, azok tapasztalatairól rendszeresen tájékoztatja az Elnökséget.

23.3. A Felügyelő Bizottság a közgyűlési tárgyalást megelőzően írásban véleményezi a Nyugdíjbiztosítási Alap éves költségvetését, illetve a költségvetési beszámoló tervezetét.

24. Az Önkormányzat választott vezetői, illetve igazgatási szerveinek vezetői kötelesek a Felügyelő Bizottság által kívánt információkat, az ellenőrzés alá vont terület dokumentációit rendelkezésre bocsátani, a feltett kérdésekre a kért formában nyilatkozni. A vizsgálat végzéséhez megfelelő helyiséget és egyéb feltételeket az igazgatási szerv vezetőjének kell biztosítania.

25.1. A Felügyelő Bizottság elnöke szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a Közgyűlést a Felügyelő Bizottság vizsgálatainak főbb megállapításairól.

25.2. A Felügyelő Bizottság helytelen gazdálkodás, vagy pénzügyi szabálytalanság észlelése, továbbá bármely intézkedést igénylő esetben az Elnökséget – meghatározott határidővel – intézkedésre szólíthatja fel. Ha a határidő eredménytelenül telik el, vagy a megtett intézkedések nem kielégítőek, indítványozza a Közgyűlés összehívását. Ilyen esetben a napirend előadója a Felügyelő Bizottság elnöke.

26. A Felügyelő Bizottság ellenőrző munkájába külső szakértőket is bevonhat.

27. A Felügyelő Bizottság üléseit szükség szerint, de legalább havonta egy alkalommal tartja. Az ülést a Felügyelő Bizottság elnöke hívja össze. A Felügyelő Bizottság határozatképes, ha legalább öt tagja jelen van az ülésen. A határozatok elfogadásához legalább öt igenlő szavazat szükséges. A Felügyelő Bizottság üléseiről hangfelvétel, határozatiról – folyamatos sorszámozással – jegyzőkönyv készül.

D) TAGOZATOK, BIZOTTSÁGOK

28.1. Az Önkormányzat feladatai ellátásának segítésére a következő szakmai tagozatokat működteti:

- a) rokkantsági (baleseti rokkantsági) nyugdíj tagozatot,
- b) kordedvezményes nyugellátások tagozatot,
- c) hozzátartozói nyugdíj tagozatot.

28.2. A szakmai tagozat rendszeresen és átfogóan vizsgálja a tevékenységi körébe utalt biztosítási területet, az Elnökség útján értékelő jelentést és fejlesztési javaslatot terjeszt a Közgyűlés elé.

28.3. A tagozatok létszámáról, vezetőjének megválasztásáról és működésének rendjéről az Elnökség javaslata alapján a Közgyűlés dönt.

29.1 A Közgyűlésen előterjesztendő javaslatok szakmai véleményezésére, egyes közgyűlési döntések előkészítésére és az Elnökség munkájának támogatására az alábbi állandó bizottságok működnek:

- a) pénzügyi- és költségvetési bizottság,
- b) vagyonkezelő- és befektetési bizottság,
- c) jogi, ügyrendi és szakigazgatási bizottság,
- d) a távlati fejlesztési bizottság,
- e) informatikai fejlesztési bizottság.

29.2. Az állandó bizottságok munkájába (a képviselői többség biztosítása mellett) megbízás alapján külső szakértők is bevonhatók. A bizottság vezetője azonban csak nyugdíjbiztosítási képviselő lehet.

29.3. Az Önkormányzat és szervei munkájába külső szakértők bevonása esetén a 3.5., a 3.6. és a 3.7. pontokban foglaltakat értelemszerűen alkalmazni kell.

29.4. A Közgyűlés egyéb döntések előkészítésére (illetve ügyek vitelére) eseti, vagy ideiglenes bizottságo(k)a)t, albizottságokat hozhat létre.

29.5. Az állandó (ideiglenes) bizottságok létszámáról, összetételéről, működési rendjéről az Elnökség javaslata alapján a Közgyűlés dönt.

E) A KÉPVISELŐK KÖLTSÉGEINEK MEGTÉRÍTÉSE, MUNKAFELTÉTELEIK BIZTOSÍTÁSA

30. A biztosítási képviselők jövedelem- és költségtérítése tételes elszámolásának rendjét az Alapszabály 1. sz. melléklete tartalmazza.

31.1 Az Elnökség, a Felügyelő Bizottság tagjainak tiszteletdíját és a központi hivatal főigazgatójának (helyettesének) illetményét a 2. sz. melléklet tartalmazza.

31.2. A tagozatok, az állandó és ideiglenes bizottságok, albizottságok tagjai, valamint a biztosítási képviselők eseti megbízás alapján végzett munkájának egyéb feltételeit az Önkormányzati Titkárság biztosítja.

IV. HELYI-TERÜLETI TESTÜLETEK

32.1. A nyugdíjbiztosítási ágazathoz tartozó önkormányzati feladatok helyi-területi ellátására a Közgyűlés fővárosi és megyei nyugdíjbiztosítási testületeket (a továbbiakban: megyei testület) alakít.

32.2. A megyei testület megalakításáról, annak létszámáról – ami legfeljebb 23 fő – a Közgyűlés külön határoz.

Az ellátásra jogosultak képviselőit az országos választási listát indító munkavállalói érdekképviselői szervek az adott megyében megszerzett szavazatok arányában, a munkáltatók képviselőit pedig, – az országos delegálásban résztvevők körére figyelemmel – az érdekképviselői szervek megyénként delegálják, biztosítva a testületben a munkavállalói többséget, a nyugdíjasok képviselőit a megyében működő nyugdíjas érdekképviselői szervek – egymás közötti megállapodás alapján – jelölik ki.

32.3. A megyei testület alakuló ülését a Közgyűlés megbízottja hívja össze. A megyei tes-

tület elnököt és alelnököt választ. A testület legalább háromhavonta ülésezik, üléseit az elnök, akadályoztatása esetén az alelnök vezeti. A testület állásfoglalásait szótöbbséggel hozza. A területi igazgatási szerv működésével kapcsolatos észrevételekre az igazgatási szerv vezetője nyolc napon belül érdemi választ köteles adni. A helyi-területi testületek működésének anyagi és technikai feltételeit az igazgatási szerv vezetője biztosítja.

32.4. A megyei testületek részletes feladatait a Közgyűlés külön határozza meg.

V. IGAZGATÁSI SZERVEK

ORSZÁGOS NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI FŐIGAZGATÓSÁG

33. A főigazgató feladatai:

a) kialakítja az ONYF hivatali szervezetét és elkészíti annak szervezeti és működési szabályzatát,

b) gondoskodik az önkormányzati testületek, tagozatok, bizottságok elé kerülő tervezetek, javaslatok elkészítéséről, biztosítja a testületek működésének dologi, technikai feltételeit,

c) gyakorolja a központi hivatal dolgozói felett – ide nem értve a főigazgató-helyetteseket – a munkáltatói jogokat,

d) az Elnökség véleményének kikérése után kinevezi az ONYF önálló belső szervezeti egységeinek vezetőit és az igazgatási szervek vezetőit,

e) utasítással rendezi az igazgatási szervek ügyintézés során követendő belső eljárási rendjét,

f) az igazgatási szervek egységes jogalkalmazási gyakorlatának biztosítása érdekében szakmai iránymutatást ad ki,

g) együttműködik az Országos Egészségbiztosítási Pénztár¹⁷ főigazgatójával, ennek keretén belül – az Elnökség felhatalmazása alapján – megállapodással rendezi az igazgatási szerveket érintő közös érdekű ügyeket,

h) együttműködik a közigazgatási szervekkel a nyugdíjbiztosítási szervezetet érintő kérdésekben,

i) előkészíti a Nyugdíjbiztosítási Alap és az ONYF, valamint az igazgatási szervek költségvetési javaslatát, gondoskodik ezek végrehajtásáról, gazdálkodik az igazgatási szervezet működtetésére szolgáló költségvetési előirányzattal,

j) közvetlenül véleményezi a közigazgatási egyeztetésre érkező jogszabálytervezeteket, ezek közül a társadalombiztosítást érintő tervezeteket állásfoglalási javaslattal az elnökség elé terjeszti,

k) a Közgyűlés, illetve az Elnökség jogkörében hozott gazdasági-pénzügyi döntéseket végrehajtja, és erről beszámol a döntést hozó testületnek.

¹⁷ Az OEP-re vonatkozóan lásd a 4. jegyzetet!

AZ ORSZÁGOS NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI FŐIGAZGATÓSÁG IGAZGATÁSI SZERVEI

34.1. Az igazgatási szerv – kivéve a kirendeltség – önálló jogi személy és önálló költségvetési szerv.

34.2. Az igazgatási szerv élén a főigazgató által kinevezett igazgató áll, aki az ONYF által meghatározott keretek között

- kialakítja a szervezeti felépítést,
- elkészíti és a főigazgatónak jóváhagyásra felterjeszti a szervezeti és működési szabályzatot,
- gyakorolja a munkáltatói jogokat az igazgatási szerv dolgozói felett és
- gazdálkodik az igazgatási szervezet számára jóváhagyott költségvetési előirányzat keretei között.

34.3. Az igazgatási szervek részletes feladatait az ONYF határozza meg. Szakmai irányításuk és ellenőrzésük is az ONYF feladata,

34.4. A működő igazgatási szervek jelenlegi elnevezését, székhelyét és címét az Alapszabály 3. sz. melléklete tartalmazza.¹⁸

Budapest, 1993. július 30.

dr. Nagy Sándor s.k.

ZÁRADÉK

(Elfogadta a Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat 1993. november 29-i Közgyűlése a 36/1993. (XI. 29.) KGY. számú határozatával)

Az Alapszabályt a Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat 1993. július 30-i Közgyűlése a 15/1993. (VII. 30.) KGY. számú határozatával fogadta el. Az országgyűlési jóváhagyást¹⁹ megelőzően a Közgyűlés által elfogadott kiegészítések és pontosítások is ettől az időponttól érvényesek.

Budapest, 1993. november 29.

dr. Nagy Sándor s.k.

Forrás: Társadalombiztosítási Közlöny. Budapest, XXXI. (1994) 5. sz. 164–169.

¹⁸ Ennek alapján az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság igazgatási szervei a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság, a 19 megyei nyugdíjbiztosítási igazgatóság (külön fővárosi nyugdíjbiztosítási igazgatóság nem került felállításra, hanem a pest megyeivel összevonva állították fel) valamint a 15 kirendeltség.

¹⁹ A Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat fenti alapszabályát az Országgyűlés az 1994. március 29-én elfogadott 24/1994. OGY határozattal hagyta jóvá.

EGYHÁZAK, FELEKEZETEK

A MAGYARORSZÁGI KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉGI KÉPVISELŐTESTÜLETEK SZABÁLYZATA

(Budapest, 1993. január 1.)

Az 1984-ben hatályba lépett szabályzatot, miután az csak kísérleti jelleggel készült, a tapasztalatok alapján átdolgozták. A rendszerváltással együtt járó jelentős változásokat is figyelembe véve, a Magyar Katolikus Püspöki Kar 1992. decemberi konferenciáján véglegesen jóváhagyta a *Magyarországi Katolikus Egyházközségi Képviselőtestületek Szabályzatát*. Ez a szabályozás van ma is érvényben.

I. BEVEZETŐ RENDELKEZÉS

1.1. Az új egyetemes egyházjog plébániának magát a hívek közösségét nevezi, ezért az egyházközségről, mint külön egyházjogi fogalomról már nem szükséges rendelkezni (CIC 515–518). Megállapítjuk, hogy ezentúl az egyházközség szót, mint a plébánia közösségének szép régi magyar elnevezését használjuk. A plébánia jellegéről és működéséről az egyetemes egyházjog intézkedik (CIC 515–552). A plébánia vagy a plébánia részek (filiális egyházközségek) képviselőtestületeiről és egyes egyéb szerveinek működéséről a jelen szabályzat (A Magyarországi Egyházközségek Képviselőtestületi Szabályzata, rövidítve: MEKSz) rendelkezik.

II. AZ EGYHÁZKÖZSÉGI KÉPVISELŐTESTÜLET FOGALMA, JELLEGE

2.1. Az egyházközségi képviselőtestület a plébánia vagy az eddig is külön képviselőtestülettel rendelkező plébánia rész (egyházközség, filiális egyházközség) tanácsa az, amely – megfelelő szervei útján – betölti a plébániai pasztorális tanács és a plébániai gazdasági tanács feladatait, amit az egyetemes egyházjog ajánl, illetve előír (CIC 536–537).

2.2. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia egyhangú határozata értelmében a magyarországi mindkét szertartású, azaz a latin és görög katolikus egyházközségi képviselőtestületek egységes szabályzat szerint működnek.

III. AZ EGYHÁZKÖZSÉGI KÉPVISELŐTESTÜLETEK IRÁNYÍTÁSA

3.1. A képviselőtestület vezetője a plébános. Tagjai a plébánia vagy a külön képviselőtestülettel rendelkező plébánia rész, azaz a filiális egyházközség képviselői, akiket részben tisztségük alapján, részben választás útján, részben pedig – ahol ez indokolt – helyzetük alapján külön meghívással jelölnék ki. Működésük megkezdéséhez a megyés püspöktől kapott megerősítés is szükséges.

3.2. A képviselőtestület a saját tevékenységét, amelyet a plébánia egész közösségének a javára folytat, a gyűlésein hozott határozatok által végzi. A gyűlések határozatairól jegyzőkönyvet készítenek. Ezt egy héten belül a megyés püspöknek felterjesztik. A határozatok csak a megyéspüspök jóváhagyásával hajthatók végre, vagy ha kifejezett jóváhagyás nem érkezik, akkor, ha a felterjesztéstől számított egy hónapon belül a megyés püspök nem emel kifogást.

Ha nincs egyházközségi képviselőtestület a plébánián, a megyéspüspök a plébános javaslatára GONDNOKSÁGOT nevez ki, amely az ügyeket egy évig, de legtovább három évig intézi. Három-öt tagból kell állnia. Ez idő alatt elő kell készíteni az egyházközségi képviselők magválasztását.

3.4. Az egyes egyházközségi képviselőtestületek esperes kerületenként a maguk közül megválasztott 1-1 tagból és a megyéspüspök által kinevezett (ez legfeljebb a létszám 1/3-a lehet) tagokból tevődik össze az EGYHÁZKÖZSÉGI KÉPVISELŐTESTÜLETEK EGYHÁZMEGYEI TANÁCSA. Ennek elnöke a megyés püspök. Feladata az egyházmegye lekipásztori ügyeinek összehangolása. Ez tölti be az egyetemes jog szerint ajánlott Egyházmegyei Pasztorális Tanács feladatait (CIC 511–512).

3.5. Az EGYHÁZKÖZSÉGI KÉPVISELŐTESTÜLETEK ORSZÁGOS TANÁCSA a Püspöki Konferencia elnökének vagy a Konferencia által megbízott püspöknek vezetésével működik. Tagjai minden egyes egyházmegye Egyházközségi Képviselőtestületek Egyházmegyei Tanácsa tagjai közül választott 1-1 tagja és a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia által kinevezett személyek. A tanács tagjainak teljes száma ne haladja meg a húszat. Célja, hogy tanácsaival tevékenyen közreműködjék a Püspöki Konferencia lekipásztori munkájában, valamint segítse az Egyházközségi Képviselőtestületek Egyházmegyei Tanácsa és az Egyházközségi Képviselőtestületek munkáját. Tevékenységüket a Püspöki Kar által jóváhagyott működési szabályzat szerint végzik.

IV. AZ EGYHÁZKÖZSÉGI KÉPVISELŐTESTÜLET TAGJAI ÉS VEZETŐI

A képviselőtestület tagjai csak azok a katolikusok lehetnek, akik

- a) tartósan az egyházközség területén laknak,
- b) ha nem laknak ott, akkor legalább egy éve tevékenyen részt vesznek az egyházközség életében,
- c) teljesen cselekvőképeseek,
- d) az egyházi előírások szerint nincsenek kizárva az eucharisztia vételének közösségéből,
- e) megbérmálkoztak, (ettől egy ideig el lehet tekinteni)
- f) egyházi hozzájárulásukat (egyházi adó) fizetik¹,
- g) 18. évüket betöltötték, de még nem 70 évesek,
- h) készek e feladat ellátására.

¹ Az egyházi adózás a rendszerváltás után is önkéntes maradt. Az adó nem azonos a személyi jövedelemadó felajánlott 1%-ával.

4.2. Az egyházközségi képviselők jelölésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy a plébánia híveinek lehetőleg minden rétege képviselve legyen életkor, nem, foglalkozás és a település földrajzi részei szerint; hogy a jelölt ismerten vallásos és tevékeny hívő legyen, aki valódi feladatot lát majd megbízatásában, és vállalja a velejáró munkát is. Továbbá példaadó egyéni és családi életet él, apostoli lelkületű, józan ítélőképességű és fegyelmezett tárgyalókészséggel rendelkezik.

4.3. A választott tagok száma 1000 hívőig 12, további ezrenként pedig 1-1 tag. Indokolt esetben többet is elfogadhat a megyéspüspök, számuk azonban lehetőleg ne legyen 25 fölötte. (Legalább 5 póttagot is jelöljenek ki a választási eredmény sorrendje alapján. Azért, hogy ha valami miatt valamelyik megválasztott és kinevezett tag nem tudja feladatát betölteni, közülük lépjen a sorban következő annak a helyére.)

4.4. A megbízatást előzze meg a választás. A jelöltek listáját a fentiekre figyelve kell összeállítani. E listát a hívek ajánlására és az előző képviselők megkérdezése után a plébános állítja össze.² A megválasztandók számának kétszerese szerepeljen a listán. Ezt a templomi hirdetésekben szóban, a templom hirdetőtábláján és a plébánia irodájának bejárata közelében, jól látható helyen írásban, két héten át közölni kell. Jelezni kell azt is, hogy ha valakinek bármelyik jelölttel kapcsolatban jogos kifogása van, jelentse a plébánián. Ha van helyi egyházközségi lap, abban is közöljék a fentieket, vagy más alkalmas módon is hozzák a hívek tudomására.

A VÁLASZTÁS LEHETSÉGES MENETE:

A véglegesített jelöltlistát az adófékönyvben szereplő valamennyi családhoz el kell küldeni, kérve őket, hogy ezt a listát két héten belül vagy a templomban, vagy a plébániahivatalban saját nevük feltüntetése nélkül adják le; aláhúzva azok nevét, akiket megválasztani akarnak. Egy-egy család annyi lapot kapjon és adjon le, ahány 18 év feletti él a családban.

Az így összegyűjtött lapokat a plébános által kijelölt bizottság az előírt két hét eltelte után összeszámolja és a végleges névsort a kapott szavazatok száma alapján összeállítja.

Hivatalból tagjai lesznek a képviselőtestületnek a plébános, a megyéspüspök által oda beosztott vagy ott működő más lelkipásztorok, a szerzetesi plébániatemplomokban a szerzetes papok,³ a kántor, ha van katolikus iskola, annak igazgatója és a hitoktatók közül az az egy, akit ők választanak maguk közül, és azok, akik a plébános megítélése szerint munkakörük, társadalmi helyzetük miatt fontosak. (De ezek a megválasztott képviselők számának egy harmadánál nem lehetnek többen!) A teljes jegyzéket a plébános a szavazat számláló bizottság tagjaival is aláírva a megyéspüspökhöz terjeszti fel, hogy ő a megválasztottakat tisztségükben megerősítse. Ha a megyéspüspök szükségesnek látja, mindezekon túlmenően is nevezhet ki tagokat az egyházközségi képviselőtestületbe.

A választás más módon is történhet, helyi adottságok szerint. Pl. csak a templomba, szentmisére járók kapják meg a jelöltek listáját tartalmazó szavazó lapokat, vagy bármi más

² A plébánosnak így továbbra is meghatározó szerepe van a megválasztandók kijelölésében.

³ T. i. a rendszerváltás óta a szerzetesrendek ismét működhetnek.

módon is. De a fentitől eltérő módon történő választáshoz, a tervezett mód pontos leírásával, a megyés püspöktől előzetes engedélyt kell kérni!

4.5. Az újonnan megválasztottak a következő vasárnapok egyikén, a hívek jelenlétében, szentmise keretében ígéretet tesznek arra, hogy mindig és mindenben az Egyház apostoli célját és az egyházközség jogos érdekeit fogják képviselni.

Az ígéret szövege: „*Én ... Isten előtti felelősségem tudatában / ünnepélyesen megígérem, / hogy mint a egyházközségi képviselőtestület tagja / életemmel és munkámmal / egyházunk javát akarom előmozdítani, / erkölcsi és anyagi értékeit védve. / Egyházközségünk lelki és anyagi érdekeit figyelembe véve / Isten és az Anyaszentegyház törvényei szerint / akarok munkálkodni. / Kérem ehhez az Úr Jézus kegyelmét, / a Magyarok Nagyasszonyának, / egyházmegyénk védőszentjének, pártfogását, / a hívek áldozatos támogatását / és egyházunk áldását. / Amen.*

4.6. A megbízatás általában öt évre szól. A megyés főpásztor meghatározhat rövidebb időt is.

4.7. A megbízatás megszűnik:

az egész testületre vonatkozóan,

a) ha az egyházmegye püspöke súlyos ok miatt feloszlatja,

b) ugyancsak súlyos ok miatt a képviselőtestület önmagát is feloszthatja; de ehhez a megválasztottak többségi szavazata kell; és az is szükséges, hogy a főpásztor ezt elfogadja,

c) ha a megbízatási idő lejár.

az egyes tagok részére,

a) ha a képviselőtestület többségi szavazással megállapítja, hogy a választási feltételeknek nem felelt meg,

b) ha ő maga írásban kéri felmentését és a testület kérelmének helyt ad,

c) ha 70. életévét betöltötte (tisztületbeli tagként, szavazati jog nélkül tagja maradhat a testületnek),

d) ha öt egymásután gyűlésen indokolatlanul nem vesz részt,⁴

el ha a megyéspüspök megbízatását visszavonja.

Helyére a képviselőtestületnek új tagot kell meghívni és pedig a póttagok közül a sorban következőt.

4.8. A képviselőtestület elnöke a plébános (ha oldallagosan ellátott plébánián van a főpásztor által megbízott világi lelkipásztori kisegítő, az a plébános mellett, mint ügyvivő elnök működik).

4.9. A jóváhagyott és kinevezett tagok maguk közül választják meg titkos szavazással a világi elnököt. Az egyházmegyei központba küldött hivatalos beadványokat (költségvetés, zárszámadás, jegyzőkönyv) az egyházi elnök mellett a világi elnöknek is alá kell írnia. Az egyházi elnök akadályoztatása esetén a világi elnök vezeti a képviselőtestületi gyűlést. Neki kell a munkabizottságokat ellenőriznie és munkájukban segítenie, lelkesítenie.

4.10. A képviselőtestület tagjainak meg kell választaniuk még a jegyzőt is, aki a gyűlések határozatait rögzíti, jegyzőkönyvbe foglalja, ezt a jegyzőkönyvet a két elnökkel és a gyűlés elején kijelölt két hitelesítővel együtt aláírja.

4.11. A képviselőtestület két nagy területen munkálkodik, s így két bizottságot alkot.

Az első

a lelkipásztorkodási bizottság. Ennek tagja a két elnök mellett valamennyi tag. Ez az egyházi törvénykönyv 536 kánonjának felel meg, és tanácsadói jogköre van. Ez a bizottság több munkacsoportot alkotva végzi munkáját. Minden munkacsoport vezetője a plébános által kijelölt és megbízott képviselő.

A második

a gazdasági bizottság. Ebben fontos tisztségviselő a pénztáros, akit ugyancsak titkos szavazással választanak. E bizottságnak a két elnök mellett még két tagja van, a gazdasági gondnok és a gazdasági felügyelő. Őket is maguk közül választják a tagok. Ez a bizottság felel meg az egyházi törvénykönyv 537, 532 és az 1281–1282 kánonjainak, s így a plébános mellett segítő szerepe van.

Az egyházi és a világi elnök és a gazdasági gondnok és felügyelő mellett kell még két megválasztott személy, az ún. számvizsgálók. De e kettő nem lehet sem az egyházi sem a világi elnök, sem pedig a pénztáros.

4.12. A gyors elintézését igénylő ügyek miatt a két elnök, a jegyző, a pénztáros, és a munkacsoportok vezetőiből kijelölt egy személy alkotja az EGYHÁZKÖZSÉGI TANÁCSOT. (Ezt a tanácsot kiegészíthetik, ha szükségesnek látszik, a tárgyalandó téma munkacsoportjának vezetőjével, vagy kívülről szakemberrel is.) Intézkedéseikről beszámolni tartoznak a teljes testületnek.

4.13. Az egyházközségi képviselőtestület tagjai kinevezésük jogán semmiféle anyagi ellenszolgáltatásra nem tarthatnak igényt, munkájukért ellenszolgáltatás nem jár. Megállapíthat azonban bizonyos munkadíjat vagy költségtérítést a testület, akár egyes esetre, vagy akár állandó jelleggel is valamely tisztségviselőnek.

V. AZ EGYHÁZKÖZSÉGI KÉPVISELŐTESTÜLET FELADATAI

5.1. Az egyházközségi képviselőtestület feladata, hogy a plébániai közösség célkitűzéseit, Istentől és az Egyháztól kapott küldetésének szellemében előmozdítsa.

5.2. Feladatait az egyházi elnök által összehívott gyűléseken tárgyalja meg. A plébánosnak a meghívókat a gyűlés előtt legalább 8 nappal kell kiküldenie, és ennek a tárgyalandó napirendi pontokat is tartalmaznia kell. A témákat lehetőleg az egyházközségi tanács tagjaival együttesen állapítsák meg. Ha a gyűléshez előkészítő munka is kell, pl. a zárszámadás elkészítése, stb., akkor a tanácsnak kell arról is gondoskodnia, hogy a gazdasági bizottság ezt elkészítse. A gyűlés elnökének kell a jegyzőkönyvet hitelesítő két képviselőt a megbeszélés elején kijelölnie. A gyűlés akkor határozatképes, ha a tagok kétharmada jelen van. Az elnöknek a gyűlés elején erről meg kell győződnie, és ezt a jegyzőkönyvben is fel kell tüntetni. A határozatok meghozatalához a jelenlevő tagok számának felénél legalább egy szavazattal többnek kell lennie. A jegyzőkönyvben a határozathozatallal együtt annak szavazati arányát is fel kell tüntetni.

5.3. A képviselőtestület lehetőleg havonta, de legalább kéthavonta gyűljön össze.

5.4. Az egyházközségi képviselőtestület világi elnöke az elnök mindenkori helyettese, a testület ügyeiben. Annak akadályoztatása esetén összehívhatja a gyűlést, azon elnökölhet, s ott neki kell eldöntenie, hogy nyilvános vagy titkos szavazással döntsenek-e bizonyos kérdésekben. Joga közvetlen írásos felterjesztést küldeni az esperesnek vagy a püspökségnek. Kötelessége meghallgatni a hívek panaszait vagy kívánságait. (Megtisztelő hely illeti meg az egyházi ünnepélyeken.)

5.5. A jegyző: az ülések jegyzőkönyvét vezeti, aláírásával hitelesíti. A meghívók szétkül-déséről gondoskodik. Más egyházi képviselőtestületekkel kapcsolatot tart fenn.

5.6. Lelkipásztori bizottság:

Az egyházközség lelkipásztori terveit segít elkészíteni és megvalósítani a maga eszközeivel. Pl. szervezéssel, lelki napok rendezésével, fiatalok, idősek foglalkoztatásával, beteglátogatások, kórházba utaltak felkeresésének megszervezésével, szegények részére gyűjtésekkel. Ezeket a feladatokat többnyire munkacsoportokba osztva végzi. Ennek vezetője 1-1, a plébános által kinevezett képviselő. Ő felelős az egyházközséghez tartozó hívekből összegyűjteni munkatársait, akiket irányít, tanáccsal lát el. Munkálkodásuk eredményeiről pedig köteles időnként a teljes testületnek beszámolni.

5.6.1. Liturgikus munkacsoport. A liturgikus teendőkhöz kisegítőket nevel, megfelelő egyházi alkalmazottak beállításáról gondoskodik. Az istentiszteletek méltóságát, a templom rendjét, tisztaságát, díszítését szorgalmazza. Az egyházi ruhákat karbantartja, harangra, orgonára, harmóniumra felügyel. E munkacsoportnak mindenképpen tagja a kántor és az, aki a ministránsokat irányítja.

5.6.2. Hitoktatási munkacsoport. Kapcsolatot teremt az iskoláskorúak szüleivel, szorgalmazza a hittanra járást kicsiknél és nagyoknál, előkészíti az elsőáldozási és bérmlási ünnepséget, lelki napokra vezeti a gyerekeket, törődik a papi és szerzetesi hivatásra készülőkkel.

5.6.3. Családgondozási munkacsoport. Besegít a jegyes oktatásokba, előmozdítja a fiatal házaspárok ismerkedését, kisközösségekbe szervezését. Segíti a meg nem keresztelt gyerekek keresztelésének előkészítését, a gyerekek vallásos nevelését. Házasság végéig szervezésében aktívan részt vesz. Családlátogatásokat végez, foglalkozik a válás felé sodródókkal és az elváltakkal is.

5.6.4. Karitatív munkacsoport. Lelki és anyagi téren gondoskodik a betegekről, öregekről, özvegyekről, elhagyatottakról, sokgyermekesekről, munkanélküliekről, menekültekről. Segíti a szenvedélybetegek gyógyulását, és azok hozzátartozóival is próbál kapcsolatba kerülni. Ahol börtön van, az ott levő rabokat is a lehetőség szerint felkarolja. Az egyházme-gyei karitás igazgatójával kapcsolatot tart.

5.6.5. Sajtófelelős munkacsoport. Ajánlja és terjeszti a katolikus sajtó termékeit, előfizetőket toboroz vallásos lapokra, felhívja a figyelmet a TV, a rádió jó műsoraira, egyházközségi könyvtárat hoz létre és működtet. Lehetőség szerint egyházközségi lapot is szerkeszt és kiadásra készít elő. Gondoskodik a templomi faliújságról.

5.6.6. Ökumenikus munkacsoport. Az egyházi előírásoknak megfelelően, a plébános mindenkori útmutatása szerint, kapcsolatokat keres és tart fenn a nem katolikus keresztényekkel. Közös munkát és összefogást kezdeményez a szegények segítésére stb.

A képviselőtestület tagjai természetesen más munkacsoportokat is létrehozhatnak az adott szükségleteknek megfelelően. (Ilyen lehet a környezetvédelmi, kiscsoport szervező stb.)

5.7. Gazdasági bizottság.

Az elnök vezetéses és irányítása mellett a jó gazda gondosságával nyilvántartja az egyházközség tulajdonát, az ingóságokról pontos leltárt vezet, birtokívvvel, vagy ennek másolatával számon tartja az ingatlanokat, rendben tartja az egyházi épületeket, anyagi forrásokat próbál biztosítani, ügyel az alkalmazottak járandóságának pontos kifizetésére, megfelelő anyagi hátteret próbál biztosítani az ott működő lelkipásztorok és alkalmazottak megéléséhez.

Részletezve:

- a) az évi zárszámadás elkészítése a tárgyévet követő február 1-ig,
- b) a költségvetés összeállítása a következő évre a tárgyévet megelőző december 1-ig,
- c) az alkalmazottak fizetésének megállapítása,
- d) az ingatlanokkal kapcsolatos bérleti szerződések megkötése, megújítása, felbontása, és a belőlük származó jogok érvényesítésének és a kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése,
- e) munkaszerződések megkötése előtt az illetők szakmai és erkölcsi alkalmasságáról információk beszerzése, alkalmazásuk esetén munkájuk ellenőrzése,
- f) a pénztár állagának megőrzése, ellenőrzése,
- g) az adók, járulékok, az egyházmegyei központ részére az anyagi járandóságok időben történő befizetése,
- h) a jóváhagyott költségvetéstől eltérő minden 35 000,- Ft-ot meghaladó kiadáshoz költségvetési módosítást kell megszavazni és a jegyzőkönyvvel együtt a Püspöki Hatósággal engedélyeztetni, majd a kifizetésről végelszámolást készítve az egyházközségi képviselőtestületi gyűlésen beszámolni és a kiadást a zárszámadásban feltüntetni.
- i) Az állami hivatalok számára a megfelelő elszámolásokat elkészíteni időre, és az előírásoknak megfelelően.

5.8. A fenti feladatok ellátása értelemszerűen oszlik meg a pénztáros, a gazdasági gondnok és a gazdasági felügyelő között. Akik a világi elnökkel együtt az elnök vezetésével alkotják a gazdasági bizottságot. Működésük az egyházi törvénykönyv 537, 532, 1281, 1282 és 1284 kánonjaihoz, valamint a főpásztor utasításaihoz alkalmazkodják.

5.9. Jelenleg az egyházközségi hozzájárulás (egyházi adó), az esetleges ingatlanból származó jövedelem, vagy külön célmeghatározással történő gyűjtés, segély és a püspökségen keresztül az állami költségvetésből kiutalt segély képezi az egyházközség szükségleteit fedező anyagi alapot. Nem tartozik az egyházközségi képviselők hatáskörébe a templompénztári bevétel.⁵ De évente, a zárszámadáskor a plébános erről is köteles beszámolni a képviselőtestület tagjainak. E pénztár ellenőrzése továbbra is az esperesek feladata.

Ha a megyés püspök úgy rendelkezik, akkor egységes könyvelést alkalmaznak, amiben mind az egyházközségi, mind a templomi bevételek és kiadások szerepelnek. Mindkettőről együtt készítik a költségvetést és a zárszámadást.

5.10. Sem a gazdasági bizottság, sem az egyházközségi képviselőtestület nem köthet érvényes adásvételi szerződést. Szerepük e téren javaslatadás a plébános számára. Szerződést

 ⁵ A templompénztári bevétel főként a perselyezésből és a stólaris díjakból ered.

a plébánia nevében a plébános köt, személyesen vagy megbízott útján. De ezek a megyéspüspökök jóváhagyásával válnak érvényessé.

5.11. A gazdasági bizottságot erkölcsi felelősség terheli a lelkiismeretlenségükből származó veszteségek, károk miatt. Anyagi felelőssége csak annak van, aki az állami vagy egyházi jogba ütköző módon károsítja meg az egyházközsége.

5.12. A pénztáros begyűjti, vagy begyűjtetni a pénzbeszedővel, majd könyveli a pénztárnaplóban az egyházközségi hozzájárulást, (egyházi adót), és azt az adófőkönyvbe is bejegyezi. A többi bevételt és kiadást is bizonylatok alapján könyveli. illetve a pénzt bevételezi vagy kifizeti. Kifizetést csak a költségvetésben megállapított és jóváhagyott tételekre, illetve az egyházi elnök aláírásával ellátott kiutalásra fizethet ki. A pénztárkönyvet és a bizonylatokat gondosan őrizze meg. A folyó kiadásokra szükséges pénzt a plébánián, a többit pedig alkalmas bankban kell elhelyeznie, hogy védve legyen a betörésektől, és kamatozzon is.

5.13. A gazdasági gondnok (templomatyja) a gazdasági bizottság első számú felelőse. Évente köteles a leltárállományt ellenőrizni. Elemi csapások esetén azonnal intézkedni, hogy a kárt azonnal elhárítsák. Beszerzéseknél figyelni, hogy megfelelő minőségű legyen, amit vesznek. Figyelemmel kell kísérnie az ingatlanok állapotát, és megfelelő javításokat időben kell igényelnie. Ha kezdeményezését nem fogadná el a gazdasági bizottság vagy a képviselőtestület, közvetlenül a főpástort kell értesítenie az általa észlelt veszélyekről.

5.14. A gazdasági felügyelő hatáskörébe tartozik az egyházközség összes szerződéses viszonylatának ellenőrzése:

- a) a fizetések kiutalásának ellenőrzése.
- b) a földbérletek, házbérletek, temetői díjakból eredő összegek begyűjtése időben.
- c) az eladásokból eredő összegek könyvelésére vonatkozó intézkedés.
- d) az építkezések, beruházások, tatarozások kivitelezőivel szemben a követelésekkel kapcsolatos ellenőrzések, stb. Vitás esetekben leállíthatja a kifizetéseket addig, amíg az Egyházközségi Tanács tagjai nem döntenek.

Ezek összehívásáról haladéktalanul intézkednie kell.

e) a pénztáros és a pénztár negyedévenkénti ellenőrzése, lehetőleg a két számvizsgálóval együtt.

5.15. A két számvizsgáló feladata negyedévenként ellenőrizni azt, hogy a pénztárkönyvbe beírt tételeknek megvan-e a hivatalos igazolása. Erről a teljes ülésnek köteles beszámolni.

5.16. Tanácsolt kiegészítő bizottság lehet még a temetőgondnokság ott, ahol az egyházközségnek saját temetője van. E gondnokság tagjait is a képviselőtestület tagjaiból célszerű kiválasztani. (Talán a gazdasági bizottság tagjai lehetnének ezek is.) Saját temetői szabályzatot kell készíteniük, amely a következőket tartalmazza:

- a) a sírhelyek kijelölése,
- b) a sírhelyekért járó összeg,
- c) a sírhely időtartama,
- d) a sírhasználati díjak begyűjtési módja,
- e) a síremlék állítás joga,
- f) a síremlék tulajdonjoga,
- g) a sírkert gondozása,

- h) egyházi személyek sírjainak gondozása,
- i) a sírok gondozása általában,
- j) a temetőcsősz ill. sírásó alkalmazásának feltételei,
- k) a ravatalozó, kápolna karbantartása,
- l) kertészeti megoldások,
- m) temetői nyitva tartás készítése, vezetése.

Ennek készítésekor szem előtt kell tartani az ide vonatkozó állami és önkormányzati előírásokat.

VI. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

6.1. A plébániahivatal a püspök által kinevezett lelkipásztornak szolgál ügyintézésre. A képviselőtestület szükség esetén, főleg nagyobb plébániákon, egyházközségi képviselőtestületi irodát létesíthet.

6.2. A főpásztor által kinevezett lelkipásztor egyházi szempontból nem alkalmazottja a plébániának, sem pedig a képviselőtestületnek, hanem a püspök munkatársa apostoli küldetésének megvalósításában. Ezért Isten után a megyés püspöknek tartozik felelősséggel.⁶ Istentiszteleti ténykedését és lelkipásztori munkáját az esperesen keresztül, vagy személyesen ellenőrzi a főpásztor.

6.3. Az egyházközség, azaz a plébánia minden tulajdona egyházi tulajdon. Kezelésére, illetőleg mint jogi személy képviseletére, az egyetemes egyházjog rendelkezései érvényesek.

6.4. Bármilyen vitás kérdésben a megyés püspök dönt. Nagyön vigyázzanak a képviselőtestület tagjai, hogy nézeteltérés esetén szakadást ne idézzenek elő a hívek körében.

Belső egyházi kérdésekkel és problémákkal világi hatósághoz vagy bírósághoz ne forduljanak.

Jelen szabályzat érvénybe lép 1993. március 1-én.

Minden eddigi intézkedés, amely e szabállyal ellentétes, érvénytelen.

Budapest, 1992. december 9.

Magyar Katolikus Püspöki Konferencia

Seregély István
egri érsek
a MKPK elnöke

Forrás: A Magyarországi Egyházközségi Képviselőtestületek Szabályzata. A kiadásért felelős: GYULAY ENDRE szeged-csanádi megyéspüspök. (h.n., é.n.), 3–15.; BALOGH–GERGELY, 2005., 257-es számú dokumentum.

⁶ Ez a teológiai indoka annak, hogy az egyházközségi autonómiát a plébános és rajta keresztül a megyéspüspök korlátozza.

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HATÁLYOS ALKOTMÁNYA

(Budapest, 2001. január 1.)

Az evangélikus egyházban a rendszerváltás után azonnal megkezdődött az új törvénykönyv kidolgozása. Az alkotmányozó zsinat megnyitására 1991. június 8-án került sor Budapesten. A zsinat lelkész elnökévé Reuss András teológiai tanárt, nem lelkész elnökévé Andorka Rudolf egyetemi tanárt, alelnökké Harmati Béla és Szebek András püspököket, illetve Frenkl Róbert országos felügyelőt és Sólyom Jenő akadémikus, egyházkerületi főfelügyelőt választotta.¹

A zsinat ötödik ülészakán, 1992. június 26–28-án tárgyalta és fogadta el a Zsinati Hitvallás-t, amely a törvénykönyv preambulumaiként, teológiai bevezetéseként szolgált. A zsinat 11 törvénycikket fogadott el: I. tc. A Magyarországi Evangélikus Egyházról, II. tc. Az egyházi szolgálatról és az egyház szervezetről, III. tc. Az egyházközösségben végzett egyházi szolgálatról és az egyházközösség önkormányzatáról, IV. tc. Az egyházi szolgálatról és egyházkormányzásról a magasabb egyházkormányzati szinteken, V. tc. Az egyházi szolgálat területeiről, VI. tc. Az egyház jogalkotásáról, VII. tc. A választásokról és a szavazásról, VIII. tc. Az egyház intézményeiről és egyesületeiről, IX. tc. Az egyház háztartásáról,² X. tc. Az egyházi bíraskodásról, XI. tc. A Magyarországi Evangélikus Egyház törvényeinek hatályba lépéséről és az átmeneti rendelkezésekről.³ A zsinat összesen 28 ülészakát tartott és annak bezárására 1997. június 21-én került sor.

Az új egyházalkotmány nagyrészt kiküszöbölte a szocialista korszak negatív jogalkotásának torzításait, és visszaállította az egyház és egyházszervezet eredeti szellemét. (Arra azonban csak később, 2000-ben került sor, hogy a déli és az északi egyházkerület mellé harmadikként megszervezzék a nyugati [dunántúli] egyházkerületet is. Az eredeti négy egyházkerület helyreállítása máig sem történt meg.) Az 1997-ben kiadott törvénykönyv az elmúlt években folyamatosan módosításokon, kiegészítéseken ment keresztül. Ezeket is figyelembe véve 2000. november 18-án elfogadták a 2000. évi XIV. tc.-t A Magyarországi Evangélikus Egyház törvényeinek egységes szerkezetben történő megjelentetéséről.⁴

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ TÖRVÉNYEI 2000. ÉVI XIV. TÖRVÉNY

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ TÖRVÉNYEINEK EGYSÉGES SZERKEZETBEN TÖRTÉNŐ MEGJELENTETÉSÉRŐL⁵

1. §⁶ A Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinata az egyházi törvényeink egységes szerkezetben történő megjelentetésével kapcsolatos feladatokról szóló 1/2000. (V. 26.) számú határozatában felállított munkacsoport által elkészített formában, egységes szerkezetben

¹ A zsinatról és az ott elfogadott törvényekről lásd BOLERATZKY, 1998, II. kötet.

² Ezt a törvényt hatályon kívül helyezte a 2000. évi I. tc. Az egyház háztartásáról.

³ Valamennyit közli *Evangélikus Közlöny*, 2003. augusztus 1. (Különszám.)

⁴ Ebből közöljük a Zsinati Hitvallás-t és az I–IV. egyházi törvényt.

⁵ Megjelent az *Evangélikus Közlöny* 2. évfolyam 5. számában

⁶ Módosította a 2002. évi III. egyházi törvény 55. §-a. Hatályos 2002. március 5-től.

elfogadja a Magyarországi Evangélikus Egyház törvényeinek hatályos szövegét, melyet e törvény melléklete tartalmaz.

2. § Az egységes szerkezetben megjelentetett törvények számozása az eredeti marad.

3. § E törvény 2001. január 1. napján lép hatályba.

Budapest, 2000. november 18.

Thurnay Béla s. k.
nem lelkeszi elnök

Laborczy Géza s. k.
lelkeszi elnök

Zsúgyel János s. k.
jegyző

ZSINATI HITVALLÁS EVANGÉLIKUSOK VAGYUNK

A Magyarországi Evangélikus Egyház Jézus Krisztus egyházának részegyháza, az evangélikusság világméretű családjának tagja, hálát ad Urának, hogy mindeddig megőrizte és abban a biztos reménységben és örömben él, hogy a jövőben is megtartja. A Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinata (1991-től) mind a folyamatosságot, mind a megújulást fontosnak tartja, amikor újra fogalmazza szolgálatának rendjét zsinati munkája során. Őseink a reformáció idején is hangsúlyozták az első 15 évszázad örökségét, noha élesen bírálták is az egyházban tapasztalt visszaéléseket. A múlt kincseinek őrzése és a javítás egyaránt jelentős volt. Ez ma is példaértékű. Hitték, hogy a Szentlélek megőrzi és megújítja az egyházat.

Hitünket elsősorban az „egyedül Krisztus” (solus Christus) megvallása határozza meg. Mi is valljuk: „nincs üdvösség senki másban, mert nem is adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnénk” (ApCsel 4,12). Ez hitünk középpontjának tekinthető ma is gyülekezeteinkben. Valljuk a reformáció három másik alapelvét is: „egyedül a Szentírás” (sola Scriptura), „egyedül kegyelemből” (sola gratia), „egyedül hit által” (sola fide). Ezek az alapvető hitvallások ma is összekötnek minket a protestantizmus nagy családjával. Az első évezredbeli ökumenikus hitvallások pedig összekötnek a történelmi keresztyénség három nagy ágával: az orthodoxiával, a római katolicizmussal és az anglikanizmussal.

Ma is mértékadó számunkra az Ágostai Hitvallás és Védőirata, élő kincsünk a Kis- és Nagykáté, és a Konkordia könyv minden irata. Ezek a hitvallásaink segítenek Jézus Krisztushoz igazodni, ugyanakkor arra indítanak, hogy mi is kövessük őt és kortársainknak megvalljuk: Jézus Krisztus Úr! Gondozzuk az evangéliumi keresztyének kegyességének életformáit, a személyes és közösségi bibliaolvasást, az imádságot és gyakoroljuk a személyes elkötelezettségű hívő életet.

KÜLDETÉSÜNK

Hisszük, hogy Jézus Krisztus követésében Isten egész népe – ki-ki elhívása szerint – hallgatja és hirdeti az evangéliumot Isten törvényével együtt abban a bizonyosságban, hogy Isten igéje élő és ható és a Szentlélek munkáján keresztül képes hitet és új életet teremteni ma is.

Hisszük és tapasztaljuk, hogy Isten egész népe – ki-ki elhívása szerint – él és szolgál az evangéliumot hordozó szentségekkel, tanul és nevelődik, tanít és nevel. Valljuk, hogy a missziói parancsban a keresztelés és tanítás együtt jár (Mt 28). A tanításhoz tartozik a nevelés feladata is: az emberformálás.

Egyházunk nem e világhoz igazodik, de keresi azt, ami Isten kinyilatkoztatott akarata számunkra e világban (Róm 12,2). Ezért kell figyelembe vennünk környezetünket, körunkat, a helyi és időbeli tényezőket. Tudatosan vállaljuk, amiért Jézus imádkozott: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.” (Jn 17,15).

Hitünk alapján végezzük a szeretet cselekedeteit Jézus kicsinyei között: az árvák, özvegyek, betegek, elesettek között, de Urunkat szolgáljuk minden rossz megelőzésében is. Luther Mártonnal valljuk: „A hit nem kérdezi, kell-e cselekednie a jót, de még meg sem kérdeztük, ő már meg is cselekedte”. Tisztában vagyunk korlátainkkal, erőtlenségeinkkel, de jelt akarunk adni Krisztusról, akinek szolgálatában állunk, aki erősebb minden bűnnél, bajnál, betegségnél, sőt még a halálnál is, és aki új eget és új földet ígér. Az ő erejével merünk és tudunk szembeszállni a romlás erőivel. Az emberek nyomorúsága, elesettsége éppen úgy állandó feladatot jelent számunkra, mint a jólét kísértései, hiszen arra a szolgálatra hívunk, hogy az embereket mindkét féle kísértéstől megőrizni igyekezzünk.

FELELŐSSÉGÜNK – KÖZÖSSÉGVÁLLALÁSUNK

Isten előtti felelősségünk kötelez arra, hogy testvérként tekintsünk minden emberre. Egyházunk tagjainak jelentős része él szórványban más felekezeti testvérek között. Szeretettel, megbecsüléssel fordulunk szórványban élő híveinkhez és kérjük, őrizték meg hitüket, evangélikus örökségüket.

Elfogadó és adakozó egyháznak tudjuk magunkat a világ keresztyéniségében. Szívesen tanulunk másoktól és bizonyosak vagyunk abban, hogy mi is tudunk adni lelki értékeket testvéregyházaknak.

Közösségben vagyunk az Egyházak Világtanácsa⁷ tagegyházaival, velük együtt valljuk: Jézus Krisztus Úr, Megváltó és velük együtt hiszünk a Szentháromság Istenben.

Közösségben vagyunk a Lutheránus Világszövetség⁸ tagegyházaival az ősi reformatori hitbeli kincsek alapján és századunkban megtapasztalt kölcsönös, építő kapcsolataink révén.

Felelősséget érzünk az Európai Egyházak Konferenciája tagegyházai iránt, jelentősnek

⁷ Az Egyházak Világtanácsa (World Council of Churches) a protestáns ökumenikus mozgalom világméretű szervezete. Szervezése 1937-ben kezdődött meg, formális megalakulására 1948-ban került sor Amsterdamban.

⁸ A Lutheránus Világszövetség (Lutheran World Federation) 1947-ben alakult meg a svédországi Lundban.

tekintjük ezt a felekezeti szervezetet mind az új Európa, mind az új világrend kialakulásának folyamatában.

Szeretettel figyelünk hazai testvéregyházaink életére és munkájára: a református egyházra, amellyel Magyarországon a reformáció kezdeteitől sorsközösség, helyenként szószék- és úrvacsora-közösség köt össze, a római katolikus egyházra, amellyel a 2. Vatikáni Zsinat⁹ óta a régebbinél jobb kapcsolatok kötnek össze, a gazdag liturgiájú orthodox egyházra és a kisebb protestáns közösségekre is. A magunk részéről jó kapcsolatokra törekszünk a magyarországi kereszténység minden ágával. Ez a testvéri közösség erősítheti mai missziói szolgálatunkat, közös Urunkról szóló bizonyoságátéunket.

Testvéri szeretettel vagyunk a zsidó hitközösség iránt is, a közös Szentírás (Ószövetség) és a közös múltbeli gyökereink alapján.

Párbeszédre készen fordulunk a hazánkban új jelenségnek számító más vallások képviselői felé (buddhisták, hinduisták stb.), tudva, hogy nekik is tartozunk az evangéliummal.

Többnemzetiségű egyház vagyunk¹⁰, ezért különös felelősséget érzünk a magyarországi nemzetiségek és a környező országok népei iránt. Vannak gyülekezeteink, ahol rendszeresen tartunk szlovák, illetve német istentiszteleteket, szertartásokat, lelki gondozást. Nem feledkezünk meg a határainkon túl élő magyar testvéreinkről és felismertük az egyházak hídépítő szerepét a századvég bonyolult helyzetében. Iránymutatónak tartjuk az apostoli figyelmeztetést: „Legyetek készen mindenkor számot adni mindenkinek a bennetek élő reménységről, de tegyétek ezt szelíden és tisztelettudóan.” (1Pt 3,15–16).

EGYHÁZI TÖRVÉNYEINK ÉRTELME

A jelenlegi Zsinatunk által hozott egyházi törvényeink életünk és szolgálatunk jó rendje érdekében szükségesek, hogy tisztán és igazán hirdethessük az evangéliumot, Krisztus rendelése szerint éljünk a szentségekkel, hatékony legyen szeretetszolgálatunk, botránkozás és rendetlenség mindezt meg ne erőlténítse.

Evangelikus testvéregyházainkkal egyek vagyunk abban, hogy a rend és a törvény nem öncél, hanem mindig csupán eszköz ahhoz, hogy Jézus Krisztus szabadító és megújító munkája folyjék az egyház által e világban.

Örömmünknek adunk kifejezést, amiért az 1990. évi IV. törvény¹¹ és a Magyar Köztársaság Alkotmánya új helyzetet teremtett országunkban az állam és egyház valódi szétválasztása tekintetében és ezáltal újra visszanyertük autonómiánkat.

Az államtól való szétválásunk nem jelenti azt, hogy egyházunk többé már nem tudja magát a társadalom szerves részének. Itt akarunk élni és értékeinkkel szolgálni.

Egyházi törvényeinknek nem tulajdonítunk tévedhetetlen jelleget, de azt valljuk, hogy az egyházi élet és szolgálat számára jó rendet biztosíthatnak. Az egyházi törvények biztosíté-

⁹ Az 1962–1965 között ülésező II. Vatikáni Zsinat szakított a protestánsok eretneknek minősítésével és az ökumenizmus szellemében keresztény testvéregyházaknak minősítette őket.

¹⁰ Az evangélikusok nagy része már magyar, kisebb hányada szlovák és német nemzetiségű.

¹¹ Az 1990. IV. tc. A lelkiismereti- és vallásszabadságról, valamint az egyházakról.

ka az egyház autonómiája, amelyet évszázados demokratikus gyakorlat, valamint a szabadságjogok kiteljesítése tesz lehetővé. Egyházunk egyház kíván maradni a jövőben is.

Egyházunk a hitélet körébe tartozó munkálkodás mellett kulturális, nevelési-oktatási, szociális-egészségügyi tevékenységével, valamint a nemzeti tudat ápolásával jelentős szerepet kíván betölteni az ország életében. Ezért tudatosan és önként szánjuk el magunkat az érvényes egyházi törvények megtartására mindaddig, amíg egy új Zsinat azokat meg nem változtatja. A jó rend szükségességéről meggyőződve magunkra nézve elismerjük egyházi törvényeink kötelező erejét és azokat minden kényszer nélkül önként teljesítjük.

Mindezt a Szentírás intése alapján valljuk: „Éljetek méltón ahhoz az elhíváshoz, amellyel elhívtatok, teljes alázatossággal, szelídséggel és türelemmel; viseljétek el egymást szeretettel, igyekezzetek megtartani a Lélek egységét a békesség kötelékével. Egy a test és egy a Lélek, aminthogy egy reménységre kaptatok elhívást is; egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség, egy az Istene és Atyja mindeneknek, ő van mindenek felett, és mindenek által és mindenekben.” (Ef 4,1–6).

1997. ÉVI I. TÖRVÉNY A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZRÓL¹²

1. § A Magyarországi Evangélikus Egyház az egy, szent, egyetemes, apostoli, keresztyén anyaszentegyház része, a Magyarországon élő evangélikusok jogilag szervezett közössége.

Tanítása a Szentíráson, az egyetemes hitvallásokon (az Apostoli, a Niceai és az Athanasiusi Hitvallásokon) és a reformáció lutheri irányzatának hitvallásain (különösen az Ágostai Hitvalláson és a Kiskátén) alapul.¹³

2. § A Magyarországi Evangélikus Egyház a hitvallás azonossága alapján szószék- és ol-tárközösségben van más országok evangélikus egyházaival, a Lutheránus Világszövetség tagegyházaival.

3. § A Magyarországi Evangélikus Egyházat a Magyarországi Református Egyházhoz szoros kapcsolat köti, mely az évszázados történelmi hagyományokon és a Leuenbergi Konkordia¹⁴ együttes elfogadásán alapul.

4. § A Magyarországi Evangélikus Egyházat a Jézus Krisztusba vetett hitbeli közösség révén testvéri kapcsolat köti össze a többi keresztyén egyházzal. Ökumenikus kapcsolatokat tart fenn a magyarországi és külföldi egyházakkal, valamint egyházi szervezetekkel, elsősorban a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsával,¹⁵ az Egyházak Világtanácsa és az Európai Egyházak Konferenciája tagegyházaival.

¹² Hatályos 1995. december 1-től. Egységes szerkezetben elfogadta a 2000. évi XIV. egyházi törvény. Ez hatályos 2001. január 1-től.

¹³ A hitvallási iratokat már felsorolta a Zsinati Hitvallás.

¹⁴ Leuenbergi Konkordia: Leuenbergben 19. sz.-ban született egyezség irata a református és az evangélikus egyházak között. Olyan teológiai különbségeket vitattak meg mint például a úrvacsora, predestináció (eleve elrendelés üdvösségre vagy kárhozatra), krisztológiai kérdések. Evangélikus és református ökumenikus esküvőn például a Leuenbergi Konkordia alapján közös úrvacsora az esketési szertartáshoz kapcsolódóan lehetséges.

¹⁵ A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa 1943-ban alakult és 8 tagegyháza van (református, evangélikus, baptista, metodista, magyar, román, bolgár és szerb ortodox egyház).

5. § A Magyarországi Evangélikus Egyház Jézus Krisztustól rendelt küldetésének tekinti, hogy Isten ígétjét tisztán és igazán hirdesse minden embernek, a szentségeket Krisztus rendelése szerint szolgáltatassa ki, és hitének gyümölcseként a szeretetet Jézus Krisztus tanítása és példája szerint gyakorolja. Ennek megvalósításáért minden egyháztag és egyházi tisztségviselő felelősséggel tartozik.

6. § A Magyarországi Evangélikus Egyház feladatának tekinti a szolgálat szervezését, a szervezett missziói és diakóniai munkát, az evangélikus szellemben való nevelést, az egyházi szolgálatra való felkészítést és tiszteletben tartja a teológia művelésének szabadságát.

7. § A Magyarországi Evangélikus Egyház felajánlja segítségét a más országban, illetve egyházban élő magyar ajkú evangélikus gyülekezetek szolgálatához.

8. § A Magyarországi Evangélikus Egyház egyházközösségekből épül fel. Az egyházközösségek egyházmegyét, az egyházmegyék egyházkerületet, az egyházkerületek pedig országos egyházat alkotnak.

9. § A Magyarországi Evangélikus Egyházat önkormányzati jog illeti meg, amelyet az évszázados joggyakorlat és az állami törvények is megerősítenek. A Magyarországi Evangélikus Egyház önálló jogi személy, az egyházat érintő ügyekben – a törvény keretei között – önállóan intézkedik.

10. § A Magyarországi Evangélikus Egyház minden önkormányzattal rendelkező szervezeti egysége közgyűlési határozata alapján jogi személy lehet, és ezek további önálló jogi személyként működő szervezeteket és intézményeket hozhatnak létre. Mindez azonban nem bontja meg a Magyarországi Evangélikus Egyház egységét.

11. § A Magyarországi Evangélikus Egyház – a törvényesség érvényesülése érdekében, a törvényben rögzített módon – a törvényhozást, az egyházkormányzást, a bíraskodást egymástól elválasztja.

12. § A Magyarországi Evangélikus Egyház törvényhozásában, kormányzásában és bíraskodásában az egyházi szervek összetételénél a paritás elve, vagyis a lelkészi és nem lelkészi elem azonos mértékű befolyása érvényesül. Az egyházi élet minden területén a nők és a férfiak azonos jogokat élveznek.

13. § A Magyarországi Evangélikus Egyház tagja az a magyar állampolgár és az a Magyarországon élő személy, aki keresztségben részesült, az evangélikus egyháznak a Szentírason alapuló hitvallásos tanítását elfogadja, vallja és képességei szerint megtartja.

14. § Az egyháztagság rendszeren egyházközösségi tagságban valósul meg. Az egyházközösség tagja az az egyháztag, aki annak gyülekezeti életében és fenntartásában lelki, szellemi és anyagi erejéhez képest részt vesz és általában az egyházközösség területén lakik. Az egyházközösség tagjairól nyilvántartást vezet.

15. § Az egyháztagság elhalálozással, illetve az egyházból való kilépéssel szűnik meg.

16. § Minden egyházközösségi tag, aki az egyházi törvényekben megfogalmazott feltételeknek megfelel, jogosult a Magyarországi Evangélikus Egyház közéletében és kormányzásában részt venni. Az egyházjogi hatalom az összes jogosult egyháztag közakaratán alapul. Az egyházi törvényekben megfogalmazott feltételek fennállása esetén minden egyházközösségi tag egyházi tisztségre választó és választható.

17. § Egyházi tisztségre az olyan feddhetetlen életű, egyházához hűséges egyházközösségi tag választható, aki a Magyarországi Evangélikus Egyház jogszabályaiban meghatározott feltételeknek megfelel. Az egyházi tisztségviselők felelősséggel tartoznak a rájuk bízott fel-

adat elvégzéséért és az anyagi javakért. Az egyházi tisztségekre történt választás meghatározott időtartamra szól. Egyházi tisztségről érvényesen lemondani csak írásban vagy törvényben meghatározott más módon lehet.

18. § Minden egyházi tisztségviselő és testület csak saját illetékességi területén, a feladat- és hatáskörébe tartozó ügyben jogosult hivatalosan nyilatkozni, egyéb ügyekről csak saját nevében nyilváníthat véleményt.

1997. ÉVI II. TÖRVÉNY AZ EGYHÁZI SZOLGÁLATRÓL ÉS AZ EGYHÁZ SZERVEZETÉRŐL¹⁶ (Részletek)

ELSŐ RÉSZ AZ EGYHÁZI SZOLGÁLAT¹⁷

I. CÍM

AZ EGYHÁZI SZOLGÁLAT ÉS AZ EGYHÁZ MUNKÁSAI

1. § Az egyház elsődleges szolgálata az evangélium hirdetése és a szentségek kiszolgáltatása annak érdekében, hogy a Jézus Krisztusban való megigazító hitre eljussunk. Az evangélium az egyház létének forrása és értelme, hirdetése az egyház missziói küldetése, és minden egyéb szolgálatának alapja.

2. § A Jézus Krisztusról szóló tanúságtétel minden Krisztusban hívő ember egyetemes feladata. Az egyház minden tagja részese ennek a szolgálatnak hitének és lelki adományának mértéke szerint.

3. § Az egyház hivatalos szolgálatát, a nyilvános tanítást és a szentségek kiszolgáltatását az egyház jó rendje érdekében az azzal megbízott egyházi munkások végzik. Minden egyházi szolgálatban álló munkás a feladat- és hatáskörében felelős azért, hogy az egyház sajátos küldetését betöltse.

II. CÍM

A LELKÉSZI SZOLGÁLAT

I. fejezet

A lelkészi szolgálatra vonatkozó rendelkezések

4. § (1) Az evangélium hirdetésére és a szentségek kiszolgáltatására Jézus Krisztus külön szolgálatot rendelt. Az egyház rendjének megfelelően ezt a szolgálatot az arra szabályszerűen elhívott lelkész végzi.

¹⁶ Hatályos 1997. június 6-tól.

¹⁷ Az evangélikus egyház strukturális szervezete kettős alapon nyugszik: az igehirdetés hivatalán és a gyülekezeten. BOLERATZKY, 1998, II. kötet, 96.

(2) A lelkészek szolgálati jellege és a kegyelmi eszközökkel való szolgálatuk – a lelkészi alkalmazás helyétől és az egyházigazgatási hatáskörtől függetlenül – azonos.

5. § (1) Az egyházi alkalmazásban lévő lelkész sajátos joga és kötelessége

a) Isten igéjének, törvényének és evangéliumának hirdetése,

b) a szentségek kiszolgáltatása,

c) a bűnökből való feloldozás,

d) a házasság egyházi megáldása,

e) az egyházi temetések végzése,

f) a hívek pásztrolása.

(2) Minden egyházi alkalmazásban lévő lelkész és lelkészi szolgálattal megbízott személy kötelessége a lelkészi szolgálat hűségese végzése, a fentiekben túl különösen is

a) a lelki gondozás szolgálata,

b) a fiatalok és idősek tanítása,

c) a szeretetszolgálat szervezése,

d) az egyház építése,

e) önmaga továbbképzése.

6. § A Magyarországi Evangélikus Egyház lelkésze felelős egyháza biblikus és hitvallásos tanításának érvényesüléséért.

7. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház férfiakat és nőket egyaránt képez, felavat, illetve kiküld a lelkészi szolgálatra. A lelkésznek szolgálatának sajátos kérdéseit országos szabályrendelet rögzíti.

(2) A lelkészi szolgálat általában

a) egyházközség, egyházmegye, egyházkerület, országos egyház;

b) egyházi közoktatási, illetve szeretetintézmény;

c) az Evangélikus Hittudományi Egyetem;

d) hazai és nemzetközi egyházi egyesület, szervezet;

e) ökumenikus szervezet

alkalmazásában történik.

(3) A különleges [a (2) bekezdésben felsoroltaktól eltérő] beosztású lelkészi szolgálat el látását az országos elnökség előterjesztése alapján az országos presbitérium engedélyezi, amennyiben törvény erről másképp nem rendelkezik.

(4) Bármely alkalmazásban végzett lelkészi szolgálat tanítási tisztasága és a lelkész etikai magatartása fölött a lelkész nyilvántartása szerint illetékes püspök gyakorol felügyeletet.

[...] ¹⁸

III. cím

A NEM LELKÉSZI EGYHÁZI SZOLGÁLAT

I. fejezet

Általános rendelkezések

26. § Az egyház tagjainak hitéből következik, hogy tanúskodnak Isten törvényéről és evangéliumáról, egymást építik a gyülekezetben és gyakorolják a segítő szeretetet. Nyilvános egyházi szolgálatot az egyház nem lelkész tagjai megbízott egyházi munkásként végezhetnek.

27. § A Magyarországi Evangélikus Egyházban egyházi munkás az, aki

- a) valamelyik egyházközség nyilvántartott tagja,
- b) a szolgálat ellátásához szükséges felkészítésben részesült,
- c) meghatározott szolgálatra megbízást kapott.

28. § Az egyházi munkás megbízatása az alábbi szolgálati területekre terjedhet ki:

- a) igehirdetés,
- b) tanítás (hitoktatás),
- c) lelki gondozás,
- d) diakóniai munka,
- e) szervezőmunka.

29. § A Magyarországi Evangélikus Egyház egyházi munkásától elvárja, hogy

- a) belső elhívásból kötelezze el magát az egyházi szolgálatra,
- b) hivatásában feddhetetlenül éljen és szolgáljon,
- c) vegyen részt a szolgálatához szükséges felkészítésben, tartós megbízatás esetén továbbképzésben is,

- d) szolgálatát a megbízóval összhangban végezze,

- e) munkájáról megbízójának rendszeresen beszámoljon.

30. § Az egyházi munkás a munkájáért személyében felelős. Amennyiben szolgálatára méltatlanná vagy alkalmatlanná válik, megbízójának joga és kötelessége, hogy a megbízást visszavonja.

31. § Az egyházi munkás feladatát önkéntes módon vagy munkaviszonyban végezheti. Megilleti a szolgálatával kapcsolatos, szükségszerűen felmerülő költségeinek megtérítése.

32. § Az egyházi munkásnak az őt érintő rendelkezésekről megbízójától tájékoztatást kell kapnia.

[...] ¹⁹

¹⁹ A nem lelkési jellegű egyházi munkások új kategória az egyházalkotmányban. Alkalmazásukat a lelkészhiány tette szükségessé. A II–IV. fejezetet nem közöljük.

IV. cím
FELKÉSZÍTÉS AZ EGYHÁZI SZOLGÁLATRA

[...] ²⁰

MÁSODIK RÉSZ
AZ EGYHÁZ SZERVEZETE

I. cím
AZ EGYHÁZKÖZSÉG²¹

I. fejezet
Általános rendelkezések

60. § Az egyházközség meghatározott területen működő, a saját vagy más területről bejegyzett egyháztagoknak az ige hirdetésére, a szentségekkel való élésre és vallásuk gyakorlására szervezett gyülekezeti közössége. Az egyházközség jogi személy.

61. § Az egyházközség területi határait az egyházmegyei közgyűlés állapítja meg. Magyarország minden lakóterülete területi, közlekedési vagy nemzetiségi szempontok alapján valamelyik egyházközség része. Az egyházközség székhelye az egyházmegyei közgyűlés által jóváhagyott és a hivatalos országos egyházi névtárban nyilvántartott működési és adminisztratív központ.

62. § Az egyházközségnek saját lelkésze (lelkési álláshelye), felügyelője, presbitériuma, önálló gazdálkodása van, és istentiszteleti hellyel rendelkezik.

63. § Az egyházközséget önkormányzat illeti meg. Belső ügyeit önmaga intézi, tisztségviselőit maga választja, egyházközségi szabályrendeleteket alkothat, intézményeket hozhat létre, és egyesületek létrejöttét kezdeményezheti. Az egyházközség kötelessége, hogy saját területén az egyházi szolgálat feltételeit biztosítsa, ennek érdekében köteles megalakítani önkormányzati szerveit, megválasztani tisztségviselőit, gondoskodni a szükséges anyagi eszközökről és a lelkési hivatal működéséről.

64. § Az egyházközségnek, mint a Magyarországi Evangélikus Egyház részének joga, hogy részt vegyen annak törvényhozásában, kormányzásában és igazságszolgáltatásában. Ezt a jogát a törvényben meghatározott tagjai és küldöttei révén gyakorolja úgy, hogy közvetlen vagy közvetett képviselettel jelen van az egyházmegyei, egyházkerületi és országos igazgatási és bíraskodási szinteken, azok választási és döntési folyamataiban, és az egyház törvényeinek megalkotására hivatott Zsinat munkájában. Fentiek teljesülése érdekében joga a Magyarországi Evangélikus Egyház életének egészét és részterületeit ismerni, beleszólni kérdéseibe és döntéseibe, illetőleg kötelessége arányos mértékben részt vállalni az egy-

²⁰ A lelkési szolgálat sokfélesége tette szükségessé a felkészítés-felkészülés részletes szabályozását. Nem közöljük.

²¹ Az egyházközséget a korábbi szabályzatok elsősorban jogilag definiálták, most teológiai és jogi meghatározást találunk.

ház egészének feladataiból, gondjaiból és terheiből. A jogok és köteleességek mértékénél a szervezett lelkeszi állások számát, az egyházközségi tagok létszámát, valamint a közterhek viselésének mértékét kell lehetőség szerint figyelembe venni.

65. § Az egyházközség kötelessége, hogy saját belső életét a hatályos egyházi törvények keretei között szabályozza.

66. § Az egyházközségek joga a székhely és az evangélikus egyházközség megjelölésén túl – az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyását követően – választott név használata.

67. § Az anyakönyvek, az egyházközségi nyilvántartások vezetése, az irattár és levéltár kezelése, az értéktárgyak őrzése, az adminisztrációs ügyek intézése a lelkeszi hivatal feladata. A lelkeszi hivatal ügyrendjét egyházközségi szabályrendelet szabályozza. A hivatal előírásszerű működéséért az egyházközség elnöksége a felelős.

68. § Az újonnan alakult egyházközség a szerveződés időszakában gyakorolhatja az egyházközségi jogokat akkor is, ha az egyházközséget meghatározó követelmények mindegyikét még nem teljesíti, amennyiben azt az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlés jóváhagyja.

69. § Amennyiben az egyházközség az önállóság feltételeinek nem tud eleget tenni, az egyházmegyei közgyűlés által kijelölt egyházközség vagy egyházközségek részévé válik. A döntést az egyházkerületi közgyűlés hagyja jóvá.

II. fejezet

Az egyházközség részei

Általános rendelkezések

70. § Az egyházközség részekre (egyházakra) tagolódhat, de az egyházközségi jogok és köteleességek tekintetében egyetlen egységként szerepel.

71. § A szervezettség mértéke szerint az egyes részek lehetnek: anyaegyház, társegyház, leányegyház, fiókegyház és szórvány.

72. § Amennyiben az egyházközség része a meghatározó feltételeknek nem tud eleget tenni, az egyházközség közgyűlése dönt jellegének megváltoztatásáról, amelyet az egyházmegyei közgyűlés hagy jóvá.

Anyaegyház

73. § Anyaegyház az egyházközség azon része, ahol az egyházközség székhelye van, és amelyhez legalább egy leány- vagy fiókegyház, illetve szórvány tartozik.

74. § Az anyaegyház kötelessége, hogy az egyházközséghez tartozó leány- és fiókegyházakat, illetve a szórványokat gondozza és segítse.

Társegyház

75. § A társegyházak a társult egyházközség társulási egyezménnyel létrehozott részei, melyek egymással egyenrangúak.

76. § A társegyházak közösen tartanak fenn lelkeszi állást, de külön felügyelőjük, presbitériumuk és tisztségviselőik vannak, saját istentiszteleti hellyel és önálló gazdálkodással rendelkeznek. Belső ügyeik intézésére önállóan jogosultak, kivéve a társulási egyezményben rögzített kérdéseket.

Leányegyház (filia)

77. § Leányegyház az egyházközség azon része, amelynek nincs önálló lelkesze és felügyelője, de presbitériummal (élén gondnokkal), önálló gazdálkodással és saját istentiszteleti hellyel rendelkezik. Az anyaegyház gondozása alatt áll, gazdálkodását az anyaegyház számvevőszéke is ellenőrzi.

Fiókegyház

78. § Fiókegyház az egyházközség azon része, amelynek nincs önálló lelkesze, felügyelője, presbitériuma és gazdálkodása, általában saját istentiszteleti hellyel sem rendelkezik, de a helyi ügyek intézésére és szervezésére gondnokot választ, és az anyaegyház presbitériumába tagot delegál. Az anyaegyház gondozása alatt áll.

79. § A fiókegyház a megfelelő feltételek teljesítésével, saját elhatározásából leányegyházzá szerveződhet. Vita esetén az egyházmegyei közgyűlés dönt.

Szórvány

80. § Szórvány az egyházközség azon része, ahol helyi egyházközségi szervezet és gazdálkodás nélkül egyházközségi tagok élnek.

81. § A szórvány a megfelelő feltétel teljesítésével, saját elhatározásából fiókegyházzá szerveződhet. Vita esetén az egyházmegyei közgyűlés dönt.

III. fejezet**Külön szabályozást igénylő egyházközségek***Újonnan alakult egyházközség*

82. § Újonnan alakult egyházközség az az egyházközség, amelyik társ-, illetve leányegyház önállósodásával, korábban több egyházközséghez tartozó részek egyesítésével, nagy lé-

lekszámú egyházközség részekre válásával vagy korábbi egyházközségek társulásával, illetve összevonásával újonnan jön létre.

83. § Az egyházközség alakulásához az illetékes egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlés jóváhagyása szükséges. Egyházi érdekből az egyházmegyei közgyűlés az egyházkerületi közgyűlés jóváhagyásával új egyházközség megalakítását rendelheti el.

84. § Az egyházközség megalakulásakor meg kell határozni azt az időpontot, ameddig az egyházközséget meghatározó feltételeket biztosítani kell. Amennyiben ez nem történik meg, az alakulás előtti helyzet áll vissza, illetve az egyházmegyei közgyűlés dönt jogállásáról.

Társult egyházközség

85. § Társult egyházközség az az egyházközség, amelyben a lelkeszi szolgálat célszerűbb beosztása, gazdasági vagy egyéb szempontok miatt korábbi egyházközségek vagy újonnan alakult egyházközség társegyházai, illetve egy egyházközség társult viszonyra lépett részei közösen tartanak fenn lelkeszi állást, és ezt a társulást nevükben is hordozzák.²²

86. § A társulást az abban érintett közgyűlések határozzák el, és társulási egyezményben rögzítik. Ezeken a közgyűléseken az esperes és az egyházmegyei felügyelő, illetve azok helyettesei elnökölnek. A társulást az egyházmegyei és az egyházkerületi közgyűlés hagyja jóvá.

87. § A társult egyházközségek részei közös lelkeszi állást tartanak fenn. A társulásban résztvevők a társegyházak számára külön választanak saját hatáskörű felügyelőt és tisztségviselőket. A felügyelők közül az egyik egyúttal a társult egyházközség közös felügyelője, míg a másik (illetve a többi) másodfelügyelő.

88. § Az egyházközségi közgyűlések – a társulás kimondásakor – társulási egyezményben meghatározzák a társult egyházközség

- a) székhelyét,
- b) lelkeszésének díjlevelét,
- c) anyagi fenntartásához szükséges hozzájárulás mértékét,
- d) közgyűlése és presbitériuma összehívása módját és minimális gyakoriságát,
- e) presbitériumába a társegyházak által küldött tagok számát, valamint a presbitérium hatáskörébe tartozó kérdéseket,
- f) a felügyelőjének és másodfelügyelőjének (illetve másodfelügyelőinek) hatáskörét,
- g) elnökségének hatáskörét.

89. § A társegyházak a társulást bármikor megszüntethetik ugyanazon a módon, ahogyan a társulás létrejött.

Szórványegyházközség

90. § Szórványegyházközség az az egyházközség, amelyben az egyházközségi tagok számának több mint hatvan százaléka szórványokban él.

91. § A szórványegyházközség jogosult azokra a támogatásokra, melyeket a szórványokkal rendelkező egyházközségek segítésére hoznak létre.

II. CÍM AZ EGYHÁZMEGYE

92. § Az egyházmegye meghatározott területen levő egyházközségek egyházigazgatási szervezete, testvéri, szolgálati és gazdasági közösségük megélésének színtere. Az egyházmegye kérheti önálló jogi személlyé nyilvánítását.

93. § (1) Az egyházmegye

- a) összefogja a területén levő egyházközségeket, segíti és szervezi közös alkalmait,
- b) összehangolja az egyházközségekben végzett egyházi szolgálatokat,
- c) felügyeli az egyházmegyében az egyházi szolgálat zavartalanságát.

(2) Működése érdekében megválasztja önkormányzati szerveit és tisztségviselőit, és meghozza azokat a szolgálati, gazdasági, szervezeti és szervezési döntéseket, amelyek az egyházmegyét és egyházközségeit – azok belső önkormányzatának és jogi önállóságának sérelme nélkül – érintik.

94. § Az egyházmegye adminisztrációs központja az esperesi hivatal. A hivatal működési rendjét és működési feltételeit egyházmegyei szabályrendelet határozza meg.²³

95. § Az egyházközségek elnevezését és az egyházmegyei hovatartozását az Országos Egyházi Iroda tartja nyilván, s azt, illetve annak változásait az egyház hivatalos lapjában közzéteszi. Egyházközségeknek egyik egyházmegyéből másikhoz való csatolásról az érintett egyházmegyei közgyűlések véleményével ellátott előterjesztés alapján az egyházkerületi közgyűlés dönt. Vitás esetben, vagy ha különböző egyházkerületekhez tartozó egyházmegyéről van szó, az országos közgyűlés dönt.

III. CÍM AZ EGYHÁZKERÜLET

96. § Az egyházkerület meghatározott területen levő egyházmegyék egyházigazgatási önkormányzattal rendelkező szervezete, testvéri, szolgálati és gazdasági közösségük megélésének színtere.

97. § Az egyházkerület

- a) összefogja a területén levő egyházmegyéket, segíti és szervezi közös alkalmait,
- b) összehangolja és felügyeli az egyházi szolgálatot, biztosítja annak folyamatosságát,
- c) intézményeket hoz létre és működtet,
- d) egyházigazgatási ügyekben elbírálja az egyházmegyei határozatok elleni fellebbezéseket.

98. § Az egyházkerület adminisztrációs központja a püspöki hivatal. A püspöki hivatal a

²³ Bár a szabályzat megerősítette, hogy az egyház alapja és minden joghatóság forrása a gyülekezet, az egyházmegye és az élér. álló esperes koordinálja ezek működését.

püspök és az egyházkerületi felügyelő rendelkezésére áll, vezetője a püspöki titkár, működéséért a püspök felelős. A hivatal működési rendjét és működési feltételeit egyházkerületi szabályrendelet határozza meg.

99. § Az egyházkerületek és a hozzájuk tartozó egyházmegyék felsorolását e törvény melléklete tartalmazza. Egyházmegyéknek egyik egyházkerületből a másikba való csatolását az illetékes egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlések véleményével ellátott előterjesztés alapján a Zsinat határozhatja el.

IV. CÍM

AZ ORSZÁGOS EGYHÁZ

100. § A Magyarországi Evangélikus Egyház az egyház egészét érintő döntések meghozatalára országos önkormányzati testületeket, az ügyek intézésére Országos Egyházi Irodát hoz létre.

101. § Az országos egyház illetékes szervei igazgatási ügyekben legfelső fokon, jogerősen határoznak.

MELLÉKLET

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ EGYHÁZKERÜLETEI 2000. OKTÓBER 16-TÓL

Északi egyházkerület, amelyhez a Borsod-Hevesi, a Budai, az Észak-Pest megyei, a Dél-Pest megyei, a Hajdú-Szabolcsi és a Nógrádi egyházmegye tartozik;

Déli egyházkerület, amelyhez a Bács-Kiskun, a Kelet-Békési, a Nyugat-Békési, a Pesti és a Tolna-Baranyai egyházmegye tartozik;

Nyugati (Dunántúli) egyházkerület, amelyhez a Fejér-Komáromi, a Győr-Soproni, a Somogy-Zalai, a Vasi és a Veszprémi egyházmegye tartozik.²⁴

1997. ÉVI III. TÖRVÉNY AZ EGYHÁZKÖZSÉGBEN VÉGZETT EGYHÁZI SZOLGÁLATRÓL ÉS AZ EGYHÁZKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁRÓL²⁵

(Részletek)

I. cím

LELKESZI SZOLGÁLAT AZ EGYHÁZKÖZSÉGBEN

[...] ²⁶

II. cím

AZ EGYHÁZKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

I. fejezet

Egyházközségi közgyűlés

25. § A közgyűlés az egyházközség legfőbb döntéshozó testülete, amely az egyházközség nagykorú tagjaiból áll.

26. § A közgyűlésnek hivatalból tagja az egyházközség összes tisztségviselője. Távolmaradásuk esetén kötelesek magukat kimenteni.

27. § A közgyűlés a több közigazgatási területen fekvő egyházközségek esetében az egyházközség részeiben külön-külön is megtartható. Ebben az esetben a részközgyűlések szavazatait összesíteni kell. A részközgyűlések esetében minden közgyűlési tag szavazati jogával egy kérdésben csak egyszer élhet.

28. § A közgyűlésről a közgyűlési tagokat tájékoztatni kell. A közgyűlési tagok jogosultak a döntéshez szükséges iratokba betekinteni vagy szóbeli tájékoztatást kérni, illetve előzetesen írásos hozzászólást benyújtani.

29. § Az egyházközségi közgyűlést a lelkész és az egyházközségi felügyelő hívja össze, kivéve azokat az eseteket, amelyekben a törvény ezt a jogot az egyházmegyei elnökségnek biztosítja. A szavazási eljárás helyi adottságokhoz illeszkedő részleteit és formáit egyházközségi szabályrendelet rögzítheti.

30. § A határozathozatál rendjét az 1997. évi VII. törvény I. címének II. és V. fejezete szabályozza.

31. § A közgyűlést évenként legalább egy alkalommal össze kell hívni. Azokban az egyházközségekben, ahol képviselő-testület (képviseleti közgyűlés) működik, az évenkénti közgyűlést a képviselő-testület nyilvános ülése helyettesítheti. A közgyűlési tagok egytizedének írásban előterjesztett kérelmére az elnökség köteles három héten belül közgyűlést összehívni.

32. § A közgyűlésről jegyzőkönyvet kell vezetni, amit az elnökségnek, a jegyzőnek és két jelen lévő közgyűlési tagnak kell hitelesítenie.

 ²⁵ Kihirdette az 1997. évi XI. egyházi törvény, hatályos 1997. június 6-tól.

²⁶ Az I. cím: nem közöljük, mivel az előző törvény ezt is szabályozta.

33. § Az egyházközségi közgyűlés elnökei a lelkész (igazgató lelkész) és az egyházközségi felügyelő, kivéve azokat az eseteket, amelyekben a törvény ezt a jogot az egyházmegyei elnökségnek biztosítja.

34. § Az egyházközségi közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartoznak az egyházközség életének legfőbb jelentőségű kérdései:

a) [Hatályon kívül helyezte a 2002. évi III. törvény.]

b) Megválasztja az egyházközség lelkészét, felügyelőjét, a presbitérium és a képviselő-testület tagjait, valamint az általános tisztújítás alkalmával minden egyéb nem lelkészi tisztségviselőt, a jelölőbizottság és a számvevőszék tagjait. Az egyházközség egyes részei saját tisztségviselőiket és presbitereiket részközgyűlésükön maguk választják.

c) Alapítványt, gazdálkodó szervezetet, intézményt hoz létre és szüntet meg, illetve megszüntetésüket kezdeményezi.

d) Határoz az egyházközség szervezeti jellegének átminősítéséről, és ezeket jóváhagyásra az egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti.

e) Dönt új lelkészi állás(ok) szervezéséről.

35. § Az egyházközségi közgyűlés hatáskörébe tartoznak még a következő kérdések:

a) Dönt a lelkészválasztás módjáról. Jóváhagyja a presbitérium által megállapított díjleveleket. Amennyiben részközgyűléseken kerülnek a díjlevelek elfogadásra, minden részközgyűlés a saját hozzájárulása mértékében illetékes.

b) Határoz a jelentősebb egyházközségi beruházásokról, eladásokról, felújításokról és a szükségletek fedezetéről a presbitérium által előterjesztett javaslatok alapján. Az ingatlanok tulajdonjogának a változásához az egyházmegye előzetes jóváhagyása szükséges.

c) Évenként meghallgatja és megvitatja az egyházközség lelkészének és presbitériumi megbízottjának jelentését az egyházközség lelki és anyagi helyzetéről.

d) Egyházközségi szabályrendeleteket alkot.

e) Egyesületek létrejöttét kezdeményezheti.

f) Szavazati és küldő jogával él a Magyarországi Evangélikus Egyház tagozódása szerinti tisztségviselők és küldöttek megválasztásakor.

g) Rendkívüli választás esetén a felügyelőn kívül megválasztja a gyülekezet nem lelkészi tisztségviselőit, illetve a jelölőbizottság és a számvevőszék tagjait.

h) Tartós megbízást ad a nem lelkészi egyházi munkásoknak.

i) Megválasztja az egyházközség által fenntartott szeretetintézmény igazgatótanácsának tagjait.

II. fejezet

Egyházközségi képviselő-testület (képviselési közgyűlés)

36. § Az egyházközség választott szerve a képviselő-testület, amelyet a közgyűlés választott konfirmált tagjai közül hat évre. Az egyházközségi képviselő-testület a közgyűlés feladatait látja el, kivéve a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe utalt ügyeket. Hatáskörét a közgyűlés állapítja meg.

37. § Egyházközségi képviselő-testületet azokban az egyházközségekben kell választani,

ahol az egyházközségi tagok száma a négyezret meghaladja. Azokban az egyházközségekben is lehet képviselő-testületet választani, ahol az egyháztagok száma ennél kisebb. A képviselő-testület tagjainak száma ötvennél kevesebb nem lehet. Az anya és leányegyházakból álló egyházközségek képviselő-testülete az egyházközség részeinek presbitériumaiból választott tagokból tevődik össze. A képviselők számának meghatározásánál az egyházközségi tagok számbeli megoszlását kell figyelembe venni.

38. § A társult egyházközségek létszámuktól függetlenül közös képviselő-testületet alakíthatnak a közös ügyek intézésére. Az ilyen képviselő-testületek hatásköre csak a társulási egyezményben rögzített ügyekre terjed ki.

39. § Az egyházközségi képviselő-testületnek hivatalból tagjai a presbitérium tagjai. A képviselő-testület választott tagjainak száma meg kell, hogy haladja a presbitérium létszámát.

40. § Az egyházközségi képviselő-testületet az egyházközség elnöksége hívja össze, az egyházközségi presbitériummal egyező módon.

41. § A képviselő-testület azon tagját, aki az írásban összehívott képviselő-testület üléséről – egy választási cikluson belül – három ízben kimentés nélkül távol marad, tisztségéről lemondottnak kell tekinteni.

42. § Az egyházközségi képviselő-testület ülései az egyházközség tagjai számára általában nyilvánosak.

43. § Minden egyéb, nem szabályozott kérdésben a közgyűlésre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

III. fejezet

Egyházközségi presbitérium

44. § Az egyházközségnek, illetve részeinek általános hatáskörű képviselői szerve a presbitérium²⁷, amelyet a közgyűlés választ konfirmált tagjai közül hat évre.

45. § A presbitériumnak hivatalból tagja az egyházközség összes tisztségviselője. A több közigazgatási területen fekvő egyházközség esetében minden tisztségviselő hivatalból a saját egyháza (gyülekezete) presbitériumában tag. A presbitérium választott tagjainak száma hatnál kevesebb és negyvennél több nem lehet.

46. § Az egyházközségi presbitérium elnökei a lelkész (igazgató lelkész) és az egyházközségi felügyelő, kivéve azokat az eseteket, amelyekben a törvény az elnöklés jogát az egyházmegyei elnökségnek biztosítja.

47. § A presbitériumot szükség szerint, de évente legalább négy alkalommal össze kell hívni. A presbitérium tagjai egynegyedének írásban előterjesztett kérelmére az elnökség köteles 15 napon belüli időpontra presbitériumi ülést összehívni. Társult egyházközségek presbitériumának összehívását a társulási egyezmény szabályozza.

48. § A presbitériumot az egyházközségi elnökség hívja össze, kivéve azokat az eseteket,

²⁷ A presbitérium ismét döntés előkészítő szervezet lett, és megszűnt a korábbi, tényleges döntési és irányítói funkciója.

amelyekben a törvény ezt a jogot az egyházmegyei elnökségnek biztosítja. Leányegyházban a presbiteri ülés összehívását a lelkész és a leányegyház gondnoka kezdeményezi.

49. § A presbiteri ülés időpontjáról, tárgyról és napirendjéről a presbitérium tagjait tájékoztatni kell. A presbitérium tagjai jogosultak a döntéshez szükséges iratokba betekinteni vagy szóbeli tájékoztatást kérni, illetve előzetesen írásos hozzászólást benyújtani.

50. § (1) A határozathozatal rendjét az 1997. évi VII. törvény I. címének II. és V. fejezete szabályozza.

(2) A presbitérium azon tagját, aki az írásban összehívott presbiteri ülésről – egy választási cikluson belül – három ízben kimentés nélkül távol marad, tisztségéről lemondottnak kell tekinteni.

51. § Az egyházközségi presbitérium hatáskörébe tartoznak mindazok az ügyek, amelyek nincsenek a közgyűlés, illetve a képviselő-testület hatáskörébe utalva:

a) A presbitérium részt vesz az egyházközség lelki, szellemi és anyagi életének szervezésében, irányításában és felügyeletében. E célból saját körén belül bizottságokat hozhat létre, amelyek a presbitériumnak beszámolási kötelezettséggel tartoznak, javaslataikat a presbitérium hagyja jóvá, munkájukért a presbitérium felelős.

b) Eljár az egyházközségi lelkési állás betöltésénél a törvény előírásai szerint, és dönt a helyettes lelkész javadalmazásáról.

c) Előkészíti az egyházközségi közgyűlést, illetve a képviselő-testületi ülést. Végrehajtja a közgyűlés, illetve a képviselő-testületi ülés határozatait.

d) Magasabb egyházkormányzati szintek tisztségviselőinek megválasztása előtt az egyházközség nevében javaslatot tesz az illetékes jelölőbizottságnak.

e) Felülvizsgálja és jóváhagyja az egyházközségi számvevőszék jelentése után az évi zárszámadást, zárómérleget és vagyonelemtárt, tárgyalja és jóváhagyja az évi költségelőirányzatot.

f) Intézkedik az egyházi épületek állagmegóvása, karbantartási munkálatai és hasznosítása ügyében, dönt a kisebb beruházásokról, beszerzésekről, a közgyűlés által megállapított értékhatáron belül.

g) Dönt az egyházközségi alkalmazottak foglalkoztatásáról és bérezéséről. Határozott idejű megbízást ad a nem lelkési egyházi munkásoknak.

h) Megválasztja az igazgató lelkészt.

i) Ellátja a lelkési díjlevéllel kapcsolatos feladatait.

j) Ellátja a gyülekezeti lelkész, másodlelkész, hitoktató lelkész áthelyezésével kapcsolatos feladatait.

k) Ellátja a közoktatási intézményekkel és azok igazgatótanácsaival kapcsolatos feladatait.

52. § A presbiteri ülésről jelenléti ívet és jegyzőkönyvet kell vezetni. A jegyzőkönyvet az elnökségnek, a jegyzőnek és két jelen lévő presbiternek kell hitelesítenie.

IV. fejezet

Egyházközségi elnökség

53. § Az egyházközség képviseleti és végrehajtó (ügyviteli) szerve az elnökség. Tagjai a lelkész (igazgató lelkész) és a felügyelő, akik egyenlő joggal és felelősséggel vezetnek és kép-

viselik az egyházközséget, és annak összes ügyeit egyetértőleg intézik az erre vonatkozó egyházközségi szabályrendelet szerint. Az egyházközségi elnökség felelős a presbitériumi, a közgyűlési, illetve képviselő-testületi határozatok végrehajtásáért.

54. § Fontosabb ügyekben, valamint testületi ülések előtt kibővített elnökségi ülést lehet tartani, amelynek tagjai az elnökségen kívül az egyházközség tisztségviselői.

55. § Az alkalmazottak és a munkaviszonyban álló nem lelkészi tisztségviselők felett a ki-nevezési és felmondási jogokat, illetve díjazásuk kivételével a munkáltatói jogokat az elnök-ség gyakorolja.

56. § Az egyházközségi elnökség tagjai a vonatkozó jogszabályokban előírt módon gya-korolják utalványozási jogukat.

III. cím

AZ EGYHÁZKÖZSÉG TISZTSÉGVISELŐI

I. fejezet

Általános rendelkezések

57. § Az egyházközségi közgyűlés az önkormányzati feladatok ellátására és az egyház-község működésének biztosítására tisztségviselőket választ. Az egyházközség kötelessége gyülekezeti (parókus) lelkész(ek)e)t, felügyelőt, gondnokot, számvéviszéki elnököt, jegyzőt, pénztárost, és lehetőség szerint kántort választani. Szükség szerint egyházközségi szabály-rendeletben meghatározott feladatkörrel egyéb tisztségviselőket is választhat.

58. § Több közigazgatási területen fekvő egyházközségben az egyházközségi részek a vo-natkozó törvények szerint önállóan választanak vagy választhatnak tisztségviselőket, akik hatáskörüket az egyházközség illetékes részében gyakorolják, és akik az egyházközségi presbitériumnak hivatalból tagjai. Feladatkörükről és jogaikról az egyházközségi közgyűlés külön is rendelkezhet.

59. § A gondnok, a pénztáros, illetve az egyéb tisztségviselők feladatkörét, illetve a kán-tori szolgálatot alkalmazottak, munkaviszonyban álló tisztségviselők, illetve önkéntes mun-kások is elláthatják.

II. fejezet

lelkészi tisztségviselők

60. § Az egyházközség lelkészi tisztségviselője az egyházközségben megválasztott és be-iktatott, vagy oda kiküldött – helyettes – lelkész.

61. § Az egyházközség lelkészi tisztségviselőinek feladata a lelkészi esküben vállalt kül-detés betöltése az egyházközségben. Ennek értelmében feladatuk az egyházközség gyüle-kezeti alkalmainak folyamatos ellátása, a gyülekezeti közösség építése, belső békéjének őrk-zése, a lelkészi hivatal előírással működésének biztosítása és ellátása.

62. § [Hatályon kívül helyezte a 2000. évi XIV. törvény.]

III. fejezet Nem lelkészi tisztségviselők

Egyházközségi felügyelő

63. § (1) Az egyházközségi felügyelő az a feddhetetlen életű konfirmált közgyűlési tag, akit az egyházközségi közgyűlés hat évi időtartamra arra a feladatra választ, hogy az egyházközség vezetője legyen a lelkésszel együtt.

(2) Az egyházközségi felügyelő joga és kötelessége ügyelni az egyházközség működésének feltételeire, segíteni a gyülekezeti munkát, figyelemmel kísérni és irányítani a személyi, anyagi és jogi természetű ügyek intézését. A lelkésszel (igazgató lelkésszel) együtt irányítja az egyházközségi tisztségviselők szolgálatát és vezeti a presbitérium, a közgyűlés és a képviselő-testület munkáját. Építi a gyülekezeti közösséget, és őrzi annak belső békéjét. Kezdeményezi az egyházközségi tisztségviselők és alkalmazottak javadalmának évenkénti rendezését.

(3) A felügyelő munkájának segítésére másodfelügyelő választható, aki a felügyelő helyettese is. Ahol nincs másodfelügyelő, a felügyelő helyettese a gondnok, ennek hiányában a jegyző.²⁸

1997. ÉVI IV. TÖRVÉNY AZ EGYHÁZI SZOLGÁLATRÓL A MAGASABB EGYHÁZKORMÁNYZATI SZINTEKEN

(Részletek)

ELSŐ RÉSZ AZ EGYHÁZI SZOLGÁLAT ÉS EGYHÁZKORMÁNYZÁS A EGYHÁZMEGYÉBEN

I. cím EGYHÁZI SZOLGÁLAT AZ EGYHÁZMEGYÉBEN

I. fejezet Általános rendelkezések

1. § Az egyházi szolgálat egyházmegyei összehangolására, az egyes egyházközségekben végzett egyházi szolgálaton túlmutató egyházmegyei szolgálatok ellátására az egyházmegyék lelkészeket és nem lelkészeket bízhatnak meg.

2. § Minden egyházmegyében választandó esperes, espereshelyettes, egyházmegyei evangélikációs és missziói felelős, egyházmegyei ifjúsági felelős, egyházmegyei katechetikai fe-

²⁸ A többi tisztségviselőről szóló részt elhagyjuk.

lelős és egyházmegyei diakóniai ügyvivő. Szükség esetén, az esperesi tisztség kivételével egy személy két feladatot is elláthat.

3. § Az egyházmegye egyéb feladatkörökre is szervezhet tisztségeket. Ezek szervezéséről és a betöltés módjáról az egyházmegyei presbitérium előkészítése után az egyházmegyei közgyűlés dönt.

II. fejezet Az esperes

4. § Az esperes az egyházmegye gyülekezeti lelkészei közül választott lelkész.

5. § Az esperes joga és feladata az egyházmegyei elnökségnek járó jogokon és feladatokon túl, hogy az egyházmegyében őrködjék az egyházi szolgálat felett.

a) Felelős az egyházmegye lelki életéért és közösségi alkalmaiért.

b) Pásztorolja az egyházmegye lelkészeit hivatásuk betöltésében és magánéletükben. Felelős az egyházmegye lelkészeinek testvéri szeretetben történő együttműködéséért.

6. § Az esperes megbízatása az egyházmegyében, hogy

a) beiktassa az egyházközségek új lelkészeit: a gyülekezeti lelkészt, a gyülekezeti másodlelkészt, a hitoktató lelkészt és a helyettes lelkészt,

b) felszentelje az egyházközségek új gyülekezeti termeit, renovált templomait, a templomok új oltárát, keresztelőkövét, és a püspök megbízásából orgonáját és harangjait.

7. § Az esperes joga és kötelessége az egyházközségekben legalább háromévenként általános vizsgálatot tartani, s a vizsgálatról a püspöknek jelentést tenni.

8. § Az esperest akadályoztatása esetén az espereshelyettes helyettesíti. Az esperes saját maga és helyettese akadályoztatása esetén meghatározott feladat ellátására felhatalmazást adhat az egyházmegye bármelyik gyülekezeti lelkészének is.

[...] ²⁹

II. cím

AZ EGYHÁZMEGYE ÖNKORMÁNYZATA

I. fejezet

Egyházmegyei közgyűlés

20. § Az egyházmegyei közgyűlés az egyházmegye legfőbb döntéshozó képviseleti testülete. ³⁰

21. § (1) Az egyházmegyei közgyűlés szavazati joggal rendelkező tagjai

a) hivatalból: az egyházmegye tisztségviselői, presbiterei és megbízottai, valamint az egyházmegyéhez tartozó egyházközségek gyülekezeti lelkészei és felügyelői;

²⁹ A többi funkciót nem tárgyaljuk.

³⁰ Egyházmegyei szinten a közgyűlés a döntéshozó szervezet, és ettől el van különítve a végrehajtó szerv, a presbitérium.

b) választás alapján: az egyházmegyéhez tartozó egyházközségek önálló gyülekezeti lelkesítő állásonként két-két választott képviselője.

(2) Az egyházmegyei közgyűlésen tanácskozási joggal vesznek részt

a) hivatalból: mindazon lelkészek, akik nem tartoznak az (1) bekezdés a) pontja hatálya alá; az egyházmegye területén lévő, az egyházi törvények alá tartozó intézmények vezetői vagy képviselői;

b) meghívás alapján: szakértők.

22. § Amennyiben az egyházmegyében valaki egyidejűleg több tisztséget visel, a közgyűlésen kizárólag egy szavazati joggal rendelkezik.

23. § Az egyházmegyei közgyűlés irányítja és felügyeli az egyházmegye lelki, szellemi, kulturális és gazdasági életét. Ennek segítésére az egyházmegye különböző bizottságokat alakíthat, melyeknek vezetője a munkaág választott felelőse. A bizottságok a közgyűlésnek beszámolási kötelezettséggel tartoznak.

24. § Az egyházmegyei közgyűlés munkáját hatéves ciklusokban végzi.

25. § Az egyházközségi közgyűlések az egyházmegyei közgyűlésre küldött képviselőiket hat évre választják.

26. § Az egyházmegyei közgyűlés azon tagját, aki a közgyűlésről – egy választási cikluson belül – három ízben kimentés nélkül távol marad, tisztségéről lemondottnak kell tekinteni. A hivatalból szavazati joggal közgyűlési tag lelkésszel és egyházközségi felügyelővel szemben az egyházmegyei ügyész fegyelmi eljárást kezdeményez.

27. § A közgyűlést az egyházmegye elnöksége írásban hívja össze. A kibocsátott meghívónak tartalmaznia kell a tárgysorozati pontokat. A közgyűlés előtt megfelelő időben ki kell küldeni a közgyűlés tárgyaival kapcsolatos írásos előterjesztéseket, anyagokat és a várható eldöntendő kérdéseket is.

28. § A közgyűlést évenként legalább egy alkalommal össze kell hívni. A közgyűlés tagjai egynegyedének írásban előterjesztett kérelmére az egyházmegye elnöksége köteles három héten belül rendkívüli közgyűlést összehívni.

29. § A határozathozatal rendjét az 1997. évi VII. törvény I. címének II. és V. fejezete szabályozza.

30. § A közgyűlés nyilvános, azon hallgatóként a közgyűlés tagjain kívül bárki részt vehet, de tanácskozási joguk az egyházmegye területén lévő egyházközségek tagjainak csak akkor van, ha egyházközségi meghatalmazásukat – melyet egyházközségük elnöksége aláírt és az egyházközség bélyegzőjével lebélyegzett – az egyházmegyei közgyűlés megkezdése előtt átadják a közgyűlés jegyzőjének.

31. § A közgyűlésen az esperes és az egyházmegyei felügyelő, akadályoztatásuk vagy tisztségük üresedése esetén az espereshelyettes, illetve a másodfelügyelő elnököl.

32. § A közgyűlésről jegyzőkönyvet kell vezetni, amit az elnökségnek, a jegyzőnek és két jelen lévő közgyűlési tagnak kell hitelesítenie.

33. § Az egyházmegyei közgyűlés hatáskörébe tartoznak az egyházmegye életének legfőbb kérdései:

a) [Hatályon kívül helyezte a 2002. évi V. törvény.]

b) Megállapítja és jegyzőkönyvbe foglalja az egyházközségek közgyűlései által megvá-

lasztott esperes, illetve egyházmegyei felügyelő beiktatásának megtörténtét, és meghallgatja székfoglalóikat, valamint meghatározza az esperesi hivatal rendjét és működési feltételeit.

c) Megválasztja az esperes és az egyházmegyei felügyelő kivételével az egyházmegyei tisztségviselőit, presbitereit és megbízottait, a jelölőbizottság, a számvevőszék, az Egyházmegyei Bíróság és az egyházmegyei bizottságok tagjait, valamint a nem közoktatási intézmények igazgatótanácsának az egyházmegye által delegált tagjait hatévi időtartamra.

d) Megválasztja az egyházkerületi presbitérium és az egyházkerületi közgyűlés egyházmegyei küldötteit.

e) Megválasztja az országos közgyűlés egyházmegyei küldötteit.

f) Megválasztja az egyházmegyei zsinati küldötteit.

g) Tárgyalja és elfogadja az egyházmegyei elnökség és a jelentésre kötelezett egyházmegyei tisztségviselők jelentéseit, a bizottságok javaslatait és elrendeli a szükséges tennivalókat.

h) Határoz az egyházmegye vagyonszerzése, vagy vagyonának elidegenítése, megterhelése, illetve kezelése tárgyában. Meghatározza az egyházmegye gazdálkodásának, valamint az egyházmegye kezelésében lévő pénzeszközök elosztásának és ütemezésének elveit és módját.

i) [Hatályon kívül helyezte a 2000. évi II. törvény.]

j) Intézményeket alapít vagy szüntet meg.

k) Jóváhagyja az egyházközségek területének és szolgálati viszonyainak változását. Az egyházközségek közötti vitás esetekben határoz az egyházkerületi közgyűléshez történő fellebbezettel.

l) Jóváhagyja az egyházmegyei presbitérium jelentését az egyházmegye egyházközségeinek éves költségvetéséről, zárszámadásáról és zárómérlegéről.

m) egyházmegyei szabályrendeleteket alkot.

n) Jóváhagyja az egyházközség által választott név használatát.

o) Tartós megbízást ad a nem lelkészi egyházi munkásoknak.

II. fejezet

Egyházmegyei presbitérium

34. § Az egyházmegye önálló hatáskörű végrehajtó és intézkedő szerve az egyházmegyei presbitérium.

35. § Az egyházmegyei presbitérium tagjai az esperes, az espereshelyettes, az egyházmegyei felügyelő, a másodfelügyelő, az egyházmegye lelkészi és nem lelkészi jegyzője, az egyházmegye gazdasági felelőse, számvevőszéki elnöke és ügyésze, az egyházmegyei evangélizációs és missziói felelős, az ifjúsági felelős, a katechetikai felelős és a diakóniai ügyvivő, valamint megkezdett 10 betöltött lelkészi állásonként egy-egy lelkészi és nem lelkészi tag, akik nem lehetnek ugyanabból a gyülekezetből megválaszva.

36. § Az egyházmegyei presbitérium elnökei az esperes és az egyházmegyei felügyelő. Akadályoztatásuk vagy állásuk üresedése esetén a presbiteri ülésen az espereshelyettes, illetve az egyházmegyei másodfelügyelő elnököl.

37. § Az egyházmegyei presbitériumot az egyházmegye elnöksége írásban hívja össze. A kibocsátott meghívónak tartalmaznia kell a tárgysorozati pontokat. A presbiteri ülés előtt megfelelő időben ki kell küldeni az ülés tárgyaival kapcsolatos írásos előterjesztéseket, anyagokat és a várható eldöntendő kérdéseket is.

38. § Az egyházmegyei presbitériumot szükség szerinti rendszerességgel, de évenként legalább három alkalommal össze kell hívni. A presbitérium egynegyedének írásban előterjesztett kérelmére az egyházmegye elnöksége köteles három héten belül presbiteri ülést összehívni.

39. § (1) A határozathozatal rendjét az 1997. évi VII. törvény I. címének II. és V. fejezete szabályozza.

(2) A presbiteri ülés nem nyilvános, de azon a presbitérium tagjain kívül tanácskozási joggal mindazok részt vehetnek, akiket az elnökség meghív.

40. § Az egyházmegyei presbitérium azon tagját, aki a presbiteri ülésről – egy választási cikluson belül – három ízben kimentés nélkül távol marad, tisztségéről lemondottnak kell tekinteni.

41. § A presbiteri ülésről jegyzőkönyvet kell vezetni, amit az elnökségnek, a jegyzőnek és két jelen lévő presbiternek kell hitelesítenie.

42. § Az egyházmegyei presbitérium hatáskörébe tartoznak mindazok az ügyek, amelyek nincsenek az egyházmegyei közgyűlés vagy más egyházi szerv hatáskörébe utalva, illetve amelyeket az egyházmegyei közgyűlés a presbitérium hatáskörébe utal:

a) Összeállítja az egyházmegye éves munkatervét, megtervezi közösségi alkalmait, és segíti azok megvalósítását.

b) Segítséget nyújt az általános esperesi vizsgálatokhoz, és megtárgyalja az azokról készült jelentéseket.

c) Segíti az egyházmegyei közgyűlés előkészítését.

d) Dönt egyházmegyei állások létesítéséről és megszüntetéséről, nem lelkeszi egyházmegyei munkások határozott idejű megbízásáról. Dönt az egyházmegye alkalmazottainak és tisztségviselőinek bérezéséről és gyakorolja a munkáltatói jogokat.

e) Gazdasági döntéseket hoz a közgyűlés által elfogadott gazdálkodási elvek keretein belül. Elfogadja az egyházmegyei költségvetést és zárszámadást.

f) Jóváhagyja az egyházmegye egyházközségeinek éves költségvetését, zárszámadását, és erről jelentést tesz az egyházmegyei közgyűlésnek.

g) Jóváhagyja az egyházmegyei egyházközségek ingatlanainak tulajdonjogi változásait.

h) Az egyházmegye nevében jelölteket javasol magasabb egyházkormányzati szintek tisztségviselőinek választása előtt.

i) Ellátja a közoktatási intézményekkel és azok igazgatótanácsaival kapcsolatos feladatait.

43. § Az egyházmegyei presbitérium képviselője évente beszámol a presbitérium működéséről az egyházmegyei közgyűlésen.

III. fejezet Egyházmegyei elnökség

44. § Az egyházmegye képviseleti és végrehajtó (ügyviteli) szerve az elnökség. Az egyházmegyei elnökség tagjai az esperes és az egyházmegyei felügyelő.

45. § Az esperes és az egyházmegyei felügyelő együtt és közös felelősséggel vezetik és képviselik az egyházmegyét, irányítják közigazgatását és annak összes ügyeit egyetértően intézik.

(1) Az esperes és az egyházmegyei felügyelő közös feladatai:

a) Építik az egyházmegye közösségét és őrzik annak belső békéjét.

b) Felelősek az egyházmegye rendjéért, örököden azon, hogy az egyházmegyében minden az egyházi törvényekben megszabott jogok és kötelezettségek szerint, az egyház javára történjék.

c) Felelősek azért, hogy az egyházmegye tisztségviselői szolgálatukat hűségesen végezzék.

d) Összehívják az egyházmegyei presbitéri üléseket és közgyűléseket, és azokon elnökölnék. A presbitériumi ülésekre a presbiterekén kívül más személyeket meghívhatnak. Jelentést tesznek az egyházmegyei közgyűlésen az egyházmegye életét meghatározó lelki és közösségi eseményekről, az egyházmegye anyagi viszonyairól, s ezeket a püspöknek is tudomására hozzák. Felelősek a presbitériumi és közgyűlési határozatok végrehajtásáért.

e) Jóváhagyják az egyházközségi lelkészi díjleveleket.

f) Eredménytelen választási eljárás esetén kezdeményezési jogkörüket gyakorolják.

g) alkalmi megbízást adnak nem lelkészi egyházmegyei munkásoknak.

h) Gyakorolják utalványozási, valamint egyházközségi hitelfelvételre vonatkozó engedélyezési jogkörüket.

(2) Az esperes és az egyházmegyei felügyelő megosztható feladatai:

a) Felügyeletet gyakorolnak az egyházközségek felett és felügyelik az egyházmegyei tisztségviselők szolgálatát.

b) Látogatják és ellenőrzik az egyházközségeket és egyházmegyei intézményeket.

c) Joguk az egyházközségek lelkészei, felügyelői és elnökségei értekezletének összehívása.

d) Eljárnak az egyházmegye gyülekezeti lelkészi állásainak megüresedésekor és lefolytatják a lelkészalkalmazási eljárást, valamint lefolytatják az 1997. évi II. törvény 25. §-ban írt – a lelkészek áthelyezésével kapcsolatos – eljárást.

e) Feladatuk a kötelességüket elmulasztó tisztségviselőket először testvérileg meginteni, a botrányos magaviseletüket rendreutasítani, ennek eredménytelensége esetén az egyházmegyei szabályrendeletben meghatározott eljárást, illetve szükség szerint a bírósági eljárást kezdeményezni.

III. cím

AZ EGYHÁZMEGYE TISZTSÉGVISELŐI

I. fejezet

Általános rendelkezések

46. § Az egyházmegye az önkormányzati feladatok ellátására és az egyházmegye működésének biztosítására tisztségviselőket választ. Az egyházmegye kötelessége a lelkészek közül esperest, espereshelyettest, lelkészi jegyzőt, a lelkészek vagy nem lelkészek közül evangélizációs és missziói felelőst, katechetikai felelőst, ifjúsági felelőst és diakóniai ügyvivőt, a nem lelkészek közül egyházmegyei felügyelőt, másodfelügyelőt, nem lelkészi jegyzőt, egyházmegyei gazdasági felelőst, ügyészt és számvevőszéki elnököt választani. Szükség szerint az egyházmegye

meghatározott feladatkörrel egyéb tisztségviselőket és megbízottakat is választhat. Az egyházmegyei tisztségviselők és megbízottak feladatait munkaköri leírás rögzíti.

47. § Az egyházmegye tisztségviselői közül az esperes, az egyházmegyei felügyelő, a gazdasági felelős, a számvevőszéki elnök, az evangélizációs és missziói felelős, a katechetikai felelős, az ifjúsági felelős és a diakóniai ügyvivő minden évben jelentést tesz munkájáról az egyházmegyei közgyűlésnek. Amennyiben két egymás utáni évben az egyházmegyei közgyűlés nem fogadja el egy tisztségviselő jelentését (az esperes és az egyházmegyei felügyelő kivételével), az egyházmegyei ügyész köteles kezdeményezni a tisztségviselő visszahívását és választási eljárás megindítását.

48. § Az egyházmegyei tisztségviselő tisztsége megszűnik a megbízatás lejártakor, továbbá elhalálozás, lemondás, visszahívás, jogerős bírósági ítélet folytán, valamint a lelkészi tisztség betöltőjére nézve akkor is, ha az egyházmegyében megszűnik az egyházmegyei lelkészi tisztség viselésére jogosító hivatalt betölteni. Pótlását a következő egyházmegyei közgyűlésig az egyházmegyei elnökség saját hatáskörében köteles megoldani, amennyiben a törvény másképp nem rendelkezik.

II. fejezet

Az egyházmegyei tisztségviselők jogai és feladatai

49. § Az egyházmegye tisztségviselői közül az esperes, az espereshelyettes, az egyházmegyei evangélizációs és missziói felelős, az ifjúsági felelős, a katechetikai felelős és a diakóniai ügyvivő jogait és feladatait e törvény 4–15. §-ai szabályozzák. Az alábbi törvényszakasz az egyházmegye többi tisztségviselőjének jogairól és feladatairól rendelkezik.

[...] ³¹

³¹ A többi tisztségviselőről szóló részt kihagyjuk.

MÁSODIK RÉSZ

AZ EGYHÁZI SZOLGÁLAT ÉS EGYHÁZKORMÁNYZÁS AZ EGYHÁZKERÜLETBEN

I. cím

AZ EGYHÁZI SZOLGÁLAT AZ EGYHÁZKERÜLETBEN

I. fejezet

Általános rendelkezések

57. § Az egyházkerületben az egyházi szolgálat összehangolására, az egyházközségekben és az egyházmegyékben végzett egyházi szolgálat segítésére az egyházkerületek lelkészeket és nem lelkészeket bízhatnak meg.

58. § Minden egyházkerületben választandó püspök és püspökhelyettes, alkalmazandó püspöki titkár, valamint alkalmazható egyházkerületi lelkész.

59. § Az egyházkerület egyéb feladatkörökre is szervezhet tisztségeket. Ezek szervezéséről és a betöltés módjáról az egyházkerület közgyűlése dönt.

II. fejezet

A püspök

60. § A püspök a Magyarországi Evangélikus Egyház lelkészei közül választott lelkész.

61. § A püspök joga és feladata, hogy – az egyházkerületi elnökség hatáskörébe tartozó jogokon és feladatokon túl – gondot viseljen az egyházi szolgálat tartalmi és személyi feltételeire, így különösen

a) őrködi az egyház egységén és azon, hogy az egyházkerületben minden tevékenység az egyház javára történjék;

b) felügyel arra, hogy a lelkészek híven töltsék be szolgálatukat, hűségesek legyenek az evangélikus egyház biblikus és hitvallásos tanításához és a keresztyén erkölcs szerint éljenek;

c) vigyáz az egyházi szolgálat folyamatosságára és helyes végzésére az egyházkerület egyházközségeiben, intézményeiben és minden területén;

d) pásztorolja az egyházkerület lelkészeit hivatásuk betöltésében és magánéletükben. Elősegíti a lelkészek testvéri szeretetben történő együttműködését, tudományos és gyakorlati továbbképzését;

e) felügyel a leendő lelkészek és más egyházi munkások képzésére és nevelésére, teológiai tanulmányaira és erkölcsi életére;

f) felelős azért, hogy az egyházkerület gyülekezeteiben, egyházmegyéiben, magában az egyházkerületben és ezek intézményeiben az egyház törvényeit megtartsák.

62. § A püspök megbízatása, hogy

a) felavassa a Magyarországi Evangélikus Egyház lelkészjelöltjeit azok megvizsgálása után,

b) beiktassa az egyházkerület felügyelőjét,

c) felszentelje az egyház templomait, intézményeit, gyülekezeti házait, orgonáit és hangjait,

d) megállapítsa az istentiszteletek rendjét az országos liturgiaügyi bizottsággal egyetértésben és az országos közgyűlés jóváhagyásával.

63. § A püspök felelős az egyházkerület lelkészi szolgálatának személyi feltételeiért:

a) Dönt a lelkészjelöltek szolgálatba állításáról.

b) Dönt a segédlelkészek kiküldéséről.

c) Helyettes lelkészt küld az egyházközségekbe.

d) Engedélyezi a lelkészek és a lelkészi pályára készülő teológiai hallgatók és lelkészjelöltek házasságkötését.

e) Dönt valamely külföldi evangélikus egyházban felavatott lelkész szolgálatba állításáról.

f) Engedélyt ad arra, hogy más keresztyén felekezetben szerzett lelkészi oklevél birtokosa az Evangélikus Hittudományi Egyetemen a tanári kar által megállapított tárgyakból vizsgát tehesen.

g) A munkáltatóval egyeztetve dönt a lelkészek tartós szabadságolása esetében a szolgálat alóli felmentésről.

h) Nyilatkozik lelkészválasztásoknál a lelkészek választhatóságával kapcsolatban.

i) Jóváhagyja a lelkészek által betöltendő másodállás, illetve jelentős lekötöttséggel járó elfoglaltság elvállalását.

j) Ellátja a lelkészek áthelyezésével kapcsolatos feladatát.

64. § A püspököt akadályoztatása esetén a püspökhelyettes helyettesíti. A püspök saját maga és helyettese akadályoztatása esetén meghatározott feladat ellátására felhatalmazást adhat az egyházkerület bármelyik esperesének is.

64/A. § A püspöki címet a püspök nyugdíjba vonulása után is használhatja.

III. fejezet

A püspökhelyettes és püspöki titkár

Püspökhelyettes

65. § A püspökhelyettes az egyházkerület gyülekezeti lelkészei közül választott lelkész.

66. § A püspökhelyettes feladata a püspök helyettesítése és a püspök feladataiban való segítség. A püspökhelyettes tisztje a jegyzői feladatok felügyelete a másodfelügyelővel együtt. Egyéb feladatkörét egyházkerületi szabályrendelet szabályozza.

67. § A püspökhelyettes joga, hogy a feladataihoz szükséges tájékoztatást megkapja.

Püspöki titkár

68. § A püspöki titkár az a lelkész vagy nem lelkész, akit az egyházkerület presbitériuma a püspök segítségére, a püspök javaslatára alkalmaz. Munkáját a püspök rendelkezése szerint végzi.

II. CÍM

AZ EGYHÁZKERÜLET ÖNKORMÁNYZATA

I. fejezet

Egyházkerületi közgyűlés³²

69. § Az egyházkerületi közgyűlés az egyházkerület legfőbb döntéshozó képviseleti testülete, amelynek hivatalból jelen lévő és választott tagjai vannak.

70. § (1) Az egyházkerületi közgyűlés szavazati joggal rendelkező tagjai

a) hivatalból: az egyházkerületi presbitérium tagjai, az egyházmegyei elnökségek;

b) választás alapján: az egyházmegyék választott 2-2 lelkészi és nem lelkészi küldötte.

(2) Az egyházkerületi közgyűlésen tanácskozási joggal vesznek részt

a) hivatalból: az egyházkerület tisztségviselői, az egyházkerületi bíróság elnökei, az egyházkerület területén lévő intézmények vezetői vagy képviselői országos szabályrendelet alapján;

b) meghívás alapján: szakértők.

71. § [A rendelkezést egyesítette e törvény 93. §-sal a 2000. évi XIV. törvény.]

72. § Az egyházkerületi közgyűlés munkáját hatéves ciklusokban végzi.

73. § A közgyűlést az egyházkerület elnöksége írásban hívja össze. A kibocsátott meghívónak tartalmaznia kell a tárgysorozati pontokat. A közgyűlés előtt megfelelő időben meg kell küldeni a közgyűlés tárgyaival kapcsolatos írásos előterjesztéseket, anyagokat, és a várható eldöntendő kérdéseket is.

74. § A közgyűlést legalább évenként össze kell hívni. A közgyűlés egynegyedének írásban előterjesztett kérelmére az egyházkerület elnöksége köteles három héten belül közgyűlést összehívni.

75. § (1) A határozathozatal rendjét az 1997. évi VII. törvény I. címének II. és V. fejezete szabályozza.

(2) Az egyházkerületi közgyűlés azon tagját, aki az egyházkerületi közgyűlésről – egy választási cikluson belül – három ízben kimentés nélkül távol marad, tisztségéről lemondott-nak kell tekinteni.

76. § A közgyűlésen általában a közgyűlés tagjain kívül hallgatóként bármely egyházköz-ségi tag részt vehet.

77. § A közgyűlésen a püspök és az egyházkerületi felügyelő, akadályoztatásuk vagy hivataluk üresedése esetén a püspökhelyettes, illetve a másodfelügyelő elnököl.

78. § A közgyűlésről jegyzőkönyvet kell vezetni, amit az elnökségnek, a lelkészi és nem lelkészi jegyzőnek és két jelen lévő közgyűlési tagnak kell hitelesítenie.

79. § Az egyházkerületi közgyűlés hatáskörébe tartoznak az egyházkerület életének fontosabb kérdései, ezek között különösen az alábbiak:

a) A püspök és az egyházkerületi felügyelő kivételével megválasztja az egyházkerület tisztségviselőit, az Egyházkerületi Bíróságot, a Lelkészképesítő Bizottságot és a jelölőbizottságot

³² Az egyházkerületi közgyűlés döntéshozó képviseleti testület, amely munkáját hatéves ciklusokban végzi.

tagjait, az egyházkerületi evangélizációs és missziós lelkészt, valamint a GAS előadót, továbbá az Országos Evangélizációs és Missziói Bizottságnak, az Országos Gazdasági Bizottságnak, és a nem közoktatási intézmények igazgatótanácsának az egyházkerület által delegált tagjait, hat évi időtartamra.

b) Egyházkerületi szabályrendeleteket alkot.

c) Megállapítja és jegyzőkönyvbe foglalja az egyházközségek közgyűlései által megválasztott püspök, illetve egyházkerületi felügyelő beiktatásának megtörténtét, és meghallgatja székfoglalóikat, valamint meghatározza a püspöki hivatal rendjét és működési feltételeit.

d) Tárgyalja és elfogadja az egyházkerületi elnökség és a jelentésre kötelezett egyházkerületi tisztségviselők jelentéseit, valamint az egyházkerületi presbitériumnak e jelentésekkel kapcsolatos jegyzőkönyvi állásfoglalását, és elrendeli a szükséges tennivalókat.

e) Kijelöli az állandó püspöki székhelyet.

f) Dönt egyházközségeknek az egyházkerülethez tartozó egyházmegyék közötti átcsatlósáról.

g) Általános választás során jelölőbizottságot küld ki.

h) Meghatározza az egyházmegyék által az országos közgyűlésbe és a zsinatba küldendő egyházkerületi képviselők számát.

i) Másodfokon dönt az egyházközségek közötti vitás kérdésekben. Az egyházmegyék közötti vitás ügyekben – ha törvény másképp nem rendelkezik – első fokon határoz.

j) Tartós megbízást ad a nem lelkeszi egyházi munkásoknak.

II. fejezet

Egyházkerületi presbitérium

80. § Az egyházkerület általános hatáskörű döntés-előkészítő és döntéshozó képviseleti szerve a presbitérium, amelynek hivatalból jelen lévő és választott tagjai vannak.

81. § (1) Az egyházkerületi presbitérium szavazati joggal rendelkező tagjai

a) hivatalból: a püspök és a püspökhelyettes, az egyházkerületi felügyelő és másodfelügyelő, az egyházkerületi lelkeszi és nem lelkeszi jegyző, az egyházkerületi ügyész és az egyházkerületi evangélizációs és missziói lelkesz;

b) választás alapján: az egyházmegyéenként választott presbiterek, mégpedig egyházmegyéenként egy-egy lelkesz és nem lelkesz.

(2) Az egyházkerületi presbitériumban tanácskozási joggal vesznek részt:

a) az egyházmegyei elnökségek;

b) esetenkénti meghívás alapján: az egyházkerület további lelkeszi és nem lelkeszi tisztségviselői, szakértők, és az elnökség által meghívottak.

82. § [Áthelyezte a 2000. évi XIV. törvény az 1997. évi VII. törvény 46. §-hoz.]

83. § Az egyházkerületi presbitérium elnökei a püspök és az egyházkerületi felügyelő. Akadályoztatásuk vagy hivataluk megüresedése esetén, a presbiteri ülésen a püspökhelyettes, illetve az egyházkerületi másodfelügyelő elnököl.

84. § Az egyházkerületi presbitériumot az egyházkerület elnöksége írásban hívja össze. A kibocsátott meghívónak tartalmaznia kell a tárgysorozati pontokat. A presbiteri ülés előtt

megfelelő időben meg kell küldeni az ülés tárgyaival kapcsolatos írásos előterjesztéseket, anyagokat és a várható eldöntendő kérdéseket is.

85. § Az egyházkerületi presbitériumot szükség szerint, de évenként legalább két alkalommal össze kell hívni. A presbitérium egynegyedének írásban előterjesztett kérelmére az egyházkerület elnöksége köteles három héten belül presbiteri ülést összehívni.

86. § (1) A határozathozatal rendjét az 1997. évi VII. törvény I. címének II. és V. fejezete szabályozza.

(2) A presbiteri ülés nem nyilvános, de azon a presbitérium tagjain kívül tanácskozási joggal mindazok részt vehetnek, akiket az elnökség meghív.

87. § Az egyházkerületi presbitérium azon tagját, aki a presbiteri ülésről – egy választási cikluson belül – három ízben kimentés nélkül távol marad, tisztségéről lemondottnak kell tekinteni.

88. § A presbiteri ülésről jegyzőkönyvet kell vezetni, amit az elnökségnek, a lelkési és nem lelkési jegyzőnek és két jelen lévő presbiternek kell hitelesítenie.

89. § Az egyházkerületi presbitérium hatáskörébe tartoznak mindazok az ügyek, amelyek nincsenek az egyházkerületi közgyűlés vagy más egyházi szerv hatáskörébe utalva, illetve amelyeket az egyházkerületi közgyűlés a presbitérium hatáskörébe utal, így különösen

a) Az egyházkerület nevében jelöltek javasol országos tisztségviselők választása előtt.

b) Összeállítja az egyházkerület éves munkatervét, megtervezi közösségi alkalmait, és segíti azok megvalósítását.

c) Előkészíti az egyházkerületi közgyűlést, állást foglal az elnökség és a tisztségviselők jelentéseivel kapcsolatban.

d) Alkalmazza az egyházkerület munkatársait, dönt az egyházkerület tisztségviselőinek és munkatársainak bérezéséről, és gyakorolja a munkáltatói jogokat.

e) Javaslatot tesz az egyházkerület költségigényével kapcsolatosan az országos presbitériumnak. Véleményezi az egyházmegyék támogatására biztosított gazdasági erőforrások elosztását.

f) Dönt egyházkerületi állások létesítéséről és megszüntetéséről, nem lelkési egyházkerületi munkások meghatározott idejű megbízatásáról.

g) [Hatályon kívül helyezte a 2000. évi II. törvény.]

h) Ellátja a közoktatási intézményekkel és azok igazgatótanácsaival kapcsolatos feladatait.

i) [Hatályon kívül helyezte a 2000. évi III. törvény.]

III. fejezet

Egyházkerületi elnökség

90. § Az egyházkerület képviselői és végrehajtó szerve az elnökség. Az egyházkerületi elnökség tagjai a püspök és az egyházkerületi felügyelő.

91. § A püspök és az egyházkerületi felügyelő együtt és közös felelősséggel vezetik és képviselik az egyházkerületet, irányítják igazgatását és annak összes ügyeit egyetértően intézik.

92. § (1) A püspök és az egyházkerületi felügyelő közös feladatai különösen

a) Építik az egyházkerület közösségét és őrzik annak belső békéjét.

b) Felelősek az egyházkerület rendjéért, őrködnek azon, hogy az egyházkerületben minden az egyházi törvényekben megszabott jogok és kötelezettségek szerint történjék.

c) Felelősek azért, hogy az egyházkerület tisztségviselői szolgálatukat hűségesen végezzék.

d) Összehívják az egyházkerületi presbiteri üléseket és közgyűléseket, és azokon elnökölnek. Jelentést tesznek az egyházkerületi közgyűlésen az egyházkerület életét meghatározó lelki és közösségi eseményekről, az egyházkerület anyagi viszonyairól. Felelősek a presbitériumi és közgyűlési határozatok végrehajtásáért.

e) Jóváhagyják az egyházközségi díjleveleket.

(2) A püspök és az egyházkerületi felügyelő megosztható feladatai különösen

a) Felügyeletet gyakorolnak az egyházközségek és az egyházmegyék felett, és felügyelik az egyházkerületi tisztségviselők szolgálatát.

b) Látogatják az egyházközségeket és az egyházkerület területén lévő intézményeket a mindenre kiterjedő vizsgálat igényével is.

c) Joguk az egyházközségek lelkészei, felügyelői és elnökségei értekezletének összehívása.

d) Feladatuk a kötelességüket elmulasztó tisztségviselőket először testvéreileg meginteni, a botrányos magaviseletűeket rendreutasítani, ennek eredménytelensége esetén szükség szerint a fegyelmi eljárást kezdeményezni.

III. cím

AZ EGYHÁZKERÜLET TISZTSÉGVISELŐI

I. fejezet

Általános rendelkezések

93. § Az egyházkerület az önkormányzati feladatok ellátására és az egyházkerület működésének biztosítására, valamint a lelki, szellemi-kulturális élet javítására tisztségviselőket választ. Az egyházkerület tisztségviselői: a püspök, az egyházkerületi felügyelő, a püspök-helyettes, az egyházkerületi másodfelügyelő, az egyházkerületi ügyész, a lelkészi és nem lelkészi jegyző, valamint azok a tisztségviselők, akiket az egyházkerület szükség szerint meghatározott feladatkörrel választhat. Az egyházkerületi tisztségviselők feladatait hívány, a feladatkörükkel kapcsolatos leírás vagy munkaköri leírás rögzíti, munkájukért a közgyűlésnek felelősek.

94. § Az egyházkerület jelentésre kötelezett tisztségviselői minden évben jelentést tesznek munkájukról az egyházkerületi közgyűlésnek. Amennyiben két egymás utáni évben az egyházkerületi közgyűlés nem fogadja el egy tisztségviselő jelentését (a püspök és az egyházkerületi felügyelő kivételével), az egyházkerületi ügyész köteles kezdeményezni a tisztségviselő visszahívását és a választási eljárás megindítását.

95. § Az egyházkerületi tisztség megüresedik a tisztségviselő megbízatásának lejártakor, továbbá elhalálozás, lemondás, visszahívás, jogerős bírósági ítélet folytán, valamint a tisztség lelkészi betöltőjére nézve akkor is, ha az egyházkerületben megszűnik az egyházkerületi lelkészi tisztség viselésére jogosító hivatalt betölteni. Pótlását a következő egyházkerületi köz-

gyűlésig az egyházkerületi elnökség saját hatáskörében köteles megoldani, amennyiben a törvény másképp nem rendelkezik.

II. fejezet

Az egyházkerület tisztségviselőinek jogai és feladatai

96. § Az egyházkerület lelkeszi tisztségviselőinek jogait és feladatait – a lelkeszi jegyző kivételével – e törvény 57–67. §-ai szabályozzák. A következő törvényszakasz az egyházkerület többi tisztségviselőjének jogairól és feladatairól rendelkezik.

Egyházkerületi felügyelő

97. § Az egyházkerületi felügyelő a püspökkel együtt az egyházkerület vezetője. Ügyel az egyházkerület működésének feltételeire, segíti az egyházkerületben folyó lelki munkát, figyelemmel kíséri és irányítja a közéleti, személyi, anyagi és jogi természetű ügyek intézését. Joga a püspöki hivatal minden ügyéről a tájékoztatást megkapni és a hivatali adminisztrációt egyházkerületi munkájához felhasználni.

Egyházkerületi másodfelügyelő

98. § Az egyházkerületi másodfelügyelő joga és feladata az egyházkerületi felügyelő helyettesítése annak akadályoztatása esetén. Ezen kívül ellátja az egyházkerületi felügyelő feladataiból az egyházkerületi szabályrendelettel átruházott feladatokat. Felügyeli a jegyzői feladatok ellátását. Joga, hogy a feladataihoz szükséges tájékoztatást megkapja.

99. § [Módosította a 2000. évi II. törvény.]

Egyházkerületi ügyész

100. § Az egyházkerületi ügyész joga és feladata, hogy az egyházkerület jogi vonatkozású ügyeit intézze, az egyházkerületet jogi természetű ügyeiben képviselje, jogi tanácsokat adjon az elnökségnek, valamint az egyházkerületi bíróság előtt eljár az előkészítő eljárásban. Az egyházkerületi ügyésznek jogi szakvizsgával kell rendelkeznie.

Lelkeszi és nem lelkeszi jegyző

101. § A lelkeszi és nem lelkeszi jegyzőt az egyházkerületi presbitérium tagjai közül választja az egyházkerületi közgyűlés a jegyzői feladatok ellátására. Feladatuk az egyházkerületi közgyűlés és az egyházkerületi presbiteri ülés jegyzőkönyvének vezetése.

Egyéb tisztségviselők

102. § Az egyházkerületi közgyűlés bizonyos feladatok ellátására egyéb tisztségviselőket is választhat. Feladatkörüket egyházkerületi szabályrendelet határozza meg.

HARMADIK RÉSZ
AZ EGYHÁZI SZOLGÁLAT ÉS EGYHÁZKORMÁNYZÁS
AZ ORSZÁGOS EGYHÁZBAN

I. cím
AZ ORSZÁGOS EGYHÁZ ÖNKORMÁNYZATA

I. fejezet
Országos közgyűlés

103. § Az országos közgyűlés a Magyarországi Evangélikus Egyház legszélesebb körű döntéshozó, legfőbb önkormányzati képviseleti testülete.

104. § Az országos közgyűlés irányítja, segíti és felügyeli a Magyarországi Evangélikus Egyház lelki, szellemi és anyagi életét.

105. § (1) Az országos közgyűlés tagjai szavazati joggal

a) hivatalból: az országos elnökség tagjai, az Országos Egyházi Iroda igazgatója, az országos ügyész, a lelkési munkaközösségek országos szövetségének elnöke, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora;

b) választás alapján: a három kerület 8-8-8 küldötte (4 lelkési és 4 nem lelkési küldött, akiket az egyházmegyék arányos képviseletére az adott egyházkerület által meghatározott számban az egyházmegyék közgyűlései választanak), a közoktatási és szeretetintézmények egy-egy küldötte.

(2) Az országos közgyűlésen tanácskozási joggal vesznek részt

a) az Országos Egyházi Bíróság elnökei, a Zsinat elnökei, az Országos Számvevőszék elnöke, az országos bizottságok elnökei, az Országos Egyházi Iroda osztályvezetői, az evangélikus tábori püspök vagy a tábori püspök evangélikus helyettese;

b) meghívás alapján: az országos jellegű egyházi intézmények vezetői, az országos közgyűlés által elismert evangélikus egyházi egyesületek elnökei, szakértők.

106. § (1) Az egyházmegyék az országos közgyűlésre küldött képviselőiket hat évre választják.

(2) Azt az országos közgyűlési tagot, aki a közgyűlésről – egy választási cikluson belül – három ízben igazolás nélkül távol marad, tisztségéről lemondottnak kell tekinteni.

107. § [Áthelyezte a 2000. évi XIV. törvény az 1997. évi VII. törvény 58. §-ba.]

108. § A közgyűlést a közgyűlés elnöksége írásban hívja össze. A kibocsátott meghívónak tartalmaznia kell a tárgysorozati pontokat és a várható eldöntendő kérdéseket is.

109. § A közgyűlés előtt legalább hét nappal ki kell küldeni a közgyűlés tárgyaival kap-

csolatos írásos előterjesztéseket és anyagokat is. Késői kiküldés esetén a közgyűlés dönt arról, hogy a napirendi pontot tárgyalja-e.

110. § A közgyűlés az alakuló ülésén hat év időtartamra

a) az országos elnökség tagjai közül lelkészi és nem lelkészi elnököt választ. Az üléseket a közgyűlés elnökei felváltva vezetik.

b) megválasztja az országos elnökség tagjai közül az elnök püspököt és az országos felügyelőhelyettest.³³

111. § Az alakuló közgyűlés megválasztja az országos presbitérium és az Országos Egyházi Bíróság tagjait, valamint az országos egyházi tisztségviselőket.

112. § A közgyűlést évenként legalább egy alkalommal össze kell hívni. A közgyűlés szavazati jogú tagjai egynegyedének írásban előterjesztett kérelmére a közgyűlést három héten belül össze kell hívni.

113. § (1) A határozathozatal rendjét az 1997. évi VII. törvény I. címének II. és V. fejezete szabályozza.

(2) A közgyűlés általában nyilvános; zárt ülést a közgyűlés elnöksége rendelhet el.

114. § A közgyűlés üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni, amit a közgyűlés elnökségnek, a jegyzőnek és két jelen lévő közgyűlési tagnak kell hitelesítenie. A jegyzőkönyvet 30 napon belül meg kell küldeni az Országos Egyházi Irodának és az országos elnökség tagjainak. A közgyűlési határozatokat a jegyzőkönyv hitelesítése után az egyház hivatalos lapjában 21 napon belül nyilvánosságra kell hozni.

115. § Az országos közgyűlés hatáskörébe tartoznak:

a) Megválasztja az országos elnökség tagjai közül az elnök püspököt és az országos felügyelőhelyettest, illetve az országos közgyűlés lelkészi és nem lelkészi elnökét, valamint – amennyiben erről a rájuk vonatkozó törvény másképpen nem rendelkezik – az országos egyházi tisztségviselőket, az országos presbitérium, az országos jelölőbizottság, az Országos Számvévőszék, az Országos Egyházi Bíróság és az országos bizottságok tagjait hat évi időtartamra.

b) Amennyiben erről a rájuk vonatkozó törvény másképpen nem rendelkezik, megválasztja az országos egyházi intézmények vezetőit.

c) Megválasztja az országos egyház zsinati küldötteit hat évi időtartamra. Az országos elnökség tagjai közül az a püspök és az a felügyelő a zsinat szavazati joggal rendelkező tagja, aki nem visel elnök püspöki, illetve országos felügyelői vagy felügyelőhelyettesi tiszteket, továbbá az országos közgyűlés elnökségének sem tagja.

d) Megválasztja a protestáns tábori püspöki, illetve hivatalvezetői tisztnek evangélikus lelkésszel történő betöltésénél a tábori püspököt, illetve a hivatalvezetőt, valamint a főállású tábori lelkészeket.

e) Tárgyalja és elfogadja az országos presbitérium, az országos elnökség, az országos tisztségviselők és előadók, valamint a bizottságok jelentéseit és elrendeli a szükséges tennivalókat.

f) Meghatározza az egyes országos egyházi szolgálati és működési ágakat és ezek felada-

tait. Beosztja, hogy ezen ágak bizottságai, illetve az ügyeket intéző országos egyházi irodai osztályok felett melyik országos elnökségi tag gyakorol szakmai felügyeletet.

g) Meghatározza az országos egyház gazdálkodásának, valamint az országos egyházi szervezet kezelésében lévő pénzeszközök elosztásának elveit és módját. Határoz az országos egyházi szervezet vagyonszerzése, vagy vagyonának elidegenítése, megterhelése, illetve kezelése tárgyában.

h) Határozatot hoz az egyházmegyék körében felmerült területi és igazgatási vitákban az országos presbitérium előterjesztése alapján.

i) Dönt országos állások szervezéséről és megszüntetéséről. Tartós megbízást ad az egyházi munkásoknak.

j) Döntést hoz az országos presbitérium által előterjesztett javaslatokról.

k) Intézményeket alapít vagy szüntet meg, valamint ellátja a működés biztosításához szükséges feladatokat.

l) Országos szabályrendeleteket alkot.

m) [Hatályon kívül helyezte a 2002. évi V. törvény.]

n) Jóváhagyja az istentiszteleti rendről szóló püspöki döntést.

II. fejezet

Országos presbitérium³⁴

116. § Az országos egyházi önkormányzat döntés-előkészítő és meghatározott hatáskörben döntéshozó szerve az országos presbitérium, amelynek hivatalból jelen lévő és választott tagjai vannak.

117. § (1) Az országos presbitérium tagjai szavazati joggal

a) hivatalból: az országos elnökség tagjai, az országos ügyész, a Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora;

b) az országos közgyűlés választása alapján: egyházkerületenként 4-4-4 (2-2 lelkészi és a nem lelkészi) küldött.

(2) Az országos presbitérium ülésein tanácskozási joggal vesznek részt

a) hivatalból: az Országos Egyházi Iroda igazgatója, a Zsinat elnökei, az országos gazdasági igazgató, az Országos Számvevőszék elnöke, az Országos Bíróság elnökei;

b) meghívás alapján: szakértők.

118. § [Áthelyezte a 2000. évi XIV. törvény az 1997. évi VII. törvénycikk 61. §-ba.]

119. § Az országos presbitérium ülésszervező elnöke az elnök püspök és az 10 országos felügyelő. Az üléseket felváltva vezetik.

120. § Az országos presbitériumot az országos elnökség írásban hívja össze. A kibocsátott meghívónak tartalmaznia kell a tárgysorozati pontokat és a várható eldöntendő kérdéseket is. A presbitériumi ülés előtt legalább öt nappal ki kell küldeni az ülés tárgyával kapcsolatos írásos előterjesztéseket és anyagokat is.

³⁴ A pártállami időkben a presbitérium hatáskörét kiterjesztették a közgyűlés rovására. A mostani alkotmány nagyrészt visszaállította az eredeti állapotot.

121. § Az országos presbitériumot szükség szerint, de évenként legalább két alkalommal össze kell hívni. Az országos presbitérium egynegyedének írásban előterjesztett kérelmére az országos elnökség köteles három héten belül az országos presbitérium ülését összehívni.

122. § (1) A határozathozatal rendjét az 1997. évi VII. törvény I. címének II. és V. fejezete szabályozza.

(2) A presbiteri ülés nem nyilvános, de azon a presbitérium tagjain kívül tanácskozási joggal mindazok részt vehetnek, akiket az elnökség meghív.

123. § Az országos presbitérium azon tagját, aki a presbiteri ülésről – egy választási cikluson belül – három ízben kimentés nélkül távol marad, tisztségéről lemondottnak kell tekinteni.

124. § Az országos presbitérium üléséről jegyzőkönyvet kell vezetni, amit az elnökségnek, a jegyzőnek és két jelen lévő presbiternek kell hitelesítenie.

125. § Az országos presbitérium hatáskörébe tartoznak mindazok az ügyek, amelyek nincsenek az országos közgyűlés vagy más egyházi szerv hatáskörébe utalva, így különösen

a) Az országos elnökség előterjesztésében megvitatja és jóváhagyja saját munkatervét, az országos bizottságoknak munkatervükre vagy más tárgyra vonatkozó jelentéseit és javaslatait, az Országos Egyházi Irodának az igazgató által összeállított éves feladattervét és éves jelentését.

b) Dönt a Magyarországi Evangélikus Egyház hazai és nemzetközi ökumenikus és a külföldi testvéregyházakkal fenntartott kapcsolatairól, és ezekről beszámol az országos közgyűlésnek.

c) Dönt a Magyarországi Evangélikus Egyháznak a Magyar Köztársaság állami és társadalmi szervezeteivel fenntartott kapcsolatairól, és döntéseiről beszámol az országos közgyűlésnek.

d) Előkészíti az országos közgyűlést.

e) Javaslatot tesz a főállású tábori lelkészek, valamint a protestáns tábori püspöki, illetve hivatalvezetői tisztnak evangélikus lelkésszel történő betöltésénél³⁵ a tábori püspök, illetve hivatalvezető személyére.

f) Megvizsgálja és az országos közgyűlésnek jóváhagyásra előkészíti az országos egyházi szerveknek az Országos Gazdasági Igazgató által elkészített és az Országos Egyházi Elnökség által előterjesztett éves költségirányzatát és éves zárszámadását, az utóbbit az Országos Számvevőszék jelentése alapján.

g) Dönt az országos egyház tisztségviselőinek díjazásáról, megállapítja az alkalmazotti bértáblázatot, és dönt az alkalmazottak bérezéséről. Határozott idejű megbízást ad a nem lelkészi egyházi munkásoknak.

h) Gazdasági döntéseket hoz a közgyűlés által elfogadott gazdálkodási elvek keretein belül. Elfogadja az országos egyházi önkormányzat költségvetését és zárszámadását, és megadja az elszámolásokkal kapcsolatos felmentvényt. Dönt az egyházmegyei önkormányzatok támogatására biztosított gazdasági erőforrások elosztásáról, az országos egyházi szervezet működéséhez szükséges pénzeszközökről, illetve tartalékalapok képzéséről.

³⁵ A protestáns tábori püspök felváltva református vagy evangélikus volt.

i) Jóváhagyja az egyházmegyék és az országos intézmények éves költségvetését, zárószámadását és zárómérlegét.

j) Jóváhagyja az országos egyházi fenntartású intézmények szervezeti és működési szabályzatát.

k) Dönt az egyházkerületek által előterjesztett gazdasági vonatkozású kérdésekben.

l) Jóváhagyja az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektorának, egyetemi tanárának és az Egyetem lelkészének megválasztását.

m) Dönt közös Egyházmegyei Bíróság kialakításáról.

n) [Hatályon kívül helyezte a 2002. évi V. törvény.]

o) Ellátja a közoktatási intézményekkel és azok igazgatótanácsaival kapcsolatos feladatait.

126. § Az országos presbitérium azon határozatát, amely valamely országos munkaágot érint, az illetékes országos bizottság előkészítése alapján, illetve állásfoglalására figyelemmel hozza meg.

III. fejezet Országos elnökség

127. § A Magyarországi Evangélikus Egyház országos szervezeti szintjén az önkormányzati testületek döntései alapján a vezetést az országos elnökség gyakorolja. Az elnökség irányítja a munkaágakat, és koordinálja a szolgálatnak a kerületekben történő irányítását. Az országos elnökség tagjai az országos felügyelő és az egyházkerületek elnökségei.

128. § Az országos elnökség legalább havonta ülésezik és dönt a folyó ügyekben. Az üléseken – tanácskozási joggal – részt vesz az Országos Egyházi Iroda igazgatója, aki az ügyekről jelentést tesz és a döntések végrehajtásáról gondoskodik. Tanácskozási joggal szükség szerint vesz részt az országos ügyész és az országos gazdasági igazgató.

129. § Az országos elnökség tagjai felosztják maguk között a kapcsolattartási feladatokat, és ezeket a választási ciklus végéig önállóan, de az országos elnökség testületi döntéseire igazodóan ellátják, és az országos elnökség ülésein rendszeresen beszámolnak tevékenységükről.

130. § Az országos elnökség tagjai közül az elnök püspök és az országos felügyelő, mint az elnökség adminisztratív vezetői, előkészítik az Elnökség üléseit és figyelemmel kísérik az Elnökség döntéseinek végrehajtását, valamint ellátják az egyház reprezentatív képviseletét. Az elnök püspök és az országos felügyelő ezen tisztüket az országos elnökség határozatai szerint látják el. Tevékenységükről elnökségi ülésenként beszámolnak.

130/A. § (1) Az országos elnökség lelkész tagjainak helyettesítési rendje az országos elnökségi tagságból származó feladatkörökben:

a) az elnök püspököt ebben a feladatkörében az országos közgyűlési elnökség püspök tagja, ennek akadályoztatása esetén a szavazati jogú zsinati tag püspök helyettesíti;

b) az országos közgyűlési elnökség püspök tagját ebben a feladatkörében a szavazati jogú zsinati tag püspök, ennek akadályoztatása esetén az elnök püspök helyettesíti;

c) a szavazati jogú zsinati tag püspököt ebben a feladatkörében az elnök püspök, ennek akadályoztatása esetén az országos közgyűlési elnökség püspök tagja helyettesíti.

(2) Az országos elnökség nem lelkész tagjainak helyettesítési rendje az országos elnökségi tagságból származó feladatkörökben:

a) az országos felügyelőt ebben a feladatkörében az országos felügyelőhelyettes, ennek akadályoztatása esetén az országos közgyűlési elnökség felügyelő tagja, majd a szavazati jogú zsinati tag felügyelő helyettesíti;

b) az országos közgyűlési elnökség felügyelő tagját ebben a feladatkörében a szavazati jogú zsinati tag felügyelő, ennek akadályoztatása esetén az országos felügyelőhelyettes, majd az országos felügyelő helyettesíti;

c) a szavazati jogú zsinati tag felügyelőt ebben a feladatkörében az országos felügyelőhelyettes, ennek akadályoztatása esetén az országos közgyűlési elnökség felügyelő tagja, majd az országos felügyelő helyettesíti.

(3) Az egyházkerületi elnökség tagjait ilyen minőségükben az egyházkerületi közgyűlés által megválasztott helyetteseik helyettesítik. Az egyházkerületet az országos elnökségben, az országos presbitériumban és az országos közgyűlésben szavazati joggal, a zsinatban tanácskozási joggal képviselik.

131. § Az országos elnökség feladata

a) építeni az egyház közösségét és őrizni annak belső békéjét és egységét,

b) őrködni azon, hogy az egyházban minden az egyházi törvényekben megszabott jogok és kötelezettségek szerint történjék,

c) felügyelni az országos tisztségviselők szolgálatát, valamint munkáltatói jogokat gyakorolni az Országos Egyházi Iroda vezetője felett,

d) hivatalos kapcsolatot tartani az ország más keresztyén egyházaival és külföldi egyházakkal,

e) szakmai felügyeletet gyakorolni az egyes országos szolgálati és funkcionális ágak működése, valamint az ágak működését adminisztráló országos egyházi irodai osztályok felett,

f) tájékoztatási és együttműködési kapcsolatot tartani az országos bizottságokkal, illetve az egyházi egyesületekkel,

g) javaslatlételi jogkör gyakorlása az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektorának választásakor, valamint kinevezni az egyetemi tanárokat,

h) vezetni az Országos Egyházi Névtárat,

i) az egyház hivatalos lapjának megszerkesztése és megjelentetése.

132. § A elnök püspök és az országos felügyelő sajátos feladata

a) összehívni az országos presbiteri üléseket és azokon elnökölni, jelentést tenni az országos közgyűlésen az országos egyház életét meghatározó lelki és közösségi eseményekről, az országos egyház anyagi viszonyairól, biztosítani az országos presbitériumi és közgyűlési határozatok végrehajtását,

b) hivatalos kapcsolatot tartani a Magyar Köztársaság legfelsőbb állami szerveivel.

133. § Az országos elnökség püspök tagjainak sajátos feladata

a) a lelki élet egyetemes és egységes irányítása,

b) a liturgia változtatásának kezdeményezése és az elfogadott liturgia bevezetése.

134. § Az országos felügyelő sajátos feladata az Országos Egyházi Iroda általános felügyelete.

135. § Az országos elnökség nem lelkészi tagjainak sajátos feladata:

- a) az anyagi (gazdálkodás, épületek stb.) és jogi természetű ügyek intézésének felügyelete,
- b) az egyházi közoktatási és nevelési intézmények működésének felügyelete.

IV. fejezet

Az országos egyházi bizottság

136. § Az országos közgyűlés saját tagjaiból és választott szakértőkből országos bizottságokat alakít. Az országos bizottságok tagjait – ha törvény másként nem rendelkezik – az országos közgyűlés választja meg hat évre. Az evangélizációs és missziói bizottság, a gazdasági bizottság, valamint a gyűjteményi tanács elnökét kivéve a bizottságok elnököket saját tagjaik közül maguk választják.

137. § A bizottságok a munkaágakban folyó tevékenységeket kísérik figyelemmel, értékelik azokat és ennek alapján javaslatokat készítenek. A bizottságok működését és feladatait országos szabályrendelet határozza meg.

138. § A bizottságok az országos közgyűlés munkáját segítve értékelő, döntés-előkészítő és a közgyűlés által meghatározott kereten belül döntéshozó feladatokat látnak el. A bizottságok végzett munkájukról az országos közgyűlésen beszámolási kötelezettséggel tartoznak, javaslataikról a közgyűlés határoz.

139. § Az országos bizottsági vezetők felelősek azért, hogy a munkaágnak munkaterve legyen. A munkatervet az országos önkormányzati testületek határozataira és az országos elnökség javaslataira figyelemmel kell összeállítani. A bizottság elnöke felelős azért, hogy a munkaterv bizottságot érintő részleteiben elmaradás ne legyen.

140. § Az országos közgyűlés, az országos presbitérium és az országos elnökség határozatai meghozatalánál figyelembe veszi az illetékes országos bizottságok állásfoglalását.

141. § Az országos közgyűlés

- a) diakóniai bizottságot,
- b) egyházzenei bizottságot,
- c) építészeti és egyházművészeti bizottságot,
- d) evangélizációs és missziói bizottságot,
- e) gazdasági bizottságot,
- f) gyermek- és ifjúsági bizottságot,
- g) gyűjteményi tanácsot,
- h) jogi bizottságot,
- i) katechetikai bizottságot,
- j) liturgiaügyi bizottságot,
- k) nevelési-oktatási bizottságot,
- l) női missziói bizottságot,
- m) az ökumenikus és külügyi kapcsolatok bizottságát,
- n) ösztöndíjbizottságot,
- o) sajtóbizottságot,

p) teológiai és etikai bizottságot alakít. Szükség szerint más bizottságok is alakíthatók.

II. cím

AZ ORSZÁGOS EGYHÁZ TISZTSÉGVISELŐI

I. fejezet

Általános rendelkezések

142. § Az országos közgyűlés az önkormányzati feladatok ellátására és az országos egyházi szervezet működésének biztosítására az országos elnökség, illetve az országos bizottságok elnökei mellé tisztségviselőket választ, illetve alkalmaz. Országos egyházi tisztségviselők az országos elnökség tagjai és az országos bizottságok elnökein kívül a lelkészi és nem lelkészi jegyző, az Országos Egyházi Iroda igazgatója, az országos ügyész, az országos gazdasági igazgató, az országos számvevőszéki elnök, az evangélizációs és missziói lelkész, a katechetikai, az ifjúsági és a diakóniai ügyvivő. Szükség szerint az országos közgyűlés meghatározott feladatkörrel egyéb tisztségviselőket is választhat.

143. § Az elnök püspök és az országos felügyelő iktatása istentisztelet keretében történik, a többi országos tisztségviselő az országos közgyűlés előtt tett esküvel foglalja el tisztségét. Akit olyan tisztségre választanak meg, amelyet már addig is betöltött, nem tesz újabb esküt.

144. § Az országos egyház jelentéstételre kötelezett tisztségviselői minden évben jelentést tesznek munkájukról az országos közgyűlésnek. Amennyiben két egymást követő évben az országos közgyűlés nem fogadja el egy tisztségviselő jelentését (az országos felügyelő kivételével), az országos ügyész köteles kezdeményezni a tisztségviselő visszahívását és a választási eljárás megindítását.

145. § Az országos tisztségviselő tisztsége megszűnik a megbízatás lejártakor, továbbá elhalálozás, visszahívás, lemondás esetén, illetve jogerős bírósági ítélet folytán, valamint országos szabályrendeletben meghatározott egyéb feltételek nem teljesülése esetén.

II. fejezet

Az országos egyház tisztségviselőinek feladata

Országos jegyzők

146. § Az országos lelkészi és nem lelkészi jegyzőt az országos presbitérium tagjai közül választja az országos közgyűlés a jegyzői feladatok ellátására. Feladatuk, hogy az országos közgyűlés, valamint az országos presbiteri ülések jegyzőkönyvét vezessék.

Országos Egyházi Iroda igazgatója

147. § Az Országos Egyházi Iroda igazgatója az a felsőfokú végzettséggel és szakirányú igazgatási gyakorlattal rendelkező evangélikus egyházközségi tag, akit az országos közgyűlés az Országos Egyházi Iroda vezetésére megválaszt és alkalmaz, és aki felett a munkáltatói jogokat az országos elnökség gyakorolja. Az Országos Egyházi Iroda igazgatójának feladata és hatásköre az Országos Egyházi Iroda vezetése, és az Iroda munkatársai felett a munkáltatói jogok gyakorlása. További feladatait és hatáskörét részletesen az Országos Egyházi Iroda működéséről szóló szabályrendelet rögzíti.

Országos ügyész

148. § Az országos ügyész az a jogi végzettségű, szakvizsgával rendelkező, feddhetetlen életű, konfirmált egyházközségi tag, akit az országos közgyűlés arra a feladatra választ, hogy az egyház jogi vonatkozású ügyeit intézze, és azokban az egyházat képviselje. Tanácsokat ad az országos elnökségnek és az országos presbitériumnak és kérésre az egyházkerületi és egyházmegyei önkormányzatok képviselőinek egyházi és állami törvények értelmezése és azok alkalmazása terén. Közreműködik az országos intézmények szerződéskötéseiben és jogi ügyleteiben, valamint az országos egyházi bíróság előtt eljár az előkészítő eljárásban.

Országos számvevőszéki elnök

149. § Az országos számvevőszéki elnök az a szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkező, feddhetetlen életű, konfirmált egyházközségi tag, akit az országos közgyűlés arra a feladatra választ, hogy az Országos Számvevőszékkel az országos egyház és az országos egyházi intézmények pénzkezelését és számadásait ellenőrizze, arról jelentést tegyen, illetve szükség esetén eljárjon. Munkájáról az országos közgyűlésnek ad számot, vizsgálatot kezd az országos elnökség felkérésére is.

Országos gazdasági igazgató

150. § Az országos gazdasági igazgató az a szakirányú felsőfokú végzettséggel és szakismerettel rendelkező feddhetetlen életű, konfirmált egyházközségi tag, akit az országos közgyűlés arra a feladatra választ, hogy az országos egyház pénzkezelését és gazdasági ügyintézését az Országos Egyházi Iroda keretein belül vezesse.

Egyéb tisztségviselők

151. § Az országos közgyűlés bizonyos feladatok ellátására egyéb tisztségviselőket is választhat. Feladatkörüket országos szabályrendelet határozza meg.

III. cfm

AZ ORSZÁGOS EGYHÁZI IRODA

152. § Az Országos Egyházi Iroda az országos egyház adminisztratív központja. Szervezetét, működését, munkatársainak munkakörét országos szabályrendelet rögzíti.

153. § Az Országos Egyházi Iroda vezetője az igazgató. Az Országos Egyházi Iroda érkezteti és előkészíti az országos közgyűlés, az országos presbitérium, az országos elnökség és az országos bizottságok, valamint az Országos Egyházi Bíróság hatáskörébe tartozó ügyeket, valamint a döntések értelmében gondoskodik az Országos Egyházi Irodára eső feladatok elvégzéséről.

154. § Az országos elnökség és azon országos tisztségviselők, akik nem alkalmazottai az Országos Egyházi Irodának, az Irodát érintő feladatok végrehajtását az Iroda igazgatójától kéri, aki az Iroda munkatársainak kiadja azokat.

155. § Az Országos Egyházi Iroda által kezelt nyilvántartások és adatok az országos elnökség, az országos tisztségviselők, és az egyházkerületi, valamint az egyházmegyei elnökségek rendelkezésére állnak, kivéve azokat, amelyek személyiségi jogokat érintenek.

156. § Az egyes munkaágak irányítása és az országos jellegű feladatok ellátására az országos elnökség előterjesztésére az országos egyház presbitériuma állásokat létesít, amelyeket az országos közgyűlés által megválasztott – országos szabályrendeletben meghatározott képesítésű, kellő gyakorlattal rendelkező – személyek töltenek be. A munkáltatói jogokat – országos szabályrendelet szerint – az országos elnökség, illetve az Országos Egyházi Iroda igazgatója gyakorolja.

Forrás: A Magyarországi Evangélikus Egyház törvényei. *Evangélikus Közlöny*, 2003. augusztus 1. (Különszám.), 1–39.; BALOGH–GERGELY, 2005., 272-es számú dokumentum.

A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ JELENLEG HATÁLYOS ALKOTMÁNYA (Részletek, Budapest, 2002. május 31.)

A rendszerváltozás idején, 1989. január 18 – 1991. február 26. között ülésezett a református egyház IX. budapesti zsinata. Ezen új választójogi törvényt alkottak, amelynek alapján jött létre az új, immár alkotmányozó zsinat. A Magyarországi Református Egyház X. Budapesti Zsinata 1991. február 27-én ült össze. Ennek 10. ülészakája 1994. november 30-án fogadta el a II. törvénycikket a Magyarországi Református Egyház alkotmányáról és kormányzatáról. Ezzel hatályon kívül helyezték az 1967. évi II. törvénycikkbe foglalt korábbi egyházalkotmányt. A zsinat 17. ülészakán az 1996. évi II. tc.-vel több ponton módosították az 1994:II.tc-t. (Ezt 1996. április 18-án fogadták el.)

A XI. Budapesti Zsinat 1997. február 27-én nyílt meg, s ezen is folytatódott az új egyházi törvénykönyv kidolgozása és elfogadása. A 13. ülészakán a 2001. évi II. tc. (2001. november 29.) és a 15. ülészakán a 2002. évi III. tc. (2002. május 31.) újabb módosításokat jelentett az 1994-es szövegen. Ezeknek a törvényeknek egységes szerkezetbe foglalt összegzése alkotja a jelenleg is érvényben lévő egyházalkotmányt.¹

1994. ÉVI II. TÖRVÉNY A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ ALKOTMÁNYÁRÓL ÉS KORMÁNYZATÁRÓL SZÓLÓ AZ 1996. ÉVI II. TV. , A 2001. ÉVI II. TV. ÉS A 2002. ÉVI III. TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSAIVAL EGYSÉGES SZERKEZETBEN²

Az egyház szervezete: alkotmányos és kormányzati rendje nem önmagáért van, hanem a szolgálat végzésére, a kegyelem ajándékaival való sáfarkodásra (1Kor 4,1), az egyházhoz illő ékes és szép rendben (1Kor 14,40).

ELSŐ RÉSZ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

1. § A Magyarországi Református Egyház, Jézus Krisztus Egyetemes Anyaszentegyházának része, a Magyarország területén lévő református egyházközségekből épül fel. A más or-

¹ A dokumentum végén jelzik, hogy 1996-ban, 2001-ben és 2002-ben mely §-ok kerültek módosításra.

² Az új törvénykönyven megmaradt az 1967. évi I. tc. (100-as számú dokumentum). A címben jelzettek túl még az 1992. II. tc. az egyházi könyvkiadásról, az 1994:I. tc. a Magyar Honvédségnél és Határőrségnél végzendő lelkipásztori szolgálatról, 1995: II. tc. az egyház missziójáról, az 1995: III. tc. az egyház felsőoktatási intézményeiről, 1996: I. tc. az egységes választójogi törvény, 2000: I.tc. az egyházi törvénykezésről, 2000: II. az egyházi szeretetszolgálatról, 2002: I. tc. az egyház gazdálkodásáról, 2002: II.tc. a Református Lelkész Nyugdíjintézetéről. Ezek megtalálhatók a Magyarországi Református Egyház internetes honlapján (<http://www.reformatus.hu/adattar/torv/1994-II.-tv.htm>). Továbbá *Református egyházi törvénytár*. Budapest, 2001.

szágokban élő magyar református, illetve református egyházakkal egy lelki közösséget alkot.

2. § (1) A Magyarországi Református Egyház a Szentírás alapján és hitvallásai: az Óegyházi Hitvallások, a második Helvét Hitvallás és a Heidelbergi Káté értelmében egyedüli fejének az Úr Jézus Krisztust ismeri, és magát a zsinat-presbiteri elvek szerint kormányozza.

(2) A Magyarországi Református Egyház Jézus Krisztus missziói parancsának engedelmeskedve, kiemelt feladatának tekinti (Mt 28,18–20) a missziót, az ifjúság nevelését, az elcsesettek gondozását.

3. § A Magyar Köztársaság alkotmánya kimondja az egyház és az állam szétválasztását, amit a Magyarországi Református Egyház tudomásul vesz.

4. § A Magyarországi Református Egyháznak, önkormányzati jogú testületeinek, valamint erre felhatalmazott intézményeinek önálló jogalanyisége van.

5. § Az egyházat megilleti az egyházi törvényalkotás joga. Az egyházi törvényt újabb egyházi törvény módosíthatja, vagy hatályon kívül helyezheti.

6. § Az egyházi testületek jogosultak saját hatáskörükben az egyházi törvényeknek, a felsőbb egyházi testületek szabályrendeleteinek és az egyházi testületek törvényes önkormányzati jogainak sérelme nélkül szabályrendeletet alkotni. A szabályrendelet a felettes egyházi hatóság(ok) jóváhagyásával válik jogérvényessé. A jóváhagyást megadottnak kell tekinteni, ha a szabályrendelet bemutatásától számított 30 napon belül a felettes egyházi hatóság írásban nem nyilatkozik.

7. § Egyházi törvényben meghatározott egyházi tisztség és megbízatás csak olyan egyháztagra ruházható, aki az egyházi törvény értelmében arra választható vagy alkalmazható. Világi tisztségviselővé lehetőleg presbitert kell választani. A tisztségviselő köteles tisztségét vagy megbízatását legjobb tudása szerint az egyház érdekeinek szem előtt tartásával betölteni.

8. § Az egyháznak az a tagja nem vehet részt mint tisztségviselő, vagy mint az egyházi önkormányzat körében rendelkezésre jogosult testület tagja, olyan ügyre vonatkozó tárgyalásban, határozathozatalban vagy intézkedésben, amelyben ő maga, házastársa, jegyese, egyenesági rokona és annak házastársa, örökbefogadó és nevelő szülője, örökbefogadott és nevelt gyermeke, testvére, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, továbbá a testvér házastársa, valamint mint valamelyik fél törvényes képviselője, meghatalmazottja járt el, vagy érdekelt.

9. § (1) Az egyház alkalmazásában levő, lelkészi képesítésű és jellegű személyek (egyházi személyek) szolgálati viszonya és felelőssége tekintetében az egyházi törvények, minden egyéb alkalmazott munkaviszonya tekintetében pedig a mindenkor hatályos állami jogszabályok rendelkezései szerint kell eljárni.

(2) Az egyház tagjának vagy tisztségviselőjének jogellenesen okozott kárért a kártérítési felelősség általános szabályai szerint tartozik felelősséggel.

(3) Az egyháztagok és a tisztségviselők az egyháznak jogaik és kötelezettségeik gyakorlása közben jogellenes magatartással okozott kárért a polgári jogi felelősség szabályai szerint tartoznak felelősséggel.

(4) Az egyház alkalmazottainak kártérítési felelősségére, valamint az egyház által alkalmazottainak okozott kárért fennálló felelősségére a mindenkor hatályos állami jogszabályok rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

10. § A Magyarországi Református Egyház közoktatási és felsőoktatási, egészségügyi, szeretetszolgálati és egyéb intézményei, gyűjteményei, konferenciатеlei az egyház szer-
ves részei. Ezek az intézmények a Zsinat elvi iránymutatása mellett és az ágazati törvény-
ben meghatározott szervezeti rendben és szabályok szerint az illetékes egyházi testületek
felügyelete alatt végzik működésüket.

11. § (1) A Magyarországi Református Egyház, valamint jogi személyiségű testületei és
intézményei, egyházi, közművelődési és emberbaráti célokat szolgáló alapítványokat léte-
síthetnek.

(2) Az alapító okirat egy példányát a Zsinati Irodának nyilvántartásba vétel végett meg-
kell küldeni.

12. § Az egyház tagjai és tisztségviselői egyházi feladatok szolgálatában álló egyesületet
alapíthatnak.

MÁSODIK RÉSZ AZ EGYHÁZKÖZSÉG

I. FEJEZET

AZ EGYHÁZKÖZSÉGRŐL ÁLTALÁBAN

13. § (1) Az egyházközség az egyház tagjainak meghatározott területen élő és az egyhá-
zi törvény szerint szervezett gyülekezete.

(2) Az egyházközség területe általában egybeesik a helység területével. Egy egyházköz-
ség területe több helység területére is kiterjedhet, és egy helység területén több református
egyházközség is lehet.

(3) A református egyháztag ahhoz az egyházközséghez tartozik, amelynek területén be-
jelentett állandó lakása van. Ha azonban más egyházközséghez kíván tartozni, erről a ké-
relméről a fogadó egyházközség presbitériuma dönt, és erről értesíti a területileg illetékes
egyházközség presbitériumát.

(4) A Magyarországi Református Egyházhoz tartozó egyházközségek elnevezésükben a
„Református Egyházközség” megjelölést és annak a helységnek a nevét tartoznak viselni,
amelynek a területén működnek. Ha egy helység területén több egyházközség működik,
akkor ezek mindegyike a helység nevén kívül más közelebbi megkülönböztető elnevezést
köteles használni (pl. Alszegei-Felszegei Református Egyházközség).

14. § (1) Az egyházközség anya-, társ-, leány- vagy missziói egyházközség.

(2) Az anyaegyházközség a feladatait lelkipásztori állás fenntartásával önállóan teljesíti;
presbitériuma, önálló anyakönyvezése és pénzgazdálkodása van. Az anyaegyházközségek
lélekszámának alsó és felső határát az egyházkerületi közgyűlés szabályozhatja. Az anya-
egyházközség jogi személy.

15. § (1) A társegyházközség két vagy több közel fekvő helységben levő egyházrészből áll.
A társegyházközségeknek saját presbitériumuk van, de a lelkészi állást együttesen tartják
fenn. A társegyházközség jogi személy.

(2) A társegyházközségek egymás közötti viszonyát az egyházmegyei közgyűlés által jó-
váhagyott megállapodás szabályozza.

16. § Leányegyházközség az, amely önálló istentiszteleti hellyel rendelkezik, de a lelkipásztori gondozás és igazgatás tekintetében valamely anyaegyházközséghez van csatolva. A leányegyházközség nem jogi személy.

17. § Missziói egyházközség, ha a feladatok ellátása, különösen a lelkészi állás fenntartása az Országos Református Egyházi Közalap, egyházkerület vagy egyházmegye támogatásával történik. Lelkészét az illetékes püspök nevezi ki. A missziói egyházközség jogi személy.

18. § Szórványok azoknak a helységeknek a területén vannak, ahol a református egyháztagok elszórtan, külön egyházközségi szervezet nélkül élnek. A szórványt az illetékes egyházmegye közgyűlése valamely egyházközséghez osztja be.

19. § Új egyházközség felállítása vagy a meglevő megszüntetése vagy szervezetének megváltoztatása tárgyában az egyházmegyei közgyűlés határoz. Új egyházközség létrehozását vagy a régi beosztásának megváltoztatását jóváhagyó egyházmegyei határozatot nyilvántartás végett meg kell küldeni az egyházkerületnek és a Zsinati Irodának.

20. § Az egyházközség az egyházi törvényeknek és a felsőbb egyházi hatóságok törvényes rendelkezéseinek korlátai között teljesíti mindazokat a feladatokat, amelyek az ige hirdetése, a sákramentumok kiszolgáltatása, a hívek lelki gondozása, tanítása, az egyházfegyelem fenntartása, a szegények, árvák, elhagyottak és betegek gondozása tekintetében az egyházra várnak. E feladatainak teljesítése céljából megalakítja az egyházközség testületeit, megválasztja tisztségviselőit és gondoskodik a szükséges anyagi eszközökről.

21. § (1) Az egyházközség az egyházi törvényben meghatározott módon részt vesz az egyházi felsőbb hatóságok megválasztásában.

(2) A felsőbb egyházi hatóságok, testületek megalakításánál az anya-, missziói és társ-egyházközségeknek (az utóbbiban az egyházrészeknek együttesen) legalább egy, legfeljebb öt szavazata van.

(3) A szavazatok számértéke ötig az alábbi feltételek szerint emelkedik:

a) ha az egyházközségben több lelkészi állás van, a szavazat számértéke egyenlő a beiktatott lelkészek állásainak számával;

b) ha az egyházközség választójoggal rendelkező tagjainak száma ezernél több, akkor minden további megkezdett ezer választójoggal rendelkező egyháztagra további egy szavazat esik.

(4) Az egyházközségek szavazati számértékét négyévenként az egyházmegyei közgyűlés állapítja meg.

(5) Az egyházközségek szavazati jogukat a presbitériumok által gyakorolhatják.

II. FEJEZET

AZ EGYHÁZTAGOK

22. § (1) A Magyarországi Református Egyház tagja minden magyar – illetve Magyarországon élő nem magyar – állampolgár, akit a református egyház szertartása szerint megkelesztettek, valamint az a nagykorú keresztyén, aki magát reformátusnak vallja.

(2) Teljes jogú egyháztag az, akit megkelesztettek, konfirmációi fogadalmat tett, a gyülekezeti istentiszteleten és az úrvacsorai közösségben részt vesz, és egyházközségében az

egyház fenntartásához hozzájárul. Az ilyen egyháztagnak nagykorúsága elérésétől kezdődően választó joga van és választható.

23. § A református egyháztag kötelességei:

- (1) Az evangélium szerinti tiszta erkölcsű, mértékletes és józan életet éljen.
- (2) Az istentiszteleteken és az úrvacsorában részt vegyen, házassága kötésénél, gyermeke keresztelésénél, halottja eltemetetésénél az egyház rendje szerint járjon el.
- (3) Gyermekeit a református vallásban neveltesse, és konfirmálásukról gondoskodjék.
- (4) Az egyházi közterheket az egyházi előírásokban megszabott módon és mértékben viselje.
- (5) Az elfogadott egyházi tisztséget vagy megbízást híven betöltse.

24. § A református egyháztag jogai:

- (1) Az egyházközség istentiszteleti szolgálati közösségében való részvétel; a konfirmált egyháztag az úrvacsorai közösség részese.
- (2) Házasságának megkötése, gyermekének megkeresztelése, halottjának temettetése végett az egyház szolgálatának igénybevétele.
- (3) Gyermekeinek vallásos oktatását az egyház iskoláiban vagy egyházi iskolákon kívül is igényelheti.
- (4) Az egyházi tisztségek betöltésekor az egyházi törvényben megszabott feltételek mellett választó és választható, az egyházközség presbitériuma által összeállított névjegyzék alapján.

III. FEJEZET

AZ EGYHÁZKÖZSÉG TESTÜLETEI

25. § Az egyházközség önkormányzati és igazgatási feladatait teljesítik:

- a) az egyházközségi közgyűlés,³
- b) a presbitérium,
- c) az egyházközség elnöksége: a lelkész és a főgondnok (gondnok) együttesen,
- d) az egyházközség tisztségviselői és alkalmazottai,
- e) a presbitérium által létrehozott bizottságok.

Az egyházközségi közgyűlés

26. § Az egyházközségi közgyűlést alkotja az egyházközség választói névjegyzékébe felvett minden teljes jogú egyháztag.

Hatáskörébe tartozik:

- a) az egyházközség tisztségviselőinek megválasztása,
- b) amit a törvény a hatáskörébe utal és mindazon ügyekben döntés, amiket a presbitérium a közgyűlés elé terjeszt.

³ Az 1967-es szabályzatban szereplő „választók közgyűlése” helyett visszatér az eredetihez.

Az egyházközség tisztségviselői és alkalmazottai

[...]⁴

38. § A lelkész kötelessége, hogy:

- a) szolgálatát a Szentírás és hitvallásaink szellemében, egyházi törvényeink előírása szerint, teljes odaadással végezze és életvitelével is megerősítse,
- b) magát a teológiai tudományokban állandóan tovább képezze,
- c) magatartásával és nyilatkozatával ápolja és erősítse az evangélium szerinti tiszta erkölcsöt, az emberszeretetet és a hazaszeretetet, kerülje a viszálykodást és személyes ellentétet,
- d) a Magyar Köztársaság Alkotmányát és törvényeit megtartsa,
- e) tartózkodjék minden olyan tevékenységtől, amely akadályozza a lelkészi szolgálat végzésében, vagy amely a gyülekezet megosztásához vezethet,
- f) lelkéstartársaival éljen testvéri egyetértésben, és mindenképpen a békességre törekedjék,
- g) más gyülekezet területén lelkészi szolgálatot csak az illetékes helyi lelkész hozzájárulásával végezhet,
- h) családi életével is jó példát adjon, hogy mindenki előtt nyilvánvalóvá legyen: ő és az ő háza népe az Úrnak szolgálnak.

(2) Házastársa csak református vagy evangélikus egyháztag lehet.

39. § (1) A gyülekezeti lelkész felelős az egyházközségben végzett minden egyházi szolgálatért, így különösen:

- a) az igehirdetésért és a sákramentumok kiszolgáltatásáért,
- b) a misszióért, evangélizációért, a gyülekezet és az egyház egységéért,
- c) a pásztori szolgálatért a gyülekezet tagjai körében és az egyházközség diakóniai szolgálatának irányításáért,
- d) a tanítói feladatok végzéséért: vallásoktatás, konfirmáció, valamint a beosztott és segédlelkész részére történő segítségnyújtásért,
- e) az egyházi és állami jogszabályok által meghatározott igazgatási feladatok pontos végzéséért.

(2) A lelkész lelkészi állása mellett világi állást vagy kereső foglalkozást, vállalkozói tevékenységet a presbitérium hozzájárulásával, az egyházmegye és az egyházkerület közgyűlésének az engedélyével meghatározott idejű szerződéssel vállalhat, ha ez nem veszélyezteti lelkészi szolgálatának az ellátását.

40. § (1) Lelkész politikai párt tagja nem lehet.⁵

(2) Amennyiben a lelkész politikai párttagságot, országgyűlési képviselőiséget vagy külszolgálatot vállal, akkor arra az időszakra lelkészi szolgálata szünetel. A lelkészi szolgálat szüneteltetése idején az illető református lelkészi címének használatával nem nyilatkozhat.

40./A § (1) Ha a lelkész meghatározott idejű egyéb főállású belföldi közszolgálatot, polgármesterséget vállal, köteles lelkészi szolgálatának szüneteltetését kérni.

(2) Gyülekezeti lelkész esetében az illetékes presbitérium, intézményi lelkész esetén a

⁴ Itt és számos helyen szó szerint átvesszik a korábbi egyházalkotmány §-ait, ezért nem közöljük.

⁵ Ezzel szemben a Horthy-korszakban számos lelkész volt nemzetgyűlési, illetve országgyűlési képviselő.

fenntartó dönt a szüneteltetésről vagy a lelkési szolgálat folytatásáról. Az e kérést tárgyaló presbiteri gyűlésen az egyházmegye elnöksége által megbízott lelkési és világi küldött elnököl.

40./B § A lelkési állás szüneteltetése nem érinti a lelkési jelleget.

40./C § A lelkész szükséges helyettesítéséről az esperes, illetve intézményi lelkész esetén a fenntartó gondoskodik az egyházi törvények szabályai szerint, egyeztetve az érintett presbitériummal, illetve a fenntartó testülettel.

41. § (1) A lelkész egyházi szertartás végzésekor fekete ruhát, fekete palástot és esetenként süveget köteles viselni.

(2) A lelkész külső megjelenésével, viselkedésével és magatartásával köteles a lelkési hivatás méltóságának megfelelni.

42. § A lelkész köteles állandóan szolgálati helyén lakni, a gyülekezeti lelkész, a beosztott, illetve segédlelkész részére az egyházközség köteles területén lakást biztosítani.

43. § Nyugdíjas lelkész eseti lelkési szolgálatra felkérhető, beosztott, illetve helyettes lelkési szolgálatra meghatározott idejű megbízással alkalmazható.

A főgondnok vagy gondnok(ok)

44. § (1) Minden egyházközségben a törvényben megállapított kötelességek teljesítésére a legalább 3 évi presbiteri szolgálattal rendelkező presbiterek közül gondnokot vagy gondnokokat kell választani.

(2) Több gondnok választása esetén főgondnokot kell választani.

(3) A gondnok – több gondnok – választása esetén a főgondnok a presbitérium lelkési elnökével alkotja az egyházközség elnökségét.

45. § Az egyházközségi főgondnok vagy gondnok hatáskörébe tartozik:

- a) a presbitériumot a lelkipásztorral együtt összehívja és a gyűlés társelnöke,
- b) a lelkésszel együtt képviseli az egyházközséget,
- c) a lelkésszel együtt aláírja a presbiteri gyűlés jegyzőkönyvét és határozatait,
- d) a lelkésszel együtt kezeli az egyházközség vagyonát, ha az egyházközségnek pénztárosa van, annak működésére a lelkésszel együtt felügyel,
- e) gondoskodik az egyházközség épületeinek jó karbantartásáról,
- f) a lelkésszel együttesen gondoskodik az egyházközség költségvetésének és zárószámadásának elkészítéséről,
- g) ellátja mindazon feladatokat, amelyeket a törvény hatáskörébe utal.

A presbiterek

46. § (1) A presbiterek az egyházközség lelki és anyagi javainak sáfarai, akiket az egyházközség életének felelős irányítására az egyházközségi választók névjegyzékébe felvett egyháztagok közül kell választani a törvény előírásai szerint.

(2) Presbiterre az választható, aki legalább 3 éve teljes jogú egyháztag és a választó gyülekezetnek legalább 1 éve tagja.

47. § A presbitérium választott tagjainak létszámát minden egyházközségre nézve a presbitérium határozata alapján az egyházmegyei közgyűlés hagyja jóvá. A presbiterek száma a lelkészeket és a (fő)gondnokot nem számítva négynél kevesebb nem lehet. A presbitériumnak hivatalból tagjai az egyházközség megválasztott lelkészei.

48. § A presbiterek mellett pótpresbitereket is kell választani, akiknek a száma a választott presbiterek számának legalább negyed része. Ha a presbiteri tisztség a választási cikluson belül megüresedik, a presbitérium által behívott a választás sorrendjében következő pótpresbiter foglalja el a megüresedett helyet.

49. § (1) A presbiter tisztsége megszűnik a választási ciklus lejártával, a választók névjegyzékéből való törléssel, továbbá elhalálozás, lemondás vagy jogerős határozattal történt elmozdítás folytán.

(2) Ha a presbiter a presbitérium három egymást követő gyűlésén nem jelenik meg, és elmaradását nem igazolja, presbiteri tisztségéről lemondottnak kell tekinteni. A presbiter lemondottnak nyilvánító presbitériumi határozat ellen, annak kézhezvételétől számított 8 napon belül az egyházközség elnökségéhez benyújtott, de az egyházmegyei bírósághoz intézett panasznak van helye.

A presbitérium⁶

50. § A presbitérium az egyházközség vezető testülete, lelki és anyagi életének irányítója. E körben feladatai:

- a) az istentiszteleti, missziói és lelki gondozói feladatokat végzi, és teljesítésére felügyel,
- b) a gyülekezeti és intézményes diakónia gyakorlását szervezi,
- c) az egyházi törvény szerint ráruházott jogkörben gyakorolja az egyházfegyelmezést,
- d) új tisztségek és állások szervezéséről és betöltésének feltételeiről határoz,
- e) az egyházközség ingó és ingatlan javait kezeli, vagyontárgyainak elidegenítése vagy megterhelése, új vagyontárgyak szerzése, kölcsön felvétele tárgyában határoz,
- f) az egyházközség költségvetését és zárószámadását évenként elfogadja, és jóváhagyásra felterjeszti,
- g) egyházközségi szabályrendeletet alkot,
- h) az egyházmegyei közgyűlésre képviselőt választ, és szavaz a törvény értelmében felsőbb egyházi hatóságok tagjainak és tisztségviselőinek megválasztásáról,
- i) a választók betűrendes névjegyzékét elkészíti és felterjeszti az egyházmegyének,
- j) általában eljár a törvényben hatáskörébe utalt minden ügyben.

51. § (1) A presbiteri gyűlés elnöke a lekipásztor, társelnöke a főgondnok vagy gondnok. A gyűléseket a presbitérium elnöksége hívja össze és vezeti. Az elnökség tagjai az elnöki feladatok végzése tekintetében egymás között megegyezhetnek.

⁶ Az új egyházalkotmány helyreállította a közgyűlés elsőbbségét a presbitériummal szemben.

(2) Az egyházközség elnökségének akadályoztatása esetén a presbitérium összehívásáról az egyházmegyei elnökség gondoskodik.

(3) Ha az egyházközségnek több lelkipásztora van, a presbitérium három naptári évre választja közülük a presbitérium lelkészi elnökét.

52. § (1) A presbitéri gyűlést szükség szerint, de legalább negyedévenként kell tartani.

(2) A presbitéri gyűlést össze kell hívni akkor is, ha a presbitérium tagjainak negyed része a tárgyalandó ügyek megjelölésével írásban kéri, vagy ha a felsőbb egyházi hatóság elrendeli.

(3) A presbitéri gyűlés az egyháztagok számára nyilvános, de az elnök vagy a jelenlevő presbiterek negyedrésének kívánságára zárt ülést kell tartani.

(4) A presbitéri gyűlésen a pópresbiterek és az egyházközség alkalmazottai tanácskozási joggal vehetnek részt.

(5) Az egyházközség intézményeinek vezetőit tanácskozási joggal meg kell hívni.

53. § (1) A presbitérium gyűlésére a presbitérium valamennyi tagját a gyűlés helyének, idejének és a tárgyalandó ügyek megnevezésével legalább 48 órával előbb meg kell hívni rövid úton vagy levél útján.

(2) A meghívón nem közölt ügyekben döntés nem hozható. A gyűlés előtt legalább 24 órával beadott minden önálló indítványt a napirendre fel kell venni.

54. § (1) Érvényes határozathozatalhoz a presbitérium tagjai több mint felének jelenléte szükséges. Ha a presbitéri gyűlés első ízben határozatképtelenség miatt nem volt megtartható, másodszori meghívásra a jelenlevők számára való tekintet nélkül határozatképes.

(2) A presbitérium a jelenlevők szavazatainak egyszerű többségével (50% + 1) hozza határozatait. Szavazategyenlőség esetén az ülést vezető elnök szavazata dönt. Személyi kérdés esetén titkos szavazással kell dönteni.

55. § A presbitéri gyűlést a lelkész imádkozással és bibliaolvasással nyitja meg és imádkozással zárja be.

56. § A presbitéri gyűlésről a jelenlevők nevének felsorolásával, valamint az ügyek tárgyalását részletesen feltüntető jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az elnökség, a jegyző és a két felkért tag aláírása hitelesít. A jegyzőkönyvet a következő presbitéri gyűlésen ismertetni kell, a határozatokat fel kell olvasni, és ezután kerül sor a hitelesítésére.

57. § (1) A presbitérium határozata ellen közlését követő 15 napon belül az egyházmegyei közgyűléshez fellebbezésnek van helye.

(2) A határozat ellen fellebbezéssel élhet az, akit a határozat érint, illetve az egyházközség választóinak 1/10 része.

(3) Ha a presbitérium megállapítja, hogy határozata jogszabályt sért, azt saját hatáskörében visszavonhatja vagy módosíthatja. Ellenkező esetben a fellebbezést a presbitérium elnöke a presbitérium észrevételével együtt 8 napon belül köteles az egyházmegyei közgyűléshez felterjeszteni.

58. § (1) A presbitérium határozata csak az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyása után válik érvényessé, ha:

a) az egyházközségek addigi beosztásának és egymáshoz való viszonyának a változtatására, új egyházközség szervezésére, vagy az egyházközségeknek több önálló egyházközségekre való megosztására,

b) új lelkészi állás szervezésére, illetve létező megszüntetésére vonatkozik.

(2) A presbitérium határozata fokozatos egyházi hatóság jóváhagyásával válik érvényessé, ha a döntés:

- a) ingatlan vagyon szerzésére, megterhelésére vagy elidegenítésére, kölcsön felvételére,
- b) ajándék, örökség elfogadására vagy visszautasítására,
- c) műemlék vagy műemlék jellegű ingatlanra, műkincs vagyonra, egyházi tulajdon átalkítására vagy építkezésre vonatkozik.

(3) A jóváhagyási rendet a gazdálkodásra vonatkozó egyházi jogszabályok állapítják meg.

59. § (1) Ha felsőbb egyházi hatóság azt észleli, hogy az egyházközség jogszabálysértő határozatot hozott, a határozat végrehajtásának felfüggesztését rendelheti el, és határidő kitűzésével a határozat felülvizsgálatára vagy megváltoztatására hívhatja fel a presbitériumot. Ha a presbitérium ennek nem tesz eleget, az ügyet az egyházmegyei elnökség döntés végett az egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti.

(2) Amennyiben az egyházmegyei közgyűlés a presbitérium határozatát hatályon kívül helyezi, a presbitérium 15 napon belül megfelelő új határozatot köteles hozni.

(3) Ha a presbitérium sorozatosan törvényellenes határozatokat hoz vagy a felsőbb egyházi hatóságok törvényes rendelkezéseinek végrehajtását megtagadja, az egyházmegyei közgyűlés kimondhatja a presbitérium feloszlását és új presbitérium megválasztását. A választás megtörténteig az egyházközség ügyeinek vitelére az egyházmegye másik egyházközségnek presbitériumát jelölheti ki.

IV. FEJEZET

[...]⁷

HARMADIK RÉSZ AZ EGYHÁZMEGYE

I. FEJEZET

AZ EGYHÁZMEGYE SZERVEZETE

75. § Több egyházközségnek az egyházi kormányzás és igazgatás céljából felsőbb hatósággá egyesülése az egyházmegye. Az egyházmegye jogi személy.

76. § Új egyházmegye kialakítása, vagy a meglévő egyházmegye megszüntetése, vagy területi határainak módosítása tárgyában a területileg illetékes egyházkerületi közgyűlés határoz. Erre irányuló kérelmet az érdekelt egyházközségek, egyházmegyék terjesztik elő. Kezdeményezheti az egyházkerület is.

77. § (1) Az egyházmegye önkormányzati, felügyeleti és igazgatási feladatait teljesítik:

- a) az egyházmegyei közgyűlés,
- b) az egyházmegyei tanács,

⁷ Ez a fejezet a kántorról, egyházfőről, harangozóról és egyéb alkalmazottakról szól.

- c) az egyházmegye elnöksége,
- d) az egyházmegye tisztségviselői, alkalmazottai,
- e) az egyházmegyei közgyűlés által alakított vagy az egyházmegye elnöksége által kiküldött bizottságok.

(2) Minden egyházmegye missziói, tanulmányi, gazdasági, diakóniai, iskolai és vallásoktatási, számvizsgáló bizottságot alakíthat. Ezen kívül szükség esetén más bizottságok is alakíthatók.

(3) Az egyházmegyének joga van egyházi törvényben megszabott keretek között egyházi törvénnyel nem szabályozott egyházmegyei tisztséget szervezni, s annak feladatait meghatározni, vagy az egyházmegyéhez tartozó egyházközségek bármely tagját egyházmegyei feladat teljesítésére felkérni.

II. FEJEZET

AZ EGYHÁZMEGYE TISZTSÉGVISELŐI ÉS ALKALMAZOTTAI

78. § (1) Az egyházmegye tisztségviselői: az esperes, az egyházmegyei gondnok, a lelkészek és a világiak közül egyenlő számmal választott egyházmegyei tanácsosok, a lelkészi és világi főjegyző, a lelkészek és a világiak közül egyenlő számmal választott jegyzők, a jogtanácsos, az egyházmegyei bírák, a pénztáros, a számvető, a levéltáros.

(2) Az egyházmegye más tisztségek, valamint alkalmazottak felől is rendelkezhet szabályrendeletben.

79. § (1) Az egyházmegyei tisztségviselők az egyházmegyei közgyűlés előtt tett esküvel foglalják el tisztségüket. Akit olyan tisztségre választanak meg, amelyet már addig is betöltött, nem tesz újabb esküt.

(2) Az egyházmegyei tisztségviselő tisztsége megszűnik az általános tisztújítás idején, továbbá elhalálozás, az egyházmegyei közgyűlés által elfogadott lemondás, jogerős bírói határozattal történt elmozdítás folytán, valamint a lelkészi tisztség betöltőjére nézve akkor is, ha az egyházmegyében megszűnik egyházmegyei lelkészi tisztség viselésére jogosító hivatalt betölteni. Lelkeszi tisztséget betöltő egyházmegyei tisztségviselő egyházmegyei tisztségének megszűnése nem jelenti egyben lelkészi állásáról való lemondását is.

(3) Az az egyházmegyei tisztségviselő, aki az egyházmegyei közgyűlésről három ízben igazolás nélkül elmarad, tisztségéről lemondottnak tekintendő, s helyének betöltéséről az egyházmegyei közgyűlés intézkedik.

Az esperes

80. § (1) Esperesnek olyan lelkész jelölhető, aki a jelölést megelőzően legalább 10 évi folyamatos, önálló gyülekezeti lelkészi szolgálattal rendelkezik.

(2) Az esperest az egyházmegyében önálló lelkészi tisztséget viselők közül kell választani.

(3) Az esperest tisztségében az egyházmegyei közgyűlés erősíti meg, és ezt az egyházkerületi közgyűlésnek bejelenti.

81. § Az esperest akadályoztatása, valamint az esperesi tisztség üresedése esetén valamennyi funkciójában az egyházmegyei lelkészi főjegyző helyettesíti.

82. § (1) Az esperes elnöktársával, az egyházmegyei gondnokkal együtt képviseli az egyházmegyet.

(2) Az esperes az egyházmegyei gondnokkal együtt az egyházmegyéhez tartozó egyházközségek és egyházi tisztségviselők felügyelője, az egyházmegyei és felsőbb egyházi hatóságok határozatainak végrehajtója.

(3) Tisztségénél fogva tagja az egyházmegyei közgyűlésnek, az egyházmegyei tanácsnak, az egyházkerületi közgyűlésnek, az esperes-gondnoki értekezletnek.

(4) Az esperes hatáskörébe tartozik különösen:

a) az egyházmegyei közgyűlésnek az egyházmegye életéről jelentést tesz,

b) lelkészek választása és helyettesítése ügyében a törvények szerint intézkedik,

c) az egyházközségi választások alkalmával a törvényben megjelölt hatáskörben intézkedik,

d) az egyházközségek vagyonleltárát és költségvetését jóváhagyja,

e) az egyházközségi választók névjegyzékét hitelesíti,

f) a lelkészcsaládokat pásztoralja.

(5) Az esperes elnöktársával, az egyházmegyei gondnokkal együtt:

a) az egyházmegyei közgyűlés és tanács összehívása iránt intézkedik, a tanácskozásukat vezeti,

b) az egyházközségi választók névjegyzéke ellen beadott fellebbezéseket elbírálja,

c) az egyházmegyei működő bizottságok tevékenységét irányítja,

d) a megállapított költségvetés keretén belül elnöktársával egyetértésben utalványoz,

e) az egyházmegye pénztárára felügyel,

f) az egyházmegye levéltárára és az egyházmegye területén levő műemlékekre felügyel,

g) az Országos Református Egyházi Közalap ügyében és a Református Lelkeszi Nyugdíj-intézetre vonatkozóan a törvény szerint reá váró feladatokat teljesíti,

h) dönt az egyházi törvényben hatáskörébe utalt ügyekben.

83. § (1) Az esperes az egyházmegye minden egyházközségét köteles az egyházmegyei gondnokkal együtt évente meglátogatni (canonica visitatio). Minden egyházközséget évente legalább egy alkalommal meg kell vizsgálni. Ha az esperes és az egyházmegyei gondnok ezt személyesen nem tudja teljesíteni, felkérésükre egyházmegyei tanácsosok járnak el.

(2) Az esperesi látogatásról az esperes vagy az általa megbízott látogató küldöttség jegyzőkönyvet készít, amelyben az egyházközség életének minden mozzanatára ki kell terjedni.

(3) Az esperes a jegyzőkönyvek alapján készített jelentést az egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti.

Egyházmegyei gondnok

84. § (1) Egyházmegyei gondnokká élő hitű és az egyházi szolgálatra való készségben kiemelkedő, az egyházmegye vezetésére alkalmas és közmegebecsülésben álló presbiter választható, aki legalább 5 év presbiteri szolgálattal rendelkezik.

(2) Az egyházmegyei gondnok választását az egyházmegyei közgyűlés erősíti meg és az egyházkerületi közgyűlésnek bejelenti.

85. § Az egyházmegyei gondnokot akadályoztatása vagy a tisztség üresedése esetén törvényes helyettese, az egyházmegyei világi főjegyző helyettesíti.

86. § (1) Az egyházmegyei gondnok elnöktársával, az esperessel együtt képviseli az egyházmegyét.

(2) Tisztségénél fogva tagja az egyházmegyei közgyűlésnek, az egyházmegyei tanácsnak, az egyházkerületi közgyűlésnek, az esperes-gondnoki értekezletnek.

(3) Az egyházmegyei gondnok hatáskörébe tartoznak értelemszerűen a 82. § (5) bekezdésében és a 83. §-ban meghatározott ügyek.

[...] ⁸

III. FEJEZET

AZ EGYHÁZMEGYEI KÖZGYŰLÉS

91. § (1) Az egyházmegyei közgyűlést alkotják:

- a) az esperes és az egyházmegyei gondnok, a lelkészi és világi főjegyzők,
- b) lelkészi és világi tanácsosok,
- c) lelkészi és világi jegyzők,
- d) az egyházmegyei jogtanácsos,
- e) minden lelkész és helyettes lelkész,
- f) az egyházközségek szavazati számértékének megfelelő létszámban beküldött világi képviselői,
- g) területe szerint az illetékes teológia tanár képviselője,
- h) területe szerint az illetékes egyetem, főiskola egy tanár képviselője,
- i) területén működő középiskolák, általános iskolák és óvodák egy-egy tanár (tanító) képviselője,
- j) a területén működő egészségügyi, szeretetintézmények és a tudományos gyűjtemények egy-egy képviselője.

(2) Az egyházmegyének e törvényszakaszban fel nem sorolt tisztségviselői, az egyházmegye bírái és pótbírái az egyházmegyei közgyűlésen szavazati jog nélkül tanácskozó tagok.

(3) Az egyházmegyében működő egyéb fel nem sorolt beosztott lelkészek és segédlelkészek az egyházmegyei közgyűlés tanácskozásában részt vehetnek szavazati jog nélkül.

92. § (1) Egyházmegyei közgyűlést évenként legalább egyszer kell tartani. Szükség esetén az elnökség többször is összehívhatja a közgyűlést. Az egyházmegyei közgyűlést alkotó tagjai ¼ részének írásos, indokolt kérelmére 30 napon belül össze kell hívni.

(2) A közgyűlés időpontját az egyházmegye elnöksége tűzi ki, amelyet a határnap előtt legalább 15 nappal a tárgysorozat közlésével kell összehívni.

(3) A közgyűlésről elmaradt közgyűlési tagokkal szemben követendő eljárást egyházmegyei

 ⁸ A fejezet további része egyéb tisztségviselőkről szól.

gyei szabályrendelet állapítja meg. Az az egyházmegyei tisztségviselő, aki az egyházmegyei közgyűlésről három ízben igazolás nélkül elmarad, tisztségéről lemondottnak tekintendő, s helyének betöltéséről az egyházmegyei közgyűlés intézkedik.

93. § (1) A közgyűlés nyilvános; imádkozással és bibliaolvasással kezdődik, és imádkozással fejeződik be.

(2) A közgyűlés határozatképes, ha a szavazati joggal bíró tagok több mint fele jelen van.

(3) A közgyűlés határozatait a jelenlevők szavazatainak egyszerű többségével hozza (50% + 1). Szavazategyenlőség esetén a tárgyalást vezető elnök szavazata dönt.

94. § (1) A közgyűlést mindig kettős elnökség vezeti.

(2) A megjelenésben vagy elnöklésben akadályozott elnököt törvényes helyettese helyettesíti.

(3) Az elnökség tagjai az elnöki feladatok végzése felől egymás között megegyezhetnek.

95. § (1) Az egyházmegyei közgyűlés tanácskozik és intézkedik az egyházmegyére tartozó minden egyházi és iskolai igazgatási ügyben, ha azt a törvény nem utalja az egyházmegyei bíróság hatáskörébe.

(2) Az egyházmegyei közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

a) az egyházmegyei szabályrendelet alkotása és az egyházközségi szabályrendeletek jóváhagyása,

b) a megüresedett egyházmegyei tisztségek betöltése felől intézkedés, választás útján a tisztségek betöltése,

c) egyházmegyei bizottságok alakítása,

d) egyházkerületi közgyűlésre képviselők választása.

(3) Az egyházmegyei közgyűlés hatáskörébe tartozik ezen kívül:

a) a presbitérium feloszlata és új választás elrendelése,

b) az egyházmegye területén levő egyházközségekben a presbiterek számának jóváhagyása,

c) felettes egyházi hatóságok által hozzá intézett felhívások és rendeletek végrehajtásának biztosítása,

d) az egyházmegyében folyó egyházépítő munka szervezése, irányítása,

e) települések és szórványok nyilvántartása és az egyházközségekhez beosztásukról intézkedés,

f) az egyházlátogatásról beterjesztett jelentés tárgyalása, az egyházközségek lelki életének segítése és ellenőrzése, anyagi helyzetének felügyelete és szükség esetén segítése, az egyházközségek évi zárószámadásainak felülvizsgálata és jóváhagyása,

g) közalapi járulékok megosztása az egyházközségek között,

h) lelkészek választásának és álláscseréjének végleges megerősítése, ha a választás ellen a törvényes határidőn belül nem adtak be panaszt, vagy a panaszt jogerősen elutasították, a lelkész választását megtagadó egyházközségbe lelkész választása,

i) az 58. §-ban felsorolt ügyekben hozott egyházközségi határozatok jóváhagyása,

j) a presbitérium határozata ellen beadott fellebbezés elbírálása, ha az ügy nem bírósági hatáskörbe tartozik,

k) az egyházmegye elnökségének határozata és intézkedése ellen benyújtott fellebbezés elbírálása, amelyben az elnökség nem vehet részt,

l) az egyházmegye javára tett ajándékozás, örökség elfogadása vagy visszautasítása tekintetében való határozathozatal,

m) ingatlan vagyon szerzése, elidegenítése vagy megterhelése, kölcsön felvétele tekintetében való határozat,

n) az egyházmegye költségvetésének megállapítása és a fedezet biztosításáról intézkedés, zárószámadás elfogadása, az egyházmegye költségvetésének és zárószámadásának jóváhagyása végett az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztése,

o) az egyházmegyei levéltár, könyvtár, múzeum és az egyházmegye területén levő műemlékek felügyelete,

p) az esperes jelentésének tárgyalása,

r) leányegyházközségeknek anyaegyházközséggé vagy anyaegyházközségeknek leányegyházközséggé alakítása, valamint a társegyházközségek egymás közti viszonyának szabályozása ügyében határozat.

96. § A közgyűlés maga alkotja meg tanácskozási szabályzatát és ügyrendjét, azonban az vagy a rajta tett változtatás mindig csak a határozat meghozatalát követő közgyűlésen alkalmazható.

97. § (1) Az egyházmegyei közgyűlés határozata ellen a kihirdetésének – ha pedig kézbesítésnek van helye –, kézbesítésének napját követő 15 napon belül az egyházkerületi közgyűléshez lehet fellebbezni. A fellebbezést az egyházmegyei elnökségnek kell benyújtani.

(2) A határozat ellen fellebbezéssel élhet az egyházmegyei közgyűlés alkotó tagjainak 1/10-e és a határozattal érintett személy vagy testület.

98. § Az egyházmegye bizottságainak szervezetét, ezeknek, valamint az egyházmegye tisztviselőinek munkakörét az egyházmegyei közgyűlés a törvényben megszabott keretek között szabályrendelettel állapítja meg.

IV. FEJEZET

AZ EGYHÁZMEGYEI TANÁCS ÉS TANÁCSOSOK

99. § (1) Az egyházmegyei közgyűlés megválasztja az egyházmegyei tanácsosokat, 4–12 személyt, egyenlő számban a lelkészek és a világiak közül. A tanácsosok az elnökség felkérése alapján ellátják a kebelbeli egyházközségek látogatását. A tanácsosok az egyházmegyei tanács tagjait.

(2) Az egyházmegyei közgyűlés a hatáskörébe utalt feladatok időközi teljesítésére egyházmegyei tanácsot alakít. Az egyházmegyei tanács tagjai: az egyházmegye elnöksége, a főjegyzők és 4–12 választott egyházmegyei tanácsos egyenlő számmal a lelkészek és a világiak közül.

(3) Az egyházmegyei tanács tagjait az egyházmegyei közgyűlés hatévi időtartamra választja. A tanács tagjai az új közgyűlés megalakulásáig kötelesek működni.

(4) Az egyházmegyei tanács az egyházmegyei közgyűléstől nyert felhatalmazása alapján a 95. § (2) a, b, c, (3) k pontjának kivételével minden ügyben eljárhat és határozhat.

(5) Az egyházmegyei tanács határozatképes, ha tagjainak több mint fele jelen van.

(6) Az egyházmegyei tanács határozatait a jelenlevők szavazatainak egyszerű többségével hozza. Szavazategyenlőség esetén a tárgyalást vezető elnök szavazata dönt.

(7) Az egyházmegyei tanács az egyházmegyei közgyűlésnek munkájáról beszámolni tartozik.

100. § (1) Az egyházmegyei tanács határozata ellen kihirdetésének, ha pedig kézbesítésnek van helye, kézbesítésének napját követő 15 napon belül az egyházmegyei közgyűléshez lehet fellebbezni. A fellebbezést az espereshez kell benyújtani.

(2) Az egyházmegyei tanács határozata ellen fellebbezéssel élhet az egyházmegyei közgyűlés alkotó tagjainak 1/10-e, a határozattal érintett személy vagy testület.

V. FEJEZET

AZ EGYHÁZMEGYE ELNÖKSÉGE

101. § (1) Az egyházmegye elnöksége az esperes és az egyházmegyei gondnok. Az egyházmegye elnökségének hatáskörébe azok az ügyek tartoznak, amelyeket a törvény értelmében a két elnöknek együtt kell intéznie.

(2) Az egyházmegye elnöksége intézkedéseiről és határozatairól a legközelebbi egyházmegyei tanácsnak, illetve közgyűlésnek köteles beszámolni.

(3) Az egyházmegye elnökségének, valamint az esperesnek a határozata és intézkedése ellen, ha az egyházi törvény másként nem rendelkezik, az intézkedés napját, ha pedig kézbesítésnek van helye, a kézbesítés napját követő 15 napon belül az egyházmegyei közgyűléshez fellebbezésnek van helye. A fellebbezésnek a határozat, illetőleg intézkedés végrehajtására halasztó hatálya nincs.

(4) Az egyházmegye elnökségének határozata és intézkedése ellen fellebbezéssel élhet az egyházmegyei közgyűlést alkotó tagjainak 1/10-e, a határozattal érintett személy vagy testület.

Az egyházmegyei bíróság

102. § Az egyházmegyei bíróságról külön törvény rendelkezik.

NEGYEDIK RÉSZ AZ EGYHÁZKERÜLET

I. FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLET SZERVEZETE

103. § Több egyházmegyeének az egyházi kormányzás és igazgatás céljából felsőbb hatósággá egyesülése az egyházkerület. Az egyházkerület jogi személy.

104. § Meglevő egyházkerület megszüntetése vagy új egyházkerület szervezése az egyházi törvényhozás hatáskörébe tartozik. Az egyházkerület területét érintő változás engedé-

lyezése az egyházkerület előterjesztésére vagy a Zsinat kezdeményezésére az érdekelt egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlések egyetértésével zsinati határozattal történik.

105. § (1) Az egyházkerület önkormányzati, felügyeleti és igazgatási feladatait teljesítik:

- a) az egyházkerületi közgyűlés,
- b) az egyházkerületi tanács,
- c) az egyházkerületi elnökség,
- d) az egyházkerület tisztségviselői és alkalmazottai,
- e) az egyházkerületi közgyűlés által alakított vagy az egyházkerület elnöksége által kiküldött bizottságok és küldöttségek.

(2) Az egyházkerületi közgyűlésnek joga van egyházi törvénnyel nem szervezett egyházkerületi tisztséget szervezni, és ennek feladatait meghatározni, úgyszintén az egyházkerülethez tartozó egyházközségek bármely tagját tisztség ráruházása nélkül valamely egyházkerületi igazgatási feladat teljesítésére felkérni.

II. FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLET TISZTSÉGVISELŐI ÉS ALKALMAZOTTAI

106. § Az egyházkerület tisztségviselői: a püspök, az egyházkerületi főgondnok, a lelkészi és világi főjegyző, az egyházkerületi tanácsosok, a lelkészek és világiak közül egyenlő számmal választott jegyzők, a jogtanácsos, a gyűjteményi igazgató, a püspöki titkár.

107. § Az egyházkerület szabályrendeletben más tisztségek, valamint alkalmazottak felől is rendelkezhet, illetve egyes tisztségviselők által végzett teendők ellátására alkalmazottakat is foglalkoztathat beszámolási kötelezettséggel.

A püspök

108. § Püspökké az választható, aki legalább 10 évi önálló lelkészi szolgálattal rendelkezik.

109. § A püspöknek abban az egyházkerületben, amelynek püspöke, gyülekezeti lelkészi tisztséget kell viselnie. Amennyiben a megválasztáskor még nem viselne, a választás jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül az egyházkerületben lelkészi állást kell elfoglalnia. Ezt a határidőt az egyházkerületi közgyűlés indokolt esetben egy évvel meghosszabbíthatja.

110. § A püspököt tisztségében az egyházkerületi közgyűlés erősíti meg. A megválasztott püspököt tisztségébe az egyházkerületi közgyűlés az esperesi kar által iktatja be eskütel mellett az istentiszteleti rendtartásban megállapított ünnepélyességgel.

111. § A püspök tisztsége megszűnik elhalálozás, a lelkészi állásból nyugalomba vonulás, a lelkészi állás egyéb megszűnése, az egyházkerületi közgyűlés által elfogadott lemondás, jogerős bírói határozattal történt elmozdítás folytán, vagy a hatéves ciklus lejártával.⁹

⁹ A püspök választása tehát nem életfogytiglanra szól, hanem a hat éves zsinati ciklusra, ám utána újra választható.

112. § A püspököt valamennyi funkciója tekintetében akadályoztatása vagy a püspöki tisztség megüresedése esetén az egyházkerület lelkészi főjegyzője helyettesíti.

113. § (1) A püspök elnöktársával, az egyházkerületi főgondnokkal együtt képviseli az egyházkerületet.

(2) A püspök az egyházkerületi főgondnokkal együtt az egyházkerülethez tartozó egyházközségek, egyházmegyék és egyházi tisztségviselők felügyelője, az egyházkerületi tanács, egyházkerületi közgyűlés és a Zsinat határozatainak végrehajtója.

(3) Tisztségénél fogva tagja az egyházkerületi közgyűlésnek, az egyházkerületi tanácsnak, az esperes-gondnoki értekezletnek, a Zsinatnak, a Zsinati Tanácsnak és a Zsinat Elnökségi Tanácsának.

(4) A püspök elnöktársával, az egyházkerületi főgondnokkal együtt:

- a) az egyházkerületi közgyűlés összehívása iránt intézkedik, a tanácskozásokat vezeti,
- b) az egyházkerületben az egyházépítő munkát az egyházkerületi bizottságok közreműködésével irányítja,
- c) az egyházkerület területén levő tanintézetekre felügyel,
- d) az egyházkerület területén levő gyűjteményekre és műemlékekre felügyel,
- e) az egyházkerület hivatalaira és pénztárára felügyel,
- f) a megállapított költségvetés keretén belül utalványoz,
- g) az egyházkerület egyházközségeit folyamatosan látogatja (generalis visitatio),
- h) az egyházkerületben működő tisztségviselőket és alkalmazottakat szóbeli és írásbeli jelentéstételre hívhatja fel,
- i) dönt, intézkedik és eljár a törvényben hatáskörébe utalt ügyekben.

(5) A püspök kizárólagosan jár el:

- a) a lelkészképesítő vizsgán képesítetteket a lelkészi szolgálatok teljesítésére felhatalmazza, a lelkészek felszentelését évenként az egyházkerület espereseinek segédkezésével az istentiszteleti rendtartásban megállapított eljárás szerint végzi,
- b) az egyházkerületi közgyűlésnek az egyházkerület életéről jelentést tesz,
- c) a missziói és intézeti lelkészt kinevezi,
- d) kirendeli a segéd- és a beosztott lelkészt.

Az egyházkerületi főgondnok

114. § (1) Egyházkerületi főgondnökká hitben és az egyházi szolgálatra való készségben kiemelkedő, az egyházkerület vezetésére alkalmas és közmegebecsülésben álló világi presbiter választható, aki legalább 6 év presbiteri szolgálattal rendelkezik.

(2) Az egyházkerületi főgondnokot tisztségében az egyházkerületi közgyűlés erősíti meg. Az egyházkerületi főgondnok az egyházkerületi közgyűlés előtt tett esküvel foglalja el tisztségét.

115. § A főgondnokot akadályoztatása vagy a főgondnoki tisztség üresedése esetén az egyházkerületi világi főjegyző helyettesíti.

116. § (1) Az egyházkerületi főgondnok elnöktársával, a püspökkel együtt képviseli az egyházkerületet.

(2) Tisztségénél fogva tagja az egyházkerületi közgyűlésnek, az egyházkerületi tanácsnak, az esperes-gondnoki értekezletnek, a Zsinatnak, a Zsinati Tanácsnak és a Zsinati Elnökségi Tanácsnak.

(3) Az egyházkerületi főgondnok hatáskörébe tartoznak a 113. § (4) bek. a)–i) pontjaiban foglaltak.

Az egyházkerületi főjegyzők és jegyzők

117. § (1) Az egyházkerületben egy lelkészi és egy világi főjegyzőt kell választani, akik a püspök, illetve a főgondnok helyettesei, valamint a szükséghez képest egy vagy több lelkészi és világi jegyzőt. A jegyzők számát az egyházkerületi közgyűlés állapítja meg, egyenlően a lelkészek és a világiak sorából.

(2) A főjegyző helyettese a hivatali kor szerint legidősebb jegyző.

(3) A törvénynek az egyházmegyei jegyzőkre vonatkozó rendelkezéseit az egyházkerületi jegyzőkre értelemszerűen kell alkalmazni.

Az egyházkerület többi tisztségviselői és alkalmazottai

118. § (1) Az egyházkerületi jogtanácsosra a törvénynek az egyházmegyei jogtanácsosra vonatkozó rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni.

(2) Az egyházkerület tisztségviselőinek és alkalmazottainak munkakörét az egyházkerület szabályrendelete állapítja meg.

III. FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLETI KÖZGYŰLÉS

119. § (1) Az egyházkerületi közgyűlést alkotják:

- a) a püspök, az egyházkerületi főgondnok, a lelkészi és világi főjegyző,
- b) az egyházkerületi lelkészi és világi tanácsosok és jegyzők,
- c) minden egyházmegyből az esperes és az egyházmegyei gondnok vagy törvényes helyettesei,
- d) az egyházmegyek által választott lelkészi és világi képviselők,
- e) az egyházkerületi jogtanácsos,
- f) egyházmegyenként a területén működő egyetemek, fő- és középiskolák egy-egy tanár képviselője,
- g) egyházmegyenként a területén működő általános alapfokú iskolák egy tanár képviselője,¹⁰

¹⁰ Ez újonnan került be, hiszen 1967-ben nem volt alapfokú iskolájuk.

h) az egyházkerület területe szerint illetékes teológia, akadémia (hittudományi egyetem) egy tanár képviselője,

i) az egyházkerület területén levő tudományos gyűjtemények egy képviselője.

(2) Az egyházkerületnek e törvényszakaszban fel nem sorolt tisztségviselői az egyházkerületi közgyűlésnek szavazati jog nélküli tanácskozó tagjai, akik kívánságra kötelesek felvilágosítást adni.

120. § (1) Egyházkerületi közgyűlést évenként legalább egyszer kell tartani. Szükség esetén az elnökség többször is összehívhatja a közgyűlést. Az egyházkerületi közgyűlést alkotó tagjai egynegyed részének írásos kérelmére 30 napon belül össze kell hívni.

(2) A közgyűlést a főbb tárgysorozati pontok megjelölésével és az indítványok beadása határidejének közlésével a határnap előtt legalább 15 nappal kell összehívni.

121. § (1) A közgyűlés nyilvános, imádkozással és bibliaolvasással kezdődik, és imádkozással fejeződik be.

(2) A közgyűlés határozatképes, ha a szavazati joggal bíró tagok több mint fele jelen van.

(3) A közgyűlés határozatait a jelenlevők szavazatainak egyszerű többségével hozza, szavazategyenlőség esetén a tárgyalást vezető elnök szavazata dönt. Személyi kérdésekben titkosan kell szavazni, szavazategyenlőség esetén sorshúzással kell dönteni.

122. § (1) A közgyűlést mindig kettős elnökség vezeti.

(2) A megjelenésben akadályozott püspököt vagy egyházkerületi főgondnokot törvényes helyetteseik helyettesítik.

(3) Az elnökség tagjai az elnöki feladatok végzése tekintetében egymás között meg egyezhetnek.

123. § (1) A közgyűlésről elmaradt közgyűlési tagokkal szemben követendő eljárást egyházkerületi szabályrendelet állapítja meg.

(2) Az az egyházkerületi tisztségviselő, aki az egyházkerületi közgyűlésről három ízben igazolás nélkül elmarad, tisztségéről lemondottnak tekintendő, s helyének betöltéséről az egyházkerületi közgyűlés intézkedik.

124. § (1) Az egyházkerületi közgyűlés tanácskozik és intézkedik az egyházkerületre tartozó egyházi és intézményi igazgatási ügyben.

(2) Az egyházkerületi közgyűlés hatáskörébe tartozik különösen:

a) őrökdi az evangéliumi tan tisztasága felett, hogy azt az egyházközségekben híven, az egyház hitelvei szerint és szellemében hirdessék és tanítsák, gondoskodik a hitélet ápolásáról,

b) felügyel az egyház önkormányzati jogaira,

c) kapcsolatot tart a többi egyházkerülettel, felügyel az egyházkerület hazai és nemzetközi kapcsolataira,

d) intézkedik az egyházmegye területének változtatása ügyében az érdekelt egyházközségek és egyházmegye meghallgatásával,

e) szabályrendeletet alkot, és az egyházmegyei szabályrendeletek jóváhagyása tárgyában határozatot hoz,

f) egyházkerületi bizottságokat választhat, azok szervezetét megállapítja, a működésükre vonatkozó szabályrendeletet jóváhagyja, és működésükre felügyel,

g) intézkedik a lelkészeknek évenkénti felszenteléséről,

h) intézkedik az egyházkerületi tisztségviselők megválasztásáról, illetve választásának megerősítéséről,

i) gondoskodik az egyházkerület területén folyó egyházépítő munka szervezéséről és irányításáról és a mutatkozó visszaélések és hiányok megszüntetéséről,

j) másodfokon határoz az egyházmegyei közgyűlés határozatai ellen beadott fellebbezések tárgyában,

k) elbírálja az egyházkerületi tanácsnak, az egyházkerület elnökségének, valamint a püspöknek a határozata vagy intézkedése ellen benyújtott fellebbezést,

l) határozatot hoz az egyházkerületnek szánt ajándék, örökség elfogadása vagy visszautasítása tekintetében,

m) dönt az egyházkerület ingatlanszerzési, illetve ingatlan elidegenítési, megterhelési ügyeinek kérdésében; valamint másodfokon dönt az elnökség által ingatlanszerzési, elidegenítési, vagy megterhelési ügyekben hozott határozatok elleni panaszok elbírálásában,

n) megállapítja az egyházkerület költségvetését, rendelkezik fedezetről, elfogadja a zárószámadást, felülvizsgálja az egyházmegyék költségvetését és zárószámadását,

o) felügyeli az egyházkerület területén levő gyűjteményeket és műemlékeket,

p) határoz a zsinati képviselők igazolása ügyében,

r) javaslatokat terjeszt elő a Zsinathoz,

s) megtárgyalja a püspök jelentését, és dönt annak elfogadásáról,

t) az egyházkerület területén működő egyházi alapítványok és egyesületek működését figyelemmel kíséri,

u) dönt a lelkészi képesítés hatályban tartása ügyében.

125. § Az egyházkerületi közgyűlés maga állapítja meg tanácskozási szabályzatát és ügyrendjét.

126. § Az egyházkerület bizottságainak szervezetét, ezeknek, valamint az egyházkerület tisztségviselőinek munkakörét az egyházkerületi közgyűlés szabályrendelettel állapítja meg.

IV. FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLETI TANÁCS

127. § (1) Az egyházkerületi közgyűlés a hatáskörébe utalt feladatok időszaki teljesítésére az egyházmegyék által megválasztott egyházkerületi tanácsosokból egyházkerületi tanácsot alakít.

(2) Az egyházkerületi tanács az egyházkerület elnökségén és a főjegyzőkön kívül, valamint az egyházmegyék elnökségén kívül egyházmegyénként legalább 2, legfeljebb 4, az egyházmegyei közgyűlés által megválasztott tagból áll, egyenlő számmal a lelkészek és a világiak közül. A tagok egyikeül a teológiai akadémia (hittudományi egyetem) tanár képviselőjét, és az iskolák képviselőjét kell választani, akiket ha lelkészi tisztségre választhatók, a lelkészek, más esetben a világiak közé kell számítani.

(3) Az egyházkerületi tanács az egyházkerületi közgyűléstől nyert megbízatása alapján a 124. § (2) bek. *a, b, c, d, e, f, g, h, k* pontjainak kivételével minden ügyben határozhat.

(4) Az egyházkerületi tanács határozatképes, ha tagjainak több mint fele jelen van.

(5) Az egyházkerületi tanács határozatait a jelenlevők szavazatainak egyszerű többségével hozza. Szavazategyenlőség esetén a tárgyalást vezető elnök szavazata dönt. Személyi kérdésekben titkosan kell szavazni, szavazategyenlőség esetén sorshúzással kell dönteni.

(6) Az egyházkerületi tanács az egyházkerületi közgyűlésnek munkájáról beszámolni tartozik.

V. FEJEZET

AZ ESPERES-GONDNOKI ÉRTEKEZLET

128. § Az egyházkerület elnöksége az egyházkerület életét érintő időszerű kérdések megtárgyalására az egyházkerület főjegyzőit, espereseit és egyházmegyei gondnokait a szükséghez képest értekezletre hívhatja össze. Az esperes-gondnoki értekezlet az egyházkerület elnöksége mellett tanácsadó jelleggel működik.

VI. FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLET ELNÖKSÉGE

129. § (1) Az egyházkerület elnöksége a püspök és az egyházkerületi főgondnok. Az egyházkerület elnökségének hatáskörébe azok az ügyek tartoznak, amelyeket a törvény értelmében a két elnöknek együtt kell intéznie.

(2) Az egyházkerület elnökségének határozata és intézkedése ellen, ha egyházi törvény másként nem rendelkezik, az intézkedés napját, ha pedig kézbesítésnek van helye, a kézbesítés napját követő 15 napon belül fellebbezésnek van helye az egyházkerületi közgyűléshez. A fellebbezésnek a határozat vagy az intézkedés végrehajtására halasztó hatálya van.

VII. FEJEZET

AZ EGYHÁZKERÜLETI BÍRÓSÁG

130. § Az egyházkerületi bíróságról külön törvény rendelkezik.

ÖTÖDIK RÉSZ

A ZSINAT

I. FEJEZET

A ZSINAT SZERVEZETE

131. § A Magyarországi Református Egyház Zsinata a Magyarországi Református Egyház törvényhozó és legfőbb intézkedő testülete.

132. § A Zsinat megvizsgálja és megállapítja az egyház tanait (ius reformandi).

133. § A Zsinat

- a) egyházi törvényeket alkot, megállapítja az egyház alkotmányát,
- b) meghatározza az egyházi törvénykezés irányelveit és az egyházi fegyelmezés terén megvalósítandó feladatokat,
- c) megállapítja az egyházkerület megszűnését, vagy új egyházkerület szervezését,
- d) határoz az Országos Református Egyházi Közalap és a Református Lelkeszi Nyugdíj-intézet fenntartásáról és működéséről,
- e) határoz közoktatási és felsőoktatási, valamint egyéb intézmények létrehozásáról. A református oktatásügy szervezetéről, irányításáról és felügyeletéről rendelkezik:
- f) az ünnepekről,
- g) az istentisztelet rendjéről,
- h) a hivatalos bibliafordítás, az istentiszteleti rendtartás és az énekeskönyv ügyében,
- i) a lelkészképzés, valamint a lelkészsképesítő vizsgák rendjének kérdésében,
- j) a tábori püspököt megválasztja,
- k) megválasztja tisztségviselőit,
- l) megválasztja az egyházkerületek által jelölteket a Zsinati Tanácsba és a különböző zsinati bizottságokba,
- m) határoz az egyházkerületek területét érintő változások ügyében az egyházkerületek előterjesztésére, vagy saját kezdeményezésére az érdekelt egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlések egyetértésével,
- n) határoz a Zsinati Iroda szervezeti kérdéseiben,
- o) intézkedik a Magyarországi Református Egyház egészét érintő kormányzási és igazgatási ügyekben,
- p) határoz általában mindazokban a kérdésekben, amelyek a Magyarországi Református Egyház legfőbb állásfoglalását vagy döntését igénylik.

134. § (1) A Zsinat időtartama hat év. A zsinati tagok megbízatása az új Zsinat megalakulásáig tart.

(2) A Zsinat megbízatásának időtartamát naptári évenként kell számítani: január 1-jével kezdődik, és december 31-én szűnik meg.

135. § (1) A Zsinatnak összesen 100 tagja van. Közülük 20-an tisztségükönél fogva tagok, 80-at pedig az egyes egyházkerületek presbitériumai, illetőleg közgyűlései választanak a megadott keretszámok figyelembevételével.

(2) A Zsinat tagjai tisztségükönél fogva:

- a) az egyházkerületek püspökei és főgondnokai,
- b) az egyházkerületek lelkeszi és nem lelkeszi főjegyzői,
- c) a tábori püspök,
- d) a zsinati tanácsos,
- e) a zsinati jogtanácsos,
- f) az Országos Református Gyűjteményi Tanács elnöke.¹¹

(3) A Zsinat ülésein tanácskozási joggal azok az esperesek, egyházmegyei gondnokok és a zsinati irodai osztályvezetők is részt vesznek, akik nem zsinati tagok.

¹¹ A zsinat hivatalból tagjainak listája is módosult, pl. a tábori püspökkel.

136. § Az egyes egyházkerületek által választott zsinati képviselők:

Dunamellék: 24

Dunántúl: 12

Tiszáninnen: 12

Tiszántúl: 26¹²

tanintézetek részéről: 4 (egyházkerületenként 1-1)

egészségügyi (Dunamellék) és szeretetintézmények (Tiszántúl): 1-1

137. § (1) Az egyházmegyék zsinati képviselőinek fele részét az egyházmegyék lelkészei közül, a másik fele részét pedig a presbiteri tisztségre választható egyháztagok közül kell választani.

(2) A választott zsinati képviselőségre a rendes tagokkal egyenlő számú pótképviselőt is kell választani.

138. § A zsinati képviselőket, valamint a tanintézetek, illetve szeretetintézmények zsinati képviselőit a működési területük szerint illetékes egyházkerületi elnökség igazolja.

139. § A zsinati képviselők megválasztásáról az egyházmegyék az egyházkerületeket, az egyházkerületek a Zsinat elnökségét értesítik.

140. § Minden megválasztott zsinati képviselő csak egy helyről nyert megbízólevelet tarthat meg. Ha valakit több helyen választanak meg, megbízólevelének kézhezvételétől számított 8 napon belül az érdekelt egyházkerület elnöksége határidő kitűzésével nyilatkozattételre hívja fel, és ha a határidő alatt nem nyilatkozik, zsinati tagságáról lemondottnak kell tekinteni.

141. § (1) A zsinati tag akadályoztatása esetén a Zsinat elnöksége pótképviselőt hív be.

(2) A zsinati tagság megszűnése esetén a Zsinat elnöksége intézkedik az érdekelt egyházmegye elnökségénél új pótképviselő választása iránt.

(3) A zsinati lelkészi képviselő zsinati tagsága az egyházmegyében betöltött lelkészi tisztség megszűnésével megszűnik. A zsinati világi képviselő zsinati tagsága az egyházmegyéből való elköltöztetésével megszűnik.

(4) Ha a választott zsinati tagot püspöknek, egyházkerületi főgondnoknak, lelkészi vagy világi főjegyzőnek, zsinati tanácsosnak, zsinati jogtanácsosnak vagy az Országos Református Gyűjteményi Tanács elnökének megválasztják, tagsági helye megüresedik, és erre időközi választást kell tartani.

(5) A zsinati tag időközi választással nyert megbízatása a Zsinat 6 éves időtartamának lejártáig terjed.

142. § (1) Az újonnan megnyílt Zsinat istentisztelettel kezdődik.

(2) Az első ülésen a tagok megbízóleveleiket az elnökségnek benyújtják, amely azt megvizsgálja, ennek eredményét bejelenti, és megállapítja a megjelent és igazolt képviselők névsorát.

(3) Az újonnan megnyílt Zsinat a korelnökök (a legidősebb lelkészi és világi zsinati képviselők) elnöklése mellett, és korjegyzők (két legfiatalabb lelkészi és két legfiatalabb világi) közreműködésével, titkos szavazással, első ülésén megválasztja:

– lelkészi és világi elnökét, alelnökeit, valamint

– három lelkészi és három világi jegyzőjét.

Ugyanezen első ülésén megválasztja :

– a Zsinati Tanács tagjait az egyházkerületek javaslata alapján.

(4) A Zsinat második ülésén választja meg a Zsinat Elnökségének javaslata alapján:

– a zsinati tanácsost,

– a zsinati jogtanácsost,

– az Országos Református Gyűjteményi Tanács elnökét (a gyűjtemények vezetői véleményének meghallgatásával),

valamint megválasztja az egyházkerületek javaslata alapján:

– a Zsinati Bíróság tagjait,

– a zsinati bizottságok tagjait.

(5) A Zsinat Elnöksége határozatlan időre alkalmazza – a Zsinat Elnökségi Tanácsa javaslata alapján:

– a Zsinati Iroda osztályvezetőit,

– a Zsinati Iroda munkatársait,

– a Zsinat egyházzenei előadóját.

(6) A Zsinat a Zsinat Elnökségének javaslatára meghívás vagy pályázat útján választja meg:

– a Református Lelkészi Nyugdíjintézet igazgatóját,

– a Kálvin Kiadó igazgatóját,

– a Református Pedagógiai Intézet igazgatóját,

– a Református Pedagógiai Szakszolgálat igazgatóját,

– az egyházi sajtóorgánumok felelős vezetőit,

– a rádiós és televíziós vallási adások felelős szerkesztőit.¹³

(7) A Zsinat megalkotja tanácskozási szabályzatát és ügyrendjét.

(8) A Zsinat háznagyi teendőit a zsinati tanácsos látja el.

143. § Az elnököket és az alelnököket az egyházkerületek püspökei és az egyházkerületek főgondnokai közül kell választani.

144. § (1) A Zsinat üléseit mindig kettős elnökség vezeti.

(2) A megjelenésben vagy elnöklésben akadályozott elnököt az alelnök, ennek akadályoztatása esetén az a lelkészi, illetve világi képviselő helyettesíti, aki a Zsinatnak legrégebb idő óta megszakítás nélküli rendes tagja. A tanácskozás vezetésére nézve az elnökök egymás között állapodnak meg.

145. § Szavazati joguk az igazolt képviselőknek és azoknak a tagoknak van, akik a Zsinatnak tisztségükönél fogva tagjai.

146. § A Zsinat határozatképes, ha tagjainak legalább a kétharmada jelen van.

147. § A Zsinat határozatait a jelenlevők szavazatainak egyszerű többségével hozza (50% + 1). Szavazategyenlőség esetén választásnál sorshúzás, minden más határozatnál a tárgyalást vezető elnök szavazata dönt.

148. § (1) A Zsinat ülései nyilvánosak. Az elnökségnek vagy 20 tagnak indítványára zárt ülést kell tartani.

¹³ Ezek merőben új tisztségek voltak.

(2) A Zsinat ülései áhítattal kezdődnek, és imádkozással fejeződnek be.

149. § (1) A Zsinat ülését a főbb tárgysorozati pontok megjelölésével és az esetleges indítványok beadása határidejének közlésével a határnap előtt legalább 30 nappal kell összehívni az elnökség által meghatározott helyre. Rendkívüli esetben az elnökség az ülést 8 nappal a határnap előtt is összehívhatja.

(2) A Zsinat üléseit bármikor elnapolhatja. A Zsinat Elnöksége a Zsinati Elnökségi Tanács határozata alapján, vagy 20 zsinati tag együttes írásbeli kérelmére 60 napon belül köteles összehívni a Zsinatot a napirend írásbeli megjelölésével.

150. § A zsinati jogtanácsost a Zsinat választja az ügyvéd presbiter egyháztagok sorából. Feladataira nézve irányadók a tv. 88. §-ában foglaltak.

151. § Az Országos Református Gyűjteményi Tanács elnökét a Zsinat választja a szakírányú egyetemi végzettséggel rendelkező egyháztagok sorából.

152. § A Zsinat szabályrendelettel állapítja meg működését.

II. FEJEZET

ZSINATI SZAKBIZOTTSÁGOK

153. § (1) A Zsinat a tanácskozási ügyek előkészítésére zsinati szakbizottságokat választ.

(2) A Zsinat:

a) diakóniai és egészségügyi,

b) ének- és zeneügyi,

c) gazdasági,

d) gyűjteményi és műemléki,

e) ifjúsági,

f) jogi, egyházalkotmányi,

g) katechetikai,¹⁴

h) külügyi és ökumenikus,

i) média és informatikai,

j) missziói,

k) nyugdíjügyi,

l) oktatásügyi,

m) sajtó,

n) számvizsgáló,

o) tábori és börtönlelkészek,

p) tanulmányi,

q) vallásoktatás ügyeivel foglalkozó bizottságot választhat.¹⁵

(3) A bizottságokba az egyházkerületek egy-egy zsinati tagot delegálnak. A bizottság tagjai sorából maga választja elnökét. A bizottságok további tagokat hívhatnak be munkájukhoz. Az Elnökségi Tanács tagjai a bizottsági munkában való részvétel tekintetében egy-

¹⁴ Katechetikai: hitoktatási.

¹⁵ A korábbi szabályzatokban nem sorolták fel konkrétan a bizottságokat.

mással megállapodnak. A bizottságok adminisztrációs teendőit a Zsinati Iroda megfelelő osztályai látják el.

(4) A bizottságok munkájukba tanácskozási joggal külső szakértőt is bevonhatnak.

III. FEJEZET A ZSINATI TANÁCS

154. § (1) A Zsinat a törvényhozás körébe nem tartozó feladatok időközi teljesítésére a Zsinat tartamára Zsinati Tanácsot választ.¹⁶

(2) A Zsinati Tanács hatáskörébe tartozik mindazon ügyek tárgyalása, eldöntése és intézése, amelyek e tv. 132. és 133. § a)–m) pontjai alapján nem tartoznak a Zsinat kizárólagos hatáskörébe.

A Zsinati Tanács hatáskörébe tartozik különösen:

- a) a Zsinat határozatainak végrehajtásáról intézkedik,
- b) a Zsinat együtt nem léte alatt ápolja az egyház ökumenikus kapcsolatait és irányítja ökumenikus szolgálatát; kifejezésre juttatja az egyház állásfoglalását az emberiség, népünk és a társadalom jelentős kérdéseiben,
- c) a Zsinat elé kerülő javaslatok, tervezetek elkészítéséről gondoskodik, általában a Zsinat működéséhez szükséges előmunkálatok végzése iránt intézkedik,
- d) az egyház jelentős élettevékenységéről szóló, s a Zsinati Iroda osztályai, valamint az országos hatáskörű intézmények által előkészített évi jelentéseket tárgyalja, így különösen:
 - a missziói jelentés – beleértve a vallásoktatási, szórványmissziói,
 - ének- és zeneügyi jelentést,
 - egyházalkotmányi és jogi jelentést,
 - tanulmányi jelentést,
 - diakóniai és egészségügyi jelentést,
 - sajtójelentést – beleértve a könyvkiadói és lapkiadói, valamint a rádiós és televíziós tevékenységről szóló jelentést,
 - külügyi és ökumenikus jelentést,
 - nyugdíjintézeti jelentést,
 - a gyűjtemények munkájáról szóló jelentést – beleértve a levéltárakról, könyvtárakról, múzeumokról és műemlékvédelemről szóló jelentést,
 - iskolaügyi jelentést a felső-, közép- és alapfokú iskolák működéséről,
- e) a Közalap, valamint az országos szintű és önállóan gazdálkodó testületek, intézmények és szolgálati ágak évi költségvetését megállapítja,
- f) a közalapi járulékok évi együttes összegének az egyházkerületek között való felosztása tárgyában határoz,
- g) az egyházat egyetemesen érintő tehervállalások (pl. lekötött perselypénzek, alapok létesítése, stb.) tárgyában határoz,
- h) a nyugdíjintézeti tagsági és fenntartói járulék mértékét meghatározza,

i) mindazon testületeknek, intézményeknek és szolgálati ágaknak, amelyeknek költségvetését megállapította, a zsinati számvizsgáló bizottság által megvizsgált zárószámadását jóváhagyja,

j) a Zsinati Iroda szervezeti és működési szabályzatát megállapítja,

k) a Nyugdíjintézet Intézőbizottsága által hozott nyugdíj-megállapító határozatok ellen beadott fellebbezéseket elbírálja,

l) a Zsinat Elnökségének a Zsinati Tanács ülései közötti időben a Zsinati Tanács hatáskörében tett intézkedései és rendelkezései jóváhagyása tárgyában határoz,

m) általában határoz minden olyan, a Zsinat nem kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyben, amelyben a Zsinat ülészekai között döntení kell.

155. § (1) A Zsinati Tanács az egyházkerületek püspökeiből és főgondnokaiból, a zsinati tanácsosból, a zsinati jogtanácsosból, a Zsinat által saját kebeléből titkos szavazással választott 10 lelkészi és 10 nem lelkészi tagból áll.

(2) A Zsinati Tanácsba a Zsinat képviselői közül a Dunamelléki Egyházkerület részéről 6 tagot, a Dunántúli és a Tiszáninneni Egyházkerület részéről 4-4 tagot, a Tiszántúli Egyházkerület részéről 6 tagot kell választani.

(3) A rendes tagon kívül ugyanolyan számmal póttagokat is kell választani.

156. § (1) A Zsinati Tanács elnöksége a Zsinat elnöksége. Az elnökség gyakorlására vonatkozóan a 144. § (2) bekezdésében foglaltak irányadók.

(2) Jegyzőit a Zsinati Tanács tagjai köréből maga választja.

157. § (1) A Zsinati Tanács határozatképes, ha tagjainak kétharmada jelen van.

(2) A Zsinati Tanács határozatait és intézkedéseit a jelenlevők szavazatainak egyszerű többségével hozza. Szavazategyenlőség esetén a tárgyalást vezető elnök szavazata dönt, személyi kérdésekben titkosan kell szavazni. Szavazategyenlőség esetén sorshúzással kell döntení.

158. § (1) A Zsinati Tanács a szükségnek megfelelően, de évenként legalább egyszer ülészik. Működéséről a legközelebbi zsinati ülészekon jelentést tesz.

(2) A Zsinati Tanács összehívásáról az elnökség gondoskodik. Az elnökség a Zsinati Tanácsot a tagok egynegyedének írásbeli kérelmére – amelyben megjelölik a tárgyalni kívánt napirendet vagy tárgysorozatot – egy hónapon belül köteles összehívni.

IV. FEJEZET

ZSINATI ELNÖKSÉGI TANÁCS

159. § A Magyarországi Református Egyház egészét érintő ügyek intézésének irányítását a Zsinati Elnökségi Tanács végzi. A Zsinati Elnökségi Tanácsot az egyházkerületek püspökei és főgondnokai alkotják, tanácskozási joggal jelen van a zsinati tanácsos és a zsinati jogtanácsos, akik helyett akadályoztatásuk esetén törvényes helyetteseik járnak el.

160. § A Zsinati Elnökségi Tanács tárgyal minden olyan ügyet, amelynek az egyház részére nézve elvi jelentősége vagy gazdasági kihatása van, amelyek fontosabb személyi kérdést érintenek, továbbá amelynek tárgyalását valamelyik egyházkerület elnöksége kéri.

161. § A Zsinati Elnökségi Tanács elnöksége a Zsinat Elnöksége. A Zsinati Elnökségi Ta-

nács határozata a Zsinat Elnökségére nézve tanácsadó jellegű. Ha azonban a Zsinat Elnökségének az ügy intézésére vonatkozó elhatározását a Zsinati Elnökségi Tanács öt tagja ellenzi, az Elnökség köteles egybehívni a Zsinati Tanácsot rendkívüli ülésre.

V. FEJEZET A ZSINAT ELNÖKSÉGE

162. § (1) A Magyarországi Református Egyházat a Zsinat Elnöksége képviseli.
- (2) A Zsinat Elnöksége képviseleti jogkörében eljár az állam illetékes szerveinél. Kinyilvánítja az egyház állásfoglalását az egyházat érintő törvényalkotási kérdésekben, és gondoskodik az egyházat érintő állami törvények végrehajtásáról.
- (3) A Zsinat Elnöksége képviseli a Magyarországi Református Egyházat a világkeresztyénység szervezeteinél, a külföldi és hazai egyházaknál, és tartja a kapcsolatot az ökumenikus szervezetekkel.
163. § A Zsinat Elnöksége gondoskodik a Zsinat és a Zsinati Tanács határozatainak végrehajtásáról. Az ülések közötti időben tett intézkedésekről beszámol.
164. § A Zsinat Elnöksége összehívja a Zsinatot, a Zsinati Tanácsot és a Zsinati Elnökségi Tanácsot, előkészíti és összeállítja ezek üléseinek tárgysorozatát.
165. § A megállapított költségvetés keretén belül a Zsinat Elnöksége utalványoz.
166. § A Zsinat Elnöksége általában intézkedik a Magyarországi Református Egyházat érintő igazgatási ügyekben, és erről beszámol a Zsinati Elnökségi Tanács legközelebbi ülésén.

VI. FEJEZET A ZSINATI IRODA

167. § A Zsinat, a Zsinati Tanács és a Zsinat Elnöksége hatáskörébe tartozó feladatok ügyintézését a Zsinati Iroda végzi.
168. § A Zsinati Irodát az Elnökség rendelkezései alapján a zsinati tanácsos vezeti.
169. § A Zsinati Tanács a Zsinati Iroda szervezetét és működését, valamint a zsinati tanácsos hatáskörét szabályrendeletben állapítja meg.

VII. FEJEZET A ZSINATI BÍRÓSÁG

170. § A Zsinati Bíróságról külön törvény rendelkezik.

VIII. FEJEZET

TANINTÉZETEK, GYŰJTEMÉNYEK, EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZERETETINTÉZMÉNYEK

171. § A Magyarországi Református Egyház tanintézetei, gyűjteményei és szeretetintézményei létesítéséről, fenntartásáról és működéséről külön törvény rendelkezik.

HATODIK RÉSZ
VEGYES RENDELKEZÉSEK

172. § Amennyiben e törvény egy tisztség tekintetében a választhatósághoz meghatározott szolgálati időt ír elő, úgy a jelölés időpontjában a megkezdett szolgálati év teljes évnek számít.

173. § (1) Az 1994. évi II. törvény 1995. január 1-jén lép hatályba.

(2) Az 1996. évi II. törvény 1996. június 1-jén lép hatályba.

(3) A 2001. évi II. törvény 2002. március 1-jén lép hatályba.

(4) A 2002. évi III. törvény 2002. július 1-jén lép hatályba.

(5) Ez a törvény kihirdetésével lép hatályba, az alábbi kivételekkel:

(6) 1967. évi II. tc. és az 1990. évi I. tc. alapján megválasztott testületek és tisztségviselők a ciklus lejártáig hivatalukban maradnak.

(7) Ezzel egyidejűleg hatályát veszti az 1967. évi II. tc. és az ahhoz fűződő Vhu.¹⁷ azzal, hogy a tc. 41–50. §-ai és a Vhu. 46–53. §-aiban írt rendelkezései az új választójogi törvény megalkotásáig érvényben maradnak.

Megállapította a Magyarországi Református Egyház 1991. február 27-én megnyílt X. Zsinatának 10. ülészsaka.

Kelt Budapesten, 1994. évi november hó 30. napján.

Dr. BODNÁR ÁKOS s. k.
egyházkerületi főgondnok,
a Zsinat világi elnöke
Dr. TÖRÖS LÁSZLÓ s. k.
előadó

Dr. HEGEDŰS LORÁNT s. k.¹⁸
püspök,
a Zsinat lelkészi elnöke
Dr. RITOÓK PÁL s. k.
jegyző

Az 1996. évi II. tv-t megállapította a Magyarországi Református Egyház 1991. február 27-én megnyílt X. Zsinatának 17. ülészsaka.

Kelt Budapesten, 1996. április hó 18. napján.

¹⁷ Vhu.: végrehajtási utasítás.

¹⁸ Hegedűs Lóránt ekkor a Dunamelléki egyházkerület püspöke.

Dr. BODNÁR ÁKOS s. k.
 egyházkerületi főgondnok,
 a Zsinat világi elnöke
 Dr. TÖRÖS LÁSZLÓ s. k.
 előadó

Dr. HEGEDŰS LORÁNT s. k.
 püspök,
 a Zsinat lelkészi elnöke
 Dr. RITOÓK PÁL s. k.
 jegyző

A 2001. évi II. tv-t megállapította a Magyarországi Református Egyház 1997. február 27-én megnyílt XI. Zsinatának 13. ülészsaka

Kelt Budapesten, 2001. november 29-én.

Dr. KÁLMÁN ATTILA
 főgondnok,
 a Zsinat világi elnöke
 Dr. KOCSIS MÁRTA s.k.
 előadó

Dr. BÖLCSKEI GUSZTÁV s.k.¹⁹
 püspök,
 a Zsinat lelkészi elnöke
 Dr. VERESS LÁSZLÓ s.k.
 jegyző

Kelt Budapesten, 2002. május 31-én.

A 2002. évi III. tv-t megállapította a Magyarországi Református Egyház 1997. február 27-én megnyílt XI. Zsinatának 15. ülészsaka

Megjegyzés:

1996. évi II. tv. a törvény 30–43. §-ai vonatkozik.

A 2001. évi II. tv. a törvény 28. § (1), 40. § (1–2) bek., 40/A. §, 40/B §, 40/C §, 44. § (1–2) bek., 46. § (2) bek., 84. § (1) bek., 88. § (1) bek., 114. § (1) bekezdéseire vonatkozik.

A 2002. évi III. törvény az alábbi paragrafusokat módosította: 4. §, 10. §, 11. § (1), 12. §, 21. § (2–3) bek., 33. § (3) és (7) bek., 34. § (1), (3), (4) bek., 35. §, 37. § (1) bek., 47. §, 49. § (1) bek., 58. § (1), (2), (3) bek., 78. § (1) bek., 79. § (3) bek., 82. § (4) bek. *f*), (5) bek. *h*), 95. § (3) bek. *b*), 99. § (1) bek., 112. §, 113. § (4) bek. *i*), 117. § (1) bek., 124. § (1) bek., (2) bek. *k*) és *m*), 127. § (1), (2), (3), 128. §, 133. § *e*), *k*), *l*), 135. § (1), (2) bek., 136. §, 137. § (2), 142. § (1), (2), (3), (4), (5), (6) bek., 148. § (2) bek., 149. § (1) és (2) bek., 153. § (2) és (4) bek., 154. § (2) bek. *d*), 155. § (1), 158. § (2), 159. §, 165. §, 168. §, 172. §-ai.

Forrás: A Magyarországi Református Egyház honlapja, www.reformatus.hu/adattar/ztovrv/1994_II.tv.htm.; BALOGH–GERGELY, 2005., 275-ös számú dokumentum.

¹⁹ Kálmán Attila a dunántúli egyházkerület főgondnoka, Bölskei Gusztáv a tiszántúli egyházkerület püspöke.

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK ALAPSZABÁLYA

(Budapest, 2004. május 16.)

A rendszerváltás idején a Magyar Izraeliták Országos Képviselője (MIOK) megszűnt, és átalakult Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségévé. A névváltozást a MIOK 1990. június 6-án jelentette be a Fővárosi Bíróságon, amely azt 1991. január 21-i végzésével tudomásul vette. A MAZSIHISZ bírósági bejegyzésére 1990. július 3-án már sor került.

Az új alapszabályt a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének 2004. május 16-i közgyűlése 75 igen szavazattal 4 ellenében fogadta el. A Szövetségnek 27 taghitközsége, illetve regionális szervezete van. A szabályzat lehetővé teszi, hogy az egyes hitközségek önállóan is bejegyeztessék magukat. Ezzel a lehetőséggel 5 élt, köztük a legnagyobb Budapesti Zsidó Hitközség. A MAZSIHISZ-en belül ismét lehetővé vált a korábbi irányzatokhoz tartozás szerinti szerveződés. Így önállóan bejegyzett a Budapest központú Magyarországi Autonóm Orthodox Hitközség.

ELSŐ RÉSZ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

A Magyar Köztársaság Alkotmánya és a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. (alkotmányerejű) törvény biztosítja a vallás szabad gyakorlásának jogát az ország összes polgárának. A lelkiismereti- és vallásszabadság mindenkit megillető, alapvető emberi szabadságjog, amelynek zavartalan gyakorlását a Magyar Köztársaság biztosítja.

1. § (1) A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (a továbbiakban: Szövetség) a Magyarországon működő zsidó hitközségek és szórványok¹ önkéntes társulásán alapuló szervezete.

(2) A Szövetség olyan önkormányzattal rendelkező jogi személy, amely saját szervezete tekintetében felekezeti törvényhozói és végrehajtói hatalommal rendelkezik, gondoskodik a zsidók vallásgyakorlatának hitéleti és ebből fakadó közszolgálati, valamint közéleti tevékenységének ellátásáról.

(3) A Szövetség olyan önkormányzattal rendelkező autonóm vallási testület, amelynek

¹ A MAZSIHISZ-t alkotó zsidó hitközségek: Békéscsabai, Budapesti (a Fővárosi Bíróságon önállóan bejegyzett egyházként is szerepel), Debreceni (a Hajdú-Bihar Megyei Bíróságon önállóan bejegyzett egyházként is szerepel), Győri, Hódmezővásárhelyi, Kaposvári (a Somogy Megyei Bíróságon önállóan bejegyzett egyházként is szerepel), Karcagi, Kecskeméti, Keszthelyi (a Zala Megyei Bíróságon önállóan bejegyzett egyházként is szerepel), Kiskunhalasi, Miskolci, Mosoni, Nagykanizsai, Nagykőrösi, Nyíregyházi, Pápai, Pécsi, Salgótarjáni, Soproni, Szegedi, Székesfehérvári, Szolnoki, Szombathelyi, Váci, Veszprémi és Zalaegerszegi Zsidó Hitközség; valamint a Magyarországi Autonóm Orthodox Hitközség (a Fővárosi Bíróságon önállóan bejegyzett egyházként is szerepel).

az államhoz való kapcsolatát az Alkotmány, az alkotmányos jogszabályok és az állammal kötött megállapodások határozzák meg.

2. § A Szövetség a holokauszt következményeként megszűnt hitközségek örököse, így feladatának tekinti az ebből származó vallási, kegyeleti, szociális, jogi és egyéb kötelezettségek teljesítését.

3. § A Szövetség célja, hogy a zsidó vallás, a zsidó hagyományok, valamint a zsidó közösségi élet fenntartása és felvirágoztatása érdekében megvalósítsa hitéleti, társadalmi és működési feladatait, az egyetemes zsidóság integráns részeként.

(1) Hitéleti feladatainak megvalósítása keretében:

a) A Rabbtestület vallási ellenőrzése mellett fenntartja, segíti Magyarországon a zsidó vallási élet zavartalan működését, óvja és fejleszti a zsidó hagyományokat, kultúrát.

b) Segítséget nyújt a zsidó kultúra szellemi és tárgyi emlékeinek megőrzéséhez, ennek érdekében saját levéltárat és múzeumot működtet.

c) Szociális tevékenységével segíti a rászorultakat, különösen a holokauszt túlélőit.

d) Támogatja az ifjúság vallásoktatását, mivel ez biztosítja a vallás fennmaradását és jövőjét.

e) Támogatja a taghitközségek területén működő zsidó ifjúsági szervezeteket.

Fentiek megvalósítása érdekében az összes szövetségi szervek és intézmények² egymással együttműködve, és egymást támogatva járnak el.

(2) Társadalmi feladatainak megvalósítása keretében:

a) Történelmi egyházként³ – a zsidó hagyományok megtartása mellett – kapcsolatot tart a kormányzati szervekkel, regionális, megyei és települési önkormányzatokkal, képviselőtestületekkel, társadalmi és civil szervezetekkel.

b) Rendszeres és szoros kapcsolatot tart a hazai és külföldi zsidó szervezetekkel, a kölcsönös tájékoztatás és együttműködés kötelezettségének szem előtt tartásával.

c) Ellátja a zsidósággal kapcsolatos képviselői feladatok központi koordinálását, segíti a zsidóság közösségi és egyéni kárpótlásának mielőbbi teljes megvalósulását.

d) Következetes harcot folytat az antijudaizmus,⁴ antiszemitizmus, az Izrael ellenesség minden formájával szemben.

e) A külkapcsolatok ápolása során képviseli a nemzetközi zsidó szervezetekkel való együttműködésben a magyarországi zsidóság érdekeit.

f) Elősegíti a közép-kelet európai zsidóság regionális együttműködését.

(3) Működési feladatainak megvalósítása keretében:

a) A járadék elosztásra vonatkozó szabályok, szövetségi döntések és megállapodások kezei között gondoskodik a taghitközségek anyagi támogatásáról.

² Az alapszabályzat 2. sz. melléklete szerinti intézmények: MAZSHISZ Szeretetkórház (Budapest XIV., Amerikai u. 53.), Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem (Budapest VIII., Bérkocsis u. 2.), Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár (Budapest VIII., Dohány u. 2., Új Élet Szerkesztősége, MAZSHISZ Üdülő (Bálatonfűred, nem önálló jogi személy).

³ Az izraelita hitközségek nem alkotnak egyházat, hanem felekezetet. Az említett 1990. IV. tc. azonban nem tesz különbséget egyházak és felekezetek között, és így mindegyikre az „egyház” fogalmat alkalmazza. Itt tehát inkább arról van szó, hogy az izraelita felekezet Magyarországon joggal igényt tart a „történelmi” jelzőre.

⁴ Antijudaizmus: keresztény vallási alapon megfogalmazott zsidóellenesség.

b) Segíti a rabbik és más vallási tisztségviselők képzését, továbbképzését, hozzásegíti alkalmazásukhoz és javadalmazásukhoz a taghitközségeket.

c) Biztosítja a kóser élelmiszer-ellátás szervezeti és anyagi feltételeinek háttérét, koordinálását.

d) Segíti a taghitközségek kegyserellátását.

e) A taghitközségekkel közösen szervezi a működő zsidó temetőekben a rituális szertartások feltételeit, segíti ezen temetők rendben tartását.

f) Szervezi és koordinálja a már lezárt, vagy elhagyott – nem működő – zsidó temetők fenntartását és rendbe hozását, tekintet nélkül az ingatlanok korábban kialakult tulajdoni viszonyaira.

g) Gondoskodik a korábban megszűnt zsidó temetőben eltemetettek emlékének méltó megőrzéséről és arról, hogy zsidó temetőt ne szüntessenek meg.⁵

h) Gondoskodik a holokauszt zsidó áldozatai emlékének méltó megőrzéséről, ápolásáról.

i) Szervezi és koordinálja az arra rászorulókat segélyezését, gondozását, ellátását.

j) Kóser ellátással kórházakat és szeretetházakat tart fenn és üzemeltet az arra rászorulóknak részére.

k) Kóser ellátással alsó, közép- és felsőfokú oktatási intézményeket tart fenn, üzemeltet, illetve támogat.

l) Támogatja zsidó tárgyú vallási, művészeti alkotások, ismeretterjesztő és tudományos művek létrejöttét, ilyen alkotások kiadását, terjesztését és népszerűsítését. Szervezi és támogatja zsidó tárgyú vallási, művészeti, ismeretterjesztő és tudományos előadások megtartását és népszerűsítését.

m) Figyelemmel kíséri és támogatja a magyarországi, és más országokban – különösen Izraelben – élő zsidósággal való kapcsolattartást.

n) Támogatja a zsidó sajtó fenntartását.

o) A fenti feladatok megvalósítására alapítványokat, egyesületeket és más társadalmi szervezeteket, ifjúsági szervezetet, valamint gazdasági társaságokat hozhat létre, a már működő ilyen célú zsidó szervezetek vezetésében, kuratóriumaiban vehet részt. Támogatást olyan szervezeteknek nyújt amelyek működése nem ellentétes a Szövetség Alapszabályával.

4. § A Szövetség a működéséhez szükséges anyagi forrásait saját vagyonából és annak hasznosításából, az egyes taghitközségek anyagi hozzájárulásaiból, természetes- és jogi személyek adományaiból, az állammal kötött kétoldalú megállapodásokon alapuló és jogszabályban kihirdetett állami járadékból, és egyéb állami támogatásokból fedezi.

A Szövetség anyagi forrásainak bővítése érdekében pályázatokon vesz részt, illetve a pályázati célok elérése érdekében pályázatokon együttműködik a taghitközségekkel és a társ-szervezetekkel.

5. § (1) A szövetség működési területe: Magyarország.

(2) A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége a Fővárosi Bíróság Pk. 3.365/1990.

⁵ A Magyar Köztársaság Kormánya és a Magyarországi Zsidó Hitközségek között a az 1140/2001. (XII. 26.) Korm. határozat alapján kötött megállapodás szerint a kormány 2002-től évi támogatást nyújt a MAZSIHISZ számára a lezárt zsidó temetők fenntartására.

számú végzésével bejegyzett, 32. sorszám alatt egyházként bírósági nyilvántartásba vett önálló jogi személy.

(3) A Szövetség és képviseleti szerveinek székhelye: 1075 Budapest, VII. ker., Síp u. 12.

MÁSODIK RÉSZ TAGHITKÖZSÉGEK

I. FEJEZET TAGHITKÖZSÉGI SZERVEZET

6. § A Szövetség tagja lehet minden olyan magyarországi zsidó hitközség vagy szórvány, amely elfogadja és magára nézve kötelezőnek tekinti a Szövetség Alapszabályát, azt kétoldalú egyezmény keretében – elfogadva és figyelembe véve a Kormánnyal már megkötött és fennálló megállapodásokat, egyezményeket – megerősíti, és

(1) alapszabálya szerint:

a) kinyilvánítja, hogy a Sulchan Aruch szabályait követő személyek közössége és ezen szabályok szerint működik,

b) elismeri a zsidó vallási törvények elsőbbségét és célul tűzi ki a zsidó vallás gyakorlásának megszervezését,

c) rögzíti a hitközségi tagság feltételeit,

d) legalább 3 tagú elöljáróságot választ,

(2) istentiszteletet tart.

(3) A tagfelvételi kérelemről a Szövetség Közgyűlése dönt az 50. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően.

7. § Taghitközség az a zsidó közösség, amelynek legalább tíz, 13. életévét betöltött zsidó férfi⁶ tagja van, és amely zsinagógát, vagy imahelyiséget tart fenn, rendszeresen istentiszteletet tart.

8. § (1) Szórvány az olyan zsidó közösség, amely a taghitközség feltételeinek nem felel meg.

(2) A Szövetség Alapszabályában foglaltakat értelemszerűen kell alkalmazni a szórványban lakó hívekre. A szórványhoz területileg közel álló taghitközségek kötelesek a szórványban lakó hívek hitéletét támogatni, önszerveződésüket segíteni.

9. § (1) A taghitközség köteles alapszabályát saját legfőbb döntéshozó szervével jóváhagyni, éves költségvetését és zárszámadását elkészíteni és a Szövetségnek megküldeni.

(2) A taghitközségek az éves költségvetésük keretein belül önálló gazdálkodást folytatnak. A taghitközségek kötelesek minden olyan juttatással elszámolni, amelyet a Szövetségtől kaptak.

10. § A taghitközségek – amennyiben az 1990. évi IV. törvényben foglalt önálló egyház-

⁶ A 13 éves fiú *bár-micvá* (a törvény fia) lesz. A zsidó vallási rendelkezések ezentúl kötelezőek rá. A fiú ekkor járul először a Tórához.

alapítási feltételeknek megfelelnek – saját hatáskörükben dönthetnek arról, hogy kéri-e bírósági bejegyeztetésüket az illetékes bíróságtól. Ezen döntésükről kötelesek haladéktalanul tájékoztatni a Szövetséget. Azon taghitközségek, amelyek nem felelnek meg a törvényben foglalt önálló egyházalapítási feltételeknek, illetve nem kívánják gyakorolni ezen jogukat, a Szövetség Alapszabályában írtak szerint kapnak jogi személyiséget (származtatott jogi személyiség). A Szövetség taghitközségei és intézményei a Szövetség Alapszabályának mellékletében kerülnek felsorolásra.⁷

11. § A zsidó taghitközségek önállóan döntenek arról, hogy a 6. § szerinti kétoldalú megállapodás aláírásával fenntartják-e tagságukat, illetve csatlakozni kívánnak-e a Szövetséghez.

12. § A Szövetség Közgyűlése megszünteti annak a taghitközségnek a szövetségi tagságát, amelyik a 6. §-ban foglaltaknak nem felel meg, illetve amelyik azt kéri. A megszüntetésre a felvételre vonatkozó eljárási rendet kell alkalmazni, a törlésre vonatkozó kérelmet pedig a Közgyűlés tudomásul veszi.

13. § A taghitközség az olyan ingó vagy ingatlan vagyontárgyakat – ide nem értve a készpénzt és más elhasználható dolgokat – amelyeket a Szövetségtől kapott, a Szövetség vezetőségének engedélye nélkül el nem idegeníthet, meg nem terhelhet. A taghitközség ingatlan megszerzését, a tulajdonában lévő ingatlan bármely jogcímen történő elidegenítését megelőzően köteles ez irányú döntési szándékáról a Szövetség vezetőségét tájékoztatni. A taghitközség a tulajdonában lévő ingatlant csak legfőbb döntéshozó szervének nyilvános határozatával idegenítheti el.

14. § A taghitközség a Szövetség részére hozzájárulást fizet, amelynek mértékét a Szövetség vezetőségének javaslata alapján a Szövetség Közgyűlése fogadja el. A hozzájárulás megállapítására a Szövetség éves költségvetésének elfogadásával egyidejűleg kerül sor.

15. § A taghitközség megszűnése esetén annak összes ingó és ingatlan vagyona a Szövetségre száll. A Szövetség a megszűnt taghitközség általános jogutódja. A taghitközség ezt alapszabályában köteles rögzíteni.

16. § A taghitközség önállóan alkalmazhat rabbikat és más vallási tisztségviselőket. Alkalmazásukhoz és javadalmazásukhoz a Szövetség támogatást nyújt.

17. § A taghitközség jogosult a Szövetség Közgyűlésébe legalább egy képviselőt delegálni.

II. FEJEZET HITKÖZSÉGI TAGOK

18. § Minden taghitközségnek és minden hitközségi tagnak egyenlő jogai vannak, és ezen jogait a taghitközségi alapszabályban foglaltaknak megfelelően gyakorolhatja. Minden taghitközség és hitközségi tag jogosult igénybe venni a Szövetség által fenntartott intézményeket és kedvezményeket a szabályzatokban megállapított módon, és gyakorolhatja a zsidó közösségekben szokásos jogokat.

 ⁷ A községkerületek újjászervezését az alapszabály nem mondja ki.

19. § A taghitközség a tagjaitól – teherbíró képességükhöz mérten – hitközségi hozzájárulást szed be, amelynek beszedéséről és elszámolásáról saját alapszabályában rendelkezik.

20. § A hitközségi tag csak egy taghitközségnek lehet tagja.

III. FEJEZET TAGHITKÖZSÉGI IGAZGATÁS

21. § (1) A taghitközségek alapszabályukban állapítják meg szervezetüket.

(2) Minden taghitközségnek legalább háromtagú előjáróságot kell választania.

(3) A taghitközség köteles előjárósági tagjainak jegyzékét, nevük, címük, elérhetőségük és az időközi változások feltüntetésével a Szövetséggel közölni.

IV. FEJEZET RABBIK

22. § A rabbi a vallástörvény hivatott őre. A rabbi a taghitközség vallási életének vezetője, aki a Sulchan Aruch alapján álló Rabbitestület határozatait betartva működik.

23. § Rabbikat a taghitközségek alkalmaznak és biztosítják javadalmazásukat, amelyet a Szövetség az Alapszabály 3. § (3) bek-ben foglaltak szerint támogat, az éves költségvetés kezei között. A taghitközségek biztosítják, hogy a náluk alkalmazott rabbik szükség esetén más, rabbik nem foglalkoztató hitközségeknél is közreműködjenek a vallási élet fenntartásában.

24. § A rabbi tisztség betöltése a taghitközség legfőbb döntéshozó szerve által rabbi-választással történik.

25. § Rabbi tisztség betöltésének alapfeltétele az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetemen szerzett érvényes rabbi-diploma, vagy az ott elismertetett diploma. Az autonóm orthodox hitközségek e kérdésben megtartják eddigi hagyományukat.

26. § A rabbikra a jelen Alapszabályban foglaltakon, illetve a már hatályban lévő megállapodásokon kívül egyebekben a hatályos állami munkajogi jogszabályok vonatkoznak.

27. § Minden taghitközség a Szövetség egyetértésével állapodik meg a rabbival fizetésére és egyéb javadalmazására vonatkozóan, figyelemmel arra, hogy összajavalmazása a helyi viszonyokhoz képest a rabbi tisztséghez illő megélhetést biztosítson. A rabbi munkaszerződését a taghitközség legfőbb döntéshozó szervének képviselőjében a taghitközség elnöke írja alá, amelyet a Szövetségnek jóváhagyásra megküld.

28. § (1) A rabbinak joga és egyúttal kötelessége:

a) az istentiszteletre liturgiai tekintetben felügyelni, és annak keretében végezni mindazt, ami a vallástörvény és a hagyomány szerint a rabbi teendőihez tartozik;

b) templomi és alkalmi szónoklatokat tartani;

c) ellátni a taghitközség ifjúságának vallásoktatását, állandóan és rendszeresen felügyelni a taghitközség területén folytatott vallásoktatást, és ezen tevékenységéről a taghitközség előjáróságának rendszeresen jelentést tenni;

d) dönteni vallástörvényi kérdésekben; döntéseit az érdekeltek kívánságára a hagyományoknak megfelelően indokolni tartozik;

e) tanítani a Szentírást, és a hagyomány alapjait a Talmud-Tóra iskolában, és idevágó tanfolyamokat tartani felnőttek számára is, ha azokra más, állandó vallásoktató nincs;

f) felügyelni az előimádkozó kántor, (főkántor), metsző, az istentiszteletnél és a vallási szertartásnál működő más munkavállalók működésére a Sulchan-Aruch szabályai értelmében, és megadni nekik a szükséges utasításokat. Ha a rabbi vallástörvényi okokból a kántor (főkántor), metsző, vagy a kasruszfelügyelő,⁸ illetve a taghitközségnél működő egyéb funkcionárius működését azonnal megszüntetendőnek tartja, működésüket ideiglenesen saját hatáskörében megtilthatja; erről azonban köteles haladéktalanul a taghitközség elöljáróságát tájékoztatni. Döntés végett mind a taghitközség, mind a rabbi a Rabbistülethez fordulhat. A Rabbistület döntéséig a rabbinak a működést megtiltó intézkedése hatályban marad;

g) véleményt adni a kántorok, (főkántorok), metszők és egyéb szertartási alkalmazottak, úgyszintén a vallásoktatásra alkalmazandó munkavállalók kellő képeztetéséről, és vallás erkölcsi szempontból való alkalmasságáról;

h) elkészíteni és előterjeszteni a taghitközségi vallásoktatásra vonatkozó tantervet, illetőleg véleményt mondani róla, úgyszintén az oktatásban használt tankönyvekről, amennyiben egyéb, minden taghitközségre és oktatási intézményre vonatkozó kerettanterv nem áll rendelkezésre;

i) vallási szempontból felügyelni a taghitközségi, vagy a taghitközség területén lévő zsidó felekezeti jellegű tan- és egyéb intézetekre;

j) dönteni temetések, vagy síremlékek körül felvetődött vitás vallási kérdésekben, és vallási szempontból az esetleges exhumálások tárgyában;

k) ellátni a kórházi, fogházi és tábori lelkészkedést az állammal kötött megállapodások keretében országos szinten, illetve a taghitközség területén lévő kórházakban, valamint emberbaráti intézményekben, továbbá fegyrintézetekben és a fegyveres erőknél. A Szövetség a feladatok rendezése során külön kórházi rabbit, börtönrabbit bízhat meg központosított feladatok ellátásával, és javaslatot tesz tábori rabbi kinevezésére;

l) vallási szempontból felügyelni a taghitközség összes kasrusz intézményeire, ételmisszer-gyártásra és ételkészítésre, valamint a rituális fürdőre;

m) vezetni a zsidó vallás tradícióihoz kapcsolódó adminisztratív nyilvántartásokat.

(2) A taghitközség a rabbinak olyan vallástörvényi döntésével szemben, amely a taghitközségre kötelező, a Rabbistülethez fordulhat. Ilyen esetekben a Rabbistület dönt végérvényesen. Ugyanez vonatkozik az (1) bek. g) pontjában foglaltakra is véleménykülönbség esetén. Ezen eljárás kezdeményezésének a rabbi döntésével szemben nincs halasztó hatálya.

29. § Ha a taghitközség küldöttsége részt vesz állami, vallási, társadalmi, vagy kulturális célú ünnepélyen, a taghitközség rabbija hivatalból tagja a küldöttségnek.

30. § (1) A taghitközség köteles a rabbi véleményét kikérni az Alapszabály olyan rendelkezéseinek módosítása előtt, amelyek a rabbira, vagy szertartási, istentiszteleti, illetve vallás-oktatási ügyekre vonatkoznak, és ilyen intézkedéseknél csak a rabbival (taghitközségi rabbisággal) egyetértésben lehet eljárni.

(2) Véleménykülönbség esetén az ügyet haladéktalanul a Rabbistület elé kell terjeszteni döntés végett.

 ⁸ Kasruszfelügyelő (kasrusz) (héb.) kóser, azaz a megfelelő zsidó étkezési törvények szerint. Betartását a közösség felügyeli.

31. § Ha komoly kifogás vetődik fel a rabbi működésével szemben, a taghitközség legfőbb döntéshozó szerve felterjesztést tehet a Rabbitestületnek, amely harminc napon belül dönt az ügyben, és döntéséről írásban tájékoztatja a taghitközséget.

HARMADIK RÉSZ A SZÖVETSÉG TERÜLETI CSOPORTJAI

32. § (1) Az egyes taghitközségek területenként területi csoportot (régión) alkothatnak.⁹ Minden taghitközség önállóan dönti el, hogy kíván-e az illetékes területi csoporthoz (régiónhoz) tartozni.

(2) A taghitközségek kötelesek a területi csoport megalakulását, és a területi csoporthoz tartozásukat a Szövetségnek bejelenteni, egyidejűleg ügyrendjüket megküldeni.

(3) A területi csoport megalakulását a Szövetség Közgyűlése ügyrendjének ismeretében tudomásul veszi, ezt követően kezdheti meg működését a területi csoport.

33. § A területi csoportok célja, hogy a területükön lévő taghitközségek és szórványok munkáját koordinálják, feladataik megvalósítását, egymás kölcsönös támogatását biztosítsák, és a helyi viszonyok ismeretében a Szövetség Alapszabályának keretein belül gondoskodjanak a zsidó közösségi élet összehangolásáról, fejlesztéséről. Segítsék az ifjúság vallásánitását, nyújtsanak segítséget a rendszeres és az ünnepi istentiszteletek megszervezésében és megtartásában, segítsenek az üresen lévő rabbi tisztségek, kántori, vallásoktatói és előimádkozói állások mielőbbi újbóli betöltésében.

34. § A területi csoport feladatai egyeztetésére gyűlést tart. A gyűlésbe a területi csoport tagjai legalább egy tagot delegálnak.

35. § A területi csoport nem önálló jogi személy, és önálló bírósági bejegyzésére nincs lehetőség. A területi csoportot a Szövetség Alapszabályának mellékletében fel kell tüntetni. A területi csoport nem delegál önálló küldöttet a Szövetség Közgyűlésébe.

36. § A területi csoport gyűlése tagjai sorából elnököt választ. A területi elnök megválasztásához a gyűlés valamennyi küldötte több mint felének hozzájáruló szavazata szükséges. A területi csoportot a megválasztott területi elnök irányítja és képviseli.

37. § A területi csoport működéséhez szükséges anyagi erőforrásokat a csoporthoz tartozó taghitközségek biztosítják.

38. § A területi csoport működését saját ügyrendjében szabályozza. Az ügyrendet a területi csoport gyűlése egyszerű szótöbbséggel fogadja el.

39. § A területi csoport tagjai – a Szövetség Közgyűlésébe szóló mandátum átruházását kivéve – egyedi megbízást adhatnak a területi csoportnak ügyeik képviselőit a Szövetség előtt.

40. § A területi csoport gyűléséről jegyzőkönyv készül.

⁹ Korábban ezek voltak a községkerületek. Jelenleg egy ilyen működik, a MAZSIHISZ Közép-Magyarországi Területi Csoportja.

NEGYEDIK RÉSZ A RABBITESTÜLET

41. § (1) A Szövetség taghitközségeinél működő rabbik Rabbitestületet alkotnak. Az ORZSE¹⁰ rabbi képzésű rektora hivatalánál fogva (hivatalának fennállása alatt) tagja a Rabbitestületnek. A Rabbitestület vallási kérdésekben a Szövetség legfőbb döntési szerve.

(2) A Rabbitestület létrejöttékor belső szervezetéről, vezetéséről és működéséről külön szabályzatban rendelkezik.

(3) A Rabbitestület az általa elkészített szabályzatot a Szövetség Közgyűléséhez terjeszti elő, és erről a Közgyűlés határoz. A Rabbitestület szabályzata akkor válik hatályossá, ha azt a Szövetség Közgyűlése határozatilag tudomásul veszi. A Rabbitestület ezen közgyűlési határozattal egyidejűleg kezdheti meg működését.

(4) A Rabbitestület székhelye: Budapest.

Megnevezése és pecsétje: „A MAZSIHISZ Rabbitestülete”, és ugyanez héber nyelvű szöveggel, a körbélyegző közepén a menóra¹¹ szimbólumával ellátva.

42. § (1) A Rabbitestület feladata:

a) véleményt ad a taghitközségeknél alkalmazni kívánt rabbik alkalmasságáról,

b) dönt az Alapszabály 28. § (1) bek. f pontja és (2) bek, valamint a 30. § (2) bek. és 31. § szerinti kérdésekben,

c) javaslatot tesz a vezetőségnek az állammal kötött megállapodások figyelembevételével a kórházi, tábori és börtönlelkési szolgálatokat betöltő rabbik személyére.

(2) A Szövetség vallási ügyeiben eljáró Rabbitestület legkésőbb az ügyek eléjük terjesztésétől számított nyolc napon belül köteles állásfoglalását vagy döntését meghozni. Határozatait tudomásulvétel végett a Szövetség elnökének küldi meg.

(3) A Szövetség ügyvezető igazgatója hivatalból gondoskodik a Rabbitestület adminisztrációs feladatainak ellátásáról. A Szövetség ügyvezető igazgatója gondoskodik a Rabbitestület határozatainak megőrzéséről, és a határozatok – megállapodással történő – időközönkénti közzétételéről.

ÖTÖDIK RÉSZ A SZÖVETSÉG KÖZPONTI SZERVEI

I. FEJEZET A SZÖVETSÉG KÖZGYŰLÉSE

43. § A Szövetség legfőbb szerve a Közgyűlés.

44. § A Közgyűlést a taghitközségek által delegált képviselők alkotják, amelynek össze-

¹⁰ Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem.

¹¹ Menóra (héber): vallási szertartásokhoz használt hétágú vagy kilencágú gyertyatartó a zsidóknál, amely a jeruzsálemi Szentélyben is használatos volt.

tételéről a választási szabályzat rendelkezik. A közgyűlésnek tagjai továbbá a taghitközségeknél alkalmazott főrabbi és rabbik. Tanácskozási joggal meghívottak a Szövetség fenntartásában működő intézmények vezetői (egyetem rektora, kórház igazgatója, múzeum és levéltár igazgatója, Új Élet főszerkesztője stb.). Minden taghitközség az igazolt hitközségi adót fizető (kultuszjárulék) tagok létszámával arányos, de legalább egy képviselőt küld a Közgyűlésbe. A Közgyűlésen a szórvány egy képviselője tanácskozási joggal vehet részt, de közgyűlési mandátum nem illeti meg. A taghitközségek küldötteinek mandátuma időben igazodik a Szövetség négyévenkénti rendes választási Közgyűlésének időpontjához.

45. § A képviselők (küldöttek) megbízatása négy évre szól.

46. § A Közgyűlést évenként legalább két alkalommal össze kell hívni.

47. § Rendkívüli Közgyűlést kell tartani, ha azt a Szövetség elnöke vagy ügyvezető igazgatója egybehívja. A Közgyűlést legkésőbb 15 napon belül kell összehívni,

ha azt legalább húsz képviselő írásban kéri a tárgysorozat megjelölésével a Szövetség vezetőitől.

48. § A Közgyűlés helyét, idejét és napirendjét legalább tíz nappal a Közgyűlés határnapja előtt írásbeli meghívó útján kell közölni a Közgyűlés résztvevőivel. A meghívón fel kell tüntetni azt is, hogy a Közgyűlés akkor határozatképes, ha azon a Közgyűlés tagjainak több, mint fele jelen van. Ha a rendes Közgyűlés három, egymást követő alkalommal határozatképtelenség miatt nem tartható meg, akkor a küldöttek mandátuma megszűnik, és új választásokat kell kiírni a harmadik határozatképtelen közgyűlési naptól számított harminc napon belül. A Közgyűlés helyét és idejét a felekezeti sajtóban közzé kell tenni.

49. § A Közgyűlést a Szövetség elnöke, vagy ügyvezető igazgatója hívja össze, akadályoztatásuk esetén az egyik alelnök a 74. § szerint.

50. § (1) A Közgyűlés – ha a Szövetség Alapszabálya vagy egyéb szabályzat másként nem rendelkezik – a jelenlévő képviselők egyszerű szótöbbségével határoz.

(2) Határozathozatalnál először mindig a beterjesztett határozatot valamely kisebb részében megváltoztatni kívánó módosító indítványról kell szavazni, ezt követően pedig a határozati javaslat végleges szövegéről.

(3) Az Alapszabály elfogadásához és módosításához az összes képviselő több, mint kétharmadának, a választási szabályzat elfogadásához és módosításához, a Rabbistület szabályzatának tudomásulvételéhez, taghitközségek felvételéhez, megszűnésének, szövetségi tagságának megállapításához, területi csoportok létrejöttének tudomásulvételéhez az összes képviselő többségének jóváhagyása szükséges.

51. § A Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

a) Határozathozatal a Szövetség vezetőségének és vezető tisztségviselőinek az elmúlt év ügy- és vagyonkezelésére, valamint a zárszámadásra vonatkozó évi jelentéséről.

b) Az éves költségvetés megállapítása és elfogadása.

c) Közép (legalább kétéves) – és hosszú távú stratégia, valamint fejlesztési terv elfogadása.

d) Ingatlan bármely jogcímen történő elidegenítésének engedélyezése. (Az örökség útján megszerzett ingatlanok esetében az örökhagyó akaratának megfelelően kell eljárni.)

e) Hosszú- vagy középlejártú, vagy az éves költségvetés kiadási főösszegének 5%-át meghaladó összegű kölcsön felvétele, illetve bármely szövetségi vagyon ugyanezen összeg feletti értékben történő megterhelésének engedélyezése.

f) A Szövetség Alapszabályának elfogadása és módosítása.

g) A Szövetség választási szabályzatának elfogadása és módosítása.

h) A Rabbistület szabályzatának tudomásulvétele.

i) Taghitközségek felvétele, a 6. §. szerinti kétoldalú megállapodás jóváhagyása.

j) Taghitközségek megszűnésének, taghitközségek szövetségbeli tagsága megszűnésének megállapítása.

k) Taghitközségek területi csoportja (régioja) létrejöttének tudomásulvétele.

l) A Szövetség vezetőségének, elnökének, alelnökeinek, ügyvezető igazgatójának, bizottsági tagjainak megválasztása és visszahívása.

m) Taghitközségeknek a Szövetség részére fizetendő szövetségi hozzájárulás mértékének megállapítása.

n) Hazai vallási és nem vallási alapon szerveződő zsidó szervezeteknek a Közgyűlésen tanácskozási joggal történő részvételéről szóló kétoldalú megállapodás jóváhagyása.

o) Szövetségi alapítványok, más közcélú vagy társadalmi szervezetek, gazdasági társaságok létrehozása, megszüntetése, jogállásuk, eredeti rendeltetésük, jogállásuk megváltoztatása.

p) Nemzetközi szervezetekhez történő csatlakozás, azokban való részvétel jóváhagyása.

q) Központi intézmények létrehozása, átadása, megszüntetése.

r) Az egyes taghitközségek szövetségi közgyűlésbe küldendő képviselői számának meghatározása.

52. § A képviselő minden korlátozás nélkül bármely, a Szövetségnél keletkezett és a Szövetséghez érkezett iratba betekinthez, felvilágosítást, tájékoztatást kérhet. Az eljárásra az üzleti titokra és a személyiségi jogokra előírt szabályok szigorú betartása vonatkozik. A képviselő az iratokba való betekintés előtt az ügy jellegétől függően titoktartási nyilatkozat aláírására kötelezhető, amelyet a Szövetség vezető tisztségviselője előtt kell megtennie.

53. § (1) A Közgyűlés nyilvános, azon – a rend zavarása nélkül, a szabályok megtartásával – bárki részt vehet. A Közgyűlés előzetes jóváhagyásával, kétoldalú megállapodás alapján a 3. § (2) bek.-ben említett hazai vallási és nem vallási alapon szerveződő zsidó szervezetek – bejegyzett képviselőjük útján – tanácskozási joggal részt vehetnek.

(2) Különösen indokolt esetben a Közgyűlés, jelen lévő tagjainak többségi szavazatával zárttá nyilvánítható. A zárt ülésen csak a közgyűlési tagok és a közgyűlés által jóváhagyott személyek vehetnek részt. A zárt ülés jegyzőkönyvét a titkos ügykezelésre vonatkozó szabályok szerint kell kezelni.

54. § A képviselő a két Közgyűlés közötti időszakban a Szövetséghez javaslatokat tehet, beadványokat intézhet, amelyeket a vezetőség köteles megvizsgálni, szükség szerint intézkedni, és a vizsgálat eredményéről a képviselőt tájékoztatni.

55. § A Közgyűlésen elhangzottokról szó szerinti, hitelesített jegyzőkönyv készül.

II. FEJEZET A SZÖVETSÉG VEZETŐSÉGE

56. § A vezetőség kilenc rendes tagját a Közgyűlés választja meg tagjai sorából négy évre. A vezetőségnek ezen túl hivatalból tagja a Rabbistület által delegált két rabbi, és a Ma-

gyarországi Authonóm Orthodox Izraelita Hitközség elnöke. A vezetőség tagjai személyesen kötelesek eljárni, feladatkörük át nem ruházható. A vezetőségbe csak olyan személy választható meg, aki életvitelszerűen Magyarországon él, magyar állampolgár, valamely taghitközség tagjaként aktívan részt vesz a taghitközség munkájában.

57. § A vezetőség választott tagja nem lehet olyan személy, aki, vagy akinek a közeli hozzátartozója a Szövetség munkajogviszonyban lévő alkalmazottja, vezető tisztségviselője, valamely állandó bizottságának megválasztott tagja. Az összeférhetetlenséget a megválasztását követő 30 napon belül a megválasztott vezetőségi tag, ill. közeli hozzátartozója tartozik megszüntetni, ennek hiányában vezetőségi tagsága 31. napon megszűnik.

58. § Két Közgyűlés között a vezetőség látja el a Szövetség vezetését, biztosítja a 3. §-ban írt célok és feladatok megvalósulását, ellenőrzi az elnök, az alelnökök és az ügyvezető igazgató tevékenységét.

59. § A vezetőség kizárólagos hatáskörébe tartozik:

a) Az ügyvezető igazgató által kinevezésre javasolt magasabb beosztású vezető szövetségi alkalmazottal kötendő munkaszerződés jóváhagyása. Azt, hogy ki minősül magasabb beosztású vezető alkalmazottnak, a vezetőség határozza meg, és a Szövetség Szervezeti és Működési Szabályzatában rögzíti.

b) Az ügyvezető igazgató munkaköri leírásának és javadalmazásának jóváhagyása.

c) Az önálló belső ellenőr(ök) munkaköri leírásának és javadalmazásának jóváhagyása.

d) Az önálló belső ellenőr(ök) munkatervének jóváhagyása a Szövetség számvevő és számvizsgáló bizottságával egyetértésben.

e) A kétmillió forintot meghaladó, nem tervezett támogatások jóváhagyása.

f) Az ötmillió forintot meghaladó értékű ingóságok elidegenítésének, taghitközségek részére történő átadásának engedélyezése.

g) A húszmillió forintot meghaladó, de az éves költségvetés kiadási főösszegének 5%-át el nem érő, hosszú- vagy középlejáratú kölcsön felvételének jóváhagyása.

h) Bármely szövetségi vagyon húszmillió forintot meghaladó, de az éves költségvetés kiadási főösszegének 5%-át el nem érő értékben történő megterhelésének engedélyezése.

i) Garanciavállalás valamely szövetségi vagy taghitközségi kötelezettség-vállalás fedezetére.

j) A vezetőség ügyrendjének, a Szövetség Szervezeti és Működési Szabályzatának, a szövetségi intézmények Alapító Okiratának, SZMSZ-ének¹² jóváhagyása, módosítása.

k) Temető egy részének más célra történő hasznosítása a vallási előírások figyelembevételével.

l) Nemzetközi szervezetekbe vagy társadalmi szervezetekbe képviselő(k) delegálása.

m) Eseti bizottság létrehozása.

n) Vélemény-nyilvánítás visszahívási indítványokról. Ebben az esetben a vezetőség soron kívül dönt.

60. § (1) A vezetőség legalább négy-hat hetente ülést tart. A vezetőségi ülés helyét, idejét és tárgysorozatát legalább hat nappal a vezetőségi ülés határnapja előtt írásbeli meghívó útján kell közölni a vezetőségi ülés résztvevőivel. Az ülést a Szövetség elnöke hívja össze.

A vezetőség egyhangú szavazással ülés tartása nélkül is hozhat határozatot. Ez esetben a vezetőségi tag szavazatát szóban, írásban vagy elektronikus úton adhatja le. Az így leadott szavazatot a Szövetség elnöke és a vezetőség egy tagja írásban rögzíti, hitelesíti. A határozatképesség megállapítása a rendes ülésre vonatkozó szabályok szerint történik. Rendkívüli esetben a vezetőség a jelen bekezdésben foglaltak szerint egyszerű szótöbbséggel is határozhat. Azt, hogy mi minősül rendkívüli esetnek azonban a vezetőség egyhangú szavazással dönti el.

(2) A vezetőségi üléseket a Szövetség elnöke vezeti.

61. § (1) A vezetőség akkor határozatképes, ha ülésén a tagok több, mint fele jelen van.

(2) Ismétlődő határozatképtelenség esetén az elnök vagy a vezetőség indokolt javaslatot terjeszt a Közgyűlés elé a határozatképtelenséget okozó vezetőségi tagok visszahívására. Az eljárásra a 68. § (2) bekezdésében foglaltak az irányadók.

62. § A vezetőségi ülésen, a vezetőség tagjain kívül teljes körű tanácskozási joggal vesznek részt: a Szövetség elnöke, alelnökei, ügyvezető igazgatója. Az ülésre a Szövetség elnöke más személyeket is meghívhat teljes körű tanácskozási joggal.

63. § A vezetőségi ülései nem nyilvánosak.

64. § A vezetőség üléseiről a közgyűlés tagjait folyamatosan, de legalább félévente írásban tájékoztatni kell.

65. § A vezetőség – ha a Szövetség Alapszabálya, vagy egyéb szabályzat másként nem rendelkezik – a jelenlévő vezetőségi tagok egyszerű szótöbbségével határoz. A vezetőség kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyekben (lásd: 59. §) a jelenlévő vezetőségi tagok több, mint kétharmadának jóváhagyása szükséges.

66. § A vezetőség tagjai társadalmi tisztségviselőként látják el feladataikat, tevékenységükért külön díjazást nem igényelhetnek, de kérhetik a tevékenységükkel kapcsolatban felmerült költségeik megtérítését. Visszahívásukkal kapcsolatban a 68. § (2) bekezdésében foglaltak az irányadók.

67. § A vezetőségi ülésen elhangzottakról magnófelvétel és szó szerinti jegyzőkönyv készül.

HATODIK RÉSZ A SZÖVETSÉG VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐI

68. § (1) A Szövetség elnöke, alelnökei és ügyvezető igazgatója a Szövetség vezető tisztségviselői. E tisztségek bármelyikére csak olyan személy választható meg a Szövetség Közgyűlésének tagjai (küldöttek) közül, aki életvitelszerűen Magyarországon él, magyar állampolgár, valamely taghitközség tagjaként aktívan részt vesz a taghitközség munkájában.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt vezető tisztségviselőket (külön-külön is) a Közgyűlés bármely tagjának indokolt javaslata alapján a választási és jelölőbizottság útján, a vezetőség véleményének kikérésével a Közgyűlés hívhatja vissza.

I. FEJEZET A SZÖVETSÉG ELNÖKE

69. § A Szövetség elnökét a Szövetség Közgyűlése négyévi időtartamra, tagjai közül választja meg.

70. § A Szövetség elnöke nem lehet olyan személy, aki, vagy akinek közeli hozzátartozója a Szövetség vagy bármely taghitközség munkajogviszonyban lévő alkalmazottja, valamely állandó bizottságának megválasztott tagja. Az összeférhetetlenséget a megválasztását követő 30 napon belül a megválasztott elnök, ill. közeli hozzátartozója tartozik megszüntetni, ennek hiányában elnöki tisztsége a 31. napon megszűnik.

71. § A Szövetség elnöke társadalmi tisztségviselőként látja el feladatát, tevékenységéért külön díjazás nem illeti meg. A tevékenységével kapcsolatos költségeit a Szövetség megtéríti.

72. § A Szövetség elnöke:

(1) Dönthet minden olyan kérdésben, amelyet az Alapszabály nem utal a Közgyűlés vagy a vezetőség kizárólagos hatáskörébe.

(2) Elkészítteti a Szövetség adminisztrációjának Szervezeti és Működési Szabályzatát, amelyet a Vezetőség elé terjeszt jóváhagyásra.

(3) A Szövetség elnöke az ügyvezető igazgatóval együttesen jogosult dönteni az egymillió forintot meghaladó de kétmillió forintot el nem érő, előre nem tervezett támogatásokról.

(4) Képviseli a Szövetséget minden kérdésben a hatóságok előtt és harmadik személyekkel szemben, kivéve a szövetségi adminisztrációval összefüggő ügyeket. Képviselési jogát esetileg átruházhatja az általa meghatalmazott tisztségviselőre, vagy közgyűlési tagra.

(5) Munkáltatói jogok gyakorlása az ügyvezető igazgató felett az alábbiak szerint:

a) Elkészítteti az ügyvezető igazgató munkaköri leírását, és javaslatot tesz javadalmazására, amelyeket a vezetőség hagy jóvá.

b) Gondoskodik arról, hogy az ügyvezető igazgató tevékenysége biztosítsa

ba) a Szövetség alapszabály szerinti működését,

bb) a 3. §-ban írt célok és feladatok megvalósítását,

bc) a Közgyűlés, a vezetőség határozatainak, és az elnök döntéseinek végrehajtását,

bd) a Szövetség zavartalan működését.

(6) a) Felügyeleti jogot gyakorol a szövetségi ügykezelés minden ága, az összes szövetségi intézet, intézmény, szerv, szövetségi alapítású gazdasági társaság felett.

b) Vezeti a Közgyűlést és a vezetőségi üléseket. Ezen jogát esetileg átruházhatja az általa kijelölt közgyűlési tagra. A Közgyűlésen rendelkezik a szó megadásáról, a hozzászólások időbeni korlátozásáról, a szó megvonásáról, a rend fenntartásáról.

c) A Szövetség elnöke a két ülés között bekövetkezett eseményekről, megtett intézkedéseiről rendszeresen tájékoztatja a Vezetőséget és a Közgyűlést.

(7) a) Az Alapszabályban foglaltaknak megfelelően ellenjegyzi a Szövetség ügyvezető igazgatójának határozatait.

b) Utasíthatja a Szövetség önálló belső ellenőrért célvizsgálatok elvégzésére

II. FEJEZET A SZÖVETSÉG ALELNÖKEI

73. § A Szövetségnek két alelnöke van, akiket a Közgyűlés választ meg tagjai közül négyévi időtartamra.

74. § A Szövetség alelnökei az elnök akadályoztatása esetén jogosultak eljárni, ez esetben a Szövetség elnökével azonos jog- és hatáskör illeti meg őket. Hatáskör megosztás hiányában ilyen esetben a korban idősebb alelnök jogosult első helyen a helyettesítésre.

75. § A Szövetség elnöke hatásköre gyakorlásának jogát bármelyik alelnöknek részben vagy egészben írásban átengedheti határozott vagy határozatlan időtartamra. Ebben az esetben az átengedett hatáskör gyakorlás tekintetében az alelnököt a Szövetség elnökével azonos jogok és kötelezettségek illetik meg.

76. § A Szövetség alelnökei társadalmi tisztségviselőként látják el feladatukat. Ezen tevékenységükért külön díjazás nem illeti meg őket. Tevékenységükkel kapcsolatos költségeiket a Szövetség megtéríti.

77. § A Szövetség alelnöke nem lehet olyan személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója a Szövetség, vagy bármely taghitközség munkajogviszonyban lévő alkalmazottja, állandó bizottságának megválasztott tagja. Az összeférhetetlenséget a megválasztását követő 30 napon belül a megválasztott alelnök, ill. közeli hozzátartozója tartozik megszüntetni, ennek hiányában az alelnöki tisztség a 31. napon megszűnik.

III. FEJEZET A SZÖVETSÉG ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓJA

78. § A Szövetség ügyvezető igazgatóját a Közgyűlés választja meg tagjai sorából négyévi időtartamra.

79. § (1) A Szövetség ügyvezető igazgatója a Szövetséggel négyéves, határozott idejű munkaviszonyban áll. Munkaviszonya a munkaszerződésének vezetőségi jóváhagyását követő aláírással jön létre, munkájáért javadalmazás illeti meg. Munkaszerződésének megkötése előtt az ügyvezető igazgató összeférhetetlenségi nyilatkozatot tesz. Munkaszerződését a munkáltató képviselőjében a Szövetség elnöke írja alá a megválasztást követő nyolc napon belül. Amennyiben a munkaszerződés nem kerül megkötésre, abban az esetben a 82. §-ban foglaltak szerint kell eljárni.

(2) A Szövetség ügyvezető igazgatója további munkaviszonyt nem létesíthet, a Szövetségnél társadalmi tisztséget, vagy más, választott tisztséget nem tölthet be, kivéve, ha valamely taghitközségnél ügyvezető igazgatóként alkalmazták. A Szövetség Alapszabályában megfogalmazott összeférhetetlenséget a megválasztását követő 30 napon belül tartozik megszüntetni, ennek hiányában ügyvezető igazgatói tisztsége a 31. napon megszűnik.

80. § A Szövetség ügyvezető igazgatójának munkaviszonya megszűnik a négyéves időtartam lejártával, visszahívással, lemondással vagy halállal. A Szövetség ügyvezető igazgatója e tisztségében újraválasztható.

81. § (1) Az ügyvezető igazgató javadalmazásának mértékére és módjára a Szövetség elnöke tesz javaslatot, amelyet a vezetőség fogad el.

(2) A Szövetség ügyvezető igazgatója felett az egyéb munkáltatói jogokat – a megválasztás és visszahívás kivételével – a Szövetség elnöke gyakorolja a 72. § (5) bekezdésben foglaltak szerint.

82. § Az ügyvezető igazgató munkaviszonyának megszűnése vagy tartós akadályoztatása esetén a Szövetség elnökének javaslatára a vezetőség határozatával megbízott ügyvezető igazgatót bíz meg, aki az új ügyvezető igazgató megválasztásáig vagy az akadályoztatás megszűnéséig, de legfeljebb 120 napig vezeti a Szövetség adminisztrációját. Az ügyvezető igazgató munkaviszonyának megszűnése esetén a Szövetség elnöke harminc napon belül összehívja a Szövetség rendkívüli közgyűlését az új ügyvezető igazgató megválasztása céljából.

83. § A Szövetség ügyvezető igazgatója munkáját a Szövetség elnöke által elkészíttetett és a vezetőség által jóváhagyott munkaköri leírás alapján végzi.

84. § (1) A Szövetség ügyvezető igazgatója a Szövetség adminisztrációjának egyszemélyi felelős vezetője.

(2) A Szövetség ügyvezető igazgatója teljes körű felelősséggel tartozik a Szövetség szervezésének működtetéséért, köteles mindent megtenni azért, hogy a 3. §-ban írt célokat és feladatokat a Szövetség sikeresen megvalósítsa.

(3) A (2) bekezdésben foglaltak végrehajtása érdekében:

a) Megszervezi a Szövetség zárt pénzügyi rendszerét, elkészíti a Szövetség számviteli politikáját, pénzügyi és pénzkezelési szabályzatát, valamint a jogszabályokban előírt, továbbá a jelen Alapszabály mellékletében és a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározott egyéb szabályzatokat.

b) Gondoskodik a Szövetség célszerű takarékos gazdálkodásáról, védi és óvja a Szövetség vagyonát, gondoskodik annak gyarapításáról.

c) Munkatársait – az önálló belső ellenőr kivételével – maga választja meg, teljes körűen gyakorolja felettük a munkáltatói jogokat. A magasabb vezető beosztású dolgozókkal kötendő munkaszerződésekhez a vezetőség jóváhagyása szükséges.

d) Elkészíti a Szövetség alkalmazottainak munkaköri leírását.

e) Felelős a Szövetség évi zárszámadásának és a következő évi költségvetés tervezetének elkészítéséért, végrehajtásáért.

f) Részt vesz a közgyűléseken és a vezetőségi üléseken, ezen üléseken jegyzőként közreműködik.

g) A vezetőség, illetve a Közgyűlés (képviselők) részére rendszeresen, de legalább fél-évente tájékoztatást ad a Szövetség adminisztrációjának tevékenységéről, a Szövetség gazdálkodásáról, vagyoni helyzetéről.

h) Jogosult egymillió forintot el nem érő összegben előre nem tervezett támogatás jóváhagyására.

i) Javaslatot tesz a vezetőség útján a Közgyűlésnek ingatlanok bármely jogcímen történő elidegenítésére. (Az örökség útján megszerzett ingatlanok esetében az örökhagyó akarátának megfelelően kell eljárni.)

j) Javaslatot tesz a vezetőségnek az ötmillió forintot meghaladó értékű ingóságok elidegenítésére.

k) Javaslatot tesz a vezetőségnek hitel felvételére, szövetségi vagyon megterhelésére, ötmillió forintot meghaladó értékű ingóságoknak taghitközségek részére történő átengedésére.

l) Önállóan képviseli a Szövetséget minden, a Szövetség adminisztrációjával összefüggő kérdésben a hatóságok előtt és harmadik személyekkel szemben.

m) A Szövetség nevében jogügyleteket köt. Minden ötmillió forint értéket meghaladó jogügylet a Szövetség elnökének ellenjegyzésével hatályos. A húszmillió forintot meghaladó értékű jogügyletet a Szövetség elnökének útján a vezetőséghez terjeszti elő jóváhagyásra. Kivételt képez ez alól a Közgyűlés által meghatározott járadékok utalása, valamint minden visszatérő, törvények által előírt állami kötelezettség. Ellenérték nélkül azonban jogot el nem ismerhet, jogról le nem mondhat, kivéve a kisebb értékű jótékonyági tevékenységet.

n) A Rabbtestület irányításával gondoskodik arról, hogy a Szövetség tevékenysége a valási törvényeknek és szabályzatoknak megfeleljen.

o) Felelős a Közgyűlés és a vezetőség határozatainak, az elnök döntéseinek végrehajtásáért.

p) Irányítási jogkört gyakorol a szövetségi ügykezelés minden ága, fenntartói ellenőrzési jogkört gyakorol az összes szövetségi intézet, intézmény, szerv felett.

HETEDIK RÉSZ A SZÖVETSÉG ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGAI

I. FEJEZET

A SZÖVETSÉG SZÁMVEVŐ ÉS SZÁMVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁGA

85. § (1) A bizottság a Szövetség pénzügyi, gazdálkodási tevékenységének legfőbb ellenőrzési szerve. A bizottság a Közgyűlés megbízásából jár el, előterjesztéseit írásban teszi meg, és azt egyidejűleg megküldi a vezetőségnek.

(2) A bizottság működésének költségeit a Közgyűlés határozza meg az éves költségvetésben.

(3) A Szövetség számvevő és számvizsgáló bizottságának öt tagját a Szövetség Közgyűlése választja meg tagjai közül négyévi időtartamra, a jelenlévők többségi szavazatával, a Szövetség tisztségviselőinek megválasztásával egyidejűleg.

86. § (1) A bizottság tagjává olyan személy választható a küldöttek közül, aki a 68. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek maradéktalanul megfelel. A bizottság tagjainak visszahívásával kapcsolatban a 68. § (2) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.

(2) A bizottság legalább két tagjának mérlegképes könyvelői, vagy ennél magasabb számviteli képesítéssel kell rendelkeznie.

(3) A bizottság tagja nem lehet olyan személy, aki, vagy akinek közeli hozzátartozója a Szövetség, vagy bármely taghitközség munkajogviszonyban lévő alkalmazottja, vagy vezető tisztségviselője, a Szövetség más bizottságának megválasztott tagja, illetve a Szövetséggel vagy bármely taghitközséggel üzleti kapcsolatot tart fenn.

Az összeférhetetlenséget a választást követő 30 napon belül a megválasztott bizottsági tag, ill. közeli hozzátartozója tartozik megszüntetni, ennek hiányában a bizottsági tagság a 31. napon megszűnik.

87. § A bizottság tagjai társadalmi tisztségviselőként látják el feladatukat, tevékenységükért külön díjazás nem illeti meg őket. Tevékenységükkel kapcsolatos költségeiket a Szövetség megtéríti.

88. § A bizottság ellenőrzi a Szövetség gazdálkodását, ennek keretében:

a) megvizsgálja törvényességi, célszerűségi, oksági szempontból a zárszámadást, az éves mérlegbeszámolót, a költségvetés tervezetének alaposságát,

b) indokolt előterjesztést tesz a Közgyűlésnek a zárszámadásról, az éves mérlegbeszámolóról és a költségvetés tervezetéről,

c) folyamatosan ellenőrzi az elfogadott éves költségvetés végrehajtását,

d) a számviteli törvények, szabályok, szabályzatok, közgyűlési határozatok, vezetőségi döntések, utasítások betartását,

e) előterjesztést tesz a Közgyűlésnek a Szövetség gazdálkodásáról,

f) a taghitközségeknél ellenőrzi a Szövetség által folyósított támogatások felhasználását,

g) ellenőrzi a Szövetség intézményeinek gazdálkodását.

89. § A bizottság munkája ellátásához külső szakértőket is igénybe vehet. A bizottság által megbízott szakértőket a bizottsági tagokkal azonos iratbetekintési jog illeti meg. A megbízott szakértők munkájai a Szövetség minden tisztségviselőjének és alkalmazottjának kötelessége segíteni.

A szakértők költségei a Szövetséget terhelik.

90. § A bizottság ülése akkor határozatképes, ha azon legalább három tagja jelen van. A bizottság határozatainak érvényességéhez legalább három tag egybehangzó szavazata szükséges.

91. § A bizottság tagjai közül többségi szavazással elnököt választ.

92. § A bizottság ügyrendjét maga határozza meg.

II. FEJEZET

A SZÖVETSÉG VÁLASZTÁSI ÉS JELÖLŐBIZOTTSÁGA

93. § A Szövetség választási és jelölőbizottságának kilenc tagját a Szövetség Közgyűlése választja meg a küldöttek közül négyévi időtartamra, a jelenlévők többségi szavazatával, a Szövetség tisztségviselőinek megválasztásával egyidejűleg.

94. § (1) A bizottság tagjává olyan személy választható a küldöttek közül, aki a 68. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek maradéktalanul megfelel. A bizottság tagjainak visszahívásával kapcsolatban a 68. § (2) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.

(2) A bizottság tagja nem lehet olyan személy, aki, vagy akinek közeli hozzátartozója a Szövetség, vagy bármely taghitközség munkajogviszonyban lévő alkalmazottja, vagy vezető tisztségviselője, a Szövetség más állandó bizottságának megválasztott tagja.

Az összeférhetetlenséget a választást követő 30 napon belül a megválasztott bizottsági tag ill. közeli hozzátartozója tartozik megszüntetni, ennek hiányában a bizottsági tagság a 31. napon megszűnik.

95. § A bizottság tagjai társadalmi tisztségviselőként látják el feladatukat, tevékenységü-

kért külön díjazás nem illeti meg őket. Tevékenységükkel kapcsolatos költségeiket a Szövetség megtéríti.

96. § A bizottság feladata a szövetségi választások zavartalan lebonyolításának biztosítása, a Szövetség választási szabályzatában foglaltak szerint.

97. § A bizottság minden esetben zárt ülésen tanácskozik.

98. § A bizottság a Szövetség választási szabályzatában foglaltak szerint folytatja le a jelölést, készíti el a jelöltek nevét tartalmazó listát, és bonyolítja le a választást, valamint ellenőrzi a választáshoz szükséges feltételek rendelkezésre állását.

99. § A bizottság tagjai közül többségi szavazással elnököt választ.

100. § A választási és jelölőbizottság ügyrendjét maga határozza meg.

NYOLCADIK RÉSZ MEGSZÚNT HITKÖZSÉGEK VAGYONÁNAK KEZELÉSE

101. § Valamely taghitközség megszűnése esetén a taghitközség általános és egyetemleges jogutódja a Szövetség.

102. § A Szövetség a megszűnt taghitközség vagyonát elsősorban a taghitközség zsinagógájának, temetőjének, közösségi létesítményének, mártíremlékművének fenntartására köteles felhasználni.

103. § (1) A megszűnt taghitközség zsinagógáját eladni nem lehet.

(2) A zsinagóga használatra, művelődési, vagy a zsidó tradíciókkal nem ellentétes egyéb, elsősorban kulturális célra más szervezetnek – elsősorban más zsidó szervezetnek – átengedhető.

(3) A Szövetségnek a zsinagóga használatra történő átengedése esetén a szerződésben ki kell kötnie, hogy a zsinagógát olyan célra nem lehet használni, amely sértené a zsidóság tradícióit, vallási és erkölcsi szabályait. A zsinagógán emléktáblát kell a használonak elhelyezni, amelynek utalnia kell arra, hogy az épület korábban zsinagóga volt. A táblán héber nyelvű feliratnak is őriznie kell a taghitközség emlékét.

(4) A zsinagógában lévő mártírokra emlékeztető tábla vagy felirat nem semmisíthető meg, az csak a Szövetség hozzájárulásával helyezhető át az épületen belül is.

(5) A használatba adási megállapodásban az előzőekben felsorolt kikötéseknek bontó feltételként kell szerepelniük.

(6) A Szövetség a zsinagóga hasznosításából származó bevételt elsősorban a helyi temető, közösségi létesítmény, vagy mártír emlékmű fenntartására köteles felhasználni.

104. § A Szövetség a zsinagóga hasznosítása esetén is tartozik a megszűnt taghitközség tárgyi emlékei, iratai, stb. megőrzéséről gondoskodni. A Szövetség lehetőség szerint a megszűnt taghitközség történetéről kiadványt készít.

KILENCEDIK RÉSZ TEMETŐK

105. § (1) A zsidó temetők fenntartásáról anyagi lehetőségeihez mérten elsősorban a temetőt fenntartó taghitközség, vagy Chevra Kadisája (Szentegylete) tartozik gondoskodni.

(2) A temetőt fenntartó szervezet a taghitközség szabályzatában meghatározott módon működik és látja el mindazokat a feladatokat, amelyeket egyébként a Chevra Kadisa ellátni köteles, különösképpen a temetők fenntartása, temetők rendezése, szertartás, intézmények fenntartása, jótékonyág gyakorlása stb.

(3) A temetők fenntartásával és üzemeltetésével kapcsolatban elsősorban a vallási törvények, előírások az irányadók.

(4) Amennyiben valamely taghitközség vagy annak Chevra Kadisája nem tudja a zsidó temetőt fenntartani, üzemeltetni, úgy ehhez a Szövetség anyagi segítséget nyújthat.

(5) A Szövetség a tulajdonában álló temetők fenntartásáról anyagi lehetőségeihez mérten tartozik gondoskodni.

106. § (1) A zsidó temetőhöz tartozó olyan területrészt, amelyben halottak nem fekszenek, a vezetőség határozata alapján hasznosítani lehet, de csak olyan célra, amely nem sérti az elhunytak emlékét, vagy nem ellentétes a zsidó tradíciókkal. Ez esetben az érintett területrészt önálló földrészletnek kell nyilvánítani. A kérdésben a Rabbtestület állásfoglalása a Szövetség vezetőségére nézve kötelező.

(2) Abban az esetben, ha egy zsidó temető felszámolása valamely elkerülhetetlen ok miatt mégis szükségessé válik, úgy azt a felszámolás előtt legalább hat hónappal a felekezet lapjában, országos napilapokban, a helyi újságban, valamint egy észak-amerikai és egy izraeli magyar vagy idegen nyelvű újságban meg kell hirdetni. Fel kell szólítani a temetőben eltemetettek hozzátartozóit jelentkezésre abból a célból, hogy elhunytjaik exhumálása hova és miképpen történjen meg.

(3) Amennyiben az elhunytak hozzátartozója a meghirdetett határidőn belül nem jelentkezik, azok sírhelyeit is külön-külön kell exhumálni és a sírköveket az új sírhelyeken kell elhelyezni.

(4) A fentiekkel kapcsolatos eljárásban a Rabbtestület döntései az irányadók, és az eljárást kizárólag a Rabbtestület közvetlen felügyeletével lehet végrehajtani.

(5) A Szövetség, vagy valamely taghitközség kezelésében lévő orthodox temető esetén a Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség illetékességét kell figyelembe venni mind eljárási, mind vallási szempontból.

(6) A Szövetség, vagy valamely taghitközség kezelésébe került temetőben biztosítani kell, hogy az abba történő temetkezés – ha a hitközség korábban orthodox hitközség volt – az orthodox temetkezési rendnek megfelelően, a temető fenntartása az orthodox temetői rendnek megfelelően történjék.

107. § (1) A felszámolt temetőkből származó bevétel elsősorban az adott helységben élt zsidók, zsidó mártírok emlékének megőrzésére használandó fel.

(2) Az ezen túlmenően megmaradt bevétel kizárólag más temetők, mártíremlékművek gondozására, létesítésére használható fel az adott helységben, megyében, országrészben vagy az ország más részén, kizárólag ebben a sorrendben.

(3) Temető egy részének hasznosításából származó bevételre az (1) és (2) bekezdésben írtak az irányadók.

TIZEDIK RÉSZ VEGYES ÉS HATÁLYBA LÉPTETŐ RENDELKEZÉSEK

108. § Aki a zsidó vallásból más vallásra tér át, annak megszűnik a Szövetségben betöltött bármely választott tisztsége, képviselőtestületi tagsága.

109. § A Szövetség vezetősége, vezető tisztségviselői és az állandó bizottságok elnökei – az Alapszabályban rögzítetteknek megfelelően – felelősek az Alapszabály hatálybalépésétől számított hat hónapon belül az Alapszabály mellékletében felsorolt szabályzatok elkészítéséért, előterjesztéséért.

110. § Az egyes taghitközségek saját alapszabályukat a Szövetség Alapszabályának hatályba lépésétől számított hat hónapon belül a 6. §-ban írtaknak megfelelően, szükség szerint módosítják.

111. § A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége a Magyar Izraeliták Országos Képviselőtársaságának általános jogutódja.

112. § A Rabbitegyháznak az Alapszabályban rögzített feltételek szerinti megalakulásáig és működésének megkezdéséig a Vezetőség jelöli ki a vonatkozó hatáskörök gyakorlására jogosult három személyt.

113. § A Szövetség Alapszabálya a Szövetség Közgyűlése által történő elfogadásával lép hatályba mellékleteivel együtt, az alábbiak kivételével:

a) Az Alapszabály 73. §-a a Szövetség következő rendes választási közgyűlésén lép hatályba.

b) Az Alapszabályban foglalt, és a költségvetésre vonatkozó rendelkezések 2005. január 1. napján lépnek hatályba.

114. § A 113. §-ban foglalt rendelkezések hatálybalépésével egyidejűleg a Szövetség korábbi Alapszabálya és annak módosításai hatályukat veszítik.

Budapest, 2004. május 16.

Forrás: Magyar Zsidó Levéltár, A/4-es gépelt kézirat.; BALOGH–GERGELY, 2005., 276-os számú dokumentum.

EGYETEMEK

AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
(BUDAPEST)
SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA
(Budapest, 2000. január 1.)

Az 1993-as felsőoktatási törvény (1993: LXXX. tc.) a rendszerváltást követő jogállamiság követelményeinek megfelelően kívánta szabályozni a felsőoktatási intézmények rendszerét, működését, autonómiáját, az állam szerepvállalását. A törvény rendelkezései alapján készítették el a felsőoktatási intézmények a saját szervezeti és működési szabályzatukat. Ez a lehetőség a kötöttségek oldását, az autonómia kibontakozását segítette elő. Az egyetem autonómiájának kiterjedését azonban továbbra is megszabta az állami finanszírozás, ami lehetővé tette a kormányzat akarátának az érvényesítését.

A fentiek szellemében készült el az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzata, amely 2000. január 1-én lépett hatályba, s ezt követően több ízben is módosították. Az alábbiakban a 2003-ban módosított, jelenleg hatályos szabályzatot közöljük, amelynek jegyzeteit az eredeti dokumentum tartalmazza.

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
(BUDAPEST)
SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (a továbbiakban Egyetem) Ideiglenes Intézményi Tanácsa a felsőoktatásról szóló többször módosított 1993. évi LXXX. törvény alapján, az Egyetem történelmi hagyományait követve az Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzatát az alábbiakban állapítja meg.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. § (1) Az Egyetem neve: Eötvös Loránd Tudományegyetem, rövidítve: ELTE, EÖTVÖS LORÁND UNIVERSITY, BUDAPEST, HUNGARY, UNIVERSITÉ EÖTVÖS LORÁND DE BUDAPEST, HONGRIE, EÖTVÖS – LORÁND – UNIVERSITÄT, BUDAPEST, UNGARN, UNIVERSITAS SCIENTIARUM BUDAPESTINENSIS DE ROLANDO EÖTVÖS NOMINATA.

Székhelye: Budapest.

(2) Az Egyetem jogi személy.

(3) Az Egyetem karokra tagozódik. Az Egyetemen más szervezeti egységek és hivatalok is működnek.

(4) Az Egyetem karai:¹

1. Állam- és Jogtudományi Kar (ÁJTK)
2. Bölcsészettudományi Kar (BTK)
3. Informatikai Kar (IK)
4. Pedagógiai és Pszichológiai Kar (PPK)
5. Társadalomtudományi Kar (TÁTK)
6. Természettudományi Kar (TTK)
7. Gyógypedagógiai Főiskolai Kar (GYFK)
8. Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar (TOFK)

(5) Az Egyetemen működő szervezeti egységek felsorolását az 1. számú melléklet tartalmazza.

2. § Az Egyetem feladatait az egyetemi autonómia elve alapján látja el.

I. AZ EGYETEM FELADATAI

3. § (1) Az Egyetem az Alapító Okiratában meghatározott feladatait a Karok, illetve az Egyetemhez tartozó más szervezeti egységek (könyvtárak, kollégiumok, gyakorlóintézmények, intézetek, stb.) útján látja el.

(2) Az Egyetem alap- és vállalkozási tevékenységeinek felsorolását a 2. számú melléklet tartalmazza.

(3) A 3. számú mellékletben felsorolt külön szabályzatok az Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának részei.

4. § (1) Az Egyetem feladata:

- a) felsőfokú szakemberképzés,
- b) felkészítés a nemzeti és egyetemes kultúra közvetítésével az értelmiségi létre,
- c) felkészítés a tudományos ismeretek bővítésére és alkalmazására, művészeti és más alkotások, eredmények létrehozására,
- d) a tudományok, a művészetek és a kultúra művelése és fejlesztése,
- e) az Európai Tanács Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Kartájában foglaltak figyelembevételével az anyanyelvi és az idegen nyelvi ismeretek fejlesztése, a szaknyelvi ismeretek kialakítása,
- f) a felőtképzésről szóló 2001. évi CL törvényben foglaltak szerinti felnőttképzési, tevékenység folytatása,
- g) közreműködés a tudásalapú társadalom számítástechnikai és informatikai kultúrájának fejlesztésében.

(2) A felsőfokú szakemberképzés keretében az Egyetem egyetemi és főiskolai alapkép-

¹ Az 1. § (4) bekezdésének szövegét megállapította az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának – a kari szerkezetváltozással összefüggésben való – módosításáról szóló IX/2003. (III. 3.) ET. sz. határozat.

Hatályos 2003. március 3. napjától, azzal, hogy az 1. § (4) bekezdés 3–5. pontjában meghatározott karok 2003. szeptember 1. napjával kezdik meg működésüket, a Tanárképző Főiskolai Kar pedig 2003. augusztus 31. napján szűnik meg.

zést, felsőfokú szakképzést, általános és szakirányú, továbbá tudományos – doktori fokozat megszerzésére irányuló – továbbképzést folytat.

(3) Az Egyetem sikeres szakmai vizsga, illetve záróvizsga alapján a felsőfokú szakképzésben bizonyítványt, az alapképzésben egyetemi vagy főiskolai oklevelet, a szakirányú továbbképzésben szakirányú egyetemi, főiskolai oklevelet (szakoklevelet) állít ki a résztvevő hallgatók számára, a doktori képzés követelményeinek teljesítése esetén pedig doktori fokozatot adományoz.²

(4) Az Egyetemen egyetemi és főiskolai alapképzés, akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés, általános és szakirányú, továbbá tudományos – doktori fokozat megszerzésére irányuló – továbbképzés folyik.

Az Egyetem sikeres szakmai vizsga, illetve záróvizsga alapján az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésben bizonyítványt, az alapképzésben egyetemi vagy főiskolai oklevelet, a szakirányú továbbképzésben szakirányú egyetemi, főiskolai oklevelet (szakoklevelet) állít ki a résztvevő hallgatók számára, a doktori képzés követelményeinek teljesítése esetén pedig doktori fokozatot adományoz.

(5) A doktori képzés és a doktori fokozat odaítéléséről külön szabályzat rendelkezik.

(6) Az általános továbbképzésben való részvételtől – külön szabályzat szerint – igazolás (tanúsítvány) adható.

5. § (1) Az Egyetemen az oktatói és előadói képesség, valamint a tudományos teljesítmény megítélése habilitációs eljárásban történik.³

(2) A habilitációs eljárásról külön szabályzat rendelkezik.

6. § (1) Az Egyetem oktató és tudományos kutatómunkájában együttműködik a Magyar Tudományos Akadémiával, más hazai és külföldi tudományos intézményekkel, illetve szervezetekkel.

(2) Ennek keretében megállapodás köthető⁴

a) Egyetemen belüli kutatócsoport alapításáról,

b) akadémiai intézetnek és más kutatóhelynek kihelyezett, az Egyetem tanszékeként való működéséről,

c) akadémiai intézeteknek a doktori képzésben való részvételéről.

(3) Az együttműködés feltételeit, a felek jogait és kötelezettségeit a felsőoktatási törvény és a jelen szabályzat alapján erre vonatkozó megállapodás tartalmazza.

(4) Az Egyetem a képzésben és továbbképzésben más felsőoktatási intézménnyel, illetve kutatóintézettel együttműködhet és azt velük társulások formában is végezheti.

(5) Felsőfokú szakképzés folytatására szakközépiskolával is köthető megállapodás.⁵

(6) Nem felsőoktatási intézményekkel történő együttműködés a jelen szakaszban meg-

² A 2. és 3. pontot beiktatta az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló CXI/2003. (XII. 15.) ET sz. határozat 1. §-a. Hatályos: 2003. december 15. napjától.

³ Szövegét megállapította az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló CXI/2003. (XII. 15.) ET sz. határozat 2. §-a. Hatályos 2003. december 15. napjától.

⁴ Szövegét megállapította az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló CXI/2003. (XII. 15.) ET sz. határozat 3. §-a. Hatályos 2003. december 15. napjától.

⁵ Az 5. és 6. pontot beiktatta az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló CXI/2003. (XII. 15.) ET sz. határozat 3. §-a. Hatályos 2003. december 15. napjától.

határozott kivételektől eltekintve az egyetem feladatai közé tartozó képzés ellátására nem irányulhat.

II. AZ EGYETEM VEZETÉSE

7. § (1) Az Egyetem vezető testülete az Egyetemi Tanács.

(2) Az Egyetemet a rektor vezeti.

(3) A – közvetlenül vagy képviselő útján – részt vesz az Egyetem minden oktatója, tudományos kutatója, nem oktató-kutató közalkalmazottja és hallgatója.

(4) A jogszabályban, egyetemi vagy kari szabályzatban megállapított hatáskör gyakorlását feleltes testület vagy vezető nem vonhatja el. Az átruházott hatáskör – a Gazdálkodási Szabályzatban foglaltakat kivéve – tovább nem ruházható át.

Az Egyetemi Tanács

8. § Az Egyetemi Tanács az Egyetem döntési, javaslattevési, véleményező és ellenőrzési joggal felruházott legfőbb testülete.

9. § (1) Az Egyetemi Tanács kizárólagos hatáskörébe tartozik:

a) az Egyetemen folyó tevékenység elveinek megállapítása,
b) az Egyetem fejlesztési tervének, programjának meghatározása,
c) az Egyetem fejlesztő, szolgáltató és más hasonló tevékenységével kapcsolatos alapelveinek meghatározása,

d) az Egyetem szabályzatainak megalkotása, módosítása, illetve jóváhagyása,
e) az egyetemi gazdálkodás alapvető belső szabályainak, és a gazdálkodással kapcsolatos feladatainak meghatározása,

f) az egyetemi költségvetés elkészítése előtt a költségvetés összeállítási elveinek meghatározása, és döntés az intézményi költségvetési javaslatokról, a jóváhagyott költségvetési előirányzatok felhasználásának elveiről, továbbá az előző évi költségvetés teljesítéséről szóló beszámoló elfogadásáról,

g) döntés a rendelkezésre álló vagyoni eszközök felhasználásának elveiről, a vagyonnal való gazdálkodás értékeléséről, az intézmény gazdasági tevékenységére vonatkozó javaslatokról,

h) kari szintű önálló oktatási szervezeti egység létrehozása és megszüntetése,

i) az Egyetem egészével kapcsolatos feladatot ellátó karközi oktatási-, könyvtári-, informatikai-, valamint egyetemi kutatási és más szervezeti egység létrehozása és megszüntetése,

j) a szakirányú továbbképzési szakok és az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzések indításának, illetve az utóbbiak szakközépiskolával történő közös indításának jóváhagyása,

k) a Minőségbiztosítási Bizottság éves jelentésének és intézkedési tervének elfogadása,

l) egyetemi kitüntetések és kitüntető – így különösen a Professor Emeritus cím, az egyetemi magántanári, a főiskolai magántanári, a címzetes egyetemi tanári, a címzetes főiskolai

tanári, a címzetes egyetemi docensi, a címzetes főiskolai docensi – címek alapítása, azok odaítélése,⁶

m) a rektorral kapcsolatos munkáltatói jogkörök gyakorlása az 5. számú mellékletben felsorolt kérdésekben,

n) saját működésének elősegítésére – a jogszabályok előírásait figyelembe véve – bizottságok létrehozása,

o) az Egyetem és más felsőoktatási intézmények illetve más intézmények közötti együttműködés szabályainak – külön szabályzatban történő – meghatározása, és döntés társulási szerződések létrehozásáról,

p) munkatervének elfogadása,

q) az Egyetem nemzetközi kapcsolatai elveinek meghatározása,

r) döntés mindazokban a kérdésekben, amelyeket jogszabály vagy e Szabályzat a hatáskörébe utal.

(2) Az Egyetemi Tanács javaslatot tesz:

a) az Egyetem szempontjából jelentős gazdasági, beruházási ügyekben,

b) a jogszabályokban és az e Szabályzatban meghatározott esetekben és módon személyi kérdésekben, különösen a rektor megbízására és visszahívás alapján kezdeményezett felmentésére, a gazdasági főigazgató és a főtitkár vezetői megbízására (kinevezésére) és annak visszavonására,

c) új kar alapítására, kar megszüntetésére,

d) az akkreditált iskolai rendszerű felsőoktatási szakképzés programjára, az alapképzésben és a szakirányú továbbképzésben szak alapítására (képesítési követelményeire), alapképzésben szak indítására, illetve megszüntetésére,

e) a doktori képzési programra.

(3) Az Egyetemi Tanács véleményt nyilvánít:

a) a jogszabályokban és az Egyetem szabályzataiban meghatározott esetekben különösen a rektor megbízási és kinevezési jogkörébe tartozó személyi kérdésekben, amennyiben azokat nem ruházták át kari tanácsai hatáskörbe,

b) egyetemi és főiskolai tanárok kinevezéséről és felmentéséről,

c) az intézetigazgató, a tanszékcsoport-vezető, a tanszékvezető, továbbá más oktatási szervezeti egység vezetőjének első alkalommal történő megbízásáról,

d) a gazdasági főigazgató helyettese (helyettesei) kinevezéséről és felmentéséről,

e) az Egyetemi szintű igazgatási, szervezési, gazdálkodási és más szolgáltató tevékenységet ellátó szervezeti egység létesítéséről és megszüntetéséről,

f) minden olyan, az Egyetemet érintő ügyben, amelyben a döntés a Kormány, az oktatási miniszter, a Felsőoktatási és Tudományos Tanács vagy a Magyar Akkreditációs Bizottság hatáskörébe tartozik.

10. § (1) Az Egyetemi Tanács közvetlenül vagy bizottságain keresztül ellenőrzi határozatainak végrehajtását.

(2) Ellenőrzési feladatainak ellátása keretében az Egyetemi Tanács

⁶ Szövegét megállapította az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló CXI/2003. (XII. 15.) ET sz. határozat 4. §-a. Hatályos: 2003. december 15. napjától.

– a rektort évenként, – az Egyetem gazdasági főigazgatóját és főtitkárát – a Gazdasági és Műszaki Főigazgatóság apparátusának, illetve a Rektori Hivatal apparátusának működéséről – négy évenként, – a karok vezetőit – az 1. § (4) bekezdésében megállapított sorrend szerint, minden évben két kar vezetőjét – három évenként számoltatja be.⁷

(3) A kari szervezetbe nem tartozó (az 1. számú mellékletben felsorolt) szervezeti egységek vezetőinek beszámolási rendjét és módját az Egyetemi Tanács éves munkatervében határozza meg.

(4) Az Egyetemi Tanács beszámolót kérhet az intézményben működő minden szervtől és más egységtől.

(5) Az Egyetemi Tanács az Egyetem tevékenységét érintő bármely ügyben vizsgálatot rendelhet el, a vizsgálat lefolytatására bizottságot küldhet ki.

11. § (1) Az Egyetem a felsőoktatásról, illetve a közoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján doktori tanácsot, habilitációs bizottságot, minőségbiztosítási, valamint közoktatási bizottságot hoz létre.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt testületek feladat- és hatáskörét – a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel – saját szabályzatuk rendezi.

12. § (1) Az Egyetemi Tanács az Egyetem oktatási, tudományos, oktatásigazgatási és szervezési valamint más feladatai ellátására külön testületeket (bizottság, tanács, kollégium) hozhat létre.

(2) A testületek feladat- és hatáskörét, működését a létrehozással egyidejűleg elfogadott szabályzat határozza meg.

(3) Az Egyetemi Tanács a nem kizárólagos hatáskörébe tartozó feladatait e testületekre átruházhatja. Döntéseik ellen az Egyetemi Tanácshoz lehet jegorvoslati kérelemmel fordulni.

(4) A bizottságok tevékenységükről rendszeresen beszámolnak az Egyetemi Tanácsnak.

(5) A hallgatók képviselétét a bizottságokban a testület jellegére figyelemmel biztosítani kell.

(6) Az egyetemi bizottságok felsorolását a 4. számú melléklet tartalmazza.

Az Egyetemi Tanács létszáma és összetétele

13. § (1) Az Egyetemi Tanács 39 tagból áll.⁸

(2) Az Egyetemi Tanács elnöke a rektor.

(3) Az Egyetemi Tanács tagjai továbbá tisztségük alapján:

a) a dékánok,

b) a főiskolai karok főigazgatói,

⁷ 10. § (2) bekezdésének szövegét módosította az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának – a kari szervezetváltozással összefüggésben való – módosításáról szóló IX/2003. (III. 3.) ET sz. határozat. Hatályos 2003. március 3. napjától

⁸ A 13. § (1) bekezdését módosította az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának – a kari szervezetváltozással összefüggésben való – módosításáról szóló IX/2003. (III. 3.) ET sz. határozat. Hatályos 2003. március 3. napjától. A rendelkezést legkorábban a 2003. szeptember 1. napjával megalakuló Egyetemi Tanácsra kell alkalmazni.

c) az Egyetem Hallgatói Önkormányzatának elnöke.

(4) A dékánt és a kari főigazgatót akadályoztatása esetén az általa kijelölt helyettese szervezeti joggal helyettesítheti.

(5) Választás alapján tagjai az Egyetemi Tanácsnak:

a) az ÁJTK, a BTK, az IK, a PPK, a TÁTK és a TTK oktatói közül karonként 1-1 egyetemi vagy főiskolai tanár vagy egyetemi docens, valamint 1-1 egyetemi adjunktus, tanársegéd vagy főiskolai docens, adjunktus, tanársegéd, vagy kutató; vagy az SzMSz 71. § (2) bekezdése alapján foglalkoztatott egyéb oktató;⁹

b) a GyFK és a TÓFK oktatói közül karonként 1-1 egyetemi vagy főiskolai tanár vagy docens, valamint 1-1 főiskolai adjunktus, tanársegéd, vagy kutató, vagy az SzMSz 71. § (2) bekezdése alapján foglalkoztatott egyéb oktató;¹⁰

c) a nem oktatói, illetve nem kutatói munkakört betöltő közalkalmazottak közül 1 fő választott alkalmazott,

d) a Karok hallgatói közül karonként 1-1 fő; valamint az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat Közgyűlése által választott további négy fő, akik közül legalább egy doktori képzésben résztvevő hallgató.¹¹

14. § (1) Az Egyetemi Tanács ülésére tanácskozási joggal meg kell hívni:

a) az Oktatási Minisztérium képviselőjét,

b) a rektorhelyetteseket,

c) a gazdasági főigazgatót,

d) a főtitkárt,

e) az Egyetemi Könyvtár főigazgatóját,

f) az Egyetem közalkalmazotti Tanácsának, és az Egyetemen működő reprezentatív szakszervezet (szakszervezetek) képviselőjét.

(2) Az Egyetemi Tanács ülésén – a napirendi pont előadójának javaslata alapján – tanácskozási joggal részt vehetnek az abban közvetlenül érintettek, valamint mindazok, akiknek részvétele a napirendi pont megvitatásában szükséges. A meghívásról az Egyetemi Tanács elnökének döntése alapján a Tanács titkára gondoskodik.

15. § (1) Az Egyetemi Tanács – nem hallgató – tagjait három évre választják. A tagok újraválaszthatók.

(2) Az Egyetemi Tanács hallgató tagjait az illetékes hallgatói önkormányzatok szabályzatai alapján egy évre választják. A hallgatói tagok újraválaszthatók.

16. § Nem lehet az Egyetemi Tanács tagja az az oktató, kutató, nem oktató-kutató közalkalmazott vagy hallgató, aki fegyelmi büntetés hatálya alatt áll, valamint az a hallgató, akinek a hallgatói jogviszonya bármely okból szünetel.

17. § (1) Az Egyetemi Tanács az általa elfogadott ügyrend és éves munkaterv alapján végzi tevékenységét.

(2) Az Egyetemi Tanács működésével kapcsolatos és az ügyrendben meghatározott feladatok ellátásáról az Egyetemi Tanács titkára gondoskodik.

⁹ Ugyanaz.

¹⁰ Ugyanaz.

¹¹ Ugyanaz.

(3) Az Egyetemi Tanács titkára tevékenységét a rektor és az Egyetemi Tanács útmutatósainak megfelelően látja el.

18. § (1) Az Egyetemi Tanács hatáskörét kizárólag az ülésen gyakorolhatja. A rektor szükség szerint, de tanévenként legalább négy alkalommal – a napirend megjelölésével – köteles összehívni az Egyetemi Tanácsot.

(2) A rektor legkésőbb az Egyetemi Tanács tanév szerinti első ülésen tájékoztatja a tagokat és a karokat az adott tanév során esedékes tanácsülések számáról és azok idejéről, továbbá javaslatot tesz az Egyetemi Tanács munkatervére.

(3) Az Egyetemi Tanácsot 15 napon belül össze kell hívni, ha azt valamelyik Kari Tanács vagy az Egyetemi Tanács tagjainak egyharmada, vagy az EHÖK elnöksége – a napirend megjelölésével – írásban kéri.

(4) Az Egyetemi Tanács az e Szabályzat 9. § (1) bekezdés b)–i) pontjában, valamint (2) bekezdésében meghatározott hatásköréit érintő előterjesztéseket akkor tárgyalhatja, ha arról az illetékes kari tanácsok állást foglaltak. A kar állásfoglalására megfelelő határidőt kell biztosítani, melynek a kar önhibájából történő elmulasztása az Egyetemi Tanács döntését nem akadályozhatja.

(5) Az Egyetemi Tanács ünnepélyes alkalmakkor nyilvános ülést tarthat, ahol a rektor és a dékánok, a kari főigazgatók – az Egyetem hagyományai szerint – tisztségük jelvényeit viselik.

19. § (1) Az Egyetemi Tanács ülései nyilvánosak az Egyetemi Tanács az ügyrendben meghatározott módon zárt ülést rendelhet el.

(2) Az Egyetemi Tanács üléséről jegyzőkönyv és hangfelvétel készül, amelynek megőrzéséről a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően kell gondoskodni.

(3) Az Egyetemi Tanács ülésének előterjesztései, jegyzőkönyvei és határozatai az Egyetem oktatói, kutatói, nem oktató-kutató közalkalmazottjai és hallgatói számára – a felőktatásról szóló törvény. 117. §- ára figyelemmel – nyilvánosak.

(4) Az Egyetemi Tanács határozatait az Egyetem központi épületében és a karokon – a helyileg szokásos módon – közzé kell tenni.

20. § (1) Az Egyetemi Tanács tagjait indítványozási, észrevételezési, véleménynyilvánítási, javaslattevési és szavazati jog illeti meg.

(2) Az Egyetemi Tanács tagjai az Egyetemi Tanács ülésén napirendtől függetlenül is jogosultak bármely témában az Egyetem rektorához, rektorhelyetteseihez, gazdasági főigazgatójához, főtitkárához, továbbá az önálló egyetemi szintű szervezeti egységek vezetőihez, illetve az EHÖK elnökéhez kérdést intézni. Amennyiben az Egyetemi Tanács ülésén a válaszadásra nincs lehetőség úgy a megkérdezett 8 napon belül írásban köteles válaszolni.

(3) Az Egyetemi Tanács tagjai a Tanács ülésén kívül is írásban bármikor kérdést tehetnek fel a (2) bekezdésben felsorolt vezetőknek és az EHÖK elnökének, akik 8 napon belül írásban kötelesek válaszolni.

21. § (1) Az Egyetemi Tanács a – (2) bekezdésben foglaltakat kivéve – akkor határozatképes, ha az ülésen a Tanács tagjainak több mint a fele jelen van.

(2) Az Egyetemi Tanács határozatképességéhez

a) a rektor megválasztására és visszahívásának kezdeményezésére vonatkozó javaslat,

b) a gazdasági főigazgató megbízására és felmentésére vonatkozó javaslat,

c) új kar alapítása, kar megszüntetése,
d) az Egyetem Alapító Okiratának elfogadása és módosítása,
e) a Szervezeti és Működési Szabályzat – kivéve a 3. számú mellékletben felsorolt szabályzatokat – elfogadása és módosítása tárgyában a határozathozatalhoz a tanács tagjai több mint kétharmadának jelenléte szükséges.

(3) Az Egyetemi Tanács minden tagja egy szavazattal rendelkezik. Az Egyetemi Tanács határozatait a jelenlevő tagok egyszerű többségével hozza meg, kivéve ha jogszabály, illetve a jelen szakasz (4) bekezdése minősített többségű szavazást ír elő. Szavazategyenlőség esetén a rektor szavazata dönt.

(4) az Egyetemi Tanács határozatait minősített többséggel (a jelenlevők kétharmada) hozza

a) az Egyetem Alapító Okiratának elfogadása és módosítása,

b) a Szervezeti és Működési Szabályzat, továbbá a 3. számú mellékletben e körbe sorolt szabályzatok elfogadása és módosítása,

c) új kar alapítása, kar megszüntetése,

d) a rektor visszahívása tárgyában.

(5) Az Egyetemi Tanács titkosan szavaz:

a) személyi kérdésekben,

b) ha az Egyetemi Tanács úgy dönt,

(6) A titkos szavazás során személyi kérdésekben csak igennel vagy nemmel lehet szavazni.

(7) Az érvénytelen szavazatokat a határozat eredménye szempontjából figyelmen kívül kell hagyni. Amennyiben az érvénytelen szavazatok figyelmen kívül hagyása esetén a leadott szavazatok száma nem éri el a szükséges – az (1) és (2) bekezdésben előírt – határozatképességi küszöböt, úgy a szavazást meg kell ismételni.

(8) Az Egyetemi Tanács név szerinti szavazást rendel el, ha azt a választott tagok legalább egynegyede kéri.

A rektor

22. § (1) Az Egyetem feleős vezetője a rektor.

(2) A rektort az Egyetem egyetemi tanárai közül a köztársasági elnök bízta meg.

(3) Az Egyetemi Tanács a rektori megbízatásra pályázók közül azt a személyt terjeszti fel az oktatási miniszterhez, aki a szavazatoknak több mint a felét megkapta. A pályázatok elbírálásánál ajánlásként figyelemmel kell lenni a rektori tisztség – a karok 1. § (4) bekezdésében meghatározott sorrendjében való – rotációjának elvére.

(4) Az Egyetemi Tanács a rektori pályázat kiírásának és elbírálásának előkészítésére bizottságot hoz létre.

(5) A rektor megbízása legfeljebb négy évre szól. A rektor pályázat alapján, megszakítás nélkül egy ízben legfeljebb újabb négy évre ismét megbízható. A rektori tisztség 65 éves korig tölthető be.

23. § (1) A rektori megbízás megszűnik

a) a megbízás időtartamának lejártával,

- b) lemondással,
- c) visszahívás alapján kezdeményezett felmentéssel,
- d) a törvényben meghatározott életkor betöltésével,
- e) a rektor halálával,
- f) az Egyetem megszűnése vagy átalakulása esetén.

(2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben a megbízási idő lejártá előtti visszahívásra – nyolc nappal az ülés napja előtt megküldött írásbeli előterjesztésre – minősített többséggel az Egyetemi Tanács jogosult. Az Egyetemi Tanács a visszahívásra vonatkozó határozatának érvényesítése érdekében eljárást indíthat.

(3) A visszahívást az Egyetemi Tanácsnál a jogszabályok alapján a kinevezésre, illetve a felmentésre jogosult is kezdeményezheti.

24. § (1) A rektor feladat- és hatásköre:

- a) az Egyetem képviselője,
- b) az Egyetem fejlesztési tervének összeállítására vonatkozó javaslat elkészítése, a jóváhagyott terv végrehajtásának megszervezése,
- c) a közvetlen irányítása alá tartozó igazgatási, szervezési, gazdálkodási és más szolgáltató tevékenységet ellátó szervezeti egység létrehozása, szervezeti és működési szabályzatának jóváhagyása,
- d) az egyetemi vagyonvédelemre és a rendészetre vonatkozó szabályok meghatározása,
- e) az Egyetem igazgatási és gazdálkodási tevékenységének irányítása,
- f) kiadmányozási és utalványozási jogkör gyakorlása,
- g) az egyetemi költségvetési javaslat Oktatási Minisztérium elé terjesztése,
- h) az Egyetem rendelkezésére álló központi költségvetési előirányzatok, vagyoni és más források feletti rendelkezés összhangban az Egyetem költségvetésével,
- i) a személyes hatáskörében tartott munkáltatói jogok gyakorlása,
- j) a személyzeti munka irányítása,
- k) az egyetemi docens, a kutató professzor, a tudományos tanácsadó, a tudományos főmunkatárs kinevezése,
- l) a rektorhelyettes, a főtitkár, a gazdasági főigazgató, a gazdasági főigazgatóhelyettes, a dékán, a kari főigazgató, a gyakorlóintézményi igazgató, illetve az Idegennyelvi Továbbképző Központ igazgatója, az Eötvös Kiadó felelős vezetője és ügyvezető igazgatója, az Egyetem Művészeti Együtteseinek igazgatója megbízása (kinevezése), és annak visszavonása,
- m) az ellenőrzési munka irányítása,
- n) törvényességi felügyelet gyakorlása az Egyetem önkormányzati testületei felett,
- o) a közvetlenül hozzá tartozó szervezeti egységek irányítása, munkájuk felügyelete,
- p) a nem kari hatáskörbe tartozó gyakorlóintézmények fenntartói irányításának ellátása,
- q) az Egyetem vezető jogtanácsosának megbízása, tevékenységének felügyelete,
- r) a biztonságos és egészséges munkafeltételek megteremtéséről és sziten tartásáról, az ellenőrzések megszervezéséről, azok végrehajtásáról és a munkavédelmi feladatoknak a munkaköri leírásokban történő meghatározásáról való gondoskodás,
- s) az oktató és kutatómunka, továbbá a továbbképzés egyetemi szintű irányítása, összehangolása,
- t) az Egyetemi Tanács nevében egyetemi kitüntetések adományozása,

u) javaslatétel Köztársasági Ösztöndíj adományozására,
 v) az Egyetem kiadói és terjesztői jogkörének gyakorlása,
 w) az Egyetemi Tanács döntéseinek előkészítése és a Tanács határozatainak végrehajtása,
 x) mindazoknak a hatásköröknek a gyakorlása, amelyeket jogszabályok vagy e Szabályzat a hatáskörébe utal.

(2) A rektort akadályoztatása esetén az általános rektorhelyettes helyettesíti.¹²

(3) A rektor az (1) bekezdés c), d), g), i), k), l), m), o), q) és t) pontjaiban foglaltak kivételével hatáskörét átruházhatja.

(4) A rektor dönt az Egyetemet érintő minden olyan kérdésben, amelyet jogszabály, illetve egyetemi szabályzat nem utal más szerv hatáskörébe.

(5) Az Egyetem vezetésével kapcsolatos feladatok ellátására, megszervezésére, döntések előkészítésére a rektor operatív, illetve tanácsadói bizottságokat alakíthat. A hallgatók képviseletét e tanácsokban, illetve bizottságokban – amennyiben azok jellege indokoltá teszi – biztosítani kell.

25. § A rektor rendszeresen tájékoztatja az Egyetemi Tanácsot a Tanács határozatainak végrehajtásáról, beszámol az Egyetemi Tanács által ráruházott hatáskörben hozott, továbbá valamennyi más jelentős intézkedésről, valamint az olyan intézkedéseinek indokairól, amelyekben a Tanács javaslatától vagy véleményétől eltért.

26. § (1) A rektornak feladata ellátása és hatáskörének gyakorlása során általános utasítási és intézkedési joga van, nem utasíthatja azonban az egyetemi, a kari, az önálló oktatási szervezeti egység mellett működő tanácsokat, az érdekképviselői szerveket és a hallgatói önkormányzatokat.

(2) A rektor – az Egyetemi Tanács döntéseinek kivételével – megsemmisíthet minden olyan döntést, határozatot, intézkedést, amely jogszabályt vagy egyetemi szabályzatot sért.

(3) A rektor az Egyetemi Tanács jogszabályt sértő döntésének megsemmisítése érdekében előterjesztéssel fordulhat az oktatási miniszterhez. A rektor előterjesztésének a végrehajtásra halasztó hatálya van.

27. § (1) A rektor az általános munkáltatói és utalványozási jogkörébe tartozó egyes jogok gyakorlását az Egyetem szervezeti egységeinek vezetőire ruhazza át a (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelően.

(2) A rektor által személyesen gyakorolt és az átruházott munkáltatói jogokat az 5. számú melléklet tartalmazza. Az utalványozási jogkör átruházásának szabályairól a Gazdálkodási Szabályzat rendelkezik.

28. § (1) A rektort munkájában legfeljebb négy rektorhelyettes segíti. Ugyanarról a karról két rektorhelyettest nem lehet megbízni. A pályázatok elbírálásánál ajánlasként figyelemmel kell lenni a rektorhelyettesi tisztség – a karok 1. § (4) bekezdésében meghatározott sorrendjében való – rotációjának elvére.

(2) A rektorhelyettesek az (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően közreműködnek az Egyetem

a) oktatási,

b) tudományszervezési,

¹² Szövegét megállapította az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló CXI/2003. (XII. 15.) ET sz. határozat 5. §-a. Hatályos: 2003 december 15. napjától.

- c) nemzetközi,
- d) hallgatói ügyekkel kapcsolatos feladatai, és a
- e) PR tevékenységének ellátásában.

(3) A rektorhelyettesek munkamegosztási rendjét és konkrét feladataikat – a jogszabályokra és e Szabályzatra figyelemmel – rektori utasítás állapítja meg.¹³

29. § (1) A rektorhelyetteseket az egyetemi, illetve a főiskolai tanárok és egyetemi docensek közül a kiírt pályázatra jelentkező köréből a Kari Tanácsok és az Egyetemi Tanács véleményének meghallgatása után a rektor bízza meg.

(2) A rektorhelyettes tisztségét legfeljebb négy évig tölti be. A rektorhelyettes pályázat alapján megszakítás nélkül legfeljebb újabb négy évre ismét megbízható. A rektorhelyettesi megbízatás 65 éves korig tölthető be.

(3) A rektorhelyettesi megbízás megszűnésére a rektori megbízás megszűnésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy a megbízás időtartama a rektori megbízás időtartamát nem haladhatja meg.

III. A KAROK SZERVEI ÉS VEZETÉSE

Általános rendelkezések

30. § A kar olyan, a hallgatók képzését és a tudományok művelését megvalósító, a képzésben és a tudományos munkában együttműködő oktatókat, kutatókat, oktatási és más szervezeti egységeket magába foglaló oktatási-kutatási és igazgatási szervezeti egység, amely a törvényben biztosított hatáskörében eljárva egy vagy több szakmailag összetartozó szakon folyó felsőfokú képzés feladatainak ellátását szervezi és biztosítja.¹⁴

31. § (1) A Kar vezető testülete a Kari Tanács

(2) Az egyetemi kart a dékán, a főiskolai kart a kari főigazgató vezeti.

(3) A Kar vezetésében a jogszabályokban, az e Szabályzatban és a kari szabályzatban meghatározott módon – közvetlenül vagy képviselő útján – a Kar minden oktatója tudományos kutatója, nem oktató-kutató közalkalmazottja és hallgatója részt vesz.

A Kari Tanács

32. § A Kari Tanács a Kar döntési, javaslattevési, véleményező és ellenőrzési joggal felruházott vezető testülete.

33. § (1) A Kari Tanács döntési hatáskörei:

a) döntés a Kar oktató munkájával és tudományos tevékenységével kapcsolatos alapvető kérdésekről,

¹³ Szövegét megállapította az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló CXI/2003. (XII. 15.) ET sz. határozat 6. §-a. Hatályos: 2003. december 15. napjától.

¹⁴ Szövegét megállapította az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló CXI/2003. (XII. 15.) ET sz. határozat 7. §-a. Hatályos: 2003. december 15. napjától.

- b) kari szabályzatok alkotása,
- c) a Kar költségvetésének jóváhagyása és zárszámadásának elfogadása,
- d) tantervek meghatározása, illetve jóváhagyása,
- e) a már megalapított és indított szakon folyó képzés szüneteltetésének, illetve újraindításának engedélyzése,
- f) a költségtérítéses képzésre felvehető hallgatók számának megállapítása,
- g) a felvétel feltételeinek meghatározása,
- h) külföldi oklevelek honosítása,
- i) kari kitüntetések alapítása és odaítélése,
- j) a dékán, a kari főigazgató megválasztása és visszahívás alapján kezdeményezett felmentése,
- k) a saját ügyrendjének meghatározása, éves munkatervének megállapítása,
- l) kari bizottságok létesítése,
- m) a Kar és az egyes szakok habilitációs bizottságai elnökeinek és tagjainak megválasztása,
- n) a kari doktori tanács elnökének és tagjainak megválasztása,
- o) a kari hallgatói fegyelmi testület elnökének és elnökhelyettesének, valamint oktató tagjainak megválasztása,
- p) döntés mindazokban a kérdésekben, amelyeket jogszabály, egyetemi vagy kari szabályzat a hatáskörébe utal.

(2) A Kari Tanács javaslatot tesz:

- a) kari szintű oktatási egység létrehozására és megszüntetésére,
- b)¹⁵
- c) az intézetigazgató, a tanszékcsoport-vezető, a tanszékvezető, továbbá más oktatási szervezeti egység vezetőjének megbízására,
- d) egyetemi és főiskolai tanárok kinevezésére és felmentésére,
- e) a Professor Emeritus cím, az egyetemi magántanári, a főiskolai magántanári, a címzetes egyetemi tanári, a címzetes főiskolai tanári, a címzetes egyetemi docensi, a címzetes főiskolai docensi és az ELTE vendégprofesszora cím adományozására,¹⁶
- f) akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésben, egyetemi és főiskolai alapképzésben és szakirányú továbbképzésben szakok képesítési követelményeinek meghatározására, indítására és megszüntetésére,
- g) az Egyetemi Habilitációs Bizottság kari képviselőjére,
- h) az Egyetemi Doktori Tanács kari képviselőjére,
- i) a Minőségbiztosítási Bizottság kari képviselőjére,
- j) az államilag finanszírozott képzésre felvehető hallgatók számának megállapítására.

(3) A Kari Tanács véleményt nyilváníthat:

- a) a Kart érintő költségvetési és fejlesztési javaslatokról,
- b) a Kar tevékenységéről szóló, az Egyetemi Tanács elé terjesztendő beszámolórol,

¹⁵ A 33. §. (2) bek. b) pontját hatályon kívül helyezte az ELTE SzMSz módosításáról szóló XXX/2001. (V. 28.) ET. számú határozat 4. §. (2) bek. Hatályon kívül 2001. június 1. napjától.

¹⁶ Szövegét melálapította az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló CXI/2003 (XII. 15.) ET sz. határozat 8. §-a. Hatályos: 2003 december 15. napjától.

c)¹⁷

d) a rektor és a rektorhelyettes, a dékánhelyettes, a kari főigazgatóhelyettes megbízásáról,

e) a kari oktatói és kutatói állásokra benyújtott pályázatokról, valamint oktatói és kutatói kinevezésekről, meghívásokról.

f) a kari szintű igazgatási, szervezési, gazdálkodási és más szolgáltató tevékenységet el látó szervezeti egység létrehozásáról és megszüntetéséről.

(4) A Kari Tanács véleményt nyilváníthat, javaslatot tehet továbbá minden olyan, a Kar tevékenységével összefüggő kérdésben, amelyben a döntés az Egyetemi Tanács, valamint a rektor feladat- és hatáskörébe tartozik.

(5) A Kari Tanács által átruházható hatáskörökről a kari szabályzat rendelkezik.

34. § (1) A Kari Tanács ülései nyilvánosak. A Kari Tanács az ügyrendben meghatározott módon zárt ülést rendelhet el.

(2) A Kari Tanács üléséről jegyzőkönyv és hangfelvétel készül, amelynek megőrzéséről a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően kell gondoskodni.

(3) A Kari Tanács üléseinek jegyzőkönyvei és határozatai a Kar oktatói-kutatói, nem oktatókutató közalkalmazottai és hallgatói számára nyilvánosak.

(4) A Kari Tanács határozatait a Karon a kari szabályzatban meghatározott módon közzé kell tenni.

35. § (1) A Kari Tanács hatáskörét az ülésen gyakorolja, amelyet a dékán, a kari főigazgató szükség szerint, de tanévenként legalább négy alkalommal – a napirend megjelölésével – hív össze.

(2) A Kari Tanácsot a napirend megjelölésével – 15 napon belül – össze kell hívni, ha azt a Kari Tanács tagjainak egyharmada, illetve a Kari HÖK elnöksége a napirend megjelölésével írásban kéri, vagy ha az Egyetem rektora erre a dékánt, a kari főigazgatót felhívja.

(3) A Kari Tanács részletes feladat- és hatáskörét, valamint működésének rendjét, így különösen:

a) a határozatképesség és

b) a határozathozatal szabályait kari szabályzat határozza meg.

36. § A Kari Tanács határozatait az ülést követő 8 napon belül meg kell küldeni a rektornak, továbbá az illetékes rektorhelyettesnek és a főtítkárnak.

A Kari Tanács összetétele

37. § (1) A Kari Tanács a törvény erejénél fogva hivatalbóli tagjai:

a) a dékán, illetve a kari főigazgató, aki a tanács elnöke,

b) a kar Hallgatói Önkormányzatának elnöke.

(2) A kari szabályzat további meghatározott személyeket (intézetigazgató, tanszék-

¹⁷ A 33. § (3) bekezdés c) pontját hatályon kívül helyezte az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló XXX/2001. (V. 28.) ET sz. határozat 4. § (2) bekezdése. Hatályon kívül: 2001. július 1. napjától.

csoportvezető) a kari tanács hivatalbóli tagjának minősíthet, a (4) bekezdésben foglalt elvek betartásával.

(3) A Kari Tanács maga választja meg titkárát.

(4) A Kari Tanács tagjainak legalább egynegyedét, de legfeljebb egyharmadát a hallgatók, legalább egyharmadát egyetemi illetve főiskolai tanárok és docensek alkotják.

(5) A Kari Tanácsban a kari szabályzatban meghatározott módon biztosítani kell a Kar nem oktatói, illetve kutatói munkakört betöltő közalkalmazottainak képviselését.

(6) A Kari Tanács tagjainak jogaira a jelen szabályzat 20. §-ában megállapított rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.

38. § (1) A Kari Tanács állandó és ideiglenes tanácskozási jogú tagjainak körét a felsőoktatásról szóló törvény 55. § (4), valamint a 112. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel kari szabályzat állapítja meg.

(2) A dékán, a kari főigazgató a Kari Tanács ülésére a kari szabályzatban meghatározottakon kívül más is meghívhat, ha részvételét a napirendi pont megvitatásában szükségesnek tartja.

(3) A meghívott résztvevőknek tanácskozási joguk van.

39. § (1) A Kari Tanács nem hallgató tagjainak tagsága három évig tart. A Kari Tanács tagja újraválasztható.

(2) A Kari Tanács hallgató tagjainak tagsága egy évig tart. A Kari Tanács tagja újraválasztható.

A dékán, a kari főigazgató és helyetteseik

40. § (1) Az egyetemi kar felelős vezetője a dékán, a főiskolai kar felelős vezetője a kari főigazgató.

(2) A dékánt, illetve a kari főigazgatót a kiírt pályázatra jelentkezők közül a rektor véleményének meghallgatásával az érintett kar tanácsa választja. A dékán, a kari főigazgató megbízása legfeljebb négy évig terjedhet. A megbízás időtartamára a Kar tesz javaslatot. A dékán, a kari főigazgató pályázat alapján megszakítás nélkül egy ízben legfeljebb újabb négy évre ismét megbízható. A dékáni, a kari főigazgatói megbízatás 65 éves korig tölthetőbe.

(3) A dékán, a kari főigazgató választása esetén a kari tanács akkor határozatképes, ha tagjainak több mint kétharmada jelen van; a választás tárgyában a határozatot a jelenlévő tagok egyszerű többséggel hozzák.

(4) A kari tanács a dékán, a kari főigazgató személyére vonatkozó pályázat elbírálására bizottságot küld ki.

(5) A dékánt az egyetemi tanárok vagy docensek közül, a főiskolai kar főigazgatóját pedig a pályázó egyetemi tanárok vagy docensek, illetve a főiskolai tanárok közül a kari tanács határozata alapján a rektor bízza meg.

(6) A dékáni, a kari főigazgatói megbízás megszűnésére a rektori megbízás megszűnésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

41. § (1) A dékán, a kari főigazgató feladat- és hatásköre különösen

a) a Kar képviselte,

b) kari ügyekben kiadmányozási és a kar rendelkezésére álló pénzügyi keretek tekintetében az utalványozási jogkör gyakorlása, amelyet részben vagy egészben átruházhat,

c) a kari személyzeti munka irányítása,

d) a dékánhelyettes, a kari főigazgatóhelyettes, a tanszékvezető, intézetigazgató, tanszékcsoporthoz vezető, a csoportvezető és az intézeti tanszék vezetőjének megbízása,

e) a kari oktatási – kutatási tevékenység és a karon szervezett továbbképzés irányítása és ellenőrzése,

f) a kari szintű igazgatási, szervezési, gazdálkodási és más szolgáltató tevékenységet ellátó szervezeti egység létrehozása, irányítása és ellenőrzése,

g) kari kitüntetés adományozása,

h) a Kari Tanács ülésének előkészítése és az ott hozott határozatok végrehajtása,

i) a jogszabályokban és az egyetemi szabályzatokban megállapított egyéb feladatok ellátása, hatáskör gyakorlása,

j) a rektor által átruházott hatáskör gyakorlása.

(2) A dékán, a kari főigazgató gyakorolja az e Szabályzat 5. számú mellékletében meghatározott munkáltatói jogokat.

42. § A dékán, a kari főigazgató köteles a Kari Tanácsot tájékoztatni a Tanács határozatainak végrehajtásáról, továbbá valamennyi jelentős intézkedésről. Köteles tájékoztatni a Tanácsot az olyan intézkedéseinek indokairól is, amelyekben a Tanács javaslatától vagy véleményétől eltért.

43. § (1) A dékán, a kari főigazgató – a Kari Tanács döntéseinek kivételével – megsemmisíthet minden olyan döntést, határozatot, intézkedést, amely jogszabályt, egyetemi vagy kari szabályzatot sért.

(2) A dékán, a kari főigazgató a rektornál kezdeményezheti a Kari Tanács jogszabályt vagy egyetemi szabályzatot sértő döntésének, határozatának megsemmisítését.

44. § (1) A dékánt, a kari főigazgatót munkájában helyettesek segítik. A dékánhelyettesek, a kari főigazgató-helyettesek számát kari szabályzat határozza meg.

(2) A helyetteseket a Kar tanárai vagy docensei közül a Kari Tanács véleményének meghallgatása után – a kiírt pályázatra jelentkezők köréből – a dékán, a kari főigazgató bízza meg.

(3) A dékánhelyettes, a kari főigazgatóhelyettes tisztségét legfeljebb négy évig tölti be, amely pályázat alapján megszakítás nélkül többször is újabb négy évre meghosszabbítható. A dékánhelyettesi, a kari főigazgatóhelyettesi megbízás 65 éves korig tölthető be.

(4) A dékán, a kari főigazgató és helyettesei közötti munkaköri megosztást a dékán, a kari főigazgató – a Kari Tanács véleményének meghallgatásával – állapítja meg.

A kari bizottságok

45. § (1) A jogszabályban meghatározott esetekben, továbbá más, a kar működése szempontjából nagy jelentőségű oktatási, tudományos, igazgatási, gazdasági és egyéb kérdések, általában kollektív munkát igénylő elemzések, javaslatok kidolgozására és az ilyen kérdésekben hozandó döntések előkészítésére állandó vagy ideiglenes kari bizottságok szervez-

hetők. A jogszabályban, illetve átruházott hatáskörben egyetemi, illetve kari szabályzatban meghatározott esetekben a Kar bizottságai döntési jogkört is gyakorolhatnak.

(2) A bizottságok tevékenységükről beszámolnak a Kari Tanácsnak.

(3) A dékán, a kari főigazgató – munkájának segítésére – dékáni, illetve kari főigazgatói tanácsadó testületet alakíthat.

46. § A kari bizottságokban, szakmai testületekben a hallgatók képviselőtét a testületek jellegére figyelemmel biztosítani kell.

47. § A karokon professzori tanács hozható létre. A tanács működését kari szabályzat határozza meg.

IV. AZ OKTATÁSI ÉS MÁS SZERVEZETI EGYSÉGEK

48. § (1) Az Egyetemen az oktatási, a szakképzési és a tudományos munka az Egyetem, illetve a Karok oktatási szervezeti egységeiben, továbbá más – az oktató, illetve a tudományos kutató, alkotó és gyakorlati munkát végző és segítő – szervezeti egységekben folyik.

(2) A Kar oktatási szervezeti egységei¹⁸

a) önálló oktatási szervezeti egységként

– az intézetek,

– a tanszékek,

– a tanszékcsoportok,

– a kar javaslatára az Egyetemi Tanács által önálló szervezeti egységként létrehozott más oktatási szervezeti egységek (laboratóriumok, lektorátusok, stb.)

b) nem önálló szervezeti egységként az intézetek, illetve a tanszékek szervezeti keretein belül működő oktatási szervezeti egységek (intézeti tanszék, tanszéki csoport, stb.).

(3) A Karokon a kari szabályzat által megállapított rendben intézetek, tanszékek, illetve az egyes tanszékekből kialakított tanszékcsoportok, továbbá a kari szabályzat által meghatározott egyéb oktatási szervezeti egységek működhetnek.

(4) Oktatási szervezeti egységek a karokon működnek. A kari szervezetbe tartozó oktatási és más szervezeti egységek jegyzékét az 1. számú melléklet tartalmazza.

(5) Az Egyetem egészével kapcsolatos feladatot ellátó karközi oktatási szervezeti egység létrehozását (megszüntetését) bármely kar kezdeményezheti. Létrehozásáról (megszüntetéséről) az Egyetemi Tanács a felügyeletet gyakorló kar egyidejű kijelölésével (véleményének meghallgatásával) dönt. Ezen szervezeti egységek felsorolását az 1. számú melléklet tartalmazza.

(6) Az Egyetem egészével kapcsolatos feladatot ellátó karközi oktatási szervezeti egységre az e Szabályzatnak a kari intézetre, illetve tanszékre vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(7) A kari szervezetben nem tartozó egyéb szervezeti egységek irányítását a rektor látja

¹⁸ A 48. § (2) bekezdésének szövegét megállapította az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló XXX/2001. (V. 28.) ET sz. határozat 1. § (2) bekezdése. Hatályos: 2001. július 1. napjától.

el. Ezen szervezeti egységek szervezetről és működéséről külön szabályzat rendelkezik, felsorolásukat az 1. számú melléklet tartalmazza.

48/A. §¹⁹

(1) Az Egyetem egyetemi karain megalapításra kerülő, illetve működő oktatási szervezeti egységek vezetésére – az intézetek szervezeti keretében működő nem önálló szervezeti egységek (intézeti tanszék, stb.) kivételével – 2004. szeptember 1-je után elbírált vezetői pályázat esetén a megbíztatás csak egyetemi tanár vagy habilitált egyetemi docens részére adható.

(2) Az egyetemi karok 48. § (2) bekezdés a) pontjában nevesített más oktatási szervezeti egységei (laboratórium, lektorátus, stb.), továbbá a 48. § (2) bekezdés b) pontjában nevesített, a tanszékek szervezeti keretein belül működő szervezeti egységek esetében az (1) bekezdésben foglaltak alkalmazásáról, az alkalmazás feltételeiről a kari szabályzat rendelkezik.

(3) Az egyetemi karok a kari szabályzatban az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés alkalmazásának időpontja tekintetében eltérő, korábbi időpontot is megállapíthatnak, illetve az alkalmazás időpontját legfeljebb 2007. szeptember 1. napjáig elhalaszthatják.

(4) A Tanárképző Főiskolai Kar oktatási szervezeti egységeinek az egyetemi karokra történő átkerülése esetén az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem alkalmazható.

Az intézet

49. § (1) A kari intézet valamely karon egy vagy több szak, vagy több tantárgy oktatása, és az ezekhez tartozó tudományágban kutatás és – egyetemi kar esetében – akkreditált doktori képzés folytatása céljából létrehozott önálló oktatási szervezeti egység.

(2) Az intézeten belül intézeti tanszékek és más szervezeti egységek működnek. Az intézet ellátja saját és szervezetébe tartozó tanszékek, illetve a neki alárendelt egyéb szervezeti egységek személyzeti és gazdálkodási feladatait, továbbá oktatást koordináló, segítő és kiegészítő egyéb funkciókat is ellát. Az intézet oktatási és kutatási feladatainak ellátásában közreműködő tudományos minősítéssel rendelkező közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott oktatók minimális számát kari szabályzat állapítja meg.

50. § (1) Az intézet vezető testülete az intézeti tanács.

(2) Az intézet felelős vezetője az intézet igazgatója. Az intézet igazgatói feladataival egyetemi tanár vagy főiskolai tanár, illetve egyetemi docens bízható meg. Az intézetigazgatói megbíztatás 65 éves korig tölthető be.

(3) Az intézetigazgatót a kar közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott tanárai vagy docensei közül a dékán, illetve a kari főigazgató, az érintett intézeti tanács, a Kari Tanács, illetve első alkalommal az Egyetemi Tanács állásfoglalására figyelemmel bízta meg.

(4) Az intézetigazgatói megbíztatás pályázat útján nyerhető el. Az intézet igazgatójának megbízása legfeljebb öt évre szól, amely az intézeti tanács véleményére is figyelemmel újabb öt évre megismételhető. Megbíztatása idején az intézetigazgató csak az Egyetemen láthat el

¹⁹ A 48/A.§-t beiktatta és szövegét megállapította az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló LIII/2002. (X. 28.) ET sz. határozat. Hatályos: 2002. október 28. napjától.

intézetigazgatói feladatot. A második és a további megismétléshez a Kari Tanács jelenlévő tagjainak kétharmados többségű támogatása szükséges.

(5) Az intézetigazgatói megbízás megszűnésének szabályaira a rektori megbízás megszűnésére vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.

51. § (1) Az intézeti tanács az intézet legfőbb döntéshozó, javaslattevő, illetve véleményező szerve.

(2) Az intézeti tanács tagjai:

- a) az intézetigazgató,
- b) az intézeti tanszékek vezetői, más oktatási, szervezeti egység vezetők,
- c) egyéb szervezeti egységek (könyvtár, stb.) vezetői,
- d) a HÖK Szervezeti és Működési Szabályzata alapján választott legalább egy, legfeljebb az intézeti tanács létszáma egyharmadának megfelelő számú hallgatói képviselő,
- e) funkciója alapján az intézetigazgató-helyettes és /vagy intézeti titkár,
- f) továbbá az intézeti Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározott számú, az intézet összkutatói értekezlete által választott oktató.

52. § (1) Az intézeti tanács döntési hatáskörei különösen:

- a) a tantárgyi programok meghatározása,
- b) a vizsgakövetelmények meghatározása,
- c) a tananyagok meghatározása,
- d) az intézet kutatási terveinek meghatározása,
- e) az intézet egyéb tervének meghatározása,
- f) az intézeti költségvetés felosztása.

(2) Az intézeti tanács javaslatot tesz:

- a) a tanszéki oktatói és kutatói állások betöltésére, előléptetésekre,
- b) kitüntetések adományozására,
- c) a Professzor Emeritus cím adományozására,
- d) tiszteletbeli doktor és professzor cím adományozására.

(3) Az intézeti tanács véleményét nyilvánít:

- a) 22az egyetemi magántanári, a főiskolai magántanári, a címzetes egyetemi tanári, a címzetes főiskolai tanári, a címzetes egyetemi docensi, a címzetes főiskolai docensi cím adományozásáról.²⁰

b) a kari szabályzatok tervezeteiről.

53. § (1) Az intézeti tanácsot az intézetigazgató hívja össze félévenként legalább egyszer.

(2) Az intézeti tanácsot 15 napon belül össze kell hívni, ha azt valamelyik oktatási szervezeti egység vagy a kar vezetője a napirend megjelölésével írásban kezdeményezi.

(3) Az intézeti tanács határozatai nyilvánosak, azokat az ülést követően meg kell küldeni a dékánnak, illetve a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

54. § (1) Az intézeti tanács a kari szabályzat keretei között maga alkotja meg az intézet szervezeti és működési szabályzatát, és saját ügyrendjét, melyeket jóváhagyásra megküld a kar vezetőjének.

 ²⁰ Szövegét megállapította az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló CXI/2003. (XII. 15.) ET sz. határozat 9. §-a. Hatályos: 2003. december 15. napjától.

(2) Az intézet szervezeti és működési szabályzatában rendelkezni kell különösen:

a) az intézet oktatási feladatairól, azon szakok felsorolásáról, amelynek az intézet a szak-, illetve programgazdája, valamint az intézet bázisán működő doktori program(ok) megnevezéséről és felépítéséről.

b) az intézet szervezeti felépítéséről tanszékei és más oktatási és nem oktatási egységei megnevezéséről és feladatának meghatározásáról,

c) az intézeti tanács által létrehozott bizottságok megnevezéséről és feladatának meghatározásáról

d) az intézetigazgató – helyettes és / vagy titkár megbízásáról és felmentéséről,

e) az intézeti tanszék és más szervezeti egység vezetője megbízásáról, feladat- és hatásköréről,

f) az Intézeti Tanács ülésén résztvevő állandó meghívottak köréről.

55. § Az intézetigazgató hatásköre különösen

a) képviseli az intézetet

b) az intézeti szervezeti egységek, az intézeti oktatási tevékenység és az intézet keretében szervezett továbbképzés irányítása és ellenőrzése,

c) az intézet keretében folytatandó tudományos kutatómunka és publikációs tevékenység tartalmára és feltételeire vonatkozó tervezés irányítása és a tervek végrehajtásának ellenőrzése,

d) az intézeti ügyekben a kiadmányozási és az intézet rendelkezésére álló pénzügyi keretek tekintetében az utalványozási jogkör gyakorlása, melyeket az intézeti szabályzatban az igazgatóhelyettesre átruházhat,

e) az intézeti személyzeti munka irányítása,

f) személyi javaslatétel az igazgatóhelyettes és a nem oktatási egységek vezetőinek megbízására,

g) az intézeti tanács ülésének előkészítése, és az ott hozott határozatok végrehajtása,

h) az intézeti adminisztráció irányítása,

i) a felsőbbszintű szabályzatokban megállapított egyéb feladatok ellátása, hatáskör gyakorlása.

56. § (1) Az intézetigazgatót munkájában helyettes és /vagy intézeti titkár segíti.

(2) A helyettes és/vagy a titkár személyére – az intézeti tanács meghallgatása után – az intézetigazgató tesz javaslatot a Kar vezetőjének.

(3) Az igazgatóhelyettes az intézetigazgató általános és/vagy eseti felhatalmazása alapján az igazgató hatáskörében járhat el. Az igazgató és a helyettese közötti munkaköri megosztást az igazgató határozza meg és erről az intézeti tanácsot tájékoztatja.

57. § (1) Az intézetek oktatási szervezeti egységei az intézeti tanszékek.

(2) Az intézeti tanszék egy szakterület oktatását szervezi és végzi, felelőse egy szak, egy szigorlati tantárgycsoport, vagy minimálisan egy (kreditértékkel felruházott) tantárgy oktatásának. Az oktatók szakmai munkájukat tanszéken végzik, tevékenységük irányítása és értékelése tanszéki keretben történik.

(3) Az intézeti tanszék oktatási feladatait közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott oktatók közreműködésével és legalább egy vezető oktató (tanár vagy docens) irányításával látja el.

(4) Meghatározott oktatási feladat (legalább egy kreditértékkel felruházott tantárgy oktatása) céljából az intézeti tanszéken belül szakcsoport, illetve az intézeten belül szervezetileg a tanszékektől független központ hozható létre. A szakcsoport, illetve központ egy vezető oktató (egyetemi tanár vagy docens) irányításával végzi oktatómunkáját, közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott munkatársainak számát a kari szabályzat határozza meg.

(5) Az intézeti tanszék vezetőjét a Kari Tanács véleménye alapján a dékán, a kari főigazgató bízza meg. A személyére az intézeti tanács az intézeti tanszék véleményére figyelemmel tesz javaslatot.

A tanszék

58. § (1) A tanszék legalább egy tantárgy oktatását végző és az ehhez tartozó tudományágban kutatást folytató önálló oktatási szervezeti egység.

(2) A tanszék felelős vezetője a tanszékvezető.

(3) A tanszék vezető testülete a tanszéki tanács, amely döntési, javaslattevési és véleményezési joggal felruházott testület.

59. § (1) A tanszéki tanács döntési hatáskörei különösen:

- a) a tantárgyi programok meghatározása,
- b) a vizsgakövetelmények meghatározása,
- c) a tananyagok meghatározása,
- d) a tanszék kutatási terveinek meghatározása,
- e) a tanszék egyéb tervének meghatározása,
- f) a tanszék költségvetésének felosztása

(2) A tanszéki tanács javaslatot tesz:

- a) a tanszéken belül működő szervezeti egységek vezetőinek megbízására,
- b) a tanszéki oktatói és kutatói állások betöltésére,
- c) a Professzor Emeritus cím adományozására,

(3) A tanszéki tanács véleményt nyilvánít:

- a) a tanszékvezető megbízásáról,
- b) a kari szabályzatok tervezeteiről.

60. § (1) A tanszéki tanács

- a) elnöke a tanszékvezető,
 - b) tagjai a tanszék oktatói és kutatói. A kari szabályzat ettől eltérően is rendelkezhet.
- (2) A tanszéki tanácsban biztosítani kell a hallgatók képviseletét.

(3) A választás alapján betöltött tanácstagság mandátuma legfeljebb három évig tarthat.

61. § (1) A tanszékvezetőt a Kar közalkalmazotti jogviszonyban teljes munkaidőben foglalkoztatott tanárai vagy docensei közül a dékán, illetve a kari főigazgató az érintett tanszéki tanács, a Kari Tanács, illetve első alkalommal az Egyetemi Tanács állásfoglalására figyelemmel bízza meg.

(2) A tanszékvezetői megbízás pályázat útján nyerhető el. A tanszék vezetőjének megbízása legfeljebb öt évre szól, amely a tanszéki tanács véleményére is figyelemmel újabb öt évre megismételhető. Megbízása idején a tanszékvezető csak az Egyetemen láthat el tan-

székvezetői feladatot. A második és a további megismétléshez a Kari Tanács jelenlévő tagjainak kétharmados többségű támogatása szükséges.

(3) A tanszékvezetői megbízatás 65 éves korig tölthető be.

(4) A tanszékvezetői megbízás megszűnésének szabályaira a rektori megbízás megszűnésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

62. § (1) A tanszékvezető jogai és kötelezettségei különösen:

a) képviseli a tanszéket,

b) irányítja és ellenőrzi a hozzá beosztott oktatók és nem oktató-kutató közalkalmazottak munkáját, illetve a tanszéken belül szervezett egységek vezetőinek munkáját,

c) szervezi a tanszék oktató, tudományos kutató és más tevékenységét,

d) véleményt nyilvánít, javaslatot tesz a tanszéket érintő valamennyi kérdésben az egyetem, illetve kari testületek felé.

(2) A tanszékvezető jogainak és kötelességeinek részletes szabályait kari szabályzat határozza meg.

63. § A kari szabályzatokban meghatározott egyéb oktatási szervezeti egységekre (laboratórium, lektorátus, kutatócsoport, más munkacsoport) a kari szabályzatban meghatározott eltérésekkel a tanszékre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A tanszékcsoport

64. § (1) A tanszékcsoport a Karokhoz tartozó, több önálló tanszékből és más szervezeti egységből létrehozott önállóan működő olyan oktatási szervezeti egység, amely összehangolja a tanszékcsoport által átfogott tanszékek és más szervezeti egységek oktatási és tudományos, valamint személyzeti és gazdálkodási feladatait.

(2) A tanszékcsoport létrehozásának feladat- és hatáskörének szabályait a kari szabályzat határozza meg.

65. § (1) A tanszékcsoport vezető testülete a tanszékcsoporti tanács.

(2) A tanszékcsoport felelős vezetője a tanszékcsoport-vezető.

(3) A tanszékcsoporti tanácsra, illetve a tanszékcsoport-vezetőre a tanszékre, illetve a tanszékvezetőre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A részletes szabályokat kari szabályzatban kell meghatározni.

66. § A tanszékcsoport-vezető feladata és hatásköre különösen:

a) képviseli a tanszékcsoportot,

b) egyeztet a tanszékeknek a tantervek kidolgozására, módosítására, illetve végrehajtására, valamint a jegyzetek és tankönyvek kiadására vonatkozó javaslatait és ezeket a dékán, a kari főigazgató elé terjeszti,

c) összehangolja a tanszékek által oktatott tantárgyak programjainak elkészítését, a vizsgakövetelmények valamint a tananyag meghatározását,

d) gondoskodik a tanszékek tudományos kutatási tervének összehangolásáról, a több tanszékre kiterjedő komplex kutatások szervezéséről, a tudományos intézetekkel és akadémiai bizottságokkal való együttműködésről,

e) más olyan hatásköröket gyakorol, amelyeket jogszabályok, egyetemi vagy kari szabályzatok ráruháznak.

67. § (1) Az oktatási-szervezeti egység tanácsába/ értekezletére delegált hallgatói képviselők közvetítő szerepet töltenek be az oktatási szervezeti egység vezetői, illetve oktatói, kutatói és hallgatói között.

(2) Az oktatási szervezeti egység és annak vezetője köteles a képviselők véleményét kikérni a hallgatókat közvetlenül érintő oktatásszervezési kérdések tekintetében (vizsganapok kijelölése, vizsgabeosztás), valamint a szabdon választható tárgyak bevezetésekor, külső oktató meghívásakor, a szakmai ösztöndíj elosztása esetén.

(3) A hallgatói képviselők az oktatási-szervezeti egység tanácsának a kari hallgatói önkormányzat szervezeti- és működési szabályzatában meghatározott módon választott tagjai.

Ideiglenes megbízás és helyettesítés

68. § (1) Ha az oktatási szervezeti egység vezetője feladatai ellátásában egy hónapnál hosszabb ideig akadályozva van, és állandó helyettese nincs, helyettesítésére a dékán, a kari főigazgató a kari szabályzat rendelkezése szerint más oktatót bíz meg.

(2) Ha az oktatási szervezeti egység vezetői tisztege megüresedik, a dékán, a kari főigazgató a vezetői teendők ellátására a pályázat elbírálásáig ideiglenes megbízást ad.

(3) Az oktatási szervezeti egység vezetőjének állandó helyettesét a dékán, a kari főigazgató bízza meg. Az állandó helyettes feladatkörét és megbízásának módját kari szabályzat határozza meg.

Az Egyetemi Könyvtár

69. § (1) Az Egyetem központi könyvtára és információs központja az Egyetemi Könyvtár.

(2) Az Egyetemi Könyvtár feladatai különösen:

a) szakmai felügyelet gyakorlása az Egyetem könyvtári hálózata felett,

b) tevékenységével – mint nyilvános tudományos könyvtár – az Egyetemen oktatott és kutatott tudományok területén a felsőoktatás és kutatás szolgálata,

c) az Egyetem könyvtári hálózatához tartozó más könyvtárakkal együttműködve a hazai és nemzetközi szakirodalom nyomtatott és elektronikus hordozón megjelenő dokumentumainak gyűjtése, feltárása, rendelkezésre bocsátása és közvetítése,

d) a hazai könyvtári- és információellátás rendszerének működtetésében más könyvtárakkal együttműködés,

e) az egyetemi közgyűjteményi hálózat tevékenységének és információs szolgáltatásainak összehangolása.

(3) Az Egyetemi Könyvtár szervezetéről és működéséről külön szabályzat rendelkezik.

Egyetemi kollégium, szakkollégiumok

69/A. §²¹ (1) Az Egyetem a hallgatók budapesti szálláslehetőségének biztosítására, a hallgatók önképzésének, értelmiségivé válásának, művelődésének segítésére Egyetemi Kollégiumot és szakkollégiumokat tart fenn.

(2) Az Egyetemi Kollégium különböző kollégium elnevezésű telephelyeken működő szervezeti egységekből áll, amelyek felsorolását az 1. számú melléklet tartalmazza.

(3) Szakkollégiumok az Egyetemi Kollégiumtól szervezetileg elkülönülő, az egyes szakterületeken való jártasság elmélyítésére további képzést nyújtó intézmények.

(4) Az Egyetemi Kollégiumról és a szakkollégiumokról külön szabályzat rendelkezik.

Közoktatási intézmények²²

70. § (1) Az egyetemi hallgatók gyakorlati képzésével összefüggően, valamint közoktatási feladatok ellátása érdekében közoktatási intézményeket tart fenn.

(2) A közoktatási intézmények irányítására és felügyeletére külön jogszabályok vonatkoznak, szervezetükről és működésükről külön szabályzatok rendelkeznek.

(3) A Karok a külön szabályzatban meghatározott módon ellátják a külön megállapodás alapján létesített gyakorlóhelyekkel kapcsolatos szakmai irányítási és felügyeleti feladatokat.

V. AZ EGYETEM OKTATÓI ÉS KUTATÓI

71. § (1) Az Egyetem egyetemi karán kizárólag egyetemi tanári, egyetemi docensi, egyetemi adjunktusi, vagy egyetemi tanársegédi munkakörbe, főiskolai karán pedig főiskolai tanári, főiskolai docensi, főiskolai adjunktusi vagy főiskolai tanársegédi munkakörbe lehet besorolni.

Az oktató az Egyetem főiskolai karán egyetemi tanári tanári munkakörbe is besorolható.²³

(2) Az Egyetemen a jelen szakasz (1) bekezdésében meghatározottakon túl az alábbi egyéb oktatói munkakörök szervezhetők: nyelvtanár (lektor), testnevelő tanár, mérnök tanár, műszaki tanár illetve oktató, gazdasági tanár illetve oktató, művész tanár, kollégiumi nevelő tanár.²⁴

²¹ A 69/A. § szövegét és az azt megelőző címet megállapította az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló XXXV/2002. (VI. 24.) ET. sz. határozat 1. §-a. Hatályos: 2002. július 1. napjától.

²² A 70. § szövegét és az azt megelőző címet megállapította az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló XXXV/2002. (VI. 24.) ET. sz. határozat 2. §-a. Hatályos: 2002. július 1. napjától.

²³ A 71. § (1) bekezdését módosította az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló XXX/2001. (V. 28.) ET. sz. határozat 1. § (3) bekezdése. Hatályos: 2001. július 1. napjától.

²⁴ A 71. § (2) bekezdését beiktatta és a korábbi (2)-(3) bekezdések számozását (4)-(5) bekezdésre változtatta az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló XXX/2001. (V. 28.) ET. sz. határozat 1. § (3) bekezdése. Hatályos: 2001. július 1. napjától.

(3) Az Egyetemen kutatói (tudományos) munkakörként kutatóprofesszori, tudományos tanácsadói, tudományos főmunkatársi, tudományos munkatársi, tudományos segédmunkatársi munkakör szervezhető.²⁵

(4) Az Egyetem nem közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott oktatói és kutatói az oktatói értekezleten és az oktatási szervezeti egységek tanácsülésén tanácskozási joggal vesznek részt.²⁶

(5) Az Egyetemen működő akadémiai kutatóhelyeken és kutatócsoportokban foglalkoztatottak a kari szabályzatokban meghatározott módon vesznek részt az Egyetem szakmai testületeiben és tanácsaiban.²⁷

72. § Az Egyetem oktatóinak és kutatóinak jogairól és kötelezettségeiről szóló részletes szabályokat – figyelemmel a felsőoktatásról szóló törvény IX. Fejezetében és a 123. § (3) bekezdésében foglaltakra – az egyetemi és kari szabályzatok határozzák meg.

73. § (1) Az Egyetem minden oktatójának, tudományos kutatójának, nem oktató – kutató közalkalmazottjának és hallgatójának joga, hogy az Egyetem életével kapcsolatos bármely kérdésben az illetékes vezetőnek, testületnek javaslatot tegyen s ezekre 30 napon belül érdemi választ kapjon.

(2) Az Egyetem oktatóinak és kutatóinak jogállásáról és az oktatói-kutatói követelményrendszeréről külön szabályzat, illetve annak rendelkezéseire figyelemmel a kari szabályzatok rendelkeznek.²⁸

(3) Az oktatók és kutatók alkalmazásának részletes eljárási szabályairól e Szabályzat 5. számú melléklete rendelkezik, amelynek felhatalmazása alapján kari szabályzatok alkothatók.²⁹

VI. AZ EGYETEM HALLGATÓI ÉS KÖZÖSSÉGEIK

Az Egyetem hallgatói

73/A. §³⁰ (1) Az egyetem hallgatója olyan személy, aki felsőfokú szakképzésben, főiskolai és egyetemi szintű alapképzésben, szakirányú továbbképzésben, valamint doktori képzésben vesz részt, függetlenül attól, hogy tanulmányait milyen oktatási formában végzi.

²⁵ A 71. § (3) bekezdését beiktatta és a korábbi (2)–(3) bekezdések számozását (4)–(5) bekezdésre változtatta az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló XXX/2001. (V. 28.) ET. sz. határozat 1. § (3) bekezdése. Hatályos: 2001 július 1. napjától

²⁶ A korábbi (2)–(3) bekezdések számozását (4)–(5) bekezdésre változtatta az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló XXX/2001. (V. 28.) ET. sz. határozat 1. § (3) bekezdése. Hatályos: 2001 július 1. napjától

²⁷ A korábbi (2)–(3) bekezdések számozását (4)–(5) bekezdésre változtatta az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló XXX/2001. (V. 28.) ET. sz. határozat 1. § (3) bekezdése. Hatályos: 2001 július 1. napjától

²⁸ A 73. § (2) bekezdését módosította az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló XXX/2001. (V. 28.) ET. sz. határozat 1. § (4) bekezdése. Hatályos: 2001. július 1. napjától.

²⁹ A 73. § (3) bekezdését módosította az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló XXX/2001. (V. 28.) ET. sz. határozat 1. § (5) bekezdése. Hatályos: 2001. július 1. napjától

³⁰ A 73/A. § -t és az azt megelőző címet beiktatta az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló CXI/2003. (XII. 15.) ET. sz. határozat 10. §-a. Hatályos: 2003. december 15. napjától.

(2) A hallgató az egyetemmel hallgatói jogviszonyban áll, amely a beiratkozással jön létre, és – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a hallgatói névsorból való törlést kimondó határozat jogerőre emelkedésének napjáig, illetve az adott tanévben a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzését követő első záróvizsga-időszaknak az utolsó napjáig tart. A hallgatói ogviszony megszűnése után az oklevél kiadásáig a jogosultat a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint megilletik a záróvizsga letételéhez fűződő jogok, illetve terhelik a kötelezettségek.

(3) Doktori képzésben a hallgatói jogviszony a beiratkozással jön létre, és a legfeljebb három év időtartamú doktori tanulmányok befejezésének, az elbocsátásnak, az intézményből való kizárás kimondásának, illetve a hallgatói névsorból való törlésnek a napjáig tart.

(4) Az Egyetem hallgatói – a hallgatói jogviszonyból származóan – egyéni és kollektív jogokat gyakorolnak.

(5) A hallgatónak joga van – a tanulmányi követelmények teljesítésére vonatkozó értékelés kivételével – az Egyetem döntése, intézkedése vagy mulasztása (a továbbiakban: döntés) ellen a hallgatói jogviszonyára vonatkozó rendelkezések megsértésére hivatkozással felülbírálati kérelemmel élni, a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározott eljárás keretében.

(6) A hallgató az Egyetem döntése ellen a közléstől, ennek hiányában a tudomásra jutástól számított 15 napon belül nyújthatja be a kérelmet. A kérelem tárgyában, a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározott eljárási rend szerint a rektor által létrehozott – a hallgatói önkormányzat egyharmados képviselétével működő – bizottság jár el. A bizottság lét-számáról, összetételéről egyebekben a tanulmányi és vizsgaszabályzatban rendelkezik.

Hallgatói Önkormányzatok

74. § (1) A hallgatók maguk közül karonként választják meg a kari hallgatói önkormányzat közgyűlési képviselőit.

(2) A karok hallgatói önkormányzatainak közgyűlései választják meg az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat testületeit.

(3) Az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat és a kari hallgatói önkormányzatok e Szabályzat keretei között saját szabályzataik alapján működnek.

(4) Az Egyetemi hallgatói Önkormányzat szabályzatát az Egyetemi Tanácsnak, a karok hallgatói önkormányzatai szabályzatukat az illetékes Kari Tanácsnak mutatják be.

(5) A hallgatói önkormányzatok működéséhez és feladataik ellátásához szükséges tárgyi és anyagi feltételeket az Egyetem, tárgyévi költségvetésén belül az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat számára meghatározott gazdálkodási keretben biztosítja. A személyi feltételeket az illetékes kar, az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat tekintetében az Egyetem biztosítja. Az anyagi és tárgyi feltételek jogszerű felhasználását a rektor, az illetékes kar dékánja, kari főigazgatója és a gazdasági főigazgató – az Egyetem szabályzatainak rendelkezései alapján – ellenőrzi.

75. § (1) Az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat és a kari hallgatói önkormányzatok

a) gyakorolják az Egyetemi Tanács, a Kari Tanács, az intézeti tanács, tanszékcsoporti,

a tanszéki tanács, valamint az egyetemi és kari bizottságok hallgató tagjainak választásával beszámoltatásával és visszahívásával kapcsolatos jogokat,

b) egyetértési jogot gyakorolnak az Egyetem, illetve az adott kar hallgatói célú pénzeszközeinek felhasználásában, a tanulmányi és vizsgaszabályzatok, az oktatás hallgatói véleményezésének rendjére vonatkozó szabályzat, a – különböző képzésekért fizetendő tandíjnak nem minősülő térítések meghatározását kivéve – képzésben részt vevők térítési és juttatási rendelkezéseit tartalmazó szabályzatok, a hallgatói fegyelmi – és kártérítési szabályzat, a kollégiumi szabályzat elfogadásakor (módosításakor), a hallgatói jóléti, kulturális és sportcélú ingatlanok és intézmények rendeltetésszerű használatának megváltoztatásakor, megszüntetésekor és hasznosításával kapcsolatban,

c) véleményezik az Egyetem, illetve a kar fejlesztési tervének és az (1) bekezdés b) pontjában nem érintett egyetemi és kari szabályzatoknak hallgatókat érintő fejezeteit, a Köztársasági ösztöndíj-pályázatokat és a demonstrátori megbízásokat.

(2) Az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat és a kari hallgatói önkormányzatok e Szabályzat keretei között saját szabályzatukban határozzák meg jogosítványaik gyakorlásának részletes szabályait az egyetemi szabályzatok vonatkozásában az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat, míg a kari szabályzatok vonatkozásában a kari hallgatói önkormányzatok szabályzatai tartalmazzák.

76. § (1) A hallgatói önkormányzat a szabályzatában meghatározott módon elnököt és más tisztségviselőket, valamint elnökséget (operatív vezető testület) választ. A hallgatói önkormányzat hatáskörét az általa választott elnökségre és tisztségviselőkre a felsőoktatásról szóló törvény 67. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban foglaltak kivételével átruházhatja. A hallgatói önkormányzat tisztségviselői az őket választó testületnek beszámolni kötelesek.

(2) A hallgatói önkormányzat közgyűlésének ülését – a napirend megjelölésével – szükség szerint, de szemeszterenként legalább egyszer a hallgatói önkormányzat elnöke hívja össze. Az ülést 14 napon belül is össze kell hívni, ha azt a rektor vagy a dékán, a kari főigazgató, illetve ha a tagok egyharmada írásban kéri.

A hallgatói önkormányzati választások

77. § (1) A hallgatói önkormányzati választások során a kar minden hallgatója választó és választható. A választójog általános, egyenlő és titkos. Jelölési joga minden hallgatónak van.

(2) A választások érvényességéhez a szavazásra jogosultak legalább egynegyedének részvétele szükséges.

(3) A választás eredményéről jegyzőkönyvet kell készíteni, melyet a választást követő 8 napon belül meg kell küldeni a rektornak és az illetékes dékánnak, kari főigazgatónak.

78. § (1) Az oktatás hallgatói véleményezésének rendjét az egyetemi és kari szabályzatok határozzák meg. A hallgatói önkormányzatok részt vesznek az oktatási munka hallgatói véleményezésében.

(2) Az oktatási munka hallgatói véleményezése kari feladat, amelynek anyagi feltételeit éves költségvetése terhére a Kar biztosítja.

A tudományos diákkör és egyéb hallgatói csoportok

79. § A tudományos diákköri munka szervezetét és koordinálását a hallgatói önkormányzatokkal együttműködő tudományos diákköri tanácsok látják el. A tudományos diákkörök létesítéséről, szervezetéről és működéséről egyetemi és kari szabályzatok rendelkeznek.

80. § (1) Az Egyetemen hallgatói csoportok működhetnek.

(2) A hallgatói csoport (kör, klub, stb.)

a) alakulhat tanulmányi, közművelődési, sport és más törvényes célból,

b) tagsága önkéntes,

c) maga határozza meg tevékenysége tartalmát és formáját, beszó ügyeiben önállóan dönt,

d) a költségvetési előírások szerint önállóan gazdálkodik a rendelkezésre álló agyagi eszközökkel, saját bevételeivel és a külső forrásokból származó támogatásokkal.

(3) E Szabályzat alkalmazása szempontjából hallgatói csoport az, amelynek állandó szervezete, alapító okirata, működési szabályzata van, és elnevezésében vagy tevékenységében az Egyetemhez, illetve annak tevékenységéhez fűződő közvetlen kapcsolata kifejezésre jut.

81. § (1) A hallgatói csoport megalakulását a rektornak, a karon szerveződő csoport megalakulását a dékánnak, a kari főigazgatónak jóváhagyásra be kell jelenteni, aki a csoport bejelentéssel egyidejűleg bemutatott alapító okiratát, valamint működési szabályzatát az Egyetem főtitkárának törvényességi vizsgálat céljából átadja.

(2) A csoportra vonatkozó döntések meghozatala előtt a csoport képviselőit meg kell hallgatni, továbbá ki kell kérni a hatáskörrel rendelkező hallgatói önkormányzat véleményét is.

(3) Hallgatói csoport az Egyetem vagy valamely kar elnevezését az Egyetemi Tanács illetve az illetékes kari tanács jóváhagyásával viselheti. Az erre vonatkozó javaslatot a csoport az illetékes hallgatói önkormányzathoz eljuttatja, amely azt előterjeszti. A hallgatói önkormányzat legfőbb szerve az előterjesztést indokolt és a kar vezetőjéhez eljuttatott határozatában megtagadhatja, ilyenkor a javaslatot a dékán, a kari főigazgató is beterjesztheti.

(4) A csoportok törvényességi felügyeletét a rektor vagy az illetékes dékán, kari főigazgató gyakorolja, aki a csoport jogszabályt sértő működése esetén jogosult annak felosztatására, illetve működésének felfüggesztésére. A rektor e hatáskörét az illetékes rektorhelyettesre átruházhatja.

(5) A tudományos diákköri tanácsokat, valamint az egyéb hallgatói csoportokat az Egyetem illetve a Kar Tanácsa és egyéb vezető testületei, valamint vezetői előtt a hatáskörrel bíró hallgatói önkormányzat képviseli.

(6) A hallgatók és az oktatók közös csoportot is alakíthatnak. E csoportot működésére a hallgatói csoportokra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

Az Egyetem és egykori hallgatói közötti kapcsolat fenntartása

82. § Az Egyetem a hallgatóival tanulmányik befejezése után is kapcsolatot tart fenn, velük közösen ápolja az Egyetem hagyományait. A kapcsolat tartása elsősorban a dékánok, a kari főigazgató és az oktatási szervezeti egységek vezetőinek feladata.

83. § (1) Azoknak a volt egyetemi és főiskolai hallgatóknak, akik az oklevél megszerzését követően szakterületükön kiválóan működtek, és közmegebecsülésre méltó magatartást tanúsítottak, az Egyetem – külön szabályzat rendelkezési szerint – kitüntető oklevelet adományozhat. Az oklevél megszerzése után 50 évvel arany-, 60 évvel gyémánt-, 65 évvel vas-, 70 év elteltével rubin oklevél adományozható.

(2) A kitüntető oklevél kiadását az érdekeltek kérhetik, és a dékán, a kari főigazgató is kezdeményezheti. Kiadásáról a Kari Tanács javaslata alapján a rektor dönt.

(3) A kitüntető oklevelet ünnepélyes keretek között kell átadni.

VII. VÁLASZTÁSOK AZ EGYETEMI TESTÜLETEKBE

Az Egyetemi Tanács megválasztásának szabályai

84. § Az egyetemi testületekbe való választás alapelvei:

a) minden közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktató, Professzor Emeritus, kutató (továbbiakban együtt: oktató) választható és választói joggal rendelkezik a kari szabályzatok rendelkezéseinek megfelelően,

b) minden hallgató választó és egyben választható az érintett kar hallgatói önkormányzatának szabályzata szerint,

c) minden nem oktató közalkalmazott választó és egyben választható a jelen szabályzat rendelkezései szerint.

85. § Az Egyetemi Tanács tagjainak megválasztására:

a) oktatók esetében a kari szabályzatok ide vonatkozó rendelkezései szerint,

b) a nem oktató közalkalmazottak esetében az érintettek választói testületi értekezletén,

c) a hallgatók esetében a kari hallgatói önkormányzatok szabályzatában foglaltak szerint,

d) a doktori képzésben résztvevő hallgatók esetében az EHÖK szabályzatában foglaltak szerint kerül sor.

86. § (1) Az Egyetemi Tanács választott tagjai az őket megválasztókat képviselik s nekik – a vonatkozó kari szabályzat rendelkezései szerint – beszámolni kötelesek.

(2) Az Egyetemi Tanács választott tagja mandátumáról lemondhat. Helyét a lemondott taggal azonos jelölőlistán póttagként megválasztott személy foglalja el és válik a testület tagjává.

(3) Ha az Egyetemi Tanács választott tagja tartósan (két hónapnál hosszabb ideig) bármely okból akadályoztatva van tanácsági jogai és kötelezettségei teljesítésében akkor ezt a tényt az Egyetemi Tanács titkárának tudomására kell hozni. Ez esetben őt az akadályoztatás időtartamára a vele azonos listán megválasztott póttag helyettesíti és válik időlegesen a testület tagjává.

(4) Az Egyetemi Tanács tagjának halála esetén helyét az azonos jelölőlistán póttagként megválasztott személlyel kell betölteni.

87. § (1) Az Egyetemi Tanács tagjainak választását a rektor úgy írja ki, hogy a jelöltállításra és a szavazás lebonyolítására megfelelő idő álljon rendelkezésre.

(2) A választás előkészítésére, lebonyolítása feltételeinek biztosítására, valamint felügyeletére a kari tanácsok titkáraiból és az Egyetem főtitkárából álló héttagú Egyetemi Választási Bizottság működik.

(3) Az Egyetemi Választási Bizottság elnöke az Egyetem Főtitkára.

(4) Az egyes karokon az egyetemi és kari tanácsai választások előkészítése és lebonyolítása céljából a Kari Tanács Kari Választási Bizottságot választ. A bizottság összetételét, feladat- és hatáskörét a kari szabályzat határozza meg.

Az Egyetemi Tanács oktató tagjainak választása

88. § Az Egyetemi Tanács oktató tagjainak megválasztásáról kari szabályzat rendelkezik, így különösen:

a) a jelölés és a jelölt állítás rendjéről,

b) a választás (szavazás) előkészítése, lebonyolítása rendjéről,

c) a szavazás érvényességi szabályairól,

d) a választás (szavazás) eredményéről, melyet a Kari Választási Bizottság hitelesített jegyzőkönyvben köteles az Egyetemi Választási Bizottság részére átadni.

Az Egyetemi Tanács nem oktató-kutató közalkalmazott tagjának megválasztása

89. § (1) Az Egyetemi Tanács nem oktató közalkalmazott tagját az érintettek választói testületének értekezlete választja meg.

(2) A választói testület értekezletét a főtitkár hívja össze és egyidejűleg felhívja a (3) bekezdésben felsorolt szervezeti egységek vezetőit, hogy a választói értekezletre küldötteiket válasszák meg.

(3) A választói testület tagjai (küldötteket) a szervezeti egységek nem oktató közalkalmazottjai közvetlenül választják, úgy, hogy minden 20 közalkalmazott után egy küldöttet, de legalább egy küldöttet választanak. A küldöttválasztást a választói testület értekezletét megelőzően legalább tíz nappal kell megtartni.

(4) A küldöttek személyére az adott szervezeti egység küldöttválasztó gyűlésén megjelentek tehetnek javaslatot. A szavazólapra azt a jelöltet kell felvenni, aki a jelenlevők egyszerű szótöbbségű támogatását megszerezte.

(5) A szavazólapra felvett küldött-jelöltek közül a küldöttet (küldötteket) titkos szavazással kell megválasztani. Küldött az, aki a leadott szavazatok többségét megszerezte.

90. § (1) A választói testület értekezlete akkor határozatképes ha a megválasztott küldöttek több mint fele jelen van.

(2) Az Egyetemi Tanács nem oktató közalkalmazott tagjára az értekezlet tagjai tehetnek

javaslatot. A szavazólapra azt a jelöltet kell felvenni, aki a jelenlevők egyszerű szótöbbségű támogatását megszerezte.

(3) A szavazólapra felvett jelöltek közül az Egyetemi Tanács tagját titkos szavazással kell megválasztani. Az Egyetemi Tanács tagja az a jelölt lesz, aki a legtöbb szavazatot, de legalább a leadott szavazatok több mint felét megszerezte.

Az Egyetemi Tanács hallgató tagjainak megválasztása

91. § (1) Az Egyetemi Tanács választott hallgatói tagjai³¹

a) a karok által delegált 1-1 fő,

b) az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat Közgyűlése által választott további négy fő, akik közül legalább egy doktori képzésben résztvevő hallgató.

(2) Az Egyetemi Tanács hallgatói tagjait a kari hallgatói önkormányzatok választják.

(3) A választás történhet közvelenül, vagy a kari hallgatói önkormányzatok közgyűlésén a közgyűlésnek a hallgatók által választott tagjai közül.

(4) A megválasztás feltétele, hogy a jelölt legalább a leadott szavazatok többségét megkapja.

(5) A doktorandusz hallgatók maguk közül az EHÖK szervezeti és működési szabályzatában meghatározott módon választják meg képviselőjüket.

A Kari Tanács megválasztásának szabályai

92. § A Kari Tanács megválasztásának szabályairól a jogszabályokra és a jelen Szabályzatra figyelemmel kari szabályzatok rendelkeznek.

VIII. AZ EGYETEMI HIVATALOK

A Raktori Hivatal

93. § (1) A Raktori Hivatal feladatai:

a) az egyetemi testületek és a rektor döntéseinek előkészítése, a végrehajtásukkal kapcsolatos igazgatási teendők ellátása,

b) az egyetemi testületek, a rektor, a rektorhelyettesek és a főtitkár munkájának segítségével kapcsolatos egyéb igazgatási és ügyviteli teendők ellátása,

c) a Karokon és a kari szervezetbe nem tartozó egységekben folyó igazgatási tevékenység koordinálásával és segítségével kapcsolatos feladatok ellátása,

³¹ A 91. § (1) bekezdését módosította az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának – a kari szerkezetváltozással összefüggésben való – módosításáról szóló IX/2003. (III. 3.) ET. sz. határozat. Hatályos 2003. március 3. napjától. A rendelkezést legkorábban a 2003. szeptember 1. napjával megalakuló Egyetemi Tanácsra kell alkalmazni.

d) az egyetemi szintű oktatásszervezéssel és tudományszervezésével kapcsolatos igazgatási teendők ellátása,

f) az igazgatási, adminisztrációs, információs rendszer és az ahhoz kapcsolódó informatikai szolgáltatások szervezése és irányítása,

g) az Egyetemen folyó oktatási tevékenység koordinálása, a központi ügyirat-kezelési, postázási és irattározási teendő ellátása,

h) az Egyetem munka- és tűzvédelmi, polgári védelmi tevékenységének megszervezése és irányítása.

(2) A Rectori Hivatalt a főtitkár vezeti.

(3) A Rectori Hivatal szervezetét és működését a Hivatal szervezeti és működési szabályzata tartalmazza, amelyet a főtitkár javaslatára a rektor állapít meg.

A Főtitkár

94. § (1) Az Egyetem igazgatási tevékenységének irányítója a főtitkár. Feladatait a rektor közvetlen irányításával látja el.

(2) A főtitkár feladat- és hatásköre:

a) az Egyetem igazgatási szervei ügyintéző, ügyviteli tevékenységének irányítása, a karok igazgatási tevékenységének koordinálása, segítése, az e tevékenység feletti felügyeleti jogkör gyakorlása,

b) az Egyetemi Tanács titkári teendőinek ellátása, az egyetemi tanácsi határozatok egyetemi nyilvánosságának biztosítása,

c) az Egyetem vezetői igazgatási tevékenységének segítése,

d) a Rectori Hivatal vezetése, munkáltatói jogok gyakorlása az 5. számú melléklet szerint,

e) az egyetemen született döntések, határozatok jogszerűségének vizsgálata, ez alapján javaslattétel a rektornak a felsőoktatásról szóló törvény 58. § (2) bekezdése szerinti törvényességi felügyeleti intézkedés megtételére,

f) az Egyetemen folyó igazgatási tevékenységről a karok és más szervezeti egységek vezetőinek, vezető testületeinek folyamatos tájékoztatása,

g) az egyetemi iktatási, ügyirat-kezelési és irattározási tevékenység – egyetemi szabályzatokkal összhangban álló – szabályozása,

h) a rektor által átruházott hatáskörben aláírási és kiadmányozási jogkör gyakorlása,

i) ellátása mindazon feladatoknak, amelyeket jogszabály, az Egyetemi Tanács vagy a rektor számára meghatároz.

95. § (1) A főtitkár a kiírt pályázatra jelentkezők közül az Egyetemi Tanács javaslata alapján a rektor bízta meg.

(2) A főtitkár megbízása határozatlan időre szól.

(3) A főtitkár megbízása megszűnik

a) lemondással,

b) a főtitkári megbízás visszavonásával,

c) a főtitkár halálával,

d) az Egyetem megszűnése vagy átalakulása esetén.

A Gazdasági és Műszaki Főigazgatóság

96. § (1) A Gazdasági és Műszaki Főigazgatóság feladatai:

a) az Egyetemen folyó oktató-nevelő és tudományos kutató munka, valamint közművelődési és egyéb tevékenység folytatásához szükséges gazdasági igazgatási és ügyviteli feladatok kialakítása és működése,

b) az Egyetemi Tanács, a rektor és a Karok, valamint a kari szervezetbe nem tartozó egységek folyamatos tájékoztatását szolgáló gazdasági információs rendszer kialakítása és működtetése,

c) a Gazdálkodási Szabályzat által feladatkörébe utalt létesítményüzemeltetési és ingatlankezelési feladatok ellátása,

d) az egyetemi kommunikációs rendszer és az egyetemi számítógépes hálózat (ELTENET) működtetésével és az azzal kapcsolatos informatikai szolgáltatások nyújtásával összefüggő feladatok koordinálása és ellátása,

e) az Egyetem szociálpolitikai tevékenységével kapcsolatos feladatok ellátása,

f) az egyetemi munka- és tűzvédelemmel, a vagyonvédelemmel és a polgári védelemmel kapcsolatos feladatok végrehajtása,

g) az a)-f) pontban foglaltak ellátásához szükséges számviteli, pénzügyi, bér- és munkaügyi folyamatok kialakítása, működtetése és dokumentálása.

(2) A Gazdasági és Műszaki Főigazgatóságot a gazdasági főigazgató vezeti.

(3) A gazdasági főigazgató feladatainak ellátásában szakmai főigazgató-helyettesek működnek közre. A főigazgató-helyetteseket a gazdasági főigazgató javaslatára az Egyetemi Tanács véleményének meghallgatásával a rektor nevezi ki és menti fel.

(4) A Gazdasági és Műszaki Főigazgatóság szervezetét és működését annak a szervezeti és működési szabályzata szabályozza, amelyet a gazdasági főigazgató javaslatára, a rektor állapít meg.

A gazdasági főigazgató

97. § (1) Az Egyetem gazdasági szervezetének vezetője a gazdasági főigazgató, aki az Egyetem, működésével összefüggő gazdasági és pénzügyi feladatok tekintetében a rektor helyettese. Feladatait a rektor közvetlen irányításával látja el.

(2) A gazdasági főigazgató feladatai és hatásköre:

a) az Egyetem gazdálkodásának – az Egyetemi Tanács határozatainak és a rektor utasításainak megfelelő – megszervezése, irányítása, ellenőrzése, az ezzel kapcsolatos ügyviteli tevékenység kialakítása és irányítása,

b) az Egyetemi Tanács, valamint más, egyetemi szintű testületek elé kerülő, gazdasági témájú előterjesztések elkészítéséről való gondoskodás, más előterjesztések gazdasági szempontból történő előzetes véleményezése,

c) az egyetemi költségvetési döntések végrehajtásáról való gondoskodás,

d) az Egyetem gazdasági tervezési beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségeinek határidőre történő, jogszerű teljesítése,

e) a gazdasági információs rendszer és az ahhoz kapcsolódó informatikai szolgáltatások szervezése és irányítása,

f) a karokon és a kari szervezetbe nem tartozó egységekben folyó gazdálkodási tevékenység koordinálása, felügyelete,

g) a Gazdasági és Műszaki Főigazgatóság munkájának közvetlen irányítása, a Gazdasági és Műszaki Főigazgatóság közalkalmazottai felett munkáltatói jogkör gyakorlása az 5. számú mellékletben foglaltak szerint,

h) a Gazdasági és Műszaki Főigazgatóság működési körében, valamint az Egyetem gazdasági vonatkozású ügyeiben – a rektor által átruházott hatáskörében – kötelezettségvállalási jogkör gyakorlása,

i) az Egyetem valamennyi anyagi kötelezettségvállalásával és utalványozásával kapcsolatos ellenjegyzési jogkör gyakorlása a Gazdálkodási Szabályzat szerint,

j) a rektor által átruházott hatáskörben utalványozási jogkör gyakorlása,

k) a kari gazdasági vezetők, illetve az e munkakört gyakorló gazdasági ügyintézők megbízásával és annak visszavonásával kapcsolatban vélemény nyilvánítása,

l) mindazon létesítményüzemeltetési és ingatlankezelési feladatok ellátása feletti felügyelet, amelyek nem tartoznak a Gazdasági és Műszaki Főigazgatóság feladatkörébe,

m) az egyetemi szociálpolitikai tevékenység megszervezése és felügyelete.

(3) A gazdasági főigazgató jogkörét a Gazdálkodási Szabályzatban meghatározott körben és személyekre átruházhatja.

98. § (1) A gazdasági főigazgatót pályázat alapján az Egyetemi Tanács javaslatára, a rektor az – oktatási miniszter – egyetértésével bízza meg és menti fel.

(2) A gazdasági főigazgató megbízása legfeljebb öt évre szól, és pályázat útján újabb öt évre többször is meghosszabbítható.

(3) A gazdasági főigazgató megbízása megszűnik

a) a megbízás időtartamának lejártával,

b) lemondással,

c) megbízás visszavonásával,

d) a gazdasági főigazgató halálával,

e) az Egyetem megszűnése vagy átalakulása esetén.

A Dékáni, a Kari Főigazgatói Hivatal

99. § A dékáni, a kari főigazgatói hivatali szervezetek alapvető feladata, hogy a dékán, a kari főigazgató, illetve a kari testületek hatáskörébe tartozó ügyekben az adminisztratív és szervezési feladatokat lebonyolítása, az ügyeket döntésre előkészítése, továbbá a szükséges adatok szolgáltatásával és egyéb módon segítse az oktatási és más szervezeti egységeket. A kari hivatalok szervezetét a Kari Tanács meghallgatásával a dékán, a kari főigazgató állapítja meg és hagyja jóvá a működésüket szabályzó ügyrendelet.

Az Egyetem vezető jogtanácsosa

100. § (1) A vezető jogtanácsos feladata, hogy elősegítse az Egyetem működésének eredményességét, közreműködjön a törvényesség érvényre juttatásában, segítséget nyújtson a jogok érvényesítéséhez, valamint a kötelezettségek teljesítéséhez.

(2) A vezető jogtanácsos feladatának teljesítése érdekében jogi képvisellet lát el, jogi tanácsot és tájékoztatást ad, beadványokat, szerződéseket és egyéb okiratokat készít, részt vesz a jogi munka megszervezésében.

(3) A vezető jogtanácsos feladatát a rektor közvetlen irányítása mellett látja el.

A belső ellenőrzés szabályai

101. § (1) Az Egyetem belső ellenőrzési rendszerének kialakításáért és működéséért a rektor a felelős.

(2) A belső ellenőrzési rendszer elemei:

a) vezetői ellenőrzés,

b) a munkafolyamatba épített ellenőrzés,

c) a függetlenített belső ellenőrzés, melynek ellátására Ellenőrzési Osztály működik.

(3) Az Ellenőrzési Osztály tevékenységét a rektor közvetlen irányítása mellett látja el.

(4) A belső ellenőrzésről külön szabályzat rendelkezik.

IX. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS

102. § (1) Az Egyetemi Tanács

a) a szakirányú továbbképzési szakok és az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakok indításáról, illetve az utóbbiak szakközépiskolával történő közös indításának jóváhagyására,

b) a karalapításra,

c) a felsőfokú szakképzés programjára, az alapképzésben és a szakirányú továbbképzésben szak alapítására (képesítési követelményeire), indítására, illetve megszüntetésére vonatkozó javaslatételre,

d) a doktori iskolák működtetésére, doktori képzés indítására, programjára, feltételeinek ellenőrzésére, továbbá az e bekezdésben foglaltakkal kapcsolatos határozatának előkészítésére Minőségbiztosítási Bizottságot hoz létre, melynek összetételéről és működéséről külön szabályzat rendelkezik.

(2) A Bizottság rendszeresen értékeli a felsőoktatásról szóló törvény és a kapcsolódó jogszabályok, az egyetemi és kari szabályzatok alapján, hogy a képesítési követelmények megfelelően érvényesülnek-e, és a személyi, illetve tárgyi feltételek fennállnak-e, valamint összegzi az oktatási és a kutatási tevékenység eredményeit.

(3) A Bizottság a (2) bekezdésben foglaltak szerint tanévenként éves jelentést és intézkedési tervet készít az Egyetemi Tanács számára.

(4) Az Egyetemi Tanács az elfogadott jelentést megküldi a Magyar Akkreditációs Bizottságnak.

(5) A karok a minőségbiztosításról szóló szabályzatban meghatározottak szerint kötelesek a Bizottság munkájában közreműködni.

X. VEGYES RENDELKEZÉSEK

A gazdálkodás szabályozása

103. § Az Egyetem gazdálkodásának alapvető szabályait külön szabályzat határozza meg.

Jogorvoslat

104. § (1) Az Egyetem oktatói, tudományos kutatói, nem oktató-kutató közalkalmazottjai és hallgatói észrevétellel, illetve panasszal fordulhatnak az Egyetemi és kari tanácshoz és az Egyetem és a Kar vezetőihez. E beadványok elbírálása után meg kell tenni a szükséges intézkedéseket és erről tájékoztatni kell a beadvány benyújtóját.

(2) Az Egyetem oktatói, tudományos kutatói, nem oktató-kutató közalkalmazottjai és hallgatói, illetve az arra jogosultak, az Egyetemen belül működő közösséget érintő döntés ellen – a munkaügyi szabályokra is figyelemmel – az Egyetemen belül jogorvoslattal élhetnek. Amennyiben a döntést az intézeti igazgató, a tanszékcsoport vezető, a tanszékvezető hozza meg, a dékánál, kari főigazgatónál, ha a dékán, a kari főigazgató hozza meg, a kari tanácsnál, ha a döntést a gazdasági főigazgató, a főtitkár, illetve a karon kívüli – a rektor közvetlen irányítása alatt álló – munkáltatói jogkört gyakorló vezető hozza meg, a rektoránál, ha a döntést a rektor vagy a kari tanács hozza meg, az Egyetemi Tanácsnál lehet jogorvoslatot kezdeményezni.

(3) Az Egyetemi Tanács a rektor jogszabályt sértő döntéseinek megsemmisítése érdekében előterjesztéssel fordulhat az oktatási miniszterhez. Az Egyetemi Tanács jogszabályt sértő döntéseinek megsemmisítése érdekében a rektoron keresztül az oktatási miniszternél lehet előterjesztéssel élni.

(4) Akinek érdekét az a döntés sérti, melyet a rektor, illetve a dékán, a kari főigazgató törvényességi felügyeleti jogkörében semmisített meg, a megsemmisítő határozat ellen az Egyetemi Tanácshoz, illetve a kari tanácshoz fordulhat.

Érdekképviselő

105. § (1) A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 14. § (2) bekezdése értelmében az Egyetemen választott közalkalmazotti tanács működik.

(2) A közalkalmazotti tanácsot a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 16. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott kérdésekben egyetértési, illetve véleményezési jog illeti meg.

(3) A közalkalmazotti tanács és a munkáltató kapcsolatrendszerét érintő, valamint a (2) bekezdésben említett jogok gyakorlásával kapcsolatos egyes kérdéseket a munkáltató és a közalkalmazotti tanács által együttesen megalkotott közalkalmazotti szabályzat állapítja meg.

106. § (1) Az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény alapján az Egyetemen szakszervezetek működhetnek.

(2) A szakszervezetet megilleti a működés, az érdekképviselés, a tájékozódás és tájékoztatás joga.

(3) A reprezentatív szakszervezet jogosult kollektív szerződés megkötésére. A jogszabályokban meghatározott módon képviselési, ellenőrzési, véleményezési, egyeztetési és kifogásolási jog illeti meg.

(4) Az Egyetemen működő reprezentatív szakszervezetekről az egyetemi kollektív szerződésben kell rendelkezni.

107. § Az Egyetemen érdekegyeztető tanácsok működnek.

Társadalmi Tanács

107/A. §³²

(1) Az Egyetem feladatainak hatékonyabb mevalósítása, az Egyetemen folyó tevékenységek társadalmi elismertségének növelése céljából – egyetemi szintű tanácsadó testületeként – Társadalmi Tanács működik.

(2) A Társadalmi Tanács összetételét, feladatát és működésének rendjét az Egyetemi Tanács határozza meg.

(3) Az (1) bekezdésben foglaltak megvalósítása érdekében a karok is jogosultak kari szintű társadalmi tanács létrehozására az Egyetem céljaival összhangban. A kari szintű társadalmi tanács összetételét, feladatát és működésének rendjét a kari tanács javaslatára az Egyetemi Tanács hagyja jóvá.

Záró rendelkezések

108. § A Szervezeti és Működési Szabályzat 2000. január 1-én lép hatályba.³³

Forrás: Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzata.
<http://www.elte.hu/egyetem/docs.html>. (2005. 07. 27-i állapot)

³² A 107/A. § szövegét és az azt megelőző címet megállapította az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról szóló XXX/2001. (V. 28.) ET. sz. határozat 1. § (6) bekezdése. Hatályos: 2001. július 1. napjától.

³³ A mellékleteket nem közöljük.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

AZ MTA-RÓL SZÓLÓ 1994. ÉVI XL. TÖRVÉNY, AZ MTA ALAPSZABÁLYA ÉS AZ AKADÉMIAI ÜGYREND EGYSÉGES SZERKEZETBEN (Budapest, 1995. május 9.)

A magyarországi rendszerváltozás lehetővé tette a Magyar Tudományos Akadémia autonómiájának helyreállítását. Ezt szolgálta az Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény¹. A törvény első paragrafusa leszögezte, hogy a „Magyar Tudományos Akadémia önkormányzati elven alapuló, jogi személyként működő köztestület. Köztestületként a tudomány művelésével, támogatásával és képviselésével kapcsolatos közfeladatokat lát el.” Az Akadémia tagjait, tisztségviselőit önkormányzati szabályok szerint az Akadémia testületei választják. Az Akadémia tevékenységét a közgyűlés határozatainak megfelelően az elnök irányítja. Őt a közgyűlés választja és a köztársasági elnök erősíti meg tisztségében. Tevékenységéért a közgyűlésnek felel. A főtitkárt is a közgyűlés választja, és ő is a közgyűlésnek felel munkájáért. Az Akadémia elnöke – miután az Akadémia közfeladatokat lát el – kétévenként beszámol az Országgyűlésnek az Akadémia munkájáról, valamint a magyar tudomány általános helyzetéről. Az Akadémia tevékenységéről az elnök évente tájékoztatja a Kormányt.

Az Akadémia önkormányzati működését, Alapszabályát és Ügyrendjét a Magyar Tudományos Akadémia az 1994-es akadémiai törvénnyel egységes szerkezetben adta ki. Az alábbiakban ezt a forrást közöljük.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIÁRÓL SZÓLÓ 1994. ÉVI XL. TÖRVÉNY, A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ALAPSZABÁLYA ÉS AZ AKADÉMIAI ÜGYREND EGYSÉGES SZERKEZETBEN

(Az ügyrend szövegét az MTA 1995. májusi, CLVI. rendes közgyűlése fogadta el.

Később módosította az 1995. decemberi, CLVII. rendes közgyűlés és
a 2003. májusi, CLXXI rendes közgyűlés.)²

A Magyar Tudományos Akadémiát a nemzet a magyar nyelv ápolására, a tudomány szolgálatára hozta létre.

Jogos társadalmi igény, hogy a magyar tudományosság nagy múltú nemzeti intézményének működési és tevékenységi szabadsága – a tudományt művelő és képviselő más intézmények autonómiáját nem csorbitva – önkormányzati jogainak törvényi megerősítésével kiszélesedjék, belső életének demokratizmusa erősödjék.³

¹ Az 1994. évi XL. törvény 1994. június 30-án lépett hatályba.

² Az ügyrend eredeti szövegét a CLVI. közgyűlés 1995. május 9-én fogadta el, a CLVII. közgyűlési módosítás 1995. december 18. és a CLXXI. közgyűlési módosítás 2003. május 6.

³ Az akadémiai törvény alapján a szabályzat helyreállította az MTA autonómiáját. Ugyanakkor az 1945 előtti autonóm működést lehetővé tevő vagyonát (elsősorban ingatlanait) nem kapta vissza és azokért kárpótlásban sem részesült.

Ennek érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA JOGÁLLÁSÁRÓL

Tv.1. § (1) A Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia) önkormányzati elven alapuló, jogi személyként működő köztestület. Köztestületként a tudomány művelésével, támogatásával és képviseletével kapcsolatos közfeladatokat lát el.⁴

Asz. 1. § (1) Az Akadémia olyan köztestület, amelynek fő feladata a tudomány művelése, a tudomány eredményeinek terjesztése, a kutatások támogatása, elősegítése. Az Akadémia véleményt nyilvánít a hazai tudomány és a társadalmi élet alapvető kérdéseiben.

Ü.1. *A tudomány országos alapvető kérdéseiben és a társadalmi élet átfogó problémáiban az Akadémia köztestületi szervei (a közgyűlés, az elnökség, a tudományos osztályok, a bizottságok), valamint az akadémiai intézetek saját elhatározásból vagy felkérésre véleményüket nyilvánítják. A tudományos osztályok bizottságok és az akadémiai intézetek véleményét tájékoztatásul meg kell küldeni az Akadémia elnökének.*

(2) Az Akadémia feladatai közé tartozik, hogy részt vegyen a tudományos kutatások országos szervezésében, a magyar tudomány nemzetközi kapcsolatainak erősítésében, segítse elő a tudományos élet alkotmányos szabadságának, a tudományos közélet tisztaságának és demokratizmusának érvényesülését, mozdítsa elő a kutatók megbecsülését, a szellemi munkának és alkotásnak, valamint a tudomány értékeinek az elismerését, támogassa a tudomány ifjú művelőinek és a kiemelkedő tudású egyetemi hallgatóinak a tudományos tevékenységét, és – lehetőségei szerint – gondoskodik tagjai munka- és életfeltételeinek javításáról.⁵

Asz. 2. § Az Akadémia székhelye Budapest.

(2) E köztestületet a 9. § szerinti akadémikusok, valamint a tudomány olyan más képviselői alkotják, akik tudományos fokozattal rendelkeznek, és tudományos tevékenységükkel a magyar tudomány feladatainak megoldásában részt vesznek.

A köztestület nem akadémikus tagjai jogait – a jelen törvényben és az Akadémia Alapszabályában meghatározott módon – képviselet útján gyakorolják.

Asz. 3. § (1) Az akadémikusok az Akadémia hazai és külföldi tagjai. Akadémikussá az válik, akit – előzetes egyetértése alapján – az Akadémia hazai rendes és levelező tagjai akadémikussá választanak.

(2) A Magyarországon szerzett vagy honosított tudományos fokozattal rendelkező személyek közül azok válnak a köztestület tagjává, akik az Akadémia szakterület szerint illetékes tudományos osztályának bejelentik, hogy a köztestület tagjai kívánnak lenni, vállalják a köztestületi tagsággal járó feladatokat és nyilatkoznak arról, hogy a Magyar Tudományos

⁴ A feladatok közül kikerültek a politikai jellegűek és a világnézeti elkötelezettség elvárása is. Tv = Akadémiai törvény; Asz = Akadémia alapszabálya; Ü = Akadémiai ügyrend (az ügyrendi szövegek az eredetiben kurziváltak).

⁵ Ezzel megszűnt az MTA kizárólagos primátusa a tudományszervezésben és irányításban. Előtérbe került az egyetemekkel való együttműködés.

Akadémiáról szóló törvényben meghatározott feltételeknek eleget tesznek (a továbbiakban: doktorok).

Ü.2. A köztestületbe jelentkezés írásban az osztálytitkárságokon történik. A jelentkező nyilatkozata tartalmazza a születési évet, a tudományos fokozat vagy doktori cím adatait (megnevezés, szakterület, megszerzés dátuma), a tudományterületnek megfelelő MTA tudományos osztály megjelölését, a tevékenységnek megfelelő akadémiai bizottság megnevezését, tudományos testületi tisztségét, munkahely megnevezését és címét, valamint lakáscímét.

Ü.3. A központi nyilvántartás megszervezése az Elnökségi Titkárság, valamint az MTA Kutatás- és Szerveztelemző Intézet együttes feladata.

(3) A köztestület tagjait – tudományterületi, tudományági és tudományos bizottsági besorolásuk feltüntetésével – az Akadémia a köztestületi tagok jegyzékében nyilvántartja. Megalapozott szakmai indokok alapján a besorolás megváltoztatható.

Tv. 2. § (1) Az Akadémia mint köztestület működését, a hazai tudományos kutatást, valamint az akadémiai kutatóhelyek szakmai tevékenységét közvetlenül érintő jogszabály előkészítésekor az Akadémia véleményét ki kell kérni.

(2) Az Akadémia az Országgyűlés vagy a Kormány kérésére a tudomány, a társadalom és a gazdaság kérdéseiben véleményt nyilvánít.

AZ AKADÉMIA FELADATAIRÓL

Tv. 3. § (1) Az Akadémia joga és kötelezettsége, hogy

a) támogassa a tudományok művelését és a tudományos kutatások végzését; támogassa a tudományos könyv- és folyóiratkiadást;

b) őrkdjék a tudományos közélet tisztaságán, a tudományos kutatás és véleménynyilvánítás szabadságán;

c) rendszeresen értékelje a tudományos kutatás eredményeit, szorgalmazza és segítse azok közzétételét, terjesztését és felhasználását;

d) feladatainak megfelelő körben képviselje a magyar tudományt a hazai közéletben és a nemzetközi tudományos fórumokon.

(2) Az Akadémia

a) a tudományok művelésére kutatóintézeteket, valamint feladatainak ellátására egyéb intézményeket (könyvtár, levéltár, informatikai rendszer stb.) létesít és tart fenn, e tevékenysége keretében más szervezeteket is támogat, tudományos programokat szervez;

b) a tudományos szakmai követelmények hatékonyabb érvényesítése érdekében az Alapszabályban meghatározott módon tudományos osztályokat, illetve tudományos bizottságokat szervez;

c) kapcsolatot tart tudományos társaságokkal; tudományos kongresszusokat, üléseket szervez;

d) a tudományterületek fejlesztése érdekében pályázatokat ír ki; pályadíjakat ítél oda;

e) más államok tudományos intézményeivel, tudományos szervezeteivel kapcsolatokat tart fenn, megállapodásokat köt;

f) „Magyar Tudományos Akadémia Doktora” tudományos címet adományozhat⁶; e tudományos cím adományozásának feltételeit az Akadémia szabályzatban állapítja meg;

g) a felsőoktatási intézményekkel kötött megállapodás alapján közreműködhet az oktatásban és a doktori (PhD) képzésben.⁷

(3) Az Akadémia elnöke kétévenként beszámol az Országgyűlésnek az Akadémia munkájáról, valamint a magyar tudomány általános helyzetéről.

(4) Az Akadémia elnöke évente tájékoztatja a Kormányt az Akadémia munkájáról.

Asz. 4. § Az Akadémia elnökének vezetésével az alelnökök, illetőleg a főtitkár szervezik meg az Országgyűlésnek előterjesztendő beszámoló és a Kormánynak benyújtandó tájékoztató elkészítését. A beszámoló és a tájékoztató összeállítását a köztestület tagjai és a titkársági szervezet a felkérésnek megfelelően adatok szolgáltatásával, elemzések készítésével, más munka végzésével segítik.

Tv. 4. § (1) Az Akadémia – feladatai ellátása során – együttműködik a felsőoktatás és a tudományos kutatás más intézményeivel, a minisztériumokkal és országos hatáskörű szervezetekkel. Képviselteti magát a Felsőoktatási és Tudományos Tanácsban.

Asz. 5. § A felsőoktatási intézményekkel történő együttműködés elősegítésére az Akadémia a Magyar Rektori Konferenciával közös bizottságot működtet (Athenaeum Bizottság). A bizottságban a Rektori Konferencia és az Akadémia azonos számú taggal képviselteti magát. A közgyűlés az Akadémia képviselőit tudományos osztályonként egy tagot választ háromévi időtartamra. A megbízás egyszer megújítható.

(2) Az Akadémia törvényben rögzített feladatai ellátásához szükséges adatokat önkéntes adatszolgáltatáson alapuló saját adatgyűjtés és más szervektől való adatátvétel útján szerzi be. Személyes adat átvételére csak az érintett személy előzetes hozzájárulásával kerülhet sor.

AZ AKADÉMIA VAGYONÁRÓL ÉS GAZDÁLKODÁSÁRÓL

Tv. 5. § (1) E törvény mellékletében szereplő, állami tulajdonban lévő ingatlanok, az azokban elhelyezett intézmények működéséhez szükséges tárgyi eszközök és egyéb vagyontárgyak tulajdonjogát az Akadémia e törvény hatálybalépésével egyidejűleg megszerzi (törzsvagyon), kivéve az MTA Központi Ellátási Szolgálat (melléklet 11. számú tétel) épületében elhelyezett kutatóintézetek működéséhez szükséges tárgyi eszközöket és vagyontárgyakat.

(2) Az Akadémiára bízott állami tulajdonban lévő ingatlanok, tárgyi eszközök és egyéb vagyontárgyak tekintetében a Ptk. 175. §-ában foglaltakat kell alkalmazni. Ezen ingatlanok körét a Kormány rendeletben határozza meg.

⁶ Az MTA felügyelete alatt működő TMB megszűnt. Egyúttal megszüntették a kandidátusi és tudomány doktora tudományos fokozatokat is. Az MTA doktora tudományos cím, és nem tudományos fokozat, de a korábbiakban tudományok doktora fokozatot szerzettek és az újonnan elnyert doktori címmel rendelkezők havi anyagi juttatásban részesülnek.

⁷ A PhD (filozófiai doktor) lett az egységes tudományos fokozat, amelyet a Magyar Akkreditációs Bizottság által erre akkreditált egyetemek Doktori Iskoláiban lehet megszerezni. A fokozat anyagi juttatással nem jár.

Asz. 6. § (1) Az Akadémia részben maga, részben kutatóintézetei, intézményei és szervezetei útján gyakorolja a rábízott vagyontárgyakra vonatkozó jogait. A közgyűlés – a főtitkárnak az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa által adott vélemény figyelembevételével előterjesztett javaslata alapján – hozzájárulhat ahhoz, hogy az Akadémia jogainak egy részét a kutatóintézetekre átruházza.

(2) A közgyűlés a főtitkár által – az akadémiai törvénynek megfelelően a Vagyonkezelő Kuratórium és a rábízott vagyon tekintetében az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsának hozzájárulásával – előterjesztett javaslat alapján meghatározza azokat az elveket, amelyek szerint a kutatóintézetek és az Akadémia egyéb önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezetei, intézményei használhatják az Akadémia tulajdonában lévő és az Akadémiára rábízott, a működésükhöz szükséges, meghatározott értékhatár feletti vagyontárgyakat és rendelkezhetnek azokkal.

(3) A (2) bekezdés szerint az Akadémiára bízott ingatlanokat, tárgyi eszközöket és egyéb vagyontárgyakat elidegeníteni, megterhelni, alapítványba vagy gazdasági társaságba nem pénzbeli hozzájárulásként bevinni, másnak használatba adni csak a kincstári vagyonra vonatkozó szabályok szerint lehet.

Asz. 7. § Az Akadémia és szervezetei a gazdálkodási tevékenység során, gazdasági társaságok alapításánál és gazdasági társaságban való részvételnél az Akadémia közfeladatai szolgálatának, az akadémiai vagyon megőrzésének és gyarapításának követelményét szem előtt tartva járnak el. A gazdálkodásnak és a gazdasági társaságok alapításának, a gazdasági társaságban való részvételnek az elveit a közgyűlés határozza meg a főtitkárnak – a Vagyonkezelő Kuratórium valamint a rábízott vagyon vonatkozásában az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa véleményével együtt előterjesztett – javaslata alapján.

(4) A (3) bekezdésben foglalt döntésekhez szükséges az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa (a továbbiakban: AKT)

a) hozzájárulása az ingatlanok,

b) elvi állásfoglalásának figyelembevétele a tárgyi eszközök és egyéb vagyontárgyak tekintetében.

Tv. 6. § Az Akadémia a központi költségvetésben önálló fejezet, melyen belül az akadémiai kutatóintézetek költségvetése a 21. § (1) bekezdésében meghatározott tudományterületenként önálló címet alkot.

Ezek előirányzatai az Országgyűlés jóváhagyása nélkül év közben nem csoportosíthatók át.

Tv. 7. § Az Akadémia vagyonának egyéb forrásai:

(1) Az Akadémia működéséből, valamint vagyonának hasznosításából eredő jövedelem.

(2) Az Akadémia működésének és fejlesztésének elősegítésére tett alapítványok, adományok, támogatások.

Tv. 8. § (1) Az Akadémia feladatainak ellátása érdekében – az 5. § előírásait figyelembe véve – vagyonával önállóan gazdálkodik. A 6. és 7. §-ban megjelölt források keretei között költségvetését maga határozza meg.

(2) Az Akadémia feladataihoz igazodóan – a hatályos jogszabályok keretei között – saját hatáskörében állapítja meg egyes szervezeteinek gazdálkodási formáit, választja meg a kutatástámogatás módjait. A nem gazdasági társaságként működő szervezetekre a központi költségvetési szervekre vonatkozó jogszabályokat kell alkalmazni.

(3) Az Akadémia, kapcsolódva az államháztartás rendjéhez, biztosítja a központi költségvetés tervezéséhez és az annak végrehajtásáról szóló beszámolóhoz szükséges információkat.

Asz. 8. § Az Akadémia kutatóintézetei és egyéb költségvetési intézményei, valamint a támogatott kutatóhelyek vagy központjaik biztosítják az Akadémiának a maguk területéről a költségvetés tervezéséhez és a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolóhoz szükséges információkat.

(4) Az Akadémia gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

AZ AKADÉMIKUSOK

Tv. 9. § (1) Az akadémikusok körét rendes és levelező, valamint külső, illetőleg tiszteleti tagok alkotják.⁸

Asz. 9. § (1) Hazai akadémikusok az Akadémia levelező tagjai és rendes tagjai.

(2) Levelező taggá az a magyar állampolgár választható meg, aki a Magyar Tudományos Akadémia doktora címmel vagy az Akadémiai Törvény 28. §-a alapján azzal egyenértékűnek minősített tudományos fokozattal rendelkezik, és aki tudományát elismerten és különösen magas színvonalon, alkotó módon műveli.

(3) Rendes taggá az a levelező tag választható meg, aki levelező tagságának elnyerése óta jelentős tudományos eredményeket ért el.

(4) Minden hazai akadémikus az Akadémia valamelyik osztályába és valamelyik tudományos bizottságába tartozik.

Ü.4. A hazai akadémikus ahhoz a tudományos osztályhoz tartozik, amely őt levelező vagy rendes tagságra jelölte.

Asz. 10. § (1) Külföldi akadémikusok az Akadémia külső tagjai és tiszteleti tagjai.

(2) Külső taggá az a tudós választható, aki külföldön él, nem magyar állampolgár, de magát magyarnak vallja, tudományát elismerten és különösen magas színvonalon, alkotó módon műveli, és szoros kapcsolatot tart a magyar tudományos élettel.

(3) Tiszteleti taggá az a külföldön tevékenykedő tudós választható, aki szaktudományát nemzetközileg kiemelkedő színvonalon műveli, és aki a magyar tudomány különleges megbecsülésére tarthat számot.

Ü.5. A külföldi akadémikus ahhoz a tudományos osztályhoz tartozik, amely őt külső vagy tiszteleti tagságra jelölte.

(2) Az akadémikusokat a hazai rendes, illetőleg levelező tagok választják soraik közé.

Asz. 11. § Az akadémikusok gyűlése szabályzatban határozza meg az akadémikussá választás eljárási szabályait.

Ü.6. Az akadémikusok gyűlését a hazai akadémikusok, valamint az Akadémia külső és tiszteleti tagjai alkotják. Szavazati joggal a hazai akadémikusok rendelkeznek. Az akadémikusok gyűlése általában a közgyűlés idején ülészik.

⁸ Az akadémiai tagok az állami költségvetésből havi juttatásban részesülnek, és a tagság más szolgáltatások (pl. gépkocsi használat) igénybevételeit is lehetővé teszi.

Ü.7. Össze kell hívni az akadémikusok gyűlését akkor is, ha azt az elnökség javasolja vagy ha a hazai tagok egyharmada a napirend megjelölésével írásban kéri. Ebben az esetben, valamint a határozatképesség megállapításánál a távollevő 70. életévüket betöltött akadémikusok számát nem kell figyelembe venni.

Ü.8. A tagválasztást az akadémikusok gyűlése keretében kell lebonyolítani.

Ü.9. Az akadémikusok gyűlésére egyebekben a közgyűlés ülésére vonatkozó szabályokat kell értelemszerűen alkalmazni, az alábbi kivételekkel:

- a hozzászólás időtartama legfeljebb tíz perc,
- a jegyzőkönyvet az ülésen jelenlévő két hazai tag hitelesíti.

(3) A 70 évesnél fiatalabb hazai akadémikusok száma a 200 főt nem haladhatja meg.⁹

Asz. 12. § (1) A hazai akadémikus szavazati joggal vesz részt a közgyűlésen, továbbá annak az osztálynak, annak a tudományos bizottságnak és annak a területi bizottságnak az ülésein, amelynek tagja, továbbá – az akadémikussá választásra vonatkozó jelöléssel foglalkozó ülés kivételével – az akadémiai testületi szervek olyan ülésein, amelyekre mint az Akadémia tagja kapott meghívást. A hazai akadémikus a köztestület bármely tisztségére megválasztható, kivéve ha az alapszabály a megválasztást kizáró szabályt tartalmaz.

(2) Az Akadémia külső tagja és tiszteleti tagja tanácskozási joggal részt vehet az Akadémia testületi szerveinek ülésein.

Asz. 13. § (1) Az Akadémia rendes és levelező tagja köteles a megválasztását követő egy éven belül székfoglaló előadást tartani. Az akadémikus köteles az Akadémia munkájában folyamatosan részt venni és tudományos munkájáról az Akadémia kérésére tájékoztatást adni. A 70 évesnél idősebb tagot önkéntes feladatvállalás esetén terheli az a kötelezettség, hogy az Akadémia munkájában részt vegyen.

(2) Az Akadémia külső és tiszteleti tagja a lehetőségeknek megfelelően tart székfoglaló előadást. A külső tag – lehetőségeitől függően – részt vesz a szakterületének megfelelő tudományos osztály és tudományos bizottság ülésein, és hozzájárul a hazai kutatások fejlesztéséhez.

A DOKTOROK¹⁰

Asz. 14. § (1) A doktorok – a tudományos osztály, tudományos bizottság, területi bizottság által meghatározott módon – részt vehetnek azokban a tudományos munkákban és rendezvényekben, amelyeket a szakterületük szerint illetékes tudományos osztály, tudományos bizottság, és az a területi bizottság szervez, amelynek földrajzi területén működnek.

(2) A doktoroknak szavazati joguk van közgyűlési képviselőik megválasztásában, és a köztestület bármely tisztségére megválaszthatók, kivéve ha az alapszabály a megválasztást kizáró szabályt tartalmaz.

(3) A közgyűlési képviselőnek megválasztott doktorok a közgyűlésen, és annak a tudományos bizottságnak az ülésein vesznek részt szavazati joggal, amelynek tudományága kö-

⁹ A 70 év felettiek esetében nincs numerus clausus.

¹⁰ A korábbi tudomány(ok) doktorai és az MTA doktorai. (De nem a PhD fokozattal rendelkezők.)

rébe tartozik a képviselő tudományos tevékenysége. A tudományos bizottság, illetőleg a területi bizottság tagjainak megválasztott doktorok szavazati joggal vesznek részt a bizottság ülésein.

Asz. 15. § A doktorok kötelesek az Akadémia kérésére tudományos munkájukról tájékoztatást adni és kötelesek az Akadémia munkájába bekapcsolódni.

A KÖZTESTÜLETI TAGSÁG KELETKEZÉSE, MEGSZŰNÉSE ÉS FELFÜGGESZTÉSE

Asz. 16. § (1) Az a tudós, akit akadémikussá választanak, jogait a választás eredményének kihirdetésétől gyakorolhatja, és ettől az időponttól terhelik a kötelezettségek is.

(2) A doktorok akkor válnak a köztestület tagjává, amikor az Akadémia a köztestületi tagok jegyzékébe való felvételükről az értesítést elküldte.

Ü.10. *A köztestületi tagságra való jelentkezést követően a jelentkező nyilatkozatában megjelölt tudományos osztály – amennyiben illetékességét megállapítja – a köztestületi taggá válás feltételeinek megléte esetén (Tv. 1§ /2/ bek.) gondoskodik a doktornak, az Ü.3. pontjában meghatározottak szerint, a köztestületi jegyzékébe való felvételéről és erről őt írásban, postai úton haladéktalanul értesíti. Amennyiben a köztestületbe való felvételi eljárást megindító osztály illetékességének hiányát állapítja meg, akkor a jelentkező doktor ügyét a tudományterületileg illetékes osztályhoz teszi át. Az osztályok közötti illetékességi vitában az Akadémia elnöksége határoz.*

Asz. 17. § A köztestületi tagság a tagnak az Akadémia illetékes tudományos osztályának címzett lemondó nyilatkozatával vagy a tag halálával szűnik meg.

Ü.11. *A lemondó nyilatkozatot az illetékes tudományos osztályhoz írásban kell eljuttatni.*

Asz. 18. § (1) A köztestületi tagsága felfüggeszthető annak, akit bíróság jogerősen szabadságvesztésre ítélt. A felfüggesztés időtartama azonos a szabadságvesztés időtartamával, ha pedig az ítélet ezt meghaladó időtartamú közügyektől való eltiltást is tartalmaz, akkor ennek időtartamával azonos.

(2) A felfüggesztésről a szakterület szerint illetékes tudományos osztály indítványa alapján a Tudományetikai Bizottság határoz.

Ü.12. *Az illetékes tudományos osztály gondoskodik a Tudományetikai Bizottság határozatának a köztestületi tagok jegyzékében való átvezetéséről.*

Asz. 19. § A köztestületi tag írásbeli nyilatkozatban – megjelölve indokait – kérheti a tudományos osztálytól tagságának szüneteltetését. A szünetelést indokló okok elhárulása esetén pedig kérheti tagságának helyreállítását.

Ü.13. *Az illetékes tudományos osztály gondoskodik a tagság szüneteltetésének a köztestületi tagok jegyzékében való átvezetéséről.*

A TUDOMÁNYOS OSZTÁLYOK

Asz. 20. § (1) A tudományos osztály az Akadémiának – az Akadémiai Törvény 3. §-a (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott célok érdekében – egy vagy több, egymáshoz viszonylag közel álló tudományágazat szerint szervezett egysége. Új tudományos osztály lét-

rehozásáról, meglévő tudományos osztály átszervezéséről, megszüntetéséről a közgyűlés szótöbbséggel hozott határozattal dönt.

Ü.14. *A tudományos osztályok felsorolása:*

- I. *Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya*
- II. *Filozófiai és Történettudományok Osztálya*
- III. *Matematikai Tudományok Osztálya*
- IV. *Agrártudományok Osztálya*
- V. *Orvosi Tudományok Osztálya*
- VI. *Műszaki Tudományok Osztálya*
- VII. *Kémiai Tudományok Osztálya*
- VIII. *Biológiai Tudományok Osztálya*
- IX. *Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya*
- X. *Földtudományok Osztálya*
- XI. *Fizikai Tudományok Osztálya*¹¹

A tudományos bizottságok felsorolását az érintett osztályok ügyrendjei tartalmazzák.

(2) A tudományos osztály ellátja az Akadémia feladataiból a tudományágazatra háruló teendőket. Ennek keretében az osztály

– figyelemmel kíséri, segíti és értékeli a tudományágazat körében folyó tudományos tevékenységet,

– számon tartja a tudományágazat tudományos kutatóhelyeit, egyetemi és más tudományos műhelyeit, továbbá az azokon kívül működő kutatókat;

– kapcsolatot tart a tudományágazatába tartozó tudományos társaságokkal, – tudományos üléseket szervez,

– állást foglal a tudományágazata körébe tartozó vagy a tudományágazat szempontjából jelentős tudományos, tudánypolitikai, kutatásszervezési és személyi kérdésekben, véleményt nyilvánít a tudományágazat területén működő akadémiai kutatóintézetek és támogatott kutatóhelyek tevékenységéről; állásfoglalásáról és véleményéről tájékoztatja az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsát, és állásfoglalását, véleményét megküldi az Akadémia elnökének,

– ellátja a Magyar Tudományos Akadémia doktora tudományos cím odaítélése tárgyában megindult eljárásokban rá háruló feladatokat, részt vesz a döntés előkészítésében és javaslatot tesz a döntésre,

– véleményt nyilvánít az erőforrások elosztásának a tudományágazatot érintő ügyekben,

– ellátja az illetékességi körébe tartozó köztestületi tagok felvételével, besorolásával, nyilvántartásával, felfüggesztésével, lemondásával kapcsolatos rá háruló feladatokat.

Ü.15. *A tudományos osztály saját kezdeményezésre illetve az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa vagy kuratóriuma(i) felkérésére véleményt nyilvánít a tudományágazata területén működő akadémiai kutatóintézetek és támogatott kutatóhelyek tevékenységéről, az illetékességi körébe tartozó személyi kérdésekről, az erőforrások elosztásának a tudományágazatot érintő terveiről. Az AKT és kuratóriuma(i) döntéséről az osztály tájékoztatást kap. Az akadémiai kutatóintézet vagy támogatott*

¹¹ A III. Matematikai és Fizikai Tudományok Osztályából vált ki a IX. Fizikai Tudományok Osztálya. Az osztályok új beosztásáról az 1995. december 18-i közgyűlés döntött.

kutatóhely értékeléséhez szükséges tudományos információkat az osztály rendelkezésére kell bocsátani.

Ü.16. A tudományos osztály évente legalább kétszer szervez tudományos felolvasó-illetve vita-ülést.

Asz. 21. § (1) A tudományos osztály szavazati joggal rendelkező tagjai az Akadémia azon rendes és levelező tagjai, akiket az osztály javaslatára választottak meg akadémikusnak.

(2) A tudományos osztály tanácskozási jogú tagjai azok a személyek, akiket a tudományos osztály háromévnvi időtartamra szótöbbségi határozattal tanácskozási jogú taggá választott. A választott tanácskozási jogú tag megbízása a három év eltelte után megújítható.

(3) A tudományos osztály tanácskozási jogú tagjainak a száma legfeljebb a szavazati jogú tagok számának a fele.

Ü.17. Tanácskozási joggal vehetnek részt a tudományos osztály munkájában az osztályhoz tartozó külső és tiszteleti tagok. A tudományos osztály tanácskozási jogú tagjainak számába a külső és tiszteleti tagokat nem kell beszámítani.

(4) A tanácskozási jogú tagok közül legalább kettő a doktorok közgyűlési képviselője. A doktorok tanácskozási jogú közgyűlési képviselőit a tudományos osztály szavazati joggal rendelkező tagjai a doktoroknak azokkal a közgyűlési képviselőivel együtt választják meg, akiknek tudományos tevékenysége a tudományos osztály tudományágzatába tartozik.

Ü.18. A szavazás két szakaszban, jelölő szavazásban és végszavazásban történik; mindkettő titkos. A jelölő szavazás során minden szavazásra jogosult személy egy legfeljebb annyi névből álló listát helyez az urnába, ahány tanácskozási jogú tagot kíván az osztály a doktorok közgyűlési képviselői közül megválasztani. A legtöbb szavazatot elnyertekből készül a választási lista, amely legfeljebb annyi nevet tartalmaz, mint a megválasztandó tanácskozási jogú tagok számának kétszerese. A lista szavazategyenlőség esetén tartalmaz több nevet, mint ez a szám. A végszavazás után a legtöbb szavazatot elnyert jelöltek lesznek sorrendben a tanácskozási jogú tagok, illetve póttagok. Szavazategyenlőség esetén a sorrendet a 'nem' szavazatok emelkedő sorrendje határozza meg; ha ezek száma is egyenlő, újra kell szavazni. A szavazatok számlálását a kibővített osztályülés által az osztályelnök javaslatára megválasztott, akadémikusokból álló kéttagú bizottság végzi.

(5) A tudományos osztályok – az ügyrendjüknek megfelelően, az alapszabállyal összhangban – bevonhatják munkájukba a doktorok olyan képviselőit is, akik nem rendelkeznek tanácskozási joggal.

(6) A tudományos osztályok évente legalább egyszer tartanak olyan ülést az osztály által képviselt tudományágzat kérdéseiről, amelyen a doktorok közgyűlési képviselői is szavazati joggal vesznek részt.

Ü.19. Az ilyen ülések napirendjének összeállításánál az osztály tanácskozási jogú doktor tagjainak véleményét ki kell kérni. Ilyen osztályülést az osztályelnöknek akkor is össze kell hívnia, ha az osztályhoz tartozó közgyűlési képviselő doktoroknak legalább kétharmada kéri.

Asz. 22. § (1) A tudományos osztály önállóan, de a közgyűlés határozatai, iránymutatásai szerint jár el, hozza meg döntéseit.

(2) A tudományos osztály tagjai – a megvitatandó kérdések szakértőinek részvételével – osztályülésen tárgyalják meg a tudományágzatuk tudományos vitatémáit és eredményeit, a tudományos közélettel, valamint az Akadémia szervezetével és működésével kapcsolatos, a tudományágzatot érintő kérdéseket.

Ü.20. A tudományos osztály általában havonta, de legalább negyedévenként osztályülést tart

(rendes osztályülés). Rendkívüli osztályülést kell összehívni, ha azt az osztály hazai akadémikus tagjainak legalább egyharmada indítványozza.

Ü.21. A rendes osztályülés napirendjét az osztályelnök állapítja meg. Ő készíti elő és vezeti le az ülést, amelynek időpontját úgy kell kitűzni, hogy a meghívottak kellőképpen felkészülhessenek a tárgyalásra.

Ü.22. Az osztályülésre meg kell hívni az Akadémia elnökét, tudomány-területileg illetékes alelnökét, főtítkárárt és főtítkárhelyettesét.

Ü.23. Az osztályelnök vagy elnökhelyettes választására hivatott osztályülést (az osztályülés választással kapcsolatos szakaszát) a tudományterületileg illetékes alelnök vezeti le.

Ü.24. A tudományos osztályok rendszeresen értékelik a tudomány-ágazatukhoz tartozó szakterület nemzetközi fejlődését és javaslatokat tesznek a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságának a kapcsolattartás tartalmi vonatkozásaira.

(3) Az osztályülés akkor határozatképes, ha azon a szavazati jogú tagoknak több, mint a fele jelen van. A határozathozatal az ügyrend elfogadása és módosítása esetében kétharmados szótöbbséggel, egyébként – az osztályügyrend eltérő rendelkezése hiányában – szótöbbséggel történik. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Ü.25. A tudományos osztályon szavazásra jogosultak számából a betegek és a tartósan külföldön tartózkodók számát, valamint a 70 éven felülieket, ha nincsenek jelen, le kell vonni.

Ü.26. Az osztályelnök határozatképtelenség esetén 15 napon belül újabb ülést hívhat össze, amely a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes.

Ü.27. A tudományos osztály által kiküldendő jelölőbizottság személyi összetételét, megbízatásának időtartamát és eljárását határozatában az osztály állapítja meg.

(4) Az osztályülés kizárólagos hatáskörébe tartozik

a) a tudományos osztály elnökének és elnökhelyettesének megválasztása, illetőleg felmentése, beszámolójának jóváhagyása,

b) a levelező tagságra, a rendes tagságra, a külső tagságra és a tiszteleti tagságra való javaslatlétel,

c) a tudományos osztály tanácskozási jogú tagjainak megválasztása, de a doktorok közgyűlési képviselőinek tanácskozási jogú taggá választásában szavazati joggal részt vesznek a doktoroknak azok a közgyűlési képviselői is, akiknek tudományos tevékenysége a tudományos osztály tudományágazatába tartozik,

d) a Magyar Tudományos Akadémia doktora tudományos cím odaítélésével kapcsolatos eljárásokban – a tudományág szerint illetékes tudományos bizottság közreműködésével – a szakmailag illetékes bírálók és bírálóbizottság kijelölése, és a bírálóbizottságnak a nyilvános vita lefolytatása után készített véleménye alapján javaslatlétel az érdemi döntésre,

Ü.28. A tudományos osztály a szakmailag illetékes bírálók és bírálóbizottság kijelöléséről, valamint az érdemi döntésről szóló javaslatáról a doktori cím odaítélési eljárásban részt vevő tudományos bizottság előkészítése alapján dönt. Ezekre az osztályülésekre a tudományos bizottságnak a képviselőjét meg kell hívni. A tudományos osztály a doktori cím megszerzésére irányuló eljárásban hozott döntéseiről rövid időn belül tájékoztatja a Doktori Tanácsot.

e) tudományos bizottság (munkabizottság) létesítése, elnevezésének, tudományterületi illetékességének és szavazati jogú tagjai számának meghatározása, ezek módosítása, tudományos bizottság (munkabizottság) megszüntetése,

f) a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottsággal egyetértésben a tudományos osztály könyv- és

folyóiratkiadási politikájának kialakítása és a tudományos osztály számára tervezett/rendelkezésre álló keretösszegeken belül döntés könyvek és folyóiratok támogatásáról,

Ü.29. *Az osztály az éves kiadványtervek rangsorolási javaslatát a tudományos bizottságokkal egyetértésben alakítja ki.*

g) az osztály és a tudományos bizottságok beszámoló jelentéseinek, a tudományágazati helyzetelemzéseknek, az akadémiai kutatóintézetek és támogatott kutatóhelyek tevékenységének, továbbá a kutatóintézetek és kutatóhelyek tudományágazat szempontjából jelentős pályázati anyagai osztályértékelésének jóváhagyása,

h) az osztályügyrend elfogadása,

Ü.30. A tudományos osztály külön szabályzatba (osztályügyrend) foglalja azokat az előírásokat, amelyeknek meghatározására az Alapszabály felhatalmazza illetve kötelezi, továbbá azokat az előírásokat, amelyek saját működésére, valamint bizottságainak létrehozására és működésére vonatkoznak. Az osztályügyrend nem ellenkezik az Alapszabállyal és az Akadémia ügyrendjével; az osztályügyrendet tájékoztatásul meg kell küldeni az Akadémia elnököknek.

i) meghatározott feladat ellátására állandó vagy alkalmi bizottság létrehozása, megszüntetése, más osztállyal vagy nem akadémiai szervvel, intézménnyel közös feladatot ellátó közös bizottság létrehozásának, megszüntetésének jóváhagyása,

j) akadémiai bizottságokba tagok jelölése.

(5) Az interdiszciplináris bizottságra vonatkozó javaslatot az alapító osztályok közösen határozzák meg és döntenek arról, hogy a bizottság melyik osztályhoz tartozzon.

Asz. 23. § (1) A tudományos osztály a hazai akadémikus tagjai közül háromévi időtartamra osztályelnököt és osztályelnök-helyettest választ. A megbízás a három év elteltével egy alkalommal megújítható.

Ü.31. *Az osztályelnök képviseli a tudományos osztályt. Távollétében az osztályelnök-helyettes helyettesíti.*

(2) Az osztályelnök hívja össze az osztályülést, elnököl az osztályülésen, képviseli az osztályt, összehangolja a tudományos bizottságok munkáját, beszámol az osztálynak a két ülés között megtett jelentős intézkedéseiről, megküldi az elnökségnek az osztályügyrendet és annak módosításait, tájékoztatja az Akadémia illetékes alelnökét az osztálynak a más osztályok vagy az Akadémia egésze szempontjából is jelentős tevékenységéről.

Ü.32. *Az osztály elnöke és elnökhelyettese tevékenységéért az osztálynak felel.*

Ü.33. *A tudományos titkárok önálló osztálytitkárság vezetőjeként ellátják – az osztályelnök elvi irányításával – a tudományos osztályok működésével összefüggő szakmai, tudományos szervezési feladatokat.*

A TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁGOK

Asz. 24. § (1) A tudományos bizottság az Akadémiának – az Akadémiai Törvény 3. §-a (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott célok érdekében – tudományágak illetve tudományágak közötti /interdiszciplináris/ szakterületek szerint szervezett egysége.

(2) A tudományos bizottság ellátja az Akadémia feladataiból a tudományágra háruló teendőket, elvégzi mindazt a tevékenységet, amellyel a tudományos osztály megbízza. Ennek keretében a bizottság

- figyelemmel kíséri az általa gondozott tudományág hazai helyzetét,
- tudományos üléseket szervez,
- állást foglal a tudományág körébe tartozó vagy a tudományág szempontjából jelentős tudományos, tudománypolitikai, kutatásszervezési és személyi kérdésben,
- véleményt nyilvánít a tudományág területén működő akadémiai kutatóintézetek és támogatott kutatóhelyek tevékenységéről, továbbá az akadémiai kutatóintézeteknek és támogatott kutatóhelyeknek a tudományág szempontjából jelentős pályázatairól, e véleményt megküldi az illetékes tudományos osztálynak,

Ü.34. A tudományos bizottságok az akadémiai kutatóintézet és támogatott kutatóhely értékelését az osztály felkérésére végzik el. A szükséges adatokat az osztály bocsátja a bizottság rendelkezésére.

- tudományága körében javaslatot tesz a tudományos osztály könyv- és folyóiratkiadási tervéhez,
- részt vesz a Magyar Tudományos Akadémia doktora cím odaítélése tárgyában megindult eljárások lefolytatásában és a nyilvános vitát követően a tudományos osztály javaslatának kialakításában.

Ü.35. A tudományos bizottságok munkáját a tudományos osztályok titkárságai segítik.

Asz. 25. § Az Akadémia rendes és levelező tagjai, valamint a doktorok közgyűlési képviselői állandó tagjai azoknak a bizottságoknak, amelyeknek tudományágába tartozik tudományos tevékenységük.

A tudományos bizottságok választott tagjai azok a köztestületi tagok, akiket a köztestületnek azon doktor tagjai választanak meg a tagságra, akik az adott tudományág területén tevékenykednek. A megbízásuk három évre szól és a három év elteltével megújítható.

Asz. 26. § (1) A tudományos bizottság önállóan, de a közgyűlés és az illetékes tudományos osztály határozatai, iránymutatásai szerint jár el, hozza meg döntéseit.

(2) A tudományos bizottság tagjai – a megvitatandó kérdések szakértőinek részvételével – bizottsági ülésen tárgyalják meg tudományáguk tudományos vitatémáit és eredményeit, a tudományos közélettel, valamint az Akadémia szervezetével és működésével kapcsolatos, a tudományágat érintő kérdéseket.

Ü.36. A tudományos bizottságok az osztály felkérésére értékelik szakterületeik nemzetközi fejlődését és javaslatot tesznek az osztálynak a kapcsolattartás tartalmi vonatkozásaira.

(3) A bizottsági ülés akkor határozatképes, ha a szavazati jogú tagoknak több, mint a fele jelen van. A határozathozatal az ügyrend elfogadása és módosítása esetében kétharmados szótöbbséggel, egyébként – az ügyrend eltérő rendelkezése hiányában – szótöbbséggel történik. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Ü.37. A tudományos bizottság által létrehozott munkabizottság vagy albizottság megalakításához és működtetéséhez nem köztestületi tagokat is be lehet vonni.

(4) A bizottsági ülés kizárólagos hatáskörébe tartozik

- a) a tudományos bizottság elnökének, elnökhelyetteseinek és titkárának megválasztása, illetőleg felmentése, az elnök beszámolójának jóváhagyása,

b) a tudományágra vonatkozó helyzetelemzéseknek, az akadémiai kutatóintézetek és támogatott kutatóhelyek tevékenységére, továbbá a kutatóintézetek és kutatóhelyek tudományágazat szempontjából jelentős pályázati anyagokra vonatkozó bizottsági értékeléseknek a jóváhagyása, kapcsolattartás a területi bizottságok megfelelő tudományágazati bizottságaival,

c) a tudományág területére vonatkozó, a tudományos osztálynak megküldendő könyv- és folyóiratkiadási javaslat elfogadása,

d) a bizottsági ügyrend elfogadása.

Asz. 27. § (1) A bizottsági ülés a tagok közül háromévi időtartamra, egy alkalommal újraválaszthatóan megválasztja a bizottság elnökét, elnökhelyetteseit és titkárát. A tudományos osztály elnöke nem választható meg a tudományos bizottság elnökének.

(2) A bizottsági elnök hívja össze a bizottsági ülést, elnököl az ülésen, képviseli a bizottságot, beszámol a bizottságnak a két ülés között végzett jelentős tevékenységéről, megküldi a tudományos osztálynak a bizottsági ügyrendet és annak módosításait, tájékoztatja a tudományos osztály elnökét a bizottság más bizottságok vagy az osztály egésze szempontjából is jelentős tevékenységéről.

(3) A tudományos bizottság feladatai ellátására munkabizottságokat hozhat létre.

AZ AKADÉMIA TERÜLETI BIZOTTSÁGAI

Asz. 28. § (1) A területi bizottságok az Akadémia összefüggő, nagyobb földrajzi területek szerint szervezett egységei. Új területi bizottság létrehozásáról, meglévő területi bizottság megszüntetéséről a közgyűlés szótöbbséggel hozott határozattal dönt.

Ü.38. Az Akadémia területi bizottságai:

– Az MTA Debreceni Területi Bizottsága (DAB; működési területe: Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)

– Az MTA Miskolci Területi Bizottsága (MAB; működési területe: Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád megye)

– Az MTA Pécsi Területi Bizottsága (PAB; működési területe: Baranya, Somogy, Tolna, Zala megye)

– Az MTA Szegedi Területi Bizottsága (SZAB; működési területe: Bács-Kiskun, Békés, Csongrád megye)

– Az MTA Veszprémi Területi Bizottsága (VEAB; működési területe: Fejér, Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Vas, Veszprém megye)

Ü.39. Az Akadémia támogatja azokat a megyei önkormányzati kezdeményezéseket, amelyek anyagi áldozatvállalásukkal külön tudományos testület működését tartják szükségesnek, mindenekelőtt a megye területén felmerülő, tudományos munkát igénylő kérdések megoldására. E megyei testületek az adott területi bizottság önálló, társult egységei.

Megyei szervezetek:

– Az MTA Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Testülete (központja: Szolnok)

– Az MTA Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tudományos Testülete (központja: Nyíregyháza)

Ü.40. Az Akadémia nevét hordozó megyei tudományos testület megalakulását – az érintett te-

rületi bizottság vezetésének és a megyei önkormányzat képviselőinek egyeztetett álláspontja alapján – az Akadémia elnöke hagyja jóvá.

(2) A területi bizottságok

- figyelemmel kísérik és segítik az adott területen folyó tudományos tevékenységet,
- számon tartják a terület tudományos kutatóhelyeit, egyetemi és más tudományos műhelyeit, továbbá az azokon kívül működő kutatókat,
- támogatják a tudományos kutatókat, a kutatók külföldi kiküldetését, a tudományos utánpótlás nevelését, pályázatokat írnak ki, és díjjal jutalmazzák a legjobb pályamunkák szerzőit,
- tudományos munkákat jelentetnek meg tevékenységük köréből,
- szak- és munkabizottságokat hoznak létre, melyek tudományos üléseket szerveznek,
- bizottságaik révén kapcsolatot építenek ki és tartanak fenn a tudományos osztályokkal és azok tudományos bizottságaival,
- lehetőséget teremtenek arra, hogy a tudomány művelői kifejtsek szakmai véleményüket helyi és országos jelentőségű tudományos kérdésekben, részt vesznek az akadémiai döntések, vélemények kialakításában, azok érvényesítésében,
- javaslatot tesznek a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottságnak könyvkiadásra, a tudományterületileg illetékes tudományos osztály könyvkiadási tervének keretében,
- nemzetközi kapcsolatokat építhetnek ki a régióval szomszédos, illetve más országok kutatóival.

Ü.41. A területi bizottságok munkájuk során:

- a tudományos és a tudomány iránt érdeklődő szakemberek személyes kapcsolatainak megteremtése, elmélyítése érdekében Klubot működtetnek, elsősorban a tudományos-, kulturális-, társadalmi közélet aktuális kérdéseinek kötetlen megvitatására;
- az alapszabály szerinti feladatok ellátásához szükséges anyagi feltételek javítására alapítványok létrehozását kezdeményezik és támogatják,
- tevékenységükbe bevonják a régiójuk szerinti határon túli köztestületi tagokat.

Asz. 29. § A területi bizottságok tagjai az adott területen működő hazai akadémikusok és azok a doktorok, akiket az adott területen működő doktorok a bizottság szervezeti szabályzatának megfelelően taggá választanak. A bizottságok bevonják munkájukba a terület értékes elméleti és gyakorlati tevékenységet folytató, tudományos fokozattal nem rendelkező szakembereit is.

Ü.42. A területi bizottság tagjainak megválasztására hivatott gyűlést – a megyék tudományos adottságait tükröző arányokra is figyelemmel – a területi bizottság elnöke készíti elő, hívja össze és vezeti le. Az új tagok megválasztásával a régi tagsági megbízások megszűnnek. A választás eredményéről írásban tájékoztatni kell az Akadémia elnökét.

Asz. 30. § (1) A területi bizottság hazai akadémikus tagjai közül háromévi időtartamra szótöbbségi határozattal elnököt választ. Az elnök a három év elteltével egy alkalommal újraválasztható.

Ü.43. A területi bizottság elnökének megválasztása titkos szavazással történik. Megválasztottnak azt az akadémikust kell tekinteni, akire a jelenlévő szavazásra jogosultaknak több mint fele 'igen' -nel szavazott. A választás eredményéről írásban tájékoztatni kell az Akadémia elnökét.

(2) A bizottság elnöke hívja össze a területi bizottság üléseit, elnököl az ülésen, képviseli

a területi bizottságot, összehangolja a szakmai bizottságok és munkabizottságok munkáját, beszámol a bizottságnak a két ülés között végzett jelentős tevékenységéről, megküldi az elnökségnek a bizottság szervezeti szabályzatát és annak módosításait, tájékoztatja az Akadémia illetékes alelnökét a területi bizottságnak a más területi bizottságok, tudományos osztályok vagy az Akadémia egésze szempontjából is jelentős tevékenységéről.

Ü.44. *A területi bizottság éves munkájáról írásos összefoglalást készít az MTA májusi rendes közgyűlése számára, amelyet az illetékes alelnök terjeszt a közgyűlés elé.*

Ü.45. *Előzetes szempontok alapján a területi bizottság rövid elemzést készít az Akadémia által a Kormány számára az MTA-ról készítendő tájékoztatóhoz minden naptári évben.*

Ü.46. *Előzetes szempontok alapján összeállított szakmai anyaggal segíti a területi bizottság az Akadémia elnöke által kétévenként az Országgyűlés elé terjesztendő jelentés elkészítését a magyar tudományos kutatás helyzetéről.*

(3) A területi bizottságok szervezetének és működésének részletes szabályait a szervezeti szabályzat határozza meg. A szervezeti szabályzatot és annak módosítását a területi bizottság kétharmados szótöbbséggel fogadja el.

A KÖZGYŰLÉS

Tv.10. § (1) Az Akadémia a tudományos közéletet, valamint saját belső szervezetét és működését érintő legfontosabb kérdések megtárgyalására évente legalább egyszer közgyűlést tart.

(2) A közgyűlést a hazai akadémikusok, valamint a tudomány más – tudományos fokozattal rendelkező – képviselői alkotják. Utóbbiak az Alapszabályban meghatározott módon közvetlen és titkos választással nyerik el tagságukat, számuk 200 fő.

Asz. 31. § (1) Az Akadémia elnökségének beterjesztése alapján a közgyűlés dönt a doktorok 200 közgyűlési képviselőjének tudományágazati eloszlásáról a következő alapelvek figyelembevételével: 100 képviselői helyen az osztályok egyenlő arányban osztoznak, míg a további 100 hely az egyes osztályokhoz tartozó tudományágakhoz besorolt doktorok arányában oszlik meg. A tudományos osztályokra megállapított kereten belül a tudományos osztályok határozzák meg a tudományágakra, illetőleg a tudományos bizottságokra jutó képviselői helyek számát.

Ü.47. *Az elnökség a közgyűlési előterjesztését a doktorok közgyűlési képviselőinek tudományágazatonkénti eloszlásáról döntő közgyűlés előtt 2 hónappal, az akkor érvényes adatok figyelembevételével készíti el.*

(2) A tudományágra jutó képviselők számának megjelölésével a tudományos bizottság javaslatokat kér a jelöltekre a tudományág doktoraitól. Közgyűlési képviselőnek az a köztestületi tag jelölhető, aki elismert tudományos tevékenységet végez.

(3) A legtöbb jelölési javaslatot kapott személyek nevét a tudományos osztály annak figyelembevételével veszi fel a jelöltlistára, hogy a tudományági jelölőlistán csak kétszer anynyi név szerepelhet, mint amennyi a megfelelő képviselői helyek száma. Minden doktor csak a besorolásának megfelelő jelöltlistára szavazhat.

(4) A doktorok közgyűlési képviselőinek gyűlése (a doktorok gyűlése) által megválasztott

hattagú bizottság gondoskodik a titkársági szervezet közreműködésével a szavazás lebonyolításának megszervezéséről, ellenőrzi a szavazatszámolást és hagyja jóvá a szavazás eredményét. A bizottságban minden tudományterület két-két képviselője vesz részt. A bizottság tagja nem lehet olyan személy, akinek neve a jelöltlistán szerepel. A bizottság tagjai közül, maga választja meg elnökét. A bizottság a tevékenységéről köteles a választást követően a doktorok gyűlésének beszámolni.

Ü.48. A doktorok gyűlésének állandó jelölőbizottsága van, amely az Akadémia állandó jelölőbizottságának doktor tagjaiból áll. A doktorok gyűlése ezen jelölőbizottság javaslatára választja meg soraiból azt a hattagú bizottságot, amely a doktor képviselők választásával kapcsolatos szavazásokat megszervezi, ellenőrzi, jóváhagyja. A közgyűlési képviselőválasztás szabályait a doktorok gyűlése hagyja jóvá.

(5) A képviselőket a doktorok szótöbbséggel három évre választják meg. A három év elteltével egy alkalommal a képviselők újra megválaszthatók.

Ü.49. A doktorok közgyűlési képviselőinek megválasztása mindkét szakaszban postai úton is történhet. Minden köztisztületi tag megkapja a maga szakterületéhez tartozó köztisztületi tagtársainak névsorát.

(3) A közgyűlés valamennyi tagját a közgyűlés munkájában azonos jogok illetik meg.

Tv.11. § (1) A közgyűlést, a napirend megjelölésével az Akadémia elnöke hívja össze.

Ü.50. Az elnököt a közgyűlés előkészítésében az elnökség segíti. Az elnökség e tevékenysége során a tudományos osztályokra támaszkodik.

Ü.51. A közgyűlés napirendjére tűzött nagyobb jelentőségű kérdésekben előterjesztett írásos indítványokat – amennyiben azt az abban foglalt javaslat indokolja – az osztályok, előzetesen megvitatják és azokról állást foglalnak. Az ilyen természetű indítványokat a közgyűlés előtt két hónappal el kell juttatni az elnökhöz. Amennyiben az adott előterjesztésről az osztályok a doktorokkal kibővített ülésükön állást foglaltak, ebben a tárgyban a közgyűlés elé további egyéni indítványt vagy javaslatot nem lehet tenni.

Ü.52. A közgyűlést úgy kell előkészíteni, hogy a szavazásra jogosultak annak időpontjáról, napirendjéről és írásos előterjesztéseiről az ülés időpontja előtt nyolc nappal tudomást szerezzenek.

Ü.53. Azokat az egyéb írásos indítványokat, amelyek az ülést megelőző három nappal előbb, legalább húsz közgyűlési tag aláírásával beérkeztek az Elnöki Titkárságra, az ülés előtt másolatban a szavazásra jogosultak rendelkezésére kell bocsátani. Hasonlóan kell eljárni az egyéni vagy húsznál kevesebb tag aláírásával tett javaslatokkal is, ha azokat az illetékes osztályelnök kézjegyével ellátta.

Ü.54. A közgyűlés, ha a téma indokolja, a tudományterületeknek megfelelő három szekcióban is ülésezhet. A szekciók a javaslataikat határozathozatalra a közgyűlés elé terjesztik.

(2) Közgyűlést kell tartani akkor is, ha ezt – a napirend megjelölésével – a közgyűlésen szavazásra jogosultak egyötöde írásban kéri.

Tv.12. § A közgyűlés akkor határozatképes, ha azon a szavazásra jogosultaknak több mint fele jelen van.

Ü.55. A közgyűlés határozatképességét – a tudományos osztályok közlése alapján – kell megállapítani.

Ü.56. A közgyűlés az Akadémia elnökének javaslatára nyílt szavazással dönt a közgyűlést vezető elnök, illetve elnökök (a továbbiakban: levezető elnök) személyéről.

Ü.57. A levezető elnök állapítja meg a közgyűlés határozat-képességét és jelenti azt a közgyűlésnek.

Ü.58. A közgyűlési alkalmi bizottságok kiküldésére a levezető elnök tesz javaslatot, amiről a közgyűlés nyílt szavazással dönt.

Ü.59. Az ülésen a hozzászólás szándékát a levezető elnöknel írásban jelezni kell. A hozzászólás időtartama általában öt perc. Ezt az időtartamot – kérésre és indokolt esetben – a levezető elnök meghosszabbíthatja.

Ü.60. Az elnöki, főtítkári, illetve egyéb előterjesztői válaszadásra az időkorlátozás szabályát nem kell alkalmazni.

Tv.13. § (1) A közgyűlés határozatait a jelenlévő szavazásra jogosultak több, mint felének a szavazatával hozza.

(2) Az Akadémia Alapszabályának elfogadásához és módosításához a közgyűlésen szavazásra jogosultak kétharmadának szavazata szükséges.

Asz. 32. § (1) A közgyűlés az Akadémia legfelsőbb szerve. Határozatai az Akadémia minden testületére, tisztségviselőjére, tagjára kötelezőek.

Ü.61. A közgyűlés – azokban az ügyekben amelyekben ez szükséges – a napirendi pont vitájának lezárását követően szavazással dönt a határozatáról, amelyet a levezető elnök hirdet ki. A szavazás elrendelésére a levezető elnök jogosult.

Ü.62. A közgyűlés általában határozattal dönt az általa megtárgyalt kérdésekben, az eléje terjesztett indítványokról, javaslatokról. Az ügydöntő határozatokat írásba kell foglalni és az Akadémiai Értesítőben kell közzétenni.

Ü.63. Általában titkosan kell szavazni személyi ügyben. Ha azonban olyan személyi ügyről van szó, amely csak a döntéshozókészítést szolgáló munkaszervezéssel függ össze (pl. szavazathitelesítő bizottság kiküldése), a nyílt szavazásnak nincs akadálya. A közgyűlés levezető elnöke bármely kérdésben titkos szavazást rendelhet el.

Ü.64. Személyre vonatkozó szavazásban az érintett személy nem vehet részt. Ha több személyre együttesen történik a szavazás, a szavazatok megszámlálásakor az érintett személy vonatkozásában egy 'igen' szavazatot figyelmen kívül kell hagyni.

Ü.65. Érvénytelen az a szavazat, amelyből nem lehet kétséget kizáróan megállapítani a szavazó szándékát.

Ü.66. A közgyűlés levezető elnöke a szavazás elrendelésével egyidejűleg köteles megfelelő tájékoztatást adni a szavazás alkalmazandó módjáról, az eredmény megállapításának az adott szavazásra irányadó rendjéről.

Ü.67. Az ülés elnöke állapítja meg a szavazás eredményét, illetve hirdeti ki a határozatot.

Ü.68. A szavazás hitelesítésére Szavazathitelesítő Bizottságot küld ki a közgyűlés. A Szavazathitelesítő Bizottság szükség esetén – a Titkárság munkatársai segítségével – a szavazatszámolást is elvégzi.

Ü.69. Ha titkos szavazáshoz szavazólapokat használtak, – a szavazás eredményének kihirdetése és hitelesítése után – azokat meg kell semmisíteni.

Ü.70. Ha egyidejűleg több személy (jelölt) közül lehet választani, közülük azt kell megválasztottnak tekinteni, akire a jelenlévő szavazásra jogosultaknak több mint a fele 'igen'-nel szavazott. Ha egyik személy (jelölt) sem nyerte volna el az 'igen' szavazatoknak a megválasztáshoz előírt arányát, a szavazást meg kell ismételni. A megismételt szavazáson csak azokról – az első szavazási menetet követően szavazással meghatározott számú – személyekről (jelöltekről) lehet szavazni, akik az első szavazási menetben a legtöbb 'igen' szavazatot kapták. A megválasztáshoz a második menetben is

szükséges elnyerni olyan arányú 'igen' szavazatot, amely meghaladja a jelenlévő szavazásra jogosultak felét. Eredménytelenség esetén a szavazást újból meg lehet ismételni; a közgyűlés azonban el is napolhatja a választást.

Ü.71. Ha a szavazás lebonyolítását megkönnyíti, a közgyűlés döntése alapján attól függően, hogy hány személyt kell megválasztani, azok tekintendők megválasztottnak, akik elnyerték a megválasztáshoz egyébként szükséges szavazatok többségét, és sorrendben a legtöbb 'igen' szavazatot kapták. Ha több személy kapott azonos számú 'igen' szavazatot, közöttük a sorrendet a 'nem' szavazatok emelkedő sorrendje határozza meg.

Ü.72. A közgyűlés valamennyi írásba foglalt határozatát szóban, jóváhagyás végett a határozatok szövegezésével megbízott alkalmi bizottság elnöke terjeszti a közgyűlés elé.

Ü.73. Ha a határozat terjedelme, jellege, tartalmi megfogalmazásának szabatosága megkívánja, a határozatok végleges szövegének megállapítására a közgyűlés az elnökséget hatalmazhatja fel.

Ü.74. A közgyűlésen elhangzottakról szószerinti jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyvvel azonos értékű az ülésen készített magnetofon felvétel. A jegyzőkönyvet a levezető elnök által megbízott, a közgyűlés jelenlévő két tagja (egy akadémikus és egy doktor) aláírásával hitelesíti. A közgyűlés tagjainak joguk van az ülésekről készített jegyzőkönyvbe betekinteni, arról jegyzetet készíteni, illetve a magnetofon felvételt meghallgatni.

Ü.75. A közgyűlés határozatképességére és szavazási rendjére vonatkozó szabályokat kell alapul venni és eltérő, külön szabályozás hiányában alkalmazni az elnökségi ülés, az osztályülés és a tudományos bizottsági ülés határozatképessége és szavazási rendje vizsgálatánál.

Ü.76. A közgyűléssel összefüggő szervezési, adminisztratív és technikai jellegű feladatokat a kijelölt titkársági munkatársak végzik.

(2) A közgyűlés fogadja el az Akadémia ügyrendjét. Az ügyrend szabályozza többek között a közgyűlés megtartásának rendjét, korlátozhatja a közgyűlési felszólalások időtartamát, és meghatározhatja a határozati javaslatok beterjesztésének rendjét és határidejét. Az ügyrend tartalmazza az akadémikusok gyűlésének és a doktorok gyűlésének ügyrendi szabályait is.

Ü.77. A doktorok közgyűlési képviselői alkotják a doktorok gyűlését.

Ü.78. A doktorok gyűlése három szekcióból áll, amelyek a társadalomtudományi, természettudományi és élettudományi képviselőket foglalják magukban.

Ü.79. Minden szekció – közgyűlési képviselői köréből – titkosan egy tagot választ három évre, akit az MTA elnökségébe javasol a közgyűlés számára. Ezt az ülést az MTA egyik alelnöke vezeti. A gyűlés bármelyik tagja állíthat jelöltet. Titkos szavazás után az lesz a szekció jelöltje, aki a legtöbb szavazatot kapta. Szavazategyenlőség esetén a sorrendet a 'nem' szavazatok emelkedő sorrendje határozza meg; ha ezek száma is egyenlő, újra kell szavazni. A szavazatok számlálását az elnök javaslatára a gyűlés által megválasztott háromtagú bizottság végzi, amelynek egyetlen jelölt sem lehet tagja.

Ü.80. A szekcióüléseket az illetékes elnökségi tag hívja össze és vezeti. A szekcióülést a tagok egyharmadának indítványára össze kell hívni.

Ü.81. A doktorok gyűlésének teljes ülését az MTA elnöksége hívja össze. A teljes ülést az MTA elnökségének doktor tagjai, illetve a tagok legalább egyharmadának indítványára is össze kell hívni. A teljes ülést az MTA elnökségének doktor tagjai felváltva vezetik alfabetikus sorrendben.

Ü.82. Személyi kérdésekben mind a doktorok gyűlése, mind pedig annak szekcióülései titkosan szavaznak. Ezek a testületek a titkos szavazást más ügyekben is elrendelhetik.

Ü.83. *Mind a doktorok gyűlése, mind pedig annak szekcióülései akkor határozatképesek, ha tag-ságuk több, mint 50%-a jelen van. Ezek a testületek határozataikat szótöbbséggel hozzák. Személyi kérdésekben a szavazás során tartózkodni nem lehet. Szavazategyenlőség esetén az egyenlő szava-zatokat kapott jelöltekre új szavazást kell elrendelni. Ismételt szavazategyenlőség esetén a sorrendet a 'nem' szavazatok emelkedő sorrendje határozza meg; ha ezek száma is egyenlő, újra kell szavazni.*

Tv.14. § (1) Az Akadémia közgyűlése

a) véleményt nyilvánít a hazai tudomány és a társadalmi élet alapvető fontosságú kérdé-seiben;

b) megvitatja és elfogadja az Országgyűlés számára készülő beszámolót, illetőleg a Kor-mány számára az éves jelentést;

c) meghatározza az Akadémia egész működését érintő tudománypolitikai elveket és programokat;

d) az Akadémia szervezetéről és működéséről szabályzatot (a továbbiakban: Alapsza-bály) alkot;

e) megválasztja az elnököt a főtitkárt, valamint az Alapszabályban meghatározott más tisztségviselőket, az Akadémia Doktori Tanácsának tagjait, továbbá képviselőit az AKT-ba;

f) az államháztartási törvény és az éves költségvetési törvény keretei között elfogadja az Akadémia költségvetését, valamint a Felügyelő Bizottság (14. § (1) bek. h) pont] jelentése alapján jóváhagyja az éves költségvetési beszámolót;

g) az államháztartási törvény és az éves költségvetési törvény keretei között az AKT ja-vaslata alapján határoz akadémiai kutatóintézetek (kutatóhely) alapításáról, átszervezésé-ről, megszüntetéséről; ezzel összefüggésben az Akadémia elnökének ellenjegyzésével jóvá-hagyja annak alapító okiratát;

h) Vagyonkezelő Kuratóriumot, valamint más bizottságokat hoz létre, ezek között Tudo-mányetikai Bizottságot, továbbá az akadémiai vagyonkezelés és gazdálkodás ellenőrzésére Felügyelő Bizottságot.

(2) Az Akadémia tulajdonában lévő, illetőleg az Akadémiára bízott ingatlanok elidegení-téséről, megterheléséről, alapítványba, illetőleg gazdasági társaságba nem pénzbeli hozzá-járulásként való bevitelének, használatba adásának elveiről – e törvény 5. §-ában és az Alapszabályban foglaltak figyelembevételével – a közgyűlés határoz.

(3) Az (1)–(2) bekezdésben meghatározott hatásköröket – az (1) bekezdés a) pontja ki-vételével – a közgyűlés az Akadémia más szervére és tisztségviselőjére nem ruházhatja át.

Asz. 33. § (1) A közgyűlés hagyja jóvá az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsának alapsza-bályát, az Akadémia Doktori Tanácsának alapszabályát és a Magyar Tudományos Akadé-mia doktora cím megszerzésének feltételeit, valamint a doktori eljárás részletes szabályait meghatározó szabályzatot.

(2) Az akadémikusok választásának szabályait az akadémikusok gyűlése, a doktorok közgyűlési képviselői megválasztásának az Asz. 31. §-ában meghatározott alapvető szabá-lyain túlmenő részletes szabályait pedig a doktorok gyűlése fogadja el.

AZ AKADÉMIA TISZTSÉGVISELŐIRŐL ÉS KÖZGYŰLÉSI BIZOTTSÁGAIRÓL

Asz. 34. § (1) A közgyűlés a tisztségviselőket és az állandó bizottságok tagjait titkos szavazással három évre választja. Újraválasztás az Akadémiai Törvényben és az Alapszabályban meghatározott korlátok között lehetséges.

(2) A választást jelölőbizottság készíti elő. A jelölőbizottságnak 22 tagja van; minden tudományos osztály egy-egy tagot választ és a doktorok közgyűlési képviselőinek a tudományos osztályok szerinti csoportjai szintén egy-egy tagot választanak. A bizottság tagjai közül maga választja meg elnökét. A jelöléseknél a különböző tudományterületek arányos képviselőit elve érvényesül.

Ü.84. Ha az Akadémia tisztségviselőjének megbíratási időtartama nem merítette ki a hároméves akadémiai ciklus egészét, azt az újraválaszthatóság szempontjából figyelmen kívül kell hagyni.

Ü.85. Az Akadémia elnöke, főtítkára, alelnökei és főtítkárhelyettese (i) (a továbbiakban: tisztségviselők), a közgyűlési állandó bizottságok választott tagjai, a választott akadémikus elnökségi tagok, valamint az AKT közgyűlés által választandó tagjai választását előkészítő jelölőbizottság megbízása a közgyűlés által meghatározott időtartamra szól. A jelölőbizottság a munkamódszerét maga állapítja meg. A bizottság munkáját az elnök irányítja.

Ü.86. A jelölőbizottság a tisztségviselők és tagok jelölését a különböző megbízások időrendjének figyelembevételével, az alábbiak szerint készíti elő:

- A tisztségviselők megbíratásának kezdő időpontja nem esik egybe a doktorok 200 közgyűlési képviselője, az AKT és a közgyűlési állandó bizottságok tagjai megbíratásának kezdő időpontjával.

- A közgyűlési állandó bizottságok tagjai, valamint az AKT közgyűlés által választandó tagjai megbíratásának kezdő időpontja megegyezik a doktorok 200 közgyűlési képviselője megbíratásának kezdő időpontjával.

- Az AKT tagok jelölése esetében a jelölőbizottság a Kutatói Fórum jelölőbizottságával történő egyeztetés után teszi meg javaslatát.

- Az elnökség választott doktor tagjai megbíratásának kezdő időpontja a közgyűlési megbíratásuk időpontjához igazodik.

Ü.87. A tisztségviselőkre vonatkozó javaslatot úgy kell kialakítani, hogy a jelöltek, illetve jelölt csoportok mindhárom tudományterületet képviseljék.

Ü.88. A jelölőbizottság a tisztségviselőket és a tagokat megválasztó közgyűlés előtt hat héttel körlevélben közli javaslatait a közgyűlés tagjaival. A közgyűlés tagjai a körlevélben foglaltakkal kapcsolatban a kézhezvételtől számított két héten belül írásban, legalább húsz közgyűlési tag aláírásával közölhetik észrevételeiket a jelölőbizottsággal.

Ü.89. Az egyes tisztségek betöltésére többes jelölést lehet alkalmazni. Ebben az esetben – a tudományterületi képviselőnek az Ü.87. pontban megfogalmazottak szerinti biztosítása mellett – a tisztségviselők egyes csoportjairc (elnök, főtítkár, főtítkárhelyettes /ek/) kell javaslatot tenni.

Ü.90. Ha a közgyűlés a jelölőbizottság javaslatával nem ért egyet, felhívhatja a jelölőbizottságot, határidő megjelölésével, új javaslat megtételére.

Asz. 35. § (1) A választást követő első ülésen a bizottságok tagjai maguk közül elnököt és szükség esetén titkárt választanak. A bizottsági üléseket a bizottság elnöke hívja össze. A bizottsági tagok egyharmada a napirend megjelölésével maga is összehívhatja a bizottságot, ha javaslatuknak az elnök nem tesz eleget.

(2) Az állandó bizottságok tevékenységét ügyrend szabályozza. A bizottságok ügyrend-jüket jóváhagyásra a közgyűlés elé terjesztik.

(3) Az ideiglenes bizottságok megbízatása a feladat ellátásával megszűnik.

(4) A bizottságok tevékenységükről a közgyűlésnek beszámolnak.

AZ AKADÉMIA DOKTORI TANÁCSA

Asz. 36. § Az Akadémia Doktori Tanácsának 25 tagja van. A tanács tagjává az Akadémia rendes tagja, levelező tagja vagy a Magyar Tudományos Akadémia doktora címmel vagy az Akadémiai Törvény 28. §-a alapján azzal egyenértékűnek minősített tudományos fokozattal rendelkező köztestületi tag választható. A tanácsnak minden tudományos osztály részéről legalább két tagja van. A három év eltelte után legfeljebb egy alkalommal a tag újraválasztható.

A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG

Asz. 37. § (1) A Felügyelőbizottságnak a köztestületi tagok közül választott hét tagja van. A Felügyelőbizottságnak nem lehet tagja az Akadémia tisztségviselője, továbbá az, aki az Akadémiával vagy az Akadémia intézetével, intézményével közalkalmazotti, köztisztviselői jogviszonyban vagy munkaviszonyban áll, a Vagyonkezelő Kuratórium tagja, az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsának vagy a tanács kuratóriumának tagja. A három év eltelte után legfeljebb egy alkalommal a tag újraválasztható.

(2) A Felügyelőbizottság feladata az, hogy ellenőrizze az akadémiai vagyonkezelés szabályszerűségét és ésszerűségét, az Akadémia éves költségvetési irányelveiről, továbbá az éves költségvetési beszámolóról a közgyűlés számára jelentést készítsen.

(3) A Felügyelőbizottság feladatainak ellátása érdekében a vezető tisztségviselőktől és a vezető állású dolgozóktól jelentést vagy felvilágosítást kérhet, az Akadémia és az akadémiai intézmények pénzügyi és számviteli nyilvántartásait és iratait megvizsgálhatja, illetőleg szakértővel megvizsgáltathatja.

(4) Ha az Akadémia alapvető vagyoni érdekei ezt megkövetelik, a Felügyelőbizottság a közgyűlés összehívását javasolhatja az elnöknek, vagy ha a javaslat megtétele után rövid időn belül a közgyűlés nem ült össze, a közgyűlést összehívhatja.

A VAGYONKEZELŐ KURATÓRIUM

Asz. 38. § (1) A Vagyonkezelő Kuratóriumnak hét tagja van. A kuratórium tagjának olyan személy választható, aki a vagyonkezeléshez megfelelő szakismerettel, tapasztalattal rendelkezik. A megválasztásnak nem feltétele a köztestületi tagság. A megbízás háromévi időtartamra szól. A kuratórium tagja egy alkalommal újraválasztható.

(2) A kuratórium feladata az Akadémia vagyoni érdekeinek hatékony érvényesítését szol-

gáló gazdálkodás elősegítése. Ennek keretében a Vagyonkezelő Kuratórium különösen a következő feladatokat látja el:

a) az Akadémiai Törvény 5. §-ának (1) bekezdésében meghatározott törzsvagyon és az Akadémia tulajdonában lévő egyéb vagyontárgyak hasznosításával kapcsolatos – az ügyrendben meghatározott értékhatár feletti – döntések előzetes véleményezése,

b) a Polgári Törvénykönyv 175. §-ában foglaltak alkalmazásával az Akadémiára bízott vagyontárgyak hasznosítása tekintetében az Akadémiai Törvény 19. §-ának (1) bekezdésében meghatározott egyetértési jog gyakorlása,

c) a vagyonhasznosításra vonatkozó általános elgondolások kidolgozásában és a konkrét intézkedések előkészítésében való részvétel.

A TUDOMÁNYETIKAI BIZOTTSÁG

Asz. 39. § (1) A Tudományetikai Bizottságnak huszonnégy tagja van. Taggá a köztestület tagja választható.

Ü.91. *A Tudományetikai Bizottság tagjai közül tizenegyet az Akadémia rendes vagy levelező tagjai közül, tizenegyet pedig a köztestület nem-akadémikus tagjai közül kell megválasztani.*

(2) A bizottság feladata az, hogy a tudományos kutatás szabadságának, a tudományos közélet tisztaságának védelmében állást foglaljon tudományetikai elvi kérdésekben.

(3) A bizottság konkrét ügyekben is eljárhat, ha mind a panasztevő, mind pedig az a személy, akivel szemben a panaszt benyújtották írásban kijelenti, hogy aláveti magát a bizottság eljárásának. A bizottság ilyen esetekben jogi szakértő véleményét is meghallgatja és figyelembe veszi.

Ü.91/A. *Az Akadémia köztestületének tagja köteles alávetni magát a bizottság eljárásának*

A KÖNYV- ÉS FOLYÓIRATKIADÓ BIZOTTSÁG

Asz. 40. § (1) A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottságnak tizenhét tagja van. Elnökét és titkárát a közgyűlés választja: 11 akadémikus-könyvfelelős tagját az egyes tudományos osztályok delegálják. A bizottságnak tagja az Akadémia Elnöki Titkárságának vezetője, az Akadémiai Könyvtár főigazgatója, az Akadémia Titkársága Pénzügyi Főosztályának vezetője, valamint az Akadémiai Kiadó és Nyomda képviselője.

(2) A bizottság feladata az Akadémia kiadói politikájának összehangolása, a könyv- és folyóiratkiadás támogatására elkülönített pénzügyi forrásokkal való hatékony gazdálkodás elősegítése. Az Akadémia által alapított magyar és idegen nyelvű folyóiratok alapítói jogát – a bizottság véleményének meghallgatásával – a főtítkár gyakorolja.

AZ AKADÉMIA ELNÖKÉRŐL ÉS FŐTITKÁRÁRÓL

AZ AKADÉMIA ELNÖKE

Tv.15. § (1) Az Akadémia elnökét a hazai akadémikusok közül – a hazai akadémikusok javaslata alapján – legfeljebb öt évre a közgyűlés választja; tisztségében a köztársaság elnöke megerősíti.¹²

(2) Az elnök a tevékenységéért a közgyűlésnek felel.

Asz. 41. § (1) A közgyűlés az elnököt három évre választja meg. A három év elteltével a megbízás egy alkalommal megújítható.

(2) Az elnök tevékenységéről minden évben beszámol a közgyűlésnek. A közgyűlés a beszámoló elfogadásáról határozatot hoz.

Ü.92. Az elnök képviseli az Akadémiát itthon és külföldön egyaránt. Az elnök képviseleti jogkörének egy részét (általában vagy egyes konkrét esetben) átruházhatja.

Ü.93. Az elnök a köztestületre vonatkozó rendelkezéseit szabályzatban teszi meg, amelyet az Akadémiai Értesítőben közzé kell tenni. Amennyiben a szabályozni kívánt terület a főtitkár felelőségét is érinti (pl.Tv.19. §), a szabályzatot együttesen kell kiadni.

(3) Az elnököt a miniszteri illetménnyel azonos mértékű illetmény, valamint évente 25 munkanap alapszabadság és 15 munkanap pótszabadság illeti meg.

(4) Az elnök jogállására az e törvényben nem szabályozott kérdésekben – az 1–4. §, a 8. §, a 23–36. §, az 50–56. §, valamint a VII. és VIII. fejezetben foglaltak kivételével – a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

Tv.16. § Az Akadémia tevékenységét a közgyűlés határozatainak és iránymutatásainak megfelelően az elnök irányítja. Az elnök képviseli az Akadémiát, és gyakorolja az Alapszabály által hatáskörébe utalt jogokat.

Asz. 42. § (1) Az elnök gondoskodik a közgyűlés határozatainak végrehajtásáról. Irányítási feladatkörében az elnök dönt mindazokban a kérdésekben, amelyeket az akadémiai törvény vagy az alapszabály más feladatkörébe nem utal; a munkamegosztás menetében az elnök a feladatok egy részének ellátásával – a közgyűléssel szemben fennálló felelősségének fennmaradása mellett – mást időlegesen megbízhat.

(2) Az elnök gondoskodik az Országgyűlés számára készülő beszámoló és a Kormány számára készülő éves tájékoztató összeállításáról, a közgyűlés elé terjesztéséről, és a közgyűlés határozatainak megfelelően az Országgyűléshez illetőleg a Kormányhoz való benyújtásáról.

(3) Meghatározott feladatok ellátására az elnök állandó vagy alkalmi bizottságot hozhat létre.

(4) Az Akadémia irányítása körében az elnök közvetlenül is felkérheti az Akadémia bármely szervét, szervezetét, intézményét, köztestületi tagját, munkavállalóját meghatározott feladat elvégzésére.

¹² A szabályzatból kikerült a kormány főfelügyeleti joggyakorlása, maradt a megválasztott elnök államfői megerősítése.

(5) Az Akadémia költségvetésén belül a közgyűlés évente meghatározza azt a keretsz-szeget, amellyel – feladatainak teljesítése érdekében – az elnök közvetlenül rendelkezik.

(6) Az Elnöki Titkárság vezetőjének és munkatársainak kinevezésére és felmentésére az elnök tesz javaslatot.

AZ AKADÉMIA ALELNÖKEI

Asz. 43. § (1) Az Akadémia alelnökeit a hazai akadémikusok közül – a jelölőbizottságnak a hazai akadémikusok javaslata alapján készített előterjesztését alapul véve – az Asz. 34. §-ának megfelelően, három évre a közgyűlés választja. A három év letelte után a megbízás egy alkalommal megújítható.

(2) Az alelnökök az elnök által meghatározott munkamegosztásnak megfelelően látják el a feladatokat. Az elnököt akadályoztatása esetén az általános hatáskörű alelnök helyettesíti.

(3) Az alelnökök tevékenységükért a közgyűlésnek felelnek.

AZ AKADÉMIA ELNÖKSÉGE

Tv.17. § (1) Az elnök tanácsadó testülete az Alapszabályban meghatározott módon választott és működő elnökség.

(2) Az elnökség ellátja azokat a feladatokat is, amelyekkel a közgyűlés megbízza.

Asz. 44. § (1) Az elnökség szavazati jogú tagja az Akadémia elnöke, alelnökei, főtítkára, főtítkárhelyettese(i), a tudományos osztályok elnökei, valamint a köztestület hat olyan tagja, akit a közgyűlés a hazai akadémikusok és a doktorok közgyűlési képviselői közül azonos számmal háromévi időtartamra, egy alkalommal újraválaszthatóan megválaszt. Az elnökség tanácskozási jogú tagja a Magyar Rektori Konferencia elnöke és a Magyar Tudomány című folyóirat főszerkesztője, a területi bizottságok elnökei közül egy (az elnökök megállapodása szerinti sorrendben évente váltva egymást) és az akadémiai kutatóhelyek egy képviselője, akit az akadémiai kutatóhelyek vezetői választanak háromévi időtartamra.

(2) Az elnökség üléseit az Akadémia elnöke hívja össze és vezeti. Az elnökség határozatait szótöbbséggel hozza. Az akadémikusok választásával kapcsolatos kérdésekben csak akadémikusok szavazhatnak.

Ü.94. Az Akadémia elnökének engedélyével az elnökség ülésein részt vesznek a Titkárság azon dolgozói, akiknek az ülés lebonyolításával kapcsolatosan feladataik vannak.

Ü.95. Az Akadémia elnöke akadályoztatása esetén az elnökségi ülést az elnök által felkért alelnök vezeti. Az ülést vezető alelnököt az ülésen az elnök jogosítványai megilletik.

Ü.96. Az elnökség szükség szerint ülésezik.

Ü.97. Azokban a kérdésekben, amelyekben az Alapszabály vagy a közgyűlés döntési jogkörrel ruházta fel az elnökséget, az elnökség állásfoglalása az elnököt is kötelezi.

Ü.98. Az elnökség akkor határozatképes, ha az ülésen a szavazásra jogosultaknak több mint a fele jelen van. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Ü.99. Határozatképtelenség esetén az elnök 15 napon belül újabb ülést hívhat össze, amely a megjelentek számától függetlenül határozatképes.

Ü.100. Az elnökségi ülést úgy kell előkészíteni, hogy tagjainak legalább három munkanap rendelkezésükre álljon a tárgyalásra való felkészülésre.

Ü.101. Az ülés napirendjét az elnök határozza meg. Az elnökség tagjai kérhetik az ülésen az elnöktől az Akadémia számára fontos ügyek napirenden kívüli megtárgyalását.

Ü.102. Az elnökségi ülésről jegyzőkönyvet kell készíteni. Ennek hitelesítésére az elnökség két jelenlévő tagját kell felkérni. Az elnökségi ülésen elhangzottakról magnetofon felvétel készül, amely azonos értékű a jegyzőkönyvvel.

Ü.103. Az elnökség állásfoglalását a napirendi pont feletti vitát követően az elnök röviden ismerteti. Az elnökség határozatait tartalmazó állásfoglalásokat az ülést követő 8 munkanapon belül írásba kell foglalni. Az elnök dönt arról, hogy az elnökség állásfoglalásai közül melyeket kell számozással ellátva megjelentetni az Akadémiai Értesítőben. Az elnök által aláírt állásfoglalásokat meg kell küldeni az elnökség tagjainak, és mindazoknak, akiknek feladata, hogy gondoskodjanak a végrehajtásukról. Ha az elnökség kizárólag tanácsadói jogkörében jár el, állásfoglalásait az elnök – amennyiben azokkal egyetért – határozatban rögzíti.

Asz. 45. § (1) Az elnökség segíti a közgyűlés előkészítését és lebonyolítását. Ennek keretében megvitatja a közgyűlés napirendi javaslatát, és a javaslatot a közgyűlés elé terjeszti, a közgyűlés számára – ha szükséges – véleményezi a közgyűlés lefolytatásával kapcsolatos ügyrendi javaslatokat. Az elnökség hívja össze az akadémikusok illetve a doktorok gyűlését.

(2) Az elnökség közreműködik a tudományos osztályok között felmerülő viták rendezésében, így különösen abban, hogy egyes tudományterületek melyik tudományos osztály illetékességi körébe tartozzanak. Szükség esetén az elnökség határoz a vitás kérdésben.

(3) Az elnökség tesz indokolt javaslatot a közgyűlésnek új tudományos osztály vagy területi bizottság létesítésére, meglévő osztály átszervezésére, megszüntetésére. Az elnökség interdiszciplináris bizottságot hozhat létre.

(4) Az Akadémia rendes és levelező tagjainak választásakor az elnökség a tudományágazatok arányos fejlődése és képviselete követelményének szem előtt tartásával meghatározza azt, hogy az egyes tudományos osztályok által javasolt személyek közül hány kerüljön megválasztásra. Az elnökség a jelölésnél nem térhet el attól a sorrendtől, amelyet az osztályok a javaslatukban megállapítottak. Az elnökség az osztályok javaslata alapján a jelöléseket az akadémikusok gyűlése elé terjeszti.

(5) Ha az Akadémia rendes vagy levelező tagja szakterületének megváltozása vagy más ok miatt másik tudományos osztály munkájába kíván bekapcsolódni, mint amelyiknek a javaslata alapján akadémikussá választották, kérelméről az elnökség dönt.

Ü.104. Az elnökség az áthelyezési kérelemről a két érintett osztály véleményének ismeretében dönt.

(6) Az elnökség dönt – a tudományos osztályok javaslata alapján – az Akadémia által adományozott díjak, kitüntetések odaítéléséről, egyéb díjakat illetően pedig a díjazásra javaslatot tesz.

(7) Az elnök kérésére, valamint saját kezdeményezésre az elnökség állást foglal nagy jelentőségű, több tudományágazatot érintő tudományos, tudománypolitikai, társadalmi kérdésekben.

(8) Az elnökség véleményt nyilvánít az erőforrások tudományágazatok közötti felosztásáról.

Asz. 46. § Az elnökség feladatainak ellátására állandó vagy alkalmi bizottságokat hozhat

AZ AKADÉMIA FŐTITKÁRA

Tv.18. § (1) A főtitkárt a hazai akadémikusok köréből – legfeljebb 5 évre – a közgyűlés választja. Nem választható főtitkárrá olyan személy, akivel szemben az AKT kifogást emel.

(2) A főtitkár tevékenységéért a közgyűlésnek felel.

Asz. 47. § (1) A közgyűlés a főtitkárt három évre választja meg. A három év elteltével a megbízás egy alkalommal megújítható.

(2) Az AKT-nak a főtitkár választása elleni kifogását meg kell indokolnia.

(3) A főtitkár tevékenységéről minden évben beszámol a közgyűlésnek. A közgyűlés a beszámoló elfogadásáról határozatot hoz.

(3) A főtitkárt a közigazgatási államtitkárral, a főtitkárhelyettest pedig a helyettes államtitkárral azonos mértékű illetmény és fizetett szabadság illeti meg.

(4) A főtitkára és a főtitkárhelyettesre az e törvényben nem szabályozott kérdésekben – az 1–4. §, a 8. §, a 23–36. §, az 50–56. §, az 58. §, valamint a VII. és VIII. fejezetben foglaltak kivételével – a Ktv. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

Tv.19. § (1) A főtitkár a törzsvagyon tekintetében a közgyűlés, a rábízott vagyon tekintetében a Vagyonkezelő Kuratórium egyetértésével – illetőleg a 14. § (2) bekezdésében foglalt megszorítással – gyakorolja az Akadémiát megillető tulajdonosi jogokat. E körben képviseli az Akadémiát és gondoskodik a közgyűlés döntéseinek végrehajtásáról.

(2) A főtitkár – a közgyűlés határozatainak és az elnök iránymutatásainak keretei között – az Alapszabályban meghatározott módon működteti az Akadémia köztestületi szerveit, segítők és az AKT-t kiszolgáló titkársági szervezetet. Vezetője a titkársági szervezetnek és gyakorolja az e szervezettel közszolgálati jogviszonyban állók tekintetében a munkáltatói jogokat.

(3) A főtitkár látja el az Akadémia költségvetési fejezete felügyeletét ellátó szerv vezetőjének feladatait.

Asz. 48. § A főtitkár feladatainak ellátása körében közvetlenül is felkérheti az Akadémia bármely szervét, szervezetét, intézményét, köztestületi tagját, munkavállalóját meghatározott feladatok elvégzésére, és állandó vagy alkalmi bizottságot hozhat létre.

Asz. 49. § (1) A főtitkár az Akadémia feladatainak teljesítését biztosítva, az akadémiai vagyont értékének megőrzésére és növelésére törekedve gondoskodik a vagyon hasznosításáról.

(2) A főtitkár gondoskodik a vagyonhasznosításra vonatkozó általános elgondolások kidolgozásáról és

a) az Akadémiai Törvény 5. §-ának (1) bekezdésében meghatározott törzsvagyon és az Akadémia tulajdonában lévő egyéb vagyontárgyak hasznosításával kapcsolatos általános döntések meghozatala érdekében – a Vagyonkezelő Kuratórium előzetes véleményének ismertetésével – javaslatot tesz a közgyűlésnek,

b) az Akadémiai Törvény 5. §-ának (2) bekezdésében meghatározottak és a Polgári Tör-

vénykönyv 175. §-ában foglaltak alkalmazásával az Akadémiára bízott vagyontárgyak hasznosítása tekintetében a Vagyonkezelő Kuratórium egyetértését és az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsának a hozzájárulását, illetőleg elvi állásfoglalását kéri.

(3) A főtitkár a közgyűlés által meghatározott elvek szerint a közgyűlés által meghatározott értékig önállóan, az ügyrendben meghatározott értékhatárok között a Vagyonkezelő Kuratórium előzetesen megadott véleményének figyelembevételével gyakorolja az egyes vagyontárgyak tekintetében az Akadémia nevében a rendelkezési jogot, köt szerződést az Akadémia nevében.

Ü.105. A főtitkár a Vagyonkezelő Kuratórium előzetes véleményének figyelembevételével az MTA éves költségvetésének 1-1,5 %-a közötti érték esetében gyakorolja az egyes vagyontárgyak tekintetében a rendelkezési jogot, köt szerződést az Akadémia nevében.

Asz. 50. § A főtitkár a költségvetési fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetőjeként

a) irányítja az éves költségvetés irányelveinek, a költségvetési fejezet tervének, a költségvetési beszámoló elkészítésének munkáját, figyelembe véve a tudományos osztályok tudományos-szakmai értékelését, a Vezetői Kollégium, a Vagyonkezelő Kuratórium és az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa véleményét,

b) a költségvetés irányelveit és a költségvetési beszámolót a Felügyelőbizottság és a közgyűlés elé terjeszti,

c) gondoskodik arról, hogy a felügyelete alá tartozó fejezetbe sorolt költségvetési szervek tevékenységében érvényesüljön az akadémiai feladatok ellátására szolgáló pénzeszközökkel és a vagyonnal való szabályszerű és hatékony gazdálkodás követelménye,

d) szükség esetén kezdeményezi az akadémiai költségvetési fejezeten belül a címek közötti átcsoportosítást, és engedélyezi a címen belüli átcsoportosításokat,

e) javaslatot tesz – a pénzügyminiszter egyetértésével – a közgyűlésnek költségvetési szerv alapítására, megszüntetésére, meglévő szervezetek összevonására.

A FŐTTIKÁR

Asz. 51. §

a) közreműködik az Országgyűlés részére készülő beszámoló és a Kormány részére készülő tájékoztató kidolgozásában,

b) részt vesz az Akadémia egész működését érintő tudáspolitikai elvek, programok kialakításában,

c) részt vesz a közgyűlés határozatainak végrehajtásában,

d) ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket a közgyűlés rábíz.

A FŐTTIKÁRHELYETTES(EK)

Asz. 52. § (1) A főtitkárt munkájában főtitkárhelyettes(ek) segíti(k). A főtitkárhelyettes(e-ke)t a közgyűlés az Akadémia hazai tagjai közül – az Asz. 34. §-ának megfelelően – három évre választja meg. A három év elteltével a megbízás egy alkalommal megújítható.

(2) A főtitkárhelyettes(ek) a közgyűlésnek felel(nek).

A VEZETŐI KOLLÉGIUM

Asz. 53. § (1) A Vezetői Kollégium feladata a vezetés egységének és a mindennapos teendők összehangolt elvégzésének biztosítása. A Vezetői Kollégiumnak az elnök, az alelnökök, a főtitkár, a főtitkárhelyettes(ek) hivatalból tagjai, akik a három tudomány-területnek egy-egy képviselőjét felkérlik a kollégiumban való részvételre. A kollégium ülésére a témának megfelelően szakértők is meghívást kapnak.

Ü.106. *A három tudományterület képviselőit a Vezetői Kollégium (VK) munkájában való részvételre – a hivatalból tagok megbízási idejével egyezően – három évre kéri fel.*

(2) A Vezetői Kollégium hetente vagy szükség szerint ennél sűrűbben tart ülést. Az ülést az elnök vezeti.

(3) A Vezetői Kollégium tagjai folyamatosan tájékoztatják egymást az elintézésre váró kérdésekről és tervezett döntéseikről. A Vezetői Kollégium hagyja jóvá a titkárság szervezeti és működési szabályzatát. Ha a kollégium tagjainak véleménye lényegesen eltér a tervezett döntés tekintetében, az elnökség rendkívüli ülését össze kell hívni.

Ü.107. *Az elnökség a rendkívüli ülésen állást foglal a Vezetői Kollégium által előterjesztett vitás kérdésekben.*

Ü.108. *A Vezetői Kollégium állásfoglalását szótöbbséggel alakítja ki. A VK állásfoglalása nem csorbíthatja a választott vezetők egyéni döntéshozói jogát és felelősségét.*

Ü.109. *A Vezetői Kollégium tagjai legkésőbb két nappal a VK ülése előtt, a tárgyaláshoz szükséges anyagok benyújtásával, írásbeli javaslatot tehetnek a napirendre. Sürgős ügyek napirendre tűzésére a VK tagja az ülésen is javaslatot tehet.*

Ü.110. *A Vezetői Kollégium állásfoglalásait a Kollégium titkára írásba foglalja, számozással látja el és az elnök jóváhagyását követően megküldi a VK tagjainak, valamint az adott tárgyban illetékes szervezeti egység vezetőjének. Az állásfoglalásokat az Elnöki Titkárság, valamint a Jogi és Igazgatási Főosztály tartja nyilván.*

Ü.111. *A Vezetői Kollégium titkára az Elnöki Titkárság vezetője, aki gondoskodik a VK üléseinek előkészítéséről és lebonyolításáról.*

Asz. 54. § (1) Az Akadémia egyes feladatainak megoldásában a tudományos osztályok és az Akadémia irányítása közötti összhang megteremtése és a hosszú távra szóló elgondolások kidolgozása érdekében a Vezetői Kollégium állandó és alkalmi bizottságokat hoz létre; a Vezetői Kollégium határozza meg a bizottságok feladatát, működését, jóváhagyja ügyrendjüket és dönt a bizottság megszüntetéséről.

(2) Az állandó bizottság a kijelölt alelnök vezetésével működik, tagja a tudományos osztályok által három évi időtartamra, egy alkalommal megújítható megbízással delegált egy-egy köztestületi tag és szükség szerint a bizottság elnöke által felkért néhány szakértő.

Ü.112. *A Vezetői Kollégium állandó bizottságai:*

Könyvtári Bizottság

Szociális Bizottság

Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága

Az állandó bizottságok vezetői a bizottságok tevékenységéről a VK-nak évente, írásban beszámolnak.

(3) A Könyvtári Bizottság a Vezetői Kollégium által meghatározott feladatok mellett el látja az Akadémiai Könyvtár és – az AKT-val együttműködve – az akadémiai kutatóintéze-

tek szakkönyvtárainak szakmai felügyeletét; a könyvtárak vezetői kötelesek a bizottság számára a felügyelet körében kért tájékoztatást megadni.

(4) A Szociális Bizottság a Vezetői Kollégium által meghatározott feladatok mellett elemzi a köztestületi tagok munka- és életkörülményeinek kérdéseit; a köztestület minden tagja, az Akadémia minden szervezete, szerve, intézménye köteles megadni a bizottságnak a feladatai ellátásához szükséges tájékoztatást.

(5) A Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága a Vezetői Kollégium által meghatározott feladatok mellett elemzi a nemzetközi tudományos kapcsolatok rendszerét és fejlesztési lehetőségeit; a köztestület minden tagja, az Akadémia minden szervezete, szerve, intézménye köteles megadni a bizottságnak a feladatai ellátásához szükséges tájékoztatást.

AZ AKADÉMIAI KUTATÓINTÉZETEKRŐL

AZ AKADÉMIAI KUTATÓHELYEK TANÁCSA

Tv. 20. § (1) Az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa (AKT) az akadémiai kutatóhelyek működését irányító testület.

Asz. 55. § (1) Az AKT az akadémiai intézetek és a támogatott kutatóhelyek működésének irányítása körébe tartozó feladatait a tudományos kutatással és értékeléssel összefüggő kérdésekben a tudományos osztályokkal, a gazdálkodással és a vagyonnal kapcsolatos kérdésekben pedig a Felügyelőbizottsággal és a Vagyonkezelő Kuratóriummal együttműködve látja el.

(2) Az AKT tevékenységéhez szükséges szolgáltatásokat a titkársági szervezet biztosítja.

(3) Az AKT a tevékenységéért a közgyűlésnek felel, tevékenységéről évente beszámol a közgyűlésnek.

(2) Az AKT legfeljebb 30 tagból áll. A tagokat fele-fele arányban a közgyűlés, illetve az akadémiai kutatóintézetek, kutatóhelyek delegálják. A küldöttek megválasztásának módját, az AKT működését és eljárási rendjét az Alapszabály határozza meg. Az AKT összetételében biztosítani kell a tudományterületek arányos képviselését.

Asz. 56. § Az AKT-nak a közgyűlés által delegált 15 tagjára a közgyűlés jelölőbizottsága, az akadémiai kutatóintézetek és a támogatott kutatóhelyek által delegált 15 tagjára pedig a Kutatói Fórum jelölőbizottsága tesz javaslatot a közgyűlésnek, illetőleg a Kutatói Fórumnak.

Asz. 57. § (1) Az AKT tagjának nem jelölhető olyan személy, aki a Vagyonkezelő Kuratórium, a Felügyelő Bizottság, a Felsőoktatási és Tudományos Tanács, vagy az OTKA Országos Bizottságának tagja. Nem jelölhető az AKT tagjának akadémiai kutatóintézet vagy kutatóhely vezetője, valamint az sem, akitől nem várható el ezen kutatóintézetek, támogatott kutatóhelyek tárgyilagossága értékelése.

(2) A delegáltak megbízása háromévi időtartamra szól. A három év letelte után a megbízás egy alkalommal meghosszabbítható.

A KUTATÓI FÓRUM

Asz. 58. § (1) A Kutatói Fórum tagjai az akadémiai kutatóintézetekben és a támogatott kutatóhelyeken dolgozó köztestületi tagok képviselői. A Fórum küldötteinek megbízása három évre szól. A képviselők száma az MTA-val közalkalmazotti jogviszonyban álló, az adott osztályhoz tartozó köztestületi tagok számával arányos. A Kutatói Fórum tagjainak megválasztását az Akadémiai Kutatóhelyek Vezetőinek Tanácsa szervezi meg, egyúttal meghatározza az egyes kutatóhelyekről választható küldöttek számát, biztosítva a kis kutatóhelyek megfelelő képviseletét is.

(2) A Kutatói Fórum küldötteit az egyes kutatóhelyeken dolgozó doktorok gyűlése titkosan választja meg. A gyűlés résztvevői korlátozás nélkül tehetnek javaslatot a küldöttekre. A szavazatszámhlálást a gyűlés által választott háromtagú bizottság végzi el, a bizottság tagjai nem lehetnek jelöltek a Kutatói Fórumra.

(3) Az akadémiai kutatóhelyek delegáltjait az AKT-ba a kutatóhelyeken dolgozó köztestületi tagok közül a Kutatói Fórum titkosan választja meg. A Fórum munkáját legalább két ülésben végzi: első alkalommal legalább 6 tagú jelölőbizottságot és szavazatszámhláló-bizottságot választ, amelyek tagjai nem lehetnek jelöltek az AKT tagságára. Ezt követően legalább három héttel ülhetnek össze a második, AKT tagválasztó szekcióülések a három tudományterületnek megfelelően.

(3) Az AKT elnöki teendőit az Akadémia főtitkára látja el, ennek keretében gondoskodik az AKT határozatainak végrehajtásáról.

(4) Az AKT egyéb feladatai mellett

a) a kuratóriumok kezdeményezése alapján javaslatot tesz akadémiai kutatóintézet létrehozására, átszervezésére, megszüntetésére,

b) a kuratóriumoknak az egyes kutatóintézetekre, kutatóhelyekre bontott támogatási javaslatára alapján előterjeszti a kutatóintézetek, kutatóhelyek támogatásának tudományterületek szerinti éves költségvetési és beruházási kereteit,

c) megvitatja a közgyűlés számára készülő beszámolót a kutatóhelyek tevékenységéről.

Asz. 59. § A kutatóintézetek és a támogatott kutatóhelyek vezetői kötelesek megadni az AKT-nak a feladatai ellátásához szükséges tájékoztatást.

Asz. 60. § (1) Az AKT ülését a napirend megjelölésével az AKT elnöke hívja össze. Az AKT ülését össze kell hívni akkor is, ha az AKT három tagja vagy a Felügyelő Bizottság a napirend megjelölésével írásban ezt kéri.

(2) Az ülés akkor határozatképes, ha az AKT tagjainak legalább a fele, és valamennyi tudományterületről legalább 3-3 képviselő jelen van.

(3) Az AKT határozatait szótöbbséggel hozza.

AZ AKADÉMIAI KUTATÓHELYEK VEZETŐINEK TANÁCSA

Asz. 61. § (1) Az AKT konzultatív testülete az Akadémiai Kutatóhelyek Vezetőinek Tanácsa. A tanács ülése három évi időtartamra megválasztja a tanács elnökét; a három év le-

telte után a megbízás egy alkalommal megújítható. A tanács elnöke hívja össze és vezeti a tanács üléseit. Az Akadémia főttitkára vagy megbízottja a tanács ülésein részt vesz.

(2) A tanács megvitatja a kutatóhálózat működtetésének kérdéseit, véleményt nyilvánít minden olyan kérdésben, amelyben az AKT állásfoglalásra kéri fel, kijelöli a munkáltatói tárgyalócsoporthoz az Akadémiai Érdekegyeztető Tanácsban részt vevő képviselőit.

AZ AKT KURATÓRIUMAI

Tv.21. § (1) Az AKT három – a tudományterületeknek megfelelő (matematikai és természettudományi, élettudományi, társadalomtudományi) – kuratóriumot működtet.

(2) A kuratóriumok tagjait az AKT kéri fel. Az AKT alapszabálya a tagságra vonatkozó összeférhetetlenségi szabályokat állapít meg.

(3) A kuratóriumok tagjainak megbízatása legfeljebb négy évre szól. A megbízatás egy ízben megismételhető. A megismétlés feltételeit az AKT alapszabálya állapítja meg.

(4) A kuratóriumok állapítják meg a tudományterületükhöz tartozó egyes kutatóintézetek, kutatóhelyek költségvetési támogatásának és beruházásának kereteit.

(5) A kuratóriumok értékelik az egyes kutatóhelyek tevékenységét, és az értékelés eredményéről tájékoztatják az AKT-t.

Asz. 62. § A kuratórium tagjainak a számát az AKT határozza meg. A kuratórium tagjainak felkérésénél a feladat ellátásához szükséges ismeretek mellett figyelemmel kell lenni arra a követelményre is, hogy a kuratórium tudományterületéhez tartozó tudományágak kérdéseiről megalapozott álláspontot tudjon kialakítani.

Asz. 63. § A kutatóintézetek és a támogatott kutatóhelyek vezetői kötelesek megadni mindazt a tájékoztatást, amely szükséges a kuratórium feladatainak az ellátásához.

Asz. 64. § A kuratóriumok tevékenységüket a tudományos osztályokkal és a tudományos bizottságokkal együttműködve végzik.

Asz. 65. § A kuratóriumok tevékenységükért az AKT-nak felelnek, tevékenységükről évente beszámolnak az AKT-nak.

Asz. 66. § (1) A kuratórium ülését a napirend megjelölésével az elnök hívja össze. Össze kell hívni a kuratórium ülését akkor, ha a kuratórium tagjainak egyharmada vagy az AKT elnöke vagy a Felügyelő Bizottság a napirend megjelölésével ezt írásban kéri.

(2) A kuratórium ülése akkor határozatképes, ha tagjainak több, mint a fele jelen van.

(3) A kuratórium határozatait szótöbbséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(4) A kuratórium ügyrendjét az AKT hagyja jóvá.

AZ AKADÉMIAI KUTATÓINTÉZET

Tv. 22. § Az akadémiai kutatóintézet önálló jogi személy. A kutatóintézet kutatási és – e törvényben meghatározott keretek között – gazdasági önállósággal rendelkezik. A kutatóintézetek által beterveztett szervezeti és működési szabályzatot az AKT hagyja jóvá.

Asz. 67. § (1) Az Akadémia az Akadémiai Törvény 3. §-a (2) bekezdésének *a*) pontjában megfogalmazott feladatának ellátása körében meghatározott kutatások, elsősorban alapkutatások végzésére kutatóintézetet létesít, kutatóintézeteket tart fenn.

(2) A kutatóintézetek közreműködnek az Akadémia feladatainak a teljesítésében. Ennek keretében kutatási területükhöz tartozó kérdésekben részt vesznek az Akadémia által készített vélemények kidolgozásában, a kétévenként az Országgyűlés elé terjesztendő akadémiai beszámolóknak és az évente a Kormányhoz benyújtandó tájékoztatónak az elkészítésében.

(3) A kutatóintézetek gondoskodnak kutatóik szakmai fejlődéséről, lehetőségeik szerint figyelemmel kísérik és támogatják a kutatási területükön a szakmai utánpótlást, a felsőoktatási intézményekkel való megállapodás szerint részt vesznek az oktatásban és a doktori képzésben.

Asz. 68. § (1) A kutatóintézet maga dönt kutatási tevékenységéről, köteles azonban ellátni azokat a kutatási feladatokat, amelyeket az Akadémia az alapító okiratban meghatároz, köteles továbbá figyelembe venni az intézetek tevékenységéről készített, az AKT, az illetékes tudományos bizottság és tudományos osztály által elfogadott értékelést, valamint a közgyűlés határozatait.

(2) A kutatóintézetek az Akadémia törzsvagyonából és az Akadémiára bízott vagyontárgyakból az intézeteknek átadott vagyontárgyakkal és egyéb vagyontárgyakkal gazdálkodnak. Az intézetek kötelesek megtartani azokat a vagyonhasznosítási és gazdálkodási szabályokat, amelyeket a közgyűlés meghatároz.

(3) A közgyűlés az AKT javaslatára az intézeteket – jogi személyiségük megőrzése mellett – önálló feladattal, szervezettel és önálló jogi személyiséggel rendelkező intézetbe egyesítheti.

Tv. 23. § (1) A kutatóintézet tevékenységét a tudományos tanács vagy más intézeti testületi szerv közreműködésével az igazgató irányítja.

Ü.113. Az akadémiai kutatóintézetet az igazgató képviseli.

Asz. 69. § (1) A kutatóintézet szervezetét és működési rendjét az intézeti szervezeti és működési szabályzat határozza meg.

(2) Az intézeti szervezeti és működési szabályzat határozza meg, hogy az intézet sajátosságának megfelelően milyen testületi szerv segíti az igazgatót az intézet feladatainak ellátásában, az egységes vezetés biztosításában, és milyen tanács támogatja az igazgatót az intézet kutatási tevékenységére vonatkozó stratégiai döntéseinek meghozatalában, az alapvető kutatási tematikai irányok meghatározásában.

(2) Az igazgatót pályázati eljárás alapján az AKT javaslatára, legfeljebb öt évre az Akadémia elnöke bízza meg.

Ü.114. Az igazgató pályázatát, megbízásának módját és a vele kapcsolatos munkáltatói jogok megosztását az elnök és a főtítkárral együttes szabályzatban rendezi.

(3) Az igazgató megbízásához, az intézet kutatói közösségének véleményét – az intézeti szervezeti és működési szabályzatban meghatározott módon – titkos szavazás útján ki kell kérni.

Tv. 24. § Az akadémiai kutatóintézetek fenntartásának, működtetésének és fejlesztésének forrásai:

a) a központi költségvetésben az Akadémia fejezetben a kutatóintézetek számára elkülönített költségvetési keret;

b) az Akadémia egyéb forrásaiból az AKT által az intézetek rendelkezésére bocsátott összeg;

c) különböző forrásokból elnyert, illetve szerződésekhez kapcsolódó bevételek.

Tv. 25. § (1) A kutatóintézet vállalkozási tevékenységet csak az alapító okiratban előírt alaptevékenységének veszélyeztetése nélkül és a szervezeti és működési szabályzata kerekei között végezhet. E tevékenységet a költségvetésből finanszírozott tudományos kutatásoktól pénzügyileg elkülönítetten kell kezelni.

Asz. 70. § Az intézet vállalkozási tevékenységének rendjét, a munkamegosztást, a vállalkozás eredménye felosztásának szabályait az intézet szervezeti és működési szabályzatban rögzíti.

(2) Az akadémiai kutatóintézetek egymással, valamint felsőoktatási intézményekkel kutatási, oktatási feladatok ellátására, erőforrásaik célszerűbb felhasználására – a 14. § (1) bekezdés g) pontjának figyelembevételével – egyesülhetnek, továbbá egyetemekkel, egyetemi központokkal – önállóságuk megtartásával – társult viszonyt létesíthetnek.

Asz. 71. § A társult viszony létesítéséről az intézet köteles előzetesen tájékoztatni a főtitkárt részletesen ismertetve, hogy a társult viszony mennyiben érinti az alapító okiratban meghatározott kutatási feladat ellátását és az Akadémia által az intézetnek átadott törzsvagyont és az Akadémiára bízott állami vagyont.

(3) Kutatási, oktatási feladatok egyesült vagy társult formában történő ellátását kutatóhelyek is kezdeményezhetik.

Tv. 26. § (1) Az Akadémia kutatóhelyein és intézményeiben dolgozókra – a gazdasági társaságok munkavállalói kivételével – a közalkalmazottakról szóló 1992. évi XXXIII. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) Az akadémiai kutatóintézetekben dolgozó kutatók munkájukat tudományos meggyőződésüknek megfelelően végzik. Ezzel ellentétes tevékenységre nem kényszeríthetők, mások törvényes jogainak sérelme nélkül szabadon tehetik közzé tudományos eredményeiket.

Asz. 72. § Az intézeti szervezeti és működési szabályzata szerzői jogi és a szabadalmi jogi jogszabályok alapján meghatározza azokat a szabályokat, amelyek akkor alkalmazandók, ha olyan találmányt jelentő megoldás keletkezett, amelynek kidolgozása a feltalálónak az intézettel fennálló munkaviszonyból, közalkalmazotti jogviszonyból folyó kötelessége volt, vagy ha olyan szerzői mű keletkezett, amelynek elkészítése a szerzőnek az intézetben munkaköri kötelezettsége volt.

A TÁMOGATOTT KUTATÓHELYEK

Asz. 73. § (1) Az Akadémia az Akadémiai Törvény 3. §-a (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott feladatának ellátása körében meghatározott alapkutatások végzésére kutatócsoportokat létesít és tart fenn, amelyek egyetemeken, közgyűjteményekben és más befogadó intézményekben, ezek egyetértésével működnek, együttesen egységes autonóm hálózatot alkotva. Az autonóm hálózatot a kutatócsoportok által választott tanács irányítja. A hálózat szervezeti és működési szabályzatát a kutatócsoportok vezetőiből álló testület dolgozza ki és az AKT hagyja jóvá.

(2) A kutatócsoportok közreműködnek az Akadémia feladatainak teljesítésében. Ennek keretében kutatási területükhöz tartozó kérdésekben részt vesznek az Akadémia által készített vélemények kidolgozásában, a kétévenként az Országgyűlés elé terjesztendő akadémiai beszámolóknak és a Kormányhoz benyújtandó tájékoztatónak az elkészítésében.

(3) A kutatócsoportok gondoskodnak kutatóik szakmai fejlődéséről, lehetőségeik szerint figyelemmel kísérik és támogatják a kutatási területükön a szakmai utánpótlást, a felsőoktatási intézményekkel való megállapodás szerint részt vesznek az oktatásban és a doktori képzésben.

(4) Az akadémiai kutatócsoportok fenntartásának, működtetésének és fejlesztésének forrásai:

a) a befogadó intézmények (egyetemek, közgyűjtemények és más intézmények) által – szerződésben rögzített módon – biztosított infrastruktúra és fenntartási költségek,

b) az Akadémia költségvetési és egyéb forrásaiból a kutatócsoportok rendelkezésére bocsátott összeg,

c) különböző forrásokból elnyert, illetőleg szerződésekhez kapcsolódó bevételek.

(5) A jogszabályokban előírt feltételek megléte esetén az Akadémia és az egyetem vagy más intézmény megállapodhat abban, hogy a kutatócsoport(ok) akadémiai kutatóintézettké (kutatóintézetekké) alakul(nak).

Asz. 74. § Az Akadémia az egyetemek, a közgyűjtemények és más intézmények szervezeti egységeinek pályázati úton elérhető támogatást nyújt meghatározott kutatási feladatok végzése céljából. A támogatás feltételeit a támogatott szervezet és az Akadémia – az illetékes tudományos osztály véleménye alapján – szerződésben rögzíti.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Asz. 75. § (1) A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára a tudományos ismeretek terjesztésének és a tudományos munka előmozdításának feladatát látja el; történeti szempontból is országos jelentőségű nyomtatott, kéziratos, levéltári és egyéb információhordozókon található anyagot gondozó nemzeti intézmény.

(2) A könyvtár önálló jogi személy. A könyvtár tevékenységét a főigazgató irányítja.

(3) A könyvtár az akadémiai kutatóintézetek és támogatott kutatóhelyek könyvtárai részére – igényük szerint – szakmai támogatást nyújt.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYE

Asz. 76. § (1) A Művészeti Gyűjtemény az Akadémia tulajdonában álló és az Akadémiára rábízott nemzeti érdekű, védett műtárgyak összessége.

(2) A Művészeti Gyűjtemény működésének elvi irányítását 3 tagú Gyűjteményi Tanács látja el. A tanács tagjait az illetékes tudományos bizottság javaslata alapján háromévi időtartamra az Akadémia elnöke bízta meg, a megbízás egy alkalommal megújítható.

(3) A Művészeti Gyűjtemény kezelésének feladatát a gyűjteményvezető látja el. A gyűj-

teményvezetőt a Tanács véleményének figyelembevételével háromévi időtartamra az MTA Művészettörténeti Kutatóintézet igazgatója nevezi ki.

AZ AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNY CÍMŰ FOLYÓIRATA

Asz. 77. § Az Akadémia a tudományos eredmények megismertetése és a köztestületi tevékenységgel kapcsolatos kérdések megvitatása, fontos határozatok közzététele céljából Magyar Tudomány címmel tudományos folyóiratot jelentet meg. A folyóirat főszerkesztőjét az elnökség javaslata alapján az elnök bízta meg háromévi időtartamra. A megbízás egy alkalommal meghosszabbítható.

Ü.115. *Az Akadémia hivatalos kiadványai közül az Akadémiai Értesítő kiadásáért a Jogi és Igazgatási Főosztály, egyéb kiadványai közül az Akadémiai Hírek és a Newsletter kiadásáért a Kutatás- és Szerveztelemző Intézet a felelős.*

AZ AKADÉMIA EGYÉB INTÉZMÉNYEI, SZERVEZETEI

Asz. 78. § A jogszabályi feltételek megléte esetén – az Alapszabályban meghatározott szabályok szerint – az Akadémia, az akadémiai kutatóintézetek önálló jogi személyiséggel rendelkező intézményt, gazdasági társaságot alapíthatnak.

AZ AKADÉMIAI ÉRDEKEGYEZTETŐ TANÁCS

Asz. 79. § (1) Az Érdekegyeztető Tanács feladata az Akadémia kutatóhelyein és intézményeiben közalkalmazotti jogviszonyban álló munkavállalók munkaiügyi, anyagi, szociális és kulturális, élet- és munkakörülményeit érintő kérdések akadémiai szintű egyeztetése, a kérdésekben kölcsönös tájékoztatás adása, ajánlások megfogalmazása, megállapodások kötése.

(2) A tanács tagjai:

- az Akadémia képviselői,
- a munkaadói tárgyalócsoporthoz az Akadémiai Kutatóhelyek Vezetőinek Tanácsa által kijelölt képviselői,
- a munkavállalói tárgyalócsoporthoz az akadémiai kutatóhelyeken reprezentatív szakszervezetek által kijelölt képviselői.

(3) A tanács saját alapszabály és ügyrend szerint működik, amelyet a tanács tagjai fogadnak el.

A TUDOMÁNYOS TÁRSASÁGOK, EGYESÜLETEK

Asz. 80. § (1) Az Akadémia együttműködik a tudományos társaságokkal, egyesületekkel, szövetségekkel, továbbá a nemzetközi tudományos társaságok hazai csoportjaival, szekció-

teményvezetőt a Tanács véleményének figyelembevételével háromévi időtartamra az MTA Művészettörténeti Kutatóintézet igazgatója nevezi ki.

AZ AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNY CÍMŰ FOLYÓIRATA

Asz. 77. § Az Akadémia a tudományos eredmények megismertetése és a köztestületi tevékenységgel kapcsolatos kérdések megvitatása, fontos határozatok közzététele céljából Magyar Tudomány címmel tudományos folyóiratot jelentet meg. A folyóirat főszerkesztőjét az elnökség javaslata alapján az elnök bízta meg háromévi időtartamra. A megbízás egy alkalommal meghosszabbítható.

Ü.115. *Az Akadémia hivatalos kiadványai közül az Akadémiai Értesítő kiadásáért a Jogi és Igazgatási Főosztály, egyéb kiadványai közül az Akadémiai Hírek és a Newsletter kiadásáért a Kutatás- és Szerveztelemző Intézet a felelős.*

AZ AKADÉMIA EGYÉB INTÉZMÉNYEI, SZERVEZETEI

Asz. 78. § A jogszabályi feltételek megléte esetén – az Alapszabályban meghatározott szabályok szerint – az Akadémia, az akadémiai kutatóintézetek önálló jogi személyiséggel rendelkező intézményt, gazdasági társaságot alapíthatnak.

AZ AKADÉMIAI ÉRDEKEGYEZTETŐ TANÁCS

Asz. 79. § (1) Az Érdekegyeztető Tanács feladata az Akadémia kutatóhelyein és intézményeiben közalkalmazotti jogviszonyban álló munkavállalók munkaiügyi, anyagi, szociális és kulturális, élet- és munkakörülményeit érintő kérdések akadémiai szintű egyeztetése, a kérdésekben kölcsönös tájékoztatás adása, ajánlások megfogalmazása, megállapodások kötése.

(2) A tanács tagjai:

- az Akadémia képviselői,
- a munkaadói tárgyalócsoporthoz az Akadémiai Kutatóhelyek Vezetőinek Tanácsa által kijelölt képviselői,
- a munkavállalói tárgyalócsoporthoz az akadémiai kutatóhelyeken reprezentatív szakszervezetek által kijelölt képviselői.

(3) A tanács saját alapszabály és ügyrend szerint működik, amelyet a tanács tagjai fogadnak el.

A TUDOMÁNYOS TÁRSASÁGOK, EGYESÜLETEK

Asz. 80. § (1) Az Akadémia együttműködik a tudományos társaságokkal, egyesületekkel, szövetségekkel, továbbá a nemzetközi tudományos társaságok hazai csoportjaival, szekció-

ival; kikéri véleményüket, javasataikat a közös érdeklődésre számot tartó tevékenységi területeken; választott vezetőiket bevonja a tudományos osztályok, bizottságok munkájába. Kérésükre értékeli tudományos eredményeiket, szakmai támogatást nyújt részükre, segíti folyóiratkiadási munkájukat, a lehetőségek szerint anyagi támogatást nyújt számukra.

(2) A tudományos osztály tudományos társaságot, egyesületet arra jogosíthat fel, hogy nevében utaljon az Akadémiára.

(3) Az Akadémia maga is kezdeményezheti tudományos társaság, egyesület megalakulását, ha valamely tudományszak fejlődése, eredményeinek megismertetése és felhasználása érdekében a tudományszak művelői az egyesületi (tudományos társasági) formában való működést igénylik.

A SZÉCHENYI IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI AKADEMIA

Asz. 81. § Az Akadémia támogatja a tudomány, az irodalom, és a művészetek közös érdekeinek szolgálatára létrejött önálló testületeket. Ennek megfelelően támogatja a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémiát, amely az Akadémiával társult, külön alapszabállyal rendelkező, önálló szervezet. A kapcsolatot mindkét részről két-két delegátus tartja, akiket az Akadémia részéről háromévi időtartamra az elnök jelöl ki. A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tájékoztatja a közgyűlést tevékenységéről.

Ü.116. *A Magyar Tudományos Akadémia elnöke és a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia elnöke együttesen kialakítja a kapcsolattartás szabályait, az együttműködés rendjét.*

ÁTMENETI, VEGYES ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA DOKTORA CÍM ODAÍTÉLÉSE

Tv. 27. § (1) Az Akadémia Doktori Tanácsa a „Magyar Tudományos Akadémia Doktora” (a továbbiakban: MTA Doktora) címet annak a kiemelkedő tudományos teljesítményt elért személynek ítélheti oda, aki tudományos fokozattal rendelkezik, és a cím megszerzésének feltételeit teljesíti.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott cím kérelem alapján indult eljárás keretében ítélhető oda. Az eljárás megindítására és a cím odaítélésére az Akadémia Doktori Tanácsa jogosult.

(3) Az MTA Doktora cím megszerzésének feltételeit, valamint a doktori eljárás részletes szabályait az Akadémia szabályzatban állapítja meg.

Asz. 82. § (1) A Magyar Tudományos Akadémia doktora címet az Akadémia annak ítéli oda, aki

a) tudományos fokozattal rendelkezik,

b) tudományszakának mértékadó hazai és nemzetközi tudományos körei előtt ismert, kiemelkedő tudományos kutatói munkásságot fejt ki,

c) az általa művelt tudományszakot a tudományos fokozat megszerzését követően is eredeti tudományos eredménnyel gyarapította, azzal hozzájárult a tudomány továbbfejlődéséhez.

(2) A Doktori Tanács a doktori eljárást akkor indítja meg, ha a kérelmező igazolta, hogy tudományos fokozattal rendelkezik és a kérelemben bemutatta vagy a kérelemhez csatolta azt a szellemi alkotását, amely mint kiemelkedő tudományos teljesítmény az MTA doktora cím odaítélésének alapja.

Asz. 83. § (1) Az eljárás megindítása esetén a tanács a kérelmet átadja a tudományágazat szerint illetékes tudományos osztálynak a tudományos teljesítmény elbírálására.

(2) Ha a tudományos teljesítmény elbírálása több tudományágazat körébe tartozik vagy egyik körébe sem sorolható, a tanács az érintett tudományágazatok szerinti tudományos osztályok álláspontja alapján olyan bizottságot alakít, amelyben a teljesítmény szakterületéhez legközelebb álló, különböző tudományágak művelői vesznek részt, és látják el a más esetekben az illetékes osztályra háruló feladatokat.

(3) A tanács az eljárás bármely szakaszában szakértőket kérhet fel véleményezésre. A szakértői véleményt a kérelmezővel közölni kell, és lehetővé kell tenni számára, hogy észrevételeket tegyen a véleményre.

Asz. 84. § A Doktori Tanács az odaítélt címet visszavonhatja, ha azt állapítja meg, hogy a kérelmező – más szellemi alkotását saját tudományos teljesítményeként feltüntetve – a doktori eljárásban résztvevőket megtévesztette. A tanács a határozat meghozatala előtt meghallgatja a doktori cím viselőjét.

Asz. 85. § (1) A Doktori Tanács határozatának felülvizsgálatát csak abban az esetben lehet kérni, ha az eljárás során eljárási szabályt sértettek meg, és ez a szabálysértés a határozatot befolyásolta.

(2) Az eljárási szabály megsértése miatt benyújtott felülvizsgálati kérelmet a Doktori Tanács Ügyrendi Bizottsága vizsgálja meg. Az Ügyrendi Bizottság elnökét és két tagját a Doktori Tanács a Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának javaslata alapján a jogász akademikusok és az MTA doktora címmel vagy azzal egyenértékű tudományos fokozattal rendelkező köztestületi tagok közül választja háromévi időtartamra; a megbízás egy alkalommal megújítható.

(3) Ha az Ügyrendi Bizottság az eljárási szabály megsértését megállapítja, a Doktori Tanács a határozatát hatályon kívül helyezi, ellenkező esetben a felülvizsgálati kérelmet elutasítja.

(4) Az MTA Doktora címmel rendelkező személynek tiszteletdíj adható. Ennek feltételeit, mértékét és folyósításának időtartamát a Kormány rendeletben állapítja meg.

Tv. 28. § A Doktori Tanács alapszabályában megállapíthatja a jelen törvény hatálybalépése előtt odaítélt „tudomány doktora” fokozat, és a honosított külföldi tudományos fokozat e törvény szerinti MTA Doktora címmel való egyenértékűségét.

Tv. 29. § (1) A Tudományos Minősítő Bizottságnak az 1041/1992. (VIII. 3.) Korm. határozattal¹³ módosított 1036/1991. (VII. 31.) Korm. határozattal adott megbízása megszüntetéséről az Akadémia Doktori Tanácsának megalakulása napjával kell rendelkezni.

(2) Az Akadémia Doktori Tanácsa megalakulásakor átveszi a folyamatban lévő tudományos minősítési ügyeket a Tudományos Minősítő Bizottságtól és azoknak érdemi határozattal való befejezéséről gondoskodik.

(3) Az Akadémia Doktori Tanácsához sem a tudomány doktora, sem a kandidátusa fokozat elnyerése érdekében újonnan pályázat nem nyújtható be. Ezeket a pályázatokat a Doktori Tanács illetékesség hiánya miatt elutasítja, kivéve a (4) bekezdésben foglalt esetet.

(4) Aki a tudományos továbbképzésről szóló 72/1982. (XII. 10.) MT rendelet alapján bel-
földi ösztöndíjként vagy beföldi levelező ösztöndíjként készült fel kandidátusi fokozat megszerzésére, értekezését 1997. szeptember 1-jéig nyújthatja be elbírálásra a Doktori Tanácshoz. Ez irányadó azokra a külföldi állampolgárokra is, akik ösztöndíjként, vagy levelező tanulmányokat folytatóként állami ösztöndíj, vagy saját költségük terhére folytatnak tanulmányokat.

(5) Külföldön szerzett tudományos fokozat honosításáról a Doktori Tanács abban az esetben dönt, ha az a „Magyar Tudományos Akadémia Doktora”

címként honosítható. A Doktori Tanács megalakulásának napjától ennek megfelelően kell eljárni a folyamatban lévő ügyekben is.

Tv. 30. § (1) A hazai akadémikusok tudományos teljesítményét az Akadémia havi tiszteletdíj folyósításával is elismeri. A tiszteletdíj a hazai akadémikust élete végéig megilleti, elhalálása esetén annak meghatározott mértékét hozzátartozói ellátásként (özvegyi és árvaellátásként) kell folyósítani.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott tiszteletdíj és hozzátartozói ellátások mértékét – figyelembe véve az akadémikusok munkajogi, illetve társadalombiztosítási jogi helyzetét – a Kormány állapítja meg, fedezetét pedig az Akadémia költségvetési fejezetében, külön alcímen kell megállapítani.

Tv. 31. § (1) A törvény hatálybalépését követő négy hónapon belül az Akadémia rendkívüli közgyűlést tart. A rendkívüli közgyűlés előkészítésére az Akadémia elnöke bizottságot hoz létre. A bizottság tagjainak felét hazai akadémikusok, felét az 1. § (2) bekezdésében meghatározott, tudományos fokozattal rendelkező nem akadémikus tagok alkotják. A bizottság összetételében a három tudományterület arányos képviselését biztosítani kell.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott közgyűlés elfogadja az Akadémia új Alapszabályát, majd ezt követő két hónapon belül rendes közgyűlést tart.

Tv. 32. § Az irodalom, illetőleg a művészetek más területeit köztestületként szolgáló akadémiákról külön törvény rendelkezik.

Tv. 33. § (1) Ez a törvény – a 6. § kivételével – 1994. június 30-án lép hatályba. Ezzel egyidejűleg hatályát veszti a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1979. évi 6. törvényerejű rendelet és az ezt módosító 1986. évi 5. törvényerejű rendelet, valamint e törvény hatálybalépése után, a 29. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt időponttal a tudományos minősítésről és a tudományos fokozatokról szóló 1983. évi 23. törvényerejű rendelet, az annak végrehajtására kiadott 5/1989. (I. 13.) MT rendelettel és a 79/1990. (IV. 25.) MT rendelettel módosított 38/1983. (XI. 3.) MT rendelet, valamint a tudományos továbbképzésről szóló 72/1982. (XII. 10.) MT rendelet.

(2) A 6. § rendelkezéseit első ízben a Magyar Köztársaság 1995. évi költségvetéséről szóló törvényben kell alkalmazni.

